DOCUMENTE

privitóre la

ISTORIA ROMÂNILOR

culese de

Eudoxiu de Hurmuzaki.

Publicate sub auspiciile Academiei Române şi ale Ministeriului Cultelor şi Instrucţiunii publice.

VOLUMUL I.

PARTEA 2.

CU PORTRETULŬ LUI MIRCEA CELŬ MARE ŞI ALŬ FIULUI SEŬ MIHAILŬ.

BUCUREŞCI.

1890.

DOCUMENTE

privitóre la

ISTORIA ROMÂNILOR

1346—1450

CULESE, ADNOTATE ŞI PUBLICATE

DE

NIC. DENSUŞIANU.

CU ŞÉSE TABELE FACSIMILE HELIOGRAFICE

ŞI CU

DÓUE APENDICE

DOCUMENTE SLAVONE

ÎNSOŢITE DE TRADUCERI LATINE

1198—1459.

BUCUREŞCI.

1890.

29812.9TAB.GRAF.I.V.SOCECŬ.BUCURESCÍ

Mircea celŭ mare şi fiulŭ sĕŭ Mihailŭ

Portretŭ muralŭ în biserica mânăstirei Cozia.

PREFAŢA.

Pe lângă vechile documente istorice, ce le reproducemŭ aici din diferite şi numeróse colecţiuni, volumulŭ de faţă mai conţine şi o serie importantă de documente istorice cu totulŭ nóue, cari până astăḑi séŭ nu erau de locŭ cunoscute, séŭ celŭ multŭ numai în fragmente. Documentele aceste au fostŭ procurate în copii fotografice din archivele imperiale dela Moscva de către D-lŭ N. Kretzulescu, membrulŭ Academiei române, şi conţinŭ în mare parte tractate de alianţe, încheiate între Domnii Moldovei şi ai Ţerei-românesci cu regii Poloniei.

SERIA DOCUMENTELORU.

1346. Capitululŭ din Agria adeveresce, că Benedictŭ *vicariulŭ Maramureşului* a depusŭ jurămêntulŭ, că de aci înainte are se fie supusŭ episcopului din Agria, şi nu va recunósce de superiorŭ alŭ seŭ pe episcopulŭ din *Transilvania*. Nr. 1. pag. 1.

1346. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruiesce militarilorŭ *Stefanŭ* şi *Ionŭ Wachala* satulŭ *Bia* din Transilvania şi ordonă capitulului din Alba-Iulia se-i introducă în posesiunea acestei moşii, fiindŭ faţă ca omŭ alŭ regelui şi Ladislaŭ fiulŭ lui Blaşŭ din comuna *Blaşŭ*. Nr. 2. pag. 3.

1347. Magistrulŭ *Stefanŭ* de Loşonţŭ amintitŭ ca *banŭ* alŭ Severinului. Nr. 3. pag. 4.

1347. Papa Clemente VI. autorisézăpe archiepiscopulŭ din Calocea se sfinţéscă de *Episcopŭ alŭ Milcoviei* pe călugărulŭ minoritŭ *Toma de Nympti*, capelanulŭ regelui Ungariei, fiindŭ-că prin numirea acésta se póte spera, că episcopia Milcoviei, ruinată încă din timpulŭ invasiunii Tătarilorŭ, va puté se ajungă érăşi în starea sa de mai înainte. Nr. 4. pag. 4.

1347. Consiliulŭ comunei Ragusa decide se se dea *Românilorŭ din Bosnia*, cari vorŭ aduce în oraşŭ cereale bune, câte patru mĕsuri de sare pentru o mĕsură de bucate. Nr. 5. pag. 6.

1347. *Cumcegŭ, căpitanulŭ Cumanilorŭ* din tributulŭ Certanŭ, cari aŭ descălecatŭ în Ungaria, permite unorŭ Cumani din céta sa, ca se pótă remâné liniscţi pe moşiile magistrului Theutheus. Aceşti Cumani pórtă în mare parte nume românesci. Nr. 6. pag. 6.

1348. Stefanŭ de Loşonţŭ, fiulŭ lui Dionisie, amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului*. Nr. 7. pag. 7.

1348. Papa Clemente VI. învită pe călugării minoriţi din Ungaria, se trimită câţiva fraţi in părţile *Cumaniei*, ca se intăréscă în credinţă, pe cei cari aŭ primitŭ religiunea catolică, şi se convertéscă, şi pe alţii. Nr. 8. pag. 7.

1348. *Ludovicŭ*, regele Ungariei, trimite pe *Toma, episcopulŭ Milcoviei*, ca ambasadorŭ la ducele din Veneţia, ca se asiste la depunerea jurămêntului, prin care ducele şi senatorii vorŭ confirma tractatulŭ de pace încheiatŭ între Ungaria şi republica Veneţiei. Nr. 9. pag. 8.

1350. Ludovicŭ, regele Ungariei, laudă virtuţile militare ale voivodului Stefanŭ din Transilvania, care, trecândŭ în regatulŭ Siciliei cu mulţimea *ostaşilorŭ transilvăneni*, a invinsŭ în mai multe lupte pe inimiculŭ regelui, pe Ludovicŭ din Tarentŭ. Între martori Nicolae Seci ca *banŭ alŭ Severinului*. Nr. 10. pag. 9.

1350. Ludovicŭ, regele Siciliei, impută lui Ludovicŭ, regelui Ungariei, că a dusŭ cu sine la resbelulŭ din Italia, *Cumani* şi alţi păgâni, şi décă ómenii acestia morŭ în luptă, regele nu se interesézăde ei, ca de nisce câni. Nr. 11. pag. 13.

1351. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce magistrului Kolus mai multe moşii în Ungaria, ca recompensă pentru serviciele, ce le făcuse părintelui seŭ, regelui Carolŭ Robertŭ, în resbelulŭ cu *Basarabŭ, voivodulŭ Ţĕrei-românesci.* Nr. 12. pag. 14.

1351. Papa Clemente VI. concede regelui Ludovicŭ din Ungaria, ca se înfiinţeze în regatulŭ sĕŭ mai multe biserici, spre a converti la credinţa catolică pe *şismatici,* pe *Cumani* şi *Tătarii,* cari locuescŭ parte în Ungaria, parte în vecinătatea regatului. Nr. 13. pag. 16.

1351. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă *privilegiele nobilimei unguresci* concese de regele Andreiŭ II. prin bula sa de aurŭ. Între martori Nicolae Seci ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 14. pag. 17.

1351. Nicolae Seci amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 15. pag. 22.

1352. Nicolae Sirma, comitele Solnocului, ordónă castelanului Petru din Sásvár, să fiă gata, ca în 15 çile se plece cu ómenii sĕi in contra *Tătarilorŭ.* Nr. 16. pag. 22.

1352. Nicolae Seci amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* În clausula de verificare a acestei diplome, din anulŭ 1364, se amintesce de sigilulŭ regelui Carolŭ Robertŭ perdutŭ in *Ţéra-românéscă.* Nr. 17. pag. 23.

1352. Papa Clemente VI. laudă zelulŭ şi devotamentulŭ regelui Ludovicŭ din Ungaria, fiindŭ-că voesce să alunge de la frontierele sale pe *şismatici* şi pe alţi necredincioşi, şi-i concede tóte provinciele, oraşele şi castrele, pe cari le va puté lua din mânile şismaticilorŭ. Nr. 18. pag. 24.

1352. Papa Clemente VI. concede regelui Ludovicŭ a ḑecea parte din veniturile bisericesci ale Ungariei, ca se pótă alunga dela frontierele regatului pe *Tătari* şi pe alţi necredincioşi, cari facŭ incursiuni continue în Ungaria. Nr. 19. pag. 25.

1352. Papa Clemente VI. ordónă episcopilorŭ din Agramŭ, din Orade şi Cinade, se adune dela credincioşi dişma, pe care a conces'o regelui Ludovicŭ, ca se pótă apăra regatulŭ Ungariei în contra *şismaticilorŭ* şi necredincioşilorŭ. Nr. 20. pag. 27.

1352. Magistrulŭ Poşa, comitele Caraşului, conferesce lui *Iuga* şi lui *Bogdanŭ* din Bănatŭ *chineziatulŭ Valei Mutunk,* cu dreptulŭ de jurisdicţiune asupra locuitorilorŭ de acolo. Nr. 21. pag. 28.

1352. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Nicolae Sirma* demnitatea de comite alŭ Ugocei, pe care o avuse până aci magistrulŭ Dominicŭ, fiulŭ lui *Furgulanŭ.* Nr. 22. pag. 29.

1352. Amintire despre familia nobilă română *Poganŭ* din Bănatŭ. Nr. 23. pag. 30.

1353. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă *vechile libertăţi ale cetăţenilorŭ din Braşovŭ,* pe lângă condiţiunea, că in casulŭ, cândŭ regele va merge cu resbelŭ în părţile despre rĕsăritŭ, atunci fie-care din dênşii să fie datori a lua parte la resbelŭ pe cheltuelile sale proprii. Între martori Nicolae Seci, ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 24. pag. 30.

1353. Andreiŭ voevodulŭ Transilvaniei, ordónă Comitelui secuiescŭ să restaureze castrulŭ numitŭ Délulŭ-Cetăţii (Warheghy) de lângă frontiera Moldovei, care a fostŭ ridicatŭ odată pentru apĕrarea ţĕrei în contra *Pecinegilorŭ,* însă prin negligenţa Secuilorŭ şi prin invasiunea Tătarilorŭ, castrulŭ acesta a fostŭ ruinatŭ aprópe cu totulŭ. Nr. 25. pag. 32.

1354. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă donaţiunea, ce o făcuse regele Bela IV. nobililorŭ *Creţiŭ, Cupissa* şi *Racŭ* din Sirmia, pentru virtuţile lorŭ militari în resbelulŭ cu Tătarii. Nr. 26. pag. 33.

1354. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă donaţiunea, ce o făcuse regele Carolŭ Robertŭ magistrului Toma, în semnŭ de recunoscinţă pentru serviciele, ce le făcuse în resbelulŭ din Ţéra-românéscă, cândŭ *Basarabŭ Românulŭ* atăcase de dóue ori pe regele Carolŭ în strimtorile munţilorŭ. Între martori, Nicolae Seci, ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 27. pag. 34.

1355. Ludovicŭ, regele Ungariei, amintesce serviciile, ce i le-a făcutŭ episcopulŭ Demetrie din Orade, cândŭ a fostŭ trimisŭ de dênsulŭ de mai multe ori ca legatŭ în Ţéra-românéscă, ca se tracteze

de pace cu voivodulŭ *Alesandru Basarabĭ*. Între martori, Nicolae Seci, ca *banŭ alŭ Severinului*. Nr. 28. pag. 37.

1356. Ludovicŭ, regele Ungariei, aflându-se în Bulgaria înaintea Vidinului, conferesce magistrului Ionŭ din Ardŭ dreptulŭ paloşului asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale din comitatulŭ Ugocei şi alŭ Bihorului. Nr. 29. pag. 38.

1356. Papa Inocenţiu VI. concede regelui Ludovicŭ se mérgă cu resbelŭ asupra şismaticilorŭ şi ereticilorŭ din *Serbia*, şi-lŭ invită totŭ-o-dată se alunge şi din regatulŭ sĕu propriu pe şismatici şi pe necredincioşi. Nr. 30. pag. 39.

1356. Papa Inocenţiu VI. învită pe toţi credincioşii se facă rugăciuni lui D-ḑeŭ pentru învingerea şi îndelunga viaţă a lui Ludovicŭ, regele Ungariei, care voesce se mérgă cu resbelŭ asupra şismaticilorŭ din *Serbia* şi din ţĕrile vecine. Nr. 31. pag. 41.

1356. Nicolae Seci, amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului*. Nr. 32. pag. 42.

1356. Amintire despre *Camera Transilvaniei* ţinută în anulŭ acesta la Turda, şi care, afară de nobili, era compusă din tóte clasele poporaţiunii din Transilvania. Nr. 33. pag. 43.

1357. Procesŭ între voivodulŭ Transilvaniei şi între capitululŭ din Alba-Iulia pentru dişmele dela castrensii (români) din districtele castrelorŭ Deva, Cetate-de-baltă, Uióra şi Cohalmŭ. Nr. 34. pag. 44.

1357. Amintire despre *Camera Transilvaniei* ţinută în anulŭ acesta la Turda, la Odorheiŭ şi la Sibiiŭ, în care afară de nobili, de Secui şi Saşi, aŭ mai participatŭ şi alţi ómeni. Nr. 35. pag. 45.

1357. Papa Inocenţiu VI. strămută pe *Bernardŭ, episcopulŭ Milcoviei*, ca episcopŭ în diecesa Ploca din Polonia. Nr. 36. pag. 45.

1357. Ionŭ, Banulŭ Croaţiei şi alŭ Dalmaţiei, confirmă libertăţile şi privilegiele oraşului Sibenicŭ, între cari se cuprinde şi dispositiunea, ca *Românii* de acolo se nu mai pótă pasce vitele lorŭ pe teritoriulŭ comunei Sibenicŭ fără de învoirea orăşenilorŭ. Nr. 37. pag. 47.

1357. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă posesiunile familiei Oslu din Ungaria, dreptŭ recompensă, pentru serviciele, ce le făcuse Laurenţiu Oslu în resbelulŭ cu *Basarabŭ Românulŭ*, voivodulŭ Ţĕrei-românesci. Nr. 38. pag. 49.

1357. *Chinezii români, Fărcaşŭ, Grigorie şi Nicolae*, fiii lui Socolŭ, cedéză lui Ionŭ Bisenulŭ moşia lorŭ numită Valea-Secaşului, din comitatulŭ Caraşului. Nr. 39. pag. 51.

1358. Procesulŭ dintre *chinezii români, Fărcaşŭ şi Grigorie*, cu Magistrulŭ Ionŭ Bisenulŭ, pentru moşia numită Valea-Secaşului din Bănatŭ. În documentŭ se face amintire şi de chinezii *Basarabŭ* din Caraşulŭ-mare şi Caraşulŭ-micŭ. Nr. 40. pag. 51.

1358. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* se pótă trece fără nici o împedecare pe la Buzĕŭ şi pe la Prahova cu mărfurile lorŭ în Ţéra-românéscă. Nr. 41. pag. 58.

1359. Andreiŭ, voivodulŭ Transilvaniei, restitue episcopiei din Alba-Iulia dişmele, ce le luase dela *castrensii din districtele Ciceŭ, Cetate-de-Baltă, Deva*, etc. Nr. 42. pag. 58.

1359. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce lui *Carapatŭ, fiulŭ lui Stanislavŭ*, din Ţéra-Românéscă şi altorŭ soţi ai sĕi, moşia Ricaşŭ din Bănatŭ, ca recompensă pentru serviciele militare, ce i le prestase în Dalmaţia. Nr. 43. pag. 60.

1360. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Dragoşŭ*, 6 sate românesci în ţinutulŭ Maramureşului, ca recompensă pentru serviciile militare, ce i le-a făcutŭ in Moldova. Nr. 44. pag. 61.

1360. Teodorŭ Coriatovici, Ducele Muncaciului, construesce o *mănăstire de ritulŭ grecescŭ* lângă Muncaciŭ *în Maramureşŭ*, şi o înzestréză cu dóuĕ moşii. Nr. 45. pag. 62.

1360. Procesŭ înaintea Palatinului din Ungaria, între Dominicŭ, fiulŭ lui Ioanŭ, şi între Laurenţiu Hemŭ din Bănatŭ, pentru moşia numită *Severinŭ*, ş. a. Nr. 46. pag. 63.

1360. Papa Inocenţiu VI. autorisézá pe doi episcopi din Polonia, ca se întroducă pe *Bernardŭ, fostulŭ episcopŭ alŭ Milcoviei*, în scaunulŭ episcopiei din Ploca. Nr. 47. pag. 64.

1360. Casimirŭ, regele Poloniei, se plânge la Papa Inocenţiu VI. în contra lui *Bernardŭ, fostulŭ episcopŭ alŭ Milcoviei*, şi anume din causă, că dênsulŭ dimpreună cu tatălŭ seŭ aŭ fostŭ exilaţi din Polonia pentru crima de înaltă trădare, şi prin urmare nu mai póte se ocupe scaunulŭ episcopiei din Ploca, ce i s'a conferitŭ de curêndŭ. Pontificele citéză pe Bernardŭ înaintea scaunului apostolicŭ. Nr. 48. pag. 65.

1360. Procesulŭ între comitele *Iacobŭ* din comuna *Dragŭ* cu nepotulŭ seŭ Nicolae din comuna Zomborŭ, pentru vama, ce aŭ se o plătéscă *Saşii din Cluşŭ*, cândŭ trecŭ prin comuna acésta. Nr. 49. pag. 67.

1361. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce fiilorŭ lui *Locoloi chineziatulŭ comunei Ozonŭ* din Ţéra Maramureşului, cu aceleaşi drepturi şi condiţiuni, cu cari-lŭ ţinuse mai înainte românulŭ Stanŭ Feyr. Nr. 50. pag. 68.

1362. Nicolae, Banulŭ Dalmaţiei şi alŭ Croaţiei, ordónă *Morlacilorŭ*, cari aŭ descălecatŭ lângă Traguriu în Dalmaţia, că dela St. George încolo se nu-şi mai pască vitele lorŭ pe teritoriulŭ acestei comune. Nr. 51. pag. 69.

1362. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă vameşilorŭ din Ungaria, se permită cetăţenilorŭ din Poşonŭ, ca se importeze sare din Austria, până cândŭ se va puté procura sare suficientă din *salinele Transilvaniei*. Nr. 52. pag 71.

1362. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce comitelui *Ladislaŭ Muşadŭ* din Almaşŭ în Transilvania, satulŭ Zlasti din districtulŭ Devei, pe lângă condiţiunea, ca se-i presteze servicii militare. În documentŭ se face amintire şi de obligaţiunile fiscale ale celorŭ alalte *sate cu dreptŭ românescŭ* din Transilvania. Nr. 53. pag. 71.

1363. Petru, vice-voivodulŭ Transilvaniei, dimpreună cu *Chinezii şi cu bĕtrânii români, din districtulŭ Haţegului*, judecă procesulŭ chinezilorŭ Stroia şi Zeicŭ cu Ladislau Muşatŭ pentru posesiunea moşii Zlasti din comitatulŭ Hinedórei. Nr. 54. pag. 72.

1363. Petru, vice-voivodulŭ Transilvaniei, ordónă capitulului din Alba-Iulia se întroducă pe *Ladislau*, fiulŭ lui *Muşatŭ*, în posesiunea comunei Zlasti, fără se mai iée în consideraţiune protestulŭ chinezilorŭ Stroia şi Zeicu. Nr. 55. pag. 74.

1363. Capitululŭ din Orade adeveresce, că *Ioanŭ, voivodulŭ din Beiuşŭ*, s'a împăcatŭ cu Niculae, fiulŭ lui Cândea din Zlatna, despre tóte certele şi neînţelegerile ce le-aŭ avutŭ între dênşii din causa morţii lui Bicaciŭ şi a lui Romanŭ. Nr. 56. pag. 75.

1363. *Chinezii români* din districtulŭ *Iladia* în Bănatŭ, protestéză, că moşiile, ce le-a dăruitŭ regele Ungariei lui Benedictŭ Hemŭ, se nu se estindă şi peste teritoriulŭ lorŭ. Nr. 57. pag. 76.

1363. Papa Urbanŭ V. învită pe archiepiscopulŭ din Gnezna se absolve pe canonicii din Ploca, pe cari i excomunicase *Bernardŭ, fostulŭ episcopŭ alŭ Milcoviei*, din causă, că-i făcuse oposiţiune, când dênsulŭ trecuse la episcopia din Ploca. Nr. 58. pag. 80.

1363. Abatele mănăstirei din Cluşŭ se plânge la voivodulŭ Transilvaniei despre tiräniile, ce le face cu iobagii mănăstirei, Ladislau Secuiulŭ, inspectorulŭ pădurilorŭ din districtulŭ Almaşului. Nr. 59. pag. 81.

1363. Papa Urbanŭ V. învită pe regele Ungariei, se iée parte la espediţiunea cruciată în contra Agarenilorŭ şi a Turcilorŭ pentru eliberarea ţĕrei sfinte. Nr. 60. pag. 83.

1363. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *familiei Vasŭ* din comuna Ţaga în Transilvania, dreptulŭ de paloşŭ (jus patibuli) asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale. Nr. 61. pag. 85.

1363. Ludovicŭ, regele Ungariei, fundéză în Maramureşŭ o chinovie pentru călugării Paulini. Nr. 62. pag. 86.

1364. Ludovicŭ, regele Ungariei, hotăresce, se confirme de noŭ tóte privilegiele, ce aŭ fostŭ investite mai înainte cu *sigilulŭ regelui Carolŭ Robertŭ, perdutŭ în Ţéra-românéscă.* Nr. 63. pag. 87.

1364. Laurenţiu, fiulŭ lui Hemŭ din Bănatŭ, protestéză înaintea castelanului din Haramŭ, în contra violenţelorŭ lui *Dormanŭ* din Caraşŭ asupra unorŭ iobagi ai sei. Nr. 64. pag. 88.

1364. *Chinezii români, Stefanŭ, Ionŭ, Toma* şi *Dimitrie* din comuna Comianŭ în Bănatŭ, în procesŭ cu Nicolae din comuna Zlavotinţi pentru o părticică de moşie. Nr. 65. pag. 88.

1364. *Chinezulŭ românŭ Dumitru*, din comuna Comianŭ, acusatŭ, fiindŭ-că a voitŭ se ucidă pe Andreiŭ Torma din comuna Zlavotinţi. Nr. 66. pag. 89.

1364. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede cetăţenilorŭ din Braşovŭ, se aibă unŭ târgŭ mare pe fie-care anŭ cu aceleaşi drepturi şi libertăţi, după cum 'lŭ aŭ cetăţenii din Buda. De asemenea ordónă cetăţenilorŭ din Buda, ca se concédă Braşovenilorŭ unŭ transumptŭ autenticŭ de pe tóte privilegiile lorŭ de târgŭ. Nr. 67. pag. 90.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ dreptulŭ acordatŭ cetăţenilorŭ din Braşovŭ, ca se pótă avé unŭ târgŭ mare pe fie-care anŭ. Nr. 68. pag. 90.

1365. Proclamaţiunea de resbelŭ a lui Ludovicŭ, regelui Ungariei, în contra lui *Vladŭ Basarabŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci.* Nr. 69. pag. 92.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Balcă,* fiulŭ lui Sasŭ din Moldova, şi voivodŭ alŭ Maramureşului, vasta moşie Cunia din Maramureşŭ, ce a fostŭ confiscată dela voivodulŭ *Bogdanŭ,* care a ocupatŭ ţéra Moldovei. Nr. 70. pag. 94.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede familiei Zoardŭ din comitatulŭ Ugocei, dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale. Nr. 71. pag. 94.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, aflându-se la *Vidinŭ* în espediţiune, învestesce cu dreptulŭ de ereditate, séŭ înfiéză pe dóue fete ale nobilului Petru din Transilvania, care decedase fără moscenitori de sexulŭ bărbătescŭ. Nr. 72. pag. 96.

1365. Altă amintire despre espediţiunea regelui Ludovicŭ din Ungaria asupra *Bulgariloră.* Nr. 73. pag. 96.

1365. Comitele Stefanŭ Bubeck, Judele Curiei, amintesce, despre espediţiunea regelui Ungariei asupra *Bulgariloră.* Nr. 74. pag. 97.

1365. Amintire despre ultimii *Biseni din Transilvania.* Dionisie, voivodulŭ Transilvaniei, aflându-se la Vidinŭ în Bulgaria, ordónă vice-voivodului se hotărnicéscă câtŭ mai în grabă comuna Lăzăresci, din Transilvania, locuită de Biseni. Nr. 75. pag. 98.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Carapciŭ Românulŭ,* şi fraţilorŭ sei, cari aŭ trecutŭ din Ţéra-românéscă în Ungaria, o moşie în Bănatŭ, cu condiţiunea, ca dênşii şi succesorii lorŭ se fie totŭ-de-una cu credinţă faţă cu regele Ungariei. Nr. 76. pag. 98.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă *Latiniloră* şi cetăţenilorŭ din Strigonŭ, se plătéscă vamă Capitulului de acolo, pentru tóte mărfurile, ce le vorŭ aduce spre vênţare. Nr. 77. pag. 100.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *nobililoră din Transilvania* dreptulŭ, se judece singuri pe ómenii şi pe iobagii lorŭ, în ori-ce cestiuni, afară de causele criminale. Nr. 78. pag. 109.

1365. Dionisie, voivodulŭ Transilvaniei, în *espediţiune asupra Bulgariloră.* Nr. 79. pag. 110.

1366. Papa Urbanŭ V. consiliéză pe împĕratulŭ Ioanŭ Paleologulŭ din Constantinopole, se se întórcă la *unitate cu biserica Romei,* de óră-ce împrejurările suntŭ critice, fiindŭ-că se apropie cruciaţii de imperiulŭ seŭ, de o parte regele Ungariei, iar de altă parte regele Ciprului cu ajutoriulŭ mai multorŭ *Latini.* Nr. 80. pag. 111.

1366. *Românii din comuna Sân-Petru* în Transilvania declară într'unŭ actŭ de împăciuire făcutŭ cu Saşii din comuna Noulŭ, că dênşii şi strămoşii lorŭ stăpânescŭ teritoriulŭ acestei comune mai multŭ

de o mică de ani; iar Magistratulŭ oraşului Bistriţa constată, că hotarele comunelorŭ de acolo aŭ fostŭ fixate încă pe *timpulŭ Hunilorŭ*, şi confirmate de către Ducii lorŭ. Nr. 81. pag. 112.

1366. Dionisie, voivodulŭ Transilvaniei, amintitŭ cu titlulŭ de *Căpitanŭ alŭ Vidinului*. Nr. 82. pag. 118.

1366. Papa Urbanŭ V. mulţămesce lui Ludovicŭ, regelui Ungariei, pentru silinţele, ce-şĭ dă, ca se întórcă pe Greci la *unitate cu biserica Romei*, dar 'lŭ consiliéză, se nu pună multă credinţă în promisiunile Grecilorŭ, şi se le ofere ceva ajutoriŭ în contra Turcilorŭ, numai în casulŭ, cândŭ împĕratulŭ Constantinopolei şi fiĭi sei se vorŭ întórce la unire cu biserica Romei. Nr. 83. pag. 119.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede nobilimii din Transilvania, se extermineze pe toţi făcătorii de rele din părţile de acolo, cu deosebire pe cei de *naţionalitate română*. Totŭ odată regele prescrie diferite formalităţi de procedură, în procesele cu Românii. Nr. 84. pag. 120.

1366. Papa Urbanŭ V. laudă zelulŭ şi activitatea archiepiscopului din Strigonŭ, fiindŭ-că a îndupleca tŭ pe regele Ungariei, ca se lucre pentru *întórcerea Grecilorŭ la unitate cu biserica Romei*. Nr. 85. pag. 123.

1366. Papa Urbanŭ V. învită pe archiepiscopulŭ din Strigonŭ se publice espediţiune cruciată în contra *Turcilorŭ*, cari aŭ atăcatŭ şi ocupatŭ mai multe ţinuturi de ale creştinilorŭ. Nr. 86. pag. 123.

1366. Papa Urbanŭ V. felicită pe împĕratulŭ Constantinopolei, fiindŭ-că voiesce a se întórce la *unitate cu biserica Romei*, dimpreună cu întregŭ poporulŭ seŭ. Nr. 87. pag. 127.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede magistrului Deşŭ din Transilvania, dreptulŭ de a lua pe fie-care anŭ «quinquagesima» din oile *comunei românesci Mohalŭ*. Nr. 88. pag. 130.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Orade, se împărţéscă în dóue părţi egale teritoriulŭ, care e de controversă între comunele *Şardŭ* şi *Ighiu* din Transilvania, aşa, că o parte se fie a episcopului şi a comunei Şardŭ, ér altă parte a comunei Ighiu. Nr. 89. pag. 130.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimei din comitatele Cuvinŭ şi Caraşŭ, se prindă pe toţi *preoţiĭ slavi* de acolo, dimpreună cu femeile şi copiiĭ lorŭ, şi se-i ducă înaintea comitelui Benedictŭ Hemŭ, care se trateze cu dênşiĭ, după cum i va ordona regele. Nr. 90. pag. 132.

1366. Marcu Viterbinŭ, ministrulŭ călugărilorŭ minoriţi, raportéză, că din Bosnia aŭ fostŭ trimişi optŭ călugări minoriţi în *Bulgaria*, şi aceştia, în cursŭ de 50 ţile, aŭ botezatŭ în religiunea catolică mai multŭ de 200,000 de ómeni. Nr. 91. pag. 132.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă abatelui din mânăstirea Cârţa în Transilvania, se apere pe Petru din Ghimbavŭ în posesiunea comunei Noulŭ din districtulŭ Braşovului, pe care i-o dăruise regele. Nr. 92. pag. 133.

1366. Magistrulŭ Micola din comuna Deşmirŭ în Transilvania, interdice *Românilorŭ*, ca se mai foloséscă pămênturile din comunele Deşmirŭ, Someşfălăŭ şi Sân-Miclaŭşŭ. Nr. 93. pag. 134.

1366. Papa Urbanŭ V. rógă pe Ludovicŭ, regele Ungariei, se dée ajutoriŭ regelui de Cipru şi Cavalerilorŭ Ioaniţi în contra *Turcilorŭ*, de óră-ce prin ţinuturile aceste creştinii se potŭ apropia de ţéra sfântă. Nr. 94. pag. 134.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, agraţiéză pe nobilulŭ, *Ladislau din Panila*, de pedépsa de mórte, la care a fostŭ condemnatŭ de către palatinulŭ Ungariei şi de nobiliĭ din comitatele Satmarŭ şi Ugocea. Nr. 95. pag. 135.

1366. Amintire despre *teritoriulŭ Ţerei-românesci dincolo de Carpaţi*. Capitululŭ din Alba-Iulia hotărnicesce şi separéză moşiile lui Petru din Cisnădióră din ţinutulŭ Amnaşului, de către comunele, cari staŭ sub *voivodatulŭ lui Vladŭ din Ţéra-românéscă*. Nr. 96. pag. 136.

1366. Episcopulŭ catolicŭ din Transilvania se împacă cu magistrulŭ Ionŭ din Dobâca în privinţa

moşiei Uióra, pe care o cumpĕrase biserica catolică dela Petru, fiulŭ Banului *Micudŭ*. Nr. 97. pag. 136.

1366. Amintire despre organisarea districtului românescŭ Căraşŭ, cu *12 asesori juraţi*. Nr. 98. pag. 137.

1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice *nobilimei din Transilvania*, ca se-şi aróge vre-unŭ dreptŭ de jurisdicţiune asupra iobagilorŭ episcopiei catolice din Alba-Iulia. No. 99. pag. 137.

1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordonă, că moşia numită *Lisca-latină*, din comitatulŭ Zipsŭ, să rĕmână şi de aci înainte în posesiunea mănăstirei St. Martinŭ. Nr. 100. pag. 138.

1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimii din Transilvania, se se pregătéscă cu cai şi arme, fiindŭ-că în curêndŭ are se soséscă la dênşii, ca se plece la resbelŭ. Nr. 101. pag. 139.

1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiiŭ* liberulŭ comerciŭ cu Viena, Praga, Zara şi Veneţia. Nr. 102. pag. 140.

1367. Capitululŭ din Orade împărţesce în dóue părţi teritoriulŭ, ce era de controversă între comunele lorŭ Şardŭ şi Ighiu din Transilvania. Nr. 103. pag. 140.

1367. *Românii* din comuna Vaşarheiŭ în comitatulŭ Dobâcei, amintiţi ca *militari castrensi* la castrulŭ Balvanus. Nr. 104. pag. 142.

1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce oraşului Cluşŭ *satulŭ românescŭ* numitŭ *Felécŭ*, care a fostŭ întemeiatŭ acolo pentru siguranţa drumului în părţile aceste. Nr. 105. pag. 142.

1368. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce românului Benedictŭ Hemŭ *Bănatulŭ Bulgariei*, dimpreună cu castrele Timişórei, Jidovei, Sebeşului, Mihadiei şi Orşovei. Nr. 106. pag. 143.

1368. Ludovicŭ, regele Ungariei, aduce la conoscinţa *cetăţenilorŭ din Braşoviŭ*, că de aci înainte neguţătorii din Ţéra-tătărésca nu vorŭ mai avé să plătéscă vamă, cândŭ vorŭ veni cu mărfurile lorŭ în Ţéra-ungurésca; de asemenea nici cetăţenii din Braşovŭ nu vor avé se mai plătéscă vamă, cândŭ vorŭ trece cu mărfurile lorŭ în Ţéra Tătarilorŭ. Nr. 107. pag. 144.

1368. *Vladŭ, Voivodulŭ Ţerei-românesci şi Banŭ alŭ Severinului*, concede cetăţenilorŭ din Braşovŭ se plătéscă numai o singură dată vamă pentru mărfurile, ce le vorŭ vinde în Ţéra-românéscă, ér' pentru mărfurile, ce le vorŭ trece pe căile Ţerei-românesci în alte ţeri, se plătéscă vamă de dóuĕ ori, o-dată la trecere, şi altă-dată la întórcere. Nr. 108. pag. 144.

1368. Papa Urbanŭ V. felicită pe Ludovicŭ, regele Ungariei, că în urma stăruinţelorŭ sale s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică mai multe mii de ómeni din *Bulgaria*, din *Serbia* şi din *Bosnia*. Nr. 109. pag. 145.

1369. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşoviŭ* privilegiulŭ, că toţi comercianţii străini, anume Polonii şi Germanii se nu pótă trece cu mărfurile lorŭ de pănură mai departe de Braşovŭ, fără se le desfacă aciea. Nr. 110. pag. 146.

1369. Papa Urbanŭ V. concede indulgenţe pentru toţi, cari vorŭ merge la resbelŭ cu regele Ungariei în contra *Turcilorŭ*, cari aŭ atăcatŭ şi devastatŭ mai multe insule de ale creştinilorŭ. Nr. 111. pag. 147.

1369. *Vladŭ, Voivodulŭ Ţerei-românesci, Banŭ alŭ Severinului şi Duce alŭ Făgăraşului*, învită pe toţi catolicii din Ţéra-românéscă, se priméscă cu onóre pe episcopulŭ catolicŭ, care va veni în ţĕră, ca se sfinţéscă bisericele catolice. Nr. 112. pag. 148.

1369. Capitululŭ din Alba-Iulia raportézĕ, că *Laicu, Voivodulŭ Ţerei-românesci*, a arsŭ mănăstirea St. Nicolae din Tâlmaciŭ, în care distrugere s'aŭ nimicitŭ şi documentele particulare ale familiei Cebŭ din Cisnădióră. Nr. 113. pag. 149.

1369. Nicolae, Judele Curiei din Ungaria, amintesce despre espediţiunea regelui Ungariei în contra *voivodului Laicu*. Nr. 114. pag. 150.

1369. O nóuă amintire despre espediţiunea regelui Ungariei în contra *voivodului Laicu*. Nr. 115. pag. 150.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă Comitelui secuiescŭ se respecteze *vechile libertăţi ale Braşovenilorŭ*, în ce privesce comerciulŭ lorŭ. Nr. 116. pag. 151.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiiu* liberulŭ comerciŭ cu Austria, Bohemia şi Dalmaţia. Nr. 117. pag. 152.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, liberéză pe Saşii din Transilvania, ca se mai presteze lucrări la *castrulŭ* numitŭ *Landskron*, de lângă Turnulŭ-roşu, ce a fostŭ dispusŭ se se construéscă lângă frontiera Transilvaniei pentru siguranţa şi apĕrarea locuitorilorŭ de acolo. Nr. 118. pag. 154.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, acórdă protecţiunea sa tuturorŭ comercianţilorŭ, cari vorŭ merge cu mărfurile lorŭ la *târgurile transilvane din Zelau şi din Marghita*. Nr. 119. pag. 156.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* liberulŭ comerciŭ cu oraşulŭ Zara din Dalmaţia, fără se mai plătéscă altă vamă de câtŭ numai la Buda. Nr. 120. pag. 156.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă vameşilorŭ din Croaţia, ca se lase liberi pe *comercianţii din Sibiiu*, se pótă călĕtoriĭ cu mărfurile lorŭ până la Zara în Dalmaţia, fără se mai plătéscă altă vamă de câtŭ numai o singură dată la Buda. Nr. 121. pag. 157.

1370. Papa Urbanŭ V. felicită pe *Dómna Clara, vĕduva voivodului Alexandru din Ţéra-românéscă*, fiindŭ-că a convertitŭ la religiunea catolică pe fica sa, pe împĕrătésa Bulgariei, şi o rógă, se întórcă la credinţa catolică şi pe cealaltă fică a sa, pe Anca, regina Serbiei. Nr. 122. pag. 158.

1370. Papa Urbanŭ V. rógă pe *Vladŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci*, se se întórcă la unitate cu biserica Romei, fiindŭ-că atunci are se fie unŭ atletŭ şi mai victoriosŭ alŭ lui Christŭ. Nr. 123. pag. 159.

1370. Papa Urbanŭ V. scrie episcopilorŭ din Bohemia şi din Polonia, că *Laţĭcu, voivodulŭ Moldovei*, doresce a se întórce la unitate cu biserica Romei dimpreună cu întregŭ poporulŭ seŭ, şi cere de la pontificele, ca se le numéscă unŭ episcopŭ catolicŭ în oraşulŭ Siretŭ. Pontificele ordónă prelaţilorŭ numiţi mai susŭ se cerceteze, dacă Laţĭcu doresce întrŭ adevĕrŭ, ca se îmbrăţişeze credinţa catolică, şi în casulŭ acesta dênşii se înalţe oraşulŭ Siretŭ la rangulŭ de cetate, ér' biserica de acolo la rangulŭ de biserică episcopală. Nr. 124. pag. 160.

1370. Papa Urbanŭ, V. scrie episcopilorŭ din Bohemia şi din Polonia, că *voivodulŭ Laţĭcu din Moldova*, care doresce a se întórce la religiunea catolică, a cerutŭ ca episcopŭ în Moldova pe călugărulŭ minoritŭ Andreiŭ din Cracovia; şi-i învită se cerceteze, dacă călugărulŭ Andreiŭ e capabilŭ se guverneze biserica Moldovei, şi în casulŭ acesta se-lŭ consacreze ca episcopŭ alŭ Siretului. Nr. 125. pag. 162.

1370. Papa Urbanŭ V. învită pe Nicolae Melsacŭ, profesorulŭ călugărilorŭ minoriţi, se trimită 25 călugări în Rusia, în Litvania şi *Moldova*, pentru propagarea credinţei catolice. Nr. 126. pag. 163.

1370. Papa Grigorie XI. învită pe regele Ludoviçŭ din Ungaria se începă câtŭ mai în grabă *resbelulŭ asupra Turcilorŭ*, şi ordónă pentru scopulŭ acesta clerului din Ungaria se plătéscă dişme din veniturile bisericesci. Nr. 127. pag. 164.

1370. Nobilimea din comitatulŭ Căraşului, în Bănatŭ, proscrie pe mai mulţi *chinezi şi iobagi români* de acolo, şi le confiscă moşiile. Nr. 128. pag. 164.

1370. Amintire despre *voivodulŭ Radulŭ* din Cuiesci, în Bănatŭ. Nr. 129. pag. 166.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Romanŭ şi pe Ladislau, fiiĭ lui Struza*, în chineziatele lorŭ din districtulŭ Caransebeşului. Nr. 130. pag. 167.

1371. Florianŭ, episcopulŭ Cracoviei, adeveresce, că dênsulŭ dimpreună cu alţi doi episcopi din Polonia, aŭ sfinţitŭ pe călugărulŭ minoritŭ *Andreiŭ ca episcopŭ alŭ Siretului*. Nr. 131. pag. 168.

1371. *Andreiŭ, episcopulŭ catolicŭ alŭ Siretului*, scrie Papei Grigorie XI. că episcopulŭ din Cracovia l'a sfinţitŭ de episcopŭ alŭ Siretului, şi trimite totŭ-odată pontificelui formula jurămêntului, ce l'a prestatŭ cu ocasiunea acésta. Nr. 132. pag. 171.

1371. Papa Grigorie XI. numesce pe *Nicolae de Buda ca episcopŭ alŭ Milcoviei*, alŭ cărei scaunŭ rĕmăsese vacantŭ după mórtea episcopului de acolo cu numele Albertŭ. Nr. 133. pag. 174.

1371. Papa Grigorie XI. înforméză pe regele Ungariei, că a numitŭ de *episcopŭ alŭ Milcoviei* pe unŭ anumitŭ *Nicolae*, care este din părţile de acolo, şi rógă pe regele Ludovicŭ se-i dée totŭ ajutoriulŭ, ca se pótă recăştiga averile episcopiei, ce aŭ fostŭ ocupate de alte persóne. Nr. 134. pag. 175.

1371. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopulŭ din Strigonŭ se restitue *episcopiei din Milcovia* tóte drepturile şi averile, pe cari le-aŭ fostŭ ocupatŭ archiepiscopii de mai înainte ai Strigonului. Nr. 135. pag. 176.

1371. Papa Grigorie XI. învită pe *episcopulŭ Siretului*, ca dimpreună cu archiepiscopulŭ din Gnezna, şi cu episcopulŭ din Cracovia, se aresteze pe preotulŭ Ionŭ din Lembergŭ, care lăţesce credinţa orientală între locuitorii de acolo. Nr. 136. pag. 176.

1371. Ludovicŭ, regele Ungariei şi alŭ Poloniei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiu* liberulŭ comerciŭ cu tóte provinciele Poloniei. Nr. 137. pag. 178.

1371. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce românului *Benedictŭ Hemŭ* din Bănatŭ, demnitatea de *comite şi castelanŭ alŭ Timişórei*. Nr. 138. pag. 179.

1371. Comitele Nicolae Seci, Judele Curiei din Ungaria, confirmă hotărnicia moşiilorŭ Şoimuşŭ şi Icuşŭ, ce aŭ fostŭ dăruite de regele Ungariei lui *Carapciŭ Românulŭ*, şi fraţilorŭ sei, Stanislavŭ, Négulŭ, Laicu, etc. Nr. 139. pag. 180.

1371. Comitele Nicolae Seci, Judele Curiei din Ungaria, confirmă pe *Carapciŭ Românulŭ* şi pe fraţii sei în posesiunea moşiei numite Icuşulŭ de susŭ, din Bănatŭ. Nr. 140. pag. 187.

1372. Papa Grigorie XI. înforméză pe regele Ungariei, că *Turcii* aŭ năvălitŭ asupra Greciei, şi aŭ ajunsŭ până la frontierele Ungariei, Serbiei şi Croaţiei, şi-lŭ invită se se ridice şi dênsulŭ în contra acestorŭ inimici ai crestinătăţii, si se-i alunge dela frontierele sale. Nr. 141. pag. 192.

1372. Papa Grigorie XI. concede călugărilorŭ minoriţi din Bosnia se pótă construi biserici şi capele în Serbia şi în *Ţéra-Basarabilorŭ*. Nr. 142. pag. 193.

1372. Papa Grigorie XI. învită pe regele Ungariei se resiste cu tóte forţele sale în contra *Turcilorŭ*, cari aŭ câştigatŭ o mare victoriă asupra popórelorŭ din Grecia, din *Ţéra-românéscă* şi din Serbia, şi-lŭ rógă se trimită legaţi la Teba, ca se facă alianţă cu principii popórelorŭ orientale în contra acestorŭ inimici ai creştinătăţii. Nr. 143. pag. 194.

1372. Ludovicŭ, regele Ungariei, restitue *românilorŭ Ionŭ, Ladislau şi Petru Nécşu* din Bănatŭ, chineziatulŭ şi moşiile, ce le confiscase sub falsulŭ pretextŭ de rebeliune. Nr. 144. pag. 196.

1372. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiu* se pótă călĕtori liberi cu mărfurile lorŭ la Viena, avêndŭ se plătéscă numai drepturile de vamă. Nr. 145. pag. 197.

1372. Pontificele romanŭ învită pe *Laţcu, voivodulŭ Moldovei*, să rĕmână constantŭ în credinţa catolică, şi se îndemne şi pe soţia sa a se întórce în sînulŭ bisericei romane. Nr. 146. pag. 197.

1372. Emericŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă Conventului din mănăstirea Cluşului, ca se hotărnicéscă şi separeze moşiile episcopului catolicŭ de către moşiile nobililorŭ din comitatulŭ Dobâcei. Nr. 147. pag. 198.

1372. *Vladŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci, Banulŭ Severinului şi Duce alŭ Făgăraşului*, dăruesce rudei sale, magistrului Ladislau, târgulŭ Şercaia din Ţéra Făgăraşului, dimpreună cu satele Vineţia, Cuciulata, etc. Nr. 148. pag. 198.

1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopii din Ungaria se predice *espediţiune cruciată în*

contra Turcilorŭ, cari aŭ devastatŭ imperiulŭ Romaniei, Bulgaria, Serbia şi alte ţinuturi creştine, şi cari, după cum se presupune, s'aŭ aliatŭ cu Tătarii, ca se năvălescă asupra Ungariei. Nr. 149. pag. 200.

1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopii din Ungaria se ridice din ladele bisericelorŭ banii, cari s'aŭ adunatŭ pentru espediţiunea sântă asupra Turcilorŭ, şi se-i predea regelui Ungariei, cândŭ va pleca la resbelŭ. Nr. 150. pag. 204.

1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopii din Ungaria se priméscă jurământulŭ dela regele Ungariei, că dênsulŭ în timpŭ de unŭ anŭ va începe *resbelulŭ asupra Turcilorŭ*, că va merge în persónă asupra lorŭ, şi-i va urmări până la strîmtorile Constantinopolului. Nr. 151. pag. 206.

1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopulŭ din Strigonŭ şi pe episcopulŭ Transilvaniei se escomunice pe locuitorii, cari vêndŭ arme Turcilorŭ séŭ *Românilorŭ*, de óre-ce cu armele aceste Turcii atacă pe creştini. Nr. 152. pag. 207.

1373. Papa Grigorie XI. concede călugărilorŭ minoriţi se pótă construi biserici, cimeterii şi case de călugări, în *Banatŭ*, în *Ţéra-românéscă*, precum şi în părţile Bosnei. Nr. 153. pag. 207.

1373. Papa Grigorie XI. învită pe nunţiulŭ apostolicŭ din Ungaria se adune de la nobili, şi de la *cavalerii teutoni din ţéra Bârsei*, censulŭ ce-lŭ datorescŭ scaunului apostolicŭ, şi pe care nu l'au plătitŭ de mai multŭ timpŭ. Nr. 154. pag. 209.

1373. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede familiei nobile *de Trăscău* dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale. Nr. 155. pag. 210.

1373. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *Saşilorŭ din Sibiu* dreptulŭ, se pótă vinde céră topită ori unde în regatulŭ Ungariei, şi chiar până la Viena. Nr. 156. pag. 211.

1373. Capitululŭ din Lelesŭ întroduce pe *Balcŭ*, pe *Dragŭ* şi pe *Ionŭ, fii voivodului Sasŭ*, în posesiunea moşii Cunia din Maramureşŭ, pe care le-a fostŭ dăruit'o Ludovicŭ, regele Ungariei. Nr. 157. pag. 211.

1373. Ionŭ, comitele Iaurinului, ordónă vameşilorŭ de acolo, se nu iee de la *cetăţenii din Sibiu*, cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ la Viena, mai multă vamă, de cum plătescŭ cetăţenii din Buda. Nr. 158. pag. 212.

1373. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă comitelui din Timişóra se opréscă la Orşova *importarea sării din Ţéra-românéscă*. Nr. 159. pag. 213.

1373. Emericŭ, Palatinulŭ Ungariei, amintesce despre espediţiunea regelui Ungariei în contra unorŭ inimici ai sei. (Între acestia se vede a fi şi *voivodulŭ Laicu*. Cf. doc. 1369 şi 1374.) Nr. 160. pag. 213.

1373. *Stanislau*, chinezulŭ din comitatulŭ Beregŭ, protestéză în contra actelorŭ de violenţă ale nobilului Dominicŭ Literatulŭ. Nr. 161. pag. 214.

1374. Papa Grigorie XI. concede călugărilorŭ minoriţi din *Ţéra-românéscă*, din Bosnia şi din Bulgaria, ca se pótă reţiné pentru dênşii cărţile călugărilorŭ decedaţi. Nr. 162. pag. 214.

1374. Papa Grigorie XI. dojenesce pe Ludovicŭ, regele Ungariei, fiindŭ-că nu voiesce a se alia cu biserica romană şi cu alţi principi *în contra Turcilorŭ*, cu tóte că acestia sunt aprópe de regatulŭ Ungariei. Nr. 163. pag. 215.

1374. Papa Grigorie XI. scrie regelui din Ungaria, că o mare parte din *Românii*, cari locuiescŭ în părţile despre Tătari, s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică, şi e speranţă, că se vorŭ întórce şi alţii, déca li se va da unŭ episcopŭ propriŭ pentru dênşii, de óră-ce nu sunt mulţămiţi cu preoţii unguresci. Nr. 164. pag. 216.

1374. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopii din Ungaria se cerceteze, déca este adevĕratŭ, că *Românii*, cari locuescŭ în părţile despre Tătari, nu sunt mulţămiţi cu preoţii unguresci, şi déca nu ar fi bine, ca se numéscă de episcopŭ alŭ Românilorŭ pe călugărulŭ minoritŭ Antoniu

de Spoleto, care scie limba românéscă, şi care a întorsŭ pe mai mulţi români la credinţa catolică. Nr. 165. pag. 217.

1374. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* dreptulŭ, se pótă topi şi vinde céră, întocma ca cetăţenii din Sibiu. Nr. 166. pag. 218.

1374. Ludovicŭ, regele Ungariei, însciinţézăă pe toţi militarii şi *Românii din districtulŭ Timişórei*, că a trimisŭ la dênşii pe comitele Benedictŭ Hemŭ pentru anumite afaceri de serviciu, şi-învită se aibă deplină credinţă în cuvintele sale. Nr. 167. pag. 218.

1374. Papa Grigorie XI. învită pe Calo Ioan, împĕratulŭ Constantinopolei, se se întórcă la *unire cu biserica Romei*, de óre-ce armata Latinilorŭ se apropie de imperiulŭ sĕŭ; de altă parte regele Ungariei încă plécă cu resbelŭ asupra Turcilorŭ, şi uşorŭ se póte întêmpla, că dênsulŭ, décă va rĕmâné necredinciosŭ, se fie atacatŭ, din vre-o parte óre-care. Nr. 168. pag. 219.

1374. Papa Grigorie XI. scrie archiepiscopilorŭ din Ungaria, că în părţile despre Tătari se află o *mulţime mare de Români*, şi de óră-ce Românii, cari s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică nu sunt mulţămiţi cu preoţii unguresci, aşa ar fi bine se li se dée unŭ episcopŭ catolicŭ, care se cunóscă limba lorŭ. Nr. 169. pag. 220.

1374. Amintire despre espediţiunea lui Ludovicŭ, regele Ungariei, în contra *voivodului Laicu*. Nr. 170. pag. 221.

1374. Petru Ciugu din comuna Vineţia în *Ţĕra-Făgăraşului* vinde fratelui sĕŭ, lui Ladislau din Dobsca, o moşie lângă Oltŭ, în apropiere de mănăstirea ruinată Apele-calde. Nr. 171. pag. 222.

1375. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă autorităţilorŭ din Transilvania, ca se nu-şi aróge nici unŭ *dreptŭ de jurisdicţiune asupra iobagilorŭ* episcopiei catolice din Alba-Iulia. Nr. 172. pag. 223.

1375. *Nicolae, episcopulŭ Milcoviei*, adeveresce, că cetăţénulŭ Hermanŭ din Sibiu a construitŭ acolo o capelă în onórea Prea-curatei Fecióre. Nr. 173. pag. 224.

1375. Papa Grigorie XI. învită pe Ludovicŭ, regele Ungariei, se dée ajutoriŭ imperiului bizantinŭ *în contra Turcilorŭ*, şi se nu sufere ca aceşti inimici ai creştinătăţii se se apropie de frontieriele Ungariei. Nr. 174. pag. 224.

1375. Ottho, abatele mănăstirei din Cluşŭ, se plânge la vice-voivodulŭ Transilvaniei, că *iobagii români* şi unguri din comuna Bocanŭ aŭ datŭ focŭ la mai multe case, de pe moşia mănăstirii, numită Aghireşŭ. Nr. 175. pag. 225.

1375. Amintire despre *Nicolae Chinezulŭ* din comuna Bârcia în Bănatŭ. Nr. 176. pag. 226.

1375. Nobilulŭ Ladislau din Ţaga se plânge la vice-voivodulŭ Transilvaniei, ca *Românii din comuna Vaşarheiŭ* mergândŭ la castrulŭ Balvanŭ au luatŭ cu puterea patru-ḑeci de oi dela nisce iobagi ai sei. Nr. 177. pag. 227.

1375. Papa Grigorie XI. învită pe Ludovicŭ, regele Ungariei, se dée ajutoriŭ imperiului bizantinŭ, ca *cetatea Constantinopolului* se nu caḑă în mânile Turcilorŭ. Nr. 178. pag. 227.

1375. Papa Grigorie XI. scrie cavalerilorŭ Ioaniţi, că *Turcii* aŭ distrusŭ aprópe cu totulŭ imperiulŭ Romaniei, şi acum atacă imperiulŭ Bulgariei, regatulŭ Serbiei, şi chiar Constantinopolulŭ este aprópe căḑutŭ în mânile lorŭ. Nr. 179. pag. 229.

1376. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopulŭ din Calocea, se nu mai permită preoţilorŭ grecesci din diecesa sa, ca se facă acte publice despre diferitele învoeli, ce se încheie între creştinii şi între catolicii de acolo. Nr. 180. pag. 231.

1376. *Iacobŭ Dragulŭ* amintitŭ ca Jude alŭ Curiei regale din Ungaria. Nr. 181. pag. 231.

1376. *Statutele corporaţiunilorŭ industriale* din districtele săsesci ale Transilvaniei. Nr. 182. pag. 232.

1376. Bogdanŭ, fiulŭ lui Stefanŭ din comuna Mutnicŭ se împacă cu cetăţenii din Caranŭ(Sebeşŭ)

în privinţa unei controverse de hotare. *Ionŭ Trêntulŭ* amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 183. pag. 235.

1376. *Chinezulŭ Necşe,* din Bănatŭ, sequestréză pe unŭ iobagiŭ alŭ familiei Hemŭ din comuna Golonia, şi-lŭ strămută cu locuinţa pe teritoriulŭ castrului Cuiesci. Nr. 184. pag. 237.

1376. Monciu, castelanulŭ din Haramŭ în Bănatŭ, ordónă a se face investigaţiune în privinţa actelorŭ de violenţă ale *chinezului Necşe* din Bănatŭ. Nr. 185. pag. 237.

1377. Papa Grigorie XI. învită pe ministrulŭ călugărilorŭ minoriţi din Ungaria se trimită doi călugări în ţinutulŭ castrului Megesalla, pe care l'a luatŭ regele de la şismatici, — de óră-ce locuitorii de acolo s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică şi voescŭ a se mărturisi. Nr. 186. pag. 238.

1377. Papa Grigorie XI. scrie archiepiscopului din Calocea, că regele Ungariei a luatŭ din mânile *Românilorŭ* castrulŭ numitŭ Megasalla, iar locuitorii de acolo s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică, şi de-óră-ce s'aŭ ivitŭ neînţelegeri între episcopii vecini, de care diecesă se se ţină castrulŭ acesta, de aceea dênsulŭ se chieme înaintea sa pe episcopii catolici din Agria, din Transilvania şi din Orade, şi se decidă cestiunea, după cum va afla cu dreptŭ. Nr. 187. pag. 239.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, învită pe voivodulŭ din Transilvania, se constringă pe *chinezii români din Transilvania,* ca se recunóscă autoritatea domnilorŭ sei pământesci, şi se facă servicii militari, după cum a fostŭ vechia lorŭ consvetudine. Nr. 188. pag. 241.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, promite Saşilorŭ din Braşovŭ, că déca *Ţéra-românéscă* va ajunge sub puterea sa, atunci le va uşura vama, ce aŭ s'o plătéscă pentru camera regelui. Nr. 189. pag. 242.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce titlulŭ de nobilŭ lui Nicolae, fiulŭ lui Blaşŭ, pentru serviciile credincióse, ce i le-a făcutŭ în *Ţéra lui Basarabŭ* şi în resbelulŭ cu Litvanii. Nr 190. pag. 243.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Cluşŭ,* se plătéscă numai o-dată vamă, cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ în comitatulŭ Hinedórei. Nr. 191. pag. 244.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede scutirea de imposite, pe timpŭ de trei ani, tuturorŭ iobagilorŭ, cari vorŭ merge se se aşeḑe în oraşulŭ *Cojocna din Transilvania.* Nr. 192. pag. 245.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Cluşŭ* dreptulŭ, se fie scutiţi de ori ce vamă, cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin Transilvania. Nr. 193. pag. 245.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce oraşului Cluşŭ *satulŭ românescŭ Felécŭ,* în care se află aşeḑate 20 familii române, pentru siguranţa drumului în părţile de acolo. Nr. 194. pag. 246.

1377. *Chinezulŭ românŭ Bartha,* din Transilvania, urmăresce pe trei nobili pentru violenţele, ce le făcuse cu nisce iobagi; dar e ucisŭ de nobili. Nr. 195. pag. 247.

1377. Urme despre vechia legătură administrativă între Bănatŭ şi între comitatulŭ Hinedórei din Transilvania. — Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă castelanului din (Caranŭ)Sebeşŭ se nu mai iée nici o vamă de la *cetăţenii şi Saşii din Cluşŭ,* cândŭ vorŭ veni cu mărfurile lorŭ în comuna numită Hinedóra. Nr. 196. pag. 248.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, amintesce despre resbelulŭ seŭ nefericitŭ în contra *Românilorŭ din Ţéra-românéscă.* Nr. 197. pag. 248.

1378. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă *vechile libertăţi ale cetăţenilorŭ şi Saşilorŭ din Cluşŭ,* şi-i liberéză de obligămêntulŭ de a lua parte la resbele, sub condiţiune însă, ca se plătéscă pe fie-care anŭ o contribuţiune de cinci-ḑeci şi dóuĕ mărci de argintŭ. Nr. 198. pag. 249.

1378. Amintire despre mai multe *chineziate române* din Bănatŭ. Nr. 199. pag. 251.

1378. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă a se lua dela *familia română Timanŭ,* moşia numită Voia, pe care o căpĕtase ca donaţiune dela regele Carolŭ Robertŭ, pentru serviciile sale militari, — şi o dăruiesce de nou lui Benedictŭ Hemŭ, fostulŭ Banŭ alŭ Bulgariei. Nr. 200. pag. 253.

1378. Capitululŭ din Cinade introduce pe Benedictŭ Hemŭ în posesiunea moşii numite Voia, fără a mai lua în considerare protestulŭ *familiei române Timanŭ*. Nr. 201. pag. 264.

1378. Estrase din alte diplome. — Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă lui *Balcŭ şi lui Dragŭ, comiţilorŭ din Maramureşŭ*, se restitue lui Ladislau şi lui Lodomirŭ, o părticică de moşie de pe teritoriulŭ castrului Nyaláb. Nr. 202. pag. 264.

1378. Ludovicŭ, regele Ungariei, în urma intervenţiunii *Saşilorŭ din Transilvania*, interdice comercianţilorŭ din Ungaria se mai vêndă pănură cu cotulŭ în târgurile transilvane, — fără le permite vêndarea numai cu bucata. Nr. 203. pag. 265.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, învită pe *Saşii din Transilvania*, se trimită pe judeţii şi pe bĕtrânii lorŭ la o adunare comună, — care se va ţiné în câmpŭ afară, sub ceriulŭ liberŭ, — unde vorŭ avé se citéscă înaintea prelaţilorŭ şi a baronilorŭ, tóte privilegiele lorŭ cele vechi şi nóue, fiindŭ-că regele este aplicatŭ se suprime din privilegiile aceste totŭ, ce vorŭ crede dênşii, că este în defavorulŭ lorŭ. Nr. 204. pag. 266.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice lui Petru şi Absolonŭ, din comuna Tata, de a mai purta procesŭ cu episcopulŭ catolicŭ din Transilvania pentru partea de moşie după mama lorŭ. Nr. 205. pag. 267.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice lui Stefanŭ Sermanulŭ, de a mai purta procesŭ cu episcopulŭ catolicŭ din Transilvania pentru moşia numită Lapadŭ, care se află în posesiunea episcopului. Nr. 206. pag. 267.

1379. Papa Urbanŭ VI. concede călugărilorŭ minoriţi dreptulŭ, ca se înfiinţeze anumite mănăstiri în Serbia şi în *Ţéra-Basarabilorŭ*. Nr. 207. pag. 268.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, împacă controversa, dintre *cetăţenii din Cluşŭ* cu magistrulŭ Iacobŭ din comuna Dragŭ, pentru vama, ce aveau se o plătéscă, când treceau cu mărfuri prin comunele sale. Nr. 208. pag. 269.

1380. Abatele mănăstirei din Bata în Bănatŭ, concede nobilului *Iacobŭ Garalicea din Caransebeşŭ*, iertarea tuturorŭ pĕcatelorŭ şi absolvarea de ori-ce sentenţă de escomunicaţiune, fiindŭ-că a contribuitŭ cu bani la expediţiunea creştinilorŭ în contra Turcilorŭ. Nr. 209. pag. 271.

1380. *Districtulŭ românescŭ alŭ Selagiului*, amintitŭ cu numele de «provinciă» şi cu drepturi de vamă. Nr. 210. pag. 271.

1381. Elisabeta, regina Ungariei, ordónă banului din Dalmaţia se constringă pe *Românii* de acolo, ca se despăgubéscă pe cetăţenii din Sibenicŭ pentru pagubele, ce le au causatŭ. Nr. 211. pag. 272.

1381. Unŭ actŭ autenticŭ de schimbŭ, încheiatŭ între *familia română Ciahulŭ* şi între familia Kallo, despre dóue moşii din comitatulŭ Satmarului. Nr. 212. pag. 273.

1382. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice tuturorŭ comercianţilorŭ străini, cari vorŭ veni la Sibiu, că de aci se nu trécă mai departe cu mărfurile lorŭ în *Ţéra-românéscă*. Nr. 213. pag. 274.

1382. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă castelanului din *Orşova* se priveghieze cu atenţiune în părţile de acolo, şi se raporteze numai de câtŭ regelui despre cele ce se vorŭ întêmpla, séu va audi. Nr. 214. pag. 275.

1382. Estrasŭ. — Ionŭ, fiulŭ banului Simeonŭ, aduce martori, ca se probeze, că *voivodulŭ Balcŭ* (din Zaroz Berk) i-a arsŭ satulŭ sĕŭ numitŭ Căraşŭ *(Krassou)*. Nr. 215. pag. 275.

1382. Călugărulŭ *Grigorie* amintitŭ ca *episcopŭ catolicŭ alŭ Severinului şi alŭ Ţerei-românesci*. Nr. 216. pag. 276.

1382. Vice-comitele din Căraşŭ, ordónă lui *Thoma Chinezulŭ* din comuna Cerbi, se aducă înaintea sa pe unŭ omŭ înculpatŭ, că furase unŭ calŭ de la nobilulŭ Stefanŭ Zeculŭ. Nr. 217. pag. 276.

1382. Vice-comitele din Căraşŭ condamnă pe *Toma Chinezulŭ*, din comuna Cerbi, la amendă de

trei mărci fiindŭ-că n'a adusŭ înaintea sa pe omulŭ, care furase unŭ calŭ de la nobilulŭ Ştefanŭ Zeculŭ. Nr. 218. pag. 277.

1383. Maria, regina Ungariei, dăruesce episcopului catolicŭ, din Transilvania, *domeniulŭ Amnaşului (Omlaşului)*, dimpreună cu alte patru sate românesci. Nr. 219. pag. 278.

1383. Maria, regina Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ, se introducă pe *Balcŭ, voivodulŭ Satmarului*, şi pe fraţii sĕi, în posesiunea castrului Arieşŭ. Nr. 220. pag. 279.

1383. Maria, regina Ungariei, conferesce, lui Ionŭ, lui Sandrinŭ şi lui Stefanŭ, *chineziatulŭ Românilorŭ din comitatele Beregŭ şi Satmarŭ;* şi amintesce totŭ-o-dată, că tatălŭ lorŭ, Stanislavŭ, încă fusese voivodŭ peste dóue sate românesci. Nr. 221. pag. 280.

1383. Actŭ de împăciuire încheiatŭ între *Românii şi Saşii din ţinutulŭ Sibiului*, prin care se stabilesce, că Românii vorŭ avé se îngrijéscă de paţa munţilorŭ, începêndŭ de la Tălmaciŭ şi până la Selisce. Nr. 222. pag. 280.

1383. Maria, regina Ungariei, ordónă vameşilorŭ din Ungaria, se nu constringă pe *comercianţii din Sibiu şi din alte oraşe ale Transilvaniei*, ca se le plătéscă taxe ilegale, cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră. Nr. 223. pag. 282.

1383. Elisabeta, regina Ungariei, ordónă Banului din Croaţia şi Dalmaţia, ca se alunge din districtulŭ Sibenicului, pe *Românii, cari au descălecatŭ acolo*, şi cari ocupândŭ păşunele causézŭ mari pagube oraşului. Nr. 224. pag. 283.

1383. Elisabeta, regina Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiu* privilegiulŭ, ca nici unŭ comerciantŭ străinŭ se nu pótă desface şi vinde mărfuri pe teritoriulŭ lorŭ, şi nici se le trécă pe acolo în *Ţéra-românéscă*. Nr. 225. pag. 284.

1383—1385. Stefanŭ Banulŭ, comitele Caraşului, ordónă nobilimii din comitatele Cuvinŭ şi Căraşŭ, se se pregătéscă a face servicii militare regelui Ungariei. Nr. 226. pag. 285.

1384. Maria, regina Ungariei ordónă *voivodului Balcŭ din Satmarŭ* şi fraţilorŭ sĕi, lui Dragŭ şi lui Ionŭ, se nu împedece pe metalurgii din Baia-mare, ca se taie lemne şi se facă cărbuni din pădurea négră, fiindŭ-că aceste le sunt necesari pentru exploatarea minelorŭ de acolo. Nr. 227. pag. 285.

1384. Elisabetha, regina Ungariei, ordónă lui Toma, Banulŭ Dalmaţiei, se încaseze dela *Românii din districtulŭ Sibenicului*, amenda de 200 fl. pentru pagubele, ce le aŭ causatŭ orăşenilorŭ de acolo, şi se nu mai permită Românilorŭ, ca se locuéscă pe teritoriulŭ acestui oraşŭ. Nr. 228. pag. 286.

1385. Maria, regina Ungariei, ordónă Comitelui secuiescŭ se nu turbure pe *cetăţenii şi Saşii din Ţéra-Bârsei*, în libertăţile şi imunităţile lorŭ. Nr. 229. pag. 287.

1385. Procesŭ între familia nobilă «de Trăscăŭ» cu *chinezulŭ românŭ Nicolae Chende*, pentru posesiunea comunei Lupşa, din Transilvania. În documentŭ se face amintire şi de resbelulŭ, ce l'a avutŭ *voivodulŭ Laicu din Ţéra-românéscă* cu Ludovicŭ regele Ungariei. Nr. 230. pag. 288.

1385. Ionŭ, fiulŭ lui Toma, din ţinutulŭ Castrului-de-ferŭ, declară înaintea Judelui Curiei, că *Românii banului Simionŭ* din districtulŭ Medieşului i-au luatŭ şi au dusŭ cu sine tóte documentele sale de moşii. Nr. 231. pag. 290.

1385. Papa Grigorie XI. scrie cavalerilorŭ cruciferi din Ungaria, că Turcii, inimicii numelui creştinŭ, au ocupatŭ şi au distrusŭ aprópe cu totulŭ imperiulŭ Romaniei, ér' acum atacă imperiulŭ Bulgariei, regatulŭ Serbiei, şi chiar Constantinopolulŭ este aprópe căḑutŭ în mânile lorŭ, şi-i învită se trimită o mie de fraţi în ţinutulŭ Romaniei, ca se lupte în contra Turcilorŭ. Nr. 232. pag. 293.

1385. Ladislau, voivodulŭ Transilvaniei, declară nevinovatŭ pe Martinŭ, judeţulŭ Sibiului, care ucisese în drumŭ pe unŭ *românŭ*. Nr. 233. pag. 294.

1386. Cetăţenii din Sibiu se plângu la Maria, regina Ungariei, că *o cétă numerósă de iobagi* au atacatu în mijlocului drumului pe mai mulţi comercianţi din Sibiu, şi le au luatu tóte mărfurile. Nr. 234. pag. 294.

1387. *Petru, voivodulu Moldovei*, prestéză omagiulu de fidelitate lui Vladislau, regelui Poloniei, şi Hedvigei soţiei sale, şi declară totu-o-dată, că supune regatului polonu întregu poporulu şi ţéra Moldovei dimpreună cu fortăreţele şi domeniele sale; de asemenea promite a da ajutoriu regatului polonu în ori-ce necesitate Nr. 235. pag. 295.

1387. *Consiliarii lui Petru, voivodului Moldovei*, adeverescu, că Petru voivodulu, după svatulu şi voinţa loru a depusu omagiulu de fidelitate lui Vladislau, regelui Poloniei, şi reginei Hedviga, sociei sale; şi promitu a da ajutoriu regatului polonu în ori-ce necesitate. Nr. 236. pag. 297.

1387. Sigismundu, regele Ungariei conferesce *familiei Carolu (Károlyi)* dreptulu de paloşu asupra tuturoru făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale din comitatulu Satmarului. Nr. 237. pag. 298.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, conferesce lui *Ionu Românulu* dóue moşii în comitatulu Maramureşului, ca recompensă pentru serviciele sale militari. În documentu se face amintire de *voivodii români Balcu şi Dragu*, cu demnitatea de *Comiţi ai Secuilorŭ*. Nr. 238. pag. 299.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, conferesce lui *Bogdanu Românulu* şi fiiloru sĕi chineziatulu comunei Mĕrulu din Bănatu, dreptu recompensă pentru serviciele militari, ce i le-a prestatu la diferite ocasiuni. Nr. 239. pag. 300.

1387. Stefanu, banulu Severinului, conferesce *chinezului din Mihadie, lui Petru Deşu*, satulu regescu numitu Valea, cu aceleaşi drepturi şi condiţiuni, cu cari stăpâniau şi alţi chinezi satele loru. Nr. 240. pag. 300.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ şi Saşilorŭ din oraşulu Sebeşu* în Transilvania privilegiulu, se pótă încungiura şi fortifica oraşulu cu muri, ca să fie apĕraţi de atacurile şi pagubele făcătorilorŭ de rele. Nr. 241. pag. 301.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, conferesce lui Ladislau, banulu Severinului, castrulu Zălanţu din Ungaria, dreptu recompensă pentru meritele sale, fiindu-că supusese pe *Românii*, cari se resculase din districtulu Bârsău. Nr. 242. pag. 302.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, se pregătesce de resbelu în contra unoru «necredincioşi» ai sei. Nr. 243. pag. 306.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, ordónă magistrului Petru Peren se plătéscă episcopului din Orade dóue mii de floreni, ca se pótă lua parte la *espediţiunea în contra unoru necredincioşi* ai regelui. Nr. 244. pag. 306.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, amintesce de nou de resbelulu, ce voesce se-lu începă în contra unoru necredincioşi ai sei. Nr. 245. pag. 307.

1387. Ladislau şi Stefanu de Loşonţu amintiţi împreună *ca bani ai Severinului*. Nr. 246. pag. 307.

1387. Sigismundu, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Aradu, se facă investigaţiune în contra nobilului *Ladislau Pasca* din Banatu, pentru actele de violenţă, ce le-a comisu cu mai mulţi iobagi de acolo. Nr. 247. pag. 308.

1388. Sigismundu, regele Ungariei, încheie armistiţiu cu Vladislau, regele Poloniei, ca se pótă purta *resbelu în contra voivodilorŭ din Moldova şi Téra-Românéscă*. Nr. 248. pag. 309.

1388. Sigismundu, regele Ungariei, ordónă tuturoru prelaţilorŭ, magnaţilorŭ, nobililorŭ şi castelanilorŭ sei, ca se nu împedece *comerciulu cetăţenilorŭ din Sibiu*, cându voru trece cu mărfuri prin vămile loru. Nr. 249. pag. 310.

1388. *Ionu Trêntulu* amintitu ca *fostu voivodu alu Severinului* în o diplomă a regelui Sigismundu (prin care dăruesce familiei Kanisa moşia Bokonok din comitatulu Zala). Nr. 250. pag. 310.

1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede familiei Puthnuk dreptulŭ de a redica furci pe moşiile sale Puthnuk, Satulŭ-nou şi *Satulŭ-românescŭ*. Nr. 251. pag. 311.

1388. *Ionŭ Românulŭ*, amintitŭ între baronii Ungariei ca magistru alŭ Agasoniloru. Nr. 252. pag. 311.

1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă lui Petru Perenŭ se plătéscă lui *Ionŭ Românulŭ* 200 fl. în aurŭ pe socotéla regelui. Nr. 253. pag. 312.

1388. Maria, regina Ungariei, adeveresce, că Petru de Perenŭ a plătitŭ lui *Ionŭ Românulŭ*, pagiului seŭ de curte, 300 fl. din banii încasaţi de la coloniile străine din Miscolţŭ. Nr. 254. pag. 313.

1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, primesce în schimbŭ de la fii banului Conia mai multe moşii din *comitatulŭ Căraşului în Bănatŭ*. Nr. 255. pag. 313.

1388. *Voivoḑii români, Balcŭ şi Dragŭ*, amintiţi cu demnitatea de *Comiţi ai Sĕculoru*. Nr. 256. pag. 314.

1388. *Voivoḑii, Balcŭ şi Dragŭ*, amintiţi de nou cu demnitatea *de Comiţi ai Sĕculoru*. Nr. 257. pag. 315.

1389. Tractatulŭ de alianţă, încheiatŭ între *Mircea, voivodulŭ Ţerei-românesci*, şi între Vladislau, regele Poloniei, în contra lui Sigismundŭ, regele Ungariei. Nr. 258. pag. 315.

1389. Maria, regina Ungariei, concede episcopului catolicŭ din Alba Iulia privilegiulŭ, se pótă lua a nóua parte (în natură séŭ în bani) din recolta iobagiloru sei. Nr. 259. pag. 316.

1389. Amintire despre castelanii *castrului din Bănatŭ, numitŭ Capulŭ-Căraşului*. Nr. 260. pag. 317.

1389. Amintire despre mai multe *chineziate românesci* din Bănatŭ. Nr. 261. pag. 317.

1390. *Mircea, Voivodulŭ Ţerei-Românesci, Ducele Făgăraşului şi alŭ Amnaşului (Omlaşului), Comitele Severinului, Despotulŭ ţeriloru Dobrogei, şi Domnŭ alŭ Silistriei*, încheie unŭ tractatŭ de alianţă defensivă cu Vladislavŭ, regele Poloniei, în contra lui Sigismundŭ, regele Ungariei. Nr. 262. pag. 322.

1390. *Convenţiunea încheiată la Sucéva între Romanŭ Herescu şi Radulŭ Gadchi, ambasadorii Voivodului Mircea, cu ambasadorii regelui Vladislavŭ din Polonia*, prin care se precisézĕ mai de aprópe disposiţiunile tractatului de alianţă, încheiatŭ între voivodulŭ Mircea şi regele Vladislavŭ. Nr. 263. pag. 323.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *comitele Dragŭ şi pe voivodulŭ Balcŭ* în posesiunea moşii Apşa-de-josŭ din comitatulŭ Maramureşului. Nr. 264. pag. 324.

1390. Conventulŭ mănăstirei din Lelesŭ introduce pe *Balcŭ şi pe Dragŭ, comiţii Maramureşului*, în posesiunea castrului Chioarŭ. Nr. 265. pag. 327.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Nicolae, banulŭ Severinului*, unŭ castelŭ şi mai multe moşii, ca recompensă pentru virtuţile sale militari în luptele cu Turcii. Nr. 266. pag. 327.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui *Nicolae, banulŭ Severinului*, castrulŭ Şimleŭ din comitatulŭ Căraşului, dimpreună cu dependenţele sale. Nr. 267. pag. 328.

1390. *Românii, din districtulŭ castrului Cueşti* se obligă înaintea regelui Sigismundŭ, că voru aduce înaintea judecăţii pe unŭ românŭ cu numele Dobruţŭ. Nr. 268. pag. 330.

1390. Papa Bonifaciu IX. numesce pe *Franciscŭ*, călugărulŭ din ordinulŭ Carmeliţiloru, ca *episcopŭ catolicŭ alŭ Argeşului* din Ţéra-românéscă. Nr. 269. pag. 330.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă de nou pe *Petru, chinezulŭ din Timişelŭ*, în posesiunea moşiiloru sale, din causă, că vechile sale documente de posesiune se perduse în timpulŭ, cându *Danŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci*, năvălise cu armata sa puternică în districtulŭ Mihadiei. Nr. 270. pag. 331.

1390. Amintire despre comuna Aiudŭ din Transilvania, care se bucura de aceleaşi drepturi şi libertăţi, pe cari le aveaŭ şi comunele săsesci. Nr. 271. pag. 332.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce militariului Grigorie din Betleanŭ comuna *Amnaşŭ* (Omlaşŭ) din Transilvania. Nr. 272. pag. 332.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, mergândŭ asupra Moldovei, trimite înainte pe Secui, spre a-i deschide drumulŭ în Moldova. *Românii comandaţi de voivodulŭ Stefanŭ, întimpină pe Secui în strîmtorile munţilorŭ* şi începŭ numai de câtŭ lupta cu ei. Nr. 273. pag. 333.

1390—1391. *Nicolae Perenŭ, banulŭ Severinului,* rógă pe regele Sigismundŭ se amâne procesulŭ lui Stefanŭ cu *magistrulŭ Ladislau, fiulŭ lui Danŭ,* până va veni însuşi regele în Bănatŭ cu baronii sĕi. Nr. 274. pag. 333.

1391. *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, Ducele Făgăraşului şi alŭ Omlaşului, Comite alŭ Severinului, şi Despotulŭ ţĕrilorŭ Dobrogei,* confirmă de nou tractatulŭ de alianţă încheiatŭ în anulŭ trecutŭ cu Vladislau, regele Poloniei, în contra lui Sigismundŭ, regele Ungariei. Nr. 275. pag. 334.

1391. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *libertăţile şi privilegiile cetăţenilorŭ din Cluşŭ.* Nr. 276. pag. 335.

1391. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă prelaţilorŭ şi baronilorŭ sei, se nu supună pe *comercianţii din ţinutulŭ Braşovului,* la taxe ilegale, cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră. Nr. 277. pag. 336.

1391. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Bălcŭ şi lui Dragŭ* tóte moşiile, ce le stăpânise mai înainte, Ioanŭ, fiulŭ lui Dragomirŭ, în comitatulŭ Ugocei şi alŭ Maramureşului. Nr. 278. pag. 339.

1391. *Nicolae Perenŭ, Banulŭ Severinului,* cere de la regele Sigismundŭ, ca se plătéscă léfa unorŭ *militari din Bănatŭ,* dându-le bani ori sare. Nr. 279. pag. 339.

1391. Capitululŭ din Alba Iulia transcrie în formă autentică diploma regelui Sigismundŭ, prin care conferesce lui *Bogdanŭ Românulŭ* chineziatulŭ comunei Mĕrulŭ din Bănatŭ. Nr. 280. pag. 340.

1391. Nicolae, banulŭ Severinului, convócă pe *nobilii şi pe chinezii districtelorŭ românesci, Sebeşŭ, Lugoşŭ, Caranŭ şi Comiatŭ,* ca se judece procesulŭ dintre chinezulŭ Bogdanŭ din Mutnicŭ cu orăşenii din Caranŭ pentru o părticică de pământŭ de lângă riulŭ Timişŭ. Nr. 281. pag. 340.

1391. *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, dela munte până la marginele Ţerei-tătăresci, şi Domnŭ perpetuŭ alŭ Ţĕrei-Făgăraşului,* dăruesce egumenului Stanciu şi fratelui seu Călinŭ, moşia Scoreiŭ din Ţéra Făgăraşului. Nr. 282. pag. 341.

1392. Cristoforŭ, fiulŭ lui Andreiŭ din Bănatŭ, vinde lui Petru Hălmeagŭ dóuĕ moşii în districtulŭ Mihadiei, cu unŭ preţŭ de 200 fl., 100 de boi şi 300 de oi. Nr. 283. pag. 343.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ se introducă pe episcopulŭ catolicŭ din Orade în posesiunea *comunei italiane (Olaszi)* şi a altorŭ trei moşii din comitatulŭ Bihorului. Nr. 284. pag. 343.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Balcŭ şi Dragŭ, voivoţii Maramureşului,* în posesiunea castrului Chioarŭ din comitatulŭ Solnocului. Nr. 285. pag. 344.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui *Balcŭ şi lui Dragŭ,* comiţilorŭ din Maramureşŭ, moşia Armenişŭ (Ermenyes) din ţinutulŭ districtului Erdöd. Nr. 286. pag. 345.

1392. *Balcŭ şi Dragŭ,* comiţii Maramureşului, ocupă moşia Căminŭ séu Calmanŭ, din ţinutulŭ districtului Erdöd. Nr. 286. pag. 345.

1392. Stefanŭ, Palatinulŭ Ungariei, amână procesulŭ lui Ionŭ, voivodulŭ Rusiei, pentru hotărnicia castrului numitŭ Pétra-şoimului, din vecinătatea *Satului-românescŭ* (Oláhtelek). Nr. 287. pag. 345.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *voivoḑilorŭ români, Balcŭ şi Dragŭ,* optŭ comune românesci în districtulŭ castrului Erdöd. Nr. 288. pag. 345.

1392. Amintire despre *economia de oi a Românilorŭ* din comitatulŭ Cărăşului. Nr. 289. pag. 346.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Bogdanŭ, chinezulŭ din comuna Mutnicŭ,* în posesiunea unui terenŭ, pe care-lŭ câştigase cu procesŭ înaintea banului din Severinŭ. Nr. 290. pag. 347.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce meritele lui *Nicolae, a banului de Severinŭ,* care cu ómenii sĕi (cu Bănăţenii) trecêndŭ în Serbia a atăcatŭ cu vitejiă *pe Turci,* le-a luatŭ mai multe stéguri, şi le-a adusŭ regelui. Nr. 291. pag. 348.

1392. *Simeria,* amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 292. pag. 350.

1392. Ditricŭ Bubecŭ, amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 293. pag. 351.

1393. Emericŭ Bubecŭ, voivodulŭ Transilvaniei, odónă autorităţilorŭ, se nu iée taxe ilegale dela *cetăţenii şi Saşii din Sibiu,* cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră. Nr. 294. pag. 351.

1393. *Familia banului Conia* cedézĕ în schimbŭ reginei Maria mai multe moşii ale sale din Bănatulŭ Severinului. Nr. 295. pag. 352.

1393. Capitululŭ din Orade face o investigaţiune în contra mai multorŭ *iobagi români,* cari făcuse pagube însemnate magistrului Ioanŭ din comuna Telegd. Nr. 296. pag. 353.

1393. (Estrasŭ). *Balcŭ, voivodulŭ Maramureşului, şi fratele seŭ Dragŭ,* pórtă procesŭ cu Stefanŭ, fiulŭ banului Simionŭ, pentru moşia numită Tiszaberek. Nr. 297. pag. 354.

1394. Sigismundŭ, regele Ungariei dăruiesce lui *Dobre Românulŭ* chineziatulŭ pădurei Lesnicŭ din districtulŭ Deva, cu condiţiune, ca Dobre şi succesorii sei se facă serviciile îndatinate la castrulŭ Devei, după cum le facŭ şi cei alţi chinezi. Nr. 298. pag. 354.

1394. Francŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ţine adunare la Sântimbru cu nobilii şi cu representanţii episcopului catolicŭ din Alba-Iulia, pentru a regula neînţelegerile ivite între dênşii în privinţa dreptului de a lua *dişme dela iobagi.* Nr. 299. pag. 355.

1394. Capitululŭ din Alba-Iulia transcrie în formă autentică diploma regelui Sigismundŭ din a. 1394, prin care confirmă pe *Bogdanŭ Românulŭ* din comuna Mutnicŭ în posesiunea comunelorŭ Maciova şi Dobregoste, şi pe cari le stăpânise şi până aci cu titlulŭ de chinezŭ. Nr. 300. pag. 356.

1394. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *privilegiulŭ colonielorŭ secuiesci,* aşeḑate în Transilvania lângă rîulŭ Arieşŭ. Nr. 301. pag. 357.

1395. Tractatulŭ de alianţă ofensivă şi defensivă, în contra Turcilorŭ, încheiatŭ între *Mircea, Voivodulŭ Ţerei-românesci, Ducele Făgăraşului şi Banŭ alŭ Severinului,* cu Sigismundŭ, regele Ungariei. Nr. 302. pag. 359.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, scutesce pe *cetăţenii din Cluşŭ* de obligamentulŭ, de a lua parte la resbelele sale din timpulŭ acesta. Nr. 303. pag. 361.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei dăruesce dóue moşii nobilului Stefanŭ de Canişa, ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse în *resbelulŭ cu Stefanŭ, voivodulŭ Moldovei.* Nr. 304. pag. 362.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă tuturorŭ baronilorŭ, comiţilorŭ şi nobililorŭ, se nu împedece, şi se nu păgubéscă pe *cetăţenii din Braşovŭ,* cândŭ vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră. Nr. 305. pag. 363.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *drepturile şi libertăţile cetăţenilorŭ din Braşovŭ,* ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse în *resbelulŭ cu Stefanŭ, voivodulŭ Moldovei.* Totŭ-odată regele dispune, că comercianţii străini se nu pótă transporta mărfurile lorŭ către *Ţéra-românéscă,* mai departe de câtŭ până la Braşovŭ. Nr. 306. pag. 364.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce unorŭ cetăţeni din Braşovŭ, *satele românesci, Tohanulŭ şi Zernescii*, din districtulŭ castrului Branŭ. Nr. 307. pag. 367.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Alba-Iulia, se întroducă pe preotulŭ catolicŭ, Toma din Braşovŭ, şi pe soţii sei, în posesiunea comunei *Zernesci*, din districtulŭ castrului Branŭ. Nr. 308. pag. 368.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei confirmă *libertăţile cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, pe cari le acordase regele Ludovicŭ în a. 1353. Nr. 309. pag. 369.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *drepturile şi libertăţile comerciale ale cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, pe cari le acordase regele Ludovicŭ în a. 1374; anume, ca se pótă topi şi vinde céră întocma ca cetăţenii din Sibiu. Nr. 310. pag. 370.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă lui Stefanŭ, comitele Secuilorŭ, ca se nu iée nici o vamă de la cetăţenii din Braşovŭ şi din Sibiu, cândŭ vorŭ *importa mărfuri din Ţéra-românéscă*. Nr. 311. pag. 370.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* unŭ transumptŭ de pe diploma regelui Ludovicŭ din a. 1370, ca se pótă călĕtori liberi cu mărfurile lorŭ până la Zara în Dalmaţia, şi fără se mai plătéscă altă vamă de câtŭ o singură dată la Buda. Nr. 312. pag. 371.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimei din Ţéra-Bârsei, se nu turbure pe *cetăţenii din Braşovŭ* în folosirea drepturilorŭ şi a posesiunilorŭ sale. Nr. 313. pag. 372.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă privilegiulŭ *cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, ca se pótă călĕtori liberi cu mărfurile lorŭ, pe la Buzĕu şi Prahova, *în ţinutulŭ, dintre Ialomiţă şi Siretŭ*. Nr. 314. pag. 373.

1395. Amintire despre *chinezulŭ Mathia*, din comuna Michali. Nr. 315. pag. 373.

1396. *Vladŭ, (Voivodulŭ Ţerei Basarabilorŭ, şi banŭ alŭ Severinului)*, se declară de vasalŭ alŭ regatului polonŭ, şi amintesce, că Vladislau Iagello, regele Poloniei, şi Hedviga, soţia sa, i-au dăruitŭ Ţéra Basarabilorŭ şi domeniile, cari se află în regatulŭ Ungariei. Nr. 316. pag. 374.

(1096.) 1396. *Laurenţiu, episcopulŭ catolicŭ alŭ Milcoviei*, învită pe preoţii secuiesci din districtele Kezdi, Orbou şi Sepsi, se adune elemosină dela poporenii lorŭ pentru reedificarea bisericei catedrale din Milcovia. Nr. 317. pag. 375.

1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, enarézĕ singurŭ teribila catastrofă, ce a suferit'o armata sa în *lupta întêmplată cu Turcii la Nicopolŭ*. Nr. 318. pag. 376.

1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, după *catastrofa dela Nicopolŭ*, apucă drumulŭ prin *Ţéra-românéscă*, trece apoi peste Dunăre, se duce la Constantinopolŭ şi de acolo se întórce, peste Dalmaţia şi Croaţia, în Ungaria. Nr. 319. pag. 377.

1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Nicolae şi lui George, strămoşilorŭ familiei Ciachi, unŭ castelŭ şi mai multe comune în comitatulŭ Bihorului, ca recompensă pentru *serviciile militari, făcute în Bănatŭ*, în contra Turcilorŭ şi a Sêrbilorŭ. Nr. 320. pag. 378.

1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Orade, se întroducă pe *Nicolae şi pe George, strămoşii familiei Ciachi*, în posesiunea castrului şi a comunelorŭ dăruite în comitatulŭ Bihorului. Nr. 321. pag. 379.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce despre *luptele întêmplate cu Turcii la Vidinŭ şi la Nicopolŭ*. Nr. 322. pag. 380.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă donaţiunile familiei Canişa, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile militari făcute în *resbelulŭ cu Stefanŭ, Voivodulŭ Moldovei*, şi în contra Turcilorŭ aliaţi cu *Românii din Ţéra-românéscă*. Nr. 323. pag. 382.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce archiepiscopului din Strigonŭ censulŭ de 400 fl. dela cetăţenii din Strigonŭ, şi amintesce în termini dureroşi de *catastrofa, ce a suferit'o armata creştină în lupta dela Nicopolŭ.* Nr. 324. pag. 387.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce dóue moşii *nobililorŭ «de Macedonia,»* ca recompensă pentru serviciile credincióse, ce le făcuse în lupta dela Nicopolŭ. Nr. 325. pag. 389.

1397. Capitulului din Strigonŭ declară înaintea Vicariului apostolicŭ, că între veniturile archiepiscopiei din Strigonŭ era din vechime şi *quinquagesima (sĕu dişma din oile Românilorŭ)* din Transilvania. Nr. 326. pag. 390.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *militariului Gurzo, din Maramureşŭ,* o moşie în comitatulŭ Hinedórei, dreptŭ recompensă pentru serviciile militarî, ce i le făcuse în diferite espediţiuni. Nr. 327. pag. 392.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Ladislau Românulŭ,* moşia Poganciŭ, din districtulŭ Caranului (Caransebeşului) ca recompensă pentru serviciile sale militari. Nr. 328. Nr. 394.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că întorcându-se dela lupta întêmplată la Nicopolulŭ micŭ (saŭ Turnulŭ), l'aŭ întîmpinatŭ, în strîmtorile munţilorŭ Pazzata, *o mulţime de Români,* şi atacându-i armata cu săgeţi înveninate, dênsulŭ abia a pututŭ scăpa cu viéţa de insidiile Românilorŭ. Nr. 329. pag. 394.

1398. *Chinezii, Dragotă şi Ionŭ din Ţĭra Haţegului,* se judecă înaintea Voivodului transilvanŭ cu *chinezii, Ianustinŭ, Băsărabă şi Costea,* din Rîuşorŭ, pentru taxa de chineziatŭ, ce aŭ s'o plătéscă regelui. Nr. 330. pag. 397.

1398. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Alba-Iulia, se întroducă pe Toma, preotulŭ catolicŭ din Braşovŭ, şi pe soţii sei, în posesiunea *comunei Tohanŭ,* dependentă de castrulŭ Branului, pe lângă tóte, că a espiratŭ terminulŭ legalŭ de unŭ anŭ. Nr. 331. pag. 398.

1398. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Comiţilorŭ secuiesci din Transilvania, se nu turbure pe *cetăţenii şi pe Saşii din Braşovŭ* în vechile lorŭ libertăţi şi consvetudini. Nr. 332. pag. 399.

1398. (Estrasŭ). — *Dragŭ şi Balcŭ, comiţii Maramureşului,* chiamă în judecată pe nobilii din Ciahulŭ, din causă, că aŭ bătutŭ pe trei iobagi ai lorŭ, din comuna Ovarŭ. Nr. 333. pag. 400.

1398. Sigismundŭ, regele Ungariei, respunde nobililorŭ din Transilvania, că nu póte se le acórde dênşilorŭ dişmele, pe cari aŭ se le plătéscă *Românii* de acolo, episcopiei catolice din Alba Iulia, şi anume din causă, că Episcopulŭ din Alba Iulia e obligatŭ se dée o anumită trupă de ostaşi pentru espediţiunea regelui, ér' Capitululŭ se plătéscă, totŭ pentru scopulŭ acesta, o sumă óre care de bani, şi astŭ-felŭ trebue ca dênşii se scótă cheltuelile de pe Români. Nr. 334. pag. 400.

1398. *Bănatulŭ Severinului în posesiunea Ţĕrei-românesci.* (În documentele diplomatice ale Ungariei din secululŭ alŭ XIV-lea şi alŭ XV-lea de câte ori Bănatulŭ Severinului se afla în posesiunea Ţerei-românesci, faptulŭ se amintea în clausula finală a documentelorŭ cu cuvintele: *Demnitatea de banŭ alŭ Severinului neocupată.*) Nr. 335. pag. 402.

1399. Stiboriu, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă *nobililorŭ români şi unguri din districtulŭ Haţegului, şi alŭ Hinedórei,* se nu aresteze pe comercianţii din Sibiu, din causă, că omorise pe unŭ militariŭ alŭ regelui. Nr. 336. pag. 402.

1399. Papa Bonifaciu IX. autorisézŭ pe episcopulŭ din Cracovia, se publice espediţiune cruciată în contra Tătarilorŭ, în contra păgânilorŭ şi a Turcilorŭ, cari au făcutŭ incursiuni în Polonia, în Litvania, în Rusia, Podolia şi *Moldova,* şi se adune elemosină pentru apărarea ţĕrilorŭ creştine. Nr. 337. pag. 402.

1399. Papa Bonifaciu IX. autorisézŭ pe episcopulŭ din Calcedonia, se predice espediţiune cruciată în contra Turcilorŭ, cari voiescŭ se distrugă cetatea Constantinopolului, se devasteze *Ţĭra-românéscă* şi Ungaria. Nr. 338. pag. 405.

1399. Amintire despre familia nobilă română, *Danciŭ de Macedonia,* din Bănatŭ. Nr. 339. pag. 408.

1400. Nobilii, Nicolae şi Ionŭ, din comuna Puthnuk, protestézĕ în contra lui Nicolae Ciacu, comitele Timişórei, care alungase pe nisce iobagi de pe moşia lorŭ numită *Satulŭ-românescŭ.* (Oláhtelek). Nr. 340. pag. 409.

1400. Papa Bonifaciu alŭ IX. confirmă dreptulŭ de jurisdicţiune, alŭ archiepiscopiei din Strigonŭ asupra mai multorŭ mănăstiri şi capitule, între cari se face amintire şi de *fosta diecesă catolică a Argeşului.* Nr. 341. pag. 409.

1400. Nobilulŭ Ladislau din Bănatŭ, sequestrézĕ pe doi *iobagi români, pe Dunca, fiulŭ lui Dragulŭ, şi pe fratele seu,* dela magistrulŭ Stefanŭ Hemŭ, şi-i aşédă pe moşiile sale. Nr. 342. pag. 411.

1400. Investigaţiunea făcută despre sequestrarea iobagiului, numitŭ *Dunca, fiulŭ lui Dragulŭ,* de pe moşiile magistrului Stefanŭ Hemŭ, din Bănatŭ. Nr. 343. pag. 411.

1401. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Ionŭ, archiepiscopului din Strigonŭ, dóue castre, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile, ce i le făcuse *în resbelulŭ cu Stefanŭ, voivodulŭ Moldovei,* şi în lupta întêmplată cu Turcii şi cu *Românii* la castrulŭ Nicopolului. Nr. 344. pag. 412.

1402. Investigaţiunea făcută în contra reposatului *Dragŭ, fostulŭ voivodŭ alŭ Maramureşului,* acusatŭ, că luase cu puterea mai mulţi cai din erghelia nobililorŭ de Carulia. Nr. 345. pag. 417.

1402. Stefanŭ Ostoia, regele Bosniei, confirmă drepturile şi libertăţile oraşului Sibenicŭ din Dalmaţia, şi dispune totŭ odată, că *Românii din Bosnia şi din Croaţia,* se nu pótă descăleca şi pasce vitele lorŭ pe teritoriulŭ oraşului Sibenicŭ. Nr. 346. pag. 418.

1403. Papa Bonifaciu IX. trimite unŭ legatŭ apostolicŭ în părţile Ungariei, Serbiei, şi ale *Ţĕreiromânesci,* ca se dée ajutoriŭ lui Ladislau, regelui Siciliei, se ocupe tronulŭ Ungariei, şi se îndrepteze starea miserabilă a lucrurilorŭ de acolo. Nr. 347. pag. 421.

1403. Papa Bonifaciu IX. autoriséză pe legatulŭ apostolicŭ, trimisŭ în Ungaria şi în *Ţéra-românéscă,* se-şĭ estindă activitatea sa şi asupra Bohemiei şi Poloniei, ca se pótă lucra mai cu succesŭ pentru ridicarea lui Ladislau, din Neapolŭ, pe tronulŭ Ungariei. Nr. 348. pag. 423.

1403. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce magistrilorŭ Ionŭ şi Toma, castrulŭ Chemindia, din comitatulŭ Zala, dimpreună cu *satele latine, Olazfalu* şi *Olazka.* Nr. 349. pag. 424.

1403. Ladislau, regele Ungariei, confirmă drepturile şi libertăţile oraşului Sibenicŭ din Dalmaţia, şi dispune că *Românii din Bosnia şi din Montenegru,* se nu mai aibă dreptŭ, de a descăleca şi a pasce vitele lorŭ pe teritoriulŭ oraşului Sibenicŭ. Nr. 350. pag. 425.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *chinezilorŭ români din Haţegŭ, lui Chendereşŭ, lui Barbu, şi lui Costa,* chineziatulŭ comunei Sălaşŭ, din comitatulŭ Hinedórei. Nr. 351. pag. 428

1404. (Estrasŭ). Nobilulŭ Andreiŭ, din Valcău, protestézĕ înaintea Capitulului din Alba Iulia, ca regele Ungariei, se nu dăruéscă altui nobilŭ domeniulŭ Springului din Transilvania, şi *satele românesci,* care se ţinŭ de comuna Sibişelŭ. Nr. 352. pag. 429.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, scrie lui Filipŭ, ducelui din Burgundia, că împĕratulŭ Constantinopolului şi *Voivodulŭ Ţerei-Românesci,* au raportatŭ frumóse victorii asupra Turcilorŭ Nr. 353. pag. 429.

1404. *Familia Battyáni din Ungaria, de origine italiană* (Olasz), după o diplomă a regelui Sigismundŭ din anulŭ acesta. Nr. 354. pag. 429.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că Baiazetŭ, Sultanulŭ Turcilorŭ, trecându Dunărea, cu armata sa puternică, a devastatŭ în cea mai mare parte *Ţéra-românéscă,* şi a luatŭ din posesiunea *voivodului Mircea,* castrulŭ numitŭ Nicopolulŭ-micŭ. Nr. 355. pag. 430.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *nobilului românŭ, Ionŭ Cândea,* din districtulŭ Haţegului, moşia numită Nucşóra din comitatulŭ Hinedórei. În documentŭ suntŭ amintiţi mai mulţi nobili români din districtulŭ Haţegului. Nr. 356. pag. 432.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *lui Bolia, fiulŭ lui Boarŭ, din districtulŭ Crişului-albŭ,* mai multe comune din Zărandŭ, părăsite de locuitori. Totŭ-o-dată regele îşi reservă pentru sine dişma oilorŭ din comunele aceste, ce are se i se plătéscă după usulŭ celorŭ-lalte comune românesci din districtulŭ Crişului-albŭ. Nr. 357. pag. 433.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *familia română Zeicŭ* în posesiunea moşii Streiŭ din comitatulŭ Hinedórei. Nr. 358. pag. 434.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Cluşŭ* dreptulŭ, de a călĕtori şi a face comerciŭ cu mărfurile lorŭ în totŭ cuprinsulŭ regatului, de asemenea în părţile Veneţiei, ale Vienei, în Bohemia şi Polonia. Nr. 359. pag 435.

1404. Filipŭ, comitele (Caran)Sebeşului, confirmă pe *fii comitelui Bogdanŭ, din Bănatŭ în posesiunea chineziatului din comuna Vozesci.* Nr. 360. pag. 436.

1405. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă a se *încongiura cu ziduri mai multe oraşe din Ungaria şi din Transilvania,* fiindŭ-că numai lipsa de cetăţi fortificate, a făcutŭ pe Ungaria se sufere aşa de multe devastări din partea Bisenilorŭ, Tătarilorŭ, Turcilorŭ şi a altorŭ păgâni. Nr. 361. pag. 437.

1405. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *oraşului Cluşŭ din Transilvania,* se pótă fi ortificatŭ cu ziduri, cu turnuri şi cu şanţuri, şi se aibă dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe teritoriulŭ seŭ; ér' pe viitoriŭ oraşulŭ se nu mai fie supusŭ jurisdicţiunii Voivodului din Transilvania. Nr. 362. pag. 439.

1405. Eberhardŭ, Episcopulŭ catolicŭ din Agramŭ, restitue Capitulului de acolo dişmele din muntele *Daviduţŭ* şi din *satulŭ latinŭ, numitŭ Conca,* pe cari le ocupase dênsulŭ mai înainte, ca să pótă da ajutoriŭ regelui Sigismundŭ, căḑutŭ în captivitate. Nr. 363. pag. 440.

1405. Unŭ documentŭ relativŭ la *libera migrăţiune a ţĕranilorŭ din Bănatŭ.* Pipo de Ozora, comitele Timişórei, interḑice castelanilorŭ din Căraşŭ, ca se mai reclame pe iobagii, ce fugise de pe moşiile regelui, şi se aşeḑase pe moşiile nobilului Stefanŭ din Remetea. Nr. 364. pag. 441.

1405. Amintire despre *familia nobilă Danŭ,* din comitatulŭ Căraşului, în Bănatŭ. Nr. 365. pag. 441.

1405. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Cluşŭ* dreptulŭ, se plătéscă taxa de rescumpĕrare pentru serviciulŭ militarŭ, cu 200 fl., numai în casulŭ, cândŭ se va intêmpla o *espediţiune în părţile de rĕsăritŭ ale regatului.* În clausula finală se face amintire: că demnitatea de banŭ alŭ Severinului e neocupată. Nr. 366. pag. 442.

1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Dionisie Ciuca în chineziatulŭ comunei Mihăl[illegible]nţŭ* din Bănatŭ, ca recompensă, pentru serviciile militari, ce i le făcuse în mai multe espediţiuni, şi cu deosebire în resbelulŭ întêmplatŭ în Bosnia cu voivodulŭ Hervoia. Nr. 367. pag. 445.

1406. Nobilii din Carulia cerŭ dela adunarea generală a comitatelorŭ Satmarŭ şi Ugocea se adevéresc̆ă, că *Dragŭ, voivodulŭ decedatŭ alŭ Maramureşului,* le a luatŭ cu puterea mai mulţi cai, de pe moşia lorŭ numită Carulia, şi nu i-a mai restituitŭ. Nr. 368. pag. 446.

1406. Nobilulŭ Ionŭ Grebŭ din Metişdorfŭ, protestéză înaintea Capitulului din Alba-Iulia, că Michaiŭ, comitele Secuilorŭ, se nu ocupe moşiile Springŭ, Sibişelŭ şi *satele românesci, cari se ţinŭ de Sibişelŭ,* şi pe cari le dăruise regele Ungariei comitelui Michaiŭ, într'unŭ modŭ ilegalŭ. Nr. 369. pag. 447.

1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *familia nobilă română Bogdanŭ, din Bănatŭ,* în posesiunile sale, ca recompensă pentru serviciile militari, ce i le a făcutŭ. Nr. 370. pag. 448.

1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, interḑice nobililorŭ din Transilvania, se nu-şi aróge nici unŭ dreptŭ de jurisdicţiune asupra iobagilorŭ episcopiei catolice din Alba-Iulia. Nr. 371. pag. 450.

1406. Investigaţiune în contra lui Dominicŭ Zudar, care luase, fără nici unŭ dreptŭ, *şépte-ţleci de oi dela Nécşa, iobagiulŭ* magistrului Stefanŭ din Remetea. Nr. 372. pag. 451.

1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede Saşilorŭ din Transilvania dreptulŭ, ca se pótă pedepsi pe *făcătorii de rele* la locuiŭ, unde vorŭ fi comisŭ delictulŭ. Nr. 373. pag. 452.

1407. Papa Grigorie XII. învită pe toţi credincioşii, se se ridice cu energie *în contra Turcilorŭ, cari au devastatŭ ţinuturile Constantinopolului, ale Ţĕrei-românesci, Cumaniei, Bulgariei şi Ungariei,* şi aŭ adusŭ în captivitate o mulţime de creştini. Nr. 374. pag. 452.

1407. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă a se face investigaţiune în contra nobilului Iacobŭ, din Bănatŭ, care luase pe *unŭ chinezŭ, cu numele Stefanŭ,* din comuna Helimba, şi-lŭ strămutase cu locuinţa pe moşia sa. Nr. 375. pag. 454.

1407. *Demnitatea de banŭ alŭ Severinului neocupată.* Nr. 376. pag. 455.

1408. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe Nicolae, Palatinulŭ Ungariei, în posesiunile sale, ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse *în contra resculaţilorŭ din ţinutulŭ Timişórei, cari au fostŭ conduşi de Ladislau şi de Michaiŭ Danŭ,* şi în contra lui *Mircea, voivodulŭ Ţerei-românesci,* care atăcase armata ungurésca în munţii dela Pazata. Nr. 377. pag. 456.

1408. *Chinezulŭ George din Bănatŭ, posesorŭ alŭ unui chineziatŭ ereditariŭ* (kenesiatus perpetualis), mai primesce unŭ soţŭ lângă sine, şi-lŭ constitue chinezŭ în aceeaşi comună. Nr. 378. pag. 461.

1408. (Estrasŭ). Sigismundŭ regele Ungariei, dăruiesce *lui Sandrinŭ şi lui George, fiilorŭ voivodului Dragŭ din Maramureşŭ,* moşia numită Beltecŭ din comitatulŭ Satmarului. Nr. 379. pag. 461.

1409. Nicolae de Gara, Palatinulŭ Ungariei, adeveresce, că *George şi Sandrinŭ, fii voivodului Dragŭ din Maramureşŭ,* nu se au presentatŭ în terminulŭ legalŭ înaintea sa, ca se răspundă la acţiunea, ce le aŭ intentat'o nobilii Ladislau şi Andreiŭ din Carulia. Nr. 380. pag. 462.

1409. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce domeniulŭ Hinedórei din Transilvania, *lui Voicu, militariŭ alŭ Curţii regale, şi fiului seu Ionŭ, celebrului erou alŭ Transilvaniei şi Ungariei, cunoscutŭ sub numele de Ionŭ Oláh (adecă Românulŭ), séu Ionŭ de Hunyád. Acéstă donaţiune, regele o face totŭ-o-dată şi pentru fraţii lui Voicu, pentru Mogoşŭ şi pentru Radulŭ, cum şi pentru unchiulŭ sĕu, cu numele totŭ Radulŭ,* şi anume în semnŭ de recompensă, pentru strălucitele merite, şi servicii militari, ce i le prestase Voicu la diferite ocasiuni. Nr. 381. pag. 462.

1409. Lascu, voivodulŭ Transilvaniei, scutesce pe *chinezii din Ţĕra-Haţegului, anume pe Stanciulŭ, Berivoiŭ, Dragomirŭ şi Vladŭ,* de tóte taxele, de tóte sarcinile şi serviciile chinezesci, fiindŭ că aŭ impoporatŭ de nou satulŭ numitŭ Poiana-lui-Achinŭ, aşeḑatŭ în Ţéra-Haţegului la Porţile-de-ferŭ. Nr. 382. pag. 464.

1409. Michaiŭ, comitele Secuilorŭ, la mandatulŭ regelui, dăruiesce bisericei catolice din Braşovŭ a treia parte din *comunele românesci Tohanŭ şi Zernesci.* Nr. 383. pag. 465.

1409. Actŭ de împăciuire, încheiatŭ între nobilulŭ *Dumitru Danŭ din Bănatŭ* cu Iacobŭ Cepŭ vice-comitele Căraşului, în privinţa unorŭ daune. Nr. 384. pag. 465.

1410. Papa Ioanŭ XXII. scrie nunţiului apostolicŭ din Ungaria, că de-óră-ce credinţa eretică se estinde din ce în ce mai multŭ în Ungaria, şi acésta din causa apropierii imediate cu *Românii, Cumanii, Filisteii şi Tătarii,* de aceea dênsulŭ se pună numai de câtŭ capetŭ acestorŭ abusuri, decretândŭ pedepse canonice asupra preoţilorŭ şi călugărilorŭ catolici, cari nu vorŭ cere, să fie de nou confirmaţi în beneficiile lorŭ. Nr. 385. pag. 466.

1410. Papa Ioanŭ XXII. învită pe nunţiulŭ apostolicŭ din Ungaria se înfiinţeze *biserici catolice pe la frontierele Ungariei, pe unde locuiescŭ Cumanii, Filisteii şi Tătarii,* de óră-ce bisericile, ce esistau mai înainte, le au ruinatŭ Tătarii şi alţi necredincioşi. Nr. 386. pag. 468.

1410. *Voivodulŭ Petru şi chinezii români din districtulŭ Beiuşului,* ţinŭ adunare în comuna numită Bradu (Fenyezad), ca se judece procesulŭ dintre Bogdanŭ şi Merideu cu fiulŭ lui Moga Şerbanŭ, din comuna Criştiorŭ. Nr. 387. pag. 469.

1410. Marculŭ Bandinŭ, Archiepiscopulŭ Marcianopolei, călĕtoresce la a. 1646 prin Moldova şi comunică următórea *inscripţiune latină, aflată în biserica catolică dela Baia, cu data din 1410, din care resultă, că biserica catolică dimpreună cu mânăstirea românéscă de acolo, au fostŭ edificate de voivodulŭ Alexandru,* şi că Margareta, soţia sa, a fostŭ de religiune catolică. Nr. 388. pag. 470.

1410. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede tuturorŭ iobagilorŭ, *dreptulŭ de liberă migraţiune,* séŭ dreptulŭ de a se puté strămuta de pe o moşie pe alta, după ce vorŭ plăti mai înainte teragiulŭ şi alte datorii, ce le vorŭ avé. Nr. 389. pag. 470.

1410. Sigismundŭ, regele Ungariei dăruesce, nobilului Davidŭ *comuna cu dreptŭ românescŭ, numită Bozinta, din comitatulŭ Satmarului,* în semnŭ de recompensă pentru serviciile militari, ce i le făcuse în resbelulŭ cu Bohemii. Nr. 390. pag. 471.

1411. *Tractatulŭ de alianţa defensivă, încheiatŭ între Mircea, Voivodulŭ Ţerei-românesci, şi între Vladislau, regele Poloniei, în contra regelui Ungariei, si a altorŭ inimici.* Nr. 391. pag. 472.

1411. Pipo de Ozora, comitele Timişórei judecă procesulŭ lui Paulŭ, fiulŭ lui Matia, cu *nobilii români, Fărcaşŭ, Stefanŭ şi Ladislau din comuna Mutnicŭ,* în privinţa moşiei numite Varu din districtulŭ, séŭ «provincia» (Caran)Sebeşului. Nr. 392. pag. 473.

1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *nobilii români, Fărcaşŭ, Stefanŭ şi Ladislau,* din comuna Mutnicŭ în Bănatŭ, în posesiunea moşiei numite Varu, din districtulŭ (Caran)Sebeşului. Nr. 393. pag. 474.

1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce mai multe moşii comitelui Petru Perenŭ, în sĕmnŭ de recompensă pentru serviciile credincióse, ce i le făcuse în *lupta cu Românii din Ţéra-românéscă, cari încunjurase şi atăcase armata Ungariei în strîmtorile munţilorŭ.* Nr. 394. pag. 475.

1411. Nobilii Ladislau şi Andreiŭ, din Carulia, cerŭ în adunarea generală a comitatelorŭ Satmarŭ şi Ugocia, ca se fie despăgubiţi de către *fii voivodului Dragŭ din Maramureşŭ, anume din partea lui George şi a lui Sandrinŭ,* pentru caii, ce-i luase cu puterea reposatulŭ voivodŭ dela părintele lorŭ. Nr. 395. pag. 477.

1411. *Nobilulŭ românŭ, magistrulŭ Iuga din Bănatŭ,* amintitŭ ca vice-comite alŭ Căraşului. Nr. 396. pag. 477.

1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Aradŭ se hotărnicéscă *moşia Ciuta din Bănatŭ, care era proprietate a familiei nobile române din Măcicaşŭ,* şi anume a lui Michaiŭ, fiulŭ lui Ionŭ din Slivaşŭ, a lui Dionisie, Costa şi Fărcaşŭ, fii lui Romanŭ etc. Nr. 397. pag. 478.

1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Aradŭ, se hotărnicéscă moşiile Ruginósa, Topliţa, Leurdeni şi Tincova din Bănatŭ, proprietate a lui *Dionisie, Andreiŭ, Fărcaşŭ, Costa, Ioanŭ, nobili din Măcicaşŭ.* Nr. 398. pag. 479.

1411. Magistrulŭ Iuga, vice-comitele Căraşului, adeverésce, că nobilulŭ Iacobŭ Cepŭ a luatŭ cu puterea unŭ calŭ dela *chinezulŭ Dionisie din comuna Secaşŭ.* Nr. 399. pag. 481.

1412. Nobilii români Dionisie, Petru şi Stanŭ cedéză lui Fărcaşŭ Bogdanŭ jumĕtate din *chineziatulŭ lorŭ ereditariŭ* în districtulŭ Caransebeşului. Nr. 400. pag. 482.

1412. Tractatulŭ de alianţă încheiatŭ între Sigismundŭ, regele Ungariei, şi între Vladislau, regele Poloniei, în care se stipuléză, că Moldova se rĕmână şi de aci înainte în legăturile de amiciţie, ce le are cu Polonia, dar se dée ajutoriŭ regelui Ungariei în contra Turcilorŭ. În casŭ însă, cândŭ Moldova nu ar voi se dée ajutoriŭ regelui Sigismundŭ, atunci amêndoi regii se între cu armatele lorŭ în Moldova, se depărteze din domnie pe voivodulŭ Alexandru şi se

împărţéscă ţéra între dênşii. Dacă însă voivodulŭ Alexandru va asculta de îndemnulŭ regelui Vladislau alŭ Poloniei, şi va da ajutoriŭ regelui Sigismundŭ, atunci întrégă Ţéra Moldovei se remână şi mai departe sub domnia voivodului seŭ. Nr. 401. pag. 483.

1412. Papa Ioanŭ XXII. înalţă *biserica catolică din Lembergŭ* la rangulŭ de biserică mitropolitană şi-i conferesce dreptulŭ de jurisdicţiune asupra episcopiilorŭ de ritulŭ grecescŭ din Premislŭ, Chelmŭ, Camenici, Vladimirŭ, *Siretiŭ* şi Chievŭ. Nr. 402. pag. 487.

1412. Sigismundŭ, regele Germaniei, ordónă *Românilorŭ* şi Croaţilorŭ, cari facŭ comerciŭ în părţile Dalmaţiei, se nu-şi desfacă mărfurile lorŭ, şi se nu le espună pentru vêndare de câtŭ numai în oraşulŭ Sibenicului. Nr. 403. pag. 490.

1412. Sigismundŭ, regele Ungariei, în o scrisóre către Papa Ioanŭ XXII. amintesce de libertăţile cele multe, ce le-aŭ fostŭ acordatŭ regii Ungariei *nobililorŭ unguri, saşi, secui şi români din Transilvania.* Nr. 404. pag. 491.

1412. Stiboriu, voivodulŭ Transilvaniei, decretéză unŭ regulamentŭ de vamă, pentru taxele, ce aŭ se le plătéscă la Rodna, *comercianţii din Transilvania, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ în Moldova, séu când vorŭ aduce mărfuri din Moldova în Transilvania.* Nr. 405. pag. 491.

1412. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă cu jurămêntŭ *tractatulŭ de pace încheiatŭ cu Vladislavŭ, regele Poloniei*, la întrevederea din Liblio, 15 Martie 1412. Nr. 406. pag. 493.

1412. *Stăpânirea Ţĕrei-românesci asupra Bănatului*, indicată prin formula documentelorŭ unguresci: «Demnitatea de banŭ a Severinului neocupată». Nr. 407. pag. 494.

1413. *Saşii din comuna numită Valea-Mariei se împacă cu Dobrea, cu Manea şi cu Brătianu, români din comuna Stănesci în Ţéra Făgăraşului*, în privinţa faptului de omorŭ, ce l'aŭ comisŭ Saşii din comuna Valea-Mariei asupra a şése femei române din Ţéra Făgăraşului. Actulŭ de împăciuire se încheie în Cinculŭ-mare înaintea judecătorilorŭ şi a bĕtrânilorŭ întruniţi din districtulŭ Cinculŭi şi din Ţéra Făgăraşului. Nr. 408. pag. 495.

1415. Moldova representată la conciliulŭ din Constanţa prin deputatulŭ Chirilă. Nr. 409. pag. 497.

1415. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă privilegiulŭ regelui Ludovicŭ I., prin care scutesce pe *Românii din comuna Felécĕ în Transilvania*, de dişma oieritului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ, îngrijîndŭ de siguranţa drumurilorŭ în părţile de acolo. Nr. 410. pag. 497.

1415. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce dreptulŭ de nobilitate familiei Vinţe din Sân Georgiŭ, şi amintesce de luptele sale cu Turcii, ca se recuceréscă de la dênşii ţinuturile, ce le ocupase din *Ţéra-românéscă*, din Ungaria, Bosnia, şi Serbia. Nr. 411. pag. 498.

1416. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă de nou nobilimii din Ungaria, ca *se permită iobagilorŭ, de a se puté strămuta de pe o moşie pe alta*, după ce vorŭ plăti teragiulŭ şi alte datorii ale lorŭ. Nr. 412. pag. 499.

1416. Senatulŭ Veneţianŭ trimite pe nobilulŭ Delfinŭ Venerio, ca ambasadorŭ se încheie pace cu Sultanulŭ turcescŭ; ér în casŭ din contra Senatulŭ îlŭ autoriséză *se trimită soli secreţi la Români, şi se i înduplece, ca se atace pe Turci.* Nr. 413. pag. 500.

1417. Vladislau, regele Poloniei, reînoiesce vechiulŭ edictŭ, că toţi *neguţătorii, cari vorŭ voi se călĕtoréscă în Ţĕrile Românilorŭ şi ale Tătarilorŭ*, pentru afaceri de comerciŭ, se mérgă pe drumurile cele vechi, fiindŭ-că altŭ cum li se vorŭ confisca mărfurile. Nr. 414. pag. 501.

1418. *Michaiŭ, fiulŭ lui Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, confirmă privilegiulŭ, pe care-lŭ dase părintele seu comunei Cisnadiă din Transilvania*, şi anume ca Românii de acolo se-şi pótă pasce turmele lorŭ în munţii Ţĕrei-românesci. Nr. 415. pag. 502.

1418. *Chinezii români din districtulŭ Borza în Bănatŭ, anume, Michaiŭ, Grubanŭ şi Luca, fii*

lui Dia, Ladislau şi Andro, fii lui Filipŭ, Brancŭ Ioanŭ, Danŭ şi Stefanŭ, fiulŭ lui Lascu, Romanŭ, Ioanŭ, fii lui Zarna, Stefanŭ şi Grubanŭ, fii lui Doma, şi Michaiŭ, fiulŭ lui Ionŭ, se judecă cu chinezii Filipŭ şi Petru, fii lui Iuga, şi cu Dragomirŭ Mailatŭ, pentru chineziatele comunelorŭ de lângă rîulŭ Mailatescilorŭ. Procesulŭ se discută mai ântâiŭ înaintea unorŭ chinezi numiţi ca arbitrii, dar părţile nefiindŭ mulţumite, procesulŭ se judecă a dóua órä de castelanulŭ castrului Borza, şi de alţi cinci chinezi români. Nr. 416. pag. 503.

1418. *Chinezulŭ românŭ, Bratu din Bănatŭ,* sequestréză pe unŭ iobagiŭ alŭ nobilului Stefanŭ din Remetea, şi-lŭ duce cu sine. Nr. 417. pag. 505.

1419. Universitatea săséscă din Transilvania concede unorŭ *Români, se reconstruiéscă şi împopuleze de nou satulŭ românescŭ Tilisca,* care în timpulŭ acesta era distrusŭ şi părăsitŭ. Nr. 418. pag. 505.

1419. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordonă castelanului Sigismundŭ de Loşonţŭ se hotărnicéscă terenulŭ, ce esistă de controversă între *cetăţenii oraşului Caran(Sebeşŭ) cu nobilii din comuna Mutnicŭ.* Nr. 419. pag. 506.

1419. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă *nobilimii din Transilvania, se dée mână de ajutoriŭ Saşilorŭ de acolo, ca se prindă şi pedepséscă pe făcătorii de rele,* cari despóiă, schilăvescŭ, ucidŭ, şi comitŭ mai multe fapte rele asupra locuitorilorŭ saşi. Nr. 420. pag. 507.

1419. *Castelanulŭ castrelorŭ din Orşova, Mihadie, Caransebeşŭ şi Jidova, dimpreună cu chinezii şi nobilii români din patru districte ale Bănatului, judecă procesulŭ oraşului Caransebeşŭ cu nobilii şi chinezii din comuna Mutnicŭ pentru anumite terenuri şi păduri de lângă apa Mutnicŭ.* Nr. 421. pag. 508.

1420. Castelanulŭ castrelorŭ din Severinŭ, Orşova, Mihadie şi Jidova confirmă pe *Bogdanŭ, fiulŭ lui Nicolae, fiulŭ lui Măgoia, în posesiunea chineziatului din comunele Măgoia, Rechita şi Strêmtura,* şi anume ca recompensă pentru serviciile militari, ce i le făcuse în diferite espediţiuni, şi cu deosebire în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Severinului. Nr. 422. pag. 511.

1420. Benedictŭ şi Stefanŭ, fii lui Grigorie, din comuna Ghidfălău se plângŭ înaintea Voivodului transilvanŭ, că servitorii nobilului Ladislau din Angheluşŭ au luatŭ dela unŭ iobagiŭ alŭ lorŭ «*patruḑeci de ducaţi, în moneta Ţĕrei-românescĭ*». Nr. 423. pag. 512.

1421. *Alexandru, Voivodulŭ Moldovei, cu consimţimêntulŭ fiului seu Iliaşŭ şi alŭ Boerilorŭ sei, se obligă a da Ringalei, fostei sale soţie* (şi care era sora regelui Vladislau din Polonia), *tóte veniturile din oraşulŭ Seretŭ şi din Holchoveţŭ, până va trăi dênsa,* şi afară de aceea încă o subvenţiune anuală de 600 ducaţi în aurŭ. Nr. 424. pag. 514.

1421. Inscripţiune în biserica catholică din Braşovŭ. Sultanulŭ turcescŭ Amuratŭ II. devastéză cu fierŭ şi focŭ Ţéra-Bârsei din Transilvania. Nr. 425. pag. 515.

1421. *Nicolae Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, dăruiesce moşia Bărişorŭ din districtulŭ Haţegului lui Costa, fiulŭ lui Iaroslavŭ, dreptŭ recompensă pentru virtuţile sale militari şi pentru eroismulŭ fraţilorŭ sei, cari au căḑutŭ cu toţii în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Haţegului.* Nr. 426. pag. 515.

1421. *Filipŭ, fiulŭ lui Iuga din Bănatŭ,* care ucisese fără voie pe nisce români de acolo, plătesce rudelorŭ acestora omagiulŭ, sau despăgubirea legală. Nr. 427. pag. 516.

1421. Ladislau Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, dăruesce lui *Blaşŭ, fiulŭ lui Sandrinŭ,* jumătate din comuna numită Podulŭ-de-lemnŭ în comitatulŭ Albei, ca recompensă pentru virtuţile sale militari *în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Haţegului,* şi la castrulŭ numitŭ Pétra-Corbului din Secuime. Nr. 428. pag. 517.

1421. Amintire despre óre-cari *Biseni pustiiţi, şi cari locuise mai înainte în comunele Racoşulŭ-de-susŭ şi Racoşulŭ-de-josŭ,* între apa Oltului şi apa Homorodului din Transilvania. Nr. 429. pag. 518.

1422. *Nobilii români, magistrii Stanciulŭ şi Drăganŭ, fii lui Mancinlŭ, militari ai curţii regale,* restitue lui Stefanŭ, fiulŭ lui Bogdanŭ, şi lui Stefanŭ, fiulŭ lui Iuga, moşia numită Vozesci din districtulŭ Caran(Sebeşului), pe lângă tóte, că le-o dăruise mai înainte regele Sigismundŭ în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ militari. Nr. 430. pag. 519.

1422. Sigismundŭ, regele Ungariei, predă în schimbŭ familiei Ciacu, dóuĕ moşii unguresci şi alte *cinci moşii românesci din comitatulŭ Bihorului.* Nr. 431. pag. 520.

1422. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ se introducă pe familia Ciacu în posesiunea celorŭ cinci *moşii românesci din comitatulŭ Bihorului.* Între martori e amintitŭ *nobilulŭ Stefanŭ de Olachy.* Nr. 432. pag. 522.

1422. Conventulŭ mănăstirei din Lelesŭ raportéză regelui Sigismundŭ, că a introdusŭ pe *familia Ciacu în posesiunea celorŭ cinci moşii românesci şi dóue unguresci* din comitatulŭ Bihorului. Nr. 433. pag. 523.

1422. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ privilegiile familiei Ciacu, în privinţa celorŭ *cinci moşii românesci şi dóue unguresci din comitatulŭ Bihorului.* Nr. 434. pag. 524.

1422. *Încorporarea oraşului şi a districtului Braşovŭ la cele şepte districte săsesci din Transilvania.* Sigismundŭ, regele Ungariei concede cetăţenilorŭ din Braşovŭ, se se bucure pe viitoriŭ de aceleaşi drepturi, legi şi consvetudini, de cari se bucură şi locuitorii saşi din cele şepte districte ale Transilvaniei. Nr. 435. pag. 526.

1423. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă nobililorŭ şi autorităţilorŭ din Ungaria se nu molesteze pe *Vladŭ, voivodulŭ unei cete de ţigani,* când va călĕtori cu banda sa prin diferite oraşe ale ţerei. Totŭ-o-dată regele dispune, că în cause de certe ţigănesci între ómenii acestei bande, se aibă dreptulŭ de a-i judeca şi absolva numai Vladŭ, voivodulŭ lorŭ, şi nici decum judecătorii ţerei. Nr. 436. pag. 527.

1423. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimii unguresci, se nu împedece pe *iobagii, cari vorŭ voi a se strămuta pe moşiile Prepositurei din Sibiŭ.* Nr. 437. pag. 528.

1424. Nicolae Gara, Palatinulŭ Ungariei, citéză înaintea sa pe *Ursula soţia lui Nicolae Vladŭ,* într'unŭ procesŭ pentru o parte de moşie din comitatulŭ Castrului-de-ferŭ. Nr. 438. pag. 528.

1424. Pipo de Ozora, comitele Timişórei, adeveresce, că *Cumanii, cari au descălecatŭ pe moşia numită Iancultŭ (Iangol)* din comitatulŭ Timişórei, au fostŭ pe deplinŭ îndemnisaţi pentru pagubele, ce le causase unŭ anumitŭ Osvaldŭ de Taxonŭ. Nr. 439. pag. 530.

1424. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă lui Pipo de Ozora, comitelui din Timişóra, se apere pe cetăţenii din Caran(Sebeşŭ) în posesiunea şi folosinţa pădurilorŭ, ce sunt de controversă între dênşii şi între nobilii din comunele Mutnicŭ şi Măcĭcaşŭ. Nr. 440. pag. 530.

1424. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că Pipo de Ozora, comitele Timişórei, era ocupatŭ în timpulŭ acesta cu *renovarea castrului de la Severinŭ.* Nr. 441. pag. 531.

1424. *Filisteii sau Iasigii din Ungaria.* Sigismundŭ, regele Ungariei, numesce trei căpitani peste comunitatea Filisteilorŭ séu a Iasigilorŭ din Ungaria, şi le ordónă se fie gata, ca în timpŭ de necesitate se plece cu regele la resbelŭ. Nr. 442. pag. 532.

1425. (Estrasŭ). Sigismundŭ, regele Ungariei, scrie nobililorŭ din Transilvania, că *dişmele, ce le cere Episcopulŭ catolicŭ de la unii Români din Transilvania,* se nu se încaseze, până va veni însuşi regele în ţéră. Nr. 443. pag. 533.

1425. Sigismundŭ, regele Ungariei, decide, că *cetăţenii şi coloniile străine (óspeţii) din oraşulŭ Slatna* în Transilvania, se plătéscă taxe Capitulului catolicŭ din Alba Iulia, şi se fie supuşi jurisdicţiunii sale. Nr. 444. pag. 533.

1426. (*Estrasŭ*). *Amintire despre tractatulŭ de alianţă defensivă, încheiatŭ între Sigismundŭ, regele Ungariei, şi între Danŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci.* Nr. 445. pag. 534.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Frusinŭ, (care era fiulŭ lui Şuşmanŭ, alŭ fostului împĕratŭ din Bulgaria) castelulŭ Lipovei din comitatulŭ Timişórei, ca în timpŭ de necesitate se pótă descăleca acolo. Nr. 446. pag. 534.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă a se face investigaţiune în contra nobililorŭ din oraşulŭ Pelsöcz în Ungaria, fiind-că aŭ permisŭ, în contra ordinelorŭ sale, *ca Românii din ţĕri strĕine se-şi pască turmele lorŭ în pădurile de pe teritoriulŭ districtului Zips.* Nr. 447. pag. 535.

1426. *Ionŭ Chinezulŭ, şi Radulŭ fiulŭ lui Ţacu, din comuna românéscă Brescu în Trasilvania, se presintă înaintea regelui Sigismundŭ, şi-lŭ rógă ca se confirme privilegiile şi libertăţile comunei lorŭ.* Regele Sigismundŭ concede, ca Românii din comuna Brescu se fie şi de aci înainte supuşi numai jurisdicţiunei chinezului lorŭ, şi se păzéscă şi pe viitoriŭ frontiera Transilvaniei despre Moldova, precum aŭ păzit'o şi până aci. Nr. 448. pag. 535.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce familiei Ciacu moşia Petridŭ din comitatulŭ Bihorului, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile, ce i le făcuse Nicolae Ciacu, fostulŭ voivodŭ alŭ Transilvaniei, în mai multe *espediţiuni întreprinse în Transilvania şi în Ţéra-românéscă.* Nr. 449. pag. 537.

1426. Nobilii din Transilvania trimitŭ o deputaţiune la regele Sigismundŭ, şi-lŭ rógă, ca se-i scutéscă de a merge la resbelŭ. Regele le admite cererea cu condiţiune, ca totuşi se trimită pe *Români la resbelŭ.* Nr. 450. pag. 538.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, scrie voivodului din Transilvania, că dênsulŭ *voesce se chieme érăşi în ţĕră pe cavalerii teutoni* (pe cari i adusese odată aci regele Andreiŭ II.) şi se le încredinţeze apĕrarea frontierelorŭ Transilvaniei până la Porţile-de-ferŭ. Totŭ-o-dată învită pe voivodulŭ Transilvaniei se se înţelégă cu nobilii, cu saşii şi cu episcopulŭ catolicŭ, cum s'ar puté esecuta planulŭ acesta, fără violarea drepturilorŭ altorŭ persóne. Nr. 451. pag. 539.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, face amintire de espediţiunea sa, ce voiesce se o întreprindă *în Ţéra-românéscă asupra Turcilorŭ.* Nr. 452. pag. 540.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, învită pe vice-voivodulŭ Transilvaniei, se dée totŭ ajutoriulŭ *castelanilorŭ din Deva, ca se înduplece pe chinezii din districtele românesci de acolo,* se facă şi de aci înainte servicii cu românii, pentru conservarea şi apĕrarea castrului de la Deva. Nr. 453. pag. 541.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, aflându-se la Câmpulŭ-lungŭ în judeţulŭ Muscelŭ *scrie Capitululŭi din Iaurinŭ, că trebuindŭ se plece cu armata sa în părţile Ţĕrei-românesci,* şi trebuindŭ se-lŭ însoţéscă în espediţiunea acésta şi curténulŭ seu, nobilulŭ Stefanŭ de Losonch, Capitululŭ se amâne procesulŭ, ce-lŭ are acestŭ nobilŭ cu unŭ óre-care Ieronimŭ Colos. Nr. 454. pag. 542.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce oraşului *Baiă-de-Crişŭ din comitatulŭ Zarandului,* comunele românesci de acolo Cebea şi Râsca. Nr. 455. pag. 542.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, aflându-se la Câmpulŭ-Lungŭ în Ţéra-românéscă, dăruesce familiei Kállo veniturile mai multorŭ moşii din comitatulŭ Satmarului şi alŭ Beregului, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile, ce le făcuse Ionŭ Kállo în *lupta întêmplată în Ţéra-românéscă cu Turcii, cari alungase din domniă pe Danŭ, amicululŭ Ungariei, şi pusese voivodŭ în locululŭ dênsului pe Radulŭ, numitŭ Prasnaglava.* Nr. 456. pag. 544.

1427. Aceeaşi donaţiune după altă colecţiune. — Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce familiei Kállo, veniturile mai multorŭ moşii, ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse Ionŭ Kállo, *în lupta întêmplată cu Turcii în Ţéra-românéscă, cari alungase din domniă pe Danŭ, amicululŭ Ungariei.* Nr. 457. pag. 546.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Ionŭ, banulŭ Măceului, oraşulŭ Velica din Slavonia, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse în Ţéra-românéscă, în *lupta cu Turcii şi cu voivodulŭ Radulŭ.* Nr. 458. pag. 547.

1427. Vice-voivodulŭ Transilvaniei scutesce pe *iobagii mânăstirei Cârţa din Transilvania*, ca se nu mai plătéscă pe viitoriŭ nici unŭ censŭ saŭ tributŭ la *castrulŭ Tălmaciului*. Nr. 459. pag. 549.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Albertŭ, banulŭ Croaţiei, mai multe moşii din Bănatŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse, când regele întreprinsese *o espediţiune în Ţéra-românéscă, ca se restabiléscă în domnie pe voivodulŭ Danŭ, alungatŭ din ţéră de Radulŭ, numitŭ Praznaglava*. Nr. 460. pag. 550.

1428. Protonotariulŭ regelui Sigismundŭ scrie primariului din Francfurtŭ, că în lupta, ce a avut'o regele cu Turcii au peritŭ numai 200 ómeni, şi acestia toţi *ţerani din Ţéra-românéscă*. Nr. 461. pag. 551.

1428. *Documentŭ relativŭ la familia nobilă română Danŭ din Bănatŭ.* — Stefanŭ Rozgonŭ, comitele Timişórei, ordónă nobilului Ladislau, fiulŭ lui Danŭ, ca se restitue lui Ladislau, din comuna Felécŭ, doi cai de pripasŭ. Nr. 462. pag. 552.

1428. *(Estrasŭ). Sigismundŭ, regele Ungariei, informéză pe magistrulŭ Ordinului teutonŭ, că este gata se cedeze Cavalerilorŭ câteva fortăreţe de lângă Dunăre, aşedate între Ungaria, Serbia şi Ţéra-românéscă, (adecă în Bănatŭ),* şi anume, ca se apere Ungaria în contra invasiunii Turcilorŭ. Nr. 463. pag. 553.

1428. Sigismundŭ, regele Ungariei, ţine adunare generală cu nobilii şi chinezii români din districtulŭ Mihadiei, şi judecă *procesulŭ chinezilorŭ Stefanŭ, Rayo şi Dobrescu cu Deşŭ şi cu Ladislau, fii lui Petru, pentru chineziatulŭ comunelorŭ Iablaniţa şi Zalyn*. Nr. 464. pag. 553.

1428. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe familia nobilă română de Măcicaşŭ, în posesiunea moşiilorŭ Ruginósa, Leorgis şi Topliţa, în semnŭ de recompensă pentru eroismulŭ lui *Romanŭ, fiulŭ lui Costa, şi a lui Michaiŭ, fiulŭ lui Fărcaşŭ, nobili din Măcicaşŭ, căduţi în lupta întêmplată cu Turcii la Dunăre*. Nr. 465. pag. 556.

1428. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Orade se introducă pe *nobilii de Măcicaşŭ în posesiunea moşiilorŭ, ce le dăruise de nou, în urma morţii eroice a lui Romanŭ şi a lui Michaiŭ, căduţi în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Columbaţŭ*. Nr. 466. pag. 557.

1429. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă magistrului Stefanŭ de Bathorŭ, ca se cerceteze controversa dintre *Sandrinŭ, fiulŭ lui Dragŭ, cu orăşenii din Baia-mare*, în privinţa dreptului de proprietate asupra unorŭ sate şi păduri. Nr. 467. pag. 558.

1429. Sigismundŭ, regele Ungariei, restitue lui *Lado şi lui Petru Vitézulŭ din Bănatŭ*, o curte în oraşulŭ (Caran)Sebeşului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ credincióse, cu deosebire în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Columbaţŭ. Nr. 468. pag. 561.

1413—1429. *«Demnitatea de banŭ a Severinului neocupată»*. (Clausulă finală în diplomele unguresci din epoca acésta). Nr. 469. pag. 562.

1430. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Cinade se introducă pe *Ionŭ, fiulŭ lui Vulsanŭ, pe George, fiulŭ lui Petru, pe Vulsanŭ, fiulŭ lui Bogdanŭ, pe Petru fiulŭ lui Stoianŭ, pe Lascu, fiulŭ lui Inga şi pe Novacŭ, fiulŭ lui Négotă*, în posesiunea moşiilorŭ Bistra (Negotesci), Zăvoiŭ, Voisióva şi Cârcîma din districtulŭ Caransebeşului. Nr. 470. pag. 562.

1430. *Nicolae Radewitz, magistrulŭ ordinului teutonŭ, în urma învitării regelui Sigismundŭ, sosesce în Ungaria, ia titlulŭ de «Banŭ alŭ Severinului»* şi ordónă nobilului Emericŭ din Remetea se restitue lui Dionisie din Almaşŭ 33 de oi, pe cari i le luase cu nedreptulŭ. Nr. 471. pag. 564.

1430. *Nobilii şi chinezii români din districtulŭ Almaşului în Bănatŭ, nu voescŭ se recunóscă de Banŭ alŭ Severinului pe Radewitz, magistrulŭ ordinului teutonŭ,* şi cerŭ ca procesulŭ dintre dênşii cu nobilulŭ Emericŭ din Remetea se fie judecatŭ de însuşi regele Sigismundŭ Nr. 472. pag. 565.

1430. Sigismundŭ, regele Ungariei, remunerézŭ serviciile credincióse, ce i le făcuse Martinŭ şi George Thurzo, *fiindŭ că au prinsŭ pe Laicu, fiulŭ voivodului Mircea, care fugise cu soţii sei din curtea regelui Sigismundŭ către frontierele Poloniei.* Nr. 473. pag. 565.

1430. *Regulamentulŭ militarŭ alŭ Regelui Sigismundŭ din Ungaria, pentru apĕrarea frontierelorŭ despre Ţĕra-românéscă şi Turcia.* Nr. 474. pag. 567.

1430. Capitululŭ din Orade raportézŭ regelui Sigismundŭ, că nobilulŭ *Sandrinŭ, fiulŭ lui Dragŭ, alŭ Voivodului din Maramureşŭ, s'a împăcatŭ cu orăşenii din Baia-mare* pentru folosirea unei păduri de controversă. Nr. 475. pag. 569.

1430. *(Estrasŭ). Capitululŭ din Orade raportézŭ regelui Sigismundŭ, că Sandrinŭ, fiulŭ lui Dragŭ, a luatŭ cu puterea dela orăşenii din Satmarŭ unŭ şoimŭ fórte frumosŭ, pe care orăşenii 'lŭ ţineau pe sĕma reginei.* Nr. 476. pag. 570.

1430. (Estrasŭ). Capitululŭ din Orade despărţesce cu movile teritoriulŭ oraşului Satmarŭ de către moşiile fiilorŭ, *remaşi după voivodii Dragŭ şi Balcŭ din Maramureşŭ.* Nr. 477. pag. 571.

1431. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ pe *nobilii de Măcicasŭ, şi anume pe Costa, fiulŭ lui Romanŭ, pe Nicolae, fiulŭ lui Costa, pe Petru, pe Romanŭ, pe Dumitru, Stroia, Nicolae, Ioanŭ, Luca, Michaiŭ şi Ladislau, fii lui Dionisie, pe Ladislau, Michaiŭ şi Zaharie, fii lui Michaiŭ, pe Nicolae, fiulŭ lui Fărcaşŭ, pe Şerbanŭ, Dumitru şi Ladislau, fii lui Andreiŭ,* în posesiunea moşiilorŭ Ruginósă, Leorgis şi Topliţa din Bănatŭ. Nr. 478. pag. 571.

1432. «*Vladŭ Voivodulŭ şi Domnulŭ întregei Ţĕrei-românesci, şi alŭ plaiurilorŭ, Ducele Ammaşului şi alŭ Făgăraşului*» dăruiesce lui Romanŭ, *nepotulŭ lui Stanciŭ Boieriu, dóue moşii, anume satele Voivodeni şi Săsciori-Lovisce, de asemenea partea lui Baicu şi a lui Vladŭ, din comuna Sâmbăta-de-susŭ, muntele Moşulŭ, şi apa Făgăraşului,* şi-i scutesce de cărăuşii, de plata dişmelorŭ din oi, din porci, din stupi, de gălétă, de vinăritŭ, de darea de fĕnŭ, de cai de poştă şi de alte taxe. Nr. 479. pag. 573.

1432. Francŭ, comitele Cubinului din Bănatŭ, ordónă tuturorŭ *călăraşilorŭ şi pedestraşilorŭ din Comitatulŭ Cubinului* se vină câtŭ mai îngrabă la vadulŭ Dunărei, ca se apere castrulŭ dela Belgradŭ în contra Turcilorŭ. Nr. 480. pag. 575.

1433. *Papa Eugeniu IV. confirmă privilegiulŭ datŭ călugărilorŭ minoriţi, pentru Ţéra-românéscă, Bulgaria, Cumania, Bosnia, şi Bănatulŭ Severinului; şi anume în ce privesce Bănatulŭ Severinului şi Ţéra Haţegului, Papa Eugeniu le concede şi-i autorisézŭ, ca se extermineze credinţa eretică de acolo, se boteze, se întemcieze biserici, se concédă indulgenţe şi se înfiinţeze reşedinţe de călugări.* Nr. 481. pag. 575.

1433. *Iliaşŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ Ţĕrei Moldovei, promite a da ajutoriŭ regelui Vladislau din Polonia în contra tuturorŭ inimicilorŭ sei.* Nr. 182. pag. 580.

1433. *(Estrasŭ). Vladislavŭ, regele Poloniei, restitue lui Stefanŭ, voivodulŭ Moldovei, ţinuturile Cerzon, Cmielow şi teritoriulŭ situatŭ între Sniatin şi Sepin începêndŭ dela fluviulŭ Potoczyn şi până la Nistru.* Nr. 483. pag. 581.

1433. Sigismundŭ, regele Ungariei, confiscă, pentru nota de infidelitate, *tóte moşiile lui Ladŭ, fiulŭ lui Ladislau din districtulŭ (Caran)Sebeşului,* şi le dăruesce nobilului românŭ Nicolae de Bizere, militariŭ alŭ curţii regale. Nr. 484. pag. 582.

1433. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Cinade, se introducă pe nobilulŭ românŭ Nicolae Bizere în posesiunea moşiilorŭ, ce aŭ fostŭ confiscate dela *Ladu Bizere,* pentru nota de infidelitate, fiindŭ-că dênsulŭ *dimpreună cu fii sei fugise la Danŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci, şi acolo agitase în continuu în contra regatului ungurescŭ.* Nr. 485. pag. 583.

1433. *Saşii din Transilvania* se plângŭ la Sigismundŭ, regele Ungariei, că dênşii după consvetudinea lorŭ sunt datori se *trimită spioni cu sume mari de bani în Ţéra-românéscă, şi câte o*

dată chiar în Turcia, ér' de altă parte sunt obligaţi se ţină o trupă însemnată de ómeni pentru apĕrarea drumurilorŭ şi a pasurilorŭ, începêndŭ din Ţéra Făgăraşului până în districtulŭ Haţegului, aşa ca Turcii se nu pótă străbate în Transilvania, însă la tóte cheltuelile aceste, oraşele Cluşulŭ şi Bistriţa din Transilvania nu le dau nici unŭ ajutoriŭ. În urma acestei plângeri regele Sigismundŭ ordónă, că pe viitoriŭ se contribue la tóte cheltuelile aceste şi oraşele Cluşŭ şi Bistriţa. Nr. 486. pag. 584.

1433 *Optŭ chinezi români, din districtulŭ Căraşului în Bănatŭ, judecă unŭ procesŭ de moşie dintre alţi patru chinezi români din districtulŭ Borza în Bănatŭ.* Nr. 487. pag. 586.

1433. *Investigaţiune în contra chinezilorŭ din districtulŭ Borza în Bănatŭ,* cari prĕdase pe nobilulŭ Francŭ din Remetea. Nr. 488. pag. 587.

1434. Nicolae, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă unorŭ nobili, ca se nu împedece pe *iobagii lorŭ, de a se strămuta de pe o moşie pe alta*, după ce vorŭ plăti teragiulŭ, şi alte datorii ale lorŭ. Nr. 489. pag. 588.

1434. Capitululŭ din Cinade întroduce pe nobilulŭ Nicolae Bizere în posesiunea moşiilorŭ, ce au fostŭ confiscate dela nobilulŭ *Ladulŭ Bizere, fiindu-că fugise dimpreună cu fii sei la Danŭ, voivodulŭ Ţĕrei-românesci.* Nr. 490. pag. 588.

1434. Michaiŭ Iacciu comitele Secuilorŭ, scrie cetăţenilorŭ din Braşovŭ, că de óre-ce *Turcii au întratŭ în Ţéra-românéscă, ér' Românii se-au retrasŭ lângă frontiere*, dênşii se aibă grijă, ca se nu fie înşelaţi de Români. Nr. 491. pag. 589.

1434. Michaiŭ Iacciŭ, comitele Secuilorŭ, învită pe cetăţenii din oraşulŭ şi din ţinutulŭ Braşovului, ca se plece în munţi cu tótă puterea lorŭ, se prindă şi se ucidă pe *Românii necredincioşi din Ţéra Făgăraşului*, cari s'aŭ retrasŭ acolo, ér' pe pruncii şi femeile lorŭ se-i ducă în captivitate. Din acestŭ documentŭ resultă, că *Ţéra Făgăraşului se afla în timpulŭ acesta în posesiunea Ţĕrei-Românesci.* Nr. 492. pag. 590.

1434. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce dreptulŭ de nobilitate lui *Martinŭ Domşa din comuna Bacia în Transilvania*, fiindŭ-că se luptase cu bravură în contra Husiţilorŭ. Nr. 493. pag. 590.

1434. *Nicolae Radevitz,* magistrulŭ cavalerilorŭ teutoni, amintitŭ cu titlulŭ de *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 494. pag. 591.

1434. Dómna *Justina, vĕduva lui Sandru Balcŭ,* dăruiesce comuna Seculeşŭ din districtulŭ Chioarului, nobilului *Radu*, în semnŭ de recompensă pentru diferite servicii, ce i le-a făcutŭ. Nr. 495. pag. 591.

1435. *Ladislau Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, ţine tribunalŭ cu juraţii, cu nobilii şi chinezii români din districtulŭ Haţegului, şi confiscă moşiile chinezilorŭ români Costa, Stanciulŭ şi Popa Volculŭ din Rîuşorŭ, cari se resculase în contra autorităţii regelui, prĕdase şi devastase mai multe moşii de ale regelui şi apoi fugise în Moldova. Voivodulŭ Ciacu dăruesce apoi chineziatele confiscate, nobililorŭ români, Michaiŭ, Băsărabŭ şi Ioanŭ din comuna Rîuşorŭ în semnŭ de recompensă pentru excelentele lorŭ virtuţi militare, şi cu deosebire pentru mórtea eroică a tatălui lorŭ, Ioanŭ, care căduse în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Haţegului.* Nr. 496. pag. 592.

1435. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Stefanŭ Poharnok,* militariŭ alŭ curţii regale, o moşie în comitatulŭ Borşodŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse ca *legatŭ trimisŭ la voivodulŭ Moldovei, de asemenea şi în lupta cu Turcii şi cu aderenţii lui Radulŭ Prasnaglava, care alungase pe voivodulŭ Danŭ din domnia Ţĕrei-românesci.* Nr. 497. pag. 594.

1435. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce familiei Banŭ de Loşonţŭ comunele numite Fildulŭ-de-josŭ, Fildulŭ-de-mijlocŭ şi Fildulŭ-de-susŭ din comitatulŭ Cluşului, în Transilvania, comune,

pe cari regele le dăruise mai înainte lui *Sandrinŭ Românulŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile militari, ce i le făcuse, dar pe care-lŭ omorise tâlhăresce trei fraţi, George, Toma Emericŭ, fii lui Ilie din Tămaşa, fără ca numitulŭ Sandrinŭ se aibă cea mai mică culpă.* Nr. 498. pag. 596.

1435. *Sigismundŭ, regele Ungariei, zălogesce lui Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ) şi fratelui seu oraşulŭ şi districtulŭ românescŭ Comiatŭ din Bănatŭ, dimpreună cu tóte veniturile sale, pentru suma de 1500 fl. în aurŭ.* Nr. 499. pag. 597.

1435. *Tractatulŭ de alianţă defensivă încheiatŭ între Ilie, Voivodulŭ Ţĕrii Moldovei, cu Vladislau, regele Poloniei.* Ilie, voivodulŭ Moldovei, dimpreună cu fratele, cu fii şi cu toţi boerii sei, promite regelui Vladislau din Polonia, că nu-şi va resbuna nici o dată asupra dênsului, din causă, că l'a ţinutŭ mai multŭ timpŭ în captivitate. De asemenea promite, că va da ajutoriŭ după putinţa regelui Vladislau, cândŭ va fi atacatŭ din vre-o parte óre-care, cu condiţiune însă, că şi regele Vladislau se-i dee ajutoriŭ în contra inimicilorŭ sei. Nr. 500. pag. 598.

1435. *(Estrasŭ). Nicolae Radewitz, magistrulŭ Cavalerilorŭ teutoni,* amintitŭ mai în urmă în anulŭ acesta ca *banŭ alŭ Severinului.* Nr. 501. pag. 599.

1435. *Papa Eugeniu IV. înscinţézĕ pe toţi credincioşii bisericei catolice, că Grigoric, mitropolitulŭ Moldo-Românieĭ, s'a întorsŭ la unire cu biserica Romei,* şi de óră-ce dênsulŭ voiesce se călĕtorésca în unele părţi ale lumei, ca se estindă şi mai departe credinţa catolică, de aceea dênşii, se-lŭ primésca cu tótă onórea, şi se-lŭ lase a trece liberŭ cu suita sa de călăreţi şi pedestraşi, prin ori-ce ţinuturi, pe mare şi pe uscatŭ. Nr. 502. pag. 599.

1436. *Decanatulŭ Sibiului, care era supusŭ mai înainte episcopiei catolice din Milcovia,* ajunge, după ocuparea Milcoviei de către necredincioşi (Români), sub jurisdicţiunea archiepiscopului din Strigonŭ. Nr. 503. pag. 600.

1436. (Estrasŭ). Conciliulŭ dela Basilea înscinţézĕ pe ducele Albertŭ din Austria, că *Grecii se au întorsŭ la unire cu biserica Romei.* Nr. 504. pag. 601.

1436. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă *Saşilorŭ din Transilvania* se restitue bisericei catedrale din Alba-Iulia, cărţile, potirele, odórele şi alte mai multe lucruri sfinte, ce le răpise de aci în timpulŭ turburărilorŭ de mai înainte. Nr. 505. pag. 602.

1436. Papa Eugeniŭ IV. numesce pe *Iacobŭ de Marchia,* profesorulŭ călugărilorŭ minoriţi, ca *inquisitoriŭ în contra ereticilorŭ din Ungaria.* Nr. 506. pag. 603.

1436. *Iacobŭ de Marchia, călugărulŭ minoritŭ, trimesŭ ca inquisitoriŭ de Papa Eugeniu IV. spre a stĕrpi credinţa eretică din Bosnia, din Serbia şi din Ţĕra-românéscă,* e învitatŭ de clerulŭ catolicŭ din Oradea-mare se începă inquisiţiunea şi în contra ereticilorŭ de acolo. Nr. 507. pag. 604.

1436. *Iacobŭ de Marchia, călugărulŭ minoritŭ, trimisŭ de conciliulŭ de la Basilea şi de Papa Eugeniŭ IV. ca se stĕrpéscă credinţa eretică din Bosnia, din Serbia şi din Ţĕra-românéscă,* e învitatŭ de George, episcopulŭ catolicŭ din Alba-Iulia se trécă şi în Transilvania, şi se extermineze credinţa eretică a Husiţilorŭ, cari aŭ trecutŭ acolo din Moldova şi din alte părţi. Nr. 508. pag. 604.

1436. George, episcopulŭ catolicŭ din Transilvania, rógă pe *călugărulŭ inquisitoriŭ, Iacobŭ de Marchia,* că după terminarea misiunei sale în diecesa Orădii-mari, *se trécă numai de câtŭ în Transilvania, ca se extermineze secta eretică de acolo.* Nr. 509. pag. 605.

1436. Archidiaconulŭ catolicŭ din Timişóră, învită pe *călugărulŭ inquisitoriŭ, Iacobŭ de Marchia, se trécă şi în părţile Bănatului* pentru stĕrpirea credinţei eretice. Nr. 510. pag. 605.

1436. Ioanŭ, episcopulŭ catolicŭ din Oradea-mare, scrie Papei Eugeniu IV. că *Iacobŭ de Marchia, călugărulŭ inquisitoriŭ trecândŭ în Transilvania,* unde ereticii se rădicase cu armele în mână

în contra clerului catolicŭ, i-a întorsŭ érăşi la credinţa cea adevĕrată, după ce a condemnatŭ la mórte pe mai mulţi eretici. Nr. 511. pag. 606.

1436. Capitululŭ Archiepiscopiei din Calocea scrie Papei Eugeniŭ IV. că *Iacobŭ de Marchia, Vicariulŭ Bosniei, trimisŭ ca inquisitoriŭ în contra ereticilorŭ din Ungaria, după ce a călĕtoritŭ cu fraţii sei călugări prin diferite părţi ale Ungariei, a prinsŭ pe mai mulţi clerici şi laici infectaţi de credinţa eretică*, şi făcândŭ o seriósă investigaţiune a aflatŭ, că mai mulţi dintre dênşii profanase lucrurile sfinte, ducându-le cu sine prin păduri, prin pesceri şi prin alte locuri ascunse; că unii purtaŭ sfânta cuminecătură în pungi legate la gâtŭ, ér alţii îşi stropiaŭ hainele cu sângele Domnului Christosŭ; şi pe toţi acestia i-a pedepsitŭ cu o pedépsă bine meritată, şi astŭ-felŭ a esterminatŭ credinţa eretică în diecesa de acolo. Nr. 512. Nr. 607.

1436. Archiepiscopulŭ din Strigonŭ recomandă Papei Eugeniu IV. pe inquisitoriulŭ *Iacobŭ de Marchia*, care a stĕrpitŭ secta Husiţilorŭ din Ungaria, şi *a întorsŭ la credinţa catolică pe mai mulţi şismatici (Români)*. Nr. 513. pag. 608.

1436. *Francŭ de Taluţă amintitŭ ca banŭ alŭ Severinului.* (Clausulă finală în diplomele unguresci din anulŭ acesta). Nr. 514. pag. 608.

1436. Capitululŭ din Cinade introduce pe *nobilii români, Michaiŭ, fiulŭ lui Michaiŭ şi pe Blaşŭ, fiulŭ lui Stoianŭ*, în posesiunea moşii Cerna şi a dependenţelorŭ sale din comitatulŭ Timişórei. Nr. 515. pag. 609.

1436. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă comitelui din Căraşŭ, se restitue *familiei nobile române Cragulŭ din comuna Cragulŭ* unŭ délŭ de vii, pe care-lŭ ocupase cu nedreptŭ unŭ altŭ nobilŭ cu numele Ionŭ din comuna Micu. Nr. 516. pag. 610.

1436. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Cinade, se introducă pe *nobilii români din Bănatŭ, pe Iacobŭ, pe Michaiŭ şi pe Stefanŭ*, în posesiunea comunelorŭ Bolvaşniţa, Crivade-josŭ şi Câmpulŭ-lungŭ din districtulŭ Mihadiei. Nr. 517. pag. 612.

1437. *(Estrasŭ).* Papa Eugeniu IV. scrie împĕratului Sigismundŭ, că *Ioanŭ, împĕratulŭi Constantinopolei, şi Iosifŭ, patriarchulŭ de acolo, vorŭ lua parte la conciliulŭ de la Ferrara*, şi rógă pe împĕratulŭ Sigismundŭ, se dée şi dênsulŭ ajutoriŭ, ca biserica orientală se se unéscă cu biserica apusului. Nr. 518. pag. 613.

1437. Lorandŭ Lépes, vice-voivodulŭ Transilvaniei, promite a da *ajutoriŭ Saşilorŭ din Transilvania în contra unorŭ făcători de rele şi jăfuitori, cari se resculase asupra dênşilorŭ.* Nr. 619. pag. 613.

1437. *Revoluţiunea ţĕranilorŭ români şi unguri din Transilvania la a. 1437. Căpitanii şi deputaţii ţĕranilorŭ români şi unguri, dimpreună cu deputaţii nobilimei din Transilvania, se presintă înaintea Conventului din Mănăstirea Cluşului, ca se încheie pace şi se pună capetŭ versărilorŭ de sânge. La începutŭ Căpitanii ţĕranilorŭ facŭ declaraţiunea solemnă, că dênsii şi ţĕranii sunt cu deplină credinţă şi supunere faţă de împĕratulŭ Sigismundŭ; că ţeranii aŭ ridicatŭ armele numai ca se recăştige vechile lorŭ libertăţi, pe cari nobilimea, prin abusurile sale, le a sugrumatŭ şi nimicitŭ cu totulŭ. Împăciuirea se încheie între amêndóue părţile astŭ-felŭ: că pe viitoriŭ ţĕranii se nu mai plătéscă dişme (none) magnaţilorŭ şi nobililorŭ, nici din producte, nici din bucate, nici din vinŭ; că fie-care ţĕranŭ se fie liberŭ a se strămuta de pe o moşie pe alta, după ce va plăti datoriile sale, şi se aibă dreptulŭ de testamentŭ asupra averei sale, dacă nu vorŭ remâné după dênsulŭ, copii, nevastă ori rude; ca bĕtrânii şi Căpitanii ţeranilorŭ se aibă în fie-care anŭ o adunare comună pe muntele Bobâlna, şi acolo Căpitanii ţĕranilorŭ se cerceteze, dacă domnii (nobilii) aŭ respectatŭ libertăţile lorŭ, ori nu, şi în casŭ de se va afla, că vre unŭ nobilŭ ar fi violatŭ condiţiunile acestei împăciniri peste totŭ séŭ în parte, acela ca unŭ călcătoriŭ alŭ actului de împăciuire se fie proscrisŭ; că în ce privesce diferitele censuri, daruri şi servicii ale ţĕranilorŭ, se se observe regulamentulŭ St. Stefanŭ, alŭ primului rege ungurescŭ, privilegiu, care se se cĕră dela împĕratulŭ Sigismundŭ, ĕră până atunci ţĕranii se plătéscă pe anŭ domnilorŭ sci numai unŭ*

censă de 10 denari, şi se facă numai o singură ḑi de lucru, la cósă orì la secere; ţĕranii se nu mai plătéscă dişme din porci şi din stupi, şi în timpulŭ de resbelŭ, cândŭ ţeranii vorŭ trebui se se pună în arme, Căpitanii lorŭ se aibă dreptulŭ de a fixa preţulŭ alimentelorŭ, ce le vorŭ cumpĕra de la locuitorii, unde se vorŭ afla în castre; că ori-care nobilŭ va bate séu va ucide pe vre unŭ ţĕranŭ, după ce se va proba cu 2 séu 3 martori, acela ca unŭ călcătoriŭ alŭ pactului, ce s'a încheiatŭ, se fie proscrisŭ; că nobilii, cari vorŭ molesta séu vorŭ împedeca pe Căpitanii ţĕranilorŭ în funcţiunile lorŭ, séu i vorŭ atăca, aceia ca nisce călcători ai împăciuirei se fie proscrişi; că în casŭ dacă regalamentulŭ séu statutele St. Ştefanŭ nu se vorŭ putè afla atunci condiţiunile stabilite în împăciuirea de faţă se remână nestrămutate în vigóre pentru tóte timpurile. Nr. 520. pag. 614.

1437. *Actulŭ de uniune alŭ celorŭ trei naţiuni privilegiate din Transilvania, încheiatŭ la Capâlna în Septembre 1437, în contra revoluţiunii ţeranilorŭ români şi unguri. Condiţiunile acestui pactŭ erau: că Nobilii (consideraţi a parte ca naţiune), Saşii şi Secuii, promitŭ şi se légă cu jurămêntŭ a se ajuta şi apăra reciprocŭ cu armele în contra tuturorŭ inimicilorŭ, în tóte timpurile, şi cu deosebire în «calamităţile actuale»; că fie-care parte îndată ce va fi înscinţată, se fie obligată a pleca a dóua ḑi imediatŭ în ajutoriulŭ părţii, care i-a cerutŭ ajutoriulŭ, şi dacă vre unii dintre Nobili, dintre Saşi ori Secui vorŭ întârḑia, séu vorŭ lucra în contra, accia se fie pedepsiţi cu mórte.* Nr. 521. pag. 621.

1437. Lorandŭ Lépes, vice-voivodulŭ Transilvaniei, face amintire, că *nobilulŭ Valentinŭ din comuna Ghierfălău în Transilvania a fostŭ rănitŭ de mórte în lupta generală, ce a avut'o nobilimea cu ţeranii resculaţi.* Nr. 522. pag. 623.

1437. *Alŭ doilea actŭ de împăciuire încheiatŭ între ţĕranii români şi unguri cu nobilimea din Transilvania în revoluţiunea de la 1437. Michaiŭ Românulŭ, Căpitanulŭ ţeranilorŭ resculaţi, se presintă înaintea Conventului din Mănăstirea Cluşului dimpreună cu deputaţii nobilimei, şi cerŭ se li se transcrie în formă autentică actulŭ de împăciuire, care a fostŭ încheiatŭ în comuna Apatin din comitatulŭ Dobâcii între ţeranii resculaţi cu nobilimea transilvană. Condiţiunile acestei împăciuri erau: că până se vorŭ întórce dela împĕratulŭ Sigismundŭ deputaţii ţeranilorŭ şi ai nobilimei, fie-care ţeranŭ se plătéscă domnului seŭ pe anŭ numai 1 fl. în aurŭ pentru unŭ plugŭ cu optŭ boi, şi 25 denari pentru unŭ plugŭ cu doi boi; că ţeranulŭ se facă pe anŭ numai o singură ḑi de lucru domnului seŭ, că domnulŭ se aibă dreptulŭ de judecată asupra iobagiului, însĕ dacă ţĕranulŭ nu se va mulţămi cu judecata domnului seŭ, dênsulŭ se aibă dreptulŭ de a apela la satulŭ séŭ la oraşulŭ, celŭ mai de aprópe, şi apoi cu sentenţa acésta se fie mulţămite amêndóuĕ părţile, atâtŭ ţeranulŭ câtŭ şi domnulŭ; că în fine ţeranii şi nobilii se trimită deputaţi la împĕratulŭ Sigismundŭ (ca se le dee privilegiulŭ regelui Ştefanŭ I.), şi în casŭ dacă o parte ori alta nu va voi se trimită deputaţi, aceea se fie considerată ca una, care a violatŭ jurămêntulŭ.* Nr. 523. pag. 623.

1437. *Sigismundŭ, regele Ungariei, aminteşce, că Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ) şi fratele seu s'au obligatŭ a-i presta servicii militare în timpŭ de trei luni cu cinci-ḑeci de lănci, şi se obligă a plăti solda acestorŭ lănci cu 1250 fl. în aurŭ, ér pentru asigurarea acestei sume, regele Sigismundŭ zălogesce de nou lui Ionŭ Românulŭi districtulŭ Comiatŭ din Bănatŭ, pe carc i-lŭ zălogise mai înainte pentru altă sumă de 1500 fl.* Nr. 524. pag. 627.

1437. Nobilulŭ Franco din Remetea se plânge înaintea vice-comitelui din Căraşŭ, că *Petru, chinezulŭ din Garulia, dimpreună cu iobagii sei şi cu cei alţi chinezi din districtulŭ Căraşului,* au intenţiunea se-lŭ prĕdeze şi jăfuiéscă sub pretextŭ, că nisce porci de ai dênsului ar fi făcutŭ daune pe moşiile lorŭ. Nr. 525. pag. 628.

1437. *Procesŭ pentru răpirea unui iobagiŭ.* Ionŭ Cragulŭ din Bănatŭ, în calitate de martorŭ, declară înaintea vice-comitelui din Căraşŭ, că judele şi juraţii din oraşulŭ Şimleŭ în Bănatŭ au luatŭ cu puterea şi aŭ strămutatŭ la dênşii pe unŭ iobagiŭ alŭ familiei Hemŭ din Remetea, dimpreună cu tótă averea sa de 50 oi, 2 vaci cu viţei şi 12 porci. Nr. 526. pag. 629.

1437. *Răpire de iobagi.* Chinezulŭ din comuna Priboiŭ în Bănatŭ ia cu puterea, pe iobagiulŭ Micula, dela familia Hemŭ din comuna Stancu, şi-lŭ strămută în comuna sa. Nr. 527. pag. 629.

1437. Nobilulŭ Nicolae Hemŭ din Remetea cere înapoi pe iobagiulŭ Micola, pe care i-lŭ luase *chinezulŭ din comuna Priboiŭ.* Nr. 528. pag. 630.

1437. *Răpire de iobagi. George, fiulŭ lui Marigiu, chinezŭ în districtulŭ Căraşului* din Bănatŭ, ia cu puterea pe unŭ iobagiŭ alŭ dómnei Anca din Remetea şi-lŭ strămută în comuna sa. Nr. 529. pag. 630.

1437. *Migraţiunea iobagilorŭ.* Unŭ iobagiŭ alŭ nobilului Francŭ din Remetea fuge şi se stabilesce în comuna Priboiŭ din Bănatŭ. Nr. 530. pag. 631.

1437. *Migraţiunea ţeranilorŭ.* Investigaţiune în privinţa *chinezului Valentinŭ din comuna Bruznucŭ*, care fugise şi se stabilise în comuna Heliomba din Bănatŭ. Nr. 531. pag. 631.

1437. *Migraţiunea ţeranilorŭ.* Doi iobagi ai familiei Hemŭ din Bănatŭ fugŭ şi se stabilescŭ pe alte moşii, dintre cari unulŭ se aşédă în *chineziatulŭ lui George.* Nr. 532. pag. 632.

1437. *(Estrasŭ). Ilie, Voivodulŭ Moldovei,* restitue Poloniei teritoriulŭ Sepinŭ, dimpreună cu oraşele Hotin, Czenin şi Chmielvo, ca indemnisare pentru pagubele, ce le făcuse regatului polonŭ tatălŭ seŭ, voivodulŭ Alesandru. Nr. 533. pag. 632.

1437. Papa Eugeniŭ IV. trimite unŭ nunţiu apostolicŭ în Ungaria, ca se predice *espediţiune cruciată în contra Turcilorŭ, şi în contra necredincioşilorŭ (Românilorŭ) dela frontiere,* cari, după cum s'a plânsŭ regele Sigismundŭ la pontificele, facŭ adese ori incursiuni şi devastări în regatulŭ Ungariei. Totŭ-o-dată pontificele iértă pĕcatele tuturorŭ acelora, cari vorŭ lua semnulŭ crucei şi vorŭ merge în contra acestorŭ inimici ai credinţei catolice, şi primesce, persónele şi familiele lorŭ, sub protecţiunea St. Petru şi a scaunului apostolicŭ. Nr. 534. pag. 633.

1438. *Nobilimea transilvană întrunită în castre lângă Cluşŭ chiamă în ajutoriŭ districtele săsesci, ca se pótă suprima revoluţiunea ţeranilorŭ. Din acestŭ documentŭ resultă, că oraşulŭ Cluşŭ căduse în mânile ţeranilorŭ resculaţi.* Nr. 535. pag. 636.

1437—1438. *Nobilii din Transilvania prindŭ pe Antoniu Magnu, unulŭ din capii revoluţiunii dela 1437, şi-lŭ taie în bucăţi lângă mănăstirea Cluşului, ér alţi 9 soţi ai sei au fostŭ traşi în ţépă pe muntele, ce se înalţă dinaintea oraşului Turda.* Nr. 536. pag. 636.

1438. *Doi nobili, Michaiŭ şi Davidŭ* din comuna Jucŭ în Transilvania, sunt declaraţi ca trădători, fiindŭ-că *au ţinutŭ în a. 1437 cu ţeranii resculaţi în contra nobilimei ungaresci.* Nr. 537. pag. 637.

1438. Papa Eugeniŭ IV. trimite pe episcopulŭ dela Ancona ca nunciu apostolicŭ în Ungaria şi-lŭ autorisézĕ se predice *espediţiune cruciată în contra Turcilorŭ şi a necredincioşilorŭ (Românilorŭ) dela frontiere,* cari facŭ adese ori incursiuni în regatulŭ Ungariei. Nr. 538. pag. 637.

1438. *Nobilulŭ Ladislau de Bizere, fiulŭ lui Ladislau Românulŭ din Bănatŭ,* rógă pe regele Albertŭ din Ungaria, ca se-i restitue moşiile confiscate dela părintele sĕŭ, care fusese acusatŭ pe nedreptŭ de infidelitate faţă cu Sigismundŭ, fostulŭ rege alŭ Ungariei. Nr. 539. pag. 638.

1438. Albertŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Ladislau, banulŭ Măceului, mai multe moşii în Ungaria, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce le făcuse Nicolae de Gara, moşulŭ lui Ladislau, în *resbelele regelui Ludovicŭ cu Românii,* de asemenea şi pentru meritele tatălui seŭ, Nicolae, în *luptă cu Mircea, Voivodulŭ Ţerei-românesci, care încunjurase şi atăcase armata regelui Sigismundŭ în strîmtorile munţilorŭ dela Pazata.* Nr. 540. pag. 639.

1438. Ladislau şi Stefanŭ, fiii lui Stanislau Bathor din Transilvania, se plângŭ la Elisabeta, regina Ungariei, că *ţeranii resculaţi le-au devastatŭ şi distrusŭ cu totulŭ comuna lorŭ proprie, Feiurdŭ de lângă Cluşŭ,* şi le-au ucisŭ totŭ-o-dată pe unŭ oficialŭ dela moşia acésta; însă după aceea voivodulŭ Transilvaniei le-a confiscatŭ moşia acésta, din causă, că dênşii nu luase

parte la resbelŭ asupra Turcilorŭ. Regina Elisabeta i iértă pentru negligenţa acésta şi ordónă voivodului din Transilvania, ca se le restitue moşia Feiurdŭ. Nr. 541. pag. 641.

1438. Albertŭ, regele Ungariei, *în urma revoluţiunii ţeraniloră din Transilvania,* concede familiei nobile Bethlen, din comitatulŭ Solnocului, ca se pótă construi unŭ castelŭ în comuna Becleanŭ şi se-lŭ încunjure cu ziduri şi alte fortificaţiuni. Nr. 542. pag. 642.

1438. Nobilulŭ Nicolae Grebŭ din Vingardŭ în Transilvania şi soţia nobilului Iacobŭ din Dragŭ protestéză înaintea Capitulului din Alba-Iulia, ca regele Ungariei se nu dăruiéscă lui Petru din Bogata *comunele Fidveciŭ şi Bălcaciŭ.* Nr. 543. pag. 643.

1438. Papa Eugeniŭ IV. informéză pe regele Ungariei, că scaunulŭ apostolicŭ se află în *tratări cu Grecii spre a se uni cu biserica Romei,* şi sperá, că lucrurile vorŭ ajunge la unŭ resultatŭ mulţămitoriŭ. Nr. 544. pag. 643.

1438. *Grigorie, amintitŭ ca episcopŭ catolicŭ alŭ Milcoviei, însă cu reşedinţa în oraşulŭ Faurinŭ din Ungaria.* Nr. 545. pag. 644.

1438. Albertŭ, regele Ungariei, informéză pe cetăţenii din Braşovŭ, că dênsulŭ a scrisŭ lui *Vladŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci, ca se nu molesteze pe cetăţenii din Braşovŭ,* ci din contra se-i apere de incursiunile turcesci. Nr. 546. pag. 645.

1438. (Estrasŭ). Albertŭ, regele Ungariei, ordónă Conventului din Mănăstirea Cluşului, se introducă pe *nobilulŭ Ionŭ de Lupşa şi pe fii sei, pe Nicolae, Clemente, George şi Ionŭ, în posesiunea comunelorŭ românesci Lupşa-mare şi Lupşa-micĕ,* pe cari le stăpânise dênşii şi părinţii lorŭ încă şi mai înainte. Nr. 547. pag. 646.

1438. (8 Sept.) *Demnitatea de banŭ alŭ Severinului neocupată.* Nr. 548. pag. 646.

1439. «*Universitatea nobililorŭ şi a chineziloră români din districtulŭ (Caraŭ)Sebeşului*» ţine adunare comună şi adeverésce, că reposatulŭ nobilŭ românŭ *Lado de Bizere,* căruia i se confiscase moşiile din Bănatŭ, a fostŭ totŭ-de-una cu credinţă faţă de regele Ungariei şi a luatŭ parte în tóte luptele cu Turcii, alăturea cu cei alalţi nobili şi chinezi români din Bănatŭ. Nr. 549. pag. 646.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, zălogesce lui *Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ)* şi fratelui seŭ, patru oraşe din Ungaria pentru suma de 2757 fl. în aurŭ, cheltueli, ce erau necesari pentru apĕrarea castrelorŭ dela Severinŭ, Gureni, Orşova şi Mihadie. Nr. 550. pag. 648.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, confirmă pe *nobilii români Michaiŭ, fiulŭ lui Michaiŭ de Ciorna, şi pe Blaşŭ, fiulŭ lui Stoianŭ de Ciorna,* în posesiunea moşiilorŭ sale părinţesci, din districtulŭ Mihadiei, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile şi vitejiile lorŭ, în luptele cu Turcii. Totŭ o-dată *regele dispune, că dênşii se stăpânéscă moşiile aceste cu aceleaşi modalităţi şi condiţiuni, după cum î-şi stăpânescŭ moşiile lorŭ şi cei-lalţi nobili români din Bănatŭ.* Nr. 551. pag. 649.

1439. Elisabeta, regina Ungariei, împrumută dela nobilii Ladislau şi Michaiŭ din Cata suma de 2500 fl. în aurŭ pentru *apĕrarea castrelorŭ dela Severinŭ, Gureni, Orşova şi Mihadie.* Nr. 552. pag. 651.

1439. Emericŭ şi Ladislau, comiţii Timişórei, întroducŭ pe nobilulŭ *Ladislau Bizere din Bănatŭ* în posesiunea moşiilorŭ, pe cari le confiscase regele Sigismundŭ pe nedreptŭ, dela părintele seŭ *Lado Românulŭ.* Nr. 553. pag. 652.

1439. *Albertŭ, regele Ungariei, confirmă pe nobilii români, Ionŭ Cândea, pe fiulŭ seŭ Ladislau, şi pe Cândea, fiulŭ lui Cândea, în posesiunea moşiilorŭ sale părinţesci din Ţéra Haţegului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ militari, făcute în diferite espediţiuni,* şi din causă, că documentele lorŭ de posesiune se perduse în timpulŭ invasiunei Turcilorŭ în Transilvania, ce se întêmplase cu puţinŭ mai înainte. Nr. 554. pag. 653.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, concede *familiei nobile române Cândea, din Ţéra Haţegului,* dreptulŭ, ca se îngrijéscă şi pe viitoriŭ pentru *conservarea podului dela pasulŭ numitŭ Porţile-*

de-fieră în Țéra Hațegului, de óre-ce pe drumulŭ acesta se transpórtă sarea de la Ocnele Sibiului către Ungaria, și fiindŭ-că diploma, ce le-o dase regele Sigismundŭ pentru conservarea acestui podŭ, se perduse în anulŭ trecutŭ, cândŭ Turcii devastase Transilvania. Nr. 555. pag. 655.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, confirmă drepturile și libertățile prelaților și ale nobilimei din Ungaria, și în specialŭ dispune, că *Românii din Transilvania să plătéscă dișma oilorŭ (quinquagesima)* după datina lorŭ cea vechiă. Nr. 556. pag. 656.

1439. (Estrasŭ). Albertŭ, regele Ungariei dăruesce câte-va moșii lui *Ionŭ Românulŭ (Corvinulŭ) și fratelui seu,* cari în timpulŭ acesta eraŭ amêndoi investiți cu demnitatea de *bani ai Severinului.* Nr. 557. pag. 657.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, amintesce, că *Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ) și fratele seŭ, amêndoi bani ai Severinului, s'au obligatŭ pe timpŭ de trei luni a apăra castrele dela Severinŭ, Gureni, Orșova, Mihadie și Pecinŭ,* și a ținé în timpulŭ acesta o trupă de 200 călărași în câmpŭ, afară de castre; ér' pentru apărarea castrelorŭ amintite aci, regele se obligă a plăti lui Ionŭ Corvinulŭ și fratelui seŭ suma de 6000 fl. în aurŭ, din care le-a și numĕratŭ 2000 fl., ér' pentru restulŭ de 4000 fl. le zălogesce districtulŭ Icus din comitatulŭ Timișórei, dimpreună cu orașulŭ Marginea. Nr. 558. pag. 657.

1439. *Nobilulŭ Michaiŭ, fiulŭ lui Cosma* din Bănatŭ, dăruesce lui *Bogdanŭ și lui Michaiŭ, fiilorŭ lui Fărcașŭ,* din comuna Mutnicŭ, jumĕtate din moșiile sale numite Olașagŭ și Dragomiresci, situate lângă Lugoșŭ, dar lipsite de locuitori. Nr. 559. pag. 659.

1439. *Papa Eugeniu IV. scrie episcopului catolicŭ din Severinŭ, că afară de episcopia catolică din Siretŭ și care a rĕmasŭ fără episcopŭ încă dela începutulŭ acestui seculŭ, Papa Bonifaciŭ IX. mai întemeiase o nóuă episcopiă catolică în Băcăŭ, în capitala Moldovei,* dar și episcopia acésta a rĕmasŭ fără de păstoriŭ, ér' credința grecéscă se estinde totŭ mai multŭ în Moldova și în Țéra-românéscă, și de aci trece și la *Secuii vecini din Transilvania.* Din acéstă causă, Papa Eugeniu însărcinéză pe episcopulŭ catolicŭ alŭ Severinului, ca se administreze dênsulŭ, cu călugării minoriți din Bosnia, bisericele catolice din Țéra-românéscă, din Moldova și din Secuime, până cândŭ se vorŭ puté restaura de nou episcopiile catolice din Siretŭ și din Băcăŭ. Nr. 560. pag. 660.

1439. Papa Eugeniŭ IV. scrie lui Friderică, ducelui din Austria, că Ionŭ Paleologulŭ, împĕratulŭ, și Iosifŭ, patriarchulŭ Constantinopolei, precum și *deputații Românilorŭ, cari au luatŭ parte la conciliulŭ ecumenicŭ din Italia, au adoptatŭ dogma, că «Spiritulŭi sfântŭ purcede de o-dată dela Tatălŭ și dela Fiulŭ.»* Nr. 561. pag. 661.

1440. (*Estrasŭ*). *Voivodulŭ Țerei-românesci institue pe Michaiŭ, preotulŭ catolicŭ din Târgovisce, ca abate în mănăstirea catolică, Cârța, din Țéra Făgărașului.* Nr. 562. pag. 663.

1440. Vladislau, regele Ungariei, dăruesce lui *Ionŭ Corvinulŭ și fratelui seŭ — banilorŭ de Severinŭ,* — comunele Șoimușŭ, Bârsău, Nevoéși și Burueni, din comitatulŭ Hinedórei, precum și domeniulŭ Boșarŭ din Bănatŭ, în semnŭ de recompensă pentru eminentele lorŭ virtuți militare; *și anume pentru eroismulŭ lui Ionŭ Corvinulŭ, celŭ tênerŭ, care fusese rănitŭ de mórte în lupta întêmplată cu Turcii în Țéra-românéscă, cândŭ acestia începuse se devasteze întrĕga țéra acéstă,* de asemenea și pentru serviciile, ce le făcuse dênșii, apărândŭ cu ómenii lorŭ castrele dela Orșova, Severinŭ, Mihadie și Gureni. Nr. 563. pag. 664.

1440. *Vladislau, regele Ungariei, amintesce de nou, că a dăruitŭ lui Ionŭ Corvinulŭ și fratelui seu, districtulŭ Boșarŭ din Bănatŭ, dimpreună cu tóte satele și chineziatele sale,* și ordónă Capitulului din Cinade, ca se-i introducă în posesiunea acestui domeniu. Nr. 564. pag. 666.

1440. *Papa Eugeniu IV. concede călugărilorŭ minoriți se pótă înființa ₫ece mănăstiri nóue pe lângă frontierele Ungariei,* în locŭlŭ mănăstirilorŭ vechi catolice, pe cari le-au arsŭ și le-au distrusŭ Turcii și alți necredincioși. Nr. 565. pag. 667.

1440. (Estrasŭ). Elisabeta, regina Ungariei ordónă Conventului din Mănăstirea Clușului, se introducă

pe Michaiŭ Iacciŭ, comitele Secuilorŭ, în posesiunea castrului desolatŭ dela *Rodna*, şi în posesiunea comunelorŭ românesci, *Sân-Georgiŭ, Poiană, Rebra-de-susŭ, Rebra-de-josŭ, Ceu, Născudŭ, Salva, Zagra şi Macodŭ, cari, după cum se spune, erau în mare parte părăsite de locuitori.* Nr. 566. pag. 669.

1440. *Documentŭ relativŭ la familia nobilă română de Măcĭcaşŭ.* Nobilii din districtulŭ (Caran)-Sebeşului adeverescŭ, că comunele Ciuta şi Săsesci au fostŭ din moşi şi din strămoşi ale nobililorŭ *Ioanŭ, Şerbanŭ şi Dumitru de Măcĭcaşŭ.* Nr. 567. pag. 669.

1440. *Nobilii Bogdanŭ şi Michaiŭ din comuna Mutnicŭ în Bănatŭ* protestéză înaintea Capitulului din Cinade, că regele Ungariei se nu dăruiéscă altuia moşiile lorŭ proprii, anume satele Olăşagŭ şi Dragomiresci, situate lângă Lugoşŭ. Nr. 568. pag. 670.

1440. *Franco, banulŭ Severinului,* decretéză o contribuţiune de 1 fl. în aurŭ, pe fie care casă din comuna Sân-Nicolau în comitatulŭ Cărăşului, şi anume pentru acoperirea cheltuelilorŭ, ce sunt necesari cu apărarea castrului dela Belgradŭ. Nr. 569. pag. 671.

1440. Vladislau, regele Ungariei, confirmă pe *familia nobilă română de Măcĭcaşŭ* în posesiunea moşiilorŭ sale din districtulŭ Caransebeşului, din causă, că vechile documente de posesiune ale acestei familii se perduse în timpulŭ invasiunilorŭ turcesci, ce se întêmplase sub domnia regelui Albertŭ. Nr. 570. pag. 671.

1440. Capitululŭ din Aradŭ introduce de nou pe *familia nobilă română de Macĭcaşŭ,* în posesiunea moşiilorŭ sale din districtulŭ Caransebeşului, pe cari le stăpânise moşii şi strămoşii sei de timpuri imemoriale. Nr. 571. pag. 673.

1440. Vladislau, regele Ungariei, confirmă pe *familia română Deşŭ din Temeşelŭ,* în posesiunea comunelorŭ Luncaviţa şi Topolcianŭ din districtulŭ Mihadiei. Nr. 572. pag. 675.

1441. *Paulŭ, amintitŭ ca episcopŭ catolicŭ alŭ Argeşului.* Nr. 573. pag. 677.

1441. *Regele Vladislau din Ungaria, dăruiesce lui Ionŭ Corvinulŭ, voivodului din Transilvania, oraşulŭ românescŭ Dobra din Transilvania,* în semnŭ de recompensă pentru serviciile militari, ce le făcuse regatului ungurescŭ încă din primii ani ai tinereţei sale. Nr. 574. pag. 677.

1442. *Ionŭ Corvinulŭ, voivodulŭ Transilvaniei,* dăruesce Capitulului din Alba Iulia comunele Cergăulŭ-bulgărescŭ, Jomalulŭ şi Tinodulŭ (?) din Transilvania, şi anume *pentru mântuirea şi odihna sufletului reposatului seŭ frate, Ionŭ celŭ tînĕrŭ,* care e înmormêntatŭ în biserica catolică din Alba Iulia, şi unde doresce, ca se fie înmormêntatŭ şi dênsulŭ. Nr. 575. pag. 681.

1442. Vladislau, regele Ungariei, dăruesce *chinezilorŭ români, lui Nicolae şi lui Michaiŭ din Bănatŭ,* trei părţi din comunele Bersasca, Ohaba şi Ohabiţa din districtulŭ Lugoşului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ militari, şi ordónă Capitulului din Aradŭ, ca se-i introducă în posesiunea acestorŭ moşii. Nr. 576. pag. 683.

1442. Capitululŭ din Aradŭ introduce pe *chinezii români, Nicolae şi Michaiŭ,* în posesiunea celorŭ trei părţi din comunele Bersasca, Ohaba şi Ohabiţa, ce le-au fostŭ dăruite de regele Vladislau. Nr. 577. pag. 684.

1442. *(Estrasŭ). Tractatŭ de alianţă, încheiatŭ între Ilie, voivodulŭ Moldovei, şi Casimirŭ, marele duce alŭ Litvaniei.* Nr. 578. pag. 685.

1443. *Vladislau, regele Ungariei, amintesce, că nobilii români, Michaiŭ de Ciorna, Blaşŭ, fiulŭ lui Stoianŭ de Ciorna, Muşina şi Alexandru de Dênsuşŭ, dimpreună cu Nicolae de Bizere, au apăratŭ singuri în cursŭ de mai mulţi ani, cu cheltuelile şi cu sângele familielorŭ sale, castrele dela Severinŭ, Orşova, Mihadia, (Caran)Sebeşŭ etc ;* ér pentru despăgubirea dênşilorŭ, cu suma de 5000 fl. în aurŭ, cheltueli, ce le au făcutŭ pentru apĕrarea acestorŭ castre, regele le zălogesce dóue moşii în comitatulŭ Timişórei. Nr. 579. pag. 685.

1443. *Ionŭ Corvinulŭ,* voivodulŭ Transilvaniei, însciinţéză pe colegulŭ seu, pe voivodulŭ Nicolae de Ujlak, despre *strălucita învingere, ce a căştigat'o asupra armatei turcesci la Nişŭ în Serbia.* Nr. 580. pag. 687.

1443. Papa Eugeniu IV. trimite pe cardinalulŭ Iulianŭ ca legatŭ apostolicŭ în ţerile imperiului bizantinŭ, şi-lŭ înformézá, cá în anii trecuţi o *mână mică de oştire din Ungaria, din Polonia şi din Ţéra-românéscă au învinsŭ o mare mulţime de Turci*, şi astŭ-felŭ e speranţă, cá în scurtŭ timpŭ Europa va fi liberată de ei. Nr. 581. pag. 689.

1443. Papa Eugeniu IV. trimite pe cardinalulŭ Franciscŭ, ca legatŭ apostolicŭ în ţerile imperiului bizantinŭ, şi-lŭ informézá, cá *în anulŭ trecutŭ o mână mică de oştire din Ungaria, din Polonia şi din Ţéra-românéscă au învinsŭ în mai multe rênduri, deşi cu perderi însemnate, o mare mulţime de Turci;* ér' în anulŭ acesta scaunulŭ apostolicŭ va strînge o oştire mai mare din credincioşii bisericei catolice, şi va forma o flotă, ca se pótă atăca pe Turci de odată, pe uscatŭ şi pe mare. Nr. 582. pag. 691.

1443. *Românulŭ Petru, fiulŭ lui Stanŭ din districtulŭ (Caran)Sebeşului,* dăruesce nobilului Bogdanŭ Fărcaşŭ din Mutnicŭ, a treia parte din comuna sa numită Prisaca. Nr. 583. pag. 693.

1444. *Ladislau, regele Ungariei, şi Ionŭ Corvinulŭ, voivodulŭ Transilvaniei,* depunŭ jurămêntulŭ în mânile cardinalului Iulianŭ, şi se obligă, cá dênşii *vorŭ începe în anulŭ acesta de nou resbelulŭ asupra Turcilorŭ, vorŭ trece Dunărea pe la Orşova,* şi se vorŭ duce în ţerile imperiului bizantinŭ, ca se alunge pe Turci din ţinuturile creştinilorŭ. Nr. 584. pag. 694.

1444. George, Despotulŭ Serbiei, amintesce de învingerile lui Ionŭ Corvinulŭ asupra Turcilorŭ; între aceste o victoriă *a fostŭ în Ţéra-românéscă, cândŭ Turcii întrase aci cu mare putere sub conducerea vice-împĕratului turcescŭ.* Totŭ-o-dată George, Despotulŭ Serbiei, dăruesce lui Ionŭ Corvinulŭ *castrulŭ Şiria şi şépte districte românesci, din comitatulŭ Zărandului şi alŭ Aradului, dimpreună cu românii castrensi de acolo,* în semnŭ de gratitudine, fiindŭ-cá Ionŭ Corvinulŭ liberase din mânile Turcilorŭ o mare parte din regatulŭ Serbiei, şi-lŭ pusese érăşi în domnie. Nr. 585. pag. 696.

1444. *Marinca, soţia lui Ilie, voivodulŭ Ţerei Moldovei, dimpreună cu Manuilŭ, căpitanulŭ Hotinului, încredinţézá cetăţile Hotinŭ, Czeczun şi Chmielovŭ cu districtele lorŭ, în mânile lui Ioanŭ, ale castelanului din Cziszow, şi ale lui Petru Odrowansch, palatinulŭ Leopolei, până în ţiua de Sân-Petru următoriŭ, cu condiţiune, ca până atunci dênşii se cérá dela regele Poloniei, ca se restitue lui Ilie, voivodulŭ Moldovei, moşiile, ce le are în Polonia, şi la casŭ, cândŭ regele nu ar consimţi, atunci ei se fie datori a restitui castrele şi districtele amintite mai susŭ.* Nr. 586. pag. 699.

1444. *Papa Eugeniu IV. autorizézá pe călugării minoriţi din Vicariatulŭ Bosniei, se călĕtorésca şi propage credinţa catolică în ţinuturile Moldovei, de órá-ce micului numĕrŭ de locuitori, cari trecuse de curêndŭ la unire cu biserica Romei, au începutŭ se se întórcă de nou la confesiunea orientală şi eresia Husiţilorŭ încă a începutŭ se facă progrese acolo.* De asemenea Papa Eugeniu autorizézá pe călugării minoriţi, se călĕtorésca şi respândésca credinţa catolică şi în *districtele Secuilorŭ din Transilvania,* unde poporulŭ din ţi în ţi uită totŭ mai multŭ preceptele religiunei creştine, şi unde o mare parte din Secui au rĕmasŭ fără preoţi. Totŭ-o-dată pontificele supune Vicariatului din Bosnia tóte mănăstirile şi bisericele Ordinului minoritŭ, cari se află în Scitia, în Moldova, şi în cele şépte districte ale Secuilorŭ din Transilvania, şi le conferesce aceeaşi jurisdicţiune, pe care ar avé-o unŭ episcopŭ catolicŭ, dacă se ar afla in părţile acele. Nr. 587. pag. 700.

1444. Papa Eugeniu IV. concede iertarea pĕcatelorŭ tuturorŭ acelora, cari vorŭ visita şi vorŭ da elemosină pentru *biserica, ce au începutŭ s'o construiésca de non călugării minoriţi în oraşulŭ numitŭ Şimleulŭ-secuiescŭ din Transilvania, situatŭ la frontierele Moldovei, aprópe de Tătari.* Nr. 588. pag. 705.

1444. *Papa Eugeniŭ IV. înscinţézá pe toţi credincioşii, cá în regatulŭ Moldovei esistă o mare mulţime de Husiţi, cari respândescŭ doctrinele lorŭ periculóse nu numai între locuitorii Moldovei, dar şi în Ungaria. Din acéstă causă, pontificele numesce pe Fabianŭ de Bachia, Vicariulŭ minoriţilorŭ din Bosnia, şi pe toţi succesorii sei, ca «inquisitori perpetui» în contra*

credinței eretice din Ungaria, din Moldova, din Țéra-românéscă, Bulgaria și Serbia. Nr. 589. pag. 706.

1444. *Vladislau, regele Ungariei dăruiesce nobilului românŭ Chendrișŭ, din comuna Sălașulŭ-de-susŭ, în Țéra Hațegului, moșia numită Crivădiă și a patra parte din Sălașulŭ-de-susŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile și virtuțile sale militari în luptele, ce le-au avutŭ Ionŭ Corvinulŭ cu Turcii la Belgradŭ în Serbia, la pasulŭ Porții-de-ferŭ în Țéra Hațegului, și în Țéra-românéscă.* Nr. 590. pag. 709.

1444. *Vladislau, regele Ungariei, confirmă de nou pe nobilulŭ Nicolae de Bizere în posesiunea «moșiilorŭ românesci» Cusdia, Zăvoiŭ, Valca și Ulmi; și anume în semnŭ de recompensă pentru serviciile sale militari făcute în diferite resbele, întêmplate cu Turcii în Transilvania, în Țéra-românéscă, în Serbia și în Bulgaria.* Nr. 591. pag. 710.

1444. *Papa Eugeniu IV. informéză pe regii, pe reginele și prelații din Țéra-românéscă, din Bulgaria și din Serbia, că a numitŭ pe Fabianŭ, Vicariulŭ minoriților dinŭ Bosnia, și pe succesorii sei, ca «inquisitori perpetui» în contra credinței eretice din țĕrile aceste; și-i invită totŭ-odată se primésca pe inquisitori cu tótă onórea și se le dee mâna de ajutoriŭ, ca se pótă întórce poporulŭ la unitate cu biserica Romei.* Nr. 592. pag. 711.

1445. *(Estrasŭ). Tractatŭ de alianță, încheiatŭ între Alesandru, voivodulŭ Moldovei, cu regele Polonici.* Nr. 593. pag. 714.

1445. *Voivoți români în comitatulŭ Zărandului din Transilvania. Ladislau de Maroth, banulŭ Măceului, scrie voivoților români din Zărandŭ, anume lui Ladislau din comuna Bolia, lui Stefanŭ din Birtinŭ, lui Ionŭ din Valca-Bradului, lui Șerbanŭ și lui Ionŭ din Ribița, se chieme înaintea dênșilorŭ pe monetariulŭ Simonŭ din Sibiu, ca se depună jurămêntulŭ în privința unui terenŭ de controversă cu locuitorii din Baiă-de-Crișŭ.* Nr. 594. pag. 714.

1445. *Ionŭ Corvinulŭ informéză pe Papa Eugeniŭ IV. despre nefericita catastrofă, ce a suferit'o armata creștină la Varna, și acusă pe principii din Țéra-românéscă, din Moldova, din Bulgaria, Albania și Constantinopolŭ, că nu i-au datŭ ajutórele promise, ci din contra i-au pregătitŭ insidii.* Nr. 595. pag. 715.

1445. *Capitululŭ din Alba Iulia introduce pe Ionŭ Corvinulŭ și pe fii sei, pe Ladislau și pe Matia, în posesiunea castrului Șiria din Zărandŭ, precum și în posesiunea celorŭ șepte districte românesci, dependente de castrulŭ acesta, și cari conțineaŭ 110 comune.* Nr. 596. pag. 717.

1445. Ionŭ Corvinulŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ține tribunalŭ în orașulŭ Hinedórei, și judecă *procesulŭ dintre nobilulŭ Ionŭ de Măcicașŭ cu nobilulŭ Bogdanŭ din comuna Mutnicŭ, și cu Petru, Sandrinŭ, și Ionŭ, fii lui Stanŭ din Prisaca, pentru chineziatulŭ ereditariŭ din comuna Prisaca în districtulŭ Lugoșului.* Nr. 597. pag. 721.

1445. *Grigorie, amintitŭ ca episcopŭ catolicŭ alŭ Milcoviei, și guvernătoriŭ alŭ mănăstirei Beel din Ungaria.* Nr. 598. pag. 722.

1446. *Papa Eugeniu IV. înștiințéză pe toți credincioșii, că în regatulŭ Moldovei esistă o sectă numerósă de Husiți, cari au infectatŭ cu dogmele lorŭ chiar și pe o parte óre-care din locuitorii Ungariei; din acéstă causă pontificele numesce pe Fabianŭ de Bachia, Vicariulŭ călugărilorŭ minoriți din Bosnia, și pe succesorii sei, ca «inquisitori perpetui» în contra ereticilorŭ din Moldova, din Țéra-românéscă, din Blachia de peste Dunăre, din Bulgaria, din Serbia și din Sclavonia.* Nr. 599. pag. 723.

1446. *(Estrasŭ). Ionŭ Corvinulŭ amintitŭ cu titlulŭ de: Voivodŭ alŭ Transilvaniei, Banŭ alŭ Severinului, Căpitanŭ alŭ castrului Belgradŭ din Serbia, și Vicariŭ alŭ regatului Ungariei.* Nr. 600. pag. 725.

1446. *Ionŭ Corvinulŭ (Românulŭ) face cunoscutŭ, că prelații, baronii și nobilii Ungariei, întruniți în adunarea generală ținută în orașulŭ Alba-regală, l'au alesŭ cu unanimitate de guvernătoriŭ alŭ Ungariei, și că a depusŭ jurămêntulŭ, că în câtŭ 'lŭ voru ajuta puterile, va servi Ungaria și o va apăra în contra inimicilorŭ sei.* Nr. 601. pag. 725.

1446. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruiesce *chineziatulŭ* comunei Cincişŭ din Transilvania nobilului Danŭ, *fiulŭ lui Iaroslavŭ din Cincişŭ*, şi fraţilorŭ sei Voicu, Petru, Ciorba şi Ionŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile lorŭ militari în diferite lupte cu Turcii şi cu alţi inimici ai Ungariei, şi ordónă totŭ-o-dată Capitulului din Alba-Iulia, ca se-i introducă în posesiunea acestei comune, pe care de altmintrelea o stăpânise Danŭ şi mai înainte sub nume de chineziatŭ. Nr. 602. pag. 727.

1446. Camera Ungariei votéză nóue imposite asupra iobagilorŭ şi a nobililorŭ, cum şi asupra *Românilorŭ şi a Slavilorŭ din Ungaria*, pentru ca Ionŭ Corvinulŭ se pótă apăra regatulŭ în contra ori cărorŭ inimici. Nr. 603. pag. 728.

1446. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, scrie *voivodului românŭ Moga din Zărandŭ*, ca se permită monetariului Simonŭ din Sibiu se pótă spĕla şi culege aurŭ în apele dela Baiă-de-Crişŭ. Nr. 604. pag. 729.

1446. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, ordónă vice-voivodului din Transilvania se prindă pe *făcătorii de rele, cari despóiŭ pe Saşii din Transilvania, cându călĕtorescŭ cu mărfurile lorŭ prin ţĕră*, şi apoi se ţină judecată asupra lorŭ dimpreună cu Saşii, şi se-i pedepséscă în totŭ casulŭ cu mórte. Nr. 605. pag. 730.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruesce nobilului *Danŭ* şi fraţilorŭ sei *chineziatulŭ comunei Cincişŭ* din comitatulŭ Hinedórei, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile sale militari în mai multe espediţiuni. Nr. 606. pag. 731.

1447. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe *Ladislau, fiulŭ lui Lado Românulŭ*, în posesiunea moşiilorŭ sale părinţesci din districtulŭ (Caran)Sebeşului. Nr 607. pag. 731.

1447. Nobilii români din Bănatŭ, anume *Petru, fiulŭ lui Petru Vitézulŭ*, şi *Ladislau, fiulŭ lui Lado Românulŭ*, se împacă înaintea Capitulului din Aradŭ cu Nicolae, fiulŭ lui Ladislau Lehaciŭ, în privinţa moşiilorŭ, ce fusese confiscate de regele Sigismundŭ dela Lado Românulŭ pentru nota de infidelitate, şi pe cari regele le dăruise apoi lui Nicolae, fiulŭ lui Ladislau Lehaciŭ, amintitŭ mai susŭ. Împăciuirea se încheie astŭ-felŭ, că Nicolae Lehaciŭ se restitue lui Petru Vitézulŭ comunele Lăscani, Apadia-mică şi jumĕtate din Apadia-de-susŭ, aşa ca Pĕtru Vitézulŭ se nu-şi pérdă cu totulŭ dreptulŭ de nobilitate din lipsa de moşii. Nr. 608. pag. 733.

1447. (Estrasŭ). *Tractatŭ de alianţă, încheiatŭ între Stefanŭ voivodulŭ Moldovei cu Casimirŭ, marele Duce alŭ Litvanici.* Nr. 609. pag. 735.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe *nobilulŭ românŭ Ungurŭ* în posesiunea moşiei sale Nădăstia-de-susŭ, în semnŭ de recompensă pentru multele sale merite şi pentru serviciile militari, ce i le-a prestatŭ. Nr. 610. pag. 735.

1447. Capitululŭ din Alba Iulia introduce pe *Ionŭ Corvinulŭ în posesiunea castrului dela Deva* din comitatulŭ Hinedórei, pe care i l'a fostŭ dăruitŭ Vladislau, regele Ungariei. În documentŭ se face amintire de mai mulţi nobili români din comunele din jurulŭ Devei. Nr. 611. pag. 736.

1447. *Nobilii din Transilvania* se plângŭ la prelaţii şi la baronii din Ungaria, precum şi la voivodulŭ din Transilvania, că mulţi dintre *iobagii* lorŭ fugŭ de pe moşiile dênşilorŭ şi se aşédă pe moşiile regale fără sĕ-şi plătéscă datoriile, şi fără se aibă permisiunea din partea domnilorŭ sei. În urma acestei plângeri, voivodulŭ Transilvaniei ordónă comitatelorŭ se prindă şi se înapoieze domnilorŭ sei pe astŭ-felŭ de iobagi fugiţi, însă numai sub condiţiune, că nobilii séŭ chinezii în numele nobililorŭ se depună jurămêntulŭ, că iobagii aceştia se aŭ depărtatŭ în ascunsŭ, fără se aibă permisiunea domnilorŭ sei, şi fără se plătéscă datoriile şi censulŭ pămêntului. Nr. 612. pag. 737.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, scrie voivodilorŭ din Transilvania, că de óră-ce după vechile libertăţi şi consvetudini ale districtelorŭ săsesci din Transilvania, ori-ce ómeni de ori-ce statŭ şi condiţiune, precum şi ori-ce iobagi, potŭ fără împedecare, se se strămute

de pe moşiile nobililorŭ, şi se se stabilésca în satele, în oraşele şi în districtele săsesci, ér Saşii nu sunt de locŭ obligaţi, ca se mai restitue pe ómenii aceştia, fie ori-ce ordinŭ alŭ regelui, ori alŭ voivoţilorŭ; din acésta causă, şi dênsulŭ, Ionŭ Corvinulŭ, voindŭ se respecteze vechile consvetudini şi libertăţi ale Saşilorŭ din Transilvania, ordónă voivoţilorŭ de acolo, se nu mai constringă de locŭ pe Saşii din Transilvania, ca se dee înapoi pe *iobagii nobililorŭ*, cari se vorŭ fi strămutatŭ cu locuinţa pe teritoriulŭ săsescŭ. Nr. 613. pag. 740.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruiesce unorŭ nobili români, din Ţéra Haţegului, anume lui *Ionŭ, fiulŭ lui Cândea*, *lui Ladislau*, *lui Chendereşŭ şi lui Nicolae*, *fiilorŭ lui Ionŭ Cândea*, oraşulŭ numitŭ Sântă-Mărià şi comuna Totesci, de asemenea anumite părţi din comunele Cârnesci, Păclişa, Fizesci, Gălaţi şi Ponorŭ, din Ţéra Haţegului, în semnŭ de recompensă pentru virtuţile lorŭ militari. În documentŭ se face totŭ-o-dată amintire de mai mulţi nobili români din Ţéra Haţegului, anume de Radulŭ din Cârnesci, de Vladulŭ din Ciula, Copasŭ din Vadŭ, Danŭ şi Vlaiculŭ din Ciopea etc. Nr. 614. pag. 741.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe nobilii din Bănatŭ, pe *Deşŭ şi pe Ladislau*, *fii lui Petru*, din Temeşelŭ, în posesiunea mai multorŭ comune din districtulŭ Mihadiei, în semnŭ de recompensă pentru distinsele lorŭ vitejii militari în resbelele cu Turcii şi cu împĕratulŭ Germaniei, şi cu deosebire în luptele întêmplate la Filipopolŭ şi la Varna. Nr. 615. pag. 742.

1447. Adunarea nobililorŭ români din districtulŭ Caransebeşului adeveresce, că *nobilii Şerbanŭ*, *Dumitru şi Ladislau de Măcĭcaşŭ* aŭ stăpânitŭ totŭ-de-una trei părţi din comunele numite Măcĭcaşŭ, Tiuşŭ, Tincova, Dobrogoste, Perlo, Ciuta, Săsesci, Ruginósa, Topliţa, Leurdeni şi Sĕcaşŭ, ér' documentele dênşilorŭ de posesiune s'au perdutŭ, cândŭ *Amuratŭ*, *împĕratulŭ Turcilorŭ*, *devastase Bănatulŭ*. Nr. 616. pag. 744.

1447. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă *vechia libertate a Românilorŭ din districtulŭ Şupanŭ* în Bănatŭ, şi anume se fie scutiţi de ori-ce censŭ séŭ dare de pământŭ, precum au fostŭ şi mai înainte. Nr. 617. pag. 745.

1448. *Nobilii români din Bănatŭ*, *Ladislau*, *fiulŭ lui Lado*, *Petru*, *fiulŭ lui Petru Vitézulŭ*, *se impacă cu ruda lorŭ Nicolae de Bizere* înaintea Capitululŭi din Aradŭ în privinţa divisiunii moşiilorŭ sale părinţesci din districtulŭ (Caran)Sebeşului. Ca împăciuitori figuréză nobilii români *Oprişa Belosŭ şi Stefanŭ Lalŭ din Vêrciorova*, *Miclea din Rovna*, *Petru Dară din Slobozia*, *Petrilă şi Ionŭ din Slatina*, *şi George din Pleşa;* ér' între canonicii catolici dela Aradŭ se amintesce unŭ *Ladislau de Băsărabŭ*. Nr. 618. pag. 746.

1448. *Nobilii români din Măcĭcaşŭ*, *anume Şerbanŭ*, *Dumitru şi Ladislau* se judecă cu iobagiulŭ Negrilă şi cu fii sei pentru dreptulŭ de posesiune asupra unorŭ munţi numiţi Selia. Ca judecători aleşi figuréză : Dionisie, Bogdanŭ şi Ionŭ din comuna Mutnicŭ, Michaiŭ Bobulŭ şi Luca din comuna Măcĭcaşulŭ-de-josŭ, Andreiŭ Dava şi Valentinŭ din comuna Măgură, şi Nicolae Naţa, ér' ca *banŭ alŭ Severinului e amintitŭ românulŭ Michaiŭ de Ciorna*. Nr. 619. pag. 748.

1448. Notariulŭ publicŭ din Orade transcrie în formă autentică *diploma voivodului Vladŭ Draculŭ din a. 1431*, *dată călugărilorŭ minoriţi*, *ca se pótă propaga credinţa catolică în Ţéra-românéscă. În acéstă diplomă Vladŭ Draculŭ pórtă titlulŭ de:* «*Domnŭ alŭ Ţerei-românesci şi Duce alŭ Ţerilorŭ Amnaşŭ (Omlaşŭ) şi Făgăraşŭ*». Nr. 620. pag. 749.

1448. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, scutesce pe *Voicu din Cincişŭ*, (fratele seŭ de moşie), şi pe fii lui Voicu, pe Ladislau şi pe Sandrinŭ, de asemenea şi pe Danŭ, fiulŭ lui Iaroslavŭ din Cincişŭ, de ori-ce imposite şi de ori-ce servicii militari, din causă, că au avutŭ prea multe greutăţi în espediţiunile trecute. Nr. 621. pag. 751.

1448. *Ionŭ Corvinulŭ*, plecândŭ la *resbelŭ asupra Turcilorŭ* scrie Papei Nicolae V., că dênsulŭ a trecutŭ acuma peste 60 de ani, pe cari i-a petrecutŭ aprópe în continuŭ în foculŭ resbelului, şi rógă de nou pe pontificele, ca se-i acórde totŭ ajutoriulŭ seŭ. Nr. 622. pag. 752.

1448. Ionŭ Corvinulŭ întorméză pe nunciulŭ seŭ de la Roma despre *lupta sângerósă şi nefericită întêmplată cu Turcii pe câmpulŭ Merlei*, care a ţinutŭ dóue ţile, şi adauge totŭ-o-dată, că nobilimea ungurésca l'a însărcinatŭ se începă de nou resbelulŭ asupra Turcilorŭ, şi-lŭ rógă, se insiste pe lângă scaunulŭ apostolicŭ, ca se capete unŭ ajutoriŭ de resbelŭ. Nr. 623. pag. 754.

1448. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruesce lui George Marnavici tóte moşiile, ce le avea dênsulŭ în Serbia, şi anume în semnŭ de recompensă, fiindŭ că-lŭ liberase din mânile lui George, Despotulŭ Serbiei, care după *lupta întêmplată în Câmpulŭ-Merlei* 'lŭ prinsese şi închisese în castelulŭ dela Zendorovia. Nr. 624. pag. 756.

1448. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruesce nobililorŭ români *Michaiŭ Tatulŭ şi Bogdanŭ*, din comuna Ilcuţŭ în Beregŭ, trei moşii în comitatulŭ Maramureşului, anume: comunele Crăciunesci, Boscova şi Lunca, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi meritele lorŭ militari, vĕrsându-şi sângele şi pierzêndŭ pe mai mulţi membrii din familiele sale în diferite espediţiuni întreprinse asupra Turcilorŭ. Nr. 625. pag. 757.

1448. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe *familia nobilă «Bathor»* în posesiunea moşiilorŭ sale din comitatulŭ Solnocului-de-mijlocŭ, şi anume în semnŭ de recompensă pentru serviciile sale în mai multe *espediţiuni întreprinse în contra Turcilorŭ şi în contra lui Vladŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci*. Nr. 626. pag. 758.

1448. (Estrasŭ). *Ionŭ Corvinulŭ*, ordónă lui Michaiŭ Doczi, se plătéscă numai de câtŭ léfa militarilorŭ *Zarŭ şi Săganŭ*. Nr. 627. pag. 759.

1448. (Estrasŭ). *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, ordónă castelanilorŭ din castrulŭ numitŭ *Cetate-de-Baltă* în Transilvania, ca se nu mai facă devastări în comunele săsesci *Bălcaciŭ şi Jidveiŭ*, fiindŭ-că la din contra Saşii sunt autorisaţi se prindă pe castelani, şi se i frângă cu róta, séŭ se-i tragă în ţépă. Nr. 628. pag. 759.

1448. *George Brancovici, Despotulŭ Serbiei, e autorisatŭ din partea Palatinului Ungariei şi de voivodulŭ Transilvaniei, ca se încheie pace cu Turcii sub următórele condiţiuni: Ţéra-românéscă, fiindŭ-că a fostŭ devastată de Turci, se plătéscă împĕratului turcescŭ numai jumĕtate din tributulŭ îndatinatŭ; Turcii se pótă face comerciŭ cu mărfurile lorŭ numai în oraşulŭ Belgradŭ din Serbia şi în oraşele Cuvinŭ, Haramŭ, Severinŭ şi Caransebeşŭ din Bănatŭ; că în casŭ dacă condiţiunile aceste nu vorŭ fi acceptate din partea împĕratului turcescŭ, atunci pacea se se încheie cu aceleaşi condiţiuni, precum a fostŭ încheiată în timpulŭ împĕratului Sigismundŭ, şi anume, ca Ţéra-românéscă se plătéscă împĕratului turcescŭ întregŭ tributulŭ şi darea de oi etc., — că în fine pacea acésta se fie încheiată numai pe timpŭ de şépte ani*. Nr. 629. pag. 760.

1449. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, amintesce meritele şi vitejiile militari ale nobilului românŭ *Ionŭ Ungurŭ din Băiesci* în Ţéra Haţegului, care fusese comandantŭ peste mai multe mii de călăreţi, în resbelulŭ cu Turcii, şi învinsese lângă Nişŭ trupa de cavalerie a Turcilorŭ, ér' în lupta a dóua întêmplată lângă Morava, a căḑutŭ ca unŭ adevĕratŭ erou acoperitŭ de săgeţi şi de răni. În memoria şi spre lauda acestorŭ vitejii, Ionŭ Corvinulŭ dăruiesce lui Nicula, fiulŭ lui Ionŭ Ungurŭ, chineziatulŭ comunei Băiesci din Ţéra Haţegului, dimpreună cu tóte veniturile, cari după usulŭ vechiŭ aparţinŭ chineziatului. Nr. 630. pag. 761.

1450. Mateiŭ, episcopulŭ catolicŭ din Alba Julia, dăruiesce lui *Nicolae, care era voivodŭ alŭ Românilorŭ din Gârbăulŭ-românescŭ*, comuna numită Tăuţii-românesci din comitatulŭ Cluşului, cu singura obligaţiune, ca Nicolae voivodulŭ se facă şi de aci înainte servicii militari la castrulŭ Gilăului, şi se iée parte la expediţiunile generale ale regatului. Nr. 631. pag. 762.

1450. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe nobilulŭ românŭ *Nicolae de Bizere* în posesiunea unei curţi din oraşulŭ Caransebeşului, pe care i-o dăruise dênsului şi lui Lado regele Sigismundŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile lorŭ militari. Nr. 632. pag. 763.

1450. Conventulŭ mănăstirei din Lelesŭ adeverésce, că a introdusŭ pe *Michaiŭ, fiulŭ voivodului Stefanŭ, din comuna Dolha în Maramurcşŭ*, şi pe soţii sei, anume pe Michaiŭ, fiulŭ lui Bogdanŭ, pe Ambrosie, fiulŭ lui Stanislavŭ, pe Ionŭ, fiulŭ lui George Părcălabulŭ, pe Michaiŭ Orda, şi pe George Petermanŭ în posesiunea comunei Moise din Maramureşŭ. Nr. 633. pag. 764.

1450. Ladislau Gara, Palatinulŭ Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ, ca se introducă pe nobilulŭ românŭ *Michaiŭ, fiulŭ voivodului Stefanŭ, din comuna Dolha în Maramureşŭ*, în posesiunea de jumĕtare a comunei Rojalea, precumŭ şi în posesiunea a patru moşii iobăgesci din comuna Poiana, situate tóte în comitatulŭ Maramureşului. Ca martori, cari se asiste la introducerea acésta, sunt amintiţi nobilii români Michaiŭ Tatulŭ din Ilcuţŭ, Blaşŭ din Bârţana şi Sandrinŭ Balia din Ieudŭ. Nr. 634. pag. 765.

APENDICE I.

1198—1199. *Stephanus Nemania*, magnus Serbiae zupanus, restaurato ab eo Chilandar monasterio oppida, vicos, fundos, vineas, alvearia, *Vlachos*, facultates varias donat. Nr. 635. pag. 771.

1222—1228. *Stephanus*, primus coronatus Serbiae rex, cum filio et successore suo Radoslavo Ziciae monasterio sanctorum reliquias, facultates varias, pagos, vicos, villas, fundos, alpes, pascua, *Vlachos*, iura nonnulla addicit. Nr. 636. pag. 774.

1222—1228. Idem *Stephanus* eidem monasterio nonnulla alia praedia iuraque addicit et data occasione constitutiones quasdam, quae dictum monasterium non spectant, inserit. Nr. 637. pag. 777.

1230—1241. *Asenus*, Bulgarorum et Graecorum imperator, permittit, ut Ragusini in terris oppidisque ipsius liberam mercaturam faciant. Nr. 638. pag. 781.

1234—1240. *Matthaeus Ninoslavus*, magnus Bosnae banus, Joanni Dandulio principi totique communitati Ragusinae bani Culini privilegium, quo etiam praescripta *Vlachos* et Serbos spectantia continentur, confirmat. Nr. 639. pag. 782.

1240. Idem Bosnae banus Nicolao Doniseto principi totique communitati Ragusinae certis condicionibus pacem aeternam promittit et praescripta, quae lites inter *Vlachos* et Serbos ortas spectant, confirmat. Nr. 640. pag. 783.

1249. *Matthaeus Stephanus*, magnus Bosnae banus, Iacobo Dalphino principi totique communitati Ragusinae pacem aeternam iisdem condicionibus, quibus Matthaeus Ninoslavus in tabula proxime praecedente, promittit. Nr. 641. pag. 785.

1253. *Marsilius Georgius* princeps totaque communitas Ragusina cum *Michaëli Aseno*, Bulgarorum imperatore, contra Stephanum Urosium, Serbiae regem, foedus faciunt huiusque foederis condiciones perscribunt. Nr. 642. pag. 787.

1275—1321. *Stephanus Urosius II.*, Serbiae rex, ecclesiam sancti Nicolai in Hvostno cum turri fundat eique fundos nonnullos addicit. Nr. 643. pag. 794.

1293—1302. *Idem* Serbiae rex privilegium patris sui, Stephani Urosii I., quod ille *Chilandar monasterio* dedit, transsumit huicque monasterio alia praedia et iura addicit. Nr. 644. pag. 796.

1235—1410. Scriptores non nominati *patriarchatus Bulgarici renovationem*, quae anno 1235 fuit, enarrant, immo imperatores, imperatrices, patriarchas, metropolitas, episcopos, proceres Bulgaricos, quorum memoria quovis anno prima ieiunii magni dominica celebrabatur, perscribunt. Nr. 645. pag. 805.

APENDICE II.

1393. *Romanus, Moldaviae voyevoda*, eiusque proceres in obsequium Ladislai Iagiellonis regis, Hedvigis, liberorum, regni Poloniae iurant atque in ferenda auxilia, ubicunque opus erit, excepta Prussia, Lituania ac regione, quae ultra Cracoviam est, se obstringunt. Nr. 646. pag. 815.

1395. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, eiusque proceres Ladislao Iagielloni regi, Hedvigi, liberis, regno Poloniae fidem iureiurando adstringunt praestandisque auxiliis sine ulla exceptione se obligant. Nr. 647. pag. 817.

1400. *Ivasco, Petri Moldaviae voyevodae filius*, eiusque officialis Vilcia Ladislao Iagielloni regi fidem pro Romano interponunt. Nr. 648. pag. 819.

1400. Idem *Ivasco* Ladislao Iagielloni regi, Vitoldo duci, regno Poloniae fidem promittit profiteturque se, patriam si recuperaverit, terra Sepinensi omnibusque, quae ad hanc terram pertinent, oppidis et vicis decessurum atque pecuniam, quam pater suus, Petrus palatinus, Ladislao Iagielloni regi mutuam dedit, condonaturum. Nr. 649. pag. 820.

1402. *Costea Valachus* Ladislao Iagielloni regi fidem promittit officiaque cum hac fide iuncta plena recipit. Nr. 650. pag. 822.

1402. *Alexander, Moldaviae voyevoda*, Ladislao Iagielloni, Polonorum regi fidem et iusiurandum iisdem condicionibus, quibus antecessores eius, praestat. Nr. 651. pag. 823.

1403. *Mircia, Bassarabiae voyevoda*, iuraiuranda Ladislao Iagielloni regi superioribus temporibus data plena confirmat. Nr. 652. pag. 824.

1383—1419. Idem *Mircia* firmissime asseverat se de consilio Ladislai Iagiellonis regis, quod eo spectabat, ut cum Turcis amicitiam contraheret cumque ipsis Hungariae regi bellum inferret, ad Hungariae proceres litteras non misisse. Nr. 653. pag. 825.

1404. *Alexander, Moldaviae voyevoda*, una cum proceribus et consiliariis suis secundum maiorum iuraiuranda in obsequium Ladislai Iagiellonis regis, Hedvigis, liberorum regni Poloniae se obstringit. Nr. 654. pag. 826.

1407. Idem *Alexander* iuraiuranda Camenecii anno 1404 iurata una cum proceribus suis plena confirmat. Nr. 655. pag. 827.

1411. *Ladislaus Iagiello*, rex Polonorum, profitetur debere se *Alexandro, Moldaviae voyevodae*, mille marcas argenti Franconici, quas nisi intra duos annos a diebus festis paschalibus anni 1411 reddiderit, recipere se Alexandro supra memorato oppida sua Sniatynum et Colomeam una cum terra, quae Pocutie nominatur, pignori dare usque ad id tempus, quo debitam pecuniam exsolvat. Nr. 656. pag. 829.

1411. *Alexander, Moldaviae voyevoda*, iuraiuranda priora confirmat polliceturque, si Hungariae rex bellum regno Poloniae intulerit, se ipsum in Hungariam invasurum, si autem Hungariae rex bellum Moldaviae intulerit, Poloniae regem obligatum fore fines Hungariae invadere. Nr. 657. pag. 830.

1412. Idem *Alexander* officiali suo Georgio Dragotesculo eiusque stirpi duos vicos, quorum alter Volodovcii, alter superior Cernavca appellatur, addicit. Nr. 658. pag. 832.

1421. *Alexander, voyevoda Moldaviae*, una cum filio Elia et suis proceribus profitetur dedisse se Rimgailiae, sorori Ladislai Iagiellonis, regis Poloniae, et Vitoldi, magni ducis Lituaniae, quae sua uxor fuerit, ius possidendi ad mortem oppida Seretum et Volochovecium et insuper instituisse annuum stipendium sexcentorum aureorum solvendum duabus et paribus pensionibus, et quidem die sancti Petri et festo nativitatis Christi. Nr. 659. pag. 833.

1423. *Alexander*, *Moldaviae voyevoda*, profitetur se ad componendam litem, quae inter capitaneum Verigam et Rotympani filios per limites exstitit, singulares commissarios designavisse atque pactionem, quae inter eos coram his commissariis convenit, ratam fecisse. Nr. 660. pag. 835.

1425. Idem *Alexander* officiali suo Stephano Zugrapho eiusque stirpi quattuor vicos in Moldavia sitos addicit. Nr. 661. pag. 836.

1431. Idem *Alexander* presbytero suo Iugae eiusque stirpi duos vicos in Tutova sitos addicit. Nr. 662. pag. 838.

1431. Idem *Alexander* officialibus suis Balotae et Oanciae partem vici Tamr-Tasinciorum, quam illi a quodam Georgio soluta pro eo mulcta acquisiverunt, addicit. Nr. 663. pag. 839.

1433. Proceres *Eliae*, *Moldaviae voyevodae*, Ladislao Iagielloni regi, liberis, successoribus, regno Poloniae fidem promittunt pollicenturque se tam priorum palatinorum quam Eliae palatini iuraiuranda ac litteras tenturos sine fraude et dolo. Nr. 664. pag. 840.

1433. *Elias, Moldaviae voyevoda*, in obsequium Ladislai Iagiellonis regis iisdem condicionibus, quibus maiores eius iurat. Nr. 665. pag. 841.

1433. *Ladislaus Iagiello*, rex Poloniae, Stephano Moldaviae voyevodae, liberis, successoribus et qui sunt sub imperio eius, remittit culpam perfidiae, quam Alexander pater in eum admisit. Nr. 666. pag. 842.

1433. Praelati et proceres Polonorum profitentur omnes pactiones, conventiones, edicta interventu capitanei Haliciensis Michaëlis Buciaccii inter Ladislaum Iagiellonem regem regnumque Poloniae et inter *Stephanum Moldaviae* palatinum facta servare se velle nihil excipientes. Nr. 667. pag. 844.

1433. Ladislaus Iagiello, rex Poloniae, *Stephano Moldaviae voyevodae* omnia iura sancit et privilegia, quae maiores eius habuerunt, adiungens eis Czezcunium et Chmielovum oppida cum omnibus, quae ad haec oppida pertinent, vicis et praediis. Nr. 668. pag. 846.

1434. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, maiorum iuraiuranda confirmat, Poloniae regi coram eius legato, Michaëli Buciaccio, fidem promittit polliceturque se hanc fidem, si occasio in tabula circumscripta fuerit, etiam praesente rege praestaturum. Nr. 669. pag. 849.

1434. Proceres *Stephani voyevodae* iisdem condicionibus, quibus hic ipse, in obsequium Ladislai Iagiellonis regis iurant, et pro voyevoda suo se ipsum ad fidem praestandam data occasione coram oblaturum esse sponsores fiunt. Nr. 670. pag. 850.

1434. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, presbytero suo Iugae eiusque stirpi praeter vicos iam prius addictos hacque tabula confirmatos alios quosdam vicos atque vastitates quasdam addicit. Nr. 671. pag. 852.

1434. Idem *Stephanus* eidem Iugae eiusque stirpi acquisitiones priores confirmat, alios quosdam vicos vastitatesque quasdam addicit. Nr. 672. pag. 853.

1434. *Elias*, *Moldaviae voyevoda*, significat Ladislao, huius nominis III. Poloniae regi, rediisse se in gratiam cum fratre suo Stephano voyevoda et dedisse ei dominium, quod Cheliam, Vasluium, Berladum et Tecucium cum praediis in tabula singillatim perscriptis continet. Nr. 673. pag. 855.

1434. *Elias, Moldaviae voyevoda,* in obsequium Ladislai III., Poloniae regis, secundum maiorum iuraiuranda iurat profiteturque sicut se Poloniae regi, ita Poloniae regem sibi auxilium laturum culpamque perfidiae, quam Alexander palatinus Colomyiensium et Sniatynensium regionum invasione in ipsum admiserit, sibi remissurum. Nr. 674. pag. 856.

1434. Proceres et consiliarii *Eliae voyevodae* profitentur se cum liberis et fratribus suis in obsequium Ladislai, huius nominis III. Poloniae regis, iuravisse hocque iusiurandum servaturos sine fraude et dolo in aeternum. Nr. 675. pag. 858.

1434. *Elias, Moldaviae voyevoda,* officiali suo Stano Babicio eiusque stirpi vicos quosdam, et quidem Sobranecium, Vascovcios, Budincios, cum omni eorum reditu addicit. Nr. 676. pag. 859.

1435. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, nuntiat Ladislao III. regi Polonorum, se in gratiam rediisse cum fratre maiore natu, Elia voyevoda, quo factum esse, ut pactiones cum Ladislao rege contra Eliam voyevodam initae nullam vim haberent Nr. 677. pag. 861.

1435. *Elias, Moldaviae voyevoda*, nomine suo, liberorum, procerum, civium suorum Ladislao III., Iagiellonis filio, regi Polonorum, iureiurando fidem suam eisdem condicionibus quibus antecessores eius, praesens promittit. Nr. 678. pag. 863.

1435. Proceres *Eliae voyevodae* iisdem condicionibus, quibus hic ipse, in obsequium Ladislai III., Poloniae regis, praesentes iurant. Nr. 679. pag. 865.

1435. Idem *Elias et Stephanus voyevoda* protopresbytero suo Iugae, eius filio Michaëli grammatico totique stirpi possessionem fundorum iam prius acquisitorum confirmant, novos addicunt. Nr. 680. pag. 868.

1436. *Elias, Moldaviae voyevoda,* officiali suo Vanciae logothetae eiusque stirpi complures vicos, ut Procopincios, Macscovcios, Fontinam Albam fundosque nonnullos tunc temporis nondum collocatos addicit. Nr. 681. pag. 869.

1437. Idem *Elias* facturus, ut satis fiat regi Polonorum Ladislao III. pro iniuriis a patre suo Alexandro voyevoda Colomyiensibus et Snyatinensibus regionibus illatis, reddit ei quam vocant terram Sepinensem omnesque privilegiorum tabulas restituere promittit. Nr. 682. pag. 871.

1438. *Elias, Moldaviae voyevoda*, profitetur venisse se ipsum Leopolin hicque in obsequium Ladislai huius nominis III. Poloniae regis, condicionibus receptis iuravisse. Nr. 683. pag. 873.

1438. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, in praestanda auxilia Ladislao III., Poloniae regi, se obstringit, quae, si ipse ferre non potuerit, exercitum mittere paratus est; vice versa Ladislaus rex Eliae voyevodae contra eius omnes hostes auxilio esse obligatur. Nr. 684. pag. 874.

1439. Idem *Elias* protopresbytero suo Iugae, eius filio Michaëli totique stirpi ipsius possessionem vicorum iam acquisitorum confirmat, novos addicit. Nr. 685. pag. 876.

1442. *Elias, Moldaviae voyevoda*, et Stephanus, frater eius, testantur filios Stanizii, Ioannem et Eliam, patrimonium suum, vicum Buciumienios, cum domino Stanislao Costea dimidio eius vici, qui Hocsmanescii appellatur, permutasse. Nr. 686. pag. 878.

1443. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, Michaëli scribae eiusque stirpi vicum Sasienios, quem ille ab Ioanne Boldoro emit, immo vicum Lucanios cum iure extruendi molas in Cotoveczio silvamque exstirpatam, cui Vorobiera nomen erat, addicit. Nr. 687. pag. 880.

1443. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, permittit Michaëli, scribae suo, ut emat dimidiam partem vici Balanesciorum, donat ei insuper dimidiam partem vici Caposesciorum, ut eam possideat una cum Luca Sepraro, fratri autem Michaëlis scribae, Dumae militi, coloniam dat ad Sannam sitam, quae antea Vladi Matthaei filii fuit. Nr. 688. pag. 882.

1443. Idem *Stephanus* in communionem Michaëlis scribae et Theodori grammatici eorumque stirpium nonnullos fundos atque molam unam in Miletino sitam confert. Nr. 689. pag. 884.

1448. *Stephanus, Moldaviae voyevoda*, pacta perscribit, quae cum Poloniae proceribus confecit. Nr. 690. pag. 886.

1445—1459. Muzilo et Bartholomaeus Buciaccii pactionem perscribunt, quam cum *cancellario Moldaviensi Michaeli* ad hunc eventum fecerunt, si ipse propter aliquam oppressionem ex patria sua migraverit. Nr. 691. pag. 888.

TABELE.

——— *Mircea celŭ Mare* şi fiulŭ seu Michailŭ. (Portrete murale în biserica mănăstirei Cozia).

Tab. I. Tractatulŭ de alianţă încheiatŭ între *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci*, Ducele Făgăraşului şi alŭ Amnaşului, Comitele Severinului, Despotulŭ ţerilorŭ Dobrogei şi Domnulŭ Silistriei, cu Vladislau Iagello, regele Poloniei. 1390.

Tab. II. *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci*, Ducele Făgăraşului şi alŭ Amnaşului, Comitele Severinului, Domnulŭ Silistriei şi Despotulŭ ţerilorŭ Dobrogei, confirmă şi ratifică tractatulŭ de alianţă încheiatŭ în 1390 cu Vladislau Iagello, regele Poloniei. 1391.

Tab. III. Tractatulŭ de alianţă încheiatŭ între *Mircea, Domnulŭ Ţĕrei-românesci*, cu Vladislau Iagello, regele Poloniei. 1411.

Tab. IV. Actulŭ, prin care *Petru, Voivodulŭ Moldovei*, prestézä omagiulŭ de fidelitate lui Vladislau Iagello, regelui Poloniei. 1387.

Tab. V. Actulŭ, prin care *Alesandru celŭ Bunŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ Ţĕrei Moldovei*, constitue unŭ apanagiŭ şi o pensiune viageră pentru principesa Ringala, fosta sa soţie. 1421.

Tab. VI. *Iliaşŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ Ţĕrei Moldovei*, promite a da ajutoriŭ regelui Vladislau din Polonia în contra tuturorŭ inimicilorŭ sei. 1433.

DOCUMENTE.

I.

1346. Capitululŭ din Agria adeveresce, că Benedictŭ *vicariulŭ Maramureşului* a depusŭ jurămêntulŭ, că de aci inainte are se fie supusŭ episcopului din Agria, şi nu va recunósce de superiorŭ alŭ seŭ pe episcopulŭ din *Transilvania*. 1346.

Nos Capitulum Ecclesiae Agriensis significamus vniuersis, quorum interest, praesentium per tenorem, memoriae commendantes, quod Dominus Benedictus, rector Ecclesiae de Zygeth, Venerabilisque in Christo Patris, Domini Nicolai, Dei et Apostolica gratia, Episcopi Agriensis, Praelati nostri, *Vicarius in Maramarosia*, districtu scilicet Dioecesis, et iurisdictionis praedictae Ecclesiae Agriensis, in nostri et fratrum Salomonis Gardiani, ac Stephani, fratrum Minorum, et Blasii Lectoris, ac Jacobi, fratrum Ordinis heremitarum Sancti Augustini, conuentuum de Agria, tunc in medio nostri pro testimonio euidentiori adductorum praesentia, vna cum Domino Georgio rectore Ecclesiae de Vysk, eiusdem districtus personaliter constitutus, proposuit in hunc modum: quod licet ipse temeritate ductus, et etiam per metum coactus Episcopum Transiluanum in eundem districtum potentialiter absque omni iuris ordine intrantem, et in eodem discurrentem, Pontificalia officia violenter de facto exercentem, propter huiusmodi suos excessus erroneos, beneficio et officio, ac omnibus bonis suis per dictum Dominum Praelatum nostrum, ac suum priuari, et perpetuo carceri mancipari debuisset; ipse tamen Dominus Episcopus agens gratiose cum eodem, nullo praedictorum modorum puniuisset, nec aliquam pecuniam ab eodem recipisset, sed solum de hoc, ne de cetero talia committeret, certificari voluisset; quem quidem Dominum nostrum Episcopum alio modo certificare non posset, nec valeret, nisi iuxta modum supra scriptum. Assumpsit igitur et se, ac suum beneficium, omniaque bona sua mobilia et immobilia, vbicunque consistentia, ad hoc firmiter obligauit, et etiam super eo obseruando iurauit, tacto codice sacri euangelii corporaliter coram nobis, ut amodo et deinceps ipsi Domino nostro Episcopo tanquam vero et legitimo suo Dioecesano, debitam obedientiam, debitaeque deuotionis reuerentiam, totiusque fidelitatis constantiam obseruabit, nec Episcopo Transiluano, aut

alicui alteri Praelato adhaerebit, palam vel occulte, directe vel etiam indirecte, tali poena in se sponte assumpta, quod si vllo vnquam tempore haec obseruare non curaret, et ea in aliquo variaret, ex tunc poenam periurii, et sententiam excommunicationis, quam si secus faceret, dictus Dominus noster Episcopus monitione praemissa in scriptis coram nobis tulit in eundem, et quam idem etiam Dominus Benedictus in se sponte recepit, si praemissa non seruaret, cum effectu incurreret ipso facto, et insuper perpetuo carceri Ecclesiae B. Iohannis Agriensis existeret mancipandus, et beneficio ac omnibus bonis suis priuandus, per dictum Dominum nostrum Episcopum, vel ipsius successores, nullo deinceps sibi cautionis remedio suffragante. Ad quae omnia et eorum singula obseruanda sub poenis praedictis se, suaque firmiter obligauit coram nobis. Praedictus etiam Dominus Georgius tacto similiter sacro Euangelio iurauit super eo, quod ipsum Dominum Benedictum ab obseruandum praemissa induceret toto posse. Et quod quandocunque ipsum senserit in praemissis vacillare, et quidcunque de eis variare, ipsi Domino Episcopo intimabit, vel personaliter declarabit, et fideliter enarrabit. Nec tamen praetermittimus, quod anteaquam praefatus Dominus Benedictus modo, quo supra, dicta iurans sub poenis praedictis se ad obseruandum praemissa obligasset, idem Dominus noster Episcopus, ter vel pluries requisiuit eundem, si ad ea sponte et libenter obligaret, quia nollet eum cogere ad iurandum, nec ad praemissa obseruandum coarctare, si suae non placeret voluntati, subiungens ad statum, conscientiam, et fidem, quod eum ad locum sui duci faceret securum, et nec palam, nec occulte sibi faciet impedimentum aliquale, per octo dies continue subsequentes; qui quidem Dominus Benedictus sic requisitus respondit: quod ipsum iuramentum ad omnem suspicionem a se remouendam, et tollendam libenter et sponte deponeret, et omnia in ipso iuramento contenta, cum effectu adimplebit; quibus dictis iurauit iuxta modum praenotatum, post autem iuramentum praedictus Dominus Episcopus quandam sedulam manu tenens propria, legit in haec verba: In nomine Domini Amen. Nos Nicolaus, Dei et Apostolica gratia Episcopus Agriensis, te Dominum Benedictum rectorem Ecclesiae de Zygeth, monemus peremptorie, vt iuramentum, quod praestitisti, et omnia, quae sub eodem iuramento obseruare assumpsisti, obserues cum effectu. Alioquin ex nunc, prout ex tunc sententiam excommunicationis, Canonica monitione praemissa, in te ferimus in his scriptis. In quorum omnium testimonium ad petitiones eorumdem praesentes nostro, et praedictorum Conuentuum sigilli extradandae consignatae. Datum feria tertia proxima ante festum beatae Margarethae Virginis et Martyris. Anno Domini MCCCXLVI.

Fejér, Cod. dipl. IX. 1. 426.

II.

1346. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce militarilorŭ *Stefanŭ* şi *Ionŭ Wachala* satulŭ *Bia* din Transilvania şi ordonă capitulului din Alba-Iulia se-i introducă in posesiunea acestei moşii, fiindŭ faţă ca omŭ alŭ regelui şi Ladislaŭ fiulŭ lui Blaşŭ din comuna *Blaşŭ*. 1346.

Lodovicus . . rex . . capitulo ecclesie Albensis Transsilvane . . Noveritis, quod magistri Stephanus dictus Bakoch et Johannes filii Thome filii Wachala milites . . Stephani woyvode Transsilvani et comitis de Zolnuk . . ad serenitatis nostre accedendo presenciam, fidelitates suas et fidelium serviciorum suorum preclara merita primum tempore condam . . Karoli olim regis . . et demum eodem patre nostro . . de medio sublato, nobisque solium regiminis eiusdem regni Hungarie feliciter transscendentibus, continue et sine intermissione adherendo nostre curie, et nostris regiis pedibus ac baronum nostrorum volutando, cum omni fervore fidelitatis votivaque sollicitudine exhibitas et impensa proponentes et declarantes, quandam possessionem Benye vocatam in partibus Transsilvanis in comitatu de Kykellew iuxta fluvium similiter Kykellew nominatum adiacentem, in qua capella in honore beati Emerici foret constructa, asserentes ipsam nostre de iure collacioni pertinere, a nobis sibi dari et conferri perpetuo postularunt. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius possessionis, et utrum modo premisso nostre de iure pertineat collacioni nec ne, nobis veritas non constat, ideo . . mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem . . quo presente Jacobus filius Thome de Rapolth vel *Ladislaus filius Blasii de Balasfalua* aut Ladislaus filius Dominici de Chekelaka aliis absentibus homo noster ad faciem predicte possessionis accedendo . . reambulet ipsam . . reambulatamque et ab aliorum possessionibus distinctam, si ipsam modo premisso nostre invenerit collacioni pertinere, statuat prefatis magistris Stephano et Johanni filiis Thome ac Ladislao filio Georgii filiis eiusdem Thome perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra eosdem ad nostram presenciam ad terminum competentem; et post hec seriem tocius facti . . nobis . . rescribatis. Datum in Wyssegrad, in festo Assumcionis beate virginis, anno domini M^mo^ trecentesimo XL^mo^ sexto.

Codex dipl. hung. Andegavensis. IV. p. 633. După transumptulŭ din 19 Nov. 1409 in archiva de statŭ a Ungariei.

III.

1347. 1347. Magistrulŭ *Stefanŭ* de Loşonţŭ amintitŭ ca *banŭ* alŭ Severinului.

Lodovicus dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo ecclesie Agriensi salutem et graciam, dicitur nobis inpersona domini Stefani *Bano de Zeurinyo* quod Stephanus filius Gregory officialis de Koch cum vniversis populis seu hospitibus de eadem Koch potentialiter manibus armatis, super possessionem suam Nagmiklos vocatam veniendo, quandam piscinam suam Illeu vocatam contra legitimam prohibicionem suam per ipsum prius factam piscari fecisset in prejudicium ipsius non modicum et iacturam.... Datum Bude in festo beate Agathe virginis anno domini MCCCXL septimo.

(In dosŭ): Domino Regi pro magistro Stephano filio Dionisy de Iochonch et *Bano Zevrinio* contra Stephanum filium Gregory officialem de Kouch etc.

Pesty, A Szörényi Bánság. III, 5.

IV.

1347. 1347. Papa Clemente VI. autorisézŭ pe archiepiscopulŭ din Calocea se sfinţéscŭ de *Episcopŭ alŭ Milcovici* pe călugărulŭ minoritŭ *Toma de Nympti*, capelanulŭ regelui Ungariei, fiindŭ-că prin numirea acésta se póte spera, că episcopia Milcovici, ruinată incă din timpulŭ invasiunii Tătarilorŭ, va puté se ajungă érăşi in starea sa de mai inainte.

Clemens episcopus etc. Venerabili fratri... Arhiep̄o Colocensi salutem etc. Licet ex suscepto a nobis apostolatus officio menti nostre instanter immineat vigilantia studiosa, ut de ecclesiarum honoribus et profectibus solicite cogitemus, et ut in illis exultent, exhibeamus, quatenus nobis dignatio celestis indulget, opem et operam efficaces: est tamen insitum cordi nostro, ut ipsis ecclesiis earumque populis, presertim in orbis terre christiane culture ignaris partibus finitimis constitutis, ut illuceat in eis splendor evangelice veritatis, nec non ecclesie ipse in suis bonis et iuribus iam prostratis, salutis et prosperitatis, dextera domini faciente virtutem, felicia iuvamenta recipiant, apostolice cooperationis presidium impendamus, que prout fida spes suggerit, possint verisimiliter provenire, si ecclesie tales committantur regende, ac etiam gubernande personis religione probatis et virtutum titulis insignitis. Nuper siquidem ad audientiam nostram Carissimorum in Christo filiorum nostrorum Ludovici Regis ac Elizabeth Regine Ungarie Illustrium relatio fidedigna perduxit, quod Episcopatus Milchonensis in Regno Ungarie, in finibus videlicet Tartarorum, ex institutione ordinatus antiqua, a tempore, quo dicti Tartari potenter dictum

Regnum seu partes Ungaras pro dolor intraverunt, fuit per eos ferales et sevos omnino destructus, et ecclesia ipsius Episcopatus funditus extirpata, extinctis et defunctis successivis deinde temporibus Canonicis ecclesie antedicte, ac in extirpatione et destructione huiusmodi usque ad hec tempora Episcopatus ipse prostratus extitit et existit, possessionibus, bonis et iuribus Episcopatus et ecclesie predictorum ab potentibus illarum partium occupatis; quodque per dilectum filium Thomam de Nympti Lectorem ordinis heremitarum sancti Augustini, quem vita, moribus, scientia, fidelitate et experientia fore ad id aptum relatio perhibet supradicta, si de eo per clementiam sedis apostolice ecclesie provideatur prefate, prout devota spes suggerit et nobis ex relatione innotuit prelibata, sub favoris presidio dictorum Regis et Regine nobis pro dicto Thoma, eorum dilecto Capellano, in hac parte humiliter supplicantium, predictus Episcopatus ad statum pristinum reducetur ac recuperabuntur possessiones, bona et iura superius nominata. Nos igitur, ut tanti boni copia ex persona ipsius Thome cum gratie celestis augmento provenire valeat plenis et devotis effectibus cupientes, gerentes quoque de tue sinceritate fidei fiduciam in domino specialem, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus si est ita, de dicto Thoma auctoritate apostolica ecclesie provideas memorate, ac ipsum Thomam eidem ecclesie preficias in Episcopum et pastorem, curam et administrationem ipsius sibi tam in spiritualibus quam in temporalibus, prout illas ab antiquo gesserunt ipsius ecclesie Episcopi successive, plenarie committendo; et subsequenter eidem Tome, si de illo ipsi ecclesie provideris, ascitis et in hoc tibi assistentibus duobus vel tribus Antistibus catholicis gratiam et communionem prefate sedis habentibus, munus consecrationis impendas, faciens ei a suis subditis obedientiam et reverentiam exhiberi, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo; recepturus ab eo postmodum nostro et ecclesie Romane nomine fidelitatis debite solitum iuramentum iuxta formam, quam sub bulla nostra mittimus interclusam: formam autem iuramenti, quod idem Thomas, si de illo eidem ecclesie Milchonensi, ut prefertur, provideris, prestabit, nobis de verbo ad verbum per patentes litteras harum seriem continentes, eiusdem Thome sigillo signatas, studeas per proprium nuncium quantocius destinare. Datum Avinione IV. Kal. Aprilis. Anno Quinto.

Ex. Reg. orig. An. V. com. lib. II. p. 2. f. 240.

Theiner, Mon. hist. Hung. I. p. 737.

V.

1347. 1347. Consiliulŭ comunei Ragusa decide se se dea *Românilorŭ din Bosnia*, cari vorŭ aduce in oraşŭ cereale bune câte patru mĕsuri de sare pentru o mĕsură de bucate.

Die predicto (sexto Iulii XV. Ind.) In minori consillio, sono campane ut moris est, captum fuit, quod quilibet *Vlacus* slavus et quelibet alia persona, que voluerit conducere Ragusium furmentum novum et bonum usque ad festum sancti Martini proximum, habeat a comuni Ragusii salmas [1] quatuor salis pro una salma furmenti, et hoc durare debeat usque ad dictum festum S. Martini.

Monumenta Ragusina, Libri reformationum. I.

Monumenta Slav. merid. Vol. X. Zagrabiae. 1879. pag. 267.

VI.

1347. 1347. *Cumcegŭ, căpitanulŭ Cumanilorŭ* din tribulŭ Certanŭ, cari aŭ descălecatŭ in Ungaria, permite unorŭ Cumani din céta sa, ca se pótă remâné linisciţi pe moşiile magistrului Theutheus. Aceşti Cumani pórtă in mare parte nume românesci.

Nos Comes Kumcheg, Capitaneus Comanorum generacionis Cherthan, Memorie commendamus, quod quia Thetheus magister Janitorum Regalium, Castellanus de Wyssegrad, et Comes Pylisyensis, nobis et filys nostris, in omnibus negocys, et factis nostris, erga dominum nostrum Regem, et dominam Reginam, sinceram et plenam adhibuisse dinosscitur amiciciam, et quia eciam quosdam Comanos, qui de descensu nostro, ad possessiones seu tenuta, eiusdem magistri Thetheus fugitiue recesserant commoraturi, nobis eosdem remisit et resignauit, pro eo, nos, eidem magistro Thetheus, necnon Nicolao et Ladislao filys suis, ac ipsorum heredibus, heredumque successoribus, ex permissione Chyrchy fily nostri ibidem vna nobiscum personaliter astantis, necnon aliorum filiorum nostrorum amicabiliter annuimus et concessimus, vt *duodecim Comanos filtreas domus habentes*, videlicet Paulum dictum Chyta, filium Manthula, Thomam et Nicolaum filios eiusdem Manthula, Mesther filium Nicolai, Bolden filium Jamulo, Kystre filium Japza, Tastra filium eiusdem Japza, Demetrium, Thomam filium Blasy, Beke filium Althabarz, Paulum filium Kysdeth, et Paulum dictum Chumo, qui nunc in possessionibus ipsius magistri Thetheus et filiorum suorum existunt, et commorantur, vnacum filys et heredibus eorundem, in dictis possessionibus eiusdem magistri Thetheus, et filiorum suorum valeant et

1) *salma*, mensurae genus. Ibid. p. 315.

teneatur perpetuo commorari; nec de eisdem se alias ad commorandum transferre valeant adque (sic) possint, quisi de ipsis possessionibus, quocunque temporis in processu recederent, tunc eisdem magistro Thetheus, et filys suis prenotatis, eosdem Comanos, ad easdem possessiones ipsorum, sicuti nos reducendi liberam concessimus facultatem, assumpsimus eciam, vt nullum Jus, seu dominium, super iamdictos Comanos, a modo, et deinceps in perpetuum, nos et fily nostri habere possimus et valeamus. Datum Bude die dominico proximo ante festum beati Regis Stephani Anno domini M° ccc^mo xl^mo septimo.

Codex dipl. Comitum Zichy. II. 268.

VII.

1348. Stefanŭ de Loşonţŭ, fiulŭ lui Dionisie, amintitŭ ca *banŭ altŭ Severinului.* 1348.

Clemens episcopus etc., (rógă pe nobilulŭ Hugolinŭ din Trencinŭ se intervină la Ludovicŭ, regele Ungariei, ca se libereze din inchisóre pe principii casei domnitóre din Sicilia, pe cari i-a arestatŭ, cándŭ a intratŭ cu armata sa in regatulŭ Siciliei). Datum Avinione VII. Kal. Martii. Pontificatus nostri Anno Sexto.

In e. m. Voyvode Transilvano et Comiti de Szolnuk, Stephano Dionysii *Bano de Scenicin* (sic), Nicolao et Paulo Lach militibus et consiliariis Ludovici Regis Ungarie, et Iohanni electo Vesprimiensi.

Ex. Reg. orig. An. VI. secr. ep. 1139.

Theiner, Mon. hist. Hung. I. 753—754.

VIII.

1348. Papa Clemente VI. invită pe călugării minoriţi din Ungaria, se trimită căţiva fraţi in părţile *Cumaniei,* ca se intăréscă în credinţă, pe cei cari aŭ primitŭ religiunea catolică, şi se convertéscă şi pe alţii. 1348.

Clemens episcopus etc. Dilectis filiis . . . Ministro fratrum ordinis Minorum Provincie Ungarie secundum morem dicti ordinis, eiusque successoribus, salutem etc. Quanto negocium fidei catholice, extra quam non est alicui gratia neque salus, inheret specialius cordi nobis, tanto illud prosperari salubrius et

ad prosecutionem eius personas industres et providas deputari summopere affectamus. Attendentes igitur, quod in partibus Cumanie et aliarum plurium nationum infidelium infra fines Regni Ungarie constitutis, eo, qui salutis auctor et lumen de lumine verus deus est, illustrante, lumen ipsius fidei elucescere iam cepit, multis ex infidelibus ipsis ad ipsius agnitionem fidei iam conversis, nos desiderantes attente, ut huiusmodi novella plantacio, irrigante domino, continuum recipiat incrementum, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus ad *informandum et instruendum* gentes easdem, que ipsius fidei documenta non norunt, et illas eciam, que eiusdem fidei sacramenta, inspirante domino, susceperunt, in fide huiusmodi roborandum, aliquos ex fratribus ordinis vestri, qui deum timeant et ipsius fidei noverint rudimenta, ad dictas partes destinare curetis, ut hii, qui fidem iam cognoscunt, eandem custodiant agnitam, et alii ad agnitionem illius inducantur salutaribus fratrum instructionibus et monitis eorundem. Datum Avinione II. Kal. Iunii. Anno Septimo.

Ex Reg. orig. An. VII. com. lib. IV. p. fol. 1.

Theiner, Mon. hist. Hung. I. p. 763. — Fejér, IX. 1. 572.

IX.

1348. 1348. *Ludovică*, regele Ungariei, trimite pe *Toma, episcopulŭ Milcovici,* ca ambasadorŭ la ducele din Veneţia, ca se asiste la depunerea jurămêntului, prin care ducele şi senatorii vorŭ confirma tratatulŭ de pace incheiatŭ intre Ungaria şi republica Veneţiei.

Exemplum sindicatus facti per dominum regem Hungarie domino fratri Thome, ellecto Milchoviensi, misso ad dominum ducem et commune Veneciarum, virtute cuius sindicatus idem frater Thomas apportavit et habuit litteras infrascriptas ex parte domini ducis et communis Veneciarum. Nos Ludovicus dei gracia Hungarie, Jerusalem et Sicilie rex, ducatus Appulee, principatus Capue, Dalmacie, Croacie, Rame, Servie, Galicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, princeps Salernitanus, honoris montis sancti Angeli dominus. Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit universis, quod recipiendum iuramentum, quod inclitus princeps dominus Andreas Dandolo dux nomine suo proprio personaliter et nomine tocius communis Veneciarum cum viginti senatoribus et senioribus seu principalibus super observandis ordinamentis, treuguis, pactis et dispositionibus inter nos et eosdem ducem et commune Veneciarum ac nostros et ipsorum sequaces, fideles et devotos per venerabilem in Christo patrem dominum Nicolaum ecclesie Nitriensis ellectum, confirmatum et dominum Johannem Alexandri comitem Chongradiensem et Sumunensem nostros procuratores et sindicos speciales apud eosdem ducem et commune Veneciarum factis et publicis instrumentis ac tandem nostris litteris

exinde confectis, stabilitis et firmatis, facere debent sicut et nos similiter cum viginti proceribus nostris baronibus super observacione earumdem usque ad tempus octo annorum, sicut per eosdem sindicos, ambaxatores et procuratores nostros tractate, promisse et ratificate fuerunt, ac secundum continenciam et formam predicti instrumenti nostri exinde confecti corporaliter iuravimus, venerabilem in Christo patrem dominum fratrem Thomam ellectum Milchoviensem ellectum (dilectum) nostrum et fidelem in Veneciis ad eosdem et in medio eorumdem duximus transmittendum; constituentes ipsum et preficientes nostrum procuratorem in premissis ambaxatorem ac sindicum specialem legitimum atque verum; ratum, gratum et firmum presentibus nos habituros promittentes, quicquid per eumdem dominum fratrem Thomam ellectum procuratorem, ambaxatorem et sindicum specialem in premissis iuramenti exactione et acceptacione per eumdem dominum ducem Venetorum et suos viginti seniores principaliores exibendi ac litterarum seu publicorum instrumentorum ex inde super iuramento quo supra exacto confectione, nec non nomina coniuratorum senatorum et seniorum ac principaliorum, sicut in nostris litteris ex parte nostri datis continetur conscriptione, actum fuerit atque ordinatum in persona nostre maiestatis. Datum Bude feria sexta proxima post festum nativitatis Virginis gloriose, anno domini millesimo trecentesimo quadragesimo octavo.

Ljubić, Monumenta spect. hist. Slav. merid. III. 103. — Cf. Fejér, IX. 6. 36.

X.

1350. Ludovicŭ, regele Ungariei, laudă virtuţile militare ale voivodului Stefanŭ din Transilvania, care, trecându in regatulŭ Siciliei cu mulţimea *ostaşilorŭ transilvăueni*, a invinsŭ in mai multe lupte pe inimiculŭ regelui, pe Ludovicŭ din Tarentŭ. Intre martori Nicolae Seci ca *banŭ alŭ Severinului*. 1350.

Ludouicus, Dei gracia, Hungarie, Ierusalem, Sicilie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruiae, Lodomerie, Galicie, Cumaniae, Bulgarieque Rex, Princeps Salernitanus, et honoris montis Sancti Angeli Dominus, vniuersis Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, praesentes litteras inspecturis, salutem in Domino sempiternam. Obtutus regii consideracio speculatiua prouide deliberacionis statera pensans merita singulorum, illos precipue tenetur attollere fauoris regii premio potiori, qui a primeuis puericie sue temporibus in domo regie celsitudinis, sicut vt aliis, sic virtutum meruerunt recipere incrementa, et quodammodo per gradus gratuite donacionis conscendentes, pro corone regalis honore se variis exponere periculorum generibus nullatenus formidarunt. Considerantes itaque inter virtuosos virtute eximia et constancium numero potissima constancia, Magnif. virum Steph. Waywodam Transylu. et

Comit. de Zonuk, virum vtique nobilem, refulgere, nimirum cum nostre menti incelabilis sinceritatis sue impressio quodam sigillari stigmate se offerat, et exponat, cogimur non immerito magnificis ipsius gestis recensitis, que diuersis necessitatibus vrgentibus pro regno et regali corona exercuit, ad perpetuam gestorum memoriam, ne successiui obscurentur rubigine temporis ipsius seruicia enarrare. Et licet prolixum esset eadem pre multitudine per singula recitare, vt tamen eaque, nec emula liuiditas, nec liuida emulacio celare posset, per nos non celentur, qui sicut ad vindictam malorum, sic ad laudem bonorum, regium diadema noscimur diuinitus assecuti, seruicia ipsius, que presentibus paulo inferius annotantur, exprimi iussimus nominatim. Primo siquidem cum Serenissimus Princeps Dominus Andreas, inclitus rex dictorum Ierusalem et Siciliae regnorum, germanus frater noster dulcissimus, adolescens innocens, agnus immaculatus, Deo et sancte Ecclesie deuotus, hominibus gratiosus, et placidus, ac multis virtutibus perfulgens per acerbe mortis excidium, per occultos proditores, ausu nephario et detestabili, Dei et hominum timore postposito, in ipso regno Sicilie, in ciuitate Auersa, que potius fuisset subversa, extitisset immolatus et nequiter iugulatus; nos tanti regis, fratris nostri, crudelissima morteque medullam nostri cordis dira passione amarissime lacerabat, condolentes, sentencia de throno Dei prodeunte, et virtute Altissimi rectum iudicium operante, ad eiusdem regis, fratris nostri, iniuriam visibiliter vindicandam, assumptis nobiscum ipso Stephano Wayuoda, et aliis regni nostri Baronibus, et militibus versus Italiam feliciter accessimus, et quosdam in praemissa interempcione fratris nostri culpabiles, ex certa informacione, repertos pena debita condemnando remeauimus in regnum nostrum Hungarie memoratum. Denique quia propter dictum nostrum de dicto regno nostro Sicilie discessum, Iohanna et Ludouico de Tarento marito eiusdem, capitalibus inimicis nostris, cum eorum gentis multitudine, ipsum regnum nostrum Siciliae inuadentibus, satagentibusque nonnullis aliis nostri fratris diadematis inimicis, nec non proditoribus et rebellibus sacre regiae Maiestatis nostre, ipsum regnum nostrum diuersimode extiterat lacessitum, quam pluribus ipsius regni nostri magnatibus et ciuitatibus a fide nostra, in contemptum regii honoris nostri et corone contumeliam segregatis; ideo volentes et animo cupientes huic miserabili regno nostro Sicilie de remedio prouidere oportuno, ne per ipsos nostros capitales inimicos, emulos et rebelles, regnique nostri predatores fideles nostri opprimantur, praefatum Magnif. virum Steph. Waywodam Transyluan. Consiliarium et familiarem nostrum dilectum, qui glorioso Principi D. Karolo, genitori nostro carissimo, sceptra regiminis dicti regni Hungarie, in memoria felici importante, a primaeuis puericie sue temporibus, et per consequens nobis ad tronum et coronam, regalis fastigii succedentibus, labores, continuos, expensarum honera, et seruitia indefessa, pro exaltacione regii culminis et honoris, pro reintegratione et augmento reipublicae, ac reformacione pacis in regno Hungarie predicto, in diuersis expedicionibus ipsius Patris nostri, et nostris ductor exercitus existens, potissime in conseruacione confiniorum et recuperacione terminorum regni nostri Hungarie prelibati, tempore sanctissimorum Progenitorum nostrorum, olim illustrium regum Hungarie, in conterminis regnorum Austrie et

Bohemie limitatorum, et demum ipso regno nostro Hungarie suo naturali rectore destituto, nec habente in se, qui sue equitatis habenas recto tramite gubernaret, penitus ad dicta vicina regna nequitiose occupatorum, cum effusione sanguinis sui, et quam plurimorum proximorum et seruiciorum suorum cede, fidelissime exhibendo, pre aliis regalibus nostris famam pollentem, et nomen ducebat gloriosum, de ipsius industria et legalitate confidentes, adiuncta sibi *gentis multitudine* in praedictum regnum nostrum Sicilie, vt seductorum nequicia exstirpetur, tirannorum puniatur crudelitas, peruersorum compescatur temeritas, presumtuosa refrenetur audacia, malorum euellatur peruersitas, superborum consternetur elatio, et elatorum cornua deprimantur, fideliumque et bonorum sinceritas clarius elucescat, duximus destinandum. Qui quidem Stephanus Wayvoda postquam fuisset in Fogya prefatum Ludouicum de Tarento, nostrum hostem publicum et regni nostri Sicilie inuasorem, et sequaces suos in ciuitate Lucerie, districte, fortiter obsedit, idemque Ludouicus, timore magno perterritus, et angustiis vndique circumdatus, gentis sue, et salutis sue prope desperatus, de dicta Lucerie ciuitate discedens, versus ciuitatem Exculii volens pergere, ante ipsum Stephanum Wayuodam vix vicinam ciuitatem Troye attingere valuit fugiendo, predictus vero Stephanus Wayuoda, vt prudens vir, volens in cepto proposito publicato in actu preponere necem vite, priusquam ab incepto ignominiose desistat, ipsum Ludovicum de predicta ciuitate Troye cum sua gente, cum Banderiis seu vexillis explicitis, versus praedictam ciuitatem Exculii in conuallibus iter arripientem, inuasit, et cum ipsa gente Ludouici preliauit, in quo prelio, sicut Domino placuit, victoriam sibi iustitia ministrauit, et preter occisos et vulneratos ad mortem, trecentos equites captiuauit, vexilla Ducis Vernelly, Domini Nicolai de Acherolis, Domini Philippi, dicti mali spiritus, Domini Iohannis de Surgonia, et alia tria comestabulorum Corporalium, seu Nobilium apportauit; predicti vero Dux Vernelius, et Dominus Nicolaus de Archolis cum multis aliis per multa personarum pericula viribus equorum suorum suffulti, de manibus ipsius Stephani Wayuode incogniti vix evaserunt. Dampnificata itaque gente predicti Lodouici ex predicta perdicione, sequenti die idem Lodouicus sub silencio noctis auffugit de ipsa Troya in ciuitatem Exculi prenotatam, et demum nonnullis diebus transactis idem Stephanus Wayuoda prefatum Ducem Vernelium cum quingentis armatis societati ipsius Ducis Vernelii adiunctis in ciuitate Corneth captiuauit. Post hec cum idem Lodouicus aggregata sibi gentis multitudine appreciate, et compluribus regni nostri Sicilie infidelibus in suam societatem applicatis, confidens in suae gentis multitudine, ipsum Stephanum Wayuodam cum tota gente sibi adiuncta, in contumeliam nostri regii honoris penitus exterminare cupiens, et animo desiderans anhelanti, ante ciuitatem Neapolitanam in area ad certamen belli prius per ipsum Stephanum Wayuodam in contrarium ipsius Ludouici preparata, belli certamen commisit, vbi idem Stephanus Wayuoda zelo deuote fidelitatis armatus, volens pocius post mortem viuere per fame gloriam, quam tergum hostilitati huiusmodi vertere, se obiecit, et ibi sonis bellicis vtrinque hostiliter perflatis, acerbissime preliauit; quod quidem precium etiam apud Troyanos fortissimos potuisset decentissime commendari. Sed quid plura; ille

siquidem supremus opifex, qui fidelibus dextram prebet, et iustis auxilii sui commodum procul ponere non nouit, victoriam memorato Stephano Wayuode ab hostibus desideratam digne prebuit reportare; vbi superbi perierunt, fortes et bellicosi corruerunt, et infideles, quorum non est numerus, languidi iacuerunt lethalis gehenne gustantes potum marcescibilem perempniter, et in ewum. In quo quidem ingenti prelio prefatus Stephanus Wayuoda leonino accinctus robore, quam plures Magnates, Barones, et potiores milites partis aduerse triumphaliter captiuauit, partem aduersam penitus debellando. Deinde idem Stephanus Wayuoda solite fidelitatis insistens feruori, quam plures validissimas ipsius Ludouici expeditiones multifarie, multisque modis debellauit, et ciuitates plurimas expugnauit, ac grauia et orrenda personarum pericula eidem Lodouico adherentibus irrogauit, vt certa relatio nobis hec omnia patefecit; sicque pociores et nobiliores ipsius regni nostri Sicilie magnates et milites ad fidei nostre cultum adduxit, et nostris seruiciis applicauit. Nos igitur attendentes praedicti Stephani Vojuodae huiusmodi fidelitates, et praeclara seruitiorum multa laude digna merita, pro quibus licet plura et maiora mereretur, in aliqualem tamen recompensationem fidelissimorum seruitiorum suorum, de nostra regia auctoritate, et beneplacito, conniuentia et consensu serenissimae Principissae, Dominae Elisabeth, reginae Hungariae, Genitricis nostrae charissimae, et Domini Stephani, totius Sclauoniae, Croatiae et Dalmatiae Ducis, fratris nostri dulcissimi, et de consilio et consulto Praelatorum, Baronumque nostrorum praematuro Castra nostra Oztrogo et Chiaktornia vocata, inter fluuios Drauae et Mura existentia, quae olim per Teutonicos Australes, serenissimi Principis Domini Stephani, quondam regis Hungariae, piae memoriae, aui nostri charissimi potentialiter et per vim occupata, et vsque ad praedicti Patris nostri adeptionis sui regni gubernaculum detenta fuerant, et demum ipso patre nostro praedicti sui regni pleno feliciter adepto gubernaculo, quamuis idem Pater noster charissimus, iuxta Maiestatis suae voluntatem moto exercitu suo validissimo, potentiae suae viribus, suis manibus eadem potuisset applicare; ne tamen inter Hungariae et Austriae christianissima regna indicibile necis periculum, et sanguinis tanquam fluuialis inundatio oriatur; per ipsum charissimum Patrem nostrum solutis quatuor millibus marcarum fini argenti pecuniae quantitate, ad manus ipsius Patris nostri deuoluta, et per nos hactenus habita, ac possessa fuerant, de nostris regalibus manibus, tamquam propria nostra, cum omnibus eorum vtilitatibus, videlicet villis populosis, et desertis, Ecclesiis et capellis in iisdem habitis, et constructis, vineis, siluis, nemoribus, rubetis, fluuiis, piscinis, piscaturis, terris arabilibus, firmatis et campestribus, molendinis habitis et habendis, tributis, redditibus, iuribus, fructibus, et vsibus, in superficie possessionum et villarum ad dicta castra pertinentium existentibus vniuersis, quibuscunque dicantur, vel vocitentur nominibus, prout ipsa duo fluuia Draua et Mura circumdant et ambiunt, salua solummodo possessione Iohannis, dicti Chuz, ibidem ipsum contingenti remanente, praedicto Stephano Vaiuodae, et per eum Dyonisio, Magistro Agazonum nostrorum, Nicolao, Emerico, Stephano et Ladislao filiis suis, et eorum heredibus, haeredumque suorum successoribus, ac posteritatibus ipsorum vni-

uersis, dedimus, donauimus, et contulimus ea iuris integritate, ac plenitudinis quantitate, quemadmodum apud regiam Maiestatem permanserunt, et possessa extiterunt, perpetuo et irreuocabiliter possidenda, tenenda et habenda. Vt igitur ipsius fidelitatis et deuotionis merita ferantur oculis posterorum, et donationum ob hoc factarum tituli persistere valeant in vigore, et tam praefatus Voiuoda, quam sui filii et heredes, ac tota ipsorum posteritas in proprium, in corporali dominio dictorum castrorum, possessionum, villarum, iurium prouentuum, et generaliter quarumlibet vtilitatum et pertinentiarum eorumdem absque cuiuslibet contradictionis obstaculo secure iugiter perseuerent, et tranquillitate omnino potiantur, nec processu temporum aliquatenus priuari valeant de eisdem, praesentes concessimus litteras nostras priuilegiales autentici duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus honorabilis et discreti viri Magistri Thatamerii, Albensis Ecclesiae Praepositi, aulae nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini MCCCL. tertio kalend. Nouembris, regni autem nostri anno IX. Venerabilibus in Christo Patribus, Dominis Nicolao, confirmato Strigonien. locique eiusdem Comite perpetuo, Dominico Spalatensi Archiepiscopo, fratre Dionysio Archielecto Colocens. Nicolao Agrien. Andrea Transiluano, Demetrio Varad. Nicolao Quinque-Eccles. Colomano Iaurien. Mychaele Vaciensi, Fratre Peregrino Bosnen. Episcopis, Nicolao Zagrabien. Iohanne Vesprim. Fratre Stephano Nitriens. Fr. Thoma Syrmiens. et Thoma Chanadien. ecclesiarum electis, confirmatis, ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Palatino, Iudice Curiae nostrae: eodem Stephano Voiuoda Transiluano, et Comite de Zonuk, Oliuerio Magistro Thauernicorum nostrorum et Iudice Curiae reginalis, Dominico Bano de Machou, Magistro Nicolao de Zeech, *Bano de Zeurino*, Magistro Paulo Thauernicalium reginalium, Nicolao Conth, Magistro Pincernarum nostrorum, Comite Posonien. Theutus Magistro Ianitorum nostrorum, Comite Piliens. Dyonisio Agazonum, Leustachio Dapiferorum nostrorum Magistris aliisque quam pluribus comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Fejér, IX. 1. 756.

XI.

1350. Ludovicŭ, regele Siciliei, impută lui Ludovicŭ regelui Ungariei, că a dusŭ cu sine la resbelulŭ din Italia, *Cumani* şi alţi păgâni, şi dacă oamenii aceştia morŭ in luptă, regele nu se interesézä de ei ca de nisce căni. 1350.

Vos, illustris Hungariae Rex, qui regnum nostrum inuasuri venistis, nos D. gr. Ierusalem et Siciliae Rex, ad duellum mutuum requirimus faciendum. Scimus autem, quod de personis Cumanorum, et aliorum paganorum, quos

vobiscum duxistis ad praelia, si moriantur, velut de Canibus non curatis. Nos autem, qui nostrorum militum, et armigerorum damna timemus, ne ipsorum aliqui in conflictu deficiant, prouidimus pro citiori expeditione guerrarum praesentium et regni quiete personaliter praeliari vobiscum; vt vbi alter nostrum in duello deficiat, victor superstes rex sit, et dominus regni huius. Et vt communiter secure nostrum fiat duellum; eligimus, quod aut fiat Parisiis, coram Rege Franciae, aut in ciuitate Perusii, aut Auenione, aut in Neapoli. Ex his quatuor locis locus habilior vestrae electioni seruetur; super quo respondete.

Fejér, IX. 1. 775.

XII.

1351. 1351. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce magistrului Kolus mai multe moşii in Ungaria, ca recompensă pentru serviciele, ce le făcuse părintelui seŭ, regelui Carolŭ Robertŭ, in resbelulŭ cu *Basarabŭ, voivodulŭ Ţĕrei românesci.*

Nos Ludouicus, Dei gratia Rex Hungariae, memoriae commendantes tenore praesentium significamus, quibus expedit, vniuersis: Quod nos attendentes regiam maiestatem gloria et honore tunc in terris praecipue coronari, cum misericordiam pietatis socians merita singulorum benignis oculis intuetur, et pro moribus castis ac laboribus multis mutua vicissitudine suis fidelibus correspondet, considerantes itaque inter ceteros nostros fideles magistrum Kolus fidelem aulae nostrae iuuenem fidelitate largiflua praefulgere. Et licet ipse Magister Kolus multa seruitiorum genera primum Excellentissimo ac Magnifico Principi, Domino Carolo, olim inclito regi Hungariae, genitori nostro carissimo, et per consequens nobis, et regno cum omni feruore fidelitatis pro exaltatione praedicti patris et etiam proprii nostri honoris exhibuerit, quae omnia seriatim propter taediosam scripti prolixitatem praesentibus inseri facere nequiueramus, aliqua tamen de ipsius seruitiis in memoriam exemplarem posterorum praesentibus duximus annotari. Nam praedictus Magister Kolus ab aeuo suae pueritiae praedicto patri nostro ab ipso tempore, quo dictus pater noster regnum Hungariae praenotatum iure geniture nobis attinens intrauit, semper fidelissima seruitia temporibus et locis opportunis auidi cura exhibuit et impendit. Cum enim praedictus genitor noster cum valida multitudine suae gentis ad recuperandum quasdam partes praedicti regni Hungariae per *Bozorab Vayuodam* infidelem ipsius patris nostri occupatas contra eundem Bozorab ad partes transalpinas accessisset, praedictusque Bozorab quadam subdolosa infidelitate et damnabili praesumptuositate se contra eundem patrem nostrum tanquam suum dominum naturalem cum tota sua potentia et vicinorum paganorum, ac aliorum eiusdem patris nostri infidelium aggregata caterua diem extremum

praedicti patris nostri claudere ex abrupto cupiens, et animo desiderans anhelanti hostiliter obiecisset, et dictus pater noster prae nimia fatigatione propter insultus hostium in eum impetum facientium oppressus, de equo suo cecidisset, nec ascensum equi sui inibi commode potuisset adipisci! Ecce praedictus Magister Kolus pro salute et commodo praedicti patris nostri non pauescens praeponere necem vitae, ascensum praedicti equi eidem patri nostro toto posse sagaciter procurauit in signum sincerae fidelitatis obseruandae, sicque dictus pater noster per ipsius solertiam euasit metas mortis illa vice, vt haec omnia cuncta relatio litteratoria ipsius patris nostri et aliorum quam plurimorum fidelium nostrorum patefecit nostrae Maiestati. Volentes itaque ipsius Magistri Kolus praeclaris seruitiis aliquatenus regio occurrere donatiuo, vt ceteri eo exemplo discant sub principe glorioso deuote famulari, cuncti enim subditi in virtute laetantes boni praesidentis, cum eos extollit honoribus, ditat possessionibus et dotat legatis munificentiae donatiuis, quanquam ipsius merita longe et peramplius his maiora exigerent, in peculiarem tamen suorum seruitiorum recompensationem quandam possessionem Holumba vocatam in Comitatu Vesprimiensi existentem, hominis sine haerede decedentis, Item aliam possessionem Gyerhegye nominatam in Comitatu Pestiensi habitam, quondam — — — — tertiam possessionem quamdam Petri, filii Corrardi Keresztur vocatam, in Comitatu Albensi existentem, similiter haeredum solatio orbati cum omnibus earum vtilitatibus et pertinentiis vniuersis sub — — — metis et terminis, quibus per possessores earum habitae extiterunt et possessae, omni eo iure, quo ad nostram collationem pertinere dignoscuntur, de beneplacita voluntate Serenissimae Principissae, Dominae Elisabeth, inclytae reginae Hungariae Genitricis, ac domini Stephani, — cis fratris nostrorum charissimorum, Praelatorumque et Baronum regni nostri consilio prematuro eidem Magistro Kolus, exclusis omnibus fratribus suis, et per eum suis haeredibus, successoribus et posteritatibus vniuersis perpetuo et irreuocabiliter dedimus, donauimus et contulimus possidendas, tenendas, prout et habendas, saluis iuribus alienis, praesentes autem in formam nostri priuilegii redigi faciemus, dum nobis fuerint reportatae. Datum Budae in festo B. Georgii Martyris Anno Domini Mill. CCC quinquagesimo primo, L. S. dorsaliter appressi clareque apparentis, ast deperditi.

Fejér, VII. 3. 123. — Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 48.

XIII.

1351. 1351. Papa Clemente VI. concede regelui Ludovicŭ din Ungaria, ca se infiinţeze in regatulŭ sĕŭ mai multe biserici, spre a converti la credinţa catolică pe *şismatici*, pe *Cumani* şi *Tătarii*, cari locuescŭ parte in Ungaria, parte in vecinătatea regatului.

Clemens episcopus etc. Venerabilibus fratribus... Archiepiscopo Strigoniensi et ... Varadiensi et ... Zagrabiensi Episcopis, salutem etc. Exhibita nobis pro parte carissimi in Christo filii nostri Ludovici Regis Ungarie Illustris petitio continebat, quod tam in certis partibus regni sui Ungarie, quam prope ipsum regnum multi schismatici, philistei, Cumani, Tartari, pagani et alii infideles existunt, quos ipse ad sacrum baptisma et fidem catholicam suscipiendam pro posse conatur inducere, et pro eis nonnullas parochiales ecclesias in locis eis magis accommodis, infra ipsius tamen regni limites, fundare ac sufficienter dotare proponit. Quare pro ipsius Regis parte fuit devote ac humiliter supplicatum, ut fundandi et dotandi huiusmodi ecclesias, nec non ordinandi, sub cuius Archiepiscopi vel Episcopi seu quorum Archiepiscoporum et Episcoporum de regno predicto cura et regimine persone huiusmodi, quas ad dictam fidem converti continget, esse debeant, sibi licentiam elargiri, ipsisque personis, quod ad solutionem decimarum locorum ordinariis, aut archidiaconis seu ecclesiarum rectoribus, vel quibusvis aliis faciendam minime teneantur, indulgere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ipsius regis velut catholici principis pium in hac parte propositum in domino commendantes, cultumque divini nominis et sue catholice fidei adaugeri totis mentis affectibus cupientes, et de circumspectione vestra gerentes in hiis et aliis in domino fiduciam specialem, concedendi prefato Regi licentiam auctoritate apostolica, ut huiusmodi ecclesias, dote sufficienti eis primitus assignata, fundare valeat, ac disponendi auctoritate predicta de et super huiusmodi parochialibus ecclesiis per dictum regem, ut prefertur, fundandis et sufficienter dotandis, ac de subiciendis eisdem et personis, quas ad fidem prefatam converti continget, alicui vel aliquibus Archiepiscopo aut Episcopo seu Archiepiscopis vel Episcopis de regno predicto, nec non de quota decime per personas huiusmodi persolvenda, dum tamen quota ipsa infra tricesimam subsistat, prout et sicut circumspectioni vestre videbitur expedire, super quo vestras conscientias oneramus, quibuscunque constitutionibus apostolicis aut consuetudinibus dicti regni, nec non privilegiis aut indulgentiis apostolicis quibuscunque personis vel locis sub quacunque verborum forma concessis contrariis nequaquam obstantibus, plenam et liberam vobis tenore presentium concedimus facultatem. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, duo vestrum ea nichilominus exequantur. Datum Avinione V. Idus Iulii. Anno Decimo.

Ex Reg. orig. An. X. com. lib. III. p. 2. fol. 34.

Theiner, Mon. hist. Hung. I. p. 797.

XIV.

1351. Ludoviciŭ, regele Ungariei, confirmă *privilegiele nobilimei unguresci* concese de regele Andreiŭ II. prin bula sa de aurŭ. Intre martori Nicolae Seci ca *banŭ alŭ Severinului.* 1351.

Ludouicus, dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, princeps Salernitanus, et honoris montis sancti Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris, presencium notitiam habituris, salutem in eo, qui Regibus dat feliciter regnare, et victoriose triumphare. Tronus et potentia Regalis dignitatis tunc dinoscitur roborari, cum subditorum quieti ac tranquilitati prouida circumspectione prouidetur, ipsisque digno remuneracionis brauio in libertatibus largiendis, ymo eciam per alios Reges pia consideracione institutis, confouendis, nec non confirmandis liberaliter respondetur. Nam obseruancia fidei sui trahens originem debitum racionis natiue legibus stabilis perseuerat, cum beniuolencia principis in suos ostensa Regnicolas sic semper coalescit in subditos, ut nisi vite suffocetur igniculus in corpore, vigor fidei non lentescit. Ea propter ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: Quod Baronum, nec non procerum et Nobilium regni nostri cetus, et vniuersitatis ydemptitas nostrum regium conspectum adeundo, fidelitatibus suis et fidelium seruiciorum preclaris meritis in cunctis nostris et regni nostri negociis, prosperis et aduersis, cum sumpme fidelitatis studio et votiua diligencia nostre Maiestati exhibitis et impensis, declaratis et nostram in memoriam revocatis, exhibuerunt nobis quasdam litteras priuilegiales Illustrissimi principis domini Andree, tercii Bele Regis filii, olim Incliti Regis Hungarie, aui et predecessoris nostri, pie recordacionis aurea bulla sua roboratas libertates ipsorum per sanctissimum Stephanum Hungarice gentis regem et Apostolum, vt predicte littere declararunt, Ipsis institutas, innouantes, confirmantes tenoris subsequentis, supplicantes vnanimiter et conformiter nostre humiliter Maiestati, vt ipsas acceptantes ratificantes et approbantes, presentibus de verbo ad verbum transumpmi faciendo, simul cum omnibus libertatibus eorum in eisdem expressis, exceptis solummodo vno articulo, in subsequentibus declarando, confirmare, et easdem libertates in dictis litteris expressis, ex Regie benignitatis clemencia, auctoritate regia innouando, ipsos in eisdem perhempnaliter fruituros et gauisuros, litteris nostris priuilegialibus mediantibus stabilire dignaremur, quarum tenor talis est: In nomine sancte, (Veḑi Fejér An. 1222. Cod. Dipl. Tom. III. Vol. I. pag. 374). Nos igitur peticioni dictorum Baronum, procerum et nobilium regni nostri aures exaudibiles regio cum fauore inclinantes, consideratis et in memoriam revocatis fidelibus obsequiis, et sincerissimis complacenciis eorumdem, quibus in cunctis nostris et regni nostri negociis prosperis pariter et aduersis, specialiter vero in sumpmenda vindicta innoxii sanguinis olim Domini Andree, Ierusalem et Sicilie regis, fratris nostri karissimi, beate recordacionis, cuius dire necis acerbitas fere tocius orbis fines seu plagas propulsauit, ad dictum regnum Sicilie nobiscum proficiscendo, inopinatis, fortune casibus et variis perso-

narum periculis, sumpma fidelitate fulti intrepide se submittendo, nostre Maiestati studuerunt complacere, et se reddere vtique graciosos et acceptos; volentes voto ipsorum graciose occurrere, et eorum beneplacitum adimplere, vt ipsos ad similia fidelitatis opera exercenda deuota mente incitemus, predictas litteras ipsius Domini Andree regis, aui et predecessoris nostri karissimi, aurea bulla sua roboratas, omni penitus suspicione carentes de verbo ad verbum presentibus insertas, acceptantes, ratificantes et approbantes, simul cum omnibus libertatibus in eisdem expressis, excepto solummodo vno articulo, modo prenotato de eodem priuilegio excluso, eo videlicet, quod nobiles homines sine herede decedentes possint et queant ecclesiis vel aliis, quibus volunt, in vita et in morte dare vel legare possessiones eorum, vendere vel alienare; imo ad ista facienda nullam penitus habeant facultatem, sed in fratres, proximos et generaciones ipsorum possessione eorumdem de Iure et legitime, pure et simpliciter absque contradiccione aliquali deuoluantur, vt tenor continet priuilegii bullati domini Andree regis supradicti; confirmantes et easdem libertates de beneplacita voluntate serenissime principisse domine Eliszabeth, eadem gracia Regine Hungarie genitricis nostre karissime, ac de consilio eorumdem Baronum nostrorum ex regie benignitatis clemencia innouando, ipsos in eisdem perhempnaliter commisimus fruituros et gauisuros. Insuper pro tranquiliori statu et pacifico commodo eorumdem regnicolarum nostrorum, de voluntate eiusdem genitricis nostre, et consilio eorumdem Baronum nostrorum, ipsis ex solita liberalitate huiusmodi libertates infrascriptas superaddendo duximus concedendas: quod si prelati vel aliqui viri ecclesiastici contra nobiles regni nostri in aliqua causa in presencia alicuius Iudicis regni nostri processerint, et litem habuerint, tunc pro causa, pro qua agitur, Lite pendente, interdictum in eos ponere, vel contra ipsos sentenciam excommunicacionis non possint promulgare, sicut hactenus vsi sunt, et consueti, absque scitu et noticia regie Maiestatis; et si ydem viri ecclesiastici seu prelati tramite iuris obseruato in alicuius regii Iudicis presencia de iure conuicti fuerint, tunc in eiusdem grauaminis penam, quo eorum aduersarios intendebant honerare, seu aggrauare, incidant eo facto; nec pro funere hominum per aliquem vel per aliquos interemptorum Archidiaconi, mala consuetudine, sicut vsi sunt, vnam marcam exhigere valeant atque possint. Minuti etiam Conuentus ab emanacione litterarum suarum super perpetuacione possessionum conficiendarum cessent, et eorum sigilla omni careant firmitate. Lucrum vero camere, prout tempore Incliti Principis domini Karoli, olim regis Hungariae, genitoris nostri karrissimi, pie memorie, de quolibet integro fundo curie tres grossi soluebantur, sic et nunc cum tribus grossis in nostra camera cudendis, quorum grossorum unus sex denarios camare nostre in valore et quantitate sex latorum Wyennensium valeat, et ipsorum grossorum quatuordecim vnum fertonem faciant, persoluatur, superfluos autem denarios, videlicet dicarum redempcionem et victualia recipere non valeant; villicos et seruientes in propriis eorum possessionibus commorantes, ac seruos, ipsius lucri camere dicatores dicare, et super ipsos lucrum camere exhigere non possint; et generaliter dicendo, nil plus, quam tres grossos recipere valeant, et extorquere. Preterea ab omnibus Ioba-

gionibus nostris, aratoribus et vineas habentibus, in quibuslibet villis liberis ac eciam condicionalibus villis quocunque nomine vocitatis, ac reginalibus constitutis, exceptis ciuitatibus muratis, nonam partem omnium frugum suarum et vinorum ipsorum, exhigi faciemus, et Domina Regina exigi faciet, ac predicti Barones et nobiles similiter ab omnibus aratoribus, Iobagionibus et vineas habentibus, in quibuslibet possessionibus ipsorum existentibus nonam partem omnium frugum suarum et vinorum ipsorum eorum vsibus exhigant et recipiant, Prelati quoque et viri ecclesiastici Iobagiones habentes primo decimas, et post hec similiter nonam partem omnium frugum suarum et vinorum ipsorum exhigant; et si qui in exaccione predicta secus fecerint, nos in talium rebellium, et presentem nostram statucionem alternancium possessionibus pro vsu nostro ipsam nonam partem ipsarum frugum et vini exhigi faciemus sine diminucione et relaxacione aliquali, vt per hoc honor noster augeatur, et ipsi regnicole nostri nobis fidelius possint famulari; de possessionibus enim a nobis et nostris successoribus inueniendis, iuxta earum quantitatem, videlicet de possessione prouentus decem marcarum facientibus Vice Cancellarius noster vnam marcam, et scriptor vnum fertonem, et de maioribus possessionibus prouentus viginti marcarum facientibus duas marcas, et scriptor similiter vnum fertonem recipere possint et habere, et sic consequenter iuxta excrescentiam possessionum de nouo inueniendarum. Tributa eciam iniusta super terris suis et fluuiis ab infra descendentibus, et supra euntibus non exhigantur, nisi in pontibus et nauigiis ab vltra transeuntibus, persoluantur; cum in eisdem nobiles et ignobiles regni nostri multo et nimium percepimus aggrauari. Ceterum si quis nobilis ordine Iudiciario in facto potenciali, succumbitus duelli, in pena, calumpnie arestacionis falsi testimonii, et exhibicionis falsarum litterarum, ac sentencie capitalis pro quocunque facto in presencia Palatini, et Iudicis Curie nostre, aut alterius cuiuscunque Iudicis presencia conuictus fuerit, Iudex illius cause talem conuictum recaptiuet, et tribus diebus causa reformacionis pacis inter partes fiende, et ordinande detineat, et si concordare nequirent, tunc in manus sui aduersarii ad infligendam sibi penam iuxta regni consuetudinem et de iure debitam assignet; et si tali conuicto pars aduersa mortem, vel aliam penam consuetudinis regni de iure debendam infligerit, vel infligi fecerit, tunc a Iudice et parte aduersa sine receptione alicuius pecunie vel grauaminis possessionis sue erit expeditus, filyque, fratres proximi, sorores et vxores pro excessu talis pereuntis hominis non debeant aggrauari, sed in possessionibus, domibus et bonis ipsorum quieti et pacifici permaneant. Si autem cum parte aduersa homo premisso modo conuictus posset concordare, Iudex non vltra, nisi quinquaginta marcas, dando sibi terminum debitum ad easdem persoluendas, recipere possit; et si dato sibi termino soluere non curaret, de possessione sua, expirato ipso termino, recepto homine regio, et testimonio alicuius capituli, vel credibilis conuentus, porcionem vel porciones ipsas quinquaginta marcas valentem vel valentes possit occupare tamdiu possidendam vel possidendas, donec per hos, quorum redempcioni eadem vel eedem magis conuenire dignoscuntur, pro ipsis quinquaginta marcis redimantur. Ad eorumdem eciam Nobilium petitionem annuimus, vt uniuersi veri nobiles intra terminos regni nostri

constituti, tam in tenutis ducalibus, sub inclusione terminorum ipsius regni nostri existentes, sub vna et eadem libertate gratulentur. Lucrum eciam camere nostre nobiles inter fluuios Drawe et Zawe, ac de Posaga, nec non de Walkau cum aliis veris nobilibus regni nostri vnanimiter soluere teneantur, nec racione collecte marturinarum Banzalusmaya vocatarum, a modo et in posterum molestentur, sed ab omni exaccione aliarum quarumlibet collectarum, hactenus persolui consuetarum exempti penitus tamquam ceteri regni nostri Nobiles aliarum parcium immunes habeantur. Si vero alique minere auri, vel argenti, cupri, ferri, vel alie fodine in possessionibus Nobilium inuenirentur, absque competenti concambio ne auferantur, sed pro talibus possessionibus mineras auri in se germinantibus, si regie placuerit voluntati, equales possessiones conferat nobilibus prenotatis, alioquin si ipsas possessiones minerosas regia Maiestas pro concambio habere nollet, ex tunc ius regale, vel urburas iure regio per Comites percipi suo nomine faciet, easdem possessiones ipsis nobilibus cum ceteris quibuslibet suis vtilitatibus, prouentibus et iuribus relinquendo; prout eciam idem Dominus Karolus, genitor noster karissimus, ipsis regnicolis annuerat litterarum suarum per vigorem. Si vero alicui possessionem vel possessiones contulerimus, ille possessionem, vel possessiones eidem collatas, per se vsu capiat, et non nomine nostro, sed nomine ipsorum proprio cum contradictoribus in statutione dicte possessionis apparentibus trahat litem; ita quod nomen nostrum ipsi litigionarie questioni non immisceant, nec procuratorias litteras ad execucionem talium causarum a nobis recipere possint seu impetrare. Nobiles eciam ad loca tributorum ire non compellantur, sed per portus, quos voluerint, libero transitu, absque aliquali impedimento, pociantur. Nec etiam Iobagiones aliquorum regnicolarum nostrorum ad regiam vel reginalem Celsitudinem pertinentes, vel ad Ecclesiarum prelatos, aut potentes regni nostri attinentes, absque voluntaria permissione dominorum eorumdem Iobagionum potenter abducantur. Denique istam consuetudinem, quod dum Nobiles regni nostri ad conducendum vxores eorum accedunt, et more solito cum eorum vxoribus ad propria redeuntes in pontibus et tributis vna marca exhigitur, duximus cassandum et anichilandum. Nichilominus eciam in Ciuitatibus et liberis villis regalibus et reginalibus, prelatorum et baronum, ac aliorum Nobilium tenutis et possessionibus Iobbagiones regnicolarum nostrorum pro pristinis factis non possint impediri, prohiberi seu arestari, in rebus et personis, sed si iidem vulnera, lesiones, mortem, incendia et alia consimilia enormia perpetrarunt manifeste, ex tunc ex parte eorumdem iudicium et iusticia impendatur, et quilibet querulantes in propriorum dominorum suorum presentia iudicium et iusticiam prosequantur congruentem. Porro pro excessibus patris filius nec in persona, nec in possessionibus, nec in rebus condempnetur. Episcopi quoque, Capitula, Abbates, Conuentus, prepositi et cetere possessionate ecclesiastice persone, cum tribus litteris inquisitoriis, nisi regia Maiestas destinatis probis viris, quos maluerit, experiatur et informetur, inter Nobiles et Ecclesias super possessionibus aquirendis, possessionem nec requirere, nec retinere possint, nisi cum litteris priuilegialibus regiis vel reginalibus aut Iudicum vices gerencium regie Maiestatis; homines autem Capitu-

lorum seu conuentuum, qui ex mandato regio pro testimonio ducuntur, non possint esse alii, nisi hi, qui dignitates habent in eadem Ecclesia; et si ipsius Capituli vel conuentus testimonium in equo suo proprio ductus fuerit, tunc per diem duos grossos, si vero in equo ipsius Nobilis ducatur, tunc per diem vnum grossum, ipsi idem Nobilis dare teneatur. Homo autem regius, qui ducitur ad citandum, vel ad inquisitionem faciendam, non possit esse aliunde, nisi de eodem Comitatu vel districtu, in quo est ille, qui citatur, vel contra quem fit inquisicio. Et capitulorum testimonium de propinquioribus Capitulis adducatur ad citandum, aut ad inquirendum, at inquisitiones non possint fieri per alium modum, nisi mediantibus litteris regalibus vel Palatini, aut Iudicis curie regie, et congregentur Nobiles illius comitatus, vel districtus in vnum, et ab eis inquiratur manifeste. Causantes enim in quacunque maxima et ardua causa (si) concordare voluerint, Iudex prohibere non possit, et de iudicio pacis ab ipsis non plus, quam tres marcas exhigere valeat quoquomodo. Vniuerse eciam cause in facto possessionum mote et mouende in tercio termino absque dilacione et prorogacione aliquali terminentur. Et vt presentis nostre confirmacionis, innouacionis, constitucionis, et libertatum largicionis ac concessionis series robur obtineat perpetue firmitatis, nec vllo vnquam tempore per nos et nostros successores in aliqua sui parte quomodo libet valeat in irritum reuocari, presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et autentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo Patris domini Nicolai, eadem et Apostolice sedis gracia Episcopi Zagrabiensis Ecclesie, Aule nostre Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri. Anno Domini Millesimo CCC. quinquagesimo primo, tercio Idus Decembris regni autem nostri anno decimo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Nicolao Strigoniensi, Iocique eiusdem Comite perpetuo, et Dominico Spalatensi Archiepiscopis, fratre Dyonisio Archielecto Colocensi, Nicolao Agriensi, Demetrio Varadiensi, Andrea Transyluano, Colomano Iauriensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Michaële Wachyensi, Iohanne Wesprimiensi, Thoma Chanadiensi, Fratribus Thoma Syrmiensi, Peregrino Boznensi, Stephano Nitriensi, Blasio Tyniensi Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis Baronibus Nicolao Palatino et Iudice Comanorum, Nicolao, filio Laurencii, Woywoda Transyluano, Olyuerio Magistro Tauernicorum nostrorum et Iudice Curie Domine regine, Genitricis nostre karissime, Thoma Iudice curie nostre, Stephano tocius Sclauonie et Croacie, Dominico de Machou, et *Nicolao de Zeurino* Banis, Paulo Magistro Thawarnicorum reginalium, Bartholomeo Pincernarum et Leukus Dapiferorum, Dyonisio Agazonum et Theutus Ianitorum nostrorum, nec non Iohanne, filio eiusdem Olyuery Dapiferorum reginalium Magistris, Symone, filio Mauricy Comite Posoniensi, et aliis quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores. L. S. appensi.

Fejér, IX. 2. 37.

XV.

1351. 1351. Nicolae Seci amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.*

Magnifico et potenti viro, domino Nicolao Regni Hungarie palatino et Judici Cumanorum, Capitulum Budensis Ecclesie, amiciciam paratam cum Honore, Litteras vestre magnificencie honore quo decuit recepimus in hec uerba, *viris discretis*, Capitulo Ecclesie Budensis, Amicis suis reuerendis Nicolaus Regni Hungarie palatinus et Judex Cumanorum, amiciciam paratam cum honore, vestram amiciciam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Stephanus dictus vaguth de Kyskaluz, uel Nicolaus filius Abraam, altero absente homo noster citet *dominum Nicolaum Banum de Zeurinio*, contra Theutos magistrum Janitorum Regalium, ad nostram presenciam, ad terminum competentem, et post hec, diem et locum citacionis, nomenque citati, cum termino asignato, nobis amicabiliter rescribatis, datum Bude feria secunda proxima ante festum beate Lucie uirginis, Anno domini M°, ccc^mo, quinquagesimo primo.

Cod. dipl. comitum Zichy. II. 475.

XVI.

1352. 1352. Nicolae Sirma, comitele Solnocului, ordonă castelanului Petru din Sásvár, se fiă gata ca în 15 ḑile se plece cu ómenii sĕi în contra *Tătarilorŭ.*

Nicolaus de Zyrma, Comes de Zownuk, Capitaneus. Noueritis, qui Illustr. Rex et Dominus noster mandat gentes leuare contra Canes Tartaros penes Dominum Wayuodam. ergo ad decimum quintum diem cum nobis, quia caput perdetis. Nec secus facturi. Datum in Nyaláb prima die in Pascha Domini. Anno eiusdem M.CCC.LII.

In dorso: Discreto Viro et honesto Domino Petro Castellano de Sásvár, nobis diligendo (L. S.) serium mandatum.

Fejér, IX. 2. 206.

XVII.

1352. Nicolae Seci amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* In clausula de verificare a acestei diplome, din anulŭ 1364, se amintesce de sigilulŭ regelui Carolŭ Robertŭ perdutŭ in *Ţéra românéscă.* 1352.

Lodovicus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex etc. (Confirmă pe magistrulŭ Paulŭ Magnu in posesiunea moşiilorŭ Nagy-Ech şi Tharyan din comitatulŭ Iaurinŭ). Anno domini M°. CCC^mo^. L^mo^ secundo, XV kalendas mensis July, Regni autem nostri Anno vndecimo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis Nicolao Strigoniensi locique eiusdem Comite perpetuo et dominico Spalatensi archiepiscopis, fratre Dyonisyo Archielecto Colocensi Nicolao Agriensi Demetrio Waradiensi Andrea Transiluano, Colomano Jauriensi. Nicolao Quinqueecclesiensi, Mychaele Vachyensi Johanne Wesprimyensi Thoma Chanadyensi, fratribus Thoma Syrimyensi Peregrino Boznensi Stephano Nitriensi et Blasyo Tyniniensi Episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Magnificis Baronibus, Nicolao Palatino, et Judice Comanorum Nicolao Woyuoda transiluano, Oliuerio magistro Tauarnicorum nostrorum et Judice Curie Reginali, Thoma Judice Curie nostre, Stephano tocius Sclauonie et Croacie Dominico de Machou et *Nicolao de Zeurino* Banis, Paulo magistro Tauarnicorum Reginalium Bartalomeo Pincernarum Leukus Dapiferorum, Dyonisyo Agazonum et Teuteus Janitorum nostrorum ac Johanne Dapiferorum reginalium magistris Symone filio Mauricy Comite Posonyensi et alys quampluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Ad perpetuam rei memoriam Nos Lodouicus Rex prefatus, vniuersis declaramus, quod ubi in Regno nostro Bosne innumerabilis multitudo hereticorum et patarenorum pululasset in errorem fidei orthodoxe, ad extirpandumque de ipso Regno nostro eosdem ex vna parte, nos personaliter instaurato ualido exercitu proficiscebamur, ex alia vero parte Venerabilem in Christo patrem dominum Nicolaum Archiepiscopum Strigoniensem nostrum Cancellarium, penes quem vtrumque par Sigilli nostri autentici habebatur, et virum magnificum dominum Nicolaum Palatinum cum ceteris Prelatis Baronibus et Regni proceribus in Vsuram destinaueramus, quidam familiares ipsius domini Archiepiscopi pro custodia deputati, vtrumque par dicti Sigilli nostri preconcepta malicia subtraxerunt, Nos itaque precauentes ne ex huiusmodi Sigilli nostri deperdicione Regnicolis nostris in eorum Juribus successiue periculum possit imminere Sigillum nouum in duobus paribus fecimus pro nobis sculpi, quod ad omnia priuilegia nostra, et quondam domini Karoli Regis, Patris nostri, sub priori Sigillo eiusdem tempore sue Coronacionis sculpto, et demum per eundem, eo quod sub ipso plurime Infidelitates perpetrate extiterint reperte permactato, ac sub alio Sigillo ipsius *in partibus Transalpinis*, casualiter deperdito confecta, iuxta dicta tria Sigilla decreuimus fore apponendum, ad quecunque vero priuilegia paterna dictis duobus prioribus suis Sigillis consignata, que per eundem

patrem nostrum per Sigilla eius posteriora vel per nos cum Sigillo modo premisso deperdito confirmata non haberentur, et ad ipsa priuilegia ipsum nouum Sigillum nostrum non appenderetur, vel quecunque patentes litere nostre et paterne non confirmarentur, ea priuilegia et litere sicut per eundem Patrem nostrum fuerunt reuocata et anullata, sic et nos ipsas, seu ipsa commisimus viribus caritura, nullamque roboris optentura firmitatem, interque presens priuilegium nostrum omni suspicione destitutum et omnia in eo superius contenta et expressa, pro relicta eiusdem Pauli magni, suisque heredibus et successoribus, dicti Sigilli nostri noui duplicis et autentici appensione innouamus et perpetuo confirmamus, Saluis Juribus alienis. Datum per manus eiusdem domini Nicolai archiepiscopi Cancellary nostri quarto Idus May Anno domini M^mo. CCC^mo. LX^mo quarto, Regni autem nostri Vigesimo, Tercio.

Codex dipl. patrius. II, (Jaurini. 1865) pag. 90—97.

XVIII.

1352. 1352. Papa Clemente VI. laudă zelulŭ şi devotamentulŭ regelui Ludovicŭ din Ungaria, fiindŭ că voesce se alunge de la frontierele sale pe *şismatici* şi pe alţi necredincioşi, şi-i concede tóte provinciele, oraşele şi castrele, pe cari le va puté lua din mânile şismaticilorŭ.

Clemens — Carissimo in Christo filio Ludouico, Regi Hung. illustri. Ad ampliationem Christianae fidei, Catholicorum Principum, ex quibus trahis originem, sequens imitanda vestigia, sic, prout habet fide dignorum assertio, accendis et excitas zelum tuum, vt diuinae potentiae fretus auxilio, ad propellendum Schismaticos et infideles alios, regno tuo finitimos, ex quorum praesumptuosa nequitia frequenter regnum ipsum et habitatores eius passi sunt detrimenta, in manu forti proponas exurgere, et ad eorum elata cornua conterenda tuam potentiam exercere. Nos igitur huiusmodi tuum laudandum in hac parte propositum multipliciter in Domino commendantes, illudque fauoribus et rependiis apostolicis prosequentes, omnia et singula, prouincias, ciuitates, castra, villas, fortalitia et quaelibet alia loca, quae praestante Deo de manibus Schismaticorum et infidelium eorumdem potentia et manibus eripere, et potestati tuae subiicere, fauente tibi dextera Domini, te continget, dummodo ex largitione Apostolica vel alias in eis non sit alicui ius specialiter quaesitum, tibi ac haeredibus et successoribus tuis auctoritate Apostolica concedimus et donamus. Datum Auinione idibus Iulii Anno XI.

Fejér, IX. 2. 169.

XIX.

1352. Papa Clemente VI. concede regelui Ludovicŭ a ḑecea parte din veniturile bisericesci ale Ungariei, ca se pótă alunga dela frontierele regatului pe *Tătari* şi pe alţi necredincioşi, cari facŭ incursiuni continue în Ungaria. 1352.

Clemens episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri salutem etc. Apostolice sedis circumspecta benignitas catholicorum principum vota tunc grata liberalitate prosequitur, cum erga redemptoris obsequia defensionem fidelium ac infidelium et scismaticorum impugnacionem salubri ducta proposito diriguntur. Sane nuper per dilectum filium Paulum Electum Gurcensem, nuntium tuum ad hoc a te specialiter destinatum, proposito in Consistorio coram nobis, quod perfidi Tartari et infideles alii Regno tuo et terris tibi subiectis confines et contigui Regnum et terras ipsas, necnon habitatores et incolas eorundem invaserunt et invadere moliuntur, pro quorum repulsione magna expensarum profluvia tibi ad hoc necessaria subiisti, et dubitas subire verisimiliter in futurum, pro parte tua per eundem Paulum Electum nobis extitit humiliter supplicatum, ut decima omnium proventuum ecclesiasticorum Regni et terrarum predictorum ad certum tempus tibi concedere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque sperantes, quod tu provida attentione considerans, quod dicte sedis benignitas eciam cum ecclesiarum et personarum ecclesiasticarum oneribus in huiusmodi necessitatibus tuis se exhibet liberalem, predictas ecclesias et personas studebis pro posse defendere et ab oppressionibus, iniuriis ac aliis noxiis novitatibus illesas et immunes eciam preservare, impugnacionesque, contumelias et offensas Tartarorum et scismaticorum ac infidelium predictorum propulsando, eisdem validius et fortius resistere ex adverso, quodque in beneplacitis eiusdem sedis te exhibuisti hactenus et exhibebis imposterum liberalem, premissis et aliis certis causis, que ad hoc nostrum animum induxerunt, digna consideratione pensatis, ac deliberatione super hiis cum fratribus nostris prehabita diligenti, tuis in hac parte supplicacionibus inclinati, decimam predictam omnium ecclesiasticorum proventuum et reddituum per Quadriennium, a festo Omnium sanctorum proxime futuro inchoandum, in Regno et terris predictis ab omnibus et singulis Archiepiscopis et Episcopis ceterisque personis ecclesiasticis, secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, in Regno et terris predictis beneficia obtinentibus, cuiuscunque preeminentie, condicionis, status, religionis vel ordinis existant, quibus et eorum alicui nulla privilegia vel indulgentias sub quacunque verborum forma vel expressione concessa volumus suffragari, preterquam a venerabilibus fratribus nostris sancte Romane ecclesie Cardinalibus obtinentibus vel imposterum obtenturis beneficia ecclesiastica quecunque, etiam si dignitates vel personatus aut officia existant, in Regno et terris predictis, qui nobiscum assidue indefessis laboribus onera universalis ecclesie sortiuntur, necnon a dilectis filiis Magistro, Prioribus, preceptoribus et fratribus hospitalis sancti Iohannis Ierosolimitani Regni et terrarum predictorum, qui contra hostes fidei

christiane exponunt iugitur se et sua, quos quidem Cardinales, Magistrum, Priores, preceptores et fratres a prestatione huiusmodi decime exemptos esse volumus et immunes iuxta modum, morem et consuetudinem in exactione huiusmodi decime hactenus observatos, de dictorum fratrum consilio auctoritate apostolica concedimus exigendam, volentes exactionem et receptionem huiusmodi decime ab omnibus Archiepiscopis, Episcopis ac personis aliis ecclesiasticis, secularibus et regularibus, exemptis et non exemptis, existentibus in Regno et terris supradictis, preterquam ab eisdem Cardinalibus, Magistro, Prioribus, preceptoribus et fratribus, fieri absque iniuria et oppressione quacunque. Quam quidem decimam sic exactam et receptam tibi vel alteri de tuo certo mandato, sublato quolibet difficultatis obstaculo, volumus assignari. Huiusmodi autem solutio fiet quolibet anno dicti Quadriennii in terminis infrascriptis. Siquidem solucionis medietatis decime huiusmodi primi anni primum terminum fore statuimus festum purificationis proxime venturum; secundum vero terminum solucionis medietatis alterius festum assumptionis beate Marie Virginis, post dictum festum purificationis proxime secuturum; in aliis annis sequentibus in solucione predicta similibus terminis observandis. Et ne de moneta, in qua fiet solucio dicte decime ac fieri debebit, valeat hesitari, vitenturque gravamina, que propter hoc viri ecclesiastici hactenus sunt perpessi, nostre intentionis existit, quod ipsa decima ad monetam currentem communiter in Regno et terris eisdem levetur, et etiam exigatur iuxta constitutionem super hoc editam in Concilio Viennensi, ita quod pretextu alicuius cambii debitores et solutores dicte decime non graventur. Huiusmodi autem decime solucionem de dicta moneta currenti Archiepiscopi, Episcopi, Prelati et persone predicte in eorum singulis Civitatibus et diocesibus et non alibi iuxta modum superius enarratum facere teneantur, et absque alio onere illorum, a quibus ipsa decima exigetur, fiat solucio antedicta, nisi forte propter defectum solucionis ipsorum expensas fieri oporteret, quo casu eos ad restitutionem astringi volumus et teneri; quodque iuxta Constitutionem Concilii memorati Calices, libros et alia ornamenta ecclesiastica divinis officiis deputata ex causa pignoris, vel distractionis cuiuspiam per Collectores super hoc deputandos capere seu recipere, vel occupare nullatenus presumant. Volumus etiam, quod infra dictum Quadriennium tu eiusdem decime concessione contentus, a predictis ecclesiis et personis ecclesiasticis aliud subsidium per te vel alium seu alios non exigas neque petas; sed si prefate ecclesie et persone ad aliqua antiqua servitia tibi forsitan teneantur, non intendimus regie celsitudini super illis in aliquo derogare. Nulli ergo etc. nostre concessiones et voluntatis infringere etc. Datum Avinione Idibus Iulii. Anno Undecimo.

Ex Reg. orig. An. XI. com. lib. II. fol. 282.

Theiner, Mon. hist. Hung. I. pag. 815.

XX.

1352. Papa Clemente VI. ordónă episcopiloră din Agramŭ, din Orade şi Cinade, se adune dela credincioşi dişma, pe care a conces'o regelui Ludovicŭ, ca să pótă apĕra regatulŭ Ungariei în contra *şismaticiloră* şi necredincioşilorŭ. 1352.

Clemens episcopus etc. Venerabilibus fratribus . . . Zagrabiensi et . . . Waradiensi ac . . . Cenadiensi Episcopis, salutem etc. Apostolice sedis circumspecta benignitas catholicorum principum vota etc. ut supra, verbis competenter mutatis. Quam quidem decimam sic exactam et receptam per vos seu subcollectores vestros, quos clericos dumtaxat per vos assumi ad hoc volumus, prefato Regi vel alteri de ipsius certo mandato, sublato quolibet difficultatis obstaculo, assignetis: huiusmodi autem solutio fiet quolibet anno dicti Quadriennii in terminis infrascriptis. Siquidem solucionis etc. Huiusmodi autem decime solucionem de dicta moneta currenti Archiepiscopi, Episcopi, Prelati et persone predicte, et vos ipsi in singulis vestris Civitatibus et diocesibus, et non alibi, iuxta modum superius enarratum facere teneamini, et absque alio onere illorum, a quibus ipsa decima exigetur, et vestro fiat solucio antedicta, nisi forte propter defectum solucionis ipsorum expensas fieri oporteret, quo casu eos et vos ad restitucionem astringi voluimus et teneri etc. usque in aliquo derogari. Quocirca fraternitatem vestram monemus, rogamus et hortamur attente, vobis per apostolica scripta precipiendo mandantes, quatenus vos et vestrum quilibet prefatam decimam de redditibus et proventibus ecclesiasticis in dictis Regno et terris consistentibus secundum taxacionem ipsius decime, si secundum illam solvi consuevit, alioquin iuxta modum et ordinationem superius enarratos per dictum Quadriennium in eisdem terminis, ut premittitur, persolvendam ab omnibus et singulis Archiepiscopis, Episcopis et Prelatis ac personis ecclesiasticis supradictis, preterquam a Cardinalibus, Magistro, Prioribus, preceptoribus et fratribus memoratis, de suis redditibus et proventibus ecclesiasticis in dictis Regno et terris consistentibus colligere et recipere, et vos de vestris solvere integraliter studeatis, ac prefatas personas exemptas et non exemptas, eisdem Cardinalibus, Magistro, Prioribus, Preceptoribus et fratribus exceptis, per vos vel subcollectores predictos ad solvendum dictam decimam in eisdem terminis prefato Regi, vel deputando seu deputandis ab eo, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, ac eciam sequestrationem fructuum beneficiorum in eisdem Regno et terris consistentium, si expedire videritis, compellatis; nec ad compulsionem huiusmodi faciendam in aliquo casu per vos vel alium seu alios invocetis auxilium brachii secularis, nisi predictorum non solventium contumacia exigente, aliud circa hoc per sedem apostolicam fuerit ordinatum. Non obstante, si predictis Archiepiscopis, Episcopis, Prelatis et personis aliis, vel eciam vobis communiter vel divisim a dicta sit sede indultum, quod ad solucionem alicuius decime minime teneamini, et ad id compelli, aut quod interdici, suspendi etc. Ceterum volumus et cuilibet vestrum presencium auctoritate concedimus, quod vos per vos vel alium seu

alios eos, quos pro retardacione solucionis decime supradicte vel impedimento alio prestito super ea, vel alias circa commissum vobis officium exercendum excommunicationis, suspensionis seu interdicti sententiis involvi contigerit, vel eorum ecclesias sive loca ecclesiastica interdicto supponere, possitis post satisfactionem condignam iuxta ecclesie formam a sententiis ipsis absolvere, nec non suspensiones et interdicta huiusmodi relaxare, et cum eis, qui dictis ligati sententiis celebrando divina vel immiscendo se illis, non tamen in contemptum clavium, maculam irregularitatis contraxerint, super irregularitate ipsa, iniunctis eis penitentia salutari et aliis, que iniungenda fuerint, auctoritate apostolica dispensare. Si vero vos vel aliquem vestrum in solucione decime supradicte deficere contigerit, taliter deficientem sententias, quas per vos, vel subcollectores prefatos ad executionem huiusmodi in Regno et terris predictis deputandos, in non solventes huiusmodi decimam in prefatis terminis proferri contigerit, incurrere volumus ipso facto. Non obstantibus supradictis, a quibus post satisfactionem inde impensam plenarie per aliquem ex vicinioribus Episcopis excommunicationis sententia non ligatum, et alias gratiam et communionem apostolice sedis habentem, facta sibi fide de solucione huiusmodi, possitis iuxta formam ecclesie absolutionis, nec non super irregularitate, si quam occasione premissa huiusmodi ligati sententiis celebrando divina, vel vos ipsis alias, non tamen in contemptum clavium, immiscendo contraxeritis, penitencia super hoc salutari et aliis, que iniungenda fuerint, iniunctis, dispensacionis beneficium obtinere. Datum Avinione Id. Iulii. Anno Undecimo.

Ex Reg. orig. An. X. com. lib. II. fol. 28z.

Theiner, Mon. hist. Hung. I. pag. 816.

XXI.

1352. 1352. Magistrulŭ Poşa, comitele Caraşului, conferesce lui *Iuga* şi lui *Bogdanŭ* din Banatŭ *chineziatulŭ Valci-Mutnuk*, cu dreptulŭ de jurisdicţiune asupra locuitorilorŭ de acolo.

Nos magister Possa de Zer et Comes de Karassov Castellanus de Sebus, ac fily sui magister Ladislaus, magister Stephanus Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis per tenorem, Quod accedentes ad nostram presenciam Juga Bogdan fily Stephani de Mutnok querulose humiliter, Postulauerunt anobis vnam terram que iacet deserta *Mutnuk pataka* vocatam in *tali libertate*, *in qua libertate habent liberas villas quenesi in prouincia Seebus*, et in eadem libertate possiderent et multiplicarent, Nos vero considerantes fidelia seruicia ipsorum predictam terram eis concessimus, cum suis vtilitatibus cum meta et siluis cum pratis que meta sua incipit circa Mutnuk et transiet per siluam et peruiam ad Gamza ueniet

et transiet ad Mackas concessimus dedimus et contulimus Jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam et habendam, in filios filiorum et suorum heredum successoribus, et quod ratum et firmum sit dedimus literas nostras mediante fide nostra, ita tamen quod nullus Judex habeat iudicare *ipsi autem poterunt iudicare preter tres causas, scilicet latrocinium furtiuum et incendarium*, et si contingerit esse tunc ad sedem Judicis ad Sebus admittere debeatis, Datum in Elyed, quinta feria post festum omnium sanctorum, anno domini Millesimo CCC^mo^ quinquagesimo secundo.

XXII.

1352. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Nicolae Sirma* demnitatea de comite alŭ Ugocei, pe care o avuse până aci magistrulŭ Dominicŭ, fiulŭ lui *Furgulanŭ*. 1352.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Halicae, Wlodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex, Fidelibus vniuersis et singulis Nobilibus et alterius cuiusuis status et conditionis possessionatis hominibus, Comitatus de Ugogch, salutem in eo, qui dat regibus salutem. Ad notitiam vestram volumus peruenire: quod nos in memoriam reuocatis fidelitatibus dilecti et fidelis nostri Nicolai de Zyrma, filii Stephani, alias Comitis de Zonuk pro tempore constituti, in cunctis nostris et regni nostri negociis prosperis et aduersis, votiua diligentia exhibitis, honorem eiusdem Comitatus, quam hactenus Magister Dominicus, filius Furgulan, durante beneplacito nostro tenuit, salua erga eum nostra dilectione permanente, ab eodem auferentes, praenotato dilecto nobis Nicolao de Zyrma, cum solitis suis iurisdictionibus vita eiusdem durante duximus conferendum tali modo: vt ipse inter alia, quae sui sunt officii, ad infra scripta sit specialiter obligatus; vt omnes vos in omnibus iuribus et libertatibus vestris conseruare, et tueri debeat ac defendere; teneatur attendere, et pervigil esse, vt prouentus fisci et Camerae nostrae de dicto Comitatu Ugoch prouenire debentes, nobis fideliter administrentur; et quod litteras et mandata nostra ab omnibus in illo Comitatu existentibus, obseruari faciat, ac deinde, vt progressum et libertatem salium, ac monetarum, et omnium officialium nostrorum protegere debeat et defensare. Ideo fidelitati Vestrae, et cuilibet Vestrum harum serie firmiter praecipientes mandamus; quatenus a modo deinceps praenotatum dilectum nostrum Nicolaum, tamquam Comitem Vestrum honorare et reuereri, eiusque iudicio ac iudicatui astare, ac in omnibus licitis et consuetis, nec non in his, quae vobis nomine nostro mandauerit, parere, obedire et obtemperare debeatis. Nec secus facturi. Datum in Wissegrad, per manus Ven. in Christo Patris, Domini Ni-

colai, praemissa, et Apostolica gratia Episcopi Zagrabien. aulae nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, de consilio Venerab. Praelatorum, Dominorum, Nicolai Strigon. locique eiusdem Comitis perpetui, Dominici Spalaten. Archiepiscopi, Fratris Dyonisii Archielecti Colocen. Nicolai Agrien. Demetrii Varadien. Peregrini Bosnen. Episcopi — Magnificorum item Baronum, Nicolai Palatini, et Iudicis Comanor. Oliuerii Tauernicorum nostrorum et Iudicis Curiae Dominae Genitricis nostrae, Stephani Bani totius Sclauoniae et Croatiae, alterius Nicolai, filii Laurentii, Wayuodae Transyluani, etiam nunc Comitis de Zownuk. IV. Non. Decemb. Anno Domini M. CCC. LII. regni nostri anno XI.

Fejér, IX. 2. 147.

XXIII.

1352. 1352. Amintire despre familia nobilă română *Poganŭ* din Banatŭ

Ludouicus R. H. Paulo, Michaeli et Petro, filiis Petri dicti Pogan, possessionem Urman, in comitatu Temes confert. Anno MCCCLII.

Fejér, IX. 6. 57. Orig. in archivo Lelesz. Excerpsit Gabr. Nagy.

XXIV.

1353 1353. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă *vechile libertăţi ale cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, pe lângă condiţiunea, că in casulŭ când regele va merge cu resbelŭ in părţile despre rĕsăritŭ, atunci fiecare din dênşii să fie datori a lua parte la resbelŭ pe cheltuelile sale proprii. Intre martori Nicolae Seci, ca *banŭ alŭ Severinului*.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariae Rex, Princeps Salernitanus et Honoris montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus praesentibus et futuris notitiam praesentium habituris salutem in omnium Saluatore. Quoniam rex magnus super gentes suas is digne fari potest, qui multitudine populorum gratulatur; vt in pacis pulchritudine et quietis tranquilitate sedeat ciuitas plena populo, et vita opulenta perfruantur. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire, quod Comes Iacobus, filius Nicolai, filii Sandur, villicus de Brassou, in nostrae Maiestatis praesentiam procedendo, vice et no-

minibus vniuersorum fidelium ciuium et hospitum nostrorum Saxonum de eadem Brassou, ac ad ipsam pertinentium nobis proponendo declarauit, quod pii progenitores nostri olim illustres reges Hungariae beatarum recordationum infrascriptis libertatum praerogatiuis eos decorassent et praeditos fecissent. Super quibus quidem libertatibus instrumenta eorumdem per impacati temporis discrimina extitissent alienata ab eisdem; petens nostram Excellentiam cum instantia, vt pristinam et antiquam eorum libertatem eisdem restituere, ac in eadem ipsos conseruare de benignitate regia dignaremur. Nos itaque humillimis supplicacionibus eorumdem fidelium ciuium et hospitum nostrorum Saxonum de Brassu et ad eandem spectantium, per praedictum Comitem Iacobum, villicum ipsorum, in personis eorumdem nostrae Maiestati porrectis inclinati, libertates eorum antiquas, vt iidem sicut numero, sic et fidelitate augeantur, dictis ciuibus et hospitibus nostris de Brassou et pertinentibus ad eandem, nobis et sacrae regni coronae fidelitatem illibate obseruantibus in futurum, restituimus et restauramus in his scriptis, quas tenore praesentium specificando declaramus isto modo: quod de vniuersitate eorumdem fidelium ciuium et hospitum nostrorum de Brassou, et ad eandem spectantium annis singulis pro collecta eorum regali CL. marcas fini argenti rationis Scybiniensis dent et soluant nostrae Maiestati, hominique nostro, exactori videlicet dictae collectae, litteris nostris mediantibus ad hoc deputando; a die praesentationis earumdem ipsis factae, qualibet die, donec ipsa collecta plene fuerit persoluta, vnum fertonem argenti pro expensis suis, praeter summam dictae collectae, dare tenebuntur. Praeterea si nostram Maiestatem ad partes orientales personaliter exercitum ducere contingat, tunc quilibet eorum iuxta suas facultates equester vel pedester propria eorum in pecunia, nobiscum proficisci teneantur. Si vero ad partes occidentales personaliter exercitum duxerimus, tunc, quinquaginta viros agiles bene armatos et lanceatos in ipsum exercitum nostrum ex parte communitatis eorum debebunt et tenebuntur destinare. Caeterum Iudex ipsorum, siue Comes terrestris, quem ipsi de communi eorum voluntate eligerint, de vniuersis iudiciis, seu birsagiis Iudici nostro regali, per nos in medio ipsorum deputato, prouenientibus, quartam partem et prolocutor similiter per communitatem eligendus, quintam partem recipiendi habebunt facultatem. Item si aliquis eorum homicidium inter ipsos patrauerit, tunc Iudex noster ipsum cum suo aduersario potest captiuare; sed ad domum suam accedere, et res aut bona sua auffere non possit modo aliquali, donec idem homicida non proscribitur per communitatem, et exulabitur; sed post proscriptionem per praefatam communitatem factam et exulationem suam omnia bona eiusdem praefatus Iudex noster auferendi plenariam habeat facultatem. Si autem dictus homicida cum suo aduersario et inimico poterit concordare; tunc Iudici nostro pro iudicio habitae pacis quinque marcas dicti compoti Scybiniensis dare teneatur. Syluas autem et aquas, ac piscaturas communiter perutantur, contradictione qualibet non obstante. Hoc tamen expresse declarato: quod iidem ciues et hospites nostri semper nobis, et sacrae regiae coronae fidelitatem debitam illibate, et immutabiliter teneantur obseruare Vt igitur haec nostra libertatum restauratio et donatio salua semper et inconcussa permaneat; nec per quempiam valeat

in irritum retractari, praesentes eidem concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus Uenerabil. in Christo Patris Domini Nicolai, Episcopi Zagrab. Ecclesiae, aulae nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Quinto kal. mensis April. Anno Domini M. CCC. LIII. regni autem nostri anno XII. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Nicolao Strigon. locique eiusdem Comite perpetuo et Dominico Spalaten. Archiepiscopis, fratre Dyonisio Archielecto, Colocen. Nicolao Agrien. Demetrio Varad. Andrea Transylu. Colomano Iaurien. Nicolao Quinqueeccles. Michaele Vacien. Ioanne Wesprim. Thoma Chanad. Fratribus Thoma Syrmien. Peregrino Boznen. Stephano Nitrien. et Blasio Tinninien. Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis Baronibus Nicolao Palatino et Iudice Cumanorum, Nicolao, filio Laurentii, Vajuoda Transylu. et Comite de Zonuk, honore magisterii Tauernicatus nostri vacante; Comite Thoma Iudice Curiae nostrae, Dominico de Machou, et *Nicolao de Zeurino* Banis, Paulo Magistro Tauernicorum reginalium, Oliuerio Iudice Curiae eiusdem, Leukus Pincernarum et Dapiferorum, Dyonisio Agazonum, et Teutus Ianitorum nostrorum, ac Iohanne Dapiferorum Reginalium Magistris, Simone Comite Posonien. aliisque quam pluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Fejér, IX. 2. 236.

XXV.

1353. 1353. Andreiŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă Comitelui secuiescŭ să restaureze castrulŭ numitŭ Délulŭ-Cetăţii (Warheghy) de lângă frontiera Moldovei, care a fostŭ ridicatŭ odată pentru apĕrarea ţĕrei în contra *Pecinegilorŭ*, însă prin negligenţa Secuilorŭ şi prin invasiunea Tătarilorŭ, castrulŭ acesta a fostŭ ruinatŭ aprópe cu totulŭ.

Nos Magister Andreas Wayuoda Transsiluanus et comes de Zonuk, pridem Siculorum, Magistro Lewkeos Comiti Siculorum et de Brassow, ac Orbano Castellano Regie Serenitatis in Waarheghij constituto Salutem et fauorem. Vestre nouerint amicicie, quod siquidem Regia Serenitas ex consensu vniuersorum Dominorum Prelatorum et Baronum regni sui vniuersa *castra regalia et finitima* firmiter restaurare, et presertim in faucibus paganorum constituta contra omnem inhimicorum assultum valide munire cupiat, ne per irrupcionem Tartarorum regnum ipsum devastacioni exponatur, hinc speciali ex mandato Regie Serenitatis requirimus vna et mandamus, vt siquidem Castrum Waarheghij finitimum ad reprimendos paganos et Pichenetos per Siculos ab olim ex iussu diuorum regum bone memorie extructum et *Castrensibus dicatum*, Castellanorum tamen et *ipsorum Siculorum incuria nonnihil neglectum*, nuperissimoque Tartarorum impetu concussatum extiterit, adscitis ijs, quorum

operi et officio incumbit, ipsa fossata ebellare et Castrum, demta possessione alioquin vt Lwhfew libera et in armis exercituante bene munire, ballisare nouerint. Annuit de cetero Regia Serenitas, ut propugnaculum Zechelneez, ad ducenta aratra a Castro, in montibus ab olim extructum et desolatum, nec tamen secus eciam siue ad explorandum siue vero defendendum sat aptum et idoneum si in Castellum eleuari nullatenus quiret, diruatur, reseruata tamen in terram proprietate Regie Serenitatis prout voluerit vsuandi, conuertendi ac donandi. Secus non facturi. Datum in descensu campestri ad Nyr prope Bihor posito anno Domini Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo Tercio.

Szabó, Székely Oklevéltár I. pag. 62.—Schuller, Umrisse und kritische Studien zur Gesch. Sieb. Tom. I.

XXVI.

1354. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă donaţiunea, ce o făcuse regele Bela IV. nobililorŭ *Creţĭ*, *Cupissa* şi *Racĭ* din Sirmia, pentru virtuţile lorŭ militari in resbelulŭ cu Tătarii. 1354.

Ludouicus, Dei gratia, Hung. Dalm. Croat. Ram. Seru. Gall. Lodom. Coman. Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et honoris ac montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus etc. (transumto et inserto Belae priuilegio; v. Vol. I. p. 291). Praedictum priuilegium praesentibus de verbo ad verbum insertum in nulla sui parte vitiatum, cum toto sui tenore, consensu et beneplacita voluntate Excellentissimae Principissae Dominae Elisabeth, Genitricis, ac Stephani Ducis fratris, nostrorum charissimorum, nec non de consilio Praelatorum et Baronum regni nostri, approbamus, acceptamus et ratificamus, et praesentis scripti nostri patrocinio priuilegialiter innouantes perpetuo valituras confirmamus. In cuius confirmationis testimonium, firmitatemque perpetuam praesentes concessimus litteras nostras priuilegiales duplicis sigilli nostri noui et authentici munimine roboratas; nihil tamen et penitus de appensione trium sigillorum, paterni, vnius videlicet demactati, et alterius in Transalpinis deperditi, tertii quoque nostri in Wzura casualiter amissi, in hac parte aduertentes. Datum per manus reuerendissimi Domini Nicolai Archiepiscopi Strigonien. summi Cancellarii nostri XV. calendas Iunii. Anno Domini M. CCC. LIV. regni autem nostri Anno decimo tertio. Venerabilibus in Christo Patribus, Dominis Nicolao Archiepiscopo Strigon. et fratre Dyonisio Archipostulato Colocen. Dominico Spalaten. Archiepiscopis, Nicolao Agriens. Demetrio Waradien. Andrea Transyluan. Nicolao Quinqueeccles. Gregorio Chanadien. Colomanno Iaurien. et Michaële Wacien. Episcopis, Ioanne Vesprimien. Nicolao Zagrab. Fr. Peregrino Boznen. Fr. Thoma Sirmien. Fr. Stephano Nitrien. Electis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Palatino, Iudice Cumano-

rum, Stephano Waywoda Transyluano, Comite de Zonuk, Oliuerio Magistro Thauernicorum reginalis Maiestatis, Thoma Iudice Curiae nostrae, Paulo Magistro Thauernicorum regalium, Dominico Bano de Machow, Dyonisio Agazon. nostrorum Magistro, Nicolao Konth Comite Posonien. aliisque quam pluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Fejér, IX. 2. 316.

XXVII.

1354. 1354. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă donaţiunea, ce o făcuse regele Corolŭ Robertŭ magistrului Toma, în semnŭ de recunoscinţă pentru serviciele, ce le făcuse în resbelulŭ din Ţéra românéscă, când *Basarabŭ Românulŭ* atacase de două ori pe regele Carolŭ în strimtorile munţilorŭ. Între martori, Nicolae Seci, ca *banŭ alŭ Severinului*.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Ludomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus et honoris Montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, praesentibus et futuris, praesens scriptum inspecturis, salutem in omnium Saluatore. Sicut ad Regiam pertinet Excellentiam vnicuique pro meritis condigna dare beneficia, sic a suis progenitoribus recte praestita et donata muniminis beneficio debet confirmare, vt ea futuris in temporibus obtineant immobilis perseuerantiae firmitatem. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: Quod Thomas, filius Petri, Magister Ianitorum nostrorum, Castellanus de Chokaku, dilectus nobis, et fidelis, ad nostrae serenitatis accedendo praesentiam, exhibuit nobis quoddam Priuilegium condam Domini Caroli Regis, Patris nostri charissimi, Beatae recordationis, tertio et vltimo sigillo ipsius consignatum confirmans quatuor paria Litterarum, vnum par Litterarum eiusdem Patris nostri patentium, super collatione possessionum Chente et Pordan vocatarum, et duo paria litterarum videlicet Capituli de Ku, et aliud Capituli Sancti Irenei super solutione dotis et rerum Paraphernalium, ac quartae puellaris ex iisdem possessionibus Dominae Annae, relictae Simonis, et Elenae, filiae eiusdem dominae facta, ac quartum par litterarum eiusdem Capituli de Ku, super reambulatione et statutione possessionis Pardan antedictae eidem Magistro Thomae facta confectarum tenoris infrascripti, supplicans nostrae Excellentiae prece subiectiua, vt ipsum Priuilegium patentium acceptare, ratificare et pro eodem ac suis haeredibus nostro dignaremur Priuilegio confirmare, cuius tenor talis: Carolus, Dei gratia Hungariae Rex etc. Nos itaque huiusmodi petitionibus ipsius Magistri Thomae iustis et condignis fauorabiliter exauditis, reuocatisque in memoriam nostrae Maiestatis fidelitatibus, et seruitiis specialibus eiusdem, locis continuis, et temporibus opportunis nostrae celsitudini exhibitis, ex quibus quaedam, quia longum esset ea per singula enarrare, ad memoriam tamen

posterorum praesentibus duximus inserenda, praesertim siquidem consideratione specialis et perpetuae memoriae commendabilis seruitii dicti Thomae, quod nobis in terra Transalpina, vbi per *Bazarab Olacum*, et filios eius dictam terram nostram Transalpinam, in praeiudicium Sacri Diadematis Regii et nostri infideliter detinentes, nobis et validum genti nostrae, ibidem nobiscum habiti insultus hostilis, semel et secundo in quibusdam locis districtis et siluosis indaginibus, firmis exstirpatis saeuissime obuiauit, semper iuxta latus nostrum, zelo sincere fidelitatis prae cunctis explendo, et inter caetera sue strenuitatis studia quotiens Equum nostrum sub nos habitum cespitare et fatigari cernebat, Equum suum totiens supter nos, si necesse fuisset, dare volens, cum indubitate mortis periculo ipsius pedes remanere non formidans, exhibuit laudabiliter et impendit. Ceterum cum nos ad indictionem, seu petitionem diligentem et diuturnam, consultationi inclíti Principis Domini Roberti Ierusalem et Siciliae Regis Illustris Patris nostri charissimi Andream primogenitum nostrum ex deliberatione diutius definita Neapolim, locum videlicet nationis nostrae, personaliter ducere, per fideles nostros mittere Anno Domini Millessimo trecentesimo trigesimo tertio disposuissemus, ibi postea feliciter Deo propitio regnaturum, eundem Magistrum Thomam considerata eius prudentia et sagaci eius industria ac solicita fidelitate, pro Magistro et Informatore morum eiusdem filii nostri ac rectorem totius familiae eius et status vice oculorum nostrorum constituimus, et eundem cum filio nostro praedicto, ante nos ad maritimum, videlicet in Seninam praemisimus, quem nos tandem satis per multas dies personaliter sumus secuti, vbi post Dei clementiam procuratione eiusdem Magistri Thomae, eundem filium nostrum et totum statum eiusdem felicem, et incolumem inuenimus, cum quo nos propria in persona tandem mare in Apuliam prospere transmisimus Deo duce et in ipsam Ciuitatem Neapolim feliciter peruenimus, vbi adiuuante Christi gratia statum dicti filii nostri et totius familiae suae, in omni maturitate et honestate per ipsius Magistri Thomae prudentiam, et regimen maturum laudabilis omnibus cernentibus apparuit et modestus. Post haec autem mora ibidem satis longa protracta, dum in Regnum nostrum Hungariae abinde redire proposuissemus ipsum Magistrum Thomam, cum Henicone Duce, Germano Dominae Reginae consortis nostrae charissimae, cum Regio Thesauro nostro nobiscum habito, et ibi aquisito, in ipsum Regnum nostrum Hungariae redire praemisimus, nobis etiam redeunti in Regnum viam securam ab aliquibus insidiis, forsitan, si quae fuissent, infidelium praeparate, quibus omnibus auxiliante Domino per ipsum Magistrum Thomam ordinatis feliciter et peractis, in ipsum regnum nostrum praecedente ipso, cum dicto Duce, vt praemisimus, intrepidi rediuimus et securi, quem etiam Magistrum Thomam experta eius prudentia, etiam nunc diebus et tempore emanationis praesentium post eundem filium nostrum in dictam Ciuitatem Neapolim, vt statum eiusdem filii nostri vice nostrorum oculorum videat, in quibus necesse fuerit, disponat, mittimus iterato, tamdiu moraturum ibidem, donec dicti Domini Ierusalem et Siciliae Regis Patris nostri et nostrae, ac dicti filii nostri, placuerit voluntati, exhibiturumque nobis, et eidem filio nostro necessarios famulatus. Praescriptas litteras tam nostras, quam dictorum Capitulorum per eundem Thomam exhi-

bitas approbamus. In cuius confirmationis memoriam firmitatemque perpetuam praesentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri noui authentici munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Thathamerii Albensis Ecclesiae Praepositi Aulae nostrae Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri. Anno Domini Millesimo trecentesimo tricesimo quinto. Quarto decimo Kalendas Iunii. Regni autem nostri similiter tricesimo quinto W. W. in Christo Patribus, Csanadino Strigoniensi, Fratre Ladislao Colocensi, Aulae nostrae Cancellario, Archiepiscopis, Nicolao Iauriensi, Ladislao Quinquecclesiensi. Andrea Transiluano, Ladislao Zagrabiensi, Andrea Varadiensi, Rodolfo Vaciensi, Fratre Paulo Albensi de Nandur, Miskone Vesprimiensi, Fratre Vito Nitriensi, Iacobo Chanadiensi et Fratre Gregorio Syrmiensi Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Villermo Drugeth Palatino ac iudice Comanorum, Demetrio Magistro Tauernicorum nostrorum, Thoma Vajuoda Transiluano, et Comite de Zonuk, Comite Paulo Iudice Curie nostre, Mykch Bano totius Sclauonie, Nicolao Bano de Machou, Paulo Magistro Tauernicorum Dominae Reginae, Consortis nostrae Charissimae, Stephano Magistro Agazonum nostrorum, Dionisio Magistro Dapiferorum nostrorum, *Bano de Zeuerino* et Nicolao Comite Posoniensi aliisque quam plurimis Comitatus Regni nostri tenentibus et honores. Nos itaque humillimus supplicationis praedicti Magistri Thomae benigniter exauditis, praedictum Priuilegium ipsius Patris nostri inuenientes, ipsum non abrasum, non cancellatum approbamus, — — Sigilli nostri munimine roboramus. Datum per manus venerabilis in Christo Patris Domini Nicolai Episcopi Ecclesiae Zagrabiensis, aulae Nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri, Anno Domini Millesimo trecentesimo quinquagesimo quarto. Duodecimo Calendas Nouembris Regni nostri Anno tredecimo. V. V. in Christo P. P. D. D. Nicolao Strigoniensi, Dominico Spalaten. et Fratre Dionisio Colocensi Archiepiscopis, Nicolao Agriensi, Demetrio Varadiensi, Andrea Transiluano, Thoma Chanadiensi, Nicolao Quinqueecclesiensi, Ioanne Veszprimiensi, Colomano Iauriensi, Michaële Vaciensi, Fratribus Stephano Nitriensi, Thoma Sirmiensi et Peregrino Bosnensi Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis Baronibus Nicolao Palatino et Iudice Cumanorum, Nicolao Iudice Curiae nostrae, Nicolao Konth, Voyuoda Transiluano, Andrea de Makov, et *Nicolao de Zeurino* Banis, Cykou Tauernicorum, Leukus Dapiferorum, et Dionisio Agazonum nostrorum Magistris, et Simone, filio Mauritii, Comite Posoniensi, aliisque pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, IX. 2. 306.

XXVIII.

1355. Ludoviciŭ, regele Ungariei, amintesce serviciile, ce i le-a făcutŭ episcopulŭ Demetrie din Orade, când a fostŭ trimisŭ de dênsulŭ de mai multe ori ca legatŭ in Ţéra românéscă, ca se tracteze de pace cu voivodulŭ *Alesandru Basarabŭ*. Intre martori, Nicolae Seci, ca *banŭ alŭ Severinulni*. 1355.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Wulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus et honoris ac montis Sancti Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in omnium Saluatore. Quamuis regiae celsitudinis interesse dinoscatur, ad cunctorum subiectorum honesta desideria gratiose inclinari, illorum tamen postulata celerius ad exauditionis beneficium admittere conuenit, quos in actu fidelitatis continuos varietas seruitiorum reperit, et laboris indefessi assiduitas dignos euidenti testimonio comprobauit non immerito: dum etenim ipsorum votis sua clementia correspondet, plurimorum mentes et fidelitatis feruorem excitat, et ad benemerendi studium eorum animos subleuat et attóllit. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: Quod accedens ad nostrae Maiestatis praesentiam honorabilis Pater, Dominus Demetrius, eadem gratia Varadiensis Episcopus, dilectus et fidelis noster, exhibuit nobis quasdam priuilegiales quondam Excellentis et Magnifici Principis Domini Caroli Regis, Patris nostri charissimi, mediocri sigillo eiusdem, in partibus Transalpinis casu deperdito consignatas, donationem cuiusdam terrae seu possessionis quondam Magnifici Viri Demetrii, filii Alexandri de Nekte, Zuhna vocatae, in Comitatu de Zonuk existentis, per eundem Magistrum Demetrium praedictae Ecclesiae Varadiensi factam confirmantes tenoris infrascripti; petens nos debita cum precum instantia, quatenus ipsas litteras priuilegiales nostris litteris priuilegialibus inseri et confirmari facere dignaremur; quarum tenor talis est: Carolus (v. Fejér, ad an. 1326). Nos igitur eiusdem Venerabilis Patris, Domini Episcopi, multiplicia seruitiorum et obsequiorum genera, quae idem in diuersis nostris legationibus ad partes vltra marinas cum adhuc in minori esset constitutus officio, et dum recolendae memoriae Dominus rex Andreas, frater noster charissimus, in partibus Apuliae moraretur, ac demum post adeptum pontificale officium ad *Alexandrum Bozorabi Wayuodam* nostrum *Transalpinum* occasione pacis et concordiae inter nos et eundem tractandae, disponendae, et firmandae, pluries proficiscendo affectione sedula studuit exhibere, et exhibet in omnibus nostris negociis, quae occurunt successiue; aequo libramine ponderantes, tum in praedictorum suorum seruitiorum aliqualem recompensam, tum etiam ob deuotionem, quam ad beatissimum regem Ladislaum, progenitorem nostrum, cuius ecclesiae idem praeest Episcopus, et in qua ipsius sacrae reliquiae requiescunt, gerimus specialem; petitionem ipsius de Consensu Praelatorum ac Baronum regni nostri, tamquam iustam duximus admittendam, litterasque priuilegiales ante dictas non abrasas, non cancellatas, non in aliqua sui parte vitiatas,

diligenti praemissa inquisitione reperientes, et praesentibus nostris priuilegialibus inseri facientes, ratificamus, approbamus et praesentium testimonio confirmamus. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, praesentes concessimus litteras nostras priuilegiales, dupplicis et autentici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo Patris Domini Nicolai, Episcopi Zagrabiensis, aulae nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri Anno Domini M.CCC.LV. duodecimo kalendas Martii, regni autem nostri quarto decimo, Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Nicolao Strigonien. Fratre Dyonisio Colocen. et Dominico Spalaten. Archiepiscopis. Nicolao Agrien. eodem Demetrio Varadien. Andrea Transylu. Thoma Chanadien. Nicolao Quinqueecclesien. Ioanne Wesprimien. Colomanno Iaurien. Michaële Vacien. Fratribus Thoma Syrmien. Stephano Nitrien. et Peregrino Boznien. ecclesiarum episcopis, ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Palatino et Iudice Cumanorum, Nicolao Waiuoda Transyluano, Comite de Zonuk, Czikow Magistro Tauernicorum nostrorum, Comite Nicolao Drugeth Iudice Curiae nostrae, Nicolao de Machov, Nicolao totius Sclauoniae et Croatiae, et *Nicolao de Zeurino* Banis, Leukus Dapiferorum, Dionisio Agazonum, Thoma Ianitorum nostrorum Magistris, ac Simone Comite Posoniensi, et aliis quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores. L. S.

Fejér, IX. 2. 397.

XXIX.

1356. 1356. Ludoviciu, regele Ungariei, aflându-se in Bulgaria înaintea Vidinului, conferesce magistrului Ionu din Ardu dreptulu paloşului asupra tuturoru făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale din comitatulŭ Ugocei şi alŭ Bihorului.

Idem Ludouicus Magistro Ioanni, filio Ioannis, et Georgio, filio Zouardi de Ardou, aulae regiae iuuenibus, ac per eos fratribus ipsorum carnalibus et haeredibus pro fidelibus in cunctis regni negotiis, et processibus prosperis et aduersis, cura peruigili, virtute constanti, et indefessae solicitudinis zelo fortuitis etiam in casibus non parcendo personis, rebusque suis, regi, sacraeque coronae regni praestitis seruitiis, in vniuersis eorumdem iuribus possessionariis, in Comitatibus Vgocha et Bihar. habitis, priuilegium iuris gladii confert. Datum ante *ciuitatem Bodinensem in Bulgaria*, feria VI. proxima ante festum Pentecostes. An. D. MCCCLVI.

Fejér, IX. 2. 492.

XXX.

1356. Papa Inocenţiu VI. concede regelui Ludovicŭ se mérgă cu resbelŭ asupra şismaticilorŭ şi ereticilorŭ din *Serbia*, şi-lŭ invită totŭ-o-dată se alunge şi din regatulŭ sĕu propriu pe şismatici şi pe necredincioşi. 1356.

INNOCENTIUS EPISCOPUS etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Quanta te, fili carissime, gratie sue ubertate prevenerit distributor ille gratiarum munificus Dei filius Ihesus Christus, qui dat omnibus sine improperio affluenter, quamque precordia tua sue benedictionis imbre copiose perfuderit, luculenter patuit hactenus, et nunc manifestius innotescit. Ipse namque tibi adhuc iuveniles annos agenti spiritum provectioris infudit etatis. Ipse adhuc tenello corpori tuo robustiorem spiritum inspiravit. Ipse tuum circa beneplacita sua direxit animum, firmavit cor, roboravit et mentem, ita ut non mollia quelibet aut levia, quibus ut plurimum implicari solet iuventus, illecebris multis obnoxia complexus extiteris, sed velut annis maturior aborrens delicias, et ocia fugens, ardua quereres, appeteres strenua, interciperes magna, et virtuosa diligentius sectareris, nec satis fuit tibi fame tue clare nascentis auspitia intra Regni tui sinus latissimos contineri, imo ut nomen tuum longe lateque claresceret, peregrinas perlustrare provintias, et adire nationes extraneas voluisti. In quibus licet more principum studueris ipsius fame compendiis providere, principalis tamen ad hoc tua pia dirigebatur intentio, ut conditoris redemptorisque tui beneplacitis etatis et operum tuorum primitias devotus offerres. Probasti hoc certe Litwanos et Ruthenos infideles frequenter expugnans, hoc Regni Rassie scismaticos et hereticos persequens demonstrasti. Quibus laudabilibus principiis tuis laudabile cupiens Deo propitio adicere medium, illaque desiderans, ipso prestante, felici exitu terminari, per Venerabilem fratrem nostrum Petrum episcopum Pactensem, et Dilectum filium Stephanum Electum Zagabriensem nuntium tuum, et litteras Regias nobis exhibitas per eundem nuntium, quas et eum benigne placideque recepimus, nobis noviter intimasti, quod tu moleste ferens iniurias, contumelias et opprobria, que ipsi Redemptori tuo per eosdem scismaticos et hereticos dicti Regni Rassie, ac terrarum, que Orosii se Regem Rassie nominantis subsunt tirampnidi, et que vicinantur eisdem, iugiter inferuntur, illaque ultrice dextera tua cupiens vindicare, ac desiderans, ut scismaticorum et hereticorum ipsorum ellisa perfidia, et confutatis ac eradicatis erroribus eorumdem, christiana fides ubique clariore luce resplendeat, et nomen Domini Dei tui puris et devotis catholicorum vocibus collaudetur, eosdem scismaticos et hereticos sub spe divini auxilii et favoris expugnare, constanti proposito decrevisti, humiliter supplicans, ut ad tam pii tamque favorabilis executionem operis tibi spiritualis favoris presidio assistentes, adversus illos crucem, in cuius signo per virtutem eius, qui pependit in illa, ipsius fidei hostes delere confidis, cum consuetis indulgentiis et remissionibus predicari mandaremus, teque huiusmodi negotii christiani populi proficiscentis ad promotionem illius capitaneum generalem constituere

dignaremur. Hiis itaque, Princeps inclite, per que catholicorum Principum, ex quibus ducis originem, prioris etatis gesta magnifica in memoriam redeunt, et eis adicitur multe glorie titulus, letanter auditis, et letantius intellectis, magnificavit anima nostra Dominum, et noster in Deo salutari nostro spiritus exultavit, apud eum devotas preces et humiles effundentes, ut te in hoc fervore zeli, in hoc ardore spiritus, in hac sinceritate fidei per tempora longiora conservans, gressus tuos dirigat, actiones informet, processibus faveat, viribus vires adiciat, tibi de solio sancto suo mittat benignus auxilium, et de sede maiestatis eius oportunis te indesinenter favoribus prosequatur, quatinus in brachio potencie tue, ac virtutis virga infidelibus quibusque conversis, et scismaticis et hereticis pravitatis et errorum suorum abiurantibus tenebras, sacrosancta mater ecclesia toto terrarum orbe in Christi fundatoris rectorisque sui glutino adunata, una sit fides mentium et pietas actionum. Votis igitur et petitionibus tuis in hiis de fratrum nostrorum consilio gratanter annuimus, et huiusmodi verbum crucis in eodem regno tuo, et nonnullis partibus aliis in conficiendis super hoc litteris, exprimendis sub certis modis, formis et conditionibus, concessimus proponendum. Eya ergo, pugil Christi, athleta Domini, miles fidei christiane, accingere gladio, tolle arcum et faretram, sume arma in virtute illius, qui manus docet ad prelium et digitos informat ad bellum, in virtute inquam eius, in conspectu cuius non est differentia in multis deliberare vel paucis, et qui belli victoriam fortitudinemque largitur, fidem ipsam impugnantes expugna, aufer opprobria ipsi tuo exprobrantium redemptori. Et quamquam teneamus indubie, quod tu, qui in remotis infideles et scismaticos persecutus es hactenus, et proponis persequi, ut prefertur, eos in ipso Regni tui gremio pati non debeas, quoniam reprehensibile tibi esset sustinere in propriis partibus, quod in aliis execraris: ut tamen fervens in hoc propositum tuum nostris exhortationibus fortius accendamus, serenitatem tuam monemus, requirimus, et hortamur in Domino, illam attente precantes, tibique tui honoris et salutis intuitu paternis et sanis consiliis suadentes, quatenus prudenter attendens, quod ignis, cuius longe positi facile vitatur incendium, periculosus in proximo est, et serpentis morsus et venena propinqui timenda sunt amplius, quam remoti: ante omnia pelle de Bosnensi et aliis dicti Regni tui partibus hereticam pravitatem; morbus enim infectionis est heresis, et velut serpens latenter inserpens, facile inficit simplices maxime, nisi prudentum studio et peritia confutetur. Ceterum, quia Dei negotia licet diversa sint, ad unum et eumdem finem et exitum, mercedis videlicet eterne premium diriguntur, nos accendentes ad huiusmodi negotia Dei ferventissimum zelum tuum, et reputantes divine dispensationis munere procuratum, ut in Italiam in manu forti hoc descenderes tempore, quo in ea dampnationis filii Franciscus de Ordelaffis Forliviensis et Iohannes ac Guillermus de Manfredis Faventini Cives velut heretici sententialiter condempnati, ac nonnulli alii adversus Romanam ecclesiam matrem tuam, abiecto timore Domini et deposito nomine filiali, rebellionis calcaneum erexerunt, tibi preter onus, quod aggredi, ut prefertur, intendis, ad laudis et mercedis tue cumulum onus aliud, generalis videlicet Capitaneatus officium adversus Franciscum, Iohannem et Guillermum eosdem et alios rebelles

ipsius ecclesie, qui sunt in omnibus terris ipsius ecclesie in Italia constitutis, de dictorum fratrum consilio sub quibusdam modis et formis fiducialiter duximus imponendum. Ad hoc propter honorem et salutem tuam huiusmodi ac ipsius utilitatem ecclesie illa etiam consideratio nos induxit, ut omni de terris eiusdem ecclesie abiecta tirampnide ac rebellione repulsa, in promotione assumpti operis maiora Christi fidelium sentias, iuvante Domino, auxilia et favores. Et quoniam ratione oneris Capitaneatus ipsius per nos tibi adversus Franciscum, Iohannem et Guillermum ac rebelles eosdem, ut prefertur, impositi magna sumptuum onera habebis de necessitate subire, nos tibi, ut illa commodius perferas, cupientes de alicuius subventionis auxilio providere, decimam ecclesiasticorum reddituum dicti Regni tui usque ad Triennium tibi duximus liberaliter concedendam. Quesumus itaque ac huiusmodi precibus nostris instanter adicimus, ut huiusmodi Capitaneatus officium adversus Franciscum, Iohannem et Guillermum ac alios rebelles eosdem acceptes placide et favorabiliter prosequaris, et rebelles ipsos, cum et de quibus per nos seu Venerabilem fratrem nostrum Egidium Episcopum Sabinensem, apostolice sedis legatum, fueris requisitus, potenter expugnes. Confidimus enim in potentia Domini, et de beati Petri apostolorum Principis, cuius causam agimus, meritis et intercessione speramus, quod cito rebellium ipsorum contumacia sub virtutis tue malleo conteretur, et elidetur omnino, et quod eis ad gratiam et sinum ipsius ecclesie revocatis, idem Princeps apostolici ordinis tui erit comes itineris, ac pro illius directione felici et salute tua efficax apud Dominum et assiduus intercessor. Super quibus prefati Episcopus et Electus tibi pro parte nostra loquentur plenius, quibus adhibere poteris plenam fidem. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis III. Id. Augusti. Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 150.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 24.

XXXI.

1356. Papa Inocenţiu VI. invită pe toţi credincioşii se facă rugăciuni lui D-ḑeŭ pentru învingerea şi îndelunga viaţă a lui Ludovicŭ, regele Ungariei, care voesce se mérgă cu resbelŭ asupra şismaticilorŭ din *Serbia* şi din ţĕrile vecine. 1356.

INNOCENTIUS EPISCOPUS etc. Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, salutem etc. Quamquam pro universis Christi fidelibus catholica oret ecclesia, hii tamen potioribus iuvandi sunt orationum suffragiis, per quorum auxilia maiora sperantur Christiane fidei commoda perventura. Cum itaque Carissimus in Christo filius noster Ludovicus Rex Ungarie Illustris tactus dolore cordis intrinsecus, super iniuriis et opprobriis, que ab infidelibus et scis-

matícis Rassie ac Regni partium Regno vicinarum eidem fidei memorate, imo Christo Domino, qui eiusdem institutor et caput est fidei, multipliciter inferuntur, ad tollerandum illa vivifice crucis insignitus signaculo viriliter se accingat, nos ipsum in tam pio ac laudabili opere, et ut vite longioris consequatur spatia, et numerose prolis felicitate letetur, orationum opitulatione iuvari apud Dominum, a quo victoria omnis est, quique largitor vite ac indultor benignus est sobolis, cupientes, universitatem vestram monemus, requirimus et hortamur in Domino, vobis in remissionem peccaminum iniungentes, quatenus pro victoria et vite longitudine Regis ipsius, ac ut eum susceptione prolis amplifice fecundet omnipotens, apud eum devotis orationibus insistatis. Nos enim de omnipotentis Dei misericordia, et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus vobis vere penitentibus et confessis, qui pro premissis orationes effundetis ad Dominum, quotiens effunderitis illas, quadraginta dies de iniunctis vobis penitentiis relaxamus. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis xv. Kal. Septembris. Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 163.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 27.

XXXII.

1356. 1356. Nicolae Seci, amintită ca *banŭ alŭ Severinului.*

Ludovicus, Dei gratia, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex etc. (Confirmă pe magistrulŭ Petru Poharus in posesiunea moşiilorŭ Studnich şi Sta Maria din comitatulŭ Crişului). Datum per manus venerabilis in Christo Patris et Domini Nicolai, praemissa et Apostolicae Sedis gratia, Episcopi Ecclesiae Zagrabien. Aulae nostrae Vice-Cancellarii dilecti et fidelis nostri. Anno Domini MCCCLVI. Sexto kalendas mensis Octobris, regni autem nostri anno quindecimo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Nicolao Strigon. locique eiusdem Comite perpetuo, Dionisio Colocen. et Dominico Spalaten. Archiepiscopis, Nicolao Agrien. Demetrio Varadien. Andrea Transiluano, Colomano Iaurien. Nicolao Quinque Eccles. Michaële Vacien. Ioanne Wesprimien. Thoma Chanadien. Fratribus Thoma Syrmien. Peregrino Boznen. Stephano Nitrien. et Blasio Tinninien. Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Palatino et Iudice Cumanorum, Nicolao, filio Laurentii, Vaiuoda Transyluano, et Comite de Zonuk, Cykow Magistro Thawarnicorum nostrorum, Comite Thoma, Iudice Curiae Nostrae, Andrea, filio Laczk, de Machow, et *Nicolao de Zewrino*, Banis, Oliuerio Iudice Curiae Dominae reginae, Genitricis nostrae charissimae, nec non Comite Castriferrei et Sopronien. Theuteus Thauernicorum

eiusdem Dominae reginae, et Ianitorum nostrorum Magistro, Leukus Dapiferorum, et Pincernarum, Dionysio Agazonum, nec non Ioanne, filio eiusdem Oliuerii Dapiferorum reginalium Magistro, Simeone, filio Mauritii, Comite Posonien. et aliis quam plurimis regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, IX. 2. 481.—Cf. Pesty, A Szörényi Bánság. I. 262.

XXXIII.

1356. Amintire despre *Camera Transilvaniei* ţinută în anulŭ acesta la Turda, şi care, afară de nobili, era compusă din tóte clasele poporaţiuniĭ din Transilvania [1]. 1356.

Nos Andreas, Wayuoda Transyluanus et Comes de Zonuk, damus pro memoria, quod Magister Petrus Litteratus, notarius monasterii beate Virginis de Clusmunustra, pro religiosis viris, Domino Ladizlao, Abbate et conuentu de eadem Clusmunustra, *in nostra congregacione generali*, *Vniuersitati Nobilium et cuiusuis status et condicionis hominibus partis Transiluanae*, in octauis festiuitatis omnium Sanctorum Thorde celebrata, de medio aliorum exsurgendo, proposuit eo modo: quod quedam possessio Bewna, in Comitatu de Clus adiacens, ad dictum monasterium pertinuisset, et nunc deberet pertinere, quam nunc Martinus, filius Iohannis de Kalyan, occupasset et detineret occupatam. Quo audito pretactus Martinus personaliter consurgens, respondit ex aduerso: quod dicta possessio Bewna sua esset hereditaria, et iure hereditario pertineret, et tanquam ius hereditarium possideret; in cuius contrarium ipse Magister Petrus exhibuit duo paria litterarum hominis Capituli Ecclesie Transyluane rescripcionales; vnam videlicet nobis, aliam vero Stephano, condam Vice-Vajuode loquentes, suam accionem confirmantes, in quibus reperiebatur, quod noster et ipsius Stephani Vice-Vajuode homines sub testimoniis ipsius Capituli idoneis fideli inquisicione prehabita, ipsam possessionem Bewna ad dictam Ecclesiam pertinuisse et nunc pertinere sciuissent; et licet plures litteras prohibicionales et protestacionales in facto premisso produxerit, tamen quia per nos requisitus, si aliqua instrumenta et munimenta litteralia in facto premisse possessionis, quorum vigore predicta ecclesia eandem tenuisset et habuisset, haberet, respondit: quod quia Abbatis dicti Monasterium per homines potentes et emulos ac infideles sacre corone regie captum, et omnia bona ipsius monasterii ablata extitissent, ideo instrumenta, quibus mediantibus ipsa possessio a predicta ecclesia possessa extitisset, ablata fuissent et amissa. Nos

---

1) Aşa dar încă unŭ documentŭ pe lângă celŭ din 1291, că în evulŭ de mijlocŭ Românii făceaŭ parte integrantă din camera Transilvaniei. Veţi Au. 1291 (Vol. I. pag. 510): Nos Andreas Dei gracia rex Hungarie etc. Quod cum nos vniuersis nobilibus Saxonibus, Syculis et *Olachis* in partibus Transsyluanis apud Albam Iule .... congregacionem cum iisdem fecissemus, etc.

igitur auditis presencium proposicionibus, et eorum allegacionibus, ac visis litterarum continenciis, licet ipse Magister Petrus prescriptam possessionem ex tenore prescriptarum litterarum inquisicionalium ad dictam Ecclesiam pertinencium demonstrauerit, tamen quia Ecclesia suas possessiones vigore firmorum et durabilium instrumentorum habere iuxta consuetudinem regni consueuit et possidere, ipse vero Martinus eandem possessionem iure hereditario ad ipsum pertinere et pertinuisse allegabat, ideo vna cum Iudicibus Nobilium septem Comitatuum Iuratis et assessoribus nostris nobis deputatis iudicantes admisimus, vt ipse Martinus cum quatuor vicinis et seu commetaneis propinquioribus ipsius possessionis Bowna, in octauis festi Epiphaniarum Domini nunc venturis in sancto Emerico super — — — vtrum possessio prescripta Bowna sua fuerit hereditaria, et nunc ad ipsum iure pertineat hereditario, debeat et teneatur prestare iuramentum. Datum in Thorda septimo die congregacionis nostre prenotate. Anno Domini M. CCC. quinquagesimo sexto.

Fejér, IX. 2. 547.

XXXIV.

1357. 1357. Procesŭ între voivodulŭ Transilvaniei şi între capitululŭ din Alba-Iulia pentru dişmele dela castrensii (români) din districtele castrelorŭ Deva, Cetate-de-baltă, Uióra şi Cohalmŭ.

Ludouicus, D. g. Rex Hungariae etc. Fidelibus suis, Magnifico Viro Andreae Vajuodae Transiluano et Comiti de Szonuk, item Castellanis de Dewa, de Küküllö (de Vjvar) et de Keuhalm salutem et gratiam. In personis fidelium nostrorum Capituli Alb. Transilu. dicitur nobis quaerulose, per vos decimas eisdem de villis ad dicta castra nostra Dewa, Küküllö, Vjvar et Keuhalm vocata pertinentibus, ac de aliis villis prouenire debentes vos et officiales Vestri pro vobis et pro se recepissetis et recepissent. Verum cum decimae viris ecclesiasticis debeant prouenire, miramur, qua praesumptione temeraria intromisistis vos in factum decimarum praedictarum in grande dispendium Vestrae salutis. Quare fidelitati vestrae firmo regio sub edicto damus in mandatis, quatenus vos et manus Vestras, ac officialium Vestrorum de decimis — — — extrahentes, eisdem percipiendas permittatis plene et integre, ac sine diminutione aliquali, ablata eisdem — — — (restituendo) aliud intuitu gratiae non facturi in praemissis. Datum in Vissegrad, ipso die festi conuersionis B. Pauli Apostoli anno Domini M. CCC. LVII.

Fejér. IX. 2. 572.

XXXV.

1357. Amintire despre *Camera Transilvanici* ţinută în anulŭ acesta la Turda, la Odorheiŭ şi la Sibiiŭ, în care afară de nobili, de Secui şi Saşi aŭ mai participatŭ şi alţi ómeni [1]. 1357.

1357. feria 3-a proxima ante festum Nativ. B. Joannis Bapt. Relatoriae Capituli Varadiensis, erga Mandatum Inquisitorium Ludovici Regis an. 1357. exarati, referentis, quod per hominem Regium Leukus de Hedruhfaja, et hominem Capitularem Magistrum Turul Rectorem Altaris S. Crucis, «ab omnibus Nobilibus, Siculis, et Saxonibus, *aliisque hominibus* in tribus cogregationibus Universitatis Nobilium, Siculorum et Saxonum Thordae, in Udvarhely, et in Cibinio praclamative celebratis, facta diligenti inquisitione, talem comperissent veritatem:» quod scilicet Castrum S. Mihályköve ««ab antiquo cujus memoria non extaret»» ad Capitulum Albense Transilvaniae pertinuerit, quodve Castrum hoc Andreas quondam Episcopus Transilvanus ejusque predecessores indebite occupaverint, decedente vero eodem Andrea Epp. Andreas Wajvoda Transilvanus indebite detineat.

Exstat in Arch. Capit. Alb. Trans. Cista Capit. f. 3. Nr. 39.

Transilvania, 1871. pag. 216. — Din colecţiunea c. Ios. Kemény. — In estrasŭ la Fejér. IX, 2. 604.

XXXVI.

1357. Papa Inocenţiu VI. strămută pe *Bernardŭ, Episcopulŭ Milcovici*, ca episcopŭ în diecesa Ploca din Polonia. 1357.

Innocentius episcopus etc. Venerabili fratri Bernardo . . . Episcopo Plocensi, salutem etc. Credite nobis dispensationis urgemur officio, ut qui dispositione divina cunctis ecclesiis potestatis plenitudine presumus, singularum utilitatibus, cum possumus, sic prospiciamus, solicite, sic vigilanter et solerter intendamus, ut per nostre attencionis instantiam nunc per simplicis provisionis officium, nunc vero per ministerium translationis accomode, prout personarum, locorum et temporum qualitas exigit et ipsarum ecclesiarum utilitas persuadet, ecclesiis singulis pastor ydoneus deputetur, et ecclesie ipse superni favoris auxilio suffragante votive prosperitatis successibus gratulentur. Dudum siquidem bone memorie Clemente Episcopo Plocensi regimini Plocensis ecclesie presidente, Nos cupientes eidem ecclesie, cum illam vacare contingeret, per apostolice sedis providenciam utilem et ydoneam presidere personam, provisionem

1) Adecă Români. Cf. pag. 43 nota 1.

ecclesie predicte dispositioni et ordinacioni nostre duximus ea vice specialiter reservandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Postmodum vero dicta ecclesia per ipsius Clementis Episcopi obitum, qui extra Romanam Curiam decessit, vacante, Nos vacacione huiusmodi fidedignis relatibus intellecta, ad provisionem ecclesie predicte, de qua nullus preter nos hac vice disponere potuit neque potest, reservatione et decreto obsistentibus supradictis, ne ecclesia ipsa longe vacacionis subiaceret incomodis, paternis et solicitis studiis intendentes, post deliberationem, quam de preficiendo eidem ecclesie personam utilem et etiam fructuosam habuimus cum nostris fratribus diligentem, demum ad te Episcopum tunc Milcoviensem, consideratis grandium virtutum tuarum meritis, quibus personam tuam, prout fidedignorum percepimus testimonio, altissimus insignivit, direximus oculos nostre mentis: intendentes igitur tam dicte ecclesie, quam eius gregi dominico salubriter providere, te a vinculo, quo Milcoviensi ecclesie, cui tunc preeras, tenebaris, de dictorum fratrum consilio et apostolice potestatis plenitudine absolventes, te ad prefatam Plocensem ecclesiam transferimus, teque illi preficimus in Episcopum et pastorem, curam et administracionem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, liberamque tibi tribuendo licenciam ad dictam Plocensem ecclesiam transeundi, firma spe fiduciaque concepta, quod ipsa Plocensis ecclesia, gratia divina tibi assistente propicia, per tue circumspectionis industriam et providenciam circumspectam salubria suscipiet incrementa. Quocirca fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus ad prefatam Plocensem ecclesiam cum gracia nostre benedictionis accedens, curam et administracionem predictas sic diligenter geras et solicite prosequaris, quod eadem Plocensis ecclesia gubernatori circumspecto et fructuoso administratori guadeat se commissam, ac bone fame tue odor ex laudabilibus actibus tuis lacius diffundatur, tuque preter eterne retribucionis premium nostre benedictionis augmentum, et dicte sedis graciam exinde uberius consequi merearis. Datum Avinione v. Idus Octobris. Pontificatus nostri Anno Quinto.

In e. m. Capitulo ecclesie Plocensis, Clero et populo civitatis et diocesis Plocensis, universis Vassallis ecclesie Plocensis, Archiepiscopo Gneznensi, et Kazimiro Regi Polonie Illustri.

Ex Reg. orig. An. V. Tom. XVI. cod. chart. fol. 86.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. pag. 583.

XXXVII.

1357. Ionŭ, Banulŭ Croaţiei şi alŭ Dalmaţiei, confirmă libertăţile şi privilegiele oraşului Sibenicŭ, între cari se cuprinde şi dispositiunea, ca *Românii* de acolo se nu mai pótă pasce vitele lorŭ pe teritoriulŭ comunei Sibenicŭ fără de învoirea orăşenilorŭ 1). 1357.

Nos Ioannes, totius Croatiae et Dalmatiae Banus, memoriae commendantes, tenore praesentium significamus, quibus expedit, vniuersis: quod cum uniuersi Nobiles, ciues et communitas Ciuitatis Sibinicensis per nobilem virum Rodolanum Crassuueracich, ciuem eiusdem ciuitatis, ambasciatorem, et nuncium ipsorum specialem, habita conuersione ad Dominum regem, et eius sacram coronam, libertates siue gratias, donationes et consuetudines inferius declarandas, a nobis instantissime sibi dari postulassent, nos itaque iustis et condignis petitionibus eorumdem annuentes, in persona dicti Domini nostri regis, infrascriptas libertates, iura, gratias, donationes et consuetudines eisdem ciuibus, et communitati supra dictae ciuitatis Sibinicensis, iurando super signo viuificae crucis, sancta Dei evangelia et reliquias Sanctorum concessimus et concedimus, damus et donamus iure perpetuo atque irrevocabiliter habenda, tenenda et possidenda. Primum videlicet: quod omnes iniurias, offensiones et excessus, per ipsos Sibenienses factos et illatos contra regiam Maiestatem, vel eius subditos, aut alios quoslibet, vsque ad haec tempora, quouis modo, parcimus, ignoscimus, dimittimus et indulgemus; nec eosdem ciues, vel quemlibet ipsorum quispiam super excessibus et culpis possit imputare, aggrauare, temporis in euentu aliqualis. Item omnes sententias, deliberationes, acta per Comitem et Curiam; siue per consilia eiusdem ciuitatis, temporibus retroactis facta et ordinata, confirmamus et ratificamus in perpetuum obseruanda. Item omnia priuilegia, gratias, donationes et libertates ipsius ciuitatis, per excellentissimos Principes, olim illustres reges Hungariae datas et concessas, inconcusse et firmiter volumus obseruare; in eis denique libertatibus et donis ipsos ciues ampliare, non minuere intendentes. Item duas insulas Srimaz et Zuri vocatas, cum earum pertinentiis, quas olim commune ladrense illicite occupauerat, in quorum tenutam et possessionem Dominium Venetum eosdem introduxit, restituendo eisdem resignamus pacifice iure haereditario possidendam. Item quod de cetero, videlicet ratione praemissarum insularum, iidem ladrenses, vel alii quilibet, eosdem nullatenus valeant molestare. Item molendina siue Slap, cum flumine Karka, quae nunc possidere dignoscuntur, eisdem in perpetuum gubernanda commisimus. Item nullum castrum, nullaque fortalitia in praedicta ciuitate Sibinici, nec in districtu eiusdem vel extra districtum, quae essent vicina dictae ciuitati, in praeiudicium eiusdem vllo vnquam tempore, aedificare per quoscunque faciemus. Item totum, quod per regimen eiusdem ciuitatis est, in futurum fuerit sententiatum et deliberatum, sit ratum atque firmum, et inuiolabiliter absque contradictione quorumlibet in ciuitate

1) Acestŭ privilegiŭ a fostŭ confirmatŭ şi de Ludovicŭ, regele Ungariei, în 1358. Veţi Fejér, IX. 2. pag. 685.

et districtu obseruandum, nec etiam iidem ciues possint citari, vel cogi in praesentiam quorumvis iudicum extra dictam ciuitatem. Item si per aliquos Banos vel tyrannos, temporibus elapsis, aliqua in ciuitate vel eius districtu fuisset occupata et detenta; ea remaneant illis, qui nunc ipsa possident, nec ratione temporum aliqua molestia in eis inferatur. Item *Vlahi* vel villani in districtu ipsius Ciuitatis, absque licentia et voluntate ciuium pascua ipsorum seu gramina depascere non possint. Item quod nos vel alter quiuis, sub dominio praelibati domini nostri regis constitutus et constituendus, nullum debitum, nullamque collectam a communi dictae ciuitatis vel eius districtus, praeter ius regiarum portarum, quod tributum appellatur, prout in eorumdem priuilegiis continetur, extorquere et exigere valeamus; nec etiam nos, aut alii quicunque, in praescriptam ciuitatem Sibenicensem manu potenti venire valeamus, nisi in quantitate, qua placuerit ciuibus, seu regimini ciuitatis; vnum prandium semel in anno, et non plus, ipsa communitas nobis dare teneatur, et si vlterius in eadem ciuitate voluerimus permanere, super nostra expensa et bona voluntate hospitis nostri, absque molestia quorumlibet ciuium, debemus manere in eadem. Item praefatus Dominus noster rex, et nos in persona eiusdem, totis viribus et potentia ab omnibus aemulis et impetitionibus ipsam ciuitatem cum districtu eiusdem defendere et protegere, cum auxilio et iuramento spondemus et assumimus. Item si aliquando Dominus noster Rex, vel eius successores de proprietatibus et libertatibus dictae ciuitatis quibusuis alienassent et tradidissent, ipsas alienationes idem D. Rex in irritum reuocabit. Item antedictus dominus noster rex, aut nos vel alter, nomine eiusdem Domini nostri regis, obsides de eadem ciuitate nullatenus petere et recipere potest. Item quod praelibata ciuitas Sibinicensis habeat omnem gratiam, libertatem generalem et specialem, quam aliae ciuitates regni Dalmatiae habent ampliorem. Insuper attendentes fidelitatem ciuium praedictae Ciuitatis Sibenicensis, villas Rachnicza, Dazlina et Grabrouei, citra fluuium Karka, ex parte occidentali existentes, item villam Neuest, Coparno, Peremich et Sitnicza locatas, ex alia parte eiusdem fluminis habitas, eidem communitati ciuitatis Sibinicensis, addendo ad districtum eiusdem, dedimus et conferimus in perpetuum possidendas. In cuius rei memoriam praesentes concessimus litteras, pendenti sigillo nostro munitas. Datum in obsidione ciuitatis Nonae die XIV. mensis Decembris Anno Domini M. CCC. LVII.

Fejér, IX. 2. 649.

XXXVIII.

1357. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă posesiunile familiei Oslu din Ungaria, dreptŭ recompensă, pentru serviciele, ce le făcuse Laurenţiu Oslu în resbelulŭ cu *Basarabŭ Românulŭ*, voivodulŭ Ţĕrei românesci. 1357.

Nos Ludouicus, Dei gratia, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et honoris ac montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, praesens scriptum inspecturis, et praesentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore. Regum celsitudo requirit, et sublimium conuenit dignitati, vt intuitus sui oculos tanto iucundius in suos fideles iniiciat, quanto ipsa fidelitas, per quam regum, regnorumque omnium potentia roboratur ceteris virtutibus polliticis est merito praeferenda, et amplioribus praemiis attollenda. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod accedentes in nostrae Serenitatis praesentiam Venerabilis in Christo Pater Dominus Stephanus electus, confirmatus Ecclesiae Zagrabiens. Magistri Iohannes, et Benedictus, filii Laurentii, filii Emerici de genere Ossl, dilecti et fideles nostri, exhibuerunt nobis quasdam litteras patentes, olim Serenissimi Principis, Domini Caroli regis Hungariae, Patris nostri charissimi, bonae memoriae, sub tertio et vltimo sigillo eiusdem in facto villae Sanctae Crucis de Reeche, in Comitatu Zaladien. existentis, confectas tenoris infrascripti; supplicantes nostro culmini prece subiectiua, vt easdem acceptare, approbare, ratificare, ac nostro pro eisdem, et eorum posteris dignaremur priuilegio confirmare. Quarum tenor talis est: Nos Carolus (v. Fejér ad an. 1337). Nos siquidem considerantes grata seruitia, obsequia, ac fidelitates, quibus primum dictus Magister Laurentius, filius Emerici, Pater eorum, tempore praedicti Patris nostri, Domini regis Caroli, coram oculis suae Maiestatis multipliciter effulsit, qui etiam in eisdem seruitiis in terra Transalpina, contra *Bozorod Wajwodam Olachum*, viriliter dimicando, pro regia corona proprii sanguinis sui effusione madidatus extitit interemptus, vt certis indiciis et relatibus fidelium Baronum nostrorum nobis referentium scimus; nec non eorumdem Electi et suorum fratrum, quibus ipsi inter alios fideles nostros specialius claruere, et res ac personas eorumdem dubiis fortunae casibus pro nobis intrepide exponendo, studuerunt complacere nostrae regiae Maiestati. Ex quibus quidem eorum fidelitatibus et seruitiis quaedam specialia velut pauca de pluribus, ne memoriam effugiant posteriorum, praesentibus iussimus annotanda. Quod cum nos acerbum condam Domini Andreae, Ierusalem et Siciliae regis, Germani, et vterini fratris nostri, mortem vlcisci, et vindicare volentes, ad partes vltra marinas accessissemus, dictus Electus, tunc in minori constitutus officio, nobiscum in suis propriis proficiscens sumptibus, ab hinc in amplioribus nostris legationibus et negociis, occasione scilicet accelerationis coronationis eiusdem Domini Andreae regis, nostri fratris, nec non etiam tempore guerrae habitae cum rege Rasciae, in curiam Supremi Pontificis ex nostro iussu est profectus, qui iuxta probitatem, et lau-

dabilem suam industriam, negotia nostra sibi commissa, et confisa, procurauit, et exercuit iuxta decentiam nostrae Maiestatis, ceterum dum secundario ad easdem partes, vltra marinas pro exquirendis nostris aemulis, et pro ampliori vindicta mortis eiusdem fratris nostri supprimenda accederemus, dictus Electus et Magister Iohannes frater suus, nobiscum profecti, gratos inibi nobis et placibiles exhibuerunt famulatus. Praesens etiam dictus Magister Ioannes, ante ciuitatem nostram Iadre vocatam, quam Veneti inimici nostri et aemuli detinent occupatam, grande vulnus sustulit ad scitum nostrae Maiestatis. Quanta insuper fidelitatis insignia quantaque probitatis opera et seruitia fidelia, supra dicti Electus, Magister Ioannes, et Benedictus, fratres sui, exhibere nobis semper studuerunt, et conati extiterunt, nequeunt praesentibus seriatim enarrari. Pro tot igitur et tantis seruitiorum eorumdem praeclarissimis meritis, praeattactas literas patentes iam dicti Patris nostri in facto supra dictae villae Sanctae Crucis de Reech confectas, omni prorsus suspicione destitutas, vt diligenti examinatione exinde habita comperimus, tenore earumdem toto, de verbo ad verbum praesentibus inserto acceptamus, approbamus, et ratificamus, ac easdem cum praefata villa et possessione, in tenoribus earumdem expressa, ex certa scientia, de plenitudine nostrae regiae potestatis eisdem, et eorum posteris, haeredibus et successoribus vniuersis, ex se legitime descendentibus, confirmamus praesentis priuilegii nostri patrocinio mediante; saluis iuribus alienis. In cuius rei memoriam, firmitatem perpetuam, praesentes eisdem concessimus litteras nostras priuilegiales, pendentis et authentici sigilli munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo Patris, Domini Nicolai Archiepiscopi Colocen. aulae nostrae Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini MCCCLVII. Quindecimo kalen. Mensis Februarii, regni autem nostri anno sedecimo. Venerabilibus in Christo Patribus, Domino Nicolao Strigonien. locique eiusdem Comite perpetuo, Uglino Spalaten. Archiepiscopis; Nicolao Agriensi, Demetrio Varadiens. Nicolao Quinque Ecclesien. Ioanne Vesprimien. eodem Stephano Electo, confirmato Zagrabien. Colomano Iaurien. Thoma Chanadiens. Michaële Vacien. Petro Boznen. Transiluana sede vacante, Fratribus Thoma Syrmien. Stephano Nittriens. et Blasio Tinninien. Ecclesiarum Episcopis. Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Konth Palatino et Iudice Cumanorum; Chikow Magistro Thauarnicorum nostrorum, Andrea Wajuoda Transyluano, Comite de Zonuk, Comite Nicolao Iudice Curiae nostrae, Nicolao Bano de Machow, Leustachio Banatum totius Sclauoniae tenente, Comite Simigien. Albensi et Tolnen. Leukus Dapiferorum, et Pincernarum, Dionysio Agazonum, Thoma Ianitorum nostrorum Magistris et Simone Comite Posonien. aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, IX. 2. 586.

XXXIX.

1357. *Chinezii români, Fărcaşŭ, Grigorie şi Nicolae,* fiii lui Socolŭ, cedézã lui Ionŭ Bisenulŭ moşia lorŭ numitã Valea-Secaşului, din comitatulŭ Caraşului [1]. 1357.

Nos Capitulum ecclesie Chanadyensis damus pro memoria, quod accedens ad nostram presenciam farkas, Gregorius et Nicolaus fily Zokul, in sua, et in prenominatorum farkasy et Nicolai fratrum suorum personis vigore predictarum literarum procuratoriarum, parte ex altera, magister Johannes Bissenus Castellanus de Ersomlou, propositum extitit per eosdem oraculo viue vocis et relatum, quod ipsi in facto possessionis Zekaspotak vocate in Comitatu de Crasso existentis, taliter inter se concordassent, quod ipsi farkas, Gregorius, et Nicolaus fily Zokul dictam possessionem Zekaspataka, ipsi magistro Johanni, resignassent, et de omni Jure et dominio eiusdem se ipsos (el)ocassent et excepissent, Ita tamen, quod vnam sessionem terre, vbi quinquaginta mansiones in facie eiusdem terre, cum omnibus vtilitatibus scilicet terris arabilibus Siluis fenetis et alys vtilitatibus vniuersis ad easdem quinquaginta mansiones sufficientibus, secundum estimacionem proborum virorum tunc per partes adducendorum, vbi idem magister Johannes assignabit, dare tenebitur perpetuo, quousque ipsis filys Zokul, a domino Rege aliam terram seu vallem poterit impetrare perpetuam, Et postquam inuenerit, predicti fily Zokul, ipsam terram pro quinquaginta mansionibus assignatam, ipsi magistro Johanni tenebuntur resignare, Datum feria tercia proxima ante festum beati Nicolai confessoris. Anno domini Millesimo CCC^mo^ quinquagesimo septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. 32.

XL.

1358. Procesulŭ dintre *Chinezii români, Fărcaşŭ şi Grigorie,* cu Magistrulŭ Ionŭ Bisenulŭ pentru moşia numitã Valea-Secaşului din Banatŭ. In documentŭ se face amintire şi de Chinezii *Basarabŭ* din Caraşulŭ-mare şi Caraşulŭ-micŭ. 1358.

Nos Comes Nicolaus de Zeech Judex Curie serenissimi principis domini Lodouici dei gracia Incliti Regis Hungarie, Comitatusque de Turuch tenens honorem, Memorie commendantes significamus tenore presencium, quibus expedit vniuersis, Quod cum magister Johannes bissenus Castellanus de Ersomlow Gregorium farkasium et Nicolaum filios Zekul, ob contradictoriam inhibicionem statucionis cuiusdam vallis Zekaswelgh vocata legitime citacionis modum obseruando, contra se in Regiam presenciam in causam

1) Cf. Documentulŭ Nr. XL.

attraxisset, et ipsa causa, quibusdam prorogacionum cautelis, et terminis interuenientibus, ad octauas festi beati Mychaeles archangeli proxime preteritas prorogatiue deuenisset Tandem ipsis octauis aduenientibus, Stephanus filius Benedicti de Echer, pro ipso magistro Johanne bisseno, cum procuratorys litteris Capituli ecclesie Chanadyensis ad nostram veniendo presenciam, contra predictos Gregorium, farkasium et Nicolaum filios Zokul, In figura nostri Judicy, quasdam litteras dicti Capituli ecclesie Chanadyensis, formam possessionarie reambulacionis exprimentes, asserens accionem, et proposicionem eiusdem magistri Johannis in eisdem contineri nobis presentarat, In quarum tenoribus manifeste reperiebatur, quod cum idem magister Johannes bissenus Regium adiens conspectum, suas fidelitates, et fidelium seruiciorum preclara merita, eidem domino Regi exhibitas et impensa proponens, et declarans, quasdam terras Regales, seu valles, vnam scilicet Zekuswelgh vocatam, Inqua quidem Ryuulus Zekaspatak nominatus curreret Juxta fluuium Karassou existentem et habitam, quam antea quondam farkasius et Gregorius fily Zokul, *Kenezy*, tenuisse et conseruasse dinoscebantur ante cuiusdam Montane Regalis Zekusbanya incipiendo vsque metas seu terminos possessionum seu terrarum Castri eiusdem Regie maiestatis, Crassou vocati, et aliam vallem in qua Ryuulus Kuespatak meari assertur, a Capite eiusdem Ryuuli incipiendo, quousque caderet in Ryuulum Nyaragh nominatum in Comitatu de Crassou existentes asserens ipsas Regie collacioni pertinentes fore ab eodem domino Rege sibi, Item andree et Mathye fratribus suis vterinis dari et conferri perpetuo postulasset, verum quia de qualitate et quantitate dictarum terrarum, atque vallium, vtrum modo premisso sue Regie collacioni pertinent necne veritas non constitisset, Ideo idem dominus noster Rex fidelibus suis Capitulo ecclesie Chanadyensis firmiter precipiendo mandasset, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Nicolaus filius pauli de Kuthres homo sue Regie maiestatis, ad faciem dictarum terrarum atque vallium, in dicto Comitatu existencium vicinis et commetaneis earundem vniuersis legitime inibi conuocatis et presentibus accedendo, si easdem modo premisso sue Regie collacioni pertinentes fore inueniret, statueret ipsas predicto Johanni dicto Beseneu, noue donacionis sue Regie titulo perpetuo possidendas, si non fieret contradictum, Contradictoribus autem si qui fierent, contra eundem in suam Regiam presenciam ad terminum competentem legitime euocatis, Tandem ipsius statucionis seriem, si necesse fieret nomina contradictorum et euocatorum, cum termino assignato Regie fideliter rescriberet maiestati Capitulum Chanadyense prenotatum, Tandem ipsum Capitulum, mandatis et preceptis ipsius Regie celsitudinis obedientes vt tenerentur, cum predicto Nicolao filio pauli homine Regio, vnum ex ipsis magistrum Martinum archydiaconum de Karasou, socium et concanonicum ipsorum pro testimonio fidedignum, ad premissa exequenda transmisissent, Qui demum ad eos reuersi, eidem concorditer retulissent, Quod sabbato proximo, post festum beati Jacobi apostoli, proxime preteritum, ad faciem cuiusdam vallis Zykaswelgh vocate, In qua esset Ryuulus Zykaspatak nominatus accessissent, vbi plenam Inquisicionem facere nequiuissent, quia multi Nobiles et commetanei vocati vt dixissent propter diuersos labores

ipsorum venire nequiuissent, qui autem venissent ab illis sciuissent, quod terra Regalis esset, et ad Regiam pertineret collacionem, et cum eandem ipsi magistro Johanni statuere voluissent, huic statucioni Gregorius et farkasius fily Zokul pro se ipsis personaliter, et pro Nicolao fratre ipsorum contradixissent, quosquidem Gregorium et farkasium et Nicolaum, contra eundem magistrum Johannem, idem homo Regius presente testimonio dicti Capituli ad octauas festi beati Regis Stephani proxime preteritas citauisset in presenciam Regie maiestatis, asserens ipse Stephanus legitimus procurator ipsius magistri Johannis, vt hoc scire vellet ab eisdem qua racione fecissent prohibicionem prenotatam, Quo audito Mychael filius Benedicti, pro eisdem Gregorio, farkasio et Nicolao, cum procuratorys litteris Capituli ecclesie Chanadyensis exurgendo responderat ex aduerso, quod serenissimus princeps dominus Karolus quondam Illustris Rex Hungarie bone memorie, in ipsis vallibus duas possessiones Zekas nominatas cum suis pertinencys intra metas earundem existentibus, predicto Zokul, patri ipsorum Nicolai Gregory et farkasy pro meritorys seruicys ipsius Zokul, mediantibus literis suis Regalibus dedisset et contulisset, et ex eo ipsi farkasius, Nicolaus et Gregorius non in statucione aliarum aliquarum possessionum nisi in statucione predictarum duarum possessionum Zekas nominatarum et suarum pertinenciarum intra metas earundem existencium fecissent prohibicionem prenotatam, sed ipsa Instrumenta quibus mediantibus dicte possessiones Zykas nominate ipsi Zekul patri eorundem farkasy Gregory et Nicolai per predictum dominum Karolum Regem collate fuissent, exhibere non vallerent, pro eo, quia *Bozorad Kenezius* de Nog Carassou et *alter Bozorad* de Kyskarassou, propria eorum auctoritate et potentia cum eorum complicibus feria secunda proxima, post festum beati Mathey apostoli, noctis in silencio manibus armatis preconcepta malicia, ad domum ipsorum veniendo, ipsos interficere voluissent, et nisi fuge presidio euadere potuissent, vtique interfecissent eosdem, domos autem ipsorum igne conbussissent, In quo incendio dampna plusquam quadraginta marcarum eisdem irrogassent literaliaque eorum Instrumenta super possessionibus ipsorum Kethzykas nominatis confecta et emanata, in eadem domo concremata extitissent, sed si Juri consonum fore videretur, tunc ad requirendum tenorem earundem literarum priuilegialium, dicti domini Karoli Regis terminum vlteriorem eis dare dignaremur, vnde nos hys perceptis vnacum Baronibus, et Nobilibus Regni nobiscum in Judicio sedentibus adiudicantes comiseramus eomodo, vt prenominati, farkasius, Gregorius et Nicolaus fily Zokol, tenorem predictarum literarum priuilegialium prenominati domini Karoli Regis, vsque octauas diei Strennarum tunc venturi, requirere, et reinuenire, ac in predictis octauis diei Strennarum tenorem premissarum literarum priuilegialium ipsius domini Karoli Regis si inueniri possent coram nobis exhibere tenerentur, Quo viso Judicium et Justiciam facere valeremus inter partes prout fieret oportunum, Tandem ipsis octaui diei Strennarum aduenientibus, dominicus filius Wyda, pro ipso magistro Johanne bysseno cum procuratorys litteris predicti Capituli Chanadyensis ab vna, et prenominatus Gregorius filius Zokul pro se personaliter, et pro prenominatis farkasio et Nicolao fratribus suis, cum procuratorys litteris

eiusdem Capituli, parte ab altera, ad nostram veniendo presenciam, super facto premisse vallis Zekaswelgh vocate, se ad pacis reformacionem per nos admitti postularant, Cumque nos easdem partes ad ipsius pacis reformacionem beniuole admisissemus, Tandem prenominatus dominicus filius Wyda legitimus procurator dicti magistri Johannis Bisseni ex vna, et prenominatus Gregorius filius Zokul, in sua, et prenominatorum farkasy et Nicolai fratrum suorum personis vigore predictarum literarum procuratoriarum, parte ex altera, ad nostram Judiciariam redeundo presenciam, quasdam litteras prenominati Capituli Chanadyensis hunc tenorem continentes nobis presentarant.

(Urmézã documentului precedentŭ Nr. XXXIX.)

Quarum litterarum exhibicionibus factis, cum nos ipsum dominicum filium Wyda legittimum procuratorem dicti magistri Johannis Bysseni, et Gregorium filium Zekul in sua, et predictorum farkasy et Nicolai fratrum suorum personis, de eo vtrum ipsi videlicet magister Johannes byssenus, et Gregorius, farkasius, ac Nicolaus fily Zokul, premissam possessionariam composicionem et ordinacionem, inter ipsos Juxta seriem, et continenciam literarum prenominati Capituli Chanadyensis, premisso modo factam et stabilitam inter se vellent observare vel ne, ternario numero vt nostro incumbit officio habuissemus requisitos, mox prenominatus dominicus filius Wyda, ipsum magistrum Johannem Byssenum, vigore premissarum litterarum procuratoriarum dicti Capituli Chanadyensis, et prefatus Gregorius filius Zokul se personaliter, et predictos farkasium ac Nicolaum fratres suos, In quorum personis legittimus existebat procurator, prenominatam possessionariam composicionem et ordinacionem, vt premittitur inter ipsos factam, Juxta seriem et continenciam literarum prefati Capituli ecclesie Chanadyensis, sine variacione aliquali perpetuo inter se obseruare, et in nullo retractare velle affirmarant pluries coram nobis replicando, vnde quia partes prenotate se in dominium possessionariorum suorum Jurium, per nos legittime introduci postulabant Ideo vnacum Baronibus et Nobilibus Regni, nobiscum in Judicio assedentibus, et eisdem partibus id benivole assumpmentibus, adiudicantes commiseramus, quod Nicolaus filius Johannis de Hord, vel andreas filius Nicolai de Zenthmarton, aut petrus filius Beke, siue Ladislaus filius Nicolai de Nezde pro parte prefati magistri Johannis Bisseni actoris, Item Nicolaus filius andree de Berkez, vel Mychael de Arusnuk, aut Johannes filius petri de Woya pro parte predictorum filiorum Zokul, alys absentibus homines Regy, presentibus testimonys prefati Capituli Chanadyensis, que per ipsum Capitulum ad id amicabiliter transmitti postularamus, in octauis festi pasce domini tunc venturis, ad faciem predictarum possessionum Zekaspatak vocatarum, vicinis et commetaneis suis vniuersis legitime conuocatis et presentibus vel earum legitimis procuratoribus presentibus accederent, et easdem possessiones Zekaspatak vocatas, ipsi magistro Johanni Bysseno, secundum seriem, et continenciam predictarum literarum Capituli Chanadyensis, eo Jure quo sibi dinoscerentur pertinere statuerent et committerent perpetuo possidendas tenendas pariter et habendas, Ita tamen, quod vnam Sessionem terre de eisdem vbi quinquaginta mansiones fieri possent, in facie eiusdem terre, cum omni-

bus suis vtilitatibus, scilicet terris arabilibus, Siluis, fenetis et alys quibuslibet vniuersis, ad easdem quinquaginta mansiones sufficientibus, secundum estimacionem proborum virorum, per partes illic adducendorum, in illa parte, vbi idem magister Johannes assignaret, eisdem filys Zokul signis metalibus consignando perpetuo applicare et statuere tenerentur, quousque idem magister Johannes Byssenus pro ipsa terra, aliam terram equiualentem, ipsis filys Zokul, a domino nostro Rege possit et valeret impetrare, Et posthec premissarum possessionariarum statucionum seriem, cum cursibus metarum, et tocius peracti negocy processu, ad octauas festi beati Georgy martiris similiter tunc venturas, per partes nostro Judiciario examini volueramus reportari, denique nobis in quindenis festi Penthecostes, vnacum prelatis Baronibus et Nobilibus Regni in nostra sede Judiciaria sedentibus, causalesque processus quorumlibet coram nobis litigancium, in statera equitatis dimecientibus, magister Petrus literatus pro ipso magistro Johanne Bisseno, cum procuratorys litteris Regalibus, ad nostram accedendo presenciam, quasdam litteras predicti Capituli Chanadyensis memoriales nobis presentauit, In quibus comperimus haberi manifeste, quod ipsum Capitulum Chanadyense, visis litteris nostris formam Judiciarie sentencie nostre exprimentibus cum Nicolao filio Johannis homine Regio, in ipsis litteris nostris assignato vnum mississent ex ipsis, scilicet magistrum Stephanum socium et concanonicum ipsorum, hominem eorum pro testimonio fidedignum ad exequenda in eisdem litteris nostris contenta, qui demum ad ipsum Capitulum reuersi, eidem concorditer retullissent, quod ipsi in octauis festi pasce domini proxime preteritis, vnacum Gregorio procuratore magistri Johannis Bysseni, tunc Castellani de Ersomlou, ac Gregorio, Farkasio, et Nicolao filys Zokul, ad facies possessionum Zekaspataka vocatarum in Comitatu de Crassou existencium accessissent, et cum easdem Juxta veteres ipsarum metas et antiquas reambulare voluissent, propter magnam Niuem, tunc inibi existentem reambulare nequiuissent, sed ex voluntate parcium ambarum ad octauas festi penthecostes tunc proxime venturas sine aliquo grauamine prorogassent, aduenientibus ipsis octauis, iterato ad facies dictarum possessionum accessissent, et easdem Juxta veteres metas et antiquas, vicinis et commetaneis earundem legitime conuocatis et partibus presentibus reambulassent, reambulatasque et ab aliorum possessionibus separatas et distinctas, ipsi magistro Johanni Bysseno, nullo contradictore existente statuissent perpetuo possidendas tenendas pariter et habendas, Ita tamen, quod vnam sessionem terre de eisdem, vbi quinquaginta mansiones fieri possent, ipsis Gregorio, Farkasio et Nicolao filys Zokul commisissent eodemmodo possidendas et habendas, quousque dictus magister Johannes, a domino nostro Rege, aliam terram equiualentem, ipsis filys Zokul posset et valeret impetrare, Quarumquidem possessionum et dicte Curie Sessionalis, mete, hoc ordine distingerentur, Prima enim meta, inciperet Juxta fluuium Zekas vocatum circa viam magnam a parte septemtrionali, deinde ascendendo tenderet ad montem ladamer Hege dictum, versus dictam partem septemtrionalem, et ibi in latere eiusdem montis esset vna meta terrea, et ascendendo ad verticem eiusdem montis Ladamerhege dicti, Intrandoque quandam viam, per quam eundo et perueniendo, ad antiquam metam terream,

posuissent vnam novam, deinde autem procedendo per verticem predicti wlgariter Beerch dicti flectendo versus occidentem, Juxta eandem viam esset vna meta terrea, ab inde procedendo in eadem esset vna meta terrea, posthec autem eundo per paruum spacium per terras arabiles esset vna meta terrea, Inter quas supradictas metas esset quidam locus palodinosus, postmodum flectendo, ad partem dextram, versus partem iterum septemtrionalem perueniendo ad quondam metam piri esset vna meta terrea, posthec autem directe transeundo, versus partem septemtrionalem, per quasdam terras arabiles per Berch supradicti montis esset vna meta terrea noua, deinde modicum transeundo et perueniendo, ad quendam lacum directe versus septemtrionem, vbi finite essent mete filiorum Lodomery esset vna meta terrea, postmodum transeundo per duas valles descedendo, versus partem occidentalem esset vna meta terrea, et sic procedendo, ad fluuium Zapanus dictum, et eundem fluuium transeundo versus partem occidentalem directe ascenderet, ad verticem cuiusdam montis Berch dicti, et iret per eundem Berch, ad quendam lacum magnum versus partem septemtrionalem ascedendo ad montem peterhege dictum, abinde iret ad montem prybrathmagyla vocatum et sic tenderet per quandam semitam versus partem orientalem descendendo seu reflectendo ad fluuium pud . . . aspataka nominatum, et sic perueniendo ad Metas Zekasbanya vocatas, et ibi flectendo ad partem orientalem ascendendo ad laterem cuiusdam montis, ibi esset vna meta terrea erecta, et sic ad verticem Montis eundo, versus partem orientalem perueniendo ad Caput Zalathnukpatakfew vocatum, Ibi esset vna meta terrea erecta, Inde progrediendo per verticem montis predicti, per quendam semitam transiret ad partem meridionalem perveniendo ad meatum Chremaspatakfeu dictum, et ibi modicum flectendo, tenderet ad magnam siluam ad quasdam terras extirpatas, et ibi esset vna meta terrea erecta, per eandem partem meridionalem tenderet quedam semita posita pro meta per terras extirpatas supradictas per verticem cuiusdam montis, usque ad meatum fluminis Supan dicti, qui flueret in fluuium Crassou, deinde flecteret se per verticem cuiusdam montis, ad partem occidentalem per quandam Siluam, et perueniendo ad quasdam terras arboribus eradicatas, similiter viam habendo pro meta, et ibi esset vna meta terrea erecta, Juxta eandem semitam supra caput Kumapataka dictum, et sic procedendo per easdem terras eradicatas perueniendo ad finem predicti montis, ad Capita Nyarazty et Kumanpataka fluuiorum, Ibique esset vna meta terrea erecta, abinde autem transeundo per quasdam siluas, et perueniendo ad vnum montem supra secundum fluuium Nyaraztya dictum, ibi esset vna meta terrea, deinde autem per verticem eiusdem montis flectendo ad partem occidentalem, et perueniendo ad alium montem esset vna meta terrea erecta, et sic tendendo per verticem ipsius montis a parte Gegeuch, et fluuy Crassou, esset vna meta terrea erecta, abhinc progrediendo per verticem alterius in medio ipsius montis a parte occidentali, esset vna meta terrea erecta, deinde flectendo ad primam septemtrionalem, perueniret ad primam metam vbi incepisset, et ibi terminaretur, Item mete ipsius loci sessionalis ipsis filys Zokul pro quinquaginta mansionibus assignati, discurrerent per huncmodum, Prima enim inciperet a parte occidentis circa quandam ar-

borem in wlgo Haas vocatam, vbi esset vna meta terrea erecta deinde egrediendo procederet ad montem Lodomery vocatum, et ibi circa quandam arborem in wlgo Gyartyan vocatam, esset vna meta terrea erecta, abhinc procedendo circa quandam arborem quercus esset vna meta terrea erecta, deinde procedendo ad partem septemtrionalem esset vna meta terrea erecta, abhinc egrediendo, ad partem orientalem, perueniret ad quendam Ryuulum Karachunpataka vocatum, et in Capite eiusdem Ryuuli, essent posite due mete terree, quarum una separaret ipsis filys Zokul, alia vero magistro Johanni predicto, deinde procedendo perueniret ad quasdam segetes, et in medio dictarum segetum essent posita duo signa metalia, abhinc procedendo, perueniret ad quandam semitam que semita caderet ad Karachunpathaka vbi essent erecte due mete terree, abinde procederet ad quendam Ryuulum, qui Ryuulus caderet ad Zekas, cuius quidem pars inferior pro filys Zokul, superior vero pro magistro Johanne separaret, deinde transeundo curreret ad domum farkasy, et ibi super vnam arborem piri esset factum quoddam signum metale, adhinc procedendo perueniret ad vnum montem Berch vocatum, de quoquidem Beerch procederet ad domum pradad Kenezy, et ibi Juxta metas magistri Johannis Bisseni esset vna meta terrea erecta, et ibi terminaretur, adiunxisset eciam, quod saluas et terras Siluestres, communiter vti et participere commisissent, Quarum literarum exhibicionibus factis et perlectis continencys earundem prenominatus magister petrus, eidem magistro Johanni Bisseno super premissis medelam equitatis per nos postulauit impertiri, verumquia per predictos Regium et Capituli Chanadyensis homines, predictas possessiones Zekaspataka, vicinis et commetaneis earundem legitime conuocatis, et partibus presentibus, per premissas metas reambulatas, et ab aliorum possessionibus separatas et distinctas, Ipsi magistro Johanni bisseno, nullo contradictore existente perpetuo possidendas tenendas pariter et habendas, statuisse, et vnam Sessionem terre de eisdem, ubi quinquaginta mansiones fieri possent, ipsis Gregorio, farkasio, et Nicolao filys Zokul eomodo possidendas et habendas, quousque dictus magister Johannes, a domino nostro Rege aliam terram equiualentem, ipsis filys Zokul possit et valeret impetrare, Juxta formam nostre Judiciarie commissionis, et eciam earundem parcium compositiuam vnionem commisisse, ex serie preexhibitarum literarum Capituli ecclesie Chanadyensis experiebam(ur), Ideo vnacum eisdem prelatis Baronibus et Nobilibus Regni, premissas possessiones Zekaspataka, nuncupatas, eidem magistro Johanni, sub premissis metis, et metarum distinccionibus, excepta premissa sessione ipsis filys Zokul modo premisso commissa, eo Jure quo sibi dinoscuntur pertinere, nostra Judiciaria potestate commisimus et reliquimus perpetuo possidendas tenendas pariter et habendas, saluo Jure alieno In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, presentes litteras nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas, Datum in Wissegrad duodecimo die quindenarum festi penthecostes predictarum, anno domini Millesimo CCC^{mo} quinquagesimo octauo.

XLI.

1358. 1358. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* se pótă trece fără nici o împedecare pe la Buzĕŭ şi pe la Prahova cu marfele lorŭ în Ţéra românéscă.

Ludouicus, Dei gracia Rex Hungarie, fidelibus suis Iudici, Iuratis et vniuersis Ciuibus ac hospitibus de Brasso salutem et graciam. Noueritis, quod nos vobis et vestre vniuersitati de gracia concessimus speciali, vt vos cum Vestris mercimoniis, et quibuslibet rebus inter Bozam et Prahom, a loco Uz, vbi fluuius Iloncha vocatus in Danobium, vsque locum, ubi fluuius Zereth nominatus similiter in ipsum Danobium cadunt, transire possitis libere et secure; nec vos aliquis in ipso vestro transitu indebite valeat impedire. Datum in Veteri Buda, in vigilia beatorum Petri et Pauli Apostolorum. Anno Domini M.CCC.L. octauo.

Fejér, IX. 2. 688.

XLII.

1359. 1359. Andreiŭ, Voivodulŭ Transilvaniei, restitue episcopiei din Alba-Iulia dişmele, ce le luase de la *castrensii din districtele Cicĕŭ, Cetate de-baltă, Deva,* etc.

Nos Andreas Vajuoda Transiluanus et Comes de Zonuk significamus — — — vniuersis, quod cum nos iuxta continentias litterarum Excellentissimi Principis Domini Ludouici, Dei gratia, illustris regis Hungariae, Domini nostri, in quindenis Festi B. Georgii Martyris inter venerabilem in Christo patrem Dominum Dominicum eadem et apostolica gratia Episcopum Transiluaniae, et Capitulum eiusdem, et inter Nos arbitrarium per octo probos viros, quorum quatuor idem Dominus Episcopus et Capitulum suum, alios quatuor nos, in villam Magistri Petri, filii Nicolai quondam Vice-Vajuodae Warada vocatam, adducere tenebamur, praesente eodem Magistro Petro, homine regio, per eundem Dominum regem ad hoc deputato, sub testimonio Conuentus Ecclesiae Beate Virginis de Clus-Monostra, super omnibus iniuriis, damnis, et specialiter ablatione, et perceptione decimarum et aliarum quarumlibet discordiarum generibus quomodocunque eatenus inter predictos D. Episcopum et Capitulum suum ac inter nos subortis et concitatis fieri debuisset: tandem ipsis quindenis aduenientibus, ad locum praedictum, tam per ven. in Christo Patrem, Dominum Dominicum, et Capitulum suum, suis arbitratoribus, et per nos similiter nostris arbitratoribus adductis, ipsisque et memorato Magistro Petro quondam Vice-Vajuoda, ac Magistro Petro Notario, homine Conuentus eiusdem, prae-

sentibus, inter cetera idem Dominicus Episcopus, et suum Capitulum exhibuerunt nobis litteras regias, quam plures, quarum datae vnius sabbatho proximo ante festum Pasce Domini, alterius die Dominico proximo post festum B. Iacobi Apostoli, tertiae vero secundo die conuersionis B. Pauli Ap. consequenter in Visegrad in anno Domini M.CCC. quinquagesimo septimo emanatas, in quibus praedictus Dominus noster Rex primo secundo et tertio nobis firmis dabat in mandatis, vt decimas praeattacti D. Episcopi et sui Capituli in partibus Transiluanis, vbique in villis sub honore Vajuodatus et tenuti nostri extensione habitas remitteremus, et reassignaremus, ac per ad nos pertinentes remitti et reassignari faceremus, et neque nos manus nostras, et ad nos pertinencium intromitteremus, vel intromitti de iisdem permitteremus de perceptis autem nos et etiam pertinentes ad nos, satisfaceremus. Ideo nos mandatis et dictis ipsius Domini nostri regis obedientes, nec etiam regiis edictis Domini nostri regis contraire videamur, vniuersas decimas memorati Domini Episcopi et sui Capituli, cum omnibus suis iuribus, in villis ad castra Cichó, Baluanus, Leta, Kukulleu, Wywár et Dewa, nec non in aliis villis, quibuslibet sub honore nostri Vajuodatus existentibus habitas, quas quidam Vajuodae praedecessores nostri occupando perceperunt, et nos demum percepimus, et percipi fecimus, prout alii Vajuodae praedecessores nostri, persoluere perceptis decimis fuissent consueti, coram praefatis homine regio et testimonio dicti Conuentus, iuxta praeceptum Domini nostri regis pro eo etiam, vt omnis litis materia et dissidii fomes de medio nostri radicitus exstirpetur, et nos falce pacis mutuo inuicem valeamus amplexari, remisimus et resignauimus, imo remittimus et reassignamus vigore praesentium mediante; exceptis tamen decimis villae Bun, quas quia in ipsis litteris regis mentio de factis Decimarum eiusdem villae Bun, non fiebat, sine scitu et consensu praefati Domini nostri regis remittere non valemus. Assumentes, vt a modo et deinceps nullo modo, sub aliquo colore quaesito, supra notatas decimas, occupando percipiemus, nec per ad nos pertinentes percipi faciemus, manus nostras, et ad nos pertinentium omnino eximendo de eisdem, nisi a supradictis, Domino episcopo, et suo capitulo, vel procuratoribus suis, ad hoc deputatis, Nos vel ad nos pertinentes emere et comparare possimus iuxta valorem decimarum earumdem. Quamobrem vniuersis Castellanis, officialibus, et pertinentibus ad nos quibuslibet praesentibus et futuris, firmiter praecipimus et mandamus, quatenus nullo modo amplius praedictas decimas Domino Episcopo et suo Capitulo prouenientes et prouenire debendas occupare, occupatasque percipere praesumatis quoquomodo; omnino manus vestras eximentes ab iisdem; nihilominus de decimis per vos perceptis praenotatis Domino Episcopo et suo Capitulo satisfaciatis; et sicut grauissimam indignationem regiam et nostram incurrere formidatis, aliud facere non audeates in praemissis, vt aliqua improperia ex parte Domini nostri regis nobis non interueniant in hac parte. Datum Albae in quindenis festi B. Georgii M. praedictis. Anno Domini M.CCC.LIX.

Fejér, IX. 3. 131.

XLIII.

1359. 1359. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce lui *Carapatŭ, fiulŭ lui Stanislavŭ*, din Ţéra-Românéscă şi altorŭ soţi ai sĕi, moşia Ricaşŭ din Banatŭ, ca recompensă pentru serviciele militare, ce i le prestase în Dalmaţ'a.

Ludouicus, Dei gratia Hung. Dalm. Croat. Rame, Seru. Gallic. Lodom. Comanie, Bulgarieque Rex, Princeps Salernitanus et Honoris ac Montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, presentibus ac futuris. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod nos attendentes fidelium seruiciorum merita Karapath Stanislai, Negne Wlanyk, Nicolai et Ladislai, filiorum Ladislai, filii Zovna, Olachorum nostrorum fidelium, qui eo tempore, quo Alex. Bazaradi. Vajuoda Transalpinus, nos pro Domino naturali recognoscere renuebat, vt ipsos non rerum damna, non vastus Possessionum, nec mortis iniurie, nec aliorum periculorum terrores poterant ab huiusmodi fidelitatis constantia reuocare; imo relictis omnibus possessionibus eorum et bonis in Transalpinia habitis, nostrae Maiestati se obtulerunt fideliter seruituros. Quo facto semper vestigia nostre Maiestatis imitantes, in continuis nostris expedicionibus et specialiter ante Iadram, in partibus Transmarinis, se ipsos fortune casibus exponendo, continuos labores et sollicitudinis curas, et adversariorum anfractus, viriliter supportantes, cum eorum sanguinis effusione se studuerunt reddere nobis gratiosos; racione quorum, licet iidem, meritis suorum seruiciorum exigentibus, multo plura a nobis mereantur: tamen in particularem retribucionem seruiciorum eorumdem, quandam possessionem Rykas vocatam, iuxta fluuium Kystemes existentem, cum villis Zenthleluk, Vasahaza, Ujtigulmad — — — que quidem possessiones et villae, quondam Nicolai, Philippi et Iohannis, infidelium Patris nostri et nostrorum fuerant, et tandem exigentibus infidelitatis eorum demeritis, predicte possessiones eorum, iuxta regni nostri consuetudinem approbatam, manibus Patris nostri et per consequens nostris exstant legitime deuolute; cum omnibus earum vtilitatibus, pertinenciis donauimus, contulimus, iure perpetuo possidendas et habendas. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis, et authentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo Patris, Domini Nicolai, Archiepiscopi Strigonien. locique eiusdem Comitis perpetui, aulae nostre Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M. CCC. LIX. quarto kal. Septemb. Regni autem nostri XVIII. Vener. PP. et Dominis eodem Nicolao Strigon. Thoma Colocen. Ugolino Spalat. Nicolao Iadren. Elia Ragus. Archiepiscopis. Nicolao Agriens. Demetrio Varad. Dominico Transilu. Gregorio electo confirmato Chanad. Paulo Quinqueecclesien. Colomanno Iaurien. Ladislao Wesprim. Stephano Zagrab. Michaële Vachien. Petro Bosnen. Fratribus Michaële Scardonen. Portiua Senn. Radoslao Carbauien. Episcopis Ecclesias dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Konth Palatino et Iudice Comanorum, Andrea Vayuoda Transilu. Comite Nicolao, Iudice Curie nostre, Leustachio

regni Slauon. Nicolao Zeech Croat. et Dalm. Nicolao de Machou, Banis, Leukus Dapiferorum et Pincernarum, Dyonisio Agazonum nostrorum Magistris, ac Magistro Simone, Comite Posoniensi, aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, IX. 3. 33.— Ibid. An. 1361 pag. 253.

XLIV.

1360. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Dragoşŭ*, 6 sate românesci in ţinutulŭ Maramureşului, ca recompensă pentru serviciele militare, ce i le-a făcutŭ in Moldova. 1360.

Ludouicus, Dei gratia, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, ac Honoris montis sancti Angeli Dominus, omnibus Christi fidelibus, praesentibus pariter et futuris, praesentium noticiam habituris, salutem in omnium saluatore. Regia celsitudo solet sibi subiectos, ad gradum provehere altiorem, vt exinde corona et Tronus regalis attollatur, numerusque fidelium augeatur. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod nos multimodis fidelitatibus et fidelium obsequiorum preclaris meritis *Dragus*, filii Gyulae, fidelis Olahi nostri de Marmarussio, in memoriam nostrae Celsitudinis reductis, que seruicia in plerisque nostris negociis, et expeditionibus sibi commisis, et confisis, specialiter autem in restauratione *terrae* nostrae *Moldauanae*, plures Olachos rebellantes a via debitae fidelitatis deuiantes, iuxta suam industriosam virtutem ad constantem fidelitatem regiae coronae obseruandam, vigili cura, et indefessa solicitudine reducendo, iuxta sui status et possibilitatis exigentiam nostrae exhibuisse, et impendisse cognouimus Maiestati; volentes eidem pro praemissis suis obsequiosis meritis, regio occurrere donatiuo, vt ceteri hoc viso ad debitae fidelitatis opera exercenda facilius inuitentur, discantque sub Principe glorioso deuotius famulari, in condignam retributionem seruitiorum aliqualem, quasdam *villas* nostras *Olachales*, Zalatina, Harpatokfalua, Kopácsfalua, Deszefalua, Hernershaza, et Sugatugfalua vocatas, in Marmarusio existentes, cum omnibus earum fructuositatibus, prouentibus nostris quinquagesimalibus, collectis, debitis, et aliis vtilitatibus vniuersis, nouae donationis nostrae titulo dedimus, donauimus, et contulimus praefato Dragus, et per eum Gyulae, et Lad. filiis suis eorumque heredibus et posteritatibus quibuslibet iure perpetuo, et irreuocabiliter possidendas, tenendas, et habendas; imo damus, et conferimus presentis priuilegii nostri patrocinio mediante; saluis iuribus alienis; volentes, et regia authoritate committentes, vt dictus Dragus, et filii sui, ipsorumque heredes cum dictis villis ipsorum omni eo iure, nobilitatis titulo, quo ceteri veri primi et naturales regni nostri Nobiles sub

vexillo regio exercituantes vti dinoscuntur, perpetuis temporibus gaudeant et fruantur; ita tamen, quod idem Dragus, et filii sui eorumque heredes vniuersi, sincerae fidelitatis omagium inuariabili fidelitate, nobis, nostrisque successoribus perpetue tenerentur obseruare, In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo Patris Domini Nicolai, Dei, et Apostolica gratia Archiepiscopi Strigonien. Iocique eiusdem Comitis perpetui, aulae nostrae Cancellarii, dilecti, et fidelis nostri. Anno Domini Millesimo, trecentesimo, sexagesimo, tredecimo calendas Aprilis. Regni autem nostri Anno decimo nono. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis eodem Nicolao Strigon. Toma Colocen. Vgulino Spalaten. Nicolao Iadren. Archiepiscopis. Nicolao Agrien. Demetrio Varadien. Nicolao Chanad. Ladislao Vesprimien. Michaële Vacien. Petro Bosnen. Stephano Zagrabien. Fratribus Stephano Nitrien. Toma Syrmien. Ioanne Tininien. Bartholomaeo Tragurien. Demetrio Nonen. Stephano Pharen. Valentino Makarien. Marco Sibinicen. Michaële Schardonen. Portiua Senien. et Radoslao Corbauien. Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicholao Konth Palatino, Dyonisio Vajuoda Transiluano, Leustachio Sclauoniae. Nicolao de Zéch totius Dalmatiae, et Croatiae, Nicolao de Machou, Banis; Emerico magistro Agazonum nostrorum, et Magistro Simone Comite Posonien. aliisque quam plurimis Comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Fejér, IX. 3. 159.

XLV.

1360. 1360. Teodorŭ Coriatovici, Ducele Muncaciului, construesce o *mănăstire de ritulŭ grecescŭ* lângă Muncaciŭ *în Maramureşŭ*, şi o inzestrézĕ cu dóuĕ moşii.

Nos Theodorus Keriatovich, Dei gratia Dux de Munkach, vniuersis et singulis, tam praesentibus, quam futuris, praesentes visuris, harum serie patefacimus. Quod nos pro salute animae nostrae fecimus construere et aedificare monasterium Sancti Nicolai Episcopi et Confessoris prope oppidum nostrum Munkach, quod ad ritum et morem Graecorum et Ruthenorum consecrare, et ad eundem Monachos Ruthenos constituimus, qui in perpetuum ibi Deo seruiant; et ad sustentationem eorum Monachorum Ruthenorum de nostris propriis bonis dedimus et donauimus duas possessiones, villas Bobonysche et Lanca, cum omnibus prouentibus et contributionibus ab antiquis temporibus ad easdem de iure prouenire debentibus, simul cum decimis frugum et vinorum ac Bobonysche cum fluuio et molendino ita, quod de eadem Bobonysche omni anno teneantur dare sex porcos eisdem Monachis, et de Lanca

omni anno quatuor porcos; deinde vero decimas vinorum de monte Iuanhegy, et similiter de monte, qui vocatur Lelyecsoha vsque monasterium adiacentibus. decimas vinorum, concessimus eidem claustro, et etiam decimas frugum et aliorum de campo illius villae, quae vocatur Orozvyg, in eadem Munkach, existentis versus monasterium omnino concessimus praedicto claustro; item etiam de eadem Orozwyg omnibus annis teneantur dare eisdem Monachis septem porcos. Item de prouentibus eiusdem Castri nostri Munkach teneantur dare fruges decem cubulos, et totidem siliginis, et quatuor vasa vinorum et centum sales, et centum florenos longos. Item omnia ista praescripta dedimus, donauimus, et contulimus perpetue et irreuocabiliter tenendum, possidendum, pariter et habendum praedicto claustro pro refrigerio animae nostrae, quam nos fundauimus, vbi etiam sepulchrum nostrum collocari fecimus. Ita etiam confirmauimus, quod quicunque ex filiis aut generationibus vel posteritatibus nostris, vel aliqui alii istam donationem nostram non obstaret, vel contradiceret, aut praedicto claustro persoluere nollet, ex tunc ipse coram omnipotenti Deo cum anima nostra litem habeat protrahendi. In cuius rei firmitatem et perpetuitatem praesentes litteras nostras, sigilli nostri appensione roboratas, eidem claustro nostro duximus concedendas. Datum in Munkach, octauo die mensis Martii. Anno Domini Millesimo trecentesimo sexagesimo.

Fejér, IX. 3. 196.

XLVI.

1360. Procesŭ înaintea Palatinului din Ungaria, între Dominicŭ, fiulŭ lui Ioanŭ, şi între Laurenţiu Hemŭ din Banatŭ, pentru moşia numită *Severinŭ*, ş. a. 1360.

Nos Nicolaus Kont regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum, damus pro memoria quod in congregacione nostra generali vniuersitati nobilium Comitatus de Carassou feria secunda proxima post Octauas festi beati Jacobi apostoli prope villam Gatal celebrata dominicus filius Iwan fily Bac de medio aliorum exsurgendo proposuit eo modo, quod possessiones Zeuren, Ozyag, Bokrand vocate et dimidietas possessionis Egres suorum predecessorum acquisiticie fuissent, et ipsius acquisicionis titulo efficacissimorum Instrumentorum vigoribus sibi pertinerent, quas nunc magister Laurencius filius Heem cum fratribus suis conseruaret, vnde scire vellet ab eodem, qua racione ipsas possideret, Quo percepto, quia dyonisius filius pauli pro magistro Benedicto filio Heem cum litteris procuratorys Comitis Capelle regie astando, eundem magistrum Benedictum in predictis possessionibus inporcionatum fore referebat, dictus eciam Laurencius filius Heem absque interessencia Nicolai fily Georgy,

ac petri Georgy et Blasy filiorum Blasy fily Georgy fratrum suorum diuisionalium in causa premissa se respondere non posse allegabat, Ideo ipsam causam ad octauas festi beati Martini confessoris proxime venturas in Curiam regiam in nostram presenciam peremptorie duximus prorogandam eomodo, vt idem dominicus actor, medio tempore prescriptos Nicolaum filium Georgy et filios Blassy legittime Citacionis modum obseruando vel aliter quoquomodo legittime poterit, ad easdem Octauas contra se in causa premissa adducere teneantur, datum septimo die congregacionis nostre predicte in loco antedicto, Anno domini Millesimo CCC^mo^ sexagesimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. 43.

XLVII.

1360. 1360. Papa Inocențiu VI. autorisézĕ pe doi episcopi din Polonia, ca se introducă pe *Bernardŭ, fostulŭ episcopŭ alŭ Milcoviei* in scaunulŭ episcopiei din Ploca.

Innocentius episcopus etc. Venerabilibus fratribus ... Elnensi et ... Wladislaviensi Episcopis, ac dilecto filio ... Preposito ecclesie Culmensis, salutem etc. Dudum siquidem bone memorie Clemente Episcopo Plocensi regimini Plocensis ecclesie presidente, Nos cupientes eidem ecclesie, cum illam vacare contingeret, per apostolice sedis providenciam utilem et ydoneam presidere personam, provisionem ipsius ecclesie ordinacioni et disposicioni nostre ducimus ea vice specialiter reservandam, decernentes ex tunc irritum et inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Postmodum vero dicta ecclesia per ipsius Clementis obitum, qui extra Romanam Curiam decessit, vacante, Nos vacacioni huiusmodi fidedignis relatibus intellecta ad prouisionem ipsius ecclesie, de qua nullus preter nos ea vice disponere potuerat, neque poterat, reservacione et decreto obsistentibus supradictis, ne ipsa ecclesia longe vacacionis subiaceret incommodis, paternis et solicitis studiis intendentes, de persona Venerabilis fratris nostri Bernardi Plocensis, tunc Milcoviensis Episcopi, de fratrum nostrorum consilio, ipsum a vinculo, quo eidem Milcoviensi ecclesie, cui tunc preerat, tenebatur, de dictorum fratrum consilio et apostolice potestatis plenitudine absolventes, eidem ecclesie Plocensi duximus providendum, ipsumque ad illam eciam transferendum, preficiendo eum eidem ecclesie Plocensi in Episcopum et pastorem, cúram et administracionem ipsius ecclesie Plocensis sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, prout in nostris inde confectis litteris tam prefato Bernardo Episcopo, quam dilectis filiis Capitulo ipsius ecclesie directis plenius continetur. Cum autem, sicut exhibita nobis pro parte dicti Bernardi Episcopi peticio continebat, licet littere predicte pro parte eiusdem Episcopi prefatis Capitulo et dilecto filio Imislao eiusdem ecclesie Canonico intimate et insinuate

fuerint, tamen prefati Capitulum et Imislaus provisioni et prefeccioni predictis indebite se opponentes, eisdem litteris parere recusarunt hactenus et recusant, idemque Imislaus in eadem ecclesia temere se intrusit, ipsamque ac iura et bona ipsius occupavit et occupat, ac detinuit et detinet indebite occupata, in anime sue periculum, sedis apostolice contemptum, ac dicti Episcopi preiudicium non modicum et gravamen. Nos igitur volentes, quod huiusmodi nostra provisio suum debitum sorciatur effectum, discrecioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus vestrum per vos vel alium seu alios eundem Bernardum Episcopum, vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem regiminis et administracionis dicte ecclesie Plocensis, ac bonorum et iurium eiusdem, amoto exinde dicto Imislao et quolibet alio detentore, inducatis auctoritate nostra et defendatis inductum, facientes ipsum Bernardum ad regimen et administracionem predicta, ut est moris, admitti, sibique a suis subditis obedienciam et reverenciam debitam exhiberi, Contradictores per censuram ecclesiasticam, appellacione postposita, compescendo, Non obstante, si aliquibus communiter vel divisim a predicta sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mencionem. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis II. Id. Iulii. Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. Tom XXIV. cod. chart. fol. 581.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. pag. 597.

XLVIII.

1360. Casimirŭ, regele Poloniei, se plânge la Papa Inocenţiu VI. în contra lui *Bernardŭ, fostulŭ episcopŭ altŭ Milcovici*, şi anume din causă, că dênsulŭ dimpreună cu tatălŭ seŭ aŭ fostŭ exilaţi din Polonia pentru crima de înaltă trădare, şi prin urmare nu mai póte se ocupe scaunulŭ episcopiei din Ploca, ce i s'a conferitŭ de curêndŭ. Pontificele citéză pe Bernardŭ înaintea scaunului apostolicŭ. 1360.

Innocentius episcopus etc. Venerabilibus fratribus . . . Archiepiscopo Gneznensi, et . . . Wladislaviensi et . . . Poznaniensi Episcopis, salutem etc. Licet grave feramus, cum aliqua sinistra nobis de aliquibus personis ecclesiasticis referuntur, illorum tamen excessus turbant acerbius mentem nostram, qui cum positi sint ad aliorum corrigendos excessus, suorum pravorum operum exemplo alios in precipicium secum trahunt, tantoque solercius propterea ad eorum correccionem nos decet assurgere, quanto dampnabilius incorrecta maneret. Sane nuper carissimus in Christo filius noster Kazimirus Rex Polonie Illustris per eius Ambaxiatores et Nuntios, super hiis et certis aliis ipsius

Regis negociis ad nostram presenciam destinatos, coram nobis fecit reverenter proponi, quod licet ecclesia Plocensis, que in suo Regno Polonie existit secundum qualitatem illius regionis nobilis et solennis, et in finibus christianitatis in fronteria infidelium Litwanorum constituta, et per ipsius Regis progenitores dotata et fundata, nonnullaque ipsius castra, municiones et loca forcia et insignia pro defensione christifidelium in confinio infidelium fore noscantur, eisdemque christifidelibus esset expediens et necessarium talem eidem ecclesie preesse pastorem, qui gratus et fidelis dicto Regi, ac omnibus fidelibus et incolis dicti Regni existeret, de quo idem Rex confideret, quique castra, municiones et loca predicta securitatemque eiusdem Regni contra incursus hostium crucis Christi vellet et valeret fideliter preservare, ac genitor Venerabilis fratris nostri Bernardi Episcopi Plocensis pro eo, quod civitatem Sandomiriensem, quod de dicto Regno existit, in manus infidelium hostium Regis et Regni predictorum proditorie, crimen eciam lese maiestatis ex hoc et alias dampnabiliter incurrendo, tradiderat, exinde convictus de huiusmodi Regno cum dicto Bernardo et aliis descendentibus ab eo usque ad terciam generacionem perpetuo bannitus et proscriptus foret, ipseque Bernardus propterea eiusdem Regis et Regni inimicus et eis suspectus existeret, ipsiusque ecclesie fructus, redditus et proventus sex milium florenorum auri summam excedere dinoscerentur, ac olim dicta ecclesia per obitum bone memorie Clementis Episcopi Plocensis, qui in partibus illis diem clausit extremum, vacante, dilectus filius Imislaus eiusdem ecclesie Canonicus in Episcopum Plocensem per dilectos filios Capitulum ipsius ecclesie concorditer electus, huiusmodique eleccio auctoritate metropolitica confirmata fuissent, tamen prefato Bernardo de premissis penitus tacito, mendaciter suggerente nobis predicte ecclesie fructus dumtaxat trecentorum florenorum auri vel circa existere: Nos suggestione et taciturnitate huiusmodi circumventi, de persona dicti Bernardi eidem ecclesie, cuius provisio antea erat disposicioni apostolice reservata, provideramus, eumque illi prefeceramus in Episcopum et pastorem. Idemque Bernardus tamquam mali sibi conscius, et malam, quam contra dictum Regem voluntatem gerebat in mente, per actus exteriores ostendens, cum litteris, que super provisione huiusmodi ad dictum Regem iuxta morem dirigebantur, non ad presenciam eiusdem Regis, a quo castra et loca huiusmodi et omnia bona temporalia dicte ecclesie in feudum teneri noscuntur, neque ad ecclesiam ipsam per se vel alium, ut fidelis et diligens administrator, sed velud ipsius Regis manifestus hostis et mercenarius, non diligens oves sibi commissas, ad quosdam notorios inimicos dictorum Regis et Regni se transferens, multos inibi per se et alios contra subditos dicti Regis, et alios de dicto Regno clericos et laicos processus, excommunicacionis, suspensionis sentencias, et alias censuras et penas continentes fecerat, et eciam publicaverat in magnum dictorum Regis et Regni preiudicium, ac subditorum et ecclesie predictorum non modicam lesionem, seque cum eisdem dicti Regis inimicis confederaverat et coniunxerat, cohabitans cum eisdem, et ex hiis et aliis ita infidum et suspectum dictis Regi et Regno se reddiderat, quod idem Rex de maiori contra se et dictum Regnum facienda per eundem Bernardum quam prefata alia prodicione dubitabat. Nos dilecto

filio nostro Francisco tituli sancti Marci presbitero Cardinali commisimus oraculo vive vocis, ut se de premissorum infamia informaret, que exinde reperiret, nobis deinde relaturus. Cum autem postmodum idem Cardinalis, huiusmodi informacione per eum recepta, nobis retulerit, se prefatum Bernardum reperisse super hiis diffamatum: Nos nolentes, prout nec velle debemus, premissa, si vera sint, absque provisione debita remanere, fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios eundem Bernardum ex parte nostra peremptorie citare curetis, ut infra trium mensium spacium post citacionem huiusmodi computandorum nostro se conspectui personaliter representet, facturus et recepturus super premissis, quod iusticia suadebit, Contradictores auctoritate nostra appellacione postposita, compescendo, Non obstante, si aliquibus communiter vel divisim a sede apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mencionem; diem vero citacionis huiusmodi et formam, et quicquid super hiis duxeritis faciendum, nobis per vestras litteras harum seriem continentes vestris sigillis signatas fideliter intimare curetis. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis II. Kal. Augusti. Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. Tom. XXIV. cod. chart. fol. 580.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. pag. 598.

XLIX.

1360. Procesulŭ între comitele *Iacobĭ* din comuna *Dragŭ* cu nepotulŭ seŭ Nicolae din comuna Zomborŭ, pentru vama, ce aŭ se o plătéscă *Saşii din Cluşŭ*, cândŭ trecŭ prin comuna acésta. 1360.

Religiosis viris, Conuentui Ecclesiae Beatae Mariae Virginis de Clusmunustra, amicis suis, Petrus, Vice-Vajuoda Transyluanus amicitiam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona Comitis Iacobi de Drag, quod Nicolaus, filius Iohannis de Sumbur, frater suus patruelis, tributa seu telonia ab hospitibus de Klusvar, per villam Sumbur praedictam transeuntibus, prouenire debentia, a multis temporibus retroactis fecisset exigere incessanter, pro se ipso reseruando; absque ipsius voluntate, cum tamen ipse cum dictis hospitibus de Clusuar, in facto dicti tributi esset litis intermedio; ac de mandato regio praedicta tributa ab eisdem hospitibus de Clusvar exacta et exigenda in congregatione generali Magnifici viri Domini Dyonisii Vayuodae Transiluani, et Comitis de Zonuk, Domini nostri, coram eodem Domino nostro deberet et teneretur praesentare. Super quo vestram Amicitiam praesentibus petimus reuerenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide

dignum, quo praesente Georgius de Buda, vel Nicolaus, filius — Ioseph de Machkas, siue Nicolaus, filius Iohannis de Zumurduk, aliis absentibus homo noster, ad dictum Nicolaum, filium Iohannis accedendo, eundem requisitum habeat, et requirat super eo; videlicet cur dicta tributa ab ipsis hospitibus de Clusuar vsurparet, ac exigere fecisset, aut faceret in futurum; si vero negauerit, ab omnibus, quibus decet et licet, sciat et inquirat omnimodam de praemissis veritatem; et post haec quidquid idem responderit ad praemissa, aut qualiter praemissorum vobis veritas constiterit, nobis amicabiliter rescribatis. Datum in sancto Emerico in quadragesima festi natiuitatis beatae Mariae Virginis. Anno Domini Millesimo trecentesimo, sexagesimo.

Fejér, IX. 3. 212.

L.

1361. 1361. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce fiilorŭ lui *Locoloi, chineziatulŭ comunei Ozonŭ* din Ţéra Maramureşului, cu aceleaşi drepturi şi condiţiuni, cu cari-lŭ ţinuse mai înainte românulŭ Stanŭ Feyr.

1) . . . . . .
. . . . . .stri negotiis prosperis, et adversis supremae fidelitatis studio, indesinentique et laudabili virtute juxta eorum facultatis exigentiam, nostrae studuerunt complacere Majestati, volentes eosdem pro praemissis eorum fidelibus servitiis regio prosequi merito. Keneziatum medietatis cujusdem possessionis Olachalis Ozon vocatae, in dicta terra Maramarosiensi existentem, quem Keneziatum prius Stan, dictus Feyr Olachus conservare dignoscebatur, ... eisdem filiis Locolloy, eorumque filiis et posteritatibus universis, sub eisdem libertatibus, utilitatibus, servitiis, et conditionibus, sub quibus dictus Stan eundem conservasse, et tenuisse censetur, dedimus, donavimus, et contulimus jure perpetuo et irrevocabiliter tenendum, possidendum, pariter et habendum salvo jure alieno. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes concessimus literas nostras privilegiales pendentis et authentici Sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo Patris Domini Nicolai Archiepiscopi Strigoniensis, locique ejusdem Comitis perpetui, aulae nostrae Cancelarii dilecti et fidelis nostri. — Anno Domini Millesimo CCC. LX. primo, pridie Idus May. Regni

---

1) Initium harum literarum periit.

Hae literae transumtae et confirmatae fuere sub dato: «in festo B. Michaelis Archangeli 1404», et hae confirmationales an. 1404 per conventum Colos-Monostoriensem transumtae fuere 1635 pro Theodoro filio Matthaei filii nobilis quondam Bud.

Ex veteri copia an. 1635 cujus tamen initium periit, Domini Ladislai Gal, Exactoriae Praesidis, descripsit Claudiopoli 25. Febr. 1845. Jos. C. Kemény. *Nota contelui Jos. Kemény.*

autem nostri Vigesimo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis eodem Nicolao Strigoniensi, Thoma Colocen. Ugolino Spalaten . . . . Archiepiscopis; Ragusien. sede vacante, Nicolao Agrien. Demetrio Varadien. Dominico Transylvano, Colomano Jaurien. Ladislao Vesprimien. Stephano Zagrabien. Michaele Vacien. Petro Boznen. Dominico Chanadien. Vilhelmo Quinque ecclesien. electis confirmatis, fratribus Stephano Nitrien. Thoma Sirmien. Joanne Tinnien. Demetrio Nonen. Bartholomaeo Tragurien. Valentino Macarien. Stephano Faren. Mathaeo Sibinicien. Michaele Scardonen. et Portina Semnien. ecclesiarum episcopis, ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Magnificis viris Nicolao Konth Palatino, Dionisio Wayvoda Transylvano, Comite Stephano Bubek Judice Curiae nostrae, Joanne Magistro Tavernicorum nostrorum. Nicolao de Zeech Dalmatiae et Croatiae, Leussachio Regni Sclavoniae, et Nicolao de Machovien. Banis, Petro Pincernarum, Paulo Dapiferorum, Joanne Janitorum, Dominico Agazonum nostrorum Magistris, et Magistro Konya Comite Posonien. aliisque quam plurimis Regni nostri comitatus tenen. et honores.

Transilvania, fóia Asociaţiunii trans. An. 1871, pag. 217. Din colecţiunea I. Kemény. — Cf. Kurz, Magazin für Geschichte . . . Siebenbürgens. II. 306.

LI.

1362. Nicolae, Banulŭ Dalmaţiei şi alŭ Croaţiei, ordonă *Morlacilorŭ*, cari aŭ descălecatŭ lângă Traguriu în Dalmaţia, că dela Sf. George încolo se nu-şi mai pască vitele lorŭ pe teritoriulŭ acestei comune. 1362.

Nos Nicolaus de Zeech Regnorum Dalmatiae, et Croatie Banus memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis. Quod cum nobiles viri ciuitatis Tr. Ser^mi. Principis D. N. Regis Hung. fideles, et dilecti sepe sepius in eo videlicet, quod quedam particula gentis morlachorum ipsius D. N. Regis intra confines, et terminos dicte sue ciuitatis seu in territorio ipsorum descendissent, ymo, et alii morlachi intra confines, et terminos ciuit. eorum figendo tentoria ipsorum animalia seu pecudes ad aquandum intra metas terminorum ipsorum depellendo damna non modica in satis seu bladis, nec non et vineis, pascuis, et Gays incessanter irrogarent Coeque ciuit. eorum, nec non et singulares persone ipsius ciu. si successiuis temporibus per ipsam gentem similia perpetrarentur in maximam egestatem possent devenire, et popularibus hominibus destituentium querimoniam porrexissent supplicantes nobis tamquam vicario Grali in dicto Regno Dalm. per auctoritatem D. N. Regis constitutus, et personam Regie Maiestatis in hys partibus repraesentanti, vt ipsam particulam gentis Morlachorum de ipsorum territorio repellere, ipsorumque agriculturas, seu terras, et pascua, eis, et eorum predialibus, ac popularibus pacifice, et quiete

iuxta antiquorum piorum Regum collationem, et sanctionem vti, frui, et possidere committere dignaremur. Quorum nos dignis et iustis postulationibus fauorabiliter inclinati, quia de metis, et cursibus metarum dicte Ciuit. qq. tenoribus ipsius Ciuit. sigillis antiquorum Regum Vallatorum aliqualiter extiterimus informati, nequaquam tamen eisdem metis absque reuisione eorundem certitudinaliter poteramus reminisci, volentes quoslibet, et specialiter huiusmodi sacre Regie corone, et per consequens Regie Maiestatis a perpetuis temporibus tam fidelissimos, tamque deuotos, in ipsorum iuribus indemniter conseruari, dum ad reuisionem iurium, et instor. et demum iuxta eorundem tenorem cursum metarum antefate Ciu. personaliter accessissemus; denique quia visis, et perlectis continentiis, et tenoribus quam plurimorum priuil. piorum Regum Regni Hung. felicis recordat. donationibus, et libertatibus, per eosdem ipsis pro fidelibus obsequiorum meritis factis et concessis diligenter, et perspicue consideratis, et visa confirmatione ipsorum Priuil. per modernum D. N. Regem facta, metas, et confines dicte Ciu. ambiendo, circumiuimus, quia quamplures Morlachos inter ipsorum confines et territoria descensus ipsorum facientes, aliosque extra confines, et terminos fixis tentorys, et domunculis factis pro adaquandis animalibus, et pecudibus eorum intra eorum territoria per blada, et vineas descendentes damna non modica eidem ciuitati irrogantes reperimus, et adinuenimus, licet ipsa particula gentis morlacorum ab huiusmodi alienorum terrytoriis excludi, et depelli per nos immediate debuerint: tamen quia temporis nimia siccitas, et onerosa nunc ad presens in tantum imminebat, ac etiam agnellorum teneritas ipsorum Morlaccorum affuit; ut dum ipsi Morlachi praesenti tempore a loco ipsius habitationis remoti fuissent in maximum damni periculum incidi potuissent. Id circo positis nostris petitionibus erga ipsos nobiles, et viros fideles Trag. in tantum ipsi condescenderunt, vt ipsi Morlachi a die manationis presentium vsque ad festum S. Georgii Martiris nunc proxime venturi intra ipsorum terminos, excepto loco intra columnam, et molendina sito, ad quem ipsi Morlachi nequaquam intromittere audeant, nec ipsorum animalia, et pecudes intra dicta loca ad adaquandum pellere presumant manere, et absque illatione alicuius damni et irrogatione aliquarum iniuriarum animalia, seu pecudes eorum depascere queant atque possint. E conuerso autem nos vt premittitur D. N. Regis Vic. Gen. seu Banus assumimus, immo vigore presentium eisdem nob. seu Coi, Ciu. Tr. spopondimus; vt a predicto festo S. Georgii Martiris, nunc proxime affuturo per tempora perpetua nullus Morlaccorum, nec aliqua gens de ipsorum progenie intra confines, et terminos metarum Communis dicte Ciuit. descensus facere nec ipsorum terram depascere, eorum pecudes, seu animalia ad adaquandum seu pascendum pellere possint, et valeant modo aliquali. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras eisdem ciuibus Tr. duximus concedendas. Datum in dicta ciu. Tr. 25. men. Marty an. Domini 1362.

Lucio, Historia di Dalmatia, pag. 279. — Fejér, IX. 3. 336.

LII.

1362. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordonă vameşilorŭ din Ungaria, se permită cetăţenilorŭ din Poşionŭ, ca se importeze sare din Austria, până când se va puté procura sare suficientă din *salinele Transilvaniei*. 1362.

Ludouicus Dei Gratia Rex Hungariae, fidelibus suis universis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, Officialibus, et Tributariis tam Magistri Saracheni Comitis Camerarum Salium nostrorum, tam aliorum quorumlibet hominum, quibus praesentes ostenduntur; salutem et gratiam. Noveritis, quod licet Nos pridem Cives et Hospites Nostros de Posonio, et alios regnicolas Nostros ab importatione Salium Australium Kwff dictorum in Regnum nostrum, mediantibus aliis Litteris Nostris exinde Vobis directis, prohibuerimus; tamen quia idem Magister Sarachenus pro sustentatione dictorum Civium et Hospitum Nostrorum Posoniensium et aliorum Regnicolarum Nostrorum istarum Partium de Partibus Transylvanis sufficientes Sales deferri facere, et administrare minime valuit. Ideo Fidelitati Vestrae firmiter et districte praecipiendo mandamus, quatenus nullus Vestrum dictos Cives et Hospites Nostros de Posonio, vel aliquem ex ipsis Sales Australicos vulgo Kwff dictos in dictam Civitatem Nostram importantes et venditioni exponentes impedire, et tamdiu, donec super praemissis aliud Nostrum Mandatum habueritis, molestare, vel aliquam injuriam inferre, aut inferri facere audeat vel praesumat, imo eisdem dictos Sales extraneos, persolutis eorum veris et iustis Tributis, per loca Tributorum vestrorum importare, et in eadem Civitate venditioni exponere absque omni molestia et perturbatione permittatis, secus sub poena Nostrae indignationis in praemissis facere non ausuri. Datum Posonii Secundo die Festi Beatorum Petri et Pauli Apostolorum, Anno Domini Milessimo Tercentesimo Sexagesimo secundo.

Fejér, IX. 7. 208.

LIII.

1362. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruesce comitelui *Ladislaŭ Muşadŭ* din Almaşŭ în Transilvania, satulŭ Zlaşti din districtulŭ Devei, pe lângă condiţiunea, ca se-i presteze serviciĭ militare. In documentŭ se face amintire şi de obligaţiunile fiscale ale celorŭ alalte *sate cu dreptŭ românescŭ* din Transilvania. 1362.

Nos Ludovicus Dei gratia Rex Hungariae e. c. t. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis. Quod

fidelem nostrum dilectum Olachum, comitem Ladislaum filium Musad de Almas, in Districtu Castri Deva residentem, nobis per magnificum virum Dyonisium fidelem nostrum Vajvodam Transilvanum de servitiis, et multimodis fidelitatum industriosis meritis, quibus adhuc antecessores sui, et consequenter ipse nobis, et sacrae coronae regiae cum omni fidelitatis studio complacere studuerint, laudabiliter commendatum, propter hujusmodi servitiorum, et fidelitatum merita, regio favorabili donativo prosequi cupientes, sibi, item Petro, Joanni, Laczko, et Musacs filiis suis quandam villam nostram Zlasd vocatam, ad praedictam Deva spectantem, cum omnibus suis utilitatibus, et utilitatum quarumlibet integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis, specialiter cum ejusdem Sylva Thytös vocata, sub veris, antiquis, et justis suis metis novae donationis nostrae titulo dedimus, donavimus, et contulimus, imo omni eo jure, quo eadem per nos hactenus possessa fuit, et nunc possidetur, damus, donamus, et conferimus in filios filiorum eorundem haeredumque per haeredes, salvis tamen juribus alienis. Volumus in praesenti nostro Regio edicto, in aevum duraturo, committendo, ut praedicta villa Zlasd vocata praefatis Comiti Ladislao Olacho et filiis suis modo praemisso per nos donata, cum suis pertinentiis, populisque eandem inhabitantibus a modo et in antea, ab omnibus datiis, et solutionibus collectarum quarumlibet et daciarum omnium nobis, et Regio nostro culmini ad instara villarum Olachalium partium illarum faciendis, libera sit de gratia regia speciali, prorsus et exemta, ita tamen, ut praefati Comes Ladislaus, et filii sui, eorumque haeredes servitia Regiae Majestati, et regio culmini debita, prout caeteri regnicolae nostri fideles facere, exercere, et impendere debeant et teneantur, cum diligentia et studio fidelitatis absque recusationis labe aliquali. Praesentes etiam, dum nobis reportatae fuerint, sub nostro sigillo majori faciemus privilegialiter emanari. Datum in Kemnek in Octavis festi Ascensionis Domini. Anno ejusdem Millesimo trecentesimo sexagesimo secundo.

Fejér, IX. 3. 302. — Transilvania, fóia Asoc. trans. 1871. pag. 238.

LIV.

1363. 1363. Petru, vice-voivodulŭ Transilvanieĭ, dimpreună cu *Chinezii, şi cu bĕtrânii români, din districtulŭ Haţegului,* judecă procesulŭ chinezilorŭ Stroia şi Zeicŭ cu Ladislaŭ Muşatŭ pentru posesiunea moşii Zlasti din Comitatulŭ Hinedórci.

Nos Petrus Vice-vayvoda Transilvanus. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod cum Ladislaus filius Musath praesentatis literis magnifici viri Domini Dionysii Wayvodae Transilvani, et Comitis de Zonok Domini nostri praeceptoriis, quandam possessionem Zalasd vocatam in Districtu Castri Dewa existentem, quam per collationem

Regiae Majestatis, suam, Petri Joannis, Laczko, et Musath [1] filiorum suorum esse haereditariam asserebat, sibi, et filiis suis praenotatis mediante homine nostro, et testimonio Capituli statui facere postulasset. Tandem, quia in tenoribus memoratarum literarum Domini nostri Wajvode praeceptoriarum reperiebatur, ut in facto ipsius possessionis Zalasd inter ipsum filium Musath, ac Sztroja, et Zayk Kenezios, visis ambarum partium instrumentis coram nobis exhibendis, judicium, et justitiam facere deberemus, cumque nos receptis hujusmodi literis ejusdem Domini nostri Wayvodae praeceptoriis, sextam feriam, jejunio ineunte primam proxime praeteritam ambabus partibus, cum earum instrumentis universis in facto ipsius possessionis Zalasd, coram nobis, et Regni nobilibus de Comitatu Hunyad, ac Universis Keneziis, et Senioribus Olachalibus Districtus Haczak comparendi assignassemus. Denique ipso termino adveniente, nobisque una cum eisdem nobilibus, et judicibus nobilium praedicti Comitatus Hunyadiensis, universisque Keneziis, et Senioribus Olachalibus ipsius Districtus Haczak, ac aliis provincialibus in facto praetactae possessionis pro tribunali sedentibus, ac praedicto Ladislao filio Musath literas regiae majestatis, in quibus comperiebatur, quod ipsa regia benignitas consideratis fidelitatibus, et servitiorum meritis ejusdem Ladislai filii Musath, super quibus ipse Dominus Rex per laudabilem recommendationem praelibati Domini Dionisii Wayvodae domini nostri certissime exstitisset informatus, ipsam possessionem Zalasd cum omnibus suis utilitatibus, et utilitatum integritatibus quibuslibet novae donationis titulo eidem Ladislao, et filiis suis antedictis perpetuo contulisset, exhibente, praenominati Sztroja et Zayk Kenezii objecerunt in hunc modum: quod ipsa possessio Zalasd more aliorum Keneziorum, novae exstirpationis densitatis silvarum capite, jure Keneziatus ipsis, et fratribus ipsorum pertineret, et sic ipse Ladislaus a regia Majestate ipsorum jus Keneziale sibi et dictis filiis suis conferri postulasset, nulla tamen efficacissima instrumenta ad nostram trinariam requisitionem ipsis super hoc exhibere valentibus, nec in futurum se exhibere posse allegantibus. Quas quidem objectiones praedictorum Sztroja, et Zayk Keneziorum cum nos cum dictis Nobilibus, ut praemittitur, nobiscum pro tribunali considentibus, penitus irrationales, ac inanes juridice fore decrevissemus, honorabili Capitulo ecclesiae Transsilvanae amicis nostris literatorie scribsissemus, ut eorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Simon filius Pauli filii Barcha, vel Johannes dictus de Baranya, aut Jacobus filius Michaelis de Sancto Rege, aliis absentibus homo noster accederet memoratam possessionem Zalasd vocatam, vicinis, et commetaneis ejusdem legitime convocatis, juxta continentiam praemissarum literarum regalium, mediantibus quibus dominus Rex per laudabilem recommendationem domini Dionisii Wayvodae Transsilvani, et Comitis de Zonok domini nostri, pro fidelibus servitiis suis novae donationis titulo contulit, cum omnibus suis utilitatibus, ac quarumlibet utilitatum integritatibus, ac ad eandem pertinentibus statuat perpetuo possidendam, contradictione Sztroya et Zayk Keneziorum non obstante, qui coram nobis in jure advocati nullam rationem effi-

1) Aceştia sunt strămoşii familiei nobile Zalasdi. *Nota contelui Ios. Kemény.*

cacem praetendere voluerunt; si qui vero alii contradictionis velamine dictae statutioni obviarent, in nostram citati praesentiam ad terminum competentem, rationem contradictionis ipsorum redderent. Et post haec seriem ipsius possessionariae statutionis, et si citati fuerint, diem et locum ipsius citationis cum nominibus citatorum, et termino assignato, in ipsorum literis nobis amicabiliter rescriberent. Datum in Villa Hathzak, feria sexta proxima ante dominicam Oculi. Anno domini millesimo tercentesimo sexagesimo tertio.

Kurz, Magazin f. Geschichte Siebenbürgens. II, pag. 300. Publicată de contele Ios. Kemény. — Fejér, IX. 1. 756.

LV.

1363. 1363. Petru, vice-voivodulŭ Transilvaniei, ordónă capitulului din Alba Iulia se introducă pe *Ladislaŭ*, fiulŭ lui *Muşatŭ*, în posesiunea comunei Zlaşti, fără se mai iée în considerațiune protestulŭ chineziloră Stroia şi Zeicu.

Viris discretis, et honestis, Capitulo Ecclesiae Transiluanae, Amicis, suis honorandis, Petrus Vice-Vajuoda Transyiluanus, amicitiam paratam debito cum honore. Vestram petimus Amicitiam, praesentibus reuerenter: quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Simon, filius Pauli, filii Barcha, vel Iohannes, dictus de Baranya; aut Iacobus, filius Michaëlis de Sancto rege, alys absentibus homo noster, ad faciem cuiusdam particulae terrae, seu possessionis Zalasd vocatae, in Comitatu de Hunyad existentis, accedendo, vicinis et commetaneis eiusdem legitime vndique conuocatis, et praesentibus, eandem Ladislao, filio Musath, ac filiis suis, iuxta continentiam litterarum regalium donatitiarum, mediantibus, quibus Dominus Rex, per laudabilem recommendationem Domini Dyonisii Vajuodae Transyluani, et Comitis de Zonuk, Domini nostri, pro fidelibus seruitiis suis, nouae donationis titulo contulit, cum omnibus suis vtilitatibus, et quarumlibet vtilitatum integritatibus, ac ad eam pertinentibus, statuat perpetuo possidendam contradictione Stroya et Zeyk Keneziorum non obstante, qui coram nobis in iure aduocati, nullam rationem efficacem praetendere valuerunt: si qui vero aly contradictionis velamine dictae statutioni obuiarent in nostram citet praesentiam, ad terminum competentem rationem contradictionis ipsorum reddituros. Et post haec seriem ipsius possessionariae statutionis, et si citati fuerint, diem et locum citationis, cum nominibus citatorum, ac terminum assignatum in vestris litteris nobis amicabiliter rescribatis. Datum in villa Hutzuk [1], feria sexta proxima ante Dominicam oculi. Anno Domini M.CCC.LXIII.

Fejér, IX. 3. 380.

---

1) Haczok. Kemény in Transilvania, 1871, pag. 239.

LVI.

1363. Capitululŭ din Orade adeveresce, că *Ioanŭ, voivodulŭ din Beiuşiŭ*, s'a împăcatŭ cu Niculae, fiulŭ lui Cândea din Zlatna, despre tóte certele şi neînţelegerile, ce le-aŭ avutŭ între dênşiĭ din causa morţiĭ lui Bicaciŭ şi a lui Romanŭ [1]). 1363.

Nos Capitulum Ecclesiae Varad. significamus tenore praesentium, quibus expedit, vniuersis: Quod Iwan Woywoda de Bulenus, ac Boch de Balk, fratres sui de eadem ab vna, parte vero ex altera Nicolaus, filius Kend de Zalathna-Banya sua ac Iohannis Henning, Blasii, Ladislai, Tatamerii et Stoyan fratrum suorum in personis, quorum onus et grauamen, quae ex parte eorumdem absentium temporum in processu ad infrascripta possent prouenire, super se assumendo, in nostri personaliter constituti praesentia, dixerunt, retulerunt, ac viuae vocis oraculo coram nobis concorditer sunt confessi; quod licet controuersionis materia et iurgiorum, in facto mortis Bikach et Roman proximorum eorumdem diabolica suggerente malitia, inter ipsos extitisset suborta; nihilominus tandem sumpmo rerum maiestate annuente cuius prouidentia corda mortalium turbata flam — sui spiritus sedat, et ad pacis tranquillitatem reducit et quietem, reformatisque inductionibus proborum virorum partium pacem zelantium interuenientibus, renunciando omni liti, quaestioni, actioni, atque exceptioni, quae ipsis vel quibuspiam ad defendendum — — suam iuris tramite requirente posset aminiculari; ignoscentes sibi ipsis mutua vicissitudine quidquid inter eos hactenus extitisset illatum et perpetratum, volentes in pacis suauitudine in aeuum gratulari, et sese a modo et deinceps veluti fratres charissimos assidua dilectione, iugique fauore pertractare, in perpetuae pacis et concordiae omnimodam deuenerint coram nobis vnionem tali conditionis moderamine mediante; quod si qua partium temporum in processu predictae pacis reformacioni contrauenire, vel ipsorum pacem reformatam in toto vel parte quouis subterfugii colore quaesito retractare niteretur aut resilire, ex tunc contra aliam partem, ipsam pacem inuiolabiliter tolerantem, in quinquaginta marcis conuinceretur eo facto. Datum feria tertia proxima post octauas festi epiphaniarum Domini. Anno eiusdem M.CCC.LX. tercio.

Fejér, IX. 3. 364. Ex originali collectionis Sp. D. Fáy. Cons. Debrecz.

---

1) Acestŭ documentŭ s'a publicatŭ de dóue ori în corpulŭ diplomaticŭ alŭ lui Fejér, odată sub anulŭ 1263 (Vol. VII. 3. 46), de unde l'a luatŭ istoriculŭ transilvanŭ Teutsch, şi l'a reprodusŭ cu aceeaşi datŭ în codicele diplomaticŭ alŭ Transilvaniei (Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens. I. pag. 75). Pentru a dóua órĕ Fejér publică acelaşi documentŭ, cu data de 1363. Noi l'amŭ reprodusŭ şi în Volumulŭ I. sub a. 1263, după cum a făcutŭ Fejér şi Teutsch, şi-lŭ publicămŭ de noŭ aici sub anulŭ 1363, fiindŭ-că data acésta se vede a fi multŭ mai verosimilă şi onomastica mai corectă.

LVII.

1363. 1363. *Chinezii români* din districtulŭ *Hadia* în Banatŭ, protestézä, că moşiile, ce le-a dăruitŭ regele Ungariei lui Benedictŭ Hemŭ, se nu se estindă şi peste teritoriulŭ lorŭ.

Excellentissimo principi, domino Lodouico, dei gracia illustri regi Hongarie, domino ipsorum naturali, Capitulum ecclesie Chanadiensis, oraciones in domino, pro ipsius vita pariter et salute, literas vestre serenitatis maiori Sigillo suo consignatas recepimus honore cum decenti in hec verba, Lodouicus dei gracia, Rex Hongarie fidelibus suis Capitulo ecclesie Chanadiensis, Salutem et graciam, Noueritis, quod nos attendentes in uiolabilem fidem et fidei puritatem magistri Benedicti fili pauli fili Heem Cummitis nostri posoniensis, nec non fidelitates et obsequiosa eiusdem merita, quibus abeuo primeue nostre etatis tempore, quo Regio dyademate Jure et ordine geniture, nobis debito sumus redimiti, continue nostre maiestatis vestigia in mitendo sudorosasque labores et onera expensarum subeundo, agilitate Strennua et continua operum adieccione non parcens rebus nec persone nostre laudabiliter studuit cumplacere maystati, et se preceteris suis cuetaneis reddere graciosum utique et acceptum, licet idem pro tantis suarum uirtutum et seruiciorum meritis multa maiora antidotum premia anobis meretur in recompensacionem tamen suorum premissorum obsequiorum aliqualem, Quasdam possessiones nostras Kuespataka, Sekaspataka, et Voya vocatas, ac medietatem cuiusdam possessionis Bachtiuesse nuncupate in Comitatu de Karasso existentes, a magistro Johanne bisseno condam Comite et Castellano de ouar, pro tribus milibus et quadringentis florenis per nos emtas, et comparatas, cum omnibus earum vtilitatibus et utilitatum quarumlibet integritatibus, ac pertinencys vniuersis sub hysdem suis ueris metis et antiquis, quibus eedem abolim habite extiterunt et possesse, noue nostre donacionis titulo, dedimus, donauimus et contulimus, prefato magistro Benedicto, et per eum Nicolao et Petro vterinis, ac ladislao filio Johannis patrueli fratribus suis ipsorumque eredibus et posteritatibus vniuersis, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas, tenendas pariter et habendas, Jure ecclesie Colocensis et alios (sic) quorumconque saluo remanente in eisdem, Superquo fidelitati vestre, firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Michael dictus Bobal de Veytth, uel Nicolaus filius Johannis de Zlatinch aut Nicolaus filius andree de Kerestes, seu magistri ladislaus filius posa, siue Blasius frater eiusdem de Sceer, uel donch de Machadonia, aut lucasius filius Nicolai de Nyarag siue Paulus filius Kiliani, an Dyonisius filius Nicolai alys absentibus homo noster ad facies predictarum possessionum, uicinis et cometaneis earundem vndique conuocatis accedendo, easdem reambulet perueras suas metas et antiquas, nouas metas vbi necesse fuerit erigendo, reambulatasque et ab aliorum possessionibus metaliter separatas statuat, predictas magistro Benedicto et fratribus suis, premisse noue donacionis nostre titulo perpetuo possidendas, si non fuerit

contradictum, contradictores vero si qui fuerint, eiosdem contra prefatos magistros, Benedictum et fratres suos, in nostram citet presenciam, ad terminum competentem, et Post hec ipsius possesionarie reambulacionis et statucionis seriem cum cursibus metarum uel nominibus contradictorum si qui fuerint et citatorum cum termino assignato nobis fideliter rescribatis, Datum Bude in festo conuersionis sancti pauli apostoli, Anno domini M^mo CCC^mo LX^mo tercio. Nos igitur preceptis vestre serenitatis in omnibus obedire cupientes ut tenemur, vna cum predicto Nicolao filio andree de Kerestus homine celsitudinis uestre nostrum hominem fidedignum, videlicet magistrum petrum ecclesie sancti saluatoris canonicum, pro testimonio transmisimus ad premissa mandata vestra fideliter exsequenda, Qui postmodum inde ad nos reuersi, nobis concorditer retulerunt per nos requisiti, quod ipsi sabato proximo ante dominicam oculi proxime nunc preterita (sic) pariter accessissent ad faciem prescripte possessionis Kwuespataka, in dicto comitatu Karaso existentis, cunuocatisque uicinis et commetaneis suis vniuersis et eisdem presentibus dum eandem per suas veras metas et antiquas reambulare reambulatamque predicto magistro Benedicto filio pauli fili Heem et per eum Nicolao et petro vterinis ac ladislao patrueli fratribus suis, et ipsorum heredibus iure premisso statuere uoluisset, petrus filius stepani famulus et oficialis venerabilis in christo patris, domini Thome archiepiscopi Colocensis, in persona eiusdem domini sui, ipsos non a reambulacione, sed a statucione et metarum ereccione vsque ad quendam montem feketeheg vocatum, et usque ad duas uias Ketkerestut vocatas prohibuisset, quem quidem dominum Tomam archiepiscopum, idem homo vestre celsitudinis, presente eodem nostro testimonio, eodem die et loco, contra annotatum magistrum Benedictum solum, ad vestre magnitudinis presenciam citauisset, octauas festi passe domini proxime nunc venturas, partibus predictis pro termino coram vestra maiestate comparendi asignando, Item feria secunda proxima post annotatam dominicam oculi, Idem vestre excellencie et noster homines accessissent ad faciem prelibate possessionis Zekaspataka nominate, in eodem comitatu Karaso adiacentis, similiter uicinis et commetaneis eiusdem vniuersis legitime cum vocatis, et eisdem presentibus, per suas veras metas et antiquas reambulando, nouas metas iuxta veteres erigendo, et abaliorum possessionibus vndique distinctam et separatam, prefatus homo vestre serenitatis presente eodem nostro testimonio statuisset prescripto magistro Benedicto, et per eum Nicolao et petro uterinis, ac ladislao filio iohanis patrueli fratribus suis, superius nominatis, titulo donacionis anotate, penitus nulla contradiccione existente, Mete autem quibus dicta possessio Zekaspotaka, ab aliorum possessionibus separatur et distinguitur, prout ydem vestre excellencie et noster homines retulerunt hoc ordine protenduntur, quod prima meta incipit aplaga orientali aparte cuiusdam montane Zekasbania vocate, super vnum montem Berch vocatum, vbi esset vna antiqua meta terrea iuxta quam erexissent aliam de nouo, Inde in eodem Berch satis perlargum spacium procedendo venissent ad aliam metam Terream, secus quam erexissent aliam de nouo, vlterius ad hoc Super eundem Berch eundo, secus quandam paruam uiam venissent ad quendam potak, Niarastyafeu vocatum vbi esset vna antiqua meta terrea, penes quam posuissent aliam de

nouo, ahinc in eodem Berch ad partem meridionalem reflectendo parum percurendo esset vna antiqua Meta terrea, penes quam erexissent aliam de nouo, que separaret a filio Zekul, Inde descendit de Ipso Berch ad Zekaspataka supradictum, abhinc procedendo assendisset super vnum Berch ad partem occidentalem Supradictam ad quemdam locum Ketsapanus kuzy vocatum, vbi in vertice eiusdem Berch essent due mete antique terree Juxta quas erexissent terciam de nouo, ab inde de ipso Berch descendendo iungit quendam riuulum sapanus vocatum, iuxta quam esset vna antiqua meta terrea, penes quam erexissent aliam de nouo, de hinc iterato ad quendam berch assendendo in vertice cuius esset vna antiqua meta terrea, iuxta quam posuissent aliam de nouo, que quidem mete ad plagam meridionalem separarent ad Karassofeu, ad partem vero occidentalem ad Sekas Supra dictum, Inde in eodem Berch currit ad quendam locum petermagala vocatum vbi esset vna antiqua meta terrea, circa quam erexissent aliam de nouo, vlterius in eadem Berch aliquantisper procedendo iungeret quendam alium locum peterlabratmagalaia vocitatum, vbi esset vna antiqua meta terrea, secus quam erexissent aliam de nouo, Inde in eodem Berch ad partem septemtrionalem vergendo, et modicum pergendo iungeret vnam metam terream, penes quam erexissent aliam de nouo, abinde ad huc in eodem Berch versus eandem plagam modicum currendo in uenissent tres antiquas metas terreas, iuxta quas erexissent quartam de nouo de hinc ad huc Super ipsum Berch modicum vlterius pergendo esset vna antiqua meta terrea, circa quam erexissent aliam de nouo, quam scilicet mete ad partem septemtrionalem separarent nobilibus, ad plagam vero orientalem secarent ad Zekas Superius nominatum, de hinc vlterius in eodem Berch pergendo venissent supra dicta montana Sekasbana vocata, ibique invenissent vnam antiquam metam terream, iuxta quam acumulassent aliam de nouo, que quidem mete ad dictam partem septemtrionalem separarent ad dictam Sekasbana, ad partem vero meridionalem ad Zekas nominatum, ibique terminantur mete possessionis Sekaspataka Supra dicte . preterea feria quarta proxima similiter post annotatam dominicam Oculi proxime elapsa accessissent ad faciem iam nominate possessionis Voya in eodem comitatu Karaso adiacentis, similiter vicinis et commetaneis eiusdem legitime conuocatis et eisdem presentibus, per suas veteres metas, et antiquas iuxta quas nouas erigendo metas reambulassent reambulatasque ab aliorum possessionibus, preter quandam terre particulam, exparte castri Iliead, et quandam silvam, sicut inferius exprimitur super facto metarum dissessio extitisset, separatam, et distinctam, prefatus homo vestre magnitudinis presente nostro testimonio, prenominato magistro Benedicto, et fratribus suis Supra dictis per easdem prescripte donationis titulo, perpetuo possidendam statuisset, Mete autem quibus eadem possessio Vaya ab aliorum possessionibus separatur et distinguitur, prout idem vester et noster homines retulerunt et nobis in scriptis reportauerunt hoc ordine protenduntur, quod prima meta incipit aplaga septemtrionali in quodam loco vbi Zicipataka cadit in fluuium Karasso, vbi eciam quidam alter riuulus dobokapataka nominatus cadit in ipsum riuulum Zicipataka Inde in ipso dobokapataka asendendo incipit tenere commetaneitatem cum filio posa versus plagam orientalem, per largum spacium

eundo, veniret ad caput ipsius patak, Inde ad quoddam Berch assendendo in vertice ipsius Berch essent due antique mete terree, circa quas erexissent terciam de nouo, ab hinc ad eandem plagam orientalem pergendo venissent ad quendam campum vbi essent due antique mete terree, secus quas erexissent terciam de nouo, hinc de ipso Berch ascenderet ad vnam vallem wlgo patac vocatam, in qua essent due antique mete terree, penes quas posuissent terciam de nouo, ab inde versus partem meridionalem reflectendo veniret ad quendam montem Berch nominatum in vertice cuius invenissent vnam antiquam metam terream, secus quam acumulassent aliam de nouo, vlterius in eodem berch currendo iungeret vnum campum in quo essent due antique mete terree, penes quas posuissent terciam de nouo, inde ad huc ad eandem plagam per bonum spacium eondo iungeret quoddam rubetum volgo Cher vocatum, in cuius latere essent due antique mete terree, circa quas erexissent terciam de nouo, inde vlterius pergendo veniret ad quoddam fenetum in quo existerent tres antique mete terree, quarum vna separaret filis posa, secunda ad voya, tercia vero ad territorium *Castri Iliad* vocatum, vlterius pergendo incipit tenere cummetaneitatem cum territorio ipsius castri *Iliad* vbi *Kenezy holahorum* ad ipsum castrum pertinentes, quia metas ipsius territory magis extra quam pretactus magister petrus sua et ipsius magistri Benedicti et fratrum ipsorum prescriptorum in personis fore asseruissent, ideo inibi in ipsarum metarum ereccione contendare (sic) non potuissent, quos tamen citare propter earundem mansionis seu residencie incertitudinem noluissent, sed vestre maiestatis deliberacioni commisissent, de quo quidem campo exeundo iungeret vnam siluam foratlan vocatum vbi ipsi kenesy et magister petrus in posicione metarum concordare non potuissent et similiter citacione posttergata eodem modo deliberacioni vestre serenitatis ad vestram presenciam prorogassent, in ipsaque silua per largum spacium currendo, venerunt ad commetaneitatem filiorum posa iungeretque sex antiquas metas terreas, continue post sese existentes, ab eisdem filys posa separantes, circa quas erexissent singulas nouas metas terreas, vlteriusque in ipsa silua currendo in exitu eiusdem essent due antique mete terree, penes quas erexissent terciam metam de nouo, ad (sic) hinc ad partem occidentalem trans eondo iungeret quoddam fenetum in quo essent due mete terree, secus quas erexissent terciam de nouo, abinde vlterius pergendo veneret ad finem cuiusdam patak Tiuadarbara vocatum, ibique ipsum patac cadit in fluuium Karasso et sic terminantur mete possessionis supranominate, postremoque feria sexta proxima post eandem domminicam Oculi accessissent ad predictam dimidietatem ipsius possessionis Bach Tiuisse vocate similiter in dicto comitatu Crasso existentis a parte occidentis cuiusdam vallis siluati, conuocatisque uicinis et commetaneis eiusdem legitime factis et eisdem presentibus per suas veras et antiquas metas, de pertinentibus (sic) ad possessionem Ersomlia et a stepano filio Bede separantes et distingentes, nouis metis iuxta ueteres erectis, reambulassent, reambulatamque et ab aliorum possessionibus distinctam cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencis quibuslibet idem homo vestre excellencie presente eodem nostro testimonio, prefato magistro Benedicto et suis fratribus superius anotatis, prescripte donationis Titulo

statuisset perpetuo possidendam tenendam pariter et habendam, nullo penitus contradictore existente. Et prefatus homo noster omnia premissa et premissorum singula eo modo sicut idem homo nostre (sic) celsitudinis coram nobis consequenter afirmauit. Datum feria quarta proxima post dominicam Judica anno domini Supradicto.

(In dosŭ: Domino Regi, pro magistro Benedicto filio Pauli fili Hem, in facto possessionis Kuespatak, et aliarum possessionum interius expressarum, reambulatorie et contra venerabilem in christo patrem dominum Thomam Colocensem, ad Octauas festi Passce domini citatorie).

LVIII.

1363. 1363. Papa Urbanŭ V. invită pe archiepiscopulŭ din Gnezna se absolve pe canonicii din Ploca, pe cari i excomunicase *Bernardŭ, fostulŭ episcopŭ alŭ Milcoviei,* din causă, că-i făcuse oposiţiune, când dênsulŭ trecuse la episcopia din Ploca.

URBANUS EPISCOPUS etc. Venerabili fratri . . . Archiepiscopo Gneznensi, salutem etc. Animarum salutem intensis desideriis affectantes, libenter illa concedimus, per que salus ipsa valeat provenire. Dudum siquidem felicis recordacionis Innocencius papa VI. predecessor noster Venerabilem fratrem nostrum Bernardum, Episcopum olim Milcoviensem, a vinculo, quo Milcoviensi ecclesie, cui tunc preerat, tenebatur, de fratrum suorum sancte Romane ecclesie Cardinalium consilio et apostolice potestatis plenitudine absolvens, ipsum ad ecclesiam Plocensem, tunc vacantem, de dictorum fratrum consilio auctoritate apostolica transtulit, et de illo eidem ecclesie providit, preficiendo eum ipsi Plocensi ecclesie in Episcopum et pastorem. Et licet, sicut accepimus, pro parte dilectorum filiorum Capituli ipsius ecclesie Plocensis, ac clericorum et personarum ecclesiasticarum civitatis et diocesis Plocensis occasione provisionis huiusmodi contra dictum Bernardum fuisset ad sedem apostolicam appellatum, tamen idem Bernardus tamquam Plocensis Episcopus diversas excommunicacionum sentencias in singulares Canonicos eiusdem ecclesie ac clericos et personas predictos post et contra appellationem huiusmodi promulgavit. Cum autem postmodum idem predecessor eundem Bernardum a dignitate Episcopali, ac regimine et administracione eiusdem Plocensis ecclesie de dictorum fratrum consilio ex certis causis duxerit amovendum, deinde dicto predecessore sublato de medio, nobisque ad apicem summi apostolatus assumptis, pro parte Capituli, clericorum et personarum predictorum fuit nobis humiliter supplicatum, ut providere eis de absolucionum a sentenciis huiusmodi, si quas incurrerunt, nec non dispensacionum beneficiis super irregularitate, si quam eciam inde contraxerunt,

misericorditer dignaremur. Nos igitur animarum saluti Canonicorum ac clericorum et personarum predictorum providere cupientes, Carissimi in Christo filii nostri Kazimiri Regis Polonie Illustris pro eis super hoc nobis humiliter supplicantis, ac ipsorum in hac parte supplicacionibus inclinati, fraternitati tue, de qua in hiis et aliis fiduciam gerimus in domino specialem, mandamus, quatenus omnes et singulos Canonicos ac clericos et personas predictos ab eisdem sentenciis, si hoc humiliter pecierint, auctoritate nostra iuxta formam ecclesie simpliciter vel ad cautelam absolvas, et nichilominus cum eisdem Canonicis ac clericis et personis super irregularitate, si quam celebrando divina vel immiscendo se illis, non tamen in contemptum clavium, forsan contraxerunt, eadem auctoritate dispenses, iniuncta eis, si et prout tibi videbitur, penitencia salutari. Datum Avinione VIII. Id. Aprilis. Anno Primo.

Ex Reg. orig. An. I. Tom. VI. cod. chart. fol. 467.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. p. 616.

LIX.

1363. Abatele mănăstirei din Cluşŭ se plânge la Voivodulŭ Transilvaniei despre tiraniile, ce le face cu iobagii mănăstirei, Ladislaŭ Secuiulŭ, inspectorulŭ pădurilorŭ din districtulŭ Almaşului. 1363.

Nobili viro et honesto Petro vicevayvodae Transilvano. Domino corum plurimum reverendo. Johannes filius Dominici de Suk, et Georgius de Buda Judices Nobilium Comitatus de Kolus, fideli ac sincera commendatione. . . . vestras accepimus literas honore quo decuit in haec verba:

Petrus vice vajvoda Transilvanus, nobilibus viris et honestis. Judicibus nobilium Comitatus de Kolus, amicis suis honorandis, amicitiam paratam debito cum honore. Dicitur nobis in personis Domini Ottonis Abbatis de Kolus Monostra, et sui conventus de eadem, quod Ladislaus dictus Zekul officialis de Almas universas Sylvas et terras arabiles ad possessiones ecclesiae ipsorum Bogártelek, Egeres, et Jegenye vocatarum pertinentes, propter sessiones jobbagionum suorum, vel loca villarum suarum penitus et per omnia occupasset, occupatasque ad predictam possessionem Domini Regis Almas vocatam applicasset, et si quis ex jobbagionibus ipsius Domini Abbatis, et sui Conventus in predictis possessionibus suis commorantibus causa seminandi ad agros exiret, vel de sylva ligna domum deferre vellet, ex tunc idem Ladislaus dictus Zekul tales jobbagiones Domini Abbatis omnibus rebus secum habitis privare, et universis vestibus suis super se habitis miserabiliter spoliare, ac denudare, ac bonis ipsorum, ac curribus secum ductis ipsorum repertis sepius auferri fecisset, et auferri facere non cessaret. His non contentus idem Ladislaus dictus

Zekul missis suis familiaribus, scilicet Gregorio, Dyonisio, et Nicolao dicto Chylle ac aliis ad se pertinentibus de Almás, octo pecudes, et novem capras jobbagionum dicti Domini Abbatis de Bogárteluk auferri faciendo, et pastores ipsorum pecudum et caprarum ligatis manibus et pedibus in sylva derelictos . . . mori commiserunt. Altera vice similiter, missis suis complicibus quatuor boves jobbagionum ejusdem Dni Abbatis in facie possessionis sue Egeres nuncupata, minus juste auferri faciendo, praeterea quatuor boves, et viginti quinque porcos jobbagionum in facie possessionis ipsius Dni Abbatis Jegenye nominate, similiter auferri faciendo, et per hujusmodi continua potentiaria commissa predicti Ladislai Zekul nominati sexaginta mansiones jobbagionum de predictis tribus possessionibus ipsius Dni Abbatis Bogárteluk, Egeres, et Jegenye vocatis recessissent, residui vero jobbagiones sui in promptitudine essent recedendi. Super quo vestram petimus amicitiam diligenter per presentes, quatenus unus vestrum, alio absente, personaliter accedendo, a quibus decuerit et licuerit . . . . sciat, et inquirat de premissis omnimodam veritatem, et post haec, prout exinde premissorum vobis veritas constiterit, vestris cum literis nobis amicabiliter rescribatis. Datum in S. Emerico in quindenis diei medii quadragesime anno Dni Millesimo trecentesimo sexagesimo tertio.

Nos etiam petitionibus vestre nobilitatis obtemperantes, ut tenemur: ad resciendam de premissis veritatem, unum ex nobis scilicet dictum Georgium de Buda socium nostrum Judicem nobilium transmisimus, qui demum exinde ad nos reversus, nobis retulit, quod ipse a nobilibus viris, et dominabus utriusque sexus, ac ab aliis communibus hominibus divitibus et pauperibus specialiter, nec non a vicinis et commetaneis ipsius Ladislai dicti Zekul de premissis omnibus, et singulis premissorum talem scivisset veritatem. Quod idem Ladislaus dictus Zekul officialis de Almas predictas Sylvas, et terras arabiles ad possessiones dicti Dni Abbatis et sui Conventus, Bogárteluk, Egeres, et Jegenye vocatas pertinentes occupasset, occupatasque ad possessionem Regiam Almás vocatam applicasset. Jobbagiones etiam dicti Dni Abbatis, et sui Conventus in dictis possessionibus ipsorum commorantes, in Agris vel Sylvis repertos denudari, et spoliari faciendo, boves etiam, et equos eorundem in eorum curribus et aratris inventos, de predictis Sylvis ligna domum deferentes, vel in Agris ad predictas possessiones ipsorum pertinent: seminantes, similiter auferri faciendo, missis etiam familiaribus suis prenotatis, boves, capras, et scrophas prenumeratos jobbagionum Dni Abbatis, et sui Conventus numero premisso minus juste auferri faciendo, et per hujusmodi illicita, et potentiaria sepius commissa, ipsius Ladislai de Zekul et familiarium suorum sexaginta mansiones jobbagionum dicti Abbatis de predictis tribus possessionibus suis recessissent, residui vero jobbagiones sui nullatenus manere presummerent. Datum in Kolus feria quarta proxima post Octavas festi Pasce Dni, anno ejusdem Millesimo trecentesimo sexagesimo tertio.

Constant in Archivo Kolosmonostoriensi inter Irregistrata.

Transilvania. 1871, pag. 254. Din colecţiunea contelui Iosifŭ Kemény.

LX.

1363. Papa Urbanŭ V. invită pe regele Ungariei, se iée parte la espediţiunea cruciată în contra Agarenilorŭ şi a Turcilorŭ pentru eliberarea ţĕreĭ sfinte. 1363.

URBANUS EPISCOPUS etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Descendens a patre luminum spiritus, mentium illustrator mirificus, datorque optimus gratiarum, ubi et quando vult, catholicorum principum aliorumque suorum fidelium cordibus illa inspirat cupere, et cupita perficere, que sint ad dei laudem et gloriam, exaltationem catholice fidei eiusque hostium repressionem, ac salutem eorundem fidelium animarum, datque tempus acceptabile et dies salutis indulget, quibus proprium exequendo debitum, sicut filii benedictionis et gratie, patris et domini ulciscantur iniurias, ut digni reddantur hereditatem paternam et dominicam possidere, tollantque christianitatis obprobrium adeo iam quasi dimissum, quod infideles illud extimant sempiternum. Sane dolenter referimus, quod olim, peccatis exigentibus, terram illam, quam Salvator noster dei filius dominus Jesus Christus sue presentia conversationis illustrans, in ipsa pro nostra redemptione mortem nostram moriendo destruxit, et vitam sue resurrectionis gloria reparavit, Agarenorum gens perfida eiusdem Salvatoris et sue orthodoxe fidei inimica a longis retro temporibus non absque dampnosa negligencia christiani populi occupavit, prout detinet occupatam, eam polluendo abhominandorum patratione scelerum, ac pro ancilla tenendo, que domina gentium solet esse. Accedit quoque ad huiusmodi infelicitatis augmentum illa erumpnosa calamitas, quam ex oppressione Turchorum crudelium patitur christianus populus orientis, que tanto gravior redditur, quanto iidem Turchi viciniores fidelibus existentes grassantur sevius et facilius in eosdem, quantoque ipsorum rabies semper excrescens, et cruorem christianum aspirans effundere, maius potest christianitati generare periculum, nisi eorum, qui in sua feritate confidunt, presumptuosa temeritas per ipsorum fidelium potenciam reprimatur. Que nuper, divino spiritu inspirante, Carissimus in Christo filius noster Petrus Rex Cipri Illustris, cuius regnum est in ipsorum infidelium faucibus constitutum, prudenter considerans, et maiora pericula toti christianitati, si oportunum in hiis non apponatur remedium, probabiliter proventura formidans, de statu dictorum infidelium, quem ex ipsorum mortalitatibus et discordiis debilitatum et prostrationi dispositum asserit, presertim ex captione civitatis Satalie ac nonnullorum castrorum et locorum, que licet admodum fortia idem Rex suis providencia, personalibus laboribus et expensis de manibus infidelium predictorum eripuit, ex quo infideles ipsos multus, ut asseritur, timor invasit, plenarie informatus, sicut princeps magnanimus et devotus, non vitatis pro dei servicio itinerum longorum periculis, ad partes occidentales et demum ad apostolicam sedem accessit, nobis ac fratribus nostris sancte Romane ecclesie Cardinalibus, et catholicis Principibus ac Magnatibus aliisque fidelibus populis vias et modos prudenter ostendens, per quos istis temporibus potest faciliter eorundem Agarenorum et Turchorum elidi potencia,

et fieri recuperatio Terre sancte. Hec siquidem Carissimus in Christo filius noster Iohannes Rex Francie Illustris gratanter accipiens, desiderium transfretandi, quod diutius, ut asseruit, gessit in corde, produxit in lucem. Nam ipse et prefatus Rex Cipri, aliique multi nobiles cum eorum potencia pro recuperatione Terre sancte predicte promiserunt personaliter transfretare, ac receperunt de nostris manibus venerabile signum crucis, quod multi magnates et nobiles, ad sedem venientes eandem, cum devotionis plenitudine cotidie postulant et recipiunt reverenter. Nosque premissa cum ingenti leticia intuentes, et cupientes tam dictos Reges, quam alios in tanto Salvatoris nostri predicti promovendo negotio spiritualibus et temporalibus auxiliis confovere, matura super hiis deliberatione prehabita, de dictorum fratrum consilio indiximus ad dictam Terram sanctam et alias partes infidelium orientis passagium generale, inchoandum in Kalendis Marcii Anni Nativitatis Domini Millesimi Trecentesimi Sexagesimi quinti proxime secuturi, et consueta indulgenciam ac privilegia omnibus ad hoc transfretaturis duximus concedenda: et deinde diligencius attendentes, quod idem Iohannes Rex eximie devotionis ardorem, quem clare memorie Philippus avus, et alter Philippus pater ipsius ac plures alii Reges Francie, ex quorum ingenua stirpe tam tu quam aliqui alii catholici Reges et Principes traxistis originem, pro ipsius Terre sancte recuperatione hactenus habuerunt, pie rememorans illum in se virtuose successionis salutari funiculo derivavit, ac provida super hiis cum eisdem nostris fratribus deliberatione prehabita, considerantes attente, quod ipse, que ad huiusmodi negotii prosecutionem pertinent, in regno suo dispositis et paratis, poterit de certis aliis confinibus et partibus dicti regni liberius, facilius et commodius, et cum minoribus quam de istis, in quibus presentialiter residemus, ad dictas partes ultramarinas in illius nomine, cuius negotium agitur, arripere iter suum, et propterea quarumlibet dilationum impedimentis ac periculis obviare, teque et alios Reges et Principes, qui, ut prefertur, ex clara dictorum Francie Regum progenie principium originis habuistis, in ipsius Iohannis Regis personam honorare volentes, eundem Iohannem Regem prefati passagii, et omnium, qui voluerint transfretare, Capitaneum constituimus generalem. Que omnia catholicis Regibus atque Principibus, aliisque magnatibus et populis decrevimus intimanda, ut tempus istud acceptabile datum a domino in humilitatis spiritu cognoscentes, interim si qui eorum habeant cum aliis christianis discordiam, pacem et corcordiam, sine quibus negotium ipsum prosperari non posset, pro dei reverencia studeant firmis stabilitatibus invicem reformare, et ad prosequendum huiusmodi dei et fidei prefate negotium magnifice se accingant, illud in personis propriis, vel alias, prout possibile fuerit, prosequendo. Inter alios autem Principes, quos deceat ad huiusmodi tam salubre negotium excitari, et ad ipsius prosecutionem plenis affectibus operam dare, hoc tue celsitudini convenire prospicimus, ut ad hoc tanto ferventius animeris, quanto es hostibus ipsis vicinior, quantoque rex regum et dominus dominantium maiori potencia te vallavit, et quanto, quod letanter fidedignorum relatibus intelleximus, ad dicti nostri Salvatoris obsequium magnificencia tue devotionis ingentis longis temporibus ardencius anelavit. Eapropter celsitudinem

regiam paterna caritate requirimus et affectuose rogamus, tibi pro tua salute tuique regii culminis gloriosius extollendo preconio suadentes, quatenus premissa devote considerans, ad assumendum cum tua precellenti potencia tam pium tamque acceptum deo negotium, per quod conscenditur certius ad excelsa, more christianissimi ac potentissimi principis animeris, et ad prosecutionem ipsius tam magnifice te disponas, quam aliis christianis principibus et magnatibus gloriosum exemplum tribuas similiter faciendi, teque securius imitandi. Quis enim poterit diffidere vel trepidare fidelium huiusmodi sancto se dedicare negotio, ubi potencie tue robur adesse presenserit, et tam magnanimi principis firmissimum fundamentum. Profecto quod si, prout indubia credulitate tenemus, prefatum negotium ferventer ac potenter assumpseris, multos et magnos fideles ad tui imitationem allicies, et allectos in sancti propositi perseverancia conservabis. Ex hoc enim tibi et aliis fructuosus existes, et ex aliorum operibus, que tuo causabuntur exemplo, multiplicabitur tibi meritum apud deum. Ut autem ad assumptionem et prosecutionem huiusmodi eo libencius inducaris, quo de gratia et favore apostolice sedis te senseris certiorem, sublimitati tue in omnibus, que ad ipsius honorem et commodum noverimus cedere, promptis effectibus, prout cum deo poterimus gratis affectibus, assistemus. Ceterum quia prefato Regi Cipri, qui tanquam precursor magnificus satis ante dictum terminum cum auxilio fidelium, quos habere poterit, ad partes ultramarinas remeare proponit, viam tutam et dispositionem accommodam populo dei cum ipsius assistencia paraturus, concessimus, quod quicunque de regno tuo cum ipso Rege etiam ante prefatum terminum ire voluerint, indulgenciam huiusmodi consequantur. Serenitatem tuam, a qua idem Rex in prefato negotio grandia promissa se recepisse letatur, rogamus attente, quatenus sibi et nunciis suis, ut istud sanctum negotium festivum et prosperum principium habeat, et de gentibus dicti tui regni secum ire volentibus habere valeat, prout tante rei utilitas suadet, regalibus favoribus devote assistere non postponas. Datum Avinione VIII. Kal. Iunii. Pontificatus nostri Anno Primo.

Ex Reg. orig. An. I. secr. fol. 166.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. p. 55.

LXI.

1363. Ludovicŭ, regele Ungarieĭ, concede *familiei Vasŭ* din comuna Ţaga în Tansilvania, dreptulŭ de paloşŭ (jus patibuli) a supra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale. 1363.

Nos Ludovicus Dei Gratia Rex Hungariae memoria commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod nos sicut pro

fidelium servitiorum nobilium vestrorum magistrorum Petri Rufi, et Desew filiorum Johannis de Carl Militum nostrae Maiestatis per ipsos hac tenus cura vigili, et solerti diligentia, locis debitis, et temporibus opportunis nostrae majestati continuo exhibitorum, et in futurum jugiter exhibendorum meritis laudabilibus ac ad ipsorum devotam, et humilem supplicationem, sic non minus exstirpatione et eradicatione furum, latronum et aliorum malefactorum, ac fidelium et bonorum statu commodi, et quietis, ipsis magistris Petro et Desew, item Paulo et Stephano filiis Nicolai, Simoni et Lewkus filiis Ladislai dicti Wos, ac Johanni filio Thomae fratribus ipsorum patruelibus de Regiae potestatis plenitudine, et gratia speciali duximus annuendum, imo dedimus, et commisimus, ut ipsi in territorio possessionis eorum Chege nuncupatae; in Comitatu de Doboca sitae, et in terra propria ad ipsam pertinente, ubicunque voluerint, patibulum, et aliorum tormentorum genera facere, et erigere iidem ac ipsorum haeredes, et posteri perpetuo conservare, et Universos fures, latrones, homicidas, et alios malefactores, quos intra veros limites sive terminos metales memoratae possessionis Chege, nec non aliarum possessionum omnium ipsorum in Comitatibus videlicet de Doboca predicta, et de Colos, ac de Thorda habitorum apprehendere, et capite quandocunque, et quotiescunque poterunt in tribunali ipsorum in jam dicta possessione Chege vocata faciendo, et constituendo, judicare, condemnare, et poenis debitis juxta damnum, seu excessum, modum et qualitatem punire, et tormentare temporibus perpetuis possint, ac valeant. Imo plenam habeant facultatem moderamine juris mediante, semota quavis jurisdictione comitum vel vice-comitum exercendo in praemissis. Praesentes autem dum nobis reportatae fuerint, faciemus privilegialiter sub majori sigillo nostro emanari. Datum in Plyno, in obsidione Castri Zokol terrae Bosnensis, Sabbatho proximo post Octavas festi Beatorum Petri et Pauli Apostolorum anno Domini MCCCLXIII.

Ex originali archivi familiae comitum Wass, descripsit Ios. C. Kemény.

Transilvania, fóia Asoc. transilv. 1871. pag. 254. Din colecțiunea conteluï Iosifŭ Kemény.

LXII.

1363. 1363. Ludoviciŭ, regele Ungariei, fundézŭ în Maramureşŭ o chinovie pentru călugăriï Paulini.

Ludouicus Rex Hungariae pro Emeritis Sancti Pauli Coenobium de Marmaras fundat. Anno Domini MCCCLXIII.

Fejér, X. 7. 210. Ex archiuo PP. Paulinorum.

LXIII.

1364. Ludoviciŭ, regele Ungariei, hotăresce, se confirme de noŭ tóte privilegiele, ce aŭ fostŭ învestite mai înainte cu *sigilulŭ regelui Carolŭ Robertŭ, perdutŭ în Țéra-românéscă.* 1364.

Ad perpetuam rei memoriam. Nos Ludouicus, Rex praefatus, vniuersis declaramus: Quod ubi in regno nostro Bosnae innumerabilis multitudo haereticorum et Patarenorum pullulasset, in errorem fidei orthodoxae, ad extirpandum de ipso regno nostro eosdem, ex vna parte Nos personaliter, instaurato valido exercitu, proficiscebamur; ex altera vero parte Venerabilem in Christo Patrem, Dominum Nicolaum Archiepiscopum Strigonien. nostrum Cancellarium, penes quem vtrumque par sigilli nostri authentici habebatur, et virum Magnificum, Dominum Nicolaum Palatinum, cum ceteris Praelatis, Baronibus, et regni Proceribus, vice nostra destinaueramus, quidam familiares ipsius Domini Archiepiscopi, pro custodia deputati, vtrumque par sigilli nostri pro concepta malitia subtraxerunt. Nos itaque praecauentes, ne ex huiusmodi sigilli nostri deperditione regnicolis nostris in eorum Juribus successiue periculum possit imminere, sigillum nostrum in duobus paribus fecimus pro nobis sculpi, quod ad omnia priuilegia nostra et condam Domini Caroli regis, Patris nostri, sub priori sigillo, eiusdem, tempore suae coronationis sculpto, et demum per eumdem eo quod sub ipso plurimae infidelitates perpetratae extiterunt, repertae proclamatae. Ac sub alio sigillo ipsius in *partibus transalpinis* casualiter deperdito, confecta, iuxta dicta tria sigilla decreuimus fore appendendum; ad quacunque vero Priuilegia paterna, dictis duobus prioribus sigillis suis consignata, quae per eundem patrem nostrum per sigilla eius posteriora, vel per nos sigillo modo praemisso deperdito confirmata non haberentur, et ad ipsa priuilegia ipsum nouum sigillum nostrum non appendetur, vel quaecunque patentes Literae nostrae et paternae non confirmarentur; ea priuilegia et Literae, sicut per eundem nostrum Patrem fuerunt reuocata, et annullata, sic et nos ipsas seu ipsa commisimus viribus caritura nullamque roboris obtentura firmitatem. Inter quae prius priuilegium nostrum pro praedicto Monasterio Beatae Virginis de Scepus et Abbate in eodem pro tempore constituto, dicti sigilli nostri noui dupplicis, et authentici appensione, omnia in eo contenta et expressa innouamus, et perpetuo confirmamus saluis Juribus alienis. Datum per manus eiusdem Domini Nicolai Archiepiscopi Cancellarii nostri. Quinto Idus Aprilis. Anno domini Millesimo Trecentesimo sexagesimo quarto, regni autem nostri anno Vicesimo tertio.

Fejér, IX. 7. 220. Ibid IX. 3. 413.

LXIV.

1364. 1364. Laurenţiŭ, fiulŭ lui Hemŭ din Banatŭ, protestézŭ înaintea castelanului din Haramŭ, în contra violenţelorŭ lui *Dormanŭ* din Caraşŭ, asupra unorŭ iobagi ai sei.

Nos magister Laurencius filius dominicy Castellanus de Haram et vicecomes Comitatus de Crassow Judicesque nobilium, de eodem, damus pro memoria quod Laurencius filius Heym in sua ad nostram accedens presenciam per modum protestacionis significare curauit in hunc modum quod Georgius et Vybar famuli Johannis dicti dorman vicecastellani de Crassowfew Sabato proximo nunc preterito ante festum beati Barnabe apostoli tres Jobagiones suos videlicet Raduzlow nexse et Salamonem dictos de communi forro videlicet de Mezew Somliow versus domum ipsorum pergere uoluissent intra metas eiusdem possessionis Ozioag uocatam peruenissent prenotati Georgius et Vybar more latrocini contra ipsos irruissent et spoliassent bona eorum ab eisdem recepissent et Raduzlow sclauum crudeli neci tradidissent Nexsam et Salamonem letalibus vulneribus vlnerando relinquissent ad huius rei videre certutudinis (sic) a nobis sibi dari nostrum hominem postulauit Nos uero Johannem filium Gregory et Ladislaum filium Jacobi de Chernewch ex nobis ad premissa exsequenda duximus transmittendum qui demum ad nos reuersi dixit nobis quod hec premissa ab omnibus hominibus cuiusuis status pro ueritate sic sciuissent per predictos Vybar et Georgium fecisse, Datum in Mezew Somliow in festo beatorum petri et pauli apostolorum anno domini M° CCC^mo LX^mo quarto.

(In dosŭ: Pro Laurencio filio Heym contra Georgium et Vybar super latrocini*um* et interfeccio*ne* Raduzlow et contra Johannem dictum dorman Inquisicionales).

Pesty, Krassó vármegye története III. 64.

LXV.

1364. 1364. *Chinezii romăni, Stefanŭ, Ionŭ, Toma* şi *Dimitrie* din comuna Comianŭ în Bănatŭ, în procesŭ cu Nicolae din comuna Zlavotinţi pentru o părticică de moşie.

Nos Nicolaus Konth Regni Hungarie palatinus et Judex Comanorum, damus pro memoria, quod in Congregacione nostra generali vniuersitati nobilium et alterius status et condicionis hominum, feria secunda proxima ante festum beati Jacobi apostoli prope Ciuitatem Mezewsomlyou celebrata, Nicolaus Johannes et Andreas fily Johannis fily Georgy de Zlawotynch, de medio ceterorum consurgendo, per modum protestacionis et prohibicionis nobis de-

clararunt, quod Stephanus dictus Sulyuk, Johannes Thomas et demetrius fily Mathey *Kenezy de Komyan*, quandam terre particulam, quam quidam riuulus wrwystapataka nominatus possessioni ipsorum Zlawotynch vocate separare dinoscitur, vterentur et vti facerent per ad ipsos pertinentes incessanter vsus fructus et vtilitates quaslibet percipiendo et percipi faciendo, vnde huiusmodi protestacione facta, eosdem Stephanum Johannem Thomam et demetrium, ab vlteriori vsu et vtilitatum quarumlibet premisse terre particule percepcione et percipi faccione, prohibuerunt, contradicendo et contradixerunt inhibendo coram nobis testimonio presencium mediante, datum quarto die Congregacionis nostre memorate in loco annotato, Anno domini M^moCCC^moLX^mo quarto.

(In dosŭ: Pro Nicolao Johanne et Andrea filys Johannis de Zlavatynch, contra Stephanum Johannem Thomam et Demetrium Kenezios de Komyan protestatorie et prohibitorie).

Pesty, Krassó vármegye története. III. 65.

LXVI.

1364. *Chinezulŭ românŭ Dumitru,* din comuna Comianŭ, acusatŭ fiindŭ-că a voitŭ se ucidă pe Andreiŭ Torma din comuna Zlavotinți. 1364.

Nos Nicolaus Konth Regni Hungarie palatinus et Judex Comanorum, damus pro memoria, quod in congregacione nostra generali vniuersitati nobilium et alterius cuiusuis status et condicionis hominum, feria secunda proxima ante festum beati Jacobi apostoli prope Civitatem Mezewsomlyow celebrata, Andreas dictus Torma, filius Johannis de Zlanotynch, de medio vniuersorum exsurgendo proposuit talimodo, quod demetrius filius Mathyus *Kenesius de Komyan* feria sexta proxima post festum beati Jacobi apostoli, cuius nunc quarta proxime preterysset reuolucio annualis, ad possessionem suam predictam Zlanotynch potencialiter cum suis complicibus ex preconcepta malicia veniendo, ipsum Andream interficere voluisset, vbi vnum equum eiusdem Andreae quadraginta florenos valentem, ictu sagitte interfecisset, Qui quidem demetrius ad ipsam congregacionem nostram non venit neque misit, per ipsum Andream legitimis diebus ipsius Congregacionis nostro expectatus vnde ipsum demetrium, in Judicio decreuimus fore conuictum si se racionabiliter non poterit excusare, Datum septimo die congregacionis nostre memorate in loco annotato, Anno domini M^mo CCC^mo LX^mo quarto.

(In dosŭ: Pro andrea dicto Torma filio Johannis de Zlanotynch, contra demetrium filium Mathyus Kenesium de Komyan Judicialis).

Pesty, Krassó vármegye története. III. 68.

LXVII.

1364. 1364. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede cetăţenilorŭ din Braşovŭ, se aibă unŭ têrgŭ mare pe fie-care anŭ cu aceleaşi drepturi şi libertăţi, după cum 'lŭ aŭ cetăţenii din Buda. De asemenea ordónă cetăţenilorŭ din Buda, ca se concédă Braşovenilorŭ unŭ transumptŭ autenticŭ de pe tóte privilegiile lorŭ de têrgŭ.

Ludouicus, Dei gracia rex Hungarie, fidelibus suis Iudici, Iuratis, Ciuibus et vniuersis hospitibus ciuitatis Budensis, salutem et graciam. Cum nos ad supplicacionem fidelium Ciuium nostrorum de Brassow, ad eandem ciuitatem nostram nundinas seu forum annuum ad instar libertatis nundinarum Budae celebrandarum duxerimus concedendum seu concedendas; fidelitati Vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vniuersa iura et libertates fori annui vobis dati, prout in vestro priuilegio exinde confecto exprimuntur, Hermanno et Iacobo, Ciuibus de dicta Brassow, ostensoribus presentium in transcripto sub vestro sigillo concedatis et emanari facere debeatis. Secus facere non audentes. Datum in Wyssegrad in festo beati Luce Euangeliste, anno Domini M.CCC. sexag. quarto.

Fejér. IX. 3. 429. Cf. Ibid. pag. 458.

LXVIII.

1364. 1364. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ dreptulŭ acordatŭ cetăţenilorŭ din Braşovŭ, ca se pótă avé unŭ têrgŭ mare pe fie-care anŭ.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus et honoris montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, praesentibus pariter et futuris, praesencium noticiam habituris, salutem in omnium Saluatore. Regiae sublimitatis immensa largitas, singulorum pensans merita, solet crescente numero subditorum, eosdem donare largiori munere libertatis, vt ex multis efficiantur plurimi et fidelissimi ex fideli; proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: Quod Hermannus et Iacobus, Iurati Ciues nostri de Brassou, suis nec non vniuersorum fidelium Ciuium et hospitum nostrorum de eadem Brassou vice et nominibus nostrae Serenitatis adeuntes conspectum, exhibuerunt nobis quasdam litteras nostras patentes secretiori sigillo nostro consignatas, super concessione nundinarum in eadem ciuitate celebrandarum confectas tenoris subsequentis, supplicantes nostro culmini regio humili prece et deuota, vt easdem acceptare, approbare, ratificare, appen-

sioneque noui nostri sigilli pro eisdem ciuibus et hospitibus nostris priuilegialiter confirmare dignaremur; quarum tenor talis est: Nos Lodouicus, Dei gratia Rex Hungariae, memoriae commendantes tenore praesentium significamus, quibus expedit, vniuersis. Quod nos cupientes commodis et vtilitatibus ciuitatis et prouintiae nostrae Brassouiensis ac fidelium nostrorum ciuium hospitum hominum seu incolarum vniuersorum de eisdem ex officio nostri regalis regiminis prehemineutis pie inuigilare, vt iidem Regiis beneficiis muniti, sicut numero, sic etiam fidelitate continuo crescendo augeantur, ac exinde honor et fructus regie Maiestati, que fidelium subditorum in multitudine et status eorum vbertate gloriatur, vberes proueniant temporibus opportunis; supplicationibusque eorundem Ciuium hospitum et totius communitatis hominum ac incolarum ciuitatis et prouincie praedictarum nobis eorum nominibus et personis per Iacobum Iudicem et nuncium ipsorum specialem humiliter porrectis regia fauorabilitate inclinati pensatis etiam eorundem inuiolabilis fidei et fidelitatis constantiis ac seruitiorum fidelium meritis nobis, nostreque sacre corone regie continue exhibitis, in quibus iidem sine intermissione hactenus efficaciter perseuerasse dinoscuntur, et, vt experientia docet, efficatius perseuerare studeut eorum iuxta posse; de regie potestatis et gratie plenitudine eisdem dedimus, donauimus, annuimus et commisimus, nundinas seu fori annui congregationes liberas, annis singulis in festo Omnium Sanctorum, in iam dicta ciuitate Brassouiensi perpetuo celebrandas, habendas, pariter et tenendas, sub modis, libertatibus, gratiis, indultis, consuetudinibus et iurisdictionibus, his et similibus, quibus in Ciuitate nostra Budensi, nundine siue congregationes annuales solent celebrari, ac celebrantur. Nos igitur vniuersos et singulos mercatores cum rebus, mercimonialibus procedentes, et alios quoslibet forenses homines Regia auctoritate assecuramus per praesentes, quatenus ac deinceps ad praedictas nundinas seu fori annui congregationes praesenti dono, annuentia et commissione nostre Maiestatis annis singulis in dicto Omnium Sanctorum festo, et diebus debitis, ante et post festum, modis quibus supra perhempniter celebrandas cum omnibus rebus et bonis vestris mercimonialibus scilicet et aliis cuiuscunque generis, secure veniatis et negotiationes vestras in emptionibus et venditionibus libere exerceatis nundinis in eisdem, quibus perfectis ad propria vel ad alia loca vobis oportuna procedatis saluis personis vestris atque rebus sub nostra regia protectione et tutela speciali. Et haec volumus in foris et locis publicis palam vbique promulgari facere praesentium mediante, quas dum nobis reportate fuerint, sub nostro maiori sigillo faciemus priuilegialiter emanari. Datum in Wissegrad feria secunda proxima ante festum beati Barnabe Apostoli Anno Domini Millesimo trecentesimo sexagesimo quarto. Nos itaque iustis et modestis supplicationibus praefatorum fidelium ciuium et hospitum nostrorum regia benignitate exauditis et admissis, praetactas litteras nostras patentes, omni prorsus vicio et suspicione carentes, praesentibus de verbo ad verbum insertas, acceptamus, approbamus, ratificamus, easdemque, quo ad omnes ipsarum continentias et clausulas appensione dicti nostri noui sigilli pro iam dictis fidelibus ciuibus et hospitibus nostris de Brassou eorumque successionibus et posteritatibus vniuersis mera regia auctoritate, perpetuo va-

lituras confirmamus, praesentis scripti patrocinio mediante. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, praesentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri noui, dupplicis munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis in Christo Patris, Domini Nicolai, Archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, aulae nostrae Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M. CCC. LXIV. Quinto Calendas Nouembris, Regni autem nostri Anno vigesimo tertio. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Nicolao Strigoniensi, Thoma Colocensi, Nicolao Iadrensi, Ugulino Spalatensi et Elia Ragusiensi, Archiepiscopis, Demetrio Varadiensi, Stephano Zagrabiensi, Regnique Sclauoniae Vicario Generali. Wilhelmo Quinqueecclesiensi, Dominico Chanadiensi, Michaële Agriensi, Ioanne Vaciensi, Petro Bosnensi, fratre Stephano Nitriensi, Demetrio Nonensi, Nicolao Traguriensi, Stephano Farensi, Valentino Makarien. Matthaeo Sibinicensi, Michaële Scardonensi, et Portiua Senniensi, Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Tinniniensi et Corbauiensi sedibus vacantibus. Magnificis viris Nicolao Konth Palatino, Dionysio Waywoda Transyluano, Comite Stephano, Iudice Curiae nostrae, Ioanne Magistro Tauernicorum nostrorum, Nicolao de Zeech Dalmatiae et Croatiae, Nicolao de Gara de Machow Banis, Petro Zudar Pincernarum, Paulo de Lisko Dapiferorum, Ioanne Ianitorum, et Emerico Agazonum nostrorum Magistris, ac Magistro Benedicto Comite Posoniensi, aliisque quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

Fejér, IX. 3. 430.

LXIX.

1365. 1365. Proclamaţiunea de resbelŭ a luĭ Ludovicŭ, regelui Ungariei, în contra lui *Vladŭ Basarabŭ, voivodulŭ Ţerei Românesci.*

Lodouicus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex Princeps Salernitanus et Honoris Montis Sancti Angeli Dominus, fidelibus suis vniuersis Prelatis, Abbatibus, Prepositis, Prioribus, ceterisque ecclesiasticis personis; item Baronibus, Comitibus, castellanis, Nobilibus et possessionatis ac aliis cuiusuis condicionis et preheminencie hominibus ab antiquo exercituare debentibus in Comitatu de Vng constitutis, quibus presentes ostenduntur, salutem et graciam. Quia quondam (Alexander) Wayuoda Transsalpinus tanquam inmemor beneficiorum a nobis receptorum et ingratus fidem suam et litteras vtrobique super certis pactis, censibus et an — — — nostri dominii naturalis nobis debitis inter nos et ipsum initam et emanatas ipsa adhuc vita mundiali perfruente temerariis

ausibus — — — — are non expauit; demumque ipso ab hac luce decesso Ladislaus eius filius prauos mores imitatus paternos, nos tanquam suum dominum naturalem minime — — — ssens, inconsultis nobis et inrequisitis in eadem terra nostra Transsalpina, que iure et ordine geniture nobis debetur, titulum suum fictum erigens in contumeliam Domini, a quo sua debent dependere insignia; in ipsius terre nostre dominium ex perfida voluntate et conniuencia Olachorum et habitatorum terre eiusdem loco Patris — — — — ericus se subrogare; Nosque, prout a Deo nobis iura nostra defendendi facultas attribuitur et potestas, circa reoptencionem ipsius terre n — — — — — qui ex antiqua consuetudine sanctorum Regum piorum nostrorum predecessorum, et consuetudine Regni Hungarici approbata ad — — — — — — stificandas metas et confinia eiusdem Regni nostri a faucibus quorumlibet rebellium rebellando ipsi Regno nostro reapplicare et reannectere astricti et obligati totis nisibus inhyamus et toto posse anhelamus, fidelitati Vniuersitatis Vestre firmo Regio sub edicto precipiendo mandamus, quatenus habita noticia presencium vniuersi vestrum vniuersaliter et singuli singulariter vos equis, armis et aliis exercitus necessariis adeo promptuarie disponere et munire curetis, vt in festo Beati Mathye Apostoli proxime nunc venturo in Themeswar nos iungi valeatis sine mora — — — — — ad conterendam proteruiam dicti hostis et rebellis nostri prelibati fidelia et gratuita seruicia nobis et sacro nostro diademati viriliter inpensuri. Qui si feceritis vestram fidelitatem, beniuolencia Regia prosequentes recommendatam habebimus atque gratam; si vero aliqui ex vobis fictis occasionibus et pretensis subterfugiis se ab huiusmodi nostris processibus abstrahere et absentare voluerint, extunc vobis Comiti et Judicibus Nobilium dicti Comitatus de Vng sub pena priuacionis honorum et amissio — — — — vestrorum committimus et mandamus, vt omnes illos dicti Comitatus nobiles ac alterius status homines exercituantes a dicto nostro exercitu secus — — — tim nobis fideliter et absque quorumlibet fauore rescribere debeatis, quibus qualis pena pro tanta eorum contumacia sit infligenda, nostro, solo arbitrio — — — — duximus relinquendum, de qua demum nostre minime poterit inputare Maiestati. Et hec volumus in dicto Comitatu vbique palam proclamari. Datum in Wissegrad in vigilia festi epiphanyarum Domini anno eiusdem M°CCC°LX° quinto.

Magy. Történelmi Tár. II. pag. 186. — În estrasŭ la Fejér, IX. 3. 470.

LXX.

1365. 1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Balcŭ*, fiulŭ lui Sasŭ din Moldova, şi voivodŭ alŭ Maramureşuluĭ, vasta moşie Cunia din Maramureşŭ, ce a fostŭ confiscată dela voivodulŭ *Bogdanŭ*, care a ocupatŭ ţéra Moldovei.

Ludouicus — strenuo viro Balk, filio Saaz, Moldauo, Wajuodae Maramarusiensi, quod idem adhuc in terra Moldauana, regi fideliter adhaeserit, ibique complura vulnera, ammissis seruitoribus suis, pro rege sustinendo, terasque proprias et iura ibidem relinquendo, regem in Hungariam secutus fuerit, ipsi Balgh, et per eum Drag, Dragomer, et Stephano, fratribus vterinis possessionem Kunya vocatam, cum appertinentiis Iood, Baeskou, Keetvisou, Moyze, Bors, Keettzereste, In Comitatu Marmarus existen., quae per infidelitatem et notam Bogdan Wajuodae, eiusque filiorum, qui terram regis Moldauanam occupantes, clandestine in contumeliam regis moliuntur conseruare, ad se deuolutas, solenni priuilegio confert. — Datum Budae IV. Non. Februarii A. M.CCC.LXV.

Fejér, IX. 3. 469. Din Anal. dipl. Iankovics. Tom. I. p. 90.

LXXI.

1365. 1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede familiei Zoardŭ din comitatulŭ Ugocei, dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale.

Nos Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungariae, memoriae commendantes tenore praesentium significamus, quibus expedit, vniuersis: Quod nos in memoriam reuocatis fidelitatibus et multiplicium fidelium obsequiorum laudabilibus meritis Nobilium virorum Magistrorum Iohannis filii Iohannis, et Georgii, filii Zovardi, Aulae nostrae Iuuenis de Ardou, fidelium Nobis dilectorum, quae iidem in cunctis nostris et Regni nostri negotiis et processibus prosperis et aduersis cura peruigili, virtute constanti et indefessae solicitudinis zelo laborando, se fortuitis casibus exponendo, personisque et rebus suis pro nostri Regii honoris augmento non parcendo, nobis, nostraeque sacrae Coronae Regiae hactenus exhibuerunt, in praesenti exhibent, et exhibituri sunt iugiter in futurum, reddentes se erga nostrum Regium culmen prae suis participibus gratos et acceptos; ratione quorum licet ipsi ampliori dono sint a nobis confouendi et attollendi, vt tamen eorum voto ad praesens aliquatenus respondere videamur, eisdem Magistris Iohanni et Georgio, a nobis humiliter po-

stulantibus, et per eos fratribus ipsius Georgii carnalibus ac eorum haeraedibus et posteritatibus, talis Libertatis et gratiae specialis praerogatiuam de plenitudine potestatis nostrae duximus faciendam, perenniter duraturam, vt ipsi vniuersos fures, latrones, et alios malefactores, quos in possessionibus ipsorum in Comitatibus Vgocha, et Bihariensi situatis existentibus, ac intra terminos et fines ipsarum possessionum apprehendere potuerint, in eisdem possessionibus iudicandi, condemnandi, suspendendi, ac aliis poenis et suppliciis iuridicis et debitis plectendi, iuxta eorum demerita, ac patibula et aliorum tormentorum genera in dictis possessionibus suis et earum pertinentiis erigendi et conseruandi plenam et liberam perpetuo habeant potestatem. Praeterea dictos Magistros Iohanem, et Georgium ac ipsius fratres carnales, eorumque haeredes et posteros simul cum omnibus suis possessionariis Iuribus ab Iudicatu et quavis iurisdictione Comitum Parochialium et Iudicum Nobilium praedictorum Cotuum Vgocha et Bihariensis praesentium, et futurorum, exemimus et liberauimus, ac exemptos perpetuis temporibus fore committimus et pronunciamus, nostro solum et Palatini Regni nostri ac Iudicis Curiae nostrae in eadem nostra Curia faciendo Iudicio ipsos reseruantes, volentesque, vt iidem deinceps nullo unquam tempore Iudicatui dictorum Cottuum et Iudicum Nobilium astare teneantur. Ceterum committimus vt Iobagiones seu populos et famulos inpossessionatos praedictorum Magistrorum Iohannis et Georgii, ac fratrum suorum, nec non haeredum eorundem, non possint per aliquos homines, cuiuscunque dignitatis vel status sint, in causis aliquibus, exceptis duntaxat furtis publicis, latrocinis, et causis criminalibus, judicari, arestari vel impediri in Tenutis, et possessionibus tam Ecclesiarum, et Nobilium, quam aliorum possessionatorum hominum quorumpiam ac in Ciuitatibus et liberis villis, seu etiam alias in Regno nostro. Et qui autem aliquid actionis vel quaesitionis contra ipsos Iobagiones et famulos inpossessionatos habent vel habuerint, hoc coram eisdem Dominis ipsorum, vel suis officialibus, in possessionibus eorumdem existentibus exequantur Ordine Iuris obseruato. Qui si in reddenda Iustitia cuipiam recusantes fuerint, tunc ipsi non Iobagiones et famuli inpossessionati, sed dicti Domini eorumdem in Regiam vel Ordinarii Iudicis ipsorum Praesentiam per querulantes legitime euocentur rationem abnegatae Iustitiae reddituri, et Emendae cuilibet querulati exhibebitur complementum. Praesentes autem, dum nobis reportatae fuerint, sub maiori nostro sigillo faciemus priuilegialiter emanari. Datum ante Ciuitatem nostram Bodiniensem in Bulgaria, feria sexta proxima ante festum Pentecostes. Anno Domini Millesimo trecentesimo sexagesimo quinto. L. S.

Fejér, IX. 3. 490.

LXXII.

1365. 1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, aflându-se la *Vidinŭ* în espediţiune, învestesce cu dreptulŭ de ereditate, saŭ infiézá pe dóue fete ale nobilului Petru din Transilvania, care decedase fără moscenitori de sexulŭ bărbătescŭ.

Ludovicus Dei Gratia Rex Hungariae e. c. t. memoriae commendamus praesentium tenore significantes quibus expedit universis, quod nos, sicut ad petitionem Dominae Reginae Genitricis nostrae charissimae literatoriam, sic etiam Orphaneitati nobilium puellarum, filiarum quondam Petri filii Petri de Szentivan, hominis, ut docent, masculinae prolis solatio orbati, Margarethae, et Elenae vocatarum regia benignitate comparen. ac pro fidelibus servitiis Joannis filii Nicolai de eadem Szentivan Comitatus de Thorda, cui eadem puella Margaretha nupsit matrimoniali foedere, nobis per ipsum juxta sui status exigentiam, cura laboriosa hactenus exhibitis, quae etiam impensurus, et exhibiturus est in futurum, easdem nobiles puellas Margaretham et Elenam in omnibus portionibus, et juris possessionariis quondam dicti Petri patris ipsorum, in eadem possessione Szentivan, et alias ubilibet habitis et existentibus, de regiae potestatis plenitudine, et Gratia nostra speciali praefecimus, instituimus, et crevimus veros haeredes, et legitimos successores totale dominium earundem in ipsas puellas transferentes, dantesque, et committentes, eisdem nobilibus puellis Margarethae et Elenae ad instar haeredum masculinorum dicta jura possessionaria earum paterna, ac per eas suis haeredibus, et posteris ex praesenti dono, et gratia nostrae majestatis perpetuis temporibus irrevocabiliter possidenda, tenenda, et habenda, lege Regni nostri consvetudinaria quae huic juri, et gratiae nostrae repugnare videtur, non obstante; ita tamen, quod si aliae literae nostrae speciales prius non sunt in formam hujus gratiae nostrae emanatae, praesentes autem dum nobis reportatae fuerint, sub minori sigillo nostro emanari faciemus. Datum Bodonii in Bulgaria in festo . . . . Penthecostes anno Domini Millesimo trecentesimo Sexagesimo Quinto.

Transilvania. 1871. pag. 267. Colecţiunea contelui Iosifŭ Kemény.

LXXIII.

1365. 1365. Altă amintire despre espediţiunea regelui Ludovicŭ din Ungaria asupra *Bulgariloră*.

Nos Nicolaus Konth regni Hungarie palatinus et iudex comanorum damus pro memoria quod Instrumentalem exhibicionem quam Johannes Ste-

phanus et Dyonisius filii Tekes de Elsvafew pro quibus Benedictus filius dominicy cum litteris procuratoriis conventus de Jazo comparuit contra nobilem puellam Elenam vocatam filiam condam Mathey filii Stephani de Borza pro qua Jacobus filius Nicolai similiter cum litteris procuratoriis eiusdem conventus astitit iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum prorogatoriarum in quindenis exercitus regalis versus Bulgaros moti et ad octavas festi beati Michaelis archangeli proclamate (sic) movere (sic) habebat coram nobis parcium procuratoribus volentibus ad octavas festi beati georgii martiris proxime venturi sub forma fiende pacis in eodem statu duximus prorogandam. Datum in Wysegrad duodecimo die termini prenotati. Anno domini Millesimo cccmo lxmo quinto.

(În dosŭ: Pro nobili puella Elena vocata filia condam Mathey fily Stephani contra Johannem Stephanum et Dyonisium filios Tekes super exhibendis Instrumentis ad octauas festi beati Georgy martiris prorogatoria).

Hazai Oklevéltár. Budapest, 1879. pag. 277.

LXXIV.

1365. Comitele Stefanŭ Bubeck, Judele curiei, amintesce, despre espediţiunea regelui Ungariei asupra *Bulgariloră.* 1365.

Nos Comes Stephanus Bubeek Judex Curie domini Lodouici dei gracia Regis Hungarie damus promemoria quod causam quam magister Stephanus filius Mykch condam Bani et akus filius suus, proquibus Blasius Selliparius cum procuratorys literis domini palatini et Capituli ecclesie Zagrabyensis astitit contra laurencium filium Herbordi de Sehtur et Jacobum filium eiusdem, ac Nicolaum filium Nicolai de folkus, pro quibus demetrius filius Boda cum procuratorys literis Conuentus ecclesie Zaladiensis comparuit, iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum prorogatoriarum in quindenis residencie exercitus regalis, *contra Bulgaros* moti et ad octauas festi beati Mychaelis archangeli proxime preteritas proclamate in factis potencie et possessionarys mouere habebant coram nobis deparcium procuratorum voluntate ad octauas festi beati Georgy martyris nunc venturas duximus prorogandam; Datum in Wyssegrad octauo die termini prenotati, Anno domini Mmo cccmo Lxmo quinto.

(În dosŭ: pro magistro laurencio filio Herbordi de Sehtur et Jacobo filio suo ac Nicolao filio Nicolai de folkus contra magistrum Stephanum filium Mykch condam Bani et akus filium suum ad octauas festi beati Georgy martyris prorogatoria. *Pe margine:* pro a ut prius pro i Bedek filius vrbani et lachou filio leuka cum zala ad Mychaelis pro a vna pars et filio suo due secunda tercia pro se.)

Codex dipl. patrius. V. (Jaurini, 1873) pag. 146.

LXXV.

1365. 1365. Amintire despre ultimii *Biseni din Transilvania*. Dionisie, voivodulŭ Transilvaniei, aflându-se la Vidinŭ în Bulgaria, ordónă vice-voivodului se hotărnicéscă cătŭ mai în grabă comuna Lăzăresci, din Transilvania, locuită de Biseni.

Dyonisius Vaiuoda Transsiluanus et comes de Zonuk. Dilecto sibi Petro Vicevaiwode suo dicti wayuodatus. Dileccionis plenitudinem cum salute. Regie Serenitatis propulsauit aures grauis querela, quod quamuis magister Benedictus Regis ex mandato ad restituendos limites, metasque neo erigendas possessionis Lazarfalwa [1] in Comitatu Albensi parcium Transsiluanarum alias a *Byssenis* impopulate, multum tamen desolate, expeditus grauiterque commonitus fuerit, Vos tamen nescitur quo respecto ducti, in contemptum mandati dicti domini Regis inque manifestum dicte possessionis damnum et necumentum, eundem magistrum Benedictum ad presens vsque detineritis in Sancto Emerico [2] rebus minime vrgentibus occupatum. Monemus itaque vos, vt eundem magistrum Benedictum sepositis omnibus subterfugijs, alijsque rebus et respectibus vestris, illico ad Lazarfalwa dimittere expedire velitis, et debeatis sub graui indignacione Serenitatis domini nostri. Secus igitur nullatenus facturi. Datum in regno Bulgarie prope *ciuitatem Bodiniensem* in presenti exercitu domini Regis habito Anno domini Millessimo trecentesimo sexagesimo quinto.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 68. Originalulŭ în archiva Camerei din Buda.

LXXVI.

1365. 1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Carapciŭ, Românulŭ*, şi fraţilorŭ sei, cari aŭ trecutŭ din Ţéra-românéscă în Ungaria, o moşie în Bănatŭ, cu condiţiunea, ca dênşiĭ şi succesoriĭ lorŭ se fie totŭ-de-una cu credinţă faţă de regele Ungariei.

(L)odouicus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, Princeps Sallernitanus et honoris montis sancti Angeli dominus, Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris Salutem in Omnium saluatore, Regia circumspeccio tantam penes subditos debet adhibere diligenciam, vt quis quanto fidelius famulatur, tanto largius regali retribucione perfruatur, potissime apud forenses in Regnum suum confluentes suam graciam solet exiberare, vt hy relicto sue perfidie scrupulo, ad agnicionem fily dei viui, tanquam quibusdam

1) Comună în scaunulŭ Ciculuĭ.
2) Sântimbru, comună lângă Mureşŭ.

muneribus inuitati allectiuis recurrant, et sub unius eiusdemque fidei orthodoxe karactere, suppremo Omnium famulentur creatori, proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire. Quod Karapch Olachus filius ladislai fily Zarna Olachy, aule nostre familiaris fidelis, nostre serenitatis adiens conspectum, propositis suis, et fratrum suorum infra annotandorum seruicys, ac inmemoriam nostre celsitudinis reductis, quandam possessionem nostram Ikws vocatam cum villis et pertinencys eiusdem vniuersis, anobis sibi Item Stanizlao, Negwe, Wayuk, Nicolao et Ladislao filys dicti Ladislai fily Zarna fratribus suis vterinis, perpetuo dari et conferi postulauit. Nos siquidem fidelitatibus et fidelium obsequiorum meritis ipsius Karapch et fratrum suorum predictorum, quibus ipse implerisque nostris et regni nostri negocys et expedicionibus, iuxta possibilitatis et condicionis eorum exigenciam, eatenus quatenus potuerunt, nostre studuerunt complacere maiestati, volentes eosdem pro premissorum seruiciorum eorundem consideracione, regio prosequi donatiuo, vt ceteri eo exemplari, ad dei cultum et debite fidelitatis, opera exercenda feruencius inardescant, discantque sub principe glorioso deuocius famulari, premissa eorum supplicacione regia benignitate exaudita et admissa, pretactam possessionem nostram Ikws nuncupatam, cum villis Padushauasa, Margina, Ikuspataka, Wechepataka, Endredpataka, vocatis, cum terris Molendinis, alpibus Montibus Siluis ceterisque earum fructuositatibus, et vtilitatum integritatibus ac pertinencys, ab antiquo ad easdem de Jure spectantibus, sub earum veris metis et antiquis, omni eo titulo quo rite et racionabiliter ipse possessiones nostre incumbunt collacioni dedimus donauimus et contulimus, prefatis Stanizlao Karapch et alys eorum fratribus eorumque heredibus et heredum ipsorum successoribus Jure perpetuo et irreuocabiliter possidendas tenendas et habendas, Assumpmentes nostro et successorum nostrorum nominibus, ipsos et eorum successores, inpacifico dominio prefatarum possessionum et villarum contra quoslibet pacifice conseruare et a cunctis pretextu possessionum prefatarum inquietare uolentibus, expedire et defensare. Siqui autem quicunque Juris ineisdem se habere sperant, hy a nostra prosequantur maiestate. Quibus nos, nostrique successores respondebimus prout Juri et Justicie consonum fore videbitur et oportunum. Volumus tamen et presenti sanccimus decreto, vt ydem fily ladislai Olachy nostri familiares sepefati eorumue posteri meram sinceram et immutabilem fidelitatem et debite fidelitatis Omagium, prius deo cunctorum plasmatori, in cuius manu Cor Regis sacro testante eloquio fore, et aquo omnis plenitudo gracie dependere nouimus, et demum nobis, nostrisque successoribus et sacre Corone nostre regie inuariabili federe amodo inperpetuum, tenebuntur obseruare, vbi presentem nostram donacionem successu temporis optabunt ipsis suffragari. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras Priuilegiales pendentis et auttentici sigilli nostri noui dupplicis munime roboratas. Datum per manus venerabilis in Christo patris domini Nicolai Archiepiscopi Strigoniensis locique eiusdem Comitis perpetui, aule nostre Cancellary, dilecti et fidelis nostri, anno domini M° CCC° LX^mo quinto, decimo kalendas Octobris. Regni autem nostri anno XXIIII° venerabilibus in Christo patribus et dominis, eodem Nicolao Strigoniensi, Thoma Colocensi, Wgulino Spalatensi, Nicolao Jadrensi et Elya Ragusiensi Archiepi-

scopis, demetrio waradiensi, dominico Transyluano. Colomanno Jauriensi, lasdislao Wesprimiensi, Stephano Zagrabiensi, Regnique Sclauonie vicario generali, villermo Quinqueecclesiensi, Mychaele agriensi, Johanne vacyensi, dominico Chanadiensi, demetrio Syrimiensi. Petro Boznensi, fratre Stephano Nitriensi, demetrio Nonensi, Nicolao Traguriensi, Valentino Macarensi, Stephano farensi, Matheo Sibinicensi, Mychaele Scardonensi et Portiua Senniensi ecclesiarum Episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Tinniniensi et Corbauiensi sedibus vacantibus. Magnificis viris Nicolao Kont Palatino, dionisio Woyuoda Transiluano. Comite Stephano Judice Curie nostre, Johanne magistro Tauarnicorum nostrorum. Nicolao de Zeech dalmacie et Croacie, Nicolao de Gara de Machou banis. Petro pincernarum, Paulo dapiferorum, Johanne Janitorum et Emerico agazonum nostrorum magistris, ac magistro Ladislao Comite Posoniensi, alysque quampluribus Comitatus regni nostri tenentibus et honores.

Pesty, Krassó vármegye története. III. 71.

LXXVII.

1365. 1365. Ludoviciu, regele Ungariei, ordónă *Latinilorŭ* şi cetăţenilorŭ din Strigonŭ, se plătéscă vamă Capitulului de acolo, pentru tóte mărfurile, ce le vorŭ aduce spre vênḑare.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et honoris montis Sancti Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, praesentibus pariter et futuris praesentium notitiam habituris salutem in omnium Saluatore. Cum ea, quae in conspectu Principum Iuris ordine terminantur, litterarum soleant testimonio perennari, inconcussum namque permanet, quod regio fuerit patrocinio communitum; ne successu temporum falsitas praeualeat veritati et iniquitas praeiudicet aequitati, vel lites ex litibus oriantur. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: Quod cum honorabile Capitulum Ecclesiae Strigoniensis contra Iudicem et Iuratos, ciues ac hospites ciuitatis Strigoniensis, super facto cuiusdam tributi fori in eadem ciuitate Strigoniensi exigere consueti, ipsum Capitulum omni iuris ordine tangens super eo, vt idem Iudex Iurati, ac Ciues, et alii hospites ipsum tributum fori, iuribus eorum posttergatis, et parui pensis ipsis non darent, imo dare recusarent, grauem querimoniam nostrae Maiestati porrexissent; nos itaque ex benignitate regia ipsius Capituli querelis exauditis, dum ipsos iudicem, et iuratos ciues ac alios populos et hospites ratione praemissorum nostram euocari fecissemus in praesentiam; tandem sabbatho proximo post festum Natiuitatis Virginis gloriosae, nobis vna cum Excellentissima Domina Princi-

pissa Domina Elisabetha, regina regni Hungariae, nostra Genitrice charissima, ac Dominis Stephano Episcopo Zagrabiensi, Paulo Sibiniensis Ecclesiae Praeposito, nec non Dominis Nicolao Konth, regni nostri Palatino et Iudice Cumanorum, Nicolao de Zeech, regnorum Dalmatiae et Croatiae Bano, Comite Stephano Bubek, Iudice Curiae nostrae, Ioanne, filio Domini Nicolai, condam Palatini, Magistro Tauernicorum nostrorum, Georgio similiter Bubek dicto, reginalium Tauernicorum Magistro, Nicolao, filio Nicolai de Heydrechvar, Ianitorum reginalium Magistro, ac Iacobo de Scepus, ipsius Domini Nicolai Konth Palatini, nec non Stephano, filio Thernek, praescripti Comitis Stephani Bubek, Iudicis Curiae nostrae, Prothonotariis, ac ceteris Nobilibus Regni nostri et Proceribus, nostro pro tribunali sedentibus, honorati et discreti viri Domini Valentinus Lector, Gallus Cantor Strigoniensis et Petrus Archidiaconus Neogradensis, nec non Magister Thomas, ipsius Ecclesiae Strigoniensis Canonici, pro se et pro ipso Capitulo, cum eorum litteris procuratoriis, ab una; item Nicolaus, filius Iake, Iudex, Egidius de Zely, Ladislaus, dictus Zamko, Ioannes de Keer, Iacobus dictus Zekeres, Antonius frater suus, Georgius Litteratus, Stephanus, filius Valter, Ioannes, filius Pauli, Lucazius, dictus Galdus, Leonhardus, Lombardus, Ioannes, filius Hermani, Nicolaus, dictus Thekus, Michaël, dictus Kolmar, Andreas, similiter dictus Kolmar, Ioannes Pellifex, Nicolaus, filius Thomae de Malas, Ioannes Sartor, Thomas Litteratus, et Bakov, ciues et hospites ipsius Ciuitatis Strigoniensis pro se modo simili personaliter, pro aliis vero ciuibus iuratis et populis, quorum maxima turba in curia nostra tunc temporis comparuerat, cum litteris procuratoriis eiusdem Ciuitatis Strigoniensis parte ab altera in nostre Maiestatis praesentia constituti, praelibati Domini Valentinus Lector, Gallus Cantor, Petrus Archidiaconus, ac Magister Thomas, praemissa per praedictum Capitulum super facto dicti Tributi fori, nostrae sublimitati exposita reiterantes proposuerunt isto modo: quod praefati Iudex et iurati ciues, ac alii hospites dictae Ciuitatis Strigoniensis quoddam tributum ipsorum fori, in praeallegata ciuitate Strigoniensi celebrari consueti, vigore litteralium instrumentorum, ipsum Capitulum contingens, ipsis dare nollent, nec etiam ea, quae per formam compositionis praedicti Iudex, iurati cives ac hospites ipsius Ciuitatis Strigoniensis, virtute litterarum nostrarum concordialium exinde confectarum, pro ipso tributo fori singulis annis dare assumpsissent, eis minime persoluissent, nec adhuc persoluere vellent et intenderent; vt autem ipsum tributum fori memorato Capitulo iure debeat pertinere, quam plurima paria litterarum priuilegialium, Belae tertii, Emerici, Andreae, Belae quarti, ac Stephani, nec non Ladislai, illustrium regum Hungariae, nostrorum Praedecessorum nec non Moyus Palatini, et Chaky Magistri Tauernicorum, dicti Domini Belae regis, nostro culmini curarunt exhibere. In quarum quidem litterarum priuilegialium vnius, videlicet ipsius Domini Belae regis tertii, secundi Geysae regis filii, sub anno Domini millesimo centesimo octuagesimo quarto, confectae litterae tenore habebatur: Quod idem Bela Rex Canonicis Ecclesiae Beati Adalberti de Strigonio, tres partes tributi de foro Strigoniensi, ad ius regis pertinentis, diuinae remunerationis intuitu, in utilitatem et profectum praedictorum Canonicorum ordinasset,

quartam tantum partem ad vsus regios retinendo. In serie autem priuilegii ipsius Domini Emerici Regis anno Incarnationis Domini M.CXCVIII. emanati, quartam partem dicti tributi fori Strigon. in perpetuam eleemosynam, deuotionis ducti pietate datam et donatam in perpetuum fore. In priuilegio memorati Domini Andreae regis sub anno verbi incarnati Anno M. CC. XXXV. haberi conspeximus: quod idem Andreas Rex decreuisset, vt nullus se vel suos occasione litterarum in praeiudicium donationum, ab ipso Andrea Rege impertitarum, a praestatione tributi penitus excusaret, sed omnes inanes forent et sine firmitate. Demum tenor priuilegii praedicti Domini Belae regis quarti sub anno Domini M. CC. LV. exorti sic decantabat; Quod cum super facto dicti tributi inter praescriptum Capitulum Strigoniense ac Ciues de eodem Strigonio litis et contentionis materia coram ipso Domino Bela diutius fuisset ventillata, Praepositus et Capitulum per Praelatos et multarum Ecclesiarum Capitula, per Comites, qui Strigonii Comitatum pro tempore tenuissent, quandam ex ipso tributo percipientes portionem, ac alios regni Magnates et quosdam ciuitatis Strigoniensis ciues probassent euidenter, quod vndecunque pannos vel alia mercimonia, de quibus prius tributum Strigonii solutum non fuisset, illuc portari contingeret, tributum ex his soluere deberent consuetum. Ipse itaque Dominus Rex Bela auditis et intellectis partium rationibus decreuisset, secundum electionem et voluntatem ciuium praedictorum, quod sex de testibus Capituli, videlicet Thomas Lector Agrien. pro se, Farkassius Archidiaconus de Borsva pro Capitulo Agriensi, Stephanus Comes, filius Martini, Iakan Comes, frater Martini, Bani, Sigefridus de Zendyn Comes Albensis, item sex alii de eodem Capitulo Strigoniensi, Philippus Praepositus, Magister Paulus Lector, Vicentius Archidiaconus Nitriensis, Bensa Cantor, Andreas Praepositus S. Thomae et Nicolaus Sacerdos, pro fundanda super praemissis intentione Capituli memorati praestare deberent apud Ecclesiam Sancti regis de Strigonio sacramentum; qui omnes loco et termino ad haec statutis iuramentum huiusmodi praesentibus coram Lorando Palatino et Comite Posoniensi praestitissent super eo, quod *Latini* et Ciues Strigonienses de pannis et aliis mercimoniis, quae de Alba, de Buda, de Pesth, et vndicunque de aliis locis Hungariae Strigonium deferrent, de quibus scilicet prius Strigonii tributum solutum non fuisset, ipsi Capitulo tributum soluere tenerentur. Adiecissent etiam ipsi testes iurati, quod cum tempore Venerabilis Patris Domini Roberti Archiepiscopi Strigoniensis tributum huiusmodi dicto Capitulo soluere fuisset denegatum, ipsi *Latini* et Ciues per eundem Robertum Archiepiscopum fuissent propter hoc excommunicationis vinculo innodati, et prius non absoluti, donec iurassent id de cetero soluere, quod et postmodum persoluissent. — Tandem idem Dominus Bela rex statuisset, per difinitiuam sententiam decernendo: quod deinceps in antea quicunque pannos, vel alias res venales, siue intra siue extra regnum empta, Strigonium afferrent, consuetum exinde tributum Strigoniensi Capitulo soluere teneantur. Quod si res aliquas tributo prius ibidem ex his persoluto exportari de Strigonio et postmodum de nouo reportari illuc contingeret, tributum exinde nullatenus exigeretur. Praeterea in tenore litterarum priuilegialium dicti Magistri Chaky anno Domini M. CC. LV.

subortarum, ipsum Capitulum ex mandato dicti Domini Stephani Regis per Philippum Comitem de Pilis in possessionem plenariam dicti tributi statutum fore comperientes. Tenor litterarum patentium dicti Domini Stephani Regis feria tertia proxima ante quindenam Philippi et Iacobi Apostolorum in monte Pesthiensi anno Domini M. CC. LXX. confectarum eo modo nos informabat, quod idem Dominus Rex partem tributi Strigoniensis, quae Strigoniensem Comitem, qui fuisset pro tempore et Comitatum contigisset, et ad ipsum semper et ab antiquo pertinuisset, id est duas partes medietatis totius tributi, quod totale tributum fuisset diuisum inter Capitulum, Comitem et Sorores, quia excepta decima, quae Praeposito S. Tomae prouenisset, medietas totius tributi Capitulo Strigoniensi, reliquae vero dimidietatis duae partes Comiti Strigoniensi pro t. constituto, altera vero dimidietas sororibus de insula Strigonien. cederent, ipsas duas partes Comitis et Comitatus Strigoniensis pro remedio animae dicti Domini Belae regis, patris sui charissimi, ipsi Capitulo Strigoniensi pleno iure imperpetuum dedisset, donasset et contulisset, perennaliter possidendum. In possessionem dictarum duarum partium ipsius tributi ipsum Capitulum per Moyus Palatinum dilectum et fidelem suum, vt ex tenore litterarum priuilegialium eiusdem Moyus Palatini, in Dominica proxima post quindenam Philippi et Iacobi Apostolorum anno Dominicae Incarnationis M. CC. LXX. conscriptarum, iubebatur introduci, ac eadem statui faciendo. Ceterum praefatus Dominus Ladislaus Rex, omnia praemissa et quaeuis singula praemissorum in praeexhibitis litteris priuilegialibus et patentibus, iam superius praesentibus sensualiter annotatis et conscriptis litteris suis mediantibus priuilegialibus sub anno Domini M. CC. LXXXVIII. confectis, acceptando ratificatis et confirmatis, ipsum tributum moderando, quantum videlicet de quibuslibet rebus ad ipsum tributum deferendis exigi deberet, atque recipi, tali dispositione praesentibus infra verbaliter inserta duxisset limitandum: quod mercator de Ruscia veniens vnius equi, siue in Pesth, siue Strigonii, siue alibi descendat et similiter qui pelles deferunt caras, soluent dimidiam marcam; item si de Bulgan, quod dicitur Marchia, ciues Strigonienses portent vinum, siue in carinis, siue in curribus, de qualibet tunnella soluent duo pondera; item si homines de marchia vina deferunt in Strigonium, de viginti Tunellis soluent vnam marcam; item si vina venalia de quocunque locorum Strigonium deferant, siue de Simighio, siue de Zala, siue de Sabaro, siue etiam de Pesth, siue in carina, siue in curru, de qualibet tunella vnum pondus debetur; item de qualibet carina de vino Bulgan, tributariis datur vltra tributum supra dictum vnus cubulus de vino; item si vina de Marchiis, vel aliis locis delata Strigonium aliqui extranei, siue in auri fodinam, vel etiam in Bohemiam, quocunque extra regnum deuehant, de qualibet tunella debet emptor vnum pondus antequam transeat Danubium. Item si panni veniunt, de quadraginta peciis pannorum coloratorum vna marca debetur; de qualibet pecia Skarlati soluunt mercatores quatuor pondera; item de 40 peciis de syndone vnam marcam; Item si mercatores Veneti veniant, centesimam partem omnium mercimoniorum suorum soluunt. Item de pannis fustanicis marcam valentibus datur dimidium pondus, vel si fuerit maioris pretii, soluitur

iuxta eorum valorem; item de pellibus Sgnotionum duorum millium sex pondera soluuntur; item singulis mansionibus fabrorum, sutorum et aliorum operariorum, qui suas fenestras habent, in quolibet Sabbatho dimidium frisaticum debent; item pistores de vico seu alibi quolibet Sabbatho vnum panem dant; item Tabernarii vini et cereuisiae, cuiuscunque nationis sint, et vbicunque in Ciuitate Strigoniensi vendunt talia, quolibet mense tria pondera dant; item de quolibet bene pastuali boue, quinarum marcarum, emptor debet vnum frisaticum; similiter de porcis, item de quinque ouibus emptor debet vnum frisaticum; item a Pascha vsque festum S. Ioannis Baptistae de decem agnis vnum frisaticum; deinceps soluitur sicut de ouibus; item de duobus pannis criscis vnum pondus; similiter de Ceconica tela; item de minutis, vt pote caseis et fructibus centesima pars datur; de singulis carinis oneratis, quae de aliis terris descendunt, iustum et solitum tributum datur; vt supra dictum esset, secundum qualitatem rerum delatarum; item de quolibet curru frumenti, siliginis, hordei, auenae et brasii, vel etiam piscium paruulorum, qui quotidie deferri consueuerunt ad forum, vnum pondus datur; exceptis seruis regis, qui dimidium tributum soluunt; item de singulis vsonibus, recentibus et salsis unum pondus; item de duobus sturionibus, sicut de vno Vsone; item de quolibet viuario paruorum piscium vel maiorum, qui in viuariis, quae vulgariter Bárka vocantur, soliti sunt portari ad forum, duo meliores pisces viuarii persoluuntur. Item de curru, Masa vocato, salsorum piscium minorum vel maiorum luciorum et posardorum vnciam dant. Item de Masa vel centenario cupri, duos frisaticos, item de Masa vel centenario plumbi vnum frisaticum; de omnibus autem minutis fori, sicut de lino, de canabo, ollis, scutellis, scyphis et aliis dabitur secundum consuetudinem approbatam; item Macellarii singulis diebus carnium dant dimidium frisaticum; exceptis, qui carnes bouinas vendunt, qui dimidiam cutem bouum, quos occidunt, soluunt; item si aliquis centum cutes emtas siue in curru, siue in nauigio de Strigonio transferat, dat Vnciam; tantumdem datur de pellibus caprinis et ouinis; item de vna Masa cerae, quae continet ducentas viginti marcas in pondere, viginti frisatici dantur, siue quatuor pondera. Item de centum Zuanis salium de quocunque locorum, quomodocunque Strigonium deferatur, Zuanus salis datur. Item si carinae de partibus inferioribus ascendant, continentes cutes bouum, de centum cutibus soluitur vncia; item de singulis nauibus vectualium de Toravagdo datur vnus frisaticus. Item mercatores, qui in loco fori sunt cum suis tentoriis, singuli soluunt in omni Sabbatho vnum frisaticum; item de singulis curribus transeuntibus cum suis mercimoniis ad confinium, soluitur iustum tributum; similiter et de magnis bobus, si pellantur extra forum vel in curru ad confinium; de quolibet boue emptor dat duos frisaticos. Item de curribus cum mercimoniis transeuntibus de Mosonio in Pesth, et de Pesth in Mosonium, qui non intrant ciuitatem Strigoniensem, in villa Thatt, integrum soluitur tributum. Item venditores vestium antiquarum, pileorum, chirothecarum et cerdones, quolibet Sabbatho dant vnum frisaticum; item venditor seruorum et ancillarum, dat quadraginta denarios vsuales; de singulis oneribus cumulonum, qui Bytel vocantur, et de sennae soluitur vnus frisaticus. Dehinc alias

duas litteras priuilegiales, vnam Comitis Elkini, Iudicis, ac ceterorum ciuium Strigonien. ciuitatis in octauis Pentecostes Anno Domini MCCLXXXIV. et aliam nostrae Maiestatis, foedus concordie in se continentes sub anno gratiae M. CCC. XVII. emanatas adduxerunt, in cuius quidem Elkini Iudicis praedicti, ceterorumque ciuium de Strigonio priuilegii tenore comperiebatur, qualiter tributarii honorabilis Capituli Strigonien. tributum ipsius Capituli non alias, nisi in loco fori ipsorum, in Ciuitate Strigoniensi de omnibus rebus exigere tenerentur; tamen quia ipsum Capitulum necessitati dictorum Iudicis et ceterorum ciuium de Strigonio compatiens, eo quod domum iudicialem alias habere nullo modo potuissent, nisi in terra ipsius Capituli, vbi ipsum tributum exigi esset consuetum, idem Capitulum, ipsum locum seu terram eorum pro aedificatione domus iudicialis ciuitatis ipsorum, ad eorum supplicationem, ipsis Iudici ceterisque ciuibus perpetuo iure concessissent, et quia timuissent, ne per hoc in ipso tributo damnum paterentur, ideo idem Iudex, ceterique ciues eidem Capitulo assumpsissent, testimonio dictarum litterarum suarum mediante, vt tributarii eiusdem Capituli praedictum tributum ab omnibus mercatoribus tam dictae ciuitatis Strigoniensis, quam forensibus, vbicunque vellent, siue in portu, siue in vico ipsius Ciuitatis, siue in Kamar, siue in foro, liberam haberent exigendi facultatem, et contra resistentes tributariis eiusdem Capituli, dum modo praefati Iudex et ciues per eosdem tributarios forent requisiti, auxilium eorum impenderent, nullum damnum, nullamque alienationem vel molestiam ratione dicti tributi eisdem ad ipsos pertinentis fieri facerent, sed iuxta priuilegii formam Domini Belae regis prout vsque tunc exigeretur. Si vero aliqua grauamina quouis colore inuenta ipsi Capitulo in facto tributi praefati Iudex et ciues damnum facerent vel fieri procurarent, tunc ipso facto domum iudicialem, quam praedicti Iudex et Ciues in terra dicti Capituli fecissent, ipsum Capitulum a praedictis Iudice et Ciuibus plenam rehabendi haberent facultatem. Si vero praefati Iudex et Ciues, vel eorum successores absque lite dimittere non curarent, tunc ipsi vel eorum posteritas contra ipsum Capitulum in centum marcis conuincerentur, dummodo grauamina et damna notoria fierent euidenter. In tenore autem dicti nostri priuilegii conspiciendo sic intelligebatur. Quod cum praedictum Capitulum Strigoniense contra memoratum Iudicem, iuratos et Ciues ac alios hospites Strigonien. super facto tributi fori antedicti, praeallegatis priuilegiis antedictorum Dominorum Emerici, Andreae, Belae tertii, et Belae quarti ac Ladislai Hungariae, superius nominatim contentis, nostris videlicet praedecessoribus eis donatum et concessum, per tredecim annorum curricula, ipsi Capitulo propria temeritate soluere non curassent, multiplices querelae dolorosae per eorum supplices voces aures nostrae Maiestatis propulsassent, nos vero querelis frequentissimis et diuturnis dicti Capituli Strigoniensis suo modo intellectis, quamuis praedicti Ciues nostram in praesentiam praeuia ratione euocati extiterint, iidemque nobis requirentibus per Dominum Belam regem se ipsos a solutione tributorum inter limites regni sui exigendorum, litteris suis mediantibus coram nobis retextis exemptos fore adstruxerint; tandemque reuisis dictis litteris ipsius Domini Belae regis, eo quod donationes praedictorum regum in facto ipsius tributi fori fuere, litteras dicti Domini Belae regis exemp-

trices praetexissent, eosdem Ciues Strigonienses ad soluendum dictum tributum praedicto Capitulo iuxta formam priuilegii dicti Domini Ladislai regis more consueto, regia authoritate compellere, ipsumque Capitulum in corporalem possessionem eiusdem tributi introduci facere commisimus. Tamen quia precibus humillimis et supplicibus dictorum, Iudicis, Iuratorum et Ciuium Strigonien. regia ducti pietate, condescendentes ex eo, vt solutio dicti tributi iuxta tenorem dicti priuilegii facienda, eisdem multum esset onerosa, nec exactio huiusmodi tributi absque rixa maxima et contentione posset inter eos bono modo exerceri; idcirco vna cum praedicta Serenissima Principissa, Domina Elisabeth regina Hungariae, nostra genitrice Charissima, Praelatis et Baronibus regni nostri nobiscum tunc existentibus matura deliberatione praehabita dictos fideles ciues et hospites nostros Strigonien. in facto solutionis ipsius tributi fori Strigonien. lenitate regalis munificentiae gliscentes supportare, vt per hoc quies subditorum restauraretur, praedictumque Capitulum, ac ipsi etiam fideles Ciues nostri Strigonien. pulchritudine pacis alternatim valerent iucundari: praemissas tributi exactiones, atque solutionum limitationes, in litteris priuilegialibus ipsius Domini Ladislai regis expressas, superiusque in praesentibus verbaliter contentas tali nexu foederis moderamine disponentes commissemus exercendas, ac per eosdem ciues et hospites vniuersos perpetuum persoluendas: vt iidem fideles ciues et hospites nostri Strigonii totaque eorum posteritas, pro omnimoda satisfactione ipsius tributi fori dicto Capitulo, Praeposito et Sanctimonialibus antedictis, singulis annis viginti marcas Budenses in festo Beati Michaëlis Archangeli solummodo pro parte ipsorum et non pro aliis extraneis hominibus forensibus, sub moderatis vinculis et grauaminibus in eisdem expressis semper dare et persoluere tenerentur. Quibus quidem litteris exhibitis et earum tenoribus intuitis et suo modo explicatis, praefati Dominus Valentinus Lector, Gallus Cantor et Magister Petrus Archidiaconus, super praemissis iuxta praeexhibitarum litterarum continentiam praedicto Capitulo, ex parte ciuium et hospitum iudicium et iusticiam a nostra regia Maiestate postularunt praeberi aequitate suadente. Quo percepto annotati Iudex, Iurati et Ciues ciuitatis Strigonien. in nostram exsurgentes praesentiam responderunt ex aduerso: Quod ipsi ceterique ciues eorum et hospites praescriptum tributum fori dicto Capitulo pro eo non persoluissent, nec nunc persoluere tenerentur, quia ipsi per Dominum Belam et Carolum illustres reges Hungariae praedecessores nostros charissimos, ac nos ab omni tributaria exactione inter limites regni Hungariae exigere consueta, penitus et per omnia exempti haberentur. In praescripta autem compositione in dictis litteris nostris habita et contenta pro eo non perstitissent, nec praestarent, quia quidam ex ipsis absque eorum communitatis scientia, atque nutu eandem concordiam perfecissent et eidem assensum praebuissent. In horum quoque firmamentum, vt ipsi ab omni tributo sint exempti, primo quoddam priuilegium Domini Belae regis olim Hungariae anno gratiae M. CC. XLIII. confectum produxerunt, inter alia continens: quod vniuersi ciues et hospites Strigonien. in suis mercimoniis ad quemcunque locum tributarium accederent, infra terminos regni Hungariae, nullum tributum per-

soluerent. Demum productione duarum litterarum vnius Domini Caroli regis, nostri Genitoris charissimi, in Vissegrad in festo Beati Georgii M. anno Domini M. CCC. XXXI. et alterius nostrae scilicet in Wyssegrad in octauis festi Purificationis Virginis gloriosae, Anno ab Incarnatione Domini M. CCC. LX. patenter confectarum hoc declararunt, vt ipsi ciues et hospites Strigonienses ex ipsius Domini Caroli regis et nostra annuentia nunquam de rebus et mercimoniis eorum quibuslibet in aliqua parte regni nostri procedentes in terra videlicet et in aquis tributum aliquod seu telonium exceptis tricesimis regalibus dare et soluere tenerentur. Verum licet praedicti Domini Bela et Carolus reges, et nos saepefatos ciues Strigonienses a solutione dicti tributi, vt in superioribus plenius continetur, exemerint, exemerimus, tamen quia collatio seu donatio dicti tributi fori Ciuitatis Strigoniensis, per pios praedecessores videlicet Belam tertium, Emericum, Andream Reges Hungariae salutifera deuotione intermedia, longe ante exemptionem dictorum ciuium in facto praescripti tributi praefato Capitulo Ecclesiae Strigonien. facta fuisse, ex eorumdem regum litteralium documentorum intuitione manifeste apparebat, posterioresque collationes prioribus donationibus rite et legitime factis de iuris aequitate, nullum praeiudicium valent generare; quia etiam Dominus Bela Rex quartus, cuius literati vigore et virtute iidem Ciues super exemptione dicti tributi se muniebant, ipsis ciuibus vna cum Capitulo Strigonien. praedicto, coram eodem Domino Bela rege in facto exactionis ipsius tributi litigantibus praefatum tributum vnacum regni sui Primatibus et proceribus, pro tribunali sedentibus memorato Capitulo Strigoniensi sententionaliter adiudicasset, exhibitione litterarum eiusdem priuilegialium intuebatur; ac tandem per Stephanum regem, quaedam portio ipsius tributi Comitem Strigoniensem tangens ob remedium animae Dominae Belae regis, Patris sui charissimi, data fuisse; per Ladislaum regem praescripta vniuersa litteralia instrumenta confirmata extitisse et ipsius tributi ratio moderata et limitata fuisse, postremoque dicti ciues vna cum praedicto Cap. Strigonien. per reformatiuam ordinationem praelatorum, Baronum et aliorum quam plurimorum regni Nobilium ex nostra et Dominae Principissae Elisabeth reginae, Genitricis nostrae charissimae beneuolentia et admissione, imo inductione, vt superius patet, concordasse reperiebantur; ideo quamuis praedicti Ciues ex praemissis rationabilibus documentis praenotatis poenis et obligaminibus in praescriptis litteris nostris contentis et expreśsis iuridice debuerint innodari; tamen de ipsius Capituli annuentia et consensu, cum ipsis ciuibus nostris agentes gratiose, ac praemissum onus duppli eisdem indulgentes, commisimus eo modo: quod praedicti ciues pecuniam totalem a tempore compositionariae vnionis praenotatae, in praedictis litteris nostris contentam, non persolutam in toto, videlicet centum et sexaginta marcas facientem, in octauis B. Michaëlis Archangeli nunc venturis coram nobis persoluere teneantur. Volumus etiam vt amplius et de cetero ab emanatione praesentium singulis annis in festo S. Michaëlis Archangeli, praedicti ciues et hospites ciuitatis Strigoniensis memorato Capitulo Strigonien. singulas viginti marcas coram testimonio Capituli Ecclesiae Budensis, quod per ipsum Capitulum, partibusque praedictis, sine

receptione et petitione decimae vel nonae partis dictae pecuniae, ad id transmitti edicimus, imo in praesentia Guardiani Ecclesiae Beatae Virginis, ac Priore Patrum Heremitarum B. Augustini, Claustri Sanctae Annae de Strigonio nunc existentibus et in futurum praeficiendis semper dare et persolui facere tenebuntur tali vinculo, in dictis etiam aliis litteris nostris priuilegialibus, formam compositionis et concordiae continentibus, expresso mediante vt quandocunque praedicti ciues et hospites Strigonien. iam dictas XX. marcas in festo Beati Michaëlis Archangeli praenotato persoluere non curarent; ex tunc in quindenis eiusdem festi praedictas viginti marcas cum grauamine duppli capitulo, Praeposito et Sanctimonialibus saepedictis persoluere teneantur. Quod si in dictis Quindenis ipsius festi easdem XX marcas et dupplum earumdem, in toto videlicet XL marcas non persoluerent, ex tunc easdem XL marcas in quindenis quindenarum eiusdem festi cum poena duppli, videlicet LXXX marcas persoluere teneantur Iudex, Iurati et tota vniuersitas ciuitatis praenotatae. Si vero praedictam solutionem LXXX marcarum vlterius prorogarent vel differrent, ex tunc Capitulum, Praepositus et Sanctimoniales supradictae, absque strepitu et figura cuiuslibet iudicii, propria eorum facultate, in dominium et possessionem praedicti tributi iuxta limites in priuilegialibus litteris praedicti Domini Ladislai regis expressis valeant atque possint introire; habeantque liberam facultatem exigendi potenter ipsum tributum ab eisdem, iuxta formam priuilegii praenotati. In casu autem, quo idem Iudex, Iurati et Ciues dictae ciuitatis nostrae Strigonien. praetactam summam, pretiumve centum et sexaginta marcarum in praefixo termino eidem Capitulo contumaciter neglexerint, tunc ipsi in poenas et grauamina in dictis aliis litteris nostris compositionalibus et praesentibus expressa, per nosque de consensu ipsius Capituli, ipsis gratiose relaxata et indulta reincidant, et eisdem poenis subiaceant eo facto. In quorum omnium euidens testimonium, firmitatemque perpetuam, nostrum nouum dupplex et eiusdem Dominae reginae, matris nostrae charissimae, ac dictorum Praelatorum et Baronum nostrorum, qui dictae adiudicationi interfuerunt, sigilla authentica appendi iussimus ad praesentes. Datum per manus Venerabilis Patris, Domini Nicolai, Archiepiscopi Strigonien., locique eiusdem Comitis perpetui, aulae nostrae Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno domini M. CCC. LXV. Decimo kalendas Octobris, regni autem nostri anno XXIV. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis, eodem Nicolao Strigonien. Thoma Colocen. Ugolino Spalaten. Nicolao Iadren. Elia Ragusien. Archiepiscopis; Demetrio Varadien. Dominico Transyluanien. Colomano Iaurien. Vilhelmo Quinqueecclesien. Ladislao Vesprimien. Stephano praenotato Zagrabien., Regnique Sclauoniae Vicario Generali, Michaële Agrien. Ioanne Vacien. Dominico Chanadien. Petro Boznensi. Demetrio Syrmien. Fratre Stephano Nitrien. Nicolao Tragurien. Demetrio Nonen. Valentino Makaren. Stephano Faren. Matheo Sibinicen. Michaële Scardonen. et Portiua Sennien. Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Tinniniensi et Corbauiensi sedibus vacantibus. Magnificis viris praenotatis, Nicolao Konth Palatino, Comite Stephano, Iudice Curiae nostrae, Iohanne Magistro Tauernicorum nostrorum, Dyonisio Vajuoda Transyluano,

Nicolao de Zeech Dalmatiae et Croatiae, Nicolao de Gara de Machov Banis; Petro Pincernarum, Paulo Dapiferorum, Iohanne Ianitorum et Emerico Agazonum nostrorum Magistris, ac Magistro Ladislao, Comite Posoniensi, aliisque quam plurimis regni nostri Comitatus tenentibus et honores.» Locus octo sigillorum pendentium.

Fejér, IX. 3. 470.

LXXVIII.

1365. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *nobililorŭ din Transilvania* dreptulŭ, se judece singurĭ pe ómenĭĭ şi pe iobagiĭ lorŭ, în ori-ce cestiuni, afară de causele criminale. 1365.

Nos Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungariae, memoriae commendantes, praesentium tenore significamus vniuersis, quod nos fidelibus nostris vniuersis Nobilibus de partibus Transyluanis, et eorum haeredibus huiusmodi libertatis et gratiae perpetuo duraturae praerogatiuam dedimus et annuimus: vt ipsi Nobiles, eorumque haeredes et posteri, ac quipiam ipsorum suos populos et Iobbagyones ac famulos impossessionatos, in omnibus causis, et causarum articulis, exceptis duntaxat furtis publicis, latrociniis et causis criminalibus, ad instar ceterorum Nobilium regni nostri iudicandi plenam habeant facultatem. Volumus igitur, et vobis vniuersis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, officialibus, et aliis cuiusuis dignitatis et status hominibus possessionatis, item ciuitatibus et liberis villis, ipsarumque rectoribus, Iudicibus et villicis fidelibus nostris, quibus praesentes ostendentur firmissimo regio sub edicto mandamus, quod deinceps populos, Iobbagyones, et famulos impossessionatos, praedictorum Nobilium de partibus Transyluanicis, in nullis causis et causarum articulis, motis et mouendis, exceptis solum, vt praefertur, furtis publicis, latrociniis, et causis criminalibus, iudicare, vel vero astare iudicatui compellere praesumpmatis, nec ipsos, aut eorum alterum in personis, seu rebus suis alibi in tenutis et possessionibus vestris, ac vestri in medio arrestare et impedire et arrestari facere quomodolibet audeatis, sed si qui aliquid actionis, vel quaestionis contra ipsos populos, Iobbagiones, et famulos impossessionatos habent vel habuerint, hoc in presentia iam dictorum Nobilium vel suorum officialium assequantur, ordine iuris obseruato, ac libertate ipsorum Nobilium praemissa requirente. Qui si in reddenda iustitia cuipiam in eorum praesentia, et in suis possessionibus recusantes vel tepidi extiterint, tunc non dicti populi, Iobbagiones, et famuli eorum impossessionati, sed iidem Nobiles in nostram vel ordinarii Iudicis ipsorum praesentiam legitime euocentur; abnegatae iustitiae rationem efficacem reddituri; vbi ex parte eorum

demum plene iustitiae et satisfactionis impendetur complementum cuilibet querulanti. Datum Zoly feria quinta proxima post festum omnium Sanctorum. Anno Domini M.CCC.LXV. Praesentes autem, dum nobis reportatae fuerint, sub maiori sigillo nostro emanari faciemus. Datum vt supra.

Fejér, IX. 3. 503 şi 610.

LXXIX.

1365. 1365. Dionisie, voivodulŭ Transilvaniei, în *espediţiune asupra Bulgarilorŭ.*

Lodouicus dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis, Capitulo Castriferrei, Salutem et graciam, dicit nobis Stephanus filius Martini de Zenth Ivan quod Johannes filius Johannis de eadem, causam quam ipse contra ipsum Johannem et Stephanum filium suum, in presentibus octauis festi beati Mychaelis archangeli, coram Judice curie nostre haberet sub hac cautela quod prefatus Stephanus filius suus in regno Bulgarie cum dionisio Wayuoda existeret litteris nostris mediantibus ad octauas festi natiuitatis beati Johannis Baptiste nunc venturas vellet facere prorogari, cum tamen ut idem Stephanus asserit prefatus, Stephanus filius Johannis domi existeret de presenti, et hoc Inquisicione facienda mediante se dicit posse probaturum, Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente petrus filius Nicolai de Thyac vel Johannes de kysfalud aut Stephanus filius Nicolai de Kolta, siue Johannes filius Stephani de Surk alys absentibus homo noster ab omnibus quibus decet et licet diligenter investigando de eo utrum prefatus Stephanus filius Johannis ad presens domi aut in regno Bulgarie existat sciat et inquirat omni modam veritatem, Et posthec prout exinde vobis veritas constiterit nobis fideliter rescribatis, Datum Bude secundo die festi sancti Emerici ducis. Anno domini m° ccc° lx^mo^ quinto.

Codex dipl. patrius. II. (Jaurini. 1865) pag. 119. — Originalulŭ în archiva familiei «de Selisce» în Szent-Iványa.

LXXX.

1366. Papa Urbanŭ V. consiliéză pe împĕratulŭ Ioanŭ Paleologulŭ din Constantinopole se se întórcă la *unitate cu biserica Romei*, de óră-ce imprejurările suntŭ critice, fiindŭ-că se apropie cruciaţiĭ de imperiulŭ seŭ, de o parte regele Ungariei, iar de altă parte regele Ciprului cu ajutoriulŭ mai multorŭ *Latini*. 1366.

Magnifico viro Calo Ioanni, Imperatori Graecorum Illustri, gratiam in praesenti, quae perducat ad gloriam in futuro. Si antiquae tuae deuotionis propositum feruore charitatis ignitum, de reductione videlicet Populi tui ad obedientiam, et vnitatem S. Romanae Ecclesiae (quod per imperiales nuncios, et litteras Sedi Apostolicae reservasti) adimplere desideras, et tua verba operum efficacia demonstrare; tempus congruum, quo Latinorum potentia Imperii tui finibus appropinguat, et hostium Christi sacra tyrannis incipit conculcari, miseratione illius, qui non vult populo tuo irasci perpetuo, cernimus aduenisse: in hoc quippe, vt eaedem litterae innuunt, tuus aestuabat animus, tua hoc supplicatio postulabat. A parte siquidem terrae charissimum in Christo filium nostrum Ludouicum Regem Hungariae Illustrem deuotissimum, et potentissimum vtique Principem, ad eorumdem hostium exterminium aspirantem eisdem finibus vicinasse cognoscis; et charissimum in Christo filium nostrum Petrum, Regem Cypri illustrem; cum nonnullorum nobilium Latinorum auxilio, competentem in mari habere potentiam, et iam mirabiliter triumphare de hostibus, non ignoras, et (quod tuo culmini aestimamus fore gratissimum) dilectus filius nobilis vir Amadeus Comes Sabaudiae, consanguineus tuus, lator praesentium, de quo merito confidere poteris, multa nobilium comitiva stipatus ad illas partes spiritu deuotionis accedit, ad nostri militaturus obsequium Redemptoris. Per quorum Regum, et nobilium, ac aliorum occidentalium, qui verisimiliter imitabuntur eosdem, gesta magnifica, et deuota speramus in illo, cuius negotium agitur, Fidem exaltari catholicam, et impiorum Saracenorum, et Turcorum abominabilium tuorum capitalium hostium ceruicosam potentiam edomari. Quid ergo tu? tuusque populus exspectatis? cum acceptabile tempus, et dies salutis vobis misericorditer indulgentur, quibus vestrarum animarum salus, quae extra vnitatem vnius sanctae apostoliceque Ecclesiae non habetur, proueniet: et Graecorum libertas, et gloria, potentia, et diuitiae, quae post inobedientiae deuium miserabiliter corruentes, nunquam in eo poterant resurgere, illo iuuante, qui est trinus, et vnus, vnitatemque renatorum in sua Fide diligit, et iniungit, instaurationis suscipient felix initium, et stabile firmamentum. Reuertimini itaque vos sinceritate cordium, et voluntate non ficta ad gremium Ecclesiae praelibatae, tempusque vobis datum a Domino agnoscatis; nos enim si hoc feceritis, in charissimos habebimus filios, et deuotionem vestram apostolicis fauoribus, et auxiliis, prout poterimus, paterna diligentia prosequemur, ne si (quod absit) in obstinata duritie elegeritis perdurare, cogamur secundum Apostolum vos habere vt publicanos, et ethnicos, et si a

quocunque fideli, vel infideli vos molestari contigerit, abscissos ab vniuersali Ecclesiae corpore non poterimus, sicut nec debebimus, adiuuare. Super quibus imperiali magnitudini plenius exponendis, dicto Comiti Fidem velis plenariam adhibere. Datum Avenione VIII. Calendas Februarii, anno IV.

Fejér, IX. 3. 592.

LXXXI.

1366. şi 1557.

1366. *Românii din comuna Sân-Petru* în Transilvania declară într'unŭ actŭ de împăciuire făcutŭ cu Saşiĭ din comuna Noulŭ, că dênşiĭ şi strămoşiĭ lorŭ stăpânescŭ teritoriulŭ acestei comune mai multŭ de o miă de ani; iar Magistratulŭ oraşului Bistriţa constată, că hotarele comunelorŭ de acolo aŭ fostŭ fixate încă pe *timpulŭ Hunilorŭ*, şi confirmate de către Duciĭ lorŭ.

Nos [1] Gregorivs Daum, Jvdex Oswalde Faber, Wolfg. Forster, Joh. Grov, Petrvs Rener, Leonhard. Weiner, Gaspar. Pellio, Gaspar. Budeker. Thómas Kretzmer ceterique Jurati Cives Civitat. et District. de Bistricía: notum facimus per presentes quibus expedit universis quod Coloni de Neowilla Colonos de willa Sancti Petri et hi wicissim illos ob duplex inter se exortum discrimen Territoriale in jus wocarunt nobis suplicantes ut ad Territoria sua egrediamur ac facies discriminum oculis perquiramus sicque Justitiam faceremus. Vnde nos in hoc Anno inferius notato Die proxima post Festum Michaelis

---

1) *Originalulŭ* documentului din 1366, care ne interesézĕ în casulŭ de faţă, nu mai esistă. Textulŭ acestui documentŭ ne este cunoscutŭ numai după cum se află transcrisŭ într'unŭ altŭ actŭ din a. 1557. Noi le publicămŭ aici pe amêndóue, fiindŭ-că amêndóue se rapórtă la una şi aceeaşi cestiune, şi autenticitatea amêndorora e contestată astăţi din partea istoricilorŭ unguri şi saşi din Transilvania. Iar istoriciĭ români nu s'aŭ pronunţatŭ încă până astăţi despre valórea istorică a acestorŭ dóue acte.

Istoria descoperirei acestui documentŭ, aşa după cum ne-o comunică literatulŭ sasŭ din Transilvania, Ionŭ Carolŭ Schuller (in Archiv des Vereines f. siebenb. Landeskunde. N. F. I. 30.), e următórea: În anulŭ 1808, când s'a strămutatŭ archiva oraşului Bistriţa din Transilvania în localulŭ comunalŭ celŭ nouŭ, atunci unŭ anumitŭ Istrate, inspectorulŭ închisorilorŭ de acolo, a predatŭ archivariului de atunci, lui Vilhelmŭ Lani, unŭ pachetŭ micŭ sigilatŭ, spunêndu-i, că l'a aflatŭ sub unŭ dulapŭ de acte, cândŭ a măturatŭ camera. Archivariulŭ Vilhelmŭ Lani vĕţêndŭ inscripţiunea, ce se afla pe pachetŭ «*Verschiedene Hattertbriefe*» (Diferite documente de hotărnicie) a predatŭ pachetulŭ judelui primariŭ de atunci, Baronului de Löwenthal. Pachetulŭ fu deschisŭ, şi în elŭ se aflară următórele acte:

1. O chârtie fără importanţă, din secululŭ alŭ XVIII-lea, despre regularea hotarelorŭ între dóue comune din districtulŭ Bistriţei.

2. Unŭ documentŭ din a. 1569, referitoriŭ la o parte din hotarulŭ comunei Noulŭ, care fusese zelogită comunei Jîgna pentru suma de 380 fl.

3. Unŭ documentŭ din a. 1557, despre hotărnicia unui teritoriŭ de controversă între comuna Sân-Petru şi comuna Noulŭ. Acesta din urmă e documentulŭ, pe care-lŭ publicămŭ mai susŭ.

În ce privesce *forma esternă* a documentului de faţă, literatulŭ sasŭ, I. C. Schuller, ne spune următórele: Originalulŭ acestui documentŭ e în formă de libelŭ. Elŭ consistă din trei cóle de chârtie de mărime ordinară, puse unele în altele, formândŭ împreună 6 foi, şi cusute la olaltă cu unŭ şiretŭ de mătasă vênătă. Pe fóia a 2-a şi pe fóia a 6-a se află imprimatŭ sĕmnulŭ fabricei de chârtie, unŭ ursŭ cu sgardă la gâtŭ, iar pe fóia a treia aceeaşi marcă de fabrică, în ediţiune diferită. Starea actuală a documentului e cu totulŭ deterioratŭ. Cele 6 foi abia se mai ţinŭ unele de altele; ele mai staŭ într'o legătură naturală numai la unŭ singurŭ locŭ,

Archangeli huc ad Neowillam egressi sumus ubi subsequente die accedentes seniores et Jurati de Villa Sancti[2]) Petri in facie loci discriminis talem contra Colonos de Neovilla protulerunt Querelam: Bene sciunt Coloni wicini nostri Neowillani Sylwam hanc inter duas willas incipientem ac inter dorsum Montis Reissperg et Amnem Budesel sursum wersus usque ad dorsum illud quod a Rupe Jacobi wersus Occasum protrahitur pedemque suum in quo Silwa hec cum Sylwa wallis Kusma cisamnali conterminat ab antiquo ad willam suam scilicet Sancti Petri pertinere, conantur tamen eandem occupare inwagiantque exinde pecora nostra caprina et taxant nos supra modum. Probationem Juris ad hanc Sylwam ipsi Petriwillani adferunt nullam nec usum suum probant, id solum proferunt se eandem suam esse a Parentibus suis audiwisse. Neowillani probant usum Sylwe istius ab immemorabili tempore habitum per triginta Sex Testes sub Juramentum sumtos. Argumentum etiam id proferunt quod situs etiam Sylve istius lateralis suam in tota Extensione reliquo Territorii sui parti wertens usum non Petriwillanis sed sibi offerat. Habita itaque circa hoc discrimen inter nos matura Deliberatione talem fecimus sententiam ut Sylwa hec imposterum etiam in possessorio Neowillanorum ad quos illam de Jure et ab antiquo pertinere agnoscimus permaneat. Die subsequente secunda widelicet post festum Michaelis Archangeli duxerunt nos Seniores et Jurati de Neowilla ad superiorem limitem Sylwe illius quam hesterna die percontawimus locum widelicet a Rupe Jacobi septingentos passus distantem ubi talem contra Colonos de Villa sancti Pétri quorum Seniores et Jurati presentes sunt proferunt querelam: Tenent Vicini nostri Coloni de willa Sancti Petri Sylwam alpestrem in superiori hac limite Sylwe nobis hesterna die adiudicate incipientem ac per Dorsum montis Reglitze et Kalten a parte meridionali et dorsum montis Jacobi a parte Septentrionali inclusam hincque sursum wersus usque ad culmen Boltzen dictum protrahentem quam Maiores Awi et patres nostri usque ad Annum 1498 pacifice possederunt hoc autem Anno wicini nostri Colonos wille

---

aşa că trebue resfoite cu multă precauţiune. Scrisórea de pe faţa întâiă e mică şi îndesată, iar pe feţele următóre e mai mare şi rărită. Afară de aceea documentulŭ ne presintă mai multe răsuri şi corecturi, pe cari le vomŭ indica în note. Sub fie-care rêndŭ e trasă câte o linie cu creionulŭ. La finele documentului, în partea din stânga, se află sigilulŭ oraşului Bistriţa cu inscripţiunea: * SIGILLVM · CIVITATIS · BISTRICH . 1S4S. iar în partea drépptă, vechiulŭ sigilŭ alŭ comiţilorŭ, saŭ alŭ provincialilorŭ din Bistriţa, avêndŭ ca însemne unŭ castelŭ, şi inscripţiunea, din care se potŭ distinge numai literele .....VINCI..... Amêndóue sigilele sunt imprimate într'unŭ felŭ de aluatŭ acoperitŭ cu chârtie.

În ce privesce *datele istorice*, de cari se face amintire în documentele aceste, editorulŭ I. C. Schuller constată următórele, că Grigorie Daum a funcţionatŭ întru adevĕrŭ ca jude primariŭ alŭ Bistriţei în a. 1557, după cum se documentézĕ din registrele magistratului din Bistriţa. Daum ocupase acéstă funcţiune în aniĭ 1555—1558, 1561, 1562, 1564—1569, în fine în aniĭ 1571—1575, şi dênsulŭ decedă în anulŭ acesta din urmă. Casparŭ Budacker, Thoma Crezmer, şi Casparŭ Kirchner (numitŭ în documentulŭ nostru Gaspar Pellio) aparŭ întru adevĕrŭ ca colegi ai lui Daum într'unŭ documentŭ din a. 1562 şi 1566; Wolfgang Forster este amintitŭ între «Iuratis Consulibus civitatis Bistriciensis» într'unŭ documentŭ din 1556, şi dênsulŭ a reposatŭ în anulŭ 1559. Ionŭ Groo a reposatŭ în 1580, Petru Renner în 1565, şi amêndoi acestia aŭ fostŭ întru adevĕrŭ Senatori ai oraşului Bistriţa. Unŭ Ulrich Tumel este amintitŭ ca jude primariŭ alŭ Bistriţei în a. 1457. Gasparŭ Serafinŭ ne apare ca notariŭ alŭ Bistriţei în a. 1556 şi dênsulŭ a reposatŭ în a. 1577. Iar Mateiŭ Henricŭ a fostŭ notariŭ alŭ oraşului Bistriţa în 1564, precum şi mai târdiŭ. Chiar şi preoţiĭ din comuna Sân-Petru, amintiţi în documentele aceste, anume Achaţiŭ, Martinŭ, Franciscŭ şi Dominicŭ, aŭ trăitŭ ce e dreptŭ în timpurile arĕtate aci. De asemenea e adevĕratŭ, ne spune I. C. Schuller, că regele Ludovicŭ fusese în a. 1366 în Transilvania, şi aici se ocupase cu deciderea proceselorŭ de hotărnăcie. Mai multŭ, se confirmă prin documentele existente, ţice dênsulŭ, chiar şi împrejurarea, că regele Ludovicŭ pe timpulŭ Rusalelorŭ se aflase întru adevĕrŭ în Bistriţa. Anume e certŭ, că în ţiua de «vigilia f. corporis Christi», regele Ludovicŭ se afla în Bistriţa, şi de aici dede ordinŭ Conventului din Mănăstirea Cluşului,

nostre ab illa prohibuerunt eandem pro sua declaraverunt nosque hodie etiam ab illius vsu arcent. In probationem usus sui ante Annum 1498 porrigunt Coloni de Neovilla octo Testimonia Colonorum de willis Solna Winta Budak Minorken Albe Ecclesia de monte sancti Georgii Pagani et Treppen de Anno 1518 in quibus 65 Testes sub juramentum positi affirmant se in anno 1480 et 1502 [3] pro edificiis Neowillanorum Ecclesiasticis et Templo combustis omnia ligna pinea e Sylwá hac libere wexisse. Argumenta proferunt 1mo quod extirpaticium in meridionali latere Rupis Jacobi existens et Stinaw wocatum olim per Colonum Neowillanum Jacobum Bentsch extirpatum hodie adhuc hereditas huius familie sit. 2do Quod Willa sancti Petri Sylwam suam alpestrem trans dorsum Reglize et Kalde wersus willam Waltera sat longe extensionis habeat. 3^tio^ quod cum Neowilla cum Willa Sancti Petri tam prope situate sint vna Willa esse wideantur incredibile sit vt Willa Sancti Petri in parte alpestri tot et tantas Neovilla autem que non minus quam illa Willa alpestris esset nihil ibidem possessorii habeat. Vnde si Sylwam quam e Sylwa wallis heredum Schallerorum precarie ad incertum tempus a Senatu erga taxam usuarent (prout rumor esset) repeti contingeret id eveniret quod ne pinum vnde wehant habituri sint. Coloni de Villa Sancti Petri respondent se optime scire non solum Edificia Ecclesiastica sed totam Willam querulantium memoratis Annis combusta lignis pineis e Sylwa hac quam querunt edificatum fuisse imo id quoque quod ipsi coloni de Neowilla ab olim usque ad Annum 1498 vno continuo Sylwe istius pacificum vsum habuerint quod autem beneficium hoc ex indultu maiorum et antecessorum suorum in antea quidem a Wlaccis Willam suam inhabitantibus antequam in partes transalpinas migrassent, postea ab awis et proawis suis habuerint pro quo ad Templum suum quotannis duas marcas Argenti solwerint ac quod illo ipsi coloni de Neovilla ab usu Sylwe istius cum fine anni 1498 ex eo sponte presciderint quod tunc a Senatu e walle sew Predio Kusuma

---

ca se restituc comunei Bonțida unŭ terenŭ de controversă, iar cu câte-va ţile mai târdiŭ (8° die f. corporis Christi) dênsulŭ regulă prin unŭ deosebitŭ privilegiŭ drepturile şi libertăţile coloniei săsesci din Bistriţa. Până aici, ne spune Schuller, consună tóte, câte se află în documentulŭ acesta, cu faptele verificate ale istoriei.

Dar pe lângă tótă veracitatea datelorŭ acestora, literatulŭ Schuller crede, că amêndóue documentele aceste, atâtŭ celŭ din 1557, câtŭ şi celŭ din 1366, sunt numai simple apocrife. Motivele principale ale dênsului suntŭ dóue: anume *forma scrisorei*, care e silită, artificială, nesigură, şi care nu presintă de locŭ tipulŭ scrisorei din secululŭ alŭ XVI-lea, iar alŭ doilea motivŭ este: *stilulŭ* acestorŭ dóue documente, aprópe uniformŭ în amêndóue, şi cu totulŭ străinŭ de stilulŭ documentelorŭ oficiale din secululŭ alŭ XIV-lea şi alŭ XVI-lea. Ce e dreptŭ, Schuller adauge totŭ odată, că în privinţa stilului, critica are se considere totŭ de una, că dela unŭ simplu notariŭ, care numai arare ori se afla în posiţiune se redacteze diplome oficiale în limba latină, de locŭ nu se póte ascepta aceeaşi siguranţă şi consecinţă în întrebuinţarea fraselorŭ, a espresiunilorŭ şi a formulelorŭ diplomatice, precum de esemplu o aflămŭ în mulţimea de documente date din partea principilorŭ, episcopilorŭ şi a regilorŭ. Aici ca şi în alte lucruri omenesci singurŭ numai deprinderea face pe maiestru.

Aceste sunt în resumatŭ cercetările şi studiele lui Schuller în privinţa acestorŭ dóue documente.

Remâne acum, ca unŭ noŭ exploratoriŭ se studieze şi mai de aprópe originalulŭ, şi peste totŭ se ne spună, dacă aceeaşi scrisóre se mai află şi pe alte acte din sec. XVI-lea, din archiva Bistriţei, ori nu; cestiune, pe care literatulŭ I. C. Schuller a lăsat'o cu totulŭ neatinsă.

În fine mai observămŭ aici, că în ce privesce veracitatea internă a datelorŭ din acestŭ documentŭ, e de mare importanţă şi împrejurarea, că, după cum ne spune însuşi Schuller, acestŭ documentŭ a fostŭ folositŭ într'unŭ noŭ procesŭ de hotărnicie, dintre comunele Sân-Petru şi Noŭ, şi a fostŭ *recunoscutŭ de amêndóue părţile interesate, ca unŭ actŭ valabilŭ şi cu deplină credinţă* (wir finden es daher auch ganz natürlich, dass der Bistritzer Magistrat . . . bei der, durch eine Grenzstreitigkeit veranlassten Reambulation der Feldmarken von Petersdorf und Neudorf die Berufung darauf nur deswegen zuliess, weil beide Parteien den Inhalt derselben als Richtschnur betrachteten. Ibid. pag. 36.)

(qui id pignore aquisierat) illam quam nunc tenent Sylwam alpestrem trans et cis riwum Budesel sitam cum hac quam querunt in tota linea a Rupe Jacobi usque Boltzen conterminantem illa multo meliorem ergo similem duarum marcarum taxam obtinuerint, se id eum Ecclesie sue anales per plebanum quondam Theosium [4] conscripte et per plebanos Thomam Achatium Martinum et Franciscum continuate combuste sint preter testimonium moderni plebani Dominici Juramento etiam decem Seniorum suorum qui hec omnia e dictis annalibus sibi quotannis prelectis intellexissent probare paratos esse, Coloni de Neowilla juramentum oblatum acceptare nollunt. Vnde Coloni de Petrivalle petunt utvlterior in hoc discrimine progressus proferatur quousque homines sui pro perquerendis in arca sua in civitate locata expediendi reduces fuerint: interim autem Sylwam hanc reambulare et oculari etiam percontatione dijudicare welimus quod situs etiam Sylwe istius Neowillanis ne aditum quidem aliter nisi wel per willam sancti Petri wel per wallem Kusuma admittat. Iwimus itaque e loco vbi congregati fuimus qui est in superiori parte dorsi montis Reiszberg et a rupe Jacobi septingentos passus ordinarios distat directe ad dorsum montis Reglize indeque in dorsi istius continuatione wersus orientem et per dorsum Kalde ad culmen boltzen dictum inde rewersum facientes quasi inter occasum et Septentrionem directa linea ad pedem orientalem montis Jacobi prope riwum Budesel initium capientis accedentes in pede hoc ascendimus [5] ad Rupem Jacobi indeque in eodem dorso ulterius eundo et dorsum montis Reiszberg sumendo iterum ad locum unde moweramus accessimus ac taliter circumreambulationem nostram finiwimus. He sunt itaque per quos iwimus Sylwe istius in discordio existentis limites. Die subsequenti dum homines colonorum de Petrivillo nondum apulissent respondent iidem Petriwillani ad argumenta Neowillanorum prolata sequentia . . ad 1-mum Werum est quod extirpatitium sub monte Jacobi existens et Steinaw dictum per Jacobum quondam Bensz [6] seu Benesch extirpatum est sed quis e Neowillanis negare poterit hunc Jacobum Bentsch colonum ville Sancti Petri fuisse qua talem locum hunc extirpasse ac tandem cum secundam wxorem Estenam sororem plebani Neowillani Michaelis duxisset eo transiwisse. ad 2dum Est vtique Sylwa nostra in plaga alpestri non exigue extensionis sed habent ipsi etiam Neowillani superabundantem non in alpibus sed in leniori aeris plaga existentem eamque maiori ex parte quercinam alioquin hic non est alia questio nisi cuius sit sylwa de qua agitur. Ad 3tium Quemadmodum nos a parentibus et awis nostris audiwimus ita et ipsos wicinos nostros á parentibus et avis suis audiwisse speramus willam suam non solum nomine sed etiam reipsa nowam esse. Olim enim multo inferius in loco qui Haselseifen nominatur fuisse. Vnde Neowillani willam suam tanto minus pro alpestri iudicare possunt quod territorium illorum multo inferius quam nostrum prope nempe willam Solna (cui etiam inferiorem partem quam colere quia remota est grawe possunt in pignus transposuerunt) protrahitur. Preterea

2) Sancti, în originalŭ cu cernélă gălbuie. Sch.

3) La Schuller: 1592. De sigurŭ eróre de tipariŭ.

4) Scăpare de condeiŭ în locŭ de: Theodosium. Sch.

5) Dupĕ ascendimus s'a adausŭ în corecturĕ: ad dorsum eius perque elevationes eius. Sch.

6) Nu se póte bine citi. Sch.

vnicum hoc argumentum Jus nostrum quod ad Sylwam hanc habemus in totum probat, quod Wicini nostri Neowillani anno 1498 a Senatu ex walle Kusuma sylwam quam nunc vsuant alpestrem cis et trans Riwum Budesel existentem et cum hac quam querunt in tota linea per quam rewersi sumus conterminantem erga annuam taxam aquisiverunt: si enim propriam sylwam in parte alpestri unquam habuissent non fuisset cur aliam erga taxám aquisiwerint. Appulsis interim hominibus Petriwillanis e civitate iidem coloni de Willa sancti Petri in probationem iuris sui ad sylwam hanc habiti exhibent litteras in pergamento conscriptas et sigillo Senatus maiori in pendenti roboratas de anno 1366 cuius tenorem ad petitum ipsorum colonorum de Petriwilla ex integro litteris his inserendum deliberawimus qui sequens est: Nos Vbaldus Tumels Judex Casparus Hennel Simon de Frank et Petrus de Rewel ceterique Ciwes iurati Ciwitatis de Bistricia memorie damus per presentes quibus scitu necesse est vniversis quod inter Blaccos de Willa Sancti petri et Teutones ad predium Husalseiff in Circulo Willarum de Bistricia habitum adwenas grawe discordium exortum fuerat quod dirimendum et pro iusto componendum a Serenissimo Rege nostro Domino Ludovico pro nunc inter felicissimos Lares nostros commorante nobis commissum est: Teutones adwene querelam ponunt Blaccos de Willa Sancti Petri sylwam alpestrem inter dorsum montis Ripau in cuius culmine rupes faciem precipitii in wallem Levdal vulgo Kusuna wertens existit metamque wallis istius meridionalem supplet et inter aliud dorsum montis supra willam Blaccorum existentis Reglize dictum incipientem hincque inter superiorem dicti montis Repau ad orientem wergentem pedem et dorsum montis Kalden sursum wersus usque ad culmen Bolcina protrahentem quam Comes Bistriciensis e territorio blaccorum ewulsam predio sibi pro extruenda willa assignato adiecisset cedere non welle sibique pinos quas pro erigendis domibus exinde wexissent, dum per willam eorum wenissent ademisse *Blacci de Willa Sancti Petri egre ferunt ut Territorium suum ultra mille annos possessum per se et maiores suos multis wicibus sangvine redemptum dissipetur* ac pars illius pro meliori emolumento adwenarum Teutonum Predio illis assignato Sylwis precipue quercinis pratis item et agris suis multo melioribus abundanti adiiceretur ac incorporetur. Preterea Blacci id etiam egre ferunt quod Teutones willam non illuc ubi olim fuisse notorium sit et e ruderibus widere esset prope willam Solna sed in continente wille sue locare welint. vnde multos iniurias damna et preiudicia se de ipsis passuros fore facile providere sit. Circa quód discordium maturo inter nos nacto consilio iustum et equum esse invenimus ut cum *Territorium limites ingressu adhuc Humorum designate et per Duces eorum sancite sint immutabiles* Sylva hec maneat penes willam Blaccorum cuius ab antiquo fuisse et situs et publica notitia demonstrat, Teutonica sev Germanica Colonia hec si se absque sylwa alpestri subsistere non posse putaret conferat se ad predium Woltera ibique willam suam collocet, Quia wero Teutones declarant se cumpredio Husalseiff et absque sylwa alpestri contentari id solum expetere ut willam suam non ad rudera prioris wille sed penes willam Blaccorum locare permittantur locum etenim illum in quo willam olim fuisse rudera ostendunt nec pro erigenda mola nec pro templo aliisque Edificiis comunibus

et priwatis idoneum illum wero largius in planitiem extensum pro talibus Edificiis obportunniorem immo et sylwis unde ligna Edificialia quercina et cremalia fagina adducturi sint propiorem esse, Wisum est nobis locum pristine Wille Predii istius percontare quem percontatum ita quidem constitutum esse inwenimus ut quantum idem respectu mole aliorumque emolumentorum paulo minus idoneus esse wideatur quam illo quem Germani seu Teutones pro Sede Wille destinnarunt tantum cum maiori commodo connexus sit dum non solum ad inferiorem que est fertilissima predii partem sed ad aream etiam emporialem Ciwitatis multo propius propendeat. Ne tamen hospitum istorum animi in re Justiam [7] nihil premente merore afficiantur conceditur desiderium ipsorum et citra woluntatem Blaccorum Willam suam penes Willam Sancti Petri collocandi. Quibus discordiis taliter compositis incedunt Blaccorum de Willa Sancti Petri Seniores et offerunt nomine omnium colonorum suorum Teutonibus in testimonium amicitie qua ipsos ut wicinos suos et prowincie istius hospites amore amplecti et subleware cuperent gratis tot ligna pinea e Sylwis suis quot pro extructione totius Wille sue una cum oratorio et aliis Edificiis communibus indigere ipsos continget inter sex annorum cursum wehenda id solum a nobis petentes ut in sui et posteritatum suarum securitatem super toto actu hoc restitutionis et reincorporationis superius descripte Sylwe per Dnum Comitem Bistriciensem e Territorio suo ewulse literale documentum et testimonium sibi extradare wellimus, Teutones seu Germani Blaccis pro amicabili offerto hoc magnas dicunt gratias illisque suas etiam wicissim dewowent amicitiam et serwitia. Postquam hec omnia que in serie litterarum istarum nos egisse perquisiwisse inwenisse judicasse et disposuisse annotawimus Serenissimus Rex noster cuius Culmini illa medio confratrum nostrorum Caspari Hennel et predialis Simon de Frank reportawimus bene et iuste acta et facta esse declarasset huicque declarationi id adiecisset vt Germanis adwenis in Edificatione Wille sue omnium Willarum ad Civitatem hanc pertinentium wires in auxilium dentur taleque mutuum auxilium inter dictas willas dum vnam alteramve igne aut diluwio damna pati contingeret dehinc semper exerceatur. Nos litteras has Sigillo nostro publico munitas Blaccis de Willa Sancti Petri in perpetuam rei Jurisque Wille sue adscriptam Sylwan . . . . [8] extradedimus. Bistricii die Septima festi Corporis Christi Anni millessimi Trecentesimi Sexagesimi Sexti. Coloni de Neovilla nec contra firmitatem nec contra contenta litterarum istarum prout nec contra repulsionem argumentorum suorum per Petriwillanos factam quidquam proferunt. Vnde nos Sylvam hanc de iure et ab antiquo ad Willam Sancti Petri pertinere inwenientes eandem et per hanc Sententiam nostram dicte wille relinquimus [9] adjudicamus damus et tribuimus in ome [10] Ewum possidendam et tenendam vigore et testimonio litterarum istarum in quatuor paribus confectarum et Sigillo nostro publico roboratarum. Datum Neowille die quarta post Festum Michaelis Archangeli Anno Salvatoris Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo Septimo.

(L. S.) (L. S.)

7) Scăpare de condeiŭ în locŭ de Iustitiam. Sch.

8) Cuvêntulŭ remasŭ afară e ilegibilŭ. Sch.

9) wille relinquimus, cu cernélă gălbuie. Sch.

10) ome (în locŭ de omne) Ewum possidendum, cu cernélă gălbuie. Sch.

Quod nos Jurati Prowinciales Depertinentie seu Districtus de Bistricia Sententiam hanc Metalem in libro Provincie nostre metalem inferri curawerimus id ipsum appressione Sigilli nostri Prowincialis testificamur. Datum in Ciwitate Bistricia die 16. Septembris anni Millesimi Quingentesimi Quinquagesimi Octavi.

(În dosŭ: Littere Metales Ville Sancti Petri et de Neovilla in Ede Senatoriale pro omnium vsu asservande. Expedite sunt per Notarium Georgium Seraphine predecessorem meum dignissimum ad parochiam Solnensem vocatum.

Matheus Heynrichus Notarius.

Archiv des Vereines f. siebenbürgische Landeskunde. Neue Folge. I. pag. 54.

LXXXII.

1366. 1366. Dionisie, voivodulŭ Transilvaniei, amintitŭ cu titlulŭ de *Căpitanŭ alŭ Vidinului.*

Ludouicus, Dei gratia Hung. Dalm. Croat. Rame, Seru. Gallic. Lodom. Comanie, Bulgarieque Rex. (Confirmă privilegiulŭ acordatŭ Saşilorŭ din Transilvania de către regele Andreiŭ II. în a. 1224). Datum per manus Venerabilis in Christo Patris, Domini Nicolai, Archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, aulae nostrae supremi Cancellarii, fidelis nostri et dilecti. Duodecima Calen. mensis Iulii. Anno a Natiuitate Domini M. CCC. LXVI. regni autem nostri anno vicesimo quinto. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis, eodem Nicolao Strigonien. Thoma Colocen. Vgulino Spalaten. Nicolao Iadrensi, Archiepiscopis. Nec non Demetrio Varadien. Michaële Agrien. Colomano Iaurien. Dominico Transyluan. Wilhelmo praedicto Quinqueecclesiens. Stephano Zagrabien. Ladislao Wesprimien. Ioanne Vacien. Dominico Chanadien. Petro Bosnen. Demetrio Sirmien. Stephano Nitrien. Nicolao Tinniniensi, Portiua Sennien. Michaële Scardonen. et Dominico Tragurien. Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus, sede Corbauiensi vacante. Item Magnificis viris Dominis Nicolao Konth Palatino, et Iudice Cumanorum, Comite Stephano Bebek, Iudice Curiae nostrae, *Dionysio Waywoda Transyluano, et Capitaneo Budoniensi*, Comitatusque Temesien. et de Zolnok tenente; Nicolao de Zeech, Dalmatiae et Croatiae, et Nicolao de Gara, Machowiae Banis, eodem Stephano Episcopo Zagrabien. vicariatum Regni nostri Sclauoniae tenente, et gubernante ex nostra dilectione speciali; item Ioanne Tauernicorum, Petro Zudar dicto Pincernarum, Paulo de Lisko Dapiferorum, Ioanne, filio Thomae, Comitatum Iaurien. regente, Ladislao, filio Zabonya, Comite Posonien. item Georgio Bebek Tauernicorum, Nicolao de Haderwar Ianitorum, Petro, filio Stephani de Baro Agazonum, et Nicolao, filio Pauli de Povkwr, Dapiferorum reginalium Magistris, nec non

Ioanne, filio Oliuery Simighiensi, Nicolao, filio Lachk Zempliniensi, Paulo fratre eiusdem de Bereg, Benedicto, filio Pauli, filio Hem, de Kewe et de Crassow, Andrea, filio Dyonisii de Zarand, item Nicolao, filio quondam Stephani Wayuodae, Siculorum nostrorum, et Zathmarien. Maramurusiensi et de Ugocha, Nicolao, filio Dominici, Pilisiensi et Castellano de Wyssegrad, Ioanne, filio Laurentii de Canysa, de Worosd et de Zaguria Comitibus existentibus, ceterisque quam pluribus, Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

Fejér. IX. 3. 558.

LXXXIII.

1366. Papa Urbanŭ V. mulţămesce lui Ludovicŭ, regelui Ungariei, pentru silinţele, ce-şĭ dă, ca se întórcă pe Greci la *unitate cu biserica Romei*, dar 'lŭ consiliézĕ, se nu pună multă credinţă în promisiunile Grecilorŭ, şi se le ofere ceva ajutoriŭ în contra Turcilorŭ, numai în casulŭ, când împĕratulŭ Constantinopolei şi fiĭ sei se vorŭ întórce la unire cu biserica Romei. 1355.

URBANUS EPISCOPUS etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, Salutem etc. Licet, fili carissime, plurimum habeamus acceptum, quod nogotium defensionis Grecorum ad finem reductionis eorum ad sacrosancte Romane ecclesie unitatem modis debitis prosequaris, decet tamen et expedit, hoc ita prudenter et mature fieri, ut non tendat ad noxam, quod agitur ad salutem. Sane cum, sicut in antiquis chronicis et scripturis aliis reperitur, iidem Greci cum dicta ecclesia in tractatibus per eam cum eisdem habitis dolose ac fraudolenter incesserint, illudendo fallaciter ecclesie memorate, et ex huiusmodi preteritis de similibus futuris sit verisimiliter presumendum; presertim quia iidem Greci non videntur ex devotionis zelo et pura voluntate, sed coacti pro habendo tuo succursu venire velle ad huiusmodi unitatem, cum eis est cum multa maturitate et cautele studio procedendum: et quia de re ardua agitur, et ipsius executio est adeo difficilis et prolixa, quod infra modicum tempus compleri non poterit, ut optatur, si tua celsitudo vovisset seu iurasset predictis Grecis seu eorum Imperatori infra certum terminum de proximo prestare succursum, nos premissorum consideratione inducti, votum et iuramentum huiusmodi usque ad annum a dato presentium computandum, auctoritate apostolica tenore presentium suspendimus ad cautelam; placet tamen nobis, quod dicto Imperatore ac eius filiis reductis ad huiusmodi unitatem, eis interim de aliqua armigera gente succurras, si tibi expediens videatur, tuaque magnificentia bonis operibus semper intenta interim vacare poterit aliis operibus pietatis. Nulli ergo etc. Datum Avinione x. Kal. Iulii. Anno Quarto.

Ex. Reg. orig. An. IV. secr. fol. 240.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 73. — Fejér, IX. 3. 594.

LXXXIV.

1366. 1366. Ludoviciu, regele Ungariei, concede nobilimiĭ din Transilvania, se extermineze pe toţi făcătoriĭ de rele din părţile de acolo, cu deosebire pe cei de *naţionalitate română*. Totŭ odată regele prescrie diferite formalităţi de procedură, în procesele cu Românii.

Ludouicus, Dei gratia, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et honoris montis S. Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, tam praesentibus quam futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in omnium Saluatore. Regalis benignitatis prouida deliberatio, et circumspecta benignitas remediis inuigilat subiectorum, quia dum pio studio subiectorum nostrorum onera alleuiamus, dum scandala remouemus, nos in ipsorum statu pacifico et tranquillo quiescimus in pace. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod quia fideles nostri vniuersi nobiles terre nostre Transyluane propter presumtuosam astutiam diuersorum malefactorum, specialiter Olahorum, in ipsa terra nostra existentium, eorumque statum simul et vsum inordinatum, incommoda patiebantur cottidiana et infinita, igitur eisdem fidelibus nobilibus nostris, et nostrae terrae Transyluaniae ad exterminandum seu delendum de ipsa terra malefactores quarumlibet nationum, signanter Olahorum, talem de plenitudine regiae nostre potestatis et gratia speciali concessimus libertatem, quod quicunque homo in furto vel latrocinio aut alio criminali facto fuerit notorie inculpatus, quamuis non sit manifeste pro tunc, cum inculpatur, apprehensus, si erit Nobilis cum approbatione quinquaginta Nobilium; si vero fuerit ignobilis cum attestatione quinquaginta hominum ignobilium iuridice interimi possit per partem aduersam. Is autem, qui in aliquo praemissorum maleficiorum publice fuerit apprehensus, necari per suum aduersarium possit, iuridice sub attestacione septem sibi personarum coaequalium; etsi Olahus communis fuerit inculpatus, vel manifeste apprehensus, possit fieri contra ipsum probatio per quoslibet homines communes, et e conuerso Olahus communis in casu consimili, contra hominem communem alterius nationis per communes Olahos, vel alios homines communes suam legitime probare possit actionem; si vero communis Olahus aliquem Nobilem hominem in publico maleficio inculpans non possit totaliter per Nobiles suam probare actionem, tunc probationem ipsam faciat, prout potest, videlicet per Nobiles vel per Kenezos, aut per communes homines seu Olahos vsque ad plenarium numerum quinquaginta nobilium personarum, vbi vnusquisque Kenezus, per nostras litteras regales in suo Kenezatu roboratus, pro vno vero nobili acceptetur; communis autem Kenezus pro villico fidei vnius fertonis computetur, et communes homines seu Olahi recipiantur pro hominibus fidei medii fertonis in approbatione prenotata, et eodem modo Olahus communis suam actionem probare possit contra Nobilem, quem publice apprehenderet in aliquo huiusmodi maleficiorum. Deinde volumus, quod Nobiles dictae terrae et eorum Iobbagyones in ciuitatibus vel villis liberis non detineantur pro furto vel latro-

cinio, aut alio criminali facto, si non fuerint in aliquo ipsorum factorum ibidem manifeste apprehensi. Nec in ipsis Ciuitatibus vel villis, aliquis Nobilis de prouincia proscribatur. Praeterea volumus, quod patiens violentiam seu potentiam se non vindicet per consimiles violentiae vel potentiae perpetraciones, sed contra suum in hac parte aduersarium legitime procedat; alioquin poenam duppli huiusmodi perpetrationis contra partem aduersam incurrat, et aduersus Wayuodam nostrum Transyluanum in facto potentiae succumbat. Praeterea statuimus, quod nullus Iobbagionum nostrorum aut Nobilium vel aliorum quorumcunque in ipsa terra Iobbagyones habentium, alibi in rebus vel. persona arestetur, vel impignoretur aut iudicetur, nisi per suum Dominum vel officialem: qui quidem Domini vel officiales, si querulantibus satisfacere non curauerint, possint et debeant coram Wajuoda, vel vices eius gerentibus iuridice conueniri per querulantes. Facientes autem contra premissa, poenam actus potentiae incurrant. Castellani etiam et officiales, tam nostri regales et Wayuodales, quam aliorum quorumlibet hominum, possessiones in dicta terra nostra habentium, de dampnis, vel super excessibus, quos in quascunque personas committerent, possint in eorum officialibus ad praesentiam Vajuodae vel Vice-Vajuodae legitime citari, rationem sufficientem de comissis reddituri. Ceterum volumus et committimus, quod quilibet homines communes, seu Olahi, qui fuerint in congregationibus vel iudicatibus Wayuodae aut Wice-Wayuodae, vel eius comitum; habentium tamen ad hoc facultatem, iuridice extradati, et proscripti, dum et vbi per quoscunque homines apprehendi poterint, si nostram regiam gratiam non habebunt, secure capiantur, et secundum sua demerita puniantur, absque omni requisitione et nota grauaminis aliqualis. Nobiles autem, qui non alias, nisi in specialibus Wayuodae Transyluani congregationibus seu Iudicatibus proscribi possint, cum fuerint per aliquos apprehensi et detecti, regiamque super indulsione suorum excessuum gratiam non habuerint, eidem Wayuode assignentur puniendi. Infideles vero regiae nostrae Maiestati et proscriptos, quicunque capere possent et non caperent, et captos regiis manibus non assignarent puniendos, vel eorum partem fouerent, ipsi tales cuiuscunque etiam status aut conditionis homines, eandem incurrant notam infidelitatis et proscriptionis eo facto. Item si aliqua causa contra hominem litteras regias super donatione possessionaria, aut alia gratia habentem, coram Wajuoda aut Vice-Wajuoda suscitaretur, si ille, qui causam suscitat, non habuerit in ipsa causa aliquas ex aduerso litteras rationabiles, volueritque suam humano solum testimonio probare actionem, causam huiusmodi committimus in curiam nostram transferendam, et ibidem iudicandam. Aliae vero dictorum Nobilium causae per Wayuodam vel Vice-Wayuodam in eadem terra nostra Transyluana iudicentur, prout hactenus fuit consuetum, nec possint praelati et Barones nostri possessiones in ipsa terra habentes causas suas communes in curiam nostram transferre, a praesentia Wajuodae vel Vice-Vajuode Transyluani. Ceterum quia dictos Nobiles et eorum possessiones a solutione lucri camerae, victualium administratione et exercituatione inuitus facienda gratiose duximus eximendos, igitur volumus, vt iidem Nobiles teneantur et debeant Nobis, vel in nostri persona Wayuodae nostro Transyluano, aut eius Vice-Vajuodae auxiliari ad

conterendos seu destruendos nostros et sacrae coronae nostrae illarum partium infideles, contumaces et rebelles. Insuper statuimus ordinando, quod homo Capituli vel alicuius conuentus, cum per aliquem causantem fuerit ad prouinciam eductus, si proprium habebit equum, tunc vnum fertonem, si autem equum eiusdem causantis equitabit, tunc medium fertonem denariorum pro tempore currentium et non plus singulis diebus recipere possit pro labore suo; causans tamen ipse teneatur homini eidem cottidie dare comedere et bibere sufficienter; sed homo ipse sollicitus et diligens esse studeat in causantis negocii prosecutione; litterae autem Capituli et conuentus eorundem, et etiam aliarum ecclesiasticarum personarum communes, si fuerint clausae, decem denariorum, patentes vero si fuerint, viginti denariorum, pro tempore currentium, solutionem non excedant. In emanatione si quidem maiorum litterarum antiqua institutio per omnia debet obseruari. Finaliter autem et vltimatim volumus, quod dicti Nobiles terrae nostrae Transyluanae eisdem consuetudinibus et libertatibus per nos datis fruantur et gaudeant, quibus hactenus pacifice vsi fuerunt de generosa admissione nostrae Maiestatis. Vt igitur praemissa libertas, a nobis concessa, sit perpetuo valitura, nec possit ab aliquo in posterum retractari; praesentes concessimus litteras nostras priuilegiales, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis Patris, Domini Nicolai, Archiepiscopi Strigonien., locique eiusdem Comitis perpetui, aulae nostrae Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno ab Incarnatione Domini Millesimo trecentesimo LX. sexto, quarto kalendas Iulii, regni autem nostri anno vigesimo quinto. Venerabilibus in Christo Patribus, Dominis Thoma Colocen. Nicolao Iadren. Hugolino Spalaten. Archiepiscopis; nec non Colomano Iaurien. Wilhelmo Quinqueecclesien. Comite Capellae nostrae, et Secretario Cancellario nostro, Stephano Zagrabien., tenente Vicariatum totius Banatus Regni Sclauoniae, Demetrio Varadien. Michaële Agrien. Dominico Transyluan. Dominico Chanadien. Ladislao Vesprimien. Demetrio Sirmien. Petro Bosnensi. Ioanne Vacien. Stephano Nitrien. Nicolao Tinninien. Sede Corbauien. vacante. Nicolao Tragurien. Iohanne Sibinicen. Demetrio Nonen. Michaële Scardonen. Stephano Faren. et Michaële Corczulen. Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Item magnificis viris Nicolao Konth, regni nostri Palatino, et Iudice Comanorum, Stephano Bewbek, Iudice Curiae nostrae, Dyonisio Vajuoda Transyluano, et *Capitaneo Ciuitatis et districtus Bidiniensis*, regni nostri Bulgar. Nicolao de Zeech, totius Dalmatiae et Croatiae, et Nicolao de Gara de Machov Banis; nec non Iohanne nostrorum et Georgio Bewbek reginalium Tauernicorum, Emerico ipsius Dyonisii Wayuodae fratre Agazonum, Petro dicto Zodar Pincernarum, Paulo de Liszkow Dapiferorum, et Iohanne filio Thomae, de Gwnew Ianitorum nostrorum Magistris, ac Ladislao, filio Zobonya, Comite Posoniensi, aliisque quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

Fejér, IX. 3. 552. Ex authentico transumpto Conuentus B. M. V. de Kolos anno 1428 emanato Archivi Cibiniensis.

LXXXV.

1366. Papa Urbanŭ V. laudă zelulŭ şi activitatea archiepiscopului din Strigonŭ, fiindŭ-că a înduplecatŭ pe regele Ungariei, ca se lucre pentru *întórcerea Grecilorŭ la unitate cu biserica Romei.* 1366.

URBANUS EPISCOPUS etc. Venerabili fratri Nicolao Archiepiscopo Strigoniensi, salutem etc. Ex relatione Venerabilis fratris nostri Stephani Episcopi Nitriensis audivimus iocundanter, quod tua fraternitas pro reductione Grecorum ad sacrosancte Romane ecclesie unitatem, et pro exterminatione infidelium Turchorum impugnancium christianos in unitate eiusdem ecclesie persistentes, apud Carissimum in Christo filium nostrum Ludovicum Regem Ungarie Illustrem ad hec devotis intendentem affectibus sollicite laboravit. Proinde itaque fraternitatem eandem multipliciter in domino commendantes, te rogamus et hortamur attente, quatenus sic in prosecutione istorum sanctorum negotiorum te reddas continue studiosum, quod preter humane laudis preconium a deo premium etc. Datum ut supra (Avinione Kal. Iulii. Anno Quarto).

In e. m. Venerabilibus fratribus Thome Archiepiscopo Colocensi, et Episcopis . . . Quinqueecclesiensi, . . . Zagrabiensi, . . . Transilvanensi, . . . Agriensi, . . . Varadiensi, et nobilibus viris Dyoniso Wayvode et fratribus eius, Stephano Comiti Curie Regie Ungarie et Nicolao Dalmatie et Chroatie Bano.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 120.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 76.

LXXXVI.

1366. Papa Urbanŭ V. învită pe archiepiscopulŭ din Strigonŭ se publice espediţiune cruciată în contra *Turcilorŭ,* cari aŭ atacatŭ şi ocupatŭ mai multe ţinuturi de ale creştinilorŭ. 1366.

URBANUS EPISCOPUS etc. Venerabilibus fratribus . . . Archiepiscopo Strigoniensi eiusque Suffraganeis, salutem etc. Celestis Regis tenentis in excelsis imperium vices licet immeriti gerentes in ecclesia militante, fidem catholicam, extra quam salus animarum non provenit, tenemur custodire summopere ac diffusius propagare, fideles quoque in unitate ecclesie persistentes pro posse protegere, ipsorumque impugnatores profugare pro viribus, et ad hoc efficiendum fideles ipsos spiritualibus donis et gratiis invitare, ut tenebrosa infidelitatis obscenitas cedat eiusdem fidei claritati, sicque impiorum temeritas presumens molestare ac dissipare dei populum reprimatur, quod cultores trinitatis, ab infidelium hostilitatem securi liberius valeant altissimo famulari. Sane in publicam notionem omnium pene christifidelium presertim orientalium noscitur devenisse, quod impiorum Turchorum sevissimorum hostium christiani nominis rabies in ipsos

fideles retroactis temporibus sic excrevit, sic feritatem sui furoris armauit, quod eorum viribus, quas fortiores fecit seva crudelitas conglobatis, nonnulla insulas, ciuitates, castra, villas, casalia et loca eorundem fidelium presumptuosis conatibus occuparunt, et nonnulla ex eis detinent occupata, alia vero ignis cremarunt incendio, seu alias crudeliter destruxerunt, eorum Incolis utriusque sexus professoribus sacratissime fidei aliis inhumaniter ferro peremptis, aliis profugatis et aliis in miseriam infelicissime captivitatis abductis et ascriptis tam abhominabilis nationis perpetue servituti, depopulatisque nonnullis Insulis aliisque terris de partibus ultramarinis, in quibus idem fideles degebant sic eorum semper ascendit superbia, sic ausus detestabiles non invenientes validum obicem augmentantur assidue, quod a certis citra temporibus regnum Cipri, quod colitur a fidelibus prelibatis, ingredi et predari temptarunt, nonnullos utriusque sexus exinde christicolas absportantes, et quasi licenter et intrepide cursitantes per maria, nonnullis remotorum ab eis fidelium finibus apropinquant, suam extollentes dampnandam audaciam et cultorum Christi nomen et gloriam deprimentes, in gravissimam nostri redemptoris iniuriam ac inextimabile dampnum, et nisi talibus obsistatur conatibus, in magnum periculum populi christiani: que omnia acceptissimus deo princeps, Carissimus videlicet in Christo filius noster Ludovicus Rex Ungarie Illustris, quem deus igne devotionis accendit, illustravit victoriis et potencia roboravit, pie considerans, et in tanta miseria et periculo constitutis caritativa sua humanitate compatiens, spiritu consilii et fortitudinis indutus et etiam confortatus, sicut nobis per venerabilem fratrem nostrum Stephanum episcopum Nitriensem, Ambaxiatorem suum, propter hoc specialiter ad sedem apostolicam destinatum, significare curavit, ad ulciscendum tot et tantas dicti redemptoris iniurias, ac subveniendum eisdem fidelibus, qui persecutiones et impugnationes dictorum Turchorum iugiter perferunt; ac eorum presumptuosa molimina reprimendum et exterminandum, ac eos, si cum dei auxilio poterit, disposuit cum beneplacito et licentia dicte sedis pro illo, qui pro eo dignatus est mori, se tradere periculis et labori, ac largitatam sibi a deo potenciam in obsequium exponere largitoris, cum grandi multitudine suorum subditorum et nonnullorum aliorum fidelium contra Turchos eosdem magnifice processurus, nobisque humiliter supplicavit, ut assumendi cum forti brachio huiusmodi negotium, et illud, prout sibi ministrabit altissimus, prosequendi licenciam, ac omnibus et singulis christifidelibus, qui cum eo vel ducibus seu capitaneis ab ipso contra prefatos Turcos mittendis devote accesserint, ut in huiusmodi bello dominico eo promptiores reddantur, quo maiori gratia se prospexerint premiandos, illam plenam indulgenciam, que per dictam sedem dari solet transfretantibus in terre sancte subsidium, concedere dignaremur: nosque letati ab intimis de tanti principis devotione et magnanimitate tam grandi, ac huiusmodi suum sanctum propositum apostolicis coadiuvare favoribus intendentes, de fratrum nostrorum consilio dictam licenciam auctoritate apostolica duximus concedendam: ut igitur subditi prefati Regis et alii, qui eum seu eosdem suos duces seu capitaneos in huiusmodi viagio, seu prosecutione negotii contra dictos Turcos impugnantes, ut premittitur, christianos in dicta unitate manentes voluerint comitari, ad hoc amplius animentur, ipsos

ad hoc quibusdam spiritualibus munificenciis, indulgenciis videlicet et remissionibus providimus invitandos. Quocirca fraternitati vestre de dictorum fratrum consilio per apostolica scripta committimus et mandamus, vos nichilominus obsecrantes per aspersionem preciosi sanguinis Iesu Christi, quatenus pie considerantes tot et tantas miserias ac pericula populi christiani, ac proinde attendentes, quod cum fidelium suorum regimini vos velut in solicitudinis partem assumptos prefecerit dominus ad promotionem huiusmodi sancti negotii, plus ceteris tenemini ex officio pastorali tanquam precones fideles et fortes athlete fidei contra predictos perfidos hostes Christi, singuli videlicet vestrum in singulis vestris civitatibus et diocesibus per vos et alias personas ecclesiasticas seculares et regulares ordinum quorumcunque, quas ad hoc ydoneas fore noveritis, cunctis christi fidelibus iuxta datam vobis et eis a deo prudenciam proponatis publice verbum crucis, et venerabile signum eius quibusvis fidelibus illud suscipere devote volentibus, quos ad hoc utiles fore credideritis, concedatis ipsorumque humeris imponatis: fideles eosdem, quos ad audiendum propositionem ipsam, quotiens expedierit, ad loca ydonea convocare possitis, solicitis exhortationibus et oportunis instanciis inducentes, ut suscipientes cum reverencia signum crucis, ipsumque suis cordibus imprimentes contra hostium predictorum perfidiam insurgant viriliter, ac negotium ipsum ferventer assumant et ferventius prosequantur. Porro quia dignus est operarius mercede sua, singulis vestrum et eorum, quos ad predicationem crucis, ut dictum est, duxeritis assumendos, in hoc divino fideliter laborantibus opere preter mercedem eternam, quam merito sperare potestis, quociescumque populis ad hoc specialiter convocatis proposueritis verbum crucis, unius anni et quadraginta dierum, necnon fidelibus ipsis, qui ad verbum huiusmodi audiendum devote convenerint, centum dierum, vere tamen penitentibus et confessis, indulgenciam elargimur: et ut cuncti fideles tanto libentius et efficacius premissa prosequi studeant, quanto ex suis laboribus potiorem gratiam se noverint percepturos, nos de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ac illa, quam nobis deus licet immeritis ligandi atque solvendi contulit, potestate omnibus Christi fidelibus, qui dicto Rege huiusmodi negotium personaliter, seu per suos duces et capitaneos ac subditos prosequente, contra dictos Turchos ultra vel citra mare profecti fuerint, et laborem huiusmodi in personis propriis subierint et expensis, plenam suorum peccaminum, de quibus fuerint veraciter corde contriti et ore confessi, veniam indulgemus, et in retributione iustorum salutis eterni pollicemur augmentum. Eis autem, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen personis illuc accesserint, et illis similiter, qui iuxta facultatem et qualitatem suam bellatores ydoneos in expensis propriis destinabunt, quamvis personaliter ipsi non vadant, plenam concedimus suorum veniam peccatorum penitencias vero omissas seu recte non factas per aliquos ex predictis, nisi peregrinationem aliam aut aliquod pium opus, vel restitutionem seu aliam realem prestationem aut erogationem concernerent, eisdem misericorditer remittentes, omnibus ipsis concedimus, quod per confessionem generalem peccatorum: de quibus memoriam non habuerint, que tamen, si illa in speciali recolerent, confiterentur libenter, indul-

gentiam plenam obtineant taliter confitentes; ita tamen, quod si postmodum ad eorum memoriam huiusmodi peccata redierint, illa teneantur specialiter confiteri. Eos preterea, qui licet non iuxta qualitatem et facultatem suam, aliquem tamen seu aliquos bellatores ydoneos, ut premittitur, in subsidium dicti negotii propriis sumptibus destinaverint, vel de suis temporalibus bonis contribuerint ad aliquos destinandos, et illos, qui pro dicto negotio seu viagio de bonis eisdem congrue ministrabunt, prout singulis fuerit divinitus inspiratum, necnon consiliarios testatorum, qui testatores eosdem ad subveniendum pro dicto negotio cum efficacia hortabuntur, ac illos etiam, qui pro huiusmodi sancto negotio laborabunt, et hactenus laborarunt, et alias ad promotionem ipsius consilium et auxilium impenderunt et impendent, iuxta qualitatem subsidii et devotionis affectum et mensuram laboris participes esse volumus indulgencie memorate. Rursus illos, qui dictam crucem assument, aut votum de proficiscendo in dicto viagio emiserint vel emittent, si moriantur anteqam iter arripiant, dum tamen pro subsidio dicti passagii tantum demiserint, quantum expensuri fuissent secundum status decenciam eundo, morando et redeundo per annum, si personaliter ivissent in dicto viagio, et quantitatem huiusmodi in vita eorum iuxta suas declaraverunt conscientias, quas super hoc oneramus, necnon et eos, qui post assumptionem seu votum huiusmodi viventes declaraverint, plenam indulgenciam obtinere se velle ac dare in dicti negotii subsidium, si eos contingeret premori, quantum essent per annum eundo personaliter, ut de illis premittitur, expensuri, etiam si quantitatem eandem viventes non declaraverint, quo casu quantitas ipsa per legatum dicte sedis, si in eodem viagio fuerit, alioquin per taliter decedencium ordinarios debeat declarari, plene consequi volumus indulgenciam memoratam, retenta nichilominus dicte sedis potestate, quod facultatem declarandi quantitatem predictam possit aliis committere vel transferre in alios, si hoc viderit expedire: volumus insuper, quod illi ex crucesignatis seu voventibus supradictis, quos de intentione sua non obligandi heredes suos, infra dimidium annum declaratione huiusmodi non facta, postea mori contigerit, plenam indulgenciam consequentur; heredes tamen ipsorum et bona ad quantitatem, quam illi, si ivissent in dicto viagio, fuissent per annum, ut de aliis predicitur, expensuri, convertendam in negotii predicti subsidium remaneant obligati: si autem aliqui ex crucesignatis vel voventibus memoratis infra dimidium annum prefatum, priusquam declaraverint se velle plenam indulgenciam obtinere ac dare pro dicto viagio, quantum essent expensuri per annum, decedant, nullam habeant indulgenciam dictorum assumptionis seu voti pretextu; sed si forsan aliud dederint pro viagio sepedicto iuxta quantitatem subsidii et devotionis affectum, sint participes indulgencie memorate, heredibus et bonis eorum alias in nullo remanentibus obligatis. Ut autem huiusmodi sanctum negotium felicius prosperetur, volumus, ut in singulis cathedralibus, collegiatis et parochialibus ecclesiis vestrarum civitatum et diocesium singuli trunci concavi ponantur tribus clavimus consignati, prima videlicet penes Episcopum loci; secunda penes ecclesie prelatum seu rectorem aut sacerdotem, et tertia penes aliquem vite probatum laicum conservandis, et in eis fideles ipsi, iuxta quod dominus mentibus eorum inspiraverit, suas

elemosinas deponere in suorum remissionem peccaminum moneantur. Porro desiderantes intense, quod huiusmodi negotium optatum sortiatur effectum, et eiusdem Regis et aliorum Christi fidelium pia devotio, orationum, adiuta suffragiis, circa prosecutionem dicti negotii efficacius roboretur, auctoritate presentium ordinamus, ut in singulis supradictis et aliis etiam regularibus ecclesiis dicti Regni, qualibet ebdomada semel, certa die pronuncianda populo una missa pro salute dicti Regis et prosperitate sancti negotii prelibati, prefata prosecutione durante, cum infrascriptis orationibus solemniter celebretur, ita quod in prima de Trinitate, in secunda de Cruce et in tercia ebdomadis de beata Maria Virgine, et sic deinceps misse huiusmodi debeant celebrari, nisi forsan id festivitatis alicuius solemnitas impediret, quo casu post orationes festi ordine suo semel in ebdomoda dicantur, orationes huiusmodi, ut prefertur; cunctis vero fidelibus vere penitentibus et confessis, qui durante prosecutione dicti negotii pro ipsius consumatione felici devote ad dominum preces funderint, decem dies, videlicet singulis diebus, quibus oraverint, de iniunctis eis penitenciis misericorditer relaxamus. Predicte autem orationes sunt iste: Deus, qui admirabili providentia cuncta disponis, te suppliciter exoramus, ut Regem nostrum ac commilitones et alios propugnatores tuos causam orthodoxe fidei devotis animis prosequentes incolumes conservare digneris, ac de hostibus triumphato ad loca propria remeare concedas, Per etc. Oratio secunda: Sacrificium domine, quod imolamus, intende, ac propugnatores tuos ab hostium malignitate custodias, et in tue protectionis securitate conserves. Alia oratio post communionem: Protector noster aspice deus et fideles tuos ab hostium defende periculis, et ut ab omni perturbatione semoti, libera tibi mente deserviant, Per dominum nostrum etc. Verum quia presentes littere nequirent forsan propter viarum discrimina vel alias vestrum singulis commode presentari, volumus, quod per te, frater Archiepiscope, dictarum litterarum transumptum manu scriptum publica, tuoque communitum sigillo vobis predictis suffraganeis transmittatur, cui adhiberi per vos volumus velut originalibus plenam fidem. Datum Avinione Kal. Iulii. Pontificatus nostri Anno Quarto.

In e. m. Venerabilibus fratribus . . . Archiepiscopo Colocensi eiusque suffraganeis, ladrensi et Spalatensi ac Ragusino Archiepiscopis eorumque suffraganeis.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 121.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. p. 76.

LXXXVII.

1366. Papa Urbanŭ V. felicită pe împĕratulŭ Constantinopolei, fiindŭ-că voiesce a se întórce la *unitate cu biserica Romei*, dimpreună cu întregŭ poporulŭ seŭ. 1366.

Magnifico viro Ioanni Palaeologo, Imperatori Graecorum Illustri, gratiam in praesenti, quae perducat ad Gloriam in futuro. Radicatum in corde

tuo piissimae intentionis propositum de reductione tuorum populorum Graecorum ad SS. Romanae, ac vniuersalis Ecclesiae vnitatem, argumentis probabilibus euidentius agnoscentes, laetamur nimium in Domino, et proinde gratiarum actiones referimus, qui animo tuo sic abunde gratiam suae benedictionis infudit; vt feruore desiderii tui laudabilis semper cum tempore suscipiet incrementum, tum vias et modos adinvenire conaris accomodos, quibus impletionem eiusdem desiderii consequaris: hoc enim tua ingens deuotio diuinae claritatis lumine illustrata solicitare coepit apud Apostolicam Sedem plurium annorum curriculis iam elapsis, et vt praesidium ad hoc efficacissimi mediatoris haberet, proprii limites excessit Imperii, Christianissimum, et Deo amantissimum Principem, charissimum videlicet in Christo filium nostrum Ludouicum Regem Hungariae Illustrem in eius Regno personaliter adeundo. Quis ergo non speret exitus felices succedere, dum talia conspexerit primordia processisse? Quis credulas aures non praebeat? Quis manus ad opera non extendat: vbi tanti negotii, diuinae pietatis miseratione dispositi, fictionem deceptoriam non formidat; tanto enim nos per hoc ad Latinorum, et Graecorum vnionem felicissimam delectabilius animamur, quanto id nostris implendum temporibus specialius a Deo recognoscimus reservatum. Sane tam tu per nobilem virum magnificum militem Constantinopolitanum Cancellarium tuum, quam praefatus Rex gloriosus sacratissimae fidei propagator, Regis Regum beneplacitis se coaptans, per Venerabilem fratrem nostrum Stephanum Episcopum Nitriensem Ambassiatorem suum nobis significari curastis; quomodo tu eundem Regem in sua Ciuitate Budensi fraternis affectibus personaliter visitasti, et de reconciliatione tua, tuique populi cum praefata Romana Ecclesia, matre omnium fidelium, et Magistra, a cuius sinu dictus populus pacis aemulo, et inuido charitatis longissimis deuiarunt temporibus, mutuis studiis et affectibus tractauistis: ac tu eidem Regi promisisti solemniter, et Sacramento firmasti, quod tu, et nobiles viri Emanuel, et Michaël nati tui acceptaretis, faceretis et adimpleretis ad honorem dictae Romanae Ecclesiae, ac augmentum Catholicae fidei omnia, quae super reconciliatione praefata tibi, et eisdem filiis tuis mandaremus. De quo tam nos, quam fratres nostri eiusdem Ecclesiae Cardinales ac Romana Curia multo fuimus gaudio recreati, et ei, qui vbi vult spirat, et dat spirituales fieri homines, deuotas gratiarum agimus actiones. Eja ergo fili, et illi gratias reddas humiliter, qui vota tua piissima gratiose praeueniendo aspirat, et prosequitur adiuuando, insta humiliter precibus, et opere satagas, vt in stadio brauium apprehendas, et indutus talari perseuerantiae tunica, perseuerantiae praemium manciscaris, ac tui nominis glorieris effectu, si Domini gratia in te tantum exuberet quod velut alter praecursor perfectam plebem parare Altissimo comproberis. O quanta Christianorum felicitas! quam nec lingua narrare sufficit, nec capere intellectus, si tuis deuotis, et continuatis operibus scissus Templi Dei paries vniatur, si per te quasi alterum lapidem angularem fiant vtraque vnum, Latinorum videlicet, et Graecorum populi reuniti et oves errantes reducantur ad caulam Dominicam, quae (proh dolor!) luporum spiritualium morsibus fuerunt hactenus nimium laceratae sub vtriusque Pastoris custodia in vno ovili, extra quod non est salus, se gaudeant salubriter gubernari.

O quantus timor et tremor veniet supra corda saeuissima ferocium Ethnicorum, quando post reconciliationem praedictam dicto Rege, aliisque fidelibus in tuum adiutorium assurgentibus videbunt resurgere conculcatam iam per eos Graecorum potentiam, et exstinctam pene Gloriam celebrius renouari! Profecto sperandum est, quod iidem hostes ante tuam et dicti regis athletae Christi fortissimi facies non subsistant; sed aut inspirante Deo, conuertentur ad fidem, aut iusto Dei subuertentur iudicio, vt cedant locum cultoribus Trinitatis. O quantum denique praemium animae tuae comparabis in coelis, si de talento tibi credito tantam, tamque gratam reddes altissimo rationem, vt in extremo iudicio reperiaris lucrifactor tuae, et aliarum innumerabilium animarum! sique dupplici, imo omnimoda felicitate laeteris, vt in terris gloriose imperes, regnaturus demum cum beatissimis spiritibus in excelsis. Haec tibi nota plenissime ideo apostolicae charitatis diligentia tuo intellectui sub compendio repraesentat, vt certius noscas tanto gratiorem nobis esse reconciliationem huiusmodi, quanto plura bona spiritualia, et temporalia ex ea coniecturis verisimilibus prospicimus euentura, et vt imperialis Serenitas ad consummationem tam sancti negotii eo animetur ardentius, quod ad ipsam per Christi vicarium se nouerit animari, eo reuerentius suscipiatis instructiones, monita et mandata salubria, quo vtiliora in conspectu omnium luculentius apparebunt. Ecce igitur, quod corde firmiter credimus, et quod ore simpliciter confitemur, quodque per sanctam sedem apostolicam alias tuis praedecessoribus intimatum, tibi plane proponimus et exponimus; nec in velamentis aenigmatum dogmata nostra tegimus, sed omnino verbis explicitis et apertis notam esse volumus vniuersis professionem fidei, quam tenemus, quamque a te clero et populo tui Imperii exigimus, vt eandem tu et ipsi profiteamini, si ad nostram, vt desideramus, redire volueritis vnitatem. Ea insuper, quae circa eiusdem Ecclesiae Romanae primatum a te et ipsis clero ac populo recipi et acceptari volumus plenius et apertius explicantes. Et quidem, credimus sanctam Trinitatem, Patrem, Filium et Spiritum Sanctum, vnum Deum omnipotentem, totamque in Trinitate Deitatem coëssentialem et consubstantialem (et cetera, sicut in formula fidei Innocentii Papae IV. aliorumque Romanorum Pontificum ad Graecos transmissa, adiecto articulo: de clara Dei visione ante Iudicii diem, prout ex formula fidei ad orientales missa a Benedicto XII. . . . . quibus subiungit Vrbanus). Quare tuae deuotionis ardorem et solicitudinis studium in praemissis ad aditum dignis laudum praeconiis in Domino commendantes, te paterna charitate rogamus, hortamur et obsecramus in Domino, quatenus quod ardenter exoptas, et auide postulas, cum effectu recipias, receptum in aeternum custodias et custoditum populis tuis studeas pure, sincere ac simpliciter acceptandum et perpetuis temporibus obseruandum. — Caeterum quia omnia in praemissis tam arduis non possunt sufficienter litteris explicari, aliquos viros discretos ad dictum regem transmittimus, qui regem ipsum super praedictis et aliis, quae idem Rex tecum, quam cum clero et populo Graecorum habebit agere, plenarie informabunt. Datum Auenione, Calendis Iulii, anno IV.

Fejér, IX. 3. 595. Ex archivo Vaticano.

LXXXVIII.

1366. 1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede magistrului Deşŭ din Transilvania, dreptulŭ de a lua pe fie-care anŭ «quinquagesima» din oile *comunei românesci Mohalŭ*.

Nos Ludovicus Dei Gratia Rex Hungariae. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes vniversis. Quod quia fidelis noster miles magister Deseu de Czege comitatus de Doboca, nobis, et sacrae nostrae coronae, in cunctis nostris, Regnique nostri negotiis prosperis et adversis famulatus gratos exhibuit multiplices et fideles, corpus suum, in nostris, quibus interfuit, expeditionibus, pro honoris nostri augmento viriliter et imcompassibiliter exponendo. Ratione quorum licet multa praemiorum antidota a nobis digne mereretur, in particularem tamen servitiorum suorum recompensam, *quinquagesimam ovium* nobis annuatim de quadam *possessione Olachali Mohal* vocata, in dicto comitatu de Doboka situata, quam ipse magister Deseu suam fore asserit, pervenire debentem, cum administratione solutionis ejus totalis, eidem magistro Deseu suisque pueris et haeredibus universis, de plenitudine Regiae nostrae potestatis, et gratia speciali perpetuis temporibus duximus relaxandam, imo pure, et simpliciter relaxamus, ipsamque quinquagesimam totalem, in usum ipsius magistri Deseu, et ejus puerorum, et haeredum omnium convertimus mediante patrocinio nostrarum praesentium literarum, quas sub majore nostro sigillo privilegialiter emanari faciemus, dum fuerint nobis reportatae. Datum in Alba Gyulae sabbatho proximo ante festum beatae Margarethae Virginis anno Domini M. CCC. LXVI.

Ex originali familiae comitum Was.

Transilvania 1871. pag. 287. Din Colecţiunea c. Ios. Kemény.

LXXXIX.

1366. 1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Orade se împărţéscă în doue părţi egale teritoriulŭ, care e de controversă între comunele *Şardŭ* şi *Ighiŭ* din Transilvania, aşa, că o parte se fie a episcopului şi a comunei Şardŭ, ér altă parte a comunei Ighiu.

Nos Ludouicus, Dei gracia Rex Hungarie, etc. Memoriae commendamus, quod quia Ecclesia Cathedralis Beati Michaëlis Archangeli terrae nostrae Transyluanae, et eius Praelati, ratione cuiusdam particulae terrae, inter villam ipsius Ecclesiae Sard vocatam, et nostram regalem villam, ad Castrum Kechkés dictum spectantem Hungarice Ighen, Saxonice Krapundorf, nuncupatam, adiacentis, quam ipsius villae nostrae populi, a multis retro actis tem-

poribus in praeiudicium memoratae Ecclesiae, cui terram ipsam, seu terrae particulam etiam Dominus Rex Carolus, Genitor noster charissimus, mediantibus litteris suis specialibus, per nos priuilegialiter confirmatis, restituerat gloriose, indebite totaliter occupatam, detinuerunt, et ea potentialiter vsi fuerunt, vsque modo incommoda passi sunt, et displicentiarum genera perceperunt hactenus infinita; populi etiam praedictarum ambarum villarum, in vsu iam dictae terrae contra se decertantes, multos inuicem conflictus, et plurimorum hominum ex vtraque parte mortificationes commiserunt, prout haec omnia euidenter sunt patefacta nostrae Maiestati; Igitur nos cupientes perpetuam inter ipsas ambas partes pacem fieri et concordiam, volentes etiam, et propter bonum pacis et vnionis ambarum partium a nobis instanter hoc petente fideli nostro dilecto Ven. Domino Dominico, Ecclesiae praefatae Episcopo, mature decernentes, et ex certa scientia ordinantes, duximus committendum, vt praefata terra litigiosa, quoniam ambae partes litteras habeant regales, terram ipsam et earum metarum cursus — — inter iam dictas partes, per fidelem nostrum, dilectum, nobilem Virum, Petrum de Jara, Vice Vajuodam Magnifici Baronis nostri Dyonisii Vajuodae Transiluaniae, et Capitaneum ciuitatis et Districtus — — — Bulgariae, quem nos vna cum Magnificis viris Nicolao de Zeech, Regnorum nostrorum Dalmatiae et Croatiae Bano, Petro Zudar Pincernarum nostrorum Magistro et Ladislao, artis Medicinae Magistro, nostro Physico fideli, ad reuidendum statum dictae litigiosae terrae confidenter permiseramus, sub idoneo testimonio honorabilis Capituli Varadiensis, diuidatur in duas partes, seu portiones coequales, memorati populi nostri de Ighen contradictione prorsus non obstante. Quo circa vobis honorabilibus viris Capitulo Varadiensis Ecclesiae praedictae, firmiter praecipientes mandamus, quatenus statim acceptis praesentibus vnum ex vobis virum honorabilem, titulo maioris dignitatis quam simplici canonia fulgentem, transmittatis pro testimonio fide dignum, quo praesente praelibatus vir nobilis Petrus Vice-Vajuoda Transyluanus, homo noster ad hoc specialiter delegatus, ad faciem supra dictae terrae litigiosae, vicinis et commetaneis suis inibi legitime conuocatis, et praesentibus accedendo terram eandem, non obstante altercatione, contentione, simul et contradictione memorati populi nostri de Ighen, quibus silentium ponimus perpetuum in hac parte, in duas diuidat partes coaequales: quarum vnam, videlicet a parte praenotatae villae Sard, praefato Domino Dominico Episcopo, eiusque Ecclesiae, et villae praenotatis, aliam vero partem supra dictae villae nostrae, et vsui populi eiusdem statuat perpetuo possidendas; nouas metas, diuisionem ipsius demonstrantes in locis oportunis erigendo, et post haec seriem huiusmodi terrae diuisionis cum cursibus metarum, sub inclusione praesentis litterae nostrae totalis, in Vestris authenticis litteris, nobis fideliter rescribatis. Datum in Alba Gyulae in crastino festi beatae Margarethae Virginis. Anno Domini M.CCC.LXVI.

Fejér, IX. 3. 550.

XC.

1366. 1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimei din comitatele Cuvinŭ şi Caraşŭ, se prindă pe toţi *preoţii slavi* de acolo, dimpreună cu femeile şi copii lorŭ, şi se-i ducă înaintea comitelui Benedictŭ Hemŭ, care se trateze cu dênşiĭ, după cum i va ordona regele.

Nos Ludouicus, Dei gratia, rex Hungarie, vobis vniuersis et singulis Nobilibus et aliis quibuslibet possessionis hominibus, nec non ciuitatibus et liberis villis nostris regalibus in Comitatibus de Kewe et de Crasso constitutis, et habentibus videlicet Sclauos, siue Schismaticos sacerdotes apud se residentes, firmiter precipimus, et districte, quatenus ad diem et locum illum, quos fidelis noster Baro, Magister Benedictus, filius Heem, dictorum Comitatuum Comes vel in eius persona Magister Petrus, frater suus, verbo nostro vobis demandabit, omnes Sclauos sacerdotes apud vos existentes, cum eorum pueris, vxoribus, et rebus omnibus, absque omni dampno, lesione et deturpacione duci facere debeatis eidem magistro Benedicto, vel fratri suo nostro nomine presentandos, et aliud facere non ausuri. Quicunque autem ex vobis aliud facere attemptarent, tunc ipse Magister Benedictus, vel frater suus debeant et ex presenti nostro mandato teneantur sacerdotes huiusmodi cum eorum pueris, vxoribus, et rebus, vbi eos inuenire possent, patenter excipere et pro nobis reseruare, et de eo facere, quod per nos ipsis fuerit demandatum. Datum in Lippa in die Sancti Elie prophete. Anno Domini millesimo, trecentesimo sexagesimo sexto.

Fejér, IX. 3. 543.

XCI.

1366. 1366. Marcu Viterbinŭ, ministrulŭ călugărilorŭ minoriţi, raportézză, că din Bosnia aŭ fostŭ trimişi optŭ călugări minoriţi în *Bulgaria*, şi aceştia, în cursŭ de 50 ḑile, aŭ botezatŭ în religiunea catolică mai multŭ de 200,000 de ómeni.

Accepi hesterna die regis Hungariae, Ludouici, et Bosniae Vicarii, litteras iucundissimas. Vt hic nunciat, rogatu regis in regionem vicinam misit ordinis nostri fratres octo, qui dierum quinquaginta spacio plus quam 200 hominum millia salutis fonte tinxerunt; ac ne numerus vocaretur in dubium, rex singula eorum nomina in tabulas publicas referri iussit. Attamen nondum tertia regionis pars se nostris addixit sacris. Principes cum subiectis ad baptisma turmatim confluunt; haeretici aeque ac schismatici ad sinum Ecclesiae Romanae redeunt suis cum sacerdotibus et monachis antea tam obstinatis. Laetitiam minuit operariorum paucitas pro messe tam ampla et metus amit-

tendae Bulgariae, tot populis frequentatae, quam rex Hungariae in potestatem redegit suam. Paterini et Manichaei solito melius affecti sunt ad baptismum accipiendum. Rex sibi duo fratrum nostrorum millia mitti cupit, suamque ipsius vitam periculis vellet obiicere, vt errantes ducerentur in viam. Cunctis fratribus, indulgentiae causa Portiunculam adeuntibus, hanc epistolam legendam praebe, et vt ad capiendam huius operis boni partem velociter se praeparent, suade, ac illos, qui diuino tacti spiritu hoc facere iter voluerint, meo nomine iube se mihi sistere, vt commeatus litteris instructos faustis ad Deum precationibus prosequar. — Anno Domini MCCC.LXVI.

Fejér, IX. 3. 602.

XCII.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă abatelui din mănăstirea Cârţa în Transilvania, se apere pe Petru din Ghimbavŭ in posesiunea comunei Noulŭ din districtulŭ Braşovului, pe care i-o dăruise regele 1). 1366.

Nos Ludovicus Dei Gratia Rex Hungariae etc. Tibi fideli nostro religioso viro Abbati monasterii de Kyrcs firmis damus in preceptis, quatenus Petro filio Michaelis de Vidembach aulae nostrae juveni, fratri Nicolai Episcopi Tyniniensis, cum per ipsum ad id fueris requisitus, presentium serie ad defensionem, et pacificam conservationem possessionis Ujfalu vocate, per nos sibi collate, auxiliis et favoribus contra suos infestatores ratione dicte possessionis assistas, opportunis simul cum tuis famulis et hominibus. Aliud non facturus. Datum in Vyssegrad in festo beati Egidii confessoris, anno Domini Millesimo trecentesimo sexagesimo sexto.

Originale in papiro conscriptum in medio sigillo cerae rubrae impresso munitum exstat in Arch. Kolosmonostoriensi inter Irregistrata.

Transilvania. 1871. pag. 288. Din colecţiunea c. Ios. Kemény.

---

1) Resultă aşa dar, că pe la a. 1366 comuna acéstă nu făcea parte din teritoriulŭ aşa numitŭ «săsescŭ».

XCIII.

1366. 1366. Magistrulŭ Micola din comuna Deşmirŭ în Transilvania, interdice *Românilorŭ*, ca se mai foloséscă pămênturile din comunele Deşmirŭ, Someşfălăŭ şi Sân-Miclaşŭ.

Nos magister Ladislaus filius Ladislai Comes de Clus, Joannes filius Dominici, et Michael dictus Henke Judices nobilium de eadem. Damus pro memoria; quod accedentes ad nostram praesentiam magister Mikola nobilis de Desmér prohibet coram nobis omnes *Valachos* ab utilitate terrae Deszmér, et Szamosfalva, et Szent-Miklos. Datum in Clus feria quarta proxima post festum nativitatis B. Virginis anno Domini 1366.

In dorso harum literarum legitur: pro magistro Mikola de Deszmés . . . 1366. apparebant tria loca Sigillor. p. vetustatem consumta.

Originale possidet familia Kemény.

Transumtum habetur in arch. f. Regii Trans. f. 271. Lit. y. serie 1-arum.

Transilvania. 1871. pag. 289. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

XCIV.

1366. 1366. Papa Urbanŭ V. rógă pe Ludovicŭ, regele Ungariei, se dée ajutoriŭ regelui din Cipru şi Cavalerilorŭ Ioaniţi în contra *Turcilorŭ*, de óră-ce prin ţinuturile aceste creştinii se potŭ apropia de ţéra sfântă.

Urbanus episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Inter alia pietatis opera; ad que debent catholici principes aspirare continue, illud precipue in eorum debet versari affectibus et operatione tractari, ut fides Catholica, in qua sunt eterne salvationis gratiam percepturi, exaltetur assidue, illiusque professores defendantur ab hostibus nominis christiani: ad que illo debent excitari potissime tempore, quo maius noverint periculum fidelibus imminere. Sane ad serenitatis tue noticiam non ambigimus devenisse, quod Carissimus in Christo filius noster Petrus Rex Cipri illustris eiusque subditi, ac fratres hospitalis sancti Iohannis Ierosolimitani, pugiles Christi et athlete fidei christiane, nonnullorum fidelium adiuti auxilio de apostolice sedis licencia adversus Sarracenos, impios Christi blasphemos et hostes nominis christiani, detentoresque terre sancte ad christianos spectantis, in qua salvator noster dei filius Iesus Christus dignatus est humani generis operari salutem, civitatem Alexandrinam de manibus dictorum Saracenorum, dextera domini cum eis faciente, virtutem vi armorum ceperunt, licet postmodum, quod dolenter referimus, paucis diebus eam potuerint retinere, ipsi Sa-

raceni ac nefanda natio Turchorum, inimicorum et sedulorum persecutorum fidei prelibate, insulas Cipri et Rhodi aliasque terras ad dictos Regem et fratres in ultramarinis partibus pertinentes minantur invadere, de illisque delere, quod absit, gloriosissimum nomen Christi. Nos igitur considerantes, quod si prefate insule et terre, per quas ad dictam terram sanctam, ad cuius recuperationem pro eiusdem Salvatoris reverencia, et devotione ac honore fidelium, tota debet christianitas anhelare, quasi per quandam scalam habetur accessus, aufferetur spes recuperationis huiusmodi et multi populi renati fonte baptismatis perderentur, et in Orientalibus partibus christianum nomen et gloriam verisimiliter delerentur, aliaque pericula et detrimenta gravissima, et dedecus ac confusio occidentalibus fidelibus provenirent, et propterea dictos Regem et fratres, eorumque populos in ultramarinis partibus constitutos, isto presertim tempore auxilio prefatorum principum aliorumque fidelium indigere cernentes, devotam magnificentiam tuam affectuose rogamus et hortamur attente, quatenus premissa pie considerans, ad obviandum huiusmodi periculis ac dampnis pro reverencia summi Regis per quem regnas, animeque tue salute pro dictorum Regis et fratrum, suorumque populorum et insularum ac terrarum, ad eos in eisdem ultramarinis partibus spectantium, defensione ab hostilitatibus et persecutionibus infidelium predictorum ac securitate maris, ut sit tutus accessus fidelium ad insulas ac terras easdem, de aliqua gente armigera velis eisdem Regi et fratribus celeriter subvenire, sciturus, quod tam ituris, quam missuris auxilium pro huiusmodi nostri redemptoris obsequio indulgenciam, que datur transfretantibus in terre sancte subsidium, duximus concedendam. Datum Avinione II. Nonas Octobris. Pontificatus nostri Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 159.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 83. — Acelaşi documentŭ în Fejér, IX. 7. 241.

XCV.

1366. Ludovicŭ, regele Ungariei, agraţiézĕ pe nobilulŭ, *Ladislaŭ din Panila,* de pedépsa de mórte, la care a fostŭ condemnatŭ de către palatinulŭ Ungariei şi de nobilii din comitatele Satmarŭ şi Ugocea. 1366.

Nos Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungariae, memoriae commendantes tenore praesentium significamus, quibus expedit, vniuersis: Quod nos aduertentes qualiter benignitas regia interdum iuris vigorem misericordia et mansuetudinis virtute temperans solet ignoscere, quam vlcisci, Ladizlao, filio Petri de Panyla, Comitatus Zothmarensis, seu eius capiti in facto potenciali, in quo Idem contra Nicolaum, filium Nicolai de Damanhyda in congregacione generali magnifici viri Domini Nicolai Konth, Regni nostri Palatini, prope villam Gelienus vocata, vniuersitati Nobilium eiusdem Zothmar et Wgacha

Comitatuum pridem celebrata, racione cuiusdam possessionarie porcionis inpignoraticie in dicta Panyla habite, conuictus et aggrauatus fore dignoscebatur, graciam fecimus specialem, volentes et serie presencium committentes, vt prefatum Ladislaum, filium Petri, occasione dicti facti potentialis, quoad capitis sui penam, nullus omnino hominum possit vel presumpmat in iudicio vel extra contra formam premisse gracie nostre sibi facte molestare, impedire et aggrauare; litteras eciam quaslibet contra caput suum se tendentes, cassantes, viribus reliquimus carituras. Datum in Mezesomlio, die crastino octauarum festi omnium Sanctorum. Anno Domini MCCCLXVI.

Fejér, IX. 3. 546.

XCVI.

1366. 1366. Amintire despre *teritoriulŭ Ţerei românesci dincolo de Carpaţi.* Capitululŭ din Alba-Iulia hotărnicesce şi separéză moşiile lui Petru din Cisnădióră din ţinutulŭ Amnaşului, de către comunele, cari staŭ sub *voivodatulŭ lui Vladŭ din Ţéra-românéscă.*

1366. Relatoriae Capituli Albensis Transylvan. super metali Possessionum Joannis et Nicolai filiorum condam Petri de Dyznoyo Varalia, sive Varaliafalu et Fekete Viz appellatarum Terris sub Vajvodatu Ladislai Vajvodae Transalpini existentibus separatione, reambulatione, et erectione erga mandatum Ludovici Regis etiam pro Joanne dicto Tompa Comite Alpium Transylvanicarum quoad pariter reambulandas, separandasve ipsius quoque Possessiones Ethelew et Thylichke nuncupatas, editum pure peracta expedita, Annoque subsequo 1367. per laudatum Ludovicum Regem seorsive privilegio mediante confirmatae.

Fejér, XI. 474. Regesta Transsilvana.

XCVII.

1366. 1366. Episcopulŭ catolicŭ din Transilvania se împacă cu magistrulŭ Ionŭ din Dobâca în privinţa moşiei Uióra, pe care o cumpĕrase biserica catolică dela Petru, fiulŭ Banului *Micudŭ.*

Dionysius, Vajuoda Transyluanus, per extensum referens processum, quem ratione eiusdem possessionis Vjwar (Maros Vjvár) in congregatione generali vniuersis Nobilibus, Siculis, Saxonibus et aliis cuiusuis status et conditionis hominibus partis Transyluanae anno MCCCLXIII. Thordae indicta Magistri Ioannes, filius Nicolai, et Ladislaus, filius suus de Doboka, contra Do-

minum Episcopum Transyluanum mouisset, procurante huius vices Magistro Andrea, Cantore Ecclesiae Transyluanae; tandem testatur, e documentis pro parte eiusdem Episcopi productis eluxisse, quod Magister Petrus, filius Mikud Bani, Ioannes, Petrus, et Dauid, filii sui, eandem possessionem, quondam D. Andreae Episcopo Ecclesiae Transyluanae, et suae Ecclesiae, pro trecentis et viginti marcis argenti, ponderis Albensis dedissent, et tradidissent, perpetuo et irreuocabiliter possidendam, cum legali euictione; atque ideo Magister Ladislaus, filius Ioannis de Doboka, omni liti et actioni suae pure et simpliciter cesserit, eorundem possessionem eidem Domino Episcopo et suae Ecclesiae perpetuo relinquens. Anno M.CCC.LXVI.

Fejér, IX. 3. 638.

XCVIII.

1366. Amintire despre organisarea districtului românescŭ Caraşŭ, cu *12 asesori juraţi.* 1366.

Ludovicus (dei gracia) Rex (Hwng)arie. Literas tuas recepimus continentes quod in proxima congregacione tua generali in Comitatu (de Crassou) celebrata duodecim Jurati assessores, per nobiles ipsius Comitatus assignati Ladizlaum filium (. . . . ai) literati hospitem furum et fautorem malefactorum publicum tibi assignassent et extradedissent vnde quid de hoc facere debeas, nos uelimus tibi intimare, Quare mandamus sue fidelitati, quatenus ipsum Ladizlaum pro huiusmodi suo maleficio conserues vinculis mancipatum. Datum in Alba Gyule, feria quinta proxima ante festum beati Georgy martiris.

(*În dosŭ*: Fideli nostro magistro Benedicto filio Pauli, fily Heem Comiti Crassouiensi).

Pesty, Krassó vármegye története. III. 74.

XCIX.

1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice *nobilimei din Transilvania,* ca se-şĭ aróge vre-unŭ dreptŭ de jurisdicţiune asupra iobagilorŭ episcopiei catolice din Alba-Iulia. 1367.

Ludouicus, Dei gratia Rex Hungariae. Vniuersis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus et possessionatis hominibus, eorumdemque

officialibus, item Ciuitatibus et liberis villis, earumque rectoribus, iudicibus et villicis, quibus praesentes obstenduntur, salutem et gratiam. Cum quarumlibet Ecclesiarum cathedralium regni nostri priuilegiata libertate requirente, earum Praelati suos Iobbagiones et famulos inpossessionatos, in causis quibuslibet ipsimet vel eorum officiales iudicandi habeant facultatem; fidelitati Vestrae firmo edicto regio praecipiendo mandamus, quatenus Iobbagiones et famulos impossessionatos, Ven. Patris Domini Dominici Episcopi Transyluani more et ad instar ceterorum Iobbagionum suorum in possessionibus Ecclesiae suae commorantes, in nullis causis et causarum articulis iudicare, vestroque iudicatui adstare compellere, neque eos irrequisita ab ipso Dominico Episcopo vel suis officialibus, non postulata iustitia prohibere, calumniare et arestare audeatis, in rebus eorum et personis; signanter vero pro debitis, delictis etc. et offensis aliorum. Si qui enim ex vobis quidquid actionis vel quaestionis contra eosdem habent vel sunt habituri, hi prius coram eodem D. Episcopo, vel suis officialibus legitime exequantur; qui si cuipiam in reddenda et impertienda iustitia tepidi, negligentes et remissi extiterint, non hi, contra quos agitur, sed ipsemet D. Episcopus vel sui officiales, in nostri vel iudicis sui ordinarii praesentiam per querulantes euocentur. Nos enim vel ipsi Iudices nostri ex tempore — — iudicium et sufficientis iustitiae exhibebimus complementum, lege nostri regni obseruata. Datum in Vissegrad feria sexta proxima — — — Laetare. Anno Domini M. CCC. LXVII.

Fejér, IX. 4. 39.

C.

1367. 1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă, că moşia numită *Lisca-latină*, din comitatulŭ Zipsŭ, să rĕmână şi de aci înainte în posesiunea mănăstirei St. Martinŭ.

Laurentius, filius Pauli, Procurator Praepositi et Capituli Scepus exsurgendo et Dominam Margaretham, Consortem Pangratii, dicti Thuk de Ida, in reambulatione possessionum suarum Chenke, et alterius Chenke, magnam particulam terrae possessionis Lizka, dictorum Praepositi et Capituli, ad dictas possessiones suas, vtrasque Chenke annectere voluisse, allegando, in personis eorumdem Praepositi et Capituli litteras Domini Ludouici regis in Wyssegrad die Dominico proximo post festum diuisionis Apostolorum in anno Domini M. CCC. LX. septimo confectas, tenores litterarum quondam Belae regis priuilegialium transumtiue in se habentes in processu dictae causae praesentasset: Quibus praesentatis, quia absque reambulatione metarum possessionum partium praedictarum finis in praemissis fieri non potuisset, ideo dictae partes ad reambulandas metas dictarum possessionum earum vicibus

iteratis fuissent destinatae. Vltimatim vero, quia Georgius Praepositus et ipsum Capitulum metas dictae possessionis eorumdem Lizka Olaszy a parte dictarum possessionum vtrarumque Chenke, secundum seriem dictarum litterarum praefati Belae regis euidenter demonstrassent, terraque litigiosa ad tria aratra fuisset aestimata; ideo ipsi Praeposito et Capitulo Scepusiensi nominibus, vt, supra, fuisset ipsis adiudicata, super facto eiusdem terrae contentiosae, vt moris esset et vt debuisset, coram homine regio, specialiter transmisso et testimonio dicti Conuentus de Iaszow, eorum instrumenta praestitissent, propter quod ipsa terra contentiosa trium aratrorum praefatae possessionis Lizka Olaszy dictorum Praepositi et Capituli Ecclesiae Scepsiensis sub cursibus metarum, litteris in eisdem conscriptarum applicata et statuta fuisset, ac per Comitem Simonem praenotatum ipsis Praeposito et Capitulo iure perpetuo possidenda extitisset derelicta et commissa authoritate sua iudiciaria mediante.

Fejér, IX. 4. 42.

CI.

1367. Ludoviciŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimii din Transilvania, se se pregătéscă cu cai şi arme, fiindŭ-că în curêndŭ are se soséscă la dênşii, ca se plece la resbelŭ. 1367.

Ludovicus, Dei gratia Rex Hungariae, fidelibus suis vniuersis singulis, Nobilibus et possessionatis hominibus, in partibus Transiluanis constitutis et existentibus, quorum notitiae presencium fuerit noticia manifesta, salutem et graciam. Fidelitatem vniuersitatis Vestre attente requirimus, nichilominus vobis et cuilibet Vestrum firmo firmius, regio edicimus sub precepto per presentes; quatenus statim habita presencium noticia, vniuersi Vestrum vniuersaliter et singuli singulariter adeo se equis, armis et aliis exercituum necessariis promptuare et munire studeat indilate, vt quam primum nos in breui, sicut proposuimus, illuc in medium Vestri, auctore Domino, proficiscemur, et vobis per nostrum Nuncium et litteras intimauerimus, more exercituancium egredi et Nobiscum iter arripere possitis, fidelia imo oportuna seruitia nobis et sacrae nostrae coronae iuxta Vestram consuetudinem ab antiquo assuetam, quibus mediantibus nobiscum astringimini exercituare, exhibituri. Scitis namque et Vestre euidenter constare potest vniuersitati, *quod nos hactenus omnem vestram voluntatem et beneplacitum adimpleuimus*, et adhuc facimus Domino Duce. Recommendatam itaque habemus vestram fidelitatem, propensius et recommissam, vosque beneuolencia nostra regia et gracia speciali prosequentes in hac parte; secus sub nostre grauissime indignacionis poena facere non ausuri. Datum in Kapronchа, tercio die B. Lucie Virginis. Anno Domini M. CCC. LXVII.

Fejér, IX. 4. 48. — Transilvania 1872. pag. 42.

CII.

1367. 1367. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiiŭ* liberulŭ comerciŭ cu Viena, Praga, Zara şi Veneţia.

Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungarie, fidelibus suis, uniuersis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, et aliis cuiuscunque status et praeeminentiae hominibus, tributa in Dalmatia, et Croatia, ac aliis vbique in terris scilicet et super aquis, in Regno nostro habentibus et tenentibus, nostrisque et eorumdem tributariis, quibus praesentes ostendentur, salutem et gratiam. Cum nos fidelibus ciuibus et hospitibus nostris de Scibinio, et de eius pertinentiis, ad deuotam eorumdem supplicationem nobis porrectam, potissime autem prouidi Andreae filii Nicolai, Iudicis eorum, petitione interessabili erga nostram Maiestatem pro ipsis accedente, ex gratia concessimus speciali, vt iidem cum rebus eorum et mercantiis, cuiuscunque generis vel speciei existant, quocunque voluerint, siue in Wiennam, Pragam, Iadram, et Wenetias, ac alias, instar ceterorum mercatorum Regni profisci, easdemque res venales et mercantias, cuiuscunque materiae existant, iuxta nutum eorum voluntatis, vbicunque maluerint, disligare, deponere, commutare, et venditioni exponere, non obstante libertate ciuitatis nostrae Budensis, in hac parte, possint atque valeant. Volumus, et fidelitati Vestrae firmo edicto Regio praecipiendo mandamus, quatenus praedictos ciues fideles et hospites nostros, vel eorum aliquem in huiusmodi processibus et itineribus, per loca tributorum Vestrorum faciendis, solutis eorum veris et consuetis et iustis tributis, in nullo debeatis molestare, impedire, vel etiam aggrauare quoque modo; sed eosdem toties quoties expediens fuerit, vel necesse, iustis eorum tributis persolutis, vt est praemissum, libere expedire, et sine aliquo impedimento abire et transire sinatis de locis tributorum Vestrorum praedictorum; secus gratiae nostrae sub obtentu facere non ausuri. Datum in Wyssegrad, in festo beatorum Petri et Pauli Apostolorum. Anno Domini M.CCC.LX. septimo.

Fejér, IX. 4. 50.

CIII.

1367. 1367. Capitululŭ din Orade împărţesce în doue părţi teritoriulŭ, ce era de controversă între comunele Şardŭ şi Ighiu din Transilvania.

Capitulum Ecclesie Varadiensis, vniuersis Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod litteras sere-

nissimi Principis Domini Ludouici, Dei gratia, illustris regis Hungarie, patenter confectas, nobis directas recepimus supremo cum honore; hunc tenorem per omnia continentes; Nos Ludouicus (v. ad annum 1366. pag. 130). Nos itaque mandatis eiusdem regie sublimitatis, vt tenemur, cupientes obtemperare, vna cum homine eiusdem regii culminis, Petro de Iara, Vice-Vayuoda Transyluano, ad hoc specialiter delegato, virum discretum, Magistrum Ladislaum, socium et Cancanonicum nostrum, Archidiaconumque de Kuleser vnum pro testimonio ex nobis fide dignum ad contenta litterarum earumdem fideliter exequenda, duximus destinandum. Qui demum ad nos reuersi; et per nos requisiti nobis concorditer retulerunt: quod ipsi in festo Beati Iacobi Apostoli nunc preterito, et aliis diebus immediate subsequentibus, ad hoc aptis, ad faciem supradicte terre litigiose, vicinis et commetaneis suis inibi legitime conuocatis et praesentibus accessissent, et eandem in duas diuisissent partes coaequales; quarum vnam videlicet a parte memorate ville Episcopalis, Sard vocate, prefato Domino Dominico Episcopo et eius Ecclesie, et ville prenotatis, aliam vero partem supra dicte ville vestre, et vsui populi eius funiculo distribucionis mensurando statuissent perpetuo possidendam; nouas metas diuisionem ipsius terre demonstrantes in locis necessariis et opportunis erexissent hoc modo: prima enim meta incipit a quodam monte inter duos montes maiores, vnum a parte Ighen, Eles-Berch et a parte Sard Szeges Berch, vocatos, a parte occidentali: et ab hinc descendit in latere eiusdem montis in quodam loco puro, inter nemora, in quo prius vinea extitisset, est alia meta de nouo erecta, et dehinc in pede eiusdem montis est iterum vna meta penes nemora erecta, et preterea currendo versus villam regalem, Karkou vocatam videlicet ad partem orientalem, in terris arabilibus erexissent vnam metam, ab hinc versus eandem plagam per bonum spacium eundo in eisdem terris arabilibus erexissent similiter vnam metam; ab hinc paulisper pergendo confodissent similiter vnam metam terream, et deinde similiter in eisdem terris arabilibus versus eandem plagam eundo erexissent vnam metam, similiter terream; de hinc per eamdem plagam, vt premittitur, per modicum spacium gradiendo vnam metam terream erexissent; deinde in eisdem terris arabilibus prope quamdam viam magnam et publicam, qua itur de possessione Sard versus possessionem Ighen vocatam, iuxta quemdam fluuium, Ighenpataka vocatum, erexissent unam metam, et ab hinc transeundo versus eandem plagam orientalem, scilicet versus possessionem Karko vocatam, pergendo similiter in terris arabilibus, successive erexissent septem metas, quarum vna et vltima est satis prope ad quasdam tres metas terreas et lapideas, que separant et distinguunt a parte possessionem Ighen, Bocsard, et Sard, et ibi eedem mete de nouo erecte dicuntur terminari. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem, presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri munimine roboratas. Datum in festo beate Agathe Virginis et Martyris. Anno Domini Millesimo, trecentesimo, sexagesimo septimo. Viris discretis Petro Preposito, Benedicto Lectore, Stephano Cantore, custodia vacante, ceterisque Canonicis Dominis et Magistris salubriter existentibus.

Fejér, IX. 4. 82.

CIV.

1367. 1367. *Românii* din comuna Vaşarheiŭ în comitatulŭ Dobâcei, amintiţi ca *militari castrensi* la castrulŭ Balvanus.

Nos Comes Demetrius de Iona et Mychael filius Jacobi iudices nobilium de doboka damus pro memoria quod magister Paulus dictus Wos de Sancto Egidio magistro Nicolao filio peteu Comiti nostro super facto conuencionis furticini quam conuencionem idem paulus wos cum *olachys de Wassarhel* iobagionibus domini regis ad castrum Baluanus pertinentibus fecisset satis inpendisset, unde nos eundem paulum dictum wos racione premissarum commisimus expeditum et modis omnibus absolutum vigore presencium mediante. Datum in Jeneu feria tercia proxima post festum sancti ladislai regis anno domini M^mo^ CCC^mo^ lx^mo^ septimo.

(În dosŭ: pro magistro paulo dicto Wos de Sancto Egidio contra magistrum Nicolaum filium petheu expeditoria.)

Hazai Okleveltár, pag. 283.

CV.

1367. 1367. Ludoviciŭ, regele Ungariei, dăruesce oraşului Cluşŭ *satulŭ românescŭ* numitŭ *Feleacŭ*, care a fostŭ întemeiatŭ acolo pentru siguranţa drumului în părţile aceste.

Nos Lodouicus Dei Gracia Rex Hungarie Memorie commendamus presencium per tenorem significantes Universis quod nos villam, quam Fideles nostri Judex Iurati et Ciues de Ciuitate Nostra Coluswariensi ex nostra Commissione et assecuracione efficaciter mediantibus aliis Literis nostris Priuilegialibus patentibus eis facta in vertice Montis in Sylua Felek vocata inter eandem nostram Ciuitatem Coluswariensem et Villam Banabik nuncupatam existente, ubi scilicet et in quo Loco uti veraciter didicimus et ex frequenti Querulancium insinuatione manifeste sciuimus, multiplicia spolia, Latrocinia et hominum inibi transeuncium crudelissime Occisiones per Latrones et Malefactores a Longis temporibus incessanter et sepissime committebantur, pro remedio evitacionis et effugacionis huiusmodi multiplicum et enormium Maleficiorum in Loco ante dicto de nouo situabunt locabunt et congregabunt duraturam ab omni aliena potestate semotam prorsus, et exemptam et nunc Regia Authoritate fore sanccientes, dicte Ciuitati nostre Coluswariensi, ac omnibus suis juris (sic) applicamus et Comittimus, atque Constituimus sub plena jurisdiccione et potestate eiusdem Ciuitatis nostre, et Ciuium de eadem perenniter tenendam et Gubernandam sub nostra eciam proteccione et Tutela speciali, Volentes

itaque et Regio firmo edicto Statuentes quatenus Woyuoda noster Transiluanus pro tempore constitutus ejusque vice Woyuoda, Comites Castellani et Officiales, ac alii quicunque: nullo unquam tempore in predictam villam modo preattacto Statuendam et ipsius habitatores siue Populos aliquam Jurisdiccionem exercere audeant contra edictum et Statutum nostre Maiestatis prenotatum, Presentes autem dum nobis reportate fuerint sub maiori nostro Sigillo faciemus emanari pro Cautela Firmiori. Datum Szalyi Feria Quinta proxima post Festum Conuersionis Sancti Pauli Apostoli. Anno Domini Millesimo Trecentesimo Sexagesimo Septimo. Erantque Sigillo ejusdem Serenissimi Regis authentico in inferiori earundem margine in medio loco Solito super Cera rubra Ductyli impressiue communite et roborate patenterque confecte et emanate.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története élsö kötetéhez. I. pag. 58.

CVI.

1368. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce românului Benedictŭ Hemŭ *Banatulŭi Bulgariei,* dimpreună cu castrele Timişórei, Jidovei, Sebeşului, Mihadiei şi Orşovei. 1368.

Ludouicus, dei gracia, Rex Hungarie, fidelibus suis Castellanis de Temeswár, de Sydowar, de Sebuswar, de Myhald, et de Orsowa, vel Vice Castellanis eorumdem salutem et gratiam. Cum nos Banatum regni nostri Bulgariae simul cum dictis castris, salua manente dileccione, a Magistro Ladislao, filio Philpus auferentes magistro Benedicto, filio Heem, fideli nostro contulerimus; viceversa fidelitati vestre firmo edicto regio precipiendo mandamus, quatenus dicta castra nostra eidem Magistro Benedicto, vel homini suo in persona eiusdem, presente Magistro Bnh. (?) dicto Bubal, homine nostro, ad hoc specialiter per nos destinato, restatui facere debeatis, difficultate sine omni, vobis, imo vniuersis populis dictorum castrorum degentibus, similibus damus firmis, regiis sub edictis: quatenus eidem Magistro Benedicto filio Heem, vel homini suo in omnibus tanquam nostre Maiestatis persone parere et obedire debeatis, iuraque sua et prouentus ex parte vestra, prouenientia et prouenientes homini suo tempore consueto extradare, persoluere et administrare, studeatis ex integro; secus sub poena nostre indignacionis grauissime facere non ausuri. Datum Bude in octauis diei Cynerum. Anno Domini M.CCCLXVIII.

Fejér, IX. 4. 120.

CVII.

1368. 1368. Ludovicŭ, regele Ungariei, aduce la cunoscinţa *cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, că de aci înainte neguţătorii din Ţéra-tătărescă nu vorŭ mai avé să plătéscă vamă, când vorŭ veni cu mărfurile lorŭ în Ţéra-ungurescă; de asemenea nici cetăţenii din Braşovŭ nu vorŭ avé se mai plătéscă vamă, când vorŭ trece cu mărfurile lorŭ în Ţéra Tătarilorŭ.

Ludouicus, Dei gracia, Rex Vngarie, fidelibus suis ciuibus et vniuersis hospitibus Ciuitatis nostre Brassouien. et suarum pertinentiarum, salutem et gratiam. Nouerit vestra fidelitas, quod nos ad humillimam supplicationem fidelis nostri Iacobi, Iudicis dicte Ciuitatis Brassouiensis, inclinati pro statu vestro meliori et commodo potiori tricesimam, quam mercatores Domini Demetry, Principis Tartarorum, de suis rebus mercimonialibus in Regno nostro soluere debeant, non faciemus recipi. Ita vt et vos in terra ipsius Domini Demetry securi et liberi possitis transire sine solutione tricesime cum rebus vestris, et bonis mercimonialibus. Datum in Wyssegrad feria quinta proxima ante festum natiuitatis beati Ioannis Baptistae. Anno Domini Millesimo, CCC. LX. octauo.

Fejér. IX. 4. 129.

CVIII.

1368. 1368. *Vladŭ, Voivodulŭ Ţerei-românesci şi Banŭ alŭ Severinului*, concede cetăţenilorŭ din Braşovŭ se plătéscă numai o singură dată vamă pentru mărfurile, ce le vorŭ vinde în Ţéra-românéscă, iar pentru mărfurile, ce le vorŭ trece pe căile Ţerei-românesci în alte ţeri, se plătéscă vamă de dóuĕ ori, o-dată la trecere, şi altă-dată la întórcere.

Ladislaus, Dei et regie Maiestatis gracia Woyuoda Transalpinus et Banus de Zeurino. Memorie commendamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis: Quod cum excellentissimus princeps, Dominus Ludouicus, inclitus rex Hungarie, naturalis Dominus noster generosus, Magistrum Demetrium, dictum Lepes, aule sue regie militem, pro perpetuo pacis vinculo, inter nos parte ab vna et vniuersos ciues et prouinciales de Brasso, vicinos et amicos nostros karissimos parte ab altera, ordinando pariter et confirmando, ad nostram delegasset presenciam, per eum districte nobis precipiendo, vt eosdem Brassouienses in vniuersis eorum libertatibus, per eos ab antiquo in terra nostra transalpina habitis conseruando confirmaremus. Nos igitur regiis semper cupientes nutibus obtemperare, has libertates prefatis ciuibus et prouincialibus de Brasso perpetue duximus conferendas: Quod vniuersi mercatores de Brasso et eius districtu per quamlibet viam terre nostre transalpine, excepta Brajlau, ad regna extranea transeuntes de rebus suis mercimonialibus tantummodo duo

duo tricessima, vnum scilicet transeundo, et alterum redeundo nobis soluere debebunt; ita videlicet: quod ipsi terram nostram intrando tantum vnum tricesimum nobis in longo campo, vel iuxta persoluant, et ibidem sigillo tricesimatoris nostri recepto per terram nostram liberi et expediti transeant. Similiter autem redeundo tricesimum nobis circa Danubium soluant, ac iterum recepto sigillo per terram nostram expediti procedant. Ipsi autem mercatores cum rebus suis mercimonialibus per dictam viam Braylam ad regna extranea procedentes vnum tantum tricesimum in longo campo, non transeundo, sed redeundo nobis soluere tenebuntur. Cum autem ipsi mercatores bona mercimonialia infra terram nostram vendiderint aut mercati fuerint, nullum ex tunc tributum, nec tricesimum de eisdem bonis, nisi in Longo Campo vel iuxta non tricesimum, sed tantum iustum et antiquum nobis soluere tenebuntur. Insuper vniuersis mercatoribus de Brasso et eius districtu tributum nouum in Salatina omnino relaxamus. Ordinamus etiam, quod nullus terricolarum nostrorum racione debitorum ad ciuitatem Brasso vel eius districtum sub credencia debitorum, quemquam de Brasso et eius districtu arrestare vel impedire modo aliquali valeat aut presumat. In cuius rei testimonium presentes litteras nostras priuilegiales concessimus pendentis sigilli nostri maioris et autentici munimine roboratas. Vobis igitur vniuersis fidelibus nostris Comitibus, Castellanis, Iudicibus, tributariis officialibus et cuiusuis status hominibus in terra nostra transalpina constitutis dissertissime precipiendo mandamus, quatenus deinceps nullos mercatores de Brasso et eius districtu ad solucionem alicuius tributi aut tricesimi, preter tributa et tricesima nostra suprascripta compellere, aut quocunque modo ab eis exigere presumatis, nec ipsos aliqua de causa impedire, aggrauare vel arrestare audeatis. Secus sicut grauissimam indignacionem nostram incurrere formidatis, facere non ausuri. Datum anno Domini M. CCC. LX. octauo, in vigilia Sancte Agnetis virginis et martyris.

Fejér. IX. 4. 148. Ex authographo Brassouiensi.

CIX.

1368. Papa Urbanŭ V. felicită pe Ludovicŭ, regele Ungariei, că în urma stăruinţelorŭ sale s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică mai multe mii de ómeni din *Bulgaria,* din *Serbia* şi din *Bosnia.* 1368.

URBANUS EPISCOPUS etc. Cărissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Replevit ingenti gaudio mentem nostram acceptissima Deo et nobis relatio nuper per dilectos filios Iohannem de Reno et Andream de Perusio ordinis fratrum Minorum, de Bulgarie, Rascie et Bosne venientes partibus, nobis facta, inter cetera continens, quod inspirante illo,

qui ubi vult, spirat, ad tuam inductionem et cooperationem piissimam ac fratrum dicti ordinis in dictis partibus commorantium predicationem multa milia personarum utriusque sexus, relictis dampnabili scismate aliisque erroribus, quibus erant et fuerant omni tempore involuti, ad lumen vere fidei ac unitatem et obedientiam sacrosancte Romane ecclesie matris et magistre cunctorum fidelium redierunt: de quo non solum nobis, sed universe congregationi fidelium talia sentientium, quam tanta multitudine augere procurasti devotissimis studiis, et celesti etiam Curie ingentem letitiam attulisti. Nam si testante veritate, que Christus est, super uno peccatore penitentiam agente angelis Dei fit gaudium, quanto magis illud extimandum existit, quod de tante multitudinis conversione noscitur exoriri. Proinde itaque Deo, a quo omne datum optimum progreditur, gratias referentes, et tuam christianissimam serenitatem dignis laudum preconiis extollentes, plenis affectibus rogamus et hortamur eamdem, quatinus huiusmodi tua studia laudanda continuans Venerabilibus fratribus nostris . . . Archiepiscopo Colocensi et . . . Episcopo Cenadiensi, quibus per apostolicas litteras committimus et mandamus, ut de sacerdotibus, qui curam gerant conversorum huiusmodi, solerter provideant, et eisdem fratribus ad alios, cooperante Domino, convertendos assistant, velis pro reverentia Dei, et tuo et nostro et ineffabili premio, ac reverentia apostolice sedis dare consilium et auxilium et favorem ad conversionem aliorum scismaticorum et hereticorum ac infidelium, quibus Regnum tuum vicinum existit, omnem quam poteris, prout de te sperat sancta mater ecclesia, operam prebiturus. Datum apud Montemflasconem III. Idus Iulii. Anno VI.

Ex Reg. orig. An. VI. com. fol. 130.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 87. — Fejér, IX. 4. 141. Acelaşi documentŭ sub a. 1367. Ibid IX. 7. 257.

CX.

1369. 1369. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* privilegiulŭ, că toţi comercianţii străini, anume Polonii şi Germanii se nu pótă trece cu mărfurile lorŭ de pănură mai departe de Braşovŭ, fără se le desfacă aciea.

Nos Ludouicus, Dei gratia, rex Hungariae, significamus, tenore presencium, quibus expedit vniuersis, memorie commendantes, quod nos fideles ciues et hospites nostros de Brasso in confinibus regni nostri constitutos propter eorum immutabilem fidelitatem et grata obsequia, que nobis et sacre nostre corone obtulerunt, et exhibent sine intermissione, commodose vtilitati et tranquillitati, statui eorum inuigilando, libertatibus et graciarum prerogatiuis locupletare satagentes, vt, sicut numero, sic et fidelitate augeantur, iidem et concrescant, et exinde partis Transylvane incolis, aliisque regni nostri habi-

tationibus honor eueniat et profectus, ad ipsorum ciuium nostrorum deuotam instanciam de plenitudine nostre regie maiestatis, et gracia speciali annuimus, vt a modo in perpetuum mercatores, et pannorum venditores aduene et extranei, Poloni scilicet et Teutonici, ac aly, demptis tamen mercatoribus regni nostri, et specialiter de Cassa, ipsorum pannos in dictis partibus Transyluanis vltra iam dictam ciuitatem Brasso deferre non presumpmant; sed omnes in eandem ciuitatem pannos eorum apportare, ibique resoluere, et tum in pecys integris iustis et falsitate carentibus vendicioni exponere debeant et teneantur; sicut eadem consuetudo et libertas in ciuitate nostra Budensi fieri inoleuit. Presentes autem in formam nostri priuilegii redigi faciemus, dum nobis fuerint reportate. Datum Bude, feria tercia proxima post festum beate Lucie Virginis. Anno Domini M. CCC. sexagesimo nono. L. S.

Fejér. IX. 4. 168. — Estrasŭ în Transilvania. 1872. pag. 55.

CXI.

1369. Papa Urbanŭ V. concede indulgenţe pentru toţi, cari voru merge la resbelŭ cu regele Ungariei în contra *Turcilorŭ*, cari aŭ atacatŭ şi devastatŭ mai multe insule de ale creştinilorŭ. 1369.

Vrbanus Papa Ludouico Hungariae Regi contra Turcas in Auxilium Christianorum profecturo indulgentias largitur. Datum Auenione Calendis Iunii, Anno Pontificatus sexto. — Vrbanus, Episcopus etc. Charissimo in Christo filio Ludouico, Regi Hungariae Illustri. In publicam notionem omnium pene Christi fidelium, praesertim orientalium, noscitur deuenisse, quod impiorum Turcarum, hostium Christiani nominis, rabies ipsos fideles in eadem vnitate dictae Ecclesiae persistentes impugnantium, retroactis temporibus sic excreuit, sic fixitatem sui furoris armauit, quod eorum viribus, quas fortiores fecit sua crudelitas, conglobatis, nonnulas insulas, ciuitates, castra, villas, caualis et loca eorundem fidelium praesumptuosis conatibus occuparunt, et nonnulla ex eis detinent occupata, alia vero cremarunt incendio seu alias crudeliter destruxerunt, eorum incolis vtriusque sexus Professoribus Sacratissimae Fidei, aliis inhumaniter ferro peremptis, aliis profugatis et aliis in miseriam infelicissimae captiuitatis abductis et adscriptis, tam abominabilis nationis perpetuae seruituti; depopulatisque insulis nonnullis, aliisque terris de partibus vltra marinis, in quibus iidem fideles degebant: sic eorum semper ascendit superbia, sic ausus detestabiles, non inuenientes validum apicem, augmentantur assidue quod a certis citra temporibus Regnum Cypri, quod colitur a fidelibus praelibatis, ingredi et praedari tentarunt, nonnullos vtriusque sexus exinde christicolas asportantes, et quasi licenter et intrepide cursitantes per maria, nonnullis

remotorum ab eis fidelium finibus appropinquant, suam extollentes damnandam audaciam et cultorum Christi nomen et gloriam deprimentes, in grauissimam nostri redemptoris iniuriam ac inaestimabile damnum; et, nisi talibus obsistatur conatibus, in magnum periculum populi Christiani. Quae omnium tu acceptissimus Deo Princeps, quem Deus igne deuotionis accendit, illustrauit victoriis et potentia roborauit, pie considerans, ac in tanta miseria et periculo constitutis charitatiua tua humanitate compatiens, spiritu consilii et fortitudine inductus, et etiam confortatus (sicut per venerabilem fratrem nostrum Stephanum, Epis. Nitriensem Ambasiatorem tuum, propter hoc specialiter ad sedem apostolicam destinatum, nobis significari curasti) ad ulciscendum tot et tantas redemptoris iniurias, ac subueniendum eisdem fidelibus, qui persecutiones et impugnationes dictorum Turcarum iugiter perferunt, et eorum praesumtuosa molimina reprimendum, et exterminandum eos, si cum Dei auxilio poteris, disposuisti cum beneplacito et licentia dictae sedis pro illo, qui pro te dignatus est mori, te tradere periculis et labori, ac largitam tibi potentiam a Deo in obsequium disponere largitoris, cum grandi multitudine tuorum subditorum, et nonnullorum aliorum fidelium contra Turcas eosdem magnifice processurus: nobisque humiliter supplicasti, vt tibi assumendi cum forti brachio huiusmodi negotii, et si illud pro deuotione tua ministrabit altissimus, prosequendi licentiam, ac omnibus et singulis Christi fidelibus, qui tecum, vel cum Ducibus seu Capitaneis a te contra praefatos Turcas, qui eosdem fideles in eadem vnitate dictae Ecclesiae persistentes (vt praefertur) impugnent, mittendis deuote accesserint, vt in huiusmodi bello Dominico, eo promptiores reddantur, quo maiori gratia se prospexerint praemiandos, illam plenam indulgentiam, quae per dictam sedem dari solet transfretantibus in terrae sanctae subsidium, concedere dignaremur. Nos igitur laetati ab intimis de tua deuotione et magnanimitate tam grandi, ac huiusmodi tuum sanctum propositum Apostolicis coadiuuare fauoribus intendentes, tuis supplicationibus inclinati, de fratrum nostrorum consilio dictam licentiam authoritate apostolica tenore praesentium elargimur: indulgentiam vero praefatam concessimus prout in aliis nostris litteris inde confectis, plenius continetur. Nulli ergo etc. Datum Auenione Calendis Iulii. Anno VI.

Fejér, IX. 4. 183.

CXII.

1369. 1369. *Vladŭ, Voivodulŭ Ţerei-românesci, Banŭ alŭ Severinului şi Duce alŭ Făgăraşului*, învită pe toţi catolicii din Ţéra-românéscă, se primésc㠠cu onóre pe episcopulŭ catolicŭ, care va veni în ţéră, ca se sfinţéscă bisericele catolice.

Ladislaus, Dei et regis Hungariae gratia, Vajuoda Transalpinus et Banus de Zewerino, nec non Dux de Fogaras, fidelibus suis vniuersis, ciuibus,

populis, hospitibus, cuiuscunque nationis seu idiomatis existant, ritum et consuetudinem sanctae romanae Ecclesiae tenentibus, per totam terram Transalpinam constitutis suam gratiam et fauorem. Noueritis, quod nos saluti nostrae consulentes per Venerabilem in Christo Patrem, Dominum Demetrium Episcopum Ecclesiae Transyluanae, cui scilicet Ecclesiae et eius Episcopo a temporibus Praedecessorum nostrorum ac bonae memoriae condam Alexandri, Patris nostri charissimi, iure Dioecesano dinoscitur fore subiecta, suffraganeum suum Episcopum pro consecrandis et reconciliandis Ecclesiis et altaribus, confirmatione in fronte, confessionibus audiendis, poenitentiis iniungendis, absolutionibus in casibus Episcopalibus impendendis, ac aliis Pontificalibus officiis exercendis, nec non pro visitatione et morum reformatione, caritatiua correctione, et omnia, quae saluti nostrae videbuntur fore vtilia, seu etiam opportuna, ad partes istas ac in medium Vestri petiuimus destinari seu transmitti. Quapropter vniuersitati Vestrae et cuilibet Vestrum firmissime praecipiendo demandamus per praesentes, quatenus dum idem Dominus Episcopus suffraganeus in vestri medium peruenerit, ipsum honorifice suscipiatis, et benigne pertractetis, obedientiam debitam sibi impendatis, et in praemissis pro vestra salute suum officium implorando. Vobis autem vniuersis Castellanis, Comitibus, Iudicibus, ceterisque officialibus nostris, quibuscunque nominibus censeantur, firmo damus sub praecepto, vt eidem Domino Episcopo, suffraganeo ipsius Domini Episcopi Transyluaniae, ac ad eum pertinentibus nullum impedimentum, molestiam vel perturbationem irrogare praesumatis, imo ipsi fauoribus et auxiliis opportunis assistatis, et aliud pro nostra gratia facere nullatenus audeatis. Datum in Argyas, in festo beatae Catharinae Virginis et Martyris. Anno Domini M. CCC. LXIX.

Fejér, IX. 4. 210. Ex authographo Capituli Albensis eruit C. Batthyányi.

CXIII.

1369. Capitululŭ din Alba-Iulia raportézä, că *Laicŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci,* a arsŭ mănăstirea St. Nicolae din Tălmaciŭ, în care distrugere s'aŭ nimicitŭ şi documentele particulare ale familiei Cebŭ din Cisnădióră. 1369.

1369. Relatorio-Testimoniales Capituli Albensis Transylvan. super inquisitione erga Mandatum Vice-Vajvodae Transylvanien. pro Joanne filio Petri dicti Cheebh de Dyznoyo in eo: quod Layk Vajvoda Transalpinus Claustrum B. Nicolai confessoris in Civitate Tolmasch constructum, et per consequens Literaria quoque Instrumenta prefati Joannis in eodem reposita comburi fecerit, extradatae.

Fejér, XI. 475. Regesta Transsilvana.

CXIV.

1369. 1369. Nicolae, Judele Curiei din Ungaria, amintesce despre espediţiunea regelui Ungariei în contra *voivodului Laicŭ.*

Nos Comes Nicolaus de Zeech Judex Curie domini Lodouici dei gracia Regis Hungarie damus promemoria quod causam quam magister Ladislaus filius Teuteus pro quo Symon filius Balase cum procuratorys literis regalibus astitit contra Johannem et Petrum filios deseu de Baya proquibus Ladislaus de Sarugh cum procuratorys literis Conuentus pechuaradiensis conparuit, iuxta continenciam literarum Comitis Stephani Bubeek pridem similiter Judicis Curie regie prorogatoriarum in quindenis residencie exercitus regalis contra Layk Woyuodam moti et ad octauas festi beati Andree apostoli proxime preteritas proclamate in facto potencie mouere habebat coram nobis de parcium procuratorum voluntate, ad octauas festi beati Georgy martyris nunc venturi duximus prorogandam, Datum In vissegrad octauo die termini prenotati, anno domini millesimo cccmo lxmo Nono;

(În dosŭ: pro magistro ladislao filio Teteus contra Johannem et Petrum filios deseu de Baya ad octauas festi beati Georgy martyris prorogatoria).

Codex diplomaticus Comitum Zichy. Tom. III. Pestini, 1874. pag. 386.

CXV.

1369. 1369. O nóuă amintire despre espediţiunea regelui Ungariei în contra *voivodului Laicŭ.*

Nos Comes . . . . . Curie domini Lodouici dei gracia regis Hungarie damus promemoria quod statucionem petri . . . . . .ymonis fily Nicolai ab eadem, quam magister ladislaus filius condam magistri . . . . . .s in causam attract. . . . . Symon filius Balase cum procuratorys literis regalibus astitit, contra magistrum Martinum rectorem ecclesie beati Nicolai confessoris de alba, pro quo andreas literatus cum procuratorys literis Capituli ecclesie albensis . . . . . continenciam literarum Comitis Stephani Bubek pridem similiter Judicis Curie regie prorogatoriarum In quindenis . . . . . exercitus regalis contra Layk voyuodam moti et ad octauas festi beati Andree apostoli proxime preteriti proclamate super facto expedicionis possessionis Barathka vocate facere teneban. . . coram nobis de parcium procuratorum voluntate ad octauas festi beati Georgy martyris nunc venturi duximus proro-

gandam Datum In vissegrad octauo die termini prenotati, Anno domini Millesimo cccmo 1 . . . . . ono.

(În dosŭ: pro magistro ladislao filio condam magistri Teuteus contra magistrum Martinum rectorem ecclesie beati Nicolai confessoris de alba ad octauas festi beati Georgy martyris prorogatoria).

Codex dipl. Comitum Zichy. IV. pag. 634.

CXVI.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă Comitelui secuiescŭ se respecteze *vechile libertăți ale Brașovenilorŭ*, în ce privesce comerciulŭ lorŭ. 1370.

Ludouicus dei gracia Rex Hungarie etc. Fideli suo viro Magnifico Stephano Comiti Siculorum suorum et eius vices gerenti in Brassov. Salutem et graciam. Cum nos fideles nostros Ciues et Communitatem hominum ciuitatis nostre Brassouiensis in eorum Juribus antiquis et libertatibus, in quibus vsque tempus regiminis vestri mansisse dinoscuntur, specialiter autem in Judicatibus falsarum mensurarum cere et aliarum rerum, ac vlnarum panni et pannorum, necnon in alijs factis mercancias eorum tangentibus, conseruare velimus inviolabiliter et tueri. Mandamus fidelitati vestre firmissimo sub precepto Regio, quatenus eosdem Ciues nostros et Communitatem hominum ipsius Ciuitatis nostre Brassouiensis, in prenotatis Juribus, libertatibus et Judicatibus pacifice et quiete manere permittatis, prout eisdem ab olim freti fuisse et esse dinoscuntur, absque nouitatum impedimento aliquali, Causas in ipsorum medio emergentes Judicatui vestro alijs temporibus consueto modo competentes, vos cum Comite terrestri ibidem adiudicando, Causas vero Judicio memoratorum Ciuium et Judicis eorum congruentes eisdem iudicare et legittime determinare dimittendo, sine contradiccione aliquali, Aliudque pro nostra ampliori dilectione et gracia non facturi. Et hoc idem iniungimus ceteris Comitibus Siculorum et eorum vices gerentibus constituendis in futurum, simili sub precepto. Datum in Zekelyvasarhely die octauo festi inuencionis sancte crucis Anno Domini M. CCC. LXX-o.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 75. Originalulŭ în archiva orașului Brașovŭ.

CXVII.

1370. 1370. Ludoviciu, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiiŭ* liberulŭ comerciŭ cu Austria, Bohemia şi Dalmaţia.

Ludouicus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus et Honoris Montis Sancti Angeli Dominus, Omnibus Christi fidelibus tam praesentibus quam futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in omnium Saluatore. Quia Regis gloria in multitudine populorum decoratur, ideo interest, eisdem suae dilectionis sinum taliter sibi subiectis aperire; quod iidem sicut numero sic et fidelitate augeantur, et ad feruentiora fidelitatis obsequia ardentius et deuotius incitentur. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod nos volentes vniuersos mercatores Ciuitatis nostrae Cibinicensis Transiluaniae sub praesentis statuti nostri nouo stabilimento in eorum processibus et negociationibus, bonis temporalibus et cunctis libertatum praerogatiuis (confouere) matura deliberatione cum Serenissima Principissa, Domina Elisabeth, eadem gratia regina Hungariae, genitrice nostra charissima, ac Praelatis et Baronibus nostris praehabita, de eorum consilio inductiuo — eorumdem mercatorum Cybinicensium, cum hactenus pro aquirendis victuum eorum necessariis, et ad territoria regni Bohemiae per terras vel in flumine Danubii, nauium seu carinarum subuectione etiam in Jadram, et caeteras regni nostri Dalmatiae partes, propter Tyrannicam quorumdam aemulorum nostrorum seueritatem, a quorum faucibus partes easdem regni nostri, diuino interueniente auxilio, recuperando nostro dominio pleno iure, ire poterant, et proficisci erant consueti, de regiae potestatis plenitudine, vt ipsum regnum nostrum rebus et bonis maritimis atque extraneis locupletaretur, et exuberetur, non obstantibus quibuscunque priuilegiis, consuetudinibus et indultis, et gratiis praedictorum tributariorum regni nostri a quocunque progenitorum nostrorum, aut a nobis ipsis datis, et concessis, quacunque firmitate roboratis, quarum vigores contra praesentem gratiosam dispositionem extendi nolumus quoquomodo, de regiae liberalitatis annuentia moderantes, taliter duximus statuendum: mercatores praedictae ciuitatis nostrae Cybinicensis a Vienna in eodem fluuio Danubi vsque Budam, tam magnas quam paruas naues seu carinas, cum eorum mercimoniis in ascendendo et descendendo, secure et absque impedimento aliquali, quandocunque et quotiescunque voluerint descendere valeant atque possint, et de qualibet mensura plantae pedis in fundo mensurando, per latitudinem, in locis tributorum in descendendo dimidium florenum, in ascendendo quartale vnius floreni persoluant; nec aliquod donarium seu munus coacte teneantur tributariis praenotatis, nec iidem tributarii vltra hoc ipsos cogere possint seu arctare, et quod iidem Mercatores Cibinicenses de eorum curribus vel rebus mercimonialibus oneratis versus Viennam, vel de partibus Bohemiae in Hungariam in Cybinium transeuntibus, tam in eundo quam redeundo, in locis vniuersorum tributorum regni nostri et specialiter sicut in aliis, sic in loco tributi Castri Wyo — — Vezker vocati,

non obstante Priuilegio quondam Domini Caroli Regis, genitoris nostri charissimi super relaxatione medietatis tributariae solutionis praemissae, olim Mercatoribus regni Bohemiae, de vno curru vulgariter Rudas Zeker vocatae, quatuor grossos Bohemicales, de curru paruo, Ayanthos Zeker vulgariter vocato duos grossos, similiter Bohemicales persoluant; nullumque donarium tributariis dare teneantur, nec ipsi tributarii in locis eorum tributorum aliquid vltra hoc ab eisdem recipere praesumant. Praeterea volentes, vt vniuersis nostrae fidelitatis cultoribus in partes regni nostri Dalmatiae sub fidelitate nostra constitutis libera via pateat, et secura, annuimus, ex regia benignitate speciali, vt vniuersi Mercatores Cybinicenses a Buda versus Jadram, vel a Jadra, aut de aliis Dalmatiae partibus versus Budam proficiscentes, tam in eundo quam in redeundo, de omnibus rebus ipsorum mercimonialibus cuiuscunque generis vel speciei existant, siue sint Sindagiae, siue pedagiae, seu vectura vel inductura, aut portatura, vel similiter de curribus propriis, vel adpreciatis, aut equis vel rebus importatura, nec non mercimoniis super dorsum hominis vel equi portantibus quacunque causa venditionis, seu commutationis de partibus ipsius Jadrae in locis tributorum tam regalium, quam etiam Praelatorum et Baronum, et quorumlibet Procerum regni nostri, nullum tributum dare et soluere teneantur, praeter tricesimam, quam solum Budae exigi volumus a rebus praenotatis, nullumque munus seu clenodium dare teneantur tributariis praenotatis, nec iidem tributarii aliquid exigere vel extorquere praesumant ab iisdem, libertate ciuibus nostris Budensibus per nostram Maiestatem gratiose ipsis concessa, in eo vt nullus mercatorum regni nostri praedicti vel aliarum partium res suas mercimoniales vltra ipsam Ciuitatem Budensem transportare vel deferre nequeant, sed in ipsa ciuitate Budensi vendere vel commutare, aut ibidem reponere teneantur, non obstante, quibus ciuibus nostris Budensibus quantum ad alios mercatores in ipsorum libertate nullum volumus ex hoc praeiudicium generari. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes concessimus literas nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri noui dupplicis munimine roboratas. Datum per manus venerandi in Christo Patris, Domini Ladislai, Episcopi Vesprimiensis, Reginalis Cancellarii, et aulae nostrae Vice Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini MCCCLXX, octauo Calendas Martii, Regni autem nostri XXIX. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis, Thoma Strigoniensi, Decretorum Doctore, Fratribus Stephano Colocensi, Sacrae paginae Magistro, Dominico Jadrensi, Wgulino Spalatensi, et Wgo Ragusien. Archiepiscopis. Demetrio Waradien. Colomanno Jaurien. Stephano Zagrabien. Demetrio Transyluan. Dominico Chanadien. Michaële Agrien. Willermo Quinqueecclesien. Joanne Vachien. Petro Bosnen. Leonardo Nitrien. Stephano Syrmien. Nicolao Tinninen. Demetrio Nonen. Stephano Pharensi, Jacobo Makaren. Matthaeo Sybinicen. Michaële Scardonen. et Portiua Segnien. Ecclesiarum Episcopis Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Corbauiensi sede vacante. Magnificis viris, Domino Ladislao, Duce Opuliae, Regni nostri Palatino, Emerico Wayuoda Transiluano, Comite Nicolao de Zeech, Judice Curiae nostrae, Joanne Magistro Tauernicorum nostrorum, Petro Zudar totius Sclauoniae, et Magistro Pincernarum nostrorum, Simone Dalmatiae

et Croatiae, Nicolao de Maroth, Banis, Paulo Dapiferorum, Joanne Janitorum, et Stephano Agazonum nostrorum Magistris, ac eodem Ladislao Palatino, Comite Posoniensi. Aliisque, quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores. L. S. pend. «Ad literarium mandatum Domini regis.»

Fejér, IX. 7. 297. — Transilvania, 1872. pag. 55.

CXVIII.

1370. 1370. Ludoviciu, regele Ungariei, liberéză pe Saşii din Transilvania, ca se mai prestéze lucrări la *castrulŭ* numitŭ *Landscronii*, de lângă Turnulŭ roşu, ce a fostŭ dispusŭ se se construéscă lângă frontiera Transilvaniei pentru siguranţa şi apërarea locuitorilorŭ de acolo.

Ludouicus, Dei gratia, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et honoris montis Sancti Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus tam praesentibus, quam futuris, praesentium notitiam habituris salutem in omnium Saluatore. Gloria et honore coronatos in terra Principes ideo altitudo consilii tenens imperium in excelsis, secundo ad Regni gubernacula prouexit, et eorum solium sublimauit, vt votis suorum fidelium Subditorum, quibus signanter confinia et finitime partes Regni, velut sublimibus columnis fulciuntur, et quorum fidelitatis constantiam experimento didicit, et diuturna operum efficacia feliciter comprobauit, aures suae Excellentiae, et apices suae pietatis inclinet. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod quia Venerabilis in Christo Pater, Dominus Wilhelmus Episcopus Quinqueecclesiensis, Comes Capellae et Secretarius Cancellarius noster, fidelis, dilectus, et deuotus, nostrae Serenitatis adiens conspectum, praesentibus et adhaerentibus discreto viro Martino, Decano Cibiniensi, Comitibus Laurentio de Ruffo monte, Iohanne de Cibinio, Andrea de Sebus, Henningio de Seng, Nicolao de Rupez, Henrico de Alcina, ac Iacobo de Segesvar, nuntiis et ambassiatoribus fidelium Saxonum nostrorum Septemsedium partium Transyluanarum, ad nostram directis per eosdem Maiestatem, detexit et lucide declarauit, quod iidem fideles Saxones nostri in constructione et aedificatione Castri nostri Landskron vocati, quod nos in confinibus dictarum partium pro eo, vt populus, siue grex nostro Regimini diuinitus commissus, praecisis radicitus diffidentiae vepribus, et dissidiorum anfractibus subductis in pulchritudine pacis sedeat, et fiduciae tabernaculis habitet, et in requie opulenta conquiescat, humanitate, consilio, et industriosa virtute eiusdem Domini Episcopi, fidelis nostri, fieri fecimus, praesidio Christi inuocato, solicitatorem operis eiusdem Castri nostri, ipsum Dominum Episcopum, fidelem nostrum, in cuius fidelitatis constantia indubie confidimus, in persona nostrae Maiestatis constituendo, continuatis laboribus, virtute eximia, non

parcentes rebus ipsorum et personis, adeo fideliter sincere, et deuote, eoque solerter, quo feruenter, laudabilia, opportuna, imo magis gratuita et necessaria exhibuissent obsequia, quod iam modica eiusdem Castri nostri pars foret imperfecta; ideo nos huiusmodi ipsorum fidelium Saxonum nostrorum fidelitates et seruitia, quas et quae iidem ad nos et ad sacrum nostrum diadema semper habuerunt, et habent de praesenti, gratas habentes et accepta, in particularem ipsorum praeclarissimorum seruitiorum et laude dignorum meritorum eorum recompensationem, intercessibili etiam supplicatione eiusdem Domini Episcopi, fidelis nostri culminis accedente, huiusmodi specialis gratiae praerogatiuam eisdem Saxonibus fecimus, quod ipsi a modo in antea, ad ampliores labores dicti Castri nostri, et seruitia impendenda, si aliqua Castro nostro in eodem forent imperfecta, non coarctentur; non per aliquem adstringantur. Item quia dictum Castrum nostrum non ad ipsorum fidelium Saxonum nostrorum onus et grauamen, sed magis ad ipsorum conseruationem vberiorem, et tuitionem salubriorem construi fecimus; eapropter promittimus et pollicemur, vt ipsos contra eorum antiquam libertatem, a predecessoribus nostris eis datam, et per nos confirmatam, cui praeiudicium generare nolumus in hac parte, ad aliqua dicto Castro seruitia exhibenda non arctabimus, aut compellemus, temporis in processu. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, praesentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis in Christo Patris, Domini Ladislai, Episcopi Veszprimiensis, reginalis Cancellarii, et aulae nostrae Vice-Cancellarii, dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M. CCC. LXX. quarto nonas Septembris, Regni autem nostri anno vigessimo nono. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Thoma Strigoniensi, fratre Stephano Colocensi, Vgulino Spalatensi, Nicolao Iadrensi, et Elia Ragusiensi archiepiscopis, Demetrio Varadiensi, Colomanno Iauriensi, Michaële Agriensi, Wilhelmo Quinqueecclesiensi, memorato, Stephano Zagrabiensi, Demetrio Transyluano, Iohanne Vaciensi, Dominico Chanadiensi, Petro Boznensi, Ladislao Nitriensi, Stephano Syrmiensi, Nicolao Tinniensi, Demetrio Nonensi, Nicolao Traguriensi, Stephano Pharensi, Valentino Macariensi, Matheo Sibinicensi, Michaële Scardonensi, et Portiua Segniensi Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias dei feliciter gubernantibus. Corbauiensi Sede vacante. Magnificis viris Domino Ladislauo, Duce Opuliensi, Regni nostri Palatino, Emerico Wayuoda Transyluano, Nicolao de Zeech Iudice Curiae nostrae, Iohanne Magistro Tauernicorum nostrorum, Simone Dalmatiae et Croatiae, Petro Zudar totius Sclauoniae, et Nicolao de Machou, Banis, Georgio Pincernarum, Paulo Dapiferorum, Iohanne Ianitorum et Stephano Agazonum nostrorum Magistris, ac eodem Ladislao Duce Comite Posoniensi, aliisque quam plurimis Comitatus Regni tenentibus et honores.

Fejèr, IX. 4. 218. — In estrasü ibid. pag. 242.

CXIX.

1370. 1370. Ludoviciu, regele Ungariei, acórdă protecţiunea sa tuturorŭ comercianţilorŭ, cari voru merge cu mărfurile lorŭ la *tîrgurile transilvane din Zelau şi din Marghita.*

Nos Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungariae, vobis vniuersis mercatoribus ac forensibus hominibus cum rebus mercimonialibus procedentibus, testimonio praesentium committimus, quatenus ad qualemcunque congregationem annualem in possessione Episcopali Transyluaniae Zilah vocatae, ex nostra annuentia in festo beatae Margaretae Virginis et Martyris celebrandam, et in possessione Magistri Nicolai, filii Laczk Margita nuncupata in eodem festo modo simili celebrari ex nostra commissione consuetam, quae quidem congregationes sibi inuicem continuantur, malueritis, quod vestro relinquimus arbitrio voluntatis, simul cum rebus vestris, et mercibus veniatis libere et negociationes vestras in emptionibus et venditionibus rerum vestrarum secure exerceatis ibidem; peractisque inibi negociationibus ad propria vel ad alia loca, ad quae tenditis pacifice procedatis sub nostra protectione et tutela speciali, rebus vestris et personis semper saluis. Et hoc volumus in foris et locis publicis palam facere proclamari; prout etiam aliis litteris nostris mediantibus, moderno sigillo nostro consignatis commisimus illud idem. Datum in eadem Zilah in festo natiuitatis beati Ioannis Baptistae. Anno Domini M.CCC.LXX.

Fejér, IX. 4. 222.

CXX.

1370. 1370. Ludoviciu, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* liberulŭ comerciŭ cu oraşulŭ Zara din Dalmaţia, fără se mai plătéscă altă vamă de cătŭ numai la Buda.

Nos Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungariae, fidelibus suis vniuersis, Prelatis, Baronibus, Comitibus Castellanis, Nobilibus, officialibus et alys cuiusuis dignitatis et status hominibus tributa inter Iadram et Brassouiam vbilibet habentibus et tenentibus, quibus presentes obstendentur, salutem et gratiam. Noueritis, quod nos vna cum Domina regina nostra genitrice charissima, et praelatis ac Baronibus nostris duximus ordinandum, et committendum pro commodo regnorum nostrorum, et suorum incolarum diligenti prehabita deliberatione, vt vniuersi mercatores et viatores cum rebus mercimonialibus procedentes a solucione tributorum ab eorum mercimonys de eadem Brassouia, in Iadram, et de ipsa Iadra in Brassouiam deferendis, cuiuscunque generis existant, facienda in via Iadren. liberi, absoluti prorsus sint, et habeantur. Ob hoc,

quod ydem in ipsa via Iadren. procedere asuescant, et exinde dictum regnum nostrum Hungarie rerum maritimarum copia habundet et exuberetur; excepta tamen sola tricesima, quam a rebus dictorum mercatorum Bude commisimus soluendam mercatores per eosdem nostre Maiestati. Quapropter fidelitati vestre vniuersitatis firmissimo regio sub edicto mandamus, quatenus Nicolao Scedlene, Iohanne dicto Toyhan, nec non Laurencio similiter Scedlini, ciuibus de ciuitate Brassouien. et mercatoribus eorumque familiaribus, ac ab ipsorum rebus et bonis mercimonialibus cuiusuis materiei, vel generis existant, de Brassouia in dictam Iadram ciuitatem nostram, et de Iadra in eandem Brassouiam presencium testimonio deferendis, nec non curribus et animalibus, super quibus, et cum quibus ducuntur, ac eorum ductoribus, nullum tributum recipere et exigi facere praesumatis, sed eosdem simul cum dictis rebus et bonis suis omnibus ac curribus et animalibus tam in eundo, quam in redeundo per loca vestra tributaria semper transire pacifice, et libere et sine omni tributi receptione permittatis; secus sicut nostram maiestatem offendere, et huiusmodi edicti ac institutionis nostre maiestatis transgressores effici formidatis, facere non ausuri, datum in villa Scemniche Zoliensis die crastino festi beati Petri ad vincula. Anno Domini M.CCC.LXX.

Fejér, IX. 4. 227.

CXXI.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă vameşilorŭ din Croaţia, ca se lase liberi pe *comercianţii din Sibiiŭ*, se pótă călĕtori cu mărfurile lorŭ până la Zara în Dalmaţia, fără se mai plătéscă altă vamă de cătŭ numai o singură dată la Buda. 1370.

Lodouicus vniuersis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, nobilibus, et possessionatis hominibus, specialiter banis Sclauoniae, Dalmatiae, et Croatiae, eorumque Castellanis, et officialibus, tributum in terris, quam super aquis a Buda vsque Iadram habentibus, in quibuslibet locis constitutis regiisque (nostris) et eorum tributariis, praecipit, quatenus de omnibus rebus, quas ciues et hospites de ciuitate Zibiniensi Transiluana de Buda versus Iadram vel de Iadra, aut aliis Dalmatiae partibus versus Budam, causa venditionis seu commutationis deferunt, vel deferri faciunt, in eundo, et redeundo, nullum tributum praeter tricesimam Budae soluendam recipere et exigere audeant. (In ingressu litterarum Rex ait) Noueritis quod nos matura deliberatione cum Domina regina genitrice nostra carissima, ac praelatis et baronibus nostris praehabita, eorumdemque consilio volentes, vt ad partes regni nostri Dalmatiae et Croatiae, quas a Tyrannicis nostrorum aemulorum manibus, Deo auxiliante, recuperando, sub nostram reduximus fidelitatem, pleno iure omnibus merca-

toribus regni nostri libera via pateat et secura, regnumque nostrum Hungariae rebus maritimis et Dalmatiae locupletetur, et exaltetur, statuimus committentes, vt omnes Mercatores regni nostri, Cibinien. quam alii res ipsorum mercimoniales, cuiuscunque generis vel specie, existant, siue pedagiae etc. Anno Domini MCCCLXX. festo B. Matthaei Apostoli.

Fejér IX. 4. 234.

CXXII.

1370 1370. Papa Urbanŭ V. felicită pe *Dómna Clara, vĕduva voivodului Alexandru din Ţéra-românéscă*, fiindŭ-că a convertitŭ la religiunea catolică pe fica sa, pe împĕrătésa Bulgarieĭ, şi o rógă, se întórcă la credinţa catolică şi pe cealaltă fică a sa, pe Anca, regina Serbiei.

URBANUS EPISCOPUS etc. Dilecte in Christo filie nobili mulieri Clare, relicte quondam Alexandri Wayvode in Wlachia vidue, salutem etc. Letamur in domino, Dilecta filia, sibique gratias agimus ex intimis nostri cordis, quod sicut fidedigna relatione didicimus, tu Spiritus Sancti lumine illustrata, et per eximie devotionis opera et multiplicium virtutum exercitium iugiter altissimo famularis, et inter alia Carrissimam in Christo filiam nostram . . . Imperatricem Bulgarie Illustrem, natam tuam, a scismate ac erroribus hereticalibus, in quibus diutius fuerat, retraxisti: verum quia habere diceris alteram natam videlicet Ancham reginam Servie Illustrem, adhuc in similibus scismate ac erroribus permanentem, caritatem tuam excitamus ac hortamur attentius et rogamus, quatenus ut multos lucri facias domino Iesu Christo, dictam Reginam, aliasque utriusque sexus personas, scismate ac heresibus maculatas, ad prefate fidei, extra quam non est salus, coneris convertere puritatem. Ceterum devotionem tuam ex eo, quod beatos apostolos Petrum et Paulum eorumque basilicas et nos etiam de calicibus aureis et paramentis pretiosis pro divinis obsequiis honorasti, digne commendationis attollentes preconio, liberalitati tue proinde gratiarum referimus actiones. Datum Rome apud sanctum Petrum XIV. Kal. Februarii. Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. com. fol. 20.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. 95. — Acelaşi documentŭ la Fejér, IX. 7. 294.

CXXIII.

1370. Papa Urbanú V. rógă pe *Vladu, voivodulu Țerei-românesci,* se se întórcă la unitate cu biserica Romei, fiindu-că atunci are se fie unu atletu și mai victoriosu alu lui Christu. 1370.

URBANUS EPISCOPUS etc. Nobili viro Latizlao Wayvode Vlachie, gratiam in presenti, per quam obtineat gloriam in futurum. Superni pastoris, qui sue immense caritatis beneficio, ut omnes oves salvas faceret, unumque esset ovile et unus pastor, de celis descendit in mundum, se immolans pro eisdem, vices licet immeriti gerentes in terris, oves errabundas et devias, illas presertim, quas sive in rectam viam sive in deviam sequuntur alie, prout possibilitas nobis ex alto conceditur, ad ipsum ovile reducere procuramus. Sane fide dignorum relatione percepimus, quod licet eiusdem pastoris, videlicet domini nostri Iesu Christi, fidem profitearis, tamen extra ovile prefatum, scilicet gremium et obedientiam sacrosancte Romane ac catholice et apostolice ecclesie, matris et magistre cunctorum fidelium, extra quam non est salus, ex antiquo scismate in te a tuis antiquis predecessoribus derivato, moraris et multiplicibus erroribus involutus existis, nichilominusque credens forte te in statu salutis existere, impios Turchos catholice fidei hostes pro dei et prefate sedis reverentia persequeris et tuos reputas inimicos. Sed dolemus ab intimis, si non certas legitime, cum non nisi certamen exercenti legitimum corona eterni premii secundum doctorem gentium tribuatur, tantoque ferventius tuam salutem gliscimus, quanto, si in toto corde tuo convertaris ad dominum, futurus victoriosior Christi pugil verisimiliter extimaris. Quare magnificentiam tuam hortamur in domino et obsecramus per viscera misericordie Dei nostri, quatenus relictis scismate et erroribus universis, per instructionem catholicorum et religiosorum virorum, quorum multi in tuo dominio, presertim ex operatione dilecte in Christo filie nobilis mulieris Clare, noverce tue, non solum catholice, sed claris dicte fidei et virtutum meritis insignite moram trahere asseruntur, ad ovile prefatum securus advenias, in eo cum aliis Christi fidelibus perpetuo permansurus et salutis eterne premia recepturus. Nos enim, si hoc fideliter et sincere effeceris, te ut filium dilectissimum habere proponimus, ac tibi in tuis et terre tue negotiis apostolice sedis favoribus assistere gratiose. Datum Rome apud sanctum Petrum VI. Idus Aprilis. Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. de Curia fol. 70.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. 97.

CXXIV.

1370. 1370. Papa Urbanŭ V. scrie episcopilorŭ din Bohemia şi din Polonia, că *Laţĭcu, voivodulŭ Moldovei*, doresce a se întórce la unitate cu biserica Romei dimpreună cu întregŭ poporulŭ seŭ, şi cere de la pontificele, ca se le numéscă unŭ episcopŭ catolicŭ în oraşulŭ Siretŭ. Pontificele ordónă prelaţilorŭ numiţi mai susŭ se cerceteze, dacă Laţĭcu doresce întru adevĕrŭ, ca se îmbrăţişeze credinţa catolică, şi în casulŭ acesta dênşii se înalţe oraşulŭ Siretŭ la rangulŭ de cetate, ér' biserica de acolo la rangulŭ de biserică episcopală.

URBANUS EPISCOPUS etc. Venerabilibus fratribus . . . Archiepō Pragensi et . . . Vratislaviensi ac . . . . Cracoviensi. Epīs sal. etc. Super caulam gregis dominici licet insufficientibus meritis a domino constituti, oves errantes ad eam reducere et custodire reductas apostolice sollicitudinis studio, prout nobis ex alto permittitur, procuramus; et cum hoc per nos ipsos propter locorum distantiam et ovium multitudinem nequeamus efficere, viros idoneos in nostros ad id cooperatores assumimus, illisque, cum expedit, gregis partem et loca propria deputamus, ut tanto magis in eis custodiendis proficiant, quanto specialiorem curam super illis se noverint accepisse. Sane nobilis vir Laczko dux Moldaviensis, partium seu nationis Wlachie, nouis per dilectos filios Nicolaum de Melsac et Paulum de Swidinicz ordinis fratrum Minorum professores notificare curavit, quod ipse et suus populus ducatus seu terre Moldaviensis licet christianitatis nomine gloriantur, tamen ipsi et eorum progenitores scismatici fuerunt hactenus et existunt; sed quorundam fratrum Minorum predicationibus et doctrinis inducti abnegare volunt omne scisma profiterique sanctam fidem, quam catholica et apostolica ecclesia tenet, docet et predicat, ac nobis et successoribus nostris Romanis pontificibus et sancte Romane ecclesie humiliter obedire ac intendere de cetero, prout alii catholici principes et populi obediunt et intendunt: nobisque idem dux humiliter supplicavit, quod oppidum suum Ceretense, Halecensis diocesis, spacio magno terrarum diffuse, cui preest Episcopus scismaticus, cuius ecclesia Halecensis est in Russie partibus, scismaticorum videlicet, constituta, utique insigne ac incolarum multitudine copiosum et alias aptum decorari insignibus civitatis, in civitatem erigere ac civitatis insignire vocabulo, et eidem Episcopum preficere catholicum, qui ipsos ducem et populum instruat et conservet in dicta fide catholica, et alia oportuna circa hec facere dignaremur. Nos igitur ad salutem animarum predictorum ducis et populi contra crucis hostes asserentium iugiter se pugnare, quos ab erroribus et scismate predicto revocare cupimus, augmentumque prefate fidei plenis affectibus aspirantes, sed de premissis nobis expositis notitiam non habentes, fraternitati vestre, de quorum fidelitate ac circumspectione in hiis et aliis plenam in domino fiduciam obtinemus, de fratrum nostrorum consilio per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios viros fideles catholicos et prudentes, si prefatos Laczkonem et populum repereritis velle firmiter, pure, simpliciter, humiliter et reverenter fidem catholicam suscipere prelibatam, quos, si opor-

teat, ad hoc vestris doctrinis et predicationibus inducatis, et per alios viros catholicos in ipsa fide peritos procuretis induci, postquam ipsi seu aliqua pars eorum, de qua vestre discretioni videbitur expedire, abnegaverint omne scisma et eandem fidem devote susceperint, et eam professi fuerint secundum formam, quam vobis sub bulla nostra transmittimus, dictum oppidum Ceretense ac totam predictam terram seu ducatum Moldaviensem ab omni potestate, dominio, superioritate et iurisdictione ordinaria et diocesana et subiectione Episcopali prefati Episcopi Halecensis, seu gerentis se pro Episcopo Halecensi, ac ecclesie Halecensis et cuiuslibet alterius persone ecclesiastice in ipsius oppido et terra seu ducatu quamcunque spiritualem seu ecclesiasticam potestatem, sive iurisdictionem se pretendenti habere, et eius ecclesie seu dignitatis totaliter in perpetuum eximatis, et etiam liberetis, constituentes et ordinantes, quod solum et immediate sancte sedi apostolice in spiritualibus subsit : ac deinde prefatum oppidum in Civitatem erigatis et Civitatis vocabulo decoretis, ac totam dictam terram seu ducatum Moldaviensem, in quantum ad prefatum ducem pertinet, eidem civitati pro diocesi assignetis, et etiam deputetis, et ipsam diocesim certis terminis limitetis, et si ecclesia ibidem sit ad hoc congrua, illam in cathedralem et Episcopalem etiam erigatis. Si vero non sit ibidem talis ecclesia, unam ecclesiam infra ipsum oppidum in loco ad hoc congruo et honesto, et alias apto, fieri seu fabricari decenti opere faciatis sub vocabulo beati Petri Apostoli vel alterius sancti, de quo iidem dux et populus contententur, dote competenti et substentacione sui presulis per ipsum Laczkonem, vel alios ipsi cathedrali ecclesie primitus assignata, huiusmodique ecclesiam consecretis et in ea canonicatus, prebendas, dignitates, personatus et officia ac capellam clericorum secularium vel religiosorum, prout vobis magis expedire videbitur, creetis et ordinetis, et hac vice duntaxat instituetis personas idoneas in eisdem, ipsisque personis huiusmodi canonicatus, prebendas, dignitates, personatus et officia cum omnibus iuribus et pertinentiis suis auctoritate apostolica conferatis, et provideatis etiam de eisdem; ac in eadem ecclesia edatis statuta rationabilia et honesta, et alia in ipsis ecclesia ac civitate et diocesi, donec antistitem habuerint consecratum, faciatis et constituatis, que loci ordinarius de iure facere posset, et que pro salute animarum ac conservatione et ampliatione dicte fidei eidem vestre discretioni utilia et expedientia videbuntur; contradictores etc. Non obstante, si aliquibus communiter vel divisim a sede apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam vel expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum apud Montemflasconem IX. Kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII, com. fol. 129.

Theiner. Mon. hist. Hung. II. 99. — Fejér, IX. 4. 246. Id. IX. 7. 295.

CXXV.

1370. 1370. Papa Urbanŭ, V. scrie episcopilorŭ din Bohemia şi din Polonia, că *voivodulŭ Laţcu din Moldova*, care doresce a se întórce la religiunea catolică, a cerutŭ ca episcopŭ în Moldova pe călugărulŭ minoritŭ Andreiŭ din Cracovia; şi-i învită se cerceteze, dacă călugărulŭ Andreiŭ e capabilŭ se guverneze biserica Moldovei, şi în casulŭ acesta se-lŭ consacreze ca episcopŭ alŭ Siretului.

URBANUS EPISCOPUS etc. Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Pragensi et . . . Wratislaviensi ac . . . Cracoviensi Episcopis, salutem etc. Summi dispositione Rectoris ad regimen universalis ecclesie deputati curis assiduis angimur et assidua meditatione pulsamur, ut esclesiis singulis pastor accedat idoneus et Rector providus deputetur, qui populum sibi commissum sciat non solum doctrina verbi, sed exemplo boni operis informare. Hodie siquidem per nos accepto, quod nobilis vir Laczko Dux Moldaviensis ac populus sui ducatus, qui licet christianitatis nomine gloriarentur, tamen scismatici fuerant et adhuc erant, quorumdam fratrum ordinis Minorum predicationibus inducti abnegare volebant omne scisma et profiteri sanctam fidem, quam apostolica et catholica tenet ecclesia, ac pro parte ipsius Ducis nobis humiliter supplicato, ut oppidum suum Ceretense Halecensis diocesis in civitatem erigere et civitatis vocabulo insignire, ac ipsi Episcopum catholicum, qui ipsos ducem et populum in dicta fide instrueret et nutriret, preficere dignaremur, nos vobis per nostras litteras dedimus in mandatis, ut si prefatus Dux et populus vellent firmiter, pure ac simpliciter fidem suscipere prelibatam, dictum oppidum, postquam predicti Dux et populus seu aliqua pars eorum, de qua vobis expediens videretur, abnegassent omne scisma et dictam fidem devote suscepissent et eam professi fuerint, in civitatem erigere et oppidum ipsum civitatis vocabulo decorare, ac ibidem ecclesiam cathedralem constituere seu fieri facere studeretis, prout in eisdem litteris plenius continetur. Cum itaque postmodum pro parte dicti Ducis expositum fuerit coram nobis, quod, si prefatum oppidum per vos in civitatem erigi et ibidem huiusmodi ecclesiam constitui seu fieri contingat, ut prefertur, dilectus filius Andreas de Cracovia dicti ordinis fratrum Minorum professor, in sacerdotio constitutus, utilis et idoneus esset ad regimen dicte ecclesie, cum facta seu in cathedralem constituta extiterit, ut prefertur: nos cupientes eidem ecclesie, si premissa fieri contingant, de persona idonea provideri, qui sciat, velit et valeat predictam ecclesiam ac populum sibi commissum salubriter regere et feliciter gubernare, sed de ipsius Andree meritis et idoneitate notitiam non habentes, fraternitati vestre, de qua in hiis et aliis fiduciam gerimus in domino specialem, per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum de persona dicti Andree, si eum utilem et idoneum ad regimen dicte ecclesie esse repereritis; alioquin de alia persona utili et idonea, super quo vestras conscientias oneramus, eidem ecclesie, cum, ut permittitur, facta seu constituta fuerit, hac vice auctoritate nostra provideatis, preficientes eandem personam

ipsi ecclesie in Episcopum et pastorem, curam et administrationem ipsius ecclesie sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo; et nichilominus unus vestrum, adscitis et in hoc sibi assistentibus duobus vel tribus aliis catholicis antistitibus, gratiam et communionem apostolice sedis habentibus, eidem persone, de qua prefate ecclesie providebitis, munus consecrationis impendat. Volumus autem, quod ille ex vobis, qui eidem persone prefatum munus impendet, postquam illud impenderit, ab eadem persona nostro et ecclesie Romane nomine recipiat fidelitatis debite solitum iuramentum iuxta formam, quam sub bulla nostra mittimus interclusam, quodque ille ex vobis, qui prefatum munus, ut prefertur, dicte persone impendet, formam iuramenti, quod ipsa persona prestabit, nobis de verbo ad verbum per ipsius persone patentes litteras eius sigillo signatas per proprium nuntium quantocius studeat destinare. Datum apud Montemflasconem IX. Kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. com. fol. 131.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 101.

CXXVI.

1370. Papa Urbanŭ V. învită pe Nicolae Melsacŭ, profesorulŭ călugărilorŭ minoriţi, să trimită 25 călugări în Rusia, în Litvania şi *Moldova*, pentru propagarea credinţei catolice. 1370.

URBANUS EPISCOPUS etc. Dilecto filio Nicolao dicto Melsac ordinis fratrum minorum professori, salutem etc. Ad excolendum Dominicam vineam in partibus Ruscie, Lituvanie et Walachie, quas scismatici et gentiles inhabitant, multos mittendos operarios necessarium extimantes, illos ad hoc aptos et promptos per personas discretione et fidelitate pollentes recipi cupimus et apostolica solicitudine procuramus. De tuis igitur circumspectione ac fidelitate nobis fidedigno testimonio commendatis gerentes in domino fiduciam pleniorem, tibi viginti quinque fratres ordinis minorum, cuius professor existis, quos vita, discretione et literatura idoneos ad hoc fore putaveris, et de quibus cum personis eiusdem ordinis vel aliis quibuscumque te valeas informare, de quibuscunque nationibus et conventibus assumendi et recipiendi ac ducendi seu mittendi ad easdem partes, in quibus moram longam traxisse asseris, eisdemque fratribus, postquam per te assumpti fuerint et recepti, ad easdem partes proficiendi, in eisdem morandi pro propagatione et conservatione catholice fidei fideliter laborando, quorumcumque suorum prelatorum seu superiorum licentia minime requisita, non obstantibus regula et constitutionibus prefati ordinis et aliis contrariis quibuscunque, plenam concedimus tenore presentium facultatem. Datum apud Montemflasconem II. Nonas Augusti. Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. com. fol. 144.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 102. — Fejér, IX. 4. 248.

CXXXII.

1370. 1370. Papa Grigorie XI. învită pe regele Ludovicŭ din Ungaria se încépă cătŭ mai în grabă *resbelulŭ asupra Turcilorŭ*, şi ordónă pentru scopulŭ acesta clerului din Ungaria se plătéscă dişme din veniturile bisericesci.

Gregorius XI. PP. Ludovico, regi Hungariae bellum contra turcas proponit, ad huncque finem decimas a clero Hungariae, ac Dalmatiae pendendas iniungit, thesaurariis eatenus constitutis. An. MCCCLXX.

Fejér, IX, 6. 155.

CXXVIII.

1370. 1370. Nobilimea din comitatulŭ Caraşului, în Bănatŭ, proscrie pe mai mulţi *chinezi şi iobagi români* de acolo, şi le confiscă moşiile.

Nos ladislaus dux Opulye Regni Hungarie palatinus et Judex Comanorum, Memorie commendamus, Quod cum nos regia celsitudo multiplicatis malefactoribus et regni sui depredatoribus ad quas scilicet Comitatus regni ad congregaciones generales celebrandas sua regia auctoritate nostrique palatinatus officy debito requirente destinasset. Nosque inter ceteros Hungarie regni Comitatus vniuersitati nobilium et aliorum cuiusuis status et condicionis hominum Comitatus de Crassou pro compescendis furibus et latronibus ac quibuslibet malefactoribus extirpandis cuilibet querulanti iusticia impendenda congruenti feria secunda proxima post festum beatorum Phylippi et Jacobi apostolorum prope Civitatem Mezeusomplyo congregacionem celebrassemus generalem In ipsaque congregacione nostra vniuersitatem nobilium dicti Comitatus Johannem filium ladislai fily Pousa Johannem dictum Babig Andream dictum Torma Dyonisium dictum Kepe Thomam dictum dyakolch Petrum filium laurency Nicolaum de . . .usnuk, petrum filium Gegus Stephanum de Bayton ladislaum filium Galli Nicolaum filium Andree et Thomam filium Cosme de Jeneu pro Juratis assessoribus nobis petiuissimus assignari Tandem ydem Jurati assessores vnacum petro filio Chulnuk vicecomite Emerico filio Johannis de Helymba Georgio rufo Symone filio Heym de Teyed et Mychaele filio petri de feyereghaz Judicibus nobilium eiusdem Comitatus ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro regi sueque sacre Corone regie conseruandam in eo vt cunctis iusticiam obseruarent veritatem non opprimerent falsitatemque non rectificarent et quoslibet malefactores nobis nomina enarrarent tacto dominice crucis ligno prestitam habito interse deliberatiuo tractatu. Prosa Jobagionem magistri ladislai fily Galli de vmur in possessione eiusdem Kundench commorantem . . . . . magistrum ladislaum in possessione sua dench residentem Benedictum dictum Orrus Jobagionem ipsius magistri ladislai in dicta villa dench commorantem Tomam rufum in Ciuitate Mezeusomplyo

residentem Jobagionem domini Regis Johannem filium abrache in dicta Ciuitate commorantem Hranoya Ke(nez)ium Jobagionem Regalem in villa Zuhor commorantem hospitem furum, ladislaum filium Brata Kenezium Jobagionem regalem in villa Zcepteleky residentem similiter hospitem furum, Bratak similiter Jobagionem regalem in villa Soma et pertinencys Erdsomplyo commorantem, Valentinum filium (Nicolai?) Kenezium Jobagionem regalem in villa petri fily Balk in pertinencys Borzwafeu commorantem, Bratyzlou et Bucha Jobagiones magistrorum Benedicti et petri filiorum Pauli fily Heem in villa Radymlya residentes, vanchuk in quarta filiali in possessione Doman commorantem, drugan Jobagionem regalem in villa Basta ad Castrum Erdsomplyo pertinens commorantem, Ladislaum fa. . . . Jobagionem regalem in Moxond residentem, Andream filium Thome dicti Kutus diuagantem Jacobum filium Kopaz latitantem, Choga et Petrum filium Thodor in villa Hom commorantem Jobagiones francisci fily magistri Konya condam Bani Ztoyk et Woyk filium eiusdem Jobagiones dicti francisci in villa Ters commorantes hospites furum Bakaan latitantem Boguzlou diuagantem Radouch in villa Bozyas Jobagionem Nicolai fily Nicolai de Jank residentem, Rada filium Mycos in villa Hom commorantem Jobagionem predicti francisci fily magistri Konya et Wolp filium Ztyrw Jobagionem domini regis in villa Nouak commorantem Mychaelem fratrem predicti Bucha Jobagionem regalem in villa Kuzegh residentem ad castrum Galambuch pertinentem Kychyn filium Nogyhna diuagantem Rados filium Tyseu Jobagionem regalem in villa Teremfeu residentem farkas alio nomine faryan veytyh Benche Buchan et lucasium diuagantes, Ztoyan filium Bratyzlou in villa Karalus in pertinencys Ciuitatis Somplyo residentem, demetrium dictum Bychench et drusoya Jobagyones Thome in villa sua Matyaz vocata residentem, Mykola in villa Kygyos residentem, cusorem falsorum denariorum ladislaum fratrem predicti Mykola circa magistrum Karapch commorantem falsorum denariorum cusorem ladislaum filium Kragni Jobagionem regalem in villa Kragunfalua residentem in pertinencys ad Ilyed hospitem furum Ratk Jobagionem ipsius petri fily Heem in villa Egurzeg residentem Gozcyn diuagantem dobra Jobagionem Georgy fily . . . . . quondam Wayuode in villa Teyed commorantem Ztoha diuagantem Buda et Haal Jobagiones regales in villa almas residentes Sysa vagabundum dobray et prodan filio Balkonya ac pryan Jobagiones regales in villa Herczek commorantes v. . . dictum et d. . . diuagantem Wolha Jobagionem Zemere in villa Talyanfalwa residentem Syuka filium Ztanyzlou latitantem Thomam dictum . . . .az Jobagionem . . . . . commorantem Horgach Jobagionem fily Nicolai de villa Chazarteteu commorantem Basylium (?) et Lukasium filium Maladin diuagantes, veze vagabundum Ladislaum f. . . . . drayany et Rada fratrem eiusdem diuagantes valentinum filium Lukachi latitantem . . . . . H . . . . . Zla . . . . . Blasium Jobagionem magistri petri fily Heem in Egurzegh commorantem Rad. . . . . in villa Rad. . . . in villa . . . .yuk commorantem Olyad filium dragoya latitantem Kya filium druguzlou . . . . . commorantem . . . . . Michael dictus Buka in villa gylelues? residentem . . . . et Mekenye filium Kur..og.am in Me-

zeusomplyo commorantem pro publicis furibus . . . . . malefactoribus . . . . entes ad debitam vindictam proscri . . . . .andam nobis in eorum registo assignarunt quiquidem proscripti malefactores Juris et iusticie . . . . allegantes ad eandem congregacionem nostram venire vel mittere et juri parere non curarunt, vnde nos simul cum predictis vicecomite et iudicibus nobilium et iuratis assessoribus . . . . . eosdem proscriptos (lipsescŭ trei cuvinte) sentencia et amissione omnium possessionum proprietatum et bonorum suorum vbilibet existencium vigore presencium decreuimus et committimus conuictos dy . . . . ne ipsorum proscriptorum malefactorum . . .an qu de regno . . . . . Commisimus vt unicuique et apud quoscunque ydem proscripti malefactores (cele dóue cuvinte din urmă sunt punctate în originalŭ) tam in tenutis Castrorum et Ciuitatibus quam in villis liberis regalibus et reginalibus ac possessionibus nobilium ydem proscripti malefactores aut singillatim quispiam eorundem per quoscunque vel per quemcunque poterint reperiri extunc eosdem quilibet interficiendi suspendendi et quolibet supplicio feriendi ac bona et res eorundem quaslibet pro se habendi et reservandi habeant facultatem, Nec quisquam ex ipsis et cognacionibus eorundem proscriptorum vllo vnquam tempore super interfeccionibus et abalienacionibus bonorum suorum contra interfectores eorundem materiam valeant suscitare quescionem aliqualem Nos itaque vicecomes et Judices nobilium dicti Comitatus premisse congregacionis ipsius domini palatini interfuimus et omnia premissa cum eodem domino palatino communi consensu ordinantes In horum omnium testimonium Sigilla nostra iuxta sigillum ipsius domini palatini presentibus duximus apponenda. Datum septimo die congregacionis nostre predicte in loco memorato, anno domini M^{mo} CCC^{mo} septuagesimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. 96.

CXXIX.

1370. 1370. Amintire despre *Voivodulŭ Radulŭ* din Cuiesci, în Bănatŭ.

Nos magister Johannes filius Stephani, Castellanus de Haram et vicecomes Comitatus de Krasow, ac Judices nobilium de eodem, damus pro memoria, quod magister dionisius filius Nicolai, de Vruzapati, officialis magistri Petri fily Pauli fily Heem in persona eiusdem domini sui ad nostram accedendo presenciam nobis protestando dixit tali modo quod Radul Vayuada Comes de Kuuesd feria quinta proxima nunc preterita ante festum Natiuitatis virginis gloriose propria sua potencia et temeritate de possessione predicti domini sui Belenus vocata misisset quinque argenas feni quod dicitur Kalangia auferri fecisset Igitur a nobis sibi dari ad inquisicionem sue ueritatis sibi dari (sic) nostrum postulauit hominem nos uero Bedictum filium Petri de Zakadag ad premissa exsequenda duximus dirigendum, qui demum ad nos

reuersus nobis fideliter dixit istomodo, quod ab omnibus quibus decuisset pallam et oculte nobilibus et ignobilibus de premissis talem sciuisset ueritatem quod queremonia sew protestacionis eius eiusdem magistri petri suomodo vt premittitur facta fuisse per ipsum Radul vaivadam pure sciuisset. Datum in Mezewsomplio in festo beati Mathei apostoli et evangeliste anno domini M° CCC^mo LXX^mo.

(În dosŭ: Pro magistro Petro filio Pauli fily Heem contra Radul Wayuodam super recepcione quinque argene quod dicitur Kalangia Inquisitoria).

CXXX.

1370. Ludovicŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Romanŭ şi pe Ladislaŭ, fiii lui Struza*, în chineziatele lorŭ din districtulŭ Caransebeşului. 1370.

Lodovicus Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, Princeps Sallernitanus et Honoris Montis Sancti Angeli Dominus. Omnibus Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris, presencium noticiam habituris, Salutem in omnium Saluatore. Regia sublimitas inmensitas et largissima benignitas, solet suos subditos ad gradus provehere alciores, Subditi enim in virtute boni Presidentis tunc letantur, cum eos extollit honoribus, ditat Possessionibus, et dotat regalis munificencie donatiuis. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod Roman et Ladislaus, fily Struza, fideles Olachy Nostri, ad nostram presenciam accedentes, eorum fidelitatibus et seruicys in diuersis Nostris negocys iuxta possibilitatis eorum quidditatem Nostre Maiestati exhibitis, seriatim declaratis, quasdam duas possessiones nostras Regales, in Capite duorum fluuiorum Mothnuk nominatorum in Districtu Karansebus existencium per prefatum Struza Patrem ipsorum, sub nomine sui Keneziatus dudum ibidem locatas, populorum et habitatorum Copia decoratas, per ipsosque nomine nostro Regio, hactenus possessas et Conseruatas, a nobis sibi: Item Petro, Gruban et Michaeli, filys Dionysii, fily eiusdem Struza: Nec non Michaeli, Dionysio et Zacharie, filys Iwan, fily predicti Struza, fratribus ipsorum Patruelibus dari et conferri perpetuo postularunt. Nos itaque, qui ex suscepti Regiminis nostro officio animo metiri pietatis debemus merita singulorum pensatis fidelitatibus et obsequiosis famulatibus predictorum filiorum Struza, quibus ipsi in plerisque nostris et Regni nostri negocys, sicut prosperis, sic et aduersis, Cum sumpma sollicitudine, euigilanti Cura, et omni fidelitatis fauore, iuxta exigenciam possibilitatis ipsorum studuerunt nostre Celsitudini Complacere, volentes premissis seruicys eorum gratuito occurrere cum fauore, Ipsosque Regio prosequi donatiuo, predictas duas Possessiones nostras Regales in Capite predictorum fluuiorum Mothnuk nuncupatorum, in districtu Karansebus

existencium sitas et per predictum Struza Patrem ipsorum ibidem situatas, populatas, et locatas, omni eo Jure et Titulo, quo eedem ad nostram collacionem pertinere dinoscuntur, eisdem Romano et Ladislao filys Struza nec non prenotatis filys Dionysy, et filys Iwan fratribus ipsorum Patruelibus, eorumque Heredibus, Successoribus, et posteritatibus vniuersis, Cum omnibus ipsarum vtilitatibus, Juribus, fructuositatibus, et pertinencys vniuersis, sub eisdemque metis et distinccionibus metarum, quibus ab olim per prefatum Patrem eorum, et per Consequens ipsos hactenus habite extiterunt et possesse, Noue Donacionis nostre Titulo dedimus, donauimus, et contulimus, Jure perpetuo et irreuocabiliter per eosdem possidendas, tenendas et habendas. Saluo Jure alieno. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus literas nostras priuilegiales pendentis et authentici Sigilli nostri novi dupplicis munimine roboratas. Datum per manus Venerandi in Cristo Patris Domini Ladislai Episcopi Wesprimiensis Reginalis Cancellary, et Aule Nostre Vice Cancellary dilecti, et fidelis nostri, Anno Domini Millesimo Trecentesimo Septuagesimo, Decimo kalendas Octobris Regni autem nostri Anno Vigesimo Nono. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Thoma Strigoniensi, fratre Stephano Colocensi, Wgulino Spalatensi, Nicolao Jadrensi, et Elya Ragusiensi Archiepiscopis: Demetrio Waradiensis, Michaele Agriensis, Colomano Jauriensis, Wilhelmo Quinque Ecclesiensis, Stephano Zagrabiensis, Johane Waciensis, Dominico Chanadiensis, Demetrio Transyluanensis, Ladislao Nitriensis, Petro Boznensis, Stephano Syrimiensis, Nicolao Tyniniensis, Demetrio Nonensis, Nicolao Traguriensis, Stephano Farensis, Jacobo Macariensis, Matheo Sibinicensis, Michaele Scardonensis, et Portiua Sennensis Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias dei feliciter gubernantibus, Corbauiensi sede vacante, Magnificis viris Dominis Ladislao Duce Opulie Regni nostri Palatino, Emerico Wayuoda Transyluano, Comite Nicolao de Szeech Judice Curie nostre Johanne Magistro Thauarnicorum nostrorum, Simone Regnorum Dalmacie et Croacie, Petro Zudar tocius Sclauonie et Nicolao de Machou Banis, Georgio Zudar Pincernarum, Paulo Dapiferorum, Johanne Janitorum et Stephano Agazonum nostrorum magistris ac eodem Domino Ladislao Duce Comite Posoniensi, et alysque quam pluribus Comitatus Regni nostri tenentibus et honores.

Pesty, Krassó vármegye története, III. 101.

CXXXI.

1371. 1371. Florianŭ, episcopulŭ Cracoviei, adeveresce, că dênsulŭ dimpreună cu alţi doi episcopi din Polonia, au sfinţitŭ pe călugărulŭ minoritŭ, *Andreiŭ*, ca *episcopŭ alŭ Siretului.*

In Christi nomine amen. Sub anno nativitatis domini M.CCC.LXXI. Indictione nona, in die IIII. mensis Augusti Pontificatus sanctm̄i in Christo patris et domini nostri, domini Gregorii divina dei providencia pp. XI. (anno I.) horarum

vesperarum vel quasi, in domo habitationis fratrum Minorum in civitate Lemburgii, in mei publici notarii et testium subscriptorum presencia ad hoc vocatorum Reverendus in Christo pater dominus Andreas Episcopus Czeretensis, frater ordinis Minorum, legit, presentavit et exhibuit quandam litteram in pergameno conscriptam Venerabilis in Christo patris domini Floriani Episcopi Cracoviensis, mandans eandem litteram per me notarium infrascriptum publicari, transumi, redigi, exemplari et fideliter copiari. Cui quidem littere appensum existit sigillum rotunde figure, ad tergum de cera alba, ad faciem vero rubea, in filis duplicis serici dependentis ruffi et viridi colorum. In cuius sigilli medio ymago episcopalis, tenens curvaturam in sinistra manu, et cum dextra duobus digitis signando, inferius vero clippeus cum tribus hastis apparebant. In cuius circumferencia cruce imposita hee littere legebantur: Sigillum Floriani Episcopi Cracoviensis. Cuius littere tenor talis noscebatur. In Christi nomine amen. Ascensurus in celum dominus Ihesus Christus curam sancte ecclesie sponse sue commisit beatis apostolis et eorum sequacibus, Episcopis gloriosis, disponens eosdem pro labilitate condicionis humane iuxta . . . . . subditorum: quibus etsi plurimum gracie divine debeatur in assecucione tanti apicis, tamen potestatis plenitudo eiusdem in collacione sacri pontificalis ordinis condonatur. Eapropter nos Florianus divina et apostolice sedis providencia Episcopus Cracoviensis ad universorum deducimus noticiam per presentes, nos habuisse, et cum ea qua decet reverencia recepisse litteras apostolicas Sanctissimi in Christo patris et domini domini Urbani pape quinti, quarum tenor sequitur in hec verba. Urbanus episcopus servus servorum dei, Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Pragensi et Wratislauiensi ac Cracoviensi Episcopis, Salutem et apostolicam benedictionem. Summi dispositione rectoris ad regimen universalis ecclesie deputati curis assiduis angimur, et assidua meditatione pulsamur, ut ecclesiis singulis pastor accedat ydoneus et rector providus deputetur, qui populum sibi commisum sciat non solum doctrina verbi, sed exemplo boni operis informare. Hodie siquidem per vos accepto, quod nobilis vir Laczko Dux Moldaviensis ac populus sui ducatus qui licet christianitatis nomine glorientur, tamen scismatici fuerant hactenus et adhuc erant, quorundam fratrum ordinis Minorum predicacionibus inducti abnegare volebant omne scisma et profiteri sanctam fidem, quam Apostolica et Catholica tenet Ecclesia, ac pro parte ipsius ducis nobis humiliter supplicato, ut opidum suum Czerethense Halecensis dyocesis in civitatem erigere et civitatis vocabulo insignire, ac ipsi Episcopum katholicum, qui ipsos ducem et populum in dicta fide instrueret et nutriret, preficere dignaremur. Nos vobis per nostras litteras dedimus in mandatis, ut si prefati dux et populus vellent firmiter, pure ac simpliciter fidem suscipere prelibatam, dictum opidum, postquam predicti dux, populus seu aliqua pars eorum, de qua vobis expediens videretur, abnegassent omne scisma et dictam fidem devote suscepissent et eam professi fuissent, in civitatem erigere et opidum ipsum civitatis vocabulo decorare, ac ibidem Ecclesiam kathedralem constituere seu fieri facere studeretis, prout in eisdem litteris plenius continetur. Cum itaque postmodum pro parte dicti ducis expositum fuerit coram vobis, quod si prefatum opidum per vos in civitatem erigi et ibidem talem Ecclesiam constitui

seu fieri contingat, ut prefertur, dilectus filius Andreas de Cracovia dicti ordinis fratrum Minorum professor, in sacerdocio constitutus, utilis et ydoneus esse ad regimen dicte Ecclesie, cum facta seu in cathedralem constituta extiterit, ut prefertur. Nos cupientes eidem ecclesie, si premissa fieri contingant, de persona ydonea provideri, que sciat, debeat et valeat predictam ecclesiam et populum sibi commissum salubriter regere et feliciter gubernare, sed de ipsius Andree meritis et ydoneitate noticiam non habentes, fraternitati vestre, de qua in hiis et aliis fiduciam gerimus in domino specialem, per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum de persona dicti Andree, si eum utilem et ydoneum ad regimen dicte ecclesie esse repereritis, alioquin de persona ad hoc utili et ydonea, super quo vestras consciencias oneramus, eidem Ecclesie, cum, ut premittitur, facta seu constituta fuerit, hac vice auctoritate nostra provideatis, preficientes eandem personam ipsi ecclesie in Episcopum et pastorem, curam et administrationem ipsius ecclesie sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, et nichilominus unus vestrum, ascitis et in hac sibi assistentibus duobus vel tribus aliis catholicis antistitibus, gratiam et communionem apostolice sedis habentibus, eidem persone, de qua prefate ecclesie providebitis, munus consecrationis impendatis. Volumus autem, quod ille ex vobis, qui eidem persone prefatum munus impendet, et postquam illud impenderit, ab eadem persona nostro et ecclesie Romane nomine recipiat fidelitatis debite solitum iuramentum iuxta formam, quam sub bulla nostra mittimus interclusam, quodque ille ex vobis, qui prefatum munus, ut prefertur, dicte persone impendet, formam iuramenti, quod ipsa persona prestabit, nobis de verbo ad verbum per ipsius persone patentes litteras, eius sigillo signatas, per proprium nuncium quantocius studeat destinare. Datum apud Montemflasconem pridie Kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno Octavo. Harum igitur auctoritate litterarum et potestate nobis in hac parte tradita per easdem volentes mandatis apostolicis, ut tenemur, humiliter obedire, Venerabilem in Christo patrem dominum Andream fratrem de ordine Minorum; virum sciencia sacre pagine illustratum, in temporalibus providum, in spiritualibus circumspectum, moribus honestum, vita laudabilem famaque preclarum, assistentibus nobis Venerabilibus in Christo patribus et dominis Derslao de ordine Predicatorum Elatensi et Nicolao de ordine Minorum Syensi Episcopis, in Episcopum promovimus ecclesie Czerethensis, nuper eadem apostolica auctoritate erecte et fidem orthodoxam suscipientis, Christi cooperante virtute, sibi iuxta formam ecclesie munus consecrationis, prout decuit, impendentes, preficientes ipsum eadem auctoritate eidem ecclesie Czerethensi in Episcopum et pastorem, iuramentumque fidelitatis et obediencie iuxta formam in litteris apostolicis interclusam recepimus nomine sedis apostolice, prout ab ea nobis iniunctum fuerat in mandatis, et quam idem dominus Andreas suis litteris suo sigillo signatis ad ipsam sanctam sedem apostolicam se missurum promptum obtulit et paratum. In quorum omnium testimonium et evidenciam ampliorem presentes confici iussimus, ipsas nostri sigilli pendentis munimine roborantes. Actum et datum Cracovie in ecclesia nostra Cathedrali die nona mensis Martii, Anno

nativitatis domini M.CCC.LXXI. Pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini domini Gregorii pape XI. Anno primo. Post cuius quidem littere presentacionem, lectionem, exhibicionem et publicacionem per me notarium infrascriptum mandatum est fieri presens publicum instrumentum. Acta sunt hec Anno, Indictione, mense, die, hora, loco quibus supra, presentibus hiis testibus Reverendis in Christo patribus dominis Ludovico Vicinensi de ordine Minorum, Iacobo Kioviensi de ordine sancti Basilii Episcopis, Nicolao de Broniszwicze Clerico Gneznensis diocesis, Laurencio et aliis testibus ad premissa.

(L. S.) Et ego Andreas quondam Henrici de Lemberga clericus Lubicensis diocesis, publicus Imperiali auctoritate notarius, in predictis omnibus, dum sic agerentur et fierent, una cum prenominatis testibus presens interfui, eaque omnia et singula sic fieri vidi et audivi, et occupatus aliis negociis per alium scribam scribi feci, me subscribens, signo et nomine meis solitis de mandato domini Andree Episcopi Cerethensis supradicti in fidem et testimonium omnium premissorum fideliter consignando.

(Die XXVII. Ianuarii anno M.CCC.LXXII. fuit presens instrumentum Gregorio PP. XI. presentatum et traditum nomine eiusdem Andreae episcopi per Nicolaum de Auximo).

Ex Instrum. miscell. Caps. 230. Nro. 35.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. pag. 664.

CXXXII.

1371. *Andreiŭ, episcopulŭ catolicŭ alŭ Siretului,* scrie Papei Grigorie XI., că episcopulŭ din Cracovia l'a sfinţitŭ de episcopŭ alŭ Siretului, şi trimite totŭ-odată pontificelui formula jurămêntului, ce l'a prestatŭ cu ocasiunea acésta. 1371.

Sanctissimo in Christo Patri ac domino, domino Gregorio digna dei providencia pape XI. Andreas Episcopus Cerethensis, Cappellanus vester, humilis et devotus, Reverenciam et obedienciam debitas cum pedum osculo beatorum. Sanctissime pater, Noveritis, quod nuper Sanctissimus in Christo pater dominus Urbanus olim papa quintus suis dedit litteris in mandatis Episcopo Cracoviensi et suis collegis, ut me in Episcopum Cerethensis Ecclesie consecrarent, mandans iuramentum a me recipi sub forma in litteris apostolicis interclusa, et nichilominus iniungens, ut formam iuramenti prestiti in meis patentibus litteris meo sigillo signatis ad Sanctam Sedem Apostolicam destinarem. Proinde cupiens mandatis apostolicis semper prono animo in singulis obedire, eandem formam presentibus Vestre Sanctitati transmitto in hec verba. Ego Andreas Episcopus Cerethensis iuro, promitto, et fide data pure et simpliciter me tactis dei sacrosanctis ewangeliis iurasse, promisisse et spopondisse presentibus confiteor, et Sacrosancte Romane Ecclesie recognosco articulos et capitula infrascripta, que me indicant ad Unitatem Ecclesie pertinere, et eius

sp . . . utpote unum de membris corporis ecclesiastici vivificari et foveri. Equidem sub ipso iuramento promitto, et fide data polliceor me credere et simpliciter profiteri sanctam trinitatem Patrem et Filium ac Spiritum sanctum unum deum omnipotentem, totamque in trinitate deitatem, coessentialem et consubstantialem, coeternam et coomnipotentem, unius voluntatis, potestatis et maiestatis, Creatorem omnium creaturarum, a quo omnia, per quem omnia, in quo omnia, que sunt in celo et in terra, visibilia et invisibilia, corporalia et spiritualia. Item credo singulam quanque in Trinitate personam unum verum deum, plenum et perfectum. Credo ipsum filium dei verbum dei eternaliter natum ex patre, consubstancialem, unius et eiusdem omnipotencie, et coequalem per omnia patri in divinitate, in tempore natum de spiritu sancto ex Maria semper Virgine cum anima rationali, duas habentem nativitates, unam ex patre eternam, alteram ex matre temporalem, deum verum et hominem verum, proprium in utraque natura atque perfectum, non adoptivum, neque secundum fantasiam, sed unum et unicum filium dei, in duabus et ex duabus, divina scilicet et humana naturis, sed in unius persone singularitate, impassibilem et immortalem divinitate, sed in humanitate pro nobis et salute nostra passum vera carnis passione, mortuum et sepultum, et descendisse ad inferos, et tercia die resurrexisse a mortuis vera carnis resurrectione, et die quadragesimo post ressurreccionem cum carne, cum qua resurrexit, et anima ascendisse ad celum, et sedere ad dexteram patris, inde venturum iudicare vivos et mortuos, et redditurum unicuique secundum opera sua, sive bona fuerint sive mala. Credo eciam spiritum sanctum plenum et perfectum, verumque deum ex patre et filio procedentem, coequalem et consubstantialem, et coomnipotentem et coeternum per omnia patri et filio. Credo hanc Sanctam Trinitatem non tres deos, sed unum deum omnipotentem, eternum, invisibilem et incomutabilem. Credo Sanctam catholicam et apostolicam unam esse veram Ecclesiam, in qua unum datur baptisma, et vera omnium remissio peccatorum. Credo eciam veram resurreccionem eiusdem carnis, quam nunc gestamus, et vitam eternam. Credo eciam novi et veteris testamenti, idest legis et prophetarum et apostolorum unum esse auctorem deum et dominum omnipotentem. Credo hanc esse veram fidem katholicam, et quod hanc super dictis articulis tenet, et predicat Sacrosancta Romana Ecclesia, et propter diversas hereses, a quibusdam ex ignorancia, et ab aliis ex malicia introductas, dicit et predicat, eos, qui post baptismum in peccata labuntur, non rebaptizandos, sed per veram penitenciam suorum posse consequi veniam peccatorum, quod si vere penitentes in caritate decesserint, antequam dignis penitencie fructibus de commissis satisfecerint, et omissis, eorum animas penis purgatoriis post mortem purgari, et ad penarum huiusmodi alleviacionem et liberacionem prodesse eis fidelium virorum suffragia, scilicet sacrificia, oraciones et elemosinas, et alia pietatis officia, que a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesie instituta. Credo eciam illorum animas, qui post sacrum baptisma susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas eciam, que post contracti peccati maculam vel in suis manentes corporibus vel eisdem exute, prout dictum est superius, sunt purgate, in celum mox recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum solo ori-

ginali decedunt, mox in infernum descendere, penis tamen disparibus puniendas, eadem sancta Romana Ecclesia credit et firmiter asseverat, et quod nichilominus in die Iudicii omnes homines ante tribunal Christi cum suis corporibus comparebunt, reddituri de factis propriis racionem. Credo, sicut eciam docet et tenet eadem ecclesia Romana, septem esse Ecclesiastica sacramenta, unum scilicet baptisma de quo dictum est supra, aliud est sacramentum confirmacionis, quod per manus imposicionem Episcopi conferunt crismando renatos, Aliud est sacramentum ordinis, Aliud matrimonium, Aliud est extrema unccio, que secundum doctrinam Beati Iacobi infirmantibus exhibetur, Sacramentum eucharistie ex azimo sacrificat Ecclesia Romana predicta, tenens et docens, quod in ipso sacramento panis vere transmutatur in corpus, et vinum in sanguinem dni nostri Ihesu Christi. De matrimonio vero tenet, quod nec unus vir simul plures, nec una mulier simul habere permittitur plures viros: Soluta vero lege matrimonii per mortem alterutrius coniugum, secundas et tercias, et deinceps nupcias successive licitas esse dixit, si impedimentum Canonicum et causa alia non obsistat. Ipsa quoque sacrosancta Romana Ecclesia summum et plenum primatum et Principatum super universam Ecclesiam catholicam obtinet, quem se ab ipso domino in beato Petro Apostolorum Principe seu vertice cuius Romanus Pontifex successor, cum plena potestate recepisse veraciter et humiliter recognoscit, et sicut pre ceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic et si que de fide suborte fuerint questiones, suo debent iudicio diffiniri: Ad quam potest gravatus quilibet in negociis ad forum ecclesiasticum pertinentibus appellare, sed et in omnibus causis ad examen ecclesiasticum spectantibus ad ipsius recurri potest iudicium, et eidem omnes ecclesie sunt subiecte, ipsarumque Episcopi obedienciam et reverenciam sibi debent: apud quam sic plenitudo potestatis consistit, quod ecclesias ceteras ad sollicitudinis partem admittit, quarum multas, Patriarchales precipue diversis privilegiis eadem Romana ecclesia honoravit, sua tamen precellenti dignitate et superioritate tam in generalibus conciliis, quam in quibuscumque aliis semper salva. Unde suprascriptam fidei veritatem, prout plene scripta et lecta est, et fideliter exposita, veram, sanctam et orthodoxam fidem esse recognosco, eam accepto, et corde ac ore profiteor, ... que prout eam veraciter tenet et fideliter docet et predicat Sacrosancta Romana Ecclesia, me inviolabiliter servaturum, et in ea omni tempore perseveraturum, nec ab ea ullo unquam tempore recessurum, et quoquo modo deviaturum promitto, et abrenuncio omni scismati. Primatum quoque ipsius Sacrosancte Romane Ecclesie, prout in premissa serie continetur, ad ipsius Ecclesie obedienciam spontaneus veniens fateor et recognosco, accepto et sponte suscipio, et me omnia premissa tam circa fidei veritatem, quam circa eiusdem Ecclesie primatum et ipsorum recognicionem, acceptacionem, suscepcionem, observanciam et perseveranciam servaturum prestito corporaliter iuramento promitto et confirmo. Sic me deus adiuvet, et hec Sancta dei ewangelia, quod si contra hec aliquid sentire, confiteri, aut alias agere presumpsero, me scismaticum et anathematizatum eo ipso recognosco, ac severitati Sacrorum Canonum subiacere. Premissis itaque hiis omnibus et singulis volo et promitto fideliter et firmiter adherere et me subicere, et a meis subditis observari iuxta

meum posse et facultatem, quam michi deus omnipotens de alto concedere dignabitur de sua clementissima pyetate. In cuius Iuramenti et sponsionis evidenciam clariorem presentes scribi feci, sigillum meum proprium eidem appendendo. Scriptum et datum Cracovie die Nona mensis Maii, Anno dni MCCCLXXI. Pontificatus Sanctissimi in Christo patris et domini, dni Gregorii pape XI. Anno Primo.

Ex Instrum. miscell. Caps. 230. Nro. 37.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. pag. 660.

CXXXIII.

1371. 1371. Papa Grigorie XI. numesce pe *Nicolae de Buda* ca *episcopŭ alŭ Milcoviei*, alŭ cărei scaunŭ rĕmăsese vacantŭ după mórtea episcopului de acolo, cu numele Albertŭ.

Gregorius episcopus etc. Dilecto filio Nicolao de Buda Electo Milcoviensi, salutem etc. Apostolatus officium etc. Dudum siquidem bone memorie Alberto Episcopo Milcoviensi regimini Milcoviensis ecclesie presidente, nos cupientes eidem ecclesie, cum ipsam vacare contingeret, utilem et fructuosam per apostolice sedis providenciam preesse personam, provisionem ipsius ecclesie ordinacioni et disposicioni nostre hac vice duximus specialiter reservandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hiis per quoscunque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attemptari. Postmodum vero dicta ecclesia per obitum ipsius Alberti Episcopi, qui extra Romanam Curiam diem clausit extremum, vacante, nos vacacione huiusmodi fidedignis relatibus intellecta ad provisionem ipsius ecclesie celerem et felicem, de qua nullus preter nos hac vice se intromittere potuit, neque potest, reservacione et decreto obsistentibus supradictis, ne ecclesia ipsa longe vacacionis subiaceret incommodis, paternis et solicitis studiis intendentes, post deliberacionem, quam de prefficiendo eidem ecclesie personam huiusmodi cum fratribus nostris habuimus diligentem, demum ad te ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini professorem, in sacerdocio constitutum, religionis zelo conspicuum, litterarum sciencia preditum, vite ac morum honestate decorum, in spiritualibus providum et in temporalibus circumspectum, et aliis multiplicium virtutum meritis, prout ex fidedignis testimoniis percepimus, insignitum direximus oculos nostre mentis: quibus omnibus debita meditacione pensatis, de persona tua, nobis ac eisdem fratribus nostris ob dictorum tuorum exigenciam meritorum accepta, eidem Milcoviensi ecclesie de ipsorum fratrum nostrorum consilio auctoritate apostolica providemus, teque illi preficimus in Episcopum et pastorem, curam et administracionem ipsius Milcoviensis ecclesie tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gracias et largitur premia confidentes, quod dextera domini tibi assistente propicia prefata Milcoviensis ecclesia sub tuo felici regimine prospere et salubriter dirigetur, et grata suscipiet in eisdem

spiritualibus et temporalibus incrementa. Iugum igitur domini tuis impositum humeris prompta devocione suscipiens, curam et administracionem predictas sic exercere studeas solicite, fideliter et prudenter, quod ipsa Milcoviensis ecclesia gubernatori provido et fructuoso administratori gaudeat se commissam, tuque proinde eterne retribucionis premium et benevolencie nostre ac sedis apostolice benedictionem et graciam uberius consequi merearis. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis III. Nonas Septembris, Pontificatus nostri Anno Primo.

In e. m. Capitulo ecclesie Milcoviensis, Clero et populo Civitatis et diocesis Milcoviensis, universis Vassallis eiusdem ecclesie, Ludovico Regi Ungarie et Archiepiscopo Colocensi.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 270.

CXXXIV.

1371. Papa Grigorie XI. informéză pe regele Ungariei, că a numitŭ de *episcopŭ* 1371.
alŭ Milcoviei pe unŭ anumitŭ *Nicolae,* care este din părţile de acolo, şi rógă pe regele Ludoviciŭ se-i dée totŭ ajutoriulŭ, ca se pótă recăştiga averile episcopiei, ce aŭ fostŭ ocupate de alte persóne.

Gregorius episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Dum fidei puritatem, virtutis constanciam, strenuorum magnificenciam operum, et ingencia merita, quibus inter alios Principes catholicos quodam insigni titulo specialiter clarere dinosceris, dum eciam eximie devocionis sinceritatem, quam ad nos et sedem apostolicam ac Prelatos et alias personas ecclesiasticas te habere cognoscimus, diligenti meditacione pensamus, grandi profecto gaudio in Domino exultamus in tuis laudibus delectabiliter iocundantes, ac speramus indubie, quod preces nostras tibi directas prosecucione laudabili adimplebis. Cum itaque nuper Milcoviensi ecclesie tunc vacanti de persona venerabilis fratris nostri Nicolai Episcopi Milcoviensis, qui de partibus illis oriundus existit et honorem tuum et tuorum semper dilexit et diligit, auctoritate apostolica duximus providendum, ac eidem Episcopo, qui ad dictam ecclesiam cum gratia nostre benedictionis accedere proponit in brevi, in recuperandis bonis et iuribus dicte sue ecclesie, que per nonnulos prelatos et alios indebite detinentur, favor regius sit plurimum oportunus, excellenciam tuam nobis caram rogamus et hortamur attente, quatinus prefatum Episcopum pro nostra et apostolice sedis reverencia in recuperandis huiusmodi iuribus atque bonis et alias habeas favorabiliter commendatum; ita quod dictus Episcopus magnificentie tue fultus presidio iura et bona predicta recuperare et eandem ecclesiam suam feliciter gubernare valeat, nosque magnificenciam ipsam dignis in Domino laudibus attolamus. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis XVI. Kal. Octobris. Anno primo.

Ex Reg. orig. An. I. secr. fol. 110.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 110.

CXXXV.

1371. 1371. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopulŭ din Strigonŭ se restitue *episcopiei din Milcovia* tóte drepturile şi averile, pe cari le-aŭ fostŭ ocupatŭ archiepiscopii de mai înainte ai Strigonului.

Gregorius episcopus etc. Venerabili fratri Nicolao Archiepiscopo Strigoniensi, Salutem etc. Quanto personam tuam suadentibus tue devotionis laudabilibus meritis interiori prosequimur in Domino caritate, tanto studiosius ab hiis te cupimus abstinere, que saluti tue vel fame possent quomodolibet derogare. Sane nuper pro parte Venerabilis fratris nostri Nicolai Episcopi Milcoviensis nobis fuit expositum, quod sua Milcoviensis ecclesia, que in confinibus Regni Ungarie et prope infideles consistit, tam propter guerras quam alias pluribus annis pastore caruit, quodque nonnulli eius prelati multis annis ab eadem ecclesia absentes fuerunt, propter que quamplura iura atque bona ad Episcopum Milcoviensem pro tempore existentem, et suam ecclesiam Milcoviensem iusto titulo pertinencia per nonnullos predecessores tuos Archiepiscopos Strigonienses occupata fuerunt, que adhuc, sicut accepimus, detines de presenti. Cum autem sinceritatem tuam non deceat bona detinere aliena, fraternitatem tuam nobis caram rogamus et hortamur attente, tibi nichilominus per apostolica scripta mandantes, quatinus pro nostra et apostolice sedis reverencia, ac tui honoris et salutis intuitu omnia et singula bona atque iura ad prefatum Episcopum Milcoviensem, et suam ecclesiam qualitercunque pertinencia eidem Episcopo libere absque more dispendio restituas et in pace dimittas, in premissis taliter te habendo, quod non oporteat aliud super hoc remedium adhiberi, Nosque devocionis tue promptitudinem non immerito commendare possimus. Datum apud Villamnovam Avinionensis diocesis. XVI. Kal. Octobris. Anno Primo.

In e. m. Episcopo Transilvano.

Ex Reg. orig. An. I. secr. fol. 111.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 110.

CXXXVI.

1371. 1371. Papa Grigorie XI. învită pe *episcopulŭ Siretuluĭ*, ca dimpreună cu archiepiscopulŭ din Gnezna, şi cu episcopulŭ din Cracovia, se aresteze pe preotulŭ Ionŭ din Lembergŭ, care lăţesce credinţa orientală între locuitorii de acolo.

Gregorius episcopus etc. Venerabilibus fratribus . . . Archiepiscopo Gneznesi et . . . Cracoviensi ac . . . Czeretensi Episcopis, salutem etc. Iustis petentium desideriis, illis presertim, que defensionem et augmentum catholice fidei respicere dignoscuntur, libenter annuimus, et ut consequantur effectum,

favorem apostolicam impertimur. Sane dilecti filii Nicolaus de Crosna vicarius partium Ruscie et alii fratres ordinis fratrum minorum in eisdem partibus commorantes nobis significare curarunt, quod licet ipsi et quilibet ipsorum in dictis et nonnullis aliis partibus scismaticorum et infidelium baptisandi et alia sacramenta ecclesiastica conferendi, ac ligandi et absolvendi, et nonnulla alia spiritualia faciendi habeant a sede apostolica plenariam facultatem, cuius vigore nonnullas personas utriusque sexus partium predictorum, per eos ad catholicam fidem et ad obedienciam sacrosancte Romane ecclesie matris et magistre cunctorum fidelium reductas, baptizarunt, eisque huiusmodi alia sacramenta ecclesiastica contulerunt, ac ipsas absolverunt a peccatis earum, et alia fecerunt secundum predictam eis traditam facultatem: quidam tamen Iohannes presbiter Wratislaviensis diocesis in civitate Lamburgensi dictarum partium Ruscie, sacerdotem catholicum verbis se asserens, sed factis negans, invidie, ut creditur, stimulis concitatus, in agro dominico sicut inimicus homo letalia zizania seminans, ponendo scismata et errores inter fideles et filios Romane ecclesie prelibate, et eos a dicta fide recedere, et ad infidelitatem seu dampnabilem ritum scismaticorum redire temere et dampnabiliter faciendo, ac obviando, ne alii infideles et scismatici ad prefatas fidem et obedienciam convertantur, publice coram fidelibus necnon scismaticis et infidelibus predicavit et predicare presumit, quod iidem vicarius et fratres predictam baptizandi et alia sacramenta ecclesiastica conferendi, necnon ligandi et absolvendi facultatem non habebant, et quod baptizati per eos erant rebaptizandi, et eis alia sacramenta ecclesiastica predicta conferenda de novo, et absoluti iterum absolvendi, cum gesta per eos efficaciam non haberent, propter que multi ex eisdem conversis et absolutis ad infidelitatis et scismatis vomitum sunt reversi, et alii a conversione salutifera retrahuntur, alii vero de suo statu, quem credunt dubium, non sine multa perplexitate vacillant in ipsius Iohannis et multorum aliorum, quos in eterne mortis precipicium secum trahit, animarum periculum et manifestam damnationem, ac scandalum gravissimum fidelium partium predictarum. Quare iidem vicarius et fratres nobis humiliter supplicarunt, quatinus super hiis providere de oportuno remedio paterna diligencia dignaremur. Nos igitur de premissis merito perturbati, ac intendentes circa ea apostolice solicitudinis studium adhibere, fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus, quatinus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios in dicta civitate Lamburgensi et alibi, ubi videritis expedire, coram quibuscunque populis tam fidelibus, quam infidelibus et scismaticis ex parte nostra publicari et dici solemniter faciatis, quod iidem vicarius et fratres baptizandi et alia sacramenta ecclesiastica conferendi, necnon ligandi et absolvendi et nonnulla alia spiritualia exercendi, que in concessis eis a memorata sede continentur privilegiis, habent plenariam facultatem, dictumque Iohannem presbiterum, et alios, siqui forte similia attemptarent, cuiuscunque preeminencie, dignitatis, ordinis, status vel conditionis existant, eciam si pontificali vel alia qualibet prefulgeant dignitate, ut desistant ab huiusmodi falsis assercionibus et quorumcunque seductione, per censuram ecclesiasticam ac suspensionem ac interdictum a predicationis officio et privationem quorumlibet aliorum suorum officiorum et beneficiorum, necnon

carcerationem et alia oportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, Non obstantibus tam felicis recordacionis Bonifacii pape VIII. predecessoris nostri, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam civitatem, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a sede deputati predicta extra civitatem et diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, sive alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine diocesis eorumdem trahere presumant, et de duabus dietis in concilio generali, quam aliis quibuscunque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus tam de iudicibus delegatis, quam personis ultra certum numerum ad iudicium (non) evocandis, aut aliis editis, que vestre possent in hac parte iurisdictioni aut potestati eiusque libero exercicio quomodolibet obviare, seu si aliquibus coniunctim vel divisim a predicta sit sede indultum, quod excommunicari, suspendi aut interdici, seu extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et qualibet alia indulgencia dicte sedis generali vel speciali, cuiuscunque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam vestre iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Dat. Avinione XIII. Kal. Decembris. Pontificatus nostri Anno Primo.

Ex Reg. orig. An. I. Secret. et de Curia fol. 339.

Theiner, Mon. hist. Poloniae I. 668.

CXXXVII.

1371. 1371. Ludovicŭ, regele Ungariei şi alŭ Poloniei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiiŭ* liberulŭ comerciŭ cu tóte provinciele Poloniei.

Nos Ludouicus, Dei gratia Rex Hung. Polon. Dalmatiae etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit vniuersis: Quod Comes Michaël, dictus Schöder, et Ioannes dictus Koch, Ciues de ciuitate nostra Cibiniensi Transiluana, in suis ac vniuersorum ciuium et hospitum de eadem Cibinio Serenitatis nostrae adientes conspectum, nobis prece humillima supplicarunt, vt eisdem de nostrae benignitatis annueremus clementia, vt ipsi et eorum quilibet de ciuitate Cibiniensi cum rebus et mercibus suis ad partes et prouincias regni nostri Poloniae sub eadem iurisdictione et libertatis prerogatiua, qua mercatores nostri de Cracouia cum suis mercimoniis in dicto regno proficiscerentur, transire possent et valerent. Nos itaque supplicationi-

bus praefatorum Comitis Michaëlis et Iohannis inclinati, eisdem duximus annuendum, vt ipsi a modo et deinceps, et eorum quilibet de ipsa ciuitate, cum rebus, mercibus suis quibuslibet ad partes et prouincias regni nostri Poloniae sub ea libertatis prerogatiua et solutione Telonii, qua ceteri mercatores nostri de Cracouia, nec non de Cassa et de Leucha, quibus similem gratiam fecimus, in ipso regno Poloniae transire sunt consueti, proficiscantur. Quo circa vobis fidelibus nostris vniuersis, Palatinis, Vajuodis, Castellanis, Nobilibus, ciuitatensibus, villicis tributa seu telonia in dicto regno habentibus et tenentibus, nostrisque et vestris teloniatoribus, quibus praesentes ostenduntur, mandamus firmiter per praesentes, quatenus a modo praefatos mercatores nostros de Cibinio, et eorum quemlibet, dum cum rebus et mercibus suis sub praesentium confidentia in praefato regno Poloniae processerint, in possessionibus, honoribus et tenutis vestris seu vestri in medio, nullo modo impedire praesumatis; sed receptis de rebus et mercimoniis eorum teloniis et solutionibus, a Mercatoribus de Cracouia exigi consuetis, permittatis ipsos et eorum quemlibet per loca telonii vestri ac vestri per medium, quotiens opportunum fuerit, transire libere et sine quolibet impedimento; aliud intuitu nostrae gratiae facere non ausuri. Datum in Diosgeur, feria tertia proxima ante festum beatae Elisabeth. Anno Domini M. CCC. LXX. primo. Praesentes autem, dum nobis reportatae fuerint, sub maiori sigillo nostro emanari faciemus. Datum vt supra.

Fejér, IX. 4. 335.

CXXXVIII.

1371. Ludoviciu, regele Ungariei, conferesce românului *Benedictu Hemu* din Bănatu, demnitatea de *comite şi castelanu alu Timişórei.* 1371.

Ludouicus, Dei gratia, Rex Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. Vobis Magistro Ladislao, filio Andree, Vice Castellano de Temeswar, item vniuersis officialibus et tributariis Domini Ladislai, Ducis Opulie et Palatini, in dicto Comitatu et eius partibus inferioribus constitutis, nec non Nobilibus et alterius Status hominibus, ac etiam villicis et Iobbagionibus nostris vniuersis, presentibus declaramus, quod nos ipsum Comitatum cum Castellanatu dicti Castri ab eodem Domino Ladislao Duce Opulie, proximo, Palatino nostro, salua dilectione nostra auferentes, ipsos Magistro Benedicto, filio Pauli, filii Heem duximus pro honore conferendos. Quo circa Vestre fidelitati firmis damus in mandatis, quatenus mox visis presentibus, vos Vice Castellanus, item officiales tributarii, dicti Domini Ladislai Ducis exeatis de honoribus prenotatis, et ipsos honores eidem Benedicto vel hominibus suis resignetis pleno iure; vos vero villici, populi et Iobbagiones nostri eidem Benedicto Bano obediatis, et

collectas Vestras sibi administretis et extradetis temporibus oportunis. Aliud non facturi gracie nostre sub obtentu. Datum Wissegrad in festo B. Martini Episcopi et Confessoris. Anno Domini Millesimo, trecentesimo, septuagesimo primo.

Fejér, IX. 4. 340.

CXXXIX.

1371. 1371. Comitele Nicolae Seci, Judele Curiei din Ungaria, confirmă hotărnicia moşiilorŭ Şoimuşŭ şi Icuşŭ, ce aŭ fostŭ dăruite de regele Ungariei lui *Carapciŭ Românulŭ*, şi fraţilorŭ sei, Stanislavŭ, Négulŭ, Laicŭ, etc.

(N)os Comes Nicolaus de Zeech Judex Curie Serenissimi et magnifici Principis domini Ludovici dei gracia Incliti Regis Hungarie, memorie commendantes tenore presencium quibus expedit vniuersis, Quod nobis in Octauis festi penthecostes unacum Baronibus et Nobilibus Regni Judiciario pro tribunali sedentibus, litesque et Jurgia quorumlibet causancium nostro in conspectu litigancium Justo Juris libramine pensantibus et dirimentibus inter alios causantes *Karapch olachus* pro se personaliter ac pro Negul, layk, Nicolao ladizlao fratribus suis vterinis cum procuratoriis literis regalibus nostrum Judiciarium adiens conspectum, presente Nicolao claudo filio dominici de Ictor, qui pro ladislao et Jacobo filys Bekus de Endred cum procuratoriis literis regalibus et Capituli ecclesie Orodiensis coram nobis astabat, Exhibuit nobis quasdam tres literas duas viri magnifici Comitis Stephani Bubeek pridem similiter Judicis Curie Regie predecessoris nostri bone memorie anno domini M^mo^ CCC^mo^ LX^mo^ tercio duodecimo die quindenarum residencie exercitus regalis, contra Boznenses moti et ad octauas festi beati Regis Stephani tunc preteriti proclamate confectas Capituloque Chanadiensi directas, et terciam ipsius Capituli Chanadiensis regie excellencie exinde rescriptam; petens nos humili precum cum instancia, vt tenores earundem literarum prout congruet literis nostris priuilegialibus inseri et easdem in forma legis consueta acceptare et roborare atque ratificare dignaremur que quidem due litere ipsius Comitis Stephani declarabant inter cetera, quod Karapch olachus filius ladislai fily Zorna pro se personaliter et pro Stanizlou, negul, layk, Nicolao, ladislao, fratribus suis vterinis cum procuratoriis literis Capituli Orodiensis predicti, iuxta continenciam literarum regalium prorogatoriarum, indictis quindenis residencie exercitus regalis, In figura Judicy ipsius Comitis Stephani conparendo, quasdam literas dicti Capituli Chanadiensis domino nostro regi rescripcionales, formam possessionarie reambulacionis contradictorumque inhibicionis et citacionis, ac tenorem literarum regalium, eidem capitulo directarum, de verbo ad verbum in se con-

tinentes, asserens accionem suam et fratrum suorum predictorum literis contineri in eisdem, contra ladislaum filium Galli de vmur, ac Jacobum et ladislaum filios Bekus de Endred, eidem Comiti Stephano presentasse inter cetera declarantes quod cum predicti Karapch, et fratres sui, acceptis magistris Nicolao archydiacono Huntensi Capellano regio conmensali, et Nicolao dicto Zudor aule regie Juuene hominibus regys, ac domino Mathya Custode dicte ecclesie Chanadiensis per idem Capitulum ad regium literatorium mandatum in testimonium transmisso, feria quarta proxima post octauas festi beatorum petri et pauli apostolorum, anno domini M^mo CCC^mo LX^mo primo preteriti intercetera ad facies possessionum Solumus et Ikus vocatarum ac ad easdem pertinencium, per regiam clemenciam de manibus suis regys eis collatarum, quas scilicet idem dominus noster Rex, per veros et antiquos cursus metarum quibus ante permissam suam collacionem habite extitissent et possesse, a quorumlibet aliorum Juribus possessionariis segregari, segregatasque ab aliorum Juribus legitime et Juridice ipsis Olachys suis statui facere voluissent, vicinis et commetaneis earundem vniuersis inibi legitime conuocatis et presentibus accessissent, et easdem reambulando, per dictos regios et anotati Capituli Chanadiensis homines, ab aliorum Juribus segregari et distingui nouasque metas iuxta veteres in facie dicte possessionis Ikus erigi facere voluissent, huic metarum ereccioni inter alios Jacobus et ladislaus fily Bekus de Endred, ac Mychael officialis de Turd in persona ladislai fily Galli domini sui contradixissent, qui quidem fily Bekus et ladislaus filius Galli ad quindenas dicte ferie conuocate, per prefatos regios et ipsius Capituli homines, eisdem die et loco, contra prefatos olachos in regiam presenciam citati extitissent, Quibus quidem literis exhibitis idem Karapch racione premisse contradiccionis assignari postulasset, per filios Bekus et ladislaum filium Galli prenotatos, Quibus perceptis primo prefati Jacobus et ladislaus fily Bekus personaliter in ipsius Comitis Stephani exsurgentes presenciam, respondisse ut eo modo, quod ipsi premisse metarum ereccioni pro eo contradixissent quia ipsi olachy per premissas reambulacionem et metarum ereccionem magnas particulas terre de possessione ipsorum scilicet filiorum Bekus Endred vocata, ad predictam possessionem Ikus, ac eius pertinencias applicare voluissent, postmodum autem anotatus ladislaus filius Galli similiter personaliter adherendo respondisset eo modo, quod prefatus officialis suus ipso domi non existente, metarum ereccioni dicte possessionis Ikus sua in persona contradixisset, sed si ipse tempore premisse reambulacionis inibi affuisset, tunc ab ereccione verarum metarum ipsius possessionis Ikus dictos regium et anotati Capituli homines non prohibuisset, nec tunc ereccioni verarum metarum eiusdem possessionis Ikus contradiccionem facere voluisset aliqualem, Quibus perceptis, quia predictus dominus noster Rex possessionem prescriptam per ipsum dictis olachys collatam, per veros et antiquas cursus metarum, quibus ante premissam suam collacionem, per ipsum et suos predecessores reges legitime habita extitisset, et possessa, a quorumlibet aliorum Juribus segregari, ab aliorumque Juribus segregatam legitime eisdem olachys statui facere voluisse ex prescriptis reperiebatur, dicti vero Karapch et Stanislaus ac fratres eorum homines aduene consuetudinarias leges et lites huius regni

fere omnino ignorare dignoscebantur, ob hocque ipse Comes Stephanus, cum prelatis Baronibus et nobilibus regni deliberando in premissis in breviori termino eisdem olachys finem debitum imponere intendens, amiciciam anotati Capituli Chanadiensis literatorie petiuisse reuerenter quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum coram quo discreti viri dominus petrus Orodiensis et Nicolaus eiusdem ecclesie Chanadiensis prepositi homines domini nostri regis, in octauis festi beati Georgy martyris tunc venturi et alys diebus subsequentibus, ad idque sufficientibus, ad faciem prescripte possessionis Ikus vocate ac pertinenciarum eiusdem, vicinorum et commetaneorum suorum legitimis conuocacionibus factis, et presentibus, vel eorum legitimis procuratoribus presentibus accedendo, ab eisdam vicinis et commetaneis, ceterisque nobilibus conprovincialibus, ac ab alys quibus decens et opportunum fieret, ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et fide sacre Corone regie conseruandam deo pre oculis habito odio fauore et timore cuiuslibet partis procul abiectis de eo sub quibus metis metarumque cursibus et limitacionibus prelibata possessio Ikus ac pertinentes ad eandem, prius tempore condam domini Karoli Illustris regis Hungarie laudande recordacionis, tandemque tempore conservacionis predicti domini nostri regis usque collacionem earundem annotata habita extitisset et per eosdem possessa conscienciose inuestigarent, omnimodam veritatem inuestigataque horum ueritate prelibatam possessionem Ikus per easdem cursus metales et limitaciones, per quos per predictos condam dominum Karolum Regem et dominum nostrum Regem conseruatam fore scirent reambulando, novarumque metarum ereccionibus factis, ab aliorum possessionariis Juribus separando, eisdem Stanizlao et Karapch ac fratribus eorum sub eisdem metis de nouo erectis, iuxta premissam regiam collacionem relinquent et committent possidendam contradiccione prefatorum filiorum Bekus et Ladislai fily Galli, ac aliorum quorumlibet non obstante, Et post hec ipsius possessionarie reambulacionis seriem cum cursibus metarum, ad octauas festi Penthecostes tunc venturi domino nostro Regi fideliter rescribet Capitulum ecclesie Chanadiensis prenotatum, Tenor vero dicte littere ipsius Capituli Chanadiensis talis est Excellentissimo principi domino lodouico dei gracia illustri Regi Hungarie domino ipsorum naturali, Capitulum ecclesie Chanadiensis oraciones in domino debitas ac deuotas cum perpetua fidelitate, nouerit vestra excellencia, quod cum nos receptis literis magnifici viri Comitis Stephani Bubeek Judicis Curie serenitatis vestre modum et formam Judiciarie deliberacionis eiusdem exprimentibus inter cetera continentibus, vna cum discretis viris et honestis dominis petro Orodiensi, et Nicolao ecclesie nostre prepositis, hominibus vestre celsitudinis et eis literis Judicis Curie vestre exprimentibus, vnum ex nobis discretum virum videlicet dominum Mathyam ecclesie nostre custodem in octauis festi beati Georgy martyris, deinde ad octauas festi nativitatis sancti Johannis baptiste, et tandem ad quindenas eiusdem festi nativitatis Sancti Johannis dilatate fuerat prorogata ad infrascripta fideliter exequenda transmisimus, demum ydem exinde reuersi nobis consona et conformi voce retulerunt, per nos requisiti, quod ipsi in dictis quindenis ipsius festi nativitatis Sancti Johannis baptiste proxime nunc preteritis et alys diebus subsequentibus ad idque suffi-

cientibus accessissent, ad faciem possessionis Ikus et ad eandem pertinencium vicinis et commetaneis eiusdem legittime conuocatis et eisdem partibus infrascriptis presentibus, ab eisdem vicinis et commetaneis suis ceterisque nobilibus conprouincialibus, ac ab alys quibus decuisset et opportunum fuisset ad eorum fidem deo debitam et fidelitatem vestre regie maiestati ac sacre Corone obseruandam deo pre oculis habito, odio fauore et timore cuiuslibet partis procul abiecto, super infrascriptis diligenter et conscienciose inuestigando et inquirendo predicti homines vestre serenitatis presente eodem testimonio nostro talem scivissent veritatem, quod prelibata possessio Ikus et ad eandem pertinentes, sub metis metalibusque cursibus, et limitacionibus infrascriptis quibus primum tempore condam domini Karoli illustris regis Hungarie laudande recordacionis, tandemque tempore conseruacionis vestre celsitudinis usque collacionem eiusdem, quod officiales vestre celsitudinis et Judices, ac honores ipsius terre tenentes pro tempore constitutos habita extitisset et possessa, et sic scita premissorum mera veritate, ydem homines vestre excellencie presente predicto nostro testimonio dictam possessionem Ikus et ad eandem pertinentes, reambulatam, novarumque metarum ereccionibus factis, iuxta premissam regiam collacionem relinquissent et diuisissent, Stanizlou et Karapch, ac fratribus eorumdem, sub eisdem metis de novo erectis possidendam, contradiccionem Jacobi fily Bekus et fratrum suorum, et aliorum quorumlibet non obstante, mete autem quibus prelibata possessio Ikus et ad eandem pertinentes a vicinarys possessionarys porcionibus separatur et distingitur prout ydem vestre excellencie et noster homines, nobis retulerunt et in scriptis reportauerunt, hoc ordine protenduntur, prima enim meta incipit in capite duorum fluviorum Tuplafeu et Bosarfeu vocatarum, vbi sunt due mete terree de novo erecte, que quidem due mete separant predictam possessionem fel Ikus a possessionibus regalibus Nodrag vocata, et a Ladislao filio Galli et ab inde pergendo per idem Berch, ad partem septemtrionalem ad bonum spacium descendendo pervenit ad vnam semitam ubi sunt ex vtraque parte similiter due mete terre erecte denoue, quibus in eodem Berch ad eandem partem transcurrendo sunt due mete terre inter predictos Karapch et fratres suos, ac Lad. filium Galli distingentes, exhinc ad eandem partem in eodem Berch alcius per magnum spacium pergendo sunt similiter due mete terre posite a quo Berch ad eandem plagam descendendo, inter capita duorum fluviorum farkasfew et Kysbasarfew dictorum similiter sunt due mete terre erecte, Jam in ipsa valle similiter ad eandem plagam septentrionalem currendo, ad bonum spacium inter predictos fluvios farkasfew Kysbosarfew sunt due mete posite, a quibus ad eandem plagam transferendo inter duos fluvios Galagnafeu et farkaspataka sunt due mete terre posite, et ab hinc in eandem vallem ad eandem plagam transferendo, pervenit ad vnum Berch, quodquidem Berch duo fluvy Ikusfew, et Galadnapataka scarturientes conveniunt, sunt due mete terre posite, a quibus ad magnum spacium, ad eandem plagam transferendo inter duos gurgites vel fluvios Galadnapataka et Vechefeu nuncupatos sunt due mete terre erecte, et abhinc in eodem Berch ad eandem plagam ad magnum spacium descendendo pervenit ad capita duorum fluviorum Kysuechefeu et Kysgaladnafeu dictorum, inter quos sunt due

mete terre erecte, abhinc in eodem Berch ad eandem plagam per magnum spacium eundo peruenit ad vnum locum Teglauar vocatum vulgariter, secundum vero Olachos Charamada vocatum, ubi sunt due mete terre erecte, Item ulterius ad eandem plagam eundo super caput cuiusdam fluuy Muchnapataka, et inter Vechepataka sunt due mete terre posite, que sunt distingentes inter eosdem Karapch et fratres suos ac ladislaum filium Galli superius nominatum, dehinc per idem Berch ad eandem partem pergendo uenit ad duas metas terreas cursuales inter duos ryuulos scilicet Veche et Muthnuk uocatos, adhinc (sic) uergendo per idem Berch ad partem occidentalem venit ad duas metas terreas cursuales vlterius procedendo per idem Berch uenit ad duas metas terreas cursuales, deinde procedendo, ad eandem partem sunt due mete terre cursuales iuxta quandam semitam, Item pergendo ad eandem partem in capite Riuuly sunt due mete terre erecte, abhinc pergendo ad eandem partem duas metas terreas cumulassent, deinde transeundo per idem Berch per bonum spacium duas metas terreas eleuassent, dehinc pergendo per idem Berch semper ad partem occidentalem sunt due mete terre seriatim posite, deinde tendendo per idem Berch duas metas terreas erexissent, post modum eundo ad eandem plagam in uertice eiusdem Berch sunt due mete terre de nouo erecte, deinde uergendo ad eandem plagam in uertice eiusdem Berch sunt due mete terre posite cursuales, ulterius procedendo per idem Berch per bonum spacium sunt tres mete terre erecte angulares, vna a parte meridionali separat ladislao filio Galli, a parte vero occidentali Blasio de Zeech, a parte autem septemtrionali distingit Karàpch a fratribus suis, dehinc reflectendo inter partem septemtrionalem et occidentalem descendendo, ad quandam vallem, ad ictum unius sagitte vel paulo plus ad vnam metam currentem gerando ad eandem partem per bonum spatium circa eundem Ryuulum Bykuspataka uocatum circa latus eiusdem unam metam currentem posuissent, abhinc procedendo versus occidentem est vna meta terrea de nouo erecta cursualis, post modum reflectendo per eandem plagam circa quandam semitam est vna meta terrea de nouo posita, ulterius pergendo ad eandem partem occidentalem per modicum spacium est vna meta terrea, de nouo erecta, Item ad eandem partem transeundo posita esset vna meta terrea cursualis, deinde procedendo per plagam occidentem, secus quandam viam cumulassent vnam metam terream, ulterius procedendo per eandem plagam per modicum spacium est vna meta terrea posita, abhinc transeundo per eandem plagam directe dirando venit ad vnam metam terream cursualem, adhuc ulterius procedendo ad eandem plagam est meta terrea de nouo posita cursualis iuxta quandam viam per quam itur de Bakcholk in Endreud ubi posuissent vnam metam terream de nouo, ulterius procedendo et dum metas erigere uoluissent, Jacobus filius Bekus dixisset, quod si prohibicio sua inaliquo sibi profitere posset, extunc a predicta Vechefeu et Endreudfeu prohiberet, quia a predicto laco (sic) Vechefeu usque ad illum locum Bacholpataka, et ulterius prout inferius exprimittitur sua esset, et fratrum suorum, ac in dominio eiusdem fuissent et essent quicquid autem ydem vestre excellencie et noster homines de eadem facerent totum ipsorum consciencie con-

misissent, Jacobus et fratres sui supradicti, sed quia ambe partes videlicet Karapch et sui fratres ac Jacobus et similiter sui fratres cum magna multitudine venissent, et licet idem Karapch et sui fratres Juridice et legittime cum ipsa multitudine et non inofensam partis aduerse illic affuerint, tam ex parte ipsius Jacobi et fratrum suorum hoc ipsis vestre excellencie et nostris hominibus apparuisset manifeste ut guerram et discordiam facere conarentur, et intenderent, quod et verbotenus idem Jacobus expressisset dicendo, quod si centum metas vel plures erigerent erigere non permitteret, quoquomodo, et ne inter partes ipsas discordia oriri possit ulterius ad erigendum metas accedere non presumpsissent. Et licet Blasius de Chura et Johannes, Bench, ad ipsorum possessiones et capita, ipsos, vestre serenitatis et nostrum homines adhuc assecuraverunt et assecurare voluerunt, quod nullo timore habito ulterius ad erigendum ipsas metas irent et accederent dumtaxat inter se estimando quod ipsi duo homines contra ipsam multitudinem ipsos defendere nequirent, et non valerent, Ideo personas ipsorum timentes nec sic ulterius accedere presumpsissent vestre excellencie et noster homines, Nichilominus tamen secundum quod metas ipsius terre antiquas conscienciose rescire potuissent videlicet ab eadem ultima meta Bacholchapataka per eandem vallem eundo, et descendendo cadit in Endreudpataka et inqua itur ad quandam publicam viam per quam transitur et itur versus partes transilvanas secundum cursum ipsius antique vie que scilicet via in suo transit cursu duas possessiones ipsorum filiorum Bekus Kysendreud, et feleste vocatas et ipsam pergeret et veniret usque ad metas Stephani claudi, quam terram a predicto Bacholchapataka usque ad dictas ipsius Stephani claudi prefati vestre excellencie homines presente eodem nostro testimonio statuissent et dimisissent Karapch et fratribus suis superius notatis, sciuisse eciam se retulerunt, quod terram quam includerent mete supradicte, videlicet a Bacholchapataka usque ad metas ipsius Stephani claudi vsi extitissent officiales vestre serenitatis pro tempore constituti, et quod terras arabiles, siluas et nemora, ac prata, ydem officiales et Bekus ac sui fily communiter vsi extitissent, nichilominus tamen tributum porcorum et alias vtilitates et fructus ipsius Silue recepissent, et percepissent officiales vestri supradicti, dixerunt etiam scivisse, quod pretactus Bekus ipsam terram per metas iamdictas inclusam suam fore et ad ipsum pertinere, cum adhuc vitales caperet auras asseruisset, Quo facto dum ad metas predicti Stephani claudi accedere voluissent, idem Stephanus ad ipsorum requisicionem si metas inter suas possessiones et possessionem fel Ikus reambulare et metas ad erigendum dare permitteret respondisset quia cum alienacio possessionum quorumlibet hominum contrarium et lugrubrosum, (sic) sit et exstat suas possessiones valde invitus de se alienaret, et si ipsas metas erigere conarentur, consentire nollet, nec permittere vellet, quoquomodo et quia ipse Stephanus eciam illic in societate ipsorum filiorum Bekus advenisset Ideo similiter ne guerra inter partes oriatur et ipsorum persone periculum incurrent ulterius ad erigendum dictas metas accedere ausi non fuissent, Quibus auditis prout conscienciose inuestigando veritatem scire potuissent, de metis de predicto Stephano separantibus, et distingentibus inciperet a loco ubi terminarentur mete predictorum filiorum

Bekus in dicta magna via per bonum spacium currendo versus partem orientalem infra dictam villam Ol Ikus cadit in fluuium Temes et in ipso fluuio sursum currendo, uenit ad locum ubi cadit Ikuspataka ad ipsum fluuium Temes vbi de fluuio Temes exeundo cadit in dictum fluuium Ikuspataka in quo sursum currendo iungit Rugusnapataka dictum in ipsoque Rugusnapataka currit usque ad metas ville Zaad et ibi terminantur mete possessionis superius nominate, quam scilicet terram per iam nominatas metas circumdatam statuissent et reliquissent Karapch et fratribus suis sepius nominatis, datum in vigilia festi beati Jacobi apostoli Anno Domini M^mo CCC^mo LX^mo quarto. Quarum quidem litterarum reuisis et perlectis continencys tam prefatus Karapch sua et dictorum Negul, layk, Nicolai et ladislai fratrum suorum inpersonis, ipso Stanizlao ut dixit defuncto, quod predictus procurator ipsorum filiorum Bekus confessi extiterunt viva voce, quod ipsi scilicet Olachy et fili Bekus in facto dictarum metarum possessionum eorum concordassent, eisdem possessiones hys metis in Registro nobis apportatis ab invicem distingendo, quo primo incipiendo a quodam Ryuulo Bakouchpataka vocato descendens esset vna meta terrea abhinc versus orientem eundo in uertice cuiusdam Berch prope fluuium Endreud duas metas terreas erexissent, quarum vna a parte meridie ipsis Olachys, a parte septemtrionis filys Bekus separarent, abhinc in eadem parte orientali ipsum fluuium Endreud transeundo in vertice cuiusdam alterius Berch similiter duas metas modo quo supra ab inuicem separandas erexissent, deinde ad eandem plagam eundo in planicie unam metam cursualem erexissent, abhinc per bonum spacium ad plagam eandem transeundo et quandam vallem Barapataka saliendo in latere cuiusdam Berch quintam metam cursualem erexissent, deinde versus eandem plagam eundo et quoddam eer Babnapataka nominatum saliendo duas metas quosupra abinvicem distingendas erexissent, abhinc in eadem plaga directe eundo et quandam paruam vallem Nenycheuelge vocatam saliendo in uertice cuiusdam Berch vnam metam cursualem erexissent de hinc in eadem parte eundo cadit in vallem Gardiapataka vbi duas metas ut premittitur ab invicem separandas erexissent, abhinc per eandem vallem versus austrum descendendo et quendam puteum infra transeundo prope eundem puteum a parte occidentis vnam metam erexissent, abhinc ibidem ipsum Gardiapataka saliendo aliam metam terream erexissent, dehinc iterum ad dictam plagam orientalem diuertendo ab occidente et per modicum spacium procedendo similiter vnam metam erexissent, abhinc in eadem plaga orientali procedendo peruenit ad Ryuulum Veche iuxta quem duas metas modo quo supra ab in vicem separandas erexissent ubi cadit in ipsum Ryuulum Veche et ibi ipsum Ryuulum Veche saliendo versus eandem partem orientalem perveniret ad metam que separaret ipsis Olachys a parte meridiei et a parte australi Marco et dominabus de Ol Ikus et ibi ipse mete terminarentur, Quibus omnibus sic perceptis prefati Karapch et procurator dictorum filiorum Bekus premissam earundem parcium conposicionem et metarum sequestracionem pro ipsis et eorum posteris per nos mediante nostro priuilegio roborari facere postularunt, Et quia prefata possessio Ikus appellata cum suis pertinencys sub metis et cursibus metalibus premissis vicinis et commetaneis suis conuocatis et

ipsis, ac partibus presentibus ipsis Olachys per prelibatos regios et ipsius Capituli Chanadiensis homines iuxta predictam Judiciariam commissionem contradiccione quorumlibet non obstante statuta et metis eisdem ab aliorum Juribus possessionarys segregata fore in eademque metali limitacione solum annotatus Jacobus filius Bekus quodammodo contentus non fuisse ex tenoribus prescriptarum literarum reperiebatur, nuncque ydem Karapch, et fily Bekus, facto in eodem modo premisso pacificati fore fatebantur, pro eo Justis et Juri admittendis peticionibus ipsius Karapch in clinati pretactas literas presentibus insertas simul cum ipsa conposicionaria vnione eatenus quemadmodum eedem veritati suffragantur et vires habere dinoscuntur, acceptamus, approbamus et presencium patrocinio pro ipsis Karapch, Negul, layk, Nicolao et ladislao, suis fratribus, eorumque Posteris in perpetuum valere roboramus, Ipsam possessionem Ikus cum suis pertinencys et vtilitatibus prout scilicet ipsas prenotate mete a prenominatorum nobilium et aliorum Juribus possessionarys separant sub earundem metarum distinccionibus, prefato Karapch et suis fratribus eorumque successoribus eo Jure quo ipsis dinoscitur pertinere perpetualiter possidere tenere pariter et habere relinquendo auctoritate nostra Judiciaria mediante saluo tamen Jure alieno, ipsa possessione Endred sub earundem metarum distinccione dictis filys Bekus remanente, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem Olachys concessimus literas nostras priuilegiales pendentis sigilli nostri auctentici munimine roboratas, Datum In Wyssegrad vigesimo die octauarum festi Penthecostes predictarum, Anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo primo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. 104—115.

CXL.

1371. Comitele Nicolae Seci, Judele Curiei din Ungaria, confirmă pe *Carapciŭ Românulŭ* şi pe fraţii sei în posesiunea moşiei numite Icuşulŭ de susŭ, din Bănatŭ. 1371.

(N)os Comes Nicolaus de Zeech Judex Curie serenissimi principis domini Lodouici dei gracia Incliti Regis Hungarie Memorie commendantes Tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis Quod nobis in octauis festi Penthecostes vnacum Baronibus et nobilibus regni in sede nostra Judiciaria sedentibus causalesque processus quorumlibet coram nobis litigancium iusto Judicy examine discucientibus Karapch Olachus pro se personaliter ac pro Ladislao et Nicolao fratribus suis cum procuratoriis literis regalibus in nostro Judicario conspectu comparendo exhibuit nobis quasdam duas literas vnam viri magnifici Comitis Stephani Bubeek pridem similiter Judicis Curie regie predecessoris nostri bone memorie Capitulo Orodiensi directam et aliam ipsius

Capituli exinde regie excellencie rescriptam, tenorum sequencium petens nos humili precum cum instancia vt easdem de uerbo ad uerbum literis nostris priuilegialibus pro maiori cautela inseri faceremus, et iusticia svadente acceptantes auctoritate nostra Judiciaria mediante pro ipsis et eorum posteris ratificaremus, quarum vnius scilicet ipsius Comitis Stephani littere tenor talis est. Amicis suis reuerendis Capitulo ecclesie Orodiensis Comes Stephanus Bubeck Judex Curie domini Lodouici dei gracia regis Hungarie amicicie debitum sincero cum honore, Noueritis quod Marcus filius Nicolai de Ikus pro se personaliter ac pro nobilibus dominabus Kacho Elyzabeth et Katerina vocatis filiabus Mychaelis de Puerzegh cum vestris literis procuratoriis iuxta continenciam priorum literarum nostrarum prorogatoriarum in octauis festi beati Georgy martyris infigura nostri Judicy comparendo, contra Zanizlaum Karapch Ladislaum et Nicolaum Olachos primo quasdam literas vestras euocatorias pariter et Inquisitorias domino nostro regi adsum regium literatorium preceptum rescriptas tenorem literarum suarum regalium nobis directarum verbaliter inse habentes asserens suam dominorumque eorundem accionem literis contineri in eisdem nobis presentarunt declarantes intercetera, quod predictus Markus in sua et nobilium dominarum filiarum Mychaelis de Puerzegh personis regie dixisset maiestati, quod Zanislaus Karapch Ladislaus et Nicolaus Olachy possesionem Olsohykus vocatam asserentes eam sue regie collacioni pertinere asua maiestate ipsis dari et conferri postulassent, que tamen possessio ipsorum esset hereditaria et omni Jure ad eos pertinere Super quo idem dominus noster rex fidelitati vestre firmiter precipiendo mandasset quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente homo suus regius infra declarandus scita veritate premissorum evocaret predictos Olachos infacto ipsius possessionis contra predictos Markum et dominas in suam regiam presenciam ad terminum competentem et posthec seriem ipsius Inquisicionis et euocacionis sue maiestati fideliter rescribetis vos igitur mandatis regys ex debita fidelitate parentes vt tenemini cum Petro de Bok homine regio magistrum Paulum concanonicum vestrum ad exequendum premissa duxissetis dirigendum, qui demum ad vos reuersi vobis concorditer retulissent quod ipsi anobilibus et ignobilibus ac alys cuiusvis status et condicionis hominibus aquibus decens fore visum fuisset diligenti Inquisicione prehabita talem de premissis scivissent veritatem, quod dicta possessio Olsoykus esset possessio ipsius Marci et dominarum predictarum hereditaria collacioni autem regie nuncquam pertinuisset, quequidem possessio Olsoykus a possessione feul Ikus metis in eisdem literis contentis separetur scita igitur premissorum veritate dictos Olachos in Marsina eorum possessione in festo beati Bartholomei apostoli Anno domini M° CCC^mo LX^mo sexto preterito contra annotatos Marcum et nobiles dominas Kocho Elyzabet Katerina et Kacho vocatas filias Mychaelis ad quindenas diei euocacionis in regiam euocasset presenciam, dehinc quoddam priuilegium Capituli ecclesie Chanadiensis Anno domini M° CC^mo octuagesimo octavo confectum nobis demonstravit cuius series intercetera exprimebat quod nobilibus viris Mychaeli Bano et Veteh fratribus Teodory Bani abuna, ac Iwan dicto Oroz et Marko parte ab altera coram ipso Capitulo Chanadyensi personali-

ter constitutis ydem Mychael et Veyteh oraculo vivevocis spontaneaque voluntate fuissent confessi quandam possessionem ipsorum hereditariam Olykus vocatam in Comitatu Orodyensi existentem cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencys sub eisdem metis et terminis quibus ipsi et eorum predecessores possedissent Katerine et Agneti sororibus ipsorum et per eas predictis Iwan et Marko pro quarta filiali maritis earundem eorumque heredibus et successoribus dedisse et donasse iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam et tenendam mete autem eiusdem possessionis mediante magistro Poka archydiacono Orodyensi per ipsum Capitulum adpeticionem eorundem Mychaelis et Veytch adhoc transmisso erecte et qui eandem possessionem eisdem dominabus et maritis earundem statuisset in eodem priuilegio expresse habentur conscriptive, quoquidem priuilegio reuiso et perlecto idem Marcus asseruit in hunc modum, quod predicti Olachy fere maiorem partem dicte possessionis eorum Olykus appellate adprenotatam possessionem ipsorum feulykus vocatam applicando vterentur et vti facerent incessanter. In quarum contrarium prelibatus Ladislaus Olachus personaliter pro fratribus vero suis predictis Johannes magnus cum vestris literis procuratoriis coram nobis adherentes responderunt eomodo quod prelibati Marcus et domine deprefata possessione ipsorum feulykus nominata octo villarum loca Olachalia uel citra cum terris et vsibus ad dictam possessionem eorum Olykus predicte perambulassent et asserent pertinere. Quibus omnibus perceptis quia prefatus Marcus se et dictas dominas preter premissum priuilegium nulla alia metalia Instrumenta infacto predicte possessionis eorum Olykus vocate annotatus eciam ladislaus Olachus se acdictus procurator dictorum fratrum ipsius eosdem in facto prelibate possessionis feulykus per regiam clemenciam eis condonate modosimili nulla metalia alia Instrumenta habere et exhibere posse nobis requirentibus asserebant ipsum enim priuilegium dicti Capituli Chanadyensis quoad novarum metarum erectiones eoquod eedem nostro performam Judiciariam nec vigore literarum regalium nec alicuius Judicis ordinary erecte extiterunt insufficiens fore nobis Prelatis Baronibus nobilibusque regni tribunal Judiciale nobiscum consedentibus agnoscebatur annotatus autem ladizlaus se ac dictus procurator fratrum ipsius eosdem ad dictam possessionem eorum feulykus aliquas terras uel alia vtensilia possessionaria de prefata possessione Olykus non occupasse nec vti fecisse neque facere, sed eandem cum suis pertinencys sub eisdem terminis et distinctionibus quibus hy, qui a regia maiestate ipsam in honorem conseruassent tenuisse possedisse et possidere iudicabant, partesque easdem possessiones eorum capitales altercatiue se exequi nolle nec aliquod Jus adeandem possessionem alterius eorum habere ac se in metali sequestracione earundem possessionum ad hos qui dictam possessionem feulykus a regia excellencia tenuissent benivole comittere velle referebant nobisque ordinem et seriem premissorum domino nostro regi suo modo enarrantibus idem dominus noster rex ad metalem sequestracionem dictarum possessionum parcium filios Pouse de Zeer infranominandos qui scilicet eandem possessionem feulykus asua benignitate conservasset sub honoris titulo dirigere nobis facie ad faciem comisit pro eo vestram rogamus amiciciam per presentes quatenus vnum ex vobis in ecclesia

vestra a canonia maiori dignitate prefulgentem transmittatis pro testimonio fidedignum quo presente magister Blasius vel Stephanus fily Pouse de Zeer altero absente vnus eorum nec non honorabilis vir dominus Petrus prepositus dicte ecclesie Orodyensis per regiam sublimitatem adhoc deputati in octauis festi Nativitatis beati Johannis Baptiste proxime venturi et alys diebus subsequentibus ad idque sufficientibus adfacies dictarum possessionum feulseu et Olsou Ikus vocatarum vicinorum et commetaneorum suorum legitimis convocacionibus factis et presentibus uel earum legitimis procuratoribus presentibus accedendo ipsas per easdem metas et distincciones quibus ipsi easdem a regia maiestate in honore conservando vsi fuissent et vti fecissent a se se perambulent perambulatasque et metis euidentibus abinvicem distinctis relinquant et statuant eisdem partibus, ipsam vero possessionem feulseu Ikus dictis Olachys predictam vero possessionem Olsou Ikus annotatis Marco et dominabus eo Jure quo ipsis dinoscuntur pertinere perpetuo possidere tenere pariter et habere contradiccione earundem parcium sibi invicem non obstante, si per alios non fuerit contradictum, contradictores vero alios exceptis dictis partibus siqui fuerint citet contra partem quam decebit in regiam presenciam ad octauas festi beati Jacobi apostoli similiter nunc venturi racionem contradiccionis eorum reddituros est posthec ipsius possessionarie reambulacionis sequestracionis et statucionis seriem cum cursibus metarum uel nominibus contradictorum et citatorum si qui fuerint vt fuerit expediens ad dictas octavas festi beati Jacobi apostoli domino nostro regi fideliter rescribatis Datum in Vyssegrad duodecimo die termini prenotati Anno domini Millesimo CCC^{mo}LX^{mo} octauo. Alterius vero videlicet ipsius Capituli litere continencia Is est, Excellentissimo domino eorum domino Ludouico dei gracia Illustri regi Hungarie Capitulum ecclesie Orodyensis oraciones in domino deuotas, vestra nouerit excellencia quod nos literas Comitis Stephani Bubeek Judicis Curie vestre amicabili cum reuerencia receptis sentenciam Judiciariam eiusdem continentibus ad exequendum ea que forma ipsarum literarum continebat cum Stephano filio Pouse de Zeer et honorabili viro domino Petro preposito et Prelato nostro per uestram regiam sublimitatem ad hoc deputatis litteris in eisdem insertis virum ydoneum magistrum Johannem ecclesie nostre lectorem pro testimonio fidedignum videlicet vnum ex nobis a canonia maiori dignitate fulgentem duximus dirigendum qui demum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt requisiti quod ipsi in octauis festi natiuitatis beati Johannis Baptiste proxime preteritis et alys diebus subsequentibus ad id sufficientibus accessissent adfacies possessionum felseu et Olsouykus vocatarum vicinis et commetaneis earundem vniuersis legittime conuocatis et partibus presentibus ipsas per easdem metas et distincciones quibus ipsi fily Pouse eandem felseuykus auestra regia maiestate in honore conseruando vsi fuissent et vti fecissent a se se perambulassent, et perambulatas et metis subscriptis euidentibus abinvicem distinctas reliquissent et statuissent eisdem partibus ipsam videlicet possessionem felseuykus dictis Olachys predictam vero possessionem Olykus annotatis Marco et dominabus eo Jure quo ipsis dinoscuntur pertinere perpetuo possidere tenere et habere contradiccione earum parcium sibi invicem non obstante. Mete autem ipsius possessionis felykus prout per predictos sublimi-

tatis vestre et nostrum homines fuimus informati hoc ordine distinguntur primo aquodam riuulo Vechereue vocato, ad partem orientalem quantum ictus trium sagitarum foret eundo iuxta quandam magnam viam vulgo Sohordovich vocatam vnam metam terream erexissent deinde a parte eiusdem plage erga eandem viam in latere cuiusdam parui Beerch prope quandam arborem Illcis aliam terream metam eleuassent abhinc in eandem parte in quodam paruo campo terream metam erexissent abhinc versus eandem partem quendam riuulum parlagpataka vocatum saliendo prope eundem riuulum quartam metam terream erexissent abhinc in quodam prato versus eandem partem quintam terream metam erexissent de qua quidem quinta meta cursus ipsarum metarum infra dictam villam Olykus debuisset cadere in fluuium Temes et in eodem fluuio sursum currendo vsque dum a parte septemtrionali quidam alueus Zarazykuspataka caderet in eundem fluuium Temes scilicet ad instantem peticionem ipsorum scilicet vestrorum et nostrorum hominum prefati Olachy prefatos cursus metarum secus eandem magnam viam transire permisissent deinde ab ipsa quinta meta palisper (sic) procedendo cadit in predictam magnam viam et in eadem magna via modicum pergendo sextam metam terream erexissent deinde in eadem magna via peruenit ad quoddam Heer fenyeukerek vocatum ipsumque Heer transeundo cadit in dictum fluuium Temes secus quem septimam metam terream erexissent abhinc transit ipsum fluuuium Temes et a parte septemtrionali in radice annotati aluey Zarazykuspataka qui inibi cadit in ipsum fluuium Temes octauam metam erexissent, deinde ad eandem partem septentronalem directe currendo inquodam nemore nonam metam terream erexissent deinde ad eandem plagam similiter directe curendo inter duos montes vbi quidam riuulus Rogosnapataka alio nomine Sasuspatak exit decimam metam terream erexissent, deinde per eundem Rogosnapataka tendit usque ad caput eiusdem quemquidem Rogosnapataka pro meta assignassent qui a parte orientali separat felykus, aparte vero occidentali Olsoykus prenotatis nullo penitus contradictore existente. Datum sabbato proximo ante festum beate Margarete virginis et martiris anno domini Millesimo CCC^{mo} LX^{mo} octauo. Nos itaque ex seriebus prescriptarum literarum anotatorum Comitis Stephani et Capituli Orodyensis prefatam possessionem ful Ikus prefatis Olachys dictam vero possessionem Ol Ikus memoratis Marko et dominabus vicinis et commetaneis earundem vniuersis legitime inibi conuocatis et partibus presentibus per metas pretactas ab invicem distingendo secundum formam Judiciariam legitime statutas et metas earundem quibus scilicet eedem abinvicem distinguntur nullo penitus contradictore existente perambulatas et erectas fore reperientes et agnoscentes Juridicis peticionibus prefati Karapch nominibus quibus supra nobis porrectis fauorabiliter inclinati pretactas literas ipsorum Comitis Stephani et Capituli Orodyensis presentibus insertas, eatenus, quatenus eedem rite et legitime existunt emanate, ac quemadmodum veritati suffragatur viresque habere dinoscuntur quo ad omnes earum clausulas et continencias pro prefato Karapch et suis fratribus eorumque posteris acceptamus approbamus et perpetuo valere roboramus presentis priuilegy nostri patrocinio et auctoritate nostra Judiciaria mediante dictam possessionem ful Ikus eidem Karapch et

suis fratribus heredibus et successoribus eorundem cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys vniuersis dicta possessione Ol Ikus ipsis Marco et dominabus eorumque posteris salua remanente sub premissarum metarum distincionibus perpetuo possidere tenere pariter et habere saluis Juribus alienis relinquentes atque committentes In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eidem Karapch et suis fratribus concessimus literas nostras priuilegiales pendentis sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum in Vyssegrad vigesimo die octauarum festi Penthecostes predictarum, Anno domini M^mo CCC^mo LXX^mo primo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 115. Originalulŭ pe chârtia în archiva Camerei din Buda.

CXLI.

1372. 1372. Papa Grigorie XI. informézâ pe regele Ungariei, că *Turcii* au năvălitŭ asupra Greciei, şi au ajunsŭ până la frontierele Ungariei, Serbiei şi Croaţiei, şi-lŭ invită se se ridice şi dênsulŭ în contra acestorŭ inimici ai crestinătăţii, şi se-i alunge dela frontierele sale.

Gregorius episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, sal. etc. Audi, fili Carissime, verba patris salubria, audita mature considerata studeas adimplere, cum illa tibi suadeant quicquid honoris, quicquid securitatis et commodi, quicquidve perpetui premii valeas adipisci. Diebus siquidem non longe preteritis multiplicati rumores de diversis partibus ad sedem apostolicam perduxerunt, quod impii Turchi, atroces hostes christiani nominis, super nonnullas partes Grecie in gravi multitudine irruentes, subactis quibusdam magnatibus Regni Rascie, tum in eis dominantibus et earundem partium populis professione christianis, sed scismatum et heresum maculatione fedatis et impietatis erroribus depravatis, lata terrarum spacia occuparunt, et usque ad tue Ungarie et prefate Rascie regnorum, nec non Albanie et Sclavonie confinia pervenerunt, et venire ad maritimam et portus obtinere maris Adriatici formidantur: propter que timor et tremor fidelibus partium vicinarum incutitur et desolationis earum proximum preparatur periculum, ac maris et terre conturbatio pertimetur. Eapropter cum ad obviandum sufficienter ingruenti turbini tante cladis aliud quam tue pregrandis potencie valiturum non videatur remedium, cum presenti tempore, quo mundus plus solito est positus in maligno, de generali passaggio in hac parte nequeat provideri, devotissimam magnificenciam tuam, que inter omnes reges catholicos consuevit esse persecutrix infidelium et defensatrix catholice fidei, omni, qua possumus, affectione precamur, quatenus pie grateque recognoscens eximiam potenciam tuam ad hoc a domino tibi datam, ut ea utaris ad defensionem sui populi, quem preciosissimi cruoris sui sparsione redemit, et per hoc de caduco re-

gno seculi conscendas eternum, ad occurrendum potenter rabiei et presumptioni tam crudelis tamque execrabilis nationis, tamquam leo fortis et animosus exurgas, speresque in dextera regis regum, in tuo fideli populo, quod de ipsis hostibus victoriam reportabis, et a tuis aliorumque fidelium terminis procul pelles, sicque tui regni et aliorum fidelium securitati duraturo, deo dante, efficaci remedio providebis, et preter tui famosi nominis adauctam gloriam eterni regni dyademate potieris. Nos enim dilectum filium nobilem virum . . . Ducem Veneciarum, ut tibi, si indigueris, de copia navigiorum subveniat, per nostras litteras exhortamur, aliosque possibiles favores apostolice sedis magnitudini tue offerimus, cum ad hec intendere volueris, promptis affectibus impendendos. Datum apud Pontemsorgie Avinionensis diocesis II. Idus Maii. Pontificatus nostri Anno Secundo.

In e. m. Carissimis in Christo filiabus Elizabeth seniori et Elizabeth iuniori Reginis Ungarie, Dilectis filiis nobilibus viribus Carolo de Duracio Duci Sclavonie et Andree Contareno Duci Venetiarum, et Venerabilibus fratribus Thome Archiepiscopo Strigoniensi, Stephano Archiepiscopo Colocensi, Iohanni Episcopo Vaciensi.

Ex Reg. orig. An. II. secr. fol. 32.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 115. — Fejér IX. 4. 426.

CXLII.

1372. Papa Grigorie XI. concede călugărilorŭ minoriţi din Bosnia se pótă construi biserici şi capele în Serbia şi în *Ţĕra-Basarabilorŭ*. 1372.

Gregorius episcopus etc. Dilecto filio . . . Vicario Bosne ordinis fratrum Minorum, sal. etc. Decet prudentiam apostolice sedis, que catholice fidei defensionem et propagationem precipuo studio satagit promovere, ut illis petitionibus benignius annuat, que huius defensionem et propagationem respicere dinoscuntur. Sane exhibita nobis pro parte Carissimi in Christo filii nostri et Christianissimi Principis Ludovici Regis Ungarie Illustris, ac tui et dilectorum filiorum fratrum ordinis Minorum in Vicaria partium Bosne, in quibus pro ordine ipsius Vicarius existis, degentium peticio continebat, quod in eisdem et eciam Rascie ac Basarat et aliis partibus eis vicinis multi scismatici et heretici commorantur, et quod ibidem convertendorum messis est multa, operarii vero pauci, propter quod expedit in partibus ipsis esse plura loca, in quibus predicatores verbi Dei ac defensores et propagatores eiusdem fidei moram trahant. Quare pro dicta parte fuit nobis humiliter supplicatum, ut ibi recipiendi, fundandi, construendi huiusmodi quamplura loca in eisdem partibus licenciam concedere dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus benignum prebentes assensum, discretioni tue, de qua in hiis et aliis gerimus in

Domino fiduciam specialem, per te vel alium seu alios in territorio fori de Roinich spectante ad nobilem virum Nicholaum de Altamanich sub dominio regis Rascie duo loca, et in contrata de Glas sub dominio dicti Regis Ungarie unum, et alia novem loca in predictis Bosne ac Rascie et Basarat Civitatibus et partibus quibuscunque quarunqunque, et eciam si nullarum diocesum existant, in quibus sint heretici vel scismatici, cum consilio discretorum dicti ordinis recipiendi, fundandi et construendi cum singulis ecclesiis vel capellis seu oratoriis, campanilibus, campanis et cimiteriis, et aliis necessariis officinis in singulis eisdem locis pro usu et habitatione fratrum dicti ordinis, et ipsis fratribus in eis commorandis, iure parochialium ecclesiarum, si que in eisdem Civitatibus et partibus sint vel erunt pro tempore, et alterius cuiuscunque in omnibus semper salvo, ac constitutione fe. re. Bonifacii PP. VIII. predecessoris nostri prohibente, ut religiosi ordinum Mendicantium loca de novo recipiant absque licentia dicte sedis speciali, faciente plenam et expressam de prohibitione huiusmodi mentionem, et quibuscunque aliis constitutionibus apostolicis contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate apostolica plenam et liberam tenore presentium licentiam elargimur. Et nichilominus tibi et eisdem fratribus eadem auctoritate concedimus, quod tu et ipsi et alii fratres dicti ordinis, qui in eisdem locis, ut premittitur, construendis pro tempore fuerint, guadeatis omnibus et singulis graciis, privilegiis, exemptionibus, et libertatibus, quibus in alliis antiquis locis eiusdem ordinis gauderetis et gaudere possetis. Nulli ergo omnino hominum etc. Datum Avinione XVI. Kal. Iulii. Anno Secundo.

Ex Reg. orig. An. II. secr. fol. 35.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 116.

CXLIII.

1372. 1372. Papa Grigorie XI. invită pe regele Ungariei se resiste cu tóte forţele sale în contra *Turcilorŭ*, cari aŭ câştigatŭ o mare victoriă asupra popórelorŭ din Grecia, din *Ţéra-românéscă* şi din Serbia, şi-lŭ rógă se trimită legaţi la Teba, ca se facă alianţă cu principii popórelorŭ orientale în contra acestorŭ inimici ai creştinătăţii.

Gregorius episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Dudum per nos intellecto cum multa amaritudine cordis nostri, quod impii Turchi hostes sacri nominis christiani contra nonnullos magnates et populos partium Grecie, Walachie et Regni Rascie obtinuerant grandem victoriam et terris fidelium nimium apropinquabant, Serenitatem tuam cordialiter rogamus, quod pro reverencia dei et catholice fidei ad resistendum eisdem Turchis brachium tue potencie apponere procurares. Nuper autem lacrimabili exposicione Venerabilis fratris nostri Francisci Archiepiscopi

Neopatrensis, latoris presencium, publiceque fame attestatione admodum dolenter audivimus, quod ipsorum Turchorum tanta copia de suis finibus est egressa, et peccatis exigentibus, ipsi Turchi noviter sic prevaluerunt, quod nonnullos populos dictarum partium christianos professione, licet scismatis scissione a catholice et apostolice ecclesie unitate divisos, usque prope fines dicti Regni Rascie ac Albanie, ac Principatus Achaie et ducatus Athenarum sue perfidie per armorum potenciam subiugarunt, et tenent astrictos sub sua miserabili servitute, et tam potenter tamquam ferociter alias parter christianorum obsident et impugnant, ac invadunt assidue, quod nisi obvietur eisdem, de perditione dictorum principatus et ducatus aliarumque terrarum fidelium ultramarinarum probabiliter pertimetur. Nos igitur in tantis christianitatis periculis de oportunis providere remediis cupientes, inter alia remedia, deo dante, utilia super resistencia Turchis facienda prefatis unionem ad hoc tue magnificentie ac aliorum fidelium de dictis ultramarinis partibus providimus, et consulimus esse, quam cito fieri poterit, faciendam, et super hoc certis prelatis ac principibus et magnatibus dirigimus scripta nostra. Quare Regalem celsitudinem requirimus et hortamur attentius, ac totis cordis affectibus deprecamur, quatenus ad civitatem Thebanam, que licet sit a tuo Regno remota, tamen aliis, qui ad hoc convocantur, magis quam alius locus reputatur accommoda, ad Kalendas mensis Octobris proximo secuturi tuos Ambaxiatores et procuratores cum pleno mandato ad tractandum et faciendum unionem huiusmodi cum ecclesiarum prelatis ac principibus et magnatibus, qui in ipsa unione ligari et contribuere voluerint, et ad offerendum et promittendum certum subsidium armigere gentis in mari vel terra tenende, tua dignetur sublimitas destinare. Nos enim Archiepiscopo prefato iniunximus, quod ad requirendum ex parte nostra te et eosdem prelatos ac principes et magnates debeat personaliter se conferre, vel mittere alium loco sui, et cum sit in mora periculum et conventio requirendorum huiusmodi propter longam eorum distanciam non possit citius commode fieri, eandem celsitudinem rogamus ex corde, quatenus non expectata firmacione unionis prefate, quam cito poteris, tue gentis subsidium contra eosdem Turchos mittere non retardes, sic prompte, sic magnifice super hiis facturus, quam tuus et totius christianitatis damnis et periculis proinde obvies, et nichilominus minus exinde a deo perenne premium consequaris. Nos eciam de mittendo ad partes illas apostolice sedis legato et aliis oportunis exhibendis remediis, dante domino, curabimus providere. Datum Avinione Idibus Novembris. Anno Secundo.

Ex Reg. orig. An. II. secr. fol. 87.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 130.

CXLIV.

1372. 1372. Ludovicŭ, regele Ungariei, restitue *românilorŭ Ionŭ, Ladislaŭ şi Petru Nécşu* din Bănatŭ, chineziatulŭ şi moşiile, ce le confiscase sub falsulŭ pretextŭ de rebeliune.

Nos Ludouicus dei gracia rex Hungarie, polonie, dalmacie etc. Memorie commendamus significamus (sic) tenore presencium quibus expedit vniuersis Quod licet olim ad quorundam dolosam, suggestionem Johannem Ladislaum et petrum filios Nekche de nota infidelitatis et detestande rebellionis macula in conspectu nostre maiestatis falsis criminacionibus infammancium nostre serenitatis credulitas huiusmodi ablocutorum delacionibus quamuis vt postmodum experiencia docuit falsis et dolosis fide adhibuerit vt eosdem filios Nekche veluti nostros infideles notorios et detestande rebellionis vicio notatos de regni nostri finibus Bannitos (sic) et prescriptos vniuersis ipsorum possessionibus et porcionibus possessionariis tam Jure hereditario quam donacionis titulo aut alys quibuscunque modis tangentibus vbilibet habitis nec non Kenezyatibus alysque honoribus quibuslibet priuauerimus, eorundem possessiones et Kenezyatus magistro Benedicto filio pauli fily Heem Comiti Themesiensi eiusque fratribus et successoribus eorundem perpetuo donauerimus et contulerimus alys nostre Serenitatis litteris mediantibus, Verum quia veritate patefacta gestorum et calumpniorum nubibus segregatis predictorum filiorum Nekche innocencie claritas clare apparuit quos diligenti inuestigacione prehabita in premissis omnibus immunes reperimus et insontes etquia eosdem fidei et deuocionis constancia semper recolimus laudabiliter perstitisse ac alys compluribus a nostre maiestatis beneplacitis deuiantibus ipsos a tramite fidelitatis non alienasse cognouimus servicia eciam fidelia et vtilia iuxta ipsorum possibilitatem exhibuisse locis et temporibus opportunis. Nos igitur qui de odore fame nostrorum subditorum pocius quam de eorum infamia delectamur, quorum comoda sollicitudinis (studio procurare) et incomoda remouere tenemur, iniustum estimantes pariter et indignum innocentem condempnare vel relinquere in pena iniuste condempnatum de regie pietatis clemencia prefatos Johannem Ladislaum et petrum filios Nekche, a premissa nota infamie expiamus ymmo declarantes, alicuius infamie maculis responsos non fuisse predictas eorum possessiones et Kenezyatus Couis (sic) nomine vocitatis et vbicunque existentes eisdem restituimus et remisimus per ipsos et heredes eorum Jure coadipsos (sic) perptinere dinoscuntur perpetuo possidendas donacione seu collacione de eisdem possessionibus et Kenezyatibus ipsi magistro Benedicto et suis fratribus facta non obstante quam quidem donacionem vigore presencium reuocamus et annullamus, litteras eciam tam nostras quam aliorum quorumlibet super ipsa emanatas cassas reddimus et inanes et viribus omnino carituras datum in Bors Sabbato proximo post festum beatorum petri et pauli apostolorum. Anno domini M^mo CCC^mo Septuagesimo secundo.

Pesty, Krassó vármegye története III. pag. 122. Din transumptulŭ Capitulului din Cinade. Originalulŭ in archiva familiară a contelui Festetich din Keszthely.

CXLV.

1372. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Sibiiŭ* se pótă călĕtori liberi cu mărfurile lorŭ la Viena, avêndŭ se plătéscă numai drepturile de vamă. 1372.

Nos Ludouicus, D. gr. rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, etc. notum facimus vniuersis, quod nos ad humilem et deuotam supplicationem fidelium ciuium et hospitum nostrorum de Cybinio partis Transiluaniae nobis porrectam, potissime quia ipsos propter fidelitates et seruitia nobis per eos exhibita, speciali fauore prosequimur, volentes ipsorum desideriis et votis satisfacere, annuimus eisdem et praesentibus concessimus, vt iidem ciues nostri de Cybinio, vel alter eorum a modo cum rebus suis et mercibus quibusuis ad Viennam per ciuitatem nostram Albensem vel per alias vias per quas maluerint, solutis tamen iustis tricesimis et tributis, eundi, et redeundi tutam et liberam atque absolutam habeant facultatem, harum sub secreti nostri sigilli testimonio litterarum. Datum in Zalathna, tertio die festi beati Egidy confessoris. Anno Domini M.CCC. septuagesimo secundo.

Fejér, IX. 4. 423.

CXLVI.

1372. Pontificele romanŭ invită pe *Laţĭcu, voivodulŭ Moldovei,* să remână constantŭ în credinţa catolică, şi se îndemne şi pe soţia sa a se întórce în sînulŭ bisericei romane. 1372.

Quum Lasco (Layk) Moldauiae Dux, eiurato Graecorum Schismate, de suo ad Ecclesiam Romanam reditu Papae scripsisset; sic illum per epistolam 25-ta Ianuarii 1372. datam, hortatus est ad constantiam, et vt Coniugem quoque suam, in Schismate pertinacem, ad Ecclesiae sinum perduceret — — — — — — — — Kal. Iulias; Gregorius ad omnes Ordinis FF. MM. Ministros Prouinciales et Custodes, seu Quardianos scripsit, vt in Bossinam ad laborem Apostolicum eundi copiam facerent cunctis fratribus, qui sic cuperent, ac idonei viderentur, vetuit tamen, ne noui plures quam LX. conuenirent. (Fleurius L. C. §. XXII. p. 258).

Fejér, IX. 4. 435.

CXLVII.

1372. 1372. Emericŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă Conventului din mănăstirea Clușului, ca se hotărnicéscă și separeze moșiile episcopului catolicŭ de către moșiile nobililorŭ din comitatulŭ Dobâcei.

Emericus, vajuoda Transyluanus et Comes de Zonuk, cum regio mandato interueniente vniuersitati Nobilium et alterius cuiusvis status et conditionis hominum partis Transyluanae, congregationem generalem pro cognoscendis malefactoribus et vnicuique iustitia impendenda, ad octauas festi Paschae Domini, Thordae celebrandam indixisset, tandem in termino vniuersis Nobilibus septem Comitatuum partis Transyluanae confluentibus, Conuentui B. V. de Clusmonostra, in forma sententiae committit, vt ad dirimendam metalem controuersiam inter Ven. in Chr. Patrem, D. Demetrium, Dei et Apost. sed. gr. episcopum ecclesiae Transyluanae, cuius nomine agebat discretus vir, Andreas Cantor Eccl. Transyl., et Magistrum Ladislaum, dictum Vitez, filium Ioannis de Doboka, Michaëlem, filium Ladislai Leukeus, et Nicolaum, filium Nicolai de eadem, ratione metarum possessionis episcopalis Pöspöki vertentem, suos mittat pro testimonio homines, pro vtraque parte, quibus praesentibus Petrus de Keresküz, vel Petrus de Tate, aut Ladislaus, dictus Cseh de Kend, seu Ioannes, filius Deseu de eadem, pro parte dicti Episcopi Actoris, ac Ioannes, dictus mutus de Solumkev, vel Nicolaus de Madugh, aut Michaël de Lona seu Barabas de Olnuk, siue Thomas, filius Nicolai de Keeseth, vel Thomas, filius Tophani de Kend, pro parte praedicti Magistri Ladislai et aliorum Nobilium de Doboka praedictorum, in causam attractorum, metas vtriusque possessionis ab inuicem separent etc. Datum duodecima die congregationis A. D. M. CCC. LXXII.

Fejér, IX. 4. 474.

CXLVIII.

1372. 1372. *Vladŭ, voivodulŭ Țerei-românesci, Banulŭ Severinului și Duce alŭ Făgărașului,* dăruesce rudei sale, magistrului Ladislau, tîrgulŭ Șercaia din Țéra Făgărașului, dimpreună cu satele Vineția, Cuciulata, etc.

Vladislaus Vajuoda Transalpinus, Banus de Zeurinio, et Dux nouae plantationis terrae Fugaras, notum facimus vniuersis praesentibus et futuris: Quod magister Ladislaus, strenuus miles, filius quondam Ianus Meister de Dobka, nepos Mikedbani, noster consanguineus dilectus et fidelis, cum esset

liber factus ab Excellentissimo Principe Ludouico, illustri Rege Hungariae, adhuc nos semper eramus sub iugo, sed in gratia principis praedicti, exercitum validum contra Thurcos infideles et Imperatorem de Tyrna, in Bulgaria proclamari fecimus. Ipse Magister Ladislaus Dobka strenuus miles supradictus, noster caro et sanguis, et genitura, nobiscum et cum exercitu nostro viriliter contra saeuissimos et infideles Thorcos et Imperatorem de Tyrna, ipsosque inuadendo perpetrauit, actus militares nobiles et honorificos ibidem exercendo, propter fidem christianitatis, et gratiam Serenissimi Principis, Ludouici Regis Vngariae ita, quod ipse Lasla Meyster de Dobka, in inuasione in infideles supradictos, causa Omnipotentis Dei, gratia et praedicti Regis, caput suum causa timoris declinando retrorsum nunquam mouebatur; et cum tantam fidelitatem semper in Ladislao percepimus, vidimus et inuenimus ex parte Domini Regis et nostri, dedimus et assignauimus propter huiusmodi seruitia fidelia nobis semper exhibita, et propter consanguineitatis connexionem, qua ligati sumus, forum dictum Schenkhengen, situm in terra Fuguras, prope Alt cum suis pertinentiis, item villam dictam Venecze, villam Koczalad, villam, quae vocatur calidae aquae villam Dobka, cum omnibus suis iuribus et pertinentiis, quemadmodum possidebant, et in possessione habebant olim filii Barnabae, perpetuo possidenda. Etiam ipsum Ladislaum de Dobka, nostrum consanguineum dilectum, qui vna nobiscum semper fidelis, et subiectus Serenissimo Principi Ludouico, Illustri Regi Hungariae fuit, Domino nostro naturali, inuestimus et perpetuamus in haereditatibus et possessionibus supra dictis fide nostra mediante, tali conditione, si et quando ipsum Ladislaum de Dobka, filium Janus Meister de Dobka, nepotem Miked Bani, praedictum contingeret transire vniuersae carnis viam, Nicolaus filius ipsius Ladislai de Dobka, aut filia, quae post ipsum in vita manserit; seu alter ipsorum, et ab ipsius in posterum venientibus genitura, praedictum forum Schenkhengen, villas et possessiones supra notatas debent iure hereditario Successorie perpetuo possidere; quod sub iuramento fidei et capitis nostri affirmamus, omni reuocatione semota, nec reuocare valeamus, et debeamus, sicut iuramento nostro concessimus, et confirmauimus. Quam donationem sic fecimus nostro dilecto consanguineo Ladislao de Dobka, eiusque Successoribus perpetue, cum eramus in gratia copiosa Domini nostri, Ludouici Regis Hungariae. Quare supplicamus Serenissimo Domino nostro, Ludouico R. H. Domino nostro naturali, eiusque Successoribus, quatenus litteras nostras praesentes in vigore suo confirment, et corroborent, et donationem nostram, sic nostro dilecto consanguineo et fratri, secundum quod profertur, confirment et stabiliant. Causa ea nostris Successoribus, qui in nostro Vajuodatus Dominio erunt Successores, ac Baronibus supplicamus, et committimus similiter, vt litteras nostras praesentes non violent, nec reuocent, ne iuramentum meum disrumpant, contra salutem et in detrimentum animae nostrae; et quod donatio nostra facta nostro dilecto consanguineo Ladislao de Dobka, strenuo militi, scilicet secundum quod in praesenti pagina continetur, quod seruitiis suis fidelissimis apud nos meruit, et eam donationem obtinuit, perpetuo vna cum suis Successoribus praedictas possessiones possideat, etiamsi nos vel aliquis Successorum nostrorum imposterum

litteras nostras praesentes, et donationem praesentem suprascriptam reuocare intenderet, impedire reipsa vellet, et praesenti chartae contradiceret, et donationi, fiat super talem, aut tales furor et indignatio Dei, B. V. Mariae, omnium Sanctorum indignatio Sanctorum Regum Stephani, Ladislai, et Emerici. In quorum omnium suprascriptorum testimonium firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras nostri maioris Sigilli appensione fecimus roborari. Datum in Argios in nostra Residentia, sub Anno Domini M. CCC.LXXII. in die diuisionis Apostolorum, proxime praeterito.

Fejér, IX, 4. 477. — Fridwalski, Reges Mariani. § 16. p. 80–84.

CXLIX.

1373. 1373. Papa Grigorie XI. invită pe archiepiscopii din Ungaria se predice *espediţiune cruciată în contra Turcilorŭ*, cari aŭ devastatŭ imperiulŭ Romaniei, Bulgaria, Serbia şi alte ţinuturi creştine, şi cari, după cum se presupune, s'aŭ aliatŭ cu Tătarii, ca se năvăléscă asupra Ungariei.

Gregorius episcopus etc. Venerabilibus fratribus . . . Archiepiscopo Strigoniensi eiusque Suffraganeis, salutem etc. Ad defendendum fidem catholicam, qua salvatur populus christianus, et ad exterminandum infidelium Turchorum et Tartarorum, sevis conatibus impugnantium et prosequentium eiusdem fidei professores, execrabilem et presumptuosam audaciam, recognoscentes nos ex debito pastoralis officii debitores, et eciam ad id ardentem habentes affectum, libenter illa concedimus atque disponimus, per que catholici Principes aliique fideles ad defensionem et exterminium huiusmodi ferventius animentur, ut dextera domini cum eis faciente virtutem eorundem fidelium roborentur brachia, et ethnicorum cornua conterantur. Sane dudum multorum fidedignorum litteris atque relatibus amare dedicimus, et nuper Carissimus in Christo filius noster Ludovicus Rex Ungarie Illustris per dilectos filios Wratislaum Catonis Prepositum Ecclesie Transilvanensis, decretorum doctorem, et nobilem Virum Nicolaum Comitem de Wrig, ambaxiatores suos, nobis significare curavit, quod infideles, impii Turchi vocati, crudelissimi hostes nominis christiani et illius persecutores assidui, plus ceteris infidelibus catholicam fidem et ipsius cultores persequi et delere, quod absit, animosis conatibus molientes, a non longis temporibus, presertim a viginti mensibus citra, amplas terras Imperiorum Romanie et Bulgarie et Regnum Rascie, aliasque partes profitentium nomen Christi, quamvis scismaticorum, continuatis hostilitatibus invaserunt, occuparunt et immaniter destruxerunt, et contra Incolas terrarum et partium earundem magnas victorias habuerunt, eisdem incolis aut crudeliter trucidatis, aut in miserabilem captivitatem abductis, aut alias retentis sub iugo

infelicissime servitutis, nonnullis eorum abnegantibus prothdolor nomen Christi: quodque ex hiis idem Turchi in tantam ascenderunt superbiam, quod predictum Regnum Rascie et alias partes christianorum presumpserunt amplius invadere ac presumunt, et ad sue elationis fomentum et robur, ut probabiliter presumitur, sese cum Tartaris vicinis Regno Ungarie ad invadendum ipsum Regnum utique gloriosum, in quo fides catholica precipua noscitur devotione vigere, impietatis funiculis colligarunt, propter que Rex ipse christianissimus princeps et infidelium persecutor magnificus, ut nobis per eosdem Ambaxiatores notificavit, intendit, deo previo, cuius fidei causa geritur in hac parte, in persona propria et cum sua potenti milicia, et eciam alia de diversis partibus fidelium procuranda infra annum, ab instante mense Maii computandum, contra eosdem Turchos et eciam Tartaros, si forte ipsi Tartari contra dictum Regnum Ungarie venire temptaverint, in Christi nomine proficisci, et ipsos persequi iuxta posse. Quare idem Rex nobis humiliter supplicavit, quatenus ut incole dicti Ungarie et Polonie et Dalmacie Regnorum suorum et aliarum suarum terrarum, et alii, qui cum ipso ibunt eo letiores et prompciores ad dictorum infidelium exterminium proficiscantur, quo maiora premia spiritualia videlicet exinde se speraverint adipisci, in dictis suis regnis et terris, et aliis partibus, de quibus nobis videretur expediens, verbum crucis predicari, et venerabile signum eius quibusvis fidelibus quarumcunque parcium illud suscipere devote volentibus concedi, ipsorumque humeris imponi de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur eiusdem Regis huiusmodi sanctum propositum dignis laudibus commendantes, et in eo ipsum et alios similiter proponentes intendentes favoribus et graciis apostolicis confovere, fraternitati vestre de fratrum nostrorum consilio per apostolica scripta committimus et mandamus, vos nichilominus obsecrantes per aspersionem preciosi sanguinis domini nostri Iesu Christi, quatenus proinde considerantes, quod cum ipse dominus fidelium suorum regimini vos velut in sollicitudinis partem assumptos prefecerit ad promotionem huiusmodi sancti negocii, plus ceteris tenemini ex officio pastorali tamquam precones et fortes athlete fidei, singuli videlicet vestrum in singulis vestris Civitatibus et diocesibus existentibus, iuxta ipsa Regna et terras, contra predictos infideles blasphemos christiani nominis per vos et alias personas ecclesiasticas seculares et regulares ordinum quorumcunque, quas ad hoc ydoneas fore noveritis, cunctis Christifidelibus iuxta datum vobis et eis a deo prudentiam proponatis publice verbum crucis, et venerabile signum eius quibusvis dictorum Regnorum et terrarum Regis eiusdem dominio subditarum, et illud suscipere devote et cum prefato Rege ire volentibus in negotio prelibato, quos ad hoc utiles fore crediderit, concedatis ipsorumque humeris imponatis, et fideles eosdem, quos ad audiendum propositionem ipsam, quociens expedierit, ad loca ydonea convocare possitis, solicitis exhortationibus et oportunis instanciis inducentes eosdem, ut suscipientes cum reverentia dictum signum, ipsumque suis cordibus imprimentes contra hostium predictorum perfidiam, et ad ipsorum exterminium assurgant viriliter, ac negocium ipsum ferventer assumant et fervencius prosequantur.

Porro quia dignus est operarius mercede sua, singulis vestrum et eorum,

quos ad predicationem crucis ut dictum est, duxeritis assumendos, in hoc divino fideliter laborantibus opere preter mercedem eternam, quam merito sperare potestis, quocienscunque populis specialiter ad hoc convocatis proposueritis verbum crucis, unius anni et quadraginta dierum, nec non fidelibus ipsis, qui ad verbum huiusmodi audiendum devote convenerint, centum dierum, vere tamen penitentibus et confessis, indulgentiam elargimur, et ut cuncti fideles tanto libencius et efficacius premissa prosequi studeant, quanto ex suis laboribus potiorem graciam se noverint percepturos, nos de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, ac illa, quam nobis deus, licet immeritis, ligandi atque solvendi contulit, potestatem omnibus Christifidelibus predictorum Regnorum et terrarum ipsius Regis, qui, dicto Rege huiusmodi bellum seu negotium personaliter prosequente, cum ipso Rege personaliter perrexerint, et laborem huiusmodi per sex menses continuos vel interpolatos in personis propriis subierint et expensis, vel infra ipsos sex menses, durante prosecutione huiusmodi, obierint, plenam suorum peccaminum, de quibus fuerint veraciter corde contriti et ore confessi, veniam indulgemus, et in retributione iustorum salutis eterne pollicemur augmentum. Eis autem, qui licet in alienis expensis in propriis tamen personis cum dicto Rege, ut prefertur, accesserint, et illis similiter, qui iuxta facultatem et qualitatem suam bellatores ydoneos in expensis propriis pro eodem tempore destinabunt, quamvis personaliter ipsi non vadant, plenam concedimus suorum veniam peccatorum: penitencias vero omissas, seu recte non factas per aliquos ex predictis, nisi peregrinationem aliam, aut aliquod pium opus vel restitutionem, seu aliam realem prestationem aut erogationem concernerent, eisdem misericorditer remittentes, omnibusque ipsis concedimus, quod per confessionem generalem peccatorum, de quibus memoriam non habuerint, que tamen, si de illis in speciali recolerent, confiterentur, libenter indulgentiam obtineant taliter confitentes, ita tamen, quod si postmodum ad eorum memoriam huiusmodi peccata redierint illa teneantur specialiter confiteri. Eos preterea, qui licet non iuxta qualitatem et facultatem suam, aliquem tamen seu aliquos bellatores ydoneos, ut premittitur, in subsidium dicti negocii propriis sumptibus destinaverint, vel de suis temporalibus bonis contribuerint ad aliquos destinandos, et illos, qui ad subventionem eiusdem negotii, de bonis eisdem congrue ministrabunt, prout singulis fuerint divinitus inspiratum, nec non consiliarios testatorum, qui testatores eosdem ad subveniendum in ipso negotio cum efficacia hortabuntur, ac illos etiam, qui pro huiusmodi sancto negotio laborabunt et hactenus laborarunt, et alias ad promotionem huiusmodi negocii consilium et auxilium impenderunt seu impenderint oportunum, iuxta qualitatem subsidii et devotionis affectum ac mensuram laboris participes esse volumus indulgentie memorate. Rursus illos, qui crucem assumpserint vel assument, aut votum peragendi in dicto negotio emiserint vel emittent, si morerentur antequam iter accipiant, dum tamen pro subsidio dicti negotii tantum dimiserint, quantum expensuri fuissent secundum sui status decentiam, eundo, morando et redeundo, per sex menses, si personaliter accessissent, et quantitatem huiusmodi in vita eorum iuxta suas declara-

verint conscientias, quas super hoc oneramus, nec non et eos qui post assumpsionem seu votum huiusmodi viventes declarauerint, plenam indulgentiam se velle, dando in dicti negotii subsidium, si eos contingerit premori, quantum esset per sex menses eundo personaliter, ut de aliis premittitur, expensuri, etiam si quantitatem eandem viventes non declaraverint, quo casu quantitas ipsa taliter decedentium per ordinarios debeat declarari, plene prosequi volumus indulgentiam memoratam, retenta nichilominus sedi eidem potestate, quod facultatem declarandi quantitatem predictam possit aliis committere vel transferre in alios, si hoc viderit expedire Verum quia dignum est, ut celestis Imperatoris obsequiis inherentes prerogativis papalibus et libertatibus sint muniti, universis et singulis dictorum Regnorum et terrarum ipsius Regis, qui in dicti negotii prosecutione ibunt, ipso Rege, ut prefertur, illud personaliter prosequente, auctoritate apostolica concedimus, quod ipsi a tempore arrepti itineris usque ad eorum reditum vel obitum a collectis extraordinariis, nullo iure scripto vel non scripto debitis, sint immunes, quorum eciam personas et bona post crucem assumptam extunc sub beati Petri et nostra protectione suscepimus, statuentes, ut sub Archiepiscoporum et Episcoporum et aliorum prelatorum Ecclesie sancte dei defensione consistant, propriis ad hoc protectoribus nichilominus specialiter, si necesse fuerit, deputandis, quodque donec ipsorum obitu vel reditu certissime cognoscatur, integri ab omni violentia et iniuria permaneant et quieti. Et si quis contra premissa presumpserit, censura ecclesiastica compescatur.

Quia vero ad hoc negocium exercendum est permaxime necessarium, ut principes et populi christiani ad invicem astringantur vinculo caritatis et pacis, iniungimus ecclesiarum prelatis, ut discordantes ad veram pacem reducere studeant, aut ad firmam seu longam treugam inviolabiliter observandam, et qui acquiescere forte contempserint, per excommunicationis in personas et interdicti sententias in terras eorum artissime compellantur, nisi fore tanta fuerit inimicorum malitia, quod ipsi non debeant tali pace gaudere, quodsi forsan censuram ecclesiasticam vilipendent, poterunt non immerito formidare, ne per auctoritatem ecclesiasticam contra eos tamquam turbatores negocii crucifixi secularis potencia inducatur. Ut autem huiusmodi secundum negocium felicius prospereretur, volumus, ut in singulis cathedralibus, collegiatis ac parochialibus Ecclesiis singuli trunci concavi ponantur tribus clavibus consignati, prima videlicet penes Episcopum loci, secunda penes Ecclesie prelatum seu Rectorem aut sacerdotem, et tertia penes aliquem vite probate laicum conservandis, ut in eis fideles ipsi, iuxta quod dominus mentibus eorum inspiraverit, suas elemosinas deponere in suorum remissionem peccaminum moneantur; ita tamen quod de pecuniis in truncis ipsis existentibus idem Rex per se vel alium, nisi per manus illorum, qui auctoritate apostolica ad hoc deputati sunt seu deputabuntur, nichil recipiet, et postquam recepit, nichil expendet nisi in negotio prelibato. Porro desiderantes interesse, quod huiusmodi negocium optatum sortiatur effectum, ac eiusdem Regis et aliorum christifidelium pia devotio adiuta suffragiis circa prosecutionem dicti negocii efficacius roboretur, auctoritate presentium ordinamus, ut in singulis supradictis et aliis eciam regularibus Ecclesiis dictorum

Regnorum et terrarum eiusdem Regis qualibet Ebdomada semel certa die pronuncianda populo una missa pro salute dicti Regis et sui populi prefata prosecutione durante solemniter celebretur; ita quod in prima de Trinitate, in secunda de cruce et in tertia Ebdomadis de beata Maria Virgine, et sic deinceps misse huiusmodi debeant celebrari, nisi forsan id festivitatis alicuius solempnitas impediret. Cunctis vere fidelibus vere penitentibus et confessis, qui durante prosecutione dicti negocii pro ipsius consumatione felici devote ad dominum preces effuderint, decem dies, videlicet singulis diebus, quibus oraverint, de iniunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus. Ceterum volumus, memoratumque Regem hortamur, quod ipsos Turchos usque ad strictum maris, quod est inter Constantinopolim et insulas Agiopelagi, et quod a nonnullis brachium sancti Georgii appellatur, posse suo fideliter prosequatur: vobis autem et ceteris aliis inhibemus, ne crux ipsa predicetur nisi in dictis Regnis et terris dominio prefati Regis subiectis, et personis eorum Regnorum et terrarum dumtaxat humeris imponatur. Presentibus post Triennium ab inceptione prosecutionis huiusmodi negocii conputandum minime valuturis. Insuper volumus, quod per te, frater Archiepiscope, harum tenor sub munimine tui sigilli singulis vobis fratres suffraganei transmittantur, cui per vos adhiberi volumus plenam fidem. Dat. ut supra. (Avinione X. kal. Aprilis. Anno Tertio).

In e. m. Archiēpis Collocensi, Genesnensi, Iadrensi, Spalatensi et Ragusino.

Ex Reg. orig. An. III. secr. fol. 30.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 135.

CL.

1373. 1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopii din Ungaria se ridice din ladele bisericilorŭ banii, cari s'aŭ adunatŭ pentru espediţiunea sântă asupra Turcilorŭ, şi se-i predea regelui Ungariei, când va pleca la resbelŭ.

Gregorius episcopus etc. Venerabilibus fratribus . . . Strigoniensi et . . . Colocensi Archiepiscopis ac . . . Episcopo Quinqueecclesiensi, salutem etc. Hodie ad instanciam Carissimi in Christo filii nostri Ludovici Regis Ungarie Illustris, volentis et offerentis, ut nobis per suos Ambaxiatores notificare curavit, cum sua potentia personaliter ire, et procedere contra Turchos et Tartaros inimicos fidei christiane, in Ungarie, Polonie et Dalmacie Regnis et aliis terris suis verbum crucis contra eosdem Turchos et Tartaros mandavimus predicari, ac incolarum dictorum Regnorum et terrarum humeris imponi venerabile signum crucis eiusdem, et hiis, qui ibunt cum ipso Rege contra Turchos et Tartaros memoratos, certas indulgencias et gratias duximus concedendas: et ut huiusmodi sanctum negotium felicius prosperetur, volumus, ut in singulis

cathedralibus, collegiatis et parrochialibus ecclesiis dictorum Regnorum et terrarum singuli trunci concavi ponantur, tribus clavibus consignati, prima videlicet penes Episcopum loci, secunda penes ecclesie praelatum seu Rectorem aut sacerdotem, et tertia penes aliquem vite probate laycum conservandis, ut in eis fideles christiani, iuxta quod dominus mentibus eorum inspiraverit, suas elemosinas deponere in suorum remissionem peccaminum moneantur, prout in nostris aliis litteris inde confectis, plenius continetur. De vestre igitur fraternitatis fidelitate et circumspectione confisi, vobis commitimus et mandamus, quatenus vos vel duo vestrum per vos vel alios pecunias, que offerentur seu ponentur in dictis truncis pro negotio memorato, petatis et recipiatis ab hiis, qui claves tenuerint prelibatas, ac fideliter conservetis seu conservari faciatis, donec idem Rex arripuerit iter cum sua Regali potentia pergendi contra Turchos et Tartaros antedictos, nisi forte pro aliquibus preparationibus alique expense forent de dictis pecuniis faciende, et tunc illi seu illis, quod idem Rex ad hoc deputavit, faciatis huiusmodi pecunias assignari et de assignatione huiusmodi confici publica instrumenta. Ceterum cum huiusmodi pecunie offerende pia largitione fidelium pro negocio Iesu Christi sueque catholice fidei in alios usus converti non debeant, universis et singulis tam clericis quam laicis, cuiuscumque ecclesiastice vel secularis preminencie, dignitatis, status, ordinis vel conditionis existant, districtius inhibemus, ne huiusmodi pecunias sua temeritate presumant accipere sine nostro mandato seu licentia speciali, nec vos, nec alii, qui per vos aut dictum Regem ad conservandum et expendendum dictas pecunias fuerint deputati, in alios usus, quam dicti negotii, convertere seu expendere presumatis aut presumant: alioquin in omnes contrafacientes excommunicationis sentenciam promulgamus, a qua non possint absolvi, nisi plene satis fecerint, de sic indebite receptis et tantumdem dederint de suo pro negotio prelibato. Insuper volumus et mandamus, quod in omnibus Ecclesiis, in quibus predicabitur huiusmodi verbum crucis, faciatis has litteras publicari, et quod de hiis, que de singulis truncis per vos vel alium receperitis de premissis, confici faciatis publica Instrumenta: nos enim vobis eos, qui tenebunt dictas claves et huiusmodi pecunias vobis seu vestris nunciis assignabunt, quitandi et absolvendi de receptis, plenam concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione x. Kal. Aprilis. Anno Tertio.

Ex Reg. orig. An. III. secr. de Curia fol. 32.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 138.

CLI.

1373. 1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopii din Ungaria se primésca jurământulŭ dela regele Ungariei, că dênsulŭ în timpŭ de unŭ anŭ va începe *resbelulŭ asupra Turciloră*, că va merge în persónă asupra lorŭ, şi-ĭ va urmări până la strîmtorile Constantinopolului.

Gregorius episcopus etc. Venerabilibus fratribus Strigoniensi et Colocensi Archiepiscopis ac . . . Episcopo Quinqueecclesiensi, salutem etc. Ad instantiam et in favorem Carissimi in Christo filii nostri Ludovici Regis Ungarie Illustris predicationem crucis in Regnis Ungarie, Polonie et Dalmacie et aliis terris suis contra Turchos, aduersus quos, ut dilecti filii Vratislaus Catonis prepositus Ecclesie Transilvanensis, decretorum Doctor, et nobilis vir Nicolaus Comes de Wrig, Ambaxiatores sui super hoc ad Nostram presenciam destinati, nobis pro parte ipsius Regis asseruerunt, idem Rex personaliter cum Regali potencia intendit procedere, hodie duximus concedendam, prout in nostris litteris inde confectis et inclusis presentibus plenius continetur. Volumus igitur et vestre fraternitati sub pena excommunicationis, quam si secus feceritis vos incurrere volumus ipso facto, precipiendo mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum, antequam dictas litteras publicetis, seu publicari faciatis, vel aliquorum humeris venerabile signum crucis imponatis, aut imponi faciatis, vel litteras ipsas detis eidem Regi vel alteri cuicumque, ab ipso Rege, prout modus est in talibus, recipiatis Iuramentum, quod ipse Rex assumet negotium dicte crucis, et illud bona fide infra unum annum a proxime futuro mense Maii inchoandum personaliter prosequetur, et continuare curabit ac ipsos Turchos usque ad strictum maris, quod est inter Constantinopolim et Insulas Agiopelagi, et quod a nonnullis brachium sancti Georgii appellatur, posse suo fideliter prosequetur, quodque de pecunia, que vigore predictarum litterarum dabitur a christifidelibus, nihil recipiet, nec recipi faciet, nisi per manus vestras, vel duorum vestrum, quos per alias nostras litteras ad hoc duximus deputandos, vel alterius seu aliorum a vobis seu duobus vestrum ad id constitutorum, nec expendere in alios usus, nisi in negotio prelibato. Ceterum volumus, quod de prestatione iuramenti huiusmodi confici faciatis publicum Instrumentum, vel litteras Regias, quod vel quas nobis, quam cito commode poteritis, transmittatis. Datum Avinione x. Kal. Aprilis. Pontificatus nostri Anno Tercio.

Ex Reg. orig. An. III. secr. de Curia fol. 33.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 138.

CLII.

1373. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopulŭ din Strigonŭ şi pe episcopulŭ Transilvaniei se escomunice pe locuitorii, cari vêndŭ arme Turcilorŭ saŭ *Românilorŭ*, de óre-ce cu armele aceste Turcii atacă pe creştini. 1373.

Gregorius episcopus etc. Venarabili fratri Archiepiscopo Strigoniensi, salutem etc. Fidedigno relatu dolenter accepimus, quod nonnulli de tua diocesi Strigoniensi deum non habentes pre oculis, et eorum saluti cupiditatem temere preferentes, ac favendo hostibus catholice fidei, fideles et ipsam fidem detestabiliter impugnantes, arma, ferrum et alia, quibus crudeles et infideles Sarraceni appellati Turchi Christianos impugnant, ipsis Turchis seu Wlachis scismaticis, aut aliis ea portantibus eisdem Turchis vendere, seu deferre et destinare presumunt in animarum suarum et eorumdem fidelium gravissimum detrimentum. Cum itaque talia committentes singulis annis in cena domini per nos et predecessores nostros Romanos Pontifices sint publice in palatio apostolico, presente multitudine copiosa fidelium, excommunicationis et anathematis vinculo innodati, fraternitati tue per apostolica scripta mandamus, quatenus per te vel alium seu alios de nominibus eorum, qui talia commiserunt, aut forsan committent imposterum, te informans, eos, de quorum nominibus tibi constiterit nominatim, alios vero in genere excommunicatos et anathematizatos fore studeas nunciare, ac nominatos huiusmodi mandes et facias a Christi fidelibus arcius evitari, contra eos et participantes cum ipsis huiusmodi sentencias aggravando, prout videris expedire. Datum Avinione Idibus Maii. Anno Tertio.

In e. m. Ven. fratri . . . Epō Transiluano.

Ex Reg. orig. An. III. secr. de Curia fol. 51.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 139.

CLIII.

1373. Papa Grigorie XI. concede călugărilorŭ minoriţi se pótă construi biserici, cimetirii şi case de călugări, în *Banatŭ*, în *Ţĕra-românéscă*, precum şi in părţile Bosnei. 1373.

Gregorius episcopus etc. Dilectis filiis . . . Vicario ceterisque fratribus ordinis Minorum Vicarie Bosne, salutem etc. Inter ceteros ordines in agro militantis ecclesie complantatos ad vestrum ordinem gerentes sincere caritatis affectum, illa vobis libenter concedimus, per que dictus ordo pro divini laude nominis et lucris animarum, quibus insistitis, prosperis successibus affluat, et continuis proficiat incrementis. Sane petitio pro parte vestra nuper nobis exhibita continebat, quod licet in partibus Bosne et Wlachie et circa metas Ungarie,

in quibus moramini, predicantes infidelibus verbum dei, scismaticos eciam ad viam reducendo catholice veritatis, in Civitatibus atque villis, in quibus fideles morantur, singuli sint plebani et Rectores ecclesiarum per ordinarios deputati, qui eisdem fidelibus presunt eosque doctrina imbuunt salutari, tamen circa Wlachos scismaticos, quorum nonnulli in pascuis et tentoriis habitant, animalia, quibus habundant, pascendo, curam predictionis seu conversionis non adhibent, quam vos, ut asseritis, adhibetis eisdem, et magis adhibere cum dei gratia intenditis in futurum, fructum animarum non modicum faciendo; quodque, sicut eadem petitio subiungebat, propter premissa novorum locorum pro vobis receptio et constructio in illis partibus, etiam in terris et locis, in quibus fideles habitant, quamplurimum expediret, quare nobis humiliter supplicastis, ut considerata salute animarum, que est hoc provenire speratur, vobis in terris, castris seu villis in metis Ungarie circa Sebest et maiorem Wlachiam, ac circa metas Bosne in Absan et in Carbania, quarumcunque diocesum catholicorum vel scismaticorum existant, loca nova recipiendi, ac in eis oratoria cum cimiteriis et aliis pro vestro ordine necessariis officinis construendi, licenciam tribuere dignaremur. Nos igitur, qui salutem desideramus animarum, et ut labor predicationis vestre melius fructificet, vestris supplicationibus inclinati, nobis in partibus seu metis predictis sex loca recipiendi, ac in eis construendi seu construi faciendi, in locis tamen congruis et honestis, in singulis vel eorum singulo oratoria cum campanili, campana, cimeterio et aliis necessariis officinis, fel. recordationis Bonifacii pape VIII. predecessoris nostri, per quam inhibetur, ne fratres ordinis mendicantium in aliqua Civitate, Castro vel villa, seu quocunque alio loco ad inhabitandum domos vel loca quecunque de novo recipere, vel iam recepta mutare presumant absque sedis apostolice licencia speciali, faciente plenam et expressam de inhibicione huiusmodi mencionem, et alia qualibet constitucione apostolica contrariis non obstantibus, iuribus tamen parochialium ecclesiarum et cuiuslibet alterius in omnibus semper salvis, plenam et liberam auctoritate apostolica tenore presencium licenciam elargimur, ac insuper fratribus vestris, qui in huiusmodi locis, ut premittitur, construendis pro tempore morabuntur, concedimus, quod gaudere valeant omnibus et singulis graciis, privilegiis, exemptionibus, libertatibus et immunitatibus, quibus in aliis locis eiusdem ordinis fratres ipsius ordinis soliti sunt gaudere. Nulli ergo etc. Datum Avinione Kal. Iunii. Pontificatus nostri Anno Tercio.

Ex Reg. orig. An. III. secr. de Curia fol. 60.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 140.

CLIV.

1373. Papa Grigorie XI. invită pe nunțiulŭ apostolicŭ din Ungaria se adune de la nobili, și de la *cavalerii teutoni din țara Bârsei,* censulŭ ce-lŭ datorescŭ scaunului apostolicŭ, și pe care nu l'aŭ plătitŭ de mai multŭ timpŭ. 1373.

Gregorius episcopus etc. Dilecto filio Petro Stephani Canonico ecclesie Agriensis, apostolice sedis nuncio, salutem etc. Audivimus, quod in regnis Ungarie et Polonie et in partibus circumvicinis, ubi tu apostolice sedis nuntius existis, sunt nonnulli Episcopi, Abbates, Conventus, Collegia et alii ecclesiarum et monasteriorum Prelati, ecclesiastice persone seculares et regulares exempte et non exempte, necnon Marchiones, Duces et Nobiles et alie diverse persone, que nobis et ecclesie Romane ex diversis causis census tam in pecunia, quam in certis auri quantitatibus ac summis singulis annis solvere tenentur, prout in Regestris seu libris Romane ecclesie ac predecessorum nostrorum Romanorum pontificum plenius continetur. Et primo in Regno Ungarie in Archiepiscopatu Strigoniensi hospitale sancti Regis Stephani, quod Oboyn nuncupatur, unam unciam auri, Monasterium sancti Salvatoris de Scaleza duos Romanatos; in Episcopatu Wesprimiensi ecclesia sancti Stephani Regis apud Castrum Bellegrane unam marcham auri, que est hospitale, Monasterium Simigiense fertonem aut duas uncias auri in rigellis ad pondus Ungarie; in Episcopatu Transilvanensi nova domus Theutonicorum in Borza ultra montes nivium unam marcham auri; in Episcopatu Zagrabiensi ecclesia sancte Marie de Calidisaquis unum Romanatum; Item in Regno Polonie in Episcopatu Plocensi Wladislaus Dux Polonie debet singulis trienniis quatuor marchas auri ad pondus Polonie, Episcopus Pomesaniensis sive Caminensis debet singulis annis fertonem auri. Qui quidem prefatos census eidem ecclesie, aut alii eius nomine recipienti pro non parvo preterito tempore solvere neglexerunt in animarum suarum periculum et preiudicium ecclesie memorate. Super quibus nos providere volentes, discretioni tue petendi, exigendi et recipiendi nomine ecclesie memorate nostreque Camere apostolice ab eisdem Episcopis, Abbatibus, Conventibus, Collegiis et personis ecclesiasticis, cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, necnon Marchionibus, Ducibus et Nobilibus et aliis diversis et singulis huiusmodi census seu pecuniarum et auri aut aliarum rerum quantitates, in quibus, ut prefertur, tenentur, et eos et eorum quemlibet per censuram ecclesiasticam auctoritate nostra compellendi, et de tibi traditis et solutis dumtaxat quitandi, et illos, qui propter premissa excommunicationis sententiam incurrerint, ab huiusmodi sentencia auctoritate nostra, satisfacto prius Camere nostre de hiis, de quibus tenebantur, iniuncta eis penitencia salutari, in forma ecclesie absolvendi, et cum eis super irregularitate, si quam huiusmodi ligati sentencia celebrando divina vel immiscendo se illis, non tamen in contemptum clavium, contraxerint, eis ad tempus, de quo tibi videbitur, a suorum ordinum executione suspensis, dispensandi, et pro premissis, si fuerit expediens, contra quoscunque contradictores et rebel-

les, cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis existant, etiam si pontificali vel alia qualibet ecclesiastica vel mundana prefulgeant dignitate, simpliciter et de plano, ac sine strepitu et figura iudicii procedendi plenam et liberam super premissis concedimus tenore presentium facultatem, Non obstantibus Constitutionibus apostolicis de una et de duabus dietis et aliis contrariis quibuscunque, etiam si de illis et totis earum tenoribus esset presentibus specialis et expressa mentio facienda, seu si aliquibus communiter vel divisim a predicta sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Avinione v. Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno Tercio.

Reg. An. III. Bull. Camer. fol. 150.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 289.

CLV.

1373. 1373. Ludoviciŭ, regele Ungariei, concede familiei nobile *de Trăscăŭ* dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale.

Nos Ludouicus Rex Hung. — significamus tenore praesentium, quibus expedit vniuersis: quod quia Magister Elleus — ac Ladislaus, filii Elleus de Toroczkeu, terrae nostrae Transyluanae, nobis et sanctae coronae famulatus exhibuerunt multiplices et fideles, quos semper continuant indesinenter propriis actibus; igitur nos eisdem filiis Stephani, nec non Andreae et Nicolao, filiis Akus, filio Gregorii, fratribus eius — patruelibus, de plenitudine regiae nostrae potestatis et gratia speciali gratanter duximus annuendum: vt ipsi in filios filiorum suorum, heredumque per heredes, fures, latrones, domorum seu tectorum, aedificiorum crematores, et alios quoslibet malefactores, vel malignos homines, quos ipsi in possessionibus suis vbicunque habitis — in publico maleficio apprehendere poterunt, ipsos per se, ac per suos homines captiuandi, iudicandi, suspendendi, decapitandi, dismembrandi, mutilandi, aut aliis poenis decretis plectendi, erectis in huiusmodi possessionibus eorum, vbi eis videbitur, lignis, patibulis, et aliis tormentorum ingeniis liberam — habeant et securam ex praesenti annuentia nostra facultatem. — Datum in Wisegrad die Dominica proxima ante festum b. Michaëlis Arch. Anno Domini Milesimo CCCLXXIII.

Fejér, IX. 4. 490.

CLVI.

1373. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *Saşilorŭ din Sibiiŭ* dreptulŭ, se pótă vinde céră topită ori unde în regatulŭ Ungariei, şi chiar până la Viena. 1373.

Nos Ludouicus, Dei gratia rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. significamus tenore presentium, quibus expedit, vniuersis Quod nos sicut pro fidelibus et gratuitis famulatibus fidelium ciuium et Saxonum nostrorum de Cibinio partis Transyluaniae per eosdem nostrae celsitudini feruenti deuotione exhibitis et impensis, sic non minus pro vtilitate et commodo eiusdem ciuitatis nostrae ciuibus et hospitibus nostris de eadem huiusmodi gratiam et libertatis praerogatiuam duximus de innata nostrae regiae liberalitatis munifica clementia faciendam et largiendam: vt iidem ciues nostri a modo in antea ceram sub pura liquefactione infundendi, et sub impressione sigilli seu signi eiusdem Ciuitatis quocunque in regno nostro voluerint, et signanter in Albam regalem venditionis causa deferendi, ipsamque ceram absque iterata liquefactione tam nostris regnicolis, quam extraneis mercatoribus, quibus maluerint, venditioni exponere vel commutare liberam et absolutam habeant facultatem; vbi vero in casum ipsam ceram ibi Albae uenditioni exponere non possent et non valerent, tunc eandem ad vendendum et commutandum in Viennam deferre valeant atque possint, harum sub nostrae Maiestatis testimonio litterarum. Datum in Vyssegrad feria sexta proxima ante Dominicam Oculi. Anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo tertio.

Fejér, IX. 4. 500.

CLVII.

1373. Capitululŭ din Lelesŭ introduce pe *Balcŭ*, pe *Dragŭ* şi pe *Ionŭ, fii voivodului Sasŭ*, în posesiunea moşii Cunia din Maramureşŭ, pe care le-a fostŭ dăruit'o Ludovicŭ, regele Ungariei. 1373.

Omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris, presentium notitiam habituris, Iohannes Prepositus Conuentus Ecclesie Sancte Crucis de Lelesz salutem in omnium Saluatore. Ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod Excellentissimi Principis, Domini Ludouici Dei gratia Regis Hung. litteras, recepimus in haec verba: Ludouicus Dei gratia Rex Hung. Pol. Dalmat. etc. fidelibus suis Conuentui de Lelesz salutem et gratiam. Dicunt nobis Magistri Balk, Drag, et Iohannes, filii quondam Szász Wayuode, aule nostre familiaris, quod ipsi in Dominium quarumdem possessionum Kohnia

vocate, et ad eam pertinentium, item Bochkan, Feyer egj haz, Tarazo, Busztafalua vocatarum, in Comitatu Marmaros existentium, et per nos mediantibus alys litteris nostris datarum pro seruitiis eorumdem, legitime vellent introire, si contradictio alicuius non obstaret eisdem in hac parte. Quare fidelitati Vestre mandamus, quatenus mittatis hominem Vestrum pro Testimonio fide dignum, quo praesente Magister Benedictus, filius Lachk aule nostre Iuuenis, homo noster, ad hoc specialiter de Curia nostra transmissus, ad facies dictarum possessionum vniuersis vicinis et commetaneis suis legitime conuocatis, et presentibus accedendo, ipsasque ab aliorum iuribus possessionariis metaliter segregando, introducat ipsos filios Szász Wayuode in Dominium earumdem, statuatque ipsas eisdem premisse donationis nostre Titulo perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum; contradictores, si qui fuerint, citet contra ipsum Balk Wayuodam in nostram presentiam ad Terminum competentem; et post hec facti seriem nobis fideliter rescribatis. Datum in Zyluas Warad secundo die festi beati Laurenty Martyris. Anno Domini M. CCC LXXIII. Nos igitur mandatis Regie Excellentie satisfacere cupientes, vt tenemur, cum prefato Magistro Benedicto, Aule Regie Iuuene, homineque suo, nostrum hominem, videlicet fratrem Nicolaum, pro Testimonio transmisimus, ad premissa Regia exequenda. Qui demum exinde ad nos reuersi consona voce retulerunt, quod ipsi tertio die B. Bartholomei Apostoli accessissent ad faciem possessionis Bustafalua vocate, vbi eandem presentibus vicinis et commettaneis eiusdem vniuersis, tunc inibi legitime conuocatis a parte Darmianhaza, possessionis scilicet Nicolai, dicti Bothos, cum fratre eiusdem Gyula, taliter reambulassent, quod prius a parte orientali in vno campo, sub duabus arboribus salicis erexissent duas metas terreas; inde tendit supra eandem plagam Orientalem seruando, annectit riuulum Zeglenk, et transit per mediam ipsam syluam, et ibi terminatur; cuius sylue medietas a parte superiori predicto Nicolao, cum fratre suo deputatur, residua medietate eiusdem dicto Balk et fratribus suis remanente. Datum die Dominico proximo ante festum Natiui tatis Virginis gloriose. Anno Domini supra dicto.

Fejér, IX. 4. 528.

CLVIII.

1373. 1373. Ionŭ, comitele Iaurinului, ordónă vameşilorŭ de acolo, se nu iee de la *cetăţenii din Sibiiŭ*, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ la Viena, mai multă vamă, de cum plătescŭ cetăţenii din Buda.

Nos Ioannes, filius Thomae, Magister Ianitorum regalium, et Comes Iauriensis, dilectis suis vniuersis tributariis, tum in nostris haereditariis, quam in nostris dignitatibus, seu honoribus pro tempore nunc constitutis

— — — quibus presentes ostenduntur, dilectionem cum salute. Vestrae vniuersitati — mandamus: quatenus a ciuibus cibiniensibus de partibus Transyluanis Viennam cum mercibus per viam Budensem, vel per Albam regalem proficiscentibus nonnisi idem tributum, quod ciues Budenses soluere solent, exigatis — Datum in Iaurino Dominico die Reminiscere. Anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo tertio.

Fejér, IX. 4. 554.

CLIX.

1373. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă comitelui din Timişóra se oprescă la Orşova *importarea sării din Ţéra-românéscă.* 1373.

Lodouicus Dei gracia Rex Hungarie, Polonie, Dalmacie etc. Cum nos omnino velimus, vt sales transalpini nequaquam in regnum nostrum adducantur fidelitati igitur vestre damus in mandatis, quatenus, ob specialem et euidenciorem ipsorum salium transalpinorum, permittatis hominem magistri Saracheni per eum deputandum stare in Orsua, prohibicionem, et si potestis concordare cum ipso magistro Saracheno, tunc ipsum Tributum de Orsua eidem magistro Saracheno locare non obmittatis et aliud pro nostra gracia facere non audeatis. Datum in vissegrad feria quarta proxima ante dominicam Oculi, Anno domini MCCCLXX tercio.

(În dosŭ: Nobili domine Consorti magistri Benedicti fily Heem *Comitis Temesiensis* Item magistris Petro et Nicolao fratribus eiusdem magistri Benedicti).

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 6.

CLX.

1373. Emericŭ, Palatinulŭ Ungariei, amintesce despre espediţiunea regelui Ungariei în contra unorŭ inimici ai sei. (Între acestia se vede a fi şi *voivodulŭ Laicu.* Cf. doc. 1369 şi 1374). 1373.

Nos Emericus regni Hungarie palatinus et Judex Comanorum damus promemoria, quod causam quam Nicolaus filius Johannis de Varada contra Ladislaum de Daroch Juxta continenciam litterarum Conuentus ecclesie de Lelez

citatoriarum In octauis diei medy xlme mouere habebant coram nobis, de regio literatorio mandato pro ipso in causam attracto nobis allato ad quindenas residencie regalis exercitus contra quosdam emulos eiusdem domini nostri regis moti duximus prorogandam, datum in Wyssegrad octauo die termini prenotati anno domini M^mo CCC^mo lxx^mo tercio.

(În dosŭ: Pro Nicolao filio Johannis de Kysuarada contra Ladislaum de Darolch ad quindenas exercitus regalis prorogatoria).

Codex dipl. comitum Zichy, III. pag. 494.

CLXI.

1373. 1373. *Stanislau*, chinezulŭ din comitatulŭ Beregŭ, protestézä în contra actelorŭ de violenţă ale nobilului Dominicŭ Literatulŭ.

Nos Magister Johannes filius Bagonia vicecomes Comitatus de Bereg et quatuor Judices Nobilium de eodem, damus pro memoria, quod ad nostram personaliter accedens presenciam Stanislaus de Kenesy per modum protestacionis nobis significare curauit, quod dominicus litteratus de Kerenchen circa festum sancti Michaelis Archangeli anno in presenti in dicta sua possessione XXV porcos suos bonos et vnum bovem recepisset autoritate sua mediante. In cuius rei memoriam anobis litteras nostras postulauit, quas nos eidem concessimus iusticia mediante. Datum Sabato proximo videlicet in quindenis festi prenotati. Anno Domini M° CCC^mo lxx^mo tercio.

(În dosŭ: pro Stanislao de Kenesy contra dominicum litteratum de Kerechen super recepcione XXV porcorum suorum et unius bovis protestatoria).

Codex dipl. comitum Zichy, III. pag. 508.

CLXII.

1374. 1374. Papa Grigorie XI. concede călugărilorŭ minoriţi din *Ţéra-Românéscă*, din Bosnia şi din Bulgaria, ca se pótă reţiné pentru dênşii cărţile călugărilorŭ decedaţi.

Gregorius episcopus etc. Dilecto filio Leonardo ordinis fratrum minorum ministro generali, salutem etc. Cum, sicut audivimus, quedam constitutio

ordinis tui contineat, quod libri fratrum dicti ordinis professorum ubicunque decedentium remitti debeant ad Conventus sive loca, in quibus primaria eorundem fratrum receptio facta fuit, et sicut audivimus, vestri fratres in Bosne, Bulgarie et Wlachie aliisque vicinis eis partibus degentes, qui pro fide catholica contra hereticos in dictis partibus existentes iugi predicatione certant et eos satagunt convertere indefesse, multum indigeant libris diversis, quorum carentia operi, quod prosecuntur, impedimentum afferet: discretionem tuam hortamur attente, mandantes, quatenus eisdem fratribus concedas, quod pro aliquo tempore, de quo tue circumspectioni videatur, possint libros fratrum morientium in dictis partibus retinere, super hoc tuas oportunas litteras concedendo, tibi enim in hoc deferentes nostra in hac parte uti volumus potestate. Datum apud Orgonum Avinionensis diocesis IV. Idus Iulii. Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. com. fol. 97.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 147.

CLXIII.

1374. Papa Grigorie XI. dojenesce pe Ludovicŭ, regele Ungariei, fiindŭ-că nu voiesce a se alia cu biserica romana şi cu alţi principi *în contra Turcilorŭ*, cu tóte că acestia sunt aprópe de regatulŭ Ungarici. 1374.

Gregorius episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie illustri, salutem etc. Rediens ad presenciam nostram dilectus filius nobilis vir Ioannes Lascari miles Constantinopolitanus, qui dudum cum nostris litteris ad presenciam tue serenitatis accessit, nobis retulit, quod serenitatem eamdem ad contribuendum in unione inter Romanam ecclesiam tuamque celsitudinem et nonnullos alios principes ac magnates facienda contra Turchos hostes sacri nominis Christiani, et ad contribuendum in certo numero galearum tenendarum continue contra Turchos eosdem dispositam non invenit: de quo miramur non modicum, cum regnum tuum Ungarie vicinum sit nunc Turchis eisdem, et negocium huiusmodi te et ipsum regnum non modicum tangere dinoscatur. Quare regalem devocionem ac magnificenciam precamur attentius et in Domino exhortamur, quatinus provide considerans, quod alii, qui volunt esse et contribuere in unione predicta, te in hac parte deficiente, eciam deficient, quod absit, et sic non facta resistencia Turchis eisdem, ipsi contra fideles poterunt, prout verendum est, nimium prevalere in perdicionem innumerabilium animarum, et catholice fidei maximum detrimentum, digneris ob reverenciam Dei et dicte fidei, ac tutelam prefati et aliorum fidelium regnorum et parcium huiusmodi tuum propositum in melius commutare, ac ligari in unione predicta et in illa contribuere condecenter, super hoc nobis tuam piam et

gratiosam responsionem per regias litteras reserando, ut ea habita, ad dandum debitum ordinem in hac parte procedere valeamus, prout hec et alia Venerabili fratri nostro Stephano episcopo Zagrabiensi et dilecto filio nobili viro Petro Zuder Bano Sclavonie Ambaxiatoribus tuis, latoribus presencium, plenius verbo duximus exprimenda, ut ea tue referant maiestati. Datum Avinione XIIII. Kal. Octobris, Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 55.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 150.

CLXIV.

1374. 1374. Papa Grigorie XI. scrie regelui din Ungaria, că o mare parte din *Românii*, cari locuiescŭ în părţile despre Tatari, s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică, şi e speranţă, că se vorŭ întórce şi alţii, dacă li se va da unŭ episcopŭ propriŭ pentru dênşii, de óră-ce nu sunt mulţămiţi cu preoţii unguresci.

Gregorius episcopus etc. Carissimo in Christo filio Ludovico Regi Ungarie Illustri, salutem etc. Nuper ad audientiam nostram fideli et admodum grata relatione perducto, quod certa pars multitudinis nationis Wlachonum, qui certas metas Regni tui versus Tartaros commorantes, secundum ritus et scisma Grecorum vivebant, prout longe maior pars eorum adhuc vivit, ex ferventi zelo, quem ad augmentum vere fidei christiane semper promptum et propicium habuisti, ad dicte fidei veritatem fuerat, te procurante, conversa, et quod alii de ipsis Wlachonibus, cum sint homines simplices et convertibiles ad observantiam fidei antedicte, ad fidem ipsam satis faciliter converterentur cum assistentia tui favoris, si de proprio antistite per apostolicam sedem provideretur eisdem, cum de solo ministerio sacerdotum Ungarorum non bene contentari dicantur: Nos de premissis cupientes habere noticiam certiorem, ut cautius in hiis agamus, Venerabilibus fratribus nostris Strigoniensi et Colocensi Archiepiscopis nostris dedimus litteris in mandatis, ut super hiis excellencie Regie requisito consilio, ac de omnibus, que pro animarum salute et propagacione dicte fidei in illis partibus expedirent, diligentius se informent, et quicquid inde invenerint, nobis per suas litteras eorum sigillis munitas, vel per instrumenta publica fideliter intimare procurent, prout in ipsis litteris plenius continetur. Ut igitur divine retribucionis premium et humane laudis preconium de tam pio et salutifero opere tuo excelso culmini acquirantur, tuam fervidam caritatem rogamus et hortamur attente, quatenus huiusmodi inchoatum principium fructus conversionis predicte laudabiliter prosequens, et dictos Archiepiscopos benigne pro Regis eterni, ac nostra et apostolice sedis reve-

rencia audiens et exaudiens, huiusmodi negocium propensius commendatum habeas, ita quod, deo propicio, ad tuum perenne premium valeat prosperari. Datum Avinione III. Idus Octobris. Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. fol. 61.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 152.

CLXV.

1374. Papa Grigorie XI. invită pe archiepiscopii din Ungaria se cerceteze, dacă este adevĕratŭ, că *Românii,* cari locuescŭ în părţile despre Tatari, nu sunt mulţămiţi cu preoţii unguresci, şi dacă nu ar fi bine, ca se numéscă de episcopŭ alŭ Românilorŭ pe călugărulŭ minoritŭ Antoniu de Spoleto, care scie limba românéscă, şi care a întorsŭ pe mai mulţi români la credinţa catolică. 1374.

Gregorius episcopus etc. Venerabilibus fratribus ... Strigoniensi et ... Colocensi Archiepiscopis, salutem etc. Hodie ad audientiam nostram perducto ex relatione fideli, quod certa pars multitudinis nationis Wlachonum, qui circa metas Regni Ungarie versus Tartaros commorantes, secundum ritus et scisma Grecorum vivebant, prout longe maior pars eorum adhuc vivit, procurante Carissimo in Christo filio nostro Ludovico Rege Ungarie Illustri, conversa fuerat ad sacre fidei catholice veritatem, et quod alii de multitudine ipsa faciliter converterentur cum assistentia dicti Regis, si in partibus eorumdem Wlachorum erigeretur ecclesia Cathedralis, et Episcopus preficeretur eidem, cum ipsi Wlachones, ut dicitur, de solo ministerio sacerdotum Ungarorum non sint bene contenti, nos fraternitati vestre certa super hiis indaganda per vos, et nobis fideliter referenda per alias nostras literas duximus committenda, prout in ipsis litteris plenius continetur. Cum autem, sicut eadem relatio subiungebat, dilectus filius frater Anthonius de Spoleto ordinis fratrum Minorum professor, qui linguam dicte nationis scire asseritur, et qui tempore dicte conversionis multos ex dictis Wlachis convertisse, baptizasse, et magnum fructum sua predicatione animabus eorum dicitur attulisse, satis habilis et utilis ad convertendum Wlachos reliquos non conversos ad fidem predictam, si preficeretur in Episcopum multitudini antedicte: Nos de premissis, ut agamus cautius, cupientes de hiis ac scientia, vita et moribus dicti Anthonii habere notitiam certiorem, eidem fraternitati, de qua gerimus in Domino plenam fidem, per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus de predictis scientia, vita ac moribus dicti fratris Anthonii, et etiam aliorum, qui utiliores esse possent huiusmodi ecclesie, si erigeretur, et conversioni Wlachonum predictorum, super quo vestras consciencias oneramus, studeatis nos diligentius informare, et que per informationem ipsam repereritis, nobis per vestras autenticas litteras harum seriem continentes curetis nos reddere certiores. Datum Avinione III. Id. Octobris. Anno Quarto.

Ex Reg. orig. An. IV. secr. de Curia fol. 55.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 152.

CLXVI.

1374. 1374. Ludoviciu, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Braşovŭ* dreptulŭ, se pótă topi şi vinde céră, întocma ca cetăţenii din Sibiiu.

Nos Ludouicus, Dei gratia, Rex Hung. Polon. Dalmat. etc. Memoriae commendantes tenore presentium significamus, quibus expedit, vniuersis: quod nos commodo et vtilitati fidelium ciuium et hospitum nostrorum de Brassow, vt ex pietate regia et assumti regiminis nostri officio tenemur, inuigilare cupientes, ad deuotam supplicationem vener. in Christo Patris Domini Nicolai Episcopi Chanadien. fidelis et dilecti nostri, ac ipsorum ciuium et hospitum nostrorum, annuimus graciose quod ydem a modo et deinceps ceram in dicta ciuitate nostra Brassouien. liquefacere et fundere eodem modo valeant, atque possint, sicut ciues nostri Cibinienses liquefaciunt et fundunt, tantum signo ipsorum consueto modum impressionis consignent; ita tamen, quod prefati ciues de Brassow ipsam ceram ex premissa annuencia et gratia per ipsos infundendam ad ciuitatem nostram Buden. vel ad alias ciuitates regni nostri quocunque deferre voluerint, liberam habeant facultatem, ibique venditioni exponere, nec autem ydem ciues dictam ceram eorum secundario liquefacere, et fundere teneantur; sed omnes emtores regni, seu aliorum regnorum superueniencium premissam ceram eo modo, vt prehabitum est, comparare et emere, ac quo ducere voluerint, libere possint et secure; presentes eciam sub magno nostro sigillo dari faciemus, dum nobis fuerint reportate. Dat. Bude in octauis festi Epiphaniarum. Anno Domini M. CCCLXXIV.

Fejér, IX. 4. 565.

CLXVII.

1374. 1374. Ludoviciu, regele Ungariei, înscliinţézä pe toţi militarii şi *Românii din districtulŭ Timişórei,* că a trimisŭ la dênşii pe comitele Benedictŭ Hemŭ pentru anumite afaceri de serviciŭ, şi-i învită se aibă deplină credinţă în cuvintele sale.

Lodouicus, Dei gratia Rex Hungarie, Polonie, Dalmacie etc. fidelibus suis vniuersis, Militibus, Nobilibus, Clientibus, ac Valacalibus et aliis famulis suis in Comitatu seu Districtu de Temeskuz, salutem et graciam. Cum nos Magnifico viro Benedicto, filio Pauli, filii Heem, condam Bano, Comiti Themesiensi, quedam certa nostra negocia vobis commiserimus referre, seruitia nostra immediate tangentia; fidelitati igitur Vestre damus in mandatis, quatenus verbis et dictis eiusdem Magistri Benedicti, condam Bani, tanquam

nostris indubie credere, et ea effectui mancipare studeatis nostre dilecciouis et gracie intuitu. Gratam et specialem nobis in eo complacentiam et seruitium exhibentes. Datum Bude in festo beati Francisci Confessoris. Anno Domini M. trecentesimo septuagesimo quarto.

Fejér, IX. 4. 567.

CLXVIII.

1374. Papa Grigorie XI. invită pe Calo Ioan, împĕratulŭ Constantinopolei, se se 1374
întórcă la *unire cu biserica Romei*, de óre-ce armata Latinilorŭ se apropie de imperiulŭ seŭ; de altă parte regele Ungariei încă plécă cu resbelŭ asupra Turcilorŭ, şi uşorŭ se póte intêmpla, că dênsulŭ dacă va rĕmâné necredinciosŭ, se fie atacatŭ, din vre-o parte óre-care.

Magnifico viro Calo Ioanni, Imperatori Graecorum Illustri, gratiam in praesenti, quae perducat ad gloriam in futuro.

Si antiquae tuae deuotionis propositum, feruore charitatis ignitum, de redactione videlicet Populi tui ad obedientiam, et vnitatem S. Romanae Ecclesiae (quod per imperiales nuntios, et litteras Sedi Apostolicae reserasti) adimplere desideras, et tua verba operum efficacia demonstrare, tempus congruum, quo Latinorum potentia Imperii tui finibus appropinguat, et hostium Christi saeua tyrannis incipit conculcari, miseratione illius, qui non vult populo tuo irasci perpetuo, cernimus aduenisse: in hoc quippe, vt eaedem litterae innuunt, tuus aestuabat animus, tua hoc supplicatio postulabat. A parte siquidem terrae charissimum in Christo filium nostrum Ludouicum Regem Vngariae illustrem deuotissimum et potentissimum vtique Principem, ad eorumdem hostium exterminium aspirantem, eisdem finibus vicinasse cognoscis; et charissimum in Christo filium nostrum Petrum, Regem Cypri illustrem, cum nonnullorum Nobilium Latinorum auxilio, competentem in mari habere potentiam, et iam mirabiliter triumphare de hostibus, non ignoras; (et quod suo columini aestimamus fore gratissimum) dilectus filius Nobilis vir Amadeus Comes Sabaudiae, consanguineus tuus, lator praesentium, de quo merito confidere poteris, multa Nobilium comitiua stipatus ad illas partes spiritu deuotionis accedit, ad nostri militaturus obsequium Redemptoris. Per quorum Regum, et Nobilium, ac aliorum occidentalium, qui verisimiliter imitabuntur eosdem, gesta magnifica, et deuota speramus in illo, cuius negotium agitur, Fidem exaltari Catholicam, et impiorum Saracenorum, et Turcorum abominabilium tuorum Capitalium hostium ceruicosam potentiam edomari. Quid ergo tu? tuusque populus exspectatis? cum acceptabile tempus, et dies salutis vobis misericorditer indulgentur, quibus vestrarum animarum salus, quae citra vnitatem vnius Sanctae Apostolicae Ecclesiae non habetur, proueniet: et Graecorum libertas, et gloria, potentia, et diuitiae, quae post inobedientiae deuium miserabiliter corruentes,

nunquam in eo potuerunt resurgere, illo iuuante, qui est trinus, et vnus, vnitatemque renatorum in sua Fide diligit, et iniungit, instaurationis suscipient felix initium, et stabile firmamentum. Reuertimini itaque in sinceritate cordium, et voluntate non ficta ad gremium Ecclesiae praelibatae, tempusque vobis datum a Domino agnoscatis; nos enim si hoc feceritis, in charissimos habebimus filios, et deuotionem vestram Apostolicis fauoribus, et auxiliis, prout poterimus, paterna diligentia prosequemur, ne si (quod absit) in obstinata duritie elegeritis perdurare, cogamur secundum Apostolum vos habere vt publicanos, et ethnicos, et si a quocumque fideli, vel infideli vos molestari contigerit, abscissos ab vniuersali Ecclesiae corpore, non poterimus, sicut nec debebimus, adiuuare. Super quibus imperiali magnitudini plenius exponendis, dicto Comiti Fidem velis plenariam adhibere. Datum Auenione 8 Kalendas Februarii. Anno 4-o.

Fejér, IX. 4. 585.

CLXIX.

1374. 1374. Papa Grigorie XI. scrie archiepiscopilorŭ din Ungaria, că în părţile despre Tatari se află o *mulţime mare de Români*, şi de-óră-ce Românii cari s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică nu sunt mulţămiţi cu preoţii unguresci, aşa ar fi bine se li se dée unŭ episcopŭ catolicŭ, care se cunóscă limba lorŭ.

Gregorius — — Ad nostri Apostolatus auditum produxit relatio fide digna, quod circa metas Regni Hungariae versus Tartaros est multitudo quorumdam populorum, qui Valachones vocantur, et viuunt secundum ritum et Schisma Graecorum, et sunt simplices homines, sed conuertibiles ad conuersionem, et obseruationem verae fidei Christianae; si ad hoc solicitis et charitatiuis studiis inducantur. Quodque licet carissimus in Christo filius noster, Ludouicus Rex Hungariae illustris, feruidus Zelator fidei Christianae, certam partem dictorum populorum procurauerit et fecerit ad fidem praefatam conuerti; tamen ipsi conuersi non habent Antistitem, nec proprios Sacerdotes, et de sacerdotibus Hungaris, licet paucis, interdum accedentibus ad eos pro ministrandis Ecclesiasticis Sacramentis, aut diuersitate linguarum, aut morum, vel ex aliis causis non sunt bene contenti; propter quod nec conuersi bene ad eorum salutem proficiunt, nec ad ipsam fidem alii conuertuntur; et quod propterea expediret eisdem populis Episcopum praefici Catholicum, scientem eorum linguam, et in lege Domini eruditum, eiusdemque fidei Zelatorem praecipuum; qui sciret et vellet in dicta fide et virtutis operibus praefatos conseruare conuersos, et ad conuersionem aliorum anhelaret — caritatis ardore, nec non Sacerdotes idoneos promoueret ad curam huiusmodi populorum et alia faceret, quae ad pontificale officium pertinerent; et quod si haec fecerit, speratur, quod ydem populi ad praefatam fidem conuerterentur, et persiste-

rent in eadem; super quibus nostrae fuit prouisionis officium imploratum. Nos de huiusmodi conuersione iam facta, et spe alterius, quae speratur fieri, exhilarati quam plurimum, et proinde agentes Altissimo gratiarum humiles actiones, et volentes de ipsis, vt debite prouideamus, in eis plenius informari; fraternitati Vestrae, de qua in hys et alys gerimus in Deo fiduciam pleniorem, per Apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus super hys, praefati Regis communicato Consilio, per vos seu alium, seu alios, quid circa et magis fieri pro animarum salute, et propagatione dictae fidei expediat; et in quo loco erigenda sedes Episcopalis, quomodoque dotanda Ecclesia Episcopalis huiusmodi, et sub quibus finibus eius Dioecesis distinguenda, limitanda, et cui Metropolitano subiicienda, existeret, et de ceteris circumstantys et alys opportunis nos plene informare, et quidquid inde inueneritis nobis per Vestras litteras, vestris Sigillis munitas, vel instrumenta publica reserare curetis, vt eis visis maturius deliberare possimus, quid in hac parte vtilius secundum Deum agere habeamus. Datum Auennione III. Idus Octobris. Anno IV.

Fejér, IX. 4. 587.

CLXX.

1374. Amintire despre espediţiunea lui Ludovicŭ, regele Ungariei, în contra *voivodului Laicu.* 1374.

Os Emericus Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum Memorie commendantes Tenore presencium significamus, Quibus expedit vniuersis, Quod in Congregacione generali domini Nicolai Konth condam palatini vniuersitati nobilium Comitatus de Baranya feria secunda proxima post festum sancte Trinitatis In Anno domini M^mo^, ccc^mo^, lx^mo^ quarto preterita prope villam Nogfalu celebrata, magister Gyula filius Pauli de Soklous, de medio aliorum exsurgendo, ad audienciam, omnium, ipsi Congregacioni adherencium, prout per litteras eiusdem, domini Nicolai Konth condam palatini, magnificus vir dominus ladizlaus dux Opulye et velunensis pridem similiter palatinus fuisset informatus, proposuisset eomodo, quod quia non nulle possessiones sue in dicto Comitatu existentes, per magistros Paulum Stephanum et Petrum forent inpignorate, aut eciam, si ipsi aliquas porciones, quibuspiam inpignorassent hominibus, easdem ab ipsis hominibus, iuxta regni consuetudinem, vt congrueret statim et in eodem loco promptus esset, ad redimendum, et paratus, Si vero quipiam ex talibus hominibus, circa quos tales possessiones sue existerent, easdem ad redimendum non annuerent et sic sub silencio ydem, ipsas vti et sibi perpetuare possent transire anhelarent, eosdem tales homines, ab vlteriori vsu fructuum et quarumlibet vtilitatum earundem possessionum percepcione et sibi perpetuari faccione prohiberet, Quo percepto, Symon filius Balase, pro magistro Ladislao filio Teteus domino suo, cum literis procuratorys Capituli ecclesie albensis astando, respondisset exaduerso, quod medietas cuius-

dam possessionis Tothfalu vocate, que condam ipsius magistri Gyula fuisset, erga ipsum magistrum Ladislaum dominum suum foret et existeret, que non apredictis magistris Paulo Stephano et Petro, sed ab aliorum manibus, eidem magistro Ladislao foret deuoluta, et super hoc dominus suus literas haberet efficaces, in termino vlteriori, per ipsum dominum Palatinum sibi dando exhibendas, Et ideo ipse dominus Nicolaus Konth palatinus, ipsis partibus volentibus commisisset Judicando, vt idem magister ladislaus filius Teteus, dicta sua Instrumenta si que haberet in premissis confecta, In octauis festi beati regis Stephani tunc venturis, in Curia regia in sua presencia exhibere teneretur, Quibus visis Judicium et iusticiam facere valeret in premissis, dictante Juris equitate, Et cum ab eisdem octauis ipsa Instrumentalis exhibicio, inter ipsum magistrum Gyula filium Petri eodemque postmodum decesso inter Stephanum filium Pauli de eadem Soklous, in quem presens causa iuxta regni consuetudinem extitisset redundata, ac inter predictum magistrum ladislaum filium Teteus parte ab altera, primo coram dicto domino Nicolao Konth Palatino, et demum eodem domino Nicolao Konth Palatino viam vniuerse carnis ingresso, Honore ipsius palatinatus, per dominum nostrum Regem, memorato domino Ladizlao duci collato, in eiusdem presencia diucius ventilata Tandemque mediantibus litteris ipsius domini Ladislai palatini prorogatorys ad tunc presentes quindenas exercitus regalis Regio literatorio edicto interueniente extitisset dilata, Ipsis denique quindenis exercitus regalis contra Laayk woyuodam moti et ad octauas festi beati Andree apostoli proclamate occurrentibus, prefatus Stephanus filius Pauli, ad dicti domini ladislai Palatini personaliter veniendo presenciam, premissa Instrumenta, per predictum magistrum ladislaum exhiberi postulasset coram ipso Quibus perceptis Symon filius Balase, pro eodem magistro ladislao filio Teteus domino suo cum procuratorys litteris Conuentus ecclesie Pechwaradiensis exsurgendo, pro premissis exhibere assumptis Instrumentis, quasdam litteras patentes domini nostri Regis lodouici Bude feria secunda proxima, post dominicam Inuocauit, In anno domini M^mo ccc^mo, quinquagesimo emanatas Judiciario examini, annotati domini ladislai palatini curasset exhibere. — — — — — — Datum In wyssegrad vigesimo die termini prenotati, Anno domini M^mo ccc^mo, Septuagesimo, quarto.

Codex dipl. comitum Zichy. III. pag. 542.

CLXXI.

1374. 1374. Petru Ciugu din comuna Vineția în *Țera-Făgărașului* vinde fratelui seŭ, lui Ladislaŭ din Dobsca, o moșie lângă Oltŭ, în apropiere de mănăstirea ruinată Apele-calde.

Conventus Monasterii B. Mariae Virginis de Clus Monostra. Omnibus Xti. fidelibus salutem. Ad universorum notitiam harum serie pervenire volumus, quod Petrus dictus Chewgh filius Joannis de Venche coram nobis personaliter

constitutus, vivae vocis oraculo confessus fuerit eo modo, quod terram suam trium aratrorum mensurae Regalis in territorio de Calidis Aquis partium istarum Transylvanarum habitam, et in contiguitate piscinae desolati conventus olim Ss. Trinitatis de dictis Calidis-aquis existentem pro media marcha argenthi puri ponderis Budensis tradiderit fratri suo couterino Ladislao de Dobska in filios filiorum perpetuo possidendam, tenendam et habendam. Harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum feria quinta proxima ante festum exaltationis S. Crucis anno Domini 1374.

Transilvania, 1872. pag. 68. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CLXXII.

1375. Ludoviciu, regele Ungariei, ordónă autorităţilorŭ din Transilvania, ca se nu-şi aróge nici unŭ *dreptŭ de jurisdicţiune asupra iobagilorŭ* episcopiei catolice din Alba Iulia. 1375.

Nos Ludouicus, Dei gratia Rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. memoriae commendamus, tenore praesentium significantes, quibus expedit, vniuersis: Quod venerabilis in Christo Pater, Dominus Demetrius Episcopus Transyluanus, secretarius noster cancellarius, ad nostrae Serenitatis accedendo praesentiam, nostrae querulose declarauit Maiestati, quod Iobbagiones sui et seruientes impossessionati, more aliorum Iobbagionum in possessionibus suis residentes, per comprouinciales homines in causis quibuslibet ad presentiam nonnullorum Iudicum et Iustitiariorum regni contra priuilegiatam libertatem ipsius Ecclesiae suae saepe saepius in causam attraherentur et prohiberentur, nulla prius ab eodem Domino Episcopo vel suis officialibus, vt conueniens esset, iustitia postulata; propter quae possessiones ipsius Domini Episcopi non modicas desolationes paterentur. Vnde cum libertas priuilegiata dictae Ecclesiae Transyluaniae id requirat, vt Episcopus illius Ecclesiae, vel sui officiales Iobbagiones suos et seruientes impossessionatos in causis quibuslibet ipsimet iudicandi habeant facultatem; ideo vel Wayuodae Transyluano, Palatino, Iudici Curiae nostrae, Comitibus Parochialibus et Iudicibus Nobilium, quorumlibet Comitatuum, item Ciuitatibus et liberis villis, ipsarumque rectoribus, iudicibus et villicis, et generaliter nostris cunctis regni Iudicibus et Iustitiariis nunc constitutis et in futurum constituendis, eorumque vices gerentibus, quibus praesentes ostenduntur, firmiter et districte praecipientes damus in mandatis, quatenus populos seu Iobbagiones praedicti Domini Episcopi, et seruientes impossessionatos, more aliorum Iobbagyonum in possessionibus suis commorantium, in nullis causis et causarum articulis iudicare, vel vestro astare iudicio compellere audeatis, nec res et bona eorumdem in possessionibus et vestri in medio prohibeatis vel prohibere permittatis. Si qui vero aliquid actionis vel questionis contra ipsos habent vel habuerint, in praesentia ipsius Domini Episcopi vel suorum officialium exequantur Iuris ordine mediante. Et si idem Dominus Episcopus et sui officiales in reddenda iustitia quibusdam tepidi vel

remissi fuerint, tunc non dicti Iobbagyones, ac seruientes impossessionati, sed ipse Dominus Episcopus vel sui officiales, ad nostram vel Iudicis eorum ordinarii praesentiam legitime per querulantes euocentur, exponentes quod nos vel iudices eorum ordinarii omnimode iustitiae faciemus complementum quaerulantibus quibuslibet de eisdem; aliud facere non audentes. Datum in Clusuar, in vigilia festi Assumtionis virginis gloriosae. Anno Domini M.CCC.LXX quinto.

Fejér, IX. 5. 38.

CLXXIII.

1375. 1375. *Nicolae, episcopulŭ Milcovici,* adeverésce, că cetăţénulŭ Hermanŭ din Sibiiŭ a construitŭ acolo o capelă în onórea Prea-curatei Fecióre.

Nos Nicolaus diuina permissione Sacrae Sedis et Dei gratia, Episcopus Milkouiensis, suffraganeusque Venerabilis in Christo Patris Domini Michaëlis eadem Dei gratia Episcopi Agriensis, in Pontificialibus Generalis. Significamus vniuersis, quibus expedit, tenore praesentium: quod cum nos in anno Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo quinto die Dominica proxima ante festum rogationum, et Ascensionem Domini capellam Beatae Virginis Mariae, sitam in Coemeterio Ecclesiae Beati Ioannis Baptistae, in ciuitate Cibiniensi, in eademque Capella tria altaria dedicauimus et vouimus, prouido viro et honesto Hermanno ciui, condam Iudici, in dicta ciuitate Cibiniensi, qui eandem capellam inchoauit, et construxit cum adiutorio proborum virorum, pys eleemosynis; et dictus Hermannus pro praescripta capella donauit et dotauit Domino Plebano de Cibinio, et suis successoribus dimidium molendinum inferius ciuitatem, circa fluuium, qui dicitur Tarcza perpetuae libere possidendum etc. Haec donatio cum consensu, et bona voluntate Domini Ioannis Plebani Cibiniensis, et Hermanni, nec non Nicolai conciuis, et totius communitatis Cibiniensium facta est. In cuius rei testimonium praesentes litteras fecimus nostro sigillo communiri.

Fejér, IX. 5. 63.

CLXXIV.

1375. 1375. Papa Grigorie XI. învită pe Ludovicŭ, regele Ungariei, se dée ajutoriŭ imperiului bizantinŭ *în contra Turciloră,* şi se nu sufere ca aceşti inimici ai creştinătăţii se se aproprie de frontierele Ungariei.

Significauit nobis nuper carissimus in Christo filius noster Ioannes, imperator Graecorum illustris, quod, licet olim, dum ipse tecum fuit in tuo regno, a te contra impios Turcas tuae potentiae auxilium postulauerit, tuaque

deuota magnificentia sibi ob reuerentiam Dei et catholicae fidei benigne responderit, quod, si ipse ad obedientiam Romanae rediret ecclesiae, sibi huiusmodi auxilium exhiberet; et post haec idem imperator proprio iuramento, secundum quod felicis record. Vrbanus PP. V. voluit et mandauit, promiserit, et ex tunc a te instanter petierit auxilium praelibatum; illud tamen adhuc obtinere nequiuit. Quare, quum, sicut praefata significatio subiungebat, licet idem imperator et ciuitas Constantinopolitana treugam habeant cum Turcis eisdem; tamen in magno sunt periculo constituti, supplicaueritque nobis instanter imperator praefatus, vt pro dicto auxilio, per modum vtilem, inter te et ipsum tractandum, sibi praebendo, partes nostras apud serenitatem eandem interponere dignaremur, nos de certitudine dicti periculi non solum pro parte praefati imperatoris, sed ab aliis etiam informati, et illud accidere in maximum detrimentum Christianitatis et specialiter regnorum tuorum et etiam regni Siciliae merito formidantes, eandem magnificentiam excitamus et rogamus attentius, quatenus periculum praefatum pie considerans, etiamsi nulla oblatio regia praecesserit aut facta alias impleri non debeat; tamen ob reuerentiam Dei et dictae christianitatis tutelam brachium tuae potentiae, qua vti debes in seruitium regis regum, qui illam tibi tribuit, contra eosdem Turcos et pro defensione praefatorum imperatoris, et ciuitatis extendas, vt per hoc eiusdem — subuenias et ipsos Turcos, longius praepeditos, ad tuos fines accedere non permittas; speramus siquidem, fili carissime, quod clerus et ciues iam dictae ciuitatis humanitatem tuam, pro ipsorum liberatione monstratam, certius comprobantes, relicto ipsorum damnato schismate, ad gremium eiusdem ecclesiae promtius reuertentur: super quo nuper ad eos quatuor nostros nuncios duximus destinandos, et credimus ex gratia Dei, materiam ad hoc esse dispositam. Nam, vt fidedigno relatu percepimus, in quadam disputatione, per quosdam fratres ord. quos ad conuersionem infidelium orientis transmisimus, cum praelatis, doctoribus et calogeris Graecorum in mense Octobris proxime praeterito facta in ciuitate praedicta, per eosdem fratres obtenta victoria veritatis, nonnulli ex eisdem praelatis, doctoribus, et calogeris, ad rectam fidem fuere diuina miseratione conuersi, et ad dictum gremium redierunt, nobisque super conseruando statu eorum in dicto gremio, humiles litteras destinarunt. Dat. Auin. V. Kal. Febr. an. V.

Fejér, IX. 5. 52.

CLXXV.

1375. Ottho, abatele mănăstirii din Cluşŭ se plânge la vice-voivodulŭ Trasilvaniei, că *iobagii români* şi unguri din comuna Bocanŭ aŭ datŭ focŭ la mai multe case, de pe moşia mănăstirii, numită Aghireşŭ. 1375.

Nos Ladislaus vice Wayvoda Transilvanus memorie commendamus, quod religiosus vir Dominus Ottho Abbas de Kolusmonostra, ad nostram veniendo presentiam, sua, ac totius conventus ecclesie sue predicte per modum

protestationis, nobis et Regni nobilibus nobiscum adherentibus, significare curavit, quod Jobbagiones magistri Johannis filii Thome comunitatis de Bokan hungari videlicet et olachy ad possessiones ejusdem magistri Johannis Nagyfalw, et Karazna pertinentes, et inductione et svasione officialis villici, ac seniorum de eadem Karazna hys diebus proxime elapsis pluribus vicibus ad possessionem dicte sue ecclesie Egeres vocatam veniendo, quam plurima pecora, et alia bona jobbagionum suorum de eadem, rapinis manifestis, et furtivis auferendo asportassent, et plures jobbagiones suos de eadem videlicet verberando, et spoliando, novissime vero magnam particulam ejusdem possessionis igne concremassent, tandem decem curias simul cum omnibus domibus, et edificiis suis in eisdem habitis, in cineres et favillam reducendo, per que quidem facta, dicta possessio sua Egeres foret pro majori parte desolata, super quo literas nostras protestatorias ne taciturnitas silentii temporibus successivis sibi prejudicium causet, in hac parte per nos sibi dari postulavit, quas nos eidem concessimus communi justitia svadente. Datum Thorde in Dominica Invocavit anno Domini Millesimo tercentesimo septuagesimo quinto.

Originale papiro patenter confectum, et sigillo appresso communitum exstat in arch. Kolosmonostor: inter Inregistrata.

Transilvania, 1872. pag. 68. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CLXXVI.

1375. 1375. Amintire despre *Nicolae Chinezulŭ* din comuna Bàrcia in Bănatŭ.

Nos Magister Nicolaus filius pauli Castellanus de Haram et vice Comes Comitatus de Karasso, ac Judices Nobilium de eodem, damus pro memoria, quod petrus filius andree in personis Magistri petri fily pauli fily Heem, nostram adeundo presenciam nobis dixit protestando perhunc modum, quod Nicolaus Kenezius de Berche quendam alium nouum Jobagionem nomine dusyn de Obelzek accepta licencia iustoque terragio deposito ad possessionem eiusdem Magistri petri domini sui Berche vocatam adducere voluisset et cum ad possessionem Magistri petri fily Chulnuk peruenissent Ilonch vocatam, quidam Jobagio ipsius Magistri petri fily Chulnuk in medio eiusdem ville vnum Bouem suum de Curru propria sua potencia extra recepisset, asserens eundem Nicolaum Kenezium in debito quatour cubulorum mily extitisse, obhoc ipsum bouem recepisset, nichil tamen super eundem legitime obtinuisset, qui tandem idem Jobagio predicti Magistri petri fily Chulnuk, Stephano dicto Sagy officiali de dicta Ilonch premissa manifestasset, quo audito idem officialis cum equitibus et peditibus post ipsum Currum irruendo ac incampo peruenire non potuisset, vt plura vagia recepisset, sed in fine eiusdem possessionis Barcha de gregibus quatour boues recepisset, quorum tres propry ipsius Magistri petri fili pauli filj Heem extitissent, Hys non contentus ad ipsam villam Berche accessisset et ibi eundem Kenezium per timpus trahendo orribi-

liter verberasset, ac fratrem eiusdem grauiter wlnerasset, anobis nostrum postulans hominem ad inquisicionem sue veritatis sibi dari. Nos itaque vnum exnobis dominicum dictum Chakan ad premissa exsequenda duximus dirigendum, qui demum adnos reuersus nobis dixit protestando istomodo, vt ab omnibus aquibus decuit in licuit palam et occulte talem resciuisset veritatem, vt omnia premissa et singula sic sicut idem petrus filius andree, per Stephanum dictum Sagy officialem ac Jobagionem prenominati petri fily Cholnok de Ilonch facta fuissent, et perpetrata, datum in Mezeusomlyo Sabbato proximo ante festum beati Jacobi apostoli, anno domini M° CCC° LXX^mo quinto.

(În dosŭ: Pro Magistro petro filio pauli fily Heem, contra Stephanum dictum de Sag officialem, et quendam Jobagionem Magistri petri fily Chulnuk de Ilanch Inquisitoria).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 127. Originalulŭ pe chârtiă in museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay. Nr. 1638.

CLXXVII.

1375. Nobilulŭ Ladislaŭ din Ţaga se plânge la vice-voivodulŭ Transilvaniei, ca *Românii din comuna Vaşarheiŭ* mergându la castrulŭ Balvanŭ aŭ luatŭ cu puterea patru-ţeci de oi dela nisce iobagi ai sei. 1375.

Nos Ladislaus vicevoyvoda Transsyluanus damus pro memoria quod in octauis festi beati Georgy martiris proxime preteritis ladislaus filius deseu de Chege ad nostram veniendo presenciam per modum protestacionis nobis significare curavit quod circa festum pasce domini nunc proxime preteritum populi olachales de vasarhel ad Castrum Baluanus pertinentes ad possessionem suam Zenthgothharth noctis sub silencio potencialiter veniendo sepes curie vnius familiaris sui nomine Jacobi destruendo quadraginta oues suas simulcum agnellis earumdem more furticinio deportari fecissent de predicta vasarhel egrediendo et ad eam rediendo, super quo litteras nostras protestatorias sibi per nos dari postulavit, quas eidem concessimus communi Justicia suadente. Datum in Sancto Emrico octauo die termini prenotati anno domini M^mo ccc^mo lxx^mo quinto.

(În dosŭ: Pro ladislao filio Deseu de Chege contra populos de Vasarhel protestatoria).

Hazai Oklevéltár, pag. 302. — Transilvania, 1872. pag. 80.

CLXXVIII.

1375. Papa Grigorie XI. învită pe Ludovicŭ, regele Ungariei, se dée ajotoriŭ imperiului bizantinŭ, ca *cetatea Constantinopolului* se nu cadă în mânile Turcilorŭ. 1375.

Alias sub exitum Octobris (Gregorius XI.) ita scripsit: Meminimus, fili carissime, quod dudum deuota magnificentia defensioni et ampliationi catholicae

fidei et impugnationi suorum hostium anhelanter aspirans, et specialiter aduersus Turcos, saeuos hostes nominis Christiani, magnifice intendens procedere, litteras super praedicatione crucis facienda in tuis regnis, a nobis per duos nuncios impetrauit; sed audiuimus, quod adhuc, nescimus, ex quibus causis, dicta praedicatio non est facta, nec contra Turcos eosdem tuum regalem exercitum direxisti. Credimus tamen quod non sine magna causa hoc bonum distuleris; et quod ad id efficiendum pro tempore tua deuotio perseueret. Et propterea notificamus magnitudini tuae; quod dudum a pluribus fide dignis audito, quod iidem Turci aduersus Christianos, licet schismaticos, nimium praevalebant, et quod imperator Graecorum, nimis oppressus a Turcis eisdem omnique auxilio destitutus, factus erat eis tributarius et cum ipsis certam concordiam et colligationem inierat, quae admodum periculosa christicolis reddebatur; nos considerantes, quod de infidelium concordia confidendum non erat; et quod ciuitas Constantinopolitana asserebatur, prout erat, nihilominus in magno perditionis periculo constituta, qua perdita, quod Deus auertat, omnes aliae terrae fidelium vltramarinorum perditae reputabuntur, prout reputantur; ad inquirendam de eis veritatem, et ad confortandum imperatorem praefatum suosque subditos, et ad offerendum eis subsidium gentis armigerae et galearum, per certos fideles oblatarum pro isto negocio ac insuper et principaliter ad exquirendum ab eis, si ad obedientiam et vnitatem sanctae catholicae et apostolicae ecclesiae redire volebant, quod tamquam maximum bonum plenis desideriis affectamus, quatuor prouidos nuncios nostros anno praeterito duximus destinandos. Qui nuper reuersi sunt, et periculum dictae ciuitatis et debilitatem potentiae imperatoris praefati aliaque christianitatis pericula, exinde prouentura, indubie nobis certius retulerunt. Propter quae nonnullas gentes armigeras de fratribus hospitalis S. Ioannis Ierosolymitani et de aliis fidelibus in bono numero et quam plures galeas, vt praemittitur, nobis oblatas et alias per nostram cameram stipendiarias, si tamen et aliorum fidelium, vt speramus, tribuantur auxilia, quam cito fieri poterit, intendimus destinare, et super obedientia et reconciliatione Graecorum tale habemus responsum, quod, si eis competens mittatur succursus, contentamur exinde. Quare pietatem et magnificentiam regiam ex parte Dei, cuius fidei negocium in hac parte instanter requirimus et cordialissime deprecamur, quatenus ad conterendos seu expellendos Turcos, qui sunt in Romania vel aliis partibus citra mare, vtique tuo regno satis vicinis, vt dicitur, illum regalem exercitum, quem olim contra dictos Turcos deliberaueras mittere, vel saltem minorem, ad beneplacitum tuum, quam cito poteris, destinare digneris. Speramus enim in brachio virtutis Dei, quod iidem Turci, vt nobis asseritur ab informatis de talibus, sic inter tuum et alterum aliorum fidelium, qui erunt ex parte maris, exercitus constringerentur, quod sperata victoria habebitur de eisdem. Super quibus et aliis dependentibus, tuo culmini latius exponendis, dilectis filiis Bonauenturae de Padua, ord. eremitarum S. Augustini, magistro in theologia, et Hessoni, praeceptori de Friburg hospitalis, eiusdem ap. sedis nunciis, latoribus praesentium, de his plenius informatis, velis fidem plenariam adhibere. Dat. Auin. VI. Kal. Nou. anno V.

Fejér, IX. 5. 54.

CLXXIX.

1375. Papa Grigorie XI. scrie cavalerilorŭ Ioaniţi, că *Turcii* aŭ distrusŭ aprópe cu totulŭ imperiulŭ Romaniei, şi acum atacă imperiulŭ Bulgariei, regatulŭ Serbiei, şi chiar Constantinopolulŭ este aprópe căḑutŭ în mânile lorŭ. 1375.

Gregorius episcopus etc. Dilectis filiis . . . Priori ac universis et singulis Preceptoribus domorum, aliisque personis Prioratus Ungarie Hospitalis sancti Iohannis Ierosolymitani, obtinentibus quecunque beneficia, domos, grangias, seu bona dicti Hospitalis in dicto Prioratu, salutem etc. Inter cetera, que humeris solicitudinis apostolice sedis incumbunt, illud noscitur esse precipuum et efficacioribus studiis promovendum, quod fides catholica, sine qua salus animarum non provenit, illibata servetur, defendatur a suis hostibus, et in nationibus, Salvatori nostro Domino Ihesu Christo non credentibus, extensius propagetur, sicque fiat unum ovile et unus pastor ovium salvandarum. Et propterea decet et oportet nos vias et modos possibiles et honestos exquirere, quibus premissa cum omnipotentis Dei et Domini Sabaoth auxilio impleantur. Sane ingentissima damna aliaque mala animarum et corporum non absque flebili memoratu fidelium recitanda, que evenerunt propter Christianorum negligenciam in gravissimum dispendium fidei Christianae commissam, piget et pudet recolere; sed id cogit urgens necessitas, ut ostensis negligencie culpis et infelicissimis eventibus subsecutis, ex eis ipse culpe horreantur detestabilius, et promptioribus animis possibilis emendacio prebeatur. Est siquidem notissimum, quod olim eciam de multorum memoria impii Turchi persecutores nominis Christiani, non inventa resistencia sufficienti fidelium, post dissipacionem multarum insularum, que fertiles erant et inhabitate per populos Christianos, invaserunt, occuparunt, destruxerunt fere totum gloriosum imperium Romanie et sibi tributarium effecerunt, abductis abinde in servitutem miserrimam infinitis personis utriusque sexus, quas ad terras suas abducere voluerunt. Nuncque Imperium Bulgarie ac Regnum Servie aliasque partes dictorum Christianorum crudeliter impetere asseruntur, Civitas quoque gloriosa Constantinopolitana et eius Imperator Illustris adeo sunt artati a Turchis eisdem, quod non solum eis tributarii facti sunt, sed fere in eorum manibus consistunt, nisi ipsis per auxilium fidelium occidentalium celeriter succurratur. Regnumque Armenie minoris utique Christianum positum inter Saracenos et Turchos eosdem iam longis temporibus auxilium fidelium occidentalium eciam minimum persensit, propter quod paulatim et quasi totaliter in manus decidit impiorum. Premissis igitur et nonnullis aliis utilibus et necessariis causis circa istam materiam, que consultius presentibus subticemus, matura deliberatione digestis, ad laudem Dei, defensionem et dilatacionem dicte fidei, gloriam et honorem Romane ecclesie, animarum nostrarum salutem, et religionis nostre reformationem, ac augmentum in spiritualibus et temporalibus, dante Domino, proventurum, auctoritate apostolica duximus ordinandum, ut quingenti fratres milites dicti hospitalis et totidem eorum scutiferi tempore veris anni nativitatis Dñi millesimi trecentesimi septuagesimi septimi ad partes

Romanie prefatas debeant transfretare, in eisdem partibus ad dicte sedis beneplacitum permansuri, et gesturi bellum dictum contra Turchos eosdem, prout per dilectos filios . . . et Conventum Rhodi dicti hospitalis et alios presidentes et consiliarios ad hoc deputandos pro tempore proinde disponetur. De quibus quidem militibus et scutiferis per dilectos filios Iohannem Ferdinandi Castellanum Emposte, locumtenentem dictorum Magistri et Conventus, necnon per Bertrandum Frote magnum preceptorem, ac . . . Francie et . . . Campanie et . . . Sancti Egidii priores et nonnullos preceptores providos, qui ad hoc convocari commode poterunt, fideli discussione et taxatione factis; decem et octo fratres milites cum totidem scutiferis nos contingunt. Quare volumus et mandamus, quatenus tu, fili prior, statim receptis presentibus Capitulum preceptorum et aliarum personarum tui prioratus studeas convocare; ita quod infra mensem a dicta receptione computandum ipsum Capitulum diligenter, plene ac mature sit celebratum, et in eo facta electio fratrum militum predictorum, et ipsi fratres eligant suos scutiferos bonos et aptos ad arma, et ordinatum de sumptibus eorum, qui transfretare debebunt: quam quidem electionem et sumptuum provisionem volumus et mandamus per vos, prestitis primitus corporaliter iuramentis, fieri discrete, fideliter et caritative; ita ut quantum fieri poterit, nullus iturus vel remansurus ultra debitum sit gravatus. Hii vero, qui eligentur seu assumentur, sint viri fortes et strenui, bene muniti armis et equis, per totumque mensem Martii dicti anni sint in portubus Regni Sicilie aut Venetiarum vel Ianue, prout commodius eis erit: sintque prompti et voluntarii ad opus dictum exequendum, cum voluntarie sacrificandum sit Domino, et ex delectatione operis rei perficiatur effectus, cum studiosus esse nequeat in commissis, quem ad ea voluntaria affectio non accendit. Quocirca discrecioni vestre per apostolica scripta et sub excommunicationis in personas vestras ac suspensionis a prioratu et preceptoriis ac domibus et proventibus prefati hospitalis, quos et quas quomodolibet obtinetis, penis districte precipiendo mandamus, quatenus intra huiusmodi tempora predicta nostra ordinationem et mandatum, exceptionibus, excusationibus et diffugiis seu dilacionibus exclusis, efficaciter adimplere curetis. Volumus eciam ad certitudinem nostram ac mandamus, quod illi ex vobis, qui ad hoc assumentur, seu ire debebunt, iurent ad sancta Dei evangelia, quod huiusmodi nostra mandata fideliter ac diligenter implebunt, et celeriter nobis rescribant per eorum authenticas litteras de huiusmodi assumptione ipsorum, et quod erunt parati in locis et terminis antedictis: alioquin inobedientes et rebelles quoscunque predictas penas incurrere volumus eo ipso, sciatisque quod ad exequendum prefata nostra ordinationem et mandata nonnullos ecclesiarum prelatos executores duximus deputandos, ac Regum, principum, magnatum et communitatum, civitatum, opidorum et aliorum locorum seculare brachium per alias nostras litteras invocamus, et cum dei gratia debitam et realem executionem super premissis contra inobedientes et rebelles fieri faciemus. Ceterum vobis precipiendo mandamus, quod quicquid feceritis in premissis, curetis nobis celeriter intimare. Datum Avinione VI. Id. Decembris. Pontificatus nostri Anno Quinto.

Ex Reg. orig. An. V. secr. fol. 46.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 155.

CLXXX.

1376. Papa Grigorie XI. învită pe archiepiscopulŭ din Calocea, se nu mai permită preoţilorŭ grecesci din diecesa sa, ca se facă acte publice despre diferitele învoieli, ce se încheie între creştinii şi între catolicii de acolo. 1376.

Gregorius episcopus etc. Venerabili fratri . . . Archiepiscopo Colocensi, salutem etc. Iustis petentium votis libenter annuimus, et illa prosequimur favoribus oportunis. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte tua peticio continebat, quod in tuis Civitate et diocesi et provincia Colocensi quedam consuetudo, ymo verius corruptela inolevit, videlicet quod nonnulli presbiteri Greci ac scismatici officium tabellionatus exercere et super contractibus, qui in partibus illis inter Christianos et Catholicos pro tempore fiunt, instrumenta publica conficere presumunt, propter quod contingit, quod huiusmodi Scismatici cum Catholicis plurimum conversantur in animarum Christifidelium non modicum detrimentum: Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut providere super hoc de oportuno remedio dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicacionibus inclinati, fraternitati tue inhibendi auctoritate apostolica quibuscumque presbiteris scismaticis, ne huiusmodi tabellionatus officium de cetero in Civitate, diocesi et provincia predictis aliquatenus exercere, vel publica instrumenta super quibuscumque contractibus conficere presumant, Contradictores quoque ac rebelles quoslibet auctoritate predicta per subtractionem communionis fidelium et aliis iuris remediis, appellacione postposita, compescendi, plenam et liberam concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinione XIIII. Kal. Marcii, P. n. Anno Sexto.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 307.

CLXXXI.

1376. *Iacobŭ Dragulĭ* amintitŭ ca Jude alŭ Curiei regale din Ungaria. 1376.

Comes Iacobus Dragul de Scepus Iudex Curiae Serenissimi et Magnifici Domini Ludouici, Dei Gratia Regis Hungariae, nobilibus viris Comiti vel Vice Comiti, et Iudlium Comitatus de Vngh amicitiam paratam cum salute. Dicitur nobis in persona Nobilis Dominae consortis Nicolai, Filii Andreae de Nagy Mihály, quod Emericus filius Andreae de eadem Nagy Mihály et Antonius, filii Ladislai, famulus Stephani, filii eiusdem Andreae, Sabbatho proximo ante Dominicam reminiscere proxime praeterito quod inductione prefati Stephani filii Andreae, Nobilem Dominam Catharina vocatam, filiam eiusdem Dominae consortem eiusdem, et eandem praegnantem interemissent, et deinde clande-

stine, in campo sepeliuissent, ac tandem ydem Stephanus et dictus famulus assumptus domum eiusdem Dominae Catharinae veniendo, fratrem carnalem alterius filiae praefatae Dominae consortis Nicolai — Lapidibus praeciosis — ac Gemmas in toto 100. florenos auri valentes nec non res et alia Bona eiusdem Dominae Catharinae, ad centum Marcas se extendentia potentialiter abstulissent et asportassent, super quo vestram Nobilitatem praesentibus petimus diligenter, quatenus vnum vel duos ex vobis transmittatis, qui ab omnibus quibus decet, et licet, diligenter investigando, sciant, et inquirant, de praemissis omnimodam veritatem, et post haec, prout exinde vobis veritas constiterit praemissorum Domino nostro regi fideliter rescribatis. Datum in Vissegrad feria proxima post Dominicam Ramis Palmarum. Anno Domini MCCCLXXVI.

Fejér, IX. 5. 125.

CLXXXII.

1376. 1376. *Statutele corporațiunilorŭ industriale* din districtele săsesci ale Transilvaniei.

Nos seniores Iudices consules ciues et Prouinciales vniuersi de septem sedibus terrae Transiluanae memoriae commendamus tenore praesentium praesentibus et futuris quibus expedit vniuersis, quod vniuersis fraternitatibus mechanicorum nostrorum per gratiam Serenissimi Principis Domini Lodouici Regis Vngariae, Poloniae, Dalmatiae, etc. Domini nostri naturalis gratiosissimi de nouo restitutis et concessis, sanis maturisque deliberationibus et consiliis praehabitis de voluntate et pleno consensu omnium mechanicorum nostrorum, de specialibus etiam praecipue ordinationibus et informationibus Reuerendissimi in Christo Patris Domini Goeblini Episcopi Transiluani, ac Nobilis viri Domini Ioannis Domini de Scharpenek castellani castri Lanzcron vocati; per ipsos eosdem Dominos secundum commissum Regium factis, communi bono, aequitati, et commodis vniuersorum intendentes, multas mechanicorum nostrorum constitutiones et consuetudines antiquas et malas abolentes, infrascriptas constitutiones et ordinationes pro singulis fraternitatibus mechanicorum in Cibinio, castro Schez Mülnbach et Varasio existentium et futurorum duximus ordinandas, videlicet: quod in qualibet fraternitate singulis annis infra octauam festi Natiuitatis Domini duo Magistri eligantur, qui iurabunt quod ciuitati et Prouinciae aequitatem in eorum artificio teneant, quod nullam iniustitiam prohibitam in eorum fraternitate per eos scitam nec amiciciae nec fauoris, nec muneris ratione permittant nec impunite transeant quod nec etiam quemquam innocentem odii causa perturbent. Illi etiam Magistri proximis colloquiis ciuium et Prouincialium suae sedis post singula quatuor tempora praesentes intersint, ut si qui fuerint defectus communis Populi, aut mechanicorum, ibidem proponantur,

emendentur pariter et supleantur, quod etiam quilibet mechanicus opus suum qualitercunque bene valuerit operandi, singula suo operi et artificio attinentia et necessaria quantum valuerit et poterit, pro se solo atque alterius vel aliorum societati emendi de opere suo quantumcunque voluerit et poterit operandi, foro exponendi et vendendi, tam in domo quam in foro, seruosque et iuuenes pro labore suo quoscunque voluerit habendi liberam habeat facultatem: item quod nullus mechanicus quemquam pro debito, quo sibi tenetur quoquomodo impignoret, nec alium mechanicum eidem laborare prohibeat, sed potius debitum suum iudiciario repetat, et inquirat processu; item quod nullus mechanicus duas aut plures artes mechanicas exercere debeat sed quilibet eorum plura artificia sciens ex his vnum exercendum quod voluerit eligat, aliaque artificia, sub poena viginti marcarum fini argenti modo infrascripto persoluendarum, perpetue dimittat. Item quicunque aliquem advenam mechanicum de crimine aliquo aut infamia accusauerit, ipsum per hoc de fraternitatis consortio volens impedire, idem accusator tale crimen, aut infamiam talem, contra eundem accusatum probare teneatur propriis suis laboribus, et impensis, quod si probare non poterit, tunc poenam culpae talis criminis aut infamiae condignam patiatur; nullus etiam aduena pro ostensione honestatis et famae suae, ad patriam suam ire est cogendus: sed quilibet mechanicus tam aduena, quam indigena nulla in medio nostri publicae diffamationis macula obfuscatus ad fraternitatem artificii sui assumi debet, et admitti, appretiatione debita infrascripta ab eo prius recepta; ita tamen quod cuilibet mechanico pauperi in emendo fraternitatem, pro solutione pretii emtionis competens terminus debet assignari item quod vniuersae emendae in fraternitatibus, ratione excessuum receptae, et recipiendae pro candelis et sepultura pauperum ad honorem Dei debeant extradari, item quod vniuersorum mechanicorum fraternitatem habentium filii et filiae ac viduae integram habeant fraternitatem, viri tamen carentes fraternitate talibus viduis coniuncti mediam emant fraternitatem. Iuuenes vero artes mechanicas in aliqua praedictarum quatuor ciuitatum discentes, mediam habeant et mediam emant fraternitatem, exceptis paucis ratione viduarum filiarum et talium iuuenum artificia discentium specialiter infra aliter expressis; insuper carnificum fraternitas pro decem florenis — — — Cibiniensis duabus libris cerae, duabus vrnis vini, et vno prandio debet largiri, ipsi vero carnifices ciuitati et ipsam ingredientibus vniuersis mundas carnes et recentes in copia semper debent amministrare, et quotiens aliquis carnifex pecus furatum emerit, totiens priuatione vnius floreni et prohibitione a venditione carnium per quatuor ebdomadas puniatur. Quilibet etiam carnifex virum aut mulierem sub macellis vituperans poena vnius ortonis, sepulturam vero funeris negligens poena trium grossorum debet emendari. Magistri etiam carnificum quaslibet carnes rancidas et immundas sub macellis inuentas canibus proiiciant deuorandas. Item pistorum fraternitas pro sex florenis duabus libris cerae duabus vrnis vini et vno prandio comparari. Ipsique pistores sufficientes panes albos ciuitati et ingredientibus vniuersis semper debent administrare: quotiens autem in panibus albis erit defectus, totiens a quolibet Pistore in ipso defectu culpam rationabilem habente florenus debet auferri. Quilibet etiam Pistor pinsens panem non album poena vnius floreni et prohibitione pisturae per octo ebdo-

madas puniatur. Item cerdonum fraternitas pro octo florenis, quatuor libris cerae, quatuor vrnis vini et vno prandio tribuatur. Nullus cerdo cutes in domo, nec cutes absque cornibus emere audeat propter cutes furatorum pecorum euitandas. Nullus etiam mercator tam aduena quam indigena cutes pecorales infra viginti quinque emere praesummat. Nullus quoque cerdo in die fori ante finem primae missae aliquas cutes emat. Cerdo insuper alium vituperans poenae ortonis subiaceat. Et corium insufficienter aut non bene laboratum, venditioni expositum per Magistros cerdonum totaliter auferatur. Item alborum pelliparorum fraternitas pro sex florenis, duabus libris cerae duabus vrnis vini et prandio debet tribui. Et specialiter viri filias aut viduas eorum ducentes duas libras cerae, duas vrnas vini, et prandium pro fraternitate tribuant, quilibet vero de illa fraternitate alium vituperans, aut funerum sepulturam negligens libram cerae dabit pro emenda. Item sutorum fraternitas pro sex florenis duabus libris cerae duabus vrnis vini et prandio vendatur. Item fabrorum fraternitas consimiliter pro sex florenis duabus libris cerae duabus vrnis vini et prandio ematur. Nullus faber equum alicuius in angario retineat, nisi fiat ratione sufferationis pro tunc illa sola vice deseruitis, faber etiam sufferendo equum gumpho laedens equum laesum gratis curare teneatur, pabulum tamen possessor equi persoluat. Et faber alteri maledicens cuilibet magistro praesenti vndecim denarios placabit. Sepulturam vero funeris negligens undecim denarios amittet. Insuper acufices, Caldarifices, Cunifices, cinglatores, gladiatores et seratores, simul cum fabris vnam teneant fraternitatem. Item Pellificum fraternitas pro quatuor florenis, duabus libris cerae, duabus vrnis vini et prandio largiatur. Et specialiter iuuenis artificium discens fraternitatem pro vno floreno, duabus libris cerae duabus vrnis vini et prandio comparabit. Et vniuersaliter nullus mercator pelles asprio-lorum infra centum, pelles agnorum infra quinquaginta, pelles vulpinas et marderinas infra viginti quinque emere praesummat, pellifices etiam de pellibus alienis nullum opus operentur, nisi possessor pellium opus illud pro se aut familia sua petat parari, opus nouum cum antiquo falsificatum per Magistros pellificum totaliter recipiatur, et pro ara sancti Michaëlis Archangeli tribuatur. Nullus etiam pellifex aliquas pecunias super pelles emendas de Mercatoribus aduenis recipere audeat, neque mercatoribus extraneis pelles aliquas intra prouinciam septem sedium vendere praesumat. Pellifex alium vituperans dabit cuilibet Magistro praesenti sex denarios pro emenda, ille vero pellifex, qui pellium constituitur speculator, dabit singulis annis pro ara Sancti Michaëlis Archangeli duos florenos. Item Chyrotecariorum fraternitas pro duobus florenis, duabus libris cerae, duabus vrnis vini et prandio comparetur. Nullus eorum albas pelles ad vendendum debet parare, nec plures quam pro opere suo indiget et requirit. Item cultellificum fraternitas pro quatuor florenis, duabus libris cerae, duabus vrnis vini et prandio conferatur. Item renovatores vestium mantellanii dicti et consimiliter pileatores eorum fraternitates pro tribus florenis duabus libris cerae, duabus vrnis vini et prandio tribuantur. Item funifices pro vno floreno quatuor libris cerae duabus vrnis vini et prandio eorum conferant fraternitatem. Et specialiter aliquis viduam de illa fraternitate ducens vnum florenum, duas libras cerae duas vrnas vini et prandium. Et iuuenis illius ar-

tificii discipulus, quatuor libras cerae et duas vrnas vini pro eorum fraternitate dare teneantur. Item lanifices fraternitatem eorum pro quatuor florenis, duabus libris cerae duabus vrnis vini et prandio vendant. Quilibet lanista pannum falsum faciens, priuatione omnium bonorum suorum mobilium emendetur. Qui vero stamina debitam longitudinem aut latitudinem non habentia pro iusto panno vendiderit, stamina talia, pannum talem totaliter amittat. Item textores, doliatores lutifiguli arcufices Sartores, peratores eorum fraternitates pro duobus florenis duabus libris cerae duabus vrnis vini et prandio largiantur. Et specialiter iuuenis artem discens textrinam pro textorum fraternitate tantum duas libras cerae et duas vrnas vini donabit. Circulus per doliatorem dolio circumpositus solum tribus denariis debet appreciari, specialiter etiam lutifigulorum fraternitatem emens, similiter cum praedicto precio vnam candelam sacris eleuationibus in missis congruentem ad sanctam crucem dare teneatur. Insuper pro vniuersorum praemissorum roboratione ordinauimus: Quod quaecunque fraternitas vnquam aliqua statuta praescriptis statutis et ordinationibus, aut alicui ipsorum repugnantia de nouo conderet, aut pro ipsa fraternitate ab aliquo plus quam supra scriptum est, acceperit aut alicui fraternitatem habere volenti, ipsam fraternitatem indebite denegauerit, Talis fraternitas solutione viginti marcarum fini argenti ponderis Cibiniensis debeat puniri. Quarum marcarum decem Domino nostro Regi ad castrum supradictum Lanzcron vocatum et aliae decem vniuersitati prouinciae; vnde quaelibet fraternitas, ipsam fraternitatem eam petenti per octo dies protrahens, postea vero per consules ciuitatis vt eundem ad fraternitatem recipiat ammonita, adhuc ipsam fraternitatem per alios octo dies proximas eidem absque legitima causa denegans, poenam praedictarum viginti marcarum ipso facto se sciat incurrisse. In quorum perpetuam efficaciam et firmitatem praesentes literas appensione sigilli nostri prouincialis duximus roborandas. Datum in Cibinio Dominica proxima ante festum Beati Martini Episcopi et Conf. Anno Domini MCCCLXXVI.

Fejér IX. 5. 131.

CLXXXIII.

1376. Bogdanŭ, fiulŭ lui Stefanŭ din comuna Mutnicŭ se împacă cu cetăţenii din Caranŭ(Sebeşŭ) în privinţa unei controverse de hotare. *Ionŭ Trêntulŭ* amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului* 1). 1376.

Nos Iodouicus dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie etc. Memorie commendamus per presentes. Quod cum inter Bagdanum filium Stephani

1) În documentele diplomatice ale Ungariei din sec. XIV-lea numele acestui Banŭ e scrisŭ în diferite moduri: Trewtyl, Treutel şi Trentul. Dar numele seŭ adevĕratŭ, după cum constată cu certitudine Pesty, era Ionŭ Trêntulŭ. (A Ször. Bánság. I. 263).

et Radul filium Woznuk (sic), ac alios Nobiles de Muthnuk ab vna, parte vero ab altera ciues et hospites nostros de Karan, super facto metarum et terrarum inter ipsas villas habitarum, contenciones et discordie exorte fuissent, nobisque ex vtraque parte grauis querimonia, facto in eodem porrecta fuisset, Tandem nos volentes componere partes premissas, factum premissum inter ipsas composicioni ordinacioni et rectificacioni Magnifici viri Johannis Trewtyl Bani de Zewrino duximus submittendum, Qui tandem ad nostram rediens maiestatis presenciam nobis retulit seriose, Quod ipse dictas partes, ipsis benigne acceptantibus, et peromnia consencientibus composuit et. . . . . in pacis tranquilitate dimisit sub metis infrascriptis. Quod primo inter fluuios Themes et Muthnukpathaka, duas metas terreas erexissent, et per ipsum flumen Muthnukpathaka ascendendo per bonum spacium, et exeundo de ipso fluuio Muthnukpathaka versus orientem vbi duas metas terreas erexissent..... cadit ad flumen fekethepatak, et penes ipsum patak vnam metam terream erexissent, et per ipsum flumen ascendit modicum et exit versus occidentem ad vnam metam terream, et deinde versus eandem plagam procedendo vnam metam terream erexissent, et postea modicum declinando versus meridiem prope quandam viam vnam metam terream erexissent, et per ipsam viam transit quandam Siluam ad vnam metam terream, et deinde per eandem plagam procedendo, prope quandam viam per quam Itur de Karan ad Muthnuk vnam metam terream, erexissent, et per eandem viam peruenit ad vnum laz, et per ipsum laz vbi similiter vnam metam terream erexissent, et adhuc per eandem plagam procedendo salit quandam viam vbi sub quodam Arbore Ilicis vnam metam terream erexissent circumfusam, et deinde per eandem plagam meridionalem sub quodam Arbore querci similiter vnam metam terream erexissent, similiter ad meridionalem partem procedendo ad vnam viam, et ex vtraque via duas metas terreas erexissent, quarum vna a parte meridionali separat ipsis Bagdano, et Radulo filio Woynuk, et alia a parte Septemtrionali separat predicte possessioni Karan, et deinde declinat quasi versus orientem et peruenit ad flumen Zlatnuk, et intrat ipsum Riuulum vbi similiter duas metas terreas erexissent et sic predicte mete terminantur, Vbi eciam insuper quandam foueam de Themes vsque Muthnukpathaka et viginti cubitos terrarum pro via penes dictam foueam, vt clausulas Molendinorum suorum possent conseruare, Bagdano filio Stephani et Radulo filio Woynuk predictis, dicti populi de Karan consencierunt, quas premissarum metarum erecciones pro rato et grato habentes, commisimus, vt ambe partes ipsas indissolubiliter et inewm conseruent, presentes autem sub magno nostro Sigillo dari faciemus dum nobis fuerint reportate Datum in Wysegrad in Octauis festi Corporis christi, Anno domini Millesimo trecentesimo lxxvj-o.

CLXXXIV.

1376. *Chineziulŭ Necşe,* din Bănatŭ, sequestréză pe unŭ iobagiŭ alŭ familiei Hemŭ din comuna Golonia, şi-lŭ strămută cu locuinţa pe teritoriulŭ castrului Cuiesci. 1376.

Nos magister Monchow Castellanus de Haram, et vice-comes Comitatus de Krassow, ac Judices nobilium de eodem, damus pro memoria, quod ladislaus filius Blasy in personis magistrorum Benedicti et Nicolai filiorum Heem dominorum suorum in nostram veniendo presenciam, per modum protestacionis curauit nobis declarare, quod demetrius paruus vice-castellanus de Kwesd, vnacum Nexe filio Emerici Kenesio addictum Castrum Kwesd pertinente, die dominica proxima post festum Epiphanie domini nunc proxime preteritum, ad possessionem ipsorum filiorum Heem Golonya vocatam descendendo, quendam Jobagionem ipsorum de Zeekas, ad tenutas dicti Castri de Kwesd, abduxissent moraturum in ipsorum grande preiudicium atque dampnum, ad cuius rei euidencius documentum, Inquirendamque veritatem, nostrum hominem a nobis sibi dari more consueto postulauit. Nos vero nobilem virum Mychaelem filium Johannis hominem nostrum adpremissa requirenda prout moris est duximus dirigendum, Qui demum exinde adnos reuersus nobis retulit talimodo, quod ipse prout est consuetum in dicto Comitatu procedendo, ab omnibus aquibus decens et oportunum fuisset talem depremisso sciuisset veritatem, vt prefati demetrius paruus et Nexe filius Emerici hec omnia premissa suomodo potencia perpetrassent, Incuius Inquisicionis testimonium presentes eisdem magistris Benedicto et Nicolao, duximus concedendas Datum in Mezewsomlyow sabbato proximo ante dominicam Reminiscere, anno domini Millesimo CCC^{mo} LXX^{mo} sexto.

(În dosŭ: Pro magistris Benedicto et Nicolao filiis Heem Contra demetrium paruum vicecastellanum de Kwesd et Nexe filium Emerici, Kenesium ad dictum Castrum Kwesd pertinentem, relacio Inquisicionis).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 129. Originalulŭ pe chârtiĭ în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay. Nr. 1640.

CLXXXV.

1376. Monciu, castelanulŭ din Haramŭ în Bănatŭ, ordónă a se face investigaţiune în privinţa actelorŭ de violenţă ale *chineziului Necşe* din Bănatŭ. 1376.

Nos magister Monchow Castellanus de Haram et vice-comes Comitatus de Krassow ac Judices nobilium de eodem, damus pro memoria, quod ladislaus filius Blasy in personis magistrorum Benedicti et Nicolai filiorum Heem

dominorum suorum, ad nostram accedens presenciam, dixit istomodo nobis protestando, quod Nexe filius Emerici Kenesius ad Castrum Kwesd pertinens, feria quinta proxima post festum Epiphanie domini nunc preteritum, quatuor boues suos proprios cum curru frugibus honerato in villa Nexefolua potencialiter abstulisset in magnum preiudicium atque dampnum filiorum Heem predictorum, ad cuius rei cercius et plenius documentum, Inquirendamque veritatem more consueto nostrum hominem per nos sibi dari postulauit, Nos igitur Mychaelm filium Johannis hominem nostrum ad premissa requirenda more consueto duximus dirigendum, Qui demum exinde ad nos reuersus nobis eomodo recitauit qood ipse in dicto Comitatu procedendo, talem de premissis ab omnibus (quibus remasŭ afară) decens fuisset et oportunum diligenter sciscitando, sciuisset veritatem, quod prefatus Nexe filius Emerici hec premissa sua potencia mediante perpetrasset Incuius Inquisicionis testimonium presentes eisdem filys Heem duximus concedendas, Datum in Mezewsomlyow sabbato proximo ante dominicam Reminiscere anno domini Millesimo CCC^{mo} LXX^{mo} sexto.

(În dosŭ: Pro magistris Benedicto et Nicolao filys Heem, Contra Nexe filium Emerici Kenesium ad Castrum Kwesd pertinentem, relacio Inquisicionis).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 129. Originalulŭ pe chârtiă în archiva familiei Kállay. Nr. 1641.

CLXXXVI.

1377. 1377. Papa Grigorie XI. învită pe ministrulŭ călugărilorŭ minoriţi din Ungaria se trimită doi călugări în ţinutulŭ castrului Megesalla, pe care l'a luatŭ regele de la şismatici, — de óră-ce locuitorii de acolo s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică şi voescŭ a se mărturisi.

Gregorius episcopus etc. Dilecto filio Ministro provinciali ordinis fratrum Minorum provincie Ungarie secundum morem dicti ordinis, salutem etc. Sedes apostolica pia mater cunctorum Christifidelium animarum saluti cupit, quantum cum deo potest, salubriter providere. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecte in Christo filie nobilis mulieris Catherine, relicte quondam Simonis domini Castri de Megessalla vidue, peticio continebat, quod olim Castrum ipsum cum certis villis eidem Castro adiacentibus per Regem Ungarie, qui tunc erat, et ipsius Catharine progenitores extitit de manibus Scismaticorum acquisitum, et quod postmodum habitatores et incole Castri et villarum predictorum, qui tunc erant, scismatica labe respersi viam veritatis agnoscentes, de huiusmodi infidelitatis errore redierunt ad veram fidem catholicam et sancte Romane ecclesie unitatem, ac iidem habitatores et incole eiusdem fidei zelo succensi desiderantes peccata per eos commissa confiteri, et eis pro commissis huiusmodi penitenciam iniungi salutarem. Quare pro parte

Catherine, habitatorum et incolarum predictorum nobis extitit humiliter supplicatum, ut cum ipsi propter locorum distanciam non possint sedem predictam commode visitare, ac ignorent, de qua diocesi Castrum et ville predicta consistunt, cum quilibet ex Venerabilibus fratribus nostris Agriensi et Transilvano ac Waradiensi Episcopis pretendat, Castrum et villas predicta de sua diocesi existere, aliquibus discretis Religiosis illarum parcium audiendi confessiones huiusmodi, ac eis pro commissis, eciam si talia fuerint, propter que sedes predicta esset consulenda, iniungendi penitenciam salutare potestatem concedere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur cupientes ipsorum animarum providere saluti huiusmodi supplicacionibus inclinati discrecioni tue, de qua in hiis et aliis specialem in domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus duobus ex dilectis filiis fratribus ordinis fratrum Minorum professoribus tue provincie ad hoc sufficientibus et ydoneis, quos duxeris eligendos, super quibus tuam conscienciam oneramus, et quos per te locorum diocesanorum, seu illi per quem in Castro et villis predictis omnimoda episcopalis iurisdictio exercebitur, si id commode fieri possit, volumus presentari, ut quilibet ipsorum fratrum, petita prius per eos, si peti valeat, licet non obtenta ab eodem diocesano seu huiusmodi episcopalem iurisdictionem exercente licencia speciali, omnium et singulorum Christifidelium habitatorum et incolarum Castri et villarum predictorum utriusque sexus, volentium eisdem fratribus peccata huiusmodi confiteri, semel dumtaxat confessiones eorum exaudire, ac huiusmodi confessionibus diligenter auditis, a peccatis ipsis, eciam si talia fuerint, propter que esset sedes ipsa merito consulenda, ut prefertur, auctoritate apostolica absolvere valeant, ac eis pro commissis huiusmodi penitenciam iniungere salutarem, concedas eadem auctoritate facultatem. Datum Anagnie VIII. Kalendas Augusti, Ponteficatus nostri Anno Septimo.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 327.

CLXXXVII.

1377. Papa Grigorie XI. scrie archiepiscopului din Calocea, că regele Ungariei a luatŭ din mânile *Românilorŭ* castrulŭ numitŭ Megesalla, iar locuitorii de acolo s'aŭ întorsŭ la credinţa catolică, şi de-óră-ce s'aŭ ivitŭ neînţelegeri între episcopii vecini, de care diecesă se se ţină castrulŭ acesta, de aceea dênsulŭ se chieme înaintea sa pe episcopii catolici din Agria, din Transilvania şi din Orade, şi se decidă cestiunea, după cum va afla cu dreptŭ. 1377.

Gregorius episcopus etc. Venerabili fratri Archiepiscopo Colocensi, salutem etc. Ad ea ex apostolice servitutis officio libenter intendimus, que pacis et quietis subditorum commoda ac ecclesiarum omnium utilitatem respicere dinoscuntur, et ne inter eosdem subditos, presertim pontificali dignitate

preditos, in divini cultus diminucionem ac Christifidelium animarum detrimentum lites oriantur et iurgia, partes nostre solicitudinis adhibemus. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecte in Christo filie nobilis mulieris Catherine, relicte quondam Symonis domini Castri de Megessala vidue, peticio continebat, quod cum dudum Castrum ipsum cum certis villis eidem Castro adiacentibus per Regem Ungarie, qui tunc erat, et ipsius Catherine progenitores fuerit de manibus Vallachorum et Scismaticorum acquisitum, ac ipsorum Castri et villarum habitatores et incole, qui tunc erant, scismatica labe respersi a suis erroribus revocati, viam veritatis agnoscentes de huiusmodi infidelitatis errore redierint ad veram fidem catholicam et sancte Romane ecclesie unitatem, ipsa Catharina post ipsius Symonis obitum pro divini cultus augmento, ac sue et Symonis ac progenitorum, habitatorum et incolarum predictorum animarum salute parrochialem ecclesiam sancti Emerici in dicto Castro consistentem, que tunc deserta et destructa penitus existebat, honorifice reedificans, ac plures alias in Castro et villis predictis de novo canonice edificari fecit operibus non modicum sumptuosis, dote sufficienti cuilibet earumdem ecclesiarum assignata, ac quasdam alias parrochiales ecclesias inibi edificari facere et sufficienter datare proponit, et quod quilibet ex Venerabilibus fratribus nostris Agriensi, Transilvano et Varadiensi Episcopis pretendens ecclesias ac Castrum et villas predicta, que ab Agriensi per sex et a Transilvana per octo ac a Waradiensi Civitatibus per duas dietas distant, in sua diocesi existere, sepe inhibet Rectoribus earum terrarum, ne obedeant racione ipsarum ecclesiarum alteri cuicumque tamquam eorum proprio diocesano, propter quod in eisdem ecclesiis divinus cultus diminuitur et ecclesiastica sacramenta minus debite ministrantur in animarum periculum et ipsorum Rectorum, habitatorum et incolarum presentium exemplum perniciosum et scandalum plurimorum. Quare pro parte Catherine, Rectorum et habitatorum ac incolarum predictorum nobis scandalum plurimerum. Quare pro parte Catherine, Rectorum et habitatorum ac incolarum predictorum nobis extitit humiliter supplicatum, ut providere ipsis super hoc, ne ecclesie ipse paciantur in spiritualibus detrimentum, de oportuno remedio paterna solicitudine dignaremur. Nos igitur de premissis certam noticiam non habentes, ac cupientes Rectorum, habitatorum et incolarum animarum saluti ac ecclesiarum predictarum indemnitati providere, huiusmodi supplicacionibus inclinati fraternitati tue, de qua in hiis et aliis specialem in domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus vocatis dictis Episcopis et aliis, qui fuerint evocandi, super premissis, videlicet de qua diocesi ecclesie, Castrum et ville predicta existunt, inquiras auctoritate apostolica diligencius veritatem, et demum huiusmodi informacione per te recepta, prout iustum fuerit, eadem auctoritate declares et decernas ecclesias, Castrum et villas huiusmodi de illa ex ipsis diocesibus existere, de qua legitime tibi constiterit ea fore per informacionem predictam, et si per informacionem ipsam reppereris ecclesias ac Castrum et villas huiusmodi de aliqua earumdem seu alia diocesi non existere, eidem Waradiensi Episcopo auctoritate apostolica concedas, quod ecclesie, Castrum et ville, ac Rectores, habitatores et incole predicti deinceps de dicta Waradiensi diocesi existant, faciens

quod declaraveris et decreveris, et concesseris et alias feceris in premissis, per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gracia, odio vel timore subtraxerint, censura simili, appellacione cessante, compellas veritati testimonium perhibere. Volumus autem, quod donec causa huiusmodi legitime terminata fuerit, ne ecclesie, Rectores, habitatores et incole predicti paciantur interim aliquod in spiritualibus detrimentum, facias per dictum Waradiensem Episcopum in ecclesias, Rectores, habitatores et incolas huiusmodi omnimoda Iurisdictionem Episcopalem auctoritate predicta exerceri, ita tamen quod per hoc Agriensi et Transilvano vel alteri nullum in premissis super possessorio seu petitorio preiudicium generetur, nec Waradiensi Episcopis predictis ius aliquod eciam in eisdem petitorio et possessorio propterea quomodolibet acquiratur. Contradictores etc. Non obstantibus etc. Datum Anagnie VIII. Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno Septimo.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 328.

CLXXXVIII.

1377. Ludoviciŭ, regele Ungariei, învită pe voivodulŭ din Transilvania, se constrîngă pe *chinezii români din Transilvania*, ca se recunóscă autoritatea domnilorŭ sei pămêntesci, şi se facă servicii militari, după cum a fostŭ vechia lorŭ consvetudine. 1377.

Ludovicus Dei gratia rex hungarie, polonie etc. Fideli nostro Ladislao Waywode partium regni nostri transylvanarum. Salutem, et gratiam. Gravis super eo ad aures nostrae serenitatis pervenit venerabilis in Xpo patris, domini Gublini episcopi transsilvani, et capituli ecclesie sue querela quod plerique villarum, et possessionum Olacharum ecclesie sue episcopalis, et dicti capituli sui Kenezii terras, prata, et silvas Keneziatus ipsorum titulo, ex concessione ejusdem episcopi, et capituli temporaliter tentas, et possessa, aliis pro lubitu vendere, et in filios, heredesque suos cum gravi, et manifesto juris terrestralis damno, et decurtatione, perhennaliter transfundere, ceteros subditos Olachos novis, inauditisque exactionibus vexare, ac dampnificare, et his, aliisque ausibus suis temerariis, minas quoque interjiciendo, semet ab onere debite terrestralis subjectionis fraudulenter, exquisitisque coloribus subducere conentur. Quum autem tales dictorum Keneziorum excessus tollerari minime debeant, cumque ab onere terrestralis subjectionis nec ii quidem unquam exempti fuerint, quos in aliis districtibus Olachalibus, tamquam pertinentiis castrorum nostrorum regalium in prehabitis eorum Keneziatibus relinquere, et in filios filiorum confirmare consvevimus. Hinc fidelitati vestre harum serie mandamus, et committimus serio, ut habita praesentium notitia, universos Kenezios tam dicti Domini episcopi, et Capituli sui, quam et reliquarum

villarum, et possessionum quarumlibet ad praemissa vitanda, servandamque dominis suis fideliter terrestralem subjectionem, et obedientiam, prestandaque onera, et servitia ab olim consveta, modis omnibus, adhibitis etiam, si necessum foret, arctioribus remediis, compellatis, et cogatis, ne prava eorum renitentie exempla, alia multoque majora post se trahant dampna, et incommoda. Alioquin super reprimendis his, plenum vobis presentium vigore impertimur auctoritatis nostre rigorem. Secus igitur minime feceritis. Datum in Diosgewr, tertio die festi Corporis Xpi, Anno ejusdem Millesimo trecentesimo septuagesimo septimo.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. 1846. II. 297. — Transilvania, 1872, pag. 82.

CLXXXIX.

1377. 1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, promite Saşilorŭ din Braşovŭ, că dacă *Ţéra-românéscă* va ajunge sub puterea sa, atunci le va uşura vama, ce aŭ s'o plătéscă pentru camera regelui.

Nos Ludouicus, Dei gratia Rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. notum facimus vniuersis, praesentes inspecturis, quod quia fideles nostri Seniores, Iudices, Iurati, totaque communitas Saxonum sedis Brassouiensis, nobis et Sacrae nostrae Coronae semper et indefesse tam fidelia, tamque grata exhibuerunt seruitia, vt in eorum obsequiosis meritis animus noster mitissime conquieuit; praesertim quia nunc non coacti, non inuiti, sed sponte et liberaliter vnanimiter promiserunt nouum Castrum in lapide Tydrici aedificare, propriis eorum laboribus et expensis praeparare, ac syluam ibidem in longitudine et latitudine iuxta nostram voluntatem incidere, extirpare, et deplanare, lapides, coementum, ligna et alia ad aedificationem dicti Castri necessaria adducendo et administrando et muratores ac lapicidas, nec non carpentarios cum eorum propriis expensis expediendo. Ideo et nos vice versa pro huiusmodi eorum gratuitis complacentiis volentes eosdem quodam Regy fauoris praesidio prosequi, fauemus, quod villae inferius nominatae Woydenoh, noua Ciuitas, Rasnow, villa Wolkaa, Cydinis, Mergenburg, villa nucum, Ruffa ripa, villa Heltiuen, Monsmellis, Mons S. Petri, Brigondorf, Tortalen vocatae, ei Ciuitati Sacrae Coronae, sicut hactenus sub antiquo fuerunt, sic et deinceps sint annexae, et incolae ipsarum villarum cum eadem Ciuitate, nobis fideliter seruire sint adstricti; dictarumque villarum hominibus vsus syluarum, aquarum, venationum, et piscaturarum et graminum et camporum infra terminos veros tamen eorumdem existentium, secundum antiquam eorum consuetudinem, communes habeant, etiam vsu campi Turchan vocati, quem intra metas dictae Ciuitatis fore dicunt constitutum, re sic habita, perfruan-

tur. Item spondemus, quod, si Deo volente, terra transalpina, vt speramus, ad manus nostras deueniet, et tunc tributum, iuxta ruffam arborem pro nostra Maiestate dare consuetum, circa ipsum nouum Castrum exigi committemus; et vt ipsi fideles nostri Saxones recompensam suorum seruitiorum et laborum eo melius sentiant praenominatam, ipsos in solutione tributi, quod in Ciuitate pro nostra dant Maiestate, promittimus, sicut nobis videbitur, alleuiare. Medio autem tempore, quo ipsa terra Transalpina ad manus nostras deueniet, saepe dicti fideles Saxones nostri iuxta antiqua ipsorum iura et consuetudines, nullum alias tributum dare debeant, nisi in Ciuitate praedicta. Declaramus tamen, vt in eum, siue Hungaros, siue Theutonicos, seu de alia natione, quos voluerimus, et elegerimus in eorum Comitem, Iudicem, Castellanum dicti noui Castri, etiam Castri Heltwen, praeficiendi habemus et retinemus potestatem, qui eosdem fideles nostros Saxones in suis libertatibus conseruabunt, et in consuetudinibus antiquis. Insuper adiungentes, vt quando Iudices nostros ad ipsos, et eorum medium venire continget, vnum prandium, vnam coenam, et vnum equum viginti florenos valentem, annuatim dare debeant, prout tamen libertas eorum hoc requirit. Saluo quod de iudiciis et aliis Iuribus ipsorum Comitum nostrorum respondere, et ea ipsi administrare ex integro teneantur locis et temporibus opportunis. In quorum omnium testimonium praesentes eidem duximus concedendas, quas magno nostro Sigillo dari faciemus, dum nobis fuerint reportate. Datum Zoly in festo beatae Elisabeth. Anno Domini M.CCC.LXXVII.

Fejér, IX. 5. 158. Din archiva oraşului Braşovŭ. — Transilvania, 1872. pag. 92.

CXC.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, conferesce titlulŭ de nobilŭ lui Nicolae, fiulŭ lui Blaşŭ, pentru serviciile credincióse, ce i le-a făcutŭ în *Ţéra lui Basarabŭ* şi în resbelulŭ cu Litvanii. 1377.

Idem Ludouicus Nicolaum, filium Blasii de Martinkfalua (al. Pothoran), vna cum dicta eiusdem possessione Martinkfalua, nec non fratribus suis vniuersis famulantibus a seruitute ipsorum conditionali, et Iobbagionatu eximens, in coetum verorum nobilium, sub vexillo suo militantium ob fideles eiusdem et in terra Bazarabi, ac contra Lythuanos famulatus, annumerat. Anno M.CCC.LXXVII.

Fejér, IX. 5. 166. (Anal. Dipl. Wagnerio-Iankovics. Tom. C. s. p.)

CXCI.

1377. 1377. Ludoviciu, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Cluşiŭ*, se plătéscă numai o-dată vamă, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ în comitatulŭ Hinedórei.

Nos Lodouicus Dei gracia Rex Hungarie polonie Dalmacie etc. Memorie commendamus per presentes, Quod in Congregacione nostra generali, per certos nostros Barones, videlicet uenerabilem in xto Patrem Dominum Demetrium Episcopum Zagrabiensem, et Virum Magnificum Nicolaum de Zeech Regni nostre Croacie Banum, vniuersitati nobilium et Incolarum partis Transsiluane, in octauis festi pasce Domini Torde celebrata, Nicolaus filius Thome Judex et alter Nicolaus filius Johannis Ciues de Cluswar, in suis, ac vniversorum Ciuium et Hospitum nostrorum de eadem Cluswar personis, de medio aliorum in eorundem Baronum nostrorum exsurgendo presenciam, proposuerunt eo modo, quod quicunque mercatores, seu forenses Homines, qui cum eorum rebus et mercibus, de ipsa Civitate nostra Cluswar, ad villam Bach vocatam, ab hinc ad Hunyad et ad Almas gressus eorum facere vellent, Ille vie semper et ab antiquo tute et libere fuissent ac Secure, tributaria exactione absque omni, nec a dicta Ciuitate nostra Cluswar usque ad easdem possessiones Hunyad et Almas vocatas, aliquod alium tributum preterquam in ipsa Bach haberetur, que Judicibus nobilium, Juratisque Assessoribus dicte congregacioni nostre adherentibus constarent evidenter, petentes ydem Ciues nostri eosdem Barones nostros, vt ipsi prefatos Judices nobilium, Juratosque Assessores dicte congregacioni nostre adherentes, requisitos haberent, qualem scirent, de premissis eis facerent veritatem, Cumque igitur ydem Barones nostri eosdem Judices nobilium Juratosque Assessores, super premissis requisitos habuissent, ydem Judices nobilium Juratique Assessores ad fidem eorum deo debitam, tacto vivifice crucis Signo, prestitam, fidelitatemque nobis et Sacre nostre Corone regie, obseruandam, voce concordi et vnanimi taliter affirmarunt, vt quicunque mercatores et forenses Homines, qui cum eorum rebus et mercibus de dicta Ciuitate nostra Cluswar ad Villam Bach vocatam et ab hinc ad possessiones Almas et Hunyad vocatas gressus eorum facere vellent, Ille vie semper et ab antiquo tute et libere fuissent, ac secure tributaria exaccione absque omni, nec a dicta Civitate nostra Cluswar predicta, usque ad easdem possessiones Almas et Hunyad vocatas, aliquod aliam tributum preterquam in ipsa Villa Bach haberetur, In cuius assercionis testimonium presentes Literas nostras dictis Ciuibus nostris de Cluswar duximus concedendas, Datum in predicta Thorda Sedecimo Die congregacionis nostre prenotate, Anno Domini Millesimo CCC^mo^ LXX^mo^ Septimo.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 76. Originalulŭ pe chârtie în archiva oraşului Cluşiŭ.

CXCII.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede scutirea de imposite, pe timpŭ de trei ani, tuturorŭ iobagilorŭ, cari vor merge se se aşeḑe în oraşulŭ *Cojocna din Transilvania.* 1377.

Nos Lodouicus Dei Gratia Rex Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. Significamus tenore praesentium, quibus expedit Uniuersis Quod cum nos Ciuitatem nostram Kulus Akna vocatam, populorum et habitatorum multitudine decorare Mandamus, volumus, ut quicunque libere conditionis homines, ad dictam Ciuitatem nostram Kulus Akna causa commorandi venire voluerint, libere veniant, et secure commorentur, in eadem trium Annorum libertate, a die aduentus ipsorum pacifice et quiete fruituri in eadem, sub nostra protectione et tutela Speciali. Itaque vobis uniuersis Comitibus Castellanis, nobilibus, et alys cuiusuis Status et préeminentié hominibus Jobbagiones habentibus, firmis damus regys sub edictis, ut Jobbagiones vestros, qui obtenta licentia, Justoque terragio et debitis persolutis, ad dictam Ciuitatem nostram Kulus Akna causa commorandi venire voluerint, libere et sine omni inquietatione venire et abire permitatis, saluis rebus eorum, et personis, — Secus sicut nostram indignationem grauiter incurrere formidatis; facere non audentes, Et hec volumus in foris et locis puplicis (sic) palam facere proclamari, Datum in Thorda, in festo Beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum, Anno Domini Millesimo CCC^mo LXX^mo septimo.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 79. Originalulŭ pe chârtie în archiva oraşului Cluşŭ.

CXCIII.

1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ din Cluşŭ* dreptulŭ, se fie scutiţi de ori ce vamă, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin Transilvania. 1377.

Lodouicus dei gracia Rex Hungarie Polonie Dalmacie etc. Fidelibus Suis Voyuode uel vice uoyuode Transsilvano, Comitibusque Castellanis et officialibus eorundem vniuersis, nunc et pro tempore vbique in dictis partibus Transsilvanis constitutis, nobilibusque et ecclesiarum rectoribus possessionatisque, ac alys cuiusuis condicionis Hominibus in eisdem partibus Transsilvanis vbique tributa habentibus et eorum tributarys seu officialibus quibus presentes ostenduntur, Specialiter autem Episcopo ecclesie Transsilvanie Salutem et graciam, Cum priuilegiata libertas fidelium Ciuium nostrorum de Closwar per pios progenitores nostros eis ob fidelitatis eorum sinceritatem mediantibus Litteris suis priuilegialibus, coram nobis in specie exhibitis graciose concessa id

requirat, vt ydem de rebus ipsorum et mercibus vniuersis in tota terra Transsilvana tributum aliquod soluere non teneantur, Nos siquidem eosdem Ciues nostros de Cluswar in premissa Libertatis eorum prerogatiua illese conservare uolentes Fidelitati vestre et cuilibet Vestrorum firmis damus in preceptis, quatenus de rebus et mercibus dictorum Ciuium nostrorum de Cluswar, dum ydem uel aliquis ex eisdem ad loca tributorum nostrorum et vestrorum peruenerit nullum tributum nullamque tributariam exaccionem recipere uel exigi facere presumpmatis, ymo eosdem cum rebus ipsorum et mercimonys quibuslibet semper et ubique in eundo et redeundo de locis dictorum tributorum nostrorum et vestrorum libere et absque omni tributaria solucione transire permittentes auxilium Vestrum et Juvamen in locis et temporibus necessarys pocius eisdem impendere debeatis, aliud sicut nos grauiter offendere formidatis facere non ausuri. Datum in Cluswar predicta Sabbatho proximo post Festum Ascensionis Domini, Anno eiusdem M^mo CCC^mo LXX^mo Septimo.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 80. Originalulü pe chârtie în archiva oraşului Cluşü.

CXCIV.

1377. 1377. Ludovicü, regele Ungariei, conferesce oraşului Cluşü *satulü românescü Felécü*, în care se află aşeḑate 20 familii române, pentru siguranţa drumului în părţile de acolo.

Nos Lodouicus Dei gracia Rex Hungarie Polonie Dalmacie etc. Damus pro memoria, Quod profectum Ciuitatis nostre Coluswar ut tenemur ampliare volentes et ut accessus ad eandem, tam mercatorum quam aliorum hominum et eciam recessus tucior sit et habeatur, eidem Ciuitati villam Olachorum felek in silua Ciuitatis predicte sitam ubi viginti olachi pro custodia vie positi et locati existunt, unacum quinquagesima ouium, nobis ex parte huiusmodi olachorum prouenire debendam duximus applicandam et concedendam Quapropter vobis magnifico viro Woyuode Transsiluanensi necnon exactoribus huiusmodi quinquagesime nunc et in futurum Constitutis, mandamus firmiter et districte, quatenus, cum huiusmodi Olachis nichil facere debeatis, neque quinquagesimam aut alias soluciones ab eisdem recipere presumpmatis, Sed permittatis ipsos pro eo ut viam tutam conseruent pacificos permanere et quietos, Datum Bude in crastino festi beati Mychaelis Archangeli, Anno Dmi Millimo CCC^mo LXX^mo septimo.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 94. De pe originalulü, care se află în archiva oraşului Cluşü.—Fejér, IX. 5. 160.—Transilvania, 1872. pag. 80.—Engel, Geschichte des ungr. Reichs. pag. 50-51.

CXCV.

1377. *Chinezulŭ românŭ Bartha*, din Transilvania, urmăresce pe trei nobili pentru violenţele, ce le făcuse cu nisce iobagi; dar' e ucisŭ de nobili. 1377.

Nos Ladislaus Woywoda Transilvanus et Comes de Zonuk memoriae commendamus, quod in congregatione nostra generali Universitatis nobilium, et alterius cujusvis status et conditionis hominum praedictae partis Transilvanae, una cum Dominis Demetrio Episcopo Zagrabiensi, et Nicolao de Zeech Regni Croatiae Bano, per Regiam clementiam ad hoc specialiter destinatis, in quindenis festi Pascae Domini Thordae celebrata, Gyerew de Vásárhely de medio aliorum personaliter exurgendo proposuit eo modo: quod Petrus dictus Fachal de Hunyad, Petrus filius Joannis Rufi, et Petrus dictus Furchyn, circa festum beati Georgii martiris, cujus proxima praeterisset revolutio annualis, ad possessionem suam Bedech vocatam potentialiter auferendo (cum unus jobbagio suus Bartha Kenesius ipsos insequendo) duos boves jobbagionum suorum in eadem possessione existentium latrocinaliter abducendo, convenisset, eundem jobbagionem suum miserabili nece interficiendo, dictos duos boves abegissent. Et idem Petrus Fachal, alter Petrus filius Joannis, nec non Petrus dictus Turchyn (sic) publici latrones et malefactores existant, Judicibus nobilium septem comitatuum, juratisque assessoribus, ac nobilibus dicte partis constaret evidenter, petens nos cum instantia, ut eosdem Judices nobilium, juratosque assessores, qualem de praemissis scirent nobis faterentur veritatem, requisitos haberemus. Cumque nos dictos Judices nobilium, juratosque assessores super praemissis requisitos habuissemus, iidem ad fidem Deo debitam fidelitatemque Domino Regi, et sacrae suae Coronae Regiae observandam, facto prius vivificae Crucis signo nobis praestitum, omnia praemissa, et quaevis singulorum praemissorum, per jam dictos: Petrum dictum Fachal, et alterum Petrum filium Joannis, nec non Petrum dictum Furchyn facta et perfecta, unanimi et concordi testificatione suo modo affirmarunt. In quorum assertionum testimonium praesentes literas nostras eidem Gyerew filio Gyerew duximus concedendas. Datum duodecimo die congregationis nostrae praedictae, in loco memorato anno domini MCCCLXX Septimo.

Transilvania, 1872. pag. 81. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CXCVI.

1377. 1377. Urme despre vechea legătură administrativă între Bănatŭ şi între comitatulŭ Hinedórei din Transilvania. — Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă castelanului din (Caran)Sebeşŭ se nu mai iée nici o vamă de la *cetăţenii şi Saşii din Cluşŭ*, când vorŭ veni cu mărfurile lorŭ în comuna numită Hinedóra.

Lodouicus dei gracia Rex Hungarie Polonie Dalmacie, etc. fideli suo magistro Sophornik Castellano de Sebuswar, vel Vice Castellano eiusdem Salutem et Graciam fideles Ciues et Hospites nostri de Kuluswar missis ad nos nuncys ipsorum dicunt querulose, quod uos ipsos racione tributi in villa Hunyad vocata exigendi nimium turbaretis et tributum ab eis faceretis extorqueri uerum cum predicti Ciues et Hospites Nostri de Kuluswar priuilegiata Libertate eorum per predecessores nostros olym Reges Hungarie Illustres data ipsis per nos confirmata requirente, nullas in partibus Transsiluanis de rebus et mercibus ipsorum tributum dare et soluere teneantur vt in eisdem priuilegys vidimus contineri Ipsosque, nos velimus in premissa eorum Libertate conservari, fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus prefatos Ciues et Hospites nostros, de Kuluswar iam dicta eorum Libertate pacifice permittatis gratulari nec racione exaccionis tributi presumatis ipsos molestare optentu nostre gracie aliud non facturi Et hoc idem iniungimus alys Castellanis nostris et vice Castellanis eorundem Castra in predicto constituendis in futurum dantes eis Similibus sub preceptis Datum in Zekulwasarhel feria quinta proxima post festum penthecostes. Anno domini Millesimo CCC^mo^ LXX^mo^ Septimo.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 84. Originalulŭ pe chârtie în archiva oraşului Cluşŭ.

CXCVII.

1377. 1377. Ludovicŭ, regele Ungariei, amintesce despre resbelulŭ seŭ nefericitŭ în contra *Românilorŭ din Ţéra-românéscă*.

Nos lodouicus dei gracia Rex Hungarie Polonie Dalmatie etc. Memorie commendamus, quod nos propter fidelitates et seruicia fidelis nostri dilecti magistri Benedicti filij Pauli filij Heem quondam Bulgarie Bani nobis locis et temporibus oportunis exhibita, specialiter pro morte olim magistri Petri fratris sui, qui in expedicione nostra contra olachos Transalpinos dudum nobis infideles mota, nostris in servicijs vitam finivit occisus temporalem promisimus eidem et presentibus promittimus de possessionibus primitus per decessum alicuius hominis nobilis sine herede sexus masculini in regno nostro

decedentis nostre collacioni de Jure spectantibus pre alijs nostris promissionibus quibusuis factis, gratiose prouidere, harum sub secreti nostri sigilli testimonio literarum, datum Zoly feria sexta proxima ante festum Omnium sanctorum, anno domini M^mo ccc^mo lxx^mo septimo.

Magyar Történelmi Tár. tom. VI. 199.

CXCVIII.

1378. Ludoviciu, regele Ungariei, confirmă *vechile libertăți ale cetățenilorŭ și Saşilorŭ din Cluşŭ*, şi-i liberézä de obligămêntulŭ de a lua parte la resbele, sub condițiune însă, ca se plătéscă pe fie-care anŭ o contribuțiune de cinci-ḑeci şi dóuĕ mărci de argintŭ. 1378.

Odouicus Dei Gracia Hungarie. Polonie. Dalmacie. Croacie. Rame. Seruie. Gallie. Lodomerie. Comanie. Bulgarieque Rex. Princeps Sallernitanus et Honoris Montis Sancti Angeli dominus; Omnibus X-sti fidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam Habituris Salutem in Salutis Largitore, Regalem decet excellenciam suorum fidelium preces legitimas fauorabiliter exaudire, et eorum fidelitatibus recensitis iustis ipsorum peticionibus facilem prebere consensum, In hys precipue que videntur suorum subditorum comodis utiliter conuenire Proinde ad uniuersorum noticiam Harum serie volumus peruenire: Quod discretus vir dominus Nicolaus plebanus et alter Nicolaus filius Thome Judex Ciuitatis Nostre de Coloswar; In personis vniuersorum Ciuium et Hospitum nostrorum de eadem Coloswar in nostre serenitatis veniendo presenciam nostre Humiliter detexerunt maiestati. Quod quia ipsi Litteras et instrumenta eorum quibus hactenus gauisi extitissent ab ipsis casualiter forent deperdita. Ideo ipsi in eisdem libertatibus et Consuetudinibus ipsorum antiquis. signanter in soluendis collectis et datys eorum nimium periclitarentur Supplicantes exinde maiestati nostre nominibus quibus supra. ut super Hoc eisdem Ciuibus et Hospitibus nostris de remedio dignaremur prouidere oportuno; Nos itaque supplicacionibus eorum de regia benignitate exauditis et admissis. volentesque ipsis Civibus et Hospitibus nostris in eorum necessitatibus regio occurrere cum fauore. ut ipsi in pacis pulcritudine sedeant et tranquilitate quiescant, matura deliberacione prehabita Huiusmodi gracie et libertatis prerogatiuam duximus eisdem faciendam ut ydem Ciues et Hospites nostri singulis annis circa festum Beati Martini confessoris iuxta antiquam eorum consuetudinem quinquaginta duas marcas argenti fini ponderis Budensis nobis et ad Cameram nostram regiam dare et persoluere. Preterea si pluries quam semel in anno exercitum mouebimus tunc ydem Ciues et Hospites nostri nobis vel woywode nostro Transsiluano pro collecta exercituali non pluries nisi semel

tantum ducentos florenos aureos similiter dare et persoluere teneantur. Ubi autem exercitum non Habuerimus tunc a solucione dictorum ducentorum florenorum aureorum ydem Ciues et Hospites nostri exempti habeantur penitus et absoluti; volumus nichilominus ut Idem woywoda noster Transsiluanus nunc constitutus vel alii woywode nostri in futurum constituendi non pluries in anno nisi una vice tantum ab ipsis Ciuibus et Hospitibus nostris de dicta Coloswar racione descensus victualia petere. vel exigere. valeant atque possint Judicia autem et alia quelibet Jura woywodatus ydem Woywode nostri inter eosdem Ciues et Hospites nostros facere et exercere debeant more alias consueto Et quia fragilem Humane nature memoriam prolixitas temporum solet plerumque enervare ne premisse libertatis et gracie prerogatiua in posterum valeat retractari, sed perpetua potius firmitate consistat presentes concessimus Litteras nostras priuilegiales pendentis et autentici sigilli nostri noui duplicis munimine roboratas. Datum per manus Venerabilis in X-sto Patris et Domini, Domini Demetry Episcopi Zagrabiensis. Aule Nostre Vice Cancellary dilecti et fidelis nostri Anno Domini Millesimo Trecentesimo Septuagesimo Octauo, Secundo Idus mensis July, Regni autem nostri anno Tricesimo Septimo; Venerabilibus in Christo Patribus Dominis Fratre Stephano Colocensi Sacre pagine Magistro; Petro Jadriensi. Ugulino Spalatensi. et Ugone Ragusiensi Archyepiscopis, Emerico Agriensi. eodemque Demetrio Zagrabiensi. Gublino Transsilvaniensi Valentino Quinqueecclesiensi Decretorum Doctore. Ladislao Waradiensi Phisico nostro. Gyllelmo Jauriensi. Petro Wessprimiensi. Paulo Chanadiensi. fratre Dominico Boznensi. Petro Wachyensi. Johanne Syrmiensi. fratre Dominico Nitriensi. Paulo Tyniniensi. Demetrio Nonensi. Grisogono Traugurіensi. Matheo Sybinicensi. Stephano Pharensi. Jacobo Makarensi. Thoma Carbauiensi. Michaele Scardonensi. et Portina Seniensi Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus, Strigoniense Sede Vacante, Magnificis Viris Nicolao de Gara regni nostri Palatino et Judice Comanorum Ladizlao Woywoda Transsilvano Comite Jacobo de Scepus Judice Curie et uniuersarum Ciuitatum nostrarum, Nicolao de Zeech Dalmacie et Croacie Petro Zudor tocius regni Sclauonie et Johanne de Machow Banis Georgio Zudor pincernarum Stephano Similiter Zudor Janitorum Paulo de Lizkow. Dapiferorum Stephano Agazonum nostrorum Magistris, Honore Comitatus Posoniensis vacante alysque quam pluribus Regni Nostri tenentibus et Honores.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez I. pag. 96. — Fejér, IX. 5. 257.

CXCIX.

1378. Amintire despre mai multe *chinezíate românе* din Bănatŭ. 1378.

Excellentissimo principi domino eorum Lodouico dei gracia Illustri regi Hungarie, polonie, dalmacie etc. Capitulum ecclesie Chanadiensis Oracionum suffragia deuotarum perpetuacum fidelitate litteras vestre Serenitatis nobis directas omnicum reuerencia recepimus in hec verba Lodouicus dei gracia Rex Hungarie, polonie, dalmacie etc. fidelibus suis venerabili inchristo patri domino paulo Episcopo ecclesie Chanadiensis Item magistris dominico filio deseu de Berekzou petro de Machedonia et Mychaeli dicto Bubal, aule nostre militibus Salutem et graciam licet quedam possessio woya vocata alio nomine patak appellata inter magistrum Benedictum filium pauli fily Heem condam Bulgarie Banum ab vna, parte vero exaltera Georgium et Benedictum filios Johannis de woya litigiosa in Comitatu de Crassou existens per hominem Judicis Curie nostre specialem, et testimonium Capituli Chanadiensis reambulata reuisa et estimata fuerit, Tamen quia de facto ipsius possessionis per vestram fidelitatem cerciori volumus et euidenciori experiri, et informari documento, vt omnis ambiguitatis scrupulus tolleretur facto de eodem, volumus igitur et fidelitati vestre damus in mandatis, quatenus Inoctauis festi purificacionis beate virginis nunc affuturis omnibus agendis et negocys postpositis, ad faciem prenominate possessionis vniuersisque vicinis et commetaneis suis specialiter vero magistro Stephano filio pousa de Zeer qui ipsas partes anobis pro honore conseruauit legittime conuocatis et presentibus accedendo eandem possessionem iuxta continenciam litterarum condam domini Karoli regis Hungarie genitoris nostri felicis recordacionis per ipsos filios Johannis inibi specietenus exhibere debendarum in presencia testimony eiusdem Capituli Chanadiensis, quod ad id per ipsum presentibus transmitti iubemus reambulare metatim circuire et reuidere eandem possessionem vndique, ac suas vtilitates fructuositates qualitatem ve et quantitatem numerositatem villarum et populorum in eis residencium perlustrare et estimare si necesse fuerit studeatis, vbi eciam visu consideretis quod ville locari et quot rustici consedire valent in facie eiusdem et quot ville fuerunt tempore donacionis ipsius possessionis voya dicto olym Johanni per ipsum genitorem nostrum facte et ante, et vtrum nostra Jura possessionaria seu terras aut nobiliuni aliquorum dicte mete eiusdem possessionis in ipsis litteris parentis expressate includere videntur, quod si reperieritis tunc huiusmodi nobiles cum omnibus literalibus eorum Instrumentis in nostram euocetis presenciam ad octauas diei Cynerum nunc affuturas, sciatis eciam ibidem (verit)atem vtrum negligenter vel pro fauore, dicte mete in ipsis litteris parentis contente intam magno spacio sunt eiecte, dequibus omnibus premissis et singulis premissorum in litteris dicti Capituli Chanadiensis nos informare studeatis, Cuius seriem partes premisse, ad octauas diei Cynerum predictas nobis reportare teneantur Committentes vt saltem duo vestrum uel tres alys absentibus premissa expediant illorum uel illius absencia non obstante,

datum in dyosgeur feria secunda proxima ante festum Epiphaniarum anno domini M°CCC^mo LXX^mo octauo, volentes vt interym dicti fily Johannis in vna Curia in dicta voya habita cum domina matre eorum stare valeant, sed non extendere ad alia suas manus, datum vt supra. Nos igitur preceptis serenitatis vestre humiliter obedire cupientes vt tenemur nostrum misimus hominem virum discretum videlicet dominum ladislaum archydiaconum de Crassou fratrem et concanonicum nostrum pro testimonio fidedignum vnacum prenominatis magistris Petro de Machedonia dominico filio deseu et Mychaele dicto Bubal aule vestre militibus predicto domino nostro Episcopo tunc absente, ad premissa singula fideliter peragenda, et tandem prelibati magistri dominicus filius deseu et Mychael dictus Bubal vestre maiestatis, ac dictus noster homines ad nos redeuntes quoddam registrum sigillo predicti magistri Petri de Machedonia sigillatum atque clausum ipso magistro petro ad nos venire nequeunte nobis presentarunt inquo confessiones eorundem concorditer cernebantur eomodo quod ipsi vestri et noster homines In octauis diei Cynerum proxime nunc preteritis, ad quas videlicet octauas causa predicta per vestram Serenitatem litteratorie fuerat prorogata ad faciem prenominate possessionis woya vocate uniuersis vicinis et commetaneis suis specialiter viri predicti magistro Stephano filio pouse de Zeer legitime conuocatis et presentibus accedendo, eandem possessionem iuxta continenciam dictarum literarum condam domini Karoli regis Hungarie genitoris vestri felicis recordacionis per ipsos filios Johannis inibi inspecie exhibitorum reambulassent metatim circuissent et reuidissent vndique, ac suas vtilitates fructuositates qualitatem quoque et quantitatem ac numerositatem villarum et populorum in eis residencium modo inferius declarato perlustrassent, vbi a predicto magistro Stephano filio posa et alys plerisque nobilibus et Kenezys vicinis videlicet et commetaneis possessionis eiusdem et alys nobilibus et Kenezys comprouincialibus ad fidem eorum deo ac vestre Sacre Corone regie debitam huiusmodi scire et investigare potuissent de premissis veritatem, quod premissam Sessionem seu possessionem patak alio nomine Woya nominatam, dumtaxat predictus dominus Karolus rex Hungarie genitor vester predicto Johanni patri videlicet Georgy et Benedicti predictorum pro suis seruicys donauisset, alias autem villas videlicet Ztankfolua et patak que solummodo tunc tempore videlicet predicte donacionis ibi fruissent, dictus Johannes tanquam Kenezyus conseruasset et reditus et prouentus duarum villarum earundem Castro de Elyad semper amministrasset et assignasset, et postmodum honore parcium earundem incondam dominum Thomam woyuodam transmutato, qualiter dictus Johannes plures terras ad predictam sessionem applicando occupauerit et quot villas in eisdem congregauerit et collocauerit hoc penitus ignorarent sed quotquot villas in facie terrarum earundem collocasset prouentus et reditus earundem semper tamquam Kenezyus amministrasset, Castro supradicto, Retulisset eciam magister Stephanus supradictus, quod quando et qualiter dictus Johannes metas predicte possessionis voya vocate erexerit hoc nec predicto magistro pose patri suo constitisset, nec sibi nec fratribus suis constaret quoquomodo, retulerunt eciam predicti vestri et nostri homines quod prout ipsi considerare potuissent trecenti rustici cum

omnibus vtilitatibus Siluis videlicet aquis fenetis et ceteris fructuositatibus comodose residere possunt et moram in facie, terre supradicte, vidissent eciam et sciuissent quod vestre maiestatis Jura possessionaria seu terre ac eciam nobilium filiorum videlicet pouse supradicti dicte mete eiusdem possessionis in ipsis litteris domini Karoli regis expresse includerent euidenter, Mete vero Sessionis Woya vocate supradicte distinquerentur comodo, quod prima inciperet super fluuium Crassou vbi Zecenpataka in eundem fluuium Crassou caderet, et ibi includeret et applicaret vnam possessionem et Kenezyatum Guden vocatum in quo quinque rustici ad Crassofeu pertinentes residerent, deinde uersus plagam orientalem transeundo in satis magno spacio veniret ad vnam metam terream, abinde eundo ad plagam meridionalem et quoddam stagnum voyapataka vocatum, esset vna meta terrea, deinde descendendo veniret ad quoddam pratum communiter foktalanfeye nominatum, et abhinc iterum in bono spacio transeundo veniret ad unam villam pauli Kenezy fily Bagdan ad predictum Castrum Elyed vocatum pertinentem quam videlicet villam ipsa meta applicaret et includeret ad possessionem woya supradictam, vbi et in qua quinque rustici residerent, demum descendendo iret ad plagam occidentalem, et perueniret ad aliam villam seu possessionem Stephani Kenezy, vbi quatour essent mansiones, quam similiter applicaret et includeret, ad possessionem woya prenominatam, deinde descendendo veniret ad possessionem predicti magistri Stephani f(ily) posa foktalan vocatum vbi includeret, et applicaret nouem mansiones, abinde iterum descendendo ueniret ad possessionem perlyske vocatam et ibi includeret octo mansiones, abinde iterum descendendo veniret ad fluuium Crassou nominatum et ibi finiretur. Quibus sic peractis predicti vestri et noster homines die et loco prenotatis predictum magistrum Stephanum filium pousa cum literalibus suis Instrumentis super possessionibus suis quas dicte mete includerent modo supradicto confectis ad octauas festi beati Georgy martiris tunc venturas in vestre maiestatis presenciam euocassent. Datum feria secunda proxima post dominicam letare, anno domini supradicto.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 132. După unŭ transumptŭ din a. 1378 în muzeulŭ naţionalŭ din Pesta.

CC.

1378. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă a se lua dela *familia română Timanŭ*, moşia numită Voia, pe care o căpĕtase ca donaţiune dela regele Carolŭ Robertŭ, pentru serviciile sale militari, — şi o dăruiesce din noŭ lui Benedictŭ Hemŭ, fostulŭ Banŭ alŭ Bulgariei. 1378.

Amicis suis honorabili Capitulo ecclesie Chanadiensis Comes Jacobus de Scepus Judex Curie et vniuersarum Ciuitatum domini Lodouici dei gracia

Regis Hungarie amiciciam paratam cum honore Noueritis quod Georgius filius Johannis de Woya pro se personaliter, et pro Benedicto fratre suo cum procuratorys literis Capituli ecclesie Tytulensis . . . . . in octauis festi assumpcionis beate . . . . . coram nobis comparendo . . . . . Benedictum condam Banum easdem literas dicti capituli formam possessionarie recaptiuacionis contradiccionisque inhibicionis et citacionis in se denotantes, domino nostro Regi ad suum regium literatorium preceptum rescriptas, tenoremque literarum Regalium eidem Capitulo directarum verbaliter in se habentes asserens sua et dicti fratris sui . . . . . proposicionem literis contineri in eisdem nobis presentarat declarantes quod cum (. . . . . Benedic)tus et Georgius fily Johannis . . . . . .eptis Michaeli filio dionisy de Teyed regio et domino Elya presbitero ipsius Capituli hominibus in festo beatorum petri et pauli apostolorum, tunc proxime preterito ad faciem possessionis Woya vocate vicinis et commetaneis suis vniuersis legittime inibi conuocatis et presentibus accedendo, eandemque legittime recaptiuando per eosdem regium et dicti Capituli homines ipsis statui facere voluissent, andreas Officiales magnifici viri Benedicti fily pauli fily Heem de dicta Woya in (persona) domini sui a statucione eiusdem possessionis Benedicto et Georgio fienda ipsos regium et dicti Capituli homines prohibuisset, obquam prohibicionem eundem Benedictum (Banum) filium pauli fily Heem, ydem regius et dicti Capituli homines, contra predictos Benedictum et Georgium filios Johannis ad dictas octauas festi assumpcionis beate virginis tunc venturas ad in regie maiestatis presenciam citauissent quibus quidem litteris exhibit(is . . .) . . . . us Georgius racionem premisse contradictorie inhibicionis per predictum Benedictum Banum assignari postularat coram nobis Quo percepto Blasius litteratus pro eodem Benedicto filio pauli cum procuratorys litteris nostris coram nobis adherendo, responderat exaduerso, quod tempore premisse possessionarie recaptiuacionis in persona dicti Benedicti Bani pro eo contradiccio facta extitisset prenotata, quia eadem possessio woya eidem Benedicto Bano uigore (effica)cissimorum Instrumentorum, pertineret, que idem non ad tunc, sed in termino vlteriori per nos sibi dando coram nobis exhibere promptus esset et paratus, vnde nos perceptis premissis vnacum Regni nobilibus nobiscum in Judicio sedentibus Judicantes commiseramus eomodo, quod predictus Benedictus Banus vniuersa sua literalia Instrumenta, si que in premissis haberet confecta In octauis festi beati Mychaelis archangeli tunc venturis coram nobis exhibere teneretur, quibus visis Judicium facere valeremus inter partes in(premis)sis dictante Juris equitate, Tandem ipsis octauis occurentibus prefatus Georgius filius Johannis pro se personaliter et pro domino Benedicto fratre suo cum procuratorys litteris dicti Capituli Tytulensis ab vna, Item (dictus) Blasius litteratus pro dicto Benedicto Bano cum procuratorys litteris nostris parte ab altera ad nostre Judiciarie adiens conspectum Primo idem Georgius in sua et ipsius Benedicti fratris sui personis quasdam duas litteras vnam priuilegialem condam domini Ladislai olym Regis Hungarie anno domini M° Ducentesimo LXX^mo septimo emanatam, Secundam patentem domini Karoli pridem Regis Hungarie felicis recordacionis, feria quarta proxima ante festum pasce domini anno eiusdem M° CCC° XL^mo se-

cundo, transscribentem et confirmantem litteras Capituli ecclesie Orodiensis in dominica Judica in anno domini M^mo CCC^mo XXX° nono confectas nobis presentarat Inquibus quidem litteris priuilegialibus dicti domini Ladislai Regis expresse habebatur, quod ipse dominus Ladislaus . . . .natis seruicys et fidelitatibus magistri laurency fily Laurency woyuode dilecti et fidelis sui quasdam duas possessiones woya et Kereszeg vocatas in Comitatu de Sumplio existentes eidem magistro laurencio in proprium dedisset et contulisset, In predictis autem litteris eiusdem domini Karoli regis per ipsum dominum Karolum Regem pro fidelibus seruicys Mychaelis, Johannis et Nicolai filiorum petri fily Tyman de genere Olacali fidelium suorum quendam locum pro perpe(tua) residencia ipsorum in districtu de Elyed in loco Patak dicto vbi tunc ydem residenciam habuissent, ipsis in perpetuum datum et collatum fore ac ipsum locum Sessionalem Patak, qui alionomine Woya nominaretur per hominem suum regium et testimonium dicti Capituli (Oro)diensis sub metis in eisdem denotatis nemine contradictore apparente statutum fuisse comperiebamus manifeste. In quarum contrarium procurator ipsius . . . . Benedicti Bani quasdam duas literas Priuilegiales vnam Capituli ecclesie Budensis secundo die festi beate Elyzabeth In anno domini M^o CCC^mo LX^mo primo emanatam, et secundam predicti domini Lodouici Regis in anno domini Millesimo CCC^mo LX° quarto confectam transscribentem et confirmantem alias literas . . . .as in predicto anno domini M^mo CCC^mo LX^mo primo emanatas nobis curauit exhibere in quarumprima videlicet ipsius Capituli Budensis litera priuilegiali habebatur quod magister Johannes dictus Beseneu ab vna Item magister Benedictus filius pauli fily Heem aule Regie miles vice et nomine excellentissimi principis domini nostri Regis Lodouici parte abaltera coram ipso Capitulo Budensi constituti idem magister Johannes dixisset et confessus fuisset eomodo, vt ipse quasdam possessiones suas Kuespataka, Woya, Zekaspataka et medietatem possessionis Bachtuysse in Comitatu de Crassou existentes eidem domino Lodouico Regi pro tribus milibus florenorum et quadringentis florenis dedisset et vendidisset ac eundem dominum nostrum regem et suos successores racione ipsarum possessionum per ipsum sibi venditarum ab omnibus fratribus proximis et cognatis et alys quibuslibet proprys suis laboribus et expensis expedire (teneatur) In secunda vero ipsarum literarum videlicet predicti domini nostri Regis priuilegiali habebatur quod idem dominus noster Rex possessiones Zekaspatak et woya vocatas ac medietatem cuiusdam possessionis Bachtuysse nuncupate in Comitatu de Crassou existentes, quas videlicet a magistro Johanne Besseneu pro tribus milibus florenorum et quadringentis florenis emisset et comparasset predicto Benedicto filio pauli fily Heem et per eum Nicolao et petro vterinis ac ladislao (filio Joan)nis patrueli fratribus eiusdem Benedicti fily pauli eorumque heredibus noue donacionis sue titulo pro fidelibus seruicys eiusdem Benedicti Bani in proprium dedisset et contulisset Quarum literarum exhibicionibus factis ac visis et perlectis continencys earundem, licet predictus Georgius in sua et predicti Benedicti personis in premisso facto possessionario litteras inquisicionales seu prohibicionales se habere retulerunt, et easdem exhibere coram nobis voluerunt, tamen quia memoratus Johannes Byssenus predictum dominum nostrum Regem in facto predicte pos-

sessionis Woya vocate et eciam aliarum predictarum abomnibus expedire assumpsisse exserie premissarum literarum Capituli ecclesie Budensis repertus extiterat pro eo ipsam causam ad octauas festi Epiphanie domini tunc venturas prorogantes commiseramus eomodo, vt idem Benedictus condam Banus ipsum Johannem bissenum ad ipsas octauas legittima euocacione mediante, contra se ad expedicionem ipsius possessionis (. . . . . in) nostram presenciam adducere teneretur, Inquo eciam termino predicti Benedictus et Georgius premissas eorum litteras prohibicionales et Inquisicionales, si quas haberent exhibere tenerentur coram nobis Tandem ipsis octauis occurrentibus prefatus Blasius litteratus pro ipso Benedicto condam Bano cum procuratorys litteris nostris presente predicto Georgio filio Johannis qui pro se personaliter et pro ipso Benedicto fratre suo, cum procuratorys litteris dicti Capituli ecclesie (Tytulensis? . . . . . ad)herebat, ad nostrum Judiciarium accedens conspectum prefatum magistrum Johannem bissenum exhibicione literarum Capituli (ecclesie) albensis euocatoriarum Juxta Judiciariam nostram commissionem contra ipsum Benedictum Banum ad predictas octauas festi Epiphanie domini super premissis in regiam presenciam euocatum fore declararunt, ad quas quidem octauas idem magister Johannes bissenus per ipsum Blasium litteratum procuratorem eiusdem Benedicti Bani diebus legittimis (octauarum earumdem a) nobis expectatus nostram in presenciam venire uel mittere non curarat, se mediantibus litteris nostris Judicialibus in Judicio agrauari permittendo, postulans antedictus Blasius literatus eidem Benedicto Bano aparte ipsius Johannis bisseni per nos medelam equitatis inpertiri in premissis Et quia consuetudo Juris vigorque equitatis eundem Johannem bissenum vice secundana ad premissa euocandum fore dictarat, pro eo causam ipsorum Georgy et Benedicti contra ipsum Benedictum Banum habitam, ad octauas festi beati Georgy martiris tunc venturas prorogatas, eundemque Johannem bissenum eidem Benedicto Bano ad easdem octauas ad premissa euocari facere com(mitten)s amiciciam predicti Capituli albensis . . . . . pe(cieramus) diligenter, quatenus ipsorum mitterent hominem pro testimonio fidedignum quo presente homo regius infradeclarandus memoratum magistrum Johannem bissenum ad expedicionem predicte possessionis woya vocate, contra eundem Benedictum banum euocaret ad ipsas octauas festi Georgy martiris in presenciam regie maiestatis, Et posthec ipsius euocacionis seriem cum nomine euocati ad predictas octauas festi beati Georgy martiris domino nostro Regi fideliter rescriberet Capitulum albense prenotatum, Ipsis denique octauis festi beati Georgy martiris occurentibus cum prefatus Blasius literatus pro ipso Benedicto Bano cum procuratorys litteris nostris coram nobis, predicto Georgio filio Johannis pro se personaliter et pro annotato Benedicto cum procuratorys litteris dicti Capituli ecclesie Tytulensis in nostri presencia adherente, prefatum Johannem bissenum mediantibus litteris eiusdem Capituli ecclesie albensis euocatorys domino nostro regi rescripcionalibus ad prescriptas octauas festi beati Georgy martiris super premissis iuxta Judiciariam nostram commissionem vicesecundana euocatum fuisse declarasset, ab eisdemque octauis ips(a cau)sa de literatorio mandato inter ipsos Georgium et Benedictum filios Johannis ab vna, et inter ipsum Benedictum Banum abaltera, ac inter prefatum

magistrum Johannem bissenum a tercia partibus ad octauas festi beati Michaelis archangeli tunc venturas iuxta continenciam literarum nostrarum prorogatoriarum ipsa causa inter ipsos Benedictum et Georgium actores et inter Benedictum banum in causam attractum tantummodo habita similiter de regio mandato similimodo secundum continenciam literarum nostrarum prorogatoriarum ad octauas festi purificacionis beate virginis tunc uenturas extitisset prorogata, Tandem ipsis octauis aduenientibus cum memoratum Blasium literatum in legitimum procuratorem ipsius domini Benedicti Bani, de eo vtrum ipse in persona predicti domini Benedicti Bani memoratum magistrum Iohanem bissenum ad expedicionem predicte possessionis Woya vocate statuere posset aut ne legitime vt nostro incumbit Officio requisitum habuissemus idem Blasius literatus procurator ipsius domini Benedicti Bani retulerat eomodo, quod ipse dominus Benedictus Banus predictum magistrum Johannem bissenum iuxta nostram Judiciariam commissionem ad predictas octauas festi beati Georgy martiris contra se infacto predicte expedicionis in regiam presenciam incausam attraxisset, ipsaque causa ab eisdem octauis ad octauas festi beati Mychaelis archangeli tunc venturas, secundum continenciam literarum nostrarum prorogatoriarum de regio literatorio mandato extitisset prorogata, et tandem ipsa causa ab eisdem octauis festi beati Mychaelis archangeli, ad dictas octauas festi purificacionis virginis gloriose similiter de regio edicto extitisset dilatata, sed ipse easdem literas nostras prorogatorias, contra ipsum magistrum Johannem bissenum emanatas, ad predictas octauas festi purificacionis beate virginis loquentes casualiter amisisset, idemque magister Johannes bissenus ad ipsas octauas festi purificacionis beate virginis non venisset nec misisset per ipsum in persona dicti domini Benedicti Bani legittimis diebus octauarum earundem expectatus coram nobis et quia idem magister Iohannes bissenus ad expedicionem predicte possessionis Woya vocate contra ipsum Benedictum Banum cum Judicio trium marcarum in termino rep(or)tacionis seriei infrascripte per ipsum Benedictum banum deponendarum euocandus fore videbatur, pro eo eundem magistrum Johannem bissenum, contra ipsum magistrum Benedictum banum ad octauas festi beati Georgy martiris tunc proxime venturas ad expedicionem ipsius possessionis woya vocate per hominem regium et testimonium predicti Capituli albensis euocari debere committentes, causam inter predictos actores et ipsum dominum Benedictum banum habitam ad easdem octauas festi beati Georgy martiris duxeramus prorogandam Tandem ipsis octauis festi Georgy instantibus prefatus Georgius filius Johannis pro se personaliter et pro predicto Benedicto fratre suo cum procuratorys literis dicti Capituli Tytulensis ab vna, Item predicto Benedicto condam Bano personaliter abaltera, necnon prescripto magistro Johanne bisseno expedicion. dicti Benedicti Bani similiter personaliter, a tercia partibus, ad nostram accedentes presenciam, idem Georgius in sua et dicti Benedicti fratris sui personis quasdam septem literas vnam vestram et aliam vececomitis et Judicum nobilium Comitatus de Crassou Inquisitoriam, ac quatour similiter vestras et septimam dicti Capituli ecclesie Tytulensis protestatoriam pariter et prohibitoriam in diuersis terminis clause emanatas nobis curarat exhibere, quarum due videlicet Inqui-

sitorie vna scilicet feria quinta proxima post festum resurreccionis domini et alia feria quinta post diem concussionis Ouorum, ambe anno domini M° CCC^mo LX^mo primo emanate declararunt, et quod regius et vester homines, ac vnus ex predictis Judicibus nobilium in eisdem literis nominatus ad regium literatorium mandatum transmissus ab omnibus quibus decuisset et licuisset talem sciuissent veritatem quod Thomas dictus Bur famulus magistri Johannis bisseni in dominica Judica proxime tunc preterita ad domos Iacobi fily Michaelis et Benedicti fily Johannis in dicta Woya habitos manibus armatis et potenciarys veniendo vniuersas res et bona ipsorum abstulisset, ipsosque de domibus eiusdem personaliter exclusisset, Alie vero due litere, videlicet vestre, prohibitorie feria tercia proxima post dominicam Reminiscere anno in eodem emanate expressabant, quod Jacobus filius Mychaelis et Benedictus filius Johannis de Woya ad vestre accedentes presenciam per dictum dominum nostrum regem, a donacione et perpetuacione dicte possessionis Woya Jacobum vero et Georgium filios Mychaelis, ab amissione quouismodo alienacione eundem Johannem autem bissenum andream et Mathyam, fratres suos ab occupacione et quouis colore quesito se in eadem intromissione prohibuissent, Quinta autem similiter vestra feria quinta proxima post festum pasce domini anno in predicto emanata manifestaret, quod Michael de Horosnok, ad vestram accedens presenciam in personis Jacobi fily Mychaelis et Benedicti fily Johannis de Woya protestatus extitisset, quod Thomas dictus Bur famulus magistri Johannis bisseni feria sexta proxima ante idem festum pasce domini manibus armatis ad domum ipsorum Jacobi et Benedicti potencialiter veniendo, matrem et sororem ipsorum de ipsa domo per tempora extrahi ac ipsam matrem verberari, ac vnius sororis ipsorum pedem confregi alteram vero per facies wlnerari fecisset, Sexta vero similiter vestra, feria quarta proxima post dominicam Judica anno domini M° CCC^mo LX^mo tercio exorta, expressabat, quod Benedictus filius Johannis coram vobis comparendo in sua et Georgy vterini ac Jacobi fily Michaelis patruelis fratrum suorum personis protestacionaliter dixisset, quod magister Johannes bissenus predictam possessionem ipsorum woya vocatam pro se occupasset, et ipsos de eadem indebite exclusisset, Septima siquidem videlicet dicti Capituli Tytulensis litera secundo die festi diuisionis apostolorum anno domini M° CCC^mo LXX quarto confecta explanarat, quod Georgius filius Johannis de Woya ad eiusdem Capituli Tytulensis accedens presenciam in sua et Benedicti fratris sui personis prefatum dominum nostrum regem a donacione et perpetuacione prefate possessionis Woya et eius pertinenciarum Benedictum vero Nicolaum et petrum filios pauli fily Heem, et Nicolaum filium eiusdem Benedicti et quoslibet alios a recepcione et se quouismodo in eandem intromissione prohibuisset, Quarumquidem literarum exhibicionibus factis idem Benedictus Banus se facto in premisso per annotatum magistrum Johannem expediri postularat, quo percepto idem magister Johannes allegauit eomodo, quod ipse eundem Benedictum Banum in facto prenotate possessionis Woya nominate non valeret expedire, Hys itaque habitis annotatus Georgius actor sibi et pretitulato Benedicto fratri suo in premissis Juris equitatem per nos pecierat elargiri, verum licet prefatus magister Johannes Bissenus termino in

predicto coram dicto Capitulo Budensi comparendo inter alias possessiones prenotatas prefatam possessionem Woya vocitatam eidem domino nostro Regi pro dictis tribus milibus florenorum et quadringentis florenis vendiderit et eundem dominum nostrum Regem et suos successores racione eiusdem abomnibus impetitoribus proprys suis laboribus et expensis expedire assumpsit, tamen quia idem dominus noster Rex eandem possessionem Woya nominatam predicto Benedicto Banno et dictis suis fratribus modo premisso profidelissimis seruicys eiusdem Benedicti Bani noue donacionis sue titulo perpetuo contulerit, Tamen quia primo prefatus dominus Ladislaus condam Rex pro fidelitatibus dicti magistri Laurency fily Laurency Woyuode dictas possessiones Woya et Kerezegh vocatas eidem magistro Laurencio in perpetuum dedisse, demumque prefatus dominus Karolus Rex pro fidelitatibus et seruicys annotatorum Johannis, Mychaelis et Nicolai filiorum petri dictum locum Sessionalem patak, qui alio nomine waya appellatur mediantibus prescriptis litteris suis regalibus eisdem Johanni patri scilicet dictorum Georgy et Benedicti Item Mychaeli et Nicolao filys petri perhempnaliter tradidisse ac per suum et dicti Capituli Orodiensis homines submetis in eisdem litteris declaratis eosdem in dominium eiusdem nullo contradictore existente statui fecisse, Tandemque prefati Georgius et Benedictus fily Johannis ac Jacobus fily Mychaelis infacto dicte possessionis Woya contra eosdem dominum nostrum Regem Lodouicum et magistrum Johannem ac Benedictum Banum et filios suos modo premisso Inquisiciones protestaciones et prohibiciones facere procurasse expremissis reperiebantur, et dominus eciam magister Johannes prefatum Benedictum Banum in facto eiusdem possessionis woya se expedire et indominio eiusdem conseruare non posse asseruerat, et obhoc cum nos vnacum prelatis Baronibus et regni nobilibus nobiscum adherentibus excausis racionalibus prescriptis eandem possessionem Woya, dictis Benedicto et Georgio filys Johannis, ac alys quibus de Jure congrueret predictoque Benedicto Bano de possessionibus et possessionarys porcionibus prelibati magistri Johannis Bisseni, tantam possessionem quanta dicta possessio Woya existeret statui debere ad Judicassemus et processum huiusmodi nostre adjudicacionis ad requisicionem ipsius domini nostri Regis distulissemus, Tandem prefatus Georgius nostram accedens presenciam litteras eiusdem domini nostri Regis secreto suo sigillo consignatas patenter emanatas nobis curarat exhibere habentes hunc tenorem. (Veḍi a. 1377. la Pesty, Krassó vármegye. III. pag. 130. Nr. 89.)

Quibus quidem literis exhibitis, quia prefatus dominus noster Rex nobis id vt quemadmodum dictam causam vnacum dictis Baronibus ad Judicassemus, sic et eodem modo fine decisiuo determinare ac ipsos filios Johannis secundum sentenciam prescriptam de ipsis possessionibus eis ad Judicatis inuestire et ad eas incluzare, habitaque conclusione huiusmodi absque prorogacione aliquali eidem Benedicto Bano exparte ipsius magistri Johannis bisseni de ipsis possessionibus sicut sentencie prescripte superhoc late explanarent non obstante si idem magister Johannes suas possessiones iam distribuisset plenam iusticiam exhibere deberemus, mediantibus ipsis suis literis demandarat, pro eo vestram amiciciam litteratorie pecieramus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem

protestimonio fidedignum, quo presente magister Michael noster notarius homo regius de Curia regia ad hoc specialiter transmissus ad faciem dicte possessionis Woya, alio nomine patak vocate vicinis et commetaneis suis vniuersis legittime inibi conuocatis et presentibus accedendo, eandem non obstante prorogacione presentis cause mediantibus litteris nostris de regio litteratorio mandato ad octauas festi beati Martini confessoris tunc venturas facta, per metas et cursus metales in dictis litteris domini Karoli Regis per predictos actores inibi inspecie exhibendis contentas et expressas reambularet et ipsam possessionem Woya inter premissas metas remanentem prout videlicet eam dicte mete circumdarent et includerent cum vtilitatibus et pertinencys suis vniuersis predictis filys Johannis Jure eis attinenti statueret perpetuo possidendam contradiccione ipsarum parcium sibi invicem et aliorum quorumlibet obuiari non valente, Hys itaque peractis quantitatem vtilitatem ac fructuositatem eiusdem possessionis woya rehabita sua legittima mensuracione reuidendo, ad facies possessionum et possessionariarum porcionum dicti magistri Johannis bisseni modo simili vicinis et commetaneis (. . . . . .) legittime conuocatis accederet, ac facta earum reambulacione et reuisione legittima de eisdem tantam possessionem seu porcionem possessionariam quantam se in quantitate et vtilitate ad predictam possessionem woya extenderet si necesse fieret similiter legittima earum mensuracione prehabita, dicto Benedicto Bano racione exprescripta statueret perpetuo possidendam contradiccione eiusdem magistri Johannis bisseni et aliorum quorumlibet non obstante val . . . . . ipsius possessionarie reambulacionis statucionis mensuracionis et reuisionis seriem ad octauas festi beati Jacobi apostoli tunc affuturas domino nostro regi fideliter rescriberetis, Tandem ipsius octauis festi beati Jaccobi apostoli instantibus, predictus Georgius filius Johannis pro se personaliter, et pro dicto Benedicto fratre suo cum procuratorys litteris Capituli Tytulensis ab vna Item Blasius literatus pro annotato Benedicto Bano cum procuratorys litteris palatinalibus in nostram veniendo presenciam (. . . . litteras) videlicet super premissis domino nostro Regi rescripcionales coramque nobis presentarant declarantes quod cum vos receptis litteris nostris ad Judicatorys vnacum predicto magistro Mychaele literato homine regio, magistrum demetrium socium et concanonicum vestrum ad premissa peragenda pro testimonio transmisissetis fidedignum, demum ydem exinde ad vos reversi vobis concorditer retulissent, quod ipsi in die festi Natiuitatis beati Johannis baptiste proxime preteriti ad facies possessionis . . . . . vicinis et commetaneis eiusdem vniuersis inibi legittime conuocatis ac Georgio et Benedicto filys Johannis actore de Woya antedicta et domino Benedicto Bano presentibus accessissent et eandem secundum tenorem literarum domini Karoli regis per ipsos actores inibi inspecie exhibitarum hoc modo reambulassent quod prima meta eiusdem possessionis prout tenor earundem literarum domini Karoli regis contineret p. . . . . et fluuium . . . . . zechenpataka nominato de quo tenderet ad vnam metam terream (quasi) ad partem orientalem procedendo ab inde descenderet ad fluuium woyapataka ad . . . . . .alem et (transiret) ad riuulum foktalanpataka et per ipsum riuulum flecteretur ad plagam occidentalem cadendo ad dictum fluuium Crassou vbi idem distingeret ipsam posses-

sionem Woya a possessione Ersumplyo vocata et ibi terminaretur, Qua reambulacione facta eandem possessionem woya nuncupatam intra premissas metas remanentem prout dicte mete ipsa (a)d disset et inclusisset cum omnibus vtilitatibus et pertinencys vniuersis dictarum metarum concursibus iuxta adjudicationem nostram prescriptam eisdem Benedicto et Georgio filys Johannis Jure eis attinente statuissent perpetuo possidendam factaque ipsa statucione centum et octo Jobagiones ac ecclesiam partim in lignis et partim in lapidibus constructam in facie prenotate possessionis reperissent, terras vero arabiles eiusdem possessionis woya ad vndecim aratra cum dividio Siluas autem ad quatuor aratra, sub eisdem vero siluis pratra seu fenilia ad vnum aratrum, que apud manus magistri Benedicti Bani fuissent regali mensura mensurassent, Item vnum molendinum inferius pellens indicto fluuio Crassou reperissent predicta eciam signa metalia in predictis litteris dicti domini Karoli Regis habencia a parte prefati riuuli foktalanpatak vocati vnam particulam terre inclusissent, quam prefatus Benedictus Banus pro predicta signa metalia prius includi nesci(ui)sset Ideo ipse eandem terre particulam non possedisset, nec eiusdem vtilitates seu fructuositates percepisset uel percipi facere fecisset, et ex eo idem Benedictus Banus eandem particulam terre mensurari facere non dixisset nisi estimare quam ad vnum aratrum estimassent regni lege requirente, Hys itaque peractis cum ipsi in die festi beate marie magdalene tunc proxime preteriti ad faciem possessionis dicti magistri Johannis bisseni Zenthbeneduk vocate accessissent, et ipsam vicinis et commetaneis eiusdem convocatis reambulare et mensurare ac eandem modo premisso secundum adJudicacionem nostram prefato domino Benedicto Bano statuere voluissent, Tandem Mathyas bissenus contra ipsos potencialiter in surgendo predictam possessionariam mensuracionem et statucionem ipsius facere non permisisset, nec eciam ipsos ad facies aliarum possessionum dicti magistri Johannis accedere permisisset, de hinc vero littere domini nostri Regis, nobis fuerant presentate hunc tenorem continentes. (Veḍi a. 1377. Pesty, Krassó várm. III. pag. 131. Nr. 90.)

Quibus quidem litteris exhibitis quia idem dominus noster Rex nobis id vt ipsos filios Johannis de ipsis possessionibus excludere et eos manibus dicti magistri Benedicti condam Bani aquibus fuerant alienate infra dictas octauas sancti Martini restituere in ipsisque octauis sancti Martini tam eisdem filys Johannis, quam memoratis magistris Benedicto et Johanni beseneu omnia eorum literalia Instrumenta superfactis dictarum possessionum confecta exhibere committeremus in prescriptis litteris suis firmis dederat in mandatis, et ex eo eadem possessio woya modo infrascripto eidem Benedicto Bano secundum premissam regiam commissionem statuenda fore cernebatur, ad ipsamque faciendam regius et vester homines necessario fuerant destinandi, pro eo vestram amiciciam pecieramus diligenter, quatenus vestrum mitteretis hominem pro testimonio fidedignum quo presente homo regius infradeclarandus ad faciem dicte possessionis woya, alio nomine patak et aliarum ad eandem pertinencium pridem erga manus predicti magistri Benedicti habitarum vicinis et commetaneis earundem inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo easdem cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys vniuersis, excepta solum quadam Curia in

ipsa Woya habita, in qua tunc mater et soror eorundem filiorum Johannis dicebatur residere, quamquidem Curiam domina nostra regina Junior inopie et paupertate earundem compaciendo ipsas dominas matrem et sororem ipsorum filiorum Johannis vsque dictas octauas festi beati Martini confessoris, nobis facie ad faciem libere permansuras committere preceperat statueret et committeret possidendas, Hoc tamen declarato, quod eedem domine in prouentibus dicte possessionis woya et suarum pertinenciarum nihil percipere valerent, sed solum haberent liberam facultatem permanendi Curia in eadem, vsque tempus prenotatum, committentes nichilominus, vt tam ydem fily Johannis, quam memorati magistri Benedictus condam Banus ac Johannes bissenus vniuersa eorum literalia Instrumenta factum dicte possessionis woya tangencia in ipsis octauis festi beati Martini confessoris secundum commissionem regiam coram nobis producere tenerentur. Et posthec ipsius possessionarie statucionis seriem ad dictas octauas festi Martini confessoris domino nostro Regi fideliter rescriberetis, a quibusquidem octauis festi beati Martini confessoris, dum discussio reportati seriei premissorum inter partes annotatas, Juxta continenciam literarum nostrarum prorogatoriarum ad presentes octauas festi beati Georgy martiris dilatiue deuenissent, Tandem ipsis octauis festi beati Georgy martiris instantibus, prelibatus dominus Benedictus condam Banus presente prelibato Georgio filio Johannis, qui prose personaliter, et pro predicto fratre suo cum procuratorys litteris dicti Capituli ecclesie Tytulensis ad nostram veniendo presenciam, primo litteras vestras super premissis rescripcionales nobis presentauit, in quibus inter alia habebatur, quod vos receptis premissis litteris nostris vnacum andrea filio andree de Kereztus homine regio, vestrum hominem magistrum petrum socium et concanonicum vestrum ad premissa exequenda transmisissetis, qui tandem ad vos reuersi vobis concorditer retulissent, quod ipsi sabbato proximo ante festum Natiuitatis virginis gloriose tunc proxime preterito, iuxta adJudicacionem nostram ad faciem possessionis woya alio nomine patak et aliarum ad eandem pertinencium, pridem erga manus predicti magistri Benedicti habitarum vicinis et commetaneis earundem inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, eandem cum omnibus vtilitatibus et pertinencys vniuersis, excepta solum quadam Curia inipsa woya habita in qua mater et soror dictorum filiorum Johannis residissent, quamquidem Curiam, domina nostra regina Junior inopie et paupertati earum compaciendo, ipsas dominas matrem et sororem ipsorum filiorum Johannis vsque dictas octauas festi beati Martini confessoris proxime tunc affuturas reliquisset inhabitandam, statuissent et commisissent prefato magistro Benedicto filio pauli fily Heem possidendas, hoc tamen declarato, quod eedem domine in prouentibus dicte possessionis woya et suarum pertinenciarum nichil percipere valerent, sed solum haberent liberam facultatem permanendi Curia in eadem vsque ad tempus prenotatum, committentes nichilominus vt tam ydem fily Johannis quam memoratus magister Benedictus et Johannes bissenus vniuersa eorum literalia Instrumenta, factum dicte possessionis woya tangencia in ipsis octauis festi beati Martini confessoris, secundum commissionem dicti domini nostri regis, coram nobis producere tenerentur, Dehinc idem dominus Benedictus condam Banus quasdam alias litteras vestras domino nostro regi rescrip-

cionales hunc tenorem continentes nobis presentauit. (Urmézã documentulũ de mai susũ Nr. CXCIX. pag. 251.)

Quarum quidem literarum exhibicionibus factis licet prefatus dominus Karolus Rex prefatum locum Sessionalem inloco patak vocato habito [alio nomine voya vocato] prescripto Mychaeli Johanni et Nicolao filys petri fily Tiuan (sic) pro eorum fidelibus seruicys contulerit, et ipsum locum sessionalem patak qui alio nomine voya nominaretur ipsis statui fecerit tamen quia ydem fily petri tempore premisse possessionarie statucionis per regium et dicti Capituli Orodiensis homines facte per dictarum metarum ereccionem terram non pro vno loco Sessionali sed villas et eciam terras pluribus villis aptas de terris et villis regalibus fraudulenter et dolose pro se occupasse expremissis litteris vestris apparebant, pro eo exscitu et (voluntate) domini nostri Regis prelatorumque Baronum et nobilium Regni moderato inducti consilio prescriptos filios Johannis fily Tiuan prescripto eorum loco sessionali woya nominato per ipsum dominum Karolum Regem predicto Johanni patri ipsorum, ac alys filys suis prenominatis collato pro premissis dolosis processibus eorum, ne ydem pro huiusmodi negocio f(raudul)oso comodum reportare videantur, priuantes, totamque premissam terram voya appellatam et ad easdem pertinentes sub premissarum metarum in dictis litteris ipsius domini Karoli Regis contentarum giro adiacentem et existentes prescripto domino Benedicto Bano et eius heredibus vniuersis Juxta premissam Regiam collacionem perpetuo adJudicantes easdemque ipsi domino Benedicto Bano statui committentes, vestram amiciciam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente, Stephanus dictus Horuat homo regius de Curia Regia ad id specialiter transmissus, ad faciem dicte possessionis woya, alio nomine patak vocate, et ad easdem pertinencium, vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legittime convocatis accedendo cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys statuat et committat annotato domino Benedicto Bano et eiusdem heredibus vniuersis perpetuo possidere tenere pariter et habere contradiccione predictorum filiorum Johannis et aliorum quorumlibet non obstante, Sine preJudicio Juris alieni Et posthec ipsius possessionarie statucionis seriem vt fuerit expediens ad octauas festi beati Mychaelis archangeli nunc venturas domino nostro Regi fideliter rescribatis, Datum In Vysegrad vigesimo die octauarum festi beati Georgy martiris predictarum, anno domini M° CCC^mo LXX^mo octauo.

(În dosŭ: Amicis suis reuerendis Capitulo ecclesie Chanadiensis pro domino Benedicto filio pauli fily Heem condam Bano statucionis . . . . . ad octauas festi beati Mychaelis archangeli domino . . . . .)

Pesty, Krassó vármegye története III. 136. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCI.

1378. 1378. Capitululŭ din Cinade introduce pe Benedictŭ Hemŭ în posesiunea moşii, numite Voia, fără a mai lua în considerare protestulŭ *familiei române Timanŭ.*

Excellentissimo principi domino eorum Lodouico dei gracia Illustri regi Hungarie, Polonie, dalmacie etc. Capitulum ecclesie Chanadiensis, oraciones in domino sedulas, et deuota perpetua cum fidelitate vestra noverit excellencia. Quod cum nos receptis literis magnifici viri Comitis Jacobi de Scepus, Judicis Curie et vniuersarum Ciuitatum vestrarum modum et formam Judiciarie sue discussionis declarantibus pro domino Benedicto filio pauli fily Heem condam Bulgarie Bano, contra Benedictum et Georgium filios Johannis, Petri fily Tyuan nobis directos, vnacum Stephano dicto Horuath, homine vestro literis in eisdem inserto de Curia vestra ad infrascripta specialiter destinato, nostrum hominem videlicet discretum virum dominum Johannem archydiaconem Themesiensem fratrem et concanonicum nostrum ad peragendum et exequendum contenta in eisdem literis Judicis Curie vestre pro testimonio misissemus fidedignum, ydem demum adnos abinde redeuntes, nobis concordi voce retulerunt quod idem homo vester, dicto testimonio nostro presente feria quarta proxime nunc preterita ad faciem possessionis Waya alio nomine Patak vocate literis in eisdem denotate et ad easdem pertinencium vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, easdem cum omnibus suis vtilitatibus at pertinencys vniuersis statuisset et commisisset annotato domino Benedicto Bano et eiusdem heredibus vniuersis perpetuo possidere, tenere pariter et habere contradiccione predictorum filiorum Johannis et aliorum quorumlibet non obstante sine preiudicio Juris alieni, Datum In vigilia festi beati Jacobi apostoli, anno domini M^mo^ CCC^mo^ LXX^mo^ octauo.

(În dosŭ: Domino Regi pro domino Benedicto condam Bulgarie Bano super facto statucionis possessionis Waya nominate modo interius declarato, facte ad octauas festi beati Mychaelis archangeli, Relacio).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 151. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Niczky.

CCII.

1378. 1378. Estrase din alte diplome. — Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă lui *Balcŭ şi lui Dragŭ, comiţilorŭ din Maramureşŭ,* se restitue lui Ladislaŭ şi lui Lodomirŭ, o părticică de moşie de pe teritoriulŭ castrului Nyaláb.

Bath (sic), et Dragh, Comites Marmaros particulam terrae litigiosae Ladislai, et Ladomerii, filiorum Petri de Kriua ad castrum Nyaláb occupant. Anno M.CCC.LXXVIII.

Balk et Dragh, Comites de Marmaros, particulam terrae litigiosae intra possessiones Kirwa et Taraczkeuz ad Castrum Nyaláb occupatam Ladislao, et Lodomerio, filiis Petri de Kirwa, mandato regio restituere iubentur. Anno Domini M.CCC.LXXVIII.

Fejér, IX. 5. 308. După Szirmay Not. Cot. Vgocha p. 143. 145.

CCIII.

1378. Ludovicŭ, regele Ungariei, în urma intervenţiunii *saşilorŭ din Transilvania*, interdice comercianţilorŭ din Ungaria se mai vêndă pănură cu cotulŭ în târgurile transilvane, — fără le permite vêndarea numai cu bucata. 1378.

Nos Ludouicus, D. gr. Rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. Notum facimus vniuersis praesentes litteras inspecturis, quod dum fideles ciues et mercatores nostri Saxones septem sedium partis Transyluanae et de Clusuar, missis Petro dicto Fofenhenul, Friderico et Stephano ciuibus de Cibinio, eorum nunciis, nostrae in eo conquesti essent Maiestati, vt mercatores de Cassa et alii ab ista parte syluae existentes, singula fora eorum et villas cum mercimoniis suis pergirando circuirent, ibique eadem venditioni exponerent: per quod ipsorum lucra et quaestus reportarent vniuersos; — — tandem partibus praemissis praesentibus, et eis benigne acceptantibus infrascriptum modum inter annotatos mercatores duximus ordinando limitandum; quod iam dicti mercatores de Cassa, et de aliis ciuitatibus ab ista parte siluae existentes, ad ciuitates subnominandas videlicet Clusuar, Albam, Egentin (sic), Tordam, et vltimo ad Cybinium, et non alias cum suis mercantiis transire valeant, et eas perlustrare. In quarum singulis et foris earumdem dictas mercantias suas, pannos scilicet cum peciis, et non cum vlnis aperiendi, vendendi, religandi, et ad aliam praedictarum ciuitatum deferendi tutam, liberam et absolutam habeant facultatem; excepto, vt vltimate in Cybinium, nequaquamque vlterius in septem sedibus possint accedere cum mercimoniis praelibatis, nec montanas nostras in eisdem partibus attentent visitare. Saluo duntaxat, quod iidem mercatores de Cassa et alii ad singulas nundinas seu fora annualia libera et priuilegiata, sed non ad dedicationes Ecclesiarum, omnia etiam fora et villas Siculorum nostrorum cum suis mercantiis procedant, tute, libere et expedite. Praesentes etiam sub magno nostro sigillo dari faciemus, dum nobis fuerint reportatae. Datum in castro Kegeth, die Dominico proximo post festum Corporis Christi. Anno eiusdem M.CCC.LXX.VIII.

Fejér, IX. 5. 264. —Transilvania, 1872. pag. 92. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CCIV.

1379. 1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, învită pe *Saşii din Transilvania*, se trimită pe judeţii şi pe bĕtrânii lorŭ la o adunare comună, — care se va ţiné în câmpŭ afară, sub ceriulŭ liberŭ, — unde vorŭ avé se citéscă înaintea prelaţilorŭ şi a baronilorŭ, tóte privilegiele lorŭ cele vechi şi nóue, fiindŭ-că regele este aplecatŭ se suprime din privilegiile aceste totŭ, ce vorŭ crede dênşii, că este în defavorulŭ lorŭ.

Ludouicus, D. gr. Rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. fidelibus suis Senioribus, Iudicibus et Iuratis, ac vniuersis Saxonibus septem Sedium partis Transyluanae salutem et gratiam. Datur nobis intelligi, quod diuersae discordiae, lites et rixae in vestri medio sint exortae; in quibus remedio Regio nitimur vobis subuenire; omnia haec benignitate Regia delere, et suffocare; vt in futuri temporis spatio sub pacis concordia vos possitis paternaliter comprehendere, ad ampliorem vestram fructuositatem, vt ex ea nobis et nostris haeredibus ac sacrae coronae feruentius ac studiosius seruire valeatis. Igitur fidelitati Vestrae firmissimo Regio sub edicto praecipimus, quatenus mox cognitis praesentibus vos Iudices nostri secundum vestram consuetudinem cum senioribus, Iuratis et potioribus, adiuncta parte communis populi nostri, in simul in campis conueniatis pro vestro communi colloquio, et ibidem vestra priuilegia, nostra et antiqua recipiatis, et perlegatis coram his, quos de nostris Praelatis et Baronibus ad haec vobis destinauimus, ad ordinationem vestram audiendam et pertractandam. Perlectis autem his, nobis cum paucitate nuntiorum vestrorum tenorem ipsorum priuilegiorum diligenter rescribatis; quae omnia benigno animo, et generose secundum cursum et continentiam vestrarum antiquarum libertatum volumus audire et plenarie expedire; et si aliquid in eisdem vobis contrarium inuenitur, istud in omnibus licitis et possibilibus in commodum vestrum volumus conuertere et meliorare. Promittimus vobis, quod ob respectum verborum informationis vel fauoris alicuius viuentis vestras libertates nequaquam infringimus, sed potius confirmamus vobis et vestris Successoribus. Et si inter cetera aliqua sunt nociua, et damnosa vestrae libertati, hoc volumus delere, et totum emendare. Et si aliquis vobis secus dixerit, sibi fidem non adhibeatis: quia hic de nostra intentione non est informatus. Datum in Diosgeur in festo Beatorum Philippi et Iacobi Apostolorum. Anno Domini M.CCC.LXX. nono.

Fejér, IX. 5. 314. — Transilvania, 1872. pag. 93. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény. Originalulŭ în archiva naţiunii sĕsesci din Sibiu.

CCV.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice lui Petru şi Absolonŭ, din comuna Tata, de a mai purta procesŭ cu episcopulŭ catolicŭ din Transilvania pentru partea de moşie după mama lorŭ. 1379.

Ludouicus, Dei gratia rex Hungariae, Poloniae, Dalmatiae etc. fidelibus suis Petro et Absolon, filiis Nicolai, in villa Táté commorantibus salutem et gratiam. Dicit nobis Venerabilis in Christo Pater Dominus Goblinus, Episcopus Transyluanus, quod vos quartam filialem matris Vestrae in possessionibus quondam Dominici Gombás, Apahida, Gombás, Csumbord et Kereg vocatis, apud manus suas et Ecclesiae Transyluanae habitis et existentibus, quaereretis et peteretis, et sic huiusmodi quartam filialem a quatuor Episcopis, videlicet Dominis Andrea, Dominico et Demetrio Ecclesiae Transiluanae praedecessoribus suis, ante minime quaesiuistis, nisi eum modo impetitis pro eadem, cum etiam tempus praescriptionis forsan transactum esset. Quare mandamus fidelitati Vestrae firmiter et districte, quatenus deinceps huiusmodi quartam filialem Dominae Matris Vestrae, pro qua hucusque tacuistis, minime a dicto Episcopo et eius ecclesia de memoratis possessionibus petere, seu requirere praesumatis. Imo vobis et aliis fratribus et proximis Vestris praesentium patrocinio mediante, super praemissis perpetuum silentium imponentes — — — Datum Visegrad feria quinta in vigilia B. Ioannis Bapt. Anno Domini M.CCC.LXXIX.

Fejér, IX. 5. 318.

CCVI.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, interdice lui Stefanŭ Sermanulŭ, de a mai purta procesŭ cu episcopulŭ catolicŭ din Transilvania pentru moşia numită Lapadŭ, care se află in posesiunea episcopului. 1379.

Ludouicus, Dei gratia Rex Hungarie, etc. fideli suo Stephano Sermano Balaad de Kendhida, salutem et gratiam. Dicit nobis Vener. in Christo P. D. Gublinus, Episcopus Transyluanus, quod vos quartam filialem in possessione Lapad et ad eandem pertinentibus, apud manus Episcopi et Ecclesiae Transilu. existentibus quereretis; cum tamen eaedem possessiones fuissent quondam hominis Anhus vocati, et per quondam Dominum Thomam, Vajuodam Transyluanum, Ecclesiae Transyluanae in eleemosynam libere elargitae, quam quartam a Dominis Andrea, Dominico et Demetrio Episcopis dictae Ecclesiae Transyluanae Praedecessoribus suis minime quaesiuissetis, licet ipsum Episco-

pum pro eadem impeteretis, cum forsan tempus praescriptionis in hac parte dudum sit transactum. Quare mandamus vestrae fidelitati firmiter et districte, quatenus deinceps huiusmodi quartam ab ipso Episcopo et dicta Ecclesia minime petere aut requirere praesumatis; imo vobis et aliis fratribus atque proximis Vestris praesentium patrocinio mediante super praemissa quarta perpetuum silentium imponentes, committendo Vajuodae et Vice-Vajuodae Partis Transyluanae et generaliter cunctis regni nostri Iudicibus, quibus praesentes ostenduntur, vt vos contra silentium per nos impositum, vos de facto praefatae quartae nullo modo intromittere permittant. Nam si aliquid quaerere habetis ratione dictae quartae, hoc non ab episcopo et dicta possessione Lapad, sed ab illo, qui eandem possessionem ecclesiae Transyluanae libere tribuit, et suis superstitibus petatis et requiratis; aliud igitur non facientes. Datum Vissegrad, in vigilia B. Ioannis Bapt. Anno Domini M.CCC.LXXIX.

Fejér, IX. 5. 320.

CCVII.

1379. 1379. Papa Urbanŭ VI. concede călugărilorŭ minoriţi dreptulŭ, ca se înfiinţeze anumite mănăstiri în Serbia şi în *Ţĭra-Basarabilorŭ*.

Pontifex Vicario Bosnae dat facultatem certa monasteria erigendi in partibus Rassiae et Basarat. Datum Auenione XV. kal. Augusti Anno II. — Vicario Bosnae Ordinis Fratrum Minorum. Decet prouidentiam Apostolicae sedis, quae catholicae fidei defensionem et propagationem praecipuo studio satagit promouere, vt illis petitionibus benignius annuat, quae huiusmodi defensionem et propagationem respicere dignoscuntur; sane exibita nobis pro parte Charissimi in Christo Filii nostri et Christianissimi Principis Ludouici, regis Hungariae Illustris, ac tui et dilectorum filiorum Fratrum Ordinis Minorum, in vicaria partium Bosnae, in quibus pro ordine vicarius ipsius existis degentium, petitio continebat, quod in eisdem Rassiae et Basarat, et aliis partibus eis vicinis, multi schismatici et haeretici commorantur, et quod ibidem conuertendorum messis est multa, operarii vero pauci, propter quod expedit in partibus ipsis esse plura loca, in quibus Praedicatores verbi Dei ac defensores et propagatores eiusdem fidei moram traherent. Quare pro dicta parte fuit nobis humiliter supplicatum, vt tibi recipiendi, fundandi et construendi huiusmodi quam plura loca in eisdem partibus licentiam concedere dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, ac benignum praebentes assensum discretioni tuae, de qua in his et aliis gerimus in Domino fiduciam specialem, per te vel alium seu alios in territorio fori de Bonrich, spectante ad nobilem virum Nicolaum de Altamanich, sub Dominio Regis Rasciae duo loca in praedictis Bosnae et Rasciae, ac Basarat ciuitatibus et

partibus quibuscunque, quarumcunque et etiam si nullarum Dioecesium existant, in quibus sint haeretici vel schismatici, cum consilio discretorum dicti Ordinis recipiendi, fundandi et construendi cum singulis Ecclesiis vel Cappellis seu oratoriis, campanilibus, campanis et caemeteriis et aliis necessariis officinis, in singulis eisdem locis pro vsu et habitatione Fratrum dicti ordinis, et ipsis fratribus in eis commorandis, iure Parochialium Ecclesiarum, si quae in eisdem ciuitatibus et partibus sunt, vel erunt pro tempore, et alterius cuiuscunque, in omnibus semper saluo, ac constitutione felicis recordationis Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri prohibente, vt religiosi ordinum mendicantium loca de nouo minime recipiant, absque licentia dictae sedis speciali, faciente plenam et expressam de prohibitione eiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis constitutionibus apostolicis contrariis, nequaquam obstantibus, authoritate apostolica plenam et liberam tenore praesentium licentiam elargimur. Et nihilominus tibi, et iisdem fratribus eadem authoritate concedimus, quod tu et ipsi et alii fratres dicti ordinis, qui in eisdem locis, vt praemittitur, construendis pro tempore fuerint, gaudeatis omnibus et singulis gratiis, priuilegiis, exemptionibus et libertatibus, quibus in aliis antiquis locis eiusdem ordinis gauderetis et gaudere possetis. Nulli ergo etc. Datum XV. Calen. Iulii, anno secundo.

Fejér, IX. 5. 325.

CCVIII.

1379. Ludovicŭ, regele Ungariei, împacă controversa, dintre *cetăţenii din Cluşŭ* cu magistrulŭ Iacobŭ din comuna Dragŭ, pentru vama, ce aveau se o plătéscă, când treceaŭ cu mărfuri prin comunele sale. 1379.

Nos Lodouicus dei gracia Rex Hungarie polonie Dalmacie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, quod Nicolaus filius Johannis Ciues nostri de Koloswar suis, Item vniuersorum Ciuium et Hospitum nostrorum ac mercatorum de eadem inpersonis in nostre celsitudinis conspectum venientes nobis declarare curarunt querulose, quod magister Jacobus filius Nicolai de dragh et fratres ac cognati eiusdem, de rebus ipsorum Judicis Juratorum et Ciuium ac Hospitum nostrorum et mercatorum mercimonialibus contra antiquam et privilegiatam ipsorum libertatem tributum in possessionibus eorundem in Transsiluanis partibus habitis exigi consuetum reciperet et misericordia absque omni recipi faceret incessanter, In preiudicium libertatis ipsorum prenotate, in quorum verborum eorundem corroboracionem quasdam literas priuilegiales Serenissimi Principis Domini Karoli olym regis Hungarie patris nostri karissimi felicis memorie nostro exhibuerunt in conspectu, declarantes inter alia, quod ydem Judex Ciues Jurati et vniuersi Hospites nostri ac mercatores a solucione cuiuslibet tributi partibus Transsiluanis inpredictis exigi consueti liberi fore perhibentur et absoluti, et quanquam idem magister Jacobus sua et prefatorum proximorum ac cognatorum

suorum inpersonis, similiter in nostrae maiestatis uenientes presenciam, quasdam alias Literas priuilegiales ipsius olym Karuli regis Hungarie, factum ut puta possessionum ipsorum Inquibus videlicet tributa eorundem fore dignoscerentur tangentes et eciam alias Literas similiter priuilegiales quondam Dyonisy Woyuode in facto recepcionis huiusmodi tributi sentencialiter emanatas in contrarium premissorum nobis exhibuerit, tamen nos unacum prelatis et regni nostri Baronibus mature deliberando decreuimus sanccientes, ut a modo et deinceps inter prefatos Judices Juratos et Ciues ac Hospites nostros, ab vna, parte vero ex altera dictos magistrum Jacobum et fratres ac proximos ipsius nec non Heredes et posteritates eorumdem vniuersos, pro comodo et quiete eorundem in omnibus presertim in facto dictorum tributorum perpetue pacis tranquillitas in eum valeat gloriari, huiusmodi moderationum ordinacionem perpetue duraturam duximus faciendam, vt ydem Judex Jurati et vniuersi Hospites ac mercatores in dicta solummodo Ciuitate nostra de Koloswar existentes, Sed non aliqui extranei eorundem videlicet Socy et forenses homines in alys Ciuitatibus districtibus et regni nostri partibus constituti et eysdem aliquo quesito colore associati medium tributum et non plus de dictis rebus ipsorum mercimonialibus signanter rebus eorum venalibus limpidius infra declarandis, A modo in Antea, temporibus vt puta perpetuis prefatis nobilibus et eorum Heredibus videlicet de una Tunella vini decem denarios sarachenicales, Item de vno curru antiquo Vsones deferente nouem grossos, per ipsos sarachenicales denarios computandos, Item de alys generibus piscium, qui eciam in vno Curru portantur sex grossos predictos denarios computatos, Item de vno curru Caseis onerato quatuor grossos, predictos denarios numerando, Item de vno equo venali duos denarios prenotatos, Item de vno boue venali vnum denarium prenotatum, Item de sex porcis duos denarios, Item de sex Lardis similiter duos denarios, Item de vna pecia panni boni videlicet et subtiliori duos grossos, Item de alys singulis pecys panni minorem videlicet subtilitatem et precium habentibus singulum unum grossum, Item de singulis pecys panni grisei wlgariter Zefer dicti singulum vnum denarium, Item de uno magno Curru Ligato cuiusuis rerum generibus onerato wlgariter Masa dicto, sedecim grossos per ipsos denarios sarachenicales computandos, Item de vno pelicio vnum denarium dare et in locis tributorum eorundem nobilium soluere debeant et teneantur, Ita videlicet ut ydem magister Iacobus et prefati fratres ac cognati eiusdem, nec non Heredes et posteritates eorundem vniuerse aliquam superfluam tributorum exaccionem, preterquam premissam de rebus ipsorum Ciuium et Hospitum ac mercatorum de ipsa Koloswar mercimonialibus, contra nostre Indignacionis penam, que contra hec presumentibus non inmerito erit infligenda recipere et habere nullatenus valeant neque possint modo aliquali, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes duximus concedendas que si nobis fuerint reportate in nostri priuilegy formam redigi faciemus, Datum in Dyosgewr die dominico proximo ante festum nativitatis virginis gloriose, Anno domini M^{mo} CCC^{mo} Septuagesimo nono.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története első kötetéhez, I. pag. 99.

CCIX.

1380. Abatele mănăstirei din Bata in Bănatŭ, concede nobilului *Iacobŭ Garaticea din Caransebeşŭ*, iertarea tuturorŭ pĕcatelorŭ şi absolvarea de ori-ce sentenţă de escomunicaţiune, fiindŭ-că a contribuitŭ cu bani la expediţiunea creştinilorŭ în contra Turcilorŭ. 1380.

Nos Leonardus Abbas de Batha et Thomas de Hozthon Custos et Canonicus Ecclesie Quinquecclesiensis, Commissary in sancto negocio Jubilei in Ecclesia beati Michaelis Archangeli in Lo Bathen constructa deputati per Reuerendissimum ac Illustrissimum dominum Joannem de Arragonia etc. Sancti Adriani sacro sancte Romane Ecclesie Presbiterum Cardinalem, Apostolicum de latere legatum ad Hungarie, Bohemie et Polonie Regna a Sanctissimo Domino nostro sixto papa gracioso destinatum, fidem facimus per presentes, Quia Nobilis Jacobus Garalyscha de Karansebes pro se totum debitum fecit, ponendo et contribuendo ad cistam pro expedicione facienda contra impiissimos Turcos Christi nominis atrocissimos hostes iuxta ordinacionem prefati domini legati, ideo declaramus, quod possit ab idoneo confessore a se eligendo ab excommunicacionis sentencys et peccatis omnibus confessis absolui, et asssequi sancti Jubilei omnium peccatorum remissionem in vita et in mortis articulo plenariam Indulgenciam. Emanat. Bathe feria sexta proxima post secundam dominicam Esto, Anno domini Millesimo CCC. Octuagesimo.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 8. — Transilvania, 1872. pag. 103.

CCX.

1380. *Districtulŭ românescŭ alŭ Selagiului*, amintitŭ cu numele de «provinciă» şi cu drepturi de vamă. 1380.

Lodovicus dei gracia Rex Hungarie Polonie Dalmacie etc. fidelibus suis vniuersis cuiusuis dignitatis et status Hominibus specialiter autem Comitibus Castellanis nobilibus et Officialibus Tributa in provincia Zilagh et alias extra terminos terrarum Transiluanarum vbilibet habentibus et tenentibus, eorumque tributarys quibus presentes ostenduntur, Salutem et graciam, Conqueruntur nobis fideles nostri Ciues et Hospites de Ciuitate Coloswariensi, quod uos in locys vestris Tributalibus ab ipsis preter consuetum Tributum panes et Vinum receperetis et recipi faceretis incessanter, et per hoc ipsos quadam abusione et novitate adinuenta nimium agrauaretis, vnde cum nos exaccionem huiusmodi panum et Vini indebitam penitus aboliri et annichilari velimus nec sinamus eosdem Ciues, et Hospites, eadem de cetero agravari, fidelitati Vestre fir-

missimo regio sub edicto mandamus, quatenus deinceps ab eisdem Ciuibus et Hospitibus nostris Ciuitatis nostre Coloswariensis, uel aliquo ipsorum, ac de Curribus et rebus suis quandocunque et quotienscunque per dicta loca Vestra Tributaria transitum fecerint, panes et vinum recipere aut recipi facere non presumpmatis, nec ad donacionem ipsorum aliqualiter compellatis ymo a recepcione eorundem panum et vini omnino destitere debeatis Exactis autem ab eisdem, iustis et consuetis Tributis cum denarys ipsos et quemlibet eorum in eundo et redeundo per iam dicta Vestra Tributaria Loca transire semper admittatis pacifice et quiete, Aliud facere sicut nostram indignacionem grauem incurrere formidatis, in premissis facere non ausuri, Datum Bude septimo die festi nativitatis beate virginis Anno Domini M^mo CCC^mo Octuagesimo.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 101.

CCXI.

1381. 1381. Elisabeta, regina Ungariei, ordónă banului din Dalmaţia se constringă pe *Românii* de acolo, ca se despăgubéscă pe cetăţenii din Sibenicŭ pentru pagubele, ce le aŭ causatŭ.

Nos Capitulum vniuersum Nonensis Ecclesiae memorie commendantes tenore presentium significamus, quibus expedit vniuersis: quod nobis existentibus in ecclesia nostra congregatis, accessit Nobilis vir dominus Duymus Furatig ciuis et ambaxiator ciuitatis Sibinicensis, praesentans quasdam literas sacre Regie Maiestatis domine nostre naturalis Serenissimae Reginae Vngarie patentes scriptas in carta bonbicina ipsius celsitudinis paruo sigillo a parte intrinseca sigillatas; petens ipsas rescribi facere, quarum tenor talis est; Elisabeth Dei gratia regina Vngarie Polonie et Dalmatiae etc. fideli suo Magnifico viro Domino Emerico Bubech Regnorum nostrorum Dalmatiae et Croatiae Bano nunc constituto, et in futurum constituendo, vestrisque, et eorum vices gerentibus salutem in gratiam. Grauis querela communitatis, et vniuersitatis ciuitatis nostrae Scibinicensis nostrae detexit Maiestati, quod vniuersitas Vlachorum ipsis dampna iniurias nocumenta, et impedimenta grandia intulissent, ex parte, quorum nullam iustitiam, nec satisfactionem habere possent, in ipsorum preiudicium satis magnum; et quia nos ipsam ciuitatem nostram Scibinicensem dampna pati non volumus admittere aliqualiter, ideo fidelitati vestre firmo damus reginali sub edicto, quatenus annis singulis Olachos nostros reos et culpabiles ter, et trina vice vestri in praesentiam euocari faciendo in Scardonensem ciuitatem, primo videlicet octauo die post festum pentecostes, secundo, octauo die diei quadragesime, et tercio, octauo die festi Beati Georgii Martyris, ex parte eorumdem Olacorum praefatis Scibinicensibus indilate satisfactionem impendatis cribrionibus eisdem Scibinicensibus duos pristaldos per ipsos

Scibinicenses eligendos, vnum scilicet Croatum, et alium Olachum, si vero quibusuis Vlachis nostris aliquis ciuium nostrorum Scibinicensium e conuerso in aliquo tenetur, illum coram Comite et iudicibus dicte nostre ciuitatis querant iuris tramite exigente cui et quibus satisfactio impendetur secundum statuta, et consuetudinem ciuitatis nostre supra dicte, secus nullatenus facere praesumatis in premissis. Volumus eciam, quod de Olachis Iohannis filii quondam Iuan, filii Nelipcy ordo similis obseruetur, presentes vero post lecturam reddi iubemus presentanti. Datum Zagrabie secundo die festi Beati Tome Episcopi et Martiris Anno Domini millesimo, trecentesimo octuagesimo primo. Nos vero petitiones dicti domini Duymi adimplere volentes, vt tenemur dictas literas inspeximus, et eas inuenimus, non rasas, non cancellatas, non in aliqua sui parte viciatas, et dictas literas legi fecimus, cum presenti nostra copia, ac quia in simul omnia bene concordabant, nil tamen addentes, vel minuentes quod mutet sensum, vel variet intellectum, ad instantiam, et petitionem prefati Domini Duymi hanc prefatam copiam nostram in formam priuilegii redactam sigilli pendentis nostri capituli soliti, et antiqui fecimus munimine roborari. Actum et datum None in ecclesia nostra Cathedrali sub anno natiuitatis Domini millesimo, trecentesimo octuagesimo secundo, indictione quinta, die vigesimo quarto Februarii, temporibusque sanctissimi in Christo Patris et domini nostri, Domini Vrbani diuina prouidentia Papae sexti Pontificatus eiusdem anno quarto.

Fejér, X. I. 50. Ex authographo Coll. Nic. Iankouics.

CCXII.

1381. Unŭ actŭ autenticŭ de schimbŭ, încheiatŭ între *familia română Ciahulŭ* şi între familia Kallo, despre dóue moşii din comitatulŭ Satmarului. 1381.

Omnibus Christi fidelibus, praesentibus et futuris, Dominicus Praepositus et Conuentus Ecclesiae de Lelesz salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod Magister Sebastianus, et Ioannes, filii Ioannis Magistri de Chahol, pro se, Stephano, Georgio, Dionysio, filiis eiusdem Sebastiani, quorum absentium grauamen super se, si in subscriptum non persisterent, ad onus eorum assumentes, ab vna parte; parte vero ex altera Stephanus filius Stephani de Kallo, similiter pro se, Nicolao, et Ladislao, filiis suis, modo praemisso ad onus suum grauamen expediendum assumendo, ad nostramque accedentes praesentiam dixerunt et confessi extiterunt, quod ipsi propter melius et vtilius suarum possessionum commodum inter se de beneplacito voluntatis ipsorum consensu tale cambium et permutationem fecissent, ymmo et coram nobis fecerunt et celebrarunt,

quod memorati Sebastianus et Iohannes quandam possessionem ipsorum habitatoribus destitutam, vt refertur Abahaza vocatam, in Cottu. Zathmariensi existentem; cum omnibus suis vtilitatibus et pertinentiis quibuslibet ad ipsam spectantibus Stephano et filiis suis, e conuerso ipse et fily sui portionem possessionariam ipsos in possessione Recheque contiguam, nunc similiter habitatoribus destitutam, in eodem Comitatu existente habitam eidem Sebastiano ac filiis suis, ac Ioanni fratri ipsius Carnali, aequali mutua vicissitudine in filios filiorum, suorum Successorum, seu posteritatis dedissent, tradidissent, assignassent.—In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem ad instantiam dictarum partium, litteras nostras ordine alphabeti intercisas, pendentis Sigilli nostri concessimus munimine roboratas. Datum in vigilia festi B. Laurentii Martyris. Anno Domini M. CCC. LXXX. primo.

Fejér, IX. 5. 522.

CCXIII.

1382. 1382. Ludoviciu, regele Ungariei, interdice tuturorŭ comercianţilorŭ străini, cari vorŭ veni la Sibiŭ, că de aici se nu trécă mai departe cu mărfurile lorŭ în *Ţéra-românéscă.*

Nos Ludouicus, Dei gratia, rex Vngariae, Poloniae, Dalmatiae, etc. notum facimus vniuersis praesentes inspecturis: quod quia ex relatione fidelium ciuium nostrorum de Cibinio nobis facta percepimus quomodo nonnulli, homines mercatores Aduenae res mercimoniales ad ipsam ciuitatem nostram Cybiniensem adducerent, et deinde, cum eis placeret, ipsa mercimonia ex ipsa ciuitate nostra Cibiniensi ad partes transalpinas ducerent et asportarent; nonnulli vero mercatores piper, crocum, et alia specierum genera in medio ipsorum ciuium nostrorum stantes cum minuto pondere diuidendum exponerent; per quae omnia ipsi ciuitati nostrae et eius inhabitatoribus praeiudicium et detrimentum eveniret valde magnum. Nos vero cupientes incommodis et defectibus ipsius ciuitatis nostrae obuiare, volumus, vt nullus horum mercatorum extraneorum res mercimoniales, quas ad ipsam ciuitatem nostram Cybiniensem adduxerit, audeat iterum de eadem ciuitate ad partes transalpinas deportare, et etiam quod nullus mercator piper, crocum, et alia specierum genera in dicta ciuitate cum ponderibus minutis propinare seu vendere praesumat. Alioquin contra facientes in ablatione ipsa rerum suarum mercimonialium per venerabilem in Christo Patrem Dominum Geublinum Episcopum Ecclesiae Alben. Transylv. nobis fidelem et dilectum, prout sibi commisimus, et harum serie committimus, per certos suos homines, quos ad haec dominus Episcopus deputandos duxerit, puniantur; de quo nobis tandem non poterint imputare. In

foris autem nundinarum ipsum piper, crocum, et alias species libere vendere poterunt et secure. Aliud igitur non facturi. Datum in villa Pispeky feria proxima ante Dominicam Laetare. Anno Domini Millesimo, trecentesimo, octuagesimo secundo.

Fejér, IX. 5. 571.

CCXIV.

1382. Ludovicŭ, regele Ungariei, ordónă castelanului din *Orşova* se priveghieze cu atenţiune în părţile de acolo, şi se raporteze numai de cătŭ regelui despre cele ce se vorŭ întêmpla, séŭ va auḑi. 1382.

Fideli nostro, dilecto magistro Petro, filio Pauli, filii Heem, Castellano de Orsowa, Lodouicus, Dei gracia, rex Vngarie, Polonie, Dalmacie etc. Litteras tuas recepimus, et noua in eisdem scripta plene intelleximus, tuam fidelitatem seriose requirentes, quatenus de factis nos et regnum tangentibus ibi circa metas ipsius regni nostri intendere et vigilare debeas, diu noctuque, prout hoc facere decet tuam fidelitatem, et quicquid nouitatis ibi eueniret, aut te audire contingeret, hoc nobis semper procures significare. Et aliud non facturus. Datum Bude ferie sexta proxima ante Dominicam Iudica.

Fejér, IX. 5. 627. E Charta originali cymelii episc. Quinqueeccles.

CCXV.

1382. *Estrasŭ.* — Ionŭ, fiulŭ banului Simeonŭ, aduce martori, ca se probeze, că *voivodulŭ Balcŭ* (din Zaroz Berk) i-a arsŭ satulŭ sĕŭ numitŭ Cărăşŭ *(Krassou)*. M.CCC.LXXXII. 1382.

Szirmay, Szathmár Várm. II. pag. 186.

CCXVI.

1382. 1382. Călugărulŭ *Grigorie* amintitŭ ca *episcopŭ catolicŭ alŭ Severinului şi alŭ Ţĕrei-românesci.*

Nos frater Gregorius dei Apostolice sedis gracia Episcopus Seuerinij, necnon parcium Transalpinarum, significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis. Quod cum nos Anno domini M. CCC. LXXXII. in die quatuor temporum, quo cantatur officium: Intret, ex permissione diuine pietatis, in claustro beate virginis in Longo Campo inuocata Spiritus sancti gracia, sacros clericorum ordines celebrassemus, Johannem Clericum filium Valentini de Corospatac tunc in ordine acolicatus existentem, inuentum idoneum, per discretum virum dominum Gardianum in Longo Campo literatorie nobis presentatum, ad ordinem subdiaconatus digne duximus promouendum. In cuius rei testimonium presentes litteras concessimus Sigilli nostri munimine roboratas. Datum die, loco et anno prenotatis.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 78. Originalulŭ se afla în anulŭ 1776 în Tĕrgulŭ-Mureşului în colecţiunea lui Danielŭ Cornides. — Transilvania, 1872. pag. 103. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény. — Tudományos Gyüjtemény. 1835. IV. pag. 116.

CCXVII.

1382. 1382. Vice-comitele din Căraşŭ, ordónă lui *Thoma Chinezulŭ,* din comuna Cerbi, se aducă înaintea sa pe unŭ omŭ inculpatŭ, că furase unŭ calŭ de la nobilulŭ Stefanŭ Zeculŭ.

Nos Thomas dictus Chupur, vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria quod ladislaus famulus et officialis Stephani fily petri condam bani personaliter sabbato proximo ante dominicam Reminiscere contra Stephanum dictum Zekul de Zaruastelek respondit eomodo quod Chorna Jobagio Stephani antedicti domini sui vnum furem vnacum equo suo ab ipso furtiue ablato per Thomam Kenesium iamdicti Stephani dicti Zekul in iamdicta possessiona (sic) sua Zaruastelek vocata fecisset detineri, Quo audito idem Thomas similiter personaliter exsurgendo respondit exaduerso, quod hoc est verum vt predictus Chorna Jobagio dicti Stephani ipsum furem, cum ipso, vna cum predicto equo suo, vt premittitur detineri fecisset, sed ipsum furem magister Gregorius Castellanus de Erdsumplia in eadem Captiuitate circa se contradicendo prohibuisset, Et si idem magister Gregorius ipsum furem de ipsa captiuitate sua, alias non transduxerit, extunc ipsum furem inulteriori termino per nos sibi dando promptus esset statuere et paratus coram nobis Thomas Kenesius antedictus, vnde nos hys auditis vnacum nobilibus

nobiscum in sede nostra Judiciaria consedentibus adiudicantes commisimus eomodo vt idem Thomas Kenesius ipsum furem sabbato proximo ante dominicam letare nunc venturo, cum Judicio trium deponendo statuere teneatur, datum in Mezeusumplio secundo die termini prenotati, anno domini M^mo CCC^mo LXXX^mo secundo.

(În dosŭ: Super quadam statucione cuiusdam furis pro ladislao famulo et officiali Stephani condam magistri petri bani contra Thomam Kenesium dicti (sic) Zekul per eundem Thomam sabbato proximo ante dominicam letare modo interius expressa fienda memorialis).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 156. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCXVIII.

1382. Vice-comitele din Căraşŭ condamnă pe *Toma Chinezulŭ*, din comuna Cerbi, la amendă de trei mărci, fiindŭ-că n'a adusŭ înaintea sa pe omulŭ, care furase unŭ calŭ de la nobilulŭ Stefanŭ Zeculŭ. 1382.

Nos magister Thomas dictus Chupur vice-comes et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria, quod ladislaus famulus et officialis magistri Stephani fily condam petri bani de Ermen personaliter, contra Thomam Kenesium de Zaruastelek, a sabbato proximo ante dominicam letare diebus congruis legitime stetit intermino coram nobis, qui Juxta continenciam priorum literarum nostrarum prorogatoriarum, superfacto statucionis cuiusdam furis non venit neque misit vnde ipsum in Judicio trium marcarum commisimus fore conuictum si se racionabiliter non poterit excusare, datum in Mezeusumplio secundo die termini prenotati, anno domini M^mo CCC^mo LXXX^mo secundo.

(În dosŭ: pro ladislao famulo et officiali magistri Stephani fily condam petri bani de Ermen, contra Thomam Kenesium de Zaruastelek Judiciaria).

Pesty, Krassó vármegye története. III. 157. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCXIX.

1383. 1383. Maria, regina Ungariei, dăruesce episcopului catolicü din Transilvania, *domeniulü Amnaşului (Omlaşului)*, dimpreună cu alte patru sate românesci.

Maria, Dei gratia regina Hungarie etc. Fidelibus suis Capitulo Varadiensi gratiam et salutem. Cum nos quandam possessionem nostram regalem Omlás vocatam, in terra nostra Transyluana, inter sedes nostras Cibiniensem et Szeredahely vocatas situatam, cum quatuor villis Olachalibus, videlicet Grossdorf[1], alio nomine Galusdorf[2], ac Graphyrdorf[3], Budinchbach[4] et Gripsbach[5] vocatis, nec non omnibus earum vtilitatibus et pertinentiis vniuersis Ven. in Christo Patri Domino Goblino Episcopo Ecclesiae Albensis Transiluaniae, ac Discreto Viro Domino Leoni, Archidiacono eiusdem Ecclesiae Cathedralis, nec non Henchmanno et Christiano fratribus eiusdem Domini Episcopi vterinis, ac per ipsos Catharinae et Dorotheae Sororibus, ac puellae similiter Catharinae vocatae, nepti ipsorum, pro fidelibus seruitiis praedictorum Dominorum Goblini et fratrum suorum, mediantibus aliis litteris nostris in perpetuum nouae donationis nostrae titulo duxerimus conferendas, ipsosque in dominium earumdem legitime introduci facere velimus, fidelitati igitur Vestrae firmiter mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Petrus, filius Martini de Táthé aut Baro de Mihályfa, siue Nicolaus de Ludas, siue Stephanus, filius Lukasii de Gyogy, aliis absentibus homo noster, ad faciem praedictae possessionis Omlás, ac villarum Olachalium, vicinis et commetaneis earumdem vniuersis inibi legitime conuocatis et praesentibus accedendo, introducat praefatum Dominum Gublinum Episcopum ac fratres et sorores in Dominium earumdem, statuatque ipsas eidem Domino Episcopo, nec non fratribus et sororibus suis praedictis, sub praemisso nouae donationis nostrae titulo perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra annotatum Dominum Episcopum Gublinum in nostram praesentiam, ad terminum competentem, rationem contradictionis ipsorum reddituros; et praeter haec ipsius possessionariae introductionis et statucionis seriem vel nomina contradictorum et citatorum, si qui fuerint, cum termino assignato, fideliter rescribat. Datum Budae in festo Beati Nicomedis Martyris. A. M. CCC. LXXXIII.

Fejér, X. I. 68. — Transilvania, 1872. pag. 113.

---

1) Selisce.
2) Galeşü.
3) Tilisca.
4) Sibielü.
5) Cacova.

CCXX.

1383. Maria, regina Ungariei, ordónă conventului din Lelesŭ, se introducă pe *Balcŭ, voivodulŭ Satmarului,* şi pe fraţii sĕi, in posesiunea castrului Arieşŭ. 1383.

Excellentissimae Dominae ipsorum, Dominae Mariae, Dei gracia reginae Hungariae, Dalm. Croat. Dominicus Praepositus et Conuentus Ecclesiae Sanctae Crucis de Lelesz, oraciones in Domino pro ipsius vita pariterque salute. Litteras Vestre Serenitatis nobis directas honore, quo decuit, recepimus in hec verba: Maria, Dei gratia regina Hung. Dalm. Croat. etc. fidelibus suis conuentui de Lelesz, salutem et gratiam. Dicunt nobis Balk Vajuoda, Comes Zathmarien. et Dragh, ac Ioannes, fratres sui, quod ipsi in dominium cuiusdam Castri nostri Aranyas vocati, in districtu de Zilagy habiti et pertinentiarum eius, per nos ipsis mediantibus aliis litteris nostris exinde confectis, sub condicione in eisdem expressa, nostro beneplacito perdurante collati legitime vellent introire. Super quo fidelitati Vestre firmiter mandamus, quatenus Vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Laurentius de Watar, vel Dominicus de Sasvar altero absente, homo noster, ad facies prelibati Castri et suarum pertinenciarum, vicinis et commetaneis suis vniversis inibi legitime conuocatis, et presentibus accedendo, introducat ipsos in dominium eorumdem, statuatque ipsum Castrum et pertinencias eiusdem ipsis Balk Wajuode ac fratribus suis perpetuo possidendum, si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui fuerint, euocet ipsos contra predictos Balk Wajuodam et fratres suos in nostram presenciam ad terminum competentem rationem contradictionis eorum reddituros. Et post haec totius facti seriem cum nominibus citatorum, si necesse fuerit, et termino assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Bude in festo resurreccionis Christi. Anno eiusdem millesimo trecentesimo octogesimo tercio. Nos igitur mandatis Vestre Serenitatis satisfacere cupientes, vt tenemur, vno cum predicto Dominico de Sasvar, homine Vestre Maiestatis, vnum ex nobis, videlicet fratrem Iohannem Presbiterum ad dictam statutionem castri Aranyas et pertinenciarum eiusdem facienda pro testimonio transmisimus; qui demum exinde ad nos reuersi, nobis vniformiter retulerunt, quod ipsi die Dominico primo ante festum B. Georgii Martyris nunc proxime elapsum et aliis diebus subsequentibus, ad id aptis, ad facies prescripti Castri Aranyos et eius pertinenciarum vniuersis vicinis et commetaneis earundem inibi legitime conuocatis et eisdem presentibus accessissent, ibi memoratos Balk Wajuodam ad fratres suos in dominium castri et pertinentiarum eiusdem, iuxta praemissam Vestrae Maiestatis collationem introducendo, castrum eundem vna cum quibuslibet suis pertinenciis eisdem Balk Wajuode et suis fratribus sub eadem conditione, vt prefertur, in aliis litteris Vestre Celsitudinis conscripta et expressa perpetuo statuissent possidendum, tenendum et habendum nullo contradictore penitus ibi apparente. Datum in festo Ascensionis Dom. Anno supradicto.

Fejér, X. 1. 99. — În estrasŭ ibid. X. I. 69 şi X. I. 88. — Transilvania, 1872. pag. 113.

CCXXI.

1383. 1383. Maria, regina Ungariei, conferesce, lui Ionŭ, lui Sandrinŭ şi lui Stefanŭ, *chineziatulŭ Românilorŭ din comitatele Beregŭ şi Satmarŭ;* şi amintesce totŭ-o-dată, că tatălŭ lorŭ, Stanislavŭ, încă fusese voivodŭ peste dóue sate românesci.

Mi [1] Maria, Isten kegyelméből Magyar, Dalmat, Horváth országoknak 's 'a t. Királynéja. Emlékezetül hagyván ezen levelünkel tudtára adgyuk minnyájoknak, a' kiknek illik; hogy Mi úgy kivánván Jánosnak, Sándrinak, és Istvánnak, néhai Zanizló fiainak, ki a' Kerechkey, és Buchnicze falukban Királynék Oláhjainak Vajdája vala, szolgálattyoknak érdemei, Bereg és Zothmár Vármegyékben lévö Oláhoknak Kenezyásságát azon Jánosnak Sándornak, és Istvánnak örökre, és megmásolhatatlanul, legfényesebb Fejedelem Aszszonynak Erzsébethnek, azon Isteni kegyelemböl, Magyar, Lengyel, Dalmat. s' a' t. Királynéjának, és a' Mi leg kedvesebb Anyánknak tetsö akarattyából által adni eltökéllettük, olly moddal: hogy emlitett János, Sándor, és István az ötvenedik részbeli öszve szedéseknek felét (medietatem collectarum quinquagesimalium) mindenkor, és minden esztendöben emlitett Oláhoktól tartozzanak adni, és szolgáltatni a' Mi Felségünknek; másoknak mind az által igaza fent maradván. A' mint is az említett Kenézyasságot már ez elött legfényesebb Ersébeth Fejedelem Aszszony, azon Isteni kegyelemböl Magyar, Lengyel, Dalmatziai Királyné, és még a' Mi boldog emlékezetü leg kedvesebb Nagy Anyánk elöttünk bémutatott levéleik által azon Jánosnak, Sándrinak, Istvánnak elöhozott mód szerént által adni eltökéllették. Költ Budán örvendgy vasárnapot megelözö hatodik napon Urunk 1383. Eszt.

Szirmay, Szatmár varm. I. pag. 8. Originalulŭ în archiva conventului din Lelesŭ sub litera U, între Statutoria Nr. 237. — Reprodusŭ cu mai multe erori la Fejér, X. I. 87. — Estrasŭ în Transilvania, 1872. pag. 112.

CCXXII.

1383. 1383. Actŭ de împăciuire, încheiatŭ între *Românii şi Saşii din ţinutulŭ Sibiului*, prin care se stabilesce, că Românii vorŭ avé se îngrijéscă de paza munţilorŭ, începêndŭ de la Tălmaciŭ şi până la Selisce.

Nos Nicolaus, dictus Vychin, villicus ciuitatis Cibiniensis, Ioannes dictus Crispus, villicus de Helta et Heyzmanus Tawsintschon dictus, totaque villicorum et Seniorum ciuitatis et sedis Cibiniensis vniuersitas, memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit vniuersis, quod cum Valachi nobis circum sedentes in omnibus villis sedis antedictae, diuersa incommoda et damna incomparabilia, furta, incendia, spolia morticinia, intu-

1) Textulŭ, ce-lŭ publicămŭ aici, este numai o traducţiune ungurescă de pe originalulŭ în limba latină.

lissent, nosque de consilio venerabilis in Christo Patris, et Domini Domini Goblini, Episcopi Transyluani, talem concordiam cum Valachis antefatis iniuimus, articulos infrascriptos inter nos et ipsos Valachos ad eorum supplicationem instantem statuimus pacis tranquillitate perpetuo obseruandos. Primus articulus est iste: quod Fladmerus, et omnes ceteri Valachi morantes sub castro, omnes mortificationes, seu interemtiones, quas ipsi et eorum amici sustinuerunt, has omnes pacis propter communitatem [1], amicabiliter deposuimus ita, quod nullus eorum dictam reconciliatam causam et sopitam de cetero debet iterando reuocare [2]; taliter, quod si aliquae mulieres vel viri de partibus Transalpinis essent interempti, quibus emenda reconciliationis fieri deberet, signanter de morte mulieris quondam Drossa, et de morte cuiusdam Valachi transalpini, quem Dobrin nominauit, proximum suum, siue de quacunque morte habita per insulanos [3] inter Valachos, onera emendationum illarum in se assumserunt Valachi suprascripti, cum suis posteris, nunc et in futurum. E contra ipsi insulani assumserunt ignoscere ipsis Valachis omnia homicidia, incendia, furta, depraedationes hactenus habita, per ipsos Valachos in insulanos, et cum eis perpetuam pacem habituros. Secundus articulus est iste: quod assumserunt ipsi Valachi, quod nunquam pascerent pecora, nec pecudes in territorio Theutonicorum, nisi liberrima licentia et admissione Theutonicorum in quorum territoriis pascerent. Tercius articulus est iste: quod assumserunt ipsi Valachi custodiam seruandam in omnibus alpibus ad Tolmacz vsque ad magnam villam Valachicalem [4]. Quartus articulus est iste: quod assumpserunt ipsi Valachi, quod crematorem, interfectorem, nociuum, seu maleuolum nullum debent hospitare hominem; si tales nociuos hospitauerint, cum ipsis sint comburendi. Quintus articulus est iste: quod si aliquis comminaretur incendium, talis si conuici posset septem iuramentis, statim debet cremari. Modo simili, quicunque Valachorum conuincetur septem iuramentis, quod furtum, spolium, incendium aliquod vel huiusmodi commisisset, simili modo statim deberet cremari. Sextus articulus est iste: quod assumserunt Valachi, quod eorum nullus arcum regere, vel portare audeat, nisi necessitas et vtilitas requireret; quicunque arcum portaret, vltra hoc, talis in rebus, et corpore sit puniendus. Ex parte castri praesentibus Valachis infrascriptis: primo Fladmir, Sebucha [5], Petril, Schereban, Magnus Neg, Schereb, Rodbansch, Thomas Oldomar, Straun [6], Niger Bansch; ex parte ciuitatis Kende Knez, Lud, diues Neg, Niger Radul, Dauid Stanbescht, Drewgysch, Dragomer, Bobusch [7]. Ex parte comitissae de Helta: Theodir, Iuba, Christian Phaff [8], et filius suus Radul. Ex parte communitatis de Helta: Grof [9], Schramchet, Clos et frater suus. Acta sunt haec in insula Christiana, coram Iudicibus, ciuibus, iuratis, senioribus et communitate ciuitatis, et sedis Cibiniensis, et munita sigillo nobilis viri Domini Ioannis de Scharffenek, nec non sigillo consulum, ciuium, ciuitatis Cibiniensis et sigillo Comitatus sedis Cibiniensis. Anno Domini M.CCC.LXXXIII. in octauis Epiphaniarum Domini.

Fejér, X. I. 132. — Din archiva comunei Christianŭ. — Transilvania, 1872. pag. 104. Din colecţiunea c. Ios. Kemény.

---

1) amènitatem. Kemény. 2) renovare. K. 3) Saşii din comuna Christianŭ, numită unguresce Keresztén ysziget, adecă Insula-creştină. 4) Selisce. 5) Schuba. K. 6) Straw. K. 7) Bogrisch. K. 8) Adecă: popa. 9) Gros. K.

CCXXIII.

1383. 1383. Maria, regina Ungariei, ordónă vameşilorŭ din Ungaria, se nu constringă pe *comercianţii din Sibiiŭ şi din alte oraşe ale Transilvaniei,* ca se le plătéscă taxe ilegale, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră.

Maria Dei gratia Regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Fidelibus suis vniuersis et singulis Tricesimatoribus et Tributariis, vbique intra ambitum regni nostri, signanter in Ovar nunc constitutis et in futurum constituendis, salutem et gratiam. Significatur nobis, mercatores de Cybinio et de aliis ciuitatibus nostris, partis Transyluanae, quomodo ipsi alias semper cum rebus, ipsorum mercimonialibus, per loca tricesimalia et tributaria vestra, solutis iustis et consuetis tricesimis et tributis, libere iuissent, et expedite sine quolibet impedimento; nunc vero, dum ipsi cum mercimoniis ad vos peruenirent, tunc vos eosdem ad indebitam, iniustam tricesimae et tributi solutionem adstringeretis et compelleretis, resque eorum mercimoniales disligaretis, dissolueretis et disiungeretis. Cum tamen antiqua eorum consuetudo et libertas teneat et requirat, quod nullus tricesimatorum seu tributariorum ipsorum mercatorum mercantias dissoluere auderet, nisi prius vnam marcam auri currui appenderet; quam consuetudinem minime curaretis, in ipsorum praeiudicium satis magnum. Et quia ipsos mercatores in eorum antiquis consuetudinibus et libertatibus volumus illibate permanere; Fidelitati igitur vestrae firmo praecipimus regio sub edicto, quatenus a modo in deinceps ipsos mercatores nostros cum rebus eorum mercimonialibus per loca tricesimae et tributorum vestrorum transeuntes, solutis iustis et consuetis tricesimis et tributis non impediatis, neque ad inconsuetam tricesimae et tributi solutionem compellatis; imo nec eorum res mercimoniales dissoluatis, aut disligetis. Si autem ipsas res mercimoniales vultis dissoluere, et disiungere; tunc vnam marcam auri ipsorum currui prius appendatis, iuxta antiquam consuetudinem et libertatem, et quidcunque deinde ipso curru denegatum aut occultatum inueneritis, pro vobis conseruetis. Et aliud nullatenus facere audeatis, prout hoc idem olim Serenissimus Princeps Dominus Ludouicus Rex Hungariae, praedecessor noster carissimus suis litteris mediantibus, secreto suo sigillo consignatis deliberato duxerat et praecipiendo committendum. Datum Budae, die Dominico proximo post festum annunciationis Virginis gloriosae. Anno Domini M.CCC.LXXX. tertio. L. S.

Fejér, X. 8. 116.

CCXXIV.

1383. Elisabeta, regina Ungariei, ordónă Banului din Croaţia şi Dalmaţia, ca se alunge din districtulŭ Sibeniculuí, pe *Românii, cari aŭ descălecatŭ acolo*, şi cari ocupândŭ păşunele causézĕ mari pagube oraşului. 1383.

Elisabeth dei gratia regina Hungarie, polonie, dalmatie etc. fideli suo, Magnifico Viro domino Emerico Bubek, regnorum nostrorum dalmatiae et croatie Bano, et ejus Vicesgerentibus salutem et gratiam. Et gravi querela fidelium nostrorum nobilium virorum scilicet thome dominici et Johannis Naplavigh ambasiatorum civitatis nostre Sibinicensis noveritis nos percepisse qualiter: Olachi tam nostri, quam Johannis fily Ivan Nyelpeti — — — de cetina, multa dampna nocumenta, homicidia ac spolia in districtu nostre civitatis fecissent et comisissent, et continue facere non cessarent in eo videlicet quod dicti Olachi venientes, ad teritorium et districtum dicte nostre civitatis pascua ipsius civitatis ocupando, ofensiones interemptiones, ac alia facta nephanda perpetrarent potentialiter et minus iuste in prejudicium ipsorum ciuium nostrorum non modicum et desolationem ac destructionem civitatis nostre Sibinicensis antedicte et quod vos visis aliis litteris nostris preceptoriis dictos Olachos de ipso districtu ciuitatis nostre Sibinicensis non expulissetis nec ipsam penam seu condempnationem pene juxta continentias aliarum literarum nostrarum ex inde vobis dirrectarum, ab ipsis Olachys extorquere voluissetis, neque velletis medietatem ipsius poene ipsis Cibinicensibus per ipsos Olachos dari et facere administrari: de quibus nimium admiramur et admirari non suficimus cur litterae nostrae Majestatis de quibus ipsum honorem Banatus conseruatis apud vos quali presumptionis audatia parvi penduntur et aspernantur vobis ex inde nimium imperamus, unde cum crescente contumatia Olachorum excrescere debeat et poena, volumus igitur et fidelitati vestrae sicut per alias litteras nostras sic presentibus firmo firmius reginali damus sub edicto quatenus visis presentibus prefatos Olachos tam nostros, quam prefati Joanis filii Ivan Nyelpety contumaces et rebelles de ipsorum districtu Sibinicensi expellere et removere medietatemque ducentorum florenorum Juxta continentias aliarum literarum nostrarum vobis loquentium publice exigere, aliam vero medietatem eorundem predictis fidelibus civibus nostris Sibinicensibus per dictos Olachos persolvi et administrari facere debeatis plene, et integre dissimulatione, et occasione quibuslibet procul motis et aliud sub obtentu nostre gratie facere non ausuri in premissis ne iidem ulterius nobis conquerantur in hac parte. — In super comitimus vobis, ut nullus Olachus per totam vosilinam possit, neque valeat stare pascui facere nec morari ullo tempore modo superius expresso pro eo videlicet quod dicti Olachi in dicta vosilina comorantes, non tantum Sibinicensibus sed etiam Camerae Salium nostrorum ac navigantibus per mare inferunt gravamina non modica, atque damna et spolia perpetrant incessanter, imo super omnibus premissis ex parte predictorum Olachorum ipsis Sibinicensibus congruam impendatis satisfactionem dictante Juris aequitate et hoc ordine in-

jungimus aliis banis et vicebanis ipsorum dictorum regnorum nostrorum dalmatiae et croatiae in futurum constituendis dantes eisdem similibus sub praeceptis. Datum Budae feria secunda proxima ante festum beati Adalberti Martyris. Anno Domini millesimo tercentesimo octuagesimo tertio Praesentes autem post lecturam reddi jubemus exhibenti. Datum ut supra.

Fejér, X. 8. 123. — Ibid. X. 3. 2.

CCXXV.

1383. 1383. Elisabeta, regina Ungariei, concede *cetăţeniloră din Sibiiu* privilegiulŭ, ca nici unŭ comerciantŭ străinŭ se nu pótă desface şi vinde mărfuri pe teritoriulŭ lorŭ, şi nici se le trécă pe acolo în *Ţéra-românéscă*.

Nos Elisabeth, Dei gratia, Regina Hungarie, Polonie, Dalmatie, etc. — — Notum facimus vniuersis, quod nos, que ex officio culminis reginalis incremento ciuitatum nostrarum inuigilare debemus, fidelibus nostris ciuibus ciuitatis nostrae Cibiniensis huiusmodi gratiam duximus faciendam ad petitionem honorabilis viri, Domini Thome Decani Cibiniensis, Capellani nostri specialis, et Iacobi Iudicis eiusdem ciuitatis nostrae Cibiniensis, talem videlicet, quod mercatores forenses mercancias eorum in medio ipsorum, et in territorio eorumdem non valeant, nec possint exercere contra eorum libertatem et voluntatem, imo si aliqui mercatores forenses exponerent mercancias ipsorum ad partes Transalpinas, extunc iudex et ciues habeant facultatem prohibenda bona talium mercatorum, et eadem pro camera nostra Magnifico viro, Domino Ladislao, vel alteri Wayuodae Transyluano pro tempore constituto, debeant assignare, harum nostrarum sub testimonio litterarum; committendo nihilominus ipsi Vayuodae, vt ad ipsorum ciuium nostrorum requisicionem praefatis mercatoribus debeat obstare temporibus opportunis. Datum in Sancto Demetrio, feria quinta proxima post Dominicam inuocauit. Anno Domini Millesimo trecentesimo octoagesimo tercio.

Teleki, Hunyadiak kora X. 609. Din archiva naţiunii săsesci din Sibiiŭ. — Acelaşi documentŭ sub anulŭ 1384 şi cu mai multe erori la Fejér, X. 1. 145.

CCXXVI.

1383—1385. Stefanŭ Banulŭ, comitele Caraşului, ordónă nobilimii din comitatele Cuvinŭ şi Cărăşŭ, se se pregătéscă a face servicii militare regelui Ungariei. 1383—85.

Stephanus Banus de Korogh Comes de Carassow etc. Vniuersis nobilibus de Comitatibus Kevee et Carassow Salutem cum amicicia precipimus vestre amicicie quatenus ad servicia regie maiestatis inibi facienda proni et parati esse debeatis tempore oportuno et aliud non facientes. Datum in campo prope Sanctum demetrium secundo die octaue Epiphaniarum domini.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 160. Originalulŭ în archiva camerei din Buda.

CCXXVII.

1384. Maria, regina Ungariei, ordónă *voivodului Balcă din Satmarŭ* şi fraţilorŭ sĕi, lui Dragŭ şi lui Ionŭ, se nu împedece pe metalurgii din Baia-mare, ca se taie lemne şi se facă cărbuni din pădurea négră, fiindŭ-că aceste le suntŭ necesari pentru exploatarea minelorŭ de acolo. 1384.

Litera Domine Marie regine, Bude Sabbato proximo ante festum Beati Valentini Martyris anno Domini millesimo, trecentesimo, octuagesimo quarto emanata, condam Wolk Wajuode, Comiti Zathmarien. nec non Drag et Joanni, fratribus eiusdem, praeceptorie loquen. edocebat: quod significan. sibi fidel. ciuibus et hospitibus suis de riuulo Dominarum et de medio monte, vt ipsi Wolk et fratres sui predicti, in sylua sua regali nigra, ipsis ligna succidere, et carbones concremari, et alia pro vsibus eorum, et praesertim pro montanis suis necessaria, ipsis penitus interdixissent, immo laborat. montanarum suarum de ipsa sylua expulissent, et auffugassent: Quapropter rationibus et causis, literis in eisdem denotatis, eisdem mandasset, vt deinceps praedictos ciues et hospites suos de praedictis ciuitatibus, et quoslibet laboratores, pro vtilitate montanistarum exinde insistentes, a lignis in dicta sylua sua nigra regali succidendis et carbonibus concremandis, ac alys necessarys, eorumdem et montanarum suarum de eisdem expediendis, nequaquam prohibere et interdicere auderent; sed permitterent eosdem dicta sylua libere et secure vti, atque frui, nullam iniuriam vel molestiam propter hoc eis inferentes vel inferri facientes.

Fejér, X. 8. 139. (E iudiciariis Mathiae regis anno 1479. emanatis. Kaprinai Mss. Tomo XVI. sub B. nro VII. e carthario Vrbium Montanarum).

CCXXVIII.

1384. 1384. Elisabeta, regina Ungariei, ordónă lui Toma, Banulŭ Dalmaţiei, se încaseze dela *Românii din districtulŭ Sibenicului*, amenda de 200 fl. pentru pagubele, ce le aŭ causatŭ orăşenilorŭ de acolo, şi se nu mai permită Românilorŭ, ca se locuéscă pe teritoriulŭ acestui oraşŭ.

Elisabeth dei gratia Regina Hungarie, Polonie, Dalmatie etc. fideli suo magnifico viro comiti Thome de Sancto Georgio Regnorum nostrorum Dalmatie et Croatie Bano, salutem et gratiam. Noveritis nos alias fideli nostro magnifico viro Emerico Bubek tunc Bano nostro firmiter comisisse, quod propter multa Dampna furta et praedas et plurimas injurias, per quosdam Olachos in districtu Civitatis nostre Sibinici commorantes illatas subditis civibus civitatis nostre predicte, in eorum pascuis animalium et bonis deberet eis inhibere aditum ad loca, et territorium eorundem nostrorum civium in quibus damnum ipsis dicti Olachi aliquomodo possent inferre, sub pena florenorum ducentorum. In quam prefati Olachi mandatum nostrum, et decretam ordinationem prorsus ausu temerario spernentes, tunc incurrisse per literas capituli Nonensis alias nobis allatas nostre constitit majestati. Quam quidem penam pretactus Emericus, tunc sicut prefertur illic banus noster, Jussionibus nostris non obstantibus ab ipsis Olachis exigere postposuit, quare cum dicti Olachi sicut nobis assertum est, in eorum pravis actibus magis atque magis nequiter perseverantes, damna et furticinia multa dictis civibus nostris Sibinicensibus in eorum territorio vineis et pascuis animalium suorum incessanter, inferre minime formidarent, vestre fidelitati reginalibus scriptis nostris districte precipiendo mandamus quatenus dictos Olachos debeatis, omni causa remota ad solvendum dictam penam ducentorum florenorum absque dilatione compescere, ut a similium perpetratione delictorum, eisdem materia detur resipiscendi, quorum quidem ducentorum florenorum medietatem vobis, et reliquam medietatem civibus nostris praedictis volumus cedere. Utque predictis Olachis omnimoda inposterum damnificandi, prefatos Cives et subditos nostros precidatur facultas fidelitati vestre prefate comittimus et mandamus quatenus Olachis ipsis debeatis precipere ut ab illatione hujusmodi damnorum et injuriarum se penitus abstinere debeant, secundumque ut alias per nostram Majestatem decretum exstitit, et ordinatum territorium predictorum civium nostrorum, nequaquam habitare presumant, alioquin, ubi hec nostra mandata eorum temeritate transgrederentur, volumus eosdem simili pena ducentorum florenorum, per vos omnino puniri, quam in eo casu scilicet transgressionis mandatorum nostrorum irremediabiliter, ab ipsis debeatis exigere, vobis et praenotatis Civibus nostris, aequali portione cedendam, secus sub nostre grauis indignationis obtentu nullatenus facere presumentes, presentes vero post lecturam earundem reddi jubemus presentanti. Datum Budae die 18-o mensis July Anno Domini M.CCCLXXXIV. Septima indictione.

Fejér, X. 8. 143. — Ibid. X. 3. 12.

CCXXIX.

1385. Maria, regina Ungariei; ordónă Comitelui secuescŭ se nu turbure pe *cetăţenii şi Saşii din Ţĕra-Bârsei* în libertăţile şi imunităţile lorŭ. 1385.

Maria dei gracia Regina Hungarie, Dalmacie, Croaciae, etc. Fidelibus suis Comiti Siculorum nostrorum et vice Comiti eiusdem, Salutem et graciam. Noueritis quod Stephanus dictus Ewrdewg, item Martinus et Stephanus dictus Soodi, ac Nicolaus dictus Gretel, ciues ciuitatis nostre Brassouiensis in suis ac aliorum fidelium ciuium de eadem, necnon vniuersorum Saxonum nostrorum de Burcia in personis, in nostram et Serenissime Principis domine Elisabeth eadem dei gracia Regine Hungarie, Polonie, Dalmacie etc. genitricis nostre charissime venientes presenciam, nostre Maiestati detexerunt querulose, quomodo vos eosdem in ipsorum antiquis libertatibus ac pristinis bonis consuetudinibus, quibus ipsi ab olim, videlicet a temporibus sanctorum et aliorum Hungarie Regum, specialiter tempore olim Excelsi principis et domini Ludouici Regis Hungarie genitoris nostri beate memorie, freti fuissent et gauisi nolletis indemnes conseruare, et varias nouitates in ipsorum medium inducentes, presertim in creberrimis descensibus per vos in eorum medio faciendis necnon frequentibus victualium recepcionibus, ac eciam in Sede vestra Judiciaria per nouorum Judiciorum et inconsuetarum legum introduccionibus, intolerabiles tribulaciones ipsis inferretis, in preiudicium libertatis eorundem prenotate. Verum cum nos, sicut ceteris fidelibus Regni nostri incolis spopondisse perhibemur, vt eis antiqua eorum libertate velimus congaudere, sic non minus eosdem fideles Ciues et Saxones nostros in dicta Burcia constitutos, propter ipsorum fidelitates et obsequiorum eorundem laude digna merita, quibus ijdem semper sacre Corone cum omni fidelitatis constancia profuisse et nunc existere dinoscuntur, in omnibus ipsorum libertatibus et pristinis bonis consuetudinibus, presertim priuilegiatis, indemnes et illesos volumus conseruare, Fidelitati vestre presentibus precipimus firmissime, omnino volentes, quatenus a modo in antea prefatos fideles Ciues et Saxones nostros, ac quoslibet eorum, in omnibus ipsorum libertatibus, immunitatibus et libertatum prerogatiuis, signanter priuilegiatis; quibus a temporibus superius expressis usi fuissent et gauisi, indemnes et illesos ac sine omni nouitate misericorditer conseruantes, vti pacifice permittatis et gaudere, nullum preiudicium in dictis vestris crebris descensibus, superfluis victualium recepcionibus, inconsuetis Judicijs in dicta Sede vestra Judiciaria faciendis eisdem inferentes modo aliquali vt ijdem sicut numero sic et fidelitate augeantur, Aliud, sicut nostri Regij mandati transgressores effici pertimescitis: non facturi, nec permissuri, Et hoc idem iniungimus alijs Comitibus Siculorum nostrorum et vice Comitibus eorundem in futurum constituendis, dantes ipsis similibus sub preceptis, Presentem autem post earum opportunam lecturam apud dictos fideles Ciues et Saxones nostros volumus remanere. Datum Bude in festo beate Catherine virginis et martyris Anno domini M. CCC. LXXX. quinto.

Szabó, Székely Oklevéltár, I. pag. 79. Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ. În estrasŭ la Fejér, X. 1. 222.

CCXXX.

1385. 1385. Procesŭ între familia nobilă «de Trăscăŭ» cu *chinezulŭ românŭ Nicolae Chende*, pentru posesiunea comunei Lupşa, din Transilvania. În documentŭ se face amintire şi de resbelulŭ, ce l'a avutŭ *voivodulŭ Laicu din Ţéra-românéscă* cu Ludovicŭ regele Ungariei.

Capitulum ecclesie transsylvane Significamus tenore . . . . vniversis, quod cum juxta continentiam literarum magnifici viri domini Wladislai Wayvode Transs . . . . . magistrum Nicolaum et Ladislaum . . . . . ac Nicolaum filium Kendeth de Lwpsa emanatarum parte ex altera, super facto ejusdem possessionis Lwpsa . . . . Tordensi existen. in Octavis festi beati Georgy Martiris sine crastinatione diei hic Albe co . . . . .ecim infrascripti probi viri . . orto una . . . . deliberarent, seu arbitrarentur, hoc totum ambe partes acceptum sub obligaminibus in eisdem . . . . . octavis, hujusmodi arbitrium ad octavam diem earumdem octavarum . . . . . dilatum exstitisset, et quelibet partium predictarum . . . . . dictam possessionem Lwpsa ipsi partis tenuerit et obtinuerit, omni occasione postposita eadem die ipsorum . . . . debuissent, tamen ipso termino adveniente, eodem magistro Nicolao filio Stephani cum fratribus suis . . . . idem magister Nicolaus filius Stephani, et fratres . . filium Ladislai de Barkad, Stephanum filium Martini de Thatha ac alterum Stephanum filium Luce m . . . filium Mathie nobiles de Gyog, ac Stephanum germanum Balad de Kendhyda, Dionisium filium . . . . Nicolaus filius Kendeth pro parte sua ex su. . . . quatuor . . . Ladislai, Stephanum filium Joannis, et Stephanum filium Luce, Michaelem filium Ladislai predictos, nec non alio. . . . . Ladislaum Prepositum ecclesie nostre predicte, Petrum Custodem, Ladislaum de Ozd . . . . pro suis arbitratoribus elegerunt. In quorum arbitratorum presentia, idem Ma. . . cum prenotatis fratribus suis proposuit eo modo, quod ipse Nicolaus filius Kendeth una cum fratribus . . . eorum Lwpsa vocatam, inter metas, et terminos possessionis eorum Lwpesth Banya nuncupate . . . . et injuste, et ibidem ad corroborationem assertionis eorum exhibuerunt duo paria literarum, primam scilicet Co. . nissimi Principis domini Karoli condam Regis Hungarie pie recordationis sub anno domini Millesimo trecentesimo . . . . suo pendenti consignatam, in qua inter cetera continebat: quod prenominatus dominus Karolus Rex ipsam . . . vice Vayvode Transsylvano pro suis fidelibus Servitiis, cum omnibus suis pertinentiis, et per ipsum Stephano, et . . . . ac aliis fratribus suis, et ipsorum heredibus, heredumque suorum successoribus dedisset, donasset, et contulisset, ... possiden. tenen. et haben. Aliam vero excellentissimi Ppis. domine Marie illustris regine . . . . . confectam, in cujus serie inter cetera reperiebatur, quod predicta domina Maria regina Hungarie me. . possessionem Kewpes Banya nuncupatam supradictis magistris Nicolao et Ladislao filiis Stephani, et per ipsos . . . ipsorum patruelibus similiter pro meritoriis servitiis ipsorum, signanter autem pro morte Alexii . . incliti Principis domini Ludovici bone memorie similiter Regis Hungarie contra Layk Waywodam tra. . viriliter dimicans interemptus

exstitisset, nove donationis titulo cum suis utilitatibus, et utilitatum quarumlibet integritatibus, . . pertinentiis universis, quibuscunque vocitentur nominibus, sub suis primevis metis et antiquis dedisset, et . . . tenen. et haben. salvis juribus alienis. Exhibuerunt etiam alias duas literas, unam videlicet Magnifici viri Emerici condam Wayvode Transsylvanien. sub anno domini Millesimo trecentesimo septuagesimo; et aliam Magnifici viri domini Ladislai Wayvode Transsylvani, sub anno domini Millesimo trecentesimo Septuagesimo septimo confectas, in congrega. . . . exprimentes, quod supradicta possessio Kewpes Banya predictorum nobilium de Toroczkeo semper et ab antiquo fuisset, et ad ipsos pertinuisset; quintam vero inquisitionalem religiosi Conventus beate marie virginis de Kolusmonostra sub anno domini Millesimo trecentesimo septuagesimo emanatam declarantes expresse, quod eadem possessio Kwpes Banya, ad eosdem Nobiles de Thoroczkeo semper et . . . .; item Sextam literam predicte domine Marie regine super statucione prelibate possessionis Kwpesth Banya apellate in anno domini Millesimo trecentesimo Septuagesimo confectas, in cujus tenore exprimebatur, quod discretus vir Andreas Cantor ecclesie predicte[1] sua, nec non M. . . . Nicolai et Ladislai filiorum Stephani de Thoroczkeo in personis condam serenissimum Principem dominum Ludovicum Regem a collatione donatione, cujusdam possessionis ipsorum Lwpsa vocata in comitatu Thordensi existentis, et omnes alios cujuscumque status homines signanter vero Nicolaum filium Kendeth a postulatione, occupatione, detentione, et proprietatione ejusdem possessionis Lwpsa et suarum utilitatum perceptione prohibuisset publice et manifeste. Quibus sic peractis idem Nicolaus filius Kendeth respondit ad premissa, quod sepedicta possessio Lwpsa titulo nove donationis ejusdem domini Ludovici Regis Hungarie ad ipsum, et Joannem uterinum, ac Nicolaum filium Roman fratres suos patrueles, et ipsorum filios, et heredes eorum pertineret, et eandem licite, et juste tenerent, et possiderent, et sic in instanti duo paria literarum Serenissimi principis ejusdem domini Lodovici Regis, unam secreto sigillo ejus consignatam sub anno domini Millesimo trecentesimo sexagesimo sexto, aliam vero confirmationalem ejusdem pendenti sigillo ipsius domini Ludovici consignatam sub anno domini Millesimo trecentesimo sexagesimo septimo confectas, in quarum tenoribus continebatur, quod predictus dominus Lodovicus Rex prenotato Nicolao Kendeth, et per ipsum Johanni uterino, ac Nicolao filio Roman patrueli fratribus suis, et ipsorum heredibus universis quandam suam possessionem Lwpsa nuncupatam propre montanam suam Ovvenbergh vocatam, habitam, cujus Keneziatus honorem idem Nicolaus, prius a memorato Lodovico Rege tenuisset, pro suis multiplicibus et fidelibus servitiis nove donationis titulo dedisset, donasset, et contulisset possiden. tenen. et haben. salvis juribus alienis. Quarum quidem literarum exhibitionibus factis et perlectis, continentiisque earum plenius consideratis, et diligenter auditis allegationibus partium predictarum, nec non visis, et examinatis literis et instrumentis per utramque partem productis, deliberatione prehabita diligenti, ipsi arbitratores sepe dictos nobiles de Thoroczkeo sub obligaminibus premissis habuerunt requisitos, si

1) Budensis. K.

ipsi aliquas literas, vel instrumenta, quibus mediantibus eadem villa Lwpsa intra metas et terminos ipsius possessionis ipsorum Kwpesth Banya . . et adjaceret, aut per quas lucide appareret, ut eandem suo juri . .sent applicari, ipsi Nobiles de Thoroczkeo ad prius hujusmodi literas metales exhibere non posse affirmarunt, prenotati itaque arbitratores . . . et decreverunt, quod per collationem ejusdem Domini Lodovici Regis quidquid de terris intra dictas metas, et contiguas sepe dicte possessionis Kwpesth Banya vocate, ipsi Nicolao vel alteri donasset. dedisset, contulisset, cum regales donationes sine prejuditio juris aliorum fieri intelligantur . . jam in suis donationibus ex p. . . ipsis Nobilibus de Thoroczkeo prejudicium, . . . dum modo pro dicto . . . et antiquarum metarum constare po. . . . . donatio pro ipso Nicolao de Kendeth et suis fratribus supradictis . . . remaneret, et sic premissi arbitratores ipsorum propter ambiguitatem, et dubietatem certum arbitrium et deffinitionis sententiam inter ipsas predictas partes . . . . nequiverunt. Inquorum omnium testimonium pro utraque parte literas nostras presentes concessimus, salvo tamen jure ecclesie nostre predicte per omnia remanente. Datum Octavo die Octavarum festi beati Georgii Martiris anno domini Millesimo trecentesimo Octuagesimo quinto.

Literae hae insertae sunt Matthiae I. sententionalibus, et mandato ad conventum de Kolosmonostra 1487 eatenus exarato, ut Offenbanyenses restituantur in dominium utriusque possessionis Lupsa, quas Nobiles de Lupsa jure Keneziatus progenitoribus suis olim jure perennali collatas fuisse . . . . asserebant. *Nota contelui Ios. Kemény.*

Transilvania, 1872. pag. 114. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény. — Despre procesulŭ acesta cu Chinezii din Lupşa, veḑi şi alte documente publicate în estrasŭ de contele Kemény în Kurz, Magazin. II. (1846) pag. 335—339.

CCXXXI.

1385. 1385. Ionŭ, fiulŭ lui Toma, din ţinutulŭ Castrului-de-ferŭ, declară inaintea Judelui Curiei, că *Românii banului Simionŭ* din districtulŭ Medieşului i-aŭ luatŭ şi aŭ dusŭ cu sine tóte documentele sale de moşii.

Nos Comes Thomas de Sancto Georgio Judex Curie Serenissime et Magnifice principis domine Marie dei gracia Inclite regine Hungarie Dalmacie Croacie etc. Memorie commendantes Tenore presencium Significamus quibus expedit vniuersis, Quod Nicolaus filius Stephani pro Johanne filio Philippi de Chornauada, cum procuratoriis litteris Conuentus Ecclesie de Lelesz juxta continenciam litterarum eiusdem Conuentus Citatoriarum pariter et recaptiuatoriarum In octauis festi beati Michaelis archangeli in anno domini Millesimo ccc^mo lxxxmo tercio preteritis In figura Judicy Comitis Nicolai de Zeech pridem Judicis Curie regie conparendo contra Johannem filium Thome de Wasuuar easdem litteras dicti Conuentus dicte domine nostre regine ad amicabilem peticionem dicti Comitis Nicolai rescriptas tenoremque litterarum suarum dicto Conuentui directarum verbaliter in se habentes, asserens accionem et

proposicionem dicti Johannis fily Philippi litteris explicari in eisdem, eidem Comiti Nicolao presentasset declarantes, quod cum idem Johannes filius Philippi acceptis Anthonio de Heche reginali et fratre Thoma presbitero dicti Conuentus hominibus feria quinta proxima post festum exaltacionis sancte Crucis tunc preteritum ad facies quarumdam porcionum possessionariarum in possessionibus Halmi varalya, Turch, Babon, Pasith et Castri Babon vocatarum ac cuiusdam vinee in teritorio montis dicte Babon habitarum vicinis et commetaneis earundem in ibi legitime conuocatis et presentibus accedendo ac easdem legitime recaptiuando sibi per predictos reginalem et ipsius Conuentus homines Jure ei incumbenti perpetuo possidendas statuifacere voluisset, Michael filius Chepani famulus et procurator dicti Johannis fily Thome in persona eiusdem domini sui ipsos a statucione prefatarum porcionum possessionariarum et vinee eidem Johanni facienda prohibuisset, ob quam prohibicionem ipsi reginalis et annotati Conuentus homines eundem Johannem filium Thome contra predictum Johannem filium philippi die et loco in eisdem addictas octauas festi beati Michaelis archangeli reginalem in presenciam citauissent, Quibusquidem litteris exhibitis prefatus procurator dicti Johannis fili Philippi racionem premisse contradictorie inhibicionis assignari postulasset per Johannem filium Thome supradictum, quo percepto prefatus Johannes filius Thome personaliter ad ipsius Comitis Nicolai veniendo presenciam respondisset eomodo, quod tempore statucionis premissarum porcionum possessionariarum pro eo in sui persona prohibicio facta extitisset prenotata, quia eedem porciones possessionarie et vinee sibi vigore Instrumentali pertinerent que Instrumenta non adtunc sed intermino vlteriori per ipsum Comitem Nicolaum sibi dando coram eodem exhibere promptus esset et paratus, quibus perceptis idem Comes Nicolaus vnacum regni nobilibus secum ad Judicantibus Judicando commisisset eomodo, quod Idem Johannes filius Thome vniuersa sua litteralia Instrumenta sique haberet in premissis confecta in octauis festi Epiphaniarum domini tunc venturis coram ipso exhibere teneretur quibus visis Judicium et Justiciam facere valeret inter partes in premissis a quibusquidem octauis festi Epiphaniarum domini dum ipsa Instrumentalis exhibicio partes inter easdem : secundum continenciam litterarum eiusdem Comitis Nicolai prorogatoriarum ad octauas diei medy xlme in anno proxime transacto preteritas, Et abhinc ad octauas festi natiuitatis beati Johanis baptiste inmediate tunc sequenter ex eo quia prefatus Johannes filius Thome ipso (sic) adtunc facere non posse retulisset, sed eandem cum Judicio trium marcarum per ipsum deponendo prorogari postulasset, ab eisdemque octauis sancti Johannis eadem similiter pro eo quia prefatus Johannes filius Thome eandem cum altero Judicio trium marcarum deponendo eodem priori Judicio trium marcarum in dupplum accrescente ad octauas festi Epiphaniarum domini proxime preteritas semper Juxta continencias litterarum ipsius Comitis Nicolai dilatorie prorogata deuenisset Tandem ipsis octauis instantibus Nicolaus filius Thome de lazar pro ipso Johanne filio philippi cum procuratoriis litteris prescripti Conuentus vacante honore Judicatus Curie regie ad presenciam eiusdem domine regine veniendo et premissas porciones possessionarias per ipsum Johannem recaptiuatas prout scilicet et in quantum apud manus eiusdem Johannis fily Thome habe-

rentur videlicet alibi rectas quartas partes et alias medietates earundem Jure hereditario eidem pertinere debere et olym indiuisione suis predecessoribus deuentas fuisse referens premissa per annotatum Johannem filium Thome exhibere assumpta Instrumenta exhiberi postulasset per eundem coram domina nostra regina antedicta Quo audito prefatus Johannes filius Thome in presenciam eiusdem domine regine personaliter adherendo obiecisset eomodo, quod licet ipse in facto premissarum porcionum possessionariarum per ipsum Johannem filium Philippi ab ipso recaptiuatarum Instrumenta habere allegando vt premittitur eadem vicibus iteratis exhibere assumpserit tamen eadem adtunc vel in futurum exhibere non valet ex eo quia Jobagiones et Olachy magistri Johannis fily Symonis condam bani in districtu Megyes conmorantes vnacum alys bonis suis vniuersa sua litteralia Instrumenta in facto quarumlibet possessionariarum suarum porcionum ac Jurium confecta aufferentes asportassent, et licet ibidem exhibicione litterarum domini Nicolai de Gara regni Hungarie palatini affirmatoriarum duodecimo die Congregacionis sue generalis vniuersitati nobilium Zathmariensis et de vgacha Comitatuum feria secunda proxima ante festum beati Michaelis archangeli prope villam Chenger celebrate in anno domini Millesimo cccmo lxxxmo primo confectarum coram dicta domina nostra regina quodammodo declarauit. Tamen quia prefatus Johannes filius Thome in tercia reuolucione annuali post tempus emanacionis ipsarum litterarum affirmatoriarum in presencia ipsius Comitis Nicolai in facto ipsarum porcionum possessionariarum se Instrumenta habere allegando eadem primo sine Judiciali grauamine et tandem binis vicibus Judiciorum Oneribus medio tempore varys prorogacionibus interuenientibus in presenciam dicti Comitis Nicolai exhibere assumpsisse et tandem eodem comite Nicolao de ipso honore alienato (sic) in presencia antedicte domine nostre regine ad legitimas suas requisiciones se nec tunc nec in futurum producere posse retulisset sed ad rehabicionem et produccionem eorundem simplici verbo vlteriorem terminum adicta domina regina postulando queritasset, premissaque Instrumentalis exhibicio preuia racione eorundem eadem Instrumenta post ablacionem et perpetracionem premissorum se habere allegando producere assumpsisset vlterius de Jure prorogacio non debere visus (sic) fuisset Consuetudinaria vero lege regni antiqua sancciente quicunque in facto aliquorum Jurium possessionariorum per quempiam recaptiuatorum et aquisitorum contradiccionem fecerit et idem ad reddendam ipsorum inhibicionis racionem in presenciam Judicis eorum ordinary Citati Infigura Judiciaria in facto eorundem Instrumenta habere allegando eadem primo sine Judiciali onere et tandem binis vicibus Judiciorum grauaminibus exhibere assumpserint et ipsa exhibere non valuerint uel non curauerint amplius tales huiusmodi Jurium possessionariorum statucioni contradictores non vallerent (sic) obuiare sed hys priuari deberent et spoliari requisitoresque eorundem Jurium contradiccione ipsorum inhibitorum et aliorum quorumlibet non obstante in dominium earundem statui debent, atque introduci. . . . . Datum in vissegrad sedecimo die octauarum diei Medy xlme predictarum Anno domini Millesimo Trecentesimo Octuagesimo Quinto supradicto.

Codex dipl. comitum Zichy. IV. pag. 299—302.

CCXXXII.

1385. Papa Grigorie IX. scrie cavalerilorŭ cruciferi din Ungaria, că Turcii, inimicii numelui creştinŭ, aŭ ocupatŭ şi aŭ distrusŭ aprópe cu totulŭ imperiulŭ Romaniei, ér' acum atacă imperiulŭ Bulgariei, regatulŭ Serbiei, şi chiar Constantinopolulŭ este aprópe căḑutŭ în mânile lorŭ, şi-i invită se trimită o mie de fraţi în ţinutulŭ Romaniei, ca se lupte în contra Turcilorŭ. 1385.

Gregorius etc. Hospitalariis Hungariae ac Dalmatiae. — Ingentissima damna, aliaque mala animarum et Corporum, non absque flebili memoratu fidelium recitanda, quae venerunt propter Christianorum negligentiam, in gravissimum dispendium fidei Christianae commissam, piget et pudet recolere; sed id cogit vrgens necessitas, vt ostensis negligentiae culpis et infelicissimis euentibus subsecutis, ex eis ipsae culpae horreantur detestabilius, et promtioribus animis possibilis emendatio praebeatur, et si quidem notissimum, quod olim etiam de multorum memoria impy Turchi, persecutores nominis Christiani, non inuenta resistentia sufficienti fidelium, post dissipationem multarum, quae fertiles erant et inhabitate per populos Christianos, inuaserunt et occuparunt et destruxerunt ferme totum gloriosum Imperium Romaniae, et sibi tributarium effecerunt abductis ab inde in seruitutem miserrimam infinitis personis, vtriusque sexus, quas ad terras suas abducere voluerunt, iamque Imperium Bulgariae et regnum Seruiae aliasque partes dictorum Christianorum crudeliter impetere asseruntur, Ciuitas quoque gloriosa Constantinopolitana et eius Imperator illustris, adeo sunt arctati a Turchis eisdem, quod non solum eis tributarii facti sunt, sed fere in eorum manibus consistunt, nisi ipsis per auxilium fidelium occidentalium celeriter succurratur, regnumque Armeniae minoris, vtique Christianum, positum inter Saracenos et Turcos eosdem, iam longis temporibus auxilium fidelium Occidentalium etiam minimum non praesensit, propter quod paulatim et quasi totaliter in manus decidit impiorum. Praemissis igitur et nonnullis aliis, vtilibus et necessariis causis circa istam materiam, quae consultius subticemus, matura deliberatione digestis, ad laudem Dei, defensionem et dilatationem dictae fidei, gloriam et honorem Romanae Ecclesiae, animarum vestrarum salutem, et religionis vestrae reformationem aut augmentum in spiritualibus, et temporalibus, dante Domino prouenturum, auctoritate Apostolica duximus ordinandum, vt quingenti fratres milites dicti hospitalis et totidem eorum scutiferi tempore veris anni Natiuitatis Domini millesimi tercentesimi octuagesimi quinti ad partes Romaniae praefatas debeant transfretare, in eisdem partibus ad dictae sedis beneplacitum permansuri, et gesturi bellum contra Turcos, prout per dilectos filios Magistrum et Conuentum Rhodi dicti hospitalis, et alios Praesidentes et Consiliarios ad hoc deputandos pro tempore prouide disponetur etc. Datum Auin. VI. Idibus Decembris. Anno V.

Fejér, X. 8. 183.

CCXXXIII.

1385. 1385. Ladislaŭ, voivodulŭ Transilvaniei, declară nevinovatŭ pe Martinŭ, judeţulŭ Sibiului, care ucisese în drumŭ pe unŭ *românŭ*.

Nos Ladislaus, Wayuoda Transyluanus et Comes de Zonuk, memoriae commendantes significamus, quibus expedit, vniuersis: Cum nuperrime infra festum Epiphaniarum Domini proxime praeteritum, quidam Walachus, per Martinum iudicem et suos homines, in via more latrocinii stans fuerit interemptus; hoc testando profitemur, quod idem in suorum scelerum malicia per praedictos extitit interemptus, in quo facto interemptionis ipsum Martinum, et suos homines, atque socios ratione mortis prefati Walachi interempti, eosdem reddimus quietos et expeditos harum nostrarum testimonio litterarum mediante. Datum in Dewa, feria quinta proxima post festum Epiphaniarum Dom. Anno M. CCC. octuagesimo quinto.

Fejér, X. 1. 260. Autografulŭ în archiva din Sibiiŭ.

CCXXXIV.

1386. 1386. Cetăţenii din Sibiŭ se plângŭ la Maria, regina Ungariei, că *o cétă numerósă de iobagi* aŭ atacatŭ în mijloculŭ drumului pe mai mulţi comercianţi din Sibiŭ, şi le aŭ luatŭ tóte mărfurile.

Maria, Dei gratia, Regina Hungariae, Dalmatiae, ac Croac. etc. Fidelibus suis vniuersis, Praelatis, Baronibus, Nobilibus, et Iudicibus Nobilium, item ciuitatibus et liberis villis, ipsarumque rectoribus, Iudicibus villicis, quibus praesentes ostendentur, vbilibet, intra ambitum regni nostri Hungariae existentibus, salutem et gratiam. Vniuersitas nostrorum fidelium ciuium de Cybinio nobis exposuit graui cum querela: quomodo nonnulli malefactores ac homines maligni, videlicet Alexius Syppus, Capitaneus et ductor, Iuga de Capella, gener Beles, Stanislov de Capella, Iohannis, dicti Chonka, filii, et filius Kynda, de Hunch, filius Hermanni de Hunch, Petrus de Capella, frater Russ, Stephanus cum fratre suo de Suplya, Gregus et Iohannes dicti Phagyes, de Bulch, fily Marci de Varadia Iobbagyones Pauli et Nicolai, filiorum Lochk, Todor de Susdya, Iobbagyones Stephani Vayuodae (post hos adhuc circiter septemdecim plerique Iobbagiones Nobilium recensentur) cum maxima comitiua, quorum nomina sunt ipsis ignota, complures ciues et mercatores de dicta Cibinio, nostros fideles, cum rebus ipsorum mercimonialibus procedentes, pridem hostiliter inuadendo, omnibus eorumdem ciuium et Mercatorum rebus et mercantiis, imo maxime copiosis ad valorem magnae pecuniae se extendentibus,

latrocinaliter depraedassent, nonnullos grauiter vulnerando, reliquos diris verberibus, plagis affligendo, aliquos etiam miserabili nece interimendo: propter quod factum non solum predicti depraedati, verum etiam vniuersi ciues Cibinienses grauia damna paterentur: quod nobis displicet vltra modum, neque talia facinora sunt absque correctione debita dissimulanda, ne alii exemplati ad maiora animentur: quare mandamus vestrae fidelitati firmo regio sub edicto, quatenus vbicunque dicti damnificati, aut nomine ipsorum Ciues Cibinienses eosdem malefactores et praedones in vestris possessionibus, comitatibus, et honoribus ac vestri in medio, seu in ipsorum propriis mansionibus reperire poterint, et dum ad faciendam iustitiam inuocati fueritis, mox et sine dilatione promti sitis ad inquirendum tales malefactores, et de personis et rebus eorundem malefactorum, regni consuetudine requirente, iustitiam ipsis faciatis euidentem. Praecipimus etiam uniuersis Nobilibus, ac alterius cuiusuis condicionis hominibus, sub quorum ditione tales malefactores existerent, seu reperti fuerint, vt ipsos non teneant a facie iuris, sed potius eosdem dent ad iudicandum. Et aliud non facturi gratiae nostrae sub obtentu. Alioquin vobismet, de talibus omnibus possemus imputare. Datum in Strigonio, die Dominico proximo post festum sanctae Margarethae Virginis et Martyris. Anno Domini M.CCC.LXXXVI.

Fejér, X. 1. 290. Din manuscrisele lui Dan. Cornides, Tom. II. pag. 124.

CCXXXV.

1387. *Petru, voivodulŭ Moldovei,* prestézĕ omagiulŭ de fidelitate lui Vladislaŭ, regelui Poloniei, şi Hedvigei soţiei sale, şi declară totŭ-o-dată, că supune regatului polonŭ întregŭ poporulŭ şi ţéra Moldovei dimpreună cu fortăreţele şi domeniele saĕ; de asemenea promite a da ajutoriŭ regatului polonŭ în ori-ce necesitate. 1387.

(I)n [1] nomine domini amen. Ad perpetue rei memoriam. Petrus Woyeuoda Muldauiensis harum noticiam habituris significamus quibus expedit uniuersis, Quod dum in Lemburga tempore date presencium cum serenissimo principe domino Wladislao Rege Polonie Litwanieque Principe supremo et herede Russie etc. fuimus constituti, non coacti nec conpulsi, sed ex certa sciencia et ultronea voluntate Boyaronum nostrorum fidelium communicato consilio ymmo

1) La anul 1758 *Dogiel* publicase în *Codex diplomaticus Regni Poloniae,* Tom. I. Partea 2., numai unŭ simplu estrasŭ din documentulŭ acesta, după registrele archivei din Cracovia. Dar chiar şi numai estrasulŭ acesta era suficientŭ, se descepte o mulţime de suspiciuni înaintea istoricilorŭ, cari s'aŭ ocupatŭ cu vechile relaţiuni internaţionale ale Moldovei cu Polonia. Anume *Engel,* distinsulŭ istoricŭ alŭ Ungariei, considerŭ întregŭ documentulŭ acesta, — precum şi scrisórea Boerilorŭ Moldoveni, pe care noi o publicămŭ mai la vale, — ca nisce simple mijlŏce fraudulóse politice întrebuinţate din partea Hedvigei, a reginei Poloniei, şi a episcopilorŭ catolici din Siretŭ, cari în timpulŭ acesta se aflaŭ sub influenţa Poloniei. Anume dênsulŭ scrie următórele: «Diesen Peter hat die *listige* Königin von Pohlen Hedwig schon 1387. zu ihrer Parthey gezogen, und wider den König Sigmund von Ungern gestimmt. Schon 1384. bestellte man Pohln. Seits, um die Verbindungen mit der Moldau zu erneuern, einen Minoriten, Nicolaus, zum *Bischof von Sereth.* Unterm 20 Aug. 1387. schwor er einen Eid der

specialiter accedente, memorato domino Regi necnon preclare principi domine Heduigi Regine consorti sue carissime ipsorumque legittimis succesoribus ac corone Regni Polonie fidelitatis omagium prestitimus tenore presencium et prestamus subiac[e]ntes nos, gentem atque terram nostram Valachie castra ceteraque dominia sibi et consorti sue necnon ipsorum legittimis successoribus ac Corone Regni Polonie omagialiter perpetuis temporibus duraturis, promittimus insuper et spondemus prefatis principibus dominis Wladislao Regi Polonie et Heduigi Regine consorti sue . . . eorum successoribus ac corone Regni Polonie fidelia cum tota gente nostra prestare obsequia necessitate qualicumque ingruente, inviolabiliterque et irrefragabiliter in omnibus fidelitatem seruare omnimodam atque puram. Ipsorumque et eorum successorum legittimorum ac corone Regni Polonie, ex nunc et in ewum nos verum et legittimum omagialem presentibus confitentes, super quibus omnibus premissis in testimonium perpetue firmitatis corporale prestitimus sacramentum, iuxta ritum et consuetudinem orientalis Ecclesie lignum vite in manibus domini Cypriani metropolitani Kyouiensis ore proprio osculantes. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum in Lemburga in vigilia translacionis beati Stanislai martiris atque Pontificis. Anno domini Millesimo trecentesimo octuagesimo septimo.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei române.—S'a publicată cu mai multe erori la Устрялов, Матеріалы для исторіи взаимныхъ отношеній Россіи, Польши, Молдавіи, Валахіи и Турціи въ XIV—XVI вв. Москва. 1887. pag. 1. — În estrasŭ la Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 597.

Treue gegen Wladislaus, die Königin, und gegen das Pohln. Reich nach Sitte der Oriental. Kirche in die Hände der Kijewer Patriarchen Cyprianus. Einen gleichen Eid leisteten die Bojaren. Im J. 1388. erscheint ein Dominikaner, Stephanus Ruteni, als kathol. Bischof von Sereth; welches allemal ein Zeichen des Pohln. Einflusses war». (Geschichte der Moldau. pag. 110.)

De altă parte renumitulŭ *Şincai* vorbindŭ în Chronica sa la a. 1387 despre acestŭ tractatŭ alŭ lui Petru voivodulŭ cu Vladislau, regele Poloniei, se esprimă în modulŭ următorŭ despre valórea sa istorică: «Mie mi ar plăcé, ţicé dênsulŭ, a vedé chrisóvele, ale cărora regestruri le aduce Dogiel, în originalŭ, pentru că nu credŭ eŭ se se fie supusŭ Petru II. Muşatŭ pre sine Polonilorŭ, precum nici următorii lui, se au supusŭ vre-o datŭ, fără numai câtŭ aŭ făcutŭ mai adese ori *alianţă cu Polonii*, cum voiŭ aréta la anii viitori. Iară alianţa nu e supunere: aşa dară se dovedesce, că Polonii numai din fală deşértă amestecă alianţa cu supunerea, precum dintru aceeaşi fală amestecă şi titulii Domnilorŭ Românesci cu Palatinii lorŭ; pentru că de voiŭ întreba eu avut'aŭ vre unŭ Palatinŭ Leşescŭ atâta putére, câtŭ a avutŭ macarŭ care vodă din Moldova saŭ din Valachia, ce-mi vorŭ respunde? ci despre întrebarea acésta voiŭ cuvênta aiurilea mai multe.»

Totŭ asemenea se esprimă distinsulŭ filologŭ şi istoricŭ românŭ *A. Treb. Laurianŭ*. Dêpsulŭ credc, că documentele *omagiale* ale Moldovei faţă de Poloni, în forma, în care se presintă ele, sunt numai nisce simple «*plăsmuiri favoritóre pentru Poloni*», de ore-ce Domnii Moldovei aŭ avutŭ numai legăminte de pace şi de resboiŭ cu Polonii, însă nici o-dată nu le-aŭ fostŭ vasali. (Magazinŭ ist. I. pag. 328.) — În fine, noi vomŭ adauge aici şi părerea istoricului românŭ de la începutulŭ secolului trecutŭ, a Principelui *Dimitrie Cantemirŭ*, despre vechile tractate ale Moldovei cu Polonia. «Unii istorici Poloni, ţice dênsulŭ, aŭ începutŭ se afirme, că Moldova ar fi fostŭ tributară Poloniei. Dar acéstă supositiune e cu totulŭ falsă, căci tótă lumea scie, că Moldova înainte de a se supune Turcilorŭ, a fostŭ simplu numai *aliată* cu Polonia, după cum acésta o atestă şi episcopulŭ Piaceţiu din Premislŭ. Iar după ce a începutŭ a da tributŭ Turcilorŭ, nici prin minte nu le mai trecea Polonilorŭ, ca se mai supună Moldova». (quae res aliquibus Polonorum historicis occasionem dedit, ut Moldaviam Poloniae tributariam fuisse praedicarent. Constat enim inter omnes, ipsiusque episcopi Premisliensis Piasecii testimonio . . . . Moldaviam, antequam Turcis se subjiceret Poloniae *sociam* extitisse; posteaquam vero Turcis tributum pendere coepit, neque cogitatum a Polonis de Moldavia ad subjectionem compellenda fuisse». Descriptio Moldaviae. P. II. c. XVI.) — Atâtŭ despre valórea critică, ce potŭ se o aibă în istoriă aceste dóue documente. Originalele, cari se află în Moscva, noi nu le am pututŭ vedé. În totŭ casulŭ însă ele românŭ fórte suspecte.

CCXXXVI.

1387. *Consiliarii lui Petru, voivodulŭ Moldovei,* adeverescŭ, că Petru Voivodulŭ, după svatulŭ şi voinţa lorŭ a depusŭ omagiulŭ de fidelitate lui Vladislaŭ, regelui Poloniei, şi reginei Hedviga, sociei sale; şi promitŭ a da ajutoriŭ regatului polonŭ în ori-ce necesitate. 1387.

Dzula[1]) Capitaneus, Burla, Draguy marscalcus, Stanczel, Stanislaus, supremi consiliarij magnifici domini Petri Woyeuode Muldauiensis significamus quibus expedit uniuersis, tenore praesentium publice profitentes, Quod dum in Lemburga tempore date praesencium cum Serenissimo principe domino Wladislao rege Polonie, Litwanieque principe supremo et herede Russie memoratus dominus Petrus Woyeuoda Muldauiensis constitutus extitisset consilio nostro ymmo consensu et voluntate omnimoda accedente, prefato domino Wladislao regi et preclare principi domine Heduigi Regine consorti sue carissime necnon ipsorum legitimis successoribus ac Corone Regni Polonie fidelitatis omagium prestitit atque fecit, subiciens se omagialiter, gentem et terram suam Valachie castra ceteraque dominia memoratis principibus Domino Regi et Regine ipsorumque successoribus legittimis ac Corone Regni Polonie perpetuis temporibus duraturis, promittensque cum tota sua gente, et nos cum nostris posteris nostro nomine et aliorum omnium Terrigenarum Terre Valachie qui in nos ad id ipsum faciendum autoritatem omnimodam transtulerunt promittimus et spondemus preclarissimis principibus dominis sepedictis et eorum successoribus legittimis ac Corone Regni Polonie fidelia prestare obsequia necessitate qualicumque ingruente inviolabiliterque et irrefragabiliter fidelitatem seruare omnimodam atque puram, super quibus omnibus premissis dictus dominus Petrus et nos cum eo in testimonium perpetuae firmitatis corporale prestitimus sacramentum, atque iuxta ritum ac consuetudinem orientalis ecclesie lignumque vite in manibus domini Cypriani metropolitani Kyouiensis sepedictus dominus Petrus ore proprio tetigit osculando. Harum quibus sigilla nostra appensa sunt (testimo)nio literarum. Actum (et) Datum in Lemburga in vi(gili)a translacionis beati Sta(nisla)i martiris atque pontificis. A(n)no Domini millesimo (ter)centesimo octuagesimo (sep)timo.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copiă fotografică în colecţiunile Academiei Române. — S'a publicatŭ cu mai multe erori la Ульяницкій, Матеріалы, pag. 2. — În estrasŭ la Dogiel, I, 2. pag. 597.

1) Veḑi nota la documentulŭ precedentŭ.

CCXXXVII.

1387 1387. Sigismundŭ, regele Ungariei conferesce *familiei Carolŭ (Károlyi)* dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe moşiile sale din comitatulŭ Satmarului.

Nos Sigismundus dei gracia marchio Brandemburgensis et sacri romani impery archicamerarius necnon regni Hungarie dominus capitaneus et antecessor memorie commendamus, quod ad instanciam et supplicacionem baronum et nobilium regni Hungarie, inspectisque fidelibus servicys nobilium virorum Ladislai et Andree filiorum Merhardi de Karol de comitatu Zathamariensi in presenti nostro exercitu nobis exhibitis et in futurum magis exhibendis, volentes igitur ipsis et eorum heredibus aliquali subvenire remuneracione, hancque graciam et dileccionem eisdem faciendo ut ipsi et eorum successores successorumque suorum posteritates hac nostra gracia eisdem donata valeant congratulari, quod ubicunque et in quibuslibet possessionibus et possessionum ipsarum tenutis malefactores scilicet fures latrones incendiarios incantatores vel incantatrices sculptores falsarum monetarum seu falsorum sigillorum rescire vel retinere possent, propria ipsorum potencia et auctoritate mediante ipsis talibus malefactoribus aculeum et patibulum elevandi iuxta regni consvetudinem ab antiquo approbatam unicuique iuxta eorumdem demerita suspendendi decollandi cremandi et alia quevis tormenta faciendi liberam habeant facultatem, contradiccione quorumlibet comitum vicecomitum et iudicum nobilium cuiuslibet comitatus non obstante; preterea nullus unquam comitum ipsos Ladislaum et Andream cum suis ad eosdem pertinentibus adiudicare vel citare querela pro qualibet presumat et possit molestare, nisi factis specialiter perpetratis in regno Hungarie constitutis, si quis autem querelancium contra et adversus eosdem Ladislaum et Andrem aut eorumdem successores factis in aliquibus agere voluerit, extunc nullus alias nisi in curia regali cui tunc temporis ad hoc specialiter fuerit deputatum, facto pro quolibet et querela demptis et exceptis dumtaxat casibus ecclesiasticis, presumat atque possit iudicare; presentes autem postquam nobis in specie fuerint reportate in nostrum privilegium redigi faciemus uberiorem ad cautelam. Datum in Dombro, in festo Purificacionis beate Marie virginis gloriose, anno domini M^{mo} ccc^{mo} octuagesimo septimo.

Codex dipl. Comitum Károlyi de Nagy-Károly. Budapest. 1882. I. pag. 420—421. — În traducţiune ungurésca la Szirmay, Szathmár Várm. II. pag. 10—11., şi la Fejér X. 1. pag. 370.

CCXXXVIII.

1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Ionŭ Românulŭ* dóue moşii în comitatulŭ Maramureşului, ca recompensă pentru serviciele sale militari. În documentŭ se face amintire de *voivoḑii români Balcŭ şi Dragŭ*, cu demnitatea de *Comiţi ai Săcuilorŭ.* 1387.

Nos Sigismundus, Dei gracia, Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchioque Brandeburg. etc. memorie commendantes tenore presentium significamus, quibus expedit vniuersis: Quod nos prout Regia circumspectio nostram ammonet et inducit Maiestatem, vt vniuscuiusque fidelis nobis obsequentium merita animo metiamur pietatis, et his, quos opera sue virtutis regali remuneratione dignos efficiunt, grata debemus impendere premia meritorum. Attendentes itaque puram fidelitatem, et sinceram constantiam Nobilis viri Iwan Olachi, fily Dragumery, filii scilicet sororis vterine Magnificorum Virorum Balk et Drag Wayuode, inter ceteros honores Comitum Siculorum, fidelium nostrorum, quam ipse ad nos et ad sacrum nostrum diadema habuit, et habere dinoscitur de presenti, singulariter pensantes fidelia obsequia, et laude digna seruitiorum merita, quibus ipse in cunctis nostris et Regni nostri negotys et varys expeditionibus prosperis videlicet et aduersis, sudorosos labores, et grauia onera expensarum supportando, nostre studuit complacere Maiestati; quasdam duas possessiones nostras Isaa, nec non Alsó Vapsa nuncupatas inpertinentiis castri nostri Huszt, et in Comitatu Marmorosiensi existentes, eximentes easdem et sequestrantes a proprietate dicti castri nostri cum omnibus earum vtilitatibus et pertinentys vniuersis, terris scilicet cultis et incultis, aquis aquarumque decursibus, molendinis, pratis, vinetis, et alys quibuslibet utilitatum integritatibus, sub suis veris metis et antiquis, quibus eedem hucusque nomine Regio rite possesse erant, et gubernate, tum ratione seruitiorum praemissorum, tum etiam pro morte quondam prefati Dragomer Patris et Thatamir fratris vterini ipsius Iwan, cui videlicet Dragomer sub Bodonio, et Thatamir sub Belcz infelicibus exercitibus et expeditionibus olim Serenissimi Principis Domini Ludouici, Regis Hungarie, Patris nostri carissimi, indelende memorie, contra emulos Sacre Corone viriliter bellando, vitam eorum temporalem subire non formidarunt, prefato Iwan, filio dicti Dragomer, et per eum suis heredibus, heredumque successoribus, de beneplacita voluntate Serenissime Principis, Domine Marie Regine, conthoralis nostre perchare, Prelatorumque et Baronum nostrorum deliberatione, et consilio prematuris, de manibus nostris Regiis, et ex certa nostra scientia, noue nostre titulo donationis, et omni eo iure, quo nostre incumbunt collationi, dedimus, donauimus, imo damus, donamus, et conferimus in his scriptis perpetuo et irreuocabiliter possidendas, tenendas et gubernandas, saluo tamen iure alieno. Presentes etiam, dum nobis in specie fuerint allate, in formam nostri priuilegy redigi faciemus. Datum Budae, in festo beate Catherine Virginis, et Martyris. Anno Domini M. CCC. LXXX. VII.

Fejér, X. 1. 371. După manuscrisele lui Dan. Cornides, Tom. I. pag. 255 seqq.

CCXXXIX.

1387. 1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Bogdanŭ Românulŭ* şi fiilorŭ sĕi chineziatulŭ comunei Mĕrulŭ din Bănatŭ, dreptŭ recompensă pentru serviciele militari, ce i le-a prestatŭ la diferite ocasiuni.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Ac Marchio Brandenburgensis etc. Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, Quod nos pro fidelitatibus et fidelibus servicys Bogdan Olahi fily Stephani de Mothnuk, per ipsum nostre Maiestati possetenus diligenter locis et temporibus opportunis impensis, quandam possessionem nostram sub ipsius keneziatu seu officiolatu hactenus habitam, Almafa vocatam, Juxta fluuium Biztra appellatam in districtu de Temeskuz sitam, Annotato Bogdan Olacho, et per eum Stephano, Dyonisio, Ladislao, Nicolao et Juniori Ladislao filys eiusdem Bogdan fidelibus nostris, paternis premissis et Ipsorum fidelibus obsequys, quibus nobis ydem solerter studuerunt conplacere, requirentibus, simulcum vniuersis suis vtilitatibus scilicet terris cultis et incultis montuosis et planis, Siluestribus et Campestribus, pratis virgultis, Siluis Nemoribus, Alpibus, Aquis et Amne decursibus, ceterisque cunctis commoditatibus et pertinencys sub eiusdem prisscis et pristinis verarum metarum terminis, noue donacionis nostre titulo, Auctoritate regali nobis incumbenti, dedimus, donauimus et contulimus, ymo damus donamus et pleno Jure conferimus, per ipsos eorumque heredes ac heredum ipsorum soboles, et cunctos superstites perpetuo et irrevocabiliter possidendam tenendam pariter et habendam presencium patrocinio mediante, Sine Juris duntaxat proprietate alyeni, Presentes tandem nobis allatas priuilegialiter emanari pro eisdem faciemus. Datum Bude tercio die festi Penthecostes Anno domini Millessimo CCC-mo Octuagesimo septimo.

Pesty, A Szörényi Bánság III. 9. Din transumptulŭ Capitulului din Alba Iulia din a. 1391 în archiva familiei Macskási. Transcrisŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ şi în privilegiulŭ regelui Sigismundŭ din a. 1406.

CCXL.

1387. 1387. Stefanŭ, banulŭ Severinului, conferesce *Chinezului din Michadie, lui Petru Deşŭ*, satulŭ regescŭ numitŭ Valca, cu aceleaşi drepturi şi condiţiuni, cu cari stăpâniaŭ şi alţi chinezi satele lorŭ.

Nos Stephanus de Iochonch Banus Zeuerinensis et inter ceteros honores Comes Themesiensis, Memorie commendamus per presentes, Quod nos consideratis laude dignis meritis fidelium seruiciorum Petri fily dees Kenezy

districtuum Castri regalis Michald vocati Halmag Cristofori et Michaelis fratrum suorum vterinorum, quibus ydem regie maiestati et per consequens predecessoribus nostris videlicet Banis dicti nostri banatus ac nobis a multis temporibus iam elapsis signanter vero tempore pristine guerre, dum pro liberacione domine marie regie (sic) laborabamus, se multis casibus fortuitis rebus et personis eorum non parcendo submittendo exhibere curauerunt in (re)compensacionem eorundem seruiciorum ipsorum, vt eciam inantea ad ipsa seruicia eo magis animentur, quamdam villam regalem patak vocatam in districtu prescripti Castri Mihald habitam, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys quibuslibet, prelibato petro et fratribus suis supradictis, ac eorum heredibus heredumque ipsorum successoribus, duximus concedendam sicut modo incumbit officio sub infrascriptis condicionibus et solucionibus, vtendam et tenendam, videlicet quod in festo beati Michaelis archangeli singulis annis, de qualibet sessione singulos tres grossos et in festo beati Georgy martiris, quinquagesimam castellanis prescripti castri Mihald pro (tempore) constitutis soluere teneatur prout de alys liberis villis ipsorum Kenezialibus soluere sunt consueti, In cuius rei testimonium presentes litteras nostras sub impressione sigilli nostri quo vtimur, consignatas duximus annuendas, datum in Jeneo secundo die festi beati Alexy confessoris, anno domini Mmo CCCmo octuagesimo septimo.

Pesty, A-Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 51. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Capitulului din Alba Iulia, transferatŭ astăḑi în archivele Statului din Buda. — Transilvania, 1872. pag. 115.— În estrasŭ la Fejér, X. 1. 747.

CCXLI.

1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetăţenilorŭ şi Saşilorŭ din oraşulŭ Sebeşŭ* în Transilvania privilegiulŭ, se pótă încungiura şi fortifica oraşulŭ cu muri, ca să fie apĕraţi de atacurile şi pagubele făcătorilorŭ de rele. 1387.

Nos Sigismundus Dei gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, et Marchio Brandenburgensis etc. memoriae commendamus praesentibus, quod nos desolationi, et anxietati Civitatis nostrae Sebes nuncupatae in partibus Transilvaniae existentis, nec non fidelium Civium, hospitum, et saxonum nostrorum, in eadem nunc residentium, et superveniendorum, quas per insolentias, et insultus nonullorum malefactorum, et alterius status hominum ..... ut eis significantibus accepimus, multiplicatorum, et existentium passi sunt, et pati possunt in futurum. Regia benignitate compatientes potissime ad evitanda, et repellenda nocumenta hujusmodi, quo iidem malefactores eis impendere possent, praesertim ut dicti fideles Cives, hospites et Saxones nostri sicut numero, sic et fidelitate augeantur, nobisque exinde usus proveniant uberiores, ad ipsorum humilem, et devotam supplicationis instantiam, per fidelem nostrum

providum virum Andream dictum de Cassa juratum concivem ipsorum nobis porrectis, eisdem ex certa scientia, et mera nostra Regia potestate annuimus, et concessimus gratiose, ut dicti fideles Cives et Saxones nostri praedictam civitatem nostram Muro circumdandi muniendi et fortificandi tutam liberam et absolutam habeant facultatem, prout fundamentum ejusdem dicitur jam fore inceptum. Et ut praefati Cives nostri plenariae munitioni, fortificationi, et circumvallationi dictae civitatis nostrae eo ferventius, fidelius, et diligentius animentur, et insistant, volentes eosdem aliquo Regio remunerationis antidoto participare, annuentes similiter ad eorum supplicationem duximus sanciendum, ut a modo deinceps in eam nullus omnino hominum vina extranea infra festum B. Jacobi Apostoli annis singulis, consequenter post se se affuturis emergendis, ad ipsam Civitatem nostram Sebes venditionis causa importare valeat, nec in ea deponere presummat modo aliquali, sed duntaxat vina in territorio ejusdem civitatis procreata, et producenda in ea infra prefixum tempus semper propinentur, et vendantur, salvo quod iidem Cives praefatam Civitatem nostram, ut nobis assumserunt, Muro stabilire et decorare sint adstricti. Elapsis autem dictis festivitatibus B. Jacobi Apostoli, quivis hominum sua vina venalia importare, et in ipsam locare valeat ac possit, harum nostrarum testimonio literarum; — quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis fuerint reportatae. Datum Budae in festo B. Clementis Papae a. D. 1387.

In confirmationalibus anni 1388. Supersunt in Archivo Sabaesiensi.

Copia Confirmationalium exstat in Arch. Gubern. sub Nr. 2369. 1788.

Transilvania, 1872. pag. 127. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CCXLII.

1387. 1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui Ladislaŭ, banulŭ Severinului, castrulŭ Zalanţŭ din Ungaria, dreptŭ recompensă pentru meritele sale, fiindŭ că supusese pe *Românii*, cari se resculase în districtulŭ Bârsău.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Crouacie etc. ac Marchio Brandemburgensis etc. Cunctis christicolis presens carmen cernentibus, quibus incumbit, pandimus in hys scriptis, Quod nos perspicua Regalis sagacitatis contemplacione, cui exsuscepti Regiminis interest officio, cunctorum fidelium suorum Subditorum, actus strennuos et gesta virtuosa, equa bria, et condigno libramine premetire, ac ipsis sinum dileccionis meritis eorum suadentibus pandere, eosque remuneracionis Regie, brauio incumbenti premiare, viri magnifici domini Ladizlai, fily condam magistri Stephani de Lossonch, Bani Zeuriniensis, fidelis nostri dilecti, virtuosa sinceritate, et ingentis Milicie valitudine eminenti, limpide prepollentis, eximys preclaris fidelitatibus, et mul-

tipharys laudedignis obsequys, ac fidelium seruiciorum innumeris laudis preconio attollendis meritis, et sinceris vberimis virtuosis conplancencys, per que ipse, a Juuentutis sue gadibus (sic), vsque inminentem ipsius etatem adultam, temporibus inpacatis, et tranquillis Inclitorum felicis memorie principum, primarie domini Lodouici Regis, diucius Sceptra Regiminis dicti Regni Hungarie, condigno moderamine gubernantis, Patris et tandem Illustrium Dominarum, Elyzabeth, Matris, vsque felix exterminium vite eorundem, ac demum Marie, Reginarum dicti Regni Hungarie Inclitarum, Conthoralis, nostrorum carissimorum, eisdem laudabiliter et indesinenter seruiendo, ac ipsarum Regie et Reginalium maiestatum decus, tociusque Regni antefati comodum, et tranquillum statum, iugiter augendo, necnon Regnicolas ipsorum, acerbos et deuios, ad fidelitatis obsequia exercenda, per sincerum dogma iugiter concitando, potissime Idem vir egregius, natus magistri Stephani antefati, virtutibus varys, preceteris suis Consodalibus insignitus, non coactus, sed pure fidelitatis Zelo instructus, aduersus nostros infideles, ac Regni nostri emulos et depredatores, signanter Johannem et Ladizlaum filios Petri fily Pauli de Horwati, ac Johannem Cruciferum filium Johannis de Palysna, Emericum filium condam Andree Wayuode, Ikach et Wtk filios Ictoris de Oryaua, ac ceteros plerosque ipsorum Consodales, fautores, et conplices, Quiquidem infideles nostri notory, nuper cum eorum fallerata non modica caterua, aduersus ipsas Reginales maiestates, Matrem scilicet et Consortem, nostras precaras, dominas ipsorum naturales, cum earum egregia Comitiua indistrictu de Gara, in strata publica tendentes, hostico ingenti cum insultu, manibus sceleratis, et armis bellicis premunitis infidelitatis interne perfidia, et venenosita pestifera concitati, adinstar rabidi volcris (sic) prosilientes, ac ipsarum nonnullos fideles, et pociores proceres, Asseclas, et Milites, viriliter et feruenter, pro ipsarum Reginalium maiestatum, et pocius nostri honoris incremento, in area ipsius certaminis bellantes, decolassent et necauissent, Ipsasque dominas Reginas, et quosdam earundem, fidos et egregios sequaces, Regali Thesauro et ceteris clenodys, ac rebus nonmodici valoris spoliatas, et orbatos prohdolor captiuassent, et captas, ac conpeditos detinerent, Et quamplura homicidia, incendia, spolia, et depredaciones, intra ambitum Regni nostri perpetrassent, et irrogare non verentur depresenti, agregato cum maximis sumptibus armatorum, nostrorum scilicet fidelium cetu copioso, plerisque vicibus, primarie cum dicto condam Ladizlao filio Petri, et suis fautoribus, et sequacibus valide multitudinis, in Themeswar, et denuo aduersus antefatum Johannem filium Petri, nostrum infidelem, maxima choorte armatorum protunc vallatum, et gentem grandem Olachalem, insui subsidium agregantem, in districtu de Beregzov, rigidum et ingens bellicum certamen agrediens, et magnam necem ac stragem, in ipsis Olachis, et alys eiusdem fautoribus, seuissima austeritate bellantibus committendo, et quamplures sequaces ipsius captiuando, ac Ladizlai ducis Kalabrie, nati scilicet condam Karoli, Regis Jherusalem, et Sicilie, et eiusdem nostri infidelis proprium, vexilla in medio ipsius gentis armigere, et sursum eandem erecta, parte aduersa, ipsorum nostrorum scilicet infidelium antefata, domino aminiculante deuicta et affugata auferendo, et insignum victorie, pro nostri honoris exaltacione, nobis

versus Budam laudabiliter destinando, postremoque nobis, polorum (sic) Rege imperante, Sceptro et solio Regiminis dicti Regni Hungarie, cum ingenti solita solempnitate insignitis, cum eisdem Johanne filio Petri, et suis Consodalibus, fautoribus et sequacibus, validam potenciam armigerorum, sub vexillo Ladizlai ducis Kalabrie antefati, per eosdem sursum erecto, et protenso, habentibus, nonnullos Comitatus Regni nostri, presertim Ciuitatem Quinque-ecclesiensem, nonsine Claustrorum et Ecclesiarum, inibi et vbique cominus existencium, reseracione et confraccione, ac Rerum variarum in mense quidditatis et valoris ablacione, depredantibus, et conburrentibus, ac in Ciuitatem vgronlaka regredientibus, in territorio de Cherowg, mutuis cum eisdem, hostiliter congressibus habitis, cum ingenti laborioso bellico eorum certamine, metum leti, audacia leonina suffultus non verendo, domino opitulante, eosdem nostros infideles, quamplures exeisdem captiuando, concassata et disrupta, ipsorum pretaxata fallerata Caterua, cum laudabili triumpho, et victorie fastigio, affugando, et conprimendo, ac pauloplus antea inter pretaxata bellica eorum valida certamina, Insulam Iwanich appellatam, vbi dicte Inclite domine, vtreque Regine, in Castro Gomnech recluse seruate, per ipsos nostros infideles, et deinde ad partes Regni Dalmacie in Castrum Wyuar vocatum, abducte extitissent, sceno profundo amniumque paludinosis decursibus, ac valli munimine indaginum et fossatorum municionibus, per ipsos nostros infideles insolidum vbique firmatam, et multitudine armatorum, et peditum seuissime sagittancium pluralitate vallatam, nonsine grauium laborum sudorosorum supportacione, et suorum sequacium lesione, ipsa parte aduersa scilicet Stephano Kont filio Nicolai de Hedrihuara, ceterisque ipsorum infidelium fautoribus, pro tuicione eiusdem Insule deputatis, nonmodicum repugnantibus, et bellicose resistentibus, exdiuino aminiculo nobis cernentibus, per ipsum cum solempni victoria affugatis, et in Castrum Gomnech antefatum viriliter impulsis, expugnans et reoptinens, in obsessioneque et expugnacione antefati Castri Gomnech, exparte dictorum Stephani Kont, et suorum Consodalium, ac sequacium, nostrorum similiter infidelium, ingentes et graues lapidum et missilium Ictus, supportando, Et hys peractis, dicto domino Ladizlao Bano, pro tuicione Regni nostri Sclauonie, cum sua dumtaxat gente panta, per nos protunc vti Capitaneum, et antecessorem Regni Hungarie, exdeliberacione Prelatorum, et Baronum nostrorum deputato et destinato, Memoratus dominus Ladizlaus Banus, nonmodicam quantitatem gentis armigere, Comitis Stephani de Modrusa, in subsidium dictorum nostrorum infidelium, per ipsum destinate, flumen Zaue aduersus ipsam armatam choortem transmeando et eidem cum nonnullis suis bellicosis Sequacibus obuiando, deo sibi propicio, prorsus et peromnia, in acie belli et acumine glady debellando, et multos armatos inibi captiuando, Et quamplures Comitatus, ac Castra Regni nostri, presertim Themeswar, Bechey, Ersomlya, Sydowar, Sebes, Mihald, Wylak, Orbua, Orsowa, Hraztouicha, et Bela nuncupata, per eorum tyranniam, manibus ipsorum applicatos, et vendicata, ab ipsorum dicione et potestate, manualiter et viriliter, ac sagaciter eximendo, reoptinendo, et excipiendo, ac nomine Marie Regine, Conthoralis nostre precare, here (sic) sue naturalis, et dictorum aliorum captiuorum

liberacione, ac eciam ipsorum nostrorum infidelium contricione, nostrique honoris exaltacione, necnon Regni nostri tranquillitate et tuicione, adesse anhelat toto nisu, ymo cum suis cunctis conplicibus, sicut inter fideles vberioris fidelitatis claritate, et fidei constancia ingenciori insignitus, plerisque ipsius sequacibus, in acie bellorum prescriptorum, demanu nostrorum infidelium, necis voragine consumptis, et armorum bellicorum acumine, signanter in expugnacione Castrorum Meduewar et Gomnech antefati, nobis cernentibus, cruentatis et sauciatis, capita et bona ipsorum, fortune casibus submiserunt vniuersis, nostre se ipsos offerentes iugiter placibiles maiestati, limpide prepollere perhibentur, Rememoratis ac recensitis, Etquamuis ipse vir Strenuus, nobis nostrisque Regnicolis, sumpmo exaffectu proficuus, multoplura antidotum premia, a nostra dignus foret non inmerito enancisci maiestate, Tamen aliquantisper, inpremissorum reconpensam, eidem Regali anhelantes occurrere cum fauore, vt laboriosa bellica certamina antefata, pro nostra gaudeat subisse maiestate, et ad prestanda vberiora fidelitatis obsequia, Regio enacto dono, solito Zelo feruencius animentur, vnacum eadem Inclita domina, Maria Regina, Consorte nostra precara, Prelatisque, Baronibus, Militibus et pocioribus Regni nostri proceribus, matura deliberacione exinde prehabita, exconsilioque consensu, et sanccione vnanimi eorundem, quoddam Castrum nostrum, Zalanch vocatum, in Comitatu Zemlyniensi situatum, cum omnibus suis comoditatibus, villis, districtibus, Juribus, Jurisdicionibus, Tributis, Terris cultis et incultis, Pratis, vineis, Siluis, Nemoribus, aquis, amniumque cunctis decursibus, et redditibus, Piscinis, Molendinis, ceterisque vtilitatibus, et obuencionibus, Campestribus scilicet Siluestribus, et lymphaticis, ac pertinencys vniuersis, sub prisca et pristino verarum metarum eiusdem limitacione et giro, per Regiam maiestatem hactenus possessum, et seruatis, memorato viro magnifico, domino Ladizlao, Bano Zeuriniensi, nato condam Stephani de Lossonch, fideli nostro dilecto, eiusque heredibus, et posteritatum cunctis Sobolibus, Mera auctoritate, et potestatis plenitudine, et excerta sciencia nostre maiestatis, Noue nostre donacionis titulo, et omni eo Jure, quo Idem nostre rite incumbit collacioni, dedimus, donauimus, et in euum contulimus, ymo damus, donamus, et perhempniter effectiue conferimus, peripsos, eorumque superstites, et successores, perpetuo et irreuocabiliter, possidend*um*, tenend*um*, pariter et habend*is*, pleno Jure, presencium patrocinio mediante, Assumpsimus nichilominus et presencium vigore, nostro et nostrorum successorum Regum Hungarie nominibus, insolidum spopondimus, et effectiue pollicemur, in pacifico et pleno dicti Castri, ac tenutarum, et cunctarum pertinenciarum eiusdem, dominio, et possessione, memoratum virum magnificum, dominum Ladizlaum Banum, suosque heredes et successores, iugiter et vbique in Judicio, et extra Judicium, contra omnes, ac quoslibet impetitores, actores, et causidicos, auctoritate nostra mera Regali, defensare, manutenere, expedire et tueri, indempnes, et illesos, temporibus successiuis vniuersis, Presentes tandem nobis allatas, Priuilegialiter pro eisdem emanari faciemus. Datum Zagrabie in festo beati Jacobi apostoli. Anno domini Millesimo, Trecentesimo, Octuagesimo Septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 165. Originalulŭ pe chârtiă în archiva familiarĭ a conţilorŭ Erdödy din Galgocz.

CCXLIII.

1387. 1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, se pregătesce de resbelŭ în contra unorŭ «necredincioşi» ai sei.

propria conmissio domini regis.

Nos Sigismundus dei gracia Rex hungarie dalmacie Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. vobis magistro petro de peren firmissime precipientes mandamus quatenus statim visis presentibus magistro Georgio Zudar pro presenti expedicione nostra exercituali aduersus nonnullos nostros Infideles et regni nostri emulos domino opitulante de presenti instauranda duo Milya florenos quemlibet florenum per sexaginta grossos conputando de collecta septimam partem rerum popularium concernenti per nos vestre dicacioni et exaccioni reconmissa plenarie et integre dare et persoluere debeatis nostram ad racionem presentes facta solucione erga vos retenturi in expedicionem premissorum et aliud non facturi datum Bude in festo beati Andree apostoli anno domini M^mo^ ccc^mo^ Lxxx^mo^ septimo.

Codex dipl. comitum Zichy, IV. pag. 341.

CCXLIV.

1387. 1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă magistrului Petru Peren se plătéscă episcopului din Orade dóue mii de floreni, ca se pótă lua parte la *espediţiunea în contra unorŭ necredincioşi* ai regelui.

propria conmissio domini regis.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. vobis fideli nostro magistro petro de peren firmissime precipiendo mandamus, quatenus venerabili in christo patri domino Johanni Episcopo varadiensi pro presenti expedicione nostra exercituali aduersus nonnullos infideles nostros et regni nostri emulos domino opitulante de presenti instauranda duo Milia florenorum quemlibet florenorum per sexaginta grossos conputando de Collecta septimam partem rerum popularium concernenti per nos vestre dicacioni et exaccioni recommissa plene et integre dare et persoluere debeatis ad nostram racionem, presentes facta solucione erga vos retenturi in expedicionem premissorum Et aliud non facturi Datum Bude secundo die festi beati Andree apostoli anno domini M^mo^ ccc^mo^ Lxxx^mo^ septimo.

Codex dipl. comitum Zichy, IV. pag. 342.

CCXLV.

1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce de nou de resbelulŭ, ce voesce se-lŭ începă în contra unorŭ necredincioşi ai sei. 1387.

propria conmissio domini regis.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. vobis fideli nostro magistro petro de peryn, Castellano de Gyosgwr, firmissime precipiendo mandamus quatenus, domino Stephano Bano de korog pro presenti expedicione nostra exercituali adversus nonnullos nostros infideles et Regni nostri emulos, domino opitulante, de presenti instauranda quatuor milia florenos, quemlibet florenum per sexaginta grossos conputando, de collecta septimam partem rerum popularium concernenti per nos vestre dicacioni et exaccioni reconmissa plenarie et integre dare persoluere debeatis ad nostram racionem, presentes facta solucione erga vos retenturi, in expedicionem premissorum, Et aliud non facturi datum Bude secundo die festi beati andree apostoli anno domini M^mo ccc^mo Lxxx^mo Septimo.

Codex dipl. comitum Zichy, IV. pag. 343.

CCXLVI.

1387. Ladislaŭ şi Stefanŭ de Loşonţŭ amintiţi împreună *ca bani ai Severinului* [1]. 1387.

Sigismundus, dei gracia Hungarie dalmacie Croacie Rame Seruie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque Rex, etc. (Confirmă pe magistrulŭ Nicolae şi pe fraţii sei în posesiunea castrului numitŭ Kapu din comitatulŭ Şopronului) Datum per manus prefati venerabilis in xpo patris domini Johannis Episcopi Agriensis aule nostre sumpmi Cancellary predicti dilecti et fidelis nostri Anno domini Millesimo Trecentesimo Octuagesimo Septimo vndecimo kalendas Septembris Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus in x^o patribus et dominis Valentino tituli Sancte Sabine sacrosancte Romane ecclesie presbitero Cardinali et alme ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore Eodem domino Johanne Episcopo Agriensi, lodouico Colocensi petro Jadrensi et Vgulino Spalatensi Archiepiscopis Strigoniensi et Ragusiensi sedibus vacantibus Johanne Waradiensis Emerico Transiluaniensis Johanne Zagrabiensis Georgio Boznensis Johanne Jauriensis demetrio electo Nitriensis Johanne Sirimiensis petro Waciensis Johanne Chanadiensis Wesprimiensi et Traguriensi sedibus similiter vacantibus

---

1) Despre funcţiunea simultanee a acestorŭ doi fraţi ca bani ai Severinului, veţi Pesty, A Ször. Bánság. I. pag. 264.

Paulo Tininiensis Michaele Scardonensis Johanne Nonensis Matheo Sibinicensis Johanne Cartalensis (sic) Nicolao Corbauiensis et Johanne Seniensis ecclesiarum Episcopis Ecclesias dei feliciter gubernantibus necnon magnificis viris Stephano Regni nostri palatino predicto et Judice Comanorum Ladislao Wayuoda Transiluano prefato Comite Emerico Bubek Judice Curie nostre Nicolao Zambo magistro Tauarnicorum nostrorum Ladislao et Stephano de Losunch Regnorum dalmacie Croacie et Zewriniensi(s) Akus tocius Regni Sclauonie Nicolao de Gara Machouiensi Banis, Lewstachio de Ilswa Janitorum Georgio de Chythnuk dapiferorum Nicolao de peren pincernarum eodem domino Stephano Palatino Agazonum nostrorum Magistris, alysque quampluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Codex dipl. patrius, V. (Iaurini, 1873) pag. 177—179.

CCXLVII.

1387. 1387. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Aradŭ se facă investigaţiune în contra nobilului *Ladislau Pasca* din Banatŭ, pentru actele de violenţă, ce le-a comisŭ cu mai mulţi iobagi de acolo.

Serenissimo principi domino Sigismundo dei gracia Inclito regi Hungarie Dalmacie Croacie etc. ac Marchioni Brandenburgensi etc. domino ipsorum metuendo Capitulum ecclesie Orodiensis oraciones in salutis largitore vestra Nouerit serenitas literas vestras Inquisitorias mediocri sigillo vestro consignatas nobis preceptorie transmissas omni obediencia qua decuit nos recepisse inhec verba Sigismundus dei gracia rex Hungarie dalmacie Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. fidelibus suis Capitulo ecclesie Orodiensis Salutem et graciam, dicit nobis Stephanus filius Petri de remethe Quod ladislaus pascha et Johannes ac Balgar fily Andree dicti Chepe de Gyertyanus anno inpresenti fenum suum falkatum in pertinencys dicti possessionis sue remethe vocate habitum potencialiter abduci et insuper vnum pecus Ztoyan Jobagionis sui de dicta remethe, necnon gregem Jobagionum suorum de Sasd similiter potencialiter auferri et depelli ac laurencium Jobagionem suum de eadem dire verberari et wlnerari ac fluuium Borza vocatum de proprio meatu sev cursu excipiendo alias currere diuertissent in suum preiudicium valde magnum Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Michael filius dyonisy de orozapati vel Johannes de Saagh aut Nicolaus filius Moyus de eadem siue ladislaus filius Johannis de Guccelub sin Michael filius Nicolai de Heguis alys absentibus homo noster ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis. Datum in Wisegrad in festo beati Marthini

confessoris Anno domini M^mo CCC^mo LXXX^mo septimo. Nos igitur mandatis vestre excellencie inomnibus semper obtemperare cupientes vt tenemur vnacum predicto Michaele filio Nicolai de Heges homine vestro, vnum ex nobis videlicet magistrum Benedictum socium et concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio duximus fidedigno destinandum qui tandem exinde ad nos reuersi nobis parily voce retulerunt quod ipsi in festo beati andree apostoli nunc elapso in Comitatibus Crasso et Themesiensi simul simul et adinuicem procedendo ab omnibus quibus decuisset et licuisset Nobilibus et Ignobilibus, ac alys cuiusuis status et condicionis dictorum Comitatuum hominibus palam et oculte diligenter Inquirendo omnia premissa et queuis premissorum singula suomodo facta et perpetrata fore sciuissent sicut vestre dictum extitissent maiestati et quemadmodum per omnia continetur literarum vestrarum predictarum (sic). Datum quarto die diei Inquisicionis prenotate Anno domini supradicto.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 174. Originalulŭ în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay. Nr. 1961.

CCXLVIII.

1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, încheie armistiţiŭ cu Vladislaŭ, regele Poloniei, ca se pótă purta *resbelŭ în contra voivoḑilorŭ din Moldova şi Ţéra-românéscă.* 1388.

Sigismundus Rex Hungariae inducias facit cum Vladislao Rege Poloniae a festo Michaëlis Archangeli ad annum duraturas. Datum Budae die Dominico post festum S. Petri ad vincula. Anno Domini Millesimo trecentesimo octuagesimo octauo.

Apud Sommersberg. II. fol. 81. Inducias has Sigismundus ad Vaiuodas Moldauiae et Valachiae, qui instigatione Twarkonis Bosniae Bani, a fide defecerant castigandos iniit. Sigismundo contra Stephanum Moldauiae Wayuodam praeliante Hedwigis Regina Poloniae, rege Wladislao in Litvania bello detento, sumto exercitu, Emerico Bebek Gubernatore, copiisque praesidialibus depulsis, Leopoli, Jaroslavia, Grodcho, Halitzia, Terespoli, aliisque vrbibus deditione acceptis, Galliciam ac Lodomeriam omnem — vigentibus induciis a Regno Hungariae auulsit. Tractatibus innumeris tentatis iactura haec reparari nequiuit vsque annum 1772-um, primam Poloniae diuisionem. Occasione hac Gallicia reuindicata, ast Lodomeria fere omnis Polonis relicta imperio subiugata est Russico.

Fejér, X. 8. 243.

CCXLIX.

1388. 1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă tuturorŭ prelaţilorŭ, magnaţilorŭ, nobililorŭ şi castelanilorŭ sei, ca se nu împedece *comerciulŭ cetăţenilorŭ din Sibiiŭ*, când vorŭ trece cu mărfuri prin vămile lorŭ.

Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmaciae, Croatiae etc. Marchioque Brandenburgen. etc. Fidelibus suis vniuersis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Nobilibus, Castellanis, et ipsorum tributariis, aut Vice Tributariis, harum noticiam habituris, salutem et gratiam. Ex graui querela fidelium ciuium nostrorum de Cybinio ad nostre Maiestatis deuenit audientiam, quomodo nonnulli ex vobis, in locis tributorum vestrorum de curribus ipsorum, mercibus oneratis, equos reciperetis, asserentes esse prohibitum equos de regno nostro educere per eosdem; sicque ipsi in vectura rerum mercimonialium ipsorum plurimum impedirentur. Cumque ab eisdem ciuibus equos infra duodecim florenorum aureorum valorem existentes, minime recipi permittere velimus, de curribus eorumdem; Fidelitati igitur vestrae firmiter praecipimus et mandamus, quatenus a modo a dictis ciuibus de Cibinio, seu mercatoribus, ac ductoribus eorumdem, harum ostensoribus, in locis tributorum vestrorum, equos infra dictorum duodecim florenorum aureorum valorem existentes, recipere, seu recipi per vestros facere, de curribus eorum non audeatis. Si vero aliquem equum, quem iidem ducerent meliorem dicti computi aestimaretis, extunc duodecim aureos florenos pro quolibet tali equo ipsis mercatoribus, seu ductoribus pro retentione talium equorum dare debetis et assignare; aliud igitur nequaquam facere praesumatis. Datum Budae, feria quinta proxima post festum Beati Laurentii Martyris. Anno Domini MCCCLXXXVIII-o.

Fejér, X. 8. 250.

CCL.

1388. 1388. *Ionŭ Trîmtulŭ* amintitŭ ca *fostŭ voivodŭ alŭ Severinului* în o diplomă a regelui Sigismundŭ (prin care dăruesce familiei Kanisa moşia Bokonok din comitatulŭ Zala).

Datum per manus Reuerendissimi in Christo Patris Domini Ioannis, Archiepiscopi Strigonien., locique eiusdem Comitis perpetui, ac aulae nostrae et eiusdem Dominae Mariae reginae, consortis nostrae charissimae summi Cancellarii dilecti et fidelis nostri. Anno domini M. CCC. LXXX. VIII. quarto kal. Nouem., regni autem nostri anno secundo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Valentino, titulo S. Sabinae Sacro Sanctae Romanae Ecclesiae Presbitero Cardinali et Almae Ecclesiae Quinqueecclesien. Gubernatore,

eodem Domino Ioanne, Archiepiscopo Strigonien., Ludouico Colocen. Petro Iadren. Vgulino Spalaten. Archiepiscopis, Ragusiensi sede vacante. Ioanne Varadien. Emerico Transiluan. Ioanne Zagrabien. Ioanne Bosnen. Demetrio Wesprimien. Gregorio Nitrien. Stephano Chykou Agrien. Ioanne Jaurien. Petro Vacien. Ioanne Syrmien. Ioanne Chanadien. Grysogono Tragurien. Paulo Tinninien. Scardonensi sede similiter vacante; Ioanne Nonnen. Mathaeo Sibinicen. Ioanne Macharien. Nicolao Corbauien. et Ioanne Senien. Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nec non Magnificis viris Stephano, regni nostri Palatino et Iudice Cumanorum, Ladislao Wayuoda Transyluano, Comite Emerico Bubek, Iudice Curiae nostrae, Ladislao de Losonch, totius regni Sclauoniae, Ioannne, quondam Wayuoda Zeurinen.[1] Dionisio filio Thomae regnorum Dalmatiae et Croatiae, Nicolao de Gara, Machouien Banis — — — — aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, X. 1. 425. — Despre acestŭ Ionŭ voivodulŭ, veḑi Pesty, A Ször. Bánság, I. pag. 263—266.

CCLI.

1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede familiei Puthnuk dreptulŭ de a redica furci pe moşiile sale Puthnuk, Satulŭ-noŭ şi *Satulŭ-românescŭ*. 1388.

Patibulares Sigismundi, regis, Ioanni, filio Ladislai, de Puthnuk, ac Michaeli, filio Michaelis, fratribus suis patruelibus, in possessionibus ipsorum Puthnuk, Ujlak, Olahtelek, et aliis ipsorum possessionibus, videlicet in Hungaria situatis concessae. Anno MCCCLXXXVIII.

Orig. in archiuo gen. Rathóti.

Fejér, X. 3. 70.

CCLII.

1388. *Ionŭ Românulŭ*, amintitŭ între baronii Ungariei ca magistru alŭ Agasonilorŭ. 1388.

Maria Dei gracia Hungarie. Dalmacie. Crocie (sic). Rame. Seruie. Gallicie. Lodomerie. Comanie. Bulgarieque Regina etc. (Confirmă pe familia de Kanisa în posesiunea castrului numitŭ Capw.) Datum per manus Venerabilis in xpo patris, et domini domini Johannis Archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, Aule ipsius Regie, et nostre maiestatum

1) Veḑi Pesty, A Ször. Bánság. I. pag. 263.

sumpmi Cancellary, predicti, fidelis nostri Anno domini Mmo CCCmo lxxxmo octauo, secundo kalendas mensis decembris, Venerabilibus in xpo patribus et dominis Valentino, tituli sancte Sabine sacro sancte Romanensis ecclesie presbitero Cardinali et alme ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, eodem domino Johanne Archiepiscopo Strigoniensi, Lodouico Colocensi, petro Jadrensi, et Vgulino Spalatensi Archiepiscopis, Ragusiensi sede vacante, Johanne Waradiensi Emerico Transiluano, Johanne Zagrabiensi Stephano Cico Agriensi Johanne Boznensi Demetrio Wesprimiensi, Johanne Jauriensi petro Wachyensi Johanne Syrimiensi Johanne Chanadiensi Gregorio electo Nitriensi Traguriensi sede vacante Paulo Tininiensi, Mychaele Scardonensi, Johanne Nonensi Matheo Sibiniciensi, Nicolao Corbauiensi et Johanne Seniensi, ecclesiarum Episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus, necnon magnificis viris Stephano Regni nostri palatino, et Judice Comanorum, Comite Emerico bubek Judice Curie Regie, Ladislao Woyuoda Transiluano, et Comite de Zonuk, Nicolao filio Johannis de Kanisa, magistro Tauarnicorum Regalium, Ladislao de Losonch tocius Regni Sclauonie, Dyonisio filio Thome Regnorum Dalmacie et Croacie, Nicolao de Gara Machouiensi, Banis, necnon Georgio bubek tauarnicorum Francisco filio condam Comitis Stephani similiter bubek dicti Janitorum Johanne filio Comitis Budislai Dapiferorum Karolo de Korbaui pincernarum, et Johanne Olacho Agazonum[1], nostrorum magistris, Alysque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Codex dipl. patrius. V. (Jaurini, 1873) pag. 180—182.

CCLIII.

1388. 1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă lui Petru Perenŭ se plătéscă lui *Ionŭ Românulŭ* 200 fl. în aurŭ pe socotéla regelui.

Sigismundus dei gracia Rex Hungarie etc. fidelis dilecte, Quia nos, fideli nostro dilecto magistro Andree Jakch Thesauro (sic) nostro commissimus, ut nostro fideli dilecto, Johanni Olacho, dare debeat ducentos florenos auri, qui si non posset dare extunc vobis firmiter mandamus quatenus, sine omni dilacione dictos ducentos florenos ipsi Johanni Olacho detis nostram ad racionem. Datum in Hewkuth feria secunda proxima post Dominicam Reminiscere.

(În dosŭ: Fideli nostro dilecto magistro Petro de Peren inter ceteros honores Castellano de Diosgewr.)

Codex dipl. comitum Zichy. IV. pag. 350.

---

1) Acestŭ *Ionŭ Românulŭ* se vede a fi fiulŭ lui Dragomirŭ, nepotulŭ voivoḑilorŭ Balcŭ şi Dragŭ din Maramureşŭ, la care se referă donaţiunea publicatŭ mai susŭ sub Nr. CCXXXVIII.

CCLIV.

1388. Maria, regina Ungariei, adeverésce, că Petru de Peren a plătitŭ lui *Ionŭ Românulŭ*, pagiului seŭ de curte, 300 fl. din banii încasaţi de la coloniile străine din Miscolţŭ. 1388.

Nos Maria dei gracia Regina hungarie dalmacie Croacie etc. Memorie commendamus per presentes, Quod magister Petrus de Peryn Castellanus noster de dyosgeur Illos Trecentos florenos per sexaginta grossos computando, quos hospites et populi nostri de Myskolch racione septime partis rerum et bonorum eorum nomine Regio persoluerant et assignarant, de nostro mandato et speciali commissione fideli aule nostre Juueni magistro Johanni olacho tradidit et assignauit plene et integre, Super quibusquidem premissis Trecentis florenis ipsum magistrum petrum reddidimus et conmisimus quittum et expeditum, vigore presencium mediante, datum in dicta dyosgeur feria quarta proxima post dominicam letare anno domini M^mo^ ccc^mo^ Lxxx^mo^ octauo.

Codex dipl. comitum Zichy. IV. pag. 353.

CCLV.

1388. Sigismundŭ, regele Ungariei, primesce în schimbŭ de la fii banului Conia mai multe moşii din *comitatulŭ Carasului în Bănatŭ*. 1388.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandemburgensis etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus expedit vniuersis, Quia fideles nostri dilecti, magnifici viri domini Frank et Symon fily condam Konyebani de Zychen Comites Comitatuum Zolyensis et Trinchiniensis, quasdam ipsorum possessiones et Jura possessionaria videlicet Haam vocatam in Comitatu de Crassow, in qua tributum diebus fori exigitur et villam Lemnichfalua nuncupatam, in eodem Comitatu cum duobus molendinis, super fluuio Crassow habitis, Item villas Teers in dicto Comitatu de Crassow, et Zenthgyurg vocatas in Comitatu de Kewy, Item in Comitatu Themesiensi villas Oroz cum tributo, et Mykola cum duabus piscinis, Item in Comitatu Orodiensi villam Genrtelke (sic) in qua est lignea Capella, habitas et existentes, quas pro nostra maiestate, vtiles, fructuosas et magis conuenientes conspiciebamus, cum omnibus earundem Juribus, vtilitatibus et pertinencys vniuersis, ad nostras simplices requisiciones et instancias, ymo cum literis et literalium instrumentorum munimentis super eisdem posesionibus, et villis emanatis et confectis, nostre beniuole obtulerunt maiestati, Ideo nos quandam possessionem nostram regiam Sarnocha vocatam, in Comi-

tatu Borsiensi existentem, iuxta fluuium Gron adiacentem ac ad Castrum nostrum Ryche vocatum spectantem, quam ipse similiter sibi magis vtilem, aptam et conuenientem fore considerarunt, cum omnibus suis pertinencys, et signanter cum tributo in eadem Sarnocha exigi consueto, ac altero tributo in vna parte finali Ciuitatis nostre Kunisberg nominate, quod tributum semper et ab antiquo, ad dictam possessionem Sarnocha pertinuisse dinoscitur, necnon cum villis Tothfalu, Lukauicha et altera Lukauicha, Ruda, Lehota et Garzancha nuncupatis, ad dictam possessionem nostram Sarnocha spectantibus, cum omnibus prouentibus, vtilitatibus, terrisque arabilibus cultis et incultis, pratis, pascuis, aquis, aquarumque decursibus, alysque pertinencys vniuersis quibuscunque nominibus exprimantur sub suis veris metis et antiquis, omnique eo Jure et proprietate, quibus eadem possessio Sarnocha cum predictis villis, hactenus per nos, nostrosque predecessores Reges Hungarie habi*ta* fuit et possess*e*, de dicto Castro nostro separantes, sequestrantes et excidentes, ipsis Frank et Symoni, eorumque heredibus et posteritatibus vniuersis de manibus nostris regys ex consensu ac eciam beneplacita voluntate Inclite domine Marie Regine Hungarie consortis nostre Karissime, prelatorumque et Baronum nostrorum maturo exinde prehabito consilio, per modum permutacionis et concamby, noueque nostre donacionis titulo, dedimus, donauimus et contulimus, ymo damus donamus et conferimus perpetuo et irreuocabiliter habenda tenenda pariter et possidend*as* Assumpmentes nichilominus et promittentes, ipsos dominos Frank et Symonem, ac eorum heredes et posteritates vniuersos in dominio dicte possessionis et villarum predictarum, ac earundem pertinenciarum, ab omnibus illegitimis impetitoribus intra et extra Judicium, manutenere, protegere et defensare, proprys laboribus et expensis, harum nostrarum testimonio literarum, quas, dum nobis fuerint, reportate, priuilegialiter emanari faciemus. Datum Strigony feria quinta proxima ante festum beatorum viti et Modesti martirum. Anno domini Millesimo Trecentesimo Octuagesimo octauo.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 177. Din privilegiulŭ regelui Sigismundŭ, totŭ din anulŭ 1388, în archiva camerei din Buda.

CCLVI.

1388. 1388. *Voivodii români, Balcă şi Dragŭ*, amintiţi cu demnitatea de *Comiţi ai Sĕculorŭ.*

Sigismundus . . . . . Scitote, Quod magister Georgius filius condam magistri Jakch de kusal thesaurarius noster . . . . . contra Iohannem Olahum personaliter astantem, ac Balk et Draag Wayuodas Comites Siculorum nostrorum . . . . . proposuit eo modo . . . . .

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 81. Din ordinulŭ regelui Sigismundŭ cu data din 1-a Maiŭ 1388, adresatŭ lui Ionŭ, episcopului catolicŭ din Orade. Acestŭ ordinŭ, alŭ regelui Sigismundŭ, se află în transumptŭ autenticŭ în archiva familiară a baronilorŭ Vesselényi.

CCLVII.

1388. *Voivodii, Balcă şi Dragă,* amintiţi de nouŭ cu demnitatea de *Comiţi ai Secuilorŭ.* 1388.

. . . . Draag et Balk voyuodas Comites Siculorum vestrorum . . . .

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 81. Din raportulŭ episcopului catolicŭ, Ionŭ, din Orade, către regele Sigismundŭ, cu data din 2 Iulie 1388. Originalulŭ în archiva familiară a baronilorŭ Vesselényi.

CCLVIII.

1389. Tractatulŭ de alianţă, încheiatŭ între *Mircea, voivodulŭ Ţerei românesci,* şi între Vladislaŭ, regele Poloniei, în contra lui Sigismundŭ, regele Ungariei. 1389.

Nos Maynus et Romanus Hericzsky Comites, Illustris principis domini Mircii Woyeuode Transalpini, etc. necnon Dragoyus Magnifici principis Domini Petri Woyeuode Muldauiensis marschalcus, Ambasiatores, Recognoscimus tenore presencium publice profitentes, quod dum ad Serenissimum Principem dominum Wladislaum Regem Polonie etc. in legacionis officio fuimus destinati cum eodem domino Wladislao rege, nomine et pro parte prefati domini Mircij, domini nostri, cuius potestatem habuimus in nos transfusam, huiusmodi ordinacionem fecimus, fedus amicicie inviolabilis ineundo, ab utraque parte, temporibus perpetuis seruandum irrefragabiliter et tenendum, quod ipsum dominum Wladislaum regem supradictus dominus Mircius Woyeuoda pro toto suo posse atque potencia dum ipsius auxilium affectando postulauerit ab insultu et hostili incursu regis Vngarie ac ipsius omagialium et quorumlibet hominum sibi subditorum, debet et tenebitur omnimode adiuuare. Contra alios vero predicti domini Wladislai regis emulos aut iniuriatores quoslibet juxta sui liberi arbitrij bene placitum ipsum iuuabit, quemadmodum amico facere expedit, atque decet. Idemque dominus Wladislaus rex, ad predicti domini Mircij Woyeuode postulacionis affectum, ipsum contra prefatum regem Vngarie et quoslibet sibi subditos, pro toto suo posse, et potencia, debet et tenebitur adiuuare, contra alios vero sepedicti domini Mircij Woyeuode emulos aut iniuriatores quoslibet juxta sui liberi arbitrij beneplacitum, sibi auxiliabitur, vt amicus. Promittimus insuper, quod super huiusmodi confederacione et inuiolabilis amicicie coordinacione, ad medium quadragesime proximo nunc instantis aut octo dies post hoc, impedimento aliquo legittimo interveniente, ad majoris premissorum firmitatis euidenciam supradictus dominus Mircius W. literam suam suo majori sigillo sigillatam mittet in Muldauiam, per ipsius bonos nuncios et sollempnes, cuiquidem litere tenoris similem (sic) memoratus dominus Wladi-

slaus rex sub ipsius tytulo et sigillo majori, tempore prenotato ad locum premissum tenebitur destinare, per ipsius sollempnes nuncios pari modo. Presencium sub nostris sigillis, testimonio literarum. Datum in Radom feria sexta post diem conceptionis beate Marie Virginis. Anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecțiunile Academiei Române.—S'a publicatŭ de Dogiel în Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. 597.—Reprodusŭ la Fejér, X. 8. 297. — Laurianŭ și Bălcescu, Magazinŭ istoricŭ pentru Dacia. I. 329. — În estrasŭ la Ундольскій, Матеріалы. pag. 3.

CCLIX.

1389. 1389. Maria, regina Ungariei, concede episcopului catolicŭ din Alba Iulia privilegiulŭ, se pótă lua a nóua parte (în natură saŭ în bani) din recolta iobagilorŭ sei.

Nos Maria dei Gratia Regina Hungariae etc. Memoriae commendamus per praesentes, quod nos, cum ob singularem devotionem, quam ad S. Michaelem Archangelum Coelestis militiae principem gerimus, tum etiam ad humilem precum instantiam fidelis nostri devoti Reverendi in Christo Patris Domini Petri Transilvaniae ecclesiae Episcopi annuimus fidelibus nostris honorabilibus viris Dominis de Capitulo ecclesiae Transilvanae praedictae, eisdemque auctoritate reginali omnimodam tribuimus facultatem, simul et potestatem, ut iidem Domini de Capitulo a modo in antea, de universis et singulis jobbagionibus in quibusvis possessionibus ipsorum commorantibus nonam modo simili, quo eadem nona a jobbagionibus regalibus exigitur, in specie [1], seu in pecunia exigere, tollere valeant, et levare, et de eadem nona disponere, sicut ipsis videbitur utilius expedire, mandantes, et districte precipientes fideli nostro Vayvodae, aut Vice-Voyvodae pro tempore constitutis, quatenus eosdem Dominos de Capitulo in exactione nonae praelibatae, modo quo supra ipsis indultae, et commissae, quovis quaesito ingenio aut colore non audeant quomodolibet impedire, nostrae gratiae sub obtentu. Datum Themeswar in festo B. Joannis apostoli et Evangelistae. Anno Domini Millesimo tercentesimo Octuagesimo nono [2].

Transilvania, 1872. pag. 127. Din colecțiunea contelui Ios. Kemény. — Szeredy, Not. Cap. Alb. pag. 58. — Fejér, X. 1. 529.

---

1) i. e. in natura.

2) Originale in pergameno, in cujus medio vestigium Sigilli super cera rubra ductili impressi visitur, exstat in Archivo Capituli Albensis Transilvaniae. Cista Capit. fasc. 6. Nr. 6. *Nota contelui Ios. Kemény.*

CCLX.

1389. Amintire despre castelanii *castrului din Bănatŭ, numitŭ Capulŭ-Caraşului.* 1389.

Nos vicecomes et Judices Nobilium ac vniuersi Nobiles de Crasso vnanimiter ac consona voce astestamus quod vbi sunt Equi magistrorum Stephani fily petri ac alterius petri de Zala ducti per vestros Castellanos de Crassofev, minus iuste sunt recepti in nullo crimine invenimus, datum in Mezesomlio sabato proximo ante festum sancti Johannis baptiste anno in presenti.

(*În dosŭ:* dominis ipsorum Johanni filio Gregory ac filpisio de Korog).

Pesty, Krassó vármegye története. pag. 184. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay.

CCLXI.

1389. Amintire despre mai multe *chinezíate românesci* din Bănatŭ. 1389.

Amicis suis reuerendis Capitulo ecclesie Chanadiensis, Comes Emericus Bubek Judex Curie domini Sigismundi dei gracia (sic), amiciciam paratam cum honore, Noueritis Quod demetrius de Perechke pro Basilio filio Nicolai de Egerzegh cum procuratorys literis Capituli ecclesie Wesprimiensis, Juxta continenciam literarum nostrarum Euocatoriarum In octauis festi Penthecostes sine crastinacione in figura nostri Judicy comparendo, contra nobiles dominas Elenam relictam et Margaretham filiam condam Nicolai fily pauli de eadem Egerzegh vti actores, easdem literas vestras Euocatorias domino nostro Regi ad suum regium literatorium mandatum rescriptas, tenoremque literarum suarum regalium vobis directarum verbaliter in se habentes, asserens, et per procuracionem earundem actricum litteris contineri in eisdem, nobis presentauit, declarantes, Quod dicti Nobiles domine dicto domino nostro Regi dixissent, Quod prefatus Basilius filius Nicolai ipsos de vniuersis et singulis possessionibus et porcionibus possessionarys ipsius condam Nicolai fily pauli tam videlicet emptis quam alys quibuslibet nondum eisdem, de ipsis possessionibus videlicet ipsius relicte pro rebus paraphernalibus et dicte filie pro quarta puellari iuxta regni consuetudinem satisfaccione inpensa exclusisset, et easdem potenter conseruaret, Superquo idem dominus noster Rex fidelitati vestre firmiter precipiendo mandasset, quatenus vestrum mitteretis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente homo suus regius infradeclarandus, comperta prius de premissis mera veritate, Euocet prefatum Basilium simulcum vniuersis literalibus instrumentis suis, factum dictarum possessionum tangentibus, contra prelibatas

nobiles dominas ad dictas octauas suam in presenciam sine crastinacione in premissis racionem redditurum efficacem, vos igitur preceptis regys obedire cupientes vt tenemini, vnacum Georgio de Chechteleke homine regio, vestrum hominem Ladislaum Clericum pro vestro testimonio transmisissetis, Qui demum exinde ad vos reuersi, vobis concorditer retulissent, Quod ipsi feria secunda proxima post dominicam Jubilate, proxime preterita predictum Basilium simulcum vniuersis literalibus suis Instrumentis, factum dictarum possessionum tangentibus, in possessione Ermen vocata sua videlicet inporcione contra prelibatas nobiles dominas ad dictas octauas sine crastinacione regiam Euocassent inpresenciam, racionem de premissis rediturum efficacem, dehinc prefatus procurator domini actoris quasdam duas literas vnam magnifici viri domini Stephani Regni Hungarie Palatini adiudicatoriam in Wyssegrad vigesimo quinto die octauarum festi beati Mychaelis archangeli in anno proxime transacto preteritarum, et aliam vestram, super ipsa adiudicacione eidem domino palatino rescripcionalem tercio die festi Epiphaniarum domini, proxime preterita nostro Judiciario culmini curauit exhibere, Inquibus inter cetera adinueniebantur, Quod cum iuxta continenciam predictarum literarum, ipsius domini palatini adiudicatoriarum homo suus palatinalis de Curia sua ad infrascripta specialiter deputatus, presente testimonio Capituli ecclesie Wesprimiensis predicti, ad facies vniuersarum possessionum et porcionum possessionariarum, pretacti condam Nicolai fily pauli qualitercunque vocatarum, vicinis et commetaneis earundem vniuersis presentibus viginti quinque marcas in satisfaccionem medietatis Juris dotalicy ipsius domine relicti dicti Nicolai si ipsa domina easdem habere vellet, coram homine dicti domini palatini et testimonio annotati Capituli ipsi domine relicte dicti Nicolai prius ibidem persolutis, si autem domina ipsas viginti quinque marcas se recipere nolle assereret, *ea*sdem (sic) viginti quinque marcis, in sacristia ecclesie dicti Capituli ipsi domine ad conseruandum repositis easdem possessiones et porciones possessionarias, excepta quarta parte earundem, quam prefata nobilis puella Margaretha vocata, nondum adhuc maritata, vsque tempus nuptiarum suarum possidere deberet, et tenere, et quam quartam partem eidem nobili puelle, vsque prefixum tempus nupciarum suarum conseruandam, dictus dominus palatinus, statuere commisisset cum omnibus ipsarum utilitatibus et pertinencys, in duas partes rectas et equales diuidere, quarum duarum parcium vnam rectam et equalem partem, prefato Basilio et suis fratribus alia recta et consimili parte ipsarum Stephano filio Petri de dicta Egerzegh derelicta Jure eis atinenti in eviternum possidere tenere pariter et habere, contradiccione prefati Stephani fily petri et aliorum quorumlibet racione in eisdem literis expressa, non obstante, Et posthec ipsius possessionarie diuisionis et statucionis necnon predictarum viginti quinque marcarum solucionis seriem, vt fieret expediens ad dictas octavas festi Epiphaniarum domini per idem Capitulum dictus dominus palatinus sibi rescribere petiuisset statuere et committere debuisset, Ipsum igitur Capitulum peticionibus dicti domini palatini acquiescens iuxta continenciam predictarum literarum dicti palatini adiudicatoriarum, vnacum magistro Anthonio filio Ladislai de Heemhaza prothonotario et vicesgerenti magnifici viri domini Nicolay fily Johannis magistri Tauernicorum regalium ac Curie ipsius domini palatini Notario hominem

eiusdem de curia sua, ad premissa specialiter transmisso, ipsorum hominem magistrum Thomam concanonicum pro ipsorum testimonio trasmisist(...) demum ydem ad ipsum Capitulum reuersi, eidem concorditer retulissent, Quod ipsi die dominico proximo ante festum Natiuitatis domini preteritum primo ad prefatam nobilem dominam relictam ipsius condam magistri Nicolai fily pauly (in possessione) Egerzegh vocata repertam, accessissent, cui ipsis presentibus, prefatus demetrius filius Johannis legitimus procurator predicti Basily fily Nicolai in persona eiusdem Basily in satisfaccionem medietatis Juris dotalicy eiusdem nobilis domine viginti quinque marcas dare et soluere voluisset eademque nobilis domina ipsas viginti quinque marcas nolle recipere, sed easdem se relaxare velle retulisset, deinde ipso die dominico et alys diebus ad id aptis et sufficientibus ad facies vniversarum possessionum et porcionum possessionariarum prefati condam magistri Nicolai fily pauli fily Heem apud manus eiusdem nobilis domine relicte ipsius magistri Nicolai habitarum, vicinis et commetaneis earundem vniuersis inibi legittime conuocatis ac ipso demetrio filio (Johannis) legittimo procuratore prefati Basily fily Nicolay nobili puella filia scilicet ipsius condam Magistri Nicolai fily pauli ac prefato Stephano filio Petri illic venire vel mittere non curan*tibus* presentibus consimiliter accessissent (.....) partem ipsarum quam videlicet ipsi nobili puelle Margaretha vocate filie condam Nicolai fily Pauli nondum adhuc maritate vsque tempus nupciarum suarum vti commisissent et possidere in duas partes (rectas) et coequales (.....) Egerzegh vocata vi(ginti .....) Jobagiones et vn(am) desertam curiam ac tria Molendina in fluuio wlgo Paganch nuncupato (.....) Jobagionibus decem Jobagiones in fine eiusdem porcionis possessionarie a plaga meridiei posita incipiendo vsque domum Thome villici eadem inclusa Stephano filio Petri et ab inde incipiens octo Jobagiones videlicet (....., dici)tur Nazak ac deserta Curia in eodem ordine, item in opposito ordine eiusdem a fine a plaga occidentis incipiendo Markus Stephanus filius eiusdem Dragucha et Markus paruus prelibate (.....) Marci parui incipiendo vsque porcionem possessionariam pretacti Basily et fratrum suorum decem Jobagiones et vna deserta penes sese adiacentes Basilio et suis fratribus cessissent possidendi, Item in possessione Izgara vocata pe(.....)locis sedecim Jobagiones et quatuor desertas Curias reperissent exquibus quatuor Jobagiones et vnum desertum locum, a parte dicte ville Egerzegh existentes, ipsi puelle, Item in alys quatuor locis penes eundem Riuulum habitis (.....) Rados Kenezium Brathes et draxa vocatos et vnam desertam Curiam Basilio filio Nicolai Item Georgium dyonisium Musa Milita Bagdam Radul et relictam Stoyani Stephano filio petri, Item iuxta Riuulum Wermespatak (viginti?) quatuor Keneziatibus et totidem locis viginti sex Jobagiones et tria loca deserta invenissent, ex quibus quinque Jobagiones et vnum locum desertum sub Keneziatu Nexa Kenezy, a parte ville Prekolfalva existente (.....) Item Proda Kenezium cum quatuor et Stank Kenezium cum sex Jobagionibus suis, Stephano filio Petri, Item dobrucha Kenezium penes ipsum Riuulum Wermespataka residentem cum nouem Jobagionibus suis (.....) Basilio filio Nicolai cessissent, Item in villa Borzlyuk viginti vnum Jobagiones invenissent,

exquibus septem, videlicet Woszeel Salazla duxa Magas Iliam Kalyn et locum desertum in eodem Borzlyuk existentes Basilio filio Nicolai, Item possessionem Zacho vocatam ad eandem Borzlyuk pertinentem tredecim Jobagiones in se continentem puelle supradicte, Item possessionem Supafalva, vocatam, sex Jobagiones in se continentem, ad equacionem dictarum possessionum Borzlyuk et Zacho, Stephano filio petri prenominato, Item possessiones drusanfalva novem et Zanysio Kenezfalua octo, ac Halmagkenezhaza vocate duos Jobagiones in se continentes, Basilio fuissent statute, Item possessio Januskenezfalwa vocata, decem et octo Jobagiones in se continens, in saturus existens necnon quedam porcio possessionaria in Supafalua habita, in qua idem Johannes Kenezius et alter Jobagio residerent, Stephano filio petri, Item possessiones Miklosfalua et farkasfalua vocate quindecim Jobagiones in se habentes puelle supradicte, Item possessiones infrascripte pertinerent ad possessionem Remethe vocatam, Item possessiones Rachkfalua quatuordecim et drasanfalua tres Jobagiones in se continentes Stephano filio petri Item villa phileskenezfalua vocata, contineret in se quindecim Jobagiones, Basilio filio Nicolai, Item possessio Gyurfalua vocata, vndecim Jobagiones in se continens, puelle supradicte, Item in possessione Kechafalua vocata Stephano filio petri cessissent Jobagiones videlicet Kechakenez Laden Bagdan duya anka Nicolaus Myhe Bogdan Georgius dragmer Georgius Balya Barlyak Johannes opprisa et Bucha nominati, Basilio filio Nicolai Hy cessissent videlicet Ruza alter Ruza, Ladula Georgius fyles Stephanus drasan Bagdan Nosa dank Iwan pousa Stanol Janus dobrucha dragmer fylepes et Johannes penes se se sedentes, Item Nicolaus Iwan Buda demetrius Georgius Rades, Opprisa Roman Stoyan Mrisauch et Lacha puelle supradicte, Item possessio Radafalua vocata, cum quindecim Jobagionibus in se continentibus puelle supradicte, Item possessio Mayanfalua cum Molendino in eadem habito, in superficie fluuy Borzua decurrente necnon possessio Nicolai Kenezy cum viginti quatuor Jobagionibus in eisdem residentibus, Stephano filio Petri, Item econtra possessio Pribifyamyclosfalua vocata cum viginti quatuor Jobagionibus in eadem residentibus et Molendino in eadem habito super dicto fluuio Borzua decurrente Basilio prenotato, Item in porcione possessionaria, pretacti Nicolai fily pauli in possessione Ermen vocata habita septem Jobagiones et tria loca deserta reperissent, quorum quatuor Jobagiones Juko et Hynach ac Nicolaus et locum desertum ac drugam penes sese, a parte Civitatis Mezeusomlyo existentes, Basilio filio Nicolai, Item paulum Slaw desertam, Negwya et aliam desertam Stephano filio petri, Item possessionem Gergerfalua vocatam et septem Jobagiones, ibidem residentes, puelle supradicte, Item possessionem Arkykunfalu vocatam vnum Jobagionem in se continentem prefatis Stephano et Basilio communiter, Item possessio Kysermen vocata Stephano filio petri, Item possessio Azonlaka Basilio filio Nicolai prenotato, Item medietatem possessionis fylestow videlicet Georgium et Hegen Basilio filio Nicolai, et alteram eiusdem medietatem, vtputa Bousa et demetrium Jobagiones, Stephano filio petri, Item tria Molendina in predicto fluuio paganch decurrencia nobili puelle prenotate commisissent, Item districtum de Kwesd habitatoribus destitutum communiter vti commisissent, et statuissent Jure eisdem p(artibus)

attinenti, in eternum possidere, contradiccione ipsius Stephani fily petri et aliorum quorumlibet non obstante, Quibus quidem litteris exhibitis prefatis dominabus ad dictas octauas non venientibus nec mittentibus, prefatus procurator dicti Basily eidem exparte dictarum dominarum per nos in premissis Juris equitatem impertiri postulando, allegauit eomodo, vt dicte nobiles domine Elena relicta et Margaretha filia condam Nicolai fily pauli annotatum Basilium et fratres suos de nonnullis possessionibus et porcionibus possessionarys in forma premissa diuisionis ac per annotatos palatinalem et dicti Capituli homines ipsis cessis et statutis minus iuste et indebite excludi et pro se ipsis occupari fecissent, Qui tamen idem Basilius et fratres sui eisdem dominabus Jura ipsarum de porcionibus possessionarys condam Nicolay fily pauli ipsis proueniencia iuxta adiudicacionem dicti domini palatini modo prehabito satisfecisset, prefatus procurator dicti actoris eundem et fratrem ipsius de dictis possessionibus et porcionibus possessionarys per ipsas dominas exclusum fore asserebat et obhoc nobis et regni nobilibus nobiscum adiudicantibus. Quibus perceptis, quia statucione premissarum porcionum possessionariarum ac reuisione earundem modo subscripto fiendarum regius et vester homines iterata transmitti et eedem domine tamquam actores euocari debere videbantur pro eo vestram amiciciam presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente magister Nicolaus filius demetry de Bede homo regius de curia regia ad id specialiter deputatus, ad facies vniuersarum possessionum et porcionum possessionariarum, predicti condam Nicolai fily pauli qualitercunque vocitatarum, vicinis et commetaneis earundem vniuersis legitime inibi conuocatis et presentibus accedendo, easdem possessiones et porciones possessionarias, secundum series literarum annotati Capituli ecclesie Wesprimiensis, in superioribus sensualiter conscriptarum eidem Basilio et suis fratribus cessas, et statutas cum omnibus ipsarum vtilitatibus et pertinencys vniuersis eisdem Basilio et suis fratribus contradiccione prefatarum dominarum et aliorum quorumlibet preuia racione non obstante, restatuendo id si predicte domine annuenciam fecissent vel non videat et diligenter intueatur, Ceterum prefatas dominas premissas acciones earum executuras ac de dictis Judicys in toto duodecim marcas facientibus nobis et parti aduerse satisfacturas contra annotatum Basilium ad octauas festi beati Jacobi apostoli nunc venturas, regiam Evocet in presenciam, Et posthec ipsius possessionarie statucionis reuisionis et Euocacionis seriem cum nominibus Euocatorum ad easdem octauas dicto domino nostro Regi fideliter rescribatis presentes autem propter absenciam magistri Johannis de sancto salvatore nostri prothonotary, et sigillorum nostrorum erga ipsum habitorum, sigillo venerabilis in christo patris domini Valentini Cardinalis Episcopi Quinqueecclesiensis fecimus consignari, Datum Bude duodecimo die termini prenotati, Anno domini M^mo CCC^mo LXXX^mo Nono.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 185—192. Originalulŭ pe chârtiç în archiva Kállay.

CCLXII.

1390. 1390. *Mircea, Voivodulŭ Ţerei-Românesci, Ducele Făgăraşului şi alŭ Amnaşului (Omlaşului), Comitele Severinului, Despotulŭ ţerilorŭ Dobrogei, şi Domnŭ alŭ Silistriei,* încheie unŭ tractatŭ de alianţă defensivă cu Vladislavŭ, regele Poloniei, în contra lui Sigismundŭ, regele Ungariei.

Mircius [1] Dei gracia Woyuoda Transalpinus, Ffogoras et Omlas Dux, Seuerini Comes, terrarum Dobrodicij Despotus, et Tristri Dominus. Harum noticiam habituris tam presentibus quam futuris significamus quibus expedit vniuersis. Quod sincere mentis affectu cupientes inire inuiolabilis amicicie federa, et volentes cum Serenissimo principe Domino Wladislao dei gracia Regi Polonie necnon terrarum Cracouie Sandomirie Syradie, Lancicie, Cuyauie, Littwanie, Principe supremo, Pomoranie Russieque Domino et herede, de Baronum nostrorum vnanimi consilio ordinacionem huiusmodi, parte ab utraque, temporibus perpetuis seruandam irrefragibiliter, fecimus, et facimus ipsarum nostrarum literarum robore confirmantes, scilicet quod memoratum Serenissimum Principem Dominum Wladislaum Polonie etc. Regem, toto nostro posse, atque potencia, dum affectando nostrum auxilium postulauerit, et homines sibi subditos, ab insultu, et hostili incursu Regis . . Vngarie, ac ipsius omagialium, et quorumlibet hominum sibi subditorum constantissime volumus adiuuare. Contra alios vero predicti Domini . . Regis emulos aut iniuriatores quoslibet ipsum iuxta nostri arbitrij beneplacitum iuuare promittimus et spondemus, quemadmodum amicum facere expedit atque decet. Idemque dominus . . Rex ad nostre postulationis affectum contra . . Regem Vngarie, et ipsius subditos pro toto ipsius posse atque potencia, nos debet et tenebitur adiuuare. Contra alios vero nostros emulos iuxta ipsius liberi arbitrij beneplacitum vt de nobis promissum est, nobis auxiliabitur vt amicus. In cuius rei testimonium firmitatemque perpetuam literas nostras presentes dedimus privilegiales, pendenti et autentici sigilli nostri maioris munimine roboratas. Datum in Lublin in vigilia Sancte Agnetis virginis gloriose. Anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei Române. Sigilulŭ pendentŭ în formă orbiculară representă la mijlocŭ unŭ scutŭ cu vechile arme ale Ţerei-românesci: vulturulŭ, crucea, o stea cu şésă raţe şi semiluna. De cele patru părţi ale scutului numele M|ИР|Ч|Я| cu literele dispuse în forma crucei. În giurŭ epigrafa latină, în care după copia fotografică putemŭ distinge următórele: . . . . . WAIWODA TRANSALPIN BAN DE CZWRINIO . . . . . .

S'a publicatŭ la Dogiel în Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. 598. — Reprodusŭ la Fejér, X. 1. 652. Ibid. X. 8. 309.—Laurianŭ şi Bălcescu, Magazinŭ istoricŭ. I. 332. —În estrasŭ la Улинцкя, Матеріалы. pag. 4.

1) Facsimile Tab. I.

CCLXIII.

1390. *Convenţiunea închiată la Sucéva între Romanŭ Herescu şi Radulŭ Gadchi, ambasadorii Voivodului Mircea, cu ambasadorii regelui Vladislavŭ din Polonia*, prin care se precisézĕ mai de aproape dispositiunile tractatului de alianţă, închiatŭ între voivodulŭ Mircea şi regele Vladislaŭ. 1390.

Nos Romanus Hericzky et Radlus Gadky ambasiatores et nuncij speciales ad infrascripta. Vniuersis et singulis, ad quos presentes peruenerint volumus esse notum, quod cum ex speciali commissione et mandato Illustrissimi principis Domini Mircij Woyuode Transalpini etc. Domini nostri graciosi, auctoritateque ipsius plenaria ex parte vna, cum Strenuis militibus Dominis Guervassio de Dalewicz, et Benkone de Zabokruc etiam plenum mandatum et specialem commissionem habentibus Serenissimi Principis Domini Wladislai Polonie etc. Regis incliti ex parte altera, super vnione et confederacione inuiolabilis amicicie, inter predictos Dominos nostros hactenus contracte, et in futurum dante Domino quo ad eiusdem vnionis plenitudinem feliciter contrahende, in partibus Moldauie oppidi Soczczow personalem efficaciter celebrassemus conuencionem, assignatis prout promissum erat, alterutrum literis, super huiusmodi confederacione confectis autenticatis et sigillatis, decreuimus, fecimus, et prout utrique parti nostrum melius et sanccius visum fuerit, disposuimus, deliberationeque habita deligenti, inuenimus quosdam articulos, qui ipsam vnionem in suis condicionibus efficacius solidabunt. Scilicet quod prefatus Dominus .. Rex Polonie ullas brigas, neque guerras contra .. Regem Vngarie ac subditos suos moueat, nec movere incipiat quoquam, nisi prius significatis Domino nostro Mircio Woyuoda, et eius consilio singulis earundem brigarum seu guerrarum qualitatibus, eedemque per ipsius Regalis serenitatis consilium fuerint approbate. Insuper si alique treuge pacis vel inducie, aut concordie inter prefatum Mircium Woyuodam dominum nostrum et Regem Vngarie fuerint acte, scilicet vel recepte, ad tempus vel imperpetuum ordinate, vel quomodolibet decise, ipso Domino Rege Polonie non excluso, easdem prenominatus Dominus .. Rex ratificare, gratificare et acceptare debebit, atque gratas, ratas et acceptas habere debeat in singulis suis clausulis, distinccionibus atque punctis per robor sui sigilli autentici, ad tempus, vel imperpetuum, prout huiusmodi ordinacio postulauerit, confirmando. Item vt hec felix vnio, in singulis suis paccionibus et condicionibus irretractabiliter perseueret, decreuimus, quod quicunque confederatorum qualitercunque in presentem vnionem et confederacionem sit receptus, ab ipsius vnionis vinculo et pactis, quomodolibet deliraret, extunc eundem delirantem, cetere ipsius vnionis partes solempni monicione premissa sic efficaciter et seriose debent et possint inducere, vt prefate vnionis compromissi seruat plenitudinem atque teneat inconcusse Et quia vt inter premissos Principes Dominos nostros ab utraque parte super propositis articulis specialis per melioracionem ipsorum habeatur deliberacio, ad oppidum Soczczow in festo Beati Iohannis Baptiste proxime affuturo cum omnibus lite-

ris et sigillis ipsius de ipsa confederacione alterutrorum datis, volumus cum premissis dicti Domini Regis ambasiatoribus, quemadmodum promittentes bona nostra fide, ac spondentes pretactos articulos, Domini nostri Woyuode, ac nostris nominibus in eorum testimonium gratificare, ratificare atque sigilli sui robore confirmare, inclusis nihilominus literis ac singulis earum clausulis presentibus de ipsa confederacione, vt premittitur, datis, vt ipsa integra vnionis composicio in unam literam autenticam redigatur et sigillatas literas ab utraque parte vna pars alteri assignat atque pristinas restituat, omnibus dolo, fraude et detractacione procul motis, cum omnis ordinis et modi seruacione que in prius datis literis est seruata. Ad maiorem autem horum euidenciam presencia fieri fecimus nostrorum sigillorum appensione roborantes. Datum in Soczczow in festo beate Gertrudis virginis. Anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecțiunile Academiei Române. — S'a publicatŭ la Dogiel, Codex diplomaticus Regni Poloniae. I. 2. 598. – Fejér, X. 1. 654. — Ibid. X. 8. 310. — Laurianŭ și Bălcescu, Magazinŭ istoricŭ. I. pag. 334. — Уланицкій, pag. 5.

CCLXIV.

1390. 1390. Sigismundŭ[1], regele Ungariei, confirmă pe *comitele Dragŭ și pe voivodulŭ Balcŭ* în posesiunea moșii Apșa-de-josŭ din comitatulŭ Maramureșului.

Sigismundus, Dei gratia Hung. Dalm. Croat. Ram. Seru. Gallic. Lodom. Coman. Bulgariaeque Rex, ac Marchio Brandenburgensis, Sacri Romani Imperii Archicamerarius, nec non Bohemiae et Lucemburgensis haeres, omnibus Christi fidelibus tam praesentibus, quam futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in omnium saluatore. Regiae sublimitatis gloriae conuenit et honori fidelia Fidelium obsequia vbertatis gratia fecundare, promtumque suorum animum promtiorem efficere retributionis cum fauore. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod fidelis noster Dragh, Comes de Maramaros, sua et Walk Wayuodae, similiter Comitis dicti Comitatus, fratris sui vterini in personis, in nostrae Maiestatis accedens praesentiam, exhibuit nobis quasdam litteras priuilegiales Conuentus Ecclesiae Sanctae Crucis de Lelesz, per modum alphabeti incisas, super reambulatione et metarum dismensione cuiusdam possessionis ipsorum Also Apsa nominatae, in dicto Comitatu Maramorosiensi habitae confectas tenoris infrascripti; supplicans exinde nostrae Maiestati, suo et dicti fratris sui nominibus, vt dictas litteras ratas, gratas et acceptas habendo, praesentibusque litteris nostris priuilegialibus, verbotenus inseri et redigi faciendo, pro ipsis et eorum haeredibus roborantes perpetuo valituras dignaremur confirmare; quarum tenor talis est: Omnibus Christi fidelibus, praesentibus, pariter et futuris, praesens scriptum

inspecturis, Dominicus, Praepositus et Conuentus Ecclesiae Sanctae Crucis de Lelesz, salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum notitiam tenore praesencium volumus peruenire: quod cum nos honore, quo decuit, receptis litteris Serenissimi Principis, Domini Sigismundi, Dei gratia regis Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc., Marchionisque Brandenburgi etc., per eundem Dominum regem nobis destinatis, vna cum Laurentio, filio Abrae de Cyakfalua, homine ipsius regiae Maiestatis, litteris in eisdem nominatim inserto, vnum ex nobis, scilicet fratrem Ioannem, Custodem Ecclesiae nostrae, ad reambulandum quandam possessionem Magnificorum Walk Wayuodae et Drag Comitum de Maramoros Also Apsa appellatam, in dicto Comitatu Maramorosiensi, apud manus quorumdam habitam et ad distinguendas et erigendas metas eiusdem, mandatis ipsius Domini regis obedire cupientes, vt tenemur, iuxta continentiam earumdem litterarum, pro testimonio destinassemus; tandem iidem regius et noster homines ad nos reuersi, nobis consona voce retulerunt, quod ipsi in festo S. Trinitatis, de nouo elapso, accessissent ad faciem antedictae possessionis Also Apsa nuncupatae, et ipsam vicinorum et commetaneorum eiusdem vniuersorum, legitimis conuocationibus factis et eisdem praesentibus, per eiusdem veras metas et antiquas, nouas metas infra declaratas, iuxta veteres in locis necessariis erigendo, reambulassent, reambulatamque, et ab aliorum iuribus possessionariis modo infradeclarato, metaliter separatam et distinctam, praefatis Magnificis Walk et Drag reliquissent perpetuo possidendam, nemine contradictore inibi eis apparente. Metae autem, quibus ipsa possessio Also Apsa nominata a vicinariis iuribus possessionariis separaretur et distingueretur, prout idem regius, ac noster homines nobis exposuerunt, hoc ordine praetenduntur: Quod prima meta incipit a fluuio Titiae, in loco, vbi quidam riuulus Ludpatak nuncupatus, cadit in ipsum fluuium Titiae, vbi est noua meta terrea ad caput eiusdem, vbi habetur meta terrea de nouo erecta; ab hinc versus orientem tendendo vadit ad locum, vbi riuulus Aszupatak nominatus, iungitur cum fluuio Apsa appellato, vbi est meta terrea de noua erecta; deinde in quodam Berch, inter riuulos Dobrik et Beczkö nominatos, versus eandem plagam orientalem eundo peruenit ad quandam petram Hojagos vocatam, penes quam habetur meta terrea de nouo accumulata; vnde eandem partem orientalem seruando, annectit caput cuiusdam riuuli Sztrimba (sic) vocati, vbi est meta denuo eleuata; de qua quidem meta terrea in eodem riuulo Sztromba currit ad praedictum fluuium Apsa, quem pertranseundo ad partem orientalem, vadit ad quemdam Berch, in quo in eandem partem orientalem currendo, iungit montem Köveshegy nominatum, vbi cursus metales praetactae possessionis Also Apsa terminantur. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem, praesentes litteras nostras priuilegiales ordine alphabeti incisas, pendentis sigilli nostri munimine duximus roborandas. Datum in vigilia festi Natiuitatis Beati Ioannis Baptistae, Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo. Nos igitur iustis et iuri consonis ipsius Magnifici Dragh supplicationibus antefatis nostrae Maiestati per eundem suo et dicti Walk Wayuodae, fratris sui nominibus, vt praehabitum subiectiue porrectis, regia benignitate exauditis, pariter et admissis, praefatas litteras ipsius Conuentus de Lelesz priuilegiales,

omni suspicionis vitio carentes, praesentibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas eatenus, quatenus eaedem vere et iuste sunt emanatae et prout vices earumdem veritati suffragantur, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus. Requirentibusque ipsorum Dragh et Walk Wayuodae fidelitatibus et fidelium seruitiorum meritis, per ipsos sacro regio diademati et Nobis locis et temporibus opportunis exhibitis et impensis, de consensu nihilominus et beneplacita voluntate serenissimae Principis Dominae reginae Mariae, consortis nostrae charissimae, praelatorumque et Baronum nostrorum consilio praematuro, mera authoritate et potestate Maiestatis nostrae, praedictas litteras simul cum praemissis reambulatione et metarum erectione ac distinctione ipsius possessionis Also-Apsa vocatae, intentionibus earumdem superius latius expressis, praedictis Magnificis Dragh et Walk Wayuodae, ipsorumque haeredibus et posteritatibus vniuersis innouantes perpetuo valituras confirmamus praesentium litterarum nostrarum priuilegialium patrocinio mediante; saluo iure alieno. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, praesentes eisdem concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus reuerendi in Christo Patris et Domini Domini Ioannis, Archiepiscopi Ecclesiae Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, aulaeque nostrae et reginalis Maiestatum eximii Cancelarii, dilecti nostri et fidelis. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo. Duodecimo praelibati mensis Augusti, regni autem nostri anno quarto. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Valentino, tituli Sanctae Sabinae, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbitero Cardinali et Almae Ecclesiae Quinqueecclesiensis Gubernatore; ac eodem Domino Ioanne Ecclesiae Strigoniensi, Ludouico Colocensi, Petro Iadren. Andrea Spalaten. ac altero Andrea Ragusien. Archiepiscopis; Ioanne Varadien. Petro Transyluanien. Ioanne Zagrabien. Stephano Chyko Agrien. Ioanne Boznen. Demetrio Wesprimien. Ioanne Iaurien. Petro Wacien. Ioanne Chanadien. Georgio Nitrien Ioanne Sirmien. Chrysogono Tragurien. Francisco Scardon. Paulo Tinninien. Ioanne Nonen. Mathaeo Sibinicen. Nicolao Corbauien. et Ioanne Sennien. Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nec non Magnificis viris Stephano, Regni nostri Palatino et Iudice Comanorum, Ladislao Wajuoda Transyluano et Comite de Zonuk, Comite Emerico Bubek, Iudice Curiae nostrae, Demetrio Similiter Bubek totius regni Sclauoniae, Stephano de Lossoncz Machouien. Banis, Nicolao, filio Ioannis de Kanisa, Tauernicorum, Leustachio de Ilswa Ianitorum, Georgio de Putnuk Dapiferorum Ioanne de Peren Pincernarum, ac eodem Domino Stephano Palatino Agazonum nostrorum Magistris, Stiborio de Stiboricz, Comite Poson., ceterisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, X. 1. 581. Din manuscrisele lui Dan. Cornides, Tom. II. pag. 495 sqq.

CCLXV.

1390. Conventulŭ mănăstirii din Lelesŭ întroduce pe *Balcŭ şi pe Dragŭ, comiţii Maramureşului*, în posesiunea castrului Chioarŭ. 1390.

Conuentus de Lelesz Magistrum Balk et Dragh, Comites de Maramaros, erga mandatum Sigismundi regis Budae, anno hoc feria II. proxima ante festum B. Georgii emanatum, in dominium castri Kwuar nemine contradicente introducunt et statuunt. In festo BB. Petri et Pauli Apostolorum. A. M. CCC. XC.

Fejér, X. 1. 634. Din Anal. Dipl. Iankovics. Tom. I. pag. 92.

CCLXVI.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Nicolae, banulŭ Severinului*, unŭ castelŭ şi mai multe moşii, ca recompensă pentru virtuţile sale militari în luptele cu Turcii. 1390.

Nos Sigismundus, Dei gratia, Rex Hungariae, Dalmacie, Croatiae, etc., ac Marchio Brandenburgen. etc. memoriae commendantes, tenore praesentium significamus, quibus expedit vniuersis: Quod nos — — liberalitate et munificentia regali cunctorum nostrorum fidelium fidelitates et obsequia aequo pondere pensantes, recensitis et in acie mentis nostrae reuolutis multifariis sinceris fidelitatibus, gratuitis obsequiis, ac laude dignis complacentiis fidelis nostri dilecti, magnifici ac Egregii viri Nicolai de Peren, Bani nostri Zeurinen. quibus idem sacro Regio diademati, et nostrae Maiestati per suam solertiam indefessam, solicitudinemque gratum se reddidit et acceptum, et reddere anhelat in futurum, praecipue animadvertentes — regalibus proraecdiis reuoluentes, quomodo nuper in Regno Rassiae, dum scelerata cohors Turcarum ausu temerario idem Regnum intrauit, cordaque plurimorum christicolarum seuienter conturbauit; ex tunc annotatus Nicolaus Banus inter ceteros nostros Proceres veluti Tyro egregius, iam dictos Turcos, crucis hostes, tam viriliter, quam potenter agrediens, non sine magno bellico certamine plurimos ex eisdem lancea, et in ore sui gladii lethaliter prostrauit, reliquos vero, ablatis ipsorum nefariis vexillis, assistentes sibi caeterorum nostrorum fidelium caterua in fugam conuertit; sicque nostrae claritati et dictae Sacrae Coronae gratos exhibuit famulatus. Praemissorum igitur intuitu dignum arbitrata nostra serenitas, vt eundem Nicolaum Banum conditionis praemiis, et donis regalibus prosequamur; matura itaque deliberatione praehabita, et de certa nostrae Maiestatis scientia, fideliumque Baronum nostrorum consilio, ciuitates nostras Regias

Patak et Ujhely vocatas, simul cum castro nostro prope easdem existente, ac possessionibus Borsy, Kis-Tornya et ordo vocatis, ac tributis in eadem ordo nec non in praedictis ciuitatibus Patak et Ujhely habitis, in Comitatu Zemplinensi sytuatis et existentibus, item possessione nostra Syna nuncupata, in Comitatu Abaujuarensi situata, ac tributo in eadem Syna habito, ipsarumque ciuitatum, castri et possessionum ceteris vtilitatibus, vtpote terris cultis et incultis, vineis, agris, pascuis, pratis, molendinis, aquis, aquarumque decursibus, nemoribus, syluis ac aliis commoditatibus, emolumentis, integritatibus et pertinentiis vniuersis, sub earum veris metis et antiquis per nostram Maiestatem, et nostros praedecessores hactenus tentis, possessis et seruatis, memorato fideli nostro, dilecto, Nicolao de Perén Bano Zewrinensi ipsiusque legitimis haeredibus et posteritatibus vniuersis de manibus nostris Regiis, nouae nostrae donationis titulo, ac omni eo iure, quo dictae ciuitates, castrum, possessiones, et earumdem pertinentiae nostrae rite incumbunt collationi dedimus, donauimus et contulimus, imo damus, donamus, et conferimus perpetuo possidenda, tenenda, pariter et habenda, saluo iure alieno. Praesentes autem, dum nobis in specie fuerint reportatae, in formam nostri priuilegii redigi faciemus. Datum in villa Olnas, in festo Beati Michaëlis Archangeli. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo.

Fejér, X. 1. 610. Din transumptulŭ autenticŭ alŭ regelui Sigismundŭ din a. 1401.

CCLXVII.

1390. 1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui *Nicolae, Banulŭ Severinului*, castrulŭ Şimleŭ din comitatulŭ Cărăşului, dimpreună cu dependenţele sale.

Capitulum Ecclesie Chanadiensis, Omnibus christi fidelibus presentibus pariter et futuris, presentem paginam inspecturis, Salutem in salutis largitore, ad vniuersorum noticiam harum literarum nostrarum serie volumus peruenire, quod nos literas serenissimi principis domini nostri Sigismundi dei gracia Incliti regis Hungarie, dalmacie, Croacie etc. Marchionisque Brandemburgensis etc. omni cum reuerencia recepimus in hec verba, Sigismundus dei gracia rex Hungarie, dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandemburgensis etc. fidelibus suis Capitulo ecclesie Chanadiensis, Salutem et graciam, cum nos, Castrum nostrum regium, Erdsomlio vocatum in Comitatu de Crassow existen*tem* (sic) simulcum possessionibus et villis, Erdsomlio, Crassofew, Cherneuch, Jabolnok, Varadia et Vizwar, vocatis, ad ipsum Castrum spectantibus, ipsarumque vtilitatibus et pertinencys vniuersis, fideli nostro dilecto, Magnifico viro domino Nicolao de Peryn, Bano Zeuriniensi, pro suis fidelitatibus, et seruicys, per alias nostras literas, perpetuo contulerimus, ipsumque, et ip-

sas eidem statuifacere velimus, lege regni nostri requirente, Superquo fidelitati vestre firmis damus in mandatis, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fidedignum, quo presente Johannes filius Ladislai de Gerebench, vel alter Johannes filius Mikch de Brod, aut andreas filius Ladislai de Barsa, seu Tomas de Brezniche sin Nicolaus de Kereskuz, neue Matheus de Mochyas, alys absentibus, homo noster, ad facies dicti Castri, possessionumque et pertinenciarum eiusdem predictorum, vicinis et commetaneis earundem, inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, statuat eosdem iamdicto domino Bano, nostre noue donacionis titulo perpetuo possidendum, si non fuerit contradictum contradictores vero si qui fuerint Citet ipsos, contra iamdictum Nicolaum Banum, in nostram presenciam, ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros, Et posthec seriem omnium premissorum, vt fuerit expediens nobis fideliter rescribatis, Datum in Zawa Zenth Demeter, dominica proxima post festum beate Elizabeth vidue, anno domini M^mo CCC^mo Nonagesimo. Nos igitur preceptis eiusdem domini nostri regis humiliter obedire cupientes vt tenemur, vnacum prefato Johanne filio Ladislai de Gerebench, homine ipsius domini nostri regis nostrum misimus hominem, videlicet honorabilem virum dominum Nicolaum prepositum ecclesie sancti Saluatoris, fratrem et con Canonicum nostrum, pro testimonio fidedignum, ad premissa singula fideliter peragenda, Qui tandem ad nos abinde reuersi, nobis concorditer retulerunt, quod idem homo regius, dicto testimonio nostro presente, feria secunda proxima ante festum beati andree apostoli, proxime preteritum, ad facies, dicti Castri possessionumque et pertinenciarum eiusdem predictarum, vicinis et commetaneis eorundem inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo, statuisset easdem iamdicto domino Nicolao Bano, noue regie donacionis titulo perpetuo possidendas, nullo penitus contradictore, tam in facie dicti Castri, possessionumque et pertinenciarum eiusdem predictarum, quam eciam nostri in presencia comparente, diebus legitimis exspectando, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras priuilegiales alphabeto intercisas emanari fecimus, pendentisque sigilli nostri munimine roborari, Datum permanus discreti viri magistri Johannis Lectoris, feria secunda proxima ante festum beate Lucie virginis, die videlicet quinto decimo, diei statucionis supradicte, anno domini prenotato, Presentibus honorabilibus viris et discretis dominis Jacobo preposito, Nicolao Cantore, Andrea Custode, Bertrando Orodiensi, Thoma de Thorontal, et Nicolao Sebesiensi archidiaconis, Ceterisque fratribus nostris, in dei ecclesia regi Jugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 209. Originalulŭ pe chârtie în archiva Camerei fiscale din Buda.

CCLXVIII.

1390. 1390. *Românii, din districtulŭ Castrului Cueşti,* se obligă înaintea regelui Sigismundŭ, că voru aduce înaintea judecăţii pe unŭ românŭ cu numele Dobruţŭ.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. Memorie commendamus per presentes, Quod Stephanus, filius condam petri Bani de Remethe, ab vna, parte autem ab altera, Anthonius filius Laurency, Bachaza, Benche, Gregorius, paulus Royak et Radozlo, Olahy de pertinencys Castri Kuesd in suis ac Nexe Bank et petri similiter olahorum de eadem personis, coram nostram maiestatem personaliter constituti, per eosdem confessum extitit pariter et relatum, quod ipsi, in facto quorundam duorum olahorum, pridem per ipsum Stephanum ex quibusdam causis detentorum feria tercia proxima, post festum Epiphaniarum domini proxime venturum, ad possessionem Gerch Janus (sic), vocatam accedere assumpsissent et assumpserunt coram nobis, In quibus loco et termino, prenominati Olahy Dobrouch olahum pridem per ipsum Stephanum detenti statuere debebant, talimodo, vt quicunque, probi et Nobiles viri, ad ipsum diem et locum, per ipsas partes adducendi, antedictis earundem parcium proposicionibus, deum habendo pre oculis, inter easdem partes Judicauerunt ordinauerunt et finaliter disposuerunt, hoc ambe partes acceptare et finaliter obseruare tenebuntur Si vero ipsi olahy dictum Dobrouch olahum, modo premiso statuere non possent vel non curarent, tunc in omagio eisdem Olahy conuincerentur, et in super socys eorum, qui premissa refutarent, de cetero, aliquod Juuamen et auxilium prebere non deberent, nec ausi essent modo ali quali, prout se adhoc ydem olahy et prefatus Stephanus coram nobis spontanea eorum voluntate obligarunt, vigore presencium mediante. Datum in Temeswar in festo Circumcisionis domini. Ano M^mo CCC^o LXXXX°.

Pesty, Krassó varmegye története, III. pag. 195. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, Nr. 2111. archiva Kállay.

CCLXIX.

1390. 1390. Papa Bonifaciu IX. numesce pe *Franciscŭ*, călugărulŭ din ordinulŭ Carmeliţilorŭ, ca *episcopŭ catolicŭ alŭ Argeşului* din Ţéra-românéscă.

Fr. Franciscus de S. Leonardo Ordinis Carmelitarum a Bonifacio Papa IX. constitutus Episcopus Argiensis in Valachia, sub Metropoli Colocen. XVI. Mayi Anno M. CCC. XC.

E libro I. de prouisionibus Praelatorum fol. 87. Speculum Carmelitarum Fr. Danielis a Virgine Maria Tom. II. pag. 921.

Fejér, X. 1. 619. — Ibid. X. 3. 107.

CCLXX.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ pe *Petru, chinezulŭ din Timişelŭ*, în posesiunea moşiilorŭ sale, din causă, că vechile sale documente de posesiune se perduse în timpulŭ, când *Danŭ, voivodulŭ Ţĕrei-românĕsci*, năvălise cu armata sa puternică în districtulŭ Mihadiei. 1390.

R° dni Johannis Wayuode.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. Memorie commendamus, Tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis Quod fidelis noster Petrus filius dees Nobilis Kenezius de Temeshel in tenutis Castri nostri Myhald nuncupati commorans, sua, Halmagh, Cristofori, et Mychaelis fratrum suorum vterinorum similiter Nobilium Keneziorum de eadem, inpersonis, in nostre maiestatis accedens presenciam nostre humiliter declarauit maiestati, Quod quia literalia ipsorum Instrumenta factum possessionum ipsorum Kryuapatak et Patak vocatarum tangencia sub monte Padych existencium existencium (sic) per nostros predecessores reges Hungarie ipsis graciose concessa ab ipsis tempore quo Dan wayuoda cum suo valido exercitu dictas tenutas Castri nostri Myhald invaserat deperdita et alienata extitissent Ideo nos dictas possessiones pro eorum fidelitatibus et fidelium obsequiorum meritis sacre Corone et nobis tempore et loco oportunis exhibitis et impensis ipsis ac eorum heredibus noue nostre donacionis titulo sub condicione infrascripta dare et conferre dignaremur, Et quia nobis de alienacione dictorum literalium Instrumentorum ipsorum nulla constabat certitudo veritatis, vestro magnifico domino Johanni Bano nostro Zeuriniensi, de premissis certitudinem veritatis sciscitari commiseramus. Qui tandem nostre fideliter retulit maiestati, quod ipse a nobilibus et alterius status hominibus Comitatuum Sebus Lugas et Myhald vocatorum, talem certitudinem veritatis sciscitassent, quod dicta literalia eorum Instrumenta super iam dictis possessionibus confecta, ab ipsis deperdita extitissent, Nos itaque tum supplicacionibus dicti Petri, suo et fratrum suorum predictorum nominibus nostre maiestati porrectis, tum relacionem fidedigne ipsius domini Johannis Bani regia benignitate inclinati predictas possessiones Kryuapatak et Patak vocatas pro premissis eorum fidelitatibus et fidelibus obsequys simul cum omnibus ipsarum Juribus Jurisdiccionibus terris arabilibus cultis et incultis pratis siluis, aquis, aquarumque decursibus ac cunctis obuencionibus earundem sub ipsarum veris et antiquis metis quibus ab olym vse fuerunt et possesse iamdictis Petro, Halmagh, Cristoforo, et Mychaeli nobilibus Kenezys ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis noue nostre donacionis titulo et omni eo Jure quo eedem nostre rite incumbunt collacioni dedimus donauimus et contulimus ymmo damus donamus et conferimus perpetue et irreuocabiliter per ipsos et per eorum heredes vniuersas possidendam tenendam et habendam, harum nostrarum literarum patrocinio mediante, Sine duntaxat preiudicio Juris alieni, Tali modo et condicione mediante, quod dum nos vel nostri successores reges Hungarie temporum in processu exercitum versus plagam orientalem instaurando moue-

remus uel mo(uere . . . . . ipsi) et heredes ipsorum de dictis possessionibus ad predictum exercitum cum vna lancea vt . . . . . consuetudinis certorum nobilium Keneziorum dictarum terr. . . . .t proficisci teneantur, Presentes tandem nobis allatas priuilegialiter emanari faciemus pro eisdem, Datum Bude feria quarta proxima ante dominicam Judica, Anno domini Millesimo CCC-mo Nonagesimo.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 10. Originalulŭ pe chârtie în archiva Capitulului din Alba Iulia. Cista Zarandien. Fasc. 2. Nr. 68.

CCLXXI.

1390. 1390. Anuntire despre comuna Aiudŭ din Transilvania, care se bucura de aceleaşi drepturi şi libertăţi, pe cari le aveaŭ şi comunele săsesci.

1390. Datum in Temeswár proxima die Dominica post festum Epiph. Mariae Reginae Privilegiales Capitulo Alb. Transilvaniae eatenus concessae, ut quum possessio ejusdem Capituli Enyed vocata, iisdem libertatibus fruatur, quibus septem sedes Saxonicales insignitae habentur, ac proinde ad solutionem nonae obligata haud sit, hinc dictum Capitulum ab eadem possessione loco nonae alium Censum ecclesiae proficuum ab eadem possessione percipere valeat.

Originale exstat in arch. Capit. alben. Tran. Cista Capit. fasc. 4. Nr. 44.

Transilvania, 1872. pag. 128. — Szeredai, Notit. Cap. Alb. pag. 58.

CCLXXII.

1390. 1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce militariului Grigoriu din Betleanŭ comuna *Amnaşŭ* (Omlaşŭ) din Transilvania.

1390. feria 4. ante festum B. Michaelis arch. — Sigismundi donationales, pro Gregorio filio Joannis de Bethlen milite et aulico suo, super Villa Omlás, possessione Szent-Miklos Comitatus Küküllö.

Innuit Caspar. Bojtinus apud Engel Mon. Ungr. T. I. p. 241.

Transilvania, 1872. pag. 128. — Fejér, X. 1. 660.

CCLXXIII.

1390. Sigismundŭ, regele Ungariei, mergândŭ asupra Moldovei, trimite înainte pe Secui, spre a-i deschide drumulŭ în Moldova. *Românii, comandaţi de voivodulŭ Ştefanŭ, întîmpină pe Secui în strîmtorile munţilorŭ* şi începŭ numai de cătŭ lupta cu ei. 1390.

. . . . Postea vero ad territoria terre nostre Molduane nobis et subditis nostris hostiliter indefesse resistentis et rebellantis, nostro valido exercitu instaurato prefatus vir Magnificus Stephanus de Kanysa, protunc comes Siculorum nostrorum existens, cum suis complicibus et gentibus ac Siculis nostris, ante ingressum nostrum ad dictam terram Molduanam, vt accessus noster tucior preesset, potenter cum suo vexillo dictarum gencium et Siculorum legione preualida suffulto irruens, nobisque confestim per reliquam viam . . . . . ad dictam terram Molduanam progredientibus, idem Stephanus Comes Siculorum ad nos regrediens, et viam magis tutam nobis attribuens, variosque conflictus in alpibus et indaginibus densis cum ipsis Olachis et Stephano Vayuoda eorum viriliter committendo, et sic in terram Molduanam antefatam circa larem seu domum proprie residencie ipsius Stephani vayuode personaliter domino coadiuuante fuimus castra metati, et annotatus Stephanus vayuoda cum suis complicibus et Olahis vniuersis ad nostra seruicia, venia prius et gracia de inobediencia et negligencia suis a nostro culmine postulatis, propicius et obtentis, iugiter fideliterque explenda, daciaque solita nostro fisco regio in recognicionem nostri dominij naturalis temporibus congruis persoluenda, humiliter se inclinauit et subdere studuit effectiue. . . . .

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 82. — Fejér, X. 2. 438—453.

CCLXXIV.

1390—1391. *Nicolae Perenŭ, banulŭ Severinului,* rógă pe regele Sigismundŭ se amâne procesulŭ lui Stefanŭ cu *magistrulŭ Ladislaŭ, fiulŭ lui Danŭ,* până va veni însuşi regele în Bănatŭ cu baronii sĕi. 1390—91

Domine graciose et metuende, vestram rogamus mayestatem presentibus diligenter et attente, quatenus causam quam Stephanus filius Petri presencium latoris precessor, ottauo die festi Penthecostes, contra Nobilem virum magistrum Ladislaum filium daan haberet, vsque vestre mayestatis aduentum coram vestra mayestate et vestris Baronibus hic constituendis deliberandam

velitis prorogare quiquidem Stephanus noster proximus cottidianis vestris in seruicys nobiscum conuersatur, Scripta in Makxand etc.

Nicolaus de Peren vester fidelis.
Banus de Zeurinio.

(*În dosŭ:* Excellentissimo principi domino Sigismundo regi Hungarie domino suo gracioso).

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 12. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay, în museulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCLXXV.

1391. 1391. *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, Ducele Făgăraşului şi alŭ Omlaşului, Comite alŭ Severinului, Domnulŭ Silistrei, şi Despotulŭ Ţĕrilorŭ Dobrogei,* confirmă de noŭ tractatulŭ de alianţă închiatŭ în anulŭ trecutŭ cu Vladislaŭ, regele Poloniei, în contra lui Sigismundŭ, regele Ungariei.

Myrcius[1] dei gracia Woyewoda Transalpinus, Fogoras et Omlas Dux, Seuerini Comes, Trestri Dominus ac Terrarum Dobrodicij Despotus etc. Significamus quibus expedit vniuersis, quod cupientes inire federa inuiolabilis amicicie cum Serenissimo principe domino Wladislao Rege Polonie etc., de Baronum nostrorum vnanimi consilio ordinacionem huiusmodi fecimus alias atque pridem temporibus perpetuis ab utraque parte tenendam et irrefragabiliter obseruandam, quod memoratum dominum Wladislaum Regem toto Nostro posse atque potencia dum nostrum auxilium postulauerit, ac homines sibi subditos ab insultu et hostili incursu .. Regis Vngarie ac ipsius Omagialium et quorumlibet hominum sibi subiectorum, contra alios vero predicti domini Wladislai Regis emulos aut iniuriatores quoslibet ipsum iuxta arbitrij nostri beneplacitum iuuare promittimus et spondemus quemadmodum amico facere expedit atque decet. Idemque dominus Wladislaus Rex ad nostram postulacionem contra .. Regem Vngarie et ipsius subditos pro toto ipsius posse atque potencia nos debet et tenebitur adiuuare, contra alios vero nostros emulos iuxta ipsius liberi arbitrij beneplacitum nobis auxiliabitur ut amicus, quas quidem priores nostras literas et obligaciones gratas et ratas habentes ipsas tamquam earum tenor de verbo ad verbum presentibus esset intersertus approbamus, ratificamus et vigore presencium confirmamus addicientes et adiungentes quod si quis ex nostris mocionem aliquam facere et se nobis opponere presumserit, aut attemptauerit aliquid contra eundem dominum Wladislaum talem volumus una cum iam dicto Wladislao Rege et ipse nobiscum compescendo debite tolerare[2]. In cuius rei euidenciam et perpetuam firmitatem sigillum nostrum mayus

1) Facsimile Tab. II.
2) Dogiel rectifică: tollere.

per Maynam et Volculum Comites nostros fideles presentibus appendi fecimus. Datum in Lemburga in octaua beatorum Petri et Pauli Apostolorum Anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo primo.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei Române. Sigilulŭ pendentŭ în forma obicinlară representă la mijlocŭ unŭ scutŭ cu vechile arme ale Ţĕreiromânesci: vulturulŭ, în partea drépţă crucea, o stea cu şése rade şi semiluna. De cele patru părţi ale scutului numele M|ИР|Ч|Я| cu literele dispuse în forma crucei. În jurŭ inscripţiunea în limba latină: + S ·:· MIRCZE WAIWODA TRANSALPIN BAN DE CZWRINIO ·:· MIRCZE WAIW.

Documentulŭ s'a publicatŭ la Dogiel în Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. 559. — Reprodusŭ la Fejér, X. 8. 340. — Laurianŭ şi Bălcescu, Magazinŭ ist. I. pag. 338. — În estrasŭ la Ульяницкій, Матеріалы. pag. 6.

CCLXXVI.

1391. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *libertăţile şi privilegiile cetăţenilorŭ din Cluşŭ.* 1391.

Ro dni petr. epis. transsilvanen. eccl.

Igismundus dei gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rame Servie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque rex ac Marchio Brandemburgensis sacri Romani Impery Archycamerarius, nec non Bohemie et lucenburgensis Heres, Omnibus xsti fidelibus tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris, salutem in omnium salvatore Ordo suadet equitatis et ad apicem pertinet regalis maiestatis, vt ea que rite processerunt suorumque Subditorum commodum vberrimum concernunt, Literarum regalium munimine roborentur, proinde ad vniversorum noticiam tam presencium quam futurorum, harum serie volumus peruenire, Quod prouidi Viri fideles nostri Melheer Judex et Hermannus Brevseul Ciues nostri de Kolosuar, suis et vniuersorum Ciuium ac Hospitum nostrorum de eadem in personis ad nostre accedentes presenciam Maiestatis exhibuerunt nobis, quasdam Literas patentes quondam Serenissimi principis Domini Lodouici, felicis memorie Illustris dicti regni Hungarie regis predecessoris et Soceri nostri, sigillo suo maiori et postremo super indulsione et relaxacione tributarie Solucionis pro eisdem gratiose roboratas, tenoris subnotandi, Suplicantes nostro culmini prece subiectiua, vt dictas Literas patentes regales acceptare et ratificare, ac pro ipsis eorumque heredibus et Successoribus innouantes dignaremur perhemniter confirmare quarum tenor Is est, Nos itaque iustis et iuri consonis dictorum Melheer Judicis et Hermani Ciuis fidelium nostrorum Supplicacionibus, antefatis, per ipsos suis et dictorum cunctorum Civium et Hospitum de Kolosuar nominibus nostre humiliter uti foret antelatum porrectis maiestati, pie exauditis pariter et admissis, pretaxatas Literas regales patentes non abrasas non cancellatas, nec in aliqua sui parte vicio caliginis offuscatas, sed mera veritatis plenitudine prepollentes, presentibusque verbotenus sine diminucione et augmento insertas, quoad omnes earum continencias articulos et clausulas, plena autoritate et potestatis plenitudine nostre

maiestatis, acceptamus aprobamus et ratificamus ac ipsorum Ciuium et Hospitum nostrorum fidelitatibus requirentibus, ex prelatorumque et Baronum regni nostri consilio prematuro et Sanccione uniformi, memoratas Literas regales patentes simulcum pretaxata ipsius tributarie solucionis indulsione exempcione et graciosa relaxacione in tenoribus earundem superius limpidius enodatis pro antefatis Civibus et Hospitibus nostris eorumque Heredibus et uniuersis Successoribus, ex nostra certa sciencia perhemniter innovantes, perpetue valituras confirmamus presentis priuilegy nostri patrocinio mediante, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes eisdem concessimus Literas nostras priuilegiales pendentis et autentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas, Datum per manus reuerendissimi in Xsto patris et Domini Domini Johannis Archiepiscopi ecclesie Strigoniensis, Locique, eiusdem Comitis perpetui, Ac Aule nostre et reginalis maiestatum eximy cancellary dilecti nostri et fidelis, Anno Domini M^mo^ CCC^mo^ Nonagesimo primo, tercio Kalendas mensis Apprilis regni autem nostri Anno Quinto.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 81. Originalulŭ pe chârtie în archiva oraşului Cluşŭ. — Fejér, X. 1. 672.

CCLXXVII.

1391. 1391. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă prelaţilorŭ şi baronilorŭ sei, se nu supună pe *comercianţii din ţinutulŭ Braşovului*, la taxe ilegale, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră.

Sigismundus, Dei gratia Hung. Dalm. Croat. Rame, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, ac Marchio Brandenburgen., sacri romani Imperii Archicamerarius, nec non Bohemie et Lucemburgen. heres, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris salutem in omnium Saluatore. Iustitia et iudicium iuxta saluberrimam, insigniterque praepollentem superne dispensacionis prouisionem preparant sedem regis et sunt regalis solii validissimum et sollidissimum fundamentum, cuius rei gratia Dauid rex pius omniumque profetarum eximius orabat cordis ex desiderio sui iudicium regi et iustitiam filio regis dari. Proinde ad vniuersorum notitiam, tam presencium, quam futurorum, harum serie volumus peruenire: quod fideles nostri Iudex, Iurati, Consules, seniores et vniuersi ciues nostri de Brassow parcium nostrarum Transyluarum missis et in conspectum nostre celsitudinis destinatis prouidis viris Iohanne Iudice, Iacobo Iurato, Nicolao, filio Herborty, ciue et altero Nicolao, filio Iacobi, hospite de Bothfolua, ambassiatoribus et consociis ipsorum nostre per eosdem Maiestati significarunt dolorose: quod cum ipsi ac ceteri hospites et incolae villarum ad dictam Brassow iugiter et ab antiquo spectantium, aut aliqui ex eisdem ad prouincias aut aliqua regni nostri climata in aquisitione suorum victuum necessariorum proficiscentium,

sicut per nonnulos nostros sic non minus aliorum tributarios seu teloniatores varias iniurias violentasque rerum et bonorum eorum ablationes ac illicitas suarum personarum dehonestationes, quibusdam sinistris nouitatibus per ipsos tributarios diuersimodo introductis creberrime et inconpassibiliter paterentur, in eo primarie, quod cum ipsi fideles ciues et hospites nostri aut aliqui ex eisdem simul vt puta vel singillatim ad loca dictorum tributorum peruenientes equum vel equos ipsorum ad columnam seu statuam, signum tributarie solucionis decernentem, vel ad parietem seu domum tributariam contingenter alligauerit, extunc tributarii super eos quadraginta denarios aut si eciam iidem ciues et hospites nostri vel aliqui ex ipsis armis eorum necessariis more solito muniti in domum in presentia ipsorum tributariorum pretextu solucionis intrantes accesserint, dicta arma eorum foris non relinquendo similiter quadraginta denarios super eos exigerent, reciperent et inconpassibiliter extorquerent, vel si eciam iidem ciues nostri aut aliqui ex ipsis cum eorum curribus et rebus mercimonialibus ad loca dictorum tributorum pervenerint, et equi eorum ipsos curus trahentes eandem statuam seu columnam siue domum tributariam aliquantulum pertransierint, et aliquantisper post tergum relinquerint, aut si ipsi cum dictis eorum curribus et rebus in hospicio descenderint, et ad soluendum tributum de eodem hospicio ad dictos tributarios accesserint iustum et verum tributum persoluturi, vel si aliqui ex eisdem ciuibus nostris cum dictis rebus mercimonialibus transire consueti, cum eisdem ad dicta loca tributorum pergentes, a campo hominem ipsorum propter celeriorem expeditionem premisse tributarie solucionis antemitterent, et de ipsis rebus eorum iustum tributum persolui faciendo in ipsis locis dictorum tributorum non pausando pertransierint, praefati tributarii mox calumpnia eis imposita, asserentes ipsos in eorum rebus predictis de predictorum tributorum locis fugitiue et clandestine recesisse, ipsos rebus eorum predictis spoliarent, damnificarent, et creberrime disturbarent, cumque etiam prefati ciues et hospites nostri aut nuncii seu ambasciatores eorum aliqui ad nostram vel reginalem Maiestates in factis et rebus ipsorum venire voluerint, aut cum curribus lectisternia et victualia eorum necessaria deferentibus vel sine curribus vel absque rerum mercimonialium delacione super equis ad aliquas regni partes aliqua eorum facta et certa negocia prosecuturi exstiterint, ex tunc prefati tributarii super ipsis et a curribus ac equis ipsorum, imo clenodiis seu muneribus nostre vel reginali Maiestatibus per ipsos portandis et exhibendis, nec non pecunia ac auro et argento ipsorum hominum intra ambitum regni nostri, ad eorum negociationes necessario per ipsos deferendis tributariam exactionem peterent, reciperent et indefesse extorquerent in ipsorum ingens detrimentum, non modicam et iacturam; deprecantes super hys per nostram Maiestatem condignum et opportunum remedium gratiose ipsis elargiri. Nos igitur ex officio nostri regiminis incumbenti, attendentes diuine prouidenciam maiest., que cuncta perpetua ratione regit et gubernat, principatus et dominaciones in orbe terrarum ad hoc produxisse, vt sinistras nouitates per quempiam suis fidelibus incolis quoquomodo inflictas penitus euulsas habeat relegatas, nacionesque sibi subiectas in viam pacis et iusticie, que suprema virtus est, dirigat et pacifice cu-

stodiat. Pro eo nos commodis et vtilitatibus dictorum fidelium ciuium et hospitum nostrorum ac heredum et posteritatum eorumdem inuigilare cupientes, praefatas omnes erroneas nouitates et abusiuas ac dampnabiles consuetudines in dicti tributi recepcione per ipsos tributarios, vt est antelatum, introductas, vna cum eisdem prelatis et baronibus nostris cassamus, annullamus et inirritum perpetuo reuocamus, mandantes et nostro firmissimo regio edicto precipientes vniuersis prelatis, baronibus et eorum officialibus, tributa tam in terris, quam super aquis vbique intra ambitum regni nostri tenentibus et habentibus, nostrisque et eorumdem tributariis presentibus, pariter et futuris presencium noticiam habituris, quatenus a modo in antea super dictos ciues et hospites nostros pro eo, vt iidem equum vel equos ipsorum ad prefatam columnam seu parietem, vel domum tributariam contingenter alligauerint, et ex eo, vt ipsi aut aliqui ex ipsis premissis eorum armis muniti in eorumdem tributariorum presenciam accesserint, prefatos singulos quadraginta denarios dicti tributarii accipere non presumant; et eciam pro eo, vt ipsi ciues et hospites nostri cum curribus et rebus ipsorum ad loca dictorum tributorum dum peruenerint, equi ipsorum dictos currus trahentes eandem columpnam vel domum tributariorum aliquantisper pertransientes post tergum relinquentes, ac etiam ex eo, vt si etiam cum dictis eorum curribus et rebus in hospicio descenderint, et deinde ad soluendum tributum ad dictos tributarios accesserint tributum persoluturi, pro eo eciam, si aliqui ex eisdem ciuibus nostris cum dictis rebus mercimonialibus ad loca tributorum pergentes a campo certum hominem ipsorum ad soluendum tributum antemittent, de ipsis rebus eorum iustum tributum persolui faciendo in locis dictorum tributorum non pausando pertransierint, iam dicti tributarii prefatos fideles ciues nostros premissis eorum rebus et bonis spoliare aut dampnificare ipsos aut disturbare nullatenus valeant, neque possint; nec ab ipsis ad nostram vel reginalem Maiestates venientibus aut ad aliquas regni nostri partes sine rebus mercimonialibus equitantibus et eorum curribus dicta ipsorum lectisternia vel victualia necessaria continentibus, nec non auro et argento, ac pecunia eorum pretextu, vt premisimus negociationis ipsorum inter ambitum regni nostri huc et illuc per eos portandis, muneribusque nostre vel reginali Maiestatibus per eos deferendis, iuxta nostre Maiestatis decretum temporibus in perpetuis illibate duraturum tributariam exactionem memorati tributarii petere aut exigere non debeant, neque valeant modo aliquali, sed eos ac ipsorum successores iuxta premissum nostre maiestatis decretum et statutum temporibus semper in perpetuis quitos sinant pertransire de locis dictorum tributorum et pacificos nouitate et impedimento sine omni. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam presentes eisdem concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus reuerendissimi in Christo Patris et Domini Domini Iohannis, Archiepiscopi Ecclesie Strigonien., locique eiusdem Comitis perpetui, ac aule nostre et ipsius reginalis maiestatum eximii Cancellarii dilecti nostri et fidelis. Anno Domini M. CCC. nonagesimo primo, quarto kalen. mensis Aprilis, regni autem nostri anno quarto.

Fejér, X. 1. 665. Autografulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCLXXVIII.

1391. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce lui *Balcŭ şi lui Dragŭ* tóte moşiile, ce le stăpănise mai înainte, Ioanŭ, fiulŭ lui Dragomirŭ, în comitatulŭ Ugocei şi alŭ Maramureşului. 1391.

Idem Sigismundus Balk et Dragh omnes fundos, quos Ioannes, filius Dragomerii in Comitatu Vgocsiensi et Marmarosiensi possedit, noua donatione confert. Anno M.CCC.XCI.

Fejér, X. 1. 689.

CCLXXIX.

1391. *Nicolae Perenŭ, Banulŭ Severinului*, cere de la regele Sigismundŭ, ca se plătéscă léfa unorŭ *militari din Bănatŭ*, dându-le bani ori sare. 1391.

Domine graciose prout eciam in nostro recusu (sic, în locŭ de recursu) vestram Maiestatem petiueranus vt quibusdam Nobilibus in partibus istis existentibus solarium disponeretis quatenus in seruicys vestre mayestatis certum cognosceremus, sic et nunc vestram presentibus rogamus mayestatem, ac amonemus celsitudinis vestre serenitatem obnixe, vt eysdem nobilibus per nos electis hic solarium ordinetis, si non in pecunys, tamen in salibus facientes, quia si hoc non feceritis, tot sales hic habetis, qui in vanum anichilantur, quod si feceritis bene quidem, alioquin, hoc in nostra fidelitate vestre mayestati in perpetuum exhibitura intimemus, qua et vobis tenemur, nunciamus, vestram in brevi penitencia mayestatem non fecisse, hec enim nobis confidentes comittetis, si vestre mayestati hoc facere congruerit, vt predictis nobilibus premissa solaria mediantibus vestre mayestatis litteris persolvere faciamus, quod vestre mayestatis pro profectu intimamus. Scripta in Maxonde tercio die festi Assumcionis Domini.

Nicolaus de Peryn
vester fidelis
Banus de Zeurino.

(În dosŭ: Serenissimo principi domino Sigismundo Inclito Regi Hungarie domino suo gracioso).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 216. Originalulŭ în archiva episcopiei din Cinci-biserici.— Fejér, X. 1. 724.

CCLXXX.

1391. 1391. Capitululŭ din Alba Iulia transcrie în formă autentică diploma regelui Sigismundŭ, prin care conferesce lui *Bogdanŭ Românulŭ* chineziatulŭ comunei Merulŭ din Bănatŭ.

Capitulum ecclesie Transsiluane, Omnibus christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Salutem in omnium saluatore, Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod Nicolaus literatus filius Bogdan de Mothnuk propria, ac eiusdem Bogdan patris sui, necnon Stephani, Ladislai, Ladislai iunioris, Petri, et Johannis fratrum suorum in personis, Ad nostram accedendo presenciam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes, Excellentissimi principis domini Sigismundi dei gracia Illustris Regis Hungarie, sub maiori sigillo eiusdem confectas, supplicans nobis humiliter, vt ipsas ad vberiorem cautelam et Juris sui conseruacionem de uerbo ad verbum transscribi et in formam nostri priuilegy redigi facere dignaremur, quarum tenor talis est: Nos Sigismundus dei gracia Rex etc. (Veḍi mai susŭ documentulŭ sub Nr. CCXXXIX). Nos enim supplicacionibus eiusdem annuentes tenorem predictarum litterarum omni integritate pollentem deuerbo ad verbum transscribi fecimus et Pendentis sigilli nostri munimine roborari. Datum in Octauis festi Natiuitatis beati Johannis baptiste Anno domini Millesimo CCC-mo Nonagesimo primo, Honorabilibus viris, Johanne preposito, Ladislao Cantore, Petro Custode, ac Johanne plebano de dewa decano Canonicis ecclesie nostre existentibus.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 13. Originalulŭ în archiva familiei Macskási de Tincova.

CCLXXXI.

1391. 1391. Nicolae, banulŭ Severinului, convócă pe *nobilii şi pe chinezii districteloră românesci, Sebeşŭ, Lugoşŭ, Caranŭ şi Comiatŭ*, ca se judece procesulŭ dintre chinezulŭ Bogdanŭ din Mutnicŭ cu orăşenii din Caranŭ pentru o părticică de pămêntŭ de lângă riulŭ Timişŭ.

Nos Nicolaus de Peren inter ceteros honores Banus Zewriniensis, significamus quibus expedit vniuersis, presencium per tenorem, Quod cum quedam causa et litigium inter Bagdanum de Muthnuk, ac Stephanum filium eiusdem ab vna, ac populos et hospites de Ciuitate karan ab altera partibus, racione cuiusdam particule terre, que a terrea meta incipiens spacium continet vsque, vbi fluuius Muthnuk cadit in fluuium Themes, dudum ventilata extitisset, Et quia inter partes Judicium et Justitiam facere voluerimus, ob hoc nos Nobiles et kenesios districtuum et prouinciarum quatuor scilicet de Sebes, de Iugas,

ac de karan et kompyathi, nostram in presenciam fecimus conuocari, Tandem cum dictarum quatuor prouinciarum Nobiles et kenesy coram nobis, ac coram partibus constituti extitissent, et per nos ad fidem ipsorum deo debitam fuissent requisiti, an dicta particula terre ipsius Bogdani de Muthnuk, et Stephani fily sui, semper extiterit, aut ipsis populis de karan dinoscitur pertinere, Quiquidem Nobiles et kenezy prefatarum quatuor prouinciarum ad fidem ipsorum deo debitam in hunc modum sunt confessi quod prenarrata particula terre semper et ab antiquo ipsius Bogdani de Muthnuk, et perconsequens Stephani fily eiusdem fuisset et extitisset, nec que populus de dicta karan ad eandem particulam terre vmquam aliquod Jus habuisset, Nos itaque cum dictum Bogdanum et filium suum ad prenarratam particulam terre ex predictorum Nobilium et keneziorum fassione, omnimodam Justiciam habere cognouerimus, Quare nos ipsam particulam terre ipsi Bogdano et suis heredibus duximus statuendam, ac iuxta confessionem eorundem Nobilium, et kenesiorum predictarum quatuor prouinciarum, presentes litteras nostras eidem Bogdano, et suis heredibus, ipsius rei in memoriam firmitatemque perpetuam duximus concedendas, Datum in keue secunda die festi XI milium virginum, Anno domini Millesimo CCCmo Nonagesimo primo.

Pesty, A Szörényi vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 52. Din diploma de confirmare a regelui Sigismundŭ din a. 1392, transcrisă în sentenţa castelanului din Orşova din a. 1419, şi confirmată de regele Sigismundŭ în 1421, în archiva familiei Macskási.

CCLXXXII.

1391. *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, dela munte până la marginele Ţereitătăresci, şi Domnŭ perpetuŭ alŭ Ţĕrei Făgăraşului,* dăruesce egumenului Stanciu şi fratelui seu Călinŭ, moşia Scoreiŭ din Ţéra Făgăraşului. 1391.

Nos[1] Joannes Mircsa Dei gratia Princeps et Vajuoda totius Regni Vallachiae incipiendo ab Alpibus usque ad confinia Tartariae, totiusque Terrae Fogaras perpetuus Dominus. Ex nostra benigna Clementia, sanaque deliberatione, et consensu consiliarorum nostrorum, caeterorumque Boeronum dedimus, et concessimus hasce nostras literas donationales fidelibus nostris Sztancsul Egumenulu, et fratri ejusdem Kalin Regni nostri nobilibus, eorumque haeredibus, et posteritatibus pro firmiori, et certiori ipsorum futura securitate, de territorio integro Szkore nuncupato, in antefata Terra Fogaras existente ha-

1) Textulŭ, ce-lŭ publicămŭ aici, este numai o traducere în limba latină, făcută la începutulŭ acestui secŭlŭ, de pe originalulŭ în limba slavonă. Documentulŭ, după cum se vede, a fostŭ întrebuinţatŭ în unŭ procesŭ alŭ familieloră Stanciu şi Călinŭ. În ce privesce cuvintele românesci din textŭ, noi am conservatŭ întru tóte ortografia, cu care a fostŭ publicatŭ documentulŭ acesta în «Transilvania», fóia Asociaţiunii transilvane, de unde 'lŭ reproducemŭ.

bita, ea cum conditione, ut nec ipsimet praefati, nec posteritates ipsorum ulli contributioni subsint, signanter autem, ut neque de Ovibus, s. v. de Porcis, apibus, vineis, Decimam dare, vel pascuatione, aut alio servitio postali teneantur, uno verbo, ut nulla minora, vel majora servitia subeunda adstringantur, tum praedicti Sztancsul Egumenulu, et frater Kalin, Boerones, tum vero haeredes et posteritates eorum. Quod vero superius scripsi, id meus dilectissimus filius Michaila Vajvoda, cum caeteris Boeronibus, de negotiis metarum hasce nostras literas quoque corroborabit, et confirmabit, primum quidem incipiendo a trajectu fluvii Alt sub possessione Csetate dicta a regione Kercz directe penes rivulum Vállya Opatului nuncupatum, pergendo usque ad cuspidem Piatra Obla vocatum, inde autem a rivulo Rivului Lajeta ita dicto sursum usque ad alpium Cacumen; parte autem ex altera superiori pergit per locum pe Szkoreul ceel betrin dictum, inde tendit per rivulum pe Vállya Viczonilor nominatum, et extenditur supra usque ad pene la Ungiul cu Freszeni locum nuncupatum, inde iterum divertit se ad pena la Peraole szaszilоru locum, inde denuo pergit ad pena la Vallya Szerecsi fluviolum, inde tandem extenditur supra pene la Czolfa Tunsului, et in extremum directe pergit pe apa Tunsului dictum per rivulum usque ad vertices Alpium, ubi etiam meta ejusdem territorii terminatur.

Haec volens cum caeteris Dominis Boeronibus ut etiam superius adtinxi, ad harum nostrarum literarum robur, et firmitatem, ut post meum e vivis decessum, si quem Deus Clementissimus ad hocce Dominium et Gubernium Regni hujus Valachiae, aut ex una, aut ex alia principali, aut qualicunque familia collocaverit, si ille hasce nostras literas donationales perennales fidelibus nostris Sztancsul Egumenulu, et fratri Kalin Dominis Boeronibus datas, et concessas honoraverit, et in suo vigore, robore conservaverit, illum quoque Deus Clementissimus et benignissimus tum in hocce seculo, tum in altero cum corpore et anima beatificet et benedicat; similiter iterum, si quis supranotata, et per me conclusa, confirmataque negotia aut negligeret aut annularet, Deus quoque omnipotens eumdem condemnet et damnificet cum corpore et anima ad aeternas infernales corruptiones cum Juda et Area[1] simul excrucietur, et uti inter Judaeos erat in proverbio, sangvis Christi contra, et super posteritates ejus in aeternum amen.

Joannes Mircsa totius Regni Vallachiae Clementissimus et benignissimus Princeps et Vajvoda. Hi fuerunt testes: 1. Vlad Vornicul. 2. Dragan Bán. 3. Salpan[2] Algia. 4. Groza Moldovan. 5. Sapan[3] Aga, Holdovics Logofet. — Scriptum in sede nostra Argiesiensi post mundum conditum anno 6900 die 27. Decembris.

Transilvania, 1872. pag. 151, sub anulŭ 1392. Copie în archiva Guvernului din Transilvania sub No. 721. 1807. Din colecţiunea contelui Iosifŭ Kemény.

---

1) Scăpare de condeiŭ: Juda et Ario.

2) Supan = Jupanŭ.

3) Supan.

CCLXXXIII.

1392. Cristoforŭ, fiulŭ lui Andreiŭ din Bănatŭ, vinde lui Petru Hălmeagŭ dóuĕ moşii în districtulŭ Mihadiei, cu unŭ preţŭ de 200 fl., 100 de boi şi 300 de oi. 1392.

Capitulum ecclesie Orodiensis omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris noticiam presencium habituris. Salutem in domino sempiternam ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire. Quod christoforus filius andree de Kyzen de cuius noticia Michael plebanus de Sebes, nos certificauit personaliter coram nobis constitutus, per eundem confessum extitit pariter et relatum quod ipse porciones suas possessionarias in possessionibus Hydech et Temesin vocatis in districtu de Mihald existentibus habitas, olim per discretum virum lucasium condam plebanum dedicta Sebes ac Briccium filium christofori fratres suos patrueles Petro Helmagh, Michaeli et christoforo filys dees, pro ducentis florenis, centum bobus et trecentis ouibus venditas ipsam vendicionem non reuocando sed confirmando ac literas priuilegiales Illustris principis Karuli, olim regis Hungarie pie memorie, super dictas possessiones confectas et pendentis dupplici Sigilli eiusdem emanatas in specie coram nobis prefato Michaeli assignando cum omnibus earum vtilitatibus, quouis nominis vocabulo vocitatis, eisdem Petro Helmagh Michaeli et christoforo commisisset perpetuo possidendas, ac commisit coram uobis Jure perpetuo et irreuocabiliter tenere possidere et habere, assumpmens insuper idem christoforus eosdem petrum Helmagh, Michaelem, et christoforum, ac eorum heredes ab omnibus racione dictarum porcionum possessionariarum impedire volentibus defensare proprys suis laboribus et expensis, et eisdem pacifice conseruare. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus literas nostras priuilegiales appensione sigilli nostri communitas ac alphabeto intercisas. Datum per manus magistri andree lectoris feria tercia proxima ante festum beate Margarethe, Anno domini Millesimo CCC-mo Nonagesimo secundo, presentibus discretis viris Blasio Cantore, Thoma custode, Jacobo Benedicto Nicolao ac alys ecclesie Canonicis saluis existentibus.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 14. Dupĕ transumptulŭ Capitulului din Aradŭ cu data 1409, în archiva Capitulului din Alba Iulia.

CCLXXXIV.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ se întroducă pe episcopulŭ catolicŭ din Orade în posesiunea *comunei italiane (Olaszi)* şi a altorŭ trei moşii din comitatulŭ Bihorului. 1392

Sigismundus, Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc., Marchio Brandenburgensis etc., Fidelibus suis Conuentui de Lelesz salutem

et gratiam. Dicitur nobis in persona Venerabilis in Christo Patris, Domini Ioannis, Episcopi Varadiensis, quod ipse in dominium quarumdam possessionum Olaszi, Maria Magdalena, Ragold et Gyulavész vocatarum, in Comitatu Bihariensi existentium, ipsum iuxta continentiam aliarum litterarum nostrarum exinde confectarum, nouae nostrae donationis titulo concernentium legitime vellet introire, si contradictio cuiuspiam sibi non obuiaret in hac parte; super quo fidelitati Vestrae firmis damus in mandatis, quatenus Vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Conradus de Helmecz, vel Ioannes de Bilgord, aut Fabianus, filius Galli de Padon, seu Gregorius, siue Ladislaus de Bolth, siue Ladislaus, filius Michaëlis de Kereki, aut Stepanus de Bocho, seu Michaël de Bors, aliis absentibus, homo noster, ad facies dictarum possessionum, vicinis et commetaneis suis vniuersis, inibi legitime conuocatis et praesentibus accedendo introducat praefatum Dominum Ioannem Episcopum in plenum dominium possessionum praedictarum, statuatque ipsas eidem praeattactae nouae donationis nostrae titulo et vigore perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra memoratum Dominum Ioannem Episcopum, in nostram specialem praesentiam ad terminum competentem, rationem inhibitionis eorum reddituros efficacem, et tandem totius facti seriem, vt fuerit expediens, cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, ac termino assignato nostrae speciali Maiestati fideliter rescribatis. Datum Budae, feria quarta post Dominicam Inuocauit. Anno Domini M. CCC. XCII. L. S. Sigismundus.

Fejér, X. 2. 59. Din archiva fortăreței din Orade.

CCLXXXV.

1392. 1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Balcă și Dragŭ, voivoḑii Maramureșului*, în posesiunea castrului Chioarŭ din comitatulŭ Solnocului.

Sigismundus R. H. castrum regium Kewwar, Comitatus Zolnok Inter. quod olim Ludouicus R. H. Magnificis Balk et Dragh Vajuodis, Comitibus Marmarus et Vgocha contulerat, nouo donationis titulo sub priuilegio suo confirmat. In descensu regni campestri in regno Rasciae. Datum festo B. Iacobi Apostoli. Anno M. CCC. XCII.

Fejér, X. 2. 63. — Ibid. X. 2. 90. Din Anal. Dipl. Wagner-Iankovich. Tom. A. p. 307.

CCLXXXVI.

1392. Estrase din alte documente. 1392.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui *Balcŭ şi lui Dragŭ*, comiţilorŭ din Maramureşŭ, moşia Armenişŭ (Ermenyes) din ţinutulŭ districtului Erdöd.

Szirmay, Szathmár Várm. II. pag. 372.

1392. *Balcŭ şi Dragŭ*, comiţii Maramureşului, ocupă moşia Căminŭ saŭ Calmanŭ, din ţinutulŭ districtului Erdöd.

Szirmay, Szathmár Várm. II. pag. 58.

CCLXXXVII.

1392. Stefanŭ, Palatinulŭ Ungariei, amână procesulŭ lui Ionŭ, voivodulŭ Rusiei, pentru hotărnicia castrului numitŭ Pétra-şoimului, din vecinătatea *Satului-românescŭ* (Oláhtelek). 1392.

Prorogatoriae Stephani Palatini in causa Joannis, Vajuodae quondam regni Russiae, contra Magistrum Joannem de Puthnuk, ratione reambulationis metarum Castri Solyomkeu, in vicinitatibus possessionum Olahtelek, et Ujlak. Anno MCCCXCII.

Fejér, X. 3. 126. Originalulŭ în archiva familiei Rathoti.

CCLXXXVIII.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *voivodilorŭ români, Balcŭ şi Dragŭ*, optŭ comune românesci în districtulŭ castrului Erdöd. 1392.

Omnibus Christi fidelibus praesentibus pariter et futuris, praesens scriptum inspecturis Dominicus Praepositus, et Conventus Ecclesiae S. Crucis de Lelesz, salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas Serenissimi Principis Domini nostri Sigismundi Dei gratia Regis Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc., Marchionisque Brandenburgiae nobis directas honore quo decuit, recepimus in haec verba:

Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae etc. Fidelibus suis Conventui Ecclesiae de Lelesz salutem et gratiam. Cum nos quasdam possessiones Olachales duo Azzyvag, Borzlyuk, duo Eurvynys, Bassafalva, Tryvarcha, et Kamin vocatas, in Districtu de Erdeod habitas, cum universis suis pertinentiis, quae olim per Dominum Ludovicum Regem Magnificis viris Dominis Balk et Drag Vayvodis Comitatuum Marmarosii, et de Ugucha donatae fuerant, in quarum etiam nunc existunt Dominio pacifici et quieti, memoratis Balk et Drag Vayvodis pro ipsorum fidelibus servitiis per alias literas nostras novae Donationis titulo perpetuo duximus conferendas, ipsasque eisdem statui facere velimus, Lege Regni nostri requirente. Fidelitati igitur vestrae firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Laurentius de Bathar, aut alter Laurentius filius Abrahae de Gyákfalva, vel Dominicus de Fanchoca, sive Georgius filius Ladislai de Egrus aliis absentibus homo noster etc. (reliqua juxta stilum solitum mandati statutorii). Datum in descensu nostro Campestri contra Turcos in Regno Rasciae in festo B. Jacobi Apostoli anno Domini 1392.

Nos igitur mandatis ejusdem Domini nostri Regis obedire cupientes, ut tenemur, una cum praefato Georgio filio Ladislai de Egrus, homine dicti Domini Regis, hominem nostrum videlicet Gallum Literatum Notarium nostrum ad praemissas possessionarias statutiones faciendas pro testimonio transmisimus, qui demum exinde ad nos reversi, nobis voce consona retulerunt eo modo: quod ipsi Sabbatho proximo ante festum nativ. B. V. Mariae de novo elapsum etc. nullo contradictore inibi existente. In cujus rei memoriam e. c. t. Datum in festo B. Mathei Apostoli et Evangelistae anno Domini supradicto.

Originale in Arch. Lelesziensi.

Transilvania, 1872. pag. 151. Din colecţiunea contelui Jos Kemény.

CCLXXXIX.

1392. 1392. Amintire despre *economia de oi a românilorŭ* din comitatulŭ Cărăşului.

Nos magister demetrius filius Ireney vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crassow damus damus (sic) pro memoria, quod cum nos ad legitimam peticionem Johanny (sic) literati de vaya ladislaum filium Johannis de Gugtheleque hominem nostrum ad infra Inquisicionem faciendam transmisissemus qui demum exinde ad nos reuersus nobis retulit istomodo quod ipsi accedendo ab omnibus quibus licuisset et decuisset pallam et oculte diligenter debuscriptis (sic) hanc sciuisset veritatem inquirendo, quod feria quinta proxima ante festum ascensionis domini proxime iam preteritum anthonius officialis petri fily Georgy de Crassowfev manibus armatis et potenciarys sub forma latrociny ad posses-

sionem magistri Stephani fily petri vaya vocatam irruisset ibique in eadem possessione vnum equum conducere voluisset, ex quo quod conducere non valluit oues populorum pepelli fecisset, de Quibus decem de . . . lui fecisset, eo non contentus vni Jobagiony ipsius omnia bona ipsius erga se habitis penitus recepisset denudatum emisisset in Mezeusomplow in festo beati vincency martiris Anno domini M° CCC^mo Nonagesimo secundo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 218. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay. Nr. cur. 2172.

CCXC.

1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Bogdanŭ, chinezulŭ din comuna Mutnicŭ*, în posesiunea unui terenŭ, pe care 'lŭ câştigase cu procesŭ înaintea banului din Severinŭ. 1392.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie dalmacie Croacie etc. necnon Marchio Brandenburgensis, Memorie commendamus per presentes, Quod Bogdanus kenesius de Muthnuk, ac Stephanus filius eiusdem ad nostre maiestatis accedentes conspectum exhibuerunt nobis quasdam litteras Magnifici viri domini Nicolai de Peren condam Bani Zewriensis super facto et statucione cuiusdam particule terre per ipsum adiudicata confectis, supplicantes nostro regio culmini, vt easdem ratas et gratas habentes de verbo ad verbum inseri et transscribi faciendo, eisdem nostrum regium consensum prebere dignaremur pariter et assensum, Quarum tenor talis est, Nos Nicolaus de Peren inter ceteros honores Banus Zewriniensis etc. (Urmézŭ documentulŭ din 1391, sub Nr. CCLXXXI). Nos igitur predictorum Bogdani Kenesy, et Stephani fily eiusdem supplicacionibus fauorabiliter inclinati easdem litteras gratas et ratas habentes, ac de verbo ad verbum inseri et transscribi, ac secreto Sigillo nostro consignarifacientes, ipsis nostrum regium consensum adhibuimus in quantum rite emanate existunt, pariter et assensum, Harum nostrarum testimonio litterarum, Datum in karan feriatercia proxima post festum sancte Trinitatis, Anno domini Millesimo, Trecentesimo LXXXX° secundo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 218. Din sentinţa lui Sigismundŭ de Losonch, a castelanului din Orşova din a. 1419, confirmată de regele Sigismundŭ în a. 1421, şi care se află în archiva familiei Macskási.

CCXCI.

1392. 1392. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce meritele lui *Nicolae, a Banului de Severinŭ*, care cu ómenii sĕi (cu Bănăţenii) trecêndŭ în Serbia a atacatŭ cu vitejiă *pe Turci*, le-a luatŭ mai multe steaguri, şi le-a adusŭ regelui.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandemburgensis etc. Memorie commendamus significantes tenore presencium quibus expedit vniuersis, Quod quamquam nos qui diuina nobis suffragante clemencia sceptra gubernamus regalia et eorum principatui auspice deo feliciter presidemus, cunctorumque nostrorum fidelium fidelitates et actus strennuos prouida consideracione pensatis et ipsis pro eisdem exinnata nobis liberalitate regia condigna premia solemus elargiri Recensientes et in regalibus precordys reuoluentes preclaras fidelitates laudedigna obsequia ac sinceras et virtuosas conplacencias fidelis nostri dilecti Magnifici viri domini Nicolai de peren pridem Bani nostri Zeuriniensis quibus idem celsitudini nostre in plurimis nostris et regni nostri agendis prosperis et aduersis subdiuersitate locorum et temporum per suorum laudabilium operum efficaciam et indefessam sollicitudinem multimode studuit complacere Signanter autem interceteros eius actus strenuos dum maiestas nostra in anno iam elapso cum victorioso culminis nostri exercitu Regnum Rasscie adrefrenandam nostrorum rebellium proteruiam magnifice ingressa extitit Castrumque Borych regno in eodem situatum obsedit, idem dominus Nicolaus in ipsius Castri expugnacione telorum lapidumque densitates non aborrens personam suam pro nostri honoris incremento casibus mortis exponere minime expauit Sed et precipue animaduertentes quomodo alias dum scelerata cohors Turkarum in sua pluralitate confisa iamdictum regnum Rascie hostiliter inuasit et in eodem ausu temerario spolia incendia homicidiaque committens corda plurimorum christicolarum conturbauit, memoratus dominus Nicolaus Banus non sine magnis sumptibus armigerorum gencium copia falleratus supradictum regnum Rascie introeundo iamdictos Turkos Crucis hostes veluti tyro egregius potenter agrediens plurimos exeisdem inore sui glady prostrauit et lancea letaliter sauciauit Reliquos vero asistente sibi aliorum nostrorum fidelium militum et clientum caterua ablatis nonnullis ipsorum nepharys Banderys, seu vexillis infugam conuertit Ipsaque vexilla nobis honorifice transmisit sicque nostro culmini et sacro regio dyademati gratos et acceptos exhibuit famulatus, Premissorum itaque intuitu et vt idem dominus Nicolaus Banus nostris obsequiis feruencius posset intendere dignum arbitrata est nostra Serenitas et non minus arbitratur de presenti, vt eundem veluti benemeritum benignis fauoribus et gratuitis donis prosequeremur, Matura igitur extunc prehabita deliberacione et de certa maiestatis nostre sciencia fideliumque Baronum nostrorum consilio Regale Castrum nostrum Ersomlyo vocatum in Comitatu de Crasso existens simulcum possessionibus et villis Ersomlyo Crassofew Chernech Jabolnok Waradya et Wizwar vocatis ipsarumque vtilitatibus et comoditatibus, vtpote terris cultis, et incultis vineis agris pratis pascuis aquis aquarumque

decursibus Molendinis riuulis Siluis nemoribus Campis et Montibus, ceterisque pertinencys vniuersis, cuiusuis nominis vocabulo appellatis sub veris metis et antiquis per regiam celsitudinem tentis possessis et seruatis memorato domino nicolao Bano, suisque heredibus et posteritatibus vniuersis, de manibus nostris regys, noue nostre donacionis titulo, ac omni eo Jure, quo dictum Castrum et eius pertinencie nostre rite incumbunt collacioni dederimus donauerimus et contulerimus perpetuo possidendum tenendum pariter et habendum, Promiserimusque prefatum nicolaum Banum suosque heredes et posteritates in dominio dicti Castri et eius pertinenciarum abomnibus impetitoribus et causidicis protegere expedire et manutenere, proprys nostris laboribus sumptibus et expensis, Considerantes tamen et in regio animo diffusius pensantes Idem Castrum Ersomlio et eius pertinencias vsui et decencie nostri culminis vtilius comodosius fore et vberiores, dictum Castrum Ersomlyo et cunctas ipsius pertinencias prenarratas fisco et vsui nostris Regys aggregandum duximus et incorporandum Matura tandem prehabita deliberacione de consensu et beneplacita voluntate Serenissime principis domine Marie dictorum regnorum Illustris regine consortis nostre carissime, sanoque ad id fidelium prelatorum et Baronum nostrorum consilio accedente, Attendentes nichilominus prelibati dilecti fidelis nostri Nicolai Bani fidelitates et obsequia per eum sacro regio dyademati et per consequens nostre et dicte domine Regine conthoralis nostre precare maiestatibus sicuti prescribitur nuperime eciam aduersus dictos Turkos Crucis hostes in regno Rasscie non sine magnis sumptibus personarumque suarum detrimentis exhibitis et Impensis ac in futurum vti non ambigimus toto conamine Impendendis, hac itaque ducti consideracione ac in recompensam et concambium ipsius Castri Ersomlyo et eius pertinenciarum Regale Castrum nostrum patak vocatum simulcum Opidis similiter patak, et Wyhel vocatis, ceterisque villis ad dictum Castrum rite spectantibus in Comitatu Zemlyniensi existentis ac Jurispatronatus ecclesie parochyalis in dicta patak existentis, Item possessionem nostram regiam Zyna vocatam simulcum Tributo in eadem habito in Comitatu abawyuariensi existentem, extra tenutas dicti Castri patak situatis, ceteras eciam quaslibet vtilitates et pertinencias dictorum Castri Opidorum possessionum tributorum et presertim terras cultas et incultas vineas agros, prata pascua, aquas Molendina, Siluas Montes nemora et alias comoditates vniuersas cuiusuis vocabulo appellatas sub eorum veris et antiquis metis quibus per nostram maiestatem tentis fuere et possesse, memorato domino Nicolao Bano suis que heredibus et posteritatibus vniuersis, de manibus nostris regys, noue donacionis nostre premissique concamby titulis dedimus donauimus et contulimus, ymmo damus donamus et conferimus perpetuo et irreuocabiliter possidenda tenenda pariter et habenda Saluo Jure alieno Promittimus nichilominus et pollicemur eundem Nicolaum Banum ipsiusque heredes et superstites in dominio dictorum Castri opidorum possessionum et cunctarum pertinenciarum eorumdem, necnon Jurispatronatus temporis in processu ab omnibus impetitoribus et causidicis in Judicio et extra Judicium protegere manutenere et expedire proprys nostris laboribus sumptibus et expensis Et quum dictum Castrum Ersomlyo in fructibus prouentibus iamdicto Castro patak opulencius et vterius existit spon-

demus igitur huiusmodi defectum eidem domino Nicolao Bano et suis heredibus graciose refundere et recompensare harum nostrarum testimonio literarum quas dum nobis in specie reportauerint in formam nostri priuilegy redigi faciemus pro eisdem Datum in Rasscia districtu Brancho prope portum danoby in descensu campestri nostri exercitus feria sexta proxima ante festum sancte Margarethe virginis et martiris Anno domini Millesimo trecentesimo nonagesimo secundo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 219. Din transumptulŭ regelui Sigismundŭ din a. 1406, în archiva familiară a conţilorŭ Erdödy.

CCXCII.

1392. 1392. *Simeria*, amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.*

Igismundus dei gracia, Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Galicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex etc. (Confirmă pe Ladislaŭ fiulŭ lui Petru, comitele Timişórei în posesiunea moşiei Micola, din comitatulŭ Borsŭ). Datum per manus reuerendissimi in Xto patris, et domini domini Johannis archiepiscopi Ecclesie Strigonien. locique eiusdem Comitis perpetui, ac aule nostre, et ipsius reginalis maiestatum eximii cancellarii, dilecti nostri et fidelis. Anno Domini M-mo CCC-mo nonagesimo secundo, sexto idus mensis Marcy, regni autem nostri anno quinto, Vener. in Xto patribus et Dominis Valentino tit. sancte Sabine sacrosancte Romane ecclesie presbitero Cardinali, et alme ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, ac eodem Domino Johanne ipsius ecclesie Strigonien. Nicolao Bubek electo confirmato Colocen. Petro Jadren. Andrea Spalaten. et altero Andrea Ragusien. archiepiscopis. Johanne Warad. Demetrio Transyluan. Johanne Zagrabien. Stephano Cykou Agrien. Johanne Boznen. Martino electo Wesprim. Johanne Jaurien. Petro Wachien. Johanne Sirmien. Gregorio Nitrien. Johanne Chanadien. Grisogono Tragurien. Francisco Scardonen. Paulo Tragurien. Johanne Nonen. Mattheo Sibinicen. Nicolao Corbauien. et Johanne Sennien. ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus. Nec non magnificis viris Stephano regni nostri Palatino etc. Judice Comanorum, Emerico Bubek wayuoda Transiluano et Comite de Zolnuk, Comite Johanne de Kapolya, Judice Curie nostro, Detrico similiter Bubek totius regni Slauonie, Stephano de Lossunch Machouien. *Zemere de Gerebenth Zeur.* Banis, Nicolao filio Johannis de Kanysa Tauarnicorum, Leustachio de Ilsua Janitorum, Georgio de Chutnuk dapiferorum, Johanne de Peren Pincernarum et eodem Domino Stephano Palatino agazonum nostrorum magistris, Styborio de Styborchych, Comite Posonien. alysque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores. L. S. pendentis ast confracti.

Fejér, X. 8. pag. 343—346.

CCXCIII.

1392. Ditricŭ Bubecŭ, amintitŭ ca *banŭ alŭ Severinului.* 1392.

Sigismundus dei gracia Hungarie etc. Rex. (Confirmă pe Nicolae Perenŭ, fostulŭ banŭ alŭ Severinului, în posesiunea castrului Patak din comitatulŭ Semlinŭ). Datum per manus Reuerendissimi in cristo patris et domini Johannis archyepiscopi ecclesie Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, ac aule nostre et ipsius reginalis maiestatum eximy Cancellary dilecti nostri et fidelis anno domini Millesimo CCC^mo^ nonagesimo Secundo Tercio kalendas mensis Septembris regni autem nostri anno Sexto, venerabilibus inchristo patribus et dominis valentino titulo sancte Sabine sacrosancte Romane ecclesie presbitero Cardinali et alme ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, eodem domino Johanne ipsius ecclesie Strigoniensis, Nicolao Bubek Colocensi petro Jadrensi, andrea Spalatensi et altero andrea Ragusiensi archyepiscopis Johanne Waradiensi Demetrio Transsiluanensi Johanne Zagrabiensi Stephano Cykow agriensi Johanne Boznensi Materno Wesprimiensi Johanne Jauriensi, petro Wacyensi, Sirimiensi et Nitriensi sede vacantibus, Johanne Chanadiensi Grisogono Traguriensi francisco Scardonensi paulo Tinniniensi Johanne Nonensi anthonio Sibiniensi et leonardo decretorum doctore Seniensi ecclesiarum Episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus, Magnificis viris Stephano regni Hungarie Palatino et Judice Comanorum Emerico Bubek wayuoda Transsiluano et Comite de Zolnuk Comite Johanne de kapolya Judice Curie nostre ladislao filio petri de Sarow tocius regni Sclauonie Georgio filio condam andree wayuode Machouiensi *Detrico similiter Bubek Zeuriniensi* Banis Nicolao filio Johannis de Kanisa Tauarnicorum Leustachio de Ilswa Janitorum Georgio de Chytnuk dapiferorum Johanne de peren pincernarum, ac eodem domino Stephano palatino agazonum nostrorum magistris Stiborio de Stiboborych Comite posonyensi, alysque quampluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 225—228. Din transumptulŭ regelui Sigismundŭ din 1406, în archiva conţilorŭ Erdödy din Vörösvár.

CCXCIV.

1393. Emericŭ Bubecŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă autorităţilorŭ, se nu iée taxe ilegale dela *cetăţenii şi Saşii din Sibiu*, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţĕră. 1393.

Vniuersis Praelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, officialibus, tributariis nostris et eorumdem, imo vices eorumdem gerentibus,

item ciuitatibus et liberis villis regalibus, et earumdem Rectoribus et Villicis, signanter autem cuiusuis status et conditionis hominibus, praesentium notitiam cernentibus, Emericus Bubek, Vajuoda Transiluanus, et Comes de Zonuk, sincerae amicitiae continuum incrementum. Grauis querela Seniorum, Iuratorum, cunctorumque ciuium et hospitum regalium de Cibinio nobis patefecit, quomodo ipsi in ambitu regni, in aquirendis victualium eorumdem necessariis, in locis tributorum vestrorum superflua tributaria exactione, et pro debitis et offensis aliorum vestris in tenutis, possessionibus et honoribus et in Vestri medio, iudicio et iudicatui adstatione et coarctatione, pluries aggrauarentur, ac damnificarentur sine intermissione. Verum quia iidem Seniores, Iurati, cunctique ciues regales per regiam commissionem specialem nostrae subiacere censeantur protectioni: nolentes itaque eosdem huiusmodi iniustas tributarias exactiones et coarctationes, adstationes iudiciorum simpliciter supportare, de remedio eisdem prouidentes oportuno, vestram requirimus amicitiam, attendere quibus vero conueniet, imo volentes firmis damus in mandatis per praesentes, quatenus a modo et deinceps, dum et quando iidem Seniores, Iurati et vniuersi ciues regales, aut quispiam ipsorum vel familiares, praesentium ostensores ad tenuta possessiones vel honores vestros, siue loca tributorum aut Vestri in medium simul cum eorum mercimoniis ac rebus venalibus cuiuscunque generis et speciei existant, deuenerint, ad superfluam tributariam exactionem et ad stationem iudiciorum vestrorum coarctare, ac pro debitis et offensis aliorum arestare nequaquam facitis, sed habitis vestris iustis tributis, eosdem pacificos et quietos atque indemnes abire permittatis et permitti faciatis, saluis rebus et personis, de tenutis, possessionibus, honoribus vestris, locisque tributorum vestrorum supradictorum, vbi etiam necesse fuerint protegatis et defendatis, contemplatione nostrae protectionis et aliud in hoc facto ex parte vestri nolumus esse nobis gratum. Datum Tordae octauo die festi Pascae Domini. Anno eiusdem M. CCC. XCIII.

Fejér, X. 2. 156. Din archiva din Sibiu, după manuscrisele lui Cornides Tom. III. No. 151.

CCXCV.

1393. 1393. *Familia banului Conia* cedéză în schimbŭ reginei Maria mai multe moşii ale sale din Bănatulŭ Severinului.

Nos Maria Dei gracia regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Memoriae commendamus — — Quod fideles nostri, Magnifici viri Domini Frank, et Simon, filii condam Konye Bani de Szechen, Comitis Comitatuum Zoliensis et Threnchiniensis, quasdam ipsorum possessiones — — — in Comitatibus de Krassow, de Kewy, de Orodiensi, et de Temes, habitas et existentes, quas pro

nostra maiestate vtiles, fructuosas, et magis conuenientes conspiciebamus, cum omnibus earumdem iuribus pertinentiis, ad nostras simplices requisitiones, et instantias, nostrae beneuole obtulerunt maiestati; ideo nos quamdam possessionem nostram reginalem — — — in Comitatu Barsensi, iuxta fluuium Gron adiacentem, et ad castrum nostrum — — — spectantem, cum omnibus suis pertinentiis, signanter vero, cum tributo in eadem — — exigi consueto, ac altero tributo, in parte finali ciuitatis nostre Hunispergh nominatae, nec non cum villis — — — ad dictam possessionem nostram spectantibus, omni eo iure, et proprietate, quibus eadem possessio, — — — cum praedictis villis hactenus per nos, nostrosque praedecessores Reginas Hungariae, habita fuit et possessa, de dicto castro separantes, et excindentes, ipsis Frank et Simoni, eorumque heredibus et posteritatibus vniuersis, de manibus nostris reginalibus ex consensu et beneplacita voluntate inclyti Principis, Domini Sigismundi regis Hungariae, consortis nostri charissimi, Praelatorumque et Baronum nostrorum maturo consilio, per modum permutationis et cambii, nouaeque nostrae donationis titulo, dedimus, donauimus, contulimus, imo damus, donamus, et conferimus, perpetuo et irreuocabiliter habendam, tenendam, et possidendam, harum nostrarum testimonio literarum, quas dum nobis fuerint reportatae, priuilegialiter emanari faciemus. Datum Strigonii feria quinta ante festum BB. Viti et Modesti martyrum. Anno Domini MCCCXCIII.

Fejér, X. 8. 360.

CCXCVI.

1393. Capitululŭ din Orade face o investigaţiune în contra mai multorŭ *iobagi romàni*, cari făcuse pagube însemnate magistrului Ioanŭ din comuna Telegd. 1393.

Inquisitio Capituli Varadien. penes mandatum Mariae reginae peracta, pro parte Magistri Joannis, filii Nicolai de Telegd, contra plures Joannis de Puthnuk iobbagiones Olachos damna ad 1000 florenos auri illi inferentes. A. MCCCXCIII.

Inquisitio Capituli Varad. in eodem negocio. Memoratur hic possessio Puthnokiorum Look (hodie Lukság) vocata in qua sex villae Valachales haberentur. A. MCCCXCIII.

Fejér, X. 3. 137. Din archiva familiei Rátholti.

CCXCVII.

1393. 1393. (Estrasŭ). *Balcŭ, voivodulŭ Maramureşului, şi fratele seŭ Dragŭ*, pórtă procesŭ cu Stefanŭ, fiulŭ banului Simionŭ, pentru moşia numită Tiszaberek.

Fejér, X. 2. 176. — Szirmay, Szathmár Várm. pag. 286.

CCXCVIII.

1394. 1394. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Dobre Românulŭ* chineziatulŭ pădurei Lesnicŭ din districtulŭ Deva, cu condiţiune, ca Dobre şi succesorii sei se facă serviciele îndatinate la castrulŭ Devei, după cum le facŭ şi cei alţi chinezi.

Nos Sigismundus Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit uniuersis. Quod nos tum pro fidelitatibus et obsequiis fidelis nostri Dobre Olahy fily Iwan de Lesnek per ipsum maiestati nostre locis, et temporibus opportunis exhibitis et impensis tum etiam ad hummillimae supplicacionis instanciam dilecti fidelis nostri viri magnifici Domini Frankonis Wayvode Transiluani, pro eodem Dobre maiestati nostre porrectis, Kneziatum cuiusdam silve nostre Lesnek vocate, in pertinencys Castri nostri Deva nuncupati existentis, habitatoribus prorsus destitute, cuidam colli seu monticulo Kyshavas vocato, ut fertur contigue, quam quidem Silvam duo riuuli utrinque similiter Lesnek vocati circumdare perhibentur, cum quibusvis eiusdem Kneziatus utilitatibus commoditatibus et usibus, memorato Dobre, et eius heredibus donandum duximus, et conferendum, ymo damus donamus, et conferimus perpetuo possidendam tenendam pariter et habendam salvo iure alieno, hac tamen condicione interserta, ut idem Dobre ac eius heredes Castellanis, et vice castellanis prefati Castri nostri Deva pro tempore constitutis praetextu dicti Kneziatus et eius utilitatum ad instar ceterorum Kneziorum, ad dictum Castrum nostrum Deva, spectantium debita obsequia servicia, ac solutiones consvetas exhibere, et facere teneantur, temporibus perpetue affuturis, harum nostrarum testimonio litterarum. Quas dum nobis in specie fuerint reportate in formam nostri priuilegii redigi faciemus. Datum Tordae in festo beati Stephani Prothomartiris anno Domini millesimo trecentesimo nonagesimo quarto.

Rarissimum pro Kenesiis Valachis in Transyluania elargitum Diploma, in membrana, sigillo maximo a tergo impresso Sigismundi Regis prouisum asseruat Nicol. Jánkovich. d. W. 1842. ex Valachia obtentum.

Fejér, X. 8. 370. — Acelaşi documentŭ Ibid. X. 3. 139. — Transilvania, 1872, pag. 162.

CCXCIX.

1394. Francŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ţine adunare la Sântimbru cu nobilii şi cu representanţii episcopului catolicŭ din Alba Iulia, pentru a regula neînţelegerile ivite între dênşii în privinţa dreptului de a lua *dişme dela iobagi.* 1394.

Nos Magister Petrus, filius Georgy de Veréb, Vice Vaiuoda Transiluaniae significamus — — — quod cum in octauis Festi B. Georgy Martyris, plurima multitudo Nobilium regni pro executione causarum suarum ad easdem octauas prorogatoriarum, ad villam S. Emerici conuenisset, coram Magnifico Viro Domino Frank, Vaiuoda Transiluano et nobis ibidem praesentibus, per Procuratores Venerabilis in Christo Patris et Domini Demetry, Dei et Ap. Sedis gratia, Episcopi Transyluani, scilicet ibi interessentes, nec non capituli eiusdem, contra quosdam Nobiles, in facto occupationis indebitae, et potentialis vsurpationis suarum decimarum, nec non etiam quartarum decimalium Archidiaconalium, fuisset querela proposita; et super hoc mandatum regium firmissimum, per suas literas, ad compescendos tales vsurpatores, fuisset praesentatum: et tandem super tali potentiaria occupatione, seu detentione decimarum, ydem Nobiles per eundem dominum Episcopum et suum Capitulum fuissent diligenter requisiti, vt vna cum Domino nostro et Nobis, de remedio prouiderent oportuno, vt iidem vsurpatores decimarum, a talibus illicitis vsurpationibus cessare compellerentur. Hinc iidem Nobiles mutua deliberatione et tractatu inter se habito, vnanimiter et concorditer responderunt: quod talibus occupatoribus et vsurpatoribus decimarum, nullum praestarent auxilium, seu fauorem, sed vt rectitudo Justitiae dictaret, tales essent omnino compescendi et puniendi; verum quia quidam Nobiles, qui de vsurpatione decimarum accusabantur, in sui excusationem proponebant, quod easdem decimas a Procuratoribus Domini Episcopi et Capituli, qui ipsas locandi habuissent facultatem, conduxissent; et e conuerso Procuratores praedicti id constanter abnegabant; ideo praedicti Nobiles regni vna cum Domino nostro Vaiuoda et nobis, eodem Domino Episcopo et aliquibus Dominis de Capitulo consentientibus taliter ordinarunt et disposuerunt: Quod quicunque Nobilium, seu alterius conditionis hominum, decimas a Domino Episcopo et Capitulo suo, vel Archi-Diaconis quartas decimales ipsorum, vel quartarum decimas a Domino Episcopo et Capitulo suo, vel Archidiaconis quartas decimales ipsorum, vel quartarum literas eorumdem Domini Episcopi, Capituli et Archidiaconorum, vel suorum Procuratorum, ad hoc specialiter deputatorum, potestatem locandi habentium, seu cedulam recognitionis super ipsa locatione sub sigillo ipsorum recipere teneantur, vt de ipsa locatione eis facta, edocere possint, et probare. Quicunque autem de occupatione et vsurpatione decimarum vel quartarum imposterum inculparetur, et per literas locationis vel chartas sigillatas docere et probare non possent, tales occupatores seu vsurpatores, in facto potentiae conuincantur eo facto, et per Dominum Vaiuodam, vel Vice Vaiuodam pro tempore constitutos, poena potentiae merito puniantur, nullo eis auxilio suffragante, nec

friuolis occasionibus praetensionum valeant aliqualiter excusari. Si qui vero Nobiles vel alii conductores decimarum vel quartarum decimalium, in terminis consuetis, in literis locationum, eis ad soluendum deputatis, ipsas decimas, seu quartas Decimatoribus persoluere recusarent, et tunc Dominus Vaiuoda vel suus Vaiuoda, pro tempore constituti, de summa pecuniae, in literis locationis expressa, ad requisitionem decimatorum, seu Procuratorum praedictorum, satisfactionem impendere cum iudicio trium marcarum, super possessiones non soluentium extorquendo, deberent et tenerentur absque strepitu Judicii et litigionario processu aliquali, prout premissa omnia Nobiles regni conformiter et vnanimiter statuerunt et decreuerunt firmiter obseruanda. Datum in S. Emerico quarto die predictarum octauarum festi Beati Georgii Martyris. Anno Domini MCCCXCIV. L. S.

Fejér. X. 8. 388. Din archiva Capitulului din Alba Iulia. Fasc. III. No. 36.

CCC.

1394. 1394. Capitululŭ din Alba-Iulia transcrie în formă autentică diploma regelui Sigismundŭ din a. 1394, prin care confirmă pe *Bogdanŭ Românulŭ* din comuna Mutnicŭ în posesiunea comunelorŭ Maciova şi Dobregoste, şi pe cari le stăpânise şi până aci cu titlulŭ de chinezŭ.

Capitulum Ecclesiae Transyluaniae, Omnibus Christifidelibus tam presentibus quam futuris, presens scriptum inspecturis, salutem in omnium saluatore, Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Ma(gister) Nicolaus filius. . . . . de Mothnwk Clericus de Choro nostro ad nostram accedendo presenciam exhibuit nobis quasdam literas patentes (Serenissimi principis domini Sigismundi Dei gracia Illustris Regis Hungariae, sub minori sigillo eiusdem confectas, tenoris infrascripti, petens nos cum instancia, vt ipsas ad vberiorem cautelam et Juris sui conseruacionem de verbo ad verbum transcribi et in formam nostri priuilegy redigi facere dignaremur. Quarum tenor talis est. Nos Sigismundus Dei Gracia Rex Hungariae Dalmaciae Croaciae etc. Marchioque Brandenburgensis etc. Memoriae commendamus presencium tenore, significantes quibus expedit vniuersis Quod nos consideratis fidelitatibus et obsequys fidelis nostri Bogdan Valachi de Mothnwk . . . . . quibus idem Maiestati nostrae studuit complacere, potissime animaduertentes et re . . . . . ipsius pridem in (conflict)u aduersus Turcas habito, per eum nobis et sacrae coronae exhibita et impensa, volentes itaque eundem premissorum intuitu fauore prosequi gracioso, possessiones Machva et Dobregozte vocatas inpertinencys castri nostri (Sebes) existentes, quas alias idem sub seruitute Keneziatus tenuisse perhibetur sequestrantes et eximentes dominio dicti castri potestate, ipsas vnacum singulis earum vtilitatibus et commoditatibus vtpote terris cultis

et incultis, acquis, aquarumue decursibus, (montibus) Alpibus et pascuis caeterisque pertinencys vniuersis, sub earum veris et antiquis metis (iuribus) per eundem Bogdan hactenus (habitae?) et possessae, eidem Bogdan, ac per eum Stephano, Farkasio, Nicolao, Ladislao et Johanni filys ipsius: necnon Ladislao, Demetrio et Michaeli filys Opprissa fratribus suis condiuisionalibus, ipsorumque haeredibus et posteritatibus vniuersis de manibus nostris Regys nouae donationis nostrae titulo, ac omni eo Jure quo eaedem nostrae rite incumbunt collationi dedimus, donauimus et contulimus. Imo damus donamus et conferimus perpetuo possidendas. Quas dum nobis in specie reportauerint in formam nostri priuilegy redigi faciemus. Datum Budae in festo Resurrectionis domini Anno eiusdem Millesimo trecentesimo nonagesimo quarto. Nos etiam peticionibus eiusdem Magistri Nicolai innuentes tenorem predictarum literarum regalium omni integritate pollentem, de verbo ad verbum transcribi fecimus et pendentis sigilli nostri munimine roborantes Datum die Dominico proximo ante festum Beati Galli confessoris Anno domini Millesimo trecentesimo nonagesimo quarto, honorabilibus et discretis viris dominis Johanne preposito, Ladislao Cantore, Petro Custode et Petro archidiacono de Torda decano, Canonicis Ecclesiae nostrae existentibus.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 229. Din transumptulŭ capitulului din Alba Iulia din a. 1593.

CCCI.

1394. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *privilegiulŭ colonielorŭ secuiesci*, aşeḑate în Transilvania lângă rîulŭ Arieşŭ. 1394.

Sigismundus Dei gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rame Seruie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque Rex, ac Marchio Brandemburgensis, sacri Romani Imperij Archicamerarius, necnon Bohemie et Lucemburgensis Heres. Omnibus christifidelibus, tam presentibus quam futuris presencium noticiam habituris, Salutem in omnium saluatore. Cum regie mansuetudini intersit honesta petencium desideria clementer semper admittere. Hys tamen specialius astringitur quorum preces et peticiones honestas et fidelitatis meritum commendat, Sane igitur ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod fideles nostri Marcus filius Ladislai et Thomas de Naghlak, ac Dionisius filius Gregorij de Felsewzenthmyhalfalwa, Siculi nostri de Aranyas in suis ac vniuersorum Siculorum nostrorum de dicta Aranyas personis in nostre maiestatis accedentes presenciam, exhibuerunt nobis quoddam priuilegium, Illustris principis condam domini Andree eadem dei gracia dicti Regni Hungarie regis felicis recordacionis, priuilegium olim Excellentissimi principis domini Ladislai similiter eadem dei gracia predicti Regni

Hungarie Regis, predecessorum nostrorum in se confirmatiue continens, super donacione et perennali collacione terre castri de Thorda Aranijas vocate, iuxta fluuios Aranijas et Maros existentis, tenoris infrascripti, Supplicantes nostre Maiestati suis et personis quibus supra prece subiectiua, vt dictum priuilegium ratum gratum et acceptum habendo, nostrisque litteris priuilegialibus verbotenus inseri et redigifaciendo, pro ipsis et eorum heredibus, ac posteritatibus vniuersis innouantes, perpetuo valituras dignaremur confirmare, Cuiusquidem priuilegij Tenor per omnia sequitur in hec verba. Andreas dei gracia etc. (Vedi documentulŭ din 1291, Vol. I. Partea 1. pag. 511). Nos itaque iustis et iuri consonis ipsorum Marci filij Ladislai et Thome de Naghlak ac Dijonisij filij Gregorij de Felsezenthmijhalfalwa Supplicacionibus antefatis, nostre Maiestati per eosdem suis et dictorum Siculorum nominibus modopremisso condecenter oblatis, Regia benignitate exauditis fauorabiliter et admissis, pretaxatum priuilegium ipsius condam domini Andree Regis, Sigillo eiusdem dupplici et autentico consignatum, omni prorsus suspicionis vicio carens, sed mera veritatis et plenitudinis integritate prepollens, presentibusque de verbo ad verbum sine diminucione et augmento aliquali insertum, quoad omnes eiusdem continencias, clausulas et articulos, potissime prefatorum Siculorum nostrorum multifarijs fidelitatibus et fidelibus sinceris vberimis obsequijs per eosdem Sacro Regio diademati necnon nostre Maiestati locis et temporibus incumbentibus summa cum diligencia exhibitis et impensis plurimum requirentibus acceptamus approbamus et ratificamus, ac ipsorum prelatorum et Baronum nostrorum consilio exinde prehabito, Simulcum donacione dicte terre Castri de Thorda inter fluuios Aranijas et Maros existentis et eius pertinenciarum in tenore eiusdem lacius explicata, mera auctoritate et potestatis plenitudine, ac ex certa sciencia nostre Maiestatis pro dictis Siculis nostris de Aranijas, ipsorumque heredibus et posteritatum cunctis sobolibus Innouando perpetue valituras confirmamus, presencium litterarum nostrarum priuilegialium patrocinio mediante Salua dumtaxat proprietate Iuris alieni. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et autentici Sigilli nostri dupplicis munimine roboratas, Datum per manus Reuerendissimi in Christo patris et domini Johannis Archiepiscopi Strigoniensis locique eiusdem Comitis perpetui, necnon primatis et Apostolice Sedis legati ac nostre Regie et Reginalis Maiestatum eximij Cancellarij dilecti nostri et fidelis, Anno domini Millesimo Trecentesimo nonagesimo quarto, decimo Kalendas Januarij Regni autem nostri anno octauo. Venerabilibus in Christo patribus et dominis, Valentino titulo sancte Sabine sacrosancte Romane ecclesie presbitero Cardinale, et ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, ac eodem domino Johanne Alme Strigoniensis ecclesie, Nicolao Bubek Colocensi, Petro Iadrensi, Andrea Spalatensi, et Altero Andrea Ragusiensi archiepiscopis, Johanne Waradiensis, Demetrio Transsiluanensis, sede Zagrabiensi vacante, Stephano Cijko Agriensis, Johanne Boznensis, Martino Wesprimiensis, Johanne Jaurinensis, Petro Waciensis, fratre Gregorio Sirimiensis, Michaele Nitriensis, Johanne Chanadiensis, Grisogono Traguriensis, Francisco Scardoniensis, Paulo Tininiensis, Johanne Nonensis, Anthonio Sebenicensis, Nicolao Corbauiensis et leonardo

decretorum doctore Seniensis, ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus, necnon Magnificis viris leustachio de Iuswa, Regni nostri palatino et Comite Albensi, Franck condam Konya Bani Vayuoda Transsiluano, et Comite de Zolnuk, Comite Johanne de Kapolija Judicecurie nostre, detrico Bubek Sclauonie, Nicolao de Gara Regnorum nostrorum predictorum, Dalmacie et Croacie Stephano de Korog et Nicolao Treutul Machouensibus Banis, honore Banatus Zeurenniensis vacante, Nicolao filio Johannis de Kanysa Tauarnicorum, ladislao filio petri de Saro Ianitorum, Georgio de Chijtnek dapiferorum, Johanne de peren pincernarum, domino Stephano pridem palatino, Agazonum nostrorum Magistris, Stiborio de Stiborijcz Comite posoniensi, alijsque quampluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 85. După transumptulŭ regelui Matia cu data 1484, în archiva Conventului din Mănăstirea Cluşului.

CCCII.

1395. Tractatulŭ de alianţă ofensivă şi defensivă, în contra Turcilorŭ, închiatŭ între *Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, Ducele Făgăraşului şi Banŭ alŭ Severinului,* cu Sigismundŭ, regele Ungariei. 1395.

Nos Mirchya Vayuoda Transalpinus, Dux de Fogaras et Banus de Zewrin, significamus vniuersis, praesentes litteras inspecturis, vel aliis earum notitiam habituris: Quod quia Serenissimus Princeps et Dominus Dominus Sigismundus, Dei gracia Hung. Dalm. Croac. etc. rex illustris, ac Marchio Brandenburgensis etc., erga nos beneuolenciam Maiestatis sue specialem, ex quo nos nouit propitio et familiari fauore gessit, ac nobis vltro et graciosissime fuit affectus, et fauit, precipue contra illos immanes — — iniquitatis filios, vnionis inimicos et nostros specialissimos hostes, Turcos, tractando nos semper et in omnibus fauorabiliter et benigne; ideo nos sponte et ex mera nostra liberalitate, non coacti neque circumuenti, sub fide et iuramento nostris et Baronum nostrorum, per nos prius debite prestitis, dicto Domino regi promisimus ac promittimus harum serie obseruare et attendere inviolabiliter omnia infrascripta. Primo videlicet: Quod nos quando et quotiescunque deinceps ipse Dominus rex cum exercitu suo personaliter iret contra Turcos, vel quoscunque alios, eis adherentes, tunc eciam cum exercitu, gentibus et tota potencia nostris teneamur et debeamus cum eodem ire personaliter contra ipsos; et si ipse Dominus rex non iret personaliter, sed mitteret exercitum suum tantum, tunc eciam nos teneamur et debeamus similiter exercitum et gentes nostras tantum, mittere contra eos cum exercitu ipsius Domini regis, et nihilominus eidem Domino regi, ac ipsius exercitui et gentibus per eum secum conducendis, si

personaliter illuc ibit, et si non ibit, tunc exercitui et gentibus ipsius mittendis, vt premittitur, contra illos ad partes (— Lacuna exesa) vel quascunque alias per terras, castra, districtus, passus, portus et queuis alia loca dominii nostri et dicioni nostre subiecta, dare liberum pacificum et securum transitum et victualia semper eorum sumptibus — — illuc eundo, ibique morando et exinde recedendo, et ad propria redeundo. Item: quando et quotienscunque contigerit ipsum Dominum regem ad dictas partes cum dictis, eius exercitu et gentibus, vt premittitur ire, et cum adiutorio ciuitates, terras, castra, fortalicia, passus, portus, districtus, vel alia queuis loca inibi capere, occupare, accipere, aquirere vel habere, modo quocunque et preterea personaliter remanens et facere moram (contingerit) cum exercitu, gentibus et tota potencia nostris teneamur et debeamus cum dicto Domino rege personaliter ibidem remanere et facere moram, sicut et donec remanserit et fecerit ipse, et si ipse Dominus Rex dimitteret ibi exercitum suum, tunc teneamur et debeamus dimittere exercitum, et gentes nostras cum exercitu Domini regis, sufficientes tamen et idoneos ad resistendum hostibus et potencie partis aduerse, ad conseruandum et defendendum contra ipsos; quod cum auxilio Dei per eum capi, occupari, recipi, aquiri et haberi contigerit, vt premittitur, in illis partibus quovis modo et tandem etiam, quando expediret, vt pote, quod talis esset potencia hostium, et partis aduerse, quod tunc eciam in absencia ipsius Domini regis teneamur et debeamus ibidem, vt prefertur, cum exercitu, gentibus et tota potentia nostris, exercitum et gentes dicti Domini regis personaliter adiuuare, ac eis assistere et fauere ad conseruandum et defendendum contra quoslibet pro dicto Domino rege capienda, occupanda, recipienda, aquirenda et habenda, vt premittitur, ibidem per eundem. Item teneamur et debeamus semper de Dominio nostro eidem dicto regi, ac eius exercitui, gentibusque predictis per eum secum, vt premittitur, conducendis siue mittendis ad partes illas, dare, et mitti facere victualia, eorum sumptibus opportuna, et etiam sufficiencia, semper quando, quociens et quomodocunque fuerit expediens, ad fulciendum et conseruandum et defendendum, capiendum, occupandum, recipiendum aquirendum, vel habendum. Item quando et quocienscunque eciam contigerit prefatum Dominum regem personaliter ire, vel mittere, exercitum et gentes ipsius, ad partes illas aliunde, quam per loca Dominii nostri et nostre dicioni subiecta, vt pote videlicet prope Danubium, per loca eidem nostro dominio et Danubio conuicina; tunc nos eidem Domino regi, ipsiusque exercitui et gentibus supradictis semper, quo, quando et quotienscunque contigerit, vt prefertur, prope Danubium eos transire; teneamur et debeamus victualia super Danubio mittere et dari facere suis, vt premittitur, sumptibus opportuna, quocunque tamen poterit cum dictis pertingi victualibus ad eosdem. Item: si nutu Dei omnia disponentis, in partibus illis aliquem de exercitu et gentibus dicti Domini regis infirmari, vulnerari, vel alio quouis modo in persona contigerit impediri; sicque necessario ipsum propterea ibidem remanere et moram facere opporteret; tunc talis possit libere pacifice et secure ibidem remanere; morari et residere quousque placuerit eidem, absque lesione, dampno, impedimento et molestia

quibuscunque, persona, rebus et bonis talis semper saluis et liberis quibuscunque et quomodocunque, inter dictum Dominum regem et nos vsque nunc de et super hoc, vel alias factis et emanatis remanentibus in suo robore firmitatis, harum nostrarum testimonio litterarum; quas in maiorem euidenciam et certitudinem premissorum, inuiolabiliter per nos, vt premittitur seruandorum, sub nostro minori sigillo subimpresso, propter absenciam maioris, eidem Domino regi dedimus sigillatas, promittentes similes, et in forma simili dare sub maiori pendenti. Datum Brassouiae in Dominica reminiscere. Anno Domini M. CCC. XCV. L. S.

Pray, Dissertationes in Annal. vet.-Hunnor. VII. pag. 144. Din originalŭ. — Fejér, X. 2. 270.

CCCIII.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, scutesce pe *cetăţenii din Cluşiŭ* de obligamentulŭ, de a lua parte la resbelele sale din timpulŭ acesta. 1395.

Sigismundus Dei Gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Marchyoque Brandenburgensis etc. fideli suo magnifico viro Domino Frank woywode nostro Transyluano, Salutem et Graciam. Noueritis, quod quia nos reuisis et diligenter examinatis literalibus instrumentis, prouidorum virorum Judicis Juratorum et Uniuersorum Ciuium nostrorum de Koloswar, super varys ipsorum libertatibus confectis et emanatis, inter cetera comperimus, ut ipsi, ad nostrum exercitum, Hic in partibus pro tempore instaurandum accedere et proficissci minime tenerentur, Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, vobis presentibus, ipsos Ciues et Hospites nostros de Koloswar, deinceps ad dictum nostrum exercitum proficissci compellere et astringere nullo modo presumpmatis, nec sitis ausi modo aliquali, Datum in Villa Kereszthwr tercio Die festi Circumcisionis Domini, Anno eiusdem M^mo^ CCC^mo^ LXXXX^mo^ quinto.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 104. Originalulŭ pe chârtie în archiva oraşului Cluşŭ.

CCCIV.

1395. 1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce dóue moşii nobilului Stefanŭ de Canişa, ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse în *resbelulŭ cu Stefanŭ, voivodulŭ Moldovei.*

Nos Sigismundus, Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc., Marchioque Brandenburgensis etc., memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, vniuersis: Quod nos recensitis praeclaris, eximiis fidelitatibus, et vberrimis laude dignis obsequiis et multifariis fidelibus seruitiis, nec non virtuosis complacentiis viri Magnifici Domini Stephani, filii Ioannis de Kanisa, Magistri Ianitorum, et Comitis Siculorum nostrorum, per ipsum cum ingenti sincerae fidelitatis constantia, sacro regio diademati, ac nostrae regiae Maiestati, in cunctis nostris et regni nostri variis et validis expeditionibus, prosperis scilicet et aduersis, iuxta nostrae voluntatis lubitum et honoris nostri immensum incrementum iugiter exhibitis et signite (insignite) impensis, speciallissime tamen requirentibus eiusdem Domini Stephani de Kanisa meritoriis et fidelissimis seruitiis, quibus ipse pridem in nostro regio exercitu et personali conflictu contra Stephanum Minoris Valachiae, seu terrae nostrae Mulduanae Vajuodam victoriose, et cum votiuo triumpho per nos habito et commisso, pro tuitione et defensione nostrae personae, lateri nostro continuo insistendo, et in arena ipsius certaminis audacter et viriliter dimicando, absque metu mortis debellando, nullatenus nos deseruit, sed aduersus cuneum exercitus ipsius Stephani Vajuodae agilitate strenua et audacia imperturbabili, in ingentem nostram et totius regni nostri exaltationem, domino opitulante, se indubie exposuit, et cum suo bellico certamine hostium cuneum pro suis participibus nobis cernentibus conquassauit, sic quod dictus Stephanus Wayuoda, non sine agilitate strenua et peritia ipsius Dom. Stephani, Magistri Ianitorum nostrorum, a facie exercitus nostri terga vertendo, fugae praesidio se submisit, studuit intrepide nobis complacere, quorum praetextu, licet ipse per nos dono maiori foret praemiandus, vt tamen hac vice voto ipsius aliquantisper respondere videamur, vniuersas et quaslibet possessiones, portiones possessionarias condam Ioannis, filii Ioannis, dicti Varyö de Ormanhyda, hominis, vti fertur, sine haeredum solatio ab hac luce decessi, vbilibet et in quibuslibet Comitatibus regni nostri existentes et habitas, et signanter T. in T. et T. in T. Comitatibus adiacentes, preuia ratione iuxta regni nostri consuetudinem approbatam, ad manus nostras regias devolutas, nostraeque regiae collationi pertinentes, cum omnibus ipsarum vtilitatibus et pertinentiis vniuersis, signanter terris cultis et incultis, syluis, nemoribus, aquis, molendinis, pratis, pascuis, foenilibus et generaliter quibusuis earumdem vtilitatibus et integritatibus, sub suis veris metis et antiquis, quibus eaedem ab olim per ipsum Ioannem vsae fuerint et possessae, de Praelatorum et Baronum nostrorum consilio praematuro, nouae donationis titulo et omni eo iure, quo eaedem ad nostram regiam rite pertinere dinoscuntur collationem, ex certa nostrae Maiestatis scientia eidem Domino Stephano, et per eum fidelibus nostris dilectis, reuerendissimo in Christo

Patri et Dom. Domino Ioanni, Archiepiscopo Ecclesiae Strigon., et Magnifico Viro D. Nicolao Tauernicorum nostrorum Magistro, fratribus videlicet Carnalibus Domini Stephani praelibati, eorumque Dominorum Nicolai et Stephani duntaxat haeredibus, haeredumque suorum successoribus et posteritatum cunctis sobolibus dedimus, donauimus et in aeuum contulimus, perpetuo et irreuocabiliter possidendas, tenendas, pariter et habendas, pleno iure praesentium patrocinio mediante, sine duntaxat praeiudicio iuris alieni; praesentes tandem, nobis in specie allatas, priuilegialiter emanari pro eisdem faciemus. Datum in Feketehalom, feria V. proxima ante Dominicam Oculi. Anno Domini M. CCC. XCV.

Fejér, X. 2. 273. Din colecţiunea Kaprinai, tom. IV. sub B. pag. 69 sqq.

CCCV.

1395. Sigismundu, regele Ungariei, ordónă tuturorŭ baronilorŭ, comiţilorŭ şi nobililorŭ, se nu împedece, şi se nu păgubéscă pe *cetăţenii din Braşovŭ*, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ prin ţéră. 1395.

Sigismundus dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarieque Rex, ac Marchio Brandenburgensis, Sacri Romani Imperij Archicamerarius, necnon Bohemie et Lucemburgensis heres. Omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris, presencium noticiam habituris Salutem in salutis largitore. Regie dignitati conuenit, naciones sibi subiectas in viam pacis et iusticie dirigere, commodisque et vtilitatibus earundem prouidere, vt eedem sicuti numero, sic et fidelitate augeantur. Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam volumus peruenire, quod fideles nostri Iudex, Jurati Consules, Seniores et vniuersi Ciues Ciuitatis nostre Brassouiensis, suis, et aliorum fidelium incolarum nostrorum in villis ad eandem Sedem Brassou spectantibus commorancium in personis, in nostre Celsitudinis venientes conspectum, nostre dolorose significarunt Maiestati, quod cum ipsi simul vel diuisim ad prouincias, vel aliqua Regni nostri climata in acquisicione victuum suorum necessariorum, aut alia necessitate compulsi proficiscerentur, per nonnullos Prelatos, Barones, Comites, Castellanos, Nobiles et alterius status homines in personis ipsorum iudicarentur et impedirentur, in rebusque et mercibus ipsorum dampnificarentur, arresterentur, et prohiberentur incessanter, signanter pro debitis, delictis et offensis aliorum, deprecantes per nostram maiestatem super hys condignum et opportunum remedium ipsis elargiri. Nos igitur nostri regij regiminis officio incumbente volentes nobis subiectos in viam pacis et iusticie dirigere, et in pacis pulchritudine et quietis tranquillitate conseruare, nolentes ipsos fideles Ciues et hospites nostros in

eorum processibus per quempiam impediri et dampnificari, fidelibus nostris vniuersis Prelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, Nobilibus, Officialibus, item Ciuitatibus et liberis villis, ipsarumque rectoribus, Judicibus et villicis, presentibus et futuris harum continenciam visuris et audituris, firmissimo precipimus regio sub edicto, omnino volentes, quatenus ipsi a modo in antea prefatos Ciues et hospites nostros Brassouienses, et ad eandem pertinentes, aut eorum familiares, in ipsorum possessionibus, tenutis, honoribus, officiolatibus, ac eorum medio in nullis causarum articulis, exceptis duntaxat furti, latrocinij et alijs publicis criminalibus, in personis adiudicare, impedire et offendere, ac in rebus et mercibus ipsorum arrestare, dampnificare, prohibere aut facere prohiberi nullatenus presummatis, nec sitis ausi modo aliquali, presertim pro debitis et offensis et excessibus aliorum, Sed si qui ex ipsis quidcunque accionis vel quescionis contra annotatos Ciues et hospites nostros, ac familiares ipsorum haberent, vel habuerint, id legittime in presencia Judicis et Juratorum dicte Ciuitatis nostre Brassouiensis exequantur, ex parte quorum Judex et Jurati cuilibet querulanti meri Juris et iusticie exhibere tenebuntur complementum, prout dictauerit ordo iuris, et si ijdem Judex et jurati Ciues nostri in reddenda cuipiam iusticia tepidi fuerint, vel remissi, extunc non hij, contra quos agitur, sed prefati Judex et jurati Ciues dicte Ciuitatis nostre Brassouiensis in presenciam Comitis Siculorum nostrorum, vel Comitis ipsorum Ciuium et hospitum nostrum ordinarij per querulantes legittime euocentur, racionem abnegate iusticie reddituri, et condignum iudicium recepturi, dictante iuris equitate, aliud sub nostre indignacionis pena facere non audentes presencium per vigorem. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras priuilegiales, pendentis et autentici Sigilli nostri duplicis munimine roboratas Datum per manus Reuerendi in Christo patris et domini domini Johannis Archiepiscopi ecclesie Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, Primatisque et Apostolice Sedis legati, ac Aule nostre ac Reginalis Cancellarij, dilecti nostri et fidelis, Anno domini M-o CCC-o XCV-o, duodecimo Kal. Mensis Marcij, Regni autem nostri anno octauo.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 88–90. — Fejér, X. 2. 291—294. Autografulŭ în archiva orașului Brașovŭ.

CCCVI.

1395. 1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *drepturile și libertățile cetățenilorŭ din Brașovŭ,* ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse în *resbelulŭ cu Stefanŭ, Voivodulŭ Moldovei.* Totŭ odată regele dispune, că comercianții străini se nu pótă transporta mărfurile lorŭ către *Țéra-românéscă,* mai departe de câtŭ până la Brașovŭ.

Sigismundus Dei gratia Hungarie, Dalmacie, Croatie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Bulgariaeque Rex, ac Marchio Brandenburgensis, sacri

romani Imperii archicancellarius, nec non Bohemie et Lucemburgensis heres. Omnibus Christi fidelibus tam praesentibus, quam futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore. Quoniam rex magnus super gentes suas is digne fari potest, qui de pluralitate et vbertate suorum fidelium subditorum gratulatur, vt in pacis pulchritudine et quietis tranquillitate exultet ciuitas plena populo et vita amena ilariter perfruatur; proinde ad vniuersorum tam praesentium, quam futurorum notitiam tenore praesentium volumus peruenire: Quod nos considerantes et in acie nostre mentis reuoluentes fidelitates et seruitia gratuita fidelium ciuium et mercatorum nostrorum ad eandem spectantium per ipsos nobis et sacre corone nostre, in nonnullis nostris agendis et expeditionibus signanter in nostro regio exercitu et personali conflictu contra Stephanum minoris Valachie, seu terre nostre Moldauie Voyuodam pridem per nos victoriose et cum virtuoso triumpho habito et commisso, in omni fidelitatis constantia exhibitas et impensa, recensitis potissime quomodo ipsa ciuitas nostra Brassouiensis, et ad eandem pertinentes in confinibus regni nostri situate fore perhibentur, et existunt; volentes ex eo, vt eadem ciuitas nostra et pertinentes ad eandem remeliorentur, numeroque et fidelitate augeantur, ac rebus ac bonis extraneis locupletentur, et exuberentur, praefatique ciues et mercatores nostri in eorum processibus et negotiacione perpetua securitate queant gratulari, ipsamque ciuitatem nostram et ad eam spectantes munire valeant et remeliorare; eisdem fidelibus ciuibus et mercatoribus nostris de dicta Brassouia et ad eandem pertinentibus de regiae benignitatis clementia, quae de pluralitate suorum fidelium subditorum gratulantur, annuimus et concessimus graciose, vt ipsi et quilibet eorum simul et diuisim pro aquirendis victuum ipsorum necessariis cum eorum rebus et mercibus quibuscunque quacunque causa per ipsos portandis et deferendis per prouincias et regnorum nostrorum climata, et ad aliorum regnorum extraneorum partes, ad quorum scilicet alias, vt referunt, libere transire fuissent consueti, specialiter vero nunc in Wyennam in eundo et redeundo liberi et pacifici possint transire, et securi valeant proficisci absque omni impedimento, et dampno aliquali; mandantes fidelibus nostris vniuersis prelatis, Baronibus, Comitibus Castellanis, nobilibus, officialibus, item ciuitatibus, et liberis villis, ipsarumque rectoribus, Iudicibus, et villicis, alteriusque cuiusuis status et conditionis hominibus vbique intra ambitum regni nostri nunc constitutis, et in futurum constituendis, nostrique et eorumdem tributariis firmissimo regio sub edicto, vt ipsi prefatos ciues et mercatores nostros et quoslibet ipsorum cum eorum bonis et mercibus praemissis, cuiusuis generis vel speciei existant, per ipsos vt praefertur, quacunque causa portandis et deferendis per eorum possessiones, tenutas, honores, officiolatus, ac ipsorum medium virorum nostrorum et eorumdem tributorum loca, iustis ipsorum tributis persolutis, semper in eundo et redeundo liberos pacificos, indempnes et quietos sine molestia aliquali abire et discedere permittant, saluis ipsorum rebus et personis sub tutela et protectione nostra speciali; imo eisdem, dum et vbi necesse fuerit, per eosdemque fuerint requisiti, in huiusmodi ipsorum processibus de securo conductu et tuto itinere sint prouisi, eorum auxiliis et consiliis ipsis assistendo opportunis, contrarium nostre gracie intuitu non fa-

ciendo in premissis. Volumus nihilominus, vt nullus mercatorum regnorum extraneorum res suas mercimoniales vltra ipsam ciuitatem nostram Brassouien. ad partes, Transalpinas transportare, et deducere queat, sed in ipsa ciuitate nostra deponere vel vendere aut commutare teneantur; si qui enim ex ipsis mercatoribus extraneis prefatas res ipsorum mercimoniales vltra ipsam ciuitatem nostram ad ipsas partes Transalpinas transportare vellet atque niteretur, easdem in ipsa ciuitate deponere vel vendere recusando, extunc commisimus eisdem ciuibus nostris Brassouiensibus, vt ipsi tales mercatores ad premissa non admittant modo aliquali. Insuper vniuersas ceras ad ipsam ciuitatem nostram vndecunque, signanter de ipsis partibus Transalpinis importandas in eadem ciuitate nostra Brassouien. liquefacere, fundere, et expurgare, sicque tandem venditioni exponere teneantur presencium patrocinio litterarum. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus eisdem litteras nostras priuilegiales pendentis et authentici sigilli nostri dupplicis munimine roboratas. Datum per manus reuerendissimi in Christo Patris et Domini, Domini Ioannis, Archiepiscopi Ecclesiae Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, ac primatis, et apostolicae sedis legati aulaeque nostre, et reginalis Maiestatis eximii Cancellary, dilecti nostri et fidelis. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, duodecimo kal. mensis Martii, regni autem nostri anno octauo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis Valentino tituli Sanctae Sabinae, sacro sanctae Romanae Ecclesiae Presbitero Cardinali, et almae Ecclesiae Quinqueecclesiensis Gubernatore, ac eodem Domino Iohanne ipsius Ecclesiae Strigonien. Nicolao Bubek Colocen. Petro Iadrens. Andrea Spalaten. et altero Andrea Ragusien. Archiepiscopis, Ioanne Varadien. Demetrio Transyluan. Iohanne Zagrabien. Stephano Cykou Agrien. Ioanne Iaurien. Petro Vacien. Gregorio Nitriensi, Martino Wesprimien. Iohanne Chanadien. Grisogono Tragurien. Francisco Scardonen. Iohanne Nonensis, Antonio Sibinicensis, Paulo Tyniniensis, Nicolao Corbauiensis, et Leonardo, Decretorum Doctore Seniensis, Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nec non Magnificis viris Leustachio de Ilsua, regni nostri Palatino, et Comite Albens. Frank, filio quondam Konya Bani, Vajuoda Transiluano, et Comite de Zonuk, Comite Iohanne de Kapla, Iudice Curiae nostrae, Detrico Bubek, totius regni Sclauoniae, Nicolao de Gara, regnorum Dalmatiae, et Croatiae, Stephano de Korogh, et Nicolao Treutel Machouien. Banis, *honore Banatus Zeurin vacante;* Nicolao, filio Iohannis de Kanysa Tauernicorum, Stephano, filio eiusdem Iohannis de dicto Kanisa, Comite Syculorum, et Magistro de Sancto Georgio de Chutnuk, Dapiferorum, Ioanne de Peren Pincernarum, Stephano pridem Palatino, Agazonum nostrorum Magistris, Styborio de Styborich, Comite Posonien. aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, X. 2. 294. — Estrasü în Transilvania, 1872. pag. 163. Autografulü în archiva oraşului Braşovü.

CCCVII.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce unorŭ cetăţeni din Braşovŭ, *satele românesci, Tohanulŭ şi Zernescii*, din districtulŭ castrului Branŭ. 1395.

Nos Sigismundus, Dei gracia, Rex Hungar. Dalm. Croacie etc. Marchioque Brandenburgen. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, vniuersis: Quod discretus vir Thomas, Plebanus Ecclessiae Brassou. ac Ioannes, Iacobus et Christianus, filii condam Mathiae, nec non Antonius, filius Michaëlis de Szent Agatha, ciues de dicta Brassouia, nec non Nicolaus, filius Herbordi, Comes de Fekete-halm, nostrum regium adeuntes conspectum ipsorum fidelibus seruitiis nobis per eos in tempore et loco opportunis exhibitis in reminiscentiam nostrae celsitudinis reductis, quandam possessionem nostram regalem Toha (al. Zerne) appelatam, ad castrum nostrum Terch vocatum spectantem, in Districtu Brassou situatam, a nobis sibi perpetuo dari et conferri postularunt. Nos igitur consideratis fidelitatibus, et fidelium seruitiorum meritis ipsorum Thomae Plebani, nec non Ioannis Iacobi et Christiani, ac Antonii et Nicolai, quibus ipsi assidue studuerunt et nunc anhelant feruentius et in futurum toto posse nobis et sacro regio diademati complacere: volentes igitur praemissorum intuitu ipsis fauore occurrere gratioso, praefatam possessionem nostram regalem Toha vocatam, a dicto castro nostro segregantes cum omnibus suis vtilitatibus et pertinentiis suis vniuersis, signanter terris cultis et incultis, montibus, syluis nemoribus, aquis, molendinis, pratis pascuis et generaliter quibusuis commoditatibus et integritatibus sub suis veris et antiquis metis et terminis, quibus eadem ab olim vsa fuit, et possessa, de nostris regiis manibus, nostraeque nouae donationis titulo et omni eo iure, quo eadem ad nostram rite pertinere dignoscitur collationem, de Praelatorum, et Baronum nostrorum consilio, ex certaque nostrae Maiestatis scientia, eisdem Thomae Plebano, nec non Ioanni, Iacobo, Christiano, Anthonio, et Nicolao, eorumdemque Ioannis, Iacobi Christiani et Anthonii, et Nicolai duntaxat haeredibus et posteritatibus, ipsorum cunctis sobolibus, sub tali conditione, vt ipsi et eorum succesiua posteritas praefato castro nostro Terch, seu eius castellano pro tempore constituto, decem florenos auri circa festum Sancti Georgii, et totidem decem florenos auri circa festum Beati Michaëlis Archangeli singulis annis effectiue administrare teneantur et sint obligati, dedimus, donauimus, et contulimus, imo damus, donamus et in aeuum conferimus per ipsos Thomam Plebanum, nec non Ioannem, Iacobum, Christianum, Anthonium et Nicolaum, eorumdemque Ioannis, Iacobi, Christiani, Anthonii et Nicolai solummodo haeredes perpetuo et irreuocabiliter tenendam, possidendam, pariter et habendam. Hoc tamen specialiter et expresse declarato, quod alia tercia pars ipsius possessionis Toha, memoratis Thomae Plebano, ac Ioanni, Iacobo, et Christiano suis fratribus, eorumdemque fratrum suorum duntaxat haeredibus, alia vero tertia pars annotato Anthonio et suis heredibus, et reliqua aequalis tertia pars annotato Nicolao, et similiter suis

haeredibus cedere debeat, et redundari, patrocinio praesentium mediante, sine duntaxat iure alieno. Praesentes tandem nobis in specie allatas in formam nostri priuilegii redigi faciemus pro eisdem. Datum in Koloswar in festo Annunciationis Virginis gloriosae. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo quinto.

Fejér. X. 2. pag. 298. Acestŭ documentŭ a fostŭ confirmatŭ de regele Sigismundŭ în a. 1406. Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCVIII.

1395. 1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Alba-Iulia, se introducă pe preotulŭ catolicŭ, Toma din Braşovŭ, şi pe soţii sei, în posesiunea comunei *Zernesci*, din districtulŭ castrului Branŭ.

Sigismundus, Dei gratia Rex Hungar. Dalm. Croacie etc., Marchioque Brandenburgensis etc., fidelibus suis Capitulo Ecclesie Transiluaniae salutem et graciam. Dicunt nobis Thomas Plebanus, nec non Iohannes, Iacobus, Christianus, filii condam Mathie, ciues de Brassouia, ac Antonius, filius Nycholai de Sancta Agatha, nec non Nicolaus, filius Herbordi, Comes de Feketehovlm, quod ipsi in dominium cuiusdam possessionis Zerne vocate, in districtu Brassow situate, quam nos a dominio castri nostri Terch appellati segregantes pro fidelitatibus et fidelium seruiciorum meritis eorumdem, ipsis mediantibus aliis litteris nostris, noue nostrae donacionis titulo sub ea condicione vt dicto castro nostro Terch circa festum S. Georgii quinque florenos auri et circa festum Sancti Mychaëlis Archangeli totidem quinque flor. auri singulis annis aministrare perpetuis temporibus sint obligati, in aeuum in perhemnitatem contulisse perhibemur, vellent legitime introire, si contradictio cuiuspiam ipsos non obmoueret in hac parte. Super quo fidelitati Vestre firmiter percipiendo mandamus, quatenus Vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Nicolaus, filius Gerhardi, vel Castellanus de Terch, aut Nicolaus Plebanus de Roznaro, vel Nicolaus, filius Tyl de Prasmar, aliis absentibus homo noster ad faciem dicte possessionis Zerne nuncupate vicinis et commetaneis eiusdem vniuersis legitime conuocatis et presentibus accedendo introducat ipsos in dominium eiusdem, praefatos Thomam Plebanum, ac Iohannem, Iacobum et Christianum fratres suos, quoad rectam terciam partem, Antonium, filium Michaëlis, ad aliam directam terciam partem nec non Nicolaum Comitem ad reliquam terciam partem equalem, possessionis eiusdem, statuatque ipsis eandem modo premisso noue nostre donacionis titulo perpetue possidendam, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra annotatos Thomam Plebanum ac fratres suos prenotatos, nec non Antonium et Nicolaum Comitem predictos in presenciam Wayuode nostri Transyluani, ra-

cionem contradiccionis eorum reddituros efficacem. Et ipsius introduccionis et statucionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminumque assignatum, eidem Wayuode nostro Transyluano more solito rescribatis. Datum in Fekethehovlm feria III. prox. post Dominicam reminiscere. Anno Domini M. CCC. nonag. quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 300. Autografulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCIX.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *libertăţile cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, pe cari le acordase regele Ludovicŭ în a. 1353. 1395.

Nos Sigismundus, Dei gracia rex Hungarie, Dalm. Croac. etc., Marchioque Brandenburgensis etc., memorie commendantes significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis: Quod fideles nostri Iudex, Iurati, Seniores, Consules et vniuersi ciues et hospites nostri Brassouien. suis ac totius comunitatis sedis eiusdem Brassouien. in personis in nostre Maiestatis accedentes presenciam exhibuerunt nobis quasdam litteras quondam Serenissimi Principis Domini Ludouici regis Hungar. predecessoris nostri patentes minori rotundo sigillo suo consignatas super quibusdam libertatibus ipsorum confectas tenoris infrascripti supplicantes exinde nostre Maies. prece humili, vt easdem litteras et ratas gratas habendo, nostrisque litteris patentibus verbotenus inseri faciendo pro ipsis et eorum heredibus innouantes perpetuo valituras dignaremur confirmare; quarum tenor per omnia talis est: Nos Ludouicus, Dei gracia (v. ad an. 1353. Nr. XXIV.) Nos igitur iustis et humillimis prefatorum nostrorum supplicacionibus antefatis nostre Maiestati per eosdem nominibus, quibus supra, subiectiue porrectis regia benignitate exauditis et admissis prefatas ipsius quondam Domini Ludouici regis litteras patentes omni suspicionis vicio carentes, presentibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento insertas quoad omnes earum continencias et clausulas acceptamus, approbamus et ratificamus, ac eas requirentibus ipsorum ciuium et hospitum nostrorum fidelitatibus et seruiciis per ipsos nobis impensis de Prelatorum et Baronum nostrorum consilio mera auctoritate nostrae maiestatis simul cum omnibus articulis in tenore eorum superius lacius expressis, predictis Iudicibus, Iuratis, totique communitati Saxonum sedis Brassouiensis, ac ipsorum heredibus innouantes perpetue valituras confirmamus presencium litterarum nostrarum patrocinio mediante; quas in nostri priuilegii formam redigi faciemus, dum nobis eedem in specie fuerint reportate. Datum Brassouie predicte in dominica reminiscere. Anno Domini Mill. CCC. nonages. quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 302. Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCX.

1395. 1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă *drepturile şi libertăţile comerciale ale cetăţenilorŭ din Braşovŭ*, pe cari le acordase regele Ludovicŭ în a. 1374; anume, ca se pótă topi şi vinde céră întogma ca cetăţenii din Sibiŭ.

Nos Sigismundus, Dei gracia rex Hungarie, Dalm. Croacie etc., Marchioque Brandenburgen. etc., memorie commendamus significantes tenore presencium quibus expedit, vniuersis: quod fideles nostri Iudex, Iurati et vniuersi ciues ac hospites nostri Brassou, in nostre Maiestatis accedentes presenciam exhibuerunt nobis quasdam litteras quondam inclyti Principis Domini Ludouici, eadem Dei gracia regis Hungarie, predecessoris ac soceri nostri carissimi, patentes minori secreto rotundo sigillo suo consignatas, super quibusdam libertatum prerogatiuis pro ipsis rite factis confectas, tenoris infrascripti; supplicantes exinde nostre Maiestati prece subiectiua, vt easdem litteras ratas et gratas habendo, nostrisque litteris patentibus verbotenus inseri faciendo, pro ipsis et eorum successoribus innouantes perpetuo valituras dignaremur confirmare, quarum tenor talis est: Nos Ludouicus (v. ad an. 1374. Nr. CLXVI.) Nos itaque humillimis et deuotis ipsorum ciuium et hospitum nostrorum supplicacionibus nostre Maiestati per eosdem modo, quo supra, subiectiue oblatis, regia benignitate exauditis et admissis praefatas litteras ipsius quondam Domini Ludouici regis patentes, omni suspicionis vicio carentes presentibus de verbo ad verbum sine diminucione insertas, quoad omnes earum continentias et clausulas acceptamus, approbamus et ratificamus, easque simul cum premissis libertatum prerogatiuis et tenore earumdem superius lacius specificatis pro dictis ciuibus et hospitibus nostris, ipsorumque successoribus innouantes perpetuo valituras confirmamus presencium litterarum nostrarum patencium patrocinio mediante. Datum Brassouie predicte, in Dominica reminiscere. Anno Dom. M. CCC. nonagesimo quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 303. Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXI.

1395. 1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă lui Stefanŭ, comitele Secuilorŭ, ca se nu iée nici o vamă de la cetăţenii din Braşovŭ şi din Sibiŭ, când vorŭ *importa mărfuri din Ţéra-românéscă*.

Sigismundus, Dei gratia Rex Hungar. Dalm. Croacie etc., Marchioque Brandenburgensis etc., fideli suo, viro magnifico, Stephano, filio Iohannis de

Kanisa, Magistro Ianitorum et Comiti Siculorum nostrorum salutem et graciam. Intelleximus, quod homines seu tricesimatores vestri in Brasso constituti vniuersos homines parcium Transyluanarum signanter Cibinien. et Brassouien. cum mercimoniis in Transalpinis partibus laborantes, de indeque mercimonia deferentes in predicta ciuitate nostra Brassouien. de eisdem rebus et mercibus de ipsis partibus Transalpinis per ipsos deferendis ad soluendam tricesimam et tributum compellerent et compellere niterentur; cum tamen homines et mercatores predicti, vt ex relacione ciuium et hospitum nostrorum dicte ciuitatis nostre Brassouien. percepimus, de ipsis rebus et mercibus cuiuscunque generis existant, de ipsis partibus Transalpinis deferendis tributum et tricesimam in dicta ciuitate nostra Brassowien. soluere nunquam fuissent consueti. Quare fidelitati Vestre firmiter mandamus, quatenus prout eciam in litteris quondam Domini Ludouici regis preceptoriis super inde confectis videbitur contineri, a modo in antea prefatos homines seu mercatores ipsarum parcium Transyluanarum, signanter ciuitatum nostrarum predictarum res et mercimonia de ipsis partibus Transalpinis deferentes in dicta ciuitate nostra Brassowien. ad solucionem huiusmodi tributi et tricesime cogere et compellere non debeatis, nec per ipsos vestros homines et tricesimatores id facere permittatis, et aliud non facturi. Hoc idem eciam iniungimus futuris Comitibus Siculorum nostrorum, et vices eorum circa premissa gerentibus. Datum in Fekethehalm, feria quinta proxima post Dominicam Reminiscere. Anno Domini M. CCC. XC. quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 305. — Szabó, Székely Oklevéltár. I. 90. — Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXII.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetăţeniloră din Braşovŭ* unŭ transumptŭ de pe diploma regelui Ludovicŭ din a. 1370, ca se pótă călĕtori liberi cu mărfurile lorŭ până la Zara în Dalmaţia, şi fără se mai plătéscă altă vamă de cătŭ o singură dată la Buda. 1395.

Nos Sigismundus, Dei gracia Rex Hungarie Dalm. Croacie etc., Marchioque Brandenburgen. etc., memorie commendantes tenore presencium significamus, quibus expedit, vniuersis: Quod fideles ciues et hospites nostri Brassouien. in nostre Maiestatis venientes presenciam exhibuerunt nobis quasdam litteras quondam inclyti Principis Dom. Lodouici, regis Hungarie, predecessoris nostri felicis recordacionis patentes, nec non rotundo et secreto sigillo suo consignatas super quibusdam libertatum ipsorum prerogatiuis pro ipsis factis confectas, tenoris infrascripti, supplicantes exinde nostre Maiestati prece subiectiua, vt easdem litteras ratas, gratas et acceptas habendo, nostrisque litteris patentibus verbotenus inseri faciendo, pro ipsis et eorum heredibus innouantes perpetuo valituras dignaremur confirmare; quarum tenor talis est: Nos Ludo-

uicus (v. ad an. 1370. Nr. CXX.) Igitur nos iustis et humillimis prefatorum ciuium et hospitum nostrorum supplicacionibus antefate nostre Maiestati per eosdem modo, vt supra, subiectiue porrectis exauditis et admissis, prefatas litteras ipsius quondam Lodouici regis patentes omni suspicionis vicio carentes, de verbo ad verbum presentibus insertas, quoad omnes earum continencias et clausulas acceptamus, approbamus et ratificamus, easque fidelitatibus et seruiciis ipsorum ciuium et hospitum nostrorum per ipsos sacre corone regie et nobis impensorum non modicum requirentibus de Prelatorum et Baronum nostrorum consilio prematuro mera auctoritate et potestatis plenitudine nostre Maiestatis simul cum premissis libertatum prerogatiuis in tenore earumdem superius limpidius expressis, predictis ciuibus et hospitibus nostris ac heredibus et successoribus eorumdem innouantes perpetuo valituras confirmamus presencium litterarum nostrarum patencium patrocinio mediante; quas, dum nobis fuerint reportate, in formam priuilegii nostri redigi faciemus. Datum Brassowiae predicte, in Dominica Reminiscere. Anno Domini M. CCC. nonagesimo quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 306. Autografulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXIII.

1395. 1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimei din Ţéra-Bârsei, se nu turbure pe *cetăţenii din Braşovŭ* în folosirea drepturilorŭ şi a posesiunilorŭ sale.

Sigismundus, Dei gratia rex Hungarie, Dalm. Croacie etc., Marchioque Brandenburgensis etc. fidelibus suis vniuersis, Nobilibus et aliis hominibus cuiuscunque dignitatis et status possessiones in vicinitatibus nostre ciuitatis et prouincie Brassouien. habentibus, quibus presentes ostenduntur, salutem et gratiam. Cum nos fideles nostros ciues et incolas dictarum ciuitatis et prouincie in suis antiquis veris et iustis iuribus et libertatibus regio cum fauore velimus conseruare; fidelitati Vestre vniuersitatis firmo sub precepto regio mandamus et committimus, quatenus eosdem ciues et homines prefatarum ciuitatum et prouincie Brassouien. prout eciam in litteris quondam Domini Ludouici regis, patris et soceri nostri karissimi, videbitur, in siluis, terris, aquis ac ceteris iuribus intra veras et antiquas metas ipsorum adiacentibus, quibus hactenus rite rationabiliter vsi fore dinoscuntur, impedire molestare ac ledere indebite, seu aliquas violentias ipsis inferre non praesumpmatis, sed huiusmodi syluis, terris, aquis et aliis iuribus eorum legitimis, que mete ipsorum antique includunt, vti premittatis libere, pacifice et quiete. Aliud pro nostra gratia facere non ausuri. Dat. Brassouie predicte, in Dominica Reminiscere. An. Domini M. CCC. LXXXX. quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 307. Autografulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXIV.

1395. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă privilegiulŭ *cetăţenilorŭ din Braşovŭ,* ca se pótă călĕtori liberi cu mărfurile lorŭ, pe la Buzĕŭ şi Prahova, *în ţinutulŭ, dintre Ialomiţă şi Siretŭ.* 1395.

Nos Sigismundus, Dei gracia rex Hungarie, Dalm. Croacie etc., Marchioque Brandenburgen. etc., memorie commendantes significamus tenore presencium, quibus expedit, vniuersis: Quod fideles nostri Iudex, Iurati et vniuersi ciues et hospites nostri de Brasso in nostre Maiestatis accedentes presenciam, exhibuerunt nobis quasdam litteras quondam Domini Ludouici, regis, predecessoris nostri patentes, suo minori et rotundo secreto sigillo consignatas, super quadam gratia speciali ipsis concessa confectas tenoris infrascripti; supplicantes nobis, vt easdem ratas et gratas habendo, nostrisque litteris patentibus verbotenus inseri faciendo pro ipsis et eorum successoribus innouantes perpetuo valituras dignaremur confirmare; quarum tenor talis est: Ludouicus (v. ad an. 1358. Nr. XLI). Nos igitur humillimis prefatorum ciuium et hospitum nostrorum supplicationibus antefatis nostre Maiestati per eosdem modo, quo supra, porrectis regia pietate exauditis et admissis, prefatas litteras ipsius condam Domini Ludouici patentes omni suspicionis vicio carentes presentibus de verbo ad verbum insertas, quoad omnes earum articulos acceptamus, approbamus et ratificamus, ac easdem pro dictis ciuibus et hospitibus nostris, et eorum successoribus innouantes perpetuo valere confirmamus, presencium litterarum nostrarum patencium patrocinio mediante. Datum Brassouie predicta in Dominica Reminiscere. Anno Domini M. CCC. nonagesimo quinto. L. S.

Fejér, X. 2. 309. Autografulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXV.

1395. Amintire despre *chinezulŭ Mathia,* din comuna Michali. 1395.

Nos Ieustachius de Ilswa Regni vngarie Palatinus et Comes Albensis Memorie commendamus, quod vgoch filius Stephani de Kosar ad nostram veniendo presenciam confessus est in hunc modum quod quia Mathyas dictus Kenez de Myhali sibi quatuordecim florenos singulum eorum Centum denarys simplicibus computando nomine mutui dedisset et assignasset, Ideo ipse prescriptos quatuordecim florenos eidem Mathye octauo die festi beati Laurency

martiris nunc venturo persoluere assumpsisset ymmo assumpsit coram nobis tali modo, quod si ipse dictos quatuordecim florenos termino in predicto annotato Mathye non persolueret aut persoluere non curaret, extunc prefatus Matyas pro predictis quatuordecim florenis possessionem ipsius vgoch quam voluerit in uno scilicet loco habitam, absque omni litigionario processu liberam occupandi et in dominium eiusdem introeundi haberet facultatem . ad quod prefatus ugoch sponte se obligauit coram nobis . datum in descensu nostro Campestri prope Eperyes habito in vigilia festi beate Margarethe virginis et martiris Anno domini M^mo ccc^mo lxxxx^mo quinto.

Codex dipl. comitum Zichy, IV. pag. 602.

CCCXVI.

1396. 1396. *Vladŭ, (Voivodulŭ Ţerei Basarabilorŭ, şi Banŭ alŭ Severinului)*, se declară de vasalŭ alŭ regatului polonŭ, şi amintesce, că Vladislaŭ Iagello, regele Poloniei, şi Hedviga, soţia sa, i-aŭ dăruitŭ Ţéra Basarabilorŭ şi domeniile, cari se află în regatulŭ Ungariei.

In [1] nomine domini amen. Wlad Woyewoda Bessarabie necnon Comes de Seuerinio etc. Significamus vniuersis quibus expedit presencium noticiam habituris, Quod mente gratuita attendentes et non immemori cordis recolentes benignarum promocionum et graciarum multiplicium indicia, quibus Serenissimi Principes et domini nostri domini Wladislaus Rex Polonie Lithwanieque Princeps supremus et heres Russie etc. et consors ipsius Heduigis Regina Polonie et heres Vngarie Regnorum, nata superstes Incliti Lodovici olym Regis Vngarie, nos et dominia nostra prosecuntur et presertim quomodo ipsi domini Rex et Regina nuper woyewodatum Bassearabie et dominia que in Regno Vngarie obtinemus, donauerunt et literis suis ratificauerunt nobis et perpetuo confirmarunt. Qua propter dignum arbitramur et non incongruum, vt ipsos tanto perseueranciori constancia obsequamur, quomagis per eorum promociones dominiorum culmina conscendisse et multiplicibus nos gracijs eorum invenimus consolatos. Et quia predictum Regnum Vngarie ad memoratam dominam Heduigem Reginam Polonie et heredem dicti Regni Vngarie unicam et superstitem et

1) *Engel* crede, că acestŭ Vladŭ era unŭ fiŭ naturalŭ alŭ lui Mircea, şi apoi adauge următórele: Doch wie dem auch sey, so ersieht man aus der Urkunde . . . . . dass so wie Iagiel schon früher alles aufgeboten hatte, um den Myrxa selbst von Ungern abzuziehen; eben so jetzt Wladislaus Iagello und seine Gemahlin Hedwig, auch zu Wlad schickten, und ihm weiss machten, dass das Ungr. Reich nach Mariens Tode, nicht deren Gemahl Sigmund, sondern der Hedwig und ihrem Gemahl angehöre. Er solle demnach nur ihnen huldigen; so würden ihm nicht nur der Vajvodatus Bassarabiae, sondern auch die Dominia, quae in Regno Hungariae obtineret, belassen und gesichert werden. (Geschichte der Walachey. pag. 161).

consequenter ad prefatum dominum Wladislaum Regem conthoralem ipsius iure hereditario esse comperimus devolutum prout hocipsum in literis dicti Lodovici Regis et Regnicolarum Vngarie et Polonie Regnorum predictorum super eo confectis intelleximus fuisse et esse condiccionatum, sic quod eciam nos et dominia nostra dictis dominis Wladislao Regi et Hedvigi Regine et Regno eorum Vngarie in subditos obligamur. Igitur ex certa nostra sciencia, fide bona sine dolo et fraude ex nunc tenore presencium, nos eorundem dominorum Wladislai Regis et Hedvigis Regine ac ipsorum liberorum heredum Regum ac Reginarum Vngarie et Polonie Regnorum cum omnibus dominiis et subditis nostris facimus subicimus et perpetuos omagiales fore confitemur. Promittentes eadem bona fide ipsis dominis Wladislao Regi et Heduigi Regine ac eorum liberis et heredibus predictis quod ipsis nos dominia et subditi nostri iam dicti a die date presencium perpetuo fideliter obediemus assistemus consilio auxilio et favore omnibus eorum inimicis et adversarijs dum et quociens scierimus, nos cum tota potencia nostra obices ponemus. Inimicos eorum non fouebimus. Regna ipsorum et quevis dominia, contra voluntatem ipsorum non impetemus neque vendicabimus, ac eciam causas et controuersias atque incommoda per quoscumque adversarios eorum contra ipsos verbo vel facto mota vel mouenda remouebimus, decus quoque et honoris ac commodorum incrementa ipsis undique operabimur nostrum totum iuxta posse. Harum quibus Sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Datum in Opido Argisch Ipso die sancte et individue trinitatis. Anno domini Millesimo Trecentesimo nonagesimo Sexto.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei Române. Sigilulŭ pendentŭ în formă orbiculară represintă la mijlocŭ armele Ţerei-românesci: vechiulŭ scutŭ, cu vulturulŭ, crucea, o stea cu şése raḑe şi semiluna. În jurŭ inscripţiunea: . . . . . СОВѢА ІѠ ВЛАД ВОЕВОДѪ. . . . .

S'a publicatŭ la Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. 623. — Fejér, X. 8. 414. — Уляницки, Матеріалы. pag. 9.

CCCXVII.

(1096). 1396. *Laurenţiu, episcopulŭ catolicŭ alŭ Milcovici,* învită pe preoţii secuiesci din districtele Kezdi, Orbou şi Sepsi, se adune elemosină dela poporenii lorŭ pentru reedificarea bisericei catedrale din Milcovia. (1096). 1396.

Laurentius in Dei nomine Ecclesiae Milkoviensis Minister licet indignus, Presbyteris Siculorum de Keesd, Orbou et Seepus, Fratribus in Domino Venerabilibus, Salutem in omnium Salvatore. Sicut Fraternitatibus vestris, ceterisque Sympresbiteris nostrae attendentiae, et per vos ac illos omnibus praeconibus Evangelii traditum fuerat a Domino Michaele, bonae recordationis praedecessore nostro et sedis hujus vero restitutore, usque hodie tamen in

finem non perductum, qualiter collecta undique . . . . . in aedificationem Sedis et S. Ecclesiae M. . . . . universum populum hortarentur meminisse, hanc . . . . Ecclesiam prisco tempore, cujus memoriam rerum alterationes prope deleuerunt, pro se cum pro suis antiquis parentibus fundatam, et duris temporibus conseruatam, usque donec pot. . . . . , pari modo nouerit per Prudentias Vestras et reliquum Clerum universus populus, ut quemadmodum insonuit plena zelo et pietate adhortatio Sanctissimi Patris Apostolici . . . nec Regis Illustris contrar. . . . edictum, ita utriusque ordinis, tam Loofew, quam Giharlog vocati, militares et fortes viri, juniores praesertim quorum amor Saluatoris et spes suae mercedis corda impleuit, et sine destructione sua . . . . sanctam ad terram, quam ipsi pedes Domini nostri Jesu Christi redemtioni nostrae dicauerunt, ab hostibus nominis Christi violenter occupatam pro opportunitate Christicolarum, Domino adiuuante et aeternam beatitudinem donante, reoccupan(dam) . . . . . tali modo armat. . . . . ex septem Castris Vos autem Clerus orationes continuas feruidissime ad Christum Deum pro f. . . . . fundatis, ut attollat vexillum victoriae amantibus nomen suum, et pro eo sanguinem fundere non reformidantibus . . . . . Dominicae incarnationis MXCVI . . . . .ta.

Documentulŭ acesta l'a publicatŭ mai ântâiŭ *Benkö* în Milkovia. I. pag. 55—57, dupĕ o copie aflată în archiva Capitulului din Braşovŭ, şi certificată în modulŭ următoriŭ: «Ego Iohannes Rhener, Reverendi P. Domini Thomae Decani Brassouiensis et Plebani scriba, praesentem paginam *mancitate abundantem* transumpsi e libro Decanali de Scepusi 1408». Şi érăşi: «Ego vero 1594». Autenticitatea acestui documentŭ a fostŭ combătută de *Gebhardi*, şi cu deosebire din causă, că pe la anulŭ 1096, episcopia Milcoviei încă nu era înfiinţată (Gesch. d. Reichs Hungarn. IV. 524). — Engel încă nu primesce data de 1096, din causă, că stilulŭ diplomaticŭ alŭ documentului nu corespunde de locŭ secululŭi alŭ XI-lea, fără pórtă în modŭ evidentŭ tipulŭ timpurilorŭ mai târdiŭ, şi crede, că documentulŭ nu póte se fie de cătŭ din anulŭ 1518. — În fine, istoriculŭ transilvanŭ *Szabó* e de părere, că documentulŭ descoperitŭ de Benkö, în totŭ casulŭ nu e din a. 1096, fără din 1396, întêmplându-se la copiere o scăpare de condeiŭ, şi adecă remânêndŭ afară literile CCC ce represintă 300. (Székely Oklevéltár. I. pag. 1—2).

S'a reprodusŭ la Katona, Hist. crit. Tom. V. pag. 530. — Fejér, Tom. II. pag. 16.

CCCXVIII.

1396. 1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, enarézĕ singurŭ teribila catastrofă, ce a suferit'o armata sa în *lupta întêmplată cu Turcii la Nicopolŭ.*

Sigismundus — — Nos Coronam et solium dicti Regni Hungariae, eiusdemque sceptra regiminis cum Regiae dignitatis fastigio solemniter adepti, ipsius Regni, immo vero totius orthodoxae fidei, sub cuius vexillo, sanguine crucifixi laureato, summis super omnia desideriis intra triumphantium consortia speramus coronari, damnosis vexationibus, quas Turcorum et paganorum, ipsius fidei persecutorum, infesta rabies ab antiquis temporum euolutionibus dolenter

inferebat, cordiali compassione permoti, immo nostri officii debito vrgente, iuste prouocati, aduersus ipsos hostes fidelium et fidei, conquisito nobis vndique subsidio bellicoso, exercitum duximus, instaurandum, in magna valde gentium numerositate pluralem in quem ipse Comes Simon, plurimo fratrum et familiarium suorum coetu comitatus, vna nobiscum dirigens gressus bellicosos, nonnullis peractis negotiis triumphalibus gloriosa bellandi strenuitate conspicue praeliando, tandem iuxta castrum Nicopolis maioris, vbi cum praefato nostro exercitu nimium vigoroso prae multitudine gentium, bellandi agilitate suffultarum, castra fixeramus, cunctis vsque ad locum illum gentibus post terga dimissis, nostrae ditionis potestati in brachio fortitudinis subiugatis, ex aduerso Turcorum imperator cum numerosa copiositate paganorum, velut ex tartari profundo malignorum spirituum eructanti multitudine, nobis occurrens praeliaturus, in area certaminis grauis inter vtrosque conflictus est agressus, et bello diutius instaurato, caedes fit maxima, et strages indicibilis ex vtraque parte committitur, cadentibus innumerabilibus vtrimque personis in ore gladii saeuientis. Sed intermedio conflictus tempore, permittente occulto Dei iudicio, qui suae incomprehensibilis sapientiae consilio cuncta dispensat ad suae arbitrium voluntatis, cui idem facere quod velle, et tunc facere, quando velle, exercitus noster, flexis habenis, coactus fuit, proh dolor a facie hostium terga dare.

Fejér, X. 2. 342. Din diploma dată lui Simonŭ Rozgonŭ în a. 1412.

CCCXIX.

1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, după *catastrofa dela Nicopolŭ*, apucă drumulŭ prin *Ţéra-românéscă*, trece apoi peste Dunăre, se duce la Constantinopolŭ şi de acolo se întórce, peste Dalmaţia şi Croaţia, în Ungaria. 1396.

Quumque postea solemni fidelium suorum exercitu congregato, signanter ipsis Nicolao Palatino, et Ioanne, fratre eiusdem, cum magna copiositate gentium earumdem secum assumata, aduersus praedictos Turcos, versus Bulgariam processisset; ibique cum iisdem Turcis, et Bajazeth, eorum Turcorum Domino, circa castrum maioris Nicopolis conflictus personaliter habuisset; multa prius hinc inde strage cadentium in gladio commissa, tandem permittente occulto Dei iudicio, parte ipsius Domini Regis hostilibus cedente, suisque et ipsorum filiorum quondam Palatini Nicolai, ac ceterorum fidelium vexillis abstractis, versus dictas partes Transalpinas gressus reflexos inire coactus fuisset, eo cum eisdem et paucis aliis suis fidelibus per flumen Danubii nauali passu versus Regnum suum Hungariae remeantibus, praefatoque Ioanne,

cum quibusdam aliis ipsius Domini Sigismundi Regis fidelibus pro custodia Regni sui praemisso, ipso vero Nicolao Palatino erga suam Maiestatem reseruato; per amnium meatus Constantinopolim et dehinc ad Regna Dalmatiae et Croatiae predicta remigantibus ipse Nicolaus Palatinus — praefatum Dominum Sigismundum Regem nusquam deserens, tamdiu affectione summa, etiam in huiusmodi ipsius Domini Regis penuria, eidem adhaerere non desiit, donec dirigente Altissimo, in ipsum Regnum Hungariae regressum habuit feliciter adoptatum.

Fejér. X. 2. 343. Din diploma regelui Albertŭ, în colecţiunea Kaprinai II. D. P. I. pag. 362.

CCCXX.

1396. 1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Nicolae şi lui George, strămoşilorŭ familiei Ciachi, unŭ castelŭ şi mai multe comune în comitatulŭ Bihorului, ca recompensă pentru *serviciile militari, făcute în Bănatŭ,* în contra Turcilorŭ şi a Sêrbilorŭ.

Sigismundus, Dei gratia, Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. Memoriae commendamus significantes, tenore praesentium, quibus expedit vniuersis, quod nos recensitis, et regalis peritiae perspicua contemplacione premetitis eximiis fidelitatibus, sincerisque famulatibus, ac virtuosis gestis et multiphariis laude dignis meritis, ac vberrimis complacentiis, nec non strenuis preheminentis militie actibus fidelium nostrorum Magistri Nicolai, Comitis nostri Temesiensis, et Georgii, filiorum scilicet Magistri Stephani de Zsidow, per ipsos cum ingenti sincere fidelitatis constantia iugi labore, et sudore suis, sacro regio diademati, et per consequens nostrae Maiestati in cunctis nostris, et regni nostri variis et validis expeditionibus, ac asperis et arduis agendis et processibus, locis, et temporibus summe necessariis, nostrae Maiestatis, cunctorumque regnicolarum nostrorum, excelsum decus, et vberrimum commodum concernentibus, signanter in defensione et munitione confiniorum regni nostri a parte ipsius Temesvar, ex nostro edicto, per eosdem facta, contra et aduersus saeuissimorum Paganorum Turcorum scilicet et Rasciorum, ipsa confinia regni nostri saepius hostiliter subintrantium diram barbariem, motis et habitis cum nonnullorum familiarium suorum periclitatione, rebus et personis non parcendo, laudabiliter, insigniterque exhibitis, et impensis. Volentes eisdem praemissorum fidelium seruitiorum eorumdem meritis requirentibus, regali occurere cum fauore, vt regalis doni amoenitate praegustata, solito zelo ad nostra seruitia exequenda feruentius animentur, *maturo Praelatorum et Baronum nostrorum consilio*, ac vnanimi decreto, et *sanctione vniformi eorumdem*, quoddam castrum nostrum regale Kereszegh *vocatum in* Comitatu Byhoriensi habitum, cum oppido similiter Kereszegh

nominato, nec non villis et possessionibus: Chepfa, Pankata, Thamasi, Vasari, Beseneu, Beregh, Bezermen, Nagy Bezermen, Tülgy-Kereke, Daruas, Karoly, Zentkatarena Azzonfalva, et Iwand vocatis, nec non tributo in possessione Kereszeg exigi consueto, aliis etiam omnibus iuribus, iurisdictionibus, Ecclesiarum patronatibus, et quibuslibet vtilitatibus et pertinentiis vniuersis, ad praefatum castrum rite spectantibus nec non terris arabilibus, cultis et incultis, pratis, pascuis, foenilibus, vineis, syluis, nemoribus, aquis, piscinis, molendis, aquarumque cunctis decursibus, et generaliter quibusuis vtilitatum eiusdem integritatibus sub suis veris metis et antiquis, quibus ipsum et eaedem per nostram Maiestatem hactenus habitum, tentum fuerat, et possessae, memoratis Magistro Nicolao et Georgio, et per eos annotato Stephano, Patri, ac Petro, carnali fratri ipsorum, eorumque haeredibus, et posteritatibus vniuersis de nostris regiis manibus ex certa nostrae Maiestatis scientia, nouaeque nostrae donationis titulo et omni eo iure, quo ipsum, et eaedem nostrae rite incumbunt collationi dedimus, donauimus, et in aeuum contulimus; imo damus, et donamus, et perhempniter effectiue conferimus per ipsos, eorumque haeredes, et successores vniuersos, perpetuo et irreuocabiliter possidendas, tenendas et habendas pleno iure praesentium patrocinio mediante, saluis iuribus alienis. Praesentes tandem nobis allatas priuilegialiter emanari faciemus pro eisdem. Datum in descensu nostro campestri in regno nostro Bulgariae, prope Neugrad, feria sexta proxima post festum Assumptae Virginis gloriosae. Anno Domini M. tercentesimo nonagesimo sexto.

Fejér, X. 2. 349. Acestŭ documentŭ se află în archiva familiei Ciachi «de Keresztszeg», şi a fostŭ confirmatŭ în a. 1397 şi 1405. Resultă din acestŭ documentŭ, că predicatulŭ familiei Ciachi, înainte de donaţiunea acésta, a fostŭ «de Jidova».

CCCXXI.

1396. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Orade, se întroducă pe *Nicolae şi pe George, strămoşii familiei Ciachi,* în posesiunea castelului şi a comunelorŭ dăruite în comitatulŭ Bihorului. 1396.

Nos Sigismundus, Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, etc., Marchioque Brandenburgensis etc., Fidelibus suis, Capitulo Varadiensi salutem et gratiam. Noueritis nos quoddam castrum regale Kereszeg appelatum, in Comitatu Biharien. habitum simul cum oppido similiter Kereszzegh vocato, nec non villis, seu possessionibus Chepfha, Pankota, Tamasi, Vasari, Beseneo, Berek, Besermen, Tülgkerek, Darvas, Karoly et Szent Katarina Asszonyfalva, vocatis, nec non tributo in possessione Kereszeg exigi consueto, aliis etiam, quibusuis vtilitatum earumdem integritatibus ad dictum castrum rite spectantibus, fidelibus nostris Magistro Nicolao, Comiti Temesiensi,

et Georgio, filiis Stephani de Sydow, et per ipsos annotato Stephano Patri, ac Petro, fratri carnali eorum, mediantibus aliis litteris nostris exinde confectis, nouae nostrae donationis titulo, pro eorumdem Magistri Nicolai et Georgii fidelibus seruitiis perpetuo contulisse. Super quo fidelitati vestrae firmiter mandantes committimus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fide dignum, quo praesente Ioannes, filius Petri de Bathor, vel Ladislaus filius Michaëlis de Palatha, aut Paulus, filius Iako de Hodus, seu Petrus, filius, Thomae de Telegd, seu Nicolaus, filius Mathiae, siue Dominicus, filius Petri de Pathay, neue Ioannes, filius Lucae de Gyapol, ceu Ioannes, filius Thomae de dicta Telegd, aliis absentibus homo noster, ad facies memorati castri Kerezzegh, nec non oppidi, villarum, seu possessionum, ac aliarum vtilitatum ac pertinentiarum eiusdem castri, vicinis et commetaneis eorum vniuersis inibi legitime conuocatis et praesentibus accedendo, introducat praefatos Magistrum Nicolaum et Georgium nec non Stephanum Patrem, et Petrum, fratrem eorumdem in dominium eorumdem, statuatque ipsis easdem cum dictis pertinentiis ipsarum eisdem praemisso iure perpetuo possidendum, si non fuerit contradictum, contradictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra annotatum Magistrum Nicolaum nostram in praesentiam ad terminum competentem, rationem contradictionis eorum redditurum. Et tandem huiusmodi statucionis seriem, cum nominibus villarum et tributorum, nec non aliarum vtilitatum rite ad ipsum castrum spectantium, vel nomina contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminumque assignatum, nobis fideliter rescribatis. Datum in descensu nostro campestri in regno nostro Bulgariae prope Neograd, feria sexta proxima post festum Assumptionis Virginis gloriosae. Anno Domini M. CCC. XCVI.

Fejér, X. 2. 352. Din privilegiulŭ regelui Sigismundŭ din a. 1405.

CCCXXII.

1397. 1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce despre *luptele întêmplate cu Turcii la Vidinŭ şi la Nicopolŭ.*

Nos Sigismundus, Dei gratia Rex Hungariae, Dalmacie, Croacie etc. — — — — Demum vero nobis sacro dyademate dicti regni Hungarie, Christo aminiculante, feliciter insignitis, valido nostro moto exercitu vna cum nostris et dicti regni nostri fidelibus et egregio eciam ac spectabili viro, condam Domino Wilhelmo, fratre scilicet pretaxati Domini Hermanni Comitis patruele, in et ad huiusmodi nostram validam expedicionem cum vexillo et gentibus suis armigeris et ad nostra obsequia gratanter veniente, versus regnum Rascie proficiscentibus, magnaque potentia Bayzath, Turcorum Imperatoris, prope Kewe vltra Danubium, nos, nostrosque fideles sequaces armigeros insidiose prestolante, sed huiusmodi potencia Turcorum eorumdem ante nos gressus

retroflexos faciente, nobisque versus castrum Izdryl appellatum, intra ambitum dicti regni Rascie habitum, regno vlterius in eodem progredientibus, deuastacionesque et incendia magna committentibus, prefatus condam Dominus Wilhelmus, nostro lateri semper adherendo, vti atleta Dei fidelissimus, nobis et sacro nostro dyademati gratiosissimos exhibuit famulatus. In quibus nimia preuentus egritudine ad propria rediens vitam finiuit temporalem. Porro si quidem digne et merito ex prenarratis pretaxati Dom. Hermanni Comitis fidelissimis obsequiis, virtuosis gestis et suis actibus strenuis ad memoriam futurorum aliqua sub quodam epilogo, presentibus duximus patiscenda. Nam dum nos anno et tempore, vti prediximus, iam retrolapsis, Christi nomine inuocato, ritum regnicolarum salutiferum imitando, gentibus armigeris de diuersorum ceterorum et nostro regnorum procere et ingentis quantitatis feliciter aggregatis, pre ceteris nostris fidelibus primatibus, eodem spectabili et magnifico viro Domino Hermanno Comite, cum vexillo suo valido armigerorum prepollente cetu, laudabiliterque suffulto et vna nobiscum personaliter progrediente, ad dictorum Turcorum et Bazzath Imperatoris eorumdem seuiciam comprimendam et elidendam, ad climata regni Bulgarie, vbi ipsorum Bayzath Imperatoris et Turcorum, ceterorumque Scismaticorum grandis cetus pululabat, applicuissemus, et Bydino, Ciuitate fortissima, nec non Strachmerio eiusdem Imperatore, nostre dicioni votiue subiugatis, ab hincque eminus egrediendo, castro Oryko nuncupato, per Turcos retento, in dextera Dei vigorose expugnato, et obtento, ab eodemque nonnullos Turcos, ipsum castrum pro tunc conseruantes, potenter ab eodem excipiendo, ac deinde vlterius proficiscendo, bellica certamina cum prefatis paganis, vt puta nostris et regni nostri emulis, in campo castri maioris Nicopolis aggrediendo et in area ipsius certaminis cum pretaxata fideli nostra Comitiua firmiter feruenter bellando et stragem inter ipsos Scismaticos perpetrando, penultimoque fortuna nobis nouercante et minime arridente, prefatis nostris fidelibus sequacibus, presertim pretaxato Domino Hermanno Comite ac complicibus et strenuis militibus, fidisque suis famulis, sub suo vexillo cum eorum totis nisibus, pro nostro et tocius regni nostri commodo diligenter dimicantibus, tandemque deuictis, proh dolor, et per ipsos paganos prorsus interremptis, inuiti reflexos gressus fecissemus, et cum ipsis quibusdam nostris fidelibus, signanter eodem Domino Hermanno Comite nostro lateri pro tuicione persone nostre fideliter et iugiter adhaerente, per Danubii et pelagi flumina in galeis remigando ad ciuitatem Constantinopolitanam peruenissemus, ab eademque per ipsius freti ampnes seu mare in prefatis galeis eminus proficiscendo, extremoque duce Deo, ad climata regnorum nostrorum Dalmacie, Crouacie predictorum ingressum habuissemus. — — — — Dat. in Vyhel, in vigilia festi Assumpcionis Virginis Marie. Anno Domini M. CCC. XC. septimo.

Fejér, X. 2, 418. Din donațiunea făcută lui Hermanŭ, comitelui Ciliei.

CCCXXIII.

1397. 1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă donaţiunile familiei Canişa, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile militari făcute în *resbelulŭ cu Ştefanŭ, Voivodulŭ Moldovei,* şi în contra Turcilorŭ, aliaţi cu *Românii din Ţéra-românéscă.*

Sigismundus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex, ac Marchio Brandenburgensis, etc., Sacri Romani Imperii Archicamerarius, nec non Bohemiae et Lucemburgensis haeres. Omnibus catholicae et orthodoxae fidei cultoribus, praesentibus pariter et futuris, harum litterarum notitiam habituris, salutem in eo, qui dat regibus feliciter regnare et victoriose triumphare. Et si munificentiam nostrae regalis liberalitatis libenter extendimus ad singulos, quos fideles nobis ab experimento sentimus; innata tamen cordi nostro benignitas intenta vigiliis tanto maiori cura de non minuendo, quin potius augendo circa illorum compendia et merita gratiosius prosequenda dexteram suae liberalitatis addicit, pro quibus non solum deuotionis et fidei puritas, verum etiam generosi sanguinis alta propago ac virtutum eminentia, industriae claritas, consilii perspicax maturitas et operum strenuorum sinceritas propensius intercedunt. Sane ad vniuersorum tam praesentium, quam futurorum notitiam harum serie volumus peruenire litterarum, quod cum animaduerteremus, quomodo ab olim, quod dolenter referimus, per insultus et feritatem iniquorum paganorum, impiorum, vt puta Turcorum et aliarum Schismaticarum gentium pressuras in quibusdam annorum curriculis retrolapsis, vsque in diem hodiernum in contiguis regni nostri Hungariae, plurimae deuastationes possessionum et afflictiones hominum vtriusque sexus, sine differentia aetatis, et in iugum vilis seruitutis redactiones per turconicam saeuitiam miserabiliter commisae fuissent et perpetratae; propter quod nostra et regni nostri potentia diminui et dictorum nostrorum (inimicorum) crudelitas et insultus praeualescere videbantur: ea propter consulendum circa praemissa, alia quoque ardua nostra, et dicti regni nostri negocia fore existimauimus, vniuersosque Praelatos, Abbates, Praepositos, Barones regni nostri, nec non de quolibet Comitatu ipsius regni nostri singulos quatuor probos et nobiles viros plena potestate ceterorum consociorum ipsorum ad omnia ordinanda fungentes, versus Themesuar ad festum Beati Michaëlis Archangeli nunc praeteritum pro congregatione et consilio generali deducendos censuimus accersiri, nobisque vna cum eisdem inibi existentibus dicti Barones, Proceres ac nobiles regni nostri super praemissis diligenti tractatu et matura deliberatione habita, inter cetera duxerunt ordinandum, quod omnia castra tenutas, possessiones et ciuitates, quae vel quas quibusdam eo tempore, quo ydem aduersus nos animo indurato et manu potenti insurrexissent, prae timore insurrectionis huiusmodi ipsis tradidissemus et donassemus, simul cum talibus donationibus, quas his, qui inter nostram Maiestatem et praedictos rebellicantes, nobis pro fienda pace pro tunc laborassent, fecissemus prae timore praenotato, merito ac iusto modo auferre valeremus ab eisdem; donationes vero vniuersas

his, qui nobis fideles exhibuissent famulatus, per nos factas ratificaremus et confirmaremus litterarum nostrarum per vigorem; verum quia perdilecti fideles nostri reuerendissimus in Christo Pater et Dominus Dominus Ioannes Archiepiscopus, Almae Ecclesiae Strigoniensis, Iocique eiusdem Comes perpetuus, nec non Primas et Apostolicae sedis legatus, ac aulae nostrae Maiestatis supremus et eximius Cancellarius, nec non magnifici viri, Nicolaus Tauernicorum et Stephanus Ianitorum nostrorum Magistri, filii videlicet quondam Magistri Ioannis de Kanisa, eodem Nicolao Zaladien. Castriferrei et Sopronien. ac ipso Stephano Simigien. Comitatuum honores tenentibus, nobis clare recolentibus, a dictis Praelatis, Baronibus et regni nostri Nobilibus, ipsi congregationi nostrae adhaerentibus, hoc idem vnaniniter et concorditer affirmantibus, nullo vsque tempore contra nos modo praemisso, in manu potenti vel aliter processerunt, nec nobis aliquatenus rebellarunt, neque inter nos et nostrae Maiestati rebellantes fuerunt pacificatores, vt per hoc nobis nocere vel obesse voluissent, sed in cunctis nostris et regni nostri negociis et agendis prosperis vt puta et aduersis inuiolabilis fidelitatis constantia et laude dignis gratissimis obsequiis et egregiis meritis, sincerisque complacentiis laudabiliter nostro claruerunt in conspectu et digne meruerunt commendari; — — — — Postea vero ad territoria terrae nostrae Molduanae nobis et subditis nostris hostiliter indefesse resistentis et rebellantis, nostro valido exercitu instaurato praefatus vir Magnificus Stephanus de Kanisa, pro tunc Comes Siculorum nostrorum existens, cum suis complicibus et gentibus et Siculis nostris ante ingressum nostrum ad dictam terram Molduanam, vt accessus noster tutior praeesset, potenter cum suo vexillo dictarum gentium et Siculorum legione praeualida suffulto irruens, nobisque confestim, per reliquam viam et ipso Domino Ioanne Archiepiscopo cum sua armigera Comitiua, nobis feliciter et iugiter assistente, ad dictam terram Molduanam progredientibus, idem Dominus Stephanus ad nos regrediens et viam magis tutam nobis attribuens, variosque conflictus in alpibus et indaginibus densis cum ipsis Olahis et Stephano Vajuoda eorum, viriliter committendo et sic in terram Molduanam antefatam circa larem seu domum propriae residentiae ipsius Stephani Wayuodae personaliter, Domino adiuuante fuimus castra metati; et annotatus Stephanus Wayuoda cum suis complicibus et Olahis vniuersis ad nostra seruitia, venia prius et gratia de inobedientia et negligentia, suis a nostro culmine postulatis, propitius et obtentis, iugiter fideliterque explenda, daciaque solita nostro fisco regio in recognitionem dominii nostri naturalis, temporibus congruis persoluenda, humiliter se ipsum inclinauit; et subdere studuit effectiue, litteris vigorosis, iuramentoque exinde praestito vallatis, se ipsum cum suis complicibus in omni fidelitate et obedientia propensius obligatis in praemissis nostrae Maiestati. Praeterea his laudabiliter cum ipsis nostris fidelibus iam finitis et solidatis, post regressum nostrum ad regnum Hungariae factum, per nos et praeassumpto ingenti exercitu ad partes Transalpinas, ibi Olahorum et Turcorum nobis et regnis nostris obesse satagentium et insidiantium valida agmina versabantur, annotato viro Magnifico Stephano de Kanisa personaliter proprium vexillum suorum videlicet et dicti Magistri Thauernicorum nostrorum, fratris eius carnalis, tunc ad regem Franciae et cetera loca Italiae, in arduis

nostris et regni nostri agendis et legationibus per nos destinati, et per ipsum ad nostri honoris incrementa, eisdem deductis et prosecutis, numerosam multitudinem gentium armis bellicis copiose praemunitarum habente, vestigiis nostris et obsequiis insudando, ingressum facientes, ipsos Olahos et Turcos cum eorum praecessoribus et capitaneis in fugam conuertentes, minus castrum Nicopol nuncupatum, in dictis partibus Transalpinis situatum erga manus ipsorum habitum expugnando et cum maxima cruoris effusione quorumdam nostrorum fidelium, nece praesertim ipsius viri Magnifici Stephani de Kanisa, complicum inibi feruenter dimicantium et lethaliter sauciatorum, sanguinis effusione, Christo adminiculante obtinuimus et nostrorum Castellanorum manibus prorsus duximus applicandum et relinquendum. Denique medio tempore et interim, dum haec fierent et agerentur, Inclyta Princeps et Domina Maria, felicis reminiscentiae, quondam conthoralis nostra perchara, Domino Coeli imperante, rebus exempta est humanis, Varadini telluris gremio supremo decore extitit commendata, annotato Domino Ioanne Archiepiscopo, pro tuitione regni nostri per nos in nostri absentia pro tunc deputato, ibidem adhaerente et cuncta exequiis imcumbentia regalibus insigniter moderante et peragente, ac his expeditis versus Cassouiam ad confinia regni nostri, per quae Vladislaus, rex Poloniae, regnum nostrum occupaturus moliebatur subintrare, idem Dominus Ioannes Archiepiscopus nonnullis fidelibus nostris subditis sibi associatis, cum plerisque suis armigeris gentibus obuiam ipsius Vladislai regis protinus progrediens et viam tutam ingrediendi sibi et suorum armatorum coetui prorsus praecludens et vetans, omnesque tumultus, errores, insultus ac cuncta iurgia, qui et quae praetextu obitus ipsius reginalis, et ob absentiam nostrae Maiestatum, infra ambitum, et in confiniis regni nostri emergi et contingere potuissent, sua peritia interueniente, sano dogmate extinxit et sopiuit ac sedauit, praetaxata quoque regna nostra condigno moderamine praefulciendo, sub pacis debita tranquillitate, indemniter et illaese pro nostra reseruauit Maiestate. Penultimo itaque nostrae considerationis intuitu ad graues, imo grauissimas christicolarum angustias piae compassionis zelo dirigentes, quomodo per Turconicam feritatem Christicolarum grex infligeretur crudeliter, aliis in vilissimam seruitutem abductis, aliis vero per conculcationem eorum in ore gladii in excidium crudeliter missis, hic timor, hic ploratus, hic vlulatus in regione christiana, in pudoris et confusionis immensae, obprobrium et scandalum Christianitatis, diuinitatisque contumeliam, ex compassione denique et sincero Zelo defensionis et causa vindictae atrocium iniuriarum Christicolarum, imo verius nostri redemptoris et pro republica, innodatis gentibus armigeris diuersis ceterorum et regni nostrorum incolis, ingentis quantitatis feliciter aggregatis, prae ceterisque nostris fidelibus, primatibus et subditis eisdem, Reuerendissimo in Christo Patre, Domino Iohanne, Archiepiscopo Strigonien., ac Magnifico viro Stephano, filiis scilicet condam Magistri Ioannis de Kanisa, fidelibus nostris dilectis, cum eorum propriis geminis seu binis, ac Magnifici viri Nicolai, fratris ipsorum carnalis, Magistri Tauernicorum nostrorum, ex nostro edicto de regno Bulgariae antefato, ad ipsum regnum nostrum Hungariae pro tuitione eiusdem remeantis, cum tertio vexillis, valido nobilium

virorum militantium, praecipue consanguineorum ipsorum armata cohorte, laudabiliter insigniter suffultis, vna nobiscum personaliter et potenter progredientibus, aduersus et contra Turcorum et impiissimi Bajzath Imperatoris eorumdem, ac ceterorum crudelium Paganorum Regni nostri et nostrorum infestorum Capitalium inimicorum territoria et confinia regni nostri creberrime hostiliter deuastantium saeuitiam comprimendam et ferocitatem elidendam, castra metati et dum ad climata dicti regni Bulgariae, vbi ipsorum Bayzath Imperatoris et Turcorum et ceterorum Schismaticorum grandis coetus pullulabat, applicuissemus, ac Vidino et Orczow nuncupatis, fortissimis scilicet ciuitatibus et castris per ipsos Turcos retentis ac vendicatis per nos in brachio excelso vigorose expugnatis, et Deo adminiculante reobtentis et nostris ditioni et dominio prorsus annexis et subiectis, vlterius castra metati sumus versus castrum maioris Nicopol, vbi bellica certamina cum praefatis Paganis regni nostri et nostris aemulis personaliter aggrediendo, et diutius in area ipsius certaminis cum praetaxata fidele nostra Comitiua feruenter bellando, alternata vicissitudine bellica certamina aggredientes et non modicam falleratam ipsorum Turcorum cohortem armorum acumine in necis exterminium concutiendo, tandemque nobis fortuna aduersante et peruersa facie sinistre arridente, hostili ipsorum Turcorum impetu et insultu eorum praeualescente viribus, proh dolor! nostri exercitus, permittente occulto Dei iudicio, a quo omnis potestas, sub cuius imperio reges regnant et Principes dominantur, ipse quidem exercituum Dominus et acies instruens et roborans animos, ducens manus ad praelium et iustificationes suas potenti virtute mirificans, quos vult subiicere subiicit, et quibus vult, victoriam impertitur, fere demolitis et oppressis, ac praefatis fidelibus nostris sequacibus praesertim pluribus eorumdem filiorum Ioannis de Kanisa, fidelium Praelatorum et Baronum nostrorum complicibus et Nobilibus viris, ac proximis et consanguineis in prima, secunda et tertia generationis lineis eisdem annexis et attinentibus, et plerisque militibus eorumdem antefatis sub ipsorum trinis vexillis, totis nisibus pro nostro et totius regni nostri commodo, imo verius pro republica diligenter dimicantibus, tandemque per ipsam Turcorum saeuitiam elisis et diutius, proh dolor! per ipsos Paganosque prorsus concussis et eliminatis et interemptis, ex quibus fere nemo viuens supermansit, inuitis nutibus versus dictas partes nostras Transalpinas terga vertendo, retroflexos gressus cum eisdem Dom. Ioanne Archiepiscopo et Magnifico viro Stephano de dicta Kanisa nostro lateri pro tuitione nostrae personae, fideliter et feruenter, iugiterque adhaerentibus per Danubii et pelagi flumina in galeis remigando, ad ciuitatem Constantinopolitanam perueniendo, ibidem Christicolas degentes et per ipsos Turcos obsessos et compressos virtute Dei confortando, et in acie Domini praefulciendo, extremo, Deo Duce, ad climata regnorum nostrorum Dalmatiae et Croatiae praedictorum ingrediendo, memorati Domini Ioannes Archiepiscopus et Stephanus, fideles nostri dilecti, prae ceteris nostris subditis ingentiori sincerae fidelitatis laude digna constantia praesigniti, gentibus ipsorum armigeris et consanguineis antefatis, sub eorum trinis vexillis, vberrime aggregatis et fideliter debellantibus, modo antelato necis voragine in nostris et regni

nostri praemissis expeditionibus validis penitus consumptis et absortis, ac thesauris et cunctis bonis ipsorum ingentis praetii et valoris, tunc ibidem in praetaxata regni nostri expeditione pro opitulamine et decore nostris, allatis et existentibus, prorsus deperditis et alienatis, nos et nostra obsequia inchoata et regni nostri agenda, fideliter et finaliter virtuose consummando deserere nullatenus voluerunt. — — — — Datum per manus eiusdem Domini Iohannis de Kanisa, Archiepiscopi Almae Ecclesiae Strigoniensis, et aulae nostrae regiae supremi et eximii Cancellarii, fidelis nostri et dilecti. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo septimo, sexto Idus mensis Decembris, regni autem nostri anno vndecimo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis, Valentino, tituli Sanctae Sabinae, Sacro Sanctae Romanae Ecclesiae Presbitero Cardinali et Ecclesiae Quinqueecclesiensis Gubernatore, ac eodem Domino Ioanne ipsius Ecclesiae Strigonien. Nicolao Bebek Colocen. Andrea Spalaten. et altero Andrea Ragusien. Archiepiscopis; Luca Waradien. Martino Transiluan. Eberhardo Zagrab. Stephano Chyko Agrien. Iohanne Iaurien. Petro Wacien. Iohanne Boznen. Demetrio Vesprimien. fratre Thoma Sirmien. Michaële Nitrien. Gregorio Chanadien. Grisogono Tragurien. Francisco Scardonen. Ladislao Tinninien. Iohanne Nonnen. Antonio Sibinicen. Nicolao Corbauien. et Leonardo, decretorum Doctore, Senien. Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Nec non Magnificis viris Dominis, eodem Detrico Bubek, regni nostri Palatino, et Comite Albensi, Styborio de Styborich, Vajwoda nostro Transyluano; et Comite de Zolnok, eodem Comite Frank, filio quondam Konya Bani, de Zechen, Iudice Curiae nostrae, Nicolao de Gara, regnorum nostrorum Dalmatiae et Croatiae praedictorum, ac totius Sclauoniae, Francisco, filio quondam Comitis Bebek Machouien. Banis, *honore Banatus Zeurinien. vacante*, eodem Nicolao, filio Iohannis de Kanisa, Tauernicorum nostrorum, eodem Stephano, filio eiusdem Ioannnis de dicta Kanisa, Ianitorum, Ioanne dicto Groff, Dapiferorum, Emerico de Peren, Pincernarum, Ioanne, filio Ladislai, filii quondam Comitis Stephani Bebek, Agazonum nostr. Magistris, praedicto Styborio de Styburch, Comite Posonien., aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores. L. Sigillorum pend.

Fejér, X. 2. 438. Originalulŭ în archiva Camerei fiscale din Ungaria. Colecţiunea Kaprinai Tom. IV. sub B. pag. 97 sqq.

CCCXXIV.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce archiepiscopului din Strigonŭ censulŭ de 400 fl. dela cetăţenii din Strigonŭ, şi amintesce în termini dureroşi de *catastrofa, ce a suferit'o armata crestinŭ în lupta dela Nicopolŭ.* 1397.

Sigismundus Dei Gracia, Hungarie, Dalmacie Croacie, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariae Rex, ac Marchio Brandenburgensis, Sacri Romani Imperii Archicamerarius, nec non Bohemiae et Lucemburgensis haeres. Omnibus Christicolis, praesentem paginam intuentibus, salutem in eo, qui est omnium vera salus et vita. Etsi omnium Ecclesiarum regni nostri profectibus ex cura regali officii nobis diuinitus commissi tenemur intendere; decorem tamen Ecclesiae Strigoniensis tanto ardentiori zelo nos conuenit sublimare; quanto excellentius super omnes alias regni Ecclesias nostri velut Magistra primatum obtinet: honor namque et sublimitas regalis culminis tanto magis ac magis supernae illustrationis lumine decoratur, quanto deuotius domum Domini et orationis, in qua quotidie pro salute humani generis Christus immolatur, speciali vbertate foecundamus. Proinde ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire litterarum: Quod nos in archano nostrae considerationis, animadvertentiae regiae perspicacitate pensatis et iugiter reuolutis multifariisque laude dignis fidelitatibus, ac virtuosis vberrimis meritis, et insignibus praeclaris, sincerisque complacentiis fidelis nostri, dilecti, reuerendissimi in Christo Patris et Domini, Ioannis de Kanysa Archiepiscopi almae Ecclesiae Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, nec non Primatis, et Apostolicae sedis Legati, aulaeque nostrae regiae supremi Cancellary, qui, se et sua, ac Ecclesiae suae bona, fortunae casibus et perditioni pro nostra, et totius regni nostri incommoditate repellenda, submittere, et exponere non expauit, cuiusque industriosa peritia, et subtili consilio thronus noster regalis exaltationis et gloriae continuum suscepit incrementum, et ipsius agilitate et iuuamine regnum nostrum tranquillitatem et pacis complementum plerumque fuit consecutum et adeptum. In vniuersis namque nostris et regni nostri expeditionibus validis et varys, ac negotiorum diuersorum prosperis et aduersis processibus, iuxta nostrum immensum decus, et honoris eximii augmentum, ac totius regni nostri magnum ad profectum, commodum et compendium oportunum locis et temporibus, plerisque vicibus assidue contingentibus, cura et solertia pervigili, et sagacitate prouida, cum suis fratribus, proximis, et complicibus, in sua persona, ac cunctis bonis in nostris obsequiis sufferendo pericula laudabiliter et feruenter adeo studuit nostrae Claritati complacere, vt noster regius animus sine intermissione per ipsius operam efficacem et indefessam solicitudinem mitissime conquieuit; potissimum cum in anno proxime elapso valido fidelium nostrorum exercitu congregato, et in vnum aggregato versus Wulgariam, pro elidenda et reprimenda Turcorum saeuissimorum nostrorum videlicet et Regni nostri capitalium inimicorum, imo totius Christianitatis, et nominis Christi persecutorum et blasphematorum, crudeli potentia et impietate Tyrannica, praecipue tum

ipsius fidelis nostri Domini Ioannis Archiepiscopi praecipuum vexillum non modica pluralitate strenuorum militum procerum ac nobilium virorum armis bellicis sufficienter praemunitorum et condecenter suffultum habentium persona propria, operaque et adminiculo eiusdem interueniente processimus, et cum eisdem Turcis, ac Bajzath ipsorum imperatore, circa maius castrum Nikopol appellatum, in campestri praelio bellica certamina, facie ad faciem, et alternata vicissitudine aggredientes, et non modicam falleratam ipsorum Turcorum cohortem, Polorum rege coadiuuante, in stragem et necis exterminium armorum acumine in area ipsius praelii patente concutientes et insanabiliter prosternentes; postremoque nobis et nostris subditis fidelibus fortuna repugnante, et peruersa facie nostrum regium exercitum sinistre prospiciente, ex hostili ipsorum Turcorum terribili impetu et insultu eorumdem praeualescente, viribus proh dolor! nostri, exercitus permittente occulto Dei iudicio, fere demolitis et oppressis, ac ipsius Domini Ioannis Archiepiscopi, et ceteris nonnullis vexillis pro nostra et totius regni tuitione, imo verius pro republica feruenter et viriliter bellantibus, per ipsorum Turcorum saeuitiam impetuosam elisis, ac conquassatis, ac prorsus exterminatis, et consumptis, plurimis fratribus, proximis et egregys militibus, ac proceribus, sub vexillo eiusdem in nostris seruitiis ibidem interemptis, versusque partes nostras transalpinas terga vertendo retroflexos gressus, inuitis nutibus, cum eodem Domino Ioanne Archiepiscopo, ac alys paucis Baronibus vrgente aduersitate facientibus, demum in fluuio Danubii versus mare, et postea per amnes pelagi in galeis versus ciuitatem Constantinopolitanam, et ab eadem ad Dalmatiae, et Croatiae regnorum nostrorum praedictorum climata diuturne remigantibus idem Dominus Ioannes Archiepiscopus nos nullatenus deserere voluit, quin potius nostris personae et obsequiis summa promtitudine, consilio, peritia, industria et solertia, totis suis nisibus vbique placide et proficue assistere didicit indesinenter. Et nihilominus per multa alia ineffabilia virtuosa merita idem Dominus Ioannes Archiepiscopus erga nostrum culmen insignite de virtute ad virtutem progrediens, se gratum reddidit et acceptum. Reductaque in nostrae reminiscentiae mentem et intellectum, quomodo ipsa S. mater Ecclesia Strigoniensis nobis ab annis tenerioribus stillicidia fauoris et captationis beneuolentiae antidotum sine intermissione administrauit, nosque et nostros praedecessores in omnibus iuribus regalibus et reginalibus, ac superuenientibus incommoditatibus, et aduersitatibus incumbentibus contra omnes insultantes, et infideles Tyrannos veluti pia mater fortitudinis, et nostri honoris, statusque prosperi alumna cum omni promtitudine et diligentia fideliter fouit, iugiter aluit, commode consuluit, et studiose defensauit toto posse, cum perfecti operis desiderabili subsecutione, maximeque in coronatione regia, regnique adeptione praedicta S. Strigoniensis Ecclesia tam a beata sede Apostolica, quam a S. primo rege Stephano, nostro Progenitore, qui praedictam Sanctam Ecclesiam Strigoniensem fundauit, dotauit, et libertatibus firmauit, ac stabiliuit, ac seruitorum amplitudine et multitudine dignitatum Ecclesiasticarum decorauit; tanquam domina et magistra locum Primatis in regno nostro a tempore suae primitiuae fundationis tenere dignoscatur; nosque eiusdem S. Regis progeni-

toris nostri vestigys inhaerere, praemissorumque consideratione aliquo donatiuo remunerationis, et cultus diuini ampliori conseruatione, ipsam almam Ecclesiam Strigoniensem vbertate, et ministrorum numero augere cupientes, ob spem potissime et deuotionem quam in beatissimo Adalberto, ipsius Ecclesiae, imo totius regni nostri glorioso Patrono, cuius precibus, et orationum suffragiis nedum in terra, verum etiam in coelesti Ierusalem feliciter et pie confoueri et adiuuari credimus et speramus licet satis modicum sit, et exiguum, quod in praesenti statuimus eorum respectu, quae in futurum facere intendimus, quadringentos florenos auri, qui per ciues et hospites nostros ciuitatis nostrae Strigoniensis pro ipsorum censu, seu collecta regali, ad fiscum seu Cameram nostram regiam circa festum beati Martini confessoris persolui et conuenire consueuerunt et debent, praedicto Domino Ioanni Archiepiscopo, et per ipsum mensae Archiepiscopali dictae Ecclesiae Strigoniensis de Praelatorum et Baronum nostrorum consilio praematuro, vniformique decreto eorundem, ac ex certa nostra scientia, meraque regiae potestatis plenitudine commissimus, deputauimus, dedimus, contulimus, et perenniter donauimus, quin immo comittimus, deputamus, damus, conferimus, et iure perennali donamus; — — — — Datum per manus memorati Reuerendissimi in Christo Patris Domini Ioannis de Kanisa Archiepiscopi Ecclesiae Strigoniensis praenotatae, aulae nostrae regiae eximii Cancellarii, fidelis nostri et dilecti. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo septimo. Calendis mensis Iuny, regni autem nostri anno vndecimo.

Fejér, X. 2. 456. Din transumptulŭ regelui Sigismundŭ din a. 1406. Originalulŭ în archiva Arhiepiscopiei din Strigoniŭ. Hevenesi, Tom. LIX. sub R. pag. 41 sqq.

CCCXXV.

1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce dóue moşii *nobililorŭ «de Macedonia»*, ca recompensă pentru serviciile credincióse, ce le făcuse în lupta dela Nicopolŭ. 1397.

Idem Sigismundus Andreae, filio Ioannis, Simoni de Danck, Nicolao, filio Petri, — de Macedonia, ob fidelia eorum seruitia tam in expugnatione castri Nicopolis, quam in regnis Rasciae et Bulgariae praestita, tum praecipue, quod praedictus Nicolaus Icuch, filium Iconis, infidelem, qui se pro rege Bosnae gerebat, in Comitatu Temus propria manu in conflictu interemisset, possessiones Vasas in Tolnensi, et Bozsok in Baranyensi Comitatibus in perpetuum confert. Anno D. M. CCC. XCVII.

Fejér, X. 2. 478. Din Anal. dipl. Wagner-Iankovics, Tom. A. pag. 209.

CCCXXVI.

1397. 1397. Capitululŭ din Strigonŭ declară înaintea Vicariului apostolicŭ, că între veniturile archiepiscopiei din Strigonŭ era din vechime şi *quinquagesima (sau dişma din oile Românilorŭ)* din Transilvania.

In Christi nomine, eiusque Matris, Virginis Gloriosae Mariae, nec non Beator. Petri et Pauli Apostolorum et Beatissimi Adalberti Martyris, huius Strigonien. Ecclesiae Patroni praecipui, Anno Domini M. CCC. XCVII. in praesentia mei Martini Ioannis de Turnonia, Clerici Pragensis Dioecesis, sacra Apostolica et Imperiali auctoritate publici Notarii, Reuerendus in Christo Pater, Dominus Antonius de Ponte, Decretorum Doctor, Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopus Sibinicensis et Reuerendissimi in Christi Patris et Domini Domini Iohannis eadem gratia Archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, Primatisque et Apostolicae sedis legati, ac regiae Maiestatis summi Cancellarii, in Spiritualibus Vicarius et causarum auditor, de eiusdem Domini Iohannis Archiepiscopi speciali mandato et commissione visitator ad Capitulum Cathedralis dictae Ecclesiae Strigoniensis specialiter, generaliter autem ad omnes Ecclesias et Capitula, Abbatias, Conuentus et Praeposituras, praedicto Domino Iohanni Archiepiscopo et dictae suae Ecclesiae Strigonien. subiectos missus et datus XXIV. die mensis Maii hora primarum vel circa, in loco capitulari consueto ipsius Ecclesiae Strigoniensis ad hoc deputato constitutus, conuocatisque in vnum ad sonum campanae, vt moris est, Praeposito ac omnibus et singulis Dominis Canonicis, per omnia praesentibus et residentibus, atque Capitulum facientibus, in quo quidem Capitulo et visitatione interfuerunt Domini Canonici infra nominandi, videlicet Petrus Gregorii Praepositus, Stephanus Frangh Lector, Gregorius Cantor, Abraham Custos, Ladislaus Praepositus S. Georgii de viridi campo, Iohannes Praepositus S. Stephani P. M. Praepositus S. Thomae de promon. Strigon. Ladislaus Iacobi Nitrien. Ladislaus Soos Neugraden. Iacobus de Lewa Gemerien. Paulus Clementis Honthen. Ioannes de Buda Barsen. Andreas Dionysii Comaromien. Thomas Doctor Sasvarien. Iohannes Lorandi Zoliensis Archidiaconi. Briccius Corporis Christi, Petrus S. Adalberti Capellarum rectores; Antonius de Septem Castris, Simon de Rozgon, Gregorius de Zond, Laurentius Orgonista, Benedictus de Torna, Ladislaus Crucifer, Nicolaus de Verebel, Antonius de Pingola, Gregorius Praepositus Scepusien. Nicolaus de Liptouia, Franciscus Blasius S. Petri, Ioannes de Verebel, Petrus de Chuz, Antonius Magnus, Ladislaus Chohau, Paulus de Nitria, Ioannes Petri Praepositi, Petrus Domini Vicarii et Gregorius Chepregh Canonici. Vbi idem Dominus Antonius Episcopus Vicarius et visitator infrascripta formauit Capitula in scriptis redacta, quae per me Notarium iam dictum alta voce coram ipsis Dominis legi et publicari fecit, requirens eos et eorum quemlibet, quatenus ad conscientias suas Deo debitas, super his capitulis dictae visitationis, quae sciunt, credunt, aut fama audierunt, meram et puram dicere et respondere debeant et teneantur veritatem. Et quoniam memoria labilis est, omniumque habere memoriam

diuinitatis est potius, quam humanitatis; idcirco ea, quae in ipso visitationi officio fierent et agerentur, ne lapsu temporum pereant, idem Dominus Episcopus Vicarius et Visitator, vt dixit, de commissione et speciali mandato dicti Domini Ioannis A. Episcopi voluit, mandauit, vt ego Notarius, qui supra, ea omnia, quae in ipso visitationis officio sciret, inquireret et quae sibi tum de Statu Ecclesiae Strigonien. praefatae, et aliarum, tum etiam de ipsius Capituli Canonicorum et Ministrorum Ecclesiae, item ipsius Ecclesiae bonis, possessionibus, prouentibus, redditibus et emolumentis, nec non dignitatum et personarum canonicorumque numero, et ad alia capitula formata dicerentur, fideliter, prout teneor, rescriberem, vt futuris in memoriam relinqueret perpetuam, quod feci, vt infra sequitur. — Quibus quidem Capitulis publice per me Notarium perlectis et intellectis, dicti Domini Praepositi et alii, qui supra, ad omnia praefata Capitula formata, prout requirebantur, respondere se velle, dixerunt, modo aliquot dies ipsis pro deliberatione concedantur. Vbi dictus Dominus Episcopus et Visitator quindecim dies eisdem ad deliberandum dedit, concessit; quibus completis et ipsis Dom. Episcopo Vicario et Visitatore, nec non Praeposito et Dominis et Capitulo in loco, quo supra, rursum congregatis, ipsi Domino prout promiserant, ad singula Capitula ordine, qui sequitur, vno ore responderunt:

Ad. I. Capitulum: Quod sicuti ipsi scire possunt, ipsa Ecclesia Strigoniensis fundata fuit per Beatum Stephanum, regem Hungariae; — et fundauit sub vocabulo B. M. Virginis et S. Adasberti, et erexit in metropolitanam, caput, matrem et Magistram aliarum Ecclesiarum regni Hungariae constituens Archiepiscopum in Praelatum et caput, capitulum autem in membra. Qui Archiepiscopus habet et nunc suffraganeos sibi subiectos videlicet Agriensem, Quinqueeclesiensem, Wesprimiensem, Iaurinensem et Nitriensem. Super quos et eorum subditos habuit semper et habet iurisdictionem tanquam eorum Metropolitanus. Item habuit et habet ex praerogatiua speciali iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, voluntariam et contentiosam in totam curiam regiae et reginalis Maiestatum, videlicet iudicandi, confessiones audiendi, absoluendi et alia quaelibet sacramenta ministrandi. Item habuit et habet a fundatione Ecclesiae ipsius ministerium coronandi et inungendi regem et reginam, ipsosque dum Deo volente decesserint de hac vita ecclesiasticae tradere sepulturae. Item quod tempore coronationis rex coronatus et vnctus, Archiepiscopum et Ecclesiam Strig. solebat ditare certis villis seu possessionibus pro suo decenti honore. Item habuit et habet a fundatione Ecclesiae ex speciali praerogatiua fere in omnibus Dioecesibus regni Hungariae tam suae, quam Colocensis Prouinciae iurisdictionem ordinariam in quibusdam Praeposituris et Abbatiis regularibus et secularibus et Plebaniis. Item habet iurisdictionem et potestatem coërcendi detentores et vsurpatores decimarum et aliorum iurium Ecclesiae Strigonien. etiam in alienis dioecesibus habitarum et habitorum ex priuilegio sedis Apost. Item ex gratiosa annuentia regum Hungariae, omnes Archiepiscopi Ecclesiae Strigonien. pro tempore existentes functi sunt et funguntur honore cancellariatus vtriusque aulae, regiae videlicet et reginalis Maiestatum. Item ex munificentia et promotione Serenissimi Principis, Domini Sigismundi, regis Hun-

bilis vir, Georgius, filius Iacobi de Deeg, in persona Gurzonis, filii Ivan de Gyeg, ad nostram personaliter accedendo praesentiam, exhibuit nobis quasdam litteras patentes Serenissimi Principis, Domini Sigismundi, Dei gratia Illustris regis Hungariae, sub minori sigillo eiusdem confectas tenoris infra scripti petens nos debita cum instantia, vt ipsas de verbo ad verbum transcribi et in formam nostri priuilegii redigi facere, ac eidem Gurzoni concedere dignaremur ad cautelam; quarum tenor talis est: Nos Sigismundus, Dei gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc., Marchioque Brandenburgensis, memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, vniuersis: quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium seruitiorum meritis, et laude dignis obsequiis, strenui militis Gurzonis, filii Iwan de Maramorusio, fidelis nostri dilecti, per ipsum nostrae Maiestati locis et temporibus opportunis exhibitis et impensis volentes sibi pro huiusmodi fidelibus obsequiis regali occurere cum fauore, vt deinceps solito feruentius animetur in nostris seruitiis expediendis dulcedine regali remunerationis praegustata, quamdam possessionem nostram Dyog [1]) vocatam in Comitatu Hunyad in partibus Transiluanis existenti habitam memorato Gurzoni, et per eum vniuersis haeredibus et posteritatibus eiusdem, simul cum vniuersis et singulis pertinentiis ipsius possessionis iuribus, iurisdictionibus et vtilitatibus, et fructum — — commoditatibus praesertim terris cultis et incultis, pratis, syluis, vineis, rubetis, agris, amniumque decursibus et obuentionibus, ceterisque quibuslibet vsibus et reditibus — — limitatione quibus per nostram Maiestatem hactenus possessa fuit et seruata, mera authoritate et potestatis plenitudine ex certa scientia nostrae Maiestatis, nouae nostrae donationis titulo dedimus, donauimus, contulimus, imo damus, donamus et effectiue ac perenniter conferimus, per ipsum Gurzo, suosque haeredes et superstites vniuersos perpetuo et irreuocabiliter possidendum, tenendum et habendum, pleno iure presentium patrocinio mediante, sine duntaxat proprietate iuris alieni; praesentes tandem nobis allatas in formam nostri priuilegii redigi faciemus. Datum in Temesvár feria quinta proxima ante festum beati Demetrii Martyris. Anno Domini M.CCC.XC.VII. Nos enim petitionibus eiusdem Georgy de Deeg iustis et legitimis annuentes, tenorem praedictarum litterarum regalium omni integritate pollentem de verbo ad verbum transcribi, ac praesentibus inseri fecimus, et pendentis Sigilli nostri munimine roborari. Datum in octauis festi omnium Sanctorum, An. Domini MCCCXCVII. praenotato. Honorabilibus, ac discretis viris Dominis Ioanne Praeposito, Iohanne Cantore, Canonico nostro existente, Hinkone Custode, et Stephano Archidiacono de Tyfeg Decano, Canonicis Ecclesiae nostrae existentibus.

Fejér, X. 2. 520. — Transilvania, 1872. pag. 164. Originalulŭ acestui transumptŭ se afla, dupä cum amintesce contele Kemény, în archiva fiscalä din Transilvania.

— —

[1]) Geoagiŭ, comunä românéscä. La Fejér din eróre Pyod.

CCCXXVIII.

1397. 1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Ladislaŭ Românulŭ*, moşia Poganciŭ, din districtulŭ Caranului (Caransebeşului), ca recompensă pentru serviciile sale militari.

Ad literatorium mandatum D-ni nostri Regis.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, dalmacie, Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. Memorie commendamus Tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quodnos consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum non inmerito premiandorum meritis Ladizlai fily Petri dicti Olah de Wazylyowa, quandam possessionem nostram Regalem, Poganch vocatam in districtu de Karan existentem, ad opidum nostrum similiter Karan vocatum spectantem, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys vniuersis terris scilicet arabilibus cultis et incultis pratis pascuis vineis, siluis Nemoribus aquis aquarumque decursibus piscinis Molendinis, Et generaliter quibusuis vtilitatum eiusdem integritatibus, sub eisdem veris metis et antiquis quibus eadem ab olym vsa fuit, et possessa Memorato Ladislao et per eum Ladizlao filio Pethew de Bysthie Petro Michaeli et Ladislao filys eiusdem Ladislai fily Pethew ac Lachk filio Kragol, fratribus suis, Ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis, ex certa nostre maiestatis sciencia, noueque nostre donacionis titulo et omni eo Jure quo eadem nostre rite incumbit collacioni, veluti de manibus nostris Regys, dedimus donauimus et contulimus ymmo damus donamus et perhemptorie effectiue conferimus, per ipsos, eorumque heredes et posteritates vniuersos perpetuo et irreuocabiliter possidendam tenendam pariter et habendis (sic) pleno Jure, presencium patrocinio mediante, Saluo dumtaxat Jure alieno, Presentes tandem nobis in specie allatas In formam nostri priuilegy redigi faciemus pro eisdem, Datum Strigony In Crastino festi Assumpcionis virginis gloriose, Anno domini Millesimo Trecentesimo Nonagesimo Septimo.

Pesty, A Szörényi Bánság, III. 15. Originalulŭ pe chârtie în archiva Capitulului din Alba Iulia, Diversorum Comitatuum Cista 2. fasc. 5. Nr. 16.

CCCXXIX.

1397. 1397. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că întorcându-se dela lupta întêmplată la Nicopolulŭ micŭ (sau Turnulŭ), l'aŭ întîmpinatŭ, în strîmtorile munţilorŭ Pazzata, *o mulţime de Români*, şi atacându-i armata cu săgeţi înveninate, dênsulŭ abia a pututŭ scăpa cu viéţa de insidiile Românilorŭ.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. ac Marchio Brandenburgensis etc. Cunctis christicolis presens carmen cernentibus quibus incumbit pandimus in hijs scriptis, Quod nos Regalis pericie perspicua contemplacione, que suis fidelibus subditis sinum consueuit aperire amene di-

lectionis, recensitis et sagaciter in animo nostro regali premetitis multipharijs preclaris fidelitatibus, ac laudis preconio, sumpme attollendis. fidelium seruiciorum immensis meritis. ac virtuosis innumeris gestis. et sinceris vberimis proficuisque conplacencijs ac laudedignis fidelibus multimodis obsequijs, quibus fideles nostri dilecti Magnificus vir Nicolaus de Gara. Dalmacie et Croacie predictorum, ac Sclauonie Regnorum nostrorum Banus. et vir Egregius Johannes germanus suus, nati scilicet condam Nicolai Palatini de Gara predicta, a iuuentutis ipsorum gradibus preclare fidelitatis sincera constancia, pre ceteris suis consodalibus eminencius presigniti, de virtute ad virtutes. ingenti vrbanitate pr — — — — — — Jugiter et sollerter, sacro Regio dyademati, penultimoque nobis polorum Rege aminiculante antefato sacro Regio dyademati cum ingenti solita solempnitate, non sine ipsorum filiorum Nicolai palatini ope, et virtuoso aminiculo coronatis, In vniuersis nostris et Regni nostri expedicionibus, validis et varijs, ac negociorum diuersorum prosperis et aduersis processibus iuxta nostrum inmensum decus beneplacitumque et honoris eximij augmentum. et tocius ipsius Regni nostri ingentem ad profectum et comodum ac compendium opportunum. locis et temporibus plerisque Vicibus sumpme incumbentibus, indefessa sollercia, et Strennua milicia, efficaci pericia, grauia cum eorum proximis et complicibus in suis personis ac cunctis bonis, in nostris obsequijs sufferendo pericula laudabiliter et feruenter insigniterque adeo studuerunt complacere et prodesse, feruido eorum nisu, et toto posse, ut noster Regius animus, in Ilaritate desiderabili exinde presignitus mitissime conquieuit. enactumque et consecutum est creberrime. ex eorum pretaxatis virtuosis gestis. ipsumque Regnum nostrum. decoris et utilitatis ingentis concupitum incrementum. Que quidem gesta strennua suo modo singillatim exprimere longum esset. presentibus inserere tediosum. Ad memoriam tamen futurorum de vniuersalibus ad particularia, et de specialibus ad singularia descendendo et multa ad pauca reducendo, ac longa ad breuia et modica succinte restringendo, presentis epigramatis serie et tenore duximus aliqua ex ipsorum factis meritorijs et virtuosis complacencijs edisserenda compendiose. — — — — — Penultimo hijs laudabiliter prehabitis tempore cuius iam tercia instat reuolucio annualis, Cum nostra celsitudo assumpto fidelium Regnicolarum nostrorum armigerorum ualido cetu ad partes nostras transalpinas se Mouisset et pertransito maiori — — — — — parcium nostrarum transalpinarum et applicando ad Castrum nostrum Nikapol vocatum, vbi Turcorum immanissimorum contra christicolas seuiencium residebat multitudo et potenter progrediendo ipsum Castrum ductore christo preuio Valido bellico certamine unacum ipso domino Nicolao sobole condam Nicolai palatini antefati et ceteris nostris fidelibus subditis, ibidem feruenter cum ipsis Turcis diucius dimicantibus ac lesiones. interempciones, et wlnera letaliter sufferentibus — — — — — — — — et fideles Castellanos in eodem relinquendo Abhincque uersus climata ipsius Regni nostri Hungarie cum Palma victorie regrediendo. dum alpium cacumina wlgo Pazzata dicta Indaginibus strictis et semitis, non modica arundine compressis ascendissemus ubi multitudo Olachorum pestiferis iaculis et intoxicatis venenoque infectis sagittis nostros sequaces et subditos, de densis et opacis Siluis crudeliter feriens insidiabatur, memoratus

Nicolaus Banus cum uexillo et compluribus suis me — — — — — — — pro tuicione nostre persone, et tocius Comitiue securiori pertransitu et libera securitate, adinstar seuientis leonis sine formidine mortis nostro lateri indesinenter adherendo. et prefatos Olahos insidiantes manibus armatis vi repellendo, nos cum nostris subditis a prefatorum Olachorum detestabilibus insultibus et hosticis insidijs non sine interitu — — — — — — — — um notabili et defectu tueri et defensare uiriliter sategit uirtuose. Vltimo uero et precipue cum in anno proximo elapso valido fidelium — — — — — — — — — — — aggregato versus Bulgariam pro elidenda et reprimenda Turcorum, nostrorum et Regni nostri capitalium inimicorum crudeli seuicia et impietate tyrannica. presertim cum ipsorum fidelium nostrorum Nicolai Bani sepedicti et Johannis germani sui, filiorum vtputa olim domini Nicolai Palatini pluriesnominati proprium vexillum non mediocri numerositate strennuorum militum procerum ac nobilium virorum armis bellicis sufficienter premunitorum condecenter suffultum habencium — — — — — — — — opeque et aminiculo eorundem interuenientibus processissemus et cum eisdem Turcis ac Baysath ipsorum Imperatore — — — — — — — — — — — — — — — campestri prelio bellica certamina — — — — — — — — vicissitudine diucius aggredientes et non modicam falleratam ipsorum Turcorum coortem, polorum Rege opitulante in stragem et in exterminium acumine in area ipsius certaminis et prelij potenter concucientes, redigentes et miserabiliter opprimentes, Postremo nobis et nostris fidelibus subditis fortuna aduersante, et peruersa facie sinistre nostrum exercitum intuente, ex hostili ipsorum Turcorum terribili impetu et insultu eorundem, perualescente viribus prohdolor nostri exercitus, permittente — — — — — — — — — — et oppressis, ac ipsorum filiorum condam Nicolai palatini antefati et ceteris nonnullis vexillis simul prefatis nostris fidelibus subditis et eorum complicibus, loco certaminis in eodem, pro nostra et tocius Regni nostri tuicione — — — — — — — — — — et studiose lacius bellantibus per ipsorum Turcorum seuiciam impetuosam elisis exterminatis et concassatis et necis miserabilis voragine — — — mptis versus predictas partes nostras Transalpinas terga vertendo, retroflexos gressus inuitis nutibus cum eisdem filijs. condam Nicolai Palatini, et ceteris paucis nostris fidelibus Prelatis et Baronibus vrgente adversitate facientibus. Et demum in fluuio Danubij diucius descendentibus, prefatum Johannem filium condam Nicolai palatini cum nonnullis alijs (homi)nibus nostris: pro custodia et conseruacione Regni nostri, de loco. ubi Thetis et aqua Danubij fluctibus maris in proximo coniunguntur et intrat, remisimus ad Regnum nostrum prenotatum, eodem domino Nicolao Bano fratre suo circa nos retento et demum per ampnes pelagi, in galeis versus ciuitatem Constantinapolitanam et ab eadem ad Dalmacie et Croacie Regnorum nostrorum predictorum climata diuturne remigantibus Idem dominus Nicolaus Banus, natus condam Nicolai palatini, nos nullatenus deserere voluit. — — — — — Datum Strigonij feria Quarta proxima ante festum beati Barnabe Apostoli, Anno domini Millesimo Tricentesimo Nonagesimo septimo.

Teleki, Hunyadiak Kóra. X. pag. 454—462.

CCCXXX.

1398. *Chinezii, Dragotă şi Ionŭ din Ţéra Haţegului* se judecă înaintea Voivodului transilvanŭ cu *chinezii, Ianustinŭ, Băsarabă şi Costea,* din Rîuşorŭ, pentru taxa de chineziatŭ ce au s'o plătéscă regelui. 1398.

Nos Stiborius de Dobuski Castellanus et 12 Jurati Provinciae Hátzek [1], notum facimus uniuersis praesentem paginam inspecturis, quod coram Magnifico Viro D. Stiborio Vajvoda Transilv. constituti famosi Domini Dragota et Jon fratres et Knesii de Riul alb (h. e. Fejérviz) proponentes et querulose agitantes contra honestos viros Janustinum et fratres suos Bassarabe et Custe Knesios de Ruisor, dicentes quintam partem unius Marcae Argenti ab antiquis annis per ipsos Janustinum, Bessarabe et Custe ac per parentes ipsorum, pro ipsis Dragota et Jon ad Cameram Domini Regis vel Domini Vajvodae traditam, ad dandum jam recusarent, uter de jure dare debeant, et ad dandum tenerentur; ubi tunc praenotati Knesii Janustinus, Bessarabe et Custe responderunt et dixerunt, quod per ipsos seu parentes ipsorum nunquam pro eis data et persoluta fuisset, quia causam nunquam fidedignis et ipsorum sermonibus nobis suprascriptis Stiborio nec non duodecim Juratis adjudicandum in Hattzek dictus Dominus Vojuoda commisit, pro quo de nemine secundum iuris exigentiam et sententiam definitivam; quod memorati Knesii Dragota et Joon pro parte ipsorum dare debent sine omni dilatione et contradictione quintam partem unius Marcae Argenti et de eadem Summa et saepedicti Knesi Janustinus, Bessarabe et Custa pro partes ipsorum residuas quatuor partes et non plus, ut tota Marca praescripta adimpleatur, debent persolvere de eisdem Summae. In cuius rei testimonium praesens Scriptum Sigillorum nostrorum signaculo est signatum. Datum Hátzek feria secunda ante festum B. Laurentii Martyris Anno Domini MCCCXCVIII.

Fejér, X. 8. 447. După originalŭ. — Transilvania 1872. pag. 172. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény. După transumptulŭ Caterinei Kenderesi din Rîuşorŭ din a. 1788.

---

1) Aşa dar, în anulŭ 1398, Ţéra Haţegului purta numele oficialŭ de «*Provincia Hattzek*».

CCCXXXI.

1398. 1398. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Alba Iulia, se introducă pe Toma, preotulŭ catolicŭ din Braşovŭ, şi pe soţii sĕi, în posesiunea *comunei Tohanŭ*, dependentă de castrulŭ Branului, pe lângă tóte, că a espiratŭ terminulŭ legalŭ de unŭ anŭ.

Sigismundus, Dei gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc., Marchioque Brandenburg. etc., Fidelibus suis Capitulo Ecclesiae Transiluanae, salutem et gratiam. Licet requirente consuetudinaria lege regni nostri tales possessiones, quas regia regni sui fidelibus proceribus confert Maiestas, in casu, quo tales, quibus eaedem possessiones donantur, in dominium earumdem se infra tempus consuetum anni scilicet versarium, legitime statui facere neglexerunt, vice versa eaedem possessiones in ius regale sint deuolutae; tamen fideles nostri dilecti Antonius, filius Michaëlis de Sz. Agatha, et Nicolaus, filius Herbordi, Comes de Feketeholm, nec non discretus vir Dominus Thomas, Plebanus Ecclesiae Brassou, ac Iacobus, Ioannes et Christianus, filii quondam Mathiae, ad quandam possessionem nostram Toha appellatam, in districtu Brassou, praedicto existentem, ad castrum nostrum Terch vocatam, pertinentem, alias titulo nouae donationis ipsis pro fidelibus ac gratuitis seruitiis per ipsos nostrae Maiestati exhibitis et impensis collatam et mediantibus aliis litteris nostris exinde vigorose confectis perhemniter donatam, infra tempus ad id aptum asserunt se ipsos ex quadam negligentia minime statui fecisse, propter quod eadem possessio ad nostras manus e conuerso videretur deuenisse; volentes tamen nos ex meritis seruitiorum dictorum Domini Thomae Plebani, Iacobi, Ioannis et Christiani, Antonii et Nicolai donationem nostram exinde ipsis factam in vigoribus conseruare, ipsamque possessionem nostram Toha eisdem, non obstante exspiratione termini statutionis antefactae, iuxta formam donationis nostrae pristinae, eo modo videlicet, quod ipsi et eorum successiua posteritas praefato castro nostro Törcs vel eius castellano pro tempore constituto, decem florenos auri circa festum S. Georgii et totidem decem florenos auri circa festum B. Michaëlis Archangeli singulis annis effectiue administrare et persoluere debeant ac teneantur, statui facere intendentes, mandamus igitur fidelitati Vestrae firmiter per praesentes, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Nicolaus, filius Sachfridi (al. Gothardi), et Nicolaus, filius Tilmanni de Plasmar, aut Nicolaus, Plebanus de Rosnow, aliis absentibus homo noster, ad faciem praefatae possesionis Toha, vicinis et commetaneis eiusdem inibi legitime conuocatis et praesentibus accedendo introducat praefatos Thomam Plebanum cum fratribus suis predictis, videlicet Ioanne, Iacobo et Christiano, filiis quondam Mathiae, ad tertiam partem iam dictae possessionis, aliam vero tertiam partem praefatam praefato Antonio, ad reliquam autem similiter tertiam partem aequalem memoratum Nicolaum, iuxta series et continentias praedictarum aliarum litterarum nostrarum donationalium, exinde alias ipsis emanatarum, in dominium praelibatae possessionis Toha, statuatque eisdem sub praemisso nouae nostrae donationis titulo perpetuo possidendam; si non fuerit contradictum, contra-

dictores vero, si qui fuerint, citet ipsos contra eosdem Thomam Plebanum, Ioannem Iacobum et Christianum, Antonium et Nicolaum in praesentiam Vajuodae nostri Transiluani ad terminum competentem rationem contradictionis eorumdem reddituros. Et post haec ipsius possessionariae introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum, si qui fuerint, terminoque assignato, eidem Vajuodae nostro more solito rescribatis. Datum Brassouiae feria quarta proxima post festum Epiphaniarum Domini. Anno eiusdem M. CCC. XCVIII.

Fejér, X. 2. 566. Din transumptulŭ privilegiului, datŭ de regele Sigismundŭ, în a. 1406, în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXXXII.

1398. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Comiţilorŭ secuiesci din Transil- 1398.
vania, se nu turbure pe *cetăţenii şi pe Saşii din Braşovŭ* în vechile lorŭ libertăţi şi consvetudini.

Sigismundus, Dei gracia rex Hung. Dalm. Croac. etc., Marchioque Brandenburgensis etc., Fidelibus suis viris magnificis, Petro de Peren et Ioanni de Marouth, Comitibus Syculorum nostrorum, vel Vice-Comitibus eorumdem salutem et graciam. Cum nos vniuersos et singulos ciues seu hospites nostros de Brassouia in hysdem libertatum prerogatiuis, quibus ipsi tempore aliorum diuorum regum Hungarie, nostrorum scilicet predecessorum et specialiter tempore quondam Serenissimi Principis, Domini Ludouici regis, patris nostri carissimi, felicis reminiscentie, freti fuissent, et gauisi indempnes et illesos volumus conseruare iugiter et facere conseruari effectiue. Fidelitati igitur vestre firmissimo regio damus sub edicto, omnino volentes, quatenus habita presencium noticia prefatos ciues et hospites, seu populos nostros de dicta Brassouia contra predictas eorum libertates et consuetudines antiquas eisdem per ipsos diuos reges Hungarie nostros, vt predicitur, predecessores concessas, in nullo impedire, molestare, dampnificare seu quouismodo perturbare presumatis, nec sitis ausi modo aliquali eosdem, in hisdem libertatum prerogatiuis, quibus semper et ab antiquo et specialiter tempore ipsius quondam Ludouici regis freti fuerunt et gauisi, indempnes et illesos conseruare seu conseruari facere debeatis, nullam iniuriam, nullasque nouitates ipsis inferendo, et aliud, vti nostre Serenitatis edictum transgredi formidatis, facere non ausuri. Et hoc idem iniungimus futuris comitibus et V. Comitibus dictorum Siculorum nostrorum, dantes ipsis firmissimis similibus in preceptis. Presentes eciam post lecturam reddi edicimus iugiter presentanti. Datum in monasterio Keerch, Sabbatho proximo post festum Epiphaniarum Domini. Anno eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo octauo. L. S.

Fejér, X. 2. 568. Autografulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCXXXIII.

1398. 1398. (Estrasŭ). — *Dragŭ şi Balcŭ, comiţii Maramureşului*, chiamă în judecată pe nobilii din Ciahulŭ, din causă, că au bătutŭ pe trei iobagi ai lorŭ, din comuna Ovarŭ.

Szirmay, Szathmár várm. II. pag. 134. — Fejér, X. 2. 628.

CCCXXXIV.

1398. 1398. Sigismundŭ, regele Ungariei, respunde nobililorŭ din Transilvania, că nu póte se le acórde dênşilorŭ dişmele, pe cari au se le plătéscă *Românii* de acolo, Episcopiei catolice din Alba Iulia, şi anume din causă, că Episcopulŭ din Alba Iulia e obligatŭ se dée o anumită trupă de ostaşi pentru espediţiunea regelui, ér' Capitululŭ se plătéscă, totŭ pentru scopulŭ acesta, o sumă óre-care de bani, şi astŭ-felŭ trebuie, ca dênşii se scótă cheltuelile de pe Români.

Fidelibus nostris vniuersis et singulis nobilibus partium nostrarum Transylvanarum, nobis sincere dilectis. Sigismundus — — — Venientes ad nostrae Maiestatis conspectum Nobiles viri Nicolaus, filius Apa de Almakerek, et Ladislaus, filius Gyereö de Zamosfalva, nostri fideles dilecti legationes vestras seriatim, plene prudenter et facunde Maiestati nostrae exponere curaverunt, quas nos eo recipimus Regiae gratitudinis maiori beneplacito, quo ex illis nil, nisi sincerae fidelitatis et debitae subiectionis, vt debitum est, benevolentiam novimus a vestra fidelitate Nobis intimari. Vnde dilecti et fideles nostri auditis huiusmodi vestris legationibus, nostras ad easdem et earum quaslibet responsiones regias, non minus vobis gratas, vt speramus, eisdem vestris nunciis et legatis, vti Nobis fidelibus, et quibus ex vtraque parte integra sit credulitas adhibenda, commisimus fidelitatibus vestris referendas, ad eos plene informandos de omni nostra voluntate super praemissis vobis explicanda, quibus et vos plenam in illis sincere referendis et puram velitis fidem adhibere. Inter alia tamen vestrae fidelitati ingratius apparere non debet, quod nos instantibus adhaec satis ipsis vestris nunciis decimam Valachorum Episcopalium et Ecclesiasticorum exigere distulimus, causis rationalibus subsistentibus, his videlicet, quod Episcopus Banderium proprium, Capitulum autem et alii viri ecclesiasticales summas pecuniarum ratione exercitus solvere et propter illas expediendas eorum Valachos exactionari habent. Tamen exonerati, Deo iuvante, ab his expeditionibus, quibus involuti sumus, venturi tandem, vt iisdem nunciis vestris referentibus plenius discetis, in vestri medium, deductis nobiscum inibi expediendis, longioribus tractatibus et consiliis in his et aliis disponemus finaliter Deo adspirante, id quod cuilibet statui aequum fiet secundum iustam rationem. Datum in Wissegrad in vigilia festi Visitationis Virginis Gloriosae, regnorum nostrorum anno Hungariae XI. Romanorum vero II. Bohemiae VI. (MCCCXCVIII.)

Fejér, X. 3. 213. — Transilvania, 1872. pag. 172.

CCCXXXV.

1398. *Bănatulŭ Severinului în posesiunea Ţerei-românesci.* (În documentele diplomatice ale Ungariei din secululŭ alŭ XIV-lea şi alŭ XV-lea de câte ori Bănatulŭ Severinului se afla în posesiunea Ţerei-românesci, faptulŭ se amintea în clausula finală a documentelorŭ cu cuvintele: *Demnitatea de banŭ alŭ Severinului neocupată* [1]). 1398.

Sigismundus dei gracia Hungariae etc. Rex (Confirmă pe Nicolae de Gara, banulŭ Dalmaţiei şi alŭ Croaţiei, în posesiunea insulelorŭ Absara şi Cherso din Adriatică). Datum per manus Reuerendissimi in christo patris et domini, domini Johannis de Kanijsa, dei et Apostolice Sedis gracia Archiepiscopi alme ecclesie Strigoniensis, locique eiusdem Comitis perpetui, necnon primatis, et Apostolice Sedis predicte legati ac Aule nostre Regie maiestatis eximij Cancellarij, fidelis nostri et dilecti Anno domini Millesimo tricentesimo nonagesimo octauo Quarto Idus mensis Marcij. Regni autem nostri Anno vndecimo. Venerabilibus in christo patribus et dominis Valentino tituli sancte Sabine sacrosancte Romane ecclesie presbitero Cardinali, et ecclesie Quinqueecclesiensis Gubernatore, ac eodem Johanne ipsius Strigoniensis, Nicolao bebek Colocensis. Andrea Spalatensis, et altero Andrea Ragusiensis. Archiepiscopis, luca waradiensis, Martino Transiluaniensis, Heberhardo zagrabiensis. Stephano chyko Agriensis. Johanne Jauriensis. Petro Waciensis. Johanne Boznensis. Demetrio Wesprimiensis, fratre Thoma Sirimiensis. Michaele Nitriensis. Georgio Chanadiensis. Grisogono Traguriensis. Francisco Scardonensis. Ladislao Tininiensis. Johanne Nonensis. Anthonio Sibinicensis, Nicolao Corbauiensis, et leonardo Sennensis ecclesiarum episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus, necnon Magnificis viris Detrico bebek Regni nostri palatino et Comite Albensi. Styborio de Styborych Wayuoda nostro Transiluano et Comite de Zolnok Comite Frank filio condam Konya bani de Zechen Judice Curie nostre, eodem Nicolao de Gara Regnorum nostrorum Dalmacie et Croacie predictorum ac tocius Sclauonie Francisco filio condam Comitis Stephani bebek Machouiensi Banis, *honore Banatus Zewriniensis vacante*, Georgio filio Jackch de Kwsal Thauarnicorum, Stephano filio Johannis de dicta Kanysa Janitorum, Johanne dicto Groff dapiferorum, Emerico de Peren pincernarum. Johanne filio ladislai filij condam Comitis Stephani Agazonum nostrorum magistris, eodem Styborio Comite Posoniensi Alijsque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 454—466. — Din archiva imperială secretă din Viena.

---

1) Domnia Ţerei-românesci asupra Bănatului în timpulŭ acesta, se mai constată şi prin împrejurarea, că începêndŭ dela a. 1397 până la 1400, nu se mai află, în colecţiunile de documente, relative la Bănatŭ, nici unŭ actŭ oficialŭ, care se atesteze esistenţa funcţionarilorŭ unguresci acolo. (Veţi Colecţiunile de documente, Pesty, A Szörényi Bánság. III., şi Krassó vármegye. III.)

CCCXXXVI.

1399. 1399. Stiboriu, Voivodulŭ Transilvaniei, ordónă *nobililorŭ români şi unguri din districtulŭ Haţegului, şi alŭ Hunedórei*, se nu aresteze pe comercianţii din Sibiu, din causă, că omorise pe unŭ militariŭ alŭ regelui.

Stiborius, Wayuoda Transiluanus, comesque de Zolnuk, vniuersis et singulis Nobilibus, tam Vngaris, quam Olachis, Castellanis et Vice-Castellanis, et praesertim castellanis in Haczak, et in Hunyad constitutis, nec non aliis vniuersis officialibus, qui praesentibus fuerint requisiti, salutem cum omnis boni augmento. Committimus vobis et in regiae Maiestatis persona cuilibet vestrum strictissime praecipiendo mandamus, quatenus dum et quando fideles nostri ciues de Cibinio tam pedites, quam equites cum eorum rebus mercimonialibus ad vos et ad vestra territoria peruenerint, eosdem praetextu homicidii nunc de proximo per eosdem in familiaribus regalibus perpetrati, non impediatis, non arrestetis, nec quouis modo perturbare praesumatis, et aliud in praemissis non facturi. Datum Cibinii feria tertia in vigilia circumcisionis Domini Anno M.CCC.XCIX.

Fejér, X. 2. 719. După manuscriptele lui Eder, Tom. I. pag. 232—233. — Transilvania, 1872. pag. 173.

CCCXXXVII.

1399. 1399. Papa Bonifaciu IX. autorisézĕ pe episcopulŭ din Cracovia, se publice espediţiune cruciată în contra Tătarilorŭ, în contra păgânilorŭ şi a Turcilorŭ, cari au făcutŭ incursiuni în Polonia, în Litvania, în Rusia, Podolia şi *Moldova*, şi să adune elemosină pentru apĕrarea ţĕrilorŭ creştine.

Bonifacius episcopus etc. Venerabili fratri ... Episcopo Cracoviensi, salutem etc. Gustato frequenter amaritudinis calice super dilatatis oppressionibus Christianorum, quos in partibus Regni Polonie, principatus, ducatus et dominiorum Lithuanie, Russie, Podolie, Walachie sauciat laceratque manus impia Tartarorum, Paganorum, Turchorum et aliarum barbararum etiam nationum, madefieri sanguine semper avida christiano, cuius deploramus angustias et per effectum compassionis intime sui doloris tormenta perpetimur, dolemus inquam de incolarum Regni, principatuum, ducatuum et dominiorum predictorum et provinciarum circumadiacentium nomen Christi colentium cruciatu continuo, quibus vix defensionis tutela relinquitur seu quietis remedium indulgetur, sed potissime circa obprobrium redemptoris afficiuntur, cuius hereditatem, nationes videlicet christianas, belve immanissime rabida crudelitate diripiunt, diris affligunt molestiis, et hostili severitate conculcant. Nos igitur,

qui Vinee domini Sabbaoth, populi scilicet christiani, custodes licet immeriti sumus a domino constituti, summo opere vigilare compellimur et tenemur, ne gens ipsa immanissima Tartarorum, Paganorum, Turchorum et aliarum barbararum quarumlibet nationum Vineam ipsam immaniter profligare queat, quantumque nobis ex alto conceditur, ut eadem Vinea a cunctis ingruentium malorum incursibus conservetur illesa, ferarum impetum in illam cassanti furore ut dissipent, et universa disperdant satagentium .....amus. Attendentes incensum desiderium carissimi in Christo filii nostri Wladislai Regis Polonie Illustris, quo ad defensionem et exaltationem Catholice fidei, ipsius athlete promptissimi et pervigilis indefessi ducitur incessanter, sicut ex relatis per dilectum filium Albertum Iastrabetz Electum Poznaniensem, eius oratorem et nuncium, ac ex fidedignorum testimoniis, et ab effectu multiplicium gestorum ipsius agnovimus, ut Tartaros, Paganos, Turkos et alias barbaras nationes, Regnum, principatus et dominia huiusmodi assiduis congressionibus et truculentissima feritate pro posse vastantes, necnon ad exterminium crucifixi nomen colentium et christianam religionem sectantium laborantes, et ut extinguant, se et sua iugiter exponentes, confundat et dissipet, edificet atque plantet, ac volentes ad confovendum tam christianissimum prefati Regis propositum, et instante necessitatis articulo fidei ac populo christiano anxiis desideriis promptisque conatibus, quantum nobis ex alto permittitur, salubriter subvenire, et tam Regem ipsum, quam alios ad huiusmodi Christi obsequia eo devotius inducere, quo ex hoc dona spiritualium munerum senserint percepturos, fraternitati tue, cui de fidei puritate, virtutum constantia, ac circumspecta prudentia apud nos fidedigna testimonia perhibentur, predicacionis officium verbi vivifice Crucis in civitatibus, terris, castris, opidis, villis et locis aliis universis in Regno Polonie, principatibus, ducatibus et dominiis aliis Lithwanie, Russie, Podolie, Walachie predictis prefato Regi subditis, et partibus aliis finitimis per te vel alium seu alios Catholicos antistites, scientia claros, fidei puritate conspicuos et providentia circumspectos, quos ad hoc ydoneos fore cognoveris, super quo tuam conscientiam oneramus, contra hostes fidei supradictos Regnum, principatus, ducatus et dominia huiusmodi, et partes alias iugiter infestantes presentium auctoritate committimus, in remissionem tibi peccaminum iniungentes, quatenus premissa omnia Christifidelibus diligenter exponens, eos iuxta prudentiam tibi a domino traditam attentis inducas monitis et sedulis predicationibus exhorteris, ut pro salute Christifidelium, tutela Regni, principatuum, ducatuum et dominiorum huiusmodi, et aliarum partium Christianorum remedium eorum auxiliacionis exhibeant ad vindicanda christiani nominis obprobria, et ad exterminium truculentissimarum huiusmodi nationum promptis intendant animis, strenuis actionibus se exerceant et adhibeant vires suas elargiri. Ut autem huiusmodi ministerium per nos tibi iniunctum eo facilius atque felicius prosequi valeas, quo per sedem predictam munitus fueris prerogativa privilegii potioris, eidem fraternitati, de qua in domino specialem fiduciam obtinemus, locorum ordinarios, ad quos propterea te declinare contigerit, ut ipsi per se, vel alios ydoneos et fidei zelo ferventes predicatores suarum civitatum et diocesium diebus dominicis et festivis infra missarum so-

lemnia et alias, prout eis melius et magis oportunum videbitur, Christifidelibus premissa proponant seu proponi faciant, ipsosque fideles inaniment et inducant ad exhibendum in tam salutari gimnasio vires suas pro prosecutione negotii prelibati, auctoritate nostra requirendi hac vice dumtaxat plenam tenore presentium concedimus facultatem, Contradictores auctoritate nostra etc. Non obstantibus, si prefatis locorum ordinariis vel quibusvis aliis communiter vel divisim a prefata sede indultum existat, quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam tue iurisdictionis explicatio in hac parte impediri valeat quomodolibet vel differri. Et ut Christifideles premissa tanto libentius atque ferventius prosequantur, quanto ex eorum labore mercedem potiorem se noverint percepturos, Nos de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius (auctoritate) confisi, omnes et singulos, qui pro succursu, tutela et defensione Regis, Regni Polonie, principatuum, ducatuum et dñiorum Lithuanie, Russie, Podolie ac Valachie predictorum, et aliarum partium fidelium personaliter contra detestandam rabiem prefatorum Tartarorum, Paganorum, Turkorum et aliarum barbararum nationum accesserint, vel alios miserint, et steterint militando per tempora in huiusmodi expeditionibus solita hactenus per Romanos Pontifices prefirmari, illam suorum peccaminum, de quibus veraciter corde contriti et ore confessi fuerint, veniam consequi volumus, que per sedem apostolicam concedi consuevit proficiscentibus in terre sancte subsidium, ac eis in retributione iustorum augmentum eterne beatitudinis policemur. Tu igitur onus predictum fiducialiter humeris tuis impositum ad laudem divini nominis, catholice fidei augmentum, salutem Regni, principatuum, ducatuum, dominiorum et partium predictorum et aliorum Christifidelium, qui se Regni et aliorum premissorum constituerint et constituent defensores, suscipiens illud constanti animo et benigna patientia prosequi studeas cum effectu: speramus enim in illo, cuius auxiliatrix dextera clementer adest agentibus causam eius, quod ipse, qui personam tuam providentie munere, scientie magnitudine, fidei puritate, circumspectionis et industrie gratia multisque virtutibus insignivit predictis, humeris tuis fortitudinis robur adiiciet virtutem tecum minime faciendo, ut prefatum negotium, quod ad suam prosequeris gloriam, felicitatis optate suscipiat incrementum, presentibus post exacte prefati Wladislai Regis vite spatium minime valituris. Datum Rome apud Sanctum Petrum Quarto Nonas Maii. Pontificatus nostri Anno Decimo.

Ex Reg. orig. An. X. Litt. divers. Tom. V. fol. 153.

Theiner, Mon. hist. Pol. I. pag. 769.

CCCXXXVIII.

1399. Papa Bonifaciu IX. autorisézä pe episcopulŭ din Calcedonia, se predice espediţiune cruciată în contra Turcilorŭ, cari voiescŭ se distrugă cetatea Constantinopolului, se devasteze *Ţéra-românéscă* şi Ungaria. 1399.

Bonifacius episcopus etc. Venerabili fratri Paulo Episcopo Calcedoniensi apostolice sedis nuntio, salutem etc. Vinee domini Sabaoth, populi scilicet christiani, custodes licet immeriti deputati summopere vigilare compellimur et tenemur, ne singularis ferus de silva, impiissima videlicet gens Teucrorum, qui alias Turchi vulgariter appellantur, vineam ipsam immaniter depascatur, quantumque nobis ex alto conceditur, ut eadem vinea perserveretur illesa, impetum bestiarum illam demoliri cupientium reprimamus. Verum sacrosancta Romana ecclesia, mater omnium fidelium et magistra, suspiria producit ab intimis, oculi eius solvuntur in lacrimas, vehementibus gemitibus ipsius pectora quatiuntur, eo quod preter hostilitates, que a blasphemis crucis adversus fidei professores exercentur extrinsecus, undique bella fremunt intrinsecus, seditiones intestine dilaniant, et inquietant domestice simultates, gladiusque fidelium, qui foret contra hostium fidei cuneos exercendus, conversus in proximos proh dolor! inebriatur sanguine christiano, et quod acrius extorquet mentem nostram, scelerati filii quasi quodam ceco furore vexati armantur in matrem, ac illum, ex quo prodierunt, uterum nituntur pravis viribus lacerare: quo fit, ut nos una cum memorata ecclesia, legitima sponsa nostra, circa exhibitionem oportuni subsidii in hac parte iuxta desiderium nostrum et officii nostri debitum manus adiutrices extendere nequeamus. Sane licet iam pridem non sine parva mentis amaritudine ad nostrum fama publica perduxisset auditum, quod perfidus ille Baysetus Princeps Turchorum manu potenti et brachio extento in christianum populum immani feritate feraque immanitate extiterat debachatus, et quod propterea deleta fuerat christianorum maxima multitudo: tamen nuper dilectus filius nobilis vir Ilarius de Auria, Domicellus Ianuensis, et cognatus ac nuntius Illustris Principis Manuelis Paleologi Imperatoris Constantinopolitani, ad apostolicam sedem per ipsum Imperatorem propterea destinatus, auribus nostris lacrimabiliter intimauit, quod prefatus Baysetus, quodammodo securitate concepta, quod christianus populus de recepta preterita confusione non pudeat, et de tanto pudore verecundia non suffusus post terga reiecerat contumelias et ruinas illatas sibi per blasphemos nominis Iesu Christi, et quod converterit gladium in propria viscera, in hostes orthodoxe fidei solitum exerceri, ac negligat causam Christi, de tanta negligentia subsannans et glorians cepit vires congerere et conflare potentiam non solum ad exterminium civitatis Constantinopolitane et circumposite regionis ceterarumque terrarum, que a fidelibus in illis partibus habitantur, verum etiam ad invadendum Wlachie et Ungarie, regna personaliter se accinxit, spem gerens, civitatem, regionem et terras et regna predicta, imo universitatem christiani populi, quod avertat, bone Iesu! funditus ever-

tere, et prorsus extinguere, si eius infando proposito possibilitas responderet. Attendat populus christianus, quantus sibi ex hoc pudor, quantave confusio resultaret. Ecce iam crebris infidelium arietibus fidei catholice fundamenta pulsantur, et nemine opem ferente, christianorum reliquie illarum partium dantur excidio. Considerent insuper christiani, si, quod absit, prefatus Imperator in ditionem ipsius veniat Bayseti, quod heu! futurum esse conspicimus, nisi christianus populus dicto Imperatori tam potenter quam celeriter studeat subvenire, in quanto periculo foret universitas christiani populi constituta. Hec igitur populus ipse devota meditatione considerans erigat animos, et in auxilium Imperatoris memorati totis viribus accingatur. Nam licet Imperator ipse vetustorum errorum anfractibus circumdatus in plena obedientia nostra et apostolice sedis non consistat, tamen quia per eum et populos sibi subiectos invocatur salutiferum nomen Christi, et speramus, quod superne gratie radio illustratus in processu temporis ad ecclesie catholice redeat unitatem: attente pensantes publicum malum atque periculum christianitatis matura deliberatione, quam super hiis cum fratribus nostris habuimus diligentem, mentes fidelium in subsidium dicti Imperatoris, et per consequens christiane religionis salutaribus et paternis persuasionibus decrevimus excitare. Ideoque virum ad hec promovenda perutilem eligere cupientes, super quo cum eisdem fratribus solerti facto scrutinio, prout talis et tanti negotii qualitas exigebat, tibi, cui de litterarum scientia, fidei puritate, virtutis constantia et circumspecta providentia apud nos fide digna testimonia perhibentur, predicationis officium in civitatibus, terris, castris, oppidis et locis aliis universis in nostra et ecclesie Romane obedientia constitutis, preterquam in regno Ungarie ac civitatibus, terris et locis aliis subiectis Carissimo in Christo filio nostro Sigismundo Regi Ungarie Illustri, ad cuius instantiam predicationem salutifere crucis in dicto regno Ungarie et nonnullis aliis locis dudum duximus committendam, nisi forsan ad id ipsius Regis assensus accederet, per te vel alium seu alios, quos ad hoc idoneos fore cognoveris, contra hostes fidei, Baysetum videlicet antefatum, et gentem perfidam Theucrorum, qui civitatem Constantinopolitanam et Imperatorem prefatos incessanter infestant, de dictorum fratrum consilio presentium auctoritate committimus, in remissionem tibi peccaminum iniungentes, quatenus calamitosum nec minus periculosum totique christianitati dampnosum civitatis et Imperatoris predictorum statum, nec non premissa omnia christifidelibus diligenter exponens, eos iuxta prudentiam a domino tibi datam attentis inducas monitis et sedulis predicationibus exhorteris, ut cogitantes prudenter, quod Imperator et civitas prelibati a cunctis fidelibus liberationis sue subsidium expetunt et remedium auxiliationis eorum expectant, ad vindicandum christiani nominis opprobria et liberandum eosdem Imperatorem et civitatem promptis intendant animis, et suas ad id habilitent facultates, ac de bonis sibi a deo collatis studeant largitiones tam promptas quam uberes elargiri. Ut autem huiusmodi ministerium per nos tibi iniunctum eo facilius atque felicius prosequi valeas, quam per sedem predictam munitus fueris prerogativa privilegii potioris, fraternitati tue, de qua specialem in domino fiduciam obtinemus, locorum ordinarios, ad quos propterea te declinare contigerit, ut ipsi

per se vel alios idoneos et fidei zelo ferventes predicatores suarum civitatum et diocesium diebus dominicis et festivis infra missarum solempnia et alias, prout eis melius et magis opportunum videbitur, christifidelibus premissa proponant, seu proponi faciant, sperantes, quod fideles inaniment et inducant ad erogandum pias elemosinas pro prosecutione negotii prelibati, auctoritate nostra requirendi hac vice duntaxat plenam tenore presentium concedimus facultatem, contradictores auctoritate nostra etc. Non obstante, si prefatis locorum ordinariis vel quibusvis aliis communiter vel divisim a prefata sede indultum existat, quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et qualibet alia dicte sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscunque tenoris existat, per quam presentibus non expressam vel totaliter non insertam tue iurisdictionis explicatio in hac parte impediri valeat quomodolibet vel differi. Et ut ipsi fideles premissa tanto libentius atque ferventius prosequantur, quanto ex eorum labore mercedem se noverint percepturos, nos de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, ex illa, que nobis licet immeritis est divinitus tradita, potestate omnes et singulos, qui pro liberatione et subsidio Imperatoris et civitatis predictorum manus adiutrices porrexerint ac predicaverint, ut prefertur, illam suorum peccaminum, de quibus fuerint veraciter corde contriti et ore confessi, veniam consequi volumus, que per sedem prefatam concedi consuevit elemosinas erogantibus seu predicantibus in subsidium terre sancte, ac eis in retributione iustorum augmentum eterne beatitudinis pollicemur. Ceterum, ut oblationis et elemosine, quas fideles ipsi pro huiusmodi pio negotio, dante domino, erogaverint, ad manus dicti Imperatoris cum omnimoda integritate proveniant, volumus, quod in singulis ecclesiis principalibus civitatum, terrarum et locorum, in quibus te, ut premittitur, predicare et ad que te adire contigerit, singuli trunci ponantur tribus clavibus consignati, in quibus oblationes et elemosine huiusmodi reponantur; quarum quidem clavium singule per singulos tres boni testimonii viros ecclesiasticos vel seculares, per te et dictum Ilarium cum consilio dilectorum filiorum regiminis civitatis seu loci illius eligendos seu deputandos, teneantur, in aliis vero locis idipsum disponere valeas secundum distantiam et dispositionem locorum per te cum dicto Ilario, vel per prefatos procuratores in locis, que eis duxeritis deputanda; quodque pecunie, que ex huiusmodi oblationibus et elemosinis fuerint congregate, per dictos tres viros Venetias vel Ianuam cum bona et diligenti cautela et sub fida custodia transmittantur, et quod pecunie huiusmodi, que Venetias transmittentur, ut prefertur, per Venerabilem fratrem nostrum Episcopum Castellanensem et dilectos filios nobilem virum ducem et consilium Venetiarum apud certum Banchum vel plura, quod seu que ipsi Episcopus, Dux et Consilium ad hoc eligenda duxerant, deponantur, per eosdem Ducem et Consilium Imperatori prefato postmodum transmittende; super qua quidem transmissione et quantitate pecuniarum, ut per litteras Episcopi, Ducis et Consilii predictorum certi efficiamur, tu una cum memorato Ilario sollicite studeas procurare.

Ille vero pecunie, que Ianuam per eosdem viros transmitti forte contigerit, per Venerabilem fratrem nostrum Archiepiscopum Ianuensem et dilectos filios nobiles viros Antonium Grillum et Nicolaum Lomellinum, domicellos Ianuenses, de quorum probata fidelitate et timore dei apud nos fide digna testimonia perhibentur, etiam apud aliquod Banchum seu plura, quod seu que ipsi ad hoc elegerint, deponantur, et predicto Imperatori per eosdem, ut premittitur, transmittantur; super qua etiam transmissione et quantitate pecuniarum per eorum patentes litteras sigillis ipsorum munitas volumus esse certi. Presentibus post unum annum et sex menses a data presentium computandos minime valituris. Datum Rome II. Non. Martii. Anno Decimo.

Ex Reg. orig. An. X. litt. div. fol. 99.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 170.

CCCXXXIX.

1399. 1399. Amintire despre familia nobilă română, *Danciŭ de Macedonia,* din Bănatŭ.

Nos Capitulum ecclesie Chanadiensis Memorie commendamus per presentes, Quod ad nostram personaliter accedens presenciam Stephanus filius petri fily Heem de Remethe sua nec non Emericy et petri filiorum suorum, Item Benedicti et Heem filiorum Nicolai de Egerzek in personis nobis per modum protestacionis significare curauit, quod prout ipse percepisset, Andreas Nicolaus et Simon fily danch nobiles de Machadonia, quandam possessionem ipsorum perdew et suas pertinencias potencialiter pro se ipsis occupassent et vsurpassent occupatamque nec non vsurpatam vterentur et uti facerent in preiudicium ipsorum valde magnum qua protestacione sic facta, idem Stephanus sua et aliorum supranominatorum in personis quoslibet homines signanter vero prenominatos andream Nicolaum et Simonem ne eandem possessionem perdew et suas pertinencias pro se occupare an vsurpare fructus quoque et quaslibet vtilitates percepere et percipi facere seque de eisdem intromissione facta vel facienda prohibuit contradicendo et interdixit coram nobis Incuius protestacionis et prohibicionis testimonium presentes a nobis petitas eisdem concedendas duximus communi iusticia regni id requirente, datum feria sexta proxima post festum diuisionis apostolorum anno domini M^{mo} CCC^{mo} Nonagesimo Nono.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 233. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay. Nr. 2416.

CCCXL.

1400. Nobilii, Nicolae şi Ionŭ, din comuna Puthnuk, protestézĕ în contra lui Nicolae Ciacu, comitele Timişórei, care alungase pe nisce iobagi de pe moşia lorŭ, numită *Satulŭ-românescŭ* (Oláhtelek). 1400.

Protestatio Nicolai, filii Joannis de Puthnuk, in sua ac Ladislai carnalis fratris, Ladislai ac Benedicti, filiorum Joannis, et Michaëlis, filii Michaëlis de eadem, personis coram Detrico Bubek, de Pelsöcz, contra Nicolaum de Csak, Comitem Temesiensem, ac fratrem eiusdem, Magistrum Georgium Castellanum Vissegrad. terras exponentium Nadastelek occupantes, et de possessione eorumdem Olahtelek quosdam Jobbagiones ipsorum abigi facientes. Anno MCD.

Fejér, X. 3. 242. Originalulŭ în archiva familiei Rátĥoti.

CCCXLI.

1400. Papa Bonifaciŭ alŭ IX. confirmă dreptulŭ de jurisdicţiune, alŭ archiepiscopiei din Strigonŭ, asupra mai multorŭ mănăstiri şi capitule, între cari se face amintire şi de *fosta diecesă catolică a Argeşului.* 1400.

Bonifacius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ex iniuncto nobis a Domino Apostolicae Seruitutis officio ad ea, per quae status Ecclesiarum praesertim Metropolitanarum, ac Praelatorum illis praesidentium salubriter dirigi, eorumque iura et iurisdictiones illaesa valeant conseruari, solicitis studys intendimus, et ys, quae pro Ecclesiarum et Praelatorum huiusmodi honore et commoditatibus prouide facta sunt, vt illibata persistant, libenter cum a nobis requiritur, adiicimus Apostolici muniminis firmitatem. Nuper siquidem ad nostram notitiam fuit deductum, quod de antiqua et approbata, et hactenus pacifice obseruata consuetudine Pechwaradiensis, et Saxardiensis, ac de Batha, et de Feldwar, nec non de Kolosmonostra, ac S. Andreae, de iuxta Gron, Wissegrad et S. Gerardi de Chenadino, et Thikoniensis ac Simigiensis, nec non Zaladiensis et S. Iob, ac de Beel, nec non de Sambok, et de Chuth, ac S. Crucis de Lelez, ac de Iazow, ac S. Stephani de promontorio Waradiensi, S. Benedicti et Premonstratensis Ordinum monasteria; nec non Demesiensis, et Titulensis, ac Orodiensis, et veteris Budensis, ac Cibiniensis collegiatarum Ecclesiarum Praepositurae, nec non S. Mariae Magdalenae de Castro, et S. Petri Martyris, nec non S. Gerardi de suburbio Oppidi Budensis, alias noui montis Pestiensis, Pestiensis, Vaciensis ac de Kesserew, ac de Wrs prope Budam, et Sasad, ac Alba Ecclesia S. Mariae prope veterem Budam, ac de Kameriensi, et de Wissegradiensi, ac de Nagypatakien, et de Apatha-Somlyo, nec non de Papa, ac de Leweld, et de Seges-

dino, ac de Vjhely, et Lamberthaza, ac de Zeleus, et de Aranyos, et de Bereg, et de Nemti parochiales Ecclesiae ac Cibiniensis praedictae, et Brassouiensis Ecclesiarum decanatus, Quinqueecclesiensis, Wesprimiensis, Agriensis Varadiensis, Transyluaniensis, Colocensis, Chanadiensis, et Iauriensis Dioecesis, cum certis Parochialibus Ecclesys et Plebanys ac decanatibus, quorum nomina praesentibus haberi volumus pro expressis, in dicta Transyluaniensi, *olim Argensi Dioecesi*, et alias vbilibet consistentibus, praedictis Decanatibus immediate subiectis, sub omnimoda iurisdictione in spiritualibus A. Episcopi Strigonien. pro tempore existentis pleno iure fore dignoscuntur, et quod Praelati et personae Monasteriorum ac Praeposituarum, Decanatuum, et Ecclesiarum praedictarum nullum alium, praeter dictum A. Episcopum in eo superiorem habere et recognoscere, et eidem A. Episcopo tanquam eorum immediato Superiori, et nulli alteri obedientiam et reuerentiam debitas exhibere, et ad Synodum eiusdem A. Episcopi, quoties illam per ipsum A. Episcopum celebrari contigerit, accedere, et pro procurationibus legatorum, ac prouisionibus nuntiorum Sedis Apostolicae persoluendis, ac alys oneribus supportandis contributionem debitam facere consueuerunt, quodque tam Venerabilis frater noster Ioannes, quam Praedecessores sui Strigonienses, qui fuerint pro tempore, in pacifica possessione vel quasi iuris exercendi superioritatem, et iurisdictionem huiusmodi in monasteria, Praeposituras, Decanatus et Ecclesias praedicta, eorumque personas et loca a tanto tempore extiterant, cuius contrary memoria non existit. Nos igitur, qui de praemissis plenariam recepimus informationem, ne praefatum Ioannem, et eius successores A. Episcopos Strigonienses, qui erunt pro tempore, iurisdictione et superioritate huiusmodi in posterum molestari contingat, motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, et ex certa scientia, consuetudinem eandem sicut ab olim laudabiliter introducta et hactenus pacifice obseruata exstitit, et quacunque inde secuta, rata habentes et grata, ex authoritate Apostolica laudamus, approbamus, et confirmamus, et praesentis scripti patrocinio communimus; supplentes omnes defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, ac nihilominus motu simili consuetudinem praefatam in sui roboris firmitate, perpetuis temporibus futuris, inuiolabiliter perdurare volumus, decernimus, et mandamus, Apostolicis ac etiam prouincialibus, et synodalibus, et alys in contrarium editis, seu edendis constitutionibus, et alys contrarys non obstantibus quibuscunque; et insuper ex nunc irritum decernimus et inane, si secus super his a quoquam quauis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrae laudationis, approbationis et confirmationis, communitionis, suppletionis, voluntatis, constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumserit, indignationem Omnipotentis Dei, et BB. Petri et Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romae apud S. Petrum, XVIII. kal. Decembris Pontificatus nostri Anno XI.

Fejér, X. 2. 789. Din colecţiunea lui Hevenesi, Tom. LXI. sub R. pag. 415—6. Originalulŭ în archiva Archiepiscopiei din Strigonŭ. — Transilvania, 1872, pag. 173. — Acelaşi documentŭ cu mici variaţiuni de textŭ s'a publicatŭ de Fejér sub An. 1295. Reprodusŭ de noi în Vol. I. Partea 1. pag. 526.

CCCXLII.

1400. Nobilulŭ Ladislaŭ din Bănatŭ, sequestréză pe doi *iobagi români, pe Dunca, fiulŭ lui Dragulŭ, şi pe fratele seŭ*, dela magistrulŭ Stefanŭ Hemŭ, şi-i aşéḑă pe moşiile sale. 1400.

Sigismundus Dei Gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. fidelibus suis Comiti vel vicecomiti et Judicibus Nobilium Comitatus Crassouiensis, Salutem et graciam, dicitur nobis inpersona magistri Stephani fily petri fily Hemi de Remethe, quod ladislaus filius paznad de Gathaly et petrus sororius eiusdem Ladislai dictus de Zala circa festum Natiuitatis virginis gloriose proxime preteritum, Missis familiaribus et Jobagionibus ipsorum Ad possessionem ipsius magistri Stephani Rawna vocatam quosdam duos Jobagiones eiusdem magistri Stephani videlicet Dragulfyadunka cum fratre suo non habita licencia nec Justis terragys et alys ipsorum debitis persolutis, ad possessionem eorum transduci fecissent moraturos, potencia eorum mediante. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vnum uel duos ex vobis transmittatis, qui ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis fideliter rescribatis. Datum in Vissegrad die dominico proximo post festum beati francisci confessoris Anno domini M^mo^ quatringentesimo.

(În dosŭ:) Fidelibus suis Comiti vel vicecomiti et Judicibus Nobilium Comitatus Crassoviensis, pro magistro Stephano filio petri fily Hemi de Remethe Inquisitoria).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 234. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay, Nr. 19. Sec. XV. R. I.

CCCXLIII.

1400. Investigaţiunea făcută despre sequestrarea iobagiului, numitŭ *Dunca, fiulŭ lui Dragulŭ*, de pe moşiile magistrului Stefanŭ Hemŭ, din Bănatŭ. 1400.

Serenissimo principo domino eorum Sigismundo dei gracia Inclito regi Hungarie dalmacie Croacie etc. Marchionique Brandenburgensi etc. Capitulum ecclesie Chanadiensis, oraciones in domino sedulas et deuotas perpetua cum fidelitate literas vestre Serenitatis omnicum reuerencia recepimus in hec verba, Sigismundus dei gracia rex Hungarie dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. fidelibus suis Capitulo ecclesie Chanadiensis, Salutem et graciam dicitur nobis inpersona magistri Stephani fily Petri fily Hem de Remethe, quod Ladislaus filius paznad de Gathaly et Petrus sororius eiusdem

Ladislai dictus de Zala, circa festum Natiuitatis virginis gloriose proxime preteritum missis familiaribus et Jobagionibus ipsorum ad possessionem ipsius magistri Stephani rauna vocatam, quendam Jobagionem eiusdem magistri Stephani videlicet dragolphiadanka (sic) non habita licencia nec iusto terragio et alys suis debitis persolutis ad possessionem ipsorum antedicti fecissent moraturum potencia eorum mediante, Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Johannes filius Ladislai de Sama vel Michael de Chechteleke aut Michael de Wayanmezey sin laurencius paruus de Chorna neue Briccius de eadem Chorna sin Jacobus de Sarud seu Nicolaus de Bench neue dominicus frater eiusdem, siue Thomas filius Emerici de Helemba vel Nicolaus filius Maius de Maiusfalua alys absentibus homo noster ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem quam tandem nobis fideliter rescribatis, Datum in Wissegrad die dominico proximo post festum beati francisci confessoris, Anno domini, Millesimo Quadringentesimo, Nos igitur preceptis eiusdem domini nostri regis humiliter obedire cupientes vt tenemur vnacum prefato Johanne filio Ladislai de Sama homine vestro nostrum misimus hominem videlicet Nicolaum p(resbiter)um Capituli ecclesie nostre (cleric)um pro testimonio fidedignum ad premissa singula fideliter peragenda. Qui tandem exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria tercia proxima nunc preterita in Comitatu de Crasso pariter procedendo ab omnibus Nobilibus videlicet et ignobilibus ac alterius cuiusuis status et condicionis hominibus palam et occulte diligenter et conscienciose inquirendo, talem de premissis scire et inuestigare potuissent veritatem, quod prefati Ladislaus filius paznad de Gathaly et petrus sororius eiusdem Ladislai dictus de Zala omnia premissa sic egissent et perpetrassent vt in dictis literis Serenitatis vestre seriatim declarabatur, datum die dominico proximo post festum beate Elizabeth vidue, Anno domini supradicto.

(În dosŭ: Domino regi pro magistro Stephano filio petri fily Hem de Remethe, contra Ladislaum filium Paznad de Gathaly et petrum sororium eiusdem ladislai dictum de Zala Inquisitoria).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 237. Originalulŭ pe chârtie, din causa deteriorării, în unele locuri greŭ de cetitŭ, în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva Kállay, Nr. 45. Sec. XV. R. I.

CCCXLIV.

1401. 1401. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Ionŭ, archiepiscopului din Strigonŭ, dóuĕ castre, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile, ce i le făcuse *în resbelulŭ cu Ştefanŭ, voivodulŭ Moldovei,* şi în lupta întêmplată cu Turcii şi cu *Românii* la castrulŭ Nicopolului.

Sigismundus, Dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croacie, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex, ac Marchio

Brandenburgen, Sacri Romani Imperii Archi-Camerarius, nec non Bohemiae et Lucemburgen. Haeres, etc. Omnibus christicolis praesentibus pariter et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore et pacis. Quoniam ea, quae principum sanctione diffinitiue terminantur, et praesertim quae legum imperatrix regia pertractat auctoritas, perpetuo illibata permanere, et semper inconcusse debent obseruari; ne falsitas veritati praeualeat et iniquitas praeiudicet aequitati, illa literarum regalium viuacitate conuenit solidari, vt non labantur cum tempore, quae in tempore congesta pariter et patrata fuere. Sane ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire literarum: Quod cum castrum Simonytornya nuncupatum in Tolnensi, simul cum oppidis et possessionibus, et signanter Helgesz, Keszew, alio nomine Hideghkuth, superiori parte villa Bykuen habitatoribus destitutae, Hidegkuth, Beolch, Band, Kverbeu, cum tributo, Egres inferiore cum tributo, medietate villae Simonytornya, alio nomine Menend similiter cum tributo, in eisdem exigi consueto, Dorog, Chyleg, Myzke, Zechel, Barlyad, Wargocha, Ujfalu, et Zentpéter, in eodem Tolnensi, item medietate villae Simonytorna, alio nomine Zügeth, Bösd, Hurkuth et Egres superiore in Albensi. Item Waam medietate villae Igar et Bolkach vocatis in Wesprimiensi Comitatibus habitis, et siluarum, nec non ceteris quibuslicet Juribus, Jurisdictionibus, tributis, molendinis, obuentionumque et commoditatum vniuersarum, tenutarum et pertinentiarum integritatibus ad dictum Castrum Simonytornya rite et ab antiquo spectantibus, quod et quae olim Stephani filii condam Dionysy Wayuodae de eadem Simonytornya, et consequenter alterius Stephani Wayuodae, filii Stephani, filii Lachk de Simontornya, ac Andreae filii condam Nicolai Wayuodae, filii dicti Stephani, filii praedicti Lachk de Debregezth, nostrorum et sacrae Coronae notoriorum Infidelium praefuisset, item Castrum Rowo appellatum in Comitatu Soproniensi adiacens, similiter cum cunctis villis, possessionibus, praediis, sessionibus, nec non caeteris quibuslibet Juribus, Jurisdictionibus, tributis, molendinis, obuentionumque et commoditatum vniuersarum, tenutarum, et pertinentiarum integritatibus, ad idem Castrum Rowo spectantibus, quod quidem Castrum Rowo olim sui possessores, in reprobum sensum dati, veluti nostri rebelles et infideles ad manus exterorum hominum, videlicet Theotonicorum et Australium, in dispendium regni et throni nostri regalis tradiderant, et exinde multae iniuriae, vexationes, incommoditates regnicolis nostris creberrime inferebantur, postremo laboribus et expensis fidelium praedictorum reuerendissimi in X-to Patris et Domini, Domini Joannis de Kanissa Archiepiscopi almae Ecclesiae Strigonien. Locique eiusdem Comitis perpetui, nec non Primatis et Apostolicae Sedis Legati, aulaeque nostrae Maiestatis supremi Cancellarii, nec non Magnificorum virorum Dominorum Nicolai, pridem Tauernicorum, et Stephani, filiorum magistri Joannis de dicta Kanisa, Janitorum nostrorum regalium magistrorum, fratrum suorum concarnalium, fuit obtentum, et ditioni nostrae recuperatum; item portiones possessionarias in possessionibus Endred, et Sereglyn, in Soproniensi, quae condam Matthiae Saas, similiter infidelis. Item Kisbakonuk, in Zaladien. similiter Infidelis, item portiones possessionarias in possessione Korpad, in Simigien. Comitatibus, et aliis

Juribus possessionariis, quae Joannis de eadem Korpad, simili modo infidelis, et indelebili infidelitatis macula obfuscatorum, quae cum integritate sui Juris ad nostras regias manus, approbata lege dictante, rite deuenta fuerunt et redundatae, praelatis nostris fidelibus predilectis Domino Joanni de Kanisa Archiepiscopo almae Ecclesiae Strigon. nec non Nicolao pridem Tauernicorum et Stephano de dicta Kanisa Janitorum nostrorum regalium magistris, fratribus suis concarnalibus, mediantibus aliis literis nostris efficacissimis, superinde confectis, pro ipsorum meritoriis et fidelissimis obsequiis, gratuitisque complacentiis, et potissimum pro eo, quod nos regalis peritiae perspicua contemplatione, qui ex suscepti regiminis interest officio cunctorum fideliter obsequentium strenuos actus et gesta virtuosa aequo libramine premetiri, ac ipsis sinum delectionis, meritis ipsorum suadentibus, pandere, eosdemque regalis remunerationis condigno dono praemiare, eorumdem fidelium nostrorum, dilectorum Domini Joannis Archiepiscopi Strigonien. nec non fratrum suorum praedictorum ab exordio nostrae coronationis, eorum eximiis fidelitatibus et multifariis laude dignis obsequiis, nec non sinceris,. vberrimis et virtuosis complacentiis Nobis et sacro nostro diademati indesinenter exhibitis, digne requirentibus, quibus nostro in conspectu commendari et attoli meruerunt. Ex quibus quidem breui stilo in cumulum laudis et honoris eorumdem duximus praesentibus succincte propalanda — — — — — Praeterea vero ad territoria terrae nostrae Moldauianae nobis et subditis nostris, hostiliter indefesse resistentis et rebellantis, nostro valido exercitu instaurato, praefatus vir Magnificus Stephanus de Kanisa, pro tunc Comes Siculorum nostrorum existens, cum suis complicibus, et gentibus, ac Siculis nostris, ante ingressum nostrum ad dictam terram Moldwanam vt accessus noster tutior praeesset, potenter irruens, et plurima nocumenta, incendia, et praedam grandem inibi perpetrans, nobisque confestim per reliquam viam, et ipso Domino Joanne Archiepiscopo cum sua armigera comitiua nobis fideliter et iugiter assistente, ad dictam terram Moldawanam progredientibus, idem dictus Stephánus Comes Siculorum ad nos regrediens, et viam nobis magis tutam attribuens, uariosqve conflictus in alpibus et indaginibus densis cum ipsis Olahiis et Stephano Waywoda eorum viriliter committendo, et sic in terram Moldawanam antefatam circa Larem, seu domum propriae residentiae ipsius Stephani Waywodae, Domino coadiuuante, fuimus castra metati, et annotatus Stephanus Waywoda cum suis complicibus et Olahiis vniuersis, ad nostra seruitia, venia prius et gratia de inobedientia et negligentia suis a nostro culmine postulatis, propitius et obtentis, iugiter fideliterque explenda, donaque solita nostro Fisco Regio in recognitionem Dominii naturalis temporibus congruis persoluendo, humiliter se ipsum inclinauit, et subdere studuit effectiue litteris vigorosis, Juramentoque ex inde praestito valans se ipsum cum suis complicibus in omni fidelitati et obedientia propensius obligantes, in praemissis nostrae Maiestati. Praeterea his laudabiliter cum ipsis nostris fidelibus iam finitis, et solidatis, post ingressum nostrum ad regnum Hungariae factum instaurato per nos et praeassumpto exercitu in partes Transalpinas, vbi Olahorum et Turcorum, nobis et regnis nostris obesse satagentium, et insidiantium, valida agmina versabantur, annotato viro Magnifico,

Domino Stephano de Kanisa, personaliter proprium vexillum suarum videlicet, et dicti Magistri Tauarnicorum nostrorum, videlicet Fratris eiusdem carnalis, tunc ad regem Franciae et cetera loca Italiae, in arduis nostris et regni nostri agendis et legationibus per nos destinati, et per ipsum ad nostri honoris incrementum eisdem deductis, et prosecutis, numerosa multitudine gentium armigerarum, copiose stipatum habente, vestigiis nostris et obsequiis continue insudando, ingressum facientes, ipsos Olahos et Turcos cum ipsorum praecessoribus et capitaneis in fugam conuertentes, uersus castrum Nicopolis nuncupatum in dictis partibus Transalpinis situatum, erga manus ipsorum habitum expugnando, et cum maxima cruoris effusione, quorumdam nostrorum fidelium nece, praesertim ipsius Magnifici viri Stephani de Kanisa complicum, inibi feruenter dimicantium et lethaliter sauciatorum sanguinis effusione, Christo adminiculante, obtinuimus et nostrorum Castellanorum manibus prorsus duximus applicandum et relinquendum. Denique medio tempore et interim, dum haec fierent, et agerentur, Inclyta Princeps Domina Maria et Regina felicis reminiscentiae, condam conthoralis nostra praechara, Domino coeli imperante, rebus exempta est humanis, Waradinique telluris gremio supremo cum decore extitit commendata, annotato Domino Joanne Archi Episcopo pro tuitione regni nostri per nos in nostri absentia pro tunc deputato ibidem adhaerente, et cuncta exequiis incumbentia regalibus, insignite moderante, et peragente ac his expeditis versus Cassouiam ad confinia regni nostri, per quae Wladislaus, Rex Poloniae, regnum nostrum occupaturus moliebatur subintrare, idem Dominus Joannes Archiepiscopus cum nonnullis aliis fidelibus subditis nostris sibi associatis, cum plerisque suis armigeris gentibus, obuiam ipsius Wladislai Regis protinus progrediens, et viam ingrediendi sibi et suorum armatorum coetui prorsus praecludens et vetans, omnes tumultus et errores, insultus ac cuncta Jurgia, qui et quae praetextu obitus ipsius reginalis, et ob absentiam nostrae Maiestatum, intra ambitum et in confiniis regni nostri emergere, suboriri, et contingere potuissent, suae peritiae interueniente sano dogmate, extinxit, sopiuit, et sedauit, praetaxataque regna nostra condigno moderamine praefulciendo, sub pacis debita tranquillitate indemniter et illaese pro nostra reseruauit Maiestate. Penultimo itaque nostrae considerationis intuitum ad graues, imo grauissimas christicolarum angustias piae compassionis zelum dirigentes; quomodo per Turcorum feritatem, christicolarum grex infligeretur crudeliter, aliis in vilissima seruitute abductis, aliis per conculcationem eorum in ore gladii in excidium viliter missis, hic timor, hic ploratus, hic vlulatus, in regione christiana, in confusionis immensae opprobium et scandalum christianitatis, Saluatorisque contumeliam, ex confusione denique et sincero Zelo defensionis et causa vindictae atrocium iniuriarum christicolarum, imo verius nostri Redemptoris et pro republica inuocatis gentibus armigeris, nostri videlicet et ceterorum regnorum incolis diuersarum Nationum plurimis — — — iugiter conuocatis et aggregatis, prae ceterisque nostris fidelibus Primatibus et subditis, eisdem Domino Joanne Archiepiscopo et Stephano filiis condam Magistri Joannis de Kanysa cum propriis eorum geminis seu binis, ac Magnifici uiri Domini Nicolai, fratris ipsorum carnalis, Magistri Tauernicorum nostrorum

ex edicto nostro de regno Bulgariae antefacto ad ipsum regnum nostrum Hungariae pro tuitione eiusdem remeantis, cum tertio vexillis, validis nobilium virorum militantium, praecipueque consanguineorum ipsorum armata cohorte laudabiliter insigniteque suffultis et stipatis, vna nobiscum personaliter et potenter progredientibus aduersus et contra Turcorum et impiissimi Bayzath Imperatoris eorumdem, ac ceterorum crudelium Paganorum regni nostri et nostrorum infestorum capitaliumque inimicorum territoria et confinia regni nostri creberrime hostiliter deuastantium saeuitiam comprimendam, et feritatem elidendam, castra metati, et dum ad climata dicti regni Bulgariae, vbi ipsorum Bayzath Imperator Turcorum, et caeterorum Schismaticorum grandis coetus pullulabat, applicuissemus, fortissimisque ciuitatibus et castris Wydinio et Orchow nuncupatis per ipsos Turcos retentis et vendicatis, per nos in brachio excelso vigorose expugnatis, et Deo adminiculante reobtentis, et nostris ditioni et dominio prorsus adnexis et subiectis, vltro — castra metati fuimus versus castrum maioris Nicapolis, ubi bellica certamina committendo, et non modicam falleratam ipsorum Turcorum cohortem armorum acumine in necis exterminium concutiendo, et stragem grandem inter ipsos immanes paganos, et Schismaticos, eorum sequaces, perpetrando, tandemque nobis fortuna aduersante, et peruersa, sane nostro exercitui sinistre arridente, hostiliter ipsorum Turcorum terribili impetu et insultu eorum praevalescente, viribus proh dolor! nostri exercitus, permittente occulto Dei Judicio, (a quo est omnis potestas, sub cuius imperio reges regnant, et Principes dominantur, ipse quidem est exercituum Dominus, acies instruens, roborans animos, ducens — manus ad praelium, et iustificationes suas potenti virtute mirificans, quos vult subiicere, subiicit et quibus vult victoriam impertitur) fere demolitis et oppressis, ac praefatis fidelibus nostris sequacibus praesertim pluribus eorumdem filiorum Magistri Johannis de Kanisa, filiorum, Praelati et Baronum nostrorum complicibus nobilibus viris, ac proximis et consanguineis in prima, secunda, et tertia generationis lineis, eisdem annexis, et attinentibus, et plerisque militibus eorumdem antefatis sub ipsorum ternis vexillis totis nisibus pro nostro et totius regni nostri commodo, imo verius pro republica diligenter dimicantibus, tandemque per ipsorum Turcorum saeuitiam elisis et deuictis, ac interemptis, ex quibus fere nemo uiuens supermansit, inuitis nutibus versus dictas partes nostras Transalpinas tergauertendo, retro flexos gressus cum eisdem Domino Joanne Archiepiscopo et Stephano fratre suo ac aliis paucis fidelibus nostris, vigente aduersitate, facere coacti fuimus et compulsi, et denuo cum eisdem fidelibus nostris, Domino Archiepiscopo et Stephano de dicta Kanisa nostro lateri pro tuitione nostrae personae fideliter et feruenter, iugiterque adhaerentibus, per Danubii et pelagi flumina, in galeis remigrando, ibidem christicolas degentes, et per ipsos Turcos oppressos, et compressos virtute dei confortando, et in nomine Domini praefulciendo, ac ab eadem ciuitate Constantinopolitana per ipsius freti amnes in praefatis galeis eminus — proficiscendo, extremo Deo duce ad climata Regnorum nostrorum Dalmatiae et Croatiae praedictorum ingrediendo, memoratus Dominus Joannes Archiepiscopus et Stephanus, fideles nostri, dilecti, prae ceteris nostri subditis gentibus ipsorum

armigeris et consanguineis, necis voragine, ut praefertur, in nostris et regni nostri praemissis expeditionibus penitus consumptis, et absorptis, et thesauris et cunctis bonis ipsorum ingentis pretii et valoris, tunc ibidem in praetaxata regni nostri expeditione pro opitulamine et decore nostris allatis, et secum existentibus, prorsus deperditis et alienatis — nos et nostra obsequia inchoata, et regni nostri agenda fideliter et finaliter virtuose consummando et exponendo, deserere nullatenus voluerunt; se ipsos vti inter fideles fideliores, ac ipsorum propria et dictorum Nobilium virorum complicum et consanguineorum suorum capita et cuncta bono pro nostrae regalis persona et regni nostri virtuosa tuitione et immensa vtilitate regni nostri, casibus fortunae, calamitati, et periculis fideliter ac feruenter submittendo, et exponendo vniuersis — — — — Datum per manus eiusdem reuerendissimi in Christo Patris et Domini Joannis de Kanisa Archiepiscopi, almae Ecclesiae Strigonien. Locique eiusdem Comitis perpetui, nec non Primatis, et Apostolicae sedis legati, ac aulae nostrae regiae supremi cancellarii, dilecti nostri et fidelis. A. Domini Millesimo quadringentesimo primo, tredecimo Kal. Mensis Martii, regni autem nostri anno quartodecimo. Venerabilibus in X-to Patribus, et Dominis, Valentino titulo Sanctae Sabinae, Sacrosanctae Romanae Ecclesiae Presbitero Cardinali, et Ecclesiae Qq. ecclesien. perpetuo Gubernatore. — — — — — Nec non Magnificis viris, eodem Detrico Bebek, regni Hungariae Palatino, Styborio de Styborich Wajuoda nostro Transyluano et Comite de Zolnuk, Comite Frank, filio condam Konye Bani, Judice Curiae nostrae, Nicolao de Gara Dalmatiae et Croatiae, praedictorum ac totius Slauoniae, et Joanne de Maróth, Machowien. Banis, *honore Banatus Zeurenien. vacante*, Gregorio Filio Jachk de Kusal Tauernicorum, Stephano de dicta Kanisa Janitorum, Joanne Groff dapiferorum, Emerico de Peren Pincernarum, Johanne filio Magistri Ladislai, filii condam Comitis Stephani Bebek, Agazonum nostrorum Magistris, eodem Styborio Comite Posoniensi, aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores. L. S. P.

Fejér, X. 4. 48. Originalulŭ în archiva Camerei fiscale din Ungaria.

CCCXLV.

1402. Investigaţiunea făcută în contra reposatului *Dragŭ, fostulŭ voivodŭ alŭ Maramureşului,* acusatŭ, că luase cu puterea mai mulţi cai din erghelia nobililorŭ de Carulia. 1402.

Nos Georgius filius Stephani de Chak comes siculorum comitatusque Zathmariensem et de Vgucha tenens pro honore memorie commendamus, quod in congregacione nostra generali universitati nobilium comitatuum predictorum feria secunda proxima post festum beati Barnabe apostoli, presentibus magistro Agustino de Mees homine regio et testimonio conventus ecclesie de Lelez ex

speciali regia commissione prope villam Chenger celebrata, Ladislaus filius Marhardi de Karul et Andreas frater eiusdem de medio aliorum in nostram exsurgentes presenciam proposuerunt eo modo, quod condam dominus Dragh voyvoda Maramorisiensis in anno cuius tercia preterysset revolucio, equos ipsorum equaciales de facie possessionis eorum Kararul (sic) predicte depelli et asportari fecisset, quas eciam ipsis reddere et restituere assumpsisset ad plurimasque peticiones eorumdem idem reddere et restitui facere recusasset, et hoc vicecomiti nostro iudicibus nobilium iuratisque assessoribus ipsius comitatus constaret evidenter, petentes nos humili precum instancia ut ydem vicecomes noster iudices nobilium iuratique assessores dicti comitatus Zathmariensis qualem de premissis scirent per nos requisiti faterentur veritatem; cumque nos eosdem vicecomitem nostrum iudices nobilium iuratosque assessores super premissis requisitos habuissemus, ydem ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et suo sacro dyademati conservandam pro dicenda veritate et iusticia observanda tacto dominice crucis ligno nobis prestitam, omnia premissa et quevis singula premissorum modo prenarrato per condam dominum Dragh voyvodam facta fuisse et extitisse unanimi et concordi testificacione affirmarunt; in cuius assercionis testimonium presentes literas patentes eisdem filys Marhardi duximus concedendas communi iusticia svadente. Datum quindecimo die congregacionis nostre predicte, in loco memorato, anno domini Millesimo quadringentesimo secundo.

Codex diplomaticus comitum Károlyi, 1882. I. 517. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Károlyi.

CCCXLVI.

1402. 1402. Stefanŭ Ostoia, regele Bosniei, confirmă drepturile şi libertăţile oraşului Sibenicŭ din Dalmaţia, şi dispune totŭ odată, că *Românii din Bosnia şi din Croaţia,* sc nu pótă descăleca şi pasce vitele lorŭ pe teritoriulŭ oraşului Sibenicŭ.

Stephanus Ostoia, Dei gratia Rex Rasciae, Bosniae, Maritimae etc. Omnibus Christi fidelibus praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris salutem, in omnium Salvatore, diligenter circa subditorum fidelium libertates, et jura debet Princeps solertiam adhibere, et ut fidelitas in eis per circula temporum augmentetur eos amplioribus munificentiae Regiae brachiis amplexari, ut in aliis etiam exemplo inde sumto fidelitatis igniculus accendatur, proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire. Quod accedentes ad nostram Maiestatis praesentiam Johanes Petri Taniliz, Stephanus Manfey et Johanes Misze congnig — ambaxiatores, et nuncii fidelium Nostrorum Rectorum, Civitatis Sibinici nomine, et vice eorundem quoddam privilegium Magnifici viri Harvoye Regnorum Raxiae, Bosniae summus Vajvoda, nec non Johannes

atque intercetera Cclipsi Comes, per Serenissimum dominum, et dominum Ostoyam, Dei gratia illustrissimum Principem praedictorum Raxiae et Bosnae Regem, et partes Dalmatiae et Croatiae pro reformandis certis negotiis, deputati supra eorum libertatibus Juribus, et gratiis donationibus et consvetudinibus confectum, et emanatum nobis curaverunt exhibere petentes nos ex parte dictorum Rectorum, et communitatis humiliter et devote, ut ipsum privilegium, et libertates jura et gratias, donationes et consvetudines in eo expressas acceptare aprobare rectificare et nostro dignaremur privilegio confirmare, cuius quidem privilegii tenor est talis. Nos Harvoye Regnorum Raxiae et Bosnae summus Vajvoda, nec non Johannes intercetera Cettinae atque Clisiae Comes, per serenissimum Principem dominum, et dominum Ostoyam Dei gratia illustrissimum Principem, praedictorum Raxiae et Bosnae Regem ad partes Dalmatiae et Croaciae pro reformandis ceteris negotiis deputati, memoriae commendantes tenore praesentium significamus quibus expedit universis, quod cum universi Nobiles Cives et Communitas Civitatis Sibinicensis per Nobiles viros Johanem Tanelich, Stephanum Manfey et Johanem Misze, Cives eiusdem Civitatis ambaxiatores et nuncii ipsorum, ipsorum specialem habita conversatione ad dominum Regem nostrum praecedentem libertates, jura et gratias donationes et consvetudines a nobis antiquitus et moderno sibi ipsis dare postulassent, se pro his et caeteris gratiis inferius declarandis praefati domini nostri Regia vexilla exponere eorum Civitati ac Omagium et Juramentum fidelitatis observandum assumsissent et quocunque nos verterimus ad dominium semper nos imitare et non deserere pepiguerunt Nos itaque iustis petitionibus eorumdem in persona Domini Regis Nostri annuentes primo et principaliter juramus una cum Dominabus contoralibus nostris ac Nobilibus Proceris servientibus scilicet nostris ipsos Cives in eorum juribus libertatibus gratiis donationibus et consvetudinibus conservare specialiter per olim Serenissimi Principis domini Ludouici felicis recordationis Regis Hungariae quod priuilegia obtinuerunt grata et rata habemus inconcusse et omnia caetera qualitercunque acquisita praesentibus aprobamus et a modo in persona dicti domini Nostri Regis eisdem de praesenti tanquam eorum perpetuam haereditatem Molendina in Fluvio Kerka slap vocatam situata in Otosak, et in terra firma ex parte villae Colonrata restituimus et resignamus, tamquam eorum rem perpetuam, damus et conferimus, perpetuo possidenda et habenda, item castrum ad penes conditum in territorio seu Districtu Sibinicensi quod apparet permittimus ex nunc illud Castrum abolire, destruere et totaliter subvertere intercetera item quod de cetero in dicto loco nec in aliis locis Districtu Sibinicensi nullum Castrum nec fortalitium nos neque aliquis Bosniensium nec ad nos pertinentium facere possit. Item quod Holahi cuiusvis conditionis praesertim domini nostri Regis Bosniae, sic et nostri Olahi de praesenti et in futuro non possint descensum habere nec pascua obtinere in territorio et districtu Sibinicensi sub poena ducatorum ducentorum auri aplicandorum scilicet centum Domino Olahorum et centum Communitati Sibinicensi tociens quotienscunque contrafecerint, in praemissis item ajungimus et con potestate praedicti domini Nostri Regis Villas Drinonlane praesap et Culisichi vocatas propre Flumen Kerka adiacentes cum omnibus suis juribus et perti-

nentiis perpetue ipsi communitati Sibinicensi et in eis districtum dedimus et conferimus praesentium mediante, saluo jure alieno item eandem auctoritatem adjungimus et addicimus communitati et districtui Sibinicensi omne illud eorum emtionem et inpignorationem et qualitercunque possident in Luka incipiendo ab Ecclesia sanctae ellenae de Rebac usque ad Guducha inclusive com XVI. sortibus terrarum intra dictas terras emticias et pignoratitias praefatorum Sibinicensium Collationi Regiae dare spectantes easdem possessiones emptitias et pignoratitias communitati et Comitatui ac Judicio Communitatis ipsius aplicamus ac dictas sexdecim sortes terrae ipsi communitati perpetuae donationis titulo conferimus et in supra promittimus praesentium testimonio praefatam communitatem Sibinicensem assecuramus quod in nullo nec in aliquibus supra scriptis excedemus contra ipsos Sibinicenses si in omnibus praescriptis et infrascriptis firmi et rati manebunt sub vinculo juramenti nostri praedicti sed eosdem Cives Sibinicenses contra quoslibet defendemus et juvabimus per dictum dominum Regem atque nostro favebimus nostro ex toto posse et in supra has nostras donationes gratias et libertates modo praemisso ipsis inpensas per dominum Nostrum Regem Ostoiam has per eiusdem literas priuilegiales confirmare et juramento ipsius et Baronum suorum aprobare rectificare et confirmare faciemus; In Casu autem Serenissimus Princeps, Ladislaus Rex, ad istas partes pervenerit, ipsius literas juramentales cum omnibus clausulis — et donationibus, qualitercunque superius scriptis confirmare et aprobare faciemus, nihilominus assumimus et permittimus quod in casu quo nos et ad quot dominium conversi fuerimus vel quamcunque quaestionem cum aliquo Principe facere intenderimus tunc cum scitu ipsorum Sibinicensium et cum reformatione status illorum sicuti pro nobis sic et pro ipsis faceremus, praesentes autem cum nobis in specie allatae fuerint per literas priuilegiales dicti domini nostri Regis confirmare et aprobare faciemus. Nos itaque petitionibus praedictorum fidelium nostrorum Rectorum et communitatis per dictos eorum ambaxiatores et nuncios humiliter porrectis liberaliter inclinati praefatum privilegium non abrasum nec cancellatum nec in aliqua sui parte viciatum praesentes de verbo ad verbum insertum simul cum dictis eorum libertatibus juribus gratiis donationibus et consuetudinibus in eodem expressis acceptamus et rectificamus et de plenitudine nostrae Regiae Majestatis pro eisdem Rectoribus et communitati praesentis priuilegii nostro patrocinio confirmamus et consensu omnium Baronum totius Regni infrascriptorum scilicet Magnif. Domini Harvoye Vajvoda et Magnifici Viri Comitis Pauli atque potentis Viri Vajvoda Sandilgia et comitis Johanis Cetinae et Clipsae et Comes Mirchonis Radovevich et aliorum omnium Baronum Regni praedicti ad qua omnia singula supra dicta promitimus et juramus ratum semper et firmum tenere et habere per nos et nostros haeredes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem praesentes commisimus literas duplici sigilli nostri Munimine roboratas. Datum sub Castro Visechi per manus fidelis nostri dilecti Stephani Dobbrinivich Aulae Nostrae Cancellarii die XV Junii. Anno Millesimo quadringentesimo secundo. — —

Fejér, X. 4. 801. Originalulŭ acestei diplome în colecţiunile lui Nicolae Iankovich din Pesta.

CCCXLVII.

1403. Papa Bonifaciu IX. trimite unŭ legatŭ apostolicŭ în părţile Ungariei, Serbiei, şi ale *Ţĕrei-românesci,* ca se dée ajutoriŭ lui Ladislaŭ, regelui Siciliei, se ocupe tronulŭ Ungariei, şi se îndrepteze starea miserabilă a lucrurilorŭ de acolo. 1403.

Bonifacius episcopus etc. Dilecto filio Angelo tituli sancti Laurentii etc. salut. etc. Rex excelsus, filius summi regis, deus et homo Christus Iesus, quem legi necessitas non subiecit, sed factus est voluntate sua sub lege, de celorum summis ad ima mundi descendens, ut eriperet hominem de laqueo servitutis, in quem ipsum impigerat suggestio serpentina, vestem nostre mortalitatis induit, volens per propriam aspersionem sanguinis incendia perpetui extinguere cruciatus, ut suos eterna morte possessos vite perennis efficeret possessores. Ipse quidem commisse sibi in regione peccaminum officium legationis exercens, in universum mundum discipulos, quos elegerat, destinavit, ut omni predicarent evangelium creature, vicarium suum instruens nonnunquam alios eius exemplo in partem sollicitudinis avocare, ubi officii sui debitum corporalis absentia solvere prohiberet. Licet enim sit nobis potestatis plenitudo commissa, fines tamen humane possibilitatis excedere non valemus, ut, dum in parte una iniunctum nobis officium exercemus, illud alibi presentialiter exequamur: quia lex conditionis non permittit, personam eandem simul in diversis partibus creditam sibi presentialiter exequi potestatem, nec etiam patitur ius nature corpus unum eodem tempore locis pluribus comprehendi. Unde cum suscepti a nobis cura regiminis nos universis Christifidelibus constituat debitores, ne quos negligentie relinquamus expositos. Sane inter cetera desiderabilia nostri cordis animarum salutem, incrementum vere fidei, observantiam ecclesiastice libertatis, quietem et pacem cunctis Christifidelibus adesse desiderabiliter affectantes, sedula solertia vigilamus et adhibemus, quantum possumus, diligentie nostre studium, ut hec fidelibus ipsis laudabiliter possint, submotis impedimentis quibuslibet, iuxta nostri desiderii plenitudinem, actore domino, provenire. Sed quamvis universis et singulis regionibus deo et apostolice sedi devotis favorem apostolicum, quotiens necessitas ingruit, impendere debeamus, et ad eas nostre mentis diffundamus intuitum, levando in circuitu vigilis more pastoris tam corporeos quam mentales oculos, visuri quid gregi commisso nobis expediat, et quid operis impendi debeat circa ipsum; ac illius fulti presidio, cui cogitationes hominum preparantur, quique fortium actus superat, et infirmos robore potenter accingit, ministerii nostri sollicitudinem ad ea presertim, que fidelibus populis necessario expedire viderimus et noverimus profutura, salubriter et utiliter exponamus: impresentiarum tamen Ungarici regni nobilis necessitates precordialiter intuemur, profundis meditationibus laboriosisque vigiliis insudando, ut eidem in huiusmodi necessitatum articulis, et maxime ut assistentia tam spiritualis quam temporalis Carissimo in Christo filio nostro Ladislao Regi Sicilie Illustri circa recuperationem regni Ungarie ac partium predictorum, aliorumque iurium in illis et aliis partibus eidem Regi

quomodolibet competentium valeat efficacius exhiberi, oportunum adhibeatur, auxiliante domino, consilium, salubreque remedium impendatur. Unde cum hostis humani generis, pacis emulus et zizanie seminator, ab olim in eodem regno turbationes et scandala suscitarit, ex quibus regale solium et ipsius regni regimen sunt depressa, vastatis fidelium bonis, ecclesiarum et locorum direptis iuribus, pessumdata dampnabiliter ecclesiastica libertate, ac subsecutis exinde animarum periculis, deplorandis personarum nephandis excidiis, et aliis fere innumeris detrimentis: nos exinde graves et amaras gessimus et portamus in mente nostra puncturas, dum miserabilis illius regni conditio et commissorum inibi enormitas excessum infra nostra precordia revolvuntur: et utinam desuper datum esset, ut cum honore dei et ecclesie ac aliorum salubri statu fidelium posset commode circa tantum negotium exhiberi nostra presentia corporalis, ut ubi mente vigilanter intendimus, ibi presentialiter nostrum desiderium panderemus. Sed quia id conditio nostra non patitur, et innumera negotiorum undique concurrentium varietate distrahimur, illos in partem apostolice sollicitudinis de latere nostro nonnunquam assumimus, quibus fore percipimus celesti dono provisum, ut altis et arduis negotiis sciant et possint consulere provide, ac utili consilio providere. Attendentes itaque, quod personam tuam altissimus gratiarum donis scientiarum magnitudine, providentie munere, circumspectionis gratia, industrie claritate multisque virtutibus insignivit, humeris tuis fortitudinis robur adiiciens, ut ad laudem sui nominis frequenter onera grandia supportares; plenissimam quoque de tuis meritis fiduciam obtinentes, licet apud sedem apostolicam ex eminentia tui consilii valde necessarius habearis, nosque inviti quodam modo tanti viri presentia careamus, tamen propter urgentem et inevitabilem necessitatem dicti regni, cui speramus in predictis per tuam industriam circumspectam, illo tibi auxiliante, qui potest salubriter consulere, utiliter subvenire, ad prefatum regnum, commisso tibi plene legationis officio in eodem regno ac in Sclavonie, Dalmatie, Croatie, Rascie, Bosne, Valachie et Bulgarie partibus, ut in eis evellas et destruas, dissipes et disperdas, edifices, plantes et statuas in nomine domini, sicut videris expedire, de fratrum nostrorum consilio tanquam pacis angelum destinemus; iniuncto tibi nichilominus, ut in regno ipso tam ibidem quam in provinciis memoratis inter ecclesiasticos et mundanos viros, et universos alios cuiuscunque conditionis, preeminentie, status agas et tractes, que ad cultum dei et predicte sedis honorem, observantiam ecclesiastice sanctionis, integritatem ecclesiastice libertatis, consecutionem regni et iurium prefatorum pro dicto Ladislao, robur prosperi status regni et provinciarum predictorum, honestatis cultum, reformationem pacis, relevationem pauperum ac animarum salutem et tranquillitatem corporum pertinebunt. Et ut circa legationis officium, quod in eodem Regno Ungarie ac aliis provinciis ac partibus supradictis tibi duximus committendum, eo possis facilius prosperari, quo more solito legatorum, qui missi de latere transeunt adornati insigniis, personam nostram quodammodo presentabis, de speciali gratia apostolica tibi auctoritate concedimus, ut eisdem insigniis infra predictum regnum Ungarie duntaxat uti libere valeas, predicte legationis officium prosequendo; ita tamen quod premissis insigniis in aliis

commissis partibus, provinciis et locis aliquatenus non utaris, ut id, quod in hac parte tibi pro evidentibus necessitatibus et utilitatibus regni predicti et terrarum earumdem conceditur, ad aliquam consequentiam pretextu concessionis huiusmodi in regno et terris eisdem propter hoc imposterum non trahatur. Quocirca circumspectioni tue per apostolica scripta firmiter precipiendo mandamus, quatenus iniunctum tibi onus laboris huiusmodi pro divina et nostra reverentia devote suscipiens, illud sic sollicite et viriliter et laudabiliter iuxta datam tibi a deo potentiam exequaris, quod de tuis studiosis laboribus, celesti tibi favente clementia, sperati fructus adveniant, tuque per sollicitudinis tue ministerium illam, que pias causas gerentibus pro retributione rependitur, palmam glorie feliciter consequi merearis. Datum Rome apud Sanctum Petrum Kal. Iunii. Anno Quartodecimo.

Ex Reg. orig. An. XVI. de Curia lib. IX. fol. 147.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 172. Acelaşi documentŭ la Fejér, X. 4. 190.

CCCXLVIII.

1403. Papa Bonifaciu IX. autorisézĕ pe legatulŭ apostolicŭ, trimisŭ în Ungaria şi în *Ţéra-românéscă*, se-şĭ estindă activitatea sa şi asupra Bohemiei şi Poloniei, ca se pótă lucra mai cu succesŭ pentru ridicarea lui Ladislaŭ, din Neapolŭ, pe tronulŭ Ungariei. 1403.

Bonifacius episcopus etc. Dilecto filio Angelo tituli sancti Laurentii in Damaso presbitero Cardinali apostolice sedis legato, salutem etc. Cum te ad Regnum Ungarie, nec non Sclavonie, Dalmacie, Croacie, Razie, Bosne, Valachie et Bulgarie partes commisso tibi in illis plene legacionis officio pro quibusdam arduis nostris et Romane ecclesie negociis, ac ut assistenciam tam spiritualem quam temporalem, quantum divinitas concesserit Carissimo in Christo filio nostro Ladislao Regi Sicilie Illustri circa recuperationem Regni et partium predictorum, et aliorum iurium in illis et aliis partibus eidem quomodolibet competentium, circumspectio tua exhibere valeat, nec non pro salute et pace principum, magnatum ac populorum Regni et partium prefatorum tamquam pacis angelum presentialiter destinamus: Nos volentes, ut commisum tibi dicte legacionis officium eo efficacius exequi valeas, quo maiori fueris per nos auctoritate munitus, Circumspectioni tue quotienscunque ad Regna Bohemie ac Polonie aut ipsorum alterum pro tractandis aut exequendis aliquibus negociis, statum honoremque nostrum ac Romane ecclesie aut officium huiusmodi tue legacionis quomodocunque concernentibus seu dependentibus, quovis modo eamdem tuam circumspectionem declinare contigerit, ac in eis seu eorum altero personaliter residere volumus, et eidem circumspectioni tue, tua legacione durante, ut quotienscunque ad Regna Bohemie atque Polonie supradicta seu ipsorum alterum pro tractandis seu exequendis negociis huiusmodi accesseris,

etiam cum perceptione procuracionum ac evehectionum, pontificaliumque insigniorum usu et aliis privilegiis et indultis, omnibusque et singulis potestatibus ac facultatibus, quibus in Regno Ungarie vel aliis partibus supradictis per formam aliarum litterarum nostrarum super eadem tua legacione concessarum quomodolibet uti potest, que omnia et eorum tenores hic alias de verbo ad verbum haberi volumus pro sufficienter expressis, in dictis Bohemie ac Polonie Regnis et eorum utroque, quamdiu in ipsis Bohemie ac Polonie Regnis seu eorum altero residere contigerit, uti, exercere ac procurationes exigere et percipere valeas in omnibus et quoad omnia, prout in Regno Ungarie et aliis partibus supradictis uti, exercere, exigere et percipere potes, extendentes potestates et facultates huiusmodi ad Regna Bohemie et Polonie supradicta et eorum utrumque, et perinde haberi volentes, ac si in legacione facultatibus et litteris ipsis de Bohemie et Polonie Regnis huiusmodi plena et expressa mencio haberetur, constitutionibus apostolicis et aliis contrariis non obstantibus quibuscunque, auctoritate apostolica tenore presencium indulgemus. Datum Rome apud S. Petrum quarto Non. Iunii. Pontificatus nostri Anno Quartodecimo.

Ex Reg. orig. An. XIV. secr. libr. IX. fol. 160.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 176.

CCCXLIX.

1403. 1403. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce magistrilorŭ Ionŭ şi Toma, castrulŭ Chemindia, din comitatulŭ Zala, dimpreună cu *satele latine*, *Olazfalu* şi *Olazka*.

Nos Sigismundus Dei gratia Rex Hungariae etc. — — considerantes fidelitates et laude dignorum fidelium seruitiorum eorumdem Magistrorum Johannis et Thomae merita, praetactum castrum annotatorum Andreae, filii Henrici, et Johannis, filiis Ladislai, Kemend appelatum, ratione praemissae infidelitatis eorumdem, ad manus nostras rite et legitime deuolutum, cum omnibus suis vsibus et pertinentiis, specialiter vero possessionibus et villis Olazfalu, Estvand, Henye, Kolenyes, Poszba, Olazka, Kalocsa, et Kovacsi nominatis, vna cum tributis, in dictis possessionibus Estuand et Henye, vocatis, exigi consuetis, nec non syluis, et molendinis in fluuio Raba decurrentibus, et exeuntibus, in facie ipsius possessionis Kovacsi habitis, — — — — — nouae nostrae donationis titulo dedimus, donauimus et contulimus; — — — Datum Albae regalis feria tertia proxima post festum Omnium Sanctorum. A. D. M-o quadringentesimo tertio. L. S.

Fejér, X. 4. 214. Originalulŭ în archiva conţilorŭ Festetics.

CCCL.

1403. Ladislaŭ, regele Ungariei, confirmă drepturile şi libertăţile oraşului Sibenicŭ din Dalmaţia, şi dispune că *Românii din Bosnia şi din Montenegru*, se nu mai aibă dreptŭ, de a descăleca şi a pasce vitele lorŭ pe teritoriulŭ oraşului Sibenicŭ. 1403.

Nos Capitulum universum Nonensis Cathedralis Ecclesiae sancti Anselmi, omnibus et singulis christi fidelibus tam praesentibus, quam futuris praesentem paginam Inspecturis seu etiam audituris, Salutem et gratiam omnique — — — felicitatem iocundam in genitricis Virginis Mariae filio. Ad universorum notitiam et perpetuam rey memoriam, harum serie peruenire volumus, ac manifestum facimus, et confitemur, quod ad nostri personaliter accedens praesentiam vir nobilis Nicolaus condam Theodosy de Sibinico, tamquam specialis nuncius, et ambaxiator universitatis, communi Ciuitatis Sibinicensis nobis actualiter, et benigne quamdam literam priuilegialem produxit, et praesentauit Serenissimi principis et domini nostri naturalis domini Ladislay dei gratia Regnorum Hungariae, Jerusalem, Siciliae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Regis Illustrissimi, petens a nobis diligenti precum cum Instantia per nos transumptari mandare autentica litera nostri Capituli consueti, quam literam comperimus non abolitam, non abrasam, non cancellatam, nec in aliqua sui parte viciatam, sicque omni prorsus vitio et suspitione carentem, sigillo dupplici Regio appenso et more Regiae Curiae roboratam. Cuius quidem tenor dignoscitur fore talis: Ladislaus dei gratia Hungariae, Jerusalem, Siciliae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Serviae, Galitiae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgariaeque Rex, provintiae, et forcalquery, ac pedimontis, Comes, universis praesentes literas Inspecturis tam praesentibus, quam futuris. Dum fidelium nostrorum petitiones supplices ad gratiam exauditionis admittimus Ipsorum erga nos deuotionem, et fidem promptius adaugemus. Sane pro parte virorum nobilium Communitatis, et Ciuium Ciuitatis nostrae Sibinici partium Regni nostri Dalmatiae nostrorum fidelium dilectorum fuit Maiestati nostrae reuerenter expositum, quod olim vir Magnificus Cheruoya summus Voyvoda Bosnensis, ac noster in Regnis nostris Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Generalis vicarius, Consciliarius et fidelis noster dilectus auctoritate vicariatus nostri qua in dictis Regnis fungebatur, et fungitur, certas dictis exponentibus confirmavit, et fecit gratias in subscripti ipsius Voyvodae literis annotatas, quarum tenor per omnia talis est. Nos Hervoye Regnorum Rassiae, et Bosnensis suppremus Voyvoda, ac in partibus Dalmatiae, et Croatiae Serenissimi principis et domini nostri naturalis domini Ladislai dei gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Jerusalem, Siciliae etc. Incliti Regis Vicarius generalis. Universis et singulis quibus expedit memoriae commendantes significamus, quod cum uniuersi nobiles Ciues, et Communitas Ciuitatis Sibinicensis per nobiles viros Johannem Tavilich, Stepanum Maphey, et Johannem Missich Cives eiusdem Civitatis ambaxiatores, et nuntios speciales ipsorum habita conversione ac Inclinacione ad ipsum dominum nostrum naturalem dominum Ladislaum Regem memoratum, libertates, Jura, gratias, donationes, et consuetudines

antiquitus et de moderno sibi ipsis dare postulassent ac pro his et ceteris gratys Inferius declarandis praefati domini nostri Regis vexilla imponere eorum Ciuitati et omagium Juramentum fidelitatis obseruandum assumpsissent. Nos itaque Justis petitionibus eorum, in persona praefati domini nostri Regis annuentes, primo, et principaliter Juramus una cum domina nostra Contorali, ac nobilibus proceribus servientibus nobis universis, Ipsos Ciues Sibinicenses in eorum Juribus libertatibus, gratys, donationibus et consuetudinibus manutenere, et conservare, quibus ex nunc confirmamus, approbamus, et vires plenissimas, et firmas de cetero in perpetuum volumus, et observari mandamus harum serie omnes et singulas libertates privilegia quaelibet gratiarum praerogativas, et immunitates universas dictae Communitati, et hominibus Ciuitatis Sibinici praedictae concessas olim per excellentissimos Reges Hungariae, praesertim per Illustrissimum principem et dominum dominum Regem Lodouicum felicis memoriae, et in suo privilegio contentas specificatas, et descriptas decimo septimo kallendas Januarii anno domini Millesimo Trecentesimo quinquagesimo octavo, Regni autem sui, anno sextodecimo munito uno suo sigillo Regali dupplici in cera alba cum cordula sericis rubea, et albi coloris, et prout in eisdem continetur. Et etiam ipsi Civitati Sibinici omnes, et singulas tenutas possessiones, bona, et quecunque Jura tam per mare, quam per terram, quae et quas ad praesens tempus possederunt, habuerunt, et tenuerunt quomodocunque, et qualitercunque confirmamus damus ratificamus, et approbamus perpetuo possidendas, et possidenda, ac omnia cetera qualitercunque per eos acquisita etiam praesentibus approbamus, et affirmamus, et in persona memorati domini nostri Regis Ladislay eisdem Sibinicensibus tamquam eorum propriam haereditatem molendina in flumine Kerka Slap vocata scituata in Otozaz, et in terra firma ex parte ville collevrata restituimus, et reassignamus, et tamquam eorum rem propriam damus, et conferimus perpetuo possidenda, et habenda. Item castrum ad praesens conditum in territorio seu districtu Sibinicensi, quod apparet, promittimus a modo, et exnunc abolere destruere, et totaliter subvertere in terram, nec illud amplius, aut aliquod aliud ibi nec alibi rehaedificare aut haedificare. Item quod olacchi domini nostri Regis Ladislay cuiusvis conditionis, et praesertim Regis Bosnensis, Etiam nostri olacchi, et Comitis Johannis Comitis Cetine, praesentes aut futuri non possint descensum habere, neque pascua obtinere in territorio, et districtu Sibinicensi ullo tempore sub poena ducatorum ducentorum auri applicandorum Centum domino olacchorum, et Centum Communitati Sibinicensium pro quibuslibet olacchis toties soluenda quoties contravenerint aut ipsos contingerit contravenire in praemissis. Item damus auctoritate praefati domini nostri Regis ipsi Communitati Sibinicensium, et eorum Judicio submitimus villas Drinovilgiansem (lectio dubia) Prisap, et Culissichi sic vocatas propre flumen Kerka adiacentes cum omnibus, et singulis ipsarum villarum Juribus, et pertinentys, seu adiacentys Jure proprio in perpetuum, et ipsas villas districtui dictae Ciuitatis Sibinicensis adiungimus, et apponimus, et pro adiunctis et appositis mediante praesentium testimonio esse volumus, Salvo Jure alieno. Item eadem auctoritate Regia Ipsi Communitati Sibinicensi, et suo districtui, et Commitatui

ac sub iudicio eorumdem Sibinicensium adiungimus, et pro adiunctis esse volumus perpetualiter omnes, et singulas possessiones, terras, et bona quaeque cum suis Juribus, et pertinentiis positas et existentes, ac posita, et existentia in Lucha Incipiendo ab Ecclesia sanctae Marie de Rebaz usque ad metas villae Ciste, et usque ad guduchiam Inclusive. Item eidem Communitati Sibinicensi damus atque donamus Jure haereditario et in perpetuum sexdecim sortes terrarum collationi Regiae spectantium positas, et existentes ibi in Lucha infra praedictas possessiones in praecedenti Capitulo designatas per nosque districtui eorumdem Sibinicensium adiunctas. Item gratiose omnes, et singulos homines, et personas Ciuitatis Sibinicensis, et sui districtus, ac ipsum commune absoluimus et totaliter liberamus ab omnibus et singulis poenis, si quas incurrissent hactenus usque in praesentem diem quovismodo, occasione alicuius maleficy Iniuriarum, offensionum excessuum, et delictorum per ipsos, aut aliquem ipsorum dictorum, factorum commissorum, et perpetratorum, seu illatorum, tam contra Regiam Maiestatem, aut eius subditos, officiales, seu fideles, quam contra quoscunque alios quomodocunque et qualitercunque hactenus usque in diem praesentem factis, et pro absolutis et libertatis pronuntiamus, et habere volumus, et quod nullus possit ipsos aut aliquem ipsorum petere, et inquietare, molestare, turbare, aut aggrauare deinceps occasionibus praedictis, aut aliqua occasione praedictorum. Et ad hoc ut praedicta omnia et singula in praesenti priuilegio contenta, et gratiose per nos concessa, et firmata suum debitum sortiantur effectum. Et ad maiorem corroborationem promittimus quod Serenissimus princeps dominus noster naturalis dominus Rex Ladislaus confirmabit approbabit, et emologabit (lectio dub.) omnia, et singula suprascripta, et in praesenti nostro priuilegio contenta, et gratiose per nos concessa cum munitione, et appensione suorum gratiosorum sigillorum Regalium ut est moris Regiae Maiestatis cum omnibus et singulis clausulis et capitulis necessariis et oportunis facientibus pro fortificatione, et corroboratione omnium praedictorum, quamvis in praesentibus litteris de eis non faceret mentionem expressam. Et Insuper promittimus praesentium testimonio, praedictamque Communitatem Sibinicensem assecuramus, quod in nullo nec in aliquibus suprascriptis excedemus, sicque omnia, et singula supra et Infrascripta perpetuo tempore firma et rata habebimus, et non in aliquo contraveniemus siue faciemus ullo modo sub vinculo Juramenti nostri supradicti Ipsosque Sibinicenses contra quoslibet defendemus, et Juvabimus per nos, et ipsum dominum nostrum Regem, atque favebimus totis nostris viribus et posse, In quorum omnium fidem corroborationem, et testimonium veritatis praesentes nostras priuilegiales literas fieri iubximus et nostro sigillo pendenti communiri, ac corroborari. Datum Cetine sub castro Egin die tertio decimo mensis May anno domini nostri yehsu Christi Millesimo quadringentesimo secundo, decimae Indictionis. — — — — Quae quidem omnia dictis Communitati, et Civibus concedimus ad supplicationem per viros nobiles Stephanum filium condam Michaelis militis, et Michaelem Jurissich de Sibinico fideles, nostros dilectos dictique Communitatis oratores, ad nostram praesentiam propterea missos noviter ipsius Communitatis nomine nostro culmini devotius interiectam. In cuius rey testimonium praesentes literas

exinde fieri, et pendenti maiestatis nostrae sigillo Jubximus comuniry. Datum Neapoli in absentia logothete, et protonotary regni nostri Siciliae, eiusque locumtenentis per virum nobilem Donatum de Arctio legum doctorem locumtenentem Cancellarii dicti Regni Consiliarium, et fidelem nostrum dilectum. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo tertio, die vicesimo octavo Marty, undecimae Indictionis Regnorum nostrorum anno decimo Septimo R. C. R.— registrata in Cancellaria, penes prothonotarium l. de miro(?) Nos itaque viri nobilis Nicolay prenotati expostulationibus, ut iustis et Iuri consonis annuentes prout de Jure tenemur, dictam literam de verbo ad verbum nil addentes, aut minuentes, quod mutet sensum aut variet Intellectum, nisi forte praesentem aliquem per errorem, hic inseri fecimus, et transcriby, et quia comperimus cum autentico rite et verissime concordari praesentes fieri fecimus, et Capitularis nostri soliti, et autentici Sigilli Jubximus appensione muniry. Actum, et datum nonensi nostra in Ecclesia Cathedraly praedicta sub Anno nativitatis domini nostri Yehsu Christi millesimo Quadringentesimo tertio, Indictione undecima, die vicesimo mensis Septembris.

Fejér, X. 8. 457. Originalulŭ pe pergamenŭ în colecţiunile lui Nicolae Iankovics.

CCCLI.

1404. 1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *chinezilorŭ români din Haţegŭ, lui Chendereşŭ, lui Barbŭ, şi lui Costa,* chineziatulŭ comunei Sălaşŭ, din comitatulŭ Hinedórei.

Sigismundus, Dei gratia rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchioque Brandenburgen: Sacri Romani Imperii Vicarius generalis, et regni Bohemiae gubernator. Fidelibus suis Capitulo ecclesiae Albensis Transyluanae salutem, et gratiam. Cum nos quandam possessionem, seu Keneziatum Zalaspataka vocatam, in comitatu et Hunyad existentem fidelibus nostris Kenderes, et Barb, filiis Gregorii, nec non Kozta filio Nicolai, Keneziis de Hattzagh, et per eos Laczk filio Nicolai de Zentgewrgy filio ejusdem Kenderes, ipsiusque haeredibus, et posteritatibus vniuersis per alias literas nostras exinde confectas novae nostrae donationis titulo in perpetuum duximus conferendam, ipsosque in dominium ejusdem per nostrum, et vestrum homines legitime velemus facere introduci, ideo fidelitati vestrae firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Ladislaus de Ballya, vel Nicolaus filius Pauli de Pestes, aut Blasius filius Petö de Tompafalva, an Ladislaus de Szemeria, aut Meusina, seu Johannes filii Sztojka de Demsus, aliis absentibus homo noster ad faciem praedictae possessionis Zallaspataka vocatae, vicinis, et commetaneis etc. Datum Tyrnaviae, feria sexta proxima post festum B. Bartholomaei Apost. Anno Domini Millesimo quadringentesimo quarto.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. 325. Publicatŭ de contele Jos. Kemény din archiva Capitulului din Alba Iulia. — Transilvania, 1872. pag 184.

CCCLII.

1404. *(Estrasü).* Nobilulŭ Andreiu, din Valcăŭ, protestézăinaintea Capitulului din Alba Iulia, ca regele Ungariei, se nu dăruéscă altui nobilŭ domeniulŭ Springului din Transilvania, şi *satele românesci,* care se ţinŭ de comuna Sibişelŭ. 1404.

Protestatio Andreae filii Gregorii de Gath nobilis de Valko in sua, ac Petri filii Nicolai de eadem, nec non Joannis Greb de Mortunfalva personis, contra Michaelem filium Salamonis de Nadas, de non impetrandis Possessionibus suis Spring, Drasso, et Kis-Sebes, Villisque Valachicis ad eandem Kis-Sebes pertinentibus coram Alben. Transylvan. Capitulo interposita.

Fejér, XI. 481. Regesta Transiluana.

CCCLIII.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, scrie lui Filipŭ, ducelui din Burgundia, că împĕratulŭ Constantinopolului şi *Voivodulŭ Ţerei-românesci,* aŭ raportatŭ frumóse victorii asupra Turcilorŭ. 1404.

Noueritis, inter me ac fratrem meum Venceslaum, Romanorum et Bohemiae Regem, certas quasdam pactiones esse factas; me cum Ostoja, Rege Bosnae, pacem ac foedus inisse, Stephanum, Ducem Rasciae, mihi se subiecisse; et contra Turcos magna potentia profectum, victorias aliquas reportasse, Constantinopolitanum Imperatorem ac Vaiuodam Valachiae contra eosdem Turcos pulchra facinora gerere, meque illis magna misisse auxilia.

Fejér, X. 4. 324. (Ex Annalibus Flandricis Mayeri ad annum 1404).

CCCLIV.

1404. *Familia Battyáni din Ungaria, de origine italiană* (Olasz), după o diplomă a regelui Sigismundŭ din anulŭ acesta. 1404.

Sigismundus Dei gratia Hung. Dalmatiae, Croatiae, etc. Rex, Marchioque Brandenburgicus, S. R. Imperii Vicarius Generalis, et regni Bohemiae Gubernator, fidelibus suis Conuentui Ecclesiae Simighien. salutem et gratiam.

Cum nos quasdam possessiones Joannis et Stephani, filiorum Thommae, Kéthely, Magerré, Ujlak, Boja, Mentew, alio nomine Zenth Giurgh nominatas, nec non portiones possessionarias in possessionibus Nadsegh, et Fard appellatis in Comitatu Simighien. existentibus habitas, nostrorum infidelium per notam infidelitatis eorumdem ad manus nostras regias deuolutas, cum Juribus nostris regalibus in eisdem habitis fideli nostro Magnifico Viro Ladislao, filio Ladislai, filii Fanchi de Gordoua, pridem Dalmatiae Croatiaeque praedictorum ac Sclauoniae regnorum nostrorum Bano, et per eum Bartholomaeo, Emerico et Ladislao, filiis eiusdem, mediantibus aliis litteris nostris vigoris exinde confectis, pro ipsorum fidelibus seruitiis nouae nostrae donationis titulo contulerimus, ipsosque in dominium earumdem per nostrum et vestrum homines statui facere intendamus, fidelitati igitur Vestrae firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem, pro testimonio fide dignum, quo praesente Stephanus dictus Olasz, de Battyán, vel Emericus de Edde, aut Ladislaus de Kekche, seu Stephanus filius Antonii de Karad, ceu Emericus de Zeuke de eadem, aliis absentibus homo noster, ad facies praedictarum possessionum, et portionum possessionariarum, vicinis et commetaneis earumdem vniuersis illuc legitime conuocatis et praesentibus accedendo introducat praefatos Ladislaum, et Bartholomaeum, Emericum, et Ladislaum, filios eiusdem, in dominium earumdem, — — — — — Datum Posonii feria quinta proxima post Dominicam Misericordiae domini Anno eiusdem MCCCCIV.

Fejér, X. 4. 289. Totŭ cu numele de «Italianŭ» (Olasz) figurézĭ nobilulŭ Stefanŭ de Battyán şi în alte dóue diplome din a. 1404. Cf. Ibid. pag. 307. 330.

CCCLV.

1404. 1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că Baiazetŭ, Sultanulŭ Turcilorŭ, trecândŭ Dunărea, cu armata sa puternică, a devastatŭ în cea mai mare parte *Țéra-românéscă*, şi a luatŭ din posesiunea *voivodului Mircea*, castrulŭ numitŭ Nicopolulŭ-micŭ.

Sigismundus Dei gratia, Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Marchioque Brandenburg. Sacri Romani Imperii Vicarius Generalis, et regni Bohemiae Gubernator, Memoriae commendamus, tenore praesentium significantes, quibus expedit vniuersis. Quod nos ita Diuina suffragante Clementia, sceptra gubernamus regalia, et eorum Principatui, auctore Deo praesidemus feliciter, cunctorumque nostrorum fidelium fidelitates et actus strenuos prouida consideratione pensamus, ipsisque ex innata nobis regia liberalitate condigna praemia solemus elargiri, recensentes et in regalibus praecordiis reuoluentes praeclaras fidelitates et laude digna obsequia et sinceras ac virtuosas complacentias fidelis nostri dilecti, viri Magnifici, Joannis de Maróth, Bani nostri

Machouiensis, quibus idem Celsitudini nostrae in pluribus nostris et regni nostri agendis prosperis et adversis, sub diuersitate locorum et temporum, per suorum operum laudabilium efficacem et indefessam sollicitudinem, multimode studuit complacere. Signanter dum olim Johannes, filius Petri Horwáthi, et alter Johannes crucifer prior Auranae, nostri notorii infideles, cum coeteris nostris infidelibus, ipsis adhaerentibus, Serenissimas Principes, Dominas, Elisabeth matrem ac Mariam conthoralem, nostras Charissimas, dictorum regnorum nostrorum reginas, felicium recordationum, prope ciuitatem Gara vocatam, in conflictu eorumdem personali, ibi cum nostris fidelibus commisso, et interemptione plurimorum nostrorum fidelium praedictorum, contra eosdem Johannem Horwathy, et alterum Johannem Cruciferum ipsorumque sequaces, in defensione dictarum reginarum feruenter dimicantium, captiuassent; in qua quidem captiuitate ipsa Domina mater nostra, proh dolor! per eosdem miserabiliter extitit interempta; praefatus Johannes Banus ideo, vt ipsis Dominabus reginis, matri et conthorali nostris charissimis, alicuius defensionis subsidium impendere potuisset, in area ipsius certaminis et conflictus, ab ipsis nostris infidelibus, grauissima ad se laesionis suscepit vulnera, vbi etiam per eosdem detentus extitisset. Tandem vero, dum fideles nostri, vir Magnificus Nicolaus de Gara, tunc Banus Machouiensis et Stephanus de Lossoncz, iuxta oppidum de Terwelgh (Cserweg) cum eisdem Johanne de Horwathy nostro infidele, et eius sequacibus conflictum commisissent personalem, tunc etiam idem Joannes Banus, non formidans suae personae periculum, conflictu in eodem contra eosdem nostros infideles, cum sui sanguinis effusione, et vulnerum susceptione, Nobis fideles exhibuit famulatus. — — — — — Praeterea, dum nefandissimus Crucis Christi, immo totius Orthodoxae fidei, hostis et persecutor, Bajzath, Dominus Turcorum, capitalis nostrae Maiestatis aemulus, cum valido ipsorum exercitu Turcorum et aliarum barbararum nationum caterua fulcitus, partes nostras Transalpinas hostiliter subintrasset, easdem fere in maiori parte deuastando, et depopulando, castrum nostrum minoris Nicopolis, a Merche Wajwoda familiari nostro vi obtinuisset et eodem gentem suam pro conseruando reliquisset; Nosque percepta huiusmodi annotati Bajasath tyrannica saeuitate nostra valida cum potentia ad obuiandum temeritati ipsius Bajsath et ad defendendum ipsas partes nostras, praesertim praedictum castrum minoris Nicopolis de manibus suae gentis expugnassemus, in qua quidem expugnatione ipsius castri idem Johannes Banus se dictis Turcis opponendo, cum sui sanguinis effusione, et lethalium vulnerum susceptione Nobis cernentibus, Nostrae Maiestati ibidem, ad vota nostra, similiter fideles exhibuit famulatus. Caeterum dum nostra Celsitudo, temporibus retrolapsis, restaurato nostro validissimo exercitu ad regnum nostrum Bulgariae, cis fluuium danubii, vbi Paganorum, nobis et regnis nostris inimicantium, pullulabat multitudo, se transtulisset, et castrum maioris Nicopolis obsedisset praedicto Bayzath Imperatore eo tempore in Thirna cum validissima potentia sua Turcorum existente, hinc idem Johannes Banus de nostro mandato ad explorandam potentiam ipsius Bayzath, non formidans periculum suae pers. sed in sue strenuitatis confidens audacia, properando, et ad nostram Celsitudinem, redeundo de ipsius Bayzath potentia nostram Sere-

nitatem certissime informavit, vbi etiam interemptione cuiusdam familiaris sui sanguinis proprii effusione, nostrae fidelia exhibere obsequia curauit Maiestati. Item etiam itinere in eodem, dum circa castrum praedictum ipsa nostra Maiestas cum Bayzatho praedicto conflictum iniuisset personalem, tunc praefatus Johannes Banus eius fidelitate et strenuitate suffultus, nonnullos praedictorum Turcorum viriliter interimendo, cum plurimorum familiarium suorum nece ac periculo, saeuissimas vulnerum plagas conflictu in eodem, sustulisse non formidauit. Vbi etiam praefatus Dionysius, pater ipsius Johannis Bani per ipsos Turcas extitit interemptus. Praeterea, dum valida potentia Turcorum, cum caeteris persecutoribus christianorum, vtpote Bosnensi, fluuium Sava transfretasset et de Posega hostiliter in subintrasset; tunc ibidem Johannes Banus assumpta sibi valida potentia aduersus eosdem viriliter properando cum eisdem conflictum iniuisset personalem, tunc stragem inter eosdem (non sine proprii sanguinis effusione ac periculo, et nece plurimorum consanguineorum et familiarium) in area ipsius conflictus commissit et perpetravit. Postremum fortuna nobis sinistrante proh! dolor, dum nonnulli praelati, Proceres, et Barones regni nostri, prius capta et detenta nostrae Maiestatis persona, regimine et solio dicti regni nostri nos priuare voluissent; tunc idem Johannes Banus, valido suo exercitu aggregato, non parcendo personae, possessionibus et bonis suis, se fortunae casibus pro eliberatione personae nostrae, et honoris nostri incremento, submittendo, ipsam nostram personam per huiusmodi fidelia obsequia et virtuosa opera liberando, ad regimen dicti regni nostri rursum sua peritia et industria mediante sublimauit. — — — — — Datum Posonii, feria sexta proxima post festum Paschae Domini. Anno eiusdem M-o quadringentesimo quarto. L. S.

Fejér, X. 4, 293. Din transumptulŭ Capitulului din Buda din a. 1450.

CCCLVI.

1404. 1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *nobilului românŭ, Ioanŭ Cândea*, din districtulŭ Haţegului, moşia numită Nucşóra din comitatulŭ Hinedórei. În documentŭ sunt amintiţi mai mulţi nobili români din districtulŭ Haţegului.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchio Brandeb. Sacri Romani Imperii Ductor (sic) Generalis, et Regni Bohemiae Gubernator. Fidelibus suis Capitulo Ecclesiae Albensis Transilvaniae salutem et gratiam. Quum nos quamdam possessionem Nuxora vocatam, in comitatu Hunyad existentem, fidelibus nostris Joanni filio Kende [1] de Ma-

1) Acestŭ Cândea, este strămoşulŭ familiei conţilorŭ Kendefi din Ţéra Haţegului.

Iomviz [1]) districtuque de Haczeg, et per eum Kende fratri suo uterino, ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis per alias literas nostras exinde confectas, novae nostrae Donationis titulo, in perpetuum duximus conferendam ipsosque in Dominium ejusdem, ipsumque per nostrum et vestrum homines legitime vellemus facere introduci, ideo fidelitati vestrae firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Ladislaus seu Michael Chula, vel Nicolaus de Munchel nam Barb sin Leel de Borbatvize, seu Kenderes de Zentgyörgy, vel Nicolaus de Baachan, Dionisius de Silvas aliis absentibus homo noster, ad faciem praedictae possessionis Nuxora vocatae, vicinis, et commetaneis suis universis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo introducat praefatum Joannem et Kende in dominium ejusdem, statuatque eandem eisdem praemissae nostrae novae Donationis titulo perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint citet ipsos contra memoratos Joannem et Kende in praesentiam Vayvodarum nostrorum Transylv. ad terminum competentem, rationem contradictionis eorum reddituros. Et post haec hujusmodi Introductionis et statutionis seriem, cum omnibus contradictorum, et citatorum si qui fuerint, terminoque assignato eisdem Vayvodis nostris more solito rescribatis. — Datum feria secunda proxima post festum B. Bartholomaei Apostoli anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quarto.

Transilvania, 1872. pag. 183. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

CCCLVII.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce *lui Bolia, fiulŭ lui Boariŭ, din districtulŭ Crişului-albŭ*, mai multe comune din Zărandŭ, părăsite de locuitori. Totŭodată regele îşi reservă pentru sine dijma oilorŭ din comunele aceste, ce are se i se plătéscă după usulŭ celorŭ-lalte comune românesci din districtulŭ Crişului-albŭ. 1404.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae, Croatiae, Dalmatiae, etc. Marchioque Brandeburgiae, et sacri Romani Imperii Vicarius Generalis, Regni Bohemiae Gubernator. Memoriae commendamus praesent . . . . quod nos considerantes, et in Regalibus nostris servitiis digna mentis meditatione diligenter paensatis fidelitatibus, et fidelium obsequiorum laude dignis meritis et servitiis quibuscumque fidelis nostri Bolya filii Boar de Keresztur [2]) Districtu de Fejerkeres [3]) Regno nostro, et fati nostri Regio Diademati sub diversorum locorum et temporum . . . . juxta suae possibilitatis exigentiam, cum sempi-

1) Riŭ-de-mori.

2) Crişiorŭ în comitatulŭ Zarandului.

3) Crişulŭ-albŭ, fluviŭ, care trece prin comitatele Zarandului, Aradului şi Becheşului.

terna fidelitatis constantia exhibitis, et imposterum volentes, servitiorum intuitu Benevolentiam nostram Regiam aliquantisper ostendere favorabilem et gratiosam . . . . . beneficiis ad . . . . . obsequia fuerint, in aeternum quasdam portiones . . . . Vithka [1], Chernethfalva [2], Zvalth [3] . . . habitas dicti Districtus de Fejérkeres [4] . . . . . pariformiter desertas, et habitatoribus destitutas, cum omnibus earum utilitatibus et pertinentiis quovis nominis vocabulo vocitatis, exceptis duntaxat censibus, seu datiis Ovium de dictis possessionibus, seu Villis annuatim, et ad instar aliarum Villarum praedicti Districtus nobis provenire [5] debentibus, quas in signum Dominii nostri realis, nobis, et fisco nostro Regio Dominio fue. . . . . reservand. . . . . eidem Bolya suisque haeredibus, et posteritatibus universis, de manibus nostris Regiis, nostraeque novae donationis titulo, ac alio eo jure, quo eaedem nostrae rite . . . . . collationi dedimus et contulimus, imo damus, donamus, et conferimus jure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas, pariter et habendas. Salvo jure alieno. Harum nostrarum vigore litterarum mediante, quas in formam nostri Privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatae. Datum Tyrnaviae . . . . . festi B. Bartholomaei Apost. anno Domini 1404.

Transilvania, 1872. pag. 184. Din colecțiunea contelui Jos. Kemény.

CCCLVIII.

1404. 1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *familia română Zeică* în posesiunea moșii Streiŭ din comitatulŭ Hinedórei.

Sigismundi Regis mandatum ad Capitulum Ecclesiae Albensis Transilvaniae, ut Ladislaus filius Petri de Zeikfalva ad expositionem ejusdem statuatur in Dominio possessionis suae Zeykfalva in comit. Hunyad existentis, «ipsum communis juris titulo concernentis.» Homines Regii ad hanc statutionem designantur Ladislaus de Batiz, Nicolaus filius Stephani de Dedacs, vel Petrus frater ejus, vel Kenderes de Szent-György, vel Laczk de eadem, seu Michael filius Laurentii de Losad, vel Stephanus aut Koman filii Jugae de Boohabe.

---

1) debet este Risca comit. Zarand.

2) Csereczel comit. Zarand.

3) hodie Zdraptz alias Zarapocz, seu Szárapocz com. Zarand.

4) Districtus hic effecit partem hodierni com. Zarand Trans.

5) Datiae ovium, ideo fuerunt fisco regio datae, quia Incolae horum pagorum fuerunt Valachi.

Erant literae hae sigillo ejusdem Regis majori super cera rubra ductili impresse communitae, et roboratae, patenterque confectae in pergameno et emanatae.

Productae in Processu familiae Kristsor contra fiscum Reg.

His adjacent et statutorio-relatoriae capituli alben. de eodem anno «poenitus nemine contradictore apparente tribus diebus continuis. secundum Regni consvetudinem, in iisdem moram faciendo.» Datae in festo B. Mich. Archang. *(Notele contelui Jos. Kemény).*

Exstat una cum statutorio relatoriis a. 1404 perhibentibus quod statutio haec nemine contradicente peracta fuerit. Datum harum relatoriarum sequens est: «Actum in festo S. Michaelis Archangeli anno Domini Millesimo quadringentesimo quarto. Honorabilibus et discretis viris Georgio Lépes Praeposito, Joanne Cantore, Michaele Custode, et Marco Decano canonicis ecclesiae nostrae existentibus.»

Inscriptae sunt Protocollo I. Arch. Capit. Alb. Trans. I. 196.

Transilvania, 1872. pag. 185. Din colecțiunea contelui Jos. Kemény.

CCCLIX.

1404. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetățenilorŭ din Cluș* dreptulŭ, de a călĕtori și a face comerciŭ cu mărfurile lorŭ în totŭ cuprinsulŭ regatului, de asemenea în părțile Veneției, ale Vienei, în Bohemia și Polonia. 1404.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Marchio Brandenburgensis etc. Sacri Romani Impery generalis Vicarius et Regni Bohemie Gubernator, Memorie commendamus Significantes tenore presencium quibus expedit uniuersis Quod uenientes nostri in conspectum culminis fideles nostri Honorabilis et prouidus dominus Cristanus Plebanus, ac Nicolaus dictus Mün Judex Ciuitatis nostre Koloswar proposuerunt eorum et tocius Comunitatis Ciuitatis nostre predicte et ipsius districtus nominibus nostre Maiestati quomodo temporibus proximi disturby regni nostri dum certi Emuli nostri eandem Ciuitatem et districtum, ymo omnes partes nostras Transiluanas perturbarunt propter constanciam perfecte fidelitatis eorum nobis et sacro nostro dyademati semper inconcusse observatam, ad extreme desolacionis exterminium deuenissent tam per domorum incendia, quam proximorum ipsorum interempciones et spolia alia diuersa, Ita quod nisi nostra desuper graciose proviserit Maiestas, timendum foret ipsam Ciuitatem et districtum absque alicuius recuperacionis velamine destrui funditus et desolari, Vnde ipsis humiliter nomine quo supra de opportuno remedio cum elargicione doni regalis benignius prouideri supplicarunt, Nos autem consideratis premissis eorum fidelitatibus nobis semper observatis presertim deuastacioni et multimodis calamitatibus eorundem nostrorum fidelium predictis temporibus perpessis pie compacientes, nolentesque ut ipsa nostra Ciuitas et districtus, ac Ciues et populi nostri ad extremam deueniant paupertatem in eisdem residentes, sed pocius nostris fauoribus et gracys Salubriter reformentur, eisdem Ciuibus et populis nostris de predicta Colosswar tantum hanc nostre prerogative graciam, ex largiflue nostre protestatis plenitudine duximus faciendas ut ipsi et eorum quilibet cum eorum rebus Mercimonialibus ubiuis tam intra quam extra regnum nostrum uersus

Uenecias Wyennam ac Bohemiam Poloniam et Moraviam aut alias partes quascunque tamdiu proficisci valeat, et in empcionibus cummutacionibus et vendicionibus ipsorum libere et sine ullo Impedimento exercere secundum eorum, libertate Ciuitatis nostre Budensis que dicitur sonare in contrarium, non obstante, donec et quoad usque nos cum prelatis et Baronibus nostris desuper tractatus habuerimus sanius, et si aliqui ex prelatis et Baronibus ipsis literas uel Jura habuerit, per quas possit huiusmodi libertas et prerogativa eis concessa quomodolibet infringi, maturius disponemus cum eisdem harum nostrarum testimonio Literarum, Mandamus igitur uobis fidelibus nostris uniuersis et singulis prelatis Baronibus Comitibus Castellanis Nobilibus, Item Ciuitatibus et liberis villis, ipsarumque Rectoribus Judicibus et Villicis quibuscunque harum continenciam visuris, et signanter Judici et Juratis Civibus nostris Budensibus, tenore presencium firmiter et districte, quatenus prefatos Cives et populos nostre Ciuitatis Colosswar cum predictis ipsorum rebus Mercimonialibus, per climata regnorum nostrorum proficiscentes, ad alias partes videlicet versus Venecias Wyennam ac Bohemiam Poloniam et Morauiam ac alias quascunque intenderint, tunc ipsos una cum predictis Mercibus solutis debitis et consuetis Tricesimis et Tributis sinatis in eundo et redeundo libere proficisci, Et aliud contra formam premisse nostre gracie non facturi, Presentes eciam post ipsarum lecturam reddi jubemus presentanti; Datum in descensu nostro Campestri sub Gostel in Moravia, feria quarta proxima post festum Beati Jacobi Apostoli, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quarto.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. p. 117. Originalulŭ în archiva oraşului Cluşŭ.

CCCLX.

1404. 1404. Filpŭ, comitele (Caran)Sebeşului, confirmă pe *fii comitelui Bogdanŭ, din Bănatŭ, în posesiunea chineziatului din comuna Vozesci.*

Nos Phyulpus de Korogh Comes Themesyensis et Sebesyensis Memorie conmendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis, Quod nos consideratis et attentis fidelitatibus et fidelium seruiciorum meritis Nobilium virorum Stephani, Farkasy, ladislai, et Johannis filiorum condam Comitis Bogdani de Muthnuk ac ceterorum fratrum ipsorum quibus ipsi Regie maiestati et per consequens nobis suis locis et temporibus opportunis, rebus et personis non parcendo studuerunt conplacere, eisdem Quandam possessionem regiam Lybanfalua alias Vozestya vocatam in districtu Castri Sebesyensis habitam, cuius kenezyatum in nostri Judicy figura, Juridice ab alienis manibus optinuerunt, simulcum cunctis Juribus et pertinencys eiusdem vniuersis ad eandem rite spectantibus sub eisdem veris et antiquis metis quibus hactenus tenta fuit et possessa, eisdem Stephano farkasio ladislao et Johanni Item

Ladislao et Michaeli filys Apprissa de Machoua Stephano et Dyonisio filys Juge Michaeli filio Marci Mogos filio Demetry, Paulo et Sinkay filys Romani fratribus et consanguineis eorundem ipsorumque filys et successoribus vniuersis, dedimus donauimus et contulimus ymmo damus donamus et conferimus perpetuo possidendam tenendam, pariter et habendam saluis tamen iuribus alienis, Presencium nostrarum patencium litterarum mediante. Quocirca vobis Castellanis nostris in dicto Castro Sebesyensi nunc constitutis et in posterum constituendis vestrasque vices gerentibus firmiter et districte precipientes mandamus, quatenus, a modo inposterum Jamdictos Stephanum, farkasium, Ladislaum et Johannem, ceterosque fratres et consanguineos eorum supranominatos in dominio eiusdem possessionis Lybanfalua alias Vozestya vocate et suarum pertinenciarum vestris et vestrorum manibus ab eisdem exceptis, tenere conseruare et ab omnibus tueri debeatis. Secus non facturi Datum Bude secundo die festi beati Bartholomei Apostoli, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quarto.

Pesty, A Szörény vármégyei hajdani oláh kerületek. pag. 53. Originalulŭ pe pergamenŭ în Cluşŭ, în archiva familiei Macskási de Tincova. (Fasc. 26. Nr. 831).

CCCLXI.

1405. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă a se *încungiura cu ziduri mai multe oraşe din Ungaria şi din Transilvania*, fiindŭ-că numai lipsa de cetăţi fortificate, a făcutŭ pe Ungaria se sufere aşa de multe devastări din partea Bisenilorŭ, Tătarilorŭ, Turcilorŭ şi a altorŭ păgâni. 1405.

Sigismundus, Dei gratia Vngariae, Dalm. Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Comaniae, Bulgarieque Rex: Marchio Brandenburgen. Sacri Romani Imperii Archi Camerarius, Bohemiae, et Lucemburgensis heres. Vniuersis Christi fidelibus, praesentibus pariter et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in omnium Saluatore. Sceptrigera regalis dignitatis altitudo eo vigilantiori cura subditorum suorum conseruationem ac tranquillitatem exquirit, quo felicitatem publicam in sui augmentum et gloriam, calamitatem vero in sui cernit detrimentum et ignauiam redundare. Neque enim Princeps esse potest inglorius, qui de subditorum pace et securitate semper cogitat; neque non ignauus, qui futuris malis et periculis non praeuidet, quando potest. Hinc est, quod conuocatis ex omnibus regni nostri comitatibus, ac Districtibus, Ciuitatibus, oppidorum et liberarum villarum, regiae iurisdictioni pertinentium, nunciis et Legatis, auditis, diligenter intellectis eorum et cuiuslibet ipsorum petitionibus, requisitionibus, informationibus, opinionibus, et querelis, de Praelatorum, Baronum, et potiorum Regni nostri Procerum, ipsorum etiam Legatorum consilio, matura quoque superinde deliberatione praehabita, pro bono et pacifico statu, euidentique vtilitate totius Regni, quasdam Ciuitates murorum

ambitu cingendas, quasdam liberas villas, seu oppida, Ciuitatis honore sublimandas; quasdam consuetudines, quae potius abusiones videbantur, abolendas quasdam moderandas, in melius reformandas; quaedam etiam de nouo statuenda decreuimus, sanximus, et ordinauimus, prout infra. Ad quam rem, vna potissimum consideratio mentem nostram induxit: Quod retroactis temporibus, prout in Chronicis legitur Vngarorum, hoc regnum nostrum variis afflictionibus, interdum per Bissenos, aliquando per Tataros, nonnunquam per alios paganos, nouissime vero per Turcas irrogatis, solummodo ob muratarum ciuitatum, seu aliarum munitionum carentiam et defectum, cum homines, vbi se et bona sua recludere, seu reducere possent, loca fortia non haberent; Quin immo cuncta exposita praedis hostium in propatulo subiacerent, miserabiles desolationes, tristissimas populorum abductiones et generaliter innumerabilia, quae horror est referre, et inaestimabilia pertulit detrimenta (Sequuntur articuli XXI). In quorum omnium et singulorum testimonium, firmitatemque perpetuam praesentes literas priuilegiales pendentis et authentici noui sigilli duplicis munime iussimus roborari. Datum per manus Reuerendissimi in Christo Patris et Domini Eberhardi Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopi Zagrabiensis, aulae nostrae regiae Suppremi Cancellarii, dilecti nostri et fidelis. Anno Domini Millessimo Quadringesimo quinto. Decimo septimo Kalendarum Mensis May, regni autem nostri anno decimo septimo. Venerabilibus in Christo Patribus et Dominis, Valentino T. Sanctae Sabinae, Sacro Sanctae Romanae Ecclesiae Presbitero Cardinali, ac Ecclesiae Quinque ecclesiensis Gubernatore Joanne Strigonien. Colocensi sede vacante, Andrea Spalaten. et altero Andrea Ragusien. Archiepiscopis, Luca Varadien. Stephano Transiluan. Eodem Domino Eberhardo Zagrabien. Agriensi sede vacante. Joanne Bosnen. Wesprimien. sede vacante. Joanne Jaurinen. Nicolao Wacien. Petro Nitrien. Fratre Dosa, Electo Chanadien. Ecclesiarum Episcopis. Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Syrmiensi, Tragurien. Scardonen. Tynninien. Nonensi, Sibinicen. Corbauien. et Segnien. Sedibus vacantibus. Nec non Magnificis Viris, Nicolao de Gara, regni nostri Vngariae praedicti Palatino, Joanne et Iacobo Wayuodis nostris, Transiluanien. Comite Franc, filio quondam Konyae Bani, Iudice Curiae nostrae, Paulo Bysseno, et Paulo de Peth, Dalmatiae, Croatiae praedictorum, ac totius Sclauoniae, Joanne de Maróth Machouien. Banis, *Honore Banatus Zeurinien. vacante*, Nicolao Trewtel de Newna Tauernicorum, et Comite de Posega, Simone, filio quondam dicti Konyae Bani, Janitorum, Martino Ders Dapiferorum, Laurentio de Thary Pincernarum, Petro Cheh Agazonum nostrorum Magistris, Sinoslone de Wetaw Comite Posonien. aliisque quam pluribus nostri regni Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, X. 4. 364. — Corpus Juris hungarici. Budae. 1779. I. pag. 178.

CCCLXII.

1405. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *oraşului Cluşŭ din Transilvania,* se pótă fi fortificatŭ cu ziduri, cu turnuri şi cu şanţuri, şi se aibă dreptulŭ de paloşŭ asupra tuturorŭ făcătorilorŭ de rele, pe cari i va prinde pe teritoriulŭ seŭ; ér' pe viitoriŭ oraşulŭ se nu mai fie supusŭ jurisdicţiunii Voivodului din Transilvania. 1405.

ro Marci de Nurembergh Tricesimarum et Urburarum Comitis

Sigismundus Dei gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rame Servie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque Rex Marchioque Brandenburgensis ac Sacri Romani Impery Archicamerarius, Nec non Bohemie et Lucemburgensis Heres, Omnibus x-sti fidelibus presentibus pariter et futuris Salutem in eo qui dat Regibus feliciter regnare et victoriose triumphare. — — — — — Attentis eciam consideratis et in mentis nostre archano diucius omnibus Supradictis, tam oppressionibus, quam fidelibus obsequys, dictorum Ciuium nostrorum de Koloswar predicta, reuolutis, ac diligenti meditacione pensatis, Cupientes et ex deliberacione volentes, Ipsos eorumque posteros pro premissis grata premia reportare, ut qui fideles sunt, et semper Sacre Corone Regie ac nobis astiterunt, per retribucionis merita, libertatumque et Immunitatum largiciones, ad exercenda ipsorum posse (?) maioris constancie et fidelitatis opera fervencius et devocius incitentur, Eandem Ciuitatem nostram Koloswar vocatam in partibus nostris Transiluanis Habitam, per nos Jam murari, Murisque turribus, menys fossatis ac alys fortalicys et propugnaculis fortificari, et circumdari dispositam et Ciues Incolas populos et Habitatores eiusdem, alys Ciuitatibus Regni nostri, omnino et totaliter liberis Ipsarumque Ciuibus Hospitibus Incolis populis et Habitatoribus, adequando, annectendo, annumerando et aggregando, Eandem Insuper ac eos specialiter et per expressum ab omni Jurisdictione Judicio Judicatu, regimine et gubernacione wayuodarum, Vicewayuodarum Comitum Judicum Officialium et quorumuis ad eos pertinencium, et generaliter omnium Regni nostri Judicum et Justiciariorum secularium, perpetuo exemimus excipimus et per omnia segregamus, Denique Communitas et uniuersitas Ciuitatis nostre antefacte, Die, Dominica post diem Strennarum seu Circumcisionis Domini primitus occurente, de ipsorum medio, Duodecim Ciues Juratos, annis singulis, et tandem ydem Jurati cum Senioribus et Hominibus possessionatis ipsius Ciuitatis Idoneis tamen et ad Id aptis, Judicem eligendi, qui videlicet Judex et Jurati Cives insimul et In unum, uniuersas et quaslibet Causas inter eos et in ipsa Civitate quomodocunque et qualitercunque emergentes, forum duntaxat seculare concernentes, Juxta eorum consuetudinem antiquitus obseruatam et eorum priuilegia olym emanata, Judicandi cognoscendi et discernendi, omnesque fures latrones et generaliter cunctos malefactores, quocunque nomine indiferenter appellatos, Nobiles videlicet et Ignobiles maleficia qualitercunque facientes, perpetrantes et Committentes Intra metas et territorium ipsius Ciuitatis nostre deprehensos et deprehendendos, suspendendi, decollandi, comburendi, mutilandi, et alias Juxta eorum demerita et demeritorum qualitatem,

rite et legitime sententionaliter feriendi et puniendi, plenam, liberam et absolutam habebunt et habeant facultatem, atque omnimodam potestatem, Nec ad congregacionem palatinalem waywodarum Vicewayuodarum ac aliorum quorumuis Justiciariorum Regni nostri in eisdem partibus Transiluanis, uel alias, temporum in euentus, (?) ex causis quibuscunque celebrandam, accedere et eisdem interesse, eiusque Judicio sisti, et parere teneantur, Nec ad hoc per quempiam cogi possint, aut compelli modo aliquali. — — — — — Datum per manus Reverendi in X-sto Patris Domini Eberhardi predicta Dei et Apostolice Sedis gracia Episcopi Zagrabiensis, Aule nostre supremi Cancellary nostri fidelis dilecti, Anno Domini Millesimo, Quadringentesimo quinto sexto nonas July Regni autem nostri Anno decimo septimo Reverendissimo et Venerabilibus in X-sto patribus, Dominis Valentino titul. sancte Sabine, sacrosancte Romane ecclesie presbitero Cardinali, ac Ecclesie Quinque ecclesiensis Gubernatore Johanne Strigoniensi. — — — — — *Honore Banatus Zeurinniensis vacante.* — — — — —

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 123. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva oraşului Cluşŭ.

CCLLXIII.

1405. 1405. Eberhardŭ, Episcopulŭ catolicŭ din Agramŭ, restitue Capitulului de acolo dişmele din muntele *Daviduţă* şi din *satulŭ latinŭ, numitŭ Conca,* pe cari le ocupase dênsulŭ mai înainte, ca se pótă da ajutoriŭ regelui Sigismundŭ, căḑutŭ în captivitate

Eberhardus, Dei et apostol. sedis gratia Episc. Zagrabien. et supremus Cancellarius aulae regiae Maiestatis omnibus fidelibus, praesentibus pariter et futuris, praesentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore. — — — — — — — — — — vniuersas et singulas decimas de monte Dauidoucz, appellatas, ipsis Canonicis et Capit. ac medietatem decimarum Conchae vici Latinorum, ipsi et quartariis eorumdem, vna cum terris praedictis Bakongapolia, Zthruoga, vocitatis, prout et quemadmodum ad ipsos ab antiquo pertinent, tam de iure quam de facto, ipsis et ipsorum ministris Capitularibus duximus remittendos, restituendas; immo remittimus, restituimus, relaxamus, et reiteramus pleno iure, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum. — — — — — Datum Zagrabiae in sala nostra Episcopali secunda die festi B. Francisci Confessoris, A. M-mo quadringentesimo quinto.

Fejér. X. 4. 434.

CCCLXIV.

1405. Unŭ documentŭ relativŭ la *libera migrăţiune a ţĕranilorŭ din Bănatŭ.* Pipo de Ozora, comitele Timişórei, interdice castelanilorŭ din Căraşŭ, ca se mai reclame pe iobagii, ce fugise de pe moşiile regelui, şi se aşedase pe moşiile nobilului Stefanŭ din Remetea. 1405.

Mandatum Themesiensis et Camerarum salium regalium Comitis, Pipo de Ozora, Castellanis Crassofŏiensibus sonans, ad hujusmodi nobilis viri magistri Stephani filii Petri de Remethe exposicionem emanatae, quod mentionati Castellani quosdam Jobagiones suos de possessionibus suis, ad possessiones regales tempore dominorum Philpus de Korogh et Johannis filii Gregorii, de ipsis possessionibus Regalibus, ad possessiones ipsius magistri Stephani clandestine moraturos se transferentes, ad pristina habitacula eorundem abduci facerent potentia eorum mediante. Super quo intimatur virtute hujus mandati dictis Castellanis, quatenus ejusmodi Jobagiones praefati magistri Stephani (ut praemissum est tempore Philpus et Johannis filii Gregorii) de possessionibus regalibus ad possessiones praefati magistri Stephano modo praemisso recessos, nullatenus abducere, vel abduci facere debeant, nisi tales, qui propria eorum voluntate habita licentia iterum ad possessiones regales reuerti vellent. Insuper quendam Jobagionem Rása cognominatum, de possessione regis ad possessionem magistri Stephani, causa morandi se scienter transferre volentem, obtenta licentia, justoque terragio deposita aliis etiam debitis suis solitis persoluendo libere et pacifice abire permittant.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 250. Din registrulŭ archivei familiare a nobililorŭ Kállay.

CCCLXV.

1405. Amintire despre *familia nobilă Danŭ,* din comitatulŭ Căraşuluĭ, în Bănatŭ. 1405.

Serenissimo principi domino eorum Sigismundo dei gracia inclito regi Hungarie dalmacie Croacie etc. Marchionique Brandenburgensi etc. Sacri Romani Impery vicario generali et regni Bohemie gubernatori, paulus de Chiapy vallentinus de Thul vicecomites de Crasso et quatuor Judices Nobilium de eadem, Salutem Summo cum honore, Noueritis quod literas vestre Serenitatis honoranter recepimus quo decuit in hec verba Sigismundus dei gracia rex Hungarie dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. Sacri Romani Impery vicarius generalis et regni Bohemie gubernator fidelibus suis Comiti vel vicecomiti et Judicibus nobilium Comitatus de Crasso, Salutem et graciam dicitur nobis in persona demetry fily Ladislai dicti dan de dobaz quod Jacobus

andreas Nicolaus fily andree dicti Chiep de Gerthianus vt puta quarta instaret reuolucio annualis porciones suas possessionarias in possessionibus Nyek et Gerthianus predicta vocatis habitas et existentes, ipsum a quondam Ladislao fratre ipsorum Jacobi andree Nicolai titulo impignoracionis concernentes pro se occupassent et occupatas conseruarent de presenti eorum potencia mediante in ipsius demetry preiudicium atque dampnum valde magnum, Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vnum vel duos ex vobis transmittatis qui ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem, quam tandem nobis . . . . . vestris in literis fideliter rescribatis. Nos igitur preceptis literis vestre Serenitatis ladislaum Borsy dictum de Bachtuisse Judicem Nobilium adpremissa exequenda ex nobis transmisimus, qui exinde ad nos reuersus nobis dixit tali modo ut ipse ad facies ante dic*tas* porci*ones* possessionarias accessisset hanc de premissis veritatem potuisset rescire ut antefatus demetrius quanda (sic) duas porciones possessionarias in dictis possessionibus pro se voluisset titulo pigno*ri* occupare, prout Jacobus andreas Nicolaus fily andree dicti Chiep orgine iuris (sic, în locŭ de ordine) ipsum contradicendo prohibuissent, Datum in Mezesumlio sabato proximo ante festum beati luce Ewangeliste Anno domini M^mo^ CCCC^mo^ quinto.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 251. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiară a nobililorŭ Kállay. Nr. 199, în muzeulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCCLXVI.

1405. 1405. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede *cetăţeniloră din Cluşŭ* dreptulŭ, se plătéscă taxa de rescumpĕrare pentru serviciulŭ militarŭ, cu 200 fl., numai în casulŭ, când se va întêmpla o *espediţiune în părţile de resăritŭ ale regatului*. În clausula finală se face amintire: că demnitatea de banŭ alŭ Severinului e neocupată.

Igismundus Dei Gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rame Seruie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque Rex ac Marchio Brandenburgensis Sacri Romani Impery Archicamerarius nec non Bohemie et Lucenburgensis Heres Uniuersis X-sti fidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris Salutem in eo qui dat Regibus feliciter regnare et victoriose triumphare Regie benignitatis generosa sublimitas quamquam diversis suis fidelibus quos sui domini latitudo complectitur, grata dignetur Beneficia impendere et tanto copiosius sibi subiectis sue munificencie donaria in libertatum largicione propagare quanto ex huiusmodi libertacione suis frequenter erarys experitur accrescere fidelesque sicuti numero sic non minus fide et devocione augeri Tamen ad illos qui per inconcusse fidelitatis eciam temporibus persecucionum observanciam a Justicie Semitis videntur minime deviare specialis prerogativa fauoris se inclinat, Proinde ad vniuersorum tam presencium quam

futurorum noticiam harum serie volumus peruenire Quod fideles nostri Circumspecti Viri et prouidi Jacobus Pulkischer arcium liberalium magister Juratus et Nicolaus dictus Mwn Ciues Ciuitatis nostre Coloswar vocate parcium nostrarum Transsilwanarum suis nec non vniuersorum Ciuium populorum et hospitum ac tocius vniuersitatis Ciuitatis eiusdem nominibus et personis nostre claritatis adientes conspectum proposita eorum fidelitatis constancia quam ipsi semper et precipue in proximo [sic] preteritis disturbiorum et mocionum regni nostri temporibus erga nostram continue gesserunt mayestatem nostre humiliter exponere curarunt serenitati, quod licet ipsi racione expedicionis exercitualis regie generaliter in partibus illis Transsiluanis versus partes orientales duntaxat promulgande ducentos florenos auri nobis aut woyuode ipsarum parcium Transsiluanarum pro tempore existentibus soluere tenerentur atque dare nec ultra ad ipsam expedicionem exercitualem deberent et obligarentur exercitualiter proficisci. Tamen wayuode nostri partibus in eisdem temporaliter constituti non advertentes Ipsorum Ciuium nostrorum libertates, ipsis circa hoc per divos reges Hungarie nostros scilicet Predecessores ut in alys nostris litteris priuilegialibus tenorem literarum olim serenissimi principis domini Ludovici laudande memorie incliti regis Hungarie predecessoris et seceri (sic) nostri similiter privilegialium in se continentibus nobis specie tenus allatis clare vidimus contineri specialiter concessas Ipsos ad exercituandum et soluendos Insuper dictos ducentos florenos auri annuatim eciam nullo exercitu existente compellere et astringere niterentur atque vellent in communem consuetudinem hoc ipsum conuertere attemptando in grande detrimentum et libertatum ipsorum Ciuium nostrorum preiudicium et derogamen. Supplicantes nostro culmini humiliter et devote, ut ipsis et eorum statui regium remedium circa premissa adhibere dignaremur oportunum. Nos itaque qui ex innata cordi nostro liberalitate fidelium Subditorum nostrorum incommodo condigno pietatis bravio releuare Ipsosque nedum in eorum antiquis Priuilegiatis libertatibus ipsis ut prefertur graciose elargitis illibate conseruare, verum eciam, graciarum prerogatiuas et nouas libertatum largiciones officy nostri debito exigente, tenemur et consuevimus clementer eis impertiri, Nolentes per huiusmodi abusiuas nouitatum adinuenciones que regio honori et dignitati imo saluti videntur contraire, prefatos Ciues populos Hospites et incolas nostros de dicta Coloswar grauari quin pocius cupientes et omnino volentes ipsos eorum libertatibus et graciarum prerogatiuis, tam circa premissa quam alia per nos et dictos predecessores nostros reges scilicet Hungarie eis graciose datis et concessis inconcusse gratulari et gaudere, In eisdemque illesos et indempnes conseruare volumus et firmiter in ewm [aevum] observandum autoritate regia ex certaque sciencia nostre maiestatis prelatorum et Baronum nostrorum maturo ad hoc accedente consilio stabilimus ut ipsi Ciues Hospites Incole et populi nostri de jam facta (sic) Coloswar, ipsorumque tota Communitas a modo et deinceps in antea perpetuis futuris temporibus premissos ducentos florenos auri occasione prescripte regie exercitualis expedicionis versus predictas partes orientales generaliter duntaxat promulgande et instaurande wayuodis (sic) Transsiluanensibus parcium predictarum pro tempore constitutis Semel in anno quo videlicet

huiusmodi exercitus versus partes orientales prefatas generaliter Contigerit promulgare et instaurare tantummodo et non alias dare et soluere teneantur Nec ultra hoc ipsos seu quempiam ex eis quisquam Wayuodarum parcium Transsiluanensium prescriptarum aut quicunque aly ductores scilicet et Capitanei huiusmodi exercituum ad exercituandum seu more exercituali procedendum solucionemque aliqualem preter premissam in preiudicium libertatum eorum ipsis ut prefertur dudum per predictos diuos Reges Hungarie predecessores scilicet nostros. per nosque denuo et ex nouo presencium literarum nostrarum vigore graciose concessarum faciendam astringere et compellere valeant presumpmant atque possint modo forma racione et Causa quibuscunque Ut igitur premissa per nos memoratis Ciuibus ac populis nostris ex deliberacione nostra regia graciose concessa robur obtineant perpetue firmitatis nec per quempiam successu temporum possint aut valeant quauis de causa in irritum reuocari, presentes eisdem Ciuibus nostris concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis autentici Sigilli nostri noui dupplicis munimine roboratas, Datum per manus Reverendi in X-sto Patris Domini Eberhardi Episcopi Zagrabiensis, Aule Nostre Supremi Cancelary fidelis Nostri dilecti, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo quinto, Sexto nonas July, Regni autem nostri Anno Decimo Septimo. Reuerendissimis et Uenerabilibus in X-sto Patribus Dominis Valentino tituli Sancte Sabine Sacro Sancte Romane Ecclesie Presbytero Cardinali ac Ecclesie Quinque ecclesiensis Gubernatore Johanne Strigonyensi Colocensi sede vacante Andrea Spalatensi altero Andrea Ragusyensi Archiepiscopis luca Varadiensi Stephano Transsilvanensi eodem Domino Eberhardo Zagrabyensi, Agriensi sede vacante Johanne Boznensi Vesprimiensi sede vacante Johanne Jauriensi Vaciensi sede vacante Fratribus Hynkone Nytriensi et Dosa Chanadiensi electis Ecclesiarum Episcopis Ecclesias dei feliciter gubernantibus Syrimiensi Traguriensi Scardonensi Tininyensi Nonensi Sibinicensi Macarensi Pharensi Corbauiensi et Segnyensi Sedibus vacantibus. Nec non Viris Magnificis Nicolao de Gara Regni nostri Hungarie Palatino et Judice Comanorum Johanne et Jacobo Wayuodis nostris Transsilvanensibus Comite Frank filio condam Konye Bani Judice Curie nostre Paulo Bysseno et altero Paulo de Pech Dalmacie et Croacie predictorum ac tocius Sclavonie Johanne de Maroth Machowyensi Banis, *honore Banatus Zerimyensis vacante*, Nicolao dicto Treutel de Neuna Tauarnicorum et Comite de Posega Symone filio condam Konye predicti Bani Janitorum Martino Ders Dapiferorum Laurencio de Thary Pincernarum et Petro dicto Cheh Agazonum nostrorum nec non Silstrangh Comite Pozonyensi Alysque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 119.

CCCLXVII.

1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *Dionisie Ciuca în chineziatulŭ comunei Mihăleńtĭ* din Bănatŭ, ca recompensă, pentru serviciile militari, ce i le făcuse în mai multe espediţiuni, şi cu deosebire în resbelulŭ întêmplatŭ în Bosnia cu voivodulŭ Hervoia. 1406.

Relatio piponis Comitis Themesiensis.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie, etc. Marchioque Brandenburgie etc. Sacri Romani Impery vicarius generalis et regni Bohemie gubernator. Memorie commendamus per presentes. Quod Dionisius filius Chwka de Lopathaka alionomine de Myhalyanch Serenitatis nostre adiens conspectum suis fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratuitis meritis, virtuosis gestis et sinceris conplacencys per ipsum nobis et sacro nostro dyademati sub diuersitate locorum et temporum, exhibitis et impensis, propositis et declaratis predictam possessionem Lopathaka alionomine Myhalyanch vocatam in districtu Comyati existentem, decem Sessiones Jobagionales vtifertur ad presens in se continentem, quam ipse necnon Stanislaus vterinus, Item Ladislaus Mychael et Johannes fily Nicolai, farkasius Petrus et Mychael fily Batrata de eadem et perconsequens progenitores ipsorum hactenus more keneziatus tenuissent et possedissent et in cuius dominio ipsi existerent de presenti, sibi et per eum prescriptis fratribus suis, ipsorumque heredibus vniuersis, noue nostre donacionis titulo per nos dari supplicauit et conferri Nos itaque recensitis, attentis et diligenter consideratis et in armario nostri pectoris sedulius permetitis premissis fidelitatibus et fideliorum obsequiorum vberrimis meritis et sinceris conplacencys per ipsum Dionisium in nostris et regni nostri varys expedicionibus non parcendo persone neque rebus, Sed se et sua pro nostri regy honoris vberiori incremento diuersis fortune casibus opponendo. Presertim vero in yeme proxime preterita et in estate presenti, in regio exercitu nostro Boznensi, aduersus Herwoyam nostrum notorium infidelem et sibi adherentes moto cum adieccione laudabilium operum exhibitis et impensis, Pretextu quorum volentes eidem Dionisio et dictis fratribus suis regio occurrere cum fauore, vt aly eo viso ad prestanda amplioris fidelitatis obsequia feruencius animentur, prescriptam possessionem Lopathaka alionomine Michalyanch vocatam quam vtfertur ipsi et eorum progenitores more keneziatus, hactenus tenuissent et possedissent, et in cuius dominio existerent depresenti, cum omnibus et singulis eiusdem vtilitatibus et pertinencys, terris videlicet arabilibus cultis et incultis, pratis pascuis, Molendinis aquis aquarumque decursibus Montibus vineis, Alpibus Siluis, nemoribus, Et generaliter quibuslibet vtilitatum integritatibus, ad eandem rite spectantibus, Sub suis veris metis et antiquis limitibus prefato Dionisio filio Chwka, et per eum prefatis, Stanislao, Ladislao Mychaeli, Johanni Farkasio Petro et alteri Mychaeli, Ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis de prelatorum et Baronum nostrorum consilio, et omni eo Jure quo dicta possessio nostre rite incumbit donacioni, noue nostre donacionis titulo dedimus donauimus et contulimus ymo damus

donamus et conferimus, possidendam tenendam pariter et habendam. Saluo Jure alieno Ipsos siquidem et eorum soboles more et adinstar ceterorum regni nostri nobilium de plenitudine nostre regie potestatis nobilitamus, nostro tamen duntaxat beneplacito perdurante. Ita tamen quod directa et equalis medietas dicte possessionis Lopathaka alionomine Myhalyanch vocate, prefatis Dionisio et Stanislao, alia autem similiter directa et equalis medietas eiusdem possessionis prefatis Johanni Farkasio Petro, Mychaeli et alteri Mychaeli Ipsorumque heredibus cedi debeat et relinquatur. Harum nostrarum vigore litterarum. Datum Bude in vigilia festi Corporis christi, Anno eiusdem Mmo quadringentesimo Sexto. L. S.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 54. — Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási de Tincova. (Fasc. 20. Nr. 624). În loculŭ, unde fusese imprimatŭ sigilulŭ, sunt însemnate cuvintele; Relacio piponis comitis Themesiensis.

CCCLXVIII.

1406. 1406. Nobilii de Carulia cerŭ dela adunarea generală a comitatelorŭ Satmarŭ şi Ugocea se adeverescă, că *Dragŭ, voivodulŭ decedatŭ alŭ Maramureşului*, le a luatŭ cu puterea mai mulţi cai, de pe moşia lorŭ numită Carulia, şi nu i-a mai restituitŭ.

Nos Petrus de Peren alias comes siculorum et inter ceteros honores comes Maromorisiensis memorie commendamus, quod in congregacione nostra generali uniuersitati nobilium Zathmariensis et de Vgucha comitatuum feria secunda proxima post festum Ascensionis domini ex speciali regio mandato prope villam Chenger celebrata, Ladislaus filius Marhardi de Karol et Andreas frater eiusdem de medio aliorum in nostram exurgentes presenciam proposuerunt eo modo, quod condam dominus Dragh voyvoda Maramorosiensis in anno cuius tercia preterysset revolucio, equos ipsorum equaciales de facie possessionis eorum Karol predicte depelli et asportari fecisset, quas eciam ipsis reddere et restituere assumpsisset, ad plurimasque peticiones eorumdem idem reddere et restitui facere recusasset, et hoc vicecomiti nostro iudicibus nobilium iuratisque assessoribus ipsius comitatus constaret evidenter, petentes nos humili precum cum instancia, ut idem vicecomes noster iudices nobilium iuratique assessores dicti comitatus Zathmariensis qualem de premissis scirent per nos requisiti faterentur veritatem; cumque nos eosdem vicecomitem nostrum iudices nobilium iuratosque assessores super premissis requisitos habuissemus, ydem ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro regi et suo sacro dyademati conservandam pro dicenda veritate et iusticia observanda tacto dominice crucis ligno nobis prestitam, omnia premissa et quevis singula premissorum modo prenotato per condam dominum Dragh voyvodam facta fuisse et extitisse unanimi et concordi testificacione affirmarunt; in cuius assercionis

testimonium presentes literas nostras patentes eisdem Ladislao et Andree duximus concedendas communi iusticia svadende. Datum vigesimo die congregacionis nostre predicte, loco memorato, anno domini Millesimo quadringentesimo sexto.

Codex dipl. comitum Károlyi. 1882. I. pag. 534. Originalulŭ pe chârtie.

CCCLXIX.

1406. Nobilulŭ Ionŭ Grebŭ din Metişdorfŭ, protestézĕ înaintea Capitulului din Alba Iulia, că Michaiŭ, comitele Secuilorŭ, se nu ocupe moşiile Springŭ, Sibişelŭ şi *satele românesci, cari se ţinŭ de Sibişelŭ*, şi pe cari le dăruise regele Ungariei comitelui Michaiŭ, într'unŭ modŭ ilegalŭ. 1406.

Nos Capitulum Ecclesie Transsiluane significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis. Quod Petrus magnus de Gergfalwa in personis Johannis Greb de Martonfalwa, ac Nicolai, ac aliorum filiorum Andree filij Gregorij de Gaath ad nostram accedendo presenciam, per modum protestacionis nobis significare curauit, quod Magnificus vir dominus Mychael filius Salamonis de Nadas, Comes Siculorum quasdam possessiones dictorum Johannis Greb ac (Nicolai ac aliorum) filiorum Andree filij Gregorij Spring et Kyssebes vocatas, ac villas Valachales ad eandem Kyssebes pertinentes per regiam maiestatem sibi dari et conferri procurasset, in preiudicium ipsorum et grauamen. Vnde facta huiusmodi protestacione prohibuit regiam maiestatem a collacione et donacione prefatum vero dominum Mychaelem Comitem Siculorum ab impetracione, recepcione, occupacione, detencione, perpetuacione, ac vsum et quarumlibet vtilitatum percepcione predictarum possessionum, et cuiusuis coloris titulo se intromittere vellet de eisdem. Super quo litteras nostras concessimus communi iusticia suadente. Datum Sabbato proximo ante Dominicam Reminiscere, Anno domini Milesimo Quadringentesimo sexto.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 99. Originalulŭ în archiva Camerei fiscale din Buda.—Transilvania, 1872. pag. 185. — Estrasŭ la Fejér, XI. pag. 482.

CCCLXX.

1406. 1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *familia nobilă românâ Bogdanŭ, din Bănatŭ*, în posesiunile sale, ca recompensă pentru serviciile militari, ce i le a făcutŭ

Sigismundus dei gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rame Seruie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque rex, ac Marchio Brandenburgensis, Sacri Romani Impery Archicamerarius, necnon Bohemiae et Lucemburgensis, heres, Omnibus christifidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris, Salutem in omnium saluatore, regalem decet excellenciam, suorum fidelium preces legitimas fauorabiliter exaudire, et eorum fidelitatibus recensitis Justis ipsorum peticionibus facilem prebere consensum. In hys precipue, que videntur suorum subditorum comodis vtiliter conuenire Proinde ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod cum nos, Prelatorum Baronum et pociorum regni nostri procerum, communicato consilio et sana deliberacione, exinde subsecuta, Id statuentes decreuerimus, et vbique in regno nostro fecerimus publice proclamari, vt vniuerse littere Excellentissimi principis, condam domini Lodouici regis Hungarie etc. patris et soceri nostri, sub ipsius secreto Sigillo tantummodo, et Serenissimarum principum dominarum Elyzabet matris et Marie conthoralis, reginarum dicti regni Hungarie, nostrarum carissimarum felicium recordacionum, necnon nostre, sub earum, atque nostris, tam maioribus quam minoribus Sigillis super factis quibusuis et presertim possessionarys, pro quibuscunque personis dignitate quauis et condicione fungentibus, ecclesiasticis vtputa et secularibus, date et assignate, pro tollendo omni dubio remouendo scandalo et ad euitanda multa atque varia, que propter Sigillorum ipsarum dominarum reginarum deperdicionem, ac nostrorum tam minoris quam maioris videlicet dupplicis excausis et racionibus legitimis confraccionem, In multorum Juribus et presertim possessionarys, dampna grauia et periculosa detrimenta, Hactenus euenire potuerunt. A festo beati Georgy martiris Jam proxime preterito vsque festum eiusdem primitus affuturum, sub pena reuocacionis anullacionis et cassacionis huiusmodi litterarum non producendarum, per nos vidende, examinande et si opus fieret, sub presenti nostro maiori Sigillo, denouo preparato confirmande approbande et ratificande, nostre claritatis exhiberi deberent conspectui et presentari, Tandem fideles nostri Wolahi, Ladislaus dictus farkas, et alter Ladislaus fily Bogdan de Motnok, in suis, necnon, Stephani Dionisy et Johannis fratrum suorum carnalium in personis, nostre celsitudinis adeuntes conspectum, Exhibuerunt nobis quasdam duas litteras, vnam videlicet nostram patentem, minori secreto Sigillo nostro, alias in conflictu, nostro personali, cum Bayzath turkorum Imperatore, commisso, deperdito consignatam, super donacionem et perhempnali nostra collacione, cuiusdam possessionis nostre Almafa vocate, Juxta fluuium Byztra appellatum, in districtu de Themeskuz site et suarum quarumlibet pertinenciarum, prefato condam Bogdan, et per eum annotatis Stephano Dionisio Ladislao et altero Ladislao, ac condam Ni-

colao, filys eiusdem Bogdan, Ipsorumque heredibus facta emanatam, Et aliam honorabilis Capituli ecclesie Transsiluani similiter patentem, nobisque rescriptorialem, super eiusdem possessionis Almafa, et aliarum possessionum Machwa, Dobrogozta et Mothnok vocatarum, et quarumlibet pertinenciarum earumdem legitima statucione pro annotato condam Bogdan dumtaxat rite facta confectam, tenorum subsequencium. Suplicantes exinde claritati nostre, suo et nominibus quibus supra. humiliter et deuote, vt easdem ratas gratas et acceptas habendo, nostrisque litteris priuilegialibus, sub predicto maiori nostro nouo Autentico sigillo dupplici emanandis, verbotenus inseri faciendo, pro eisdem Ladislao dicto farkas, et altero Ladislao necnon Stephano, Dionisio et Johanne, ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis, Innouantes perpetuo valituras dignaremur confirmare, Quarum vnius vtputa ipsius nostre patentis littere tenor ist est. Nos Sigismundus dei gracia rex Hungarie etc. (Urmézã documentulũ din a. 1387. Nr. CCXXXIX.) Alterius vero videlicet annotati Capituli Transiluani, similiter patentis littere, continencia dinoscitur esse talis, Excellentissimo principi domino Sigismundo etc. (Urmézã documentulũ din a. 1394.) Nos igitur humilimis et deuotis prefatorum Ladislai dicti farkas et alterius Ladislai, supplicacionibus antefatis nostre per eosdem suis et nominibus quibus supra subiectiue oblatis maiestati regia pietate exauditis et clementer admissis, pretaxatas Binas litteras, nostram videlicet et annotati Capituli ecclesie Transsiluane patentes, non abrasas non cancellatas nec in aliqua sui parte viciatas sed omni prorsus suspicionis vicio destitutas, ymo mere et sincere veritatis integritate prepollentes, presentibusque de verbo ad verbum sine diminucione et augmento aliquali insertas, quo ad omnes easdem continencias clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus, Eas nichilominus requirentibus, prefatorum Ladislai et alterius Ladislai, ac fratrum ipsorum predictorum fidelitatibus et fidelium serviciorum gratis meritis et sinceris conplacencys, per ipsos nobis et sacro nostro regio dyademati, locis et temporibus Incumbentibus cum omni fidelitatis constancia Juxta possibilitatis eorum quiditatem, exhibitis et Impensis simulcum donacione et perhempnali collacione legitimaque statucione possessionum predictarum, superius in tenoribus dictarum duarum litterarum lacius expressatis mera Auctoritate regia et potestatis plenitudine ex certaque sciencia nostre maiestatis, prelatorum eciam et Baronum nostrorum consilio prematuro et vniformi decreto eorundem, demptis dumtaxat porcionibus possessionarys Demetry et Mychaelis filiorum Oprissa, ipsos in possessionibus Machwa et Dobrogoste prefatis, concernentibus, pro eisdem Ladislao dicto Farkas et altero Ladislao Stephano Dyonisio et Johanne ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis, Innouantes perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante, Saluo dumtaxat Jure alieno, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras nostras Priuilegiales pendentis Autentici Sigilli nostri (n)oui dupplicis predicti munimine roboratas Datum per manus Reuerendi in christo patris domini Eberhardi, eadem dei et apostolice sedis gracia Episcopi Zagrabiensis, aule nostre sumpmi Cancellary fidelis nostri dilecti, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Sexto, Quintodecimo kalendas May Regni autem nostri Anno decimo octauo,

venerabilibus Inchristo patribus et dominis Valentino titulo Sancte Sabine sacro sancte Romane Ecclesie presbitero Cardinali et ecclesie Quinqueecclesiensis gubernatore, Johanne Strigoniensi, Colocensi et Jadriensi sedibus vacantibus, Andrea Spalatensi altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis, Waradiensi sede vacante, Stephano Transsiluanensis, eodem domino Eberhardo Zagrabiensis, Agriensi sede vacante, Johanne Boznensis, Wesprimiensi sede vacante, Johanne Jaurinensis, Wacyensi sede vacante, fratribus dousa Chanadiensis, Hynkone Nitriensis electis, et Thoma Sennyensis ecclesiarum Episcopis ecclesias dei feliciter gubernantibus, Syrimiensi Traguriensi Scardonensi Tininiensi Nonensi Sibinicensi, Machariensi pharensi et Corbauiensi sedibus vacantibus, necnon Spectabili et Magnificis viris domino Hermano Comiti Cili et Zagorie, dalmacieque et Croacie predictorum, ac Sclauonie regnorum nostrorum Bano, socero nostro carissimo Nicolao de Gara Regni nostri Palatino, Johanne filio Herrici et Jacobo Lachk Wayuodis nostris Transsiluanensibus, Comite frank filio condam Konye Bani Judice Curie nostre, Johanne de Marouth Bano Machouiensi, *honore Banatus Zeuriniensis vacante* [1], Nicolao Treutel de Nenna Tauarnicorum et Comite de Posega Symone filio dicti condam Konye Bani Janitorum, Johanne Groff, Comite Corbauie dapiferorum, Johanne filio Gregory de Alsan pincernarum Petrum Cheh Agazonum nostrorum magistris, et Sylstrangh Comite Posoniensi, Alysque quampluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 254. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási de Tincova.

CCCLXXI.

1406. 1406 Sigismundŭ, regele Ungariei, interdice nobililorŭ din Transilvania, se nu-şi aróge nici unŭ dreptŭ de jurisdicţiune asupra iobagilorŭ episcopiei catolice din Alba-Iulia.

Sigismundus Dei gratia Rex Hungariae, Dalm. Croatiae, etc. Marchioque Brandenburgensis, Sacri Romani Imperii Vicarius Generalis, et regni Bohemiae Gubernator. Fidelibus suis Vniuersis singulis Praelatis, Baronibus, Comitibus Castellanis, Nobilibus, Militibus, eorum officialibus, item Ciuitatibus et liberis villis, ipsarumque Rectoribus Judicibus et villicis praesentibus et futuris, praesentium notitiam habituris salutem et gratiam. Cum antiqua regni nostri consuetudine requirente, quiuis vir ecclesiasticus, et homo possessionatus, suos Jobagyones et famulos impossessionatos, more ad instar caeterorum Jobagionum suorum, in quibuslibet suis possessionibus ipsemet iudicandi

1) Asemenea clausulă şi în alte documente din 1406. Veḑi Teleki, Hunyadiak Kora, XII. pag. 301.— Codex dipl. patr. II. pag. 173—180. 181—182. — Ibid. V. pag. 199—203.

habeat facultatem; Igitur Fidelitati Vniuersitatis vestrae firmo nostro regio precipientes damus sub edicto: omnino volentes, quatenus a modo interea et in posterum, Jobagiones et famulos impossessionatos Fidelis nostri Dilecti, Ven. in Christo Patris, Domini Stephani, Episcopi Ecclesiae Transyluaniensis, in vestris possessionibus, tenutis et honoribus iudicare, vel vestro adstare iudicatui compellere, resque et bona eorumdem in vestris possessionibus, tenutis, et honoribus praedictis arrestare, seu prohiberi facere, nullo modo praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali; signanter pro debitis, delictis, excessibus et offensis aliorum. Siqui etiam quidquam actionis, quaestionis ex vobis contra memoratos Jobagiones et famulos impossessionatos annotati Domini Episc. habent, vel habuerint, hi in praesentia eiusdem D. Episcopi vel officialium suorum in suis possessionibus constitutorum vel constituendorum iudiciarie prosequantur, ex parte quorum idem Dominus Episcopus vel officiales sui, meri Juris et iusticiae, ac omnimode impendant satisfactionis complementum, prout dictauerit ordo Juris. Aliud pro nostra gratia non facturi. Praesentes tandem post lecturam reddi iubemus praesentanti. Datum in Castro Wygles. Feria VI. proxima post festum Beati Egidii Abbatis. Anno D. MCCCCVI-o L. S.

Fejér, X. 4. 485. Din archiva Capitulului din Alba-Iulia.

CCCLXXII.

1406. Investigaţiune în contra lui Dominicŭ Zudar, care luase, fără nici unŭ dreptŭ, *şépte-ḑeci de oi dela Nécşa, iobagiulŭi* magistrului Stefanŭ din Remetea. 1406.

Nos magister Paulus filius Laurency vice Comitis (sic) de Crassow et quatuor Judices Nobilium de eadem damus pro memoria quod ad peticionem magnifici Stephani fily Petri de remethe Johannem filium Ladislai de Sama ad infrascripta sue veritatis facienda, transmisimus, qui quidem exinde ad nos reversus nobis dixit talimodo ut ipse accedendo ab omnibus hominibus quibus incumbit hanc sciuisset veritatem in vestigando quod dominicus Zwdar septuaginta oues Nexe Jobagioni eiusdem magistri Stephani post habita licencia sua minus iuste abstulisset et recipisset ad preiudicium eiusdem magistri Stephani satis magnum, Datum in Mezesumlio sabato proximo post festum sancti demetry confessoris Anno domini M^mo^ CCCC^mo^ sexto.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 259. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Nr. Museului 248. Sec. XV.

CCCLXXIII.

1406. 1406. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede Saşilorŭ din Transilvania dreptulŭ, ca se pótă pedepsi pe *făcătorii de rele* la locului, unde vorŭ fi comisŭ delictulŭ.

Sigismundus Rex Hungariae etc. Nationi Saxonicae in Transiluania mandatum de malefactoribus puniendis elargitur in loco delicti, etiam in fundo nobilitari eorumdem vestigia prosequendi libertatem concedit. Anno Domini Millesimo quadringentesimo sexto.

Fejér, X. 4. 528. Estrasŭ din registrele archivei Naţiunei săsesci.

CCCLXXIV.

1407. 1407. Papa Grigorie XII. învită pe toţi credincioşii, se se ridice cu energie *în contra Turcilorŭ, cari aŭ devastatŭ ţinuturile Constantinopolului, ale Ţĕrei-românesci, Cumaniei, Bulgariei şi Ungariei,* şi aŭ dusŭ în captivitate o mulţime de crestini.

Gregorius episcopus etc. Dil. filiis Universis et singulis Christifidelibus presentes litteras inspecturis, salutem etc. In vinea domini Sabaoth, sancta videlicet et universali ecclesia, cultores atque custodes quanquam immeritos inscrutabilis dispositione consilii deputatos attentius vigilare nos convenit, ne gens impiissima de silva tanquam effera progrediens, videlicet Theucrorum, quos Turcos vocant, Arianorum, Manicheorum ac aliorum perfidorum infidelium, vineam ipsam inhumaniter depascatur, et quantum nobis ex alto conceditur, ut eadem vinea preservetur illesa, impetum bestiarum illam demoliri satagentium sub omnipotentis virtute dextere reprimamus. Verum sacrosancta Romana ecclesia, mater omnium fidelium et magistra, suspiria producit ab intimis, oculi eius solvuntur in lacrimas, vehementibusque gemitibus ipsius pectora quatiuntur, eo quod preter hostilitates, que a blasphemis crucis adversus fidei professores exercentur extrinsecus, undique bella fremant intrinsecus, seditiones intestine dilaniant et inquietant domestice simultates, gladiusque fidelium, qui ad Christianorum salutem et exterminium malorum foret contra hostium fidei cuneos exercendus, conversus in proximos proh dolor! inebriatur sanguine christiano, et quod acrius extorquet mentem nostram, scelerati filii et a devotione semoti ceco furore immaniter debaccati armantur in matrem, ac illum, ex quo prodierunt, uterum nituntur summis viribus lacerare: quo fit, ut nos una cum memorata ecclesia sponsa nostra circa exhibitionem opportuni subsidii in hac parte iuxta desiderium nostrum et apostolice debitum servitutis manus adiutrices extendere nequeamus. Sentientes igitur, quod sicut et fama

publica referente, ac insinuantibus dilecto filio nostro Valentino tituli sancte Sabine presbitero Cardinali, ac Venerabili fratre nostro Andrea Archiepiscopo Spalatensi, oratoribus Carissimi in Christo filii nostri Sigismundi Regis Ungarie Illustris, percepimus, idem Rex zelo devotionis accensus et pie compatiens diris cruciatibus, calamitatibus et erumpnis ac iugo miserabilis et lugende servitutis, quibus pars magna fidelium christianorum per huiusmodi Turcos, Arianos, Manicheos, et alios infideles de Regnis et partibus Constantinopolitanis, Valachie, Ungarie, Bosne, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Galitie, Lodomerie, Comanie, Bulgarie et aliis circumiacentibus regionibus ad partes huiusmodi infidelium in captivitatum augustias est deducta, ac pro salute huiusmodi et aliarum partium tam lugubriter afflictarum totiusque populi christiani, in cuius excidium gens huiusmodi nefandissima et truculentissima in dies nititur crudelius ac inhumanius desevire, tanquam princeps catholicus et pervigil fidei orthodoxe cum eius felici et glorioso exercitu se accinxerit et militet de presenti; attendentesque, quod nisi iniquissima perfidorum hostium redemptoris nostri Iesu Christi ac suo pretiosissimo sanguine redemptorum in virtute altissimi et manu potentissima conteratur, quantum christianitati discrimen immineat, quodque nemine opem ferente prefato Regi, Christianorum reliquie illarum partium dabuntur excidio, et regna, provincie ac civitates et partes ipse in deditionem Turcorum et infidelium predictorum devenient; quod heu futurum ferme conspicimus, nisi omnipotentia Salvatoris et huiusmodi christianus populus prefato Regi, qui ad hanc dei causam ad occiduas partes cum suo potenti exercitu personaliter est profectus, tam potenter quam celeriter studeat subvenire ad hoc, ut Salvatoris dextera protegente, eorum laboribus triumphi acquirat gloriam, ac celestis vite stipendia, que sunt immortalitatis gaudia, consequatur: universitatem vestram per aspersionem sanguinis omnium Redemptoris requirimus et hortamur in domino Iesu Christo, per apostolica vobis scripta presentium tenore mandantes, ac in remissionem peccaminum iniungentes, quatenus virtute constantie communiti assumptum eterni Regis negotium tali vigore tantoque studio subire indesinentibus studiis et susceptum prosequi procuretis, erogando profutura subsidia ac stipendia in prosecutione tanti negotii per vos vel alios iuxta vestrarum potentiam facultatum, ut gentis Theucrorum, Arianorum, Manicheorum et aliorum infidelium feritas, que christiano in sanguine tam immaniter debaccatur, in confusionis foveam deducatur eo, quod correctorem et ducem perditionis ministrum et principem habeat tenebrarum; ita quod in virtutis vestre dextera conteratur, qui ad notitiam Salvatoris saltem in via redeat, que multis perventa monitis se illius excellentie non inclinat. Et cum in desideriis habeamus, ut vobis sit una fides mentium et pietas atque conformitas indeficientium actionum, devotioni vestre duximus paternis affectibus suadendum, ut inter vos mutuam caritatem habentes, semper unanimes existatis, solliciti ad depressionem barbare nationis secundum consilia ac modos prefati Regis, quem ad reddendam suis hostibus ultionem fortis et potens ac Rex Regum et dominus deputavit, ita communiter vota vestra dirigere, quod solitis et exquisitis fallaciis laborem vestrum Theucrorum et aliorum infidelium nequeat evacuare perfidia, sicque fiat, quod vobis pro-

ficientibus ad triumphum, illos continue confusio comitetur, et vobis sempiterna gloria conferatur. Et ut premissa tanto libentius atque ferventius prosequamini, quanto ex vestris laboribus mercedem potiorem vos noveritis percepturos, nos de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, ex illa, que nobis licet indignis est divinitus tradita, potestate omnes et singulos Christi fideles, cuiuscunque preeminentie, dignitatis sexus vel status existant, qui acta una prefato Rege vel eius gente contra infideles huiusmodi nunc personaliter militant per se vel alios, et qui militabunt etiam per se vel alios, ut prefertur, imposterum, et etiam, qui alias fideliter iuxta possibilitatem eorum in huiusmodi negotio laborant vel imposterum laborabunt, illam suorum peccaminum, de quibus veraciter corde contriti et ore confessi fuerint rectoribus parochialium ecclesiarum, infra quarum limites extiterint, seu aliis sacerdotibus secularibus vel religiosis idoneis tamen, quos duxerint eligendos, veniam ac remissionem consequi volumus, que per sedem apostolicam concedi consuevit transfretantibus tempore generalis vel particularis passagii in subsidium terre sancte, etiam, semel tantum, in mortis articulo ac si ad Civitatem Ierusalem personaliter accessissent, ipsisque in retributione iustorum augmentum eterne beatitudinis pollicemur. Nos enim rectoribus et sacerdotibus huiusmodi absolvendi confitentes ipsos ab omnibus eorum peccatis plenam et liberam concedimus auctoritate predicta harum serie facultatem. Datum Senis Quinto Idus Novembris. Pontificatus nostri Anno Primo.

Ex Reg. orig. An. I. de Curia lib. II. fol. 179.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 179. Acelaşi documentŭ la Fejér, X. 4. 616.

CCCLXXV.

1407. 1407. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă a se face investigaţiune în contra nobilului Iacobŭ, din Bănatŭ, care luase pe *unŭ chinezŭ, cu numele Ştefanŭ*, din comuna Helimba, şi-lŭ strămutase cu locuinţa pe moşia sa.

Serenissimo principi domino eorum domino Sigismundo dei gracia inclito regi Hungarie dalmacie Croacie etc. Marchionique Brandenburgensi etc. Sacri Romani Impery vicario generali et Regni Bohemie gubernatori, paulus filius laurency vice comes de Crassow et quatuor Judices nobilium de eadem Salutem perpetua cum fidelitate Noueritis quod literas vestre Serenitatis honoranter assumpsimus in hec verba Sigismundus dei gracia rex Hungarie dalmacie Croacie etc. Marchioque Bandenburgensis etc. Sacri Romani Impery vicarius generalis et regni Bohemie gubernator fidelibus suis Comiti vel vicecomiti et Judicibus nobilium Comitatus de Crasso Salutem et graciam dicit nobis Thomas filius Emerici sua ac petri andree filiorum suorum inpersonis de Helwmba quomodo Jacobus filius andree de Gerthianus feria quinta proxima ante festum

beati luce Ewangeliste proxime preteritum manibus armatis et potenciarys ad possessionem ipsorum predicta Helwmba vocata veniendo vnum Kenesium ipsorum nomine Stephanum non obtenta licencia nec iusto terragio deposito et alys debitis non persolutis ad possessionem suam Gerthianus vocatam transduxissst moraturum, sed eo non contentus prefatus Jacobus cum Judice Johanne ad dictam possessionem ipsorum Heliomba predictam veniendo quatuor boues ipsorum recepisset potencia sua mediante ad preiudicium ipsorum valde magnum Superquo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus quatenus vnum vel duos ex vobis transmittatis qui ab omnibus quibus in cumbit meram de premissis experiatur veritatem quam tandem nobis fideliter rescribatis, Nos igitur preceptis literis vestre Serenitatis obedire cupientes vt tenemur ladislaum filium pethw Judicem Nobilium de Kerestus ad premissa peragenda ex nobis transmisimus qui quidem exinde ad nos reuersus nobis dixit tali modo vt ipse ab omnibus hominibus quibus incumbit de premissis hanc sciuisset veritatem investigando quod omnia prescripta facta potenciaria idem Jacobus prelibatus fecisset manifeste. Datum in Mezesomlio sabato proximo post festum Epiphanie domini Anno domini M^mo^ CCCC^mo^ septimo.

(În dosŭ: Domino Regi pro Jacobo dicto Chep de Gerthianus contra Thomam filium Emerici de Helemba Inquisitoria).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 260. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ Nr. 324. Sec. XV.

CCCLXXVI.

1407. *Demnitatea de banŭ alŭ Severinului neocupată.* 1407.

Sigismundus dei gracia Hungarie etc. Rex (confirmă pe Hedrich, fiulŭ lui Hedrich, în posesiunea moşii Vecerdŭ din Transilvania). Datum per manus reverendi in Xpo patris domini Eberhardi Episcopi varadiensis Auleque nostre sumpmi cancellary fidelis nostri dilecti anno domini Millesimo quadringentesimo septimo, quarto Calendas marcy regni autem nostri anno decimo nono. Venerabilibus in Xpo patribus dominis Valentino titulo sancte Sabine sacrosancte Romane ecclesie presbitero cardinali ac alme ecclesie Quinquecclesiensis gubernatore, Johanne Strigoniensi, Colocensi sede vacante, Andrea Spalatensi, Jadriensi sede vacante et altero Andrea Ragusiensi archiepiscopis, predicto domino Eberhardo varadiensi, Stephano Transilvano, Zagrabiensi et Agriensi sedibus vacantibus, Johanne Boznensi, Johanne electo Vesprimiensi, Johanne Jauriensi, vacyensi sede vacante, fratribus Dosa Chanadiensi et Hincone nitriensi electis ac Thoma Senniensi ecclesiarum episcopis Ecclesias dei feliciter gubernantibus, Syrmiensi, Traguriensi, Scardonensi, Tynniniensi, nonensi,

Sibinicensi, Macariensi, Farensi et Corbauiensi sedibus vacantibus. Nec non Spectabili et Magnificis viris domino Hermanno Comite Cyly et Zagorie, dalmacieque et Croacie predictorum ac tocius Sclavonie regnorum nostrorum bano socero nostro, Nicolao de Gara regni nostri palatino, Joanne et Jacobo wyuodis nostris Transilvanis, Comite Frank filio quondam Konye Bani iudice curie nostre, Johanne de Maroth bano nostro Machouiensi, *honore Banatus Zewriniensis vacante*,[1] Nicolao Treutul de Nenna Tauarnicorum et comite de Posega, Simone filio predicti condam Konye bani ianitorum, Johanne Gross comite Corbauie dapiferorum, Joanne filio Gregory de Alsaan pincernarum, Petro Cheh agazonum nostrorum magistris et Silstrang comite posoniensi aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Nagy şi Deák, Hazai Oklevéltár. pag. 343. Originalulŭ în archiva familiei Miske din comuna Cisteiŭ în Transilvania.

CCCLXXVII.

1408. 1408. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe Nicolae, Palatinulŭ Ungariei, în posesiunile sale, ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse *în contra resculaţilorŭ din ţinutulŭ Timişórei, cari aŭ fostŭ conduşi de Ladislaŭ şi de Michaiŭ Danŭ*, şi în contra lui *Mircea, voivodulŭ Ţerei-românesci*, care atăcase armata unguréscă în munţii dela Pazata.

Sigismundus Dei Gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae Bulgariaeque Rex, Marchioque Brandenburgensis, S. R. I. Archi-Camerarius, nec non Bohemiae et Luxenburg. Haeres omnibus Christi Fidelibus tam praesentibus quam futuris praesentium notitiam habituris salutem in omnium saluatore. Quamuis ex assumpto Regalis Diadematis fastigio, vniuersorum, quos nostri Regiminis latitudo completitur, saluti et commodo delectemur intendere; ad illos tamen propensius Affectio nostrae dirigitur Mattis, qui constantibus animis diuturnisque Obsequiis Beneficia nostrae Clementiae meruerunt, ac in Sacrae Coronae Regiae fide et Deuotione postergatis etiam persecutorum insidiis iugiter persistentes, propensioribus virtutum studiis et indefessis laboribus, in eius obsequiis laudabilius coeteris desudarunt. Proinde ad vniuersorum praesentium videlicet et futurorum notitiam harum serie volumus peruenire: Quod fideles nostri dilecti, Magnificus et Egregius Viri Nicolaus de Gara dicti Regni nostri Hungariae Palatinus et Joannes Germanus eiusdem, nati scilicet quondam Nicolai de dicta Gara palatini, nostrae Celsitudinis personaliter accedentes in conspectum pro-

---

1) Asemenea clausulă, care atestă, că Bănatulŭ Severinului pe timpulŭ acesta nu se afla în posesiunea Ungariei, se mai repetézĭ şi în documentele din a. 1407, publicate în Codex dipl. patrius, IV. pag. 250—253; şi la Fejér X. 4. 582.

positis et in nostrae Celsitudinis memoriam seriatim reductis eorum fidelissimis Obsequiis et Seruitiorum gratuitis meritis, nobis humiliter supplicarunt, quod quia vita humana foret caduca, et ea, quae geruntur in tempore, transirent cum eodem, Casibus siquidem inopinatis plerumque superuenientibus, ipsorum et multorum Regnicolarum nostrorum Jura et Priuilegia saepius amitti contigisset: Ad evitandum igitur futurum periculum pro eorum status tranquillitate, et ob perpetuam status Conseruationem, vniuersas et quaelibet eorum Castra, Comitatus, Ciuitates, Districtus Oppida, villas Prouincias Possessiones Tenutas et Territoria eorum, quas et quae ipsi habent, tenent et possident nominatim et singillatim in vnum connumerari, recolligi, et his nostris Literis priuilegialibus inscribi et inseri faciendo, eosdem et eadem Castra, Comitatus, Ciuitates, Districtus, Oppida, Villas, Prouincias, Possessiones tenutas et territoria et quaelibet eorum Jura, simul cum cunctis vtilitatibus et pertinentiis earumdem quouis nominis et proprietatis vocabulo, censeant, omni prorsus exceptione remota, perpetuo et irreuocabiliter possidendas et habendas eiisdem, ipsorumque Haeredibus de nouo, novaeque nostrae Donationis titulo dare, et conferre, perpetuoque confirmare, litteras etiam vniuersas nostras et aliorum quorumlibet pro eisdem super omnibus praemissis confectas; erga ipsos habitas, in eorundem Viribus relinquere dignaremur; Nos itaque Regalis peritiae perspicua contemplatione recensitis, et in animo nostro Regio sedulo permetitis multimodis laude dignis obsequiis, et fidelitatum immensis meritis ipsorum Nicolai Palatini et Joannis Germani eiusdem, quibus iidem a Juuentutis eorum gradibus praeclarae fidelitatis sincera Constantia coeteris eorum consodalibus eminentius praesigniti, iugiter et solerter sacro Regio Diademati, et Nobis Populos Regi annectente non sine Ope et Opere ipsorum filiorum condam Nicolai Palatini, ipso sacro Diademate coronatis in cunctis nostris atque variis ad nostri nominis decus, voluntatis placitum et honoris eximii Augmentum, totiusque Regni nostri commodum et profectum, locis et temporibus semper opportunis, indefessa solertia, agilitate strenua, militari et efficaci peritia, grauia cum eorum proximis et complicibus in suis personis et cunctis Bonis nostris in obsequiis pro suae fidei Zelo, sufferendo pericula, laudabiliter et insigniter adeo studuerunt complacere, et toto nisu prodesse, vt noster Regius animus desiderabiliter exinde plerumque conquieuit, enatumque et consecutum exstitit, totum Regimen nostrum ex eorum fidelissimis gestis saepius vtilitatis incrementum et commodum concupitum. Quae quidem gesta strenua, quamuis seriatim scripti Officio parare longum foret, tediosumque legentibus per singula demandare; in memoriam tamen futurorum, et exemplum perpetuum seruandae fidelitatis de multis pauca, velut uniuersalia particularibus constringendo, praesentis scripti serie edisseri iussimus compendiose, reminiscendo revera, quomodo dudum temporibus discriminosis et impacatis retrolapsis, nobis adhuc in aetate minus provecta constitutis; nec dum Regalis Imperii Dignitate fungentibus, neque Regii Diadematis adeptis Insigniis interim viris perfidis vtroque Joanne tunc Bano et Priore infidelitatis facinore obfuscatis in Regnisque nostris indicibilia mala patrantibus, et aduersus Reginales Mattes Dnarum Elisabethae Matris, et Mariae Consortis nostrarum, erectis eorum Banderiis, circa

eorum Oppidum Gara praedictum in publica Strata cum ipsarum egregia Comitiua, prout eas decebat Maiestas, procedentium, rabido cum insultu irruentibus, easdemque cum plurimis fidelibus captiuitati mancipantibus et cunctis earum pretiosis Thesauris Reginalibus ablatis et distractis, Crimen laesae Mattis committere non verentibus, praelibatus Nicolaus Palatinus Pater ipsorum Nicolai moderni Palatini, et Joannis cum eisdem Prolibus suis, licet in tenera aetate pro tunc constitutis et caeteris plerisque suis Consanguineis et complicibus, pro ipsarum Dominarum tuitione, supremo studio, aduersus ipsos infideles diutius imperterrite bellando, demum cum Viris Egregiis Paulo filio Stephani, et Joanne filio Pauli de dicta Gara fratribus et consanguineis suis, ac Gregorio filio Andreae de Keresztur similiter consanguineo suo, per eosdem infideles deuictus exstitit, proh dolor et decollatus multis sibi adhaerentibus Matti Regiae fidelibus gladio trucidatis, Bonis suis vniuersis praedae expositis, praefatoque Joanne filio suo tunc puero ibidem Captiuitati mancipato; dumque non multo post tempore cum sacro Regio Diademate fuissemus insigniti, praefatus Nicolaus nunc Palatinus tunc Banus noster de Machow, suo Banderio potenter erecto, ex nostra iussione ad exterminationem praedictorum infidelium versus partes Temesienses, vbi eorum multitudo crescebat, cum nonnullis aliis nostris fidelibus progrediens, ibidem Ladislaum et Michaelem filios Dan, et alterum Ladislaum Zank in nostri Offensam cum ipsorum Comitiua congregatos, in potentia virtutis Altissimi superauit. Abinde Danubio transfretato versus Syrmium praenominatum Joannem Banum Capitalem hostem et infidelem nostrae Mattis, suamque damnabilem cohortem in Regiae Mattis, Offensam adunatam, bellicose inuadens assistente Dno in Brachio excelso deuicit, eius dolositatis satellites in fugam conuertit, et ab eis Castrum Wylak in quod refugium habere nitebantur, quodque iam diutius in grande dispendium Regnicolarum nostrorum fidelium tenuerant, potenter euulsit; Emericum filium Andreae Wayuodae filii de Laczk, cum multis aliis nostris infidelibus captum, tum nostro conspectui vna cum Banderio Ladislai filii Caroli de Duratio, sub cuius nomine ipsi nostri infideles incedebant, praesentando; ipso denique Joanne Bano per latibula suae dolositatis in Castrum Posogavár euadente, idem Nicolaus Palatinus cum sua gente, ipso Castro expugnato et obtento, praefatum Joannem Banum infidelem sub huiusmodi pacti Articulo conclusit, quod dictas Dnas Reginas libertati redderet, interim suam personam Obsidem assignaret, quo recepto, ipsoque Nicolao Palatino tunc praemisso modo Bano Machouiensi aduersus Rastien. in subsidium dictorum infidelium missos, confinia dicti Banatus inuadendo, se protinus potenter diuertente et eosdem Rastienses ab eorum ingressu viriliter compescente; Interea ipse Joannes Banus obses per palliatam infidelitatem Stephani filii Dijonisii Vayuodae, cuius manibus ad conseruandum fuerat assignatus, ab ipso obsidionis vinculo euadens, Regnum Bosnae subintrauit. Quo medio ipse Nicolaus Palatinus circa suae fidelitatis indicia continuus Castrum Churugh apud Manus sequacium ipsius Joannis Bani infidelis habitum, deinde Castra Dyákó et Közvar apellata, quae Georgius Episcopus, et Ladislaus filius Philippe, similiter nostri infideles violenter conseruabant, ab eis reobtinens eosdem no-

stros infideles in exilium Bosnense potenter affugauit. Iisdem quoque temporibus in obsidione Castri Simueth quod erga Manus dicti Joannis Bani et Pauli Episcopi fratris eiusdem, nostrorum infidelium, in nostri despectum habebatur, idem Nicolaus Palatinus non modicos laudabiles nobis exhibuit famulatus. Cumque eorumdem nostrorum infidelium peruersitas in dicto Regno nostro Bosnae reaggregata, Comitatum nostrum de Valko more praedonico cum Bosnensibus hostiliter intrauissent, praedas et incendia praesumtuose commiten. in eodem, idem Nicolaus Palatinus tunc lateri nostro fideliter adhaerens cum viris egregiis, Stephano filio Philippe de Korogh, Georgio filio Andreae filii Laczk et Paulo filio Joannis Bani de Alsan, grandem comitiuam de sua gente transmisit, quorum Viribus et industria, diuino auxilio praefati nostri infideles deuicti, nonnullique capitales eorum in proelio capti debita poena plectendi Nobis adducti fuerunt per eosdem. Crescentibus itaque ipsius Nicolai Palatini virtutibus, Lazarum Dominum Rasciae, socerum suum ab obedientia nostra declinatum, idem Nicolaus Palatinus suae Circumspectionis industria, solitae Obedientiae reduxit in gremium, debitae Coronae nostrae Obsequia praehabiturum. Ipso denique Lazaro et Omurath Turcorum Imperatore in conflictu personali interse commisso, debitum carnis vniuersae vtrinque reddentibus, praefatoque Joanne Bano in suis detestabilibus processibus districtus nostros Boly et Macho inuadente, idem Nicolaus Palatinus tum Banus Machouiensis praedictos districtus ab eius insultibus suae virtutis arduitate liberauit, consequenter cum aduersus Turcorum et Rasciensium praedictorum malignam conspirationem Vicibus quatuor continuatis exercitualiter processimus idem Nicolaus Palatinus suo Banderio solemniter erecto nobiscum procedens, laudabiles pro nostri honoris incremento nobis praebuit famulatus, et tam tunc, quam tandem per nos ibidem aduersus dictos scismaticos in Custodia Regni nostri deputatus, loca ipsorum hostium plura inuadens, cum iisque Militares agens conflictus, gloriose triumphalis Militiae praesignia cum ipsorum hostium praeda non modica, nec absque Jactura graui plurimorum Consanguineorum et sequacium suorum quietem nobis in regno nostro per suos fideles actus adhibendo, plerumque reportauit; subsequenter nobis pro reobtentione Castri nostri Dobor in Vsura situati, de quo Paulus Episcopus nostrae Mattis Infidelis cum filio et proximis dicti Joannis Bani et alii eorum sequaces nostros Regnicolas indesinenter offendebant, plurimum laborantibus, idem Nicolaus iam iam tunc exigentibus suarum Virtutum meritis regnorum nostrorum, Dalmatiae, Croatie, et Slauoniae Banus, et praedictus Joannes Frater suus, proprio vexillo eleuato, in reobtentione ipsius Castri nobis taliter affuerunt, quod per ipsorum et coeterorum fidelium nostrorum opitulamina, dicto Castro in cinerem redacto ipsos nostros infideles nostrae mancipauimus captiuitati. Quo audito, Dabissa Rex Bosnae ad nostram personaliter accedens Mattem, se et suos subditos restituit Obedientiae ac Seruitiis, nobis et Coronae nostrae debitis et obseruandis. Et cum demum ipsos Nicolaum Palatinum, et Joannem Fratrem suum, ad reoccupanda Regna nostra Dalmatiae et Croatie praedicta, per violentas manus Wolk Bani, et dictorum vtriusque Joannis nostrorum Infidelium occupata transmisissemus; iidem solitae fidei sinceritate suffulti, cum

Exercitu ipsius Wlk Bani prope Castrum Tinnyn deuicto, praescripta duo Regna nostris manibus et Dominio cum aliis Castris, Ciuitatibus et Fortalitiis in eisdem habitis recuperarunt, similiter cum assumpto tandem fidelium nostrorum exercitu valido ad partes Transalpinas nos mouentes, fere maiorem partem ipsarum partium peragrando, Castrum minoris Nicopolis, vbi Turcorum multitudo residebat, potenter obsedissemus, eodemque Castro non absque filiorum ipsorum quondam Nicolai Palatini Viribus obtento, et in nostrorum fidelium manibus derelicto, Merch etiam Vaiuoda nostro Transalpino, qui per ipsos Turcas oppressus exstiterat, in nomine ipsorum fidelium nostrorum suo D. restituto tandem cum felici Triumpho versus Regnum nostrum Hungariae nobis remeantibus, in Alpibus Pazata dictis strictissimis indaginibus conclusa et obdurata multitudo Wlachorum per ipsum Merche Waiuodam in pristinae Infidelitatis, ingratitudinisque viam relapsum, cum intoxicatis et mortiferis iaculis contra nos et nostros insidiose destinatorum Exercitum nostrum circumdedit; moxque memoratus Nicolaus Palatinus se ipsum cum suis nobis scutum protectionis opposuit, et ipsorum Wlachorum insultus non sine morte et laesione suorum multorum sequacium viriliter repellens, nobis exitum viarum assecurauit. Cumque postea solemni nostrorum fidelium exercitu congregato, signanter ipsis filiis condam Nicolai Palatini, cum magna Copiositate gentium eorundem Nobiscum assumtis, adversus praedictos Turcas versus Bulgariam processissemus, ibique cum eisdem Turcis et Bayzáth eorum Imperatore, circa castrum majoris Nicopolis conflictus personales habuissemus, multa prius hinc inde strage Cadentium in gladio commissa, tandem permittente occulto Dei Judicio parte nostra hostibus cedente, nostrique et ipsorum filiorum quondam Nicolai Palatini, ac caeterorum fidelium nostrorum vexillis ibidem abstractis, versus dictas partes Transalpinas gressus introflexos facere coacti fuissemus, nobiscum eisdem et paucis aliis nostris fidelibus, per flumen Danubii navali passu, versus Regnum nostrum Hungariae remeantibus, praefatoque Joanne cum quibusdam aliis nostris fidelibus pro Custodia ipsius Regni nostri permisso, ipso vero Nicolao Palatino erga nostram Mattem reseruato, per amnium meatus, Constantinopol. dehinc ad Regna nostra Dalmatiae et Croatiae praedicta remigrantibus, ipse Nicol. Palat. nos nusquam deserens, tam diu affectione suprema etiam in huiusmodi penuria nostra, nobis adhaerere non desiit, donec dirigente altissimo in ipsum R. nostr. Hung. regressum habuimus cum optata felicitate. — — — — — — — — — Datum per manus Reuerendi in Christo Patris Domini Eberhardi Episcopi Varadiensis, Aulae nostrae supremi Cancellarii, dilecti nostri et fidelis, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Octauo, quarto Idus Julii, Regni autem nostri Anno XX° Venerabilibus in Christo Patribus Dominis Valentino Tituli S. Sabinae SS. Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali, et Ecclesiae Quinqueecclesiensis Gubernatore, Joanne Strigoniensi, Colocensi et Jadrensi sedibus vacantibus, Andrea Spalatensi et altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis, eodem Eberhardo Varadiensi, Stephano Transyluaniensi, Zagrabiensi, Agriensi et Boznensi sedibus vacantibus Joanne electo Veszprimiensi, Joanne Jauriensi, Philippo Vacziensi, Dosa Chanadiensi, Hincone electo Nitri-

ensi ac Thoma Segniensi Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus, Sirmiensi Traguriensi Scardonensi Tinniensi, Nonensi Sibiniensi, Macharensi Pharensi et Corbauiensi sedibus vacantibus, nec non Magnificis Viris praedicto Nicolao de Gara, Regni nostri Hungariae Palatino, Joanne et Jacobo Vayuodis nostris Transyluaniensibus, Comite Frank, filio quondam Conye Bani Judice Curiae, Dalmatiae, Croatiae praedictorum et Slauoniae Regnorum nostrorum, *nec non Zeuriensi Banatus Honoribus vacantibus*, Joanne de Maroth, Bano nostro Machouiensi, Nicolao Trentul de Neuna Tauernicorum et Comite de Posega, Simone filio praedicto condam Conye Bani Janitorum Comite Joanne de Corbauia Dapiferor. Joanne filio Gregori. de Alsan Pincernar. Petro Chech Agazonum nostrorum Magistris, et Silstrang Comite Posoniensi, aliisque quam plurimis Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, X. 4. 660.

CCCLXXVIII.

1408. *Chinezulŭ, George din Bănatŭ, posesorŭ alŭ unui chineziatŭ eredetariŭ* (kenesiatus perpetualis), mai primesce unŭ soţŭ lângă sine, şi-lŭ constitue chinezŭ în aceeaşi comună. 1408.

Nos magister Jacobus Chep de Gerthianus vicecomes et Judices Nobilium de Crassow Memorie commendamus quod magister Stephanus filius petri de Remethe coram nobis personaliter accedendo proposuit eomodo quod quidam Kenesius suus nomine Georgius in possessione sua pachach vocata Kenesiatum perpetualem habuisset ipseque vnum consocium ad dictum Kenesiatum assumpsisset circase non excontentu et voluntate eiusdem magistri Stephani, nisi furtiue, et ipse Georgius Kenesius de dicto suo consocio quem solusmet Kenesium constituit ab ipso licenciam non habuisset, Nos vniuersi et singuli Nobiles de dicta Crassow tali modo predictam causam adiudicando commissimus quod ipse Georgius Kenesius de iure licenciam habere non potuisset omniaque bona eiusdem Georgy sepe dicti prefatus magister Stephanus filius Petri de dicta Remethe recipindi (sic) habeat liberam facultatem, Datum in Mezesomlio in quindenis sabati proximi ante festum beati Martini Episcopi anno domini M^mo^ CCCC^mo^ octauo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 263. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Nr. Museului 369. Sec. XV.

CCCLXXIX.

1408. *(Estrasŭ.)* Sigismundŭ regele Ungariei, dăruiesce *lui Sandrinŭ şi lui George, filorŭ voivodului Dragŭ din Maramureşŭ*, moşia numită Beltecŭ din comitatulŭ Satmarului. 1408.

Szirmay Szathmár várm. I. pag. 44. – Fejér, X. 4. 681. Originalulŭ în archiva Conventului din Lelesŭ.

CCCLXXX.

1409. 1409. Nicolae de Gara, Palatinulŭ Ungariei, adeveresce, că *George şi Sandrinŭ, fii voivodului Dragŭ din Maramureşŭ*, nu se au presentatŭ în terminulŭ legalŭ înaintea sa, ca se rĕspundă la acţiunea, ce le aŭ intentat'o nobilii Ladislaŭ şi Andreiŭ din Carulia.

Nos Nicolaus de Gara regni Hungarie palatinus et iudex comanorum damus pro memoria, quod Andreas de Hodos pro Ladislao et Andrea filys Marhardi de Karul cum procuratorys literis conventus de Lelez contra magistros Georgium alio nomine Emericum et Sandrinum filios Dragh voyvode, ab octavis festi beati Michaelis archangeli triginta quatuor diebus continuis legitime stetit in termino coram nobis, qui iuxta continenciam literarum nostrarum prorogatoriarum super factis, in quibusdam literis dicti conventus de Lelez evocatorys et inquisitorys contentis perhemptorie responsuri nostram in presenciam non venerunt neque miserunt, unde ipsos in iudicys commissimus fore convictos si se racionabiliter non poterunt excusare. Datum Bude, tricesimo quinto die termini prenotati, anno domini M^mo^ quadringentesimo nono.

(În dosŭ: Pro Ladislao et Andrea filys Marhardi de Karol contra Georgium alio nomine Emericum et Sandrinum filios condam Dragh voyvode iudicialis).

Codex diplomaticus comitum Károlyi. 1882. I. 556. Originalulŭ pe chârtie.

CCCLXXXI.

1409. 1409. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce domeniulŭ Hinedórei din Transilvania, *lui Voicu, militariŭ alŭ Curţii regale, şi fiului sĕŭ Ionŭ, celebrului eroŭ alŭ Transilvaniei şi Ungariei, cunoscutŭ sub numele de Ionŭ Oláh (adecă Românulŭ), sĕŭ Ionŭ de Hunyád. Acéstă donaţiune, regele o face totŭ-odată şi pentru fraţii lui Voicu, pentru Mogoşŭ şi pentru Radulŭ, cum şi pentru unchiulŭ sĕŭ, cu numele totŭ Radulŭ,* şi anume, în semnŭ de recompensă, pentru strălucitele merite, şi servicii militari, ce i le prestase Voicu la diferite ocasiuni.

Propria Commissio Domini Regis.

Nos Sigismundus Dei Gratia Rex Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Marchioque Brandenburgensis et Sacri Romani Imperii Vicarius generalis et Regni Bohemiae Gubernator. Memoriae commendantes tenore praesentium significamus quibus expedit uniuersis. Quod Nos consideratis fidelitatibus et fidelium Servitiorum praeclaris meritis Voyk filii Serbe aule nostre militis per ipsum nostre Maiestati locis et temporibus opportunis exhibitis et impensis, volentes sibi pro huiusmodi fidelibus obsequiis regali occurrere cum favore, ut deinceps ferventius in nostris servitiis expediendis animetur dulcedine regalis remunerationis praegustata, quandam possessionem nostram Regalem Hunyadvár vocatam in Comitatu Albensi partium nostrarum Transiluanarum habitam, simul cum eiusdem universis utilitatibus ac quibuslibet pertinentiis et fructuo-

sitatibus, videlicet terris arabilibus, cultis et incultis, pratis, fenilibus, siluis, nemoribus, acquis, piscinis, aquarumqe decursibus, et generaliter quibuslibet eiusdem utilitatum integritatibus; sub ipsarum veris metis et antiquis limitibus, quocunque nominis vocabulo vocitatis ex certa nostra scientia Praelatorumque et Baronum nostrorum Consilio ac novae nostrae donationis titulo, et omni eo iure, quo eadem ad nostram spectant collationem, memorato Woyk militi et per eum Magas et Radul carnalibus, ac Radul patrueli fratribus, nec non Johanni filio suis [1], ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis dedimus, donauimus et contulimus, ymo damus donamus et conferimus iure perpetuo et irreuocabiliter tenen. possiden. pariter et haben. salvo iure alieno praesentium nostrarum testimonio litterarum, quas, dum Nobis in Specie fuerint reportatae in formam nostri Privilegii redigi faciemus. Datum in Vissegrad in Festo Beati Lucae Euangelistae. Anno Domini MCDIX. L. S. appressi [2].

Fejér, X. 8. 492. Idem XI. 484. — Genus Ioan. Corvini. p. 32. — Transilvania, 1872. p. 198. După copia făcută de contele Ios. Kemény. Originalulŭ în archiva Camerei fiscale din Buda.

---

1) După documentele publicate de *Fejér* (în Genus Ioannis Corvini), şi de *Wagner* (în Collectanea gen. hist. Dec. I. 112), **Tabela genealogică a Corvinilorŭ din Transilvania** este următórea:

N. N.

Radulŭ 1409. — Şerba(nŭ) 1409.

Radulŭ 1409. — Mogoşŭ 1409. — **Voicu**, numitŭ şi **Oláh (Românulŭ)**, aulae regiae miles 1409, căsătoritŭ cu Elisabeta, nobilă română de Margine.

Marina măritată după Mamzilă din Argeşŭ. — N. N. Soră anonimă măritată după Ionŭ Secula (Zekel), apoi după Ionŭ Giscra. — **Ionŭ** (Ioannes Minor, miles militum) numitŭ şi **Ioannes Oláh**. † 1442. — **Ionŭ** (Ianculŭ) **Huniadi Corvinulŭ**, numitŭ şi **Ioannes Oláh (Românulŭ)**, voivodŭ alŭ Transilvaniei şi Locotenentŭ alŭ Ungariei, născ. circa 1386, căs. cu Elisabeta de Szilágy. † 1456.

Stanciulŭ: Danŭ, — Petru, prefectŭ alŭ Orăsciei. 1514. — Stoianŭ, numitŭ şi **Stefanŭ Olachus (Românulŭ)** căs. cu Barbara Hunzară (Császár). — Ladislaŭ, Comite alŭ Bistriţei, Banŭ alŭ Croaţiei şi Dalmaţiei, născ. 1432. † 1457. — **Matia**, alesŭ **Rege alŭ Ungariei**, născutŭ 1443. † 1490.

Nicolae Olahus (Romanulŭ), Archiepiscopulŭ Strigonului, Cancelariŭ alŭ Ungariei, şi Locotenentŭ regalŭ, născ. 1493. † 1568. — **Mateiŭ Olachus (Românulŭ)**, Prefectŭ alŭ Orăsciei. † 1536. — Ursula: căs. cu Christoforŭ Császár, Nicolae, — apoi cu Georgiu Bona. † 1553. Georgiu Bonna † 1559. — Helena, măritată după Nicolae Oloz.

Toma căs. cu Margareta Bakits de Lack. † 1559. — Mihailŭ — Ana.

Lucia măr. Ionŭ Lisztius de Köptsény.

Numele de Şerbanŭ şi Mogoşŭ se vĕdŭ a fi fostŭ fórte usitate la Români în epoca acésta. Veţi documentele sub Nr. CCXXII, CCCLX, CCCLXXXVII, şi mai la vale celŭ din anulŭ 1428, relativŭ la familia Măcicaşilor.

2) După Fejér, Ludovicŭ, regele Ungariei, încă ar fi făcutŭ o donaţiune lui Voicu, în a. 1378, însă diploma acésta din o întêmplare óre-care s'a arsŭ. Acésta, după cum o adeverésce br. Iosifŭ Nalaczy. (Genus Ioan. Corvini. pag. 33.)

CCCLXXXII.

1409. 1409. Lascu, voivodulŭ Transilvaniei, scutesce pe *chinezii din Ţéra-Haţegului, anume pe Stanciulŭ, Berivoiŭ, Dragomirŭ şi Vladŭ*, de tóte taxele, de tóte sarcinile şi serviciile chinezesci, fiindŭ-că aŭ impoporatŭ de noŭ satulŭ numitŭ Poiana-lui-Achinŭ, aşeḑatŭ în Ţéra-Haţegului la Porţile-de-ferŭ.

Nos Jacobus Laczk de Szánto, et Joannes Herman de Tamási Vajvodae et Comites de Zonuk memoriae commendamus per praesentes, quod nos possessionem seu villam Achynus Polyana[1] vocatam in loco Vaskapu dicto sitam per providos viros Stanczul filium Dyonisii, et Berove filium Thatul de Ostra[2] Dragumir filium Zeik de Jordavize, et Vlad filium Eliae Kenezios in Districtu Hattzok, commorantes, denuo et ex novo plantatam populosam efficere, et multitudine populorum decorare volentes, quorum multitudine et numeri augmento via in praeattacto loco Vaskapu tendens, ubi latrocinarii seu malefactores in Sylvarum densitatibus eorum antra disponentes et habitacula, cunctos per eandem progredientes diversis inficiebant terroribus, aliis siquidem dirae mortis pocula immaniter propinabant, ab eorumdem malefactorum insultibus, et perturbacionibus saevissimis, salvior possit praemuniri, eisdem Sztanczul, Berove[3], Dragumir, et Vlaad, successoribusque eorumdem universis hanc libertatem praerogativae formam in persona Domini Nostri Regis Sigismundi, et Nostris Vajvodarum authoritatibus duximus annuenda, conceden., ut ipsi et eorum haeredes, popolique in eadem Villa commorantes a modo in antea temporibus successivis, Nostro scilicet durante placito de praeattacta Villa, seu possessione novella, nullum Censum, Datum seu Collectaneam, munera, servitia, aut quaecumque alia facere, et administrare sint adstricti, quin a singulis talium generibus exempti sint, et supportati habeantur. Volumus denique ut iidem Kenezii, et posteritates in signum dominii annuatim festo B. Georgii Martyris singulos 200 Denarios novos aut pro tempore currentes, et nihil plus nobis vel Castellanis de Hattzok dare et solvere teneantur, praesentium nostrarum testimonio litterarum. Datum in Hattzok secunda die festi Beati Barnabae apost. a. D. 1409.

Transilvania. 1872. pag. 198. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény. — Fejér, X. 8. 493. Originalulŭ în archiva Capitulului din Alba-Iulia.

---

1) Astă-ḑi Zeicani în Ţéra-Haţegului.
2) Ostrovŭ.
3) La Fejér: Berivoj.

CCCLXXXIII.

1409. Michaiŭ, comitele Secuilorŭ, la mandatulŭ Regelui, dăruiesce bisericei catolice din Braşovŭ a treia parte din *comunele românesci Tohanŭ şi Zernesci.* 1409.

Nos Mychael filius Salamonis de Nadasd Comes Siculorum, Memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod secundum mandatum et commissionem Serenissimi Principis et domini domini Sigismundi Inclyti Regis Hungarie, precise et directe terciam partem villarum Tucha et Czirna vocatarum, cum vniuersis ipsarum vtilitatibus et pertinencijs ad perpetuam missam in honore sacri Corporis Christi, in ecclesia sancte Marie virginis Coronensis Ciuitatis, cottidianis quartis ferijs celebrandam duximus conferendam, donandam, pariterque habendam, ijmo ad honorem sacri Corporis Christi, ob reuerenciam eiusdem, et pro fauore fratrum ad pretactam missam pertinencium, donamus et conferimus cum quibuslibet ipsarum vtilitatibus, vigore et testimonio presencium mediante, saluis iuribus alienis. In cuius rei testimonium presentes nostras sigillo consignantes, Datum Corone in festo sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, Anno domini Millesimo etc. Nono [1].

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 104. După copia făcută de contele Jos. Kemeny, care se află în biblioteca museului transilvanŭ din Cluşŭ. Originalulŭ pe chârtie în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCLXXXIV.

1409. Actŭ de împăciuire, încheiatŭ între nobilulŭ *Dumitru Danŭ din Bănatŭ* cu Iacobŭ Cepŭ vice-comitele Caraşului, în privinţa unorŭ daune. 1409.

Nos Pipo de Ozora Themesiensis et Camararum salium regalium Comes, Memorie commendamus Quod demetrius filius dan de doboz ab vna, parte vero ex altera Jacobus filius Chep de Gyrtianus vice comes noster Comitatus de Crasso coram nobis personaliter constituti confessi sunt in hunc modum Quod licet ipse scilicet demetrius filius ladislai annotatum Jacobum Superfactis potenciarys per ipsum, Jacobum et ad se pertinentes sibi et suis Jobagionibus perpetratis contra se in presente congregacione nostra generali per nos vniuersitati nobilium Comitatus de Crasso feria secunda proxima ante festum beati regis Stephani exspeciali regia commissione propre Ciuitatem Mezew Somlo celebrata nostram in presenciam in causam a(trax)erit Tamen ipsi ordinaria composicionem nonnullorum proborum et nobilium virorum pacem

1) Este probabilŭ, că în originalŭ numĕrulŭ sutimilorŭ era însemnatŭ cu CCCC, şi la copiere s'a transcrisŭ din eróre cu etc. *(Nota edit. Szabó Károly.)*

parcium zelancium in premissis taliter concordassent Quod quia ipse scilicet demetrius (annota)tum Jacobum super vniuersis causis nocumentis injurys dampnys et g(eneraliter) quibusuis maleficiorum generibus vsque adhec tempora per ipsum Jacobum et ad ipsum pertinentes sibi et Jobagionibus ac familiaribus suis perpetratis et commissis per omnia expeditos atque absolutos comisissent. Ideo ipse scilicet Jacobus in totalem satisfaccionem premissorum et expedicionem omnium premissorum eidem demetrio viginti duos l. . . . . post festum beati . . . . . nunc venturum in possessione O. . . . . za (?) vocata coram duobus probis et nobilibus viris et arbitris . . . . disposicionem et . . . . . proborum et nobilium virorum dare assumpsisset ymo Idem demetrius ipsum Jacobum . . . . . et ad ipsum p(ertinente)s expeditum atque absolutum reddere et comisit ac prefatus (Jacobus) eidem demetrio assumpsit coram nobis tali moderaminis vinculo interiecto quod si ipsi scilicet magister J. . . . . viginti duos . . . . . termino et loco in prefixis coram dictis probis et nobilibus viris dare non curaret vel non posset extunc ipse contra annotatum demetrium infacto potencie et Insuper in Centum florenos presentis noue monete Si vero idem demetrius et adhib. . . . . recipiendam premissam satisfaccionem venire vel mittere recusaret extunc ipse contra ipsum Jacobum in amissione . . . . . acquisicionis suis Insuperque . . . . . dictis Centum florenis computi premisi et . . . . . eo facto ad quod partes prescripte pariter se et sponte obligarunt testimonio presencium mediante, datum quinto die congregacionis nostre antedicte in loco (memorato). Anno domini Millesimo quadringentesimo Nono.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 265. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Nr. Museului 631. Sec. XV.

CCCLXXXV.

1410. 1410. Papa Ioanŭ XXII. scrie nunţiului apostolicŭ, din Ungaria, că de-óră ce credinţa eretică se estinde din ce în ce mai multŭ în Ungaria, şi acésta din causa aproprierii imediate cu *Românii, Cumanii, Filisteii şi Tătarii*, de aceea dênsulŭ se pună numai de câtŭ capetŭ acestorŭ abusuri, decretându pedepse canonice asupra preoţilorŭ şi călugărilorŭ catolici, cari nu vorŭ cere, să fie de nou confirmaţi în beneficiile lorŭ.

Iohannes episcopus etc. Venerabili fratri . . . Episcopo Placentino, ac in Ungarie et aliis regnis et partibus Carissimo in Christo filio nostro Sigismundo Regi Ungarie Illustri subiectis in spiritualibus pro nobis et Romana ecclesia Reformatori, salutem etc. Intenta semper salutis operibus apostolice sedis circumspecta benignitas, indulta sibi desuper potestatis plenitudine, sicut in domino expedire prospicit, illa statuit, disponit et ordinat, que pro animarum salute et cultu divini nominis ampliando salutaria conspicit ac utilia fore credit. Cum itaque, sicut nobis nuper innotuit, in Ungarie et plerisque aliis

regnis et partibus dominio Carissimi in Christo filii nostri Sigismundi Regis Ungarie Illustris subiectis a multis retro temporibus citra damnabilis irrepsit et inolevit abusus, etiam in interitum salutis eterne multorum fidelium, qui fermento coinquinati malitie nonnullorum hostium nominis crucifixi trahuntur in devium, et impiorum suggestionibus a fidei catholice cultu seducuntur in preceps usque adeo, ut huiusmodi cultus et animarum cura in nonnullis etiam cathedralibus et aliis ecclesiis, monasteriis et locis, quibus illa imminet, damnabiliter negligatur, eo maxime, cum rectores tam parochialium quam aliarum ecclesiarum curam habentium animarum a plerisque laicis seu patronis, etiam in baroniis et potentatibus constitutis, absque ordinaria auctoritate ad regimen et curam ecclesiarum huiusmodi assumuntur, et pro beneplacito assumentium amoventur ab illis, alii surrogantur, quidam videlicet ad semestre, nonnulli ad quadrimestre, quidam vero ad annum seu ad aliud tempus ut plurimum deputantur, ex quo succedunt scandala quam plurima et errores, ecclesiis in divinis minime deservitur, et in spiritualibus et temporalibus damna permaxima subsequuntur; hereses pullulant et innumerabilia catholice fidei ex propinquitate, quam habent cum Cumanis, Philisteis, Valachis, Tartaris, et quamplurimis aliis infidelibus in finitimis partibus commorantibus, detrimenta consurgunt iugiter, ac etiam malefiunt, ac publica cessat et privata bene regendi affectio vitio temporis in premissis; quodque similia damna et incommoda in plerisque monasteriis, prioratibus ac beneficiis aliis regularibus curatis et non curatis sancti Benedicti et nonnullorum ordinum aliorum iugiter causantur: nos itaque attendentes, quam sit non solum utile, sed summe necessarium super premissis ex apostolice servitutis officio de salutari remedio providere, discretioni tue, de qua in hiis et aliis specialem in domino fiduciam obtinemus, per apostolica scripta presentium tenore committimus et mandamus, quatenus auctoritate nostra moneas huiusmodi abbates, priores ac parochialium et aliarum curatarum et non curatarum ecclesiarum rectores, quocunque nomine censeantur, qui sunt aut erunt tempore exhibitionis presentium, ut infra terminum, de quo eidem discretioni tue placuerit, a sede apostolica; illi vero, qui de cetero assumentur ad huiusmodi regimen, curam seu administrationem, antequam possessionem suscipiant per se vel alios administrationis seu regiminis aut gubernationis monasteriorum, prioratuum, parochialium seu aliarum ecclesiarum seu beneficiorum aliorum regularium, secularium, et ordinum quorumcunque curatorum confirmationes accipere a locorum ordinariis seu a prefata sede, in forma iuxta sacrorum canonum instituta sub illis censuris et penis spiritualibus et temporalibus, etiam per privationis, dispositionis, suspensionis et amotionis, etiam interdicti sententias et penas, de quibus tibi videbitur, teneantur et debeant, quacunque constitucione contraria non obstante, ac huiusmodi patronis et aliis laicalibus personis et in quibusvis dignitatibus constitutis sub eisdem censuris et penis, etiam privationis iuris, essent huiusmodi rectores instituendi, eadem auctoritate districtius inhibeas, ne aliquem vel aliquos nominare, presentare, aut nominatos seu presentatos in rectores ipsarum ecclesiarum, nisi duntaxat ad vitam, recipere, hiis duntaxat exceptis, qui de iure essent ad nutum abbatum seu priorum monasteriorum aut prioratuum regula-

rium aliquorum amovibiles, quoquomodo presumant, ac decernas irritum et inane, quicquid contra inhibitionem huiusmodi per quosvis et quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit quomodolibet attemptari. Contradictores quoslibet et rebelles, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis spiritualis vel temporalis extiterint, per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia, appellatione cessante, compellas, invocato auxilio brachii secularis etiam adversum laicalem potentiam quorumcunque tociens, quociens opus esse cognoveris. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacii pape octavi predecessoris nostri, in quibus cavetur, ne aliquis extra ciuitatem et diocesim, nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur, seu quod iudices a sede deputati predicta extra ciuitatem et diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, sive alii vel aliis vices suas committere aut aliquos ultra unam dietam a fine diocesis eorumdem trahere presumant, aut de duabus dietis in concilio generali, quam aliis quibuscunque constitutionibus a predecessoribus nostris Romanis pontificibus tam de iudicibus delegatis quam personis ultra certum numerum ad iudicium non trahendis, aut aliis editis, que tue possint in hac parte iurisdictione aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obviare; seu si aliquibus communiter vel divisim a predicta sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Bononie Kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno primo.

Ex Reg. orig. An. I. de Curia lib. III. fol. 179.

Theiner, Mon. hist. Hung. II, pag. 185.

CCCLXXXVI.

1410. 1410. Papa Ioanŭ XXII. învită pe nunţiulŭ apostolicŭ din Ungaria se înfiinţeze *biserici catolice pe la frontierele Ungariei, pe unde locuiescŭ Cumanii, Filisteii şi Tătarii*, de-óră-ce bisericile, ce esistaŭ mai înainte, le aŭ ruinatŭ Tătarii şi alţi necredincioşi.

Iohannes episcopus etc. Venerabili fratri Brande Episcopo Placentino, Referendario nostro ac in Ungarie et aliis regnis et partibus Carissimo in Christo filio nostro Sigismundo Regi Ungarie Illustri subiectis pro nobis et Romana ecclesia reformatori, salutem etc. Ut in executione reformationis, quam in regno Ungarie et nonnullis aliis partibus Carissimo in Christo filio nostro Sigismundo Regi Ungarie Illustri subiectis tue commisimus fraternitati, expressioribus auctoritatis nostre patrociniis fulciaris, et cum, sicut accepimus, in certis partibus infra et circa limites dicti regni sint Cumani, Philistei et Tartari noviter ad fidem christianam conversi, quorum curam animarum

fratres ordinis Minorum ex ordinationibus, ut dicitur, apostolicis hactenus gesserunt, prout gerunt, et qui modernis temporibus non modicum multiplicati sunt, et insimul commorantur, sintque in eisdem partibus certe ecclesie ab olim per Tartaros et alios infideles destructe et dirupte, ac Carissimus in Christo filius noster Sigismundus Rex Ungarie Illustris desideret huiusmodi ecclesias in ecclesias parochiales erigi, et ipsos conversos, et in antea, annuente domino, convertendos ad fidem predictam in parochianos assignare: tibi easdem ecclesias in parochiales ecclesias erigendi, et eis de rectoribus idoneis providendi, ipsasque Archidiacono seu Archidiaconis locorum vel aliis, prout tibi videbitur, subiciendi, ac omnia et singula alia circa erectionem et parochiales ecclesias huiusmodi necessaria et requisita faciendi et ordinandi, plenam et liberam auctoritate apostolica concedimus tenore presentium facultatem. Datum Bononie XV. Kal. Septembris. Anno Primo.

Ex Reg. orig. An. I. de Curia lib. III. fol. 86.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 191.

CCCLXXXVII.

1410. *Voivodulŭ Petru şi chinezii români din districtulŭ Beiuşului,* ţinŭ adunare în comuna numită Bradu (Fenyezad), ca se judece procesulŭ dintre Bogdanŭ şi Merideŭ cu fiulŭ lui Moga Şerbanŭ, din comuna Criştiorŭ. 1410.

Nos Paulus Chapo Judex Juratique Cives de Oppido Belénes Memoriae commendamus, quod nostram veniens in praesentiam Petrus Vajda, ac Universi Kenezii, et Jurati de pertinentiis ejusdem Belenes ex una enim voluntate fassi sunt, quomodo in Dominica secunda proxima post festum assumptionis Virginis Mariae, stetissent in communi loco in Possessionibus Domini nostri Fenyezad vocati in causa inter hunc Boddan, et Merigyo ab una, et filium Moga Serban de Fejerkeres venissent coram eos nonnulli homines, et quam plures probi fidejussores, qui fide eorum mediante examinati fassi fuissent, ut in omnibus causis, et negotiis dictarum partium ambarum personaliter inter eos assumptarum, ita fecissent fidejussiones, quod quae pars in dicto communi loco comparere non videtur in termino praedicto, suam causam annihilare, et perdidisse videatur in omnibus. Ubi isti electi homines, cum isto Boddan per multum stetissent, exspectassent, idem Boddan satis testan. comparuisset, ipse vero filius Moga Serban non comparuisset, neque misisset, sed suam causam perdidisse misisset. In cujus rei memoriam praesentes nostras literas sub sigillo nostrae Civitatis dedimus munimine roboratas. Datum in Belenes in festo B. Augustini Doctoris. 1410.

Copia in Coll. Mst. Bibliothecae Colegii Reformatorum Claudiopolitani T. VI. p. 360.

Transilvania, 1872. pag. 200. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

CCCLXXXVIII.

1410. 1410. Marculŭ Bandinŭ, Archiepiscopulŭ Marcianopolei, călĕtoresce la a. 1646 prin Moldova şi comunică următórea *inscripţiune latină, aflată în biserica catolică dela Baia, cu data din 1410, din care resultă, că biserica catolică dimpreună cu mănăstirea românéscă de acolo, aŭ fostŭ edificate de voivodulŭ Alexandru,* şi că Margareta, soţia sa, a fostŭ de religiune catolică.

In medio ecclesiae (Bajensis) est Baptisterium cum uno aeneo Candelabro, sub quo Baptisterio jacet Margaretha illa, vere gemma preciosa, moldavicarum ecclesiarum fundatrix, cui hoc Epithaphium ad cornu dextrum altaris in Sanctuario adscriptum legitur: «Anno MCCCCX hoc templum in honorem Beatissimae Mariae Virginis dedicatum, ab Illustrissimo Principe Alexandro Vayvoda aedificatum est unacum Monasterio Moldaviensi, cujus piae memoriae conjux Margaretha sub fonte Baptismatis sepulta est. Requiescat in vitae aeternae Resurrectionem. Amen.»

Kurz, Magazin für Geschichte . . . Siebenbürgens. II. 14. După raportulŭ lui Marcu Bandinŭ către Congregaţiunea «de propaganda fide» în archiva călugărilorŭ Franciscani din Cluşŭ.

CCCLXXXIX.

1410. 1410. Sigismundŭ, regele Ungariei, concede tuturorŭ iobagilorŭ, *dreptulŭ de liberă migraţiune,* saŭ dreptulŭ de a se puté strămuta de pe o moşie pe alta, după ce vorŭ plăti mai înainte teragiulŭ şi alte datorii, ce le vorŭ avé.

Sigismundus dei gratia Rex Hungariae Dalmatiae Croatiae etc. Marchioque Brandenburgensis etc. Sacri Romani Imperii Vicarius generalis et Regni Bohemiae Gubernator fidelibus suis vniuersis Praelatis Baronibus Comitibus Castellanis Nobilibus eorumque officialibus, Item Ciuitatibus et liberis villis ipsarumque Rectoribus Judicibus et villicis quibus praesentes ostendentur salutem et graciam. Quia nos una cum Praelatis Baronibus nostris Id mature decreuimus et super hoc statutum fecimus vt uniuersi Jobagiones seu Jobagionalis Conditionis homines, in quorumque possessionibus residentes, qui habita licentia justis terragiis et aliis solitis eorum debitis persolutis ad possessiones quorumcunque se transferre voluerint moraturos, libere possint et secure valeant abire et recedere saluis eorum rebus et personis, nec per quempiam valeant quouismodo reseruari et detineri. Igitur vestrae et cuiuslibet vestrum fidelitati firmiter precipientes mandamus, quatenus universos et quoslibet Jobagiones vestros seu Jobagionalis conditionis homines, qui de vestris possessionibus tenutis honoribus et vestri de medio ad possessiones fidelium nostrorum

Magistri Martini filii Jacum de Wszfalva maioris Cancelariae nostrae Notarii, dictique Jacum patris ac fratrum suorum habita licentia justisque terragiis ac aliis debitis persolutis moraturi se transferre voluerint, eosdem in uniuersis rebus et . . . . libere et absque omni impedimento ire et recedere permittatis, secus facere non ausuri. Alioquin conmissimus et serie praesentium firmiter conmittimus fidelibus nostris, Comiti vel Vice Comiti et Judicibus Nobilium illorum Comitatuum, in quibus horum contrarium per quempiam fuerit attemptatum, ut ipsi vos et unum quemlibet ad ipsum efficaciter faciendum per penas nostri decreti praemissi conpellant et astrigant auctoritate nostra praesentibus eis in hac parte attributa mediante. Praesentes denique perlectas reddite praesentanti. Datum Budae in Dominica Invocavit Anno Domini Millesimo quadringentesimo decimo.

Fejér, X. 5. 43. Din originalŭ.

CCCXC.

1410. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce nobilului Davidŭ *comuna cu dreptŭ românescŭ, numită Bozinta, din comitatulŭ Satmarului,* în semnŭ de recompensă pentru serviciile militari, ce i le făcuse în resbelulŭ cu Bohemii. 1410.

Commissio propria domini Regis.

Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie Dalmacie Croacie etc. Marchioque Brandenburgensis etc. Sacri Romani Impery Vicarius generalis et Regni Bohemie gubernator, Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod nos consideratis et in acie nostre mentis mature premetitis fidelitatibus et fidelium seruiciorum preclaris meritis fidelis nostri dilecti Nobilis viri Dauid fily Martini de Albews, pridem Comitis nostri Zoliensis quibus Idem nobis et Sacro nostro Regio dyademati sub diuersis locis et temporibus presertim in exercituali nostra expedicione in Regno Bohemie pro Sacri Romani Impery nostrique patronatus honore prosequendo mota studuit et adhuc anhelat intrepide complacere, licet eorundem laudedignorum seruiciorum suorum exigencia multo maiora remuneracionis premia a nobis mereretur, attamen in aliqualem eorundem recompensam quasdam possessiones nostras Regias Zazzar et Tributum in eadem exigi consvetum et Thothfalw vngaricales, necnon Bozyntha Olahalem vocatas in Comitatu Zathmariensi habitas, simulcum vniuersis ipsarum vtilitatibus et pertinencys, videlicet Terris Arabilibus, cultis et incultis, Pratis, fenilibus, Siluis, Nemoribus, Molendinis, Montibus, Vineis, Promontorys, Aquis, Riuulis, Piscinis, Aquarumque decursibus, Campis, Pascuis, Paludibus, Arundinetis, et generaliter quibuslibet earundem vtilitatum integritatibus, sub ipsarum veris metis et antiquis limitibus

quoquomodo nuncupatis, ex certa sciencia Prelatorum Baronumque nostre Maiestatis maturo consilio prehabitis, noue nostre Donacionis titulo et omni eo Jure, quo predicte possessiones Zazzar et Tributum in eadem exigi consuetum, necnon Thothfalw et Bozintha vocate, alieque earundem vtilitates et pertinencie superius specificate ad nostram quibuscunque racionibus seu de causis quoquomodo spectarent collacionem, memorato Comiti Dauid et per ipsum suis hereditatibus et posteritatibus vniuersis, de manibus nostris Regys dedimus donauimus et contulimus ymmo damus donamus et conferrimus (sic) perpetuo et irreuocabiliter possidendas tenendas pariter et habendas. Saluo Jure alieno. Harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Quas dum nobis in specie reportate fuerint in formam nostri priuilegy redigi faciemus. Datum in Castro nostro Wegles Zoliensi feria secunda proxima ante festum Penthecostes, Anno domini Millesimo quadringentesimo decimo.

Nagy şi Deák, Hazai Oklevéltár, pag. 348. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva conţilorŭ Keglevich.

CCCXCI.

1411. 1411. *Tractatulŭ de alianţă defensivă, încheiatŭ între Mircea, Voivodulŭ Ţĕreiromânesci, şi între Vladislaŭ, regele Poloniei, în contra regelui Ungariei, şi a altorŭ inimici.*

In nomine Domini Amen. Nos Mirche Voiuoda Transalpinus, etc. tenore presencium significamus tam presentibus quam futuris quibus expedit vniuersis. Quod cupientes inire federa inuiolabilis amicicie cum Serenissimo principe domino Wladizlao Rege Polonie etc. de baronum nostrorum vnanimi consilio pro eo talem fecimus ordinacionem, alias, atque pridem temporibus perpetuis ab vtraque parte firmissime tenendam et irrefragabiliter obseruandam, Quod memoratum dominum Wladislaum Regem toto nostro posse atque potencia, dum et quotienscunque nostrum auxilium postulauerit, ac homines sibi subditos ab insultu et hostili incursu Regis Hungarie, ac ipsius omagialium et quorumlibet hominum sibi subiectorum, contra alios vero predicti domini Wladizlai emulos aut iniuriatores quorumlibet ipsum iuxta arbitrij nostri beneplacitum juvare promittimus et spondemus, quemadmodum amico facere expedit atque decet, ymmo multo magis iam quia consanguinitatis amor hoc facere compellit amicos. Idemque dominus Wladizlaus Rex ad nostram postulacionem signanter contra Regem Hungarie et ipsius subditos pro toto ipsius posse atque potencia nos debet, ymmo tenebitur adiuvare. In casu autem si idem Hungarie Rex hostiliter insurgeret, aut sui contra sepefatum Dominum Wladizlaum Regem etc., extunc nos hostiliter spondemus, ymmo promittimus nostra cum gente fines Regni Hungarie fortiter constringere incendio et omne malo. Dum autem idem Rex Hungarie etc., nos, aut nostram terram hostiliter

attemptaverit subintrare, Extunc prefatus dominus Wladizlaus Rex etc. haec omnia supradicta nobis toto posse atque potencia debeat et teneatur adiuuare. Contra alios vero nostros emulos iuxta ipsius liberj arbitrij beneplacitum nobis auxiliabitur, tanquam amicus et frater fratri[1] semper facere consueuit, quemadmodum eciam priores nostras litteras obligatorias gratas et ratas habentes tanquam presentibus de verbo ad verbum ratificamus et confirmamus vigore praesencium mediante, addicientes autem et adiungentes, quod si quis ex nostris mocionem aliquam facere, et se nobis obponere praesumpserit, aut attemptaverit aliquid contra eundem Dominum Wladizlaum Regem talem volumus vnacum iam dicto Domino Wladizlao Rege tempore nobiscum expescendo coercere ac omnino funditus destruere, vsque ad vltimum quadrantem quemadmodum consangvinitatatis fraternitas[2] et inviolabilis amor et amicicia iam nos constringit et semper facere compellebit. Datum in ciuitate nostra Imoiow (?) die dominico Vocem Iocunditatis, Anno Domini Millesimo quadringentesimo vndecimo. Ad perpetue vnionis circa roboracionem confederacionis, amiciciam ac bonitatem presentes fieri duximus nostro sigillo maiori munimine roboratas. Datum vt supra[3].

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale de la Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei Române. Documentulŭ e învestitŭ cu unŭ-spre-ḑece sigile pendente, între cari la mijlocŭ figuréză «*sigilulŭ celŭ mare*» alŭ voivodului Mircea, representândŭ armele Ţĕrei-românesci, anume: unŭ scutŭ anticŭ, cu vulturulŭ, crucea, o stea cu şése raḑe şi semiluna. De cele patru părţi ale scutului numele М| . . |Ч|А| cu literile distribuite în forma crucei. În jurŭ înscripţiunea . . . . MIRChE VOIVODE TRANSALPINI BANI SEVERINIENSIS . . . . . În partea stângă se află «*sigilulŭ celŭ micŭ*» alŭ voivodului Mircea, în formă ineiară, representândŭ la mijlocŭ unŭ scutŭ anticŭ şi în jurŭ inscripţiunea: ✠ ІѠ МИРЧА ВЕЛИКИ ВОЕВОДА. De ambele laturi ale acestorŭ dóue sigile se află nóue sigile pendente de ale boerilorŭ ţĕrei.

Documentulŭ s'a publicatŭ de Dogiel în Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 600. —S'a reprodusŭ la Fejér, X. 5. pag. 130.—Улянницки, Матеріалы, pag. 19. cu mai multe erori şi omisiuni.

CCCXCII.

1411. Pipo de Ozora, comitele Timişórei, judecă procesulŭ lui Paulŭ, fiulŭ lui Matia, cu *nobilii români, Fărcaşŭ, Stefanŭ şi Ladislaŭ din comuna Mutnicŭ*, în privinţa moşiei numite Varu din districtulŭ, saŭ «provincia» (Caran)Sebeşului. 1411.

Nos Pypo de Ozora Themesiensis et Camerarum salium Regalium Comes Memorie commendantes tenore presencium significamus quibus incumbit vniuersis Quod causa mota et vertente coram nobis inter Paulum filium Mathie, Dyonisium filium Nicolay cum fratribus suis Cristful filium Cristful et alterum Cristful filium Petri fily videlicet fratris prefati Pauli fily Mathie vt actores exvna, parte vero ex alia, Farcasium, Stephanum, et Ladislaum

1) La Dogiel şi la Ulianiţki cuvintele «et frater fratri» sunt lăsate afară.

2) Cuvêntulŭ «fraternitas» lăsatŭ afară la Dogiel.

3) Facsimile Tab. III.

de Mwtnok tamquam in causam attractos de et super quadam possessione Mezfalwa vocata sita Juxta fluvium seu Ryuulum Mezpataka nuncupatum in districtu siue prouincia Sebes habita et diucius ventilata, tandem nos auditis parcium proposicionibus et allegacionibus, causeque huiusmodi meritis diligenter recensitis et examinatis, quia prefatos Farcasium Stephanum et Ladislaum de Mwtnok predicta per triginta duorum annorum integrorum spacia in pacifico dominio dicte possessionis Mezfalwa fuisse et extitisse, terminumque legittime prescripcionis sic compleuisse inuenimus manifeste Ideo eandem possessionem Mezfalwa cum omnibus vtilitatibus et pertinencys suis eisdem Farcasio Stephano et Ladislao de Mutnok eorumque filys et successoribus vniuersis duximus adiudicandum Ymo adiudicamus per presentes, eandem eisdem omni Jure relinquendo Et supplicamus Serenissimo domino nostro Regi, vt dum presentes nostre littere sue exhibite et reportate fuerint Maiestati dignetur easdem graciosius confirmare. Datum in Themeswar feria quarta videlicet quatuortemporum post festum Penthecostes Anno domini M-o CCCC-o vndecimo.

Pesty, A Szörényi Bánság III. 17. Din diploma de confirmare a regelui Sigismundŭ din a. 1411, în archiva familiei Macskási.

CCCXCIII.

1411. 1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe *nobilii români, Fărcaşĭ, Ştefanŭ şi Ladislaŭ*, din comuna Mutnicŭ în Bănatŭ, în posesiunea moşiei numite Varu, din districtulŭ (Caran)Sebeşului.

Commissio propria domini Regis.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus ac Hungarie etc. Rex Memoriae commendamus per presentes Quod in nostre veniens presenciam Maiestatis fidelis noster Farkasius Walachus suo, ac Stephani et Ladislai Walachorum de Mwtnok nominibus et in personis exhibuit nobis litteram vnam fidelis nostri Magnifici viri Pyponis de Ozora Themesiensis et Camerarum Salium nostrorum Comitis super adiudicacione possessionis Mezfalwa vocate patenter emanatam et Sigillo ipsius Pyponis Comitis consweto abintra appresso Sigillatam et communitam, tenoris infrascripti Supplicans humiliter nostre Maiestati nominibus quibus supra vt ipsam litteram simulcum predicta adiudicacione predicte possessionis Mezfalwa per ipsum Pyponem Comitem facta alysque Clausulis et Articulis in ipsius littere tenore contentis et expressis Ratam et gratam habendo Tenore eiusdem littere presentibus de verbo ad verbum transscribi et transsumifaciendo appressione Secreti nostri Sigilli consweti confirmare dignaremur pro eisdem Cuius littere tenor is est Nos Pypo de Ozora etc. (Urmézã documentulŭ Nr. CCCXCII) Nos Igitur Justis et modestis supplicacionibus eiusdem farcasy Culmini nostre Maiestatis humiliter porrectis

Regia benignitate exauditis pariter et admissis, predictam litteram Pyponis Themesiensis et Camerarum salium nostrorum Comiti omni vicio et suspicione carentem de verbo aduerbum presentibus insertam similiter adiudicacionem ipsius Pyponis Comitis pro parte predictorum Farcasy, Stephani et Ladislai Walachorum facta Ratam habentes atque gratam cum omnibus Clausulis et Articulis in ipsius littere tenore contentis et expressis pro eisdem Farcasio, Stephano et Ladislao ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis appressione Sigilli nostri secreti consweti duximus confirmandam presencium patrocinio mediante Saluis tamen Juribus alienis Datum in Themeswar feria secunda proxima post festum sancte Trinitatis Anno Domini Millesimo quadringentesimo vndecimo. (L. S.)

(În dosŭ, scrisóre din o epocă mai târdiă: Confirmatoria Super Mezfalwa in districtu de Sebes habite.)

(Altă scrisóre din sec. alŭ XVI-lea: Blasy de Mutnok super [illegible] alias Mezpatak).

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 18. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási de Tincova, fasc. 26. Nr. 832.

CCCXCIV.

1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce mai multe moşii comitelui Petru Perenŭ, în sĕmnŭ de recompensă pentru serviciile credincióse, ce i le făcuse în *lupta cu Românii din Ţéra românéscă, cari încunjurase şi atăcase armata Ungariei în strîmtorile munţilorŭ.* 1411.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae etc. Rex. Memorie commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit vniuersis, quod nos, qui secundum quod nostre Celsitudinis requirit officium, cunctorum nobis fideliter obsequentium merita et actus virtuosos, animo metiri debemus pietatis, et his, quos opera sue virtutis dignos efficiunt, grata solemus impendere praemia meritorum; pensatis itaque et attentis multiphariis preclaris fidelitatibus et seruiciorum fidelium laude extollendorum meritis, nec non virtuosis gestis et acceptis complacenciis fidelis nostri, grate dilecti, viri Magnifici Petri, filii Simonis de Peren, alias Siculorum nostrorum, nunc vero Zemplinien. et de Vngh Comitatuum Comitis, quibus idem a tempore, quo nos ad gubernandum regni nostri solium fuimus deo annuente mirifice sublimati, et sceptra dicti regni nostri cum solita ingenti solempnitate adepti, in cunctis nostris et eiusdem regni nostri arduis, manifestisque et ponderosis negociis, vestigiis nostris vbique sedule, etiam in aduersitatibus inherendo, iugesque fatigas et sudorosos labores supportando, cum omni diligencie studio, virtute eximia, agilitate strenua et sollicitudine inde-

fessa, non parcendo corpori, neque rebus, sed se variis fortune casibus pro tuicione confiniorum dicti regni nostri alias contra immanissimorum Turcorum insultum creberrime opponendo, notanterque, dum nos castrum nostrum Galamboch nuncupatum in regno nostro Rascie situatum, et per ipsos Turcos potenter occupatum cum aliis nostris fidelibus personaliter obsederamus; ipse Comes Petrus ad reobtinendum per nos et dominio nostro reaplicand. dictum castrum sub eodem castro se ipsum strenue exponens, mortis pericula pro diadematis et culminis nostri honore, minime formidauit, vbi idem Comes Petrus per ictus sagittarum et telorum aduerse partis in capite sue letale vulnus suscepit. Tandem vero ipse Comes Petrus de virtute in virtutem progrediens, dum praefati Turci regnorum nostrorum et tocius christianitatis persecutores districtum nostrum Ersompha (?) vocatum ferali impietate inuaserunt, ipse Comes Petrus leonino accinctus robore contra insultus ipsorum immanissimorum Turcorum se obiiciens, ibi tam fortiter se gessit, quod vexillum Ductoris ipsius partis aduerse per sue humanitatis strenuitatem aufferendo, Maiestati nostre cum triumpho destinauit, vbi eciam in vno pedum suorum graue vulnus suscepit; per quam quidem suam agilem humanitatem, ingens multitudo regnicolarum nostrorum vtriusque sexus, quos dictorum Turcorum rabies abducere conabatur, fuit ab huiusmodi abductione liberata et saluata. Postmodum eciam, dum post aliquorum curricula temporum nos cum fidelibus regni nostri Praelatis et Nobilibus ad domandam et reprimendam feritatem et rebellionem Olachorum parcium nostrarum Transalpinarum qui tunc temporis a nobis et sacro nostro dyademate contumaciter se abstraxerant, ad ipsas partes Transalpinas exercitualiter profecti fueramus, ibique supremo opifice cooperante, qui a suis auxilii sui commoda proculponere non nouit, ipsis nostris infidelibus Volachis nobis et sacrae Corone nostrae viceversa suppeditatis et ad debitam obedientiam reductis, ac abinde cum felici et votiuo triumpho regredi volentibus, nescientes ipsorum Volachorum instabilitatem et infidelitatis recidiuam inconstantiam, eisdem Volachis in cauernis et moncium foraminibus, alpiumque faucibus in abscondito constitutis et Maiestati nostre totique nostro exercitui insidias ponentibus, dictus Comes Petrus deuium se non fecit nec retrorsum abiit, sed pro salute nostre Maiestatis persone ac ceterorum fidelium nostrorum viriliter se opponens per ipsos infideles Volachos in brachio dextre manus sue, notabile vulnus suscepit. Denique praefatus Comes Petrus varios virtutum modos virtutibus cupiens adaugere, in confiniis contrate Syrimiensis, vbi ipsum contra incursus Turcorum custodem et tutorem eorundem confiniorum nostrorum per certum tempus deputaueramus, sepe et sepius persecutionibus et inuasionibus dictorum Turcorum tam virilem et strenuum obicem se posuit, quod multociens ipsorum Turcorum voluntatis vlterior progressus retrocedere est coactus et necessitatus; vbi eciam semel personalem cum eis habendo congressum, plurima in suo corpore suscepit vulnera, e quibus vnum in sua manu sinistra patenter gerit et geret, quamdiu vita fruetur mundiali. — — — — — — — — — — Datum in Wissegrad in festo ad vincula Beati Petri Apostoli. Anno Domini Millesimo quadringentesimo vndecimo.

Fejér, X. 5. 162. După transumptulŭ originalŭ alŭ regelui Sigismundŭ din a. 1419.

CCCXCV.

1411. Nobilii Ladislaŭ şi Andreiŭ, din Carulia, cerŭ în adunarea generală a comitatelorŭ Satmarŭ şi Ugocia, ca se fie despăgubiţi de către *fii voivodului Dragŭ din Maramureşŭ, anume din partea lui George şi a lui Sandrinŭ*, pentru caii, ce-i luase cu puterea reposatulŭ voivodŭ dela părintele lorŭ. 1411.

Nos Nicolaus de Gara regni Hungarie palatinus et iudex comanorum damus pro memoria, quod in congregacione nostra generali uniuersitati nobilium Zathmariensis et de Vgucha comitatuum feria quarta proxima post festum beati Andree apostoli prope villam Chenger celebrata, Ladislaus et Andreas fily Marhardi de Karol personaliter de medio aliorum exurgendo proposuerunt eo modo, quod condam Dragh voyvoda equas eorum equaciales auferendo deduci fecisset potencia sua mediante; et quia iura possessionaria eiusdem in Georgium et Sandrinum filios ipsius existunt condescensa, ideo ex parte eorumdem iudicium et iusticiam habere vellent; qui quidem Georgius et Sandrinus per prefatos Ladislaum et Andream congruis diebus dicte nostre congregacionis coram nobis expectati, ad dictam nostram congregacionem perhemptorie responsuri nostram in presenciam non venerunt neque miserunt, unde ipsos in iudicys consvetis commisimus fore convictos si se racionabiliter non poterint excusare Datum decimo quarto die congregacionis nostre predicte, in loco memorato, anno domini Millesimo quadringentesimo undecimo.

(În dosŭ: Pro Ladislao et Andrea filys Marhardi de Karol contra Georgium et Sandrinum filios Drag iudicialis.)

Codex diplomaticus comitum Károlyi. 1882. I. 579.

CCCXCVI.

1411. *Nobilulŭ românŭ, magistrulŭ Iuga din Bănatŭ*, amintitŭ ca vice-comite alŭ Căraşului. 1411.

Nos magister Jurga[1] de Zana viceComes de Crassow et Judices nobilium de eadem, Memorie commendamus, quod Stephanus filius petri de remethe coram nobis personaliter constitutus, Johannem saphar de Kereztus, et alios quoslicet suos commetaneos, a potenciaria occupacione vtensione et quarumlibet fructuum et vtilitatum percepcione et percipifaccione, ac in dominium porcionis sue possessionarie Kisermen vocate intromissione prohibuisset

1) Aici litera *r* fiindŭ subliniată de Pesty, ne indică, că în originalŭ era scrisŭ numai simplu «Iuga». De alminterelea şi în alte documente acelaşi magistru figurézăă cu numele de «Iuga» şi de «Iurga». (Pesty, Krassó, III. pag. 268. 270. 276.)

et contradixisset, ymmo prohibuit et contradixit coram nobis vigore presencium mediante, datum In Mezeusomlio Sabbato proximo ante festum beati Barnabe apostoli anno domini M^mo Quadringentesimo vndecimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 268. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta Nr. 514. Sec. XV.

CCCXCVII.

1411. 1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Aradŭ se hotărnicéscă *moşia Ciuta din Bănatŭ, care era proprietate a familiei nobile române din Măcicaşŭ*, şi anume a lui Michaiŭ, fiulŭ lui Ionŭ din Slivaşŭ, a lui Dionisie, Costa şi Fărcaşŭ, fii lui Romanŭ etc.

Sigismundus dei gracia Romanorum rex semper Augustus ac Hungarie etc. rex fidelibus suis Capitulo ecclesie Orodiensis salutem et graciam Dicit nobis Michael filius Iwan de Zylwas sua ac ladislai et Stephani fratrum suorum, de eadem Dionisy fily Iuan Kaztha Farkasy filiorum Roman, Andree Michaelis fily ladislai Iuan fily Michaelis de Machkas, in personis quod quedam possessio ipsorum Chwta vocata in districtu de Sebes, apud manus eorum habita legitima reambulacione, metarumque erreccione et renouacione et ab aliorum possessionarys Juribus metali distinccione plurimum indulgeret (sic, în locŭ de indigeret) super quo fidelitati vestre firmiter precipimus et mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Johannes filius Wlkzan de Byzere vel Petrus de Files aut Johannes filius ladislai de dicta Bizere, sin ladislaus de eadem sev Nyaga de Macho, alis (sic) absentibus homo noster, ad faciem prenominate possessionis Chutha vocate vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legitime convocatis et presentibus accedendo, reambulet eandam per suas veras metas et antiquas nouas iuxta veteres in locis necessarys erigendo, reambulatamque et ab aliorum possessionarys Juribus metaliter separatam et distinctam, relinquet eandem prefatis Michaeli, ladislao et Stephano ac Dionisyo et alis (sic) supradictis Jure ipsis incumbenti perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum Contradictores vero si qui fuerint Euocet ipsos contra annotatos Michaelem ladislaum Stephanum dionisium et al*is* supra nominatos in nostram presenciam ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros, Et post hec ipsius possessionarie reambulacionis seriem cum cursibus metarum in ibi erigendarum et nominibus contradictorum et euocatorum si fuerint terminoque assignato nobis fideliter rescribatis, presentes autem Sigillo nostro maiori, quo ut rex Hungarie vtimur fecimus consignari, Datum in Themesvar feria quinta proxima post festum beatorum Viti et Modesti martirum, Anno domini Millesimo CCCC^mo vndecimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 269. Din raportulŭ de hotărnicie alŭ Capitulului din Aradŭ, a. 1411, în archiva familiei Macskási.

CCCXCVIII.

1411. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Aradŭ, se hotărnicéscă moşiile Ruginósa, Topliţa, Leurdeni şi Tincova din Bănatŭ, proprietate a lui *Dionisie, Andreiŭ, Fărcaşŭ, Costa, Ioanŭ, nobili de Măcicaşŭ.* 1411.

Capitulum Ecclesie Orodiensis. Omnibus Cristi fidelibus presentibus et futuris noticiam presencium habituris, salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam harum Literarum nostrarum serie volumus peruenire, Quod nos Literas serenissimi Principis Domini nostri Domini Sigismundi dei gracia Romanorum Regis semper Augusti, ac Hungarie Regis, sumpma cum obediencia recepimus in hec verba: Sigismundus dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus ac Hungarie etc. Rex. Fidelibus suis Capitulo Orodiensis Ecclesiae, Salutem et graciam. Dicitur nobis in persona Dionysii, Andree, Farkassii, Koszta, Iwan, fily Michaelis, fily Ladislai de Matskas, Quod quedam possessiones ipsorum Rugyinolcz, Toplicza, Leurdis et Tinkowa, in Districtu de Sebes, apud manus ipsorum existentes, legitima Reambulacione, Metarumque ereccione ac renouacione, et ab aliorum Possessionarys Juribus, Metali distinccione plurimum indigerent. Super quo fidelitati vestre firmiter precipimus et mandamus, quatenus Vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Petrus de Files, vel alter Petrus, filius Bak de Beken, aut Ladislaus filius Ladislai de Byzere, alys absentibus, Homo noster ad facies pronotatarum possessionum, vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo, Reambulet easdem per suas veras metas et antiquas, Nouas iuxta veteres in locis necessarys erigendo. Reambulatasque, et ab aliorum possessionarys Juribus separatas metaliter et distinctas, relinquat easdem prefato Dionysio, Andree, Farkassio, Koszta, Iwan, et Michaeli, Jure ipsis incumbente, perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint, Euocet ipsos contra annotatos Dionysium, Andream, Farkassium, Koszta, Iwan et Michaelem, nostram in presenciam ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros. Et posthec ipsam possessionarie reambulacionis seriem, cum cursibus metarum inibi erigendarum, ac Nominibus contradictorum et Euocatorum, si qui fuerint, terminoque assignato, Nobis fideliter rescribatis. Presentes autem Sigillo nostro maiori, quo vt Rex Hungarie vtimur, fecimus consignare. Datum in Temesvár, feria quarta proxima post festum beatorum Viti et Modesti martyrum, Anno domini Millesimo Quadringentesimo vndecimo. Nos igitur mandatis Regie Maiestatis humilime obedire cupientes, vt tenemur, vnacum prefato Petro, filio Bak de Beken, nostrum hominem videlicet discretum virum Dominum Andream Custodem fratrem et Concanonicum nostrum ad premissa fideliter peragenda, nostro pro testimonio duximus destinandum. Qui tandem ab inde ad nos reuersi, nobis concorditer retulerunt, quod idem homo Regius, dicto Testimonio nostro presente, feria sexta proxima ante festum beati Jacobi Apostoli proxime preteritum, ad facies prenominatarum possessionum,

Vicinis et Commetaneis suis vniuersis inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo, reambulasset easdem, per suas veras metas, nouas in locis necessarys erigendo, reambulatasque, et ab aliorum Juribus possessionarys metaliter taliter separasset ac distinxisset. Quod primo, a plaga Orientali incipiendo in loco Záldobpataka prope Riuulum Muthnokpataka, vnam novam metam terream accumulassent. Per eundem riuulum versus meridiem progrediendo ad locum vbi alius riuulus Határpataka nuncupatus in eundem riuulum Muthnok cadit, inter quos riuulos vnam aliam metam terream fodissent. Deinde per dictum riuulum Határpatak, versus eandem plagam meridionalem procedendo, et in capite eiusdem riuuli, vnam aliam metam terream fodissent. Abinde per eandem plagam ad Cacumen cuiusdam magni montis perueniendo, et in eodem Cacumine per dictam plagam procedendo ad locum Wárhegy, et eundem locum Wárhegy pro meta commisissent. Deinde versus plagam Occidentalem flectendo, penes quandam magnam viam similiter vnam metam terream erexissent, Tandem per eandem viam in bono spacio transeundo, in Capite alterius riuuli similiter Muthnok vocati, vnam novam metam terream accumulassent. Inde per eandem viam versus dictam plagam Occidentalem tendendo perueniendo al locum Muthnokfö, et in Cacumine eiusdem montis, similiter vnam aliam metam terream fodissent. Postea per quandam magnam Siluam transeundo, inter duas vias, quarum vna ad pogancz, et alia per eandem siluam itur, similiter vnam metam terream erexissent. Indeque versus partem Septemtrionalem flectendo, per dictamque Siluam ad locum Wárhely vocatum perueniendo, quem locum pro meta commisissent. Item per dictam plagam Septemtrionalem de dicta silua exeundo in Cacumine eiusdem montis prope alium riuulum Muthnok similiter vnam aliam metam terream fodissent. Per eandem plagam per montes transeundo, et in Cacumine montis supremo alium riuulum similiter Muthnok appellatum, pro Riuulo dictis Nobilibus de Matskás remanente, similiter vnam aliam metam terream accumulassent Inde versus partem Orientalem per alios montes transeundo, inter quasdam terras arrabiles, similiter vnam metam terream erexissent. Per eandem plagam Orientalem tendendo, ad quendam locum Medvepataka perueniendo, inter quasdam duas Arbores magnas Gyertyanfa vulgo vocatas, similiter vnam metam terream fodissent. Deinde per eundem riuulum Medvepataka transeundo, ad alium riuulum similiter Muthnok peruenisset, et per eundem fluvium Muthnok directe transeundo, ad alium riuulum Wizespatak peruenissent transeundo ipsum riuulum Wizespatak, vbi idem riuulus ad alium riuulum more simili Muthnok vocatum cadit, et ibi similiter vnam metam terream fodissent. Deinde per eandem plagam in modico transeundo, in ambitu et in circuitu eiusdem silue, ac ipsa silua, prefatis Nobilibus de Machkas remanente, similiter vnam metam terream accumulassent. Abinde per ipsam plagam Orientalem, per magnum spacium transeundo, ad quandam magnam arborem Harsfa vocatam peruenissent, prope riuulum Batholopataka similiter vnam metam terream fodissent. Tandem et postea per quandam viam versus predictam plagam meridionalem flectendo, et per quasdam reflexiones ad orientem tendendo, in Aciebus et Cacuminibus montium transeundo in loco cuiusdam Riuuli Hars-

pataka vocati, modo simili vnam metam terream fodissent et accumulassent, Et sic metas predictorum Possesionum Rugjinolcz, Toplicza, Leurdis et Tinkawa vocatarum, ab aliorum possessionarys Iuribus separassent, et distinxissent, reliquissentque easdem prefatis Dionisio, Andree, Farkassio, Koszta, Iwan et Micheli, Jure ipsis incumbente, perpetuo possidendas, Nullo Contradictore apparente, tam in faciebus earundem, quam nostri in presencia legitimis diebus et horis expectando. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes concessimus Literas nostras Priuilegiales, appensione Sigilli nostri Communitas, Alphabetoque intercisas. Datum per manus Domini Emerici Lectoris, Socy et Concanonici nostri, duodecimo die Reambulacionis et Statucionis predictarum Anno Domini supradicto Presentibus honorabilibus et discretis viris Dominis, Stephano Cantore, Andrea Custode Magistris, Jacobo de Noglok . . . . . et Johanne de Gyled Ceterisque Canonicis et fratribus in Dei Ecclesia Regi sempiterno Iugiter famulantibus.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 270. După o copie a lui Andreiŭ Huszti în archiva familiei Macskási de Tincova. Nr. 889. — În estrasŭ la Fejér, XI. pag. 453.

CCCXCIX.

1411. Magistrulŭ Iuga, vice-comitele Cărașului, adeverește că nobilulŭ Iacobŭ Cepŭ a luatŭ cu puterea unŭ calŭ dela *chinezulŭ Dionisie din comuna Secașŭ.* 1411.

Nos magister Jurga de Zana viceComes de Crassso et Judices nobilium de eadem Memorie commendamus quod nos ad legitimam peticionem magistri Stephani fili petri de Remethe Jachiam de Badad Johannem filium Nicolai de Zigeth ad infrascriptam inquisicionem faciendam transmisissemus qui demum exinde ad nos reuersus nobis vniformiter retullerunt quod ipsi ab omnibus quibus decuisset et licuisset palam et occulte talem scire potuissent veritatem quod Jacobus filius Chep de Gerthanus vnum equom Jobagionis eiusdem magistri Stephani Dionisy scilicet Kenesy de Zekes insuperficie possessionis sue in prato seu in loco fenali reperendo abduci fecisset et nunc apud se conseruaret eiusdemque dionisium Kenesium diris verberibus et verberum plagas afecisset idem Jacobus prenotatus in preiudicium et iacturam et dedecus ipsius magistri Stephani valde magnum potencia sua mediante, Datum in Mezeusomlio in festo deColacionis sancti Johannis Baptiste Anno domini Millesimo quadringentesimo vndecimo.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 276. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Nr. Museului 522. Sec. XV.

CCCC.

1412. 1412. Nobilii români Dionisie, Petru şi Stanŭ cedézŭ lui Fărcaşŭ Bogdanŭ jumĕtate din *chineziatulŭi lorŭ ereditariŭ* în districtulŭ Caransebeşului.

Capitulum Ecclesie Chanadiensis omnibus christifidelibus presentibus pariter et futuris presencium Noticiam habituris, Salutem in salutis largitore ad vniuersorum Noticiam harum serie volumus pervenire. Quod Dionisius filius Iwan, Petrus filius Dees, Ac Paulus filius Philipi, et Stan, de Gyepw proseipsis personaliter Onera vero Petri et Sandrini filiorum dicti Stan, Idem Stan, Andree et Johannis filiorum dicti Philipi fratrum suorum carnalium predictus Paulus, ac Iwan, patris dicti Dionisy, idem Dionisius, et Dees patris dictj Petri, Idem Petrus, Item omnium et singulorum aliorum proximorum et consanguineorum ipsorum, ydem Dionisius Petrus, ac Paulus et Stan Simul in Infrascriptis, In et super se assumentes, ab vna, parte vero ab alia farkasius filius Bogdan de Mwthnwk personaliter coram nobis constitutj, per eosdem Dionisium, Petrum, Paulum, et Stan ministerio uiueuocis spontaneaque voluntate confessum extitit in huncmodum. Quod quia prescriptus farkasius In omnibus eorum Negocys et Necessitatibus multipharys fauoribus diuersis complacencys et Irremunerabilibus subsidys fraterniter et constanter affuisset et depresenti foret, laboribus expensis et Rebus suis proprys non parcendo, ipsumque imposterum, Juxta sue facultatis exigenciam ipsis adesse, et complacere sperarent, Ideo ipsi in Retribucionem et compensam aliqualem, huiusmodi recepti Beneficy, et futuri accedentis successus directam et equalem medietatem possessionis ipsorum Gyepew vocat*am*, In Comitatu Themesiensi, in districtu karanSebes existentem habitam, ipsos titulo perpetue kenesiatus donacionalis Regalis concernentem, Cum omnibus suis vtilitatibus, et pertinencys quibusuis, quibuslibet nominum vocabulis vocitatis ad dictam medietatem Jamdicte possessionis Rite et legittime spectantibus, et spectare debentibus, prescripto farkasio filio Bogdan, et per eum, Nicolao Stephano, Bogdan, et Michaeli filys eiusdem, eorumque heredibus, dedissent, donassent, et contulissent ymmo dederunt donauerunt et contulerunt, nostri impresencia Jure perpetuo et Irreuocabiliter, per eosdem farkasium, Nicolaum, Stephanum, et Michaelem, ac eorumdem heredes, et successores, tenendam possidendam pariter et habendam, Nil Juris Nil ve proprietatis, sew dominy dicte medietatis Antedicte possessionis pro se et successoribus ipsorum reseruando, Sed omne Jus, ac Juris proprietatem, et totale dominium eiusdem, In dictos farkasium, ac filios eiusdem prenominatos, eorumdemque successores transferendo, tali vinculo mediante. Quod si quecumque parcium predictarum vmquam, in processu temporum premissa omnia vel aliqua premissorum, retractare Irritare vel infringere, Intra vel extra Judicium presumpmeret, Tunc talis pars contra aliam in premissis inuiolabiliter, perseuerantem, in ducentis florenis denariorum nouorum, salua porcione Judicis prompta in pecunia, ante litis ingressum persoluendis, convinceretur et convinci deberet, eofacto, ad quod partes predicte

se personaliter, alios vero absentes ad eorum grauamina, modo preuio, in se assumpta Coram Nobis obligarunt, In cuius Rei Memoriam firmitatemque perpetuam, presentes litteras priuilegiales, suprascripto Alphabeto, intercisas fecimus emanari, pendentisque sigilli nostri munimine roborari, Datum per manus Magistri Mathie lectoris feria secunda proxima post festum exaltacionis sancte Crucis, Anno domini Millesimo, Quadringentesimo duodecimo, Presentibus honorabilibus et Circumspectis viris dominis, Clemente preposito, Petro Cantore Andrea Custode, Petro Themesiensi Briccio Orodiensi Jacobo ultra Morosiensi Nicolao de Thorontal, Petro Sebesiensi et Ladislao Crassouiensi Archidiaconis, Ceterisque Canonicis fratribus nostris, In dei ecclesia Regi Jugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 277. Din diploma de confirmare a regelui Albertŭ din a. 1439, transcrisă de regele Uladislaŭ II. în a. 1496. Archiva familiei Macskási.

CCCCI.

1412. Tractatulŭ de alianţă încheiatŭ între Sigismundŭ, regele Ungariei, şi între Vladislaŭ, regele Poloniei, în care se stipulézĕ, că Moldova se remână şi de aci înainte în legăturile de amiciţie, ce le are cu Polonia, dar se dée ajutoriŭ regelui Ungariei în contra Turcilorŭ. În casŭ însă, când Moldova nu ar voi se dée ajutoriŭ regelui Sigismundŭ, atunci amêndoi regii se între cu armatele lorŭ în Moldova, se depărteze din domnie pe voivodulŭ Alexandru şi se împărţéscă ţéra între dênşii. Dacă însă voivodulŭ Alexandru va asculta de îndemnulŭ regelui Vladislaŭ alŭ Poloniei, şi va da ajutoriŭ regelui Sigismundŭ, atunci întrégă Ţéra Moldovei se remână şi mai departe sub domnia voivodului seŭ. 1412.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Rasciae, Serviae, Galatiae, Lodomiriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex. Ad certitudinem Praesentium, et memoriam futurorum, inter bonas sollicitudines, curasque multiplices, quae ministerio Regiae dignitatis incumbunt, de pacifico et salubri statu Regnorum nostrorum sollicite cogitare nos convenit; ut in Regnis ipsis, ac Subditis nostris vigeat tranquilla beatitudo quietis, et solidae pacis gratia nutriatur. Summopere igitur est occurendum, ut non crescant iurgia, sed iuxta Magistram bonorum omnium charitatem, quae nihil sapit extraneum, nihil asperum, nihil confusum, imo propria aequalitate nutrit concordiam, dissociatos conjungit, Pacem et unitatem consolidat. Cupientes itaque omnium displicentiarum, odiorum, iniuriarum, damnorum et guerrarum materias, et fomites inter nos ab una, et Serenissimum, ac Praelatos, Principes, Dominos Vladislaum Regem Poloniae, et Alexandrum alias Witoldum Ducem Magnum Litvaniae, Fratrem eiusdem Regis Vladislai, partibus et altera, ac Regna et subditos cuiuslibet nostrum quoquo modo hac-

tenus exortas, et attentatas tollere, et suffocare, et ad statum debitum mutuae charitatis et fraternitatis unione laudabili deducere, ad huiusmodi connexionem pacis, fraternitatis, et concordiae inconcussae duraturam devenimus unionem. Primo nempe ex certa nostra scientia, et virtute fidei Catholicae perfectae, et puro corde ac verbo regio, accedente etiam ad hoc Praelatorum, et Baronum, Procerumque Regni nostri Hungariae consensu, pariter et assensu, assumimus et pollicemur, quod ab hoc die, et hora in antea, puram, veram, et sinceram fraternitatem, eisdem domino Vladislao Regi, et Alexandro Duci, pro quo praefatus Dominus Vladislaus Poloniae Rex, Nobis feçit cautionem, quod idem Dux Alexander vice versa Nobis eandem fraternitatem iugiter observabit, et per suas authenticas, et priuilegiales Literas firmabit, exhibebimus, et servabimus, ipsosque contra omnem hominem viventem, eos hostiliter invadere molientem, totis nostris viribus adiuvabimus. Et quod auxilium, vel consilium nunquam dabimus, nec consentiemus, contra ipsorum statum, seu Personas, neque in periculum, seu necem Personarum ipsorum, per Nos, vel per alium, seu alios aliquatenus machinabimur, aut machinari volentibus consentiemus, sed potius conservationem sanitatis, et vitae ipsorum, utriusque honores, virtutes eorum, pro posse procurabimus. Et quod de Regno, Ducatu, Terris, Dominiis, Vasallis, et Subditis ipsorum nullo unquam tempore quidquam attentabimus, damnumque et periculum status Personarum, et honoris ipsorum avertemus. Proditoribus in honorem ipsorum non consentiemus, imo fraternitates eorum in talibus, ubi sciverimus, praemuniemus eis intimando, defendemus, ac ipsis asistemus, ac nostra omnia et singula erga eorum fraternitates, generaliter et specialiter attendemus, et efficaciter observabimus, quae verae et sincerae fraternitatis vinculum exigit, ut quae in praesentibus Literis nostris per distinctiones, et continentias earundem in suis Punctis, Clausulis, et Articulis, Sententiisque, et Capitulis universis comprehenduntur, promittimus firmiter, inviolabiliter, et effectualiter, attendere, et tenere prout praefati Domini Vladislaus Rex, et Witoldus Dux, Fratres nostri charissimi, vicaria et reciproca vicissitudine, haec Nobis tenenda, et observanda repromiserunt.

Verum quia super terris Russiae, Podoliae, Moldaviae, inter Nos et ipsum Dominum Vladislaum Regem Poloniae, et occasione eorundem, inter caetera disscusionis materia vertebatur: in facto itaque terrae Russiae, inter Nos et praefatum Dominum Vladislaum Regem concordatum extitit hoc modo: ut vita Nobis, et sibi simul comite, usque ad diem obitus unius ex Nobis, quem videlicet prius nutu Divino ex Nobis eximi contingat ab humanis, inter Nos, et ipsum Dominum Vladislaum Regem, nec non praefatum Witoldum Ducem, Pacis, et Treugarum foedera inviolabiliter, inconcusse observentur, modo infra scripto. Quibus Treugis durantibus praefatus Dominus Vladislaus Rex Poloniae, et extra terram ipsam Russiae pacifice teneat, prout tenet, sine impedimento nostro, vel Regni aut Subditorum nostrorum aliquali; in Terra vero Podoliae, promittimus Eundem Dominum Vladislaum Regem per Nosmet ipsos non impedire, nec per nostros Subditos facere impediri neque alicui ad illum impediendum consilium, favorem vel auxilium praestare Treugis durantibus infra scriptis. Item in casu, quo Nos Regem Sigismundum, memorato Domino Vladislao Rege

Fratre nostro vocatione Divina prius mori contingat, extunc post obitum nostrum praedictae Treugae, infra quinque annos immediate sequentes debent perdurare. Et e converso, si praedictum Dominum Vladislaum Regem prius Nobis decedere accidat, Foedera huiusmodi Treugarum, simul intra quinquennium, inter Poloniae et Hungariae Regna, post decessum debent firmiter observari, et infra praedictos quinque annos Treugarum, videatur, Justitia et Jure partium, secundum seriem et continentiam Literarum alias per Praelatos, et Barones utriusque Regni, Hungariae videlicet, et Poloniae, primum in Ihlo, alio nomine in nova Villa, et altera vice in antiqua Villa confectarum, quarum contenta habentes hic sufficienter inserta, quoad haec, in suo robore volumus permanere. Praeterea de terra Molduae seu Moldauiae, tale, ut sequitur, inter Nos, et eundem Dominum Vladislaum Regem Poloniae, Fratrem nostrum charissimum, est mutuo concordatum. Ex quo enim Magnificus Alexander pronunc Woiewoda Moldaviensis, ad beneplacita et Mandata ipsius Domini Vladislai Fratris nostri se dignoscitur obligasse, quam obligationem Nos Sigismundus Rex praelibatus ob amorem purae et sincerae fraternitatis praefati Domini Vladislai Regis, nolentes turbare et impedire, ideo dispositum extitit, et firmatum, ut quotiescunque Turcae et infideles Terram Coronae Hungariae, cum valido exercito hostiliter invaderent, ac eandem depopulari, et devastare molirentur, aut quomodocunque Nos Sigismundus Praefatus Rex, contra Praefatos Turcas, et infideles, mille lanceas vel plures armaremus, et contra ipsos in expeditionem extra fines Regni nostri Hungariae destinaremus, ex tunc ad nostram intimationem, et significationem, idem Rex Poloniae Frater noster charissimus mandare debebit supradicto Moldvano, ut ipse propria in Persona cum sua tota Potencia Nobis, et nostro exercitui succurat, et obsequia praestet fideliter, et constanter, salvo, si Moldvanus ipse infirmitate notabili, et gravi ex tunc esset inventus. Quo casu nihilominus potentiam suam cum Rectore exercitus sui idoneo transmittere debebit, vel si saltem in servitio memorati Domini Vladislai Regis nostri Charissimi, cum sua potentia protunc foret praeoccupatus, qui si de mandato memorati Domini Vladislai Regis, ut praelibatur, in succursum contra Turcas, vel infideles personaliter venire, vel infirmitate praeveniente, mittere suam potentiam recuset, ex tunc Nos ambo, videlicet Sigismundus et Vladislaus Reges, simul debebimus Terram Moldaviae, non obstante praedicta obligatione, potenter invadere, et ipsum Woiewodam Moldavum ab eadem removere, et ditioni nostrae subiugare, obtentaque inter nos Reges dividere, et per limites, seu terminos infrapositos distinguere, et celebrari tali modo: Quod sylvae maiores Bukovina dictae, incipiendo a montibus, seu ab Alpibus Regis Hungarie, inter eandem Terram Moldaviae, et Terram Sepenyecensem situatae, penes Sereth protendentes se ad aliam Sylvam minorem Bukowina dictam, usque ad fluvium Pruth, debent per medium dividi, seu dimidiari. Et quod forum Iassutam [1] in sinistra parte situm manet pro Eodem Domino Vladislao Poloniae Rege etc. Forum vero, seu villa Berlam [2]

1) La Fejér dupăl esemplarulŭ datŭ de regele Vladislaŭ: Iaszkytarg.
2) Berleth. Ibid.

in dextra parte sita maneat nobis Sigismundo Regi, Coronae Regni nostri Hungarie. Transcenso autem fluvio Pruth residuae sylvae, directe procedendo ad campos desertos usque ad mare, pari modo cum eisdem campis desertis per medium dividantur. Ita quod Feiemar 3), alias Bialograd cum aequali medietate pro supra dicto Domino Vladislao Rege Poloniae etc. et Kilia cum alia aequali medietate pro Nobis Sigismundo Rege, et Coronae Hungariae, maneant taliter dimidiatae, et divisae. Et pars illa, quae ex divisione cedet Domino Vladislao Regi praedicto, remaneat in manibus eiusdem sub forma Pacis et Treugarum super Terra Rusiae superius expressarum. Ubi autem Praefatus Moldvanus constanter, et fideliter Mandata per praefatum Dominum Vladislaum Regem sibi iniungenda, in nostrum subsidium, et succursum adimplebit, tunc predicta totalis Terra Moldaviae remanebit apud eundem, etiam post obitum alterius nostrum Regum praedictorum, per quinquennium sub Foedere Treugarum praedictarum, salvo iure partis utriusque. Item si aliquis, vel aliqui ex Subditis cuiuscunque nostrum, alterius Regnorum aut Terrarum alterius vastationes, praedas, rapinas, vel incendia, vel alia quaecunque maleficiorum genera, in Regnis et Terris alterius commiserint, vel committi permisserint, quod per hoc Treugae praemissae, non infringantur, sed quod iidem malefactores ad satisfactionem iudicialiter impellantur, ita quod damna per ipsos facta de bonis eorum reformentur. Et si iudicio parere contemnerent, uterque nostrum ipsos tanquam Treugarum maleficos persequi, et inpugnare tenebitur et debebit. Et, ut praelibatur, nullo dissensionis, displicentiae, controversiae, aut maleficii genere super veniente quotiescunque ex accidente, interrumpi possit, et debeat quomodolibet, vel disponi Foedus Treugarum, et inscriptio praedictarum, sed ut in talibus delicta non remaneant impunita, disposuimus, ut cuicunque contingat in talibus delinqui, aut excessum fieri, recurratur, et intimetur per injuriam, et damnum patientem ad alterum Oppidorum, utpote de Incolis Regni Hungariae ad Oppidum Sandecz, et de Incolis Regni Poloniae ad Oppidum Lance, quae quidem Oppida teneantur Iudicibus hinc inde ex utraque parte deputatis, aut deputandis casum, delictum, et excessum intimare, et ipsos invocare, ut in termino competenti, Iudices quatuor numero, videlicet comites de Saricz, Scepusiensis, Vornanensis, et Semplimensis, pro tunc constituti, et per Nos deputati ad iustitiam, et querelam Incolae de Polonia in Antiqua Villa: ex adverso totidem Iudices per praefatum Vladislaum Regem constituti, et in Literis suis nominatim expressi, utpote Sandeciensis, et Voynicensis Castellani, Iudex et Succamerarius Cracoviensis, etiam pro tempore constituti, in Villa Samovicze, aut in eisdem locis, minor pars Iudicum eorundem, prout rei qualitas deposcerit, conveniant, ac Iudicium, et Iustitiam faciant simpliciter, et de plano, nec non subterfugiis cessantibus, in delinquentes digne animadvertant. Et in corroborationem, fidem et testimonium cautelae vlterioris sigilla Praelatorum, Baronum, et Procerum regni nostri, quorum nomina singulariter inferius describuntur, penes sigillum nostrum regale praesentibus sunt appressa. Nos quoque miseratione diuina Joannes Archiepiscopus Strigoniensis, Comes per-

3) Feierwar. Ibid.

petuus in Strigoniensi et Colocensi prouinciis, Primas, et Apostolicae sedis Legatus, ac Aulae Romanorum Regis Cancellarius, Stiborius Agriensis, Stephanus Transiluaniensis, Joannes Jauriensis, Philippus Vaciensis, et Ladislaus Tininiensis, Episcopi, nec non Hermanus Comes Ciliae, Nicolaus de Gara, Palatinus Regni Hungariae, Stiborius de Stiborzicse, Vaiuoda Transiluanus, Comes Simon de Rozgon, Iudex Curiae Regiae, Philippus de Ozora Comes Temesiensis, Joannes Bebek de Pelsewz Tauernicorum, Joannes filius Joannis Janitorum, Joannes filius Gregorii Pincernarum, Petrus Chech Agazonum Magistri; Nicolaus de Czak, pridem Waywoda Transiluanus, Petrus de Peren, pridem Comes Siculorum, Zuborius (Zudarius) Thesaurarius, Paulus Bissenus, Banus, Nicolaus Treutel de Newna, Philpes de Corogh, Nicolaus Hederwar Janitorum, Georgius de Ilswa, filius Palatini, pincernarum, Deseu de Gara Agazonum reginalium Magistri; Dauid Laczk de Zanthow, Petrus filius Henrici, Comes Scepusiensis, Joannes de Homona, Mattaeus de Palowcz, castellanus de Diosgewr, Gorzghwo Comes de Garas, Ladislaus Frank Vayuoda, Petrus Bebeck, filius Detrici Palatini, Georgius Comes de Bozin, Bertholomaeus Fanthi, Gallus de Zeech, alias Comes Zolien. (Zala), Benedictus Zudar, Nicolaus filius Beke de Velike; Petrus filius Porze, Michaël filius Pauli de Keteghaz, Joannes Jank, Wladislaus Theteus, Dionysius filius Bani de Losonch, Nicolaus, Sigismundus, et Joannes de Chetnek, Joannes filius Jacobi de Nagmihal, Michael Zakech de Kuzal, Stephanus filius Pauli de Somus, Emericus filius Joannis de Derenhen; Joannes filius Ribalf de Tarku, et Ladislaus filius Matthiae, bona fide et christianice, nostris, et fratrum Regnicolarumque vniuersorum vice, et nominibus assumimus pollicemur, et fide iubemus, quod omnia et singula superius scripta et expressa, praefatus Dominus noster Sigismundus Rex attendet et seruabit, nosque attendemus et seruabimus, suam quoque Serenitatem toto conamine inconcusse obseruanda pro posse, inducemus, dolo et fraude in praemissis omnibus procul motis. Datum Liblio. Anno Domini Millesimo, quadringentesimo duodecimo, quindecimo die Martii. Regnorum nostrorum Hungariae vigesimo quinto, Romanorum vero secundo.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 1. 46. — Fejér, X. 5. pag. 272—282. — Ibid. pag. 343.

CCCCII.

1412. Papa Ioanŭ XXII. înalţă *biserica catolică din Lembergŭ* la rangulŭ de biserică mitropolitană şi-i conferesce dreptulŭ de jurisdicţiune asupra episcopiilorŭ de ritulŭ grecescŭ din Premislŭ, Chelmŭ, Camenici, Vladimirŭ, *Siretŭ* şi Chievŭ. 1412.

IOHANNES EPISCOPUS etc. Ad perpetuam rei memoriam. In eminenti specula militantis ecclesie Romanus pontifex, beati Petri celestis clavigeri suc-

cessor, ac in terris ab eo, qui celum terraque regit, solus habet super universam creaturam plenitudinem potestatis, ex trono sue ineffalibilis potencie constitutus, super universas orbis ecclesias terreque latitudinem precipuum facultatis obtinens principatum, pervigilis more pastoris sue providencie oculis universum orbem terrarum ac nacionum in illo degencium qualitates paterna consideratione discutiens, ac examinans diligenter, ex iniuncto sibi desuper pastoralis officii onere singulorum salutem appetens et exquirens, superna fulctus potencia diversis diversa pro mundanorum eventuum casibus, ac pro meritis premia distribuens, quosdam exaltat et sublevat, et ad alta rerum fastigia magnitudine dignitatis attollit, et tanquam dispensator munificus donis specialibus ac allectivis muneribus erga devotos filios sinum aperit apostolice largitatis, presertim erga loca illa, in quibus in agro irriguo ecclesie sancte dei novelle plantationis in odorem suavitatis fructus in ubertate succedit, et que fidelis ex nova plantatione huiusmodi et celeber incolit populus, in hiis precipue, que exaltationem catholice fidei ac etiam ecclesiarum incrementa respicere dinoscuntur, ut si et quemadmodum ipsarum ecclesiarum necessitas exigat, catholici populi profectus exposcat, requirat animarum salus, et accedat commoditas populorum, ac locus alias populositate ac reliquis ad humane vite commodum necessariis celeber ac insignis, ubi sedes Episcopalis aut Metropolis non consuevit existere, videatur merito illustrandus decore precipuo; ecclesiarum in illo statum immutet, ac illis per erectionis ac translationis ministerium titulum adaugeat sublimioris excellencie atque gradus, honoris, tituli pariter et decoris, ut per hanc distributionem providam partes sibi credite solicitudinis, prout in altissimo conspicit expedire, salubriter exequatur. Cum itaque nuper pro parte Carissimi in Christi filii nostri Wladislai Regis Polonie Illustris ac domini Russie nobis expositum fuerit, et summa cum instancia supplicatum, ut pro defensione fidei orthodoxe, ac etiam incremento fideliumque salute, ac reductione ad ovile dominicum infidelium et oberrantium populorum opidum Lamburga, alias Lywowen seu Leopole vulgariter nuncupatum, in partibus Russie Haliciensis diocesis in Civitatem, et parrochialem ecclesiam sancte Marie in dicto opido situatam in Cathedralem et Metropolitanam ecclesiam erigere, et Civitatis ac Metropolis dignitatum titulis decorare, ac Haliciensem metropolitanam ad Leopolienses ecclesias et locum utpote celebriorem ac insigniorem, et cunctis oportunitatibus et populi magnitudine atque frequencia potiorem transferre de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes maximum ex premissis profectum catholice fidei emersurum, ac paterna illis benignitate ac maturitate discussis, suadentibus nonnullis aliis rationabilibus causis ad id nostrum inducentibus animum, ac prefatis Regis in hac parte supplicationibus inclinati, matura cum venerabilibus fratribus nostris sancte Romane ecclesie Cardinalibus super hoc deliberatione prehabita, ac de eorundem consilio et assensu, et de apostolice potestatis plenitudine, ac ex certa sciencia ad honorem omnipotentis dei, patris et filii et spiritus sancti, beate semperque virginis Marie, sub cuius vocabulo prefata Leopoliensis ecclesia fundata fore dinoscitur, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum, totiusque celestis Curie laudem, gloriam et exaltationem

status nostri et ecclesie sante dei, divini cultus augmentum, fideliumque salutem, prefatum opidum Lamburga, alias Leopoliense seu Lywowiense vulgariter nuncupatum, in civitatem Leopoliensem, ac prefatam parrochialem ecclesiam beate Marie in Cathedralem atque Metropolim auctoritate apostolica presencium tenore erigimus, ac ipsum opidum Leopoliensis civitatis, et ipsam ecclesiam beate Marie metropolitice dignitatis, honoris et decoris titulis de specialis dono gracie decoramus ac eciam insignimus, et ipsam Leopoliensem ecclesiam in memoriam indelebilem eorum, que in hac parte gerentur, metropolitanam perpetuis futuris temporibus volumus nuncupari, ac prefatam Haliciensem ecclesiam, sedemque metropoliticam cum Electo ipsius, cui nuper est de ipsa Haliciensi ecclesia per nos gratiose provisum, prout in aliis nostris desuper confectis litteris plenius continetur, ad sedem Leopoliensem atque Metropolim supradictam de consilio ac sciencia et auctoritate prefatis transferimus per presentes, Statuentes, quod de cetero, qui dicte preficientur ecclesie Leopoliensi imperpetuum Archiepiscopi Leopolienses nuncupari debeant et censeri, ac Archiepiscopalia et metropolitica insignia gerere, iura, iurisdictiones et cetera exercere, administrare ac exequi valeant, que Metropolitani in eorum civitatibus, diocesibus atque provinciis de iure possunt, ac etiam sciencia et auctoritate prefatis de eorundem fratrum nostrorum consilio nostras filias predilectas Premisliensem, Chelmensem, Camenecensem, Wlodimiriensem, Ceretensem et Kyoviensem ecclesias et earum quamlibet, ipsarumque Episcopos tam presentes quam futuros, qui eis pro tempore preesse contigerit, et quascunque alias in partibus illis secundum ritus Grecorum viventes ecclesias, earumque Episcopos cum earum et cuiuslibet ipsarum civitatibus et diocesibus, iuribus et pertinenciis universis ipsi Leopoliensi ecclesie tanquam ipsarum Metropoli, et Archiepiscopo Leopoliensi pro tempore existenti pro eorum Suffraganeis atque Provincia harum serie decernimus perpetuo fore et esse subiectos atque subiectas, et subiicimus per presentes, ita quod de cetero ad illa omnia et singula teneantur, et astricti sint eisdem Metropoli et Archiepiscopo Leopoliensi pro tempore existenti, ad que Suffraganei suis metropolitane ecclesie atque metropolitano tenentur Archiepiscopo secundum canonicas sanctiones, necnon quod Archiepiscopus, ecclesia et Capitulum Leopolienses huiusmodi, qui sunt pro tempore, de cetero omnibus privilegiis, exemptionibus, graciis ac indultis apostolicis et aliis quibuscunque potiantur et gaudeant, quibus de iure metropolitane ecclesie et Archiepiscopi et eorum Capitula possunt, et que poterant etiam ante erectionem et translationem huiusmodi Archiepiscopus, ecclesia et Capitulum Halicienses huiusmodi, necnon prefata parrochialis ecclesia beate Marie Leopoliensis ac Rector, qui ei pro tempore preerat, quodque cuncti Suffraganei, clerici et layci Leopolienses prius Haliciensis provincie Archiepiscopis Leopoliensibus, qui erunt pro tempore, tanquam Metropolitani eorum debitos obedienciam, reverenciam et honores exhibeant, sicut Archiepiscopis Haliciensibus, qui fuerunt pro tempore, exhibere hactenus consueverunt, ac etiam debuerunt, et quod nullus ipsius prius Haliciensis ecclesie seu Metropolis possessiones aufferre, aut ablatas retinere, seu minuere, aut ipsos Archiepiscopum, ecclesiam et Capitulum Leopolienses aliquibus molestiis

fatigare seu perturbare presumat, sed omnia eis integra et illibata serventur, eorum, pro quorum gubernatione ac sustentatione consessa sunt, usibus omnimodis perpetuis temporibus profutura, sedis apostolice licencia semper salva, huiusmodi et aliis privilegiis, indultis et concessionibus eisdem Haliciensi, Leopoliensi, Premisliensi, Chelmensi, Camenecensi, Wlodimiriensi, Ceretensi et Kyoviensi, et aliis ecclesiis supradictis concessis, que possent presentibus obviare, non obstantibus quibuscunque, Volumus autem statuentes, quod, si qua ex Premisliensi, Chelmensi, Camenecensi, Wlodimiriensi, Ceretensi et Kyoviensi seu aliis secundum ritus grecorum viventibus ecclesiis supradictis alicui Metropoli christianorum subiecta existeret, quoad subiectam unam seu plures ecclesias, presens concessio pro Suffraganeis, ceteris tamen in suo robore duraturis, nullius existat efficacie vel valoris, Decernentes ex nunc irritum et inane, si secus super hiis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo etc. nostre erectionis, decorationis, translationis, statuti, constitutionis, subiectionis et voluntatis infringere etc. Si quis etc. Datum Rome apud Sanctum Petrum v. Kal. Septembris. Pontificatus nostri Anno Tercio. Gratis de mand. d. n. pape.

Ex Reg. orig. An. IV. (III) de Curia Tom. VII. fol. 122.

Theiner, Mon. hist. Poloniae. II. pag. 5.

CCCCIII.

1412. 1412. Sigismundŭ, regele Germaniei, ordónă *Românilorŭ* şi Croaţilorŭ, cari facŭ comerciŭ în părţile Dalmaţiei, se nu-şi desfacă mărfurile lorŭ, şi se nu le espună pentru vênţare de câtŭ numai în oraşulŭ Sibenicului.

Preceptoria mercatoribus, ut conducant in civitate Sibenici mercantias durante disturbio. — Sigismundus dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie etc. rex. Fidelibus suis universis et singulis mercatoribus, Wlahis ut puta et Croatis cum rebus mercemonialibus in regno nostro Dalmatie procedentibus salutem et gratiam. Cum nostro existat intentionis, ut nos pro meliori statu, conservatione et ampliori incremento civitatis nostre Sibenicensis non in aliis locis et foris publicis preterquam in dicta civitate nostra Sibenicensi usque nostre maiestatis beneplacitum et novissimi disturbii tempore durante, cum victualibus per vos vendendis procedatis, ac mercaturas forizationesque et venundationes rerum vestrarum facere et expedire debeatis. Ideo fidelitati vestre firmissime precipimus et omnino volentes mandamus, quatenus tempus usque premissum et beneplacitum nostre maiestatis non alias neque in aliis locis et foris publicis preterquam in dicta civitate nostra Sibenicensi cum victualibus per vos vendendis procedere ac eadem bona vestra

vendicioni exponenda venundari, ceterasque forizationes vestras expedire, sub pena ablationis universarum rerum mercimonialium premissarum, et perficere debeatis, et aliud sub obtentu nostre gracie facere non ausuri in premissis. Presentes autem sigillo nostro maiori, quo ut rex Hungarie utimur, fecimus consignari, quas post eorum lecturam semper reddi iubemus presentanti. Datum Budue octavo die festi Epiphanie domini, anno domini MCCCCXII., regnorum autem nostrorum anno Hungarie XXIV., Romanorum vero secundo.

Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Zagrabiae 1878. Vol. IX. pag. 213.

CCCCIV.

1412. Sigismundŭ, regele Ungariei, în o scrisóre către Papa Ioanŭ XXII. amintesce de libertăţile cele multe, ce le-aŭ fostŭ acordatŭ regii Ungariei *nobililorŭ unguri, saşi, secui şi Români din Transilvania.* 1412.

Sanctissime pater et domine Reuerendissime Exacti temporis antiquitas fideliter edocet et describit Quod diui et katholici Reges Hungarie predecessores nostri partes Transiluanas que promiscuarum gencium et liguarum (lingvarum) Nobilium videlicet Hungarorum, Saxonum et Siculorum et eciam cohabitancium Valachorum ac aliorum Scismaticorum permixte dinoscuntur eo magis pre ceteris Regionibus sibi subiectis sue potencie clipeo protexerunt, quo magis pocioribus, saltim propter incredulorum vicinium egere conspexerunt, eosque multis et immensis libertatibus multifarie in temporalibus et ecclesiasticis ampliarunt, et nihilominus in suis munificencijs erga illos inmensitatem solam pro mensura ponentes etc. Datum Budae 15 die Ianuarii. 1412.

Archiv des Vereines für sieb. Landeskunde. N. F. III. pag. 428.

CCCCV.

1412. Stiboriŭ, voivodulŭ Transilvaniei, decretézăă unŭ regulamentŭ de vamă, pentru taxele, ce aŭ se le plătéscă la Rodna, *comercianţii din Transilvania, când vorŭ călĕtori cu mărfurile lorŭ în Moldova, saŭ când vorŭ aduce din Moldova mărfuri în Transilvania.* 1412.

Stiborius Vayuoda Transsiluanus Trenczinij Bistricie Nitrie et Solnuk Comitatuum Comes ac fluuij vag dominus perpetuus etc. harum serie lite-

rarum adnoticiam vniuersorum tam presentium quam futurorum volumus peruenire, Quod cum feria quinta proxima ante festum beati Jacobi apostoli, demandato Regio in Ciuitate Bistriciensi, ad discuciendas singulas causas atque defectus quoslibet, dicte Ciuitatis ac districtus eiusdem, auctoritate Regia plenaria fulciti emendandos, cum Magnifico viro Michaele filio Salomonis de Nadasd Comite Siculorum necnon Strenuis militibus, Ladislao de Nadab vicewayuoda Nostro, Thoma Farkacz, Johanne de doboka Anthonio de Erdel, et cum plurimis alijs Nobilibus parcium Transsiluanarum premissarum Judicibus Juratis Ciuibus et Senioribus, protribunali consedissemus, extunc Judex Andreas et Georgius Rot Juratus, in personis dicte Ciuitatis et provincie constituti conquerentes in persona Regie majestatis nobis. Quomodo tributum vel Tricesima in Rodna intrantibus vel exeuntibus Muldauiam, atempore quo quondam procopij fuit possessa et hucusque Tributa Tricesime minusiuste cum augmento solucionis indebite inpreiudicium et grauamen ipsius Civitatis districtus et vniuersorum Mercatorum confluencium sunt exacte et depresenti onerantur et nimis agrauerentur, pro quibus grauaminibus ipsa provincia et ciuitas prenotata, pro non confluentibus Mercatoribus prout actenus consuetum fuerat pro maiori parte desolacionem pateretur. Nos vero cum domino Michaele Comite Siculorum, nec non Strenuis viris Ladislao wicewayuoda nostro et alys superius nominatis deliberantes decreuimus, Quod Ciuitas Rodna, quam penitus personaliter accedentes invenimus desolatam, et pro Reformacione et reapplicacione (? repopulacione? reppcaione, in originalŭ) antedicte Rodne Bistricie et suarum pertinentium decreuimus auctoritate Regia preuia pristinis libertatibus Tributorum atque Tricesimarum, abantiquo consuetis, iuxta informacionem et fidem ipsorum, deo Sacreque Corone debitam, per Judices Juratos et Seniores dicte Ciuitatis et districtus Bistriciensis nobis fiendam, in premissis suis tributis Tricesimis et libertatibus conseruare, Quiquidem Judices et Jurati Senioresque cum Mercatoribus parcium premissarum conscientiose coram nobis edictis, et Magnifico viro Michaele Comite Siculorum, ac Ladislao vicewayuoda nostro, et nostris alijs asessoribus vnanimiter ad premissam ipsorum fidem et scientifice sunt confessi, quod tempore abantiquo, ante predictum quondam procopium ac suos successores Rodnam premissam tenentes pro honore, talis infrascripta Tributorum Tricessimarumque solucio fuisset, primo, quod de quolibet Stamine panni ypri dabantur Triginta duo grossi, Item de Stamine panni lewlen viginti quatuor grossi, Item de Stamine Colonicali, medium florenum computi provincie, Item de Stamine Polonicali, vndecem denarios, Item de triginta porcis vel minus duobus triginta vnum porcum, recipere tenetur, Si vero porci minoris fuerint numeri, de quolibet porco tenetur dare vnum denarium, Item de Triginta Ouibus vel viginti Octo similiter vnam Ouem deremissiori numero dequalibet Oue vnum denarium, Item de quolibet Boue vel vacca, singulos duos denarios, Item Equester vel pedester per Rodnam sine mercancys vel oneribus vir uel mulier absque omni tributali solutione poterit libere pertransire, Item de vno lapide piperis mercator medium tenetur soluere florenum, similiter de lapide zinziberis modo premisso, Item dependere Equi lanam portantis denarios quatuor, Item de

qualibet pecia Czether vel Bisso denary duo, Item de Triginta piscibus piscisunus, Item depondere vno Sepi denarios quatuor, Item si qui de Muldauia pannum provestimentis sibi vel vxori sue aduestiendum portauerit nullum tributum soluere tenetur, Item si quis de Muldauia Equos venales non Sellatos duxerit quatuor de vnoquoque equo tenetur dare denarios, premissamque ipsorum fassionem et recognicionem cum prenominatis nostris asessoribus, ipsa pretacta auctoritate regia in eodem statu et eadem exaccione, nunc et in ewum, singulis Tributarys in dicta Rodna, depresenti et infuturum constitutis et constituendis nullam ulteriorem exaccionem, nisi prout prescribitur, de vniuersis et singulis Mercatoribus, per Rodnam hinc inde transeuntibus, exigere committimus, et presentibus affirmamus, Roboramus, harum literarum nostrarum testimonio mediante, datum die loco ut supra, nostro maiori Sigillo Subappenso. Anno dom. Millesimo Quadringentesimo duodecimo.

Archiv d. Vereines f. sieb. Landeskunde. N. F. IV. 2. 286. — Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva orașului Bistrița din Transilvania.

CCCCVI.

1412. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă cu jurămêntŭ *tractatulŭ de pace* 1412.
încheiatŭ cu Vladislavŭ, regele Poloniei, la întrevederea din Liblio, 15 Martie 1412.

Sigismundus Dei gratia rex Romanorum semper Augustus, ac Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Rex, recognoscimus et tenore praesencium profitemur Serenissimo Principi et Domino Domino Wladislao regi Poloniae, fratri nostro charissimo, fidem pluram, et perfectam seruandam nos per votum iuramenti, signo Crucis viuificae per nos tacto corporaliter praestiti obligatum, et adstrictum, quandoquidem Iuramentum seu fidei sacramentum sibi fecimus et praestitimus per formam verborum infrascriptam: Ego Sigismundus Rex Romanorum semper Augustus ac Hungariae Rex etc. iuro, quod nunc fidem seruabo Domino Wladislao Regi Poloniae etc. fratri nostro charissimo, et ipsum semper prosequar sinceris fauoribus, et liberos suos legitimos ac heredes, bonum status et honoris ipsius procurando, et commoda ac profectus eius ordinando vbilibet, nec vnquam ad opprimenda bona, regna, terras, principatus, et dominia, quae nunc habuit, et in futurum habiturus est, volo attendere, aut ad perimendam, aut perdendam vitam ipsius, seu mortem sibi procurandam quomodolibet adspirare aut cogitare; sed vbicunque mali seu sinistri de ipso sciuero, audiuero et sensero, ipsum fideliter praemuniam, et sibi contra insidias omnium inimicorum suorum, firmiter toto posse, assistam; dolo et fraude quibuslibet proculmotis; eumque ac liberos suos legitimos et haeredes, nunquam deseram, imo pro honore, et

statu eius, bona, profectus et commoda ipsius, tanquam propria procurabo, ordinabo et disponam, quamdiu vitam duxero in humanis. Sic me Deus adiuuet, et Sancta Crux, Sanctaque Maria Mater Christi et omnes Sancti. Et vt maior charitas, fortitudo, atque Securitas inter praedictos Serenissimos Principes, Dominos Sigismundum Romanorum et Hungariae, ac Wladislaum Poloniae, reges augeatur, et concrescat; Nos Joannes miseratione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis, Hermanus Ciliae et Zagoriae Comes, Nicolaus de Gara Palatinus Regni Hungariae, promittimus et spondemus, quod Serenissimum Dominum Sigismundum, Romanorum et Hungarorum regem, Dominum nostrum gratiosissimum, ad hoc tenebimus et nostris adhortamentis inducemus, quod iuramentum suum praedicto Domino Wladislao Regi Poloniae, cum matura et bona deliberatione factum et praestitum, in omnibus articulis, clausulis et conditionibus tenebit, ad tempora suae vitae constanter et seruabit; nec vnquam praedicto Domino Sigismundo, regi Romanorum et Hungariae, nostro Domino gratioso, huic contrarium consulemus. — Praeterea nos Sigismundus praedictus Romanorum et Hungariae Rex promittimus, quod praesentes litteras Sigillo Maiestati nostrae faciemus sigillare quando sculptum fuerit et paratum; hoc etiam adiungentes, quod literis illis, in quibus post mortem alterius nostrum treugae V. annorum sunt descriptae, infra quos videri debet de iustitia et iure partium, pro terris Russiae et Moldauiae, secundum seriem literarum per Praelatos et Barones vtriusque Regni, Hungariae videlicet et Poloniae, primo in Iglow, alio nomine in Novavilla, et secunda in Antiqua villa, confectarum praeiudicare nolumus, aut in aliquo derogare per praesentes. Harum, quibus sigillum nostrum, quo vtimur, vna cum sigillis praedictorum, Venerabilis Archiepiscopi Strigoniensis, et Magnificorum Comitum Ciliae, ac Palatini Hungariae, est appensum, testimonio literarum. Datum in Liblio, alias Lubowla feria IV-a proxima post Dominicam Laetare. Anno Domini MCDXII.

Dogiel, Codex dipl. R. Pol. I. pag. 49.—Fejér, X. 5. pag. 283.

CCCCVII.

1412. 1412. *Stăpânirea Țĕrei-românesci asupra Bănatului*, indicată prin formula documentelorŭ ungurescĭ: «Demnitatea de banŭ a Severinului neocupată» [1].

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Dalmacie etc. Rex. (Confirmă posesiunile Capitulului din Castrulŭ-de-ferŭ).

1) Aceeaşi formulă şi în documentele din 1409. 1410. 1411. Fejér. X. 4. 717.—Ibid. X. 5. 42. 49. 149.

Datum per manus Reuerendi in Christo patris domini Eberhardi Episcopi Zagrabiensis Auleque nostre maiestatis Sumpmi Cancellary fidelis nostri dilecti. Anno domini Millesimo Quadringentesimo Duodecimo, Sedecimo Kalendas Nouembris, Regnorum autem nostrorum Anno Hungarie etc. vigesimo Sexto Romanorum vero Tercio, Venerabilibus in Christo patribus dominis Johanne Strigoniensi. Andrea Spalatensi et altero Andrea Ragusiensi Archiepiscopis, Colocensi et Jadrensi sedibus vacantibus, eodem domino Eberhardo Zagrabiensi Andrea Waradiensi, Stephano Transsiluaniensi Stiborio Agryensi, Johanne Quinqueecclesiensi Benedicto Boznensi Johanne Jauryensi fratribus Philippo Wacyensi, Dosa Chanadiensi Hyncone Nitriensi et Thoma Seniniensi ecclesiarum Episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus, Wesprimiensi, Sirimiensi Traguryensi Scardonensi Sibinicensi Tininiensi Nonensi Macarensi Pharensi et Corbauiensi sedibus vacantibus. Necnon magnificis viris Nicolao de Gara regni nostri Hungarie Palatino, Stiborio de Stiboricz Wayuoda nostro Transsiluanensi, Comite Symone de Rozgon Judice Curie nostre, Petermano de Medwe Dalmacie et Croacie Regnorum predictorum, Ladislao et Emerico de Wylak Machouiensi, Paulo Chupor de Monozlo tocius Sclauonie Banis *honore Banatus Zewriniensis vacante*,[1] Johanne Bubek de Pelsouch (sic) Tauarnicorum. Johanne filio Herrici de Thamasi Janitorum Johanne Grof de Corbauia Dapiferorum Johanne filio Gregory de Alsan Pincernarum Petro Cheh Agazonum nostrorum magistris et Caplerio Comite Posoniensi Alysque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Codex dipl. patrius hung. Tom. IV. pag. 265—268.

CCCCVIII.

1413. *Saşii din comuna numită Valea-Marici se împacă cu Dobrea, cu Manea şi cu Brătianu, români din comuna Stănesci în Ţéra Făgăraşului*, în privinţa faptului de omorŭ, ce l'aŭ comisŭ Saşii din comuna Valea-Mariei asupra a şése femei române din Ţéra Făgăraşului. Actulŭ de împăciuire se încheie în Cinculŭ-mare înaintea judecătorilorŭ şi a bĕtrânilorŭ întruniţi din districtulŭ Cinculŭi şi din Ţéra Făgăraşului. 1413.

In nomine Domini Amen. Vniversa negocia, que in statu solido stare desiderantur. (sic!) Ne igitur eorum memoria cum temporis processu pereat, et evanescat, discretorum virorum prudencia solet ea per literas eternare. Hinc est, quod Nos Judices, scilicet Comes Janusch niger regii iudicii iudex Sedis Schenk, alterque Comes Janusch de Ualle Marie prelibatae Sedis Judex,

1) Faptulŭ, cŭ Bănatulŭ Severinului se afla în timpulŭ acesta în posesiunea Ţĕrei-românesci, se confirmă şi prin tractatulŭ de alianţă alŭ Voivodului Mircea cu Vladislavŭ, regele Poloniei, din a. 1411 (veţi Nr. CCCXCI), unde Mircea, în sigilulŭ seu pendentŭ, pórtă titlulŭ de: *Voivoda Transalpinus et Banus Severiniensis*.

ceterique Jurati Consules ac Seniores universique Sedis eiusdem, Judices Terre Fugrasch (Fogaras) scilicet Sladae et Cosda, Petrusque dictus Schan, universi quoque Jurati Consules, ac prefate Terre Seniores insinuando memorie notificamus tam presentibus, quam futuris harum noticiam habituris: quod in nostri venientes presentiam nonnulli de Communitate ville Vallis Marie vocate [1] ex parte dicte Communitatis parte ab una, parte vero ab altera Walachi quidam scilicet Dobra et Mane filius Stanislawen cum Walacho quodam, qui Bratten dicebatur, de villa Stanesdorff dicta, et Slade cum filio suo Botber de Uilla Oelendorf cum genero suo Taytte de Uilla altera Gassendorff [2] vocata coram nobis publice recognoscentes, quomodo praefata Communitas pretacte ville Vallis Marie ipsis Walachis praenotatis pro quibusdam homicidiis in sex personis foemineis de Walachorum genere per quosdam dyabolica instigante sugestione de prefata Communitate ville Vallis Marie in priorum territorio perpetratis, amicabilem exhibuissent compositionem, ac reconciliationem pro quadam certa Summula pecuniali, quam quidem Summulam praefata Communitas in certis terminis ab ipsis Walachis assumptis plene et integraliter pretactis Walachis, uti praedicti fatebantur Walachi, omni cum diligentia persolvissent. Quare prefati Walachi premissam Communitatem una cum ipsarum Mulierum interfectoribus per presentes de ipsa pecuniali solucione reddunt liberos pariter, et absolutos, promittentes etiam, ut premisse Comunitati causa predictarum interfectarum nullam alicuius obstaculi, seu perturbationis nocumentum per se ac suos heredes vel posteros pro nunc, et deinceps debeat penitus inferri: insuper pretactam Communitatem contra quoslibet hujus rei contradictores, prout coram nobis manifeste assumserunt, propriis fatigys expensis et laboribus cum suis heredibus, et posteris defendere tenentur. Ad omnium igitur prescriptorum testimonium, majoremque ad evidenciam, ac ad certitudinem inaffibilem presentes nostras dicte Communitati concessimus literas privilegiales, sigillis utrisque tam Sedis Schenk, quam terre Fugrasch in filis albis inpensis firmissime roboratas. Acta sunt hec in presentia honorabilium ac discretorum virorum Judicum superius expressatorum, Johannisque Gerlach, Nicolai Helwich, Johannisque Rod de Schenk maiori, Nicolaique Sartoris, et Petri dicti Cleiman de oppido Fugrasch, ac plurium fide dignorum virorum. Datum vero in Schenk majori sub anno Incarnationis Domini Millesimo quatuor Centesimo tredecimo, tricesimo die Mensis Septembris. Indictione sexta. L. S. duplicis pendentis.

Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde. II. Band. 1846. pag. 92. — Transilvania, 1872. pag. 212. — Estrasŭ la Fejér, XI. pag. 485.

---

1) Astăḑi Merghindealŭ.

2) Comunele românesci Stanesdorff, Oelendorf și Gassendorff, după textulŭ documentului, au esistatŭ fărŭ îndoiélă în Ţéra-Făgărașului. Dar aici numirile lorŭ fiindŭ cu totulŭ germanisate, nu se póte sci, dacă ele mai esistă și astăḑi, sau au dispărutŭ.

CCCCIX.

1415. Moldova representată la conciliulŭ din Constanţa prin deputatulŭ Chirilă. 1415.

Patres Concilii Constantiensis Anno MCDXV. VII-a Februarii decernunt. 1). praeter Episcopos, Praelatos, et Abbates, praesentes etiam Sacerdotes, Theologiae Doctores tum Juris vtriusque Magistros Reges, Principes horumque ablegatos hos tamen vltimos, in schismatis duntaxat, ac reformationis negocio iure suffragi pollere; 2). Vota non personarum, sed nationum censenda esse: 1). Gallicae, 2). Anglicae, 3). Italicae, 4). Germanicae, 5). Hispanicae. Hungari Germanis adnumerati, intererant:

1). Ex ordine Episcoporum: Joannes de Kanisa Strigon. Andreas de Brentiis Colocen. item Spalatensis, Jadrensis, et Ragusinus, Archiepiscopi. Simon de Dominis Tragurien. tum M. Varadinen. Wesprimien. Vaciensis, Nonensis Episcopi cum tribus episcopis Suffraganeis.

— —

2). Deputati Ciuitatum: Poson. Tyrnau. Sopron. Buda, Cassouia, Alba-Julia, Corona, Claudiopoli, Belgrado, ac Kiryla Moldauiae.

Fejér, X. 8. 557.

CCCCX.

1415. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă privilegiulŭ regelui Ludovicŭ I., prin care scutesce pe *Românii din comuna Felécĭ în Transilvania,* de dişma oieritului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ, îngrijindŭ de siguranţa drumurilorŭ în părţile de acolo. 1415.

Cossio ppria Dni Regis.

Sigismundus Dei gracia Romanorum Rex Semper Augustus ac Hungarie etc. Rex. Fidelibus nostris universis et Singulis Quinquagesime ovium, prandyque eiusdem, vel alterius eiusdemque Solucionis exactoribus nunc, et infuturum pro tempore constitutis, quibus presentes ostenduntur, Salutem et graciam, Cum fideles nostri universi Olahi in possessione felek, ad Ciuitatem nostram Coluswar applicata in Silua eiusdem pro Custodia Vie deputati commorantes ob fidelium famulatuum et Seruiciorum Ciuium et Hospitum nostrorum de dicta Coluswar per eosdem sacre Corone Regie Hungarie cum Summa fidelitate, constancia Laudabiliter exhibitorum et impensorum, ab ipsorum Quinquagesime prandy et alterius cuiusuis Solucionis, Onere et exaccione. Juxta continencias Litterarum quondam Serenissimi principis Domini Regis Lodouici predecessoris et Soceri nostri carissimi sub eius Sigillo Secreto patenter emanatarum, et Coram nobis specietenus productarum et exhibitarum

exemti sint et emancipati habeantur, Velimusque et nos eosdem pretextu preclararum virtutum meritorum dictorum Ciuium Hospitum nostrorum de dicta Coluswar, exemptos fore et emancipatos. Igitur vestre universitati et Cuiuslibet vestrum fidelitati firmo nostro Regio sub edicto precipientes mandamus omnino aliter habere nolentes quatenus contra huiusmodi prefati quondam Domini Lodovici Regis et presens nostrum indultum, cum predictis Olahis occasione premisse Quinquagesime prandy vel alterius cujuscunque Solucionis nihil penitus agere habentes eosdem, ac res et bona eorum pacifice et quiete, absque omni impedimento relinquere debeatis aliud nullatenus facere presumpmentes gracie Regie sub obtentu Presentes eciam perlectas semper reddi volumus presentanti, Datum Constancie Octauo Die festi Epiphaniarum Domini. Anno eiusdem Millesimo Quadringentesimo Quinto Decimo, Regnorum nostrorum Anno Hungarie Vicesimo Octavo, Romanorum vero Quinto.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 151. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva oraşului Cluşŭ.

CCCCXI.

1415. 1415. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce dreptulŭ de nobilitate familiei Vinţe din Sân-Georgiŭ, şi amintesce de luptele sale cu Turcii, ca se recucerésca de la dênşii ţinuturile, ce le ocupase din *Ţéra-românéscă*, din Ungaria, Bosnia şi Serbia.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, Ac Hungarie Dalmacie Croacie etc. Rex, Venerabili Benedicto Michaelis preposito ecclesie beate Marie virginis Alberegalis, sedis Apostolice prothonotario, nostre Maiestatis Consiliario fideli et dilecto, Salutem et graciam Regiam, omnibus felicitatibus affluentem, Venerabilis fidelis dilecte, Quia sceptrigera Regie dignitatis sublimitas, sicut inferioribus potestatibus officy et Auctoritatis elacione prefertur, vt commissos sibi fideles, adeo gubernet consolacionis presidio quod tronus Regius tanto solidetur forcius, et vberiori prosperitate proficiat, quanto largiflue sue benignitatis donaria, largiori liberalitatis munificencia fuderit in subiectos, Sic a choruscante splendore Regalis soly, Nobilitates alie, velut e sole rady prodeuntes, Ita fidelium status et condiciones illustrant, quod prime lucis integritas minorati Luminis detrimenta non patitur, ymmo amplioris vtique scintillantis Jubaris expectato decore, largiflue perhabundat, dum in circuitu Regalis soly Nobilium numerus feliciter adaugetur; Sane itaque, attendentes tuas fidelitates, et reminiscentes tuorum fidelium seruiciorum merita, reuera multa recommendacione digna, et speciali aliquorum eorundem vt sequitur, expressione annotanda, quibus tu in multis obsequiorum generibus et presertim nobis sepe numero pro recuperandis ab infidelibus Teucris seu Turcis, puta

fidei et crucis domini nostri. Jehu christi blasphemis, nostrisque et Regni nostri Hungarie capitalibus et notorys inimicis terris nostris et Corone eiusdem Regni nostri hungarie ab eisdem occupatis, per Regna hungarie, Bozne, Seruie, minoris Persie, volahie, et Bulgarie laborantibus tua iugiter propria in persona adherendo, deindeque per nos ad Sanctissimum dominum nostrum Papam Johannem vicesimum tercium in nostra Ambasiata ad Curiam Romanam transmissus, officium tibi imposite Legacionis eleganter et commendabiliter apud eiusdem Sanctitatem peragendo — — — — — — — — — — — Nos, licet tu, meritis tuis exigentibus hys plura a nobis obtinere merereris, tamen vt tuis meritis possimus adpresens aliqualiter correspondere, animo deliberato, non per errorem aut inprouide, sed sano nostrorum prelatorum et Baronum Regni nostri hungarie fidelium nobiscum existencium consilio, motuque proprio, et de certa nostra sciencia, ac de plenitudine nostre regalis potestatis, te prepositum supradictum tuique intuitu, ac ad tui supplicem instanciam honorabilem Paulum et demetrium filios Nicolai alias de vadkerth patrueles, necnon Johannem magnum de patak germanum et consanguineum tuos creauimus, eleuauimus et insigniuimus Nobilitamus Nobiles facimus, constituimus creamus eleuamus etc. — — — — — — — — — — — Datum Constancie in festo Purificacionis beate Marie virginis gloriose, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quintodecimo, Regnorum nostrorum Anno hungarie etc. vicesimooctauo et Romanorum quinto.

Codex dipl. patrius II. (Jaurini, 1865) pag. 201. Originalulŭ în archiva familiei Kisfaludy.

CCCCXII.

1416. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă de noŭ nobilimil din Ungaria, ca *se permită iobagilorŭ, de a se puté strămuta de pe o moşie pe alta*, după ce vorŭ plăti teragiulŭ şi alte datorii ale lorŭ. 1416.

Sigismundus Dei gratia Romanorum semper Augustus ac Hungariae etc. Rex. Fidelibus suis vniversis, nobilibus et alterius cuiusuis status et conditionis hominibus intra ambitum dicti regni nostri Hungariae possessiones et Jobagiones habentibus, praesentium notitiam habituris, salutem et gratiam. In personis Religiosorum virorum Dominorum scilicet Ladislai Praepositi et Conuentus Ecclesiae B. Mariae Virginis de Saagh, nomine exponitur, — — — querulose, quod, nonnulli forent ex vobis, qui iuxta nostrae Celsitudinis statutum seu decretum, alias vna cum Praelatis et Baronibus nostris editum et formatum, ipsorum Jobagiones qui habita licentia, iustoque terragio et aliis debitis eorum solitis persolutis ad possessiones et portiones possessionarias praedictae ecclesiae de Saagh commorandi causa vellent accedere, libere eosdem

abire non permitterent; varias calumnias eisdem imponendo, in derogamen dicti nostri decreti et praeiudicium praefatae Ecclesiae de Saagh multum ingens. Super quo fidelitati vestrae praesentibus edicimus firmissime, quatenus Jobbagiones Vestros, qui obtenta licentia, iustoque terragio et aliis debitis eorum solitis persolutis ad possessiones et portiones possessionarias praetactae Ecclesiae de Saagh, quouis nomine vocatas, causa commorandi venire seu accedere voluerint, libere eosdem et absque omni impedimento, calumnia etiam quauis relegata, abire permittatis, saluis rebus eorum et personis. Alioquin commisimus et harum serie firmiter edicimus, Comiti vel Vice Comiti illius Comitatus, vbi huiusmodi nostra edicta fortassis parui pendentur, praesentibus videlicet et futuris, vt ipse vos et quemlibet Vestrum ad praemissi nostri decreti seriem, modum et formam, iuxta praemissa irreuocabiliter obseruandam, etiam si opus fuerit, cum vestris grauaminibus consuetis, decreto nostro in eodem limpidius expressatis, lege nihilominus regni nostri consuetudinaria in his requirente coërceant et repellant. Authoritate nostra Regia praesentibus eis in hac parte attributa, iustitia mediante. Aliud igitur facere non ausuri. Praesentes vero sigillo nostro maiori, quo vt Rex Hungariae vtimur, fecimus consignari, quas etiam post oportunam lecturam semper reddi iubemus exhibenti. Datum Budae feria quarta post Dominicam Palmarum, Anno Domini Millesimo quadringentesimo sedecimo. Regnorum autem nostrorum anno vigesimo nono, Romanorum vero sexto. L. S.

Fejér, X. 5. 688. Originalulŭ în archiva Archiepiscopiei din Strigonŭ.

CCCCXIII.

1416. 1416. Senatulŭ Veneţianŭ trimite pe nobilulŭ Delfinŭ Venerio, ca ambasadorŭ se încheie pace cu Sultanulŭ turcescŭ, ér' în casŭ din contra Senatulŭ îlŭ autorisézĕ *se trimită soli secreţi la Românĭ, şi se-i înduplece, ca se atace pe Turci.*

1416. 2. aprilis. Capta. Quod fiat comissio nobili viro ser Delphino Venerio ituro ambassiatori nostro ad partes Turchie . . . . Nos Thomas Mocenigo . . . . debeas ire noster ambassiator ad Chirizi soldanum Turchorum . . . . Et si poteris obtinere et confirmare pacem per modos superius declaratos, volumus, quod facies fieri literas et precepta tam pro partibus Albanie quam pro omnibus partibus et locis in efficaci et stricta forma ad Balsam Strazimiri, ad Coiam, ad Ivanum Castrioti et ad Bitri Jonuna et ad capitaneum castri Croye et ad omnes alios suos capitaneos in partibus Albanie et in omnibus aliis partibus pro observatione pacis . . . . Si vero obtinere non posses dictam pacem per modos superius declaratos, volumus, quod dicere debeas dicto Chirici, quod non habeas libertatem posse aliud facere, et quod scribes nostro dominio, et sumpta licentia a dicto Chirici venias super armata nostra predicta, super qua

volumus, quod sis provisor, et simul cum capitaneo nostro culphi debeatis summere omnem informationem possibilem in partibus illis de viis et modis, quibus posset damnificari dictus Chirici ac eius loca et subditi tam per terram quam per aquam, et specialiter per viam Charamani, Mustafe et Vlachi et si erit expediens mittere aliquos nuntios secretos ad ipsos ad inducendum illos ad damna et offensiones Chirici, relinquimus hoc in libertate capitanei et tua, non obligando nostrum dominium in aliquo in speciali, sed dando eis spem, quod vos etiam providebitis ad damna et offensas Chirici per omnes modos et vias possibiles tam per terram quam per aquam.

Monumenta spect. Historiam Slavorum merid. Vol. XII. (Zagrabiae 1882). pag. 218.

CCCCXIV.

1417. Vladislaŭ, regele Poloniei, reînoiesce vechiulŭ edictŭ, că toţi *negufătorii, cari vorŭ voi se călĕtoréscă în Ţĕrile Românilorŭ şi ale Tătarilorŭ*, pentru afaceri de comerciŭ, se mérgă pe drumurile cele vechi, fiind-că altŭ cum li se vorŭ confisca mărfurile. 1417.

Vladislaus Dei gratia Rex Poloniae, Litvaniaeque Princeps Supremus, et Haeres Russiae, etc. Famosis viris Consulibus Civitatis Vratislaviensis Grate Nobis dilectis. Famosi et providi viri, Grate Nobis dilecti, ut quospiam non lateat, nec quenquam ignorantiae excuset occasio, universis negotiatoribus, et mercatoribus partium quarumcunque insinuandum censuimus, antique et diutinus in Regno nostro, et Terris Russiae firmiter observare Generalis Constitutionis edictum, quod inadvertentia exigente fere prolapsum fuerat, et neglectum, de unanimi Praelatorum, et Baronum nostrorum Consiliariorum voto, scientia, consilio, voluntate, et consensu modo reintegrandum disposuimus, et pro rato, et firmo statuimus observandum, decernentes, et tenere inconcusse volentes, quod omnes mercatores et homines cuiuscunque status, conditionis aut eminentiae extiterint, ad partes gentilium Tartarorum, ceu Valachorum, gratia mercandi, seu negotiationes suas exercendi se transferre volentes, non aliis novae adinventionis stratis, sed antiquis, et diutinus institutis viis publicis, et apertis, puta per Terras Russiae, earumque Civitates Leopoliensem, et consequenter alias ad Luckam, nec ad aliqua loca, seu ciuitates devias descendendo proficiscantur, et procedant, sub poena retentionis rerum, mercantiarum quarumcunque, et Bonorum, quae a contra venientibus, huic nostro edicto recipi, in vim perditionis arrestari faciemus. Datum in Krasnyslaw feria secunda proxima post Festum Divisionis Apostolorum. Anno Domini Millesimo quadringentesimo decimo septimo, ad Relationem Zbignei Scholastici, et Canonici Sandomiriensis Prothonotarii.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 542.

CCCCXV.

1418. 1418. *Michaiŭ, fiulŭ lui Mircea, Voivodulŭ Ţerei-românesci, confirmă privilegiulŭ, pe care-lŭ dase părintele seŭ comunei Cisnadiĕ din Transilvania*, şi anume ca Românii de acolo se şi pótă pasce turmele lorŭ în munţii Ţĕrei-românesci.

Nos Michael Dei gratia Voivoda Transalpinus uniuersis Hospitibus in Oppido Heltha commorantibus, quibus praesentes ostenduntur, Salutem et omnis boni continuum incrementum. Quoniam misistis ad nostram magnificentiam honorabiles et prudentes viros videlicet Iacobum Armenum [1], et Christellium Vestros Ambasiadores certos confidentia dignos, qui nobis suplicarunt isto modo, quo Dominatio et Magnificentia nostra ipsorum literas priuilegiales, quas de speciali gratia domini patris nostri Mirche Voivodae piae memoriae habuerunt, nostro sub nomine redigi faceremus vigore nouo et nostro signaremus sigillo magno juxta parem conditionem — — prout dederat dominus et pater noster generosus. Et quia justa est petitio, quam petunt a nobis, ideo ipsis probis hominibus de Heltha concessimus imo et condonamus omnes justitias et libertates antiquas, quas ipsi habere consueverunt, tempore patris nostri conditione ista, quod ipsi et eorum homines, videlicet Valachi [2] at alii cujuscunque sint aut conditionis fuerint, cum ipsorum pecudibus aut ovibus in montibus nostris pascere omni tempore, tanquam homines nostri gramina nostra, silvas et aquas ipsis libere uti concedimus et frui semper quamdiu vixerimus, et si contigeret, nos cum tota terra Transilvana habere querelas aut lites, Vobiscum volumus observare pacem et treugam firmam et, quod magis est, unum de Baronibus nostris nostra cum sagitta vobis adsignabimus tempore belli, qui vos et oppidum vestrum tuebitur et custodiat a bellorum incursibus, promittimus vobis bona nostra fide mediante. Datum Argies, Dominica Octavarum corporis Christi, Anno ejus M° CCCC° decimo octauo. Juon Michael.

Originalulŭ pe pergamenŭ. Sigilulŭ celŭ mare pendentŭ alŭ voivodului Michaiŭ, dupĕ cum ne spune Engel, represintă unŭ corbŭ (?) în profilŭ, cu o cruce lungă în pliscŭ, ér' sub braţulŭ transversalŭ alŭ crucei globulŭ (domniei), în partea drépt̆ă sórele, în stânga luna cu o stea. În jurŭ înscripţiunea latină: *S. Michael Dei gracia Vojvoda Transalpinus.* S'a publicatŭ de Engel, Geschichte der Walachey. pag. 164.—Transilvania. 1872. pag. 220. După manuscriptele contelui I. Kemény.

---

1) Armellon. Kemény.

2) ut ipsi homines, videlicet Valachi, et alii cujuscunque conditionis. K.

CCCCXVI.

1418. *Chinezii români din districtulŭ Borza în Banatŭ, anume, Michaiŭ, Grubanŭ şi Luca, fii lui Dia, Ladislaŭ şi Andro, fii lui Filipŭ, Brancu Ioanŭ, Danŭ şi Stefanŭ, fiulŭ lui Lascu, Romanŭ, Ioanŭ, fii lui Zarna, Stefanŭ şi Grubanŭ, fii lui Doma, şi Michaiŭ, fiulŭ lui Ionŭ, se judecă cu chinezii Filipŭ şi Petru, fii lui Iuga, şi cu Dragomirŭ Mailatŭ, pentru chineziatele comunelorŭ de lângă rîulŭ Mailatesciloră.* Procesulŭ se discută mai întâiŭ înaintea unorŭ chinezi numiţi ca arbitrii, dar părţile nefiindŭ mulţumite, procesulŭ se judecă a dóua óră de castelanulŭ castrului Borza, şi de alţi cinci chinezi români. 1418.

Nos pipo de Ozora Comes Themesyensis, Memorie commendamus per presentes, Quod licet a temporibus diu retrolapsis inter Michaelem Gruban et lucam filios dya, necnon Ladislaum et andro filios philipy, ac Brank filium Ivan, et dan fratrem eiusdem Stephanum filium laczk, ac Myka Johannem et Georgium fratres eiusdem, necnon Roman et Ivan filios Zarna, Stephanum et Gruban filios doma, ac Michaelem filium Ivan parte ab vna, necnon philipum et petrum filios Juga, ac Maylathdragamer fratrem eorundem, ab altera partibus, kenezios de Borzafew, super keneziatibus possessionum Regalium Juxta Riuulum Maylathmaycho vocatum in districtu de Borzafew habitarum, litis et controuersionum materie mote fuerunt, et suscitate, partesque inter ipsas diucius ventilate, et quamuis alias pro facienda partes inter predictas concordiali disposicione, certos probos ac nobiles kenezyos duxerimus deputandos, qui Juxta nostram commissionem partes inter predictas facto in premisso certam fecerint disposicionem arbitratiuam, In qua quidem disposicione partes prescripte eo quod absque aliquali obligacionis vinculo talis disposicio inter ipsas facta fuisset persistere non curauerunt, tandemque volens partes inter predictas, huiusmodi controuersias sopire et sedare, Ipsasque perpetue pacis quietitudine gratulari, Nobilem Jacobum de Abel Castellanum nostrum de dicta Borzafew, nec non Michaelem Izach, Johannem nyakazo, Nicolaum Bachy de dicta Borzafew, ac dionisium de luca et dominicum de Grunlya de Crassofew, kenezios ad faciem predictarum possessionum Regalium, Juxta dictum Riuulum sitarum et habitarum ad faciendam dictis partibus presentibus in metis, terris, siluis, et alys quibusuis ipsarum possessionum vtilitatibus et integritatibus arbitratiuam concordialem disposicionem . . . . deputandos destinandos Ipsi itaque Jacobus de abel Castellanus noster, ac Michael Izach Johannes Nicolaus Dionisius et dominicus Kenezy, vnacum dictis Michaele Gru(. an) . . . Ladislao, andro Brank dan Stephano Myka Johanne Georgio, Roman, Ivan, Stephano, Gruban et Michaele ab vna, nec non predictis philipo, petro, Maylathdragomer parte ab altera personaliter nostri inpresenciam venientes, talem partibus coram estentibus, et id audientibus fecisse fassi fuerunt partes inter ipsas arbitratiuam et concordialem disposicionem, quam partes prescripte beniuole se acceptasse retulerunt, et acceptarunt coram nobis, quod ipsi presentibus vtrisque partibus ad facies dictarum possessionum Juxta dictum Riuulum Maylath Maycho habitarum accedendo metas eorum hoc modo reambulassent et destinassent primo videlicet

meta ipsarum possessionum inciperetur a parte meridionali de quodam monte, in quo quedam via penes ipsam viam quedam palus in volacho Baltha dictus, in cuius paludis medio pridem lapis magnus pro meta positus haberetur, et inde per dictam viam tendendo modicum ad partem orientalem pervenit ad quoddam signum pribay . . . dictum, et ab inde per eandem viam tendit ad partem meridionalem vbi ipsa via deficit, Indeque progreditur ad cursus cuiusdam montis verticem vulgo hath vocatum, qui vertix procedit in medio possessionum vtraque Maycho vocatarum, et descendit ad locum vbi dictus Riuulus vtraque Maylatkmacho in viam coniungitur, et inde vltra ipsum Riuulum tendit ad partem meridionalem transitque ad cacuminem montis Naghmogyolicza vocatum et deinde descendit per quendam Riuulum situm ad flumen Borza in magnum voraginem vulgo Erem vocatum in ipso fluuio habitum, et inde declinat modicum infra per ipsum fluuium, et exhyt de ipso fluuio Borza et transit super Riuulum lespathaka vocatum ad caput sew originem eiusdem Riuuli, de cuius Riuuli capite ascendit ad vnum montem, vbi peruenit ad quendam paludem fertes vocatum in volacho Baltha dictum, vnde descendit ad quendam Riuulum luca vocatum indeque transit vltra ad Riuulum Borzpataka vocatum, et inde per montem in medio possessionum vtriusque luca pro cedit ad montem sendia vocatum, vbi ipse mete finiuntur, terras itaque ac siluas, nemores virgulta, aquas, Riuulos, fenilia et alias quaslibet vtilitates possessionum predictarum Juxta dictum Riuulum Maylath Maycho a parte meridionali dictarum metarum modo premisso reambulatarum, habitarum, predictis Michaeli Gruban luce ladislao andro Brank dan Stephano Mika Johanne Georgio Roman Ivan Stephano Gruban, Michaeli et eiusdem heredibus ac posteritatibus, a parte vero orientali (cuvêntulŭ acestŭ din urmă, ca scrisŭ din eróre, e semnatŭ cu puncte dedesuptŭ) occidentali (sic) terras similiter siluas nemores virgulta aquas Riuulos, fenilia et alias quaslibet vtilitates possessionum predictarum habitas predictis philipo et petro filys Juga ac Maylathdragomer Ipsorumque heredibus vniuersis Jure vtrisque partibus incumbente de ipsarum parcium beneplacita voluntate perpetuo ad vtendum tenendum habendum relinquissent et commisissent tali vinculo mediante quod si temporis in processu aliqua parcium predictarum et posteritatum eorundem contra sese occasione premissarum terrarum ac aliarum vtilitatum predictarum ipsis modo premisso metaliter limitatarum litem mouere aut aliquouismodo se alterutrum impedire et perturbare niteretur et attemptaret, extunc talis pars contra partem aliam in premissa concordiali et metali disposicione perseuerantem in quinquaginta marcis denariorum, singulam marcam per quadringentos denarios nouos computando, quarum due partes ad porcionem Judiciariam, tercia vero pars parti in ipsa concordiali disposicione perseueranti cedi debeant convinci debeat eofacto ad quod partes prescripte in ipsorum ac uniuersorum suorum consanguineorum, heredum et posteritatum suorum personis se sponte libere ac beneplacita voluntate eorum firmiter obligarunt coram nobis, harum nostrarum testimonio literarum, Datum In Themesvar feria secunda proxima post dominicam letare, anno domini Millesimo quadrigentesimo decimo octauo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 284. După transumptulŭ căpitanului din castrulŭ Sântului-Ladislaŭ, a. 1433, în muzeulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCCCXVII.

1418. *Chinezulŭ românŭ, Bratu din Bănatŭ,* sequestréză pe unŭ iobagiŭ alŭ nobilului Stefanŭ din Remetea, şi-lŭ duce cu sine. 1418.

Nos Iadislaus vaski et Petrus Benke vicecomites ac Judices Nobilium Comitatus de Crasso, Memoriae commendamus Quod ad legitimam peticionem Stephani fily condam petri bani de Remethe, Moysen de Maiusfalua ad infrascriptam inquisicionem faciendam transmissemus, qui demum exinde ad nos reuersus Nobis retulit tali modo quod Brath Kenesius de Egreus, Jobagio domini regis quendam Jobbagionem ipsius domini Stephani de possessione Rauna in silencio noctis salienter transuehy fecisset et abduxisset potencia sua mediante, Datum in Mezewsumplio (cuvêntulŭ Sabbato lipsesce) proxima post Octauas corporis christi, Anno domini Millesimo CCCC^mo XVIII°.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 287. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiel Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 954.

CCCCXVIII.

1419. Universitatea săséscă din Transilvania concede unorŭ *Români, se reconstruiéscă şi împopuléze de noŭ satulŭ românéscŭ Tilisca,* care în timpulŭ acesta era distrusŭ şi părăsitŭ. 1419.

Quoniam sapienter authoritate pertestante, omnia in memoria tenere et in nullo obliuisci potius diuinitate quam humanitati dinoscitur conuenire, Ideoque ne eaque in tempore fiunt, a memoriis hominum euanescant, testimonio Litterarum solent perhennare, Nos igitur Judices, Comites, vniuersi quoque Jurati Consules Septem Sedium parcium Transyluanarum et Seniores Memorie commendamus tenore praesencium significantes, quibus expedit, Vniuersis, quod cum, Nobis in Generali Nostra Congregacione Constitutis, Prouidi et Circumspecti viri, videlicet Comes Paulus de Apoldia Superiori et Stephanus Seruacii Villicus Ville iam dicte, suis et vniuersorum suorum Seniorum ac tocius Communitatis Nominibus et in Personis, Nostre Vniuersitatis uenientes in conspectum, nobis diligenter et disserte ac prudenter proponere et declarare curauerunt, quomodo ipsi aliquibus ab his retroactis temporibus in Territorio ipsorum, scilicet in loco Tylskam quendam villam Olachalem habuissent situatam atque haberent constructam, sed de presenti essent locus desolatus, huncque locum pleri Walachi cuperent construendo possidere in casu, quo eos sub Nostra Gubernacione tenere et fouere uelimus conseruando. Quare nobis in Personis predictorum populorum et hospitum obnixe studuerunt supplicare, ut

ipsis de remedio dignaremur prouidere opportuno. Nos itaque animaduertentes et precibus, iusta petentibus, uolentes obuiare, matura deliberacione prehabita et consideratis eorundem hominum seruiciis, plenipotentem ac omnimodam ipsis construendi, edificandi, nec non eundem locum uille possidendi cum omni parte Territorii ad eandem uillam Olachalem, primo tamen ad Districtum Septem Sedium ab antiquitus pertinentem, contulimus facultatem ita tamen, quod ijdem Walachi, dictum locum uille possidere uolentes, more aliorum Walachorum sub protectione et in Districtu harum Septem Sedium existentium locis et temporibus opportunis famulari suosque redditus administrare et Census, ac a nobis protegi et gubernari debeant cum efficacia, harum Nostrarum Literarum testimonio mediante. Datum Cibinii Dominica proxima post festum S. Lucie Virginis, sub impressione Nostri minoris Sigilli roboratum Anno Domini Millesimo CCCC° decimo nono.

Archiv des Vereines für sieb. Landeskunde. N. F. Band V. pag. 120. Originalulŭ în archiva comunei Apoldulŭ-mare.

CCCCXIX.

1419. 1419. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordonă castelanului Sigismundŭ de Loşonţŭ se hotărnicéscă terenulŭ, ce esistă de controversă între *cetăţenii oraşului Caranŭ(sebeşŭ) cu nobilii din comuna Mutnicŭ.*

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper augustus, ac Hungarie Dalmacie Croacie etc. Rex, fideli nostro Magnifico Sigismundo de losonch, Salutem et graciam, Veniens nostram in presenciam Maiestatis, Gregorius Judex Ciuitatis nostre Karan vocate in sua, ac aliorum vniuersorum Ciuium et hospitum eiusdem Ciuitatis, personis, nobis supplicare curauit querulose, quomodo pridem inter ipsos ab vna, necnon Nobilibus de Muthnuk ab altera, partibus, rixe seu lites ac contenciones, racione et pretextu cuiusdam particule terre ipsorum, ex ista parte fluuy Muthnuk appellati, a parte possessionis dictorum Nobilium de Muthnuk predictam adiacentis, mote et exorte extitissent, Vosque absque reuisione litteralium Instrumentorum, earundem parcium, partes inter easdem congruens Judicium facere non potuissetis, Et quia nos partes inter easdem Judicium et Justiciam Juxta litteralium eorundem Instrumentorum continenciam, per vos facere volumus, Igitur fidelitati vestre firmissimo nostro regio damus sub edicto, aliud habere nolentes, quatenus visis presentibus, nullo alio nostro mandato superinde expectato, vicinis et commetaneis earundem parcium inibi legitime conuocatis, partibus eciam predictis vel eorum legittimis procuratoribus presentibus ad faciem dicte particule terre litigiose accedendo, coram testimonio Capituli ecclesie Chanadiensis quod per ipsum Capitulum serie presencium ad id transmitti Jubemus,

eandemque particulam terre, Juxta seriem et continenciam litteralium Instrumentorum per ipsas partes inibi specietenus producendorum Reambuletis, et signis metalibus, in locis necessarys consignetis, Reambulatamque et ab aliorum Juribus possessionarys separatam eidem parti cui meliora et efficaciora litteralia Instrumenta, super eadem particula terre, confecta comperieritis, statuatis et committatis Jure perpetuo tenere possidere, pariter et habere auctoritate nostra regia vobis in hac parte attributa, mediante. Ita vt ne decetero aliqua nostram superinde infestare videatur maiestatem Aliud non facturi in premissis, gracie nostre sub optentu, Datum in Wysegrad feria quarta proxima post festum beati Marci Ewangeliste Anno domini Millesimo quadringentesimo decimonono, Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. Tricesimo tercio, Romanorum vero Nono.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. pag. 19. Din sentenţa lui Sigismundŭ de Loşonţŭ, confirmată de regele Sigismundŭ în a. 1421. Archiva familiei Macskási.

CCCCXX.

1419. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă *nobilimii din Transilvania, se dée mână de ajutoriŭ Saşilorŭ de acolo, ca se prindă şi pedepséscă pe făcătorii de rele,* cari despóiă, schilăvescŭ, ucidŭ, şi comitŭ mai multe fapte rele asupra locuitorilorŭ saşi. 1419.

Sigismundus Dei Gratia Rom. Rex Semper Augustus, ac Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris Universis et singulis Nobilibus, et alterius cujuscumque status et conditionis partium nostrarum Transilvanicarum hominibus item Civitatibus et liberis villis, ipsarumque Rectoribus, Judicibus, et Villicis, praesentibus et futuris, notitiam habituris salutem et gratiam; pro parte universorum nostrorum Saxonum, fidelium Septem Sedium, eorumque partium Transilvanicarum; nostrae datur intelligi gravi cum querela Majestati, quo quam plures forent homines in nostris terminis, possessionibus, officiolatibus, ac vestri in medio residentes nobiles et ignobiles, sinistro ducti consilio ipsis et ad ipsos pertinentia spolia, furticinia, et alia maleficiorum genera latronum more et furum, praedetentiones, mutilationes, et interemptiones hominum crebris vicibus commisissent, et commiterent interessanter; nostri Regii culminis in displicentiam, scandalumque, et periclitationem eorum Saxonum incommoditatibus, cumque nos fideles nostri grati et sincere dillecti, hujusmodi homines, qui eorum victum et amictum sic improvide et malitiose adsvescant acquirere, etiam cujuscumque existant conditionis, matura deliberatione praehabita, per oportuna remedia funditus decrevimus eradicari. Igitur fidelitati Vestrae et Universitatis et Vestrum cujuslibet firmissimo nostro Regio damus sub edicto, omnino aliter habere nolentes, quatenus

habita praesentium notitia a modo et in posterum, dum et quando per eosdem nostros fideles saxones homines, et familiares eorum, aut alterum ipsorum, hujusmodi malefactores, fures, et Latrones, in praescriptis vestris terminis possessionibus, et Officiolatibus, ac vestri in medio reperiri potuerint, vosque superinde requisiti fueritis, et sane mox ut in continenti ampliori nostro mandato superinde nullatenus exspectato, eisdem auxilio, et subsidio venire, captosque secundum legitimas eorum Comprobationes quomodolibet exigentibus, suis demeritis licita poena punire, et condemnari facere debeatis, contradictione Vajvodae, et Vice Vajvode nec non Comitum Vestrorum Parochialium constitutorum, et pro tempore constituendorum penitus non obstante sub auctoritate et potestate nostrae majestatis, praesentibus perlectis exhib. restit. etc. Datum Cassoviae in festo Beatae Elenae. a. Domini Millesimo quadrigentesimo Decimo Nono. Regni autem nostri Hungar. 33. Romanorum vero Nono.

Transilvania, 1872, pag. 221. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

CCCCXXI.

1419. 1419. *Castelanulŭ castrelorŭ din Orşova, Mihadie, Caransebeşŭ şi Ţidova, dimpreună cu chinezii şi nobilii români din patru districte ale Bănatului, judecă procesulŭ oraşului Caransebeşŭ cu nobilii şi chinezii din comuna Mutnicŭ pentru anumite terenuri şi păduri de lângă apa Mutnicŭ.*

Nos Sigismundus de losonch etc. Castrorum Orswa, Myhald, Sebes, ac Sydowar vocatorum, ceterorumque Castellanus. Memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis Quod nobis feria tercia proxima ante festum Penthecostes, vnacum Nobilibus et kenezys Sebes, lugas, karan et komyath districtuum in Opido karan existentibus, causasque cunctorum coram nobis litigancium in statera equitatis discucientibus, Gregorius Judex, ceterique Ciues et Jurati de dicto Opido karan personaliter ad nostram venientes presenciam, presentibus Stephano, Blasio filio eiusdem, ladislao et Johanne filys Bogdani, Nicolao filio farkasy, altero Nicolao filio Radul, Nege et ladislao filys Opprissa et Woya Nobilibus de Muthnuk, quasdam litteras inuictissimi domini nostri Sigismundi Regis Hungariae, asserentes accionem et proposicionem ipsorum litteris contineri in eisdem, nobis presentauerunt, hunc tenorem continentes, Sigismundus dei gracia Romanorum Rex etc. (Veḑi diploma regelui Sigismundŭ din 1419 sub Nr. CCCCXIX). Adhuc Idem Judex et Jurati in rectificacionem metarum dicti Opidi, quasdam tres litteras, vnam olim Inclite domine Elizabeth Regine Hungarie, et secundam domini lodouici Regis, Terciamque et vltimam prefati domini nostri Sigismundi Regis nobis

curarunt exhibere, In quarum duarum vna scilicet prefate domine Elizabet Regine Bude tercio die festi Pasce domini Anno eiusdem Millesimo Trecentesimo et LXXj°. Et alterius prefati domini lodouici Regis in Hathczak feria quinta proxima ante festum Penthecostes Anno domini Millesimo CCC°LXXV° ambarum patenter confectarum seriebus inter cetera habebantur Quod prefatis gentibus et Jobagionibus regalibus, primo prefate domine Elizabet Regine et tandem prefato domino lodouico Regi semper, in eo, quod Radow et Neg Wolachi, siluas et terras ipsorum quas ex ista parte fluuy Muthnuk, et inter alias certas metas, vsque ad Cerosa magna et vsque ad flumen keuespatak vocatum ab antiquo semper et vsque tunc pacifice vsi fuissent, propria eorum auctoritate, in preiudicium ipsorum Jobagionum Regalium occupassent, humiliter querulantibus primo prefata domina Elizabet Regina, Nicolao filio Stephani officiali domini Ladislai ducis Opulie, et Regni Hungarie Palatini in karan constituto, et post modum prefatus dominus lodouicus Rex Magas et ladislao Volahis officialibus suis de karan firmissimis dedissent in mandatis, quatenus, iamdictas terras et Siluas, quibus vt dictum fuisset primitus dicti Jobagiones Regales vsi extitissent, et de Jure ad regiam maiestatem pertinuissent reinuenire et rectificare procurarent, et preallegatos Radow et Neg et alios Nobiles eorumque Jobagiones ab vsu violento et indebito terrarum et Siluarum earundem prohiberent ipsius domini lodouici Regis in persona, Ipsosque Jobagiones regales in vsu earundem terrarum et Siluarum ac aliarum vtilitatum dicti Opidi karan, ad quas ydem Jus merum habere conspicerent protegere deberent et indempnes conseruare, Tercia siquidem prefati domini nostri Sigismundi Regis Varadini feria tercia proxima ante festum beati Georgy martiris Anno domini Millessimo CCCC^mo^ duodecimo, Regnorum autem suorum Anno Hungarie etc. XXV° Romanorum vero secundo sub Sigillo suo maiori a tergo consignata manifestabat, Quod prefatus dominus Rex, pro ampliacione et augmento comodiosori dicti Opidi karan, quasdam Siluas et terras ex ista parte fluuy Muthnuk vocati et inter alias certas metas vsque ad magna Cerosa ad flumen keuespathaka nuncupatum, quibus ab antiquo hospites et habitores dicti Opidi usque tunc pacifice vsi fuisse asserti fuissent denuo et ex nouo ad Idem Oppidum applicans et annectens, cum omnibus vtilitatibus et pertinencys predictis hospitibus de karan, inquantum eedem terre et Silue ad eosdem semper et ab antiquo pertinuissent noue sue donacionis titulo perpetuo contulisset, Quibus exhibitis ydem Judex et Jurati de parte dictorum Nobilium de Muthnuk per nos in premissis Judicium et Justiciam postulauerunt impertiri, Quo percepto ydem Nobiles de Muthnuk vt premittitur coram nobis personaliter astantes responderunt exaduerso, Quod ipsi nullam terram seu Siluam de tenutis dicti Opidi karan occupassent, nec eciam vterentur depresenti, Nam ipsi et possessiones ipsorum a terris prefati opidi dudum adhuc metaliter sequestrat*a* et limitat*a* extitissent, Vbi in horum verborum ipsorum declaracionem et comprobacionem duas litteras, vnam prefati domini lodouici, et aliam pretacti domini nostri Sigismundi Regum, ambas patenter emanatas, coram nobis producere non cessarunt, Quarum prime series verbalis peromnia sequitur esse talis, Nos lodouicus dei gracia Rex Hunga-

rie etc. (Veḍi documentulŭ din a. 1367 sub Nr. CLXXXIII.) Alterius vero tenor Is est, Nos Sigismundus dei gracia Rex Hungarie etc. (Veḍi documentulŭ Nr. CCXC). Quarum quidem litterarum exhibicionibus factis, dictisque partibus ipsis super premissis nulla plura literalia Instrumenta preter preexhibita ad presens et ad futurum exhibenda habere refferentibus, Cum nos Juxta premissum Regie Serenitatis preceptum ad reambulacionem metarum ereccionem et renouacionem particule terre antedicte, inter partes prenotatas vtpremittitur litigiose habite vnacum partibus prenotatis, et Nobilibus et kenesys districtuum predictorum, presente testimonio prefati Capituli Chanadiensis per Idem Capitulum ad id de premisso regio mandato destinato accessissemus, et eandem terre particulam litigiosam primo secundum demonstracionem prefatorum Judicis et Juratorum de karan, et tandem secundum ostentacionem prefatorum Nobilium et kenesiorum de Muthnuk per suas veras metas et antiquas, Juxta series et continencias litterarum metalium annotati domini lodouici Regis per eosdem Nobiles de Muthnuk vti prescribitur coram nobis productorum reambulassemus, Tandem vnacum prefatis Nobilibus et kenesys diligenti reuisione et examinacione Jurium parcium prescriptarum factis, et decenter perfectis, eedem partes ipsis per nos in premissis discussionem et deliberacionem elargiri postularunt, Verum licet prefatis populis et hospitibus de dicta karan, primo prefate domine Elizabet Regine, et tandem iamfato domino lodouico Regi, super facto prefate terre litigiose querulantibus, tam prefata domina Elisabet Regina, quam prefatus dominus lodouicus Rex, pretactis Officialibus de dicta karan, id vt Idem prefatos populos et hospites de prefata karan in vsu earundem terrarum et Siluarum, ac aliarum vtilitatum dicti Opidi karan, ad quas Idem Jus merum habere conspicerent, dicti domini lodouici Regis in persona protegerent et defenderent, eosdemque Nobiles de Muthnuk, ab earundem vsu violento prohiberent litteratorie mandauerint et commiserint. Tandemque iamfatus dominus noster Sigismundus Rex prefatas terras et Siluas vtpredicitur ex ista parte fluuy Muthnuk vocati, et inter alias certas metas vsque ad magna Cerosa, ad flumen keuespathaka nuncupatum existentes, quibus scilicet ab antiquo ydem hospites Incole et habitatores dicti Opidi karan vsi fuisse asserti fuissent, eisdem populis et hospitibus in quantum sue regie collacioni incumbissent, noue sue donacionis titulo dederit et contulerit, Tamen quia prefatus dominus lodouicus Rex metas prefatorum Nobilium de Muthnuk, et prefatorum populorum et hospitum de karan, coram ipso super eisdem litigancium per prefatum dominum Johannem Trewtyl Banum Zewriniensem, dictis partibus benigne acceptantibus composuisse et reformasse, ac easdem partes, sub prescriptarum nouarum metarum ereccionibus, serie prefatarum suarum litterarum in superioribus verbotenus insertarum denotatis et specificatis, in pacis tranquilitate dimisisse et reliquisse, Demumque prefatus dominus Nicolaus de Peren, similiter Banus Zewriniensis, dictam particulam terre que vtpreasseritur a terrea meta incipiens spacium continet vsque, vbi dictus fluuius Muthnuk caderet in Themes, habita exinde per attestacionem fidedignam Nobilium et kenesiorum dictarum quatuor prouinciarum, certa rei veritate, prefatis Nobilibus de Muthnuk legittime statuisse, huius-

modi eciam statucioni prefatus dominus noster Rex Sigismundus, suprascriptis litteris suis mediantibus consensum beniuolum et assensum prebuisse reppe-riebatur, Nobiles eciam et kenesy dictorum Sebes, lugas, kompyath, et karan, districtuum, ad fidem eorum deo debitam fidelitatemque domino nostro Regi, et sue sacre Corone obseruandam, tacto viuifice crucis ligno, coram nobis in facie dicte terre litigiose Juxta cursus et processus metarum, in prescriptis litteris annotatorum domini lodouici Regis, et Nicolai de Peren conscriptarum, semper et ab antiquo ad possessiones dictorum Nobilium et kenesiorum de Muthnuk de Jure pertinuerit, et nunc debeat pertinere vnanimi et concordi testificacione affirmarunt, Proeo nos perceptis premissis vnacum dictis Nobilibus et kenesys districtuum prefatorum nobiscum existentibus, prefatam terram inter partes vtpremisimus litigiosam Juxta demonstracionem et reambulacionem prefatorum Nobilium de Muthnuk seriebus prefatarum litterarum annotatorum domini lodouici Regis, Nicolaique de Peren factam secundum cursus earundem metarum in eisdem conscriptarum, dictas metas eo quod bene videntes apparent minime renouantes prefatis Stephano ac Blasio filio eiusdem, Ladislao et Johanni filys Bogdan, Nicolao filio farkasy, et altero Nicolao filio Radul, Nege et ladislao filys Opprisse et Woya Nobilibus de Muthnuk adiudicando reliquimus, et commisimus, per eos, ac ips*as* heredes et posteritates vniuersas, sub premissa metali limitacione perpetuo possidendam et habendam, auctoritate nostra Judiciaria per prefatum dominum nostrum Regem premissis suis litteris nobis at(tributa) mediante, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam prefatis Nobilibus de Muthnuk presentes (litteras) nostras patentes Sigilli nostri munimine roboratas duximus concedendas Datum in prefata karan secunda die statucionis prenotate Anno domini Millesimo quadringentesimo decimo nono.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 289. Din diploma regelui Sigismundŭ din a. 1421 în archiva familiei Macskási.

CCCCXXII.

1420. Castelanulŭ castrelorŭ din Severinŭ, Orşova, Mihadie şi Jidova confirmă pe *Bogdanŭ, fiulŭ lui Nicolae, fiulŭ lui Măgoia, în posesiunea chineziatului din comunele Măgoia, Rechita şi Strîmtura*, şi anume ca recompensă pentru serviciile militari, ce i le făcuse în diferite espediţiuni, şi cu deosebire în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Severinului. 1420.

Nos Sigismundus de Losoncz etc. Castrorum Zeuryn, Orswa, Mihald, Sebees et Sydowar Castellanus Memorie commendamus, significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis Quod nos consideratis et in memoriam nostre Magnitudinis reductis multimodis fidelitatibus et fidelium seruiciorum

preclaris et laudedignis meritis, dilecti nostri Bogdani fily Nicolai fily Magoya per ipsum nobis in nonnullis nostris seruicys validis et expedicionibus non parcendo rebus suis et personis, signanter sub Castro Zeuriniensi contra seuissimos Turcos diligenter studio sed et sincere dileccionis feruore complacuit nobis seruire Tum etenim propter sui sanguinis effusionem Keneziatos eiusdem possessionis Magoyafalva Rekethe et Stremptura vocatarum in districtu Komyathy existentes simulcum vniuersis suis vtilitatibus quouis nominis vocabulo vocitatis ad eundem de Jure spectantibus eidem Bogdano filio Nicolai et per eum Johanni et Nicolao filys Magoya Michaeli filio Elye Thome filio pauli Ztanislao filio Iwan Mykwla filio luce fratribus suis qui easdem possessiones Magoyafalwa Rekethe et Stremptura a quampluribus temporis iam retrolapsis nomine keneziatus possedisse asseruntur, Nosque a Nobilibus et Kenezys infrascriptis sumus informati fide ipsorum mediante, qua deo tenentur, quod predictus Bogdanus vnacum fratribus antedictis literales ipsorum instrumentales super facto iamdictorum possessionum per seuissimos Turcos essent deperditi et anichilati. Item de districtu Sebes petrus Beleen Nicolaus de Machkas, Johannes Blasius de Mwtnuk, de districtu lugas, Stephanus filius Emerici de Zepmezew ladislaus filius luce petrus Saarga Symon de Olahat de districtu Komyath vassa de Gamza Gruban de Remethe ladislaus de Korneeth daga de dagafalwa Nosque easdem possessiones eorumdemque heredibus et successoribus vniuersis in persona Regie Maiestatis dedimus donavimus et contulimus ymmo damus donamus et conferimus per eundem Bogdan et fratres suos antedictos more Keneziatuum ceterorum volahorum tenendas possidendas et habendas Ita tamen quod ipse Bogdanus vnacum patre Nicolao vnam porcionem habeant facultatem possidendi. Harum nostrarum vigore et testimonio literarum nostrarum mediante, Datum in Castro Sydowar in festo beati Jacobi Apostoli Anno domini MCCCC-o XX-o.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 56. După transumptulŭ lui Ladislaŭ Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, din a. 1440. în archiva familiei Sombory.

CCCCXXIII.

1420. 1420. Benedictŭ şi Stefanŭ, fii lui Grigorie, din comuna Ghidfălăŭ se plângŭ înaintea Voivodului transilvanŭ, că servitorii nobilului Ladislaŭ din Angheluşŭ aŭ luatŭ dela unŭ iobagiŭ alŭ lorŭ *«patruzeci de ducaţi, în moneta Ţĕrei-românesci»*.

Amicis suis honorandis Conuentui de Clusmonostra lorandus lepes de waraskezy vicewayuoda Transiluanus Amiciciam paratam cum honore. Dicitur nobis in personis Benedicti et Stephani filiorum Gregorij ffabiani filij Pauli Allexij filij eiusdem fabiani Dominici filij Johannis de Gydofallua ladislai Anthonij filiorum blasij de Bodala Stephani Joannis filiorum Petri de eadem Bodala necnon filio-

rum Augustini de Sarwarad, Quomodo temporibus proxime preteritis ladislaus filius Michaelis dicti forro de Angijlus videlicet tempore messis proxime elapse pecora et pecudes suas ac Jobagionum suorum in predicta Bodala residencium ad segetes bladorum ipsorum in territorio porcionis ipsorum possessionarie in eadem Bodala habite existentis et blada vniuersorum generum per easdem pecudes et pecora depasci et destrui fecisset Eo non contentus missis hominibus suis ad molendinum ipsorum in eadem Bodala habitum ferrum et alia Instrumenta eiusdem molendini excipi frugesque ipsorum in eodem molendino existentes ad quadraginta cubulos se extendentes asportari fecisset predictum molendinum penitus a suo cursu priuasset Molendinatorem vero dicti molendini ipsorum extrahendo dire et acriter verberassent et wlnerassent Insuper quoddam Caldar prefatorum ladislai et Anthonij quindecim florenos nouos ualens dedomo cuiusdam Jobagionis ipsorum deportari fecisset quo voluisset Et quod prefatus ladislaus destinatis suis familiaribus ad domum nobilis domine relicte prefati Blasij quosdam duos paruulos eiusdem retrodorsum eiusdem domine se defendentes de eadem domo extrahere et manus eorundem mutilare voluissent nisi eadem domina eosdem defendere potuisset quibus adhuc minas mortis sepissime imponerent, Preterea idem familiares prefati ladislai ex iussu eiusdem a quodam Jobagione ipsorum quadringentos ducatos partis Transalpine abstulissent, Item vnum Jobagionem ipsorum Parathee nomine omnibus suis rebus et bonis, equis bobus vaccis et alijs pecudibus vniuersisque clenodijs domus eiusdem spoliando Cistas eiusdem confringendo res in eisdem habitas excipiendo asportassent, Insuper quendam famulum ipsorum Stephanum nomine in facie possessionis ipsorum possessionarie in dicta Bodala habite spoliassent spoliatum dire verberassent verberassent (sic) Tandem prefatum ladislaum filium blasij securibus Jactassent, Item vniuersos Jobagiones ipsorum in dicta Bodala commorantes prefatus ladislaus forro per minarum imposiciones ad se conuertendo seduxisset eosdem taxando prouentus ipsorum ab eisdem exegisset Eo non contentus malum malo accumulans dum pridem prefati Benedictus et et (sic) Stephanus ac alij prenominati ad predictam possessionem ipsorum Bodala accessissent tunc familiares prefati ladislai forro excommissione eiusdem populos et Jobagiones in eadem commorantes per sonum campanarum in ipsos conuenire et irruere fecissent et eosdem in domo ipsorum comburere voluissent potentia mediante in preiudicium et dampnum eorundem valde magnum Super quo vestram Amiciciam presentibus requirimus diligenter, quatenus, vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum quo presente petrus magnus de Galthyw uel alter petrus magnus de Galdad aut Johannes de Zucak sin Andreas de Fayhyd seu nycolaus siue Sygismundus de Gald neue emericus de Zentmiklos aut Symon filius de kized vel Michael filius Pauli siue nycolaus filius Thel de Nijen Alijs absentibus homo noster ab omnibus quibus incumbit meram de premissis experiatur veritatem quam tandem nobis amicabiliter rescribatis. Datum in Zenthemrich feria sexta proxima Ante dominicam Oculi Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 112. După raportulŭ Conventului din Mănăstirea Clușului, a. 1420.

CCCCXXIV.

1421. 1421. *Alexandru, Voivodulŭ Moldovei, cu consimţimêntulŭ fiiului seu Iliaşŭ şi a Boerilorŭ sei, se obligă a da Ringalei, fostei sale soţie* (şi care era sora regelui Vladislaŭ din Polonia), *tóte veniturile din oraşulŭ Seretŭ şi din Holchoveţŭ, până va trăi dênsa*, şi afară de aceea încă o subvenţiune anuală de 600 ducaţi în aurŭ.

Nos Allexander Voieuoda dominus Terre Moldawiensis et nos Ylyasz Voieuoda filius domini Allexandri voieuode Terre Moldawiensis et nos Terrigene domini nostri Allexandri voieuode videlicet dominus Michalacz, Drohimsky, dominus Yvan dornik, dominus Rinko, dominus Negra, dominus Ieorgius, dominus Schandro, dominus Modriczka, dominus Ylyasz, dominus Popscha, dominus Dan, dominus Ysaya, dominus Stan et frater suus Vancza, dominus Yvanisz, dominus Budul, dominus Proczelnik, dominus Czurba, dominus Ivan Detko, dominus Korlath, dominus Stephan Strauicz et frater suus Ieorgius, dominus Miclus, dominus Iakym Belianouicz, dominus Gorayecz et frater suus Stanislaw, dominus Berliczka, dominus Dragomir Branicz, dominus Chotko et frater suus Lewa, dominus Borisz Glovati, dominus Boricz Brayeuicz dominus Drusza Hudicz Laczko posadnik, dominus Dimitri Baydouicz notum facimus per presentes omnibus qui literam nostram uiderint seu eam legerint temporibus opportunis, quia dedimus et presentibus damus et donamus ex bona nostra voluntate a nemine conpulsi nec coacti oppidum nostrum Sericht et Holchowetz cum villis et villullis et pertinencys, molendinis, piscinis theloneis et censibus et reditibus et omnibus ipsorum proventibus ad opidum predictum et Holthowecz pertinentibus, nichil nobis penitus reseruando, Sorori domini nostri Regis Polonie et alias magnifici duci (sic) Littwanie Allexandri alias Witoldi, preclare principis Ringale condam consortis nostre in vita ipsius in quantum ipsa uiuit. Et adhec singulis annis demus sexcenta (sic) ducatos aureos, aut florenos rubeos vngaricales in duas partes diuisim persoluendos ad festum sancti Petri et Pauli apostolorum tricentos et ad . . . Xristi residuos tricentos inquantum ipsa uiuit sibi tenemur dare et persoluere inprotracte et hec promittimus ex toto adimplere circa fidem nostram Xristianam absque dolo et fraude. Et si nos protraheremus persoluere pretactos ducatos ad terminum et diem prefixum et tempus prescriptum in litera presenti . . . subdemus nos Regi polonie domino nostro penam soluendam alios sexcentos ducatos aut florenos rubeos vngaricales et si in termino eo non curaremus persoluere eosdem florenos et alios adjunctos penales sexcentos ducatos ex tunc dominus noster rex debet pro eisdem XII. centis ducatis arrestare mercatores nostros et super terrigenas nostros debet ipsos recipere et arrestare tam diu donec principis Ringale condam vxoris adimplebimus pretactos ducatos et nos debemus ad predictam arrestacionem tacere vna cum terrigenis nostris Moldawiensibus, superius in litera predicta nominatim scripti, sicut veri fideiusores, promittimus et fideiubemus circa honorem nostram et fide Xristiana quod dominus noster Allexander Voieuoda Terre Moldawiensis et qui post ipsos

erit dominus debet adimplere et nos fideles ipsorum superius scripti in litera presenti et ad radificationem (sic) rei predicte nos praescripti terrigene sigilla nostra iussissimus (în locŭ de iussimus) una cum domino appendi. Datum et actum ipso die sanctae Lucie virginis et martiris de anno domini milesimo quadringentesimo vicesimo primo.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei române. Sigilulŭ celŭ mare pendentŭ alŭ voivodului Alexandru represintă armele Moldovei: unŭ scutŭ anticŭ cu bourulŭ, în stânga o rosetă, în drépta semiluna, între córne o stea cu cinci raḑe. În jurŭ înscripţiunea . . . . . ΑΛЄΞΑΝΔΡΙ ΒΟЄΒΟΔ . . . . . Afară de sigilulŭ celŭ mare alŭ voivodului Alexandru, documentulŭ e învestitŭ încă cu 17 sigile mici pendente ale boierilorŭ, ce sunt amintiţi în acestŭ actŭ.

S'a publicatŭ în estrasŭ la Dogiel, Cod. dipl. R. Pol. I. 2. pag. 600.

CCCCXXV.

1421. Inscripţiune în biserica catolică din Braşovŭ. Sultanulŭ turcescŭ Amuratŭ II, devastéză cu fierŭ şi focŭ Ţéra-Bârsei din Transilvania. 1421.

Anno Domini MCDXXI, Amurathes II. Imperator Turcarum, vulgo Muratbeck, terram Barczensem ferro et igne vastat, Senatum Coronensem abducit, residuo populo in arce montis conservato.

Schwandtner, Scriptores rerum hung. Tom. I. pag. 886. — Fejér, X. 6. 375.

CCCCXXVI.

1421. *Nicolae Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, dăruesce moşia Bărişorŭ din districtulŭ Haţegului lui Costa, fiulŭ lui Iaroslavŭ, dreptŭ recompensă pentru virtuţile sale militari şi pentru eroismulŭ fraţilorŭ sei, cari aŭ căḑutŭ cu toţii în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Haţegului.* 1421.

Nos Nicolaus de Chak Vajvoda Transylvanus, et Comes de Zolnok. Memoriae commendamus tenore praesentium quibus expedit universis significantes quod visis et consideratis fidelissimis servitiis nobis Koszta filii Jarizlaw de Szalaspataka semper cum suprema fidelitatis comstantia temporibus . . . . . sem . . . portunis, signanter vero nuper nobiscum in conflictu, et persona (sic) pugna cum saevissimis Turcis quos viridici (sic) in numero septuaginta . . . . . sub Castro Haczok commissis, cum crudeli morte cunctorum fratrum suorum, ac propriorum sangvinum effusionibus non parcendo . . . . . celsi-

tudine exhibitis, volentes ipsum pro praemissorum servitiorum suorum, nec non sangvinum effusionibus, modo praemisso . . . . . Diademati exhibitis, et in futurum exhibendis, in persona serenissimi Domini nostri Regis aliquali dono ramunera. . . . . posteritas universa gratulari valeat, et eo aptius diligentiusque et ferventius ad ulteriora servitia praedicti Serenissimi Domini . . . . studerent reddere promptiores, proinde possessionem suam, seu villam liberam Kis Barisor vocatam, in et sub Districtu praedicti Castri Haczok habitam, per mortem Bank filii Lithuov omni jure ad jus Regium exstitit devoluta, quae etiam praedictum Koszta aliqu. . . . . utilitatibus; et utilitatum integritatibus, ut puta: terris arabilibus, cultis, et incultis, pratis, silvis, alpibus, nemoribus, aquis, aquarumque decursibus et generaliter cunctis utilitatibus quibus praefatus Bank filius Lithuov hactenus possedisset et tenuisset . . . . Jarizlauo de praedicta Szalaspataka, et Nanul, et Jarizlauo filio Barbul, nec non Dionisio filio Kenderes de . . . . . ipsorumque haeredum per haeredes, prout nostrae incumbit Vajvodatus collationi, ejusdem serenissimi Domini . . . . . perpetuo possidendam, tenendam, ac pariter et habendam, salvo tamen jure alieno, ita ut iidem, et eorumdem Successores . . . . . ad instar aliarum liberarum Villarum Regalium, servitia, datia, et alia omnia, quae tempore praedicti quondam Bank . . . . consvetudine necessario deberent, exhib. facere teneantur perpetuam (sic) praesentes literas nostras eisdem duximus concedendas. Datum in Küküllövár feria sexta proxima post festum Visitationis Gloriosae anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo. L. S. Vajvodalis.

Transilvania, 1872. pag. 222. Din colecţiunea contelui Iosifŭ Kemény.

CCCCXXVII.

1421. 1421. *Filipŭ, fiulŭ lui Iuga din Bănatŭ,* care ucisese fără voie pe nisce români de acolo, plătesce rudelorŭ acestora omagiulŭ, saŭ despăgubirea legală.

Nos Capitulum ecclesie Chanadiensis Memorie commendamus, Quod Andreas filius petri de Borzafew pro se personaliter ac pro Blasio carnali Anthonio et Blasio filys Bodo fily dicti Petri patruelibus fratribus suis Item filys, filiabus vxoribus. fratribus Cognatis et consanguineis suis infra scriptum negocium concernentibus, Quorum onera et grauamina si in infrascriptis non persisterent in se assumpmendo, coram nobis constitutus, Confessus est eomodo, Quod Philipus filius Juga de dicta Borzafew Juxta continenciam literarum graciosarum Serenissimi principis domini Sigismundi dei gracia Romanorum et Hungarie Regis etc. Super humagys predicti condam Bodo, Item luce et Stephani filiorum prefati condam Petri fratrum suorum per ipsum Phi-

lipum alias casualiter interemptorum, eisdem plenam impendisset satisfactionem. Ideo eundem et suos heredes ac superstites, super interempcionibus et humagys predictis commisissent, ymmo prefatus Andreas suo et dictorum aliorum nominibus ad suum onus premisso modo in se susceptum comisit expeditum pariter et absolutum coram nobis, Harum testimonio mediante, Datum Sabbato proximo post festum Epiphaniarum domini Anno eiusdem Millesimo, Quadringentesimo vigesimo primo.

(*În dosŭ*: de noticia certificauit nomine (?) St. d. c. Nicolaus filius Stephani de Hozyolahi.)

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 294. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási de Tincova. Fasc. Nr. 880).

CCCCXXVIII.

1421. Ladislaŭ Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, dăruesce lui *Blaşŭ, fiulŭ lui Sandrinŭ*, jumătate din comuna numită Podulŭ-de-lemnŭ [1] în comitatulŭ Albei, ca recompensă pentru virtuţile sale militari *în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Haţegului*, şi la castrulŭ numitŭ Pétra-Corbului din Secuime. 1421.

Nos Ladislas de Chak Wayvoda Transyluanus et Comes de Zolnok memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. quod visis, et consideratis fidelissimis, praestantissimisque servitiis, servitiorumque meritis nobilis Blasii filii Sandrini filii Lewkews, quo ipse tam semper, quam peculialiter vel et eo contestatus exstitit manifeste, quod elapsis his proxime temporibus, non solum munimentum, ac turrim Solyomkew olim spiculatorum in territorio possessionis Thwsnath Siculorum de Chik prope fluvium Olth ultra Sylvam dictae possessionis sitam, licet non nihil per inimicorum rabiem jam dudum conquassatam, quin imo et fossatis licet carentem, tamen contra saevissimos Turcos cum sanguinis sui larga effusione in tutelam partium illarum viriliter retinuerit, sed et dein lateri nostro addictus, in conflictu cum iisdem saevissimis Turcis sub Castro Haczok commisso, una nobiscum strenue dimicaverit, hinc eundem aliqua remunerationis cupientes consolare benignitate, directam, et omnimodam medietatem possessionis Fahid vocatae in Comitatu albensi partium istarum existentem habitam, quae ex Judiciali deliberatione ob atroces excessus Joannis filii Bartholomaei de eadem Fahid ad manus nostras devenerat, cum universis ejus utilitatibus, et utilitatum integritatibus, ut puta: terris arabilibus, cultis et incultis, pratis, silvis, alpibus, nemoribus, aquis aquarumque decursibus, ac piscinis et generaliter cunctis iis utilitatibus quibus praefatus Joannes filius Bartholomaei hactenus possedisse, et

1) Comună dispărută, ce a esistatŭ odată în apropiere de Galtiŭ în comitatulŭ Albei.

tenuisse exponitur, praefato Blasio filio Sandrini filii Lewkews et per eum filiis ejusdem Tyboldo, Aegidio, et Valentino, ipsorumque haeredibus haeredumque posteritatibus prout nostrae incumbit Waywodatus collationi dandam duximus, et conferendam, prout damus, et conferimus praesentium per tenorem. Datum in Castro Regali Kykwllewar feria secunda proxima post festum Visitationis Virginis Gloriosae, anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Descripsit literale hoc Jos. C. Kemény ex illo exemplari Msto. «Transilvaniae Specialis» quod Josephus Benkö anno 1783. in rationem B. Josephi Naláczi describi curaverat, cujusque Tomo II. terram siculorum complectenti, non nulla additamenta, et notas ipse Benkö adjecerat. In nota 17. continebatur Copia hujus instrumenti, cujus fini fatus Jos. Benkö sequentia subjunxerat:

»Magni valoris litterale hoc ex archivo Illustrissimae familiae Comitum Miko munifica manu mecum hisce diebus dum in Oltszem essem, in originali pergamenaceo communicatum fuisse hisce gratus palam reddo.»

Transilvania. 1872. pag. 222. Din colecţiunea contelui Jos. Kémény. — Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 117.

CCCCXXIX.

1421. 1421. Amintire despre óre-cari *Biseni pustiiţi, şi cari locuise mai înainte în comunele Racoşulŭ-de-susŭ şi Racoşulŭ-de-josŭ,* între apa Oltului şi apa Homorodului din Transilvania.

Capitulum ecclesie Transsyluane Omnibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium Saluatore. Ne ea que in tempore aguntur, cum tempore elabantur, hinc ad perpetuam rei memoriam volumus peruenire presencium litterarum testimonio mediante. Quod constitutis coram nobis Agilibus viris Magistro Sandrino de Sebus Bachon et Luca de Sebus Barut congeneracionali suo parte ab una, parte vero ab altera Martino Rufo de Farnas, ijdem Sandrinus et Lucas viue uocis oraculo confessi sunt, quod terciam partem ipsos precisse concernentem prediorum Rakus Superioris et Inferioris inter fluuios Olth et Humrud ac dictam Sebus Barut existencium, et ab olim iam post Bissenos ex collacione diuorum quondam Regum per suos de Sebus progenitores non solum ad ipsam Sebus Barut possessorum, sed eciam a prouincialium de septem sedibus prouincie Cibiniensis impeticionibus anno adhuc Millesimo ducentesimo septuagesimo sexto Juris ordine expurgatorum, [1] dicto

1) Vedemŭ din acestŭ documentŭ, că comunele Racoşulŭ-de-susŭ şi Racoşulŭ-de-josŭ aŭ fostŭ odiniórĭ locuite de *Biseni*, ér' după pustiirea lorŭ, probabilŭ pe la a. 1241. în timpulŭ invasiunii Tătarilorŭ, regele Ungariei dăruise aceste dóuĕ comune strămoşilorŭ magistrului Sandrinŭ, amintitŭ în acestŭ documentŭ. Totŭ din acestŭ documentŭ vedemŭ mai departe, că îndată după donaţiunea, ce o făcu regele Ungariei, Saşii din Transilvania începură procesŭ în contra donatarilorŭ, de sigurŭ pe basa privilegiului Andreianŭ din 1224, care estindea teritoriulŭ săsescŭ până la Baraoltŭ, însă procesulŭ acesta fu perdutŭ în a. 1276. (Szabó, Szék. Okl. I. pag. 116).

Martino Rufo, eiusque filijs, ac posteris pro triginta marcis, coram nobis leuatis, perhempnaliter vendiderunt et tradiderunt possidendam et irreuocabiliter habendam, Obligantes se insuper ijdem Sandrinus et Lucas Siculi dictum Martinum Rufum, eiusque filios, ac posteros vniuersos ab omnibus processu temporis eundem vel eosdem racione tercie partis predictorum prediorum impetere, inquietare, aut impedire volentibus expedire, proprijs laboribus, fatigijs et impensis, ac indefesse defendere. In cuius rei memoriam ac testimonium, roburque perpetuum, ad peticionem dicti Martini Rufi de Farnas presentes concessimus litteras nostras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis festi beatorum Petri et Pauli Apostolorum, Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo primo.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 115. Din colecțiunile contelui Jos. Kemény în museulŭ transilvanŭ din Cluşŭ.

CCCCXXX.

1422. *Nobilii români, magistrii Stanciulŭ şi Drăganŭ, fii lui Manciulŭ, militari ai curții regale,* restitue lui Stefanŭ, fiulŭ lui Bogdanŭ, şi lui Stefanŭ, fiulŭ lui Iuga, moşia numită Vozesci din districtulŭ Caran(Sebeşului), pe lângă tóte, că le-o dăruise mai înainte regele Sigismundŭ în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ militari. 1422.

Capitulum ecclesie Orodiensis, Omnibus cristi fidelibus presentibus et futuris presencium Noticiam habituris Salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus pervenire, Quod Egregy viri magistri Stanchul filius Baab et Dragaan filius Manchul Wolahy de Komyath, Aule Regie milites, pro se ipsis personaliter, ac pro Belotha daan et Koztha, Item Stanchul filio daan et altero Stanchul filio draguta similiter volahis de dicta Komyath Oneribus eorum, in se susceptis, Si temporum in processu in infrascriptis nollent persistere ab vna, parte vero ex altera, Stephanus filius Bagdan de Mwthnok et alter Stephanus filius Juga de Wozestya personaliter similiter pro se ipsis, ac pro ladislao et Johanne filys dicti Bogdan, Nicolao filio Farkas, Mihaele filio Oprissa de eadem Mwthnok dionisio et Nicolao filys dicti Juga, Thathwl filio Magus, Johanne filio Michaelis de dicta Wozetya, Coram nobis constituti per eosdem Stanchul filium Barb et Dragan oraculo viuenocis confestum extitit eomodo, Quod licet et dicti fratres eorum quandam possessionem Wozestia alio nomine lybanmezeye vocatam in districtu Kaaran existentem et habitam, a Serenissimo principe domino nostro domino Sigismundo dei gracia Romanorum semper Augusto ac Hungarie Bohemie etc. Rege profidelibus ipsorum seruicys, sibi ipsis impetrauerunt Incuis eciam dominio vsquehuc pacifice persteterunt, Tamen ydem Stanchul et dragaan olahy predicti, recogno-

scentes dictam possessionem Wozestye alio nomine vt prefertur lybanmezeye appellatam, annotatis vtrisque Stephano et alys supranotatis pleno Iure pertinere, Obhoc ipsi Stanchul et dragaan, ipsorum et predictorum aliorum nominibus eandem possessionem Wozestie cum omnibus vtilitatibus et pertinencys Terris scilicet arabilibus cultis et incultis Siluis Nemoribus montibus piscinis aquis et generaliter cunctis vtilitatum integritatibus quouis nominis vocabulo vocitatis ad eandem legittime spectantibus, annotatis vtrisque Stephano et predictis alys, tum pro premisso Jure, tum etenim Centum florenorum puri auri, ab eisdem vt dixerunt pro eorum expensis plene habitis et receptis remisissent, et relaxassent, ymmo ydem Stanchul et dragan ipsorum et aliorum predictorum nominibus cuilibet videlicet cum fratribus suis in filios filiorum heredem et successorum ipsorum Jure perpetuo et irreuocabili remisissent et relaxassent tenendam possidendam pariter et habendam Omne Jus et totale dominium eiusdem possessionis Wozestye a modo in eosdem vtrosque Stephanum et alios predictos transferendo, manusque eorum penitus et per omnia de eadem eximendo Coram nobis In Cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes literas nostras priuilegiales munimine pendentis et autentici Sigilli nostri roboratas duximus concedendas Datum per manus magistri Johannis lectoris ecclesie nostre predicte feria tercia proxima post dominicam Judica Anno domini Mo CCCCo vigesimo secundo, presentibus ibidem honorabilibus Dominis vito Cantore paulo Custode, magistris Augustino Thoma et Stephano, ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia Regi sempiterno Jugiter famulantibus.

Pesty, A. Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 57. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási de Tinkova, fasc. 879.

CCCCXXXI.

1422. 1422. Sigismundŭ, regele Ungariei, predă în schimbŭ familiei Ciacu, dóuĕ moşii unguresci şi alte *cinci moşii românesci din comitatulŭ Bihorului.*

Nos Sigismundus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Bohemiae, Dalm., Croatiae etc. Rex, Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quod Nos quasdam possessiones fidelium nostrorum dictorum Magnificorum Nicolai de Chaak et Georgii de eadem, carnalis, pridem Siculorum nostrorum, nunc vero Szathmaren. de Ugocha et Crazna Comitatuum Comitis, nec non Stephani et Bechk, filiorum Stephani de Zidow, patruelium fratrum eiusdem Nicolai Waivodae, Felsö-Macha et Alsó-Macha populosas, nec non praedia Thaas et Iklad integras, item portiones possessionarias in possessione Sydow et Battyan, quas

ipsi vigore collationis S. Stephani Regis Hungariae, sanctissime recordationis, sicut asseritur, hucusque possedissent, ac Batthyan similiter populosas, nec non praediis Keer, ubi Ecclesia titulo omnium Sanctorum constructa haberetur, et Path vocatis, omnino in Comitatu Pestiniensi existentibus et apud manus eorum etiam ad praesens pacifice et quiete habitas, quia pro ulteriori commodo et statu nostrae Maiestatis meliores et aptiores fore agnoscerentur, easdem simul cum omnibus utilitatibus et pertinentiis, signanter terris arabilibus, cultis et incultis, sylvis, nemoribus, montibus vinearum, pratis, foenetis, aquis, piscinis, molendinis, molendinorumque locis, Ecclesiarum patronatibus, signanter monasterii in dicta Sydow fundati, de beneplacita voluntate et consensu praedictorum Nicolai Waivodae et fratrum suorum superius nominatorum nobis, nostrisque successoribus, regibus, ut puta Hungariae, recipientes perhenniter et in aevum assumentes, tum pro eisdem per modum cambii, tum etiam pro praeclaris fidelitatibus et fidelium servitiorum laude dignis meritis et acceptis complacentiis eorumdem, expressanter vero per praedictum Nicolaum Waivodam nobis et sacrae ipsius regni nostri Hungariae Coronae semper et indefesse exhibitis et impensis, quasdam possessiones nostras regales Margithafalva, et Keech hungaricales, ac Dyseer, Zunyogd, Akor et Lyky Walachales, populosas ac praedium Heatzigh appellatum, habitatoribus destitutum, alias in Zulnug et Crazna, nunc vero procurantibus prioribus possessoribus earumdem omnino in Bihoriensi Comitatibus existentes etc. habitas, similiter cum cunctis earundem utilitatibus et praefatis Nicolao Waivodae et Georgio Comiti nec non Stephano et Bechk, ipsorumque haeredibus etc. successoribus universis, ex certa scientia nostrae Maiestatis et beneplacito consensu Serenissimae Principis Dominae Barbarae, eadem gratia praedictorum regnorum nostrorum Reginae, conthoralis nostrae carissimae, Praelatorum et Baronum nostrorum sano et maturo ad id accedente consilio de manibus nostris regiis dedimus, donavimus et contulimus; imo damus, donamus, conferrimus et assignamus, iure perpetuo et irrevocabiliter possidendas, tenendas, pariter et habendas, assumentes nostro, nostrorumque successorum, regum ut puta Hungariae nominibus, praesentium vigore pollicemur, eosdem Nicolaum Waivodam, Georgium Comitem, Stephanum et Bechk, ipsorumque haeredes et successores uniuersos, praesentes et futuros, in dominio praedictarum possessionum Margithafalva, Keech, Diseer, Zunyogd, Akor et Lyki ac praedicti Hertzigh, ac aliarum pertinentiarum earumdem, ipsis pro praedictis eorumdem Nicolai Waivodae, Georgii Comitis ac Stephani de Bechk possessionibus, scilic. Felsö Matsa, Alsó-Matsa ac praediis Thaaz, Iklad, nec non portionibus possessionariis in praedictis possessionibus Sydow et Battyan ac praediis Keer et Path existentibus, in quarum dominio et iidem Nicolaus Vaivoda, Georgius Comes, Stephanus et Bechk se et suos successores, nostros, Reges scilicet Hungariae contra quoslibet iuridici impetitores tueri et defensare obligarant, ac pro meritoriis servitiis eorumdem praenotatis, per nos datarum et collatarum adversus omnes et singulos iuridice impetitores, causidicos et actores protegere, conservare et ubilibet intra et extra iudicium expedire propriis laboribus nostris et expensis harum nostrarum vigore et testimonio, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint repor-

tatae. Dat. in Debreczen, feria tertia proxima ante festum Sacratissimi Corporis Christi. Anno eiusdem millesimo CCCC. vigesimo secundo, Regnorum nostr. Hungariae tricesimo sexto, Romanorum duodecimo et Bohemiae secundo.

Fejér, X. 6. 460.

CCCCXXXII.

1422. 1422. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ se introducă pe familia Ciacu în posesiunea celorŭ cinci *moşii românesci din comitatulŭ Bihorului*. Între martori e amintitŭ *nobilulŭ Stefanŭ de Olachy*.

Nos Sigismundus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, fidelibus nostris Conventui Ecclesiae de Lelesz, salutem et gratiam. Cum nos quasdam possessiones nostras regales Margithafalva et Keech ungaricales, nec non Diseer, Zunyogd, Akor et Lyki Walachales populosas, nec non praedium Hertzigh appellatum, habitatoribus pronunc destitutum, alias in Zolnug et Chrazna, nunc vero procurantibus prioribus possessoribus earumdem omnino in Bikoriensi, Comitatibus existentes et habitas, tum pro quibusdam possessionibus fidelium nostrorum dilectorum, Magnificorum Nicolai de Chaak, partium nostrarum Transilvaniensium Vaivodae, et Georgii de eadem, primo Siculorum nostrorum, nunc vero Zathmarien. de Ugocha et Crazna Comitatuum Comitis, nec non Stephani et Bechk, filiorum Stephani de Sidow, tum etiam pro praeclaris fidelitatibus et fidelium sevitiorum laude dignis meritis et acceptis complacentiis eorumdem, expressanter vero per ipsum Nicolaum Vaivodam nobis et sacrae ipsius regni nostri Hungariae coronae locis et temporibus oportunis ad nutum nostrae Maiestatis exhibitis et impensis, eisdem vigore aliarum literarum nostrarum donatiariarum exinde confectarum, tum per vicem concambii et etiam novae nostrae donationis titulo in perpetuum duxerimus conferendas, velimusque eosdem in dominium earumdem per nostrum et vestrum homines legitime facere introduci. Igitur fidelitati vestrae firmiter praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Ladislaus, filius Nicolai de Peczej, vel Stephanus de Olahy, aut Jako de Hodos, sin Ladislaus Odon, seu alter Ladislaus de Sarangh, sive Pechmann de Panasz, neve Ladislaus, filius Georgii de Told, seu Stephanus dictus Erdugh de Chyapal, an Lucas de Maria neve Emericus de Star, sive Andreas de Sas, seu Nicolaus de Bors, sive Joannes de Geszth, aliis absentibus homo noster ad facies dictarum possessionum et praedii pertinentiarumque suarum vicinis et commetaneis suis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo, introducat praefatos Nicolaum Vaivodam et Georgium Comitem, ac Stephanum et

Bechk in dominium earumdem, statuatque easdem eisdem praemissis concambiali et novae nostrae donationis titulo perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, contradictores vero, si qui fuerint, evocet ipsos contra memoratos Nicolaum Vaivodam, Georgium Comitem ac Stephanum et Bechk, palatinalem in praesentiam ad terminum competentem, rationem contradictionis eorum reddituros efficacem. Et post huiusmodi possessionarie introductionis et statutionis seriem cum nominibus contradictorum et evocatorum, si qui fuerint, terminoque assignato, eidem Palatino more solito rescribatis. Datum in Debreczen in festo sacratissimi Corporis Christi. Anno eiusdem milles. quadringentesimo vigesimo secundo. Regnorum nostrorum Hungariae tricesimo sexto, Romanorum duodecimo et Bohemiae secundo.

Fejér, X. 6. 462.

CCCCXXXIII.

1422. Conventulŭ mănăstirei din Lelesŭ raportézăă regelui Sigismundŭ, că a în- 1422.
trodusŭ pe *familia Ciacu în posesiunea celorŭ cinci moşii românesci şi dóue ungaresci* din comitatulŭ Bihorului.

Omnibus Christi fidelibus praesentibus pariter et futuris praesentium notitiam habituris, Nicolaus Praepositus et Conventus Ecclesiae Sanctae Crucis de Lelesz salutem in omnium salvatore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod Nos literas Serenissimi Principis Domini Sigismundi, Dei gratia Romanorum regis semper augusti, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. recepimus in haec verba: Nos Sigismundus (v. proxime supra). Nos igitur mandatis dicti Domini nostri regis obtemperantes, ut tenemur, una cum praefato Andrea de Sas homine eiusdem Dom. nostri regis unum ex nobis, videlicet Fr. Jacobum Presbiterum ad praemissa peragenda nostro pro testimonio transmisimus fidedignum, qui demum exinde ad nos reversi nobis voce consona retulerunt eo modo, quod ipsi prima feria quarta proxima post festum BB. Viti et Modesti Martyrum proxime praeteritum ad facies praedictarum possessionum Margithafalva et Keez Hungaricalium, ac aliis diebus subsequentibus ad idem congruis et sufficientibus ad facies praetactarum possessionum Dyseer, Zunyogd, Akor et Lyki Walachialium populosarum, nec non praedii Hertzigh habitatoribus pro nunc destituti, pertinentiarumque suarum in praedicto Comitatu Bihariensi existentium, vicinis et commetaneis earumdem universis inibi legitime convocatis et praesentibus accesissent, in quarum quidem possessionum et praedii faciebus, legitimis et consuetis diebus permanendo, praefatosque Dominum Nicolaum Vaivodam et Georgium Comitem, ac Stephanum et Bechk in dominium earumdem intro-

ducendo easdem eisdem cum cunctis ipsarum utilitatibus et pertinentiis quibuscunque praemissis concambiali et novae regiae donationis titulo statuissent, perpetuo possidenda, nemine penitus inibi contradictore apparente. In cuius rei memoriam, stabilitatemque perennalem, praesentes literas nostras privilegiales alphabetoque intercisas sigilli nostri appressionis munimine roboratas duximus concedendas. Datum die dominica proxima post festum Visitationis B. Mariae Virginis Anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo secundo praenotato.

Fejér, X. 6. 467.

CCCCXXXIV.

1422. 1422. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ privilegiile familiei Ciacu, în privinţa celorŭ *cinci moşii românesci şi dóue unguresci din comitatulŭ Bihorului.*

Sigismundus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Serviae, Galiciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Marchio Brandenb., nec non Lucemb. haeres, omnibus Christi fidelibus, praesentibus, pariter et futuris, praesentium notitiam habituris salutem in omnium Salvatore. Regiae convenit dignitati, ut suas donationes suis fidelibus subditis concambialiter largitas, regio patrocinio per suarum lucidarum literarum series roboret et confirmet. Proinde universorum tam praesentium quam futurorum notitiae harum tenore volumus fieri manifestum, quod fideles nostri sincere nobis dilecti, Magnifici Nicolaus de Chaak, Waivoda noster Transilvanus, et Georgius frater ipsius carnalis, pridem Siculorum nostrorum, nunc vero Zathmar. de Ugocha et Crazna Comitatuum Comes, suis ac Stephani et Bechk, filiorum Stephani de Sydow patruelium fratrum suorum in personis, nostri culminis adientes conspectum, exhibuerunt nobis duas litteras, unam nostram patentem, secreto nostro moderno sigillo consignatam, qua mediante serenitas nostra eis, eorumque haeredibus et successoribus universis possessiones nostras regales Margithafalva et Keech Hungaricales, ac Dyseer, Zunyogd, Akor et Lyki vocatas Walachiales populosas, nec non praedium Hertzigh appellatum, habitatoribus destitutum alias in Zolnuk et Crazna praedicto, nunc autem in Bihariensi Comitatibus habitas et existentes, cum omnibus suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, tum pro concambiali perpetua permutatione possessionum ipsorum Felseo-Macha et Also-Macha populosarum, et praediorum Thaas et Illod integrorum, item portionum possessionariarum in possessionibus Zidow praedicta et Batthyan similiter populosarum, nec non praedictorum Keer et Path nuncupatarum, — omnino in Comitatu Pestiensi apud manus ipsorum pacifice habitarum et existentium, per nosque ab eis de ipsorum beneplacita voluntate et consensu,

pro nobis et successoribus nostris, Regibus ut puta Hungariae, receptorum perhemniter et ablatorum, tumque pro fidelitatibus et fidelibus servitiis eorumdem, notanterque memorati Nicolai Voivodae, per ipsum nobis et sacro ipsius regni nostri Hungariae diademati indefesse exhibitis modo infra in tenore eiusdem nostrae literae latius explicato, in aevum contulisse dinoscitur. Et aliam Conventus Ecclesiae de Lelez super legitima statutione earum possessionum Margithafalva et Kech Hungaricalium, nec non Dyseer, Zunyogd, Akor, Lyki nominatarum Valachalium, praediique Herzig nuncupati statutione pro eisdem Nicolao Woyvoda et Georgio et fratre carnali, nec non Stephano et Bechk patruelibus fratribus, ipsius Nicolai Woivodae, rite facta confectas tenorum subnotandorum, supplicantes exinde idem Nicolaus Woivode et Georgius frater ipsius, suis et quorum supra nominibus, Maiestati nostrae humiliter et deuote, ut easdem binas litteras ratas, gratas et acceptas habendo, nostrisque litteris privilegialibus sub maiori nostro authentico dupplici, quo videlicet ut Rex Hungariae utimur, sigillo emanandas, verbotenus inseri et conscribi faciendo, pro ipsis ac eorum haeredibus in aevum valituras innovando confirmare dignaremur, quarum unius videlicet ipsius nostrae patentis litterae tenor is est: Nos Sigismundus (v. supra an. 1422). Alterius vero praefati, ut puta Conventus privilegialis series dinoscitur esse talis: Omnibus — — Nicolaus Praepositus et Conventus de Lelesz (ut supra). Nos igitur humillimis et devotis supplicationibus ipsorum Nicolai Voivodae et Georgii fratris ipsius, nostrae per ipsos modo antelato, suis et quorum supra nominibus, oblatis Maiestati, regali benignitate exauditis et clementer admissis, praescriptas binas litteras nostram videlicet patentem et annotati conventus privilegialem, non rasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus ambiguitatis scrupulo destitutas, imo merae et sincerae integritatis laude praepollentes, praesentibusque de verbo ad verbum, sine diminutione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum continentias, clausulas et articulos acceptamus, approbamus et ratificamus. — — — — — — — — — — Datum per manus reverendi in Christo patris Dom. Joannis Episcopi Zagrabiensis, aulae nostrae et reginalis Maiestatis summi Cancellarii, fidelis nostri dilecti. Anno Dom. Millesimo quadringentesimo vigesimo secundo. XII. Kalendas Decembris, Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. tricesimo sexto, Romanorum tredecimo et Bohemiae tertio. Venerabilibus in Christo Patribus, Dominis Georgio Episcopo Pataviensi, ac Administratore S. Ecclesiae Strigonien. Carniano Colocen. Doymo Spalaten. et Andrea Ragusien. Archiepiscopis, Jadriensi sede vacante. Eodem Joanne Zagrab. Andrea Warad. Georgio Transilvan. Thoma Agrien. Henrico Quinqueecclesien. Benedicto Boznen. Clemente Jauriens. Nicolao Vaciens. Petro Corbaviens. Simone Tragurien. Dosa Chanadien. Hincone Nitrien. Jacobo Sirmien. et Thoma Segnien. Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus. Petro de Rozgon Electo Agrien. Wesprimien. Scardonen. Sibinicen. Tininien. Nonen. Macaren. et Farensi sedibus vacantibus. Nec non magnificis viris Nicolao de Gara, regni nostri Hungariae praedicti Palatino, eodem Nicolao de Chaak supra dicto Vaivoda nostro Transilvan. Comite Petro de Peren, Judice Curiae nostrae, Alberto de Ungh Priore

Auranae, Dalmatiae et Croatiae praedictorum regnorum nostrorum, Deseo de Gara praedicta Machoviensi Banis, regni nostri Slavoniae et *Zewrinien.* Banatuum honoribus vacantibus, Petro filio Henrici de Berzewicze Tavernicorum, Ladislao filio Joannis Waivodae de Thamassy Janitorum, Stephano de Bathor Dapiferorum, Paulo Kompolth Pincernarum, Nicolao de Peren Agazonum nostrorum Magistris, et Stephano de Rozgon Comite nostro Posonien., aliisque quam pluribus regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Fejér, X. 6. 468.

CCCCXXXV.

1422. 1422. *Încorporarea oraşului şi a districtului Braşovŭ la cele şepte districte săsesci din Transilvania.* — Sigismundŭ, regele Ungariei, concede cetăţenilorŭ din Braşovŭ, se se bucure pe viitoriŭ de aceleaşi drepturi, legi şi consvetudini, de cari se bucură şi locuitorii saşi din cele şepte districte ale Transilvaniei.

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper augustus, Hungariae, Bohemiae, Croatiae, Dalmatiae etc. Rex. Memoriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit universis, quod pro parte fidelium nostrorum dilectorum Judicis, Juratorum et universorum civium nostrorum, et populorum civitatis nostrae Brassoviensis, propositum exstitit coram nostra Majestate, quod ipsi maturo inter se habito tractatu, et digesta deliberatione, se in omnibus eorum factis, et exercitiis, illis legibus juribus et legitimis consvetudinibus, quibus fideles nostri Saxones Septem Sedium partium nostrarum Transylvanarum, et eisdem legibus consvetudinibus, et juribus a modo et deinceps uti vellent et potiri. Supplicatum itaque fuit exinde nostrae Serenitati humiliter et devote, ut praefatis Judici, Juratis, et Universis Civibus, et communitati dictae nostrae Civitatis Brassoviensis ad haec nostrum regalem consensum, et benevolum pariter assensum dignaremur adhibere. Nos vero supplicationibus hujusmodi benigne attentis, volentes eisdem nostris Civibus et communitati nostram Regiam Majestatem exhibere favorosam, in eo, quod ipsi Judex, Jurati, et Universitas Civitatis nostrae Brassoviensis legibus juribus et consvetudinibus praefatorum Saxonum nostrorum Septem Sedium partium nostrarum Transylvanarum uti accepimus frui cupiunt et gaudere nostrum Regium consensum praebemus, pariter et assensum praesentium literarum nostrarum Sigillo nostro majori, quo ut Rex Hungariae utimur consignatorum vigore, et testimonio mediante. — Datum Varadini feria sexta ante festum S. Trinitatis anno Domini 1422. Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. 36. Romanorum 12. Bohemiae. 2.

Originale in Archivo Coronensi sub Nr. 60.

Edidit Marienburg, Geograph. T. II. p. 213 — 214.

» Bethlen «Geschichte des Deutschen Ord. in Siebenbürgen.» p. 117.

Transilvania 1872. pag. 223. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CCCCXXXVI.

1423. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă nobililorŭ şi autorităţilorŭ din Ungaria se nu molesteze pe *Vladiĭ, voivodulŭ unei cete de ţigani*, când va călĕtori cu banda sa prin diferite oraşe ale ţerei. Totŭ-o-dată regele dispune, că în cause de certe ţigănesci între ómenii acestei bande, se aibă dreptulŭ de a-i judeca şi absolva numai Vladŭ, voivodulŭ lorŭ, şi nici decum judecătorii ţerei. 1423.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fidelibus nostris universis nobilibus, militibus, Castellanis, officialibus, Tributariis, Civitatibus liberis, Oppidis, et eorum Judicibus, in Regno, et sub Dominio nostro constitutis et existentibus salutem cum dilectione. Fideles nostri adierunt in praesentiam personaliter Ladislaus Waywoda Ciganorum cum aliis ad ipsum spectantibus, nobis humillimas porrexerunt supplicationes, huc in Scepus in nostra praesentia supplicationum precum cum instantia, ut ipsis gratia nostra uberiori providere dignaremur. Unde nos illorum supplicatione intelecta, eisdem hanc libertatem duximus concedendam quare quandocumque idem Ladislaus Wayvoda, et sua gens ad dicta nostra dominia, videlicet Civitates et oppida pervenerint, ex tunc vestris fidelitatibus praesentibus firmiter committimus et mandamus, ut eosdem Wladislaum Wayvodam, et Ciganos sibi subjectos omni sine impedimento, ac perturbatione aliquali favere et conservare debeatis, imo ab omnibus impetionibus, seu offensionibus tueri velitis, si autem inter ipsos aliqua zizania, seu perturbatio pervenerit, ex parte quorumcunque, ex tunc non vos, nec aliquis alter vestrum, sed idem Ladislaus Waywoda judicandi et liberandi habeat facultatem. Praesentes autem, post earum lecturam, semper reddi jubemus praesentanti. Datum in Sepus Dominica die ante festum S. Georgii Martyris anno Domini MCCCCXXIII. Regnorum nostrorum anno Hungariae XXXVI, Romanorum vero XII. Bohemiae III.

Has literas primus edidit: Andr. Felix Ortelius in Rer. Boemicar. scriptoribus nunquam antehac editis Aug. Vind. 1763. in folio T. I. p. 21. Deinde Gaellman «Historischer Versuch über die Zigeuner,» 2. Auflage. Göttingen, 1787 p. 343.

Edidit et Fejér C. D. T. X. vol. VI. p. 532.

Transilvania, 1862. pag. 233. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény. — Fejér, X. 6. 532.

CCCCXXXVII.

1423. 1423. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă nobilimii unguresci, se nu împedece pe *iobagii, cari voriŭ voi a se strămuta pe moşiile Prepositurei din Sibiiŭ.*

Sigismundi Regis literae, de non impediendis Jobbagionibus ad possessiones Praepositurae Cibiniensis migrare volentibus, in quibus legitur: «Reverendus in Christo, Pater Dominus Nicolaus Episcopus Vaciensis Ecclesiae Comesque Capellae nostrae, ac Gubernator Praepositurae Cibiniensis, ad ipsam Capellam nostram Regiam adnexae.»

Ex authographo innuit Eder in Felmero p. 92.

Transilvania, 1872. pag. 232.

CCCCXXXVIII.

1424. 1424. Nicolae Gara, Palatinulŭ Ungariei, citézĕ înaintea sa pe *Ursula soţia lui Nicolae Vladĭ* [1]), într'un procesŭ pentru o parte de moşie din comitatulŭ Castruluide-ferŭ.

Amicis suis reverendis Capitulo Ecclesie Castriferrei Nicolaus de Gara, regni Hungariae Palatinus et Judex Cumanorum, amicitiam paratam cum honore. Noveritis, quod cum ob contradictoriam inhibitionem statutionis cuiusdam portionis possessionarie in possessione Thyaak vocata, in comitatu Castriferrei existente habite, directe videlicet medietatis portionis Brictii filii Banko, Luce filii Dominici, de Theresthyenfalva ac nobilis Domine consortis Nicolai de Olad, Thyboldus filius Stephani de Selesthe, legitime citationis modum observando, eosdem nobilem Dominam Vrsula vocatam, consortem Nicolai de Olah, Brictium, filium Blasii de Therestenyfalva, ac Lucam, filium Dominici de eadem contra se ad certum terminum nostram in praesentiam in causam attraxisset, et ipsa causa ab certo termino serie literarum nostrarum prorogatoriarum ad octavas festi nativitatis beati Joannis Baptiste, proxime preteritas deducta extitisset, ad quas quidem octavas quind. praefatus Lucas, filius Dominici de Therestenyfalva absens, cuius presentialitate praesens causa decidi nequiverat et terminari, octavas ad easdem nostram in presentiam non venerat, neque miserat, se litteris nostris iudiciariis — — — — — expectatus, postulans prefatus Thyboldus actor, sibi ex parte dicti Luce per in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia idem Lucas ad praemissa penes dictos alios in causam attractos vice secundaria citari debuerat, pro eo causam premissam inter annotatum Tyboldum actorem ab una, ac prefatos

1) În textulŭ documentului citimŭ «*Nicolaus de Olad*» şi «*Nicolaus de Olah*». Credemŭ însă că aici e numai o simplă eróre de transcriere. Într'unŭ altŭ documentŭ din 1428 relativŭ totŭ la acéstă familie citimŭ: Vrsula vocata consors *Nicolai de Blad*, ac Lucas, filius Dominici de Cheresthenfalva, contra Georgium filium Stephani de Zelesthe. (Fejér, X. 6. 949).

Brictium, filium Blasii de Therestenyfalva, et nobilem Dominam Vrsulam consortem prefati Nicolai de Olad, in causam attractos ab alia ad octavas festi nativitatis virginis gloriosae, tunc venturas prorogand. et vestram amicitiam literatorie petieramus diligenter, quatenus vestrum mitteretis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente homo noster infra declarandus memoratum Lucam de Terestenyfalva ad premissa responsurum contra annotatum Thyboldum de Zelesthe penes alios in causam attractos, ad dictas octavas festi nativitatis virginis gloriose in nostram vice secundaria citaret presentiam et post hec ipsius citationis seriem cum nomine citati ad easdem octavas nobis amicabiliter rescriberet. A quibus quidem octavis dum causa parcium (?) praescripta, partes inter easdem secundum series literarum nostrarum prorogatoriarum, de generali regio edicto ad presèntes octavas festi B. Michaelis Archangeli deducta extitisset, tandem ipsis octavis instantibus, Mathìas Peder pro parte Thyboldi cum procuratoriis litteris in nostram comparens praesentiam — — — super ipsa citatione — — nobis presentavit — — — — — — — — — — die dominico proximo videlicet in festo beati regis Stephani proxime preterito Lucam de Therestenyfalva, in portione sua possessionaria, in possessione Tyak (sic) vocata, habitam, ad praemissa responsurum contra Thyboldum de dicta Zelesthe, ad dictas octavas festi nativitatis virginis gloriose, nostram in presentiam legitime citatum extitisse, comperimus seriose, ad quas quidem octavas quindenarum prefatus Lucas, filius Dominici de Therestenyfalvu, et Brictius, filius Blasii de eadem, absque scilicet quorum presentialitate presens causa decidi nequit, et tandem octavas ad easdem nostram in presentiam non venerunt, neque misserunt, se mediantibus litteris nostris iudiciariis exinde confectis in iudicio aggravari permittendo; postulans prefatus procurator dicti Actoris eidem ex parte memoratorum Luce et Brictii, per ipsos in premissis iuris equitatem impertiri. Et quia prefatus Lucas vice tertiaria annotatus siquidem Brictius vice secundaria, ad praemissa penes dictos nobilem dominam Vrsula vocatam, citari debebat, pro eo causam premissam inter annotatum Thyboldum actorem ab una, ac prefatam nobilem dominam Vrsulam vocatam, consortem prefati Nicolai de Olad, in causam attractam ab alia, ad octavas diei Strenarum nunc venturas prorogand. et vestram amicitiam presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mitteretis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Mathias de Peder, vel Emericus de Kysfalud, aut Johannes Magnus, seu Nicolaus de Zelesthe, aliis absentibus homo noster, memoratum Lucam filium Dominici, et Brictium, filium Blassii de Theresthenyfalva, ad premissa responsuros contra annotatum Thyboldum de Zelesthe penes dictam Dominam Vrsulam vocatam, consortem Nicolai de Olad, ad dictas octavas diei Strenarum nostram citet in presentiam, et post hec ipsius citationis seriem cum nominibus citatorum, ad easdem octavas nobis amicabiliter rescribatis. Datum Budae, quadragesimo tertio die termini prenotati. Anno Domini Millesimo CCCC. XXIV.

Fejér, X. 6. 654. Originalulŭ pe pergamenŭ în colecțiunile lui Nic. Iankovich.

CCCCXXXIX.

1424. 1424. Pipo de Ozora, comitele Timişórei, adeveresce, că *Cumanii, cari aŭ descălecatŭ pe moşia numită Iancului (Iangol)* din comitatulŭ Timişórei, aŭ fostŭ pe deplinŭ îndemnisaţi pentru pagubele, ce le causase unŭ anumitŭ Osvaldŭ de Taxonŭ.

Nos Pipo de Ozora, Comes Temesiensis, memoriae commendamus per praesentes. Quod Emericus, filius Pinkesd et Michael Thege de Vizesgyan, et Thomas Cherekley, Capitanei Cumanorum sedis Zenthelt coram nobis personaliter constituti, sunt confessi sponte in hunc modum: Quod licet Oswaldus Aarhimi de Takson una cum suis gentibus in descensu Jangol descendendo, aliqua damna Cumanis de eadem intulissent, tamen ipse Oswaldus super dictis damnis plenariam impendisset satisfactionem. Pro eo annotati Emericus, Michael et Thomas praescriptum Oswaldum et suos homines super praemissis damnis commisisset et reddidisset, imo commisit et reddidit quitum liberum, modisque omnibus absolutum. Harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in Temesvár feria tertia post festum Beati Emerici Ducis. Anno Domini Millesimo CCCC. XXIV.

Fejér, X. 6. 666.

CCCCXL.

1424. 1424. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă lui Pipo de Ozora, comitelui din Timişóra, se apere pe cetăţenii din Caranŭ(Sebeşŭ) în posesiunea şi folosinţa pădurilorŭ, ce sunt de controversă între dênşii şi între nobilii din comunele Mutnicŭ şi Măcicaşŭ.

De commissione domini Regis.

Sigismundus dei gracia Romanorum rex semper Augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. rex Fideli nostro dilecto Magnifico viro Piponi de Ozora Themesiensi et Camerarum Salium nostrorum Comiti, et Castellano vel vicecastellano in Castro nostro Sebesiensi nunc constituto et in futurum constituendo Salutem et graciam. Noueritis, quod Laurencius filius Gregory Judex, et Thomas Juratusciuis, Opidi nostri Karau . . . . . nominibus et in personis vniuersorum Ciuium et Jobagionum nostrorum, de ipso Opido nostro Karan maiestatis nostre venientes in presenciam nobis dixerunt conquerendo, Quod Nobiles de Muthnuk et de Machkas, ipsos in illis Siluis, quibus ydem semper et ab antiquo vsi fuissent et frui deberent, minusiuste impediuissent et impedirent de presenti, Cum tamen omnes Silue ibi existentes preter Siluas Bothligete et Zaldobos prefatorum Nobilium de Muthnuk, Item Radpataka vocatas Nobilium de Machkas, que per eosdem Nobiles prohibite essent, et permissionarie appellarentur, ipsis ad vtendum iuxta ipsorum neces-

sitatem pertinerent, prout hoc ipsum ex continencys quarundam litterarum Egregy viri Sigismundi de Losonch pridem Castrorum nostrorum Orswa Myhald Sebes et Sydowar nuncupatorum Castellani de nostro regio litteratorio mandato superinde certitudinem recipientis, emanatis, et coram nobis specietenus productis, luculenter vidimus contineri. Supplicantes exinde maiestati nostre humiliter et deuote, ut ipsis circa dignaremur de remedio prouidere opportuno, Et quia nos volumus quemlibet Regnicolarum nostrorum suo Jure gaudere. Ideo nolentes prefatos Jobagiones nostros de Karan, in premissis Siluis eorum vsui vtdicitur pertinentibus, per predictos Nobiles impediri, fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, a modo in antea prefatos Ciues et Jobagiones nostros de Karan, in pretactis Siluis, que ipsis vtpremittitur ad vtendum rite et legittime narrantur pertinere, exceptis Siluis prohibitis, Inquantum premissa exposicio optinet rei veritatem, ab vlterioribus illicitis Impeticionibus et molestys memoratorum Nobilium de Muthnuk et de Machkas, protegatis, tuemini, conseruetis et defendere debeatis, maiestatis nostre in persona Justicia mediante, Et aliud facere non ausuri, Presentes eciam post lecturam reddi Jubemus presentanti, Datum Bude octauo die festi visitacionis virginis gloriose, Anno domini M-mo CCCC-mo XX quarto, Regnorum autem nostrorum Anno Hungarie etc. XXX-o octauo, Romanorum quartodecimo et Bohemie quarto.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 21. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási. Fasc. 26. Nr. 835.

CCCCXLI.

1424. Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că Pipo de Ozora, comitele Timişórei, era ocupatŭ în timpulŭ acesta cu *renovarea castrului de la Severinŭ.* 1424.

relacio Georgy fily Dauid de Zanthow pridem Bani.

Sigismundus dei gracia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie Bohemie dalmacie Croacie etc. Rex, fidelibus nostris Comitibus uel vicecomitibus, quorumlibet Comitatuum predicti regni nostri Hungarie Item Capitaneis ductoribus et leuatoribus nostri exercitus per nos auspice domino contra Hussitas, heretice prauitatis contagione infectos instaurati seu instaurandi, presencium noticiam habituris, Salutem et graciam, Quia fideles nostri Jeronimus dictus Kolus de Nema et Stephanus filius condam Johannis dicti Erdeg, de Bews in presenti nostra exercituali expedicione, pro construccione reformacione ac restauracione Castri nostri, Sewriniensis et aliorum fortaliciorum confiniorum, dicti Regni nostri Hungarie instaurata vna cum fideli nostro dilecto Magnifico Pipone de Ozora, Comite Themesiensi etc. domino ipsorum more exercituan-

cium, asseruntur constituti. Obhocque ipsos ab ipsa alia nostra exercituali expedicione, contra predictos Hussitas, vt prefertur mota uel mouenda, exemptos fore velimus. atque supportatos presencium peruigorem, Igitur fidelitati vestre et cuiuslibet vestrum firmiter precipiendo mandamus, quatenus, habita harum noticia predictos Jeronimum, et Stephanum, racione non ingressionis, uel non missionis ad dictum nostrum exercitum contra predictos Hussitas motum seu instaurandum in personis possessionibus rebusque. et bonis ipsorum quibusuis impedire molestare et quouismodo aggrauare nequaquam presumatis, nec sitis ausi modo aliquali presentes eciam perlectas reddi Jubemus presentanti Datum in Tata in festo beati Galli confessoris Anno domini Millesimo quadringentesimo XXIIII° regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. XXX,VIII° romanorum XV° et Bohemie quinto.

Codex dipl. patrius I. (Jaurini, 1865) pag. 317.

CCCCXLII.

1424. 1424. *Filisteii sau Iasigii din Ungaria.* Sigismundŭ, regele Ungariei, numesce trei căpitani peste comunitatea Filisteilorŭ séu a Iasigilorŭ din Ungaria, şi le ordónă se fie gata, ca în timpŭ de necesitate se plece cu regele la resbelŭ.

Nos Sigismundus etc. (Joannem filium Stephani, Thomam filium Petri, et Petrum filium Nicolai Capitanei, Philistaeos sive Jazones nominat, eosque obligat, ut dum et quando (sunt verba diplomatis) tempore congruente universitatem Jazonum nostrorum, de nostrae Maiestatis mandato exercituare, et nostram expeditionem, ad quam ex consuetudine obligantur, ingredi contingeret, extunc iidem Joannes, Thomas et Petrus, ad huiusmodi nostrum exercitum cum octo Pharetriciis in eorum expensis proficisci teneantur et sint obstricti). Datum in Tatha feria proxima post Dominicam Laetare. Anno Dom. M. CCCC. XXV.

Fejér, X. 6. 406.

CCCCXLIII.

1425. (Estrasŭ). Sigismundŭ, regele Ungariei scrie nobililorŭ din Transilvania, că *dişmele, ce le cere Episcopulŭ catolicŭ de la unii Români din Transilvania*, se nu se încaseze, până va veni însuşi regele în ţéră. 1425

Litterae eiusdem (Sigismundi regis) ad nobiles Transyluaniae, quibus significat, exactionem decimae Valachorum episcopalium propter Banderium vsque tempus, quo ipse Rex eo venturus est dilatam esse. 1-a Julii An. MCDXXV.

Fejér, X. 8. 606.

CCCCXLIV.

1425. Sigismundŭ, regele Ungariei, decide, că *cetăţenii şi coloniile străine (óspeţii) din oraşulŭ Slatna* în Transilvania, se plătéscă taxe Capitulului catolicŭ din Alba Iulia, şi se fie supuşi jurisdicţiunii sale. 1425.

Capitulum Ecclesiae Transilvanae perhibet, quod cum anno proxime elapso super possessione sua Zalathna-Banya [1]) vocata, ac Cives et Hospites suos de eadem, pro quibusdam suis et ecclesiae ipsius negotiis, certos census imponere decrevissent; illi vero contumaciter se opponentes, ad Tribunal Regis provocassent, ibique causa sua cecidissent, tandem ipsis ad veniae de sua temeritate deprecationem conversis concesserit idem Capitulum, ut ipsi et eorum successores annis sequentibus in perpetuum octavo festi B. Georgii Martyris sexaginta florenos auri per ipsorum expensas, Albae ipsi Capitulo et successoribus suis dent et solvant. Praeterea decrevit faciendum, ut si aliquae causae super facto domus, terrarum arabilium, pratorum et aliarum utilitatum terrae ipsius exceptis negotiis, que factum urbariorum eiusdem loci concernere videntur, inter cives ei hospites suos emergerent, et si quae partium de iudicio et iustitia super his, ibidem coram iudice et iuratis civibus de dicta Zalathna-Banya factis non contentarentur, extunc ipsi pro suam causam pro examine et finali conclusione, per ipsum Capitulum fienda, in ipsis praesentiam deferendi habeant facultatem. Datum anno Domini MCDXXV.

Fejér, X. 6. 742. Din archiva Capitulului din Alba-Iulia. Fasc. 9.

---

1) În altŭ documentŭ Zalathna-Banya, alias Abrud-Banya. — Fejér. Ibid. pag. 743.

CCCCXLV.

1426. 1426. (Estrasŭ). *Amintire despre tractatulŭ de alianţă defensivă, încheiatŭ între Sigismundŭ, regele Ungariei, şi între Danŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci.*

Tractatus defensionalis inter Sigismundum Regem, ac Daan, partium Transalpinarum Waiuodam. A. MCDXXVI.

Fejér, X. 8. 607. Corp. Dipl. Sigis. Tom. VI. Nr. 138. Museulŭ naţionalŭ din Pesta.

CCCCXLVI.

1426. 1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Frusinŭ, (care era fiulŭ lui Şuşmanŭ, alŭ fostului împĕratŭ din Bulgaria) castelulŭ Lipovei din comitatulŭ Timişórei, ca în timpŭ de necesitate se pótă descăleca acolo.

Nos Sigismundus etc. Memoriae commendamus etc. Quod Nos, qui ex innata clementia nobis regia et liberalitate cunctorum nobis fideliter obsequentium et eorum potissime, quos praeclari generis insignitate praepollentes, in actu fidelitatis continuos varietas obsequiorum reperit, et laboris virtutisque assiduitas evidenti testimonio comprobavit, actus strenuos dignae retributionis bravio metiri, ex indeque ipsos favoribus prosequi gratiosis et praemiis solemus decorare donativis. Attentis igitur et in animo nostrae considerationis sedula meditatione pensitatis fidelitatibus et fidelium servitiorum digne attollendis meritis et sinceris complacentiis fidelis nostri, dilecti magnifici Fruschin, filii quondam Susman Imperatoris Bulgarorum, quibus idem in nonnullis nostris et regnorum nostrorum arduis expeditionibus, sicut prosperis ita etiam adversis contra Turcas, aliosque Crucis Christi et nostros inimicos, laboribus, sudoribusque, plerumque pro nostri regni honoris exaltatione et incremento, viriliter insudans, seque et bona sua diversis fortunae casibus exponens, nobis et sacro diademati nostro regio summo alacrique fidelitatis fervore studuit, et ipsum non dubitamus in antea velle, complacere; cupientes itaque praemissorum meritorum suorum contemplatione sibi nostrae Maiestatis benevolentiam ostendere favorosam, quamdam possessionem nostram Lippa vocatam in Comitatu Themesiensi sitam, cum castello in eadem habito, cunctisque villis seu possessionibus ad eandem pertinentibus, ipsiusque et earumdem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad ipsum et easdem de iure spectantibus, eidem Fruschin pro descensu duximus dandam et concedendam, imo damus, donamus et conferimus prae-

sentium per tenorem possidere, tenere, pariter et habere. Salvo iure alieno harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Dat. in Feuoldvár partium nostrarum Transilvanarum. Anno Domini MCDXXV(I).

Fejér, X. 6. 784. Din archiva Camerei fiscale a Ungariei.

CCCCXLVII.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă a se face investigaţiune în contra nobililorŭ din oraşulŭ Pelsöcz în Ungaria, fiindŭ-că aŭ permisŭ, în contra ordinelorŭ sale, *ca Românii din ţĕri strĕine se-şi pască turmele lorŭ în pădurile de pe teritoriulŭ districtului Zips.* 1426.

Nos Sigismundus etc. (inquiri iubet contra Nobiles de Pelsewcz; causa ea), contra nostram generalem deliberationem in eo videlicet, ut nullus Nobilis et homo possessionatus dicti regni nostri Hungariae signanter vero Nobiles in confiniis partium regni nostrarum Scepusiensium existentes Walachos, de partibus extraneis pro nutriendis animalibus eorum confluentes, cum dictis eorum animalibus et pecudibus in terra et silva sua tenere et conservare audeat et debeat, una cum Praelatis et Baronibus dicti regni nostri non sine causa rationabili stabilitam ac plurima literalia nostra mandata, ipsius duntaxat huius rei causa oblata. — — Datum Budae, feria quinta proxima ante festum B. Laurentii Martyris. Anno Domini MCCCCXXVI.

Fejér, X. 6. 793. Apud Kovachich Suppl. Com. P. I. p. 327.

CCCCXLVIII.

1426. *Ionŭ Chinezulŭ, şi Radulŭ fiulŭ lui Ţacu, din comuna românéscă Brescu în Transilvania, se presintă înaintea regelui Sigismundŭ, şi-lŭ rógă, ca se confirme privilegiile şi libertăţile comunei lorŭ.* Regele Sigismundŭ concede, ca Românii din comuna Brescu se fie şi de aci înainte supuşi numai jurisdicţiunei chinezului lorŭ, şi se păzéscă şi pe viitoriŭ frontiera Transilvaniei despre Moldova, precum aŭ păzit'o şi până aci. 1426.

Nos Sigismundus Dei Gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. Rex. Memorie commendamus tenore presentium, significantes quibus expedit universis; Quod venientes nostre Majestatis in presentiam fideles nostri Joannes Kenesius dictus Magyar, et Radul filius Czako de Bereczkfalva, nostre declararunt Majestati, quod in

confinibus Terre Siculorum nostrorum, versus partes Moldavie existeret quedam villa Valachalis Bereczkfalva vocata, ad presens in parte populis destituta, quam si certis libertatibus libertaremus, ipsa populorum multitudine decoraretur, et homines in ea habitantes ad nostre Majestatis servitia in illis Confinibus Moldavie essent promptiores, pro notitia huius consideratione visis etiam quibusdam literis fidelis Nostri Magnifici Petri de Pelsewcz Comitis Siculorum Nostrorum predictorum, prefate Ville, super hujusmodi libertatibus, gratiose concessis, naturaliter attentis supplicationibus, prefatorum Joannis Kenesi, et Radul, filij Czako, ac Georgij filij Petri de Nyuitod, et Gregorij filij Mathie de Lemheny Siculorum Nostrorum pro talibus libertatibus habendis humiliter porrectis, dicte Ville et quibuslibet in ea habitantibus, seu habitare volentibus gratiose concessimus libertates, Quod nullus omnino Judicum Regalium vel Terrestrium ipsos judicare, seu ipsorum judicio adstare compellere, aut compelli facere debeat, vel praesummat, nisi ipsemet Kenesius, cum prefate ville Villanis, preassumptis sibi Siculis potioribus, quos maluerint, cunctis hominibus querulantibus Judicium, et Justitiam valeant administrare, atque possint, concedimus etiam gratiose quod universi, et singuli homines cujuscunque Status, et conditionis existant, de Moldavie, et Transalpine partibus, ad dictam Nostram Villam Bereczkfalva liberam, et securam habeant facultatem veniendi, ibidem standi et commorandi, quos quidem homines pro quibuscunque factis, nec Judex Regalis nec Terrestris possit detinere, seu in persona captiuare, sed ipse Kenesius predictus pro tempore constitutus, cum Villanis dicte Ville, et alijs probis viris Siculis coassumptis teneatur cuilibet querulanti Justitiam ac omnimodam impendere satisfactionem, Volumus autem, quod sicut hactenus sunt consveti, ita et in futurum dicti Kenesius, et Villani de sepedicta Bereczkfalva ad faciendam custodiam in illis confinibus, et explorationem in partibus Moldavie obligati sint et adstricti. Harum Nostrarum vigore et Testimonio literarum mediante. Datum in Brassovia, in Festo beati Stephani Protomartyris, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Vicesimo Sexto, Regnorum Nostrorum Anno Hungarie Quadragesimo, Romanorum vero Decimo Septimo et Bohemie Septimo.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 120. Din diploma de confirmare a împëratului Leopoldŭ I. a. 1701 în archiva Capitulului din Alba-Iulia (Cista Krasnensis. Fasc. III. Nr. 37). — Benkö, Milkovia. Tom. II. pag. 117. — Fejér, X. 6. 796.

CCCCXLIX.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce familiei Ciacu moşia Petridŭ din comitatulŭ Bihorului, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile, ce i le făcuse Nicolae Ciacu, fostulŭ voivodŭ alŭ Transilvaniei, în mai multe *espediţiuni întreprinse în Transilvania şi în Ţéra-românéscă.* 1426.

Nos Sigismundus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis: Quod nos, qui ex innata nobis regia liberalitate cunctorum nobis fideliter obsequentium merita et actus virtuosos, dignae retributionis bravio metiri solemus et eos praemiis decorare donativis, consideratis et in nostri pectoris armario non immerito pensatis praeclaris fidelitatibus et fidelium obsequiorum gratuitis meritis et virtuosis gestis et acceptis complacentiis quondam fidelis nostri dilecti magnifici viri Nicolai de Chaak, partium nostrarum Transilvanarum Vajvodae, quibus ipse a longinquis temporum processibus, in diversis nostris et regnorum nostrorum praesertim vero Transilvanarum praedictarum, et Transalpinarum partium nostrarum arduis agendis et expeditionibus difficillimis, nostrum scilicet et sacrae coronae nostrae facta summe tangentia, fortuitis imo formidabilibus casibus et imminentibus periculis, se et sua pro nostri regii honoris exaltatione plerumque submittendo et non curando damna, nec formidando pericula pro praedicti regni nostri et ipsarum partium Transilvanarum, imo totius christianae plebis fidei defensione cum saevissimis Turcis, crucis Christi persecutoribus — Deo et hominibus exosis, veluti ex tartari profundo malignorum spirituum evolante multitudine confinia praescripti regni et partium nostrarum Transilvanarum praelia accerbissima et bella durissima committendo, nostrae celsitudini non modica servitia, nobis placibilia studuit exhibere; sicque se ipsum nostrae Maiestati adeo gratum reddidit et acceptum, ut in suis servitiis placidissimis animus noster regius mitissime conquievit. Ratione quorumlibet ipsius quondam Nicolai Vaivodae haeredes liberi et soboles multo maiora antidotorum praemia a nostra sublimitate mererentur enancisci; attamen volentes ipsos iam dicti quondam Nicolai Vaivodae haeredes liberos et soboles eiusdem fidelium servitiorum contemplatione ad praesens uti in antea largius intendimus specialibus regiis prosequi favoribus, ut ipsi clementiae nostrae benevolentiam sibi sentientes fructuosam nostris et regni nostri servitiis commodius valeant insudare: totalem portionem possessionariam quondam Martini, filii Johannis de Peterd, in eadem possessione Peterd, in Comitatu Bihoriensi existenti, per defectum seminis praefati quondam Martini iuxta antiquam et approbatam consuetudinem dicti regni nostri Hungariae ad manus regias rite et legitime, ut dicitur, devolutam cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis, ac quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis limitibus, quibus hactenus rite tenta fuit et possessa, fidelibus nostris Magnificae Dominae Anna vocatae, relictae, nec non egregiis

Ladislao, Bihoriensi et de Zolnuk Comitatuum Comiti, et Michaeli, filii antedicti quondam Nicolai Vaivodae, eorumdemque Ladislai et Mihaelis haeredibus ac successoribus universis, ex certa nostra scientia, Praelatorumque et Baronum nostrorum sano ad id accedente consilio dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter possidendam, tenendam, pariter et habendam; salvo iure alieno; harum nostrarum vigore et testimonio litterarum. Quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatae. — Datum in nostra civitate Tata, in vigilia festi Ascensionis Domini Anno eiusdem Millesimo quadringentesimo vigesimo sexto. Regnorum nostrorum Anno Hungariae etc. quadragesimo, Romanorum decimo sexto. Bohemiae VI. L. S.

Fejér, X. 6. 798.

CCCCL.

1426. 1426. Nobilii din Transilvania trimitŭ o deputaţiune la regele Sigismundŭ, şi-lŭ rógă, ca se-i scutéscă de a merge la resbelŭ. Regele le admite cererea cu condiţiune, ca totuşi se trimită pe *Românі la resbelŭ.*

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fideles dilecti venientes ad nostrae majestatis conspectum nobiles viri Nicolaus filius Apa de Almakerék, et Ladislaus filius Gyereö de Zamosfalva nostri fideles dilecti vestri nuncii et legati etc. (reliqua sicut in literis ejusdem Regis de anno 1398. 7. July datis, et in hac collectione ad eundem annum reperibilibus habentur. Vide Nrum CCCXXXIV). Datum in Vissegrad in vigilia festi visitationis virginis gloriosae. Regnorum nostrorum a. Hungar. XI. Romanorum vero II. Bohemiae VI). Annus desideratur. In alia copia hujus anni ita leguntur. Hungariae X. Romanorum XV. et Bohemiam VI.; sed haec omnia sunt male apposita, nam debet esse:

«Regnorum nostrorum anno Hungariae XXXIX. Romanorum vero XVI. Bohemiae VI.»

Praeterea supplicantibus majestati nostrae praefatis nunciis vestris, et coram nobis suppliciter intercedentibus vos nobiles, Dominos scilicet non habentes, praeter transmissionem memoratorum Valachorum ab ingressu praesentis nostrae exercitualis expeditionis duximus supportandos, et pro hac vice supportamus in effectu, prout iidem nuncii vestri vos superinde clarius informabunt. Datum ut supra.

Intitulatio exterior: «Fidelibus nostris universis, et singulis nobilibus partium nostrarum Transylvanarum nobis sincere dilectis.»

Copia in collectione Msta. comite Szekelyiana Bibl. collegii Reform. Claudiopolit. T. IV. pag. 135. item ibid. T II. p. 93. ubi in margine annus 1425. est appositus.

NB. Has literas edidit Benkö Milkovia II. p. 321 et exinde citat eas Eder in notis ad supplicem libellum Valachorum p. 17. sed ibi illis erronee apponit annum 1398.

Has literas innuit solum Fejér C. D. T. X. vol. VIII. pag. 606.

Has literas edidit Kosa «de Vajvodis» p. 50.

Transilvania, 1872. pag. 234. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

CCCCLI.

1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, scrie voivodului din Transilvania, că dênsulŭ *voesce se chieme érăşi în ţéră pe cavalerii teutoni* (pe cari i adusese odată aci regele Andreiŭ II.) şi se le încredinţeze apĕrarea frontierelorŭ Transilvaniei până la Porţile-de-ferŭ. Totŭ-o-dată învită pe voivodulŭ Transilvaniei se se înţelégă cu nobilii, cu saşii şi cu episcopulŭ catolicŭ, cum s'ar puté esecuta planulŭ acesta, fără violarea drepturilorŭ altorŭ persône. 1426.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fideli nostro Lorando Lepes vice-vayvodae partium nostrarum Transsylvanarum salutem et gratiam. Cum nos partes nostras illas Transylvanas hostilibus Thurcorum, paganorumque excursionibus, et devastationibus continuo vicinas videamus, hinc Regii nostri muneris, cui sedulo incumbimus, esse cernimus, de opportunis ante tempus providere mediis, quorum ope tutamen, et defensam earum partium procurare possimus. In hoc autem assequendo, laudabilia praedecessorum nostrorum Regum, ut pote Hungariae exempla intuentes, nihil amplius, nihilque salubrius fore putamus, quam Cruciferis de Hospitali Sanctae Mariae Theutonicorum, quos jam olim a Divo Andrea Rege praedecessore nostro gloriosae memoriae, in partibus illis accolatum, castraque, et terras habuisse intelleximus, custodiam, et defensam locorum finitimorum ad portam usque ferream concredere, eisque certa iisdem in locis condonare domicilia ad defensam quoque omnino habilia, et sufficientia, quum autem rerum facies, ipsumque possessorium inde ab aetate qua fratres praedicti partibus ex illis discesserunt, nimium quantum immutata sint adeo, ut id quod cuperemus, jam nunc svadente justitia, nonnisi salutari, desuper praevie instituendo consilio, deque consensu eorum, quorum interest perfici, inque effectum deduci queat. Hinc fidelitati tuae, quae vices Vayvodatus nostri partium illarum Transsylvanarum pleno jure subit, firmiter praecipiendo mandamus, quatenus habita matura in substrato, cum Nobilibus et Saxonibus nostris partium praedictarum deliberatione, adhibitoque

Reverendi Patris B. Episcopi partium illarum suffragio, de mediis, quatenus salutare ac proficuum hoc intentum nostrum, absque jurium quarumcunque personarum praejudicio relate ad accolatum consilia inire noveritis, et dein intellectis, auditisque horum consiliis, nos quoque, qui prope diem Partes illas, Deo favente, ingredi intendimus, ea sequi, et tam apud sedem Apostolicam, quam et apud magistrum, et fratres dicti hospitalis Sanctae Mariae Teutonicorum, ea instituere valeamus, quae in re tanti momenti proficua fore intellexerimus. Super quibus quidem omnibus vestrum exoptamus propediem nuncium. Datum in Wissegrad ipso die festi visitationis virginis gloriosae, anno Domini M. CCCC. XXVI. L. S.

Transilvania. 1872. pag. 234. Din colecțiunea contelui Jos. Kemény. Originalulŭ în archiva Mănăstirii din Cluşŭ, între Irregistrata.

CCCCLII.

1426. 1426. Sigismundŭ, regele Ungariei, face amintire de espediţiunea sa, ce voiesce se o întreprindă *în Ţéra-românéscă asupra Turcilorŭ.*

Commissio propria domini regis.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex, fidelibus nostris Magnifico Nicolao de Gara dicti Regni nostri Hungarie palatino vestrasque in Judicatu vices gerentibus Salutem et graciam. Quia fidelis noster Stephanus filius Jacobi dicti Dobo de Ruzka familiaris fidelis nostri dilecti Reuerendi in Xpo patris domini Georgy Archiepiscopi Strigoniensis, sub Banderio eiusdem domini Archiepiscopi in exercitum nostrum Regium per nos auspice domino versus partes nostras Transalpinas contra Turcos instauratum hac uice exercituancium more asseritur fore profecturus, ob hoc ipse duelari dimicacioni que inter ipsum Stephanum filium Jacobi ab vna, et inter Martinum filium Johannis de Lezthemer ab alia partibus, Juxta continenciam literarum vestrarum adiudicatoriarum super factis in eisdem contentis quadragesimo secundo die octauarum festi beati Michaelis Archangeli nunc venturi coram vobis in Curia nostra Regia, in loco ad id apto et consueto, fieri deberet, interesse non valet, Igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus premissam duellarem dimicacionem partes inter predictas vt predicitur coram vobis termino et loco in premissis fieri debendam Statu in eodem absque omni grauamine et variacione aliquali ad quadragesimum secundum diem octauarum festi Epiphaniarum domini nunc affuturarum prorogare debeatis et differre. Secus non facturi. Datum Bude feria quinta proxima ante festum Natiuitatis virginis gloriose. Anno domini M° CCCC° XXVI°, Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXXX°, Romanorum XVI° et Bohemie septimo.

Nagy şi Déak, Hazai Oklevéltár. pag. 382. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Keczer din Lapispatak.

CCCCLIII.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, învită pe vice-voivodulŭ Transilvaniei, se dée totŭ ajutoriulŭ *castelaniloru din Deva, ca se înduplece pe chinezii din districtele românesci de acolo,* se facă şi de aci înainte servicii cu românii, pentru conservarea şi apĕrarea castrului de la Deva. 1427.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Fideli nostro Lorando Leepes de Woroskeozy Vice-Waywodae nostro partium regni Hungariae transsilvanarum. Salutem, et gratiam, Castellanis castri nostri Dewa ad honorem Waywodatus dictarum Partium regni nostri transylvanarum alias tenti, ast nunc nostri ad rationem pro tempore possessi, gravi cum querela nobis exponentibus, quod nonnulli populi in districtibus Olachalibus dicti Castri existentes, malesanis, ac frivolis Keneziorum suorum suggestionibus, et consiliis agitati, ac inducti, variis sub coloribus se cum manifesto dicti castri nostri detrimento, a solitis castri servitutibus subducere conentur. Quum autem Olachi hi, quarum videlicet tam personae ipsae, quam et terrae, ac agricolationes eorum eidem castro nostro inseparabili adscriptae habentur, non tantum agricolationes castri proprios licet in usus, inabalienabiliter tamen procurare, certasque, census praestare, sed etiam opera servitia mannalia ad conservationem castri oportuna, ut sunt: munimenta struendi, et reparandi aggeres fodiendi, ligna secandi, indagines praecidendi, victualiam, et commeatum devehendi, et alia id generis servitia facere, juxta antiquam, et laudabilem consvetudinem teneantur; hinc fidelitati vestrae harum serie firmiter mandamus, quatenus dictos Kenezios a similibus suggestionibus dehortare quam saeverrime, antelatis vero Castellanis in reprimendis malesanis dictorum populorum in districtibus Olachalibus castri nostri Dewa constitutorum consiliis, et moliminibus, adhibita etiam omni vi, et auctoritate, quam vobis praesentibus omnimodam impertimur, adsistere noveritis, ne castrum ipsum, ejusque ulterior conservatio ob hanc dictorum Olachorum renitentiam, detrimentum aliquod pati contingat. Secus ergo nequaquam facere ausuri. Praesentes autem, habita earum notitia, praesentanti semper reddi volumus. Datum Brassoviae, feria tertia proxima post festum sanctissimae Trinitatis. Anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo septimo.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. (1846). pag. 315. Publicatŭ de contele Ios. Kemény din actele relative la înfiinţarea frontierei militare în Transilvania. — Transilvania, 1872. pag. 272.

CCCCLIV.

1427. 1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, aflându-se la Câmpulŭ-lungŭ în judeţulŭ Muscelŭ *scrie Capitulului din Iaurinŭ, că trebuindŭ se plece cu armata sa în părţile Ţărei-românesci,* şi trebuindŭ se-lŭ însoţéscă în espediţiunea acésta şi curténulŭ seu, nobilulŭ Stefanŭ de Losonch, Capitululŭ se amâne procesulŭ, ce-lŭ are acestŭ nobilŭ cu unŭ óre-care Ieronimŭ Colos.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemie dalmacie Croacie etc. Rex fidelibus nostris Capitulo ecclesie Jauriensis Salutem et graciam Quia fidelis noster Stephanus filius ladislai fily Bani de losonch Aulicus nostre maiestatis, nunc apud nostram maiestatem in ceteris nostris seruicys existit constitutus in exercitumque nostrum Regium per nos inproximo versus partes Transalpinas instaurandum debet proficissci Ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, communem Inquisicionem que Juxta contenta aliarum literarum nostrarum prorogatoriarum inter ipsum Stephano ab vna necnon Jeronimum Kolos dictum de Nema ex altera partibus super quodam facto possessionario octauo die festi beati Georgy martyris proxime venturi coram vestro testimonio fieri deberet et celebrari statu in eodem absque omni grauamine et variacione aliquali ad octauum diem festi beati Michaelis Archangeli nunc affuturi prorogare et differe debeatis Secus facere non ausuri presentes perlectas reddi Jubemus presentanti Datum in Hozzywmezw [1] dictarum parcium nostrarum Transalpinarum feria quarta proxima ante dominicam Judica Anno domini Millesimo quadringentesimo vigesimo septimo Regnorum nostrorum Anno hungarie etc. XL° Romanorum XVIj° et Bohemie VIj°.

Codex dipl. patrius, III. (Iaurini, 1866). pag. 352. După raportulŭ Capitulului din Iaurinŭ din a. 1427, în archiva din Marczaltö.

CCCCLV.

1427. 1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce oraşului *Baia-de-Crişŭ din comitatulŭ Zarandului,* comunele românesci de acolo Cebea şi Râsca.

Conventus monasterii B. M. V. Clusmonostra. Omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris praesentium notitiam habituris salutem et gratiam in omnium Salvatore! Quoniam ea quae fiunt in tempore pereunt, si ergo ad futurorum notitiam pervenire debeant, necesse est, ut perpetuitatis signaculo signentur. Proinde ad universorum tam praesentium, quam futurorum notitiam volumus harum serie pervenire: quod nos litteras serenissimi Principis, et Domini Domini Sigismundi Dei Gratia Romanorum Regis semper Augusti, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Regis Domini nostri naturalis

1) Câmpulŭ-lungŭ. Avemŭ aici unŭ esemplu destulŭ de remarcabilŭ, cum se maghiarisaŭ numirile topografice, în vechile diplome ungaresci.

introductorias, simul et statutorias sub ejusdem minori sigillo clause emanatas, nobis directas, reverentia qua decuit, recepimus in haec verba:

Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae etc. Rex. Fidelibus nostris Conventui Ecclesiae de Clus-Monostra salutem et graciam. Cum nos tum pro fidelibus servitiis fidelium nostrorum providorum virorum Judicis, et Juratorum, ac universorum civium et hospitum, nec non Montanorum nostrae civitatis Altumburg[1] vocatae, tum etiam pro utilitate et commodo ipsius nostrae civitatis, quasdam possessiones Chyba et Ryska vocatas, juxta Montanas ejusdem nostrae civitatis situatas et adjacentes, juxta contenta aliarum literarum nostrarum superinde confectarum, in perpetuum duximus conferendas, volumusque ipsos in dominium earumdem per Nrum, et vestrum homines legitime facere introduci. Igitur fidelitati vestrae firmissime praecipiendo mandamus, quatenus Nrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Andreas filius Simonis de Mikefalva per nos de Curia nostra ad id specialiter destinatus, ad facies praedictarum possessionum Chyba et Ryska vicinis et commetaneis e. c. t. (reliqua juxta solitum stilum mandati statutorii). Datum in descensu nostro exercituali, in Campo Barammezeu vocato, secus confinia partium Transalpinarum. Feria III. prox. post fest. visit. B. M. V. a. D. 1427. Regnor. Nror. anno Hungar. 41. Roman. 17. et Bohem. 7.

Nos itaque mandatis dicti Domini Nri Sigismundi Regis obedire cupien. uti tenemur, una cum praenominato Andrea filio Simonis de Mykefalva homine suo Regio per ipsum Dominum Regem de Curia sua ad id specialiter destinato, Nrum hominem, videlicet virum Religiosum fratrem Blasium sacerdotem, socium nostrum conventualem ad praemissa peragenda Nro pro testimonio transmisimus fide dignum. Demum iidem ab inde ad nos reversi, nobis concorditer retulerunt, quod ipsi Feria III. prox. post festum B. Jacobi apost. nunc praeteritum ad facies praedictarum possessionum Chyba et Ryska vicinis et commetaneis earundem universis inibi legitime convocatis, et praesentibus accedendo, introduxissent praefatos cives, et montanos dictae civitatis Altumburgh in Dominio earumdem, statuissentque easdem eisdem perpetuo possidendas. Et prout moris est, et hujus Regni consvetudo, legitimis diebus, et horis continuis ad id aptis et sufficientibus, in faciebus earumdem commoran. nullo penitus contradictore inibi apparente. In cujus rei memoriam, firmitatemque perpetuam praesentes nostras litteras privilegiales sigilli Nri pendentis et authentici munimine roboratas, Alphabetoque trium Litterarum medio intercisas, eisdem civibus ac montanis et hospitibus dictae civitatis Altumburgh[2] duximus concedendas. Datum sedecimo die diei Introductionis et statutionis praenotatorum. a. D. 1427. antedicto.

Transilvania, 1872. pag. 271.

---

1) Baia-de-Crişŭ în comitatulŭ Zarandului.

2) Has Litteras an. 1781 pro dicto oppido Körösbánya in Transumto conventuali exscribi curavit: Franciscus Pakular Judex, ac Michael Sztan et Belej Pask Jurati dicti oppidi.

Originale harum Literarum exstat in Arch. K. Monostorien. conventus inter fasc. Citus Albae Lit. A. Nr. 10.

Apparent in superiore earumdem margine intercisae literae Alphabeticae A. B. C., in inferiori autem margine exstant duae fissurae pro appensione sigilli (quod deest) adaptatae, suntque in Pergameno patenter confectae.

Copia in Archivo Gubern. in T. IV. Transumt. Conventualium p. 16. *(Nota contelui Jos. Kemény).*

CCCCLVI.

1427. 1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, aflându-se la Câmpulŭ-Lungŭ în Ţéra-românéscă, dăruesce familiei Kállo veniturile mai multorŭ moşii din comitatulŭ Satmarului şi alŭ Beregului, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile, ce le făcuse Ionŭ Kallo în *lupta întêmplată în Ţéra-românéscă, cu Turcii, cari alungase din domnié pe Danŭ, amiculŭ Ungariei, şi pusese voivodŭ în locului dênsului pe Radulŭ, numitŭ Prasnaglava.*

Nos Sigismundus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis: Quod nos, qui ex innata nobis regia liberalitate cunctorum celsitudini nostrae fideliter obsequentium merita et actus virtuosos dignae retributionis bravio metiri solemus, eosque exinde praemiis decorare donativis consideratis, et in nostri cordis armario digne prae metitis, praeclaris fidelitatibus et fidelium servitiorum meritis et actibus virtuosis fidelis nostri Joannis filii Nicolai, filii Leuke Kallo, quibus ipse sub banderio fidelis nostri dilecti magnifici viri Joannis de Maroth, alias Bani Machoviensis, Domini sui in praesentibus partibus nostris Transalpinis, una cum eodem Domino suo contra perfidiae alumnos, puta Turcos, Crucis Christi et totius orthodoxae fidei dirissimos persecutores, nostros scilicet, et regnorum nostrorum aemulos, qui quemdam notorium et infestum nostrum infidelem Radul Pracznaglava cognominatum in Vaivodam ipsarum partium nostrarum Transalpinarum in nostrae Maiestatis despectum praeficere; fidelem vero nostrae celsitudinis sincere dilectum spectabilem ac magnificum virum Daanyan, dictarum partium nostrarum transalpinarum Vaivodam per nos restitutum Dominio earundem privare, et de eisdem excludere machinabantur, se plerisque vicibus fortuitis casibus viriliter exponendo, et imminentibus periculis submittendo, totis viribus nobis, nostroque sacro diademati regio adeo studuit complacere, seque gratum reddere et acceptum, ut ipsius Joannis Bani, ingeniosae sagacitatis pervigili diligentia et actus strenui dictique Johannis, et aliorum familiarium eiusdem Johannis Bani obsequiosa opera principaliter recuperandi, dictas partes nostras transalpinas et a dictorum Radul et Turcorum hostilibus incursionibus tutandi viam specialiter praebuerunt, per huiusmodique laudabilia servitiorum opera, et ex aliis ingeniosis et virtuosis actibus ipsius Joannis Bani et dictorum familiarium suorum nobis abinde versus partes nostras transalpinas redeuntibus, ipsoque Johanne Bano et praedicto Johanne, caeterisque familiaribus et gentibus suis more exercituum in eisdem partibus nostris transalpinis de speciali Maiestatis nostrae mandato remanentibus, praedictisque Radul Praznaglava et Turcis abinde aufugatis, praedictusque Daan Vaivoda in Dominium huiusmodi sui Vaivodatus, votive restitutus, plurimi etiam ex incolis ipsarum partium nostrarum transalpinarum, puta: Valachi, qui partem ipsius Radul Praznaglova et dictorum Turcorum fovent, a verae fidelitatis tramite aberrando declinaverunt, huiusmodi eorum erroneis processibus derelictis; ad debitae fidelitatis nobis et sacro nostro regio diademati observandae constantiam redire sunt coacti;

praetextu quorumdam cupientes memor. Joannem ad praesens, prout promti afectibus largius intendimus in futurum alicuius regiae munificentiae antidoto consolari, omnia iura nostra regalia, quae haberemus, seu nostram in infrascriptis possessionibus et iuribus possess. nec non praediis, quibusvis causis, modis et rationibus concernerent Maiestatem, videlicet in possessionibus Vásáros Kalló et tributo ibidem exigi consueto, ac praediis Bangeteleke, Kistelek, Telekház, Aldokkuth-Teleke, Tüz-Teleke, Megyes-Teleke, Dorog-Egyház, Zunyor, Sima-Egyháza, Mand-Teleke, Nyeres-Teleke, Pogán-Szer, Zilás-Teleke, Ekeritho-Teleke et Rasche-Teleke ad dictam possessionem Vásáros-Kalló pertinentibus, nec non possessione Nagy-Semien ac similiter praediis Kozma-Teleke, Miklós-Teleke, Sz. Mihály-Teleky et Philepalla-Zenkes vocatis. Item in possessione Bir ac praedio Vata-Teleke ad eam possessionem Bir spectante. Item similiter possessionibus Tótkalló, Oros vocatis, nec non praediis Vad-Teleke, Ighe-Teleke, Tura, Tamarfaja, Pomod et Várallya nuncupatis. Item in villa Lenek, nec non praediis Razon, Lenged et Sulde, item in possessione Gyamán, et praediis Zilos-Teleke et Gyam-Teleke appellatis. Item in possessionibus Zekel, Laskud, Bagus et Philep, ac praedio Paznon-Teleke ad eandem Philep pertinente. Item in possessionibus Harang et Naphor, nec non praediis Tenth et Zelens, item aliis praediis Sz. Péter et Pethlend, nec non quodam stagno Belve vocato inter possessiones Beztruch, Ó-Megyer et Királytava adiacente. Item in possessione Sz. Király, alio nomine Bud Sz. Király, ac Nagy-Ezlár et Kis-Ezlár, nec non praediis Bass-Teleke, Pog-Teleke et Kiraly-Teleke ad eandem Nagy-Ezlar spectantibus, omnino in Zabolcs; item similiter in possessionibus Kis-Semjén, Kér-Ponyola et Beltük in Zathmariensi, ac possessione Bodog et praedio Csibik in Beregh Comitatibus existente, eosdem Johannem ac Nicolaum patrem et Laurentium fratrem carnales, nec non Sigismundum filium Stephani, et alium Joannem, filium Stanislai patrueles fratres suos, ut idem Joannes adserit, communiter tangentes, et eisdem Joanni et Nicolao patri, et Laurentio, nec non Sigismundo et alteri Johanni simul, item in praediis Mak et Bodor-Teleke adpellatis, in eodem Szathmariensi, eosdem, Nicolaum ac Joannem et Laurentium filios eiusdem, nec non memoratum Sigismundum duntaxat in alia possessione Hegh, nec non praedio Helmech, ad eandem possessionem Hegh spectante, in dicto Beregh, nec non Perked, in praefato Zobolcs, quae scilicet possessiones Hegh et Perkeld, et praedium Helmech similiter ad eosdem Nicolaum, nec non Joannem et Laurentium, ac Sigismundum tantummodo, ut ipse Joannes dicit, pertinerent; — item in possessione Buthka et praedio Zadas-Thelek ad eandem possessionem Buthka spectante, in Gömöriensi Comitatibus existentibus, ipsos scilicet Nicolaum, nec non Johannem et Laurentium filios eiusdem solummodo, ut idem Joannes asserit, iure foemineo concernentem, in quarum scilicet possessionum ac praediorum Dominio suos, ac dictorum patris et fratrum suorum progenitores ab antiquo pacifice perstitisse, ac exnunc se ac dictos patrem et fratres suos existere, saepefatus Joannes, filius Nicolai dicit, eisdem Nicolao, nec non Joanni et Laurentio, filiis suis duntaxat, aliis etiam quibuslibet Nobilibus, si quibus in eisdem possessionibus et praediis ius competit, ipsorumque haere-

dibus et successoribus universis, unicuique videlicet ipsorum, quoad suam portionem tum secundum suae generationis lineam et divisionem inter eos de iure habitam contingentem, simul cum suis utilitatibus omnibus et pertinentiis, terris, ut puta arabilibus, cultis et incultis, silvis, nemoribus, pratis, foenetis, aquis, aquarumque decursibus et generaliter cunctis utilitatum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis limitibus, quibus hactenus rite tenta fuerint et possessa, ex certa nostra scientia dedimus et donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum, pariter et habendum. Salvo iure alieno. Harum nostrarum vigore et testimonio litterarum, quas in formam nostri privilegii redigi faciemus, dum nobis in specie fuerint reportatae. Datum in Hozzimezzii dictarum partium nostrarum transalpinarum, in Dominica Judica An. MCCCCXXVII. Regnorum nostrorum Anno Hungariae XL. Romanorum XVII. et Bohemiae VI. L. S.

Fejér, X. 6. 872. — Din diplomatariulŭ lui Georg. Gyurikovich.

CCCCLVII.

1427. 1427. Aceeaşi donaţiune după altă colecţiune. — Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce familiei Kallo, veniturile mai multorŭ moşii, ca recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse Ionŭ Kallo, *în lupta întêmplată cu Turcii în Ţéra-românéscă, cari alungase din domnié pe Danŭ, amiculŭ Ungariei.*

Nos Sigismundus, Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, memoriae commendamus — — quod nos, qui ex innata nobis liberalitate cunctorum, celsitudini nostrae fideliter obsequentium, merita et actus virtuosos dignae retributionis bravio metiri solemus, eosque exinde praemiis decorare donativis, consideratis — meritis et actibus virtuosis fidelis nostri Johannis, filii Nicolai, filii Leuke de Kalo, quibus ipse sub banderio fidelis nostri dilecti, magnifici viri Joannis de Maroth, alias Bani Machoviensis, Domini sui, in partibus nostris transalpinis una cum eodem Domino suo contra perfidiae alumnos, puta Turcas, Crucis Christi et totius orthodoxae fidei dirissimos persequutores nostrum infidelem, Radul Prazna Glava cognominatum in Vaivodatum ipsarum partium transalpinarum in nostrae Maiestatis despectum praeficere, fidelem vero nostrae celsitudinis sincerae dilectum, spectabilem et magnificum virum Daan dictarum partium nostrarum transalpinarum Vaivodam, per nos constitutum dominio earumdem privare, et de eisdem excludere machinabantur, se plerisque vicibus fortuitis casibus viriliter exponendo et imminentibus periculis submittendo totis nisibus, nobis nostroque sacro diademati regio adeo studuit

complacere, seque gratum reddere valde et acceptum, ut ipsius Joannis Bani ingeniosae sagacitatis pervigili diligentia et actus strenui, dictique Joannis et aliorum familiarium eiusdem Joannis Bani obsequiosa opera principaliter recuperandi dictas partes nostras transalpinas et a dictorum Radul et Turcarum hostilibus incursibus tutandi viam specialiter praebuerunt, per huiusmodique laudabiliter servitiorum opera et ex aliis ingeniosis et virtuosis actibus ipsius Joannis Bani et dictorum familiarium suorum nobis abinde versus partes nostras transalpinas redeuntibus, ipsoque Joanne Bano et praedicto Johanne, caeterisque familiaribus et gentibus suis, more exercituantium in eisdem partibus nostris transalpinis de speciali Maiestatis nostrae mandato remanentibus praedictisque Radul Pranza Glaua et Turcis abinde aufugatis, praedictus Daan Vaivoda in dominium huius sui vaivodatus votive extitit restitutus. Plurimi etiam ex incolis ipsarum partium nostrarum transalpinarum, puta Valachi, qui partem ipsius Radul, Praznaglava et ipsorum Turcarum fovendo, a verae fidelitatis tramite aberrando declinarunt, huiusmodi eorum erroneis processibus derelictis ad debitae fidelitatis nobis et sacro nostro regio diademati observandae constantiam redire sunt coacti. Praetextu quorum cupientes memoratum Joannem in futurum alicuius regiae munificentiae antidoto consolari, omnia et singula nostra iura regalia, quae haberemus, seu nostram in infrascriptis possessionibus et iuribus possessionariis, nec non praediis, quibusvis causis, modis et rationibus concernerent Maiestatem, videlicet in possessionibus Vásáros-Kaló etc. easdem Nicolao, nec non Joanni et Laurentio filiis suis — dedimus, donavimus, contulimus. — Datum in Hozimezy, dictarum partium nostrarum transalpinarum, in Dominica Judica. Anno Domini MCCCC. XXVII. Regnorum nostrorum anno Hungariae XL. Romanorum XVII. et Bohemiae VII.

Fejér, X. 6. pag. 876. După manuscriptele lui Cornides.

CCCCLVIII.

1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Ionŭ, banulŭ Măceului, orașulŭ Velica din Slavonia în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse în Țéra-românéscă, în *lupta cu Turcii și cu voivodulŭ Radulŭ*. 1427.

Nos Sigismundus etc. Memoriae commendamus — — quod nos ad nostri regii culminis animum condigne revocatis praeclaris fidelitatibus fidelis nostri, grate dilecti Magnifici Joanis de Maroth, Bani Machoviensis, quibus ipse plerisque temporibus preteritis, in diversis nostris et praedictorum signanter vero ipsius Hungariae et Bosnae, regnorum nostrorum arduis, agendis et expeditionibus difficillimis, sicuti prosperis sic etiam adversis nostra scilicet et

sacrae coronae facta summe tangentibus, fortuitis, imo formidalibus casibus et imminentibus periculis, interdum etiam vitae suae exterminium indicantibus, se et sua pro nostri regii honoris exaltatione submittendo et non curando damna, nec advertendo pericula se ipsum a dudum Maiestati nostrae gratum exhibuit et reddidit, ac reddit valde et acceptum etiam quoad praesens; ex quibusdam ipsius Johannis Bani meritoriis obsequiis valde pauca de plurimis, sub quadam succincta brevitate, praesenti scripto testante, ad futurorum memoriam duximus patescenda. — — — — — — — — — — Postremo siquidem, dum pridem puta tempore hiemali proxime praeterito, quo tunc terra gelu et frigoribus intensissimis, nivibusque superabundantibus constringebatur, certum gentium belligerarum subsidium pro tuitione et defensa partium nostrarum transalpinarum animo repellendi eosdem perfidiae alumnos, videlicet Turcos, Crucis Christi persecutores, in Christicolas iugi rabidine saevientes quaeritassemus; mox praefatus Johannes Banus inter alios fideles regni nostri Barones se etiam ad huiusmodi nostra obsequia paratissimum offerens, accepta secum quam plurimorum carorum familiarium suorum et gentium turma copiosa, ad dictas partes nostras transalpinas cum suo banderio et gentibus exercituantium more, propriis suis expensis accessit, idque per totum ipsius hiemalis temporis intervallum usque nostrum beneplacitum divinis et nocturnis vigiliis, totisque nisibus contra praetactos Turcos nostros scilicet et regni nostri aemulos, qui quemdam nostrum notorium et manifestum infidelem, Radul, alias Praznaglava cognominatum, in Vaivodam ipsarum partium nostrarum transalpinarum, in nostrae Maiestatis despectum, praeficere, fidelem vero nostrae Maiestatis et sincere dilectum magnificum virum Daan, earumdem partium nostrarum transalpinarum verum Vaivodam per nos constitutum dominio earumdem privare, et de eisdem excludere machinabantur, insistendo et se plerisque vicibus fortuitis casibus viriliter exponendo, et imminentibus periculis submittendo, nobis nostroque sacro diademati regio adeo studuit complacere, ut ipsius Johannis Bani ingeniosae sagacitatis pervigil diligentia et actus strenui obsequiosa opera principaliter recuperandi dictas partes nostras transalpinas, quarum non modicam partem dictus Radul, alias Praznaglava, adminiculo dictorum Turcarum suis subiugarat manibus, ab eorumdem Radul et Turcorum hostilibus incursibus, tutandi viam specialiter praebuerunt, per huiusmodique laudabilium servitiorum obsequiosa opera et actus strenuos, nobis a dictis partibus nostris transalpinis versus has partes nostras redeuntibus, ipsoque Joanne Bano cum dictis gentibus suis more exercituantium in eisdem partibus nostris transalpinis de speciali nostrae Maiestatis mandato remanentibus, ipsisque suis gentibus famem, frigora intensissima et alia incommoda, plurimaque damna graviter perferentibus, praedictis quoque Radul et Turcis abinde aufugatis, praedictum Daan Vaivodam in pristinum dicti sui Vaivodatus dominium restituit victoriose, plurimos etiam alios incolas ipsarum partium nostrarum transalpinarum, puta Valachos, qui partem dictorum Radul et Turcorum foventes, a verae fidelitatis tramite aberrando declinarunt, ad debitae fidelitatis nobis et sacrae ipsius regni nostri Hungariae coronae observandae constantiam redire coarctavit, et quid amplius de ipsius Johannis Bani virtuosis actibus et summe

attollendis obsequiis, quorum non est numerus, longo sermone obducimus aures auditorum, quum idem varios virtutum modos virtutibus adaugere cupiens, in cunctis nostris et regni nostri validis agendis et arduis expeditionibus iuxta status rei decentiam et honoris nostri uberrimum sui ingenii maturitate et probabilium actuum virtuositate adeo studuit se nostris beneplacitis conformare, quod noster regius animus in eius virtuosis obsequiis, usque ad haec tempora mitissime conquievit. — Propter quod dignum arbitratur excellentia nostra, ut ubi multitudo praecesit servitiorum, ibi digna merces sequi debet praemiorum, oppidum nostrum Velyke appellatum, in regno nostro Sclavoniae, in Comitatu Crisiensi habitum, simul cum castello ibidem existente, nec non possessionibus — — — eidem Joanni Bano et per eum Ladislao filio suo, ipsorumque haeredibus et successoribus universis dedimus, donavimus, contulimus — — — Datum in oppido nostro Rosno vocato, partium nostrarum Transilvanarum, feria secunda proxima post festum Visitationis Virginis gloriosae. Anno Domini MCCCCXXVII. Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. XLI. Romanorum XVII. Bohemiae vero VII.

Fejer, X. 6. 886. Din manuscriptele lui Cornides. Tom. XI.

CCCCLIX.

1427. Vice-voivodulŭ Transilvaniei scutesce pe *iobagii mănăstirei Cârţa din Transilvania*, ca se nu mai plătéscă pe viitoriŭ nici unŭ censŭ saŭ tributŭ *la castrulŭ Tălmaciului.* 1427.

Nos Lorandus Lépes de Varay-Kezy, Vice-Vaivoda Transilvanus, memoriae commendamus — — quod cum Nos una cum venerabili in Christo Patre et Domino Georgio Episcopo Transilv. et cum magnifico Barone Joanne Lachky de Kusal, Comite Siculorum, in facto ambasiationis serenissimi Domini nostri regis, in Cibinio fuimus constituti; tunc providi viri in possessionibus Keresztur, Mese et Miklosteke commorantes iobbagiones honorabilis in Christo Patris, Abbatis de Kerech (Kertz) nostram venientes in praesentiam, quasdam litteras Serenissimi Principis Domini nostri regis nobis exhiberi curaverunt, in quibus quidem litteris — — — continebatur eo modo, quod ipsis censum, quem ob castrum Tolmach dare habuissent, quem super eosdem homines in praedictis possessionibus — — — commorantes, eundem censum non rite et iuste recepisset, eundem censum idem Serenissimus Dominus Rex — — — naturali sua authoritate regia duxit remittendum et relaxandum. — — Datum in Cibinio, in festo B. Thomae Apostoli. Anno Domini MCCCCXXVII.

Fejér, X. 6. 915. Ibid. X. 8. 607. — Szeredai, Episc. Trans. pag. 148—9.

CCCCLX.

1427. 1427. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Albertŭ, banulŭ Croaţiei, mai multe moşii din Bănatŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce i-le făcuse, când regele întreprinsese *o espediţiune în Ţéra-românéscă, ca să se restabiléscă în domnie pe voivodulŭ Danŭ, alungatŭ din ţéră de Radulŭ, numitŭ Praznaglava.*

Comissio propria domini Regis.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod nos perspicuo nostre mentis oculo varys venerabilis et Magnifici viri Alberti de Naghmihal, prioris Aurane, alias eciam Regnorum nostrorum dalmacie et Croacie predictorum Bani fidelitatibus et multimodarum fidelitatum obsequys, quibus Idem, continuis in temporibus nostro se gratum reddere curauit conspectui, exhibereque anchelat in futurum interne intuitis, et pensatis precipue diligenti hys animaduersione, quod Ipse prior Aurane alias nobis volentibus et propria nostra in persona, contra Bohemos hereticos, bellicose agentibus, suis sumptibus et impensis, nostro iugiter coherens lateri, varys fortune casibus et periculorum quasi ineuitabilium generibus, se submittens exponere non expauit, quique demum, contra publicos et communes hostes nostros et Regni nostri Hungarie plurima in dicto Regno nostro Croacie nostra, et sacre Corone Regni Hungarie Castra et Ciuitates tenentes, cum gentibus ducentarum quinquaginta lancearum suis sumptibus leuatis, in ipsum Regnum pergens, pro earundem recuperacione studia sua pro posse suo exercuit et fecit, et qui eciam nouissime ad has nostras partes Transalpinas cum gentibus ducentarum viginti quinque lancearum modo simili suis sumptibus leuatis, in nostre Maiestatis obsequium, ad reponendum et restituendum suo dominio Magnificum Daan Wayuodam ab hoste eiusdem, Radul alio nomine praznaglaua, uocato, qui suscepta sibi Turconica potencia de ipsis Transalpinis partibus eum excluserat, cum alys nostris fidelibus Baronibus Nobilibus et militaribus, ipsas Transalpinas partes ingrediens, iamfato praznaglaua profugato, ipsum Daan Wayuodam, simul cum alys pretactis nostris fidelibus suo restituit domynio, et pacifice possessioni, volentes ipsum Albertum priorem in premissorum munificam liberalemque recompensatiuam retribucionem dignis attollere fauoribus, et magnificis Regys antidotis preuenire, quasdam possessiones Naghlak, cum pertinencys, palatha, Mezew, Heges (despărţite astŭ-felŭ), Rethkerth, Tamashaza, Kenez simulcum predys ad easdem spectantibus et pertinentibus, Item Derekeghaz, Acha, et fyged vocatas in Comitatu Chanadiensi existentes, Item Zenthgewrgh, Alchy Kerepche Juxta fluuium Borza cum Tributo in eadem Zenthgewrgh exigi consueto, et Castello ibidem habito, necnon podwersa, dupolcz, vaad. Item Kwles Rarozygeth, naghbelzek, Kyzded Belzeg, Item Sythe, Gerech, Igrechy, ac alias duas villas iuxta fluuium Igon habitas, Item vasarhel, Jaam et Rusolch, appellatas, alias eciam quaslibet possessiones atque villas Juxta fluuios Crassow

et Wytelnek vocatos in Comitatu de Crassou situatas, Item fewlse Igazow et Alsoigazow, nuncupatas, cum pertinencys earundem in Comitatu Themesiensi, adiacentes, Ceterasquoque vniuersas possessiones ac quelibet Jura possessionaria vbiuis et in quibuscumque Comitatibus Regni nostri habitas, et existencia, ac quouis nominis vocabulo vocitatas, et appellata, que condam Johannis fily Jank de Naghlaak hominis sine heredum solacio sexus masculini ab hac luce defuncti prefuissent, et propter talismodi defectum seminis eiusdem, de Jure et de consuetudine Regni nostri, ad manus nostras regias deuolutas et redacta, per ipsumque condam Johannem rite et legittime tentas et possessa, simulcum vniuersis et quibuslibet earundem possessionum et Jurium possessionariorum vtilitatibus et pertinencys, predys videlicet, tam populosis, quam desertis, necnon terris arabilibus cultis et incultis pratis pascuis agris, Siluis nemoribus, Montibus vineis, piscinis piscaturis, arundinetis, Molendinis, molendinorumque, locis, fluuys aquis aquarumque decursibus, ecclesiarum patronatibus, Juribus Jurisdicionibus, et generaliter, cunctis earumdem vtilitatum integritatibus ad easdem possessiones atque Jura possessionaria, spectantibus et pertinentibus, quocunque nominis vocabulo nuncupatas sub ipsarum et eorundem veris metis et antiquis limitibus, quibus per prefatum condam Johannem rite et legittime tente fuerunt et possessa, eidem Alberto priori, ac Johanni ladislao et Georgio filys eiusdem, eorundemque filiorum suorum heredibus ac posteritatibus vniuersis, de manibus nostris Regys excerta nostre Maiestatis sciencia, de consensuque et beneplacito Serenissime principis domine Barbare eadem dei gracia Regine Regnorum predictorum Conthoralis nostre carissime, prelatorum eciam et Baronum nostrorum, ad id accedente consilio, dedimus donauimus et contulimus, ymmo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et irreuocabiliter possidenda tenenda pariter et habenda, Saluo Jure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, Quas in formam nostri priuilegy redigi faciemus dum nobis in specie fuerint reportate, Datum in feldwar parcium nostrarum Transsiluanarum feria secunda proxima ante festum beati Vrbani pape, Anno domini Millesimo quadringentisimo vigesimo septimo, Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quadragesimo primo Romanorum decimo septimo et Bohemie Septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 310. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiară a conţilorŭ Sztáray, sub Nr. 97. Materna.

CCCCLXI.

1428. Protonotariulŭ regelui Sigismundŭ scrie primariului din Francfurtŭ, că în lupta, ce a avut'o regele cu Turcii au peritŭ numai 200 de ómeni, şi acestia toţi *ţerani din Ţéra-românéscă.* 1428.

Meinen fruntlichen und willigen Dienst zuvor, und was ich guts vermag. Ersamen und weisen besundern lieben freunden und günner — — — etc.

Vnd daz Ir erinnert werdet; der gelegenheit unsers Herrn des künigs alhier, so wisset, dasz sein gnad alhie leyt und sich vast besammelt hat. So liegen die Turken enhalb der Tunaw, mit macht und understeen den Taubenstein (Galambocz) zu bawen, das In doch bisher geweret ist. Vnd der Despott arbeit noch, den Fryd zwischen unseren Herrn und den Turken uff drei Jar zu machen, des aber noch kein end ist. Doch es werd frid oder nicht, so hat sein gnad mit den Venedigern ein frid gemacht off sand Jorgentag nochstkunfftig und in der Zeit soll man furbasz teidigen. Es sollen ouch dieweil alle kouffleut frey usz und ein ziehen als vor. Man hofft ouch gutes Mer usz Behem, das alles in kurz grüntlichen zu wissen werdet. Vnd ob euch jemand sagt, dasz unser Herr in dem nechsten fechten mit den Türken grosz schaden empfangen hett, des wollet Ir nicht glauben, wann sin grad nit CC. man verloren, und alles arm leutt usz der Walachey, uszgenomen herr Zawisch, der do erslagen ward. So sind der Turken viel mer bliben. Vnd das mag ich ouch fürwar geschriben. Geben bei Ilied unter Temesburg am Samstag nach unser Frawentag Nativitatis. Anno Domini XIV. hundert XXVIII. Caspar Slik protonotarius und Secretarius etc. Den ersamen weisen Herrn, unsern besundern Freunden und gunnern. Dem Burgermeistes und Rat der Stat zu Frankfurt am Meine.

Fejér, X. 6. 929. Din archiva dela Francfurtŭ.

CCCCLXII.

1428. 1428. *Documentŭ relativŭ la familia nobilă română Danŭ din Bănatŭ.* — Stefanŭ Rozgonŭ, comitele Timişórei, ordónă nobilului Ladislaŭ, fiulŭ lui Danŭ, ca se restitue lui Ladislaŭ, din comuna Felécŭ, doi cai de pripasŭ.

Stephanus de Rozgon, Comes Themesiensis, nobis dilecto nobili et honorabili viro Ladislao, filio Dan de Doboz, salutem cum dilectione. Dicit nobis Ladislaus dictus Zy in possessione Fellak vocata, commoran. quomodo his diebus iam praeteritis quidam duo equi sui equatiales subtracti extitissent, qui in possessione vestra Hatyas fuissent reperti, ibique haberentur de praesenti, super quo vestrae dilectioni praesentium serie firmiter committimus, quatenus statim receptis praesentibus, dictos duos equos annotati Ladislai apud vos, ut dicitur repertos, eidem iuxta morem et consuetudinem debite reddi et restitui facere debeatis. Alioquin harum serie firmius committimus Vice-Comiti nostro Comitatus Themesiensis, ut ipse vos comperta prius praemissorum veritate cum dampnis et gravaminibus vestris compellat et adstringat ad praemissa facienda, praesentes quoque post lecturam reddite praesentanti. Datum in Sebes in festo beati Colomanni Martyris. Anno Dom. millesimo quadringentesimo vigesimo octavo.

Fejér, X. 6. 949. Din archiva Camerei fiscale.

CCCCLXIII.

1428. *(Estrasŭ). Sigismundŭ, regele Ungariei, înformézŭ pe magistrulŭ Ordinului teutonŭ, că este gata se cedeze Cavaleriloru câteva fortăreţe de lângă Dunăre, aşeḑate între Ungaria, Serbia şi Ţéra-românésca, (adecă în Bănatŭ),* şi anume, ca se apere Ungaria în contra invasiunii Turciloru. 1428.

Sebisch am Tag Dionisii. Literae Sigismundi Regis germanicae ad magistrum ordinis Teutonici, sibi in animo esse: Equitibus Teutonicis certas arces in vicinitate Danubii inter Hungariam, Serviam et Valachiam defensionis contra Turcas causa resignare.

Originale in Archivo Regiomontano Cista IV. Nr. 54. 56.

Transilvania, 1872. pag. 273. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

CCCCLXIV.

1428. Sigismundŭ, regele Ungariei, ţine adunare generală cu nobilii şi chinezii români din districtulŭ Mihadiei, şi judecă *procesulŭ chineziloru Stefanŭ, Rayo şi Dobrescu cu Deşŭ şi cu Ladislaŭ, fii lui Petru, pentru chineziatulŭ comuneloru Iablaniţa şi Zalyn.* 1428.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex Memorie Comendamus Quod In Congregacione nostra generali vniuersitati (sic) Nobilium kenezyorumque, ac alterius status districtus nostri Myhald vocati quinquagesimo octauo die festi omnium sanctorum in opido nostro similiter Myhald nuncupato, per nos celebrata, Stephanus filius Radozlai nec non Rayo, et dobres kenezy in villa keralmezy vocata commorantes de aliorum medio personaliter exurgendo contra dees et ladislaum filios petri, ac Michaelem et petrum filios h(alya) nec non andream et ladislaum filios halmagh de Temeslow, eisdem dees filio petri ac Michaele filio halya nec non andrea et ladislao filys halmagh presentibus et audientibus proposuerunt et conquesti sunt eomodo Quomodo eos ipsi dees ac Michael Andreasque et ladislaus nec non alter ladislaus, et petrus, de possessionibus Jabalchna et Zalyn vocatis, in dicto districtu Myhald habitis, quas eorum progenitores, et per consequens ipsi nomine kenezyatus, ab olim permultorum annorum preteritorum curricula pacifice tenuissent et quiete possedissent, tempore cuius quarta uel citra instaret reuolucio annualis, potencialiter et minusiuste, excludendo prefatum kenezyatum ipsarum villarum ipsis scilicet Stephano, ac Rayo et Dobres pleno Juris titulo ad . . . . . y pertinentem pro se ipsis occupassent, ex parte quorum Judicium habere vellent

Jure exigente, Quo audito Iidem dees ac Michael necnon Andreas et Ladislaus personaliter adherentes in suis ac dictorum alterius Ladislai, et petri personis, Responderunt exaduerso vt ydem iamdictas possessiones Jabolchna et Zalyn vocatas, necnon Kenezyatum earundem potentialiter, et indebite non occupassent, nam Ipsi eadem possessiones a praefatis Stephano ac Rayo et Dobres, coram fideli nostro, condam Magnifico Pipone de Ozora, inter cetera Comite nostro Temesiensi Juridice opptinuissent, et super hoc haberent litteras Ipsius Piponis Comitis efficaces, vbi et in instanti in horum verborum suorum cercius documentum quasdam literas ipsius piponis Comitis in predicto Opido Myhald feria tercia proxima ante festum Nativitatis Beate Marie virginis Anno Domini Millesimo Quadringentesimo vigesimo quinto, patenter confectas, nobis demonstrauerunt exprimendo, Quod cum ydem Rayo ac Dobres et Stephanus, Kenezy, de iam fata villa Keralmezeye coram ipso condam pipone Comite, aduersus eosdem dees ac ladislaum filios petri, necnon Michaelem, et petrum filios Michaelis, atque Halmagy, ac andream, ladislaum et Michaelem de dicta Temeseleö asserentes per eosdem se de predictis possessionibus Jabolchna et Zalyn vocatis per dictos eorum progenitores et consequenter per se nomine vt premittitur Keneziatus servatis potencialiter exclusos esse . . . . . sue predictis, hoc verum esse, vt ipse possessiones apud manus dictorum progenitorum ipsorum Rayo, ac Dobrest Stephani fuissent, Sed per composicionem inter ipsos . . . . . Rayo ac dobres, et Stephanum ab vna eorumque scilicet dees et fratrum suorum progenitorum initam et firmatam eisdem eorum progenitoribus deuenissent Coram eodem pipone Comite respondentibus et in . . . Euocacione quasdam literas olim Magnifici Nicolay de Chaak vayuode Transiluanensis prefatique Temesiensis et de Zolnik Comitatuum Comitis Judicisque Comanorum nostrorum hunc tenorem continentes Nos Nicolaus de Chaak wayuoda Transiluanensis Temesiensis et de Zonuk Comes Judexque Comanorum Memorie commendamus, Quod dragomer filius Nexe et Blasius filius . a . . de Kiralmezeye ab vna, parte vero exaltera petrus halmagh, Kerestefal, et Michael, fily dees de Temesel, coram nobis personaliter constituti per eosdem sponte confessum extitit et relatum, Quod licet ipsi in facto possessionum Jabolchna, Zalyn et Kyralmezeye, predicta in districtu Myhald existencium, contra sese mutuo nostra in presencia litem mouissent Tamen quia ipsi causam contra se procedere non volentes, ipsam litem ad composicionem nonnullorum proborum virorum pacem amancium, nobis admittentibus recipiendo Juxta composicionem et ordinacionem dictorum proborum virorum, videlicet Joannis dicti Balog, et Michaelis de Wran, Castellanorum nostrorum de Sebes, nec non Nicolay fily Budislay et Stoyan de Chorna ac ladislai fily pethou et farkas fily Bogdan de Mothnok, et aliorum quam plurimorum, Nobilium virorum districtuum predictorum de Sebes et Myhald Taliter concordassent, et concordauerunt, Coram nobis, Quod prefatis Dragomier et Blasio predicta possessio Kiralmezeye cum omnibus vtilitatibus prememoratis . . . . petro Halmagh, Kerestefol et Michaeli filys dicti dees memorate possessiones Jabolchna et Zalyn simul cum cunctis vtilitatibus et pertinencys earundem vniuersis per modum . . . (comp)osicionis cessissent

et deuenissent, Super quibus ambe partes predicte Juxta ordinacionem et disposicionem dictorum proborum et Nobilium virorum contenti fuerunt, tandem . . . . . quorum euidens testimonium presentes literas nostras Jam dictis filys dees duximus concedendas . . . . . Anno domini Millesimo . . . . . secundo In ipsius piponis Comitis presencia exhiben. Idem pipo Comes reuisis et perlectis continencys litterarum earundem prescriptas possessiones Jabolchna et Zalyn nuncupatas Ip. . . . . s . . pdictas virtute prescripte composicionis in ipsorum ac dictorum Rayo nec non Dobres et Stephani progenitores modo premisso facte legitime tangere comperiens, eas cum omnibus ipsarum vtilitatibus et pertinencys Ipsi Dees et fratribus suis . . a . . . eorumque heredibus adiudicasset tenendas et possidendas prefatis Rayo ac Dobres et Stephano silencium perpetuum exinde imponendo ac insuper eos pro recepcione earundem possessionum aduersus ipsum dees et fratres ipsius prelibatos in facto calumpnie conuictos fore comississet, Quibus quidem literis prefati piponis Comitis, exhibitis, Quia ex earundem f . . . . prenominatus pipo Comes pretactas possessiones Jabolchne et Zalyn nuncupatas, cum ipsarum vtilitatibus et pertinencys annotato dees, et fratribus suis antefatis, modo premisso adiudicasse, et ipsos Rayo ac Dobres et Stephanum ex racionibus subscriptis in dicto facto calumpnie conuictos esse decreuisse reperiebatur, Obhoc eedem possessiones eidem dees et eius fratribus prenotatis Ipsorumque heredibus adiudicari et relinqui ydem vero Rayo ac Dobres et Stephanus pro talismodi sopite et terminate litis resuscitacione, rursus et iterum In ipso facto calumpnie aduersus ipsos in causam attractos conuinci et agrauari debere nobis, ac Juratis assessoribus ipsius nostre congregacionis, necnon Nobilibus Kenezys prefati nostri districtus Myhald ceterisque Regni nostri proceribus nobiscum Tribunal Judiciale consedentibus, agnoscebatur Igitur nos eorundem Juratorum, assessorum et Nobilium, necnon Kenezyorum assumpto consilio, preallegatas possessiones Jabolchna et Zalyn vocatas cum dicto earum Kenezyatu, ac alys vtilitatibus et pertinencys, sepefatis dees, ac ladislao filys petri, necnon Michaeli, et petro filys halya, Item andree et ladislao filys halmagh, ipsorumque heredibus et posteritatibus adiudicandas et Jure eis expremissis incumbenti possidere et tenere relinquendas ac prefatis Rayo necnon Dobres et Stephano Silencium perpetuum superinde inponendo eosdem Rayo ac Dobres et Stephanum inpremisso facto calumpnie, ex eoque in poenis et grauaminibus ex inde Juxta Regni nostri consuetudinem, sequi debendas, conuictus extitisse commisimus presencium literarum nostrarum testimonio et vigore mediante, Datum sexto die Congregacionis nostre predicte, in loco memorato, anno domini Millesimo Quadringentesimo vigesimo octauo Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XLV-o [1]. Romanorum decimo nono et Bohemie Nono.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 59. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Capitulului din Alba-Iulia, Centuria XX. Nr. 96.

---

1) Sciăpare de condeiŭ, probabilŭ în locŭ de XLII.

CCCCLXV.

1428. 1428. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă pe familia nobilă română de Măcicaşŭ în posesiunea moşiilorŭ Ruginósa, Leorgis şi Toplişa, în semnŭ de recompensă pentru eroismulŭ lui *Romanŭ, fiulŭ lui Costa, şi a lui Michaiŭ, fiulŭ lui Fărcaşŭ, nobili de Măcicaşŭ, căduţi în lupta întêmplată cu Turcii la Dunăre.*

Nos Sigismundus Dei Gratia Romanorum Rex Semper Augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex; Memoriae Commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit uniuersis. Quod nos qui . . . . . Regia liberalitate cunctorum nobis fideliter obsequentium actus virtuosos digna retributionis Antidoto Solemus praemiare. Attendes (sic) Laude digna seruitia Fidelium nostrorum condam Romani fily Kosztae, et Michaelis fily Farkas de Macskás Districtus nostri Sebesiensis, quae ydem una cum nostris fidelibus infra nominandis Maiestati nostrae, et Sacro nostro Diademati saepe numero Locis et temporibus Opportunis a multis Annis transactis exhibuisse dignoscuntur, et signanter quidem cum nos ab obsidione Castri Galambocz in Regno nostro Rasciae habiti nunc in manibus saevissimorum Turcorum . . . . . nostrorum aemulorum fractis treugis Pacis cum Omorate, Domino ipsorum Turcorum discedentes in prefatum Regnum nostrum Hungariae cum nostris Gentibus Danubium transfretare voluissemus imo jam defacto major pars nostri Exercitus transfretasset, tunc valida Potentia jam dictorum Turcorum contra nos venire subito attentavit, ubi cum inter nostros et eosdem Turcos longa certaminis pugna commissa fuisset, prefati Roman et Michael, ut viri laudandae agilitatis inter ceteros nostrae aciei strenui pugnatores grata servitia exhibuerunt nostrae Majestati. In quo quidem conflictu ydem Roman et Michael extiterunt interempti. Vnde nos pensatis hujusmodi fidelibus servitys jam dictorum Romani et Michaelis, cupientes pro hoc Fratres eorum Regio prosequi Donativo quasdam Possessiones Ruginocz et Leorgis nuncupatas in capite duorum fluviorum . . . . . in praefato Districtu Sebesiensi existentes situatas: nec non possessionem Toplicze appellatam, in terris predictarum duarum possessionum plantatam, in quarum videlicet dominio ipsorum condam Romani et Michaelis ut fertur interfectorum eorundemque fratrum subscriptorum Progenitores ydemque Roman et Michael hactenus (prefuisse . . . .) vero Nicolaus, Ivan, Lucas, Michael et Ladislaus fily Dionisy, ac Ladislaus Michael et Zacharias fily Michaelis; item Koszta filius Romani, Nicolaus, Petrus, Roman, Demetrius et Sztroja, fily ipsius Kosztae; nec non Michael et Nicolaus filius Farkas, praeterea Sarban, Demetrius et Ladislaus, fily Andreae de dicta Macskás fratres ut puta ipsorum quondam Roman et Michaelis, vigore donationis quondam Serenissimi Principis Domini Ludovici laudandae memoriae, olim similiter Regis Hungariae Patris et soceri nostri charissimi literarumque suarum exinde confectarum, coram nobisque specietenus exhibitarum continentiam persistere . . . . . utilitatibus et pertinentys videlicet terris arabilibus, cultis et incultis, foenetis, sylvis, montibus, vallibus, aquis

et aquarum decursibus, nec non molendinis, molendinorumque locis, et generaliter quibuslibet utilitatum earundem integritatibus, ad easdem rite spectantibus, sub ipsarum veris metis et antiquis limitibus, quibus eaedem per ipsos Nobiles de Macskas tentae fuerint usque modo et servatae, Eisdem Nicolao, Ivan, Lucae, Michaeli et Ladislao filys Dionisy; item Nicolao Michaeli et Zachariae filys Michaelis, Item Kosztae filio Romani, Nicolaoque, Petro, Roman, Demetrio et Sztrojae, filys eiusdem Kosztae, necnon Michaeli et Nicolao filys Farkas, praeterea Sarban, Demetrio, Ladislao filys Andreae ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis, ita ut in eodem statu, quo eaedem possessiones per praefatos eorum Progenitores, et consequenter ipsos hucusque tentae fuerint et servatae, denuo et ex novo nostraeque novae Donationis titulo, et omni eo jure quo eaedem nostrae rite incumbunt collationi, dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus jure perpetuo et irrevocabiliter per eos possidendum tenendum et habendum Salvo Jure alieno, harum nostrarum vigore, et testimonio literarum, quas dum nobis in specie fuerint reportatae, informa nostri privilegy redigi faciemus. Datum in Karansebes feria tercia proxima ante festum vndecim millium Virginum, Anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo octavo. Regnorum nostrorum Anno Hungarie quadragesimo secundo, Romanorum decimo nono, et Bohemiae nono.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 328. Din transumptulŭ Capitulului din Alba Iulia din a. 1689, în archiva familiei Macskási sub. Nr. 748. — În estrasŭ la Fejér, XI. 458.

CCCCLXVI.

1428. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Orade se introducă pe *nobilii de Măcicaşŭ în posesiunea moşiilorŭ, ce le dăruise de noŭ, în urma morţii eroice a lui Romanŭ şi Michaiŭ, căduţi în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Columbaţŭ.* 1428.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemiae Dalmatiae Croatiae etc. Rex, fidelibus nostris Capitulo Ecclesiae Orodiensis Salutem et gratiam. Quia nos tum pro fidelitatibus et fidelibus servitys fidelium nostrorum . . . . . ut Nicolaj, Ivan, lucae, Michaelis et Ladislai filiorum Dionisy, nec non alterius Ladislai, Michaelisque et Zacharie filiorum Michaelis, Item Kosztae fily Roman Nicolai, Petri Roman Demetry et Sztrojae filiorum ipsius Kosztae, Praeterea Michaelis ac Nicolai filiorum Farkas, nec non Sarbani et Demetry, atque Ladislai filiorum Andreae de Macskás, tumque pro Morte, quondam Roman fily praefati Kosztae, et Michaelis fily Farkas de dicta Macskas, fratrum eorundem quasdam possessiones Ruginocz et Leorgis nuncupatas in Capite scilicet duorum fluviorum Muthnok

vocatorum in Districtu nostro Sebesiensi existentium situatas; nec non possessionem Toplicza appellatam in terrisque dictarum duarum possessionum plantatam, in quarum videlicet Dominio ipsorum quondam Roman et Michaelis, u(t re)fertur, in Exercitu nostro, sub Castro Galambocz in Regno nostro Rasciae habito interfectorum eorumque fratrum praescriptorum Progenitores, ydem etiam condam Roman et Michael praefuisse, ac fratres Eorum jam fati persistere hactenus asseruntur, fratribus ipsorum condam Roman et Michaelis supra scriptis, ac ipsorum haeredibus vigore aliarum literarum nostrarum superinde confectarum novae nostrae Donationis titulo perpetue possidendas contulimus; volumusque ipsos in earundem Dominium per nostrum et vestrum homines legitime facere introduci. Igitur fidelitati vestrae firmiter precipientes mandamus. Quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Blasius filius Stephani de Muthnok, vel Christophorus filius Petri de Rakouicza, aut Johannes filius Bogdan de Eörmenyes, sive Lado, filius Ladislai de Bizere alys absentibus, homo noster ad facies praedictarum possessionum Ruginocz ac Leorgis et Toplicza vocatarum, vicinis et commetaneis earundem illic legitime convocatis et praesentibus accedentes, introducat praefatos Nicolaum, Ivan, Lucam, Michaelem, et Ladislaum filios Dionisy, ac Ladislaum, Michaelem, et Zachariam filios Michaelis, nec non Kosztam, filium Roman, Nicolaum, Petrum, Roman, Demetrium et Sztroja filios ipsius Kosztae, Michaelemque et Nicolaum filios Farkas, Sarbanum, Demetrium, et Ladislaum filios Andreae in Dominium earundem, Statuatque ipsas ysdem praemisso novae nostrae Donationis titulo perpetue possidendas, si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos, contra eosdem filios Dionisy, et alios fratres eorum praenotatos, nostram in praesentiam, ad terminum competentem, Rationem Contradictionis eorum reddituros, et post haec hujusmodi Possessionariae Introductionis et Statutionis seriem, ut fuerit expediens, cum nominibus Contradictorum et Evocatorum, si qui fuerit, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Datum in Karansebes feria sexta proxima post festum beati, Andreae Apostoli, Anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo octauo. Regnorum Anno Hungariae quadragesimo secundo, Romanorum decimo nono, et Bohemiae nono.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 330. După transumptulŭ Capitulului din Aradŭ din a. 1429, în archiva familiei Macskási. Nr. 748.

CCCCLXVII.

1429. 1429. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă magistrului Stefanŭ de Bathorŭ, ca se cerceteze controversa dintre *Sandrinŭ, fiulŭ lui Dragŭ, cu orăşenii din Baia-mare*, în privinţa dreptului de proprietate asupra unorŭ sate şi păduri.

Sigismundus, Dei gratia, Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Rex, Fidelibus nostris, Magni-

ficis, Joanni et Michaëli Jakch, de Kwsal, Comitibus Siculorum nostrorum, et Ladislao, similiter Jakch, fratri eorumdem, nec non Nicolao et Pelbarto de Warda salutem et gratiam. Noueritis, quod cum alias nobis in Ciuitate nostra Cassouiensi existentibus, causalesque processus nostri in praesenciam adherentium discutientibus, in personis fidelium nostrorum Comitum vrburarum Riuuli Dominarum vniuersorum Ciuium et Monthanistarum eiusdem ciuitatis Riuuli dominarum presente et audiente Sandrino filio Dragh de Belthek, contra eundem Maiestati nostre conquestum et propositum exstiterat; quomodo idem Sandrinus temporibus tunc retrolapsis in quadam eorum villa Hidegkuth vocata duos bonos equos a quodam mercatore de eadem Ciuitate transeunte, indebite et minus iuste abstulisset, et quod idem Sandrinus alias tempore nocturnali quadraginta boues quorumdam mercatorum ad dictam Ciuitatem nostram venientium, potentialiter aufferi et depelli, nonnullosque homines dictos boues custodientes, dire et vsque ad mortem verberari fecisset, et quod idem Sandrinus nonaginta tres boues prefatorum ciuium nostrorum de riuulo Dominarum, nec non viginti boues quorumdam forensium in territorio dicte ciuitatis auferri fecisset. Item idem Sandrinus sex currus eorumdem Ciuium cum vinis in eisdem existentibus nec non bobus ipsos currus trahentibus, et aliis nonnullis rebus aufferendo, quam plures homines cum dictis curribus existentes, captiuasset, et in vinculis conseruasset. Item idem Sandrinus quemdam ad eandem Ciuitatem pertinentem omnino innocentem et innoxium, in territorio praefate ciuitatis captiuasset, captumque in suis vinculis diucius conseruando, tandem quinquaginta florenis per centum pactatis, ac duobus equis et aliis suis rebus spoliatum, de ipsa captiuitate relaxasset. Item idem Sandrinus quamplures siluas, nemora, ad praefatam Ciuitatem de iure et antiqua consuetudine spectan. et pertinentia pro se occupando, eosdem ciues et monthanistas nostros dictis siluis et nemoribus vti et frui, carbonesque, prout alias fuit consuetum, cremari non permitteret, per quod nobis propter defectum lignorum et carbonum in nostris prouentibus regalibus maxima dampna euenirent. Item quod idem Sandrinus, quasdam quinque villas, ad eandem ciuitatem et Cameram pertinentes, totaliter spoliando, pro se ipso occupasset, in eisdemque officialem suum constituisset; et quod idem Sandrinus nonnullas vrburas ad eandem Cameram nostram pertinentes, pro ipso occupasset; et quod idem Sandrinus complures vias, ad eandem ciuitatem nostram tendentes, multis viatoribus ad eandem ciuitatem nostram venire volentibus, interdixisset, et ipsis introitum prohibuisset. Alias etiam tam multiplices iniurias atque molestias iam fatis ciuibus intulisset et inferre niteretur in futurum, quod eadem sepefata ciuitas fere desolata remansisset. Quibus auditis praefatus Sandrinus ad primum articulum responderat ex aduerso: quod ipse duos equos, de quibus in eodem articulo fit mentio, a quodam familiari suo, qui cum dictis equis saliendo, ad Moldauiam recedere voluisset, abstulisset. Item ad secundum articulum responderat de ablatione quadraginta boum se penitus ignorare, nec eosdem abstulisset, et nec de voluntate ipsius per quempiam fuissent ablati. Item ad tercium articulum, videlicet de ablacione nonaginta trium boum taliter responderat: quod ipse praedictos boues a quodam homine de Moldauia, eo quod

quidam familiaris suus cum nonnullis rebus suis ad dictam Moldauiam saliuisset, abtulisset et tandem memorati ciues dictos boues iterum ab eodem abstulissent. Item ad quartum articulum responderat: Quod ipse vnum Volahum, ad praedictam ciuitatem pertinentem, pro eo fecisset detinere, quia ipse Volahus ad quamdam possessionem suam Kwlthy vocatam veniendo, complures Jobagyones suos vulnerasset, nullas tamen pecunias, neque equos ab eodem recepisset. Item ad septimum articulum responderat, quod ipse praefatus ciues ab vsu siluarum eorum nunquam prohibuisset, sed eos solum ab vsu siluarum suarum ad castrum suum Kwwar pertinentem ne iis vterentur prohibuisset. Item ad octauum articulum responderat, quod prefatas quinque villas dicti ciues in terris ipsius Sandrini locassent, quod tamen ipse ab huiusmodi locatione serius prohibuisset, qui a dicta locatione desistere noluissent; sed dictas villas in terris suis potencialiter collocassent. Item ad nonum articulum responderat: hoc verum fore, quod ipse dictis Monthanistis nostris dixisset, quasdam montanas fore et esse in terris suis, tamen nullas vrburas sibi dare de eisdem postulasset. Item ad decimum articulum praefatus Sandrinus responderat, quod ipse iam fatis ciuibus nonnumquam aliquas minas imposuisset. Item ad vltimum articulum responderat praefatus Sandrinus: quod ipse nullas vias, praeter suas, ad ipsam ciuitatem tendentes, cuipiam inhibuisset, neque ipse ciuibus aliquod dampnum in hac parte intulisset. Et licet nos, qui ex innata nobis regia liberalitate tenemur, vtrinque regnicolarum nostrorum iustitiam ministrare, praemissis querimoniis Maiestati nostre, vt prefertur, porrectis, auditis et intellectis huiusmodi discordiis, contentionibus et controuersiis, partes inter praedictas, modo quo supra suscitatis, finem imponere volentes. Tibi, vtputa Nicolao de Warda, ac Magnifico Stephano de Bathor, Magistro Dapiferorum nostrorum regalium, serie aliarum literarum nostrarum exinde confectarum, eandem causam cum singulis suis incidentiis et dependentiis audiendam, decidendam et fine debito terminandam duxerimus committendam; tamen quia praefatus Sandrinus ad terminum pro praemissorum discussione deputatum, in praesenciam executorum mandatorum nostrorum predictorum venire et accedere recusasset; pro eo executores prescriptorum mandatorum nostrorum in premissis nullum finem facere potuissent, super quo in personis exponentium Maiestati nostre extitit supplicatum, vt ipsis circa premissa, remedium dignaremur facere opportunum; verum cum nos predictos exponentes in premissis dampnum pati non velimus aliquale; igitur volumus et eidem fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus visis presentibus vos communiter vel disiunctim, puta vno vel duobus ex vobis, absentibus ceteris vestrum, partibus praedictis ad vnum certum locum et terminum per vos ipsis deputandum, vestri in presenciam conuocatis et accersitis, quibus et nos harum serie illuc accedere mandamus, super omnibus premissis et premissorum singulis auditis ipsarum partium propositionibus et allegationibus, examinatisque earumdem documentis, inter easdem partes, presente testimonio Capituli Ecclesie Waradien. quod per idem Capit. ad id serie presentium transmitti iubemus, iudicium et iusticiam vnicuique parti ex parte alterius earum debitam et indilatam satisfactionem impertire et exhibere debeatis. Casu autem quo

idem Sandrinus, contumacia ductus, se ab facie iuris absentare voluerit, vestrique in presentiam venire, aut procuratorem suum mittere recusauerit; extunc volumus et eidem vestre fidelitati districte precipimus et mandamus, quatenus si in quantum premissa per ipsum sic, vt praemittitur facta et perpetrata, predictasque villas et nemora, syluasque et vrburas indebite et minus iuste a manibus dictorum exponencium diligenti inquisitione mediante occupatas et abstructa fore et esse reperieritis; extunc vlteriori nostro mandato superinde non exspectato, ex parte eiusdem Sandrini et de possessionibus eiusdem eisdem exponentibus super huiusmodi dampnis per ipsum Sandrinum ipsis illatis ac expensis per eosdem exponentes in hac parte factis, coram testimonio dicti Capituli Ecclesie Waradien. indilatam satisfactionem impendere, et exhibere, dictos exponentes in dominium predictarum villarum, nemorum, syluarumque et vrburarum, reintroducere, et easdem ipsis restatuere, reintroductosque et restatutos in eisdem et aliis eorum partibus et rebus et bonis, iustis, vtputa et legitimis, contra quoslibet illegitimos impetitores, et signanter praefatum Sandrinum, et ad ipsum pertinentes, tenere, conseruare et protegere debeatis. Seriem siquidem omnium premissorum, vt fuerit expediens, in literis prefati Capituli nostre fideliter rescribi volumus Maiestati. Secus gracie nostre sub obtentu facere non ausuri. Presentes perlectas reddi iubemus presentanti. Datum Posonii feria tercia proxima ante festum Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste. Anno Domini Millesimo quadringentesimo vigesimo nono. Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. quadragesimo tercio. Romanorum decimo nono, et Bohemiae nono.

Fejér, X. 7. 87. — Dupĭ raportulŭ Capitulului din Orade din a. 1430.

CCCCLXVIII.

1429. Sigismundŭ, regele Ungariei, restitue lui *Lado şi lui Petru Vitézulŭ din Bănatŭ*, o curte în oraşulŭ (Caran)Sebeşului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ credincióse, cu deosebire în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Columbaţŭ. 1429.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper augustus, ac Hungarie, Bohemię, Dalmacie, Croacie etc. Rex Memorie commendamus Quod nos tum pro eo quia fideles nostros Lado, filium Ladislai fily pete Nicolaum filium alterius Ladislai et Jacobum filium Petri Wytez de Bezere circa et ad fundum Curie eorum in opido nostro Sebesiensi ex opposito Claustri, habitum nunc in manibus Officialium nostrorum existentem efficax Jus habere, et eundem ab auis eorum in ipsos devolutum esse cognouimus Tum etenim pro seruicys eorundem Lado Nicolai et Jacobi per eos maiestati nostre multociens et signanter Nuper sub Castro Galambocz laudabiliter exhibitis et Inpensis prefatum

fundum Curie tamquam Jus eorum proprium ipsis duximus remittendum et relaxandum ymmo remittimus et relaxamus perpresentes Saluo Jure alieno superque vobis prefatis Officialibus, dictum fundum tenentibus firmiter precipiendo mandamus, quatenus Acceptis presentibus premissum fundum curie memoratorum Lado, Nicolai et Jacobi ipsis remittere pacifice debeatis per eos possidendum tenendum et habendum. Datum in Sebes predicta In festo beati Andree Apostoli Anno domini Millesimo quandringentesimo vigesimo Nono. Regnorum autem nostrorum anno Hungarie etc. Quadragesimo secundo Romanorum Decimo Nono et Bohemie Nono.

Pesty, A. Szörényi Bánság. III. 23. Din transumptulŭ lui Ionŭ Hunyadi, în archiva familiei Sombory.

CCCCLXIX.

1413—29. 1413—1429. «*Demnitatea de Banŭ alŭ Severinului ocupată*». (Clausulă finală în diplomele ungaresci din epoca acésta).

. . . . Honore Banatus Zewriniensis vacante . . . . .

Fejér, X. 5. pag. 404. — Ibid. X. 8. pag. 545. An. 1413. — Ibid. X. 5. pag. 465. 501. 519. An. 1414. — Codex dipl. patrius. II. 208. An. 1416. — Fejér, X. 6. pag. 96. 103. 119. An. 1418. — Codex dipl. patrius. II. 223. An. 1419. — Fejér, X. 6. pag. 188. 274. 393. 473. 538. 671. 721. 814. 895. 984. An. 1419. 1420. 1421. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. — Ibid. X. 7. pag. 86. An. 1429.

CCCCLXX.

1430. 1430. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Cinade, se întroducă pe *Ionŭ, fiulŭ lui Vulsanŭ, pe George, fiulŭ lui Petru, pe Vulsanŭ, fiulŭ lui Bogdanŭ, pe Petru, fiulŭ lui Stoianŭ, pe Lascu, fiulŭ lui Iuga şi pe Novacŭ, fiulŭ lui Négotă*, în posesiuṇea moşiilorŭ Bistra (Negotesci), Zăvoiŭ, Voislóva şi Cârcĭma din districtulŭ Caransebeşului.

Capitulum ecclesie Chanadiensis, Omnibus christi fidelibus presentibus pariter et futuris harum Noticiam habituris, Salutem in salutis Largitore Ad vniuersorum Noticiam harum serie volumus peruenire, Quod nos literas Serenissimi principis domini nostri domini Sigismundi dei gracia Romanorum Regis semper Augusti ac hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Regis, recepimus in hec verba, Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex, fidelibus nostris Capitulo ecclesie Chanadiensis, Salutem et graciam, Dicit nobis Johannes filius Wolkzan in sua ac Georgy fily petri necnon Wolkzan, fily Bogdan petri fily Stoyan

lazk, fily Juga et Nowak fily Negotha personis, quomodo ipsi in dominium quarumdam possessionum Bizthere alias Negoteste Zaboy Woyzlawa et Korchoma vocatarum in districtu de Sebes habitarum ipsos omnis iuris titulo concernencium legittime vellent introire, Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio, fidedignum, quo presente Nicolaus de Mochkas aut lucas filius eiusdem vel Martinus de Zylfa sin Andreas de Ermines sew Nicolaus de Kwsla siue Michael filius Bobol de Bladost Alys absentibus homo noster ad facies predictarum possessionum vicinis et commetaneis earundem uniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo Introducat memoratos Johannem Georgiom Wolkzam Petrum laczk et Nowak in dominium earundem statuatque easdem eisdem iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint Euocet ipsos contra annotatos Johannem Georgium Wolkzan Petrum laczk et Nowak nostram in presenciam ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros, et posthec huiusmodi possessionarie Introduccionis et Statucionis seriem cum nominibus contradictorum et Euocatorum si qui fuerint, terminoque assignato, nobis fideliter rescribatis, Datum Wyenne feria secunda proxima post beate Marie Magdalene Anno domini Millesimo quadringentesimo Tricesimo, Regnorum nostrorum anno hungarie etc. XLIIII-o Romanorum XX-o et Bohemie decimo, Nos igitur mandatis regys humiliter obedientes, vt tenemur vnacum luca de Moczkas homine regio predicto nostrum hominem Balthasar Chori dicte ecclesie nostre Clericum ad prescriptas Introduccionem et Statucionem faciendam nostro pro testimonio misimus fidedignum Qui demum exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt Quod idem homo regius dicto testimonio nostro presente In festo Omnium sanctorum proxime preterito ad facies predictarum possessionum Biztere alias Negoteste Zaboy Woyzlawa et Korchoma vacatarum in dicto districtu Sebesiensi habitarum vicinis et commetaneis earundem vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo Introduxisset prefatos Johannem filium Wolkzan Georgium filium petri necnon Wolkzan filium Bogdan Petrum filium Stoyan laczk filium Juga et Nowak filium Negotha in dominium earundem Statuissetque easdem eisdem iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas Nullo contradictore apparente tam in faciebus earundem possessionum quam nostri inpresencia legittimis diebus et horis expectando, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras priuilegiales emanari fecimus pendentisque Sigilli nostri munimine roborari, Datum per manus magistri Mathie lectoris et concanonici nostri quintodecimo die diei Introduccionis et Statucionis predictarum Anno domini supradicto, presentibus honorabilibus dominis Benedicto preposito Stephano Cantore Alberto Themesiensi ladislao Orodiensi altero ladislao Thorontaliensi et de Kewe Benedicto Sebesiensi et alio Ladislao Crassowiensi archidiaconis Ceterisque Canonicis fratribus nostris In Dei ecclesia Regi Jugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, A. Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 62. Originalulŭ pe pergamenŭ.

CCCCLXXI.

1430. 1430. *Nicolae Radewitz, magistrulŭ ordinului teutonŭ, în urma învitării regelui Sigismundŭ, sosesce în Ungaria, ia titlulŭ de «Banŭ alŭ Severinului»* şi ordónă nobilului Emericŭ din Remetea se restitue lui Dionisie din Almaşŭ 33 de oi, pe cari i le luase cu nedreptulŭ.

Nobilis uir amice nobis dilecte, Exponit nobis Dionisius Inhabitator de Halmas graui cum querela Quomodo sibi triginta tres oues minusiuste, et abs omni uera culpa abstulistis nec easdem minime reddere curetis, Quadere vestram presentibus amiciciam sinceris requirimus affectibus Quatenus pretitulato Dionisio, harum serie videlicet latori, pretactas oues viceuersa reddifacere velitis, Quod si feceritis, benequidem, Alioquin scitote dictum dionisium in nullo dampno stare non volumus, Datum in Harum feria tercia proxima post Diuisionem beatorum Apostolorum Anno domini etc. Tricesimo.

Frater nicolaus de Radewitz, Ordinis beate marie virginis domus ierosolimitani Preceptor ceterorum fratrum predicti Ordinis in Regnum Hungarie missorum Banus Zewriniensis [1], necnon Camararum monete regalis Cibiniensis Comes.

(În dosŭ: Nobili uiro Emerico filio Stephani philipetri, de Remethe amico nobis grato dilecto).

Pesty, A Szörényi Bánság. III. pag. 23. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva familiei Kállay. Nr. 623. Sec. XV.

---

1) Despre aducerea Ordinului teutonŭ în Bănatŭ istoriculŭ ungurescŭ Pesty se esprimă astfelŭ: Speranţele cele mari, cari şi-le făcuse regele Sigismundŭ cu aducerea Ordinului teutonŭ în Bănatŭ, nu se aŭ realisatŭ de locŭ. Nóua colonie fu măturată de aci încă înainte de a puté prinde putere. *Vladŭ Draculŭ,* voivodulŭ Ţerei-românesci, închieiă pace cu Osmanii, şi apoi în a. 1432 elŭ adusese pe Turci pe capulŭ Ungurilorŭ. Însuşi Vladŭ în persónă fu comandantulŭ Turcilorŭ sub castrulŭ Severinului. Cavalerii şi armata lorŭ se apĕrară cu multă bravurĭ, dar în urmă furĕ învinşi de numĕrulŭ celŭ mare, şi tăiaţi în bucăţi dela unulŭ până la celŭ din urmă. *În modulŭ acesta fu spulberatŭ definitivŭ colonia cavalerilorŭ germani din Bănatŭ.* Regele Sigismundŭ se supĕră aşa multŭ de lovitura acésta, în câtŭ în tótă viéţa sa nu mai aminti nimicŭ de aducerea cavalerilorŭ teutoni. (A Szörényi Bánság. I. pag. 39).

CCCCLXXII.

1430. *Nobilii şi chinezii români din districtulŭ Almaşului în Bănatŭ, nu voescŭ se recunóscă de Banŭ altŭ Severinului pe Radewitz, magistrulŭ ordinului teutonŭ*, şi cerŭ, ca procesulŭ dintre dênşii cu nobilulŭ Emericŭ din Remetea se fie judecatŭ de însuşi regele Sigismundŭ. 1430.

Serenissime princeps domine mi graciose. Nouerit vestra Serenitas Quomodo Emericus filius Stephani fily petri de Remethe in mei veniens presenciam petens me vt inter ipsum et Kenesios et nobiles de Halmas Infacto possessionum et facta potenciaria Jure et iusticia requirente iudicium et iusticiam facere deberem, Eo percepto ipsis Kenesys terminum dando ad me vocari feci ipso termino adueniente, prefatus Emericus, comparuit ut debebat, prescripti vero Nobiles et Kenessy de Halmas predicta, non venerunt neque miserunt sed iudicacionem vestre Serenitatis in omnibus se admiserunt, In huius autem rei testimonium literas meas eidem Emerico Sigillo meo consignatas duxi concedendas, datum in Haram feria secunda proxima post festum beati Stephani regis anno domini etc. XXX-mo.

Frater Nicolaus de Radawitz
Ordinis beate marie virginis.

(În dosŭ: Serenissimo principi et domino domino Sigismundo dei gracia Romanorum Regi semper augusto hac hungarie Bohemie dalmacie Croacie etc. regi domino nostro generoso).

Pesty, A. Szörényl Bánság. III. pag. 24. Originalulŭ pe chârtie în museulŭ naţionalŭ din Pesta, archiva familiei Kállay, Nr. 631. Sec. XV.

CCCCLXXIII.

1430. Sigismundŭ, regele Ungariei, remuneréză serviciile credincióse, ce i le făcuse Martinŭ şi George Thurzo, fiindŭ *că au prinsŭ pe Laicu, fiulŭ voivodului Mircea, care fugise cu soţii sei din curtea regelui Sigismundŭ către frontierele Poloniei.* 1430.

Nos Sigismundus — — — Memoriae commendamus — Quod nos in acie nostre mentis sedule attentis et consideratis, perspicuaque contemplatione digne permetitis fidelitatibus et innumeris sinceris complacentiis ac multipharijs, vberrimis seruitiis fidelium nostrorum dilectorum Martini Castellani Castri nostri Wywar vocati, filii videlicet quondam Bartholomaei, et Georgii dicti Twrzo, filii Johannis de Betlenfalua, quibus iidem in diuersis nostris et regnorum nostrorum agendis et validis expeditionibus, signanter vero in conflictu

nostro personali prope castrum maioris Nikapolis, quod etiam eo tunc cum maxima et copiosa nostrarum Hungaricalium, quam Francigenarum et aliarum diuersarum forensium gentium et nationum caterua et pluralitate obsidione circumvallaramus, cum quondam Seuissimo Bayzath Turcorum Imperatore commisso et inito, caris duobus fratribus eorumdem Martini et Georgii, eis in propinqua linea consanguineitatis attinentibus, cum ipso Martino in dicto conflictu existentibus in ore seuientium Spadarum dictorum Turcorum dira nece prostratis, demum vero cum quedam gens Polonica partes nostras superiores hostiliter inuasisset, similiter per ipsum Martinum et Georgium praedictum nonnullis familiaribus eorum crudeli morte, sanguinumque ipsorum effusione susceptis, memoratis Polonis resistendo, studuerunt laudabiliter complacere. Item alias quodam Laykone, filio olim spectabilis ac Magnifici Merche Waywode partium nostrar. Transalpinarum, in curia nostra educato, sinistro vso consilio de ipsa Curia nostra et de hoc regno nostro Hungarie furtim et clandestine effugiente et versus alienas partes se reducere volente, tanquam fugitiue cum tota sua Comitiua vsque ad alpes partium nostrarum Scepusiensium, que vicine ac prope metas regni Polonie situate sunt, perueniente, iidem Martinus et Georgius cum eorum fratribus et consanguineis, aliisque terre Scepusiensis hominibus, quorum Capitaneatum idem Martinus eo tunc gerebat, armis et ceteris apparatibus bellicis decenter fulcitis, praedictum Laykonem insequentes, et in quibusdam densis latibulis ipsarum alpium fugientem praeueniendo, cum Vayuodis ac cunctis suis eotunc sequacibus, licet viriliter resistentibus, et se per maxima bellorum preludia defendentibus, captos Maiestati nostre adduxerant et assignarunt. Postremum vero sepefatus Martinus Castellanus in nonnullis nostris ambassiatis et legationibus rem et materiam magne importantie designantibus, ad serrenissimos Principes, Dominos Wladislaum, regem Polonie, et Alexandrum alias Vitoldum, magnum Ducem Lythwanie, fratres nostros carissimos, de ipsius sagacis ingenii prouidentia confisi, vt frequenter missus, ab eisdem fratribus nostris Maiestati nostre semper votiuum reportauit responsum, ita quod ex ipsius Martini virtuosis gestis et sinceris complacentiis animus noster regius mitissime conquieuit. (Sequitur donatio), Datum Tyrnauie in Dominica oculi Anno Domini M-o CDXXX-o regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XLIII. Romanorum XX. et Bohemie X.

Fejér, X. 7. 217. — Ibid. pag. 240. Originalulŭ în archiva Camerei fiscale din Ungaria.

CCCCLXXIV.

1430. *Regulamentulŭ militarŭ alŭ regelui Sigismundŭ din Ungaria, pentru apĕrarea frontierelorŭ despre Ţéra-românéscă şi Turcia.* 1430.

Art. XXIX. Haec est dispositio contra Turcos, et eius colligatos, ac adhaerentes [1].

Art. XXX. Versus Temeskeöz usque Szewrinium inclusive.

Archi-Episcopus Colocensis. . . .	Banderium.
Episcopus Varadiensis	Banderium.
Episcopus Chanadiensis.	Banderium.
Regia Maiestas.	Banderium.
Comitatus Temessiensis	Comitatus Chongradiensis.
Comitatus Horodiensis	Comitatus de Kewe.
Comitatus Chanadiensis	Comitatus Crasso.
Comitatus de Zaránd.	Comitatus de Thorontal.
Despotus.	Cum quantis potest.

Valachi, Sclavi, et Ivanchi.
Comani et Philistei.

Versus Partes Transylvanas.

Episcopus Transylvaniensis	Banderium.
Vajvoda Transilvaniae	Banderia 2.
Comes Siculorum	Banderia 2.

Vajvoda Moldavus contra Turcos, et partes Transalpinas cum tota potentia.
Saxones, Siculi, Nobiles, Valachi partium Transilvanarum cum potentia.

Comitatus Bihariensis	Comitatus de Bekes.
Comitatus Szathmariensis.	Comitatus de Szabolch.
Comitatus Maramarosiensis	Comitatus de Beregh.
Comitatus de Ugocha	Comitatus de Kraszna.
Comitatus Szolnok medioc.	Comitatus Szolnok exter.

Regale Banderium.

Et hae tres partes tam scilicet versus Temesvar, quam versus partes Transalpinas respectum habent, mutuis semper respectibus contra Thurcos ad loca, juvare poterunt et debent.

— —

Art. XXXVI. Casu autem quo fauente Altissimo cum quolibet praedictorum concordia fiet, sicut speratur, tunc licet, vt praedictae Gentes ad praesens ab omni exercituatione penitus conquiescant, et sint supportatae, verum tamen vtile est, et valde necessarium, in omnem euentum Regni pro futura defensione super exercituatione facienda, nunc omnino dispositio fiat, vt tempore necessitatis occurrente, Nobiles quarumlibet partium, et Regnicolae sciant, ad quas partes respectum habeant, et se conseruare debeant, pro Regni defensione facienda, et praecipit atque mandat Maiestas Sua per Praelatos, et Barones disponi, sicut et in praecedentibus scriptum est, quantum dari debeat, pro qualibet lancea ad rationem floreni auri, et quod etiam exer-

1) Regulamentum hoc Georg. Kovachich ad annum priorem retulit; nobis anno huic videtur asserendum. Fejér.

cituantes tempore, quo se levant, et in Exercitum proficiscuntur, et ab illo tempore quo revertuntur, neminem laedere, et offendere, et in bonis suis damnificare praesumant, et quod tempore, seu die constituto, omnes exercituantes in loco deputato constitui teneantur, disponant etiam, vt quamdiu necesse fuerit, in loco necessario debeant remanere, et decernere poenas contra hos, qui in aliquo praemissorum contrarium facere praesumpserint quouismodo.

Tempore Sigismundi Regis Ungariae, qui etiam Romanorum Imperator fuit, Regnum ipsum Ungariae, plures ex diversis partibus habuit inimicos, propterea Rex ipse ex consilio Dominorum Regnicolarum suorum ordine infrascripto diviserat gentes suas, et Dominorum Regnicolarum, qui omnes de Regno exire potuerunt:

§. 1. Et primo militabant versus mare Adriaticum contra Turcos, et eis adhaerentes.

A parte Maris Adriatici et Dalmatiae isti militabant.

Totum Regnum Sclavoniae, Croatiae, et Valachii in eo existentes cum potentiis eorum.

---

§. 5. Item versus Theomeoskews militabant isti:

Archi-Episcopus Colocensis Banderium.	1
Episcopus Waradien. Banderium.	1
Banderium Regale Equites.	M.
Episcopus Chanadien. Equites.	200
Walachi Philistei et Comani	200
Comitatus Themesiens	200
Comitatus de Kewe.	100
Comitatus de Zarand	300
Comitatus Orodiens.	100
Comitatus Chanadien	300
Comitatus de Thorontal	100
Comitatus Crasso.	100
Comitatus Chongradien.	200

§. 6. Item versus Transylvaniam militabant isti:

Banderium Regale Equites	M.
Episcopus Transilvanien. Banderium.	1
Wayvoda Transylvanien. Banderia	2

Wayvoda Moldavus et Transalpinus cum omnibus suis pance ratis decem millia.

Saxones et Siculi.	4000
Nobilitas Transylvanien. tota.	3000
Comitatus Byhorien.	600
Comitatus Bekes.	200
Comitatus Zatthmarien	200
Comitatus Zabolch	200
Comitatus Wgocha	100
Comitatus Maromarosien.	50
Comitatus Beregh	100
Comitatus Krazna.	100
Comitatus uterque Zolnok.	400

CCCCLXXV.

1430. Capitululŭ din Orade raportézŭ regelui Sigismundŭ, că nobilulŭ *Sandrinŭ, fiulŭ lui Dragŭ, alŭ Voivodului din Maramureşŭ, s'a împăcatŭ cu orăşenii din Baia-mare* pentru folosirea unorŭ păduri de controversă. 1430.

Capitulum Ecclesie Waradiensis Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis, salutem in omnium Saluatore. Ad vniuersorum notitiam harum serie volumus peruenire: quod nos literas Serenissimi Principis Domini Sigismundi, Dei gracia Romanorum Regis semper Augusti et Hungarie, Dalmacie, Croacie, etc. Regis, Domini nostri naturalis, secreto suo sigillo consignatas, pro parte Comitum Urburarum Riuuli Dominarum, contra egregium Sandrinum, filium Dragh de Belthek emanatas, Magnificis Johanni et Michaëli Jakch, Comitibus Siculorum et Ladislao similiter Jakch, fratri eorumdem, nec non Nicolao et Palbardo de Warada directas, formam iudicii et iusticie impensionis in se exprimentes, nobisque preceptorie loquentes, omni cum reuerencia recepimus in hec verba: Sigismundus (vti supra a. 1429). Nos igitur mandatis eiusdem domini nostri regis in omnibus obedire cupientes, vt tenemur, vnum ex nobis, videlicet Magistrum Stephanum, socium et Concanicum nostrum ad contenta praemissarum literarum eiusdem Domini nostri regis coram ipso fideliter exequenda nostro pro testimonio transmisimus fide dignum; qui tandem exinde ad nos rediens, retulit isto modo: quomodo praefatis Magnifico Michaële Jakch, Comite Siculorum, ac Egregiis Ladislao similiter Jakch, fratre eiusdem, nec non Nicolao de Warda, secundo die festi Circumcisionis Domini proxime praeteriti, in Ciuitatem Zathmariensem, termino videlicet et loco pro discussione et deliberatione premissarum causarum parcium predictarum, mera regia authoritatis, Magistro Johanne Jakch Comite Siculorum et Pelbarto de Kyswarada absentibus; tamen predicti executores mandatorum ipsius Domini nostri regis presente dicto Magistro Stephano, nostro testimonio, praedictisque partibus in presenciam ipsorum conuocatis, et personaliter adherentibus, prememoratisque Ciuibus de Riuulo Dominarum contra ipsum Sandrinum filium Dragh, premissas diuersas allegationes et propositiones eorum coram ipsis et nostro testimonio proponentibus; tandem in compositione eorumdem Magnifici Michaëlis Comitis Siculorum, et Ladislai Jakch, fratris eiusdem, nec non ipsius Nicolai de Warda, et aliorum nonnullorum proborum et nobilium virorum coram ipso Magistro Stephano, nostro testimonio, facta interueniente, ad talem pacis et concordie deuenissent vnionem, quod praenotatus Sandrinus, filius Dragh, et Georgius frater eiusdem, onera tum et grauamina vniuersorum filiorum et filiarum ipsorum, si vsque vitam dictorum Patrum eorumdem in subscriptis persistere nollent, super se et omnia bona ipsorum assumendo, per eosdemque confessum extitisset pariter et relatum: quod ipsi praefatos Ciues et monthanistas Riuuli Dominarum, et Medii montis, vna cum ad ipsos pertinentibus, vbique in sylua nigra et etiam in aliis omnibus syluis, nec non nemoribus, vsque ad tria milliaria se extenden-

tibus, vti ipsi semper nunc et ab antiquo per diuos reges et specialiter secundum tenorem literarum donacionalium Excellentissimi Principis domini Ludouici regis Hungarie, felicis recordacionis, eis gratiose datarum vsi, tenti et possessi fuissent, eodem modo sicut tenor praescriptarum literarum continet, vti, possidere et frui, coram ipsis et nostro testimonio commisissent. In casu autem, quo prefatus Sandrinus et Georgius in dominio predictarum omnium syluarum et nemorum, vt prefertur, vsque vitam eorumdem prefatos Ciues conseruare nollent, vel non curarent, eisdem et ad ipsos pertinentibus aliqua dampna et nocumenta impendere vellent, vel impendi facere niterentur, et hec iam fati Ciues et Monthaniste cum tribus literis inquisitionalibus, vna videlicet Vice Comitis et Judicum Nobilium Comitatus Zathmaren. et duabus duorum Capitulorum vel Conuentuum quorumcunque vel aliis euidentibus documentis comprobare possent; extunc dicti Sandrinus et Georgius in facto potencie conuincerentur eo facto, prefati autem Ciues omnia facta persequendi haberent facultatem. Si vero (quod absit) aliqui familiares seu iobagyones prefatorum Sandrini vel Georgii, ipsos Ciues et Monthanistas, ad ipsosque pertinentes, in iam fatis siluis et nemoribus impedirent, mox et in continenti ipsi Judicium et iustitiam plenissimam ex parte eorumdem eisdem facere et impendere tenerentur. E conuerso autem antelati Ciues et Monthaniste, exceptis factis, dampnisque, et causis prefati Domini nostri Sigismundi Regis ac Illustris Georgii Despoti, Ducis Rascie, Domini ipsorum naturalis, vniuersas ipsorum proprias expensas, quas mediantibus literis ipsius Domini nostri regis super eundem Sandrinum requirere et rehabere intendissent, per eosdem in hac parte factis, et expositis, eidem relaxassent, et tamquam pro satisfacto habuissent. Insuper etiam vniuersas iuramentales deposiciones ipsius Sandrini, quas in presencia deponere habuisset, penitus et omnino relaxassent, omnesque literas inquisitionales, inter ipsos in hac parte exortas, et editas, cassas, vanas, friuolas et inanes comisissent. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras, priuilegiales, sigillique nostri authentici munimine roboratas duximus concedendas. Datum duodecimo die executionis prenotate. Anno Domini Millesimo, quadringentesimo XXX-o. Honorabilibus et discretis viris, Dominis: Conrado preposito, Petro Lectore, Anthonio Cantore, et Valentino Custode, aliisque Canonicis Ecclesie nostre predicte salubriter existentibus et deuote. L. S. p.

Fejér, X. 7. 303. Originalulŭ în archiva oraşului Baia-mare.

CCCCLXXVI.

1430. 1430. *(Estrasŭ:) Capitululŭ din Orade raportézĕ regelui Sigismundŭ, că Sandrinŭ, fiulŭ lui Dragŭ, a luatŭ cu puterea dela orăşenii din Satmarŭ unŭ şoimŭ fórte frumosŭ, pe care orăşenii 'lŭ ţineaŭ pe séma reginei.*

Szirmay, Szathmár várm. I. pag. 152. — Fejér, X. 7. 306.

CCCCLXXVII.

1430. (Estrasŭ.) Capitululŭ din Orade despărţesce cu movile teritoriulŭ oraşului Satmarŭ de catre *moşiile fiilorŭ, remaşi după voivoḑii Dragŭ şi Balcŭ din Maramureşŭ.* 1430.

Szirmay, Szathmár várm. I. pag. 153—154. — Fejér, X. 7. 307—308. Originalulŭ în archiva oraşului Satmarŭ.

CCCCLXXVIII.

1431. Sigismundŭ, regele Ungariei, confirmă de noŭ pe *nobilii de Macicasŭ, şi anume pe Costa, fiulŭ lui Romanŭ, pe Nicolae, fiulŭ lui Costa, pe Petru, pe Romanŭ, pe Dumitru, Stroia, Nicolae, Ioanŭ, Luca, Michaiŭ şi Ladislaŭ, fii lui Dionisie, pe Ladislaŭ, Michaiŭ şi Zacharie, fii lui Michaiŭ, pe Nicolae, fiulŭ lui Fărcaşŭ, pe Şerbanŭ, Dumitru şi Ladislaŭ, fii lui Andreiŭ,* în posesiunea moşiilorŭ Ruginósă, Leorgis şi Topliţa din Bănatŭ. 1431.

Sigismundus Dei Gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Cumaniae, Croatiae, Ramae, Seruiae, Galliciae, Lodomeriae, Bulgariaeque Rex et Lucenburgensis haeres, omnibus Christi fidelibus praesentibus pariter et futuris, praesentium notitiam habituris Salutem in omnium Salvatore, Regiae convenit dignitati ut suas Dominationes suis fidelibus subditis digne meritisque largitas per suarum literarum series Regio Patrocinio roboret et confirmet. Proinde ad Vniuersorum tam praesentium quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire. Quod fidelis noster Nicolaus filius Kosztae, fily condam Romani de Macskás districtus nostri Sebesiensis suo necnon ejusdem Koszta Patris, ac Petri, Roman, Demetry et Sztrojae carnalium, Item Nicolay, Ivan, Lucae, Michaelis et Ladislai filiorum Dionisy, praeterea Ladislai, Michaelis, et Zachariae filiorum Michaelis ac Nicolai fily Farkas, caeterum Sorbani, Demetry et Ladislai filiorum Andreae de dicta Macskás Patruelium et Condivisionalium fratrum suorum nominibus et in personis Maiestati(s) nostrae veniens in praesentiam exhibuit Nobis quasdam duas literas, unam videlicet nostram patentem majori authentico sigillo nostro a tergo consignato mediante qua Nos quasdam possessiones Ruginocz et Leorgis nuncupatas in Capite duorum fluviorum M(utnok) vocatorum in praefato Districtu Sebesiensi existentium situatas, necnon possessionem Toplicza appellatam in terris dictarum duarum Possessionum plantatam, simul cum universis utilitatibus, ad easdem rite spectantibus modo infra in tenore ejusdem nostrae Literae clarius denotatis et contentis, eidem Nicolao filio Kosztae, et praescriptis Patri, ac Carnalibus Patruelibusque et condivisionalibus fratribus ejusdem novae nostrae Donationis Titulo perpetue dedisse donasse et contulisse dignoscuntur et aliam Capituli Ecclesiae Orodiensis Alphabeto intercisam super praescri-

ptarum possessionum Ruginocz, Leorgis, et Toplicza vocatarum legitima statutione pro memoratis Nicolao, Ivan, Luca, Michaele et Ladislao, nec non alys omnibus praedictis rite facta, privilegialiter confectam tenore subsequentium Supplicans exinde idem Nicolaus Koszta, suo et nominibus quorum supra Maiestati nostrae humillime . . . . . ut easdem Literas ratas; gratas, et acceptas habentes nostrisque Literis Privilegialibus de Verbo ad Verbum inseri et inscribi facientes sibi et praeattactis suis Fratribus Carnalibus, Patruelibusque et Condivisionalibus eorumque Haeredibus et Posteritatibus vniversis innovando perenaliter valituras confirmare dignaremur, Quarumquidem Literarum, vnius videlicet nostrae Donationalis tenor talis est.

(Urméză documentulŭ din 1428. Nr. CCCCLXV.)

Vlterius vero ut puta dicti Capituli Orodiensis Continentia verbalis sequitur in haec verba.

(Veḑi Pesty, Krassó. III. pag. 332.)

Nos igitur humilimis et devotis praefati Nicolay fily Koszta supplicationibus nostrae per eum suo et quorum supra nominibus modo antelato subjectione oblatis Majestati, pietate exauditis et clementer admissis, praefatas Literas non abrasas, non Cancellatas nec in aliqua earum parte viciatas, sed omni prorsus suspicionis vicio destitutas et Carentes praesentibusque nostris Literis Privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas quo ad Omnes earum Continentias Clausulas et Articulos acceptamus et ratificamus. Nihilominusque easdem requirentibus Condam Roman fily dicti Kozta ac Michaelis fily praefati Farkas praenominatorum Fratrum Eorumdem fidelitatibus et fidelium servitiorum meritis, per ipsos nobis, ac Sacro nostro Regio Diademati laudabiliter exhibitis et impensis . . . . . praemissa nostra Donatione et perennali Collatione, Legitimaque Statutione praescriptarum possessionum mera . . . . . Regia et potestatis plenitudine, ex certaque nostrae Maiestatis scientia . . . . . Serenissimae Principis Dominae Barbarae Conthoralis nostrae charissimae . . . . . rumque et Baronum nostrorum consilio praematuro, pro antefato Nicolao filio Kosztae Patreque et fratribus suis prenominatis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus vniuersis in aevum valituras innovando confirmamus praesentis scripti nostri patrocinio mediante Salvis Juribus alienis. In cujus rei Memoriam firmitatemque perpetuam praesentes concessimus Literas nostras Privilegiales pendentis Authentici Sigilli nostri duplicati, quo ut Rex Hungariae utimur munimine roboratas. Datum per manus Reuerendi in Christo Patris Domini Joannis Episcopi Zagrabiensis Sacri Romani Impery et nostrae Majestatis Supremi Cancellary fidelis nostri dilecti Anno Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo primo. Septimo Calendas Marty, Regnorumque nostrorum Anno Hungariae etc. Quadragesimo quarto, Romanorum vigesimo primo et Bohemiae undecimo. Venerabilibus in Christo Patribus, Dominis Georgio Strigoniensi, Joanne Colocensi, Doymo Spalatensi et Andrea Ragusiensi Archiepiscopis, Jadrensi sede vacante. Eodem Joanne Zagrabiensis, Petro de Rozgo(n) Agriensis, Dionisio

Varadiensis, Georgio Transylvaniensis, Henrico Quinque ecclesiensis, Simone Vesprimiensis, Clemente Jauriensis, Ladislao Chanadiensis, Josepho Boznensis Jacobo Sirmiensis, Joanne Trincsiniensis, Georgio Nitriensis Ecclesiarum Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus, Vaciensi, Segniensi, Traguriensi Corbaviensi, Scardoniensi, Sibinicensi, Noviensi, Makarensi et Farensi sedibus vacantibus. Item Magnificis Viris Nicolao de Gara Regni nostri Hungariae praedicti Palatino, Hermano Ciliae Zagoriaeque Comite totius Regni nostri Sclavoniae Bano, Socero nostro charissimo, Ladislao de Chak Vajvoda nostro Transylvaniae, Comite Matyus de Palocz Judice Curiae nostrae, Nicolao Vegle et Modrussae Comite Dálmatiae et Croatiae Regnorum nostrorum, et Petro Cheh de Leva Macsoviensi Banis, *honore Banatus Zeuriniensis vacante*, Petro filio Henrici de Berzevicze Tavernicorum, Ladislao filio condam Joannis Vajvodae de Tamasi Janitorum, Stephano de Bathor Dapiferorum Laurentio de Hedrehvara . . . . . nostrorum Magistris et Stephano de dicta Rozgon Comite Posoniensi alysque quam pluribus Regni nostri Comitatus tenentibus et honores.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 336. După transumptulŭ Capitulului din Alba Iulia a. 1689, în archiva familiei Macskási. Nr. 748.

CCCCLXXIX.

1432. «*Vladŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ întregei Ţeri-românesci, şi alŭ plaiuriloru, Ducele Amnaşului şi alŭ Făgăraşului*» *dăruiesce lui Romanŭ, nepotulŭ lui Stanciu Boieriŭ, dóue moşii, anume satele Voivodeni şi Săsciori-Lovisce, de asemenea partea lui Baicu şi a lui Vladŭ, din comuna Sâmbĕta-de-susŭ, muntele Moşulŭ şi apa Făgăraşului*, şi-i scutesce de căräuşii, de plata dişmeloru din oi, din porci, din stupi, de gălĕtă, de vinăritŭ, de darea de fênŭ, de cai de poştă şi de alte taxe. 1432.

Egy[1] igaz Istenben Christusban igaz hittel lévö, és Christust szeretö Joan Vlad Isten kegyelméböl Vajvoda, és az Istentöl fel kenetetett egyedül ur, isteni jó akaratbol, és birája az egész Oláh-Országnak az havasakon, az Omlásnak, és Fogarasnak Herczege, az én Uraságom jó akaratjából, és jó akaratombol, tiszta és igaz szivemböl, világos elméböl ajándékoztam az én uraságombol, ez egész ajándékozott, és igen tisztességes, és minden ajándékoknál tisztességessebb uraságom levelét, az én uraságom szolgájának Boer Sztancs öcsének Románnak, hogy legyen nekiek örökségek, két falujok, ugy mint: Vajdafalva, és Sessori-Lovistyén, és Felsö Szombatfalván a Bajkul, és Vlád része, a Mosul nevü havas, és a fogarasi viz, ezek legyenek övék örökösen állandoképpen, gyermekeiké, fioké, és unokájoknak unokáié, senki öket ne

1) Textulŭ, ce-lŭ publicămŭ aici este numai o traducere ungurésci de pe originalulŭ în limba slavonă, care se află în archiva din Mănăstirea Cluşului. Traducerea s'a făcutŭ în a. 1727 de Toma Szviridovics archidiaconulŭ Cluşului şi de George Potberger, profesorŭ de acolo, şi a fostŭ de nou verificată cu originalulŭ slavonŭ în a. 1734, de către Ladislaŭ Popŭ, protopopulŭ Cluşului, şi de Popa Precupŭ.

akadályozza, senki töllek el ne vegye, se az én uraságomnak idejében, se az én élsö-szület fiamnak idejében. Uraságomnak végeig Myrcza, és Vladul szekerességtöl, és más mindenféle szolgálatoktol mentek légyenek, az Olt felett juhoknak, sertéseknek, méheknek dézmájától mentek legyenek, csendességek, és nyugodalmak legyen a köbölnek fizetésétöl, bor dézmától, széna fizetéstöl, posta ló adástol, mindenféle szolgálattol, és adozástol, minden nagyoktol, és minden kicsinyektöl, a mik lesznek, a mi töllünk birandó országunk birodalmába, és az én uraságom idejében, vagy uraságomban ne legyen bántodások, se tisztektöl, se valami hatalmasaktól, se adoszedöktöl, egy szoval senkitöl, kik az én uraságom szolgálatjába küldetnek, mert válaki meg probálná, hogy eröszakas lenne rajtok, csak egy hajszálokot is illetné, az olyan nagy nehézséget vészen, és haragját az én uraságomnak, mint egy tökéletlen, és meg nem becsülöje az én uraságom levelének. De ugyan halála után az én uraságomnak, a kit az Ur Isten választ, hogy az Oláh országnak Ura legyen, az én uraságom szives törsökéböl, vagy az atyafiak közül, vagy a mi büneinkért más féle nemzet, ha megbecsüli, és megujitja, ötetis megtisztelje, meg is erösitse az Isten az ö Uraságában. De ha felbontya, és meg nem becsüli, az ur Isten verje meg, és sebesitse meg itt, és a jövendö életben, és legyen átkozott az 318. szent atjáktól a kik Nycaeaban öszve gyültek volt, és Judással s Ariussal legyen öröksége, és azokkal kik kiáltozták az Isten Christusnak, az ö vére legyen rajtok, és az ö fiain, a mely meg vagyon és leszen mind örökké. Amen. Ezen dologban bizonyságok: Vajkul vornik ur, Thodor ur, Nán ur, Sztancsul, és Myrcza, bátja Rácztatul, Pratya, és Száncsul honoj, Kojka Vijsztyr, Szémen Asztalnok, Mányok Pohárnok. Bagyo Lovászmester, Stefan az irodeak, és Mikaila. Datum Tergovist mense Ianuario die 20. anno 6940.

Én Vlád Vajda Isten kegyelméböl valo ur.

Vidimatio harum literarum sequitur hoc modo: «Ezen Collationalis, a vagy donationalis levél, a mint Rácz nyelven és betükkel in suo originali függö pecsétes pergamenára vala irva, ugy mi is alább subscribáltak szorol szora maga tulajdon magyarázatjában minden szó-cserélés, elhagyás, és hozzáadás nélkül magyarra forditottuk, melyröl lelkünk ismerete szerént valo bizonyságot is teszünk, és forditotuk Kolosvárat 27. Sept. 1727; correcta per eosdem.

Thomas Szviridovics archidiaconus K. Monostoriensis mp. L. S. et Georgius Pothberger Ludimagister Claudiopolitanus mp. L. S. Item anno 1734. die 24. Jan. ujjabban conferáltatván, ezen Transumtumat originalisával minden punctumaiban, részeiben, és czikkelyeiben egyenlönek találtuk. Pap László Colosmonostori Esperes mp. L. S. **Попа Прекви клопосче.**

Exstant in archivo K. Monostoriensi. — Copia in archivo Guberniali T. IV. Transumtorum Conventualium p. 67. Harum literarum meminit Benkö Milkovia II. p. 283.

Transilvania, 1873. pag. 5. Din colecţiunea contelui Iosifŭ Kemény.

CCCCLXXX.

1432. Francŭ, comitele Cubinului din Bănatŭ, ordónă tuturorŭ *călăraşilorŭ şi pedestraşilorŭ din comitatulŭ Cubinului* se vină câtŭ mai îngrabă la vadulŭ Dunărei, ca se apere castrulŭ dela Belgradŭ în contra Turcilorŭ. 1432.

Nos frank de Talloucz alias de Ragusio Comes Kowiniensis et Capitaneus Nandoralbensis etc. vniuersis et singulis in Comitatu Kowiniensi constitutis et existentibus presentes visuris fratribus et Amicis nobis dilectis, Noueritis quomodo ista die in festo beate dorothee virginis scilicet feria quarta A . . . . to (no)uitates ad nos pervenerunt, Quomodo Izak wayuoda cum vice Imperatore cum magna potencia ad istas partes versus Castrum Nandoralba disposuerunt se venire Ad depredandum et Ad pugnandum Castrum, Eapropter vestris dileccionibus committimus et mandamus, quatenus, visis presentibus, et omni mora postposita vniuersi vniuersaliter et singulariter, cum omnibus nostris Equitibus et peditibus versus albanandor ad Riuam, uel ad portum citissime venire debeatis necessarium est, vt ad defensionem istius Castri et confinibus, et similiter sicuti in literis Serenissimi domini nostri Regis clare vidistis, quod cum omnibus Equitibus et peditibus octauo die datarum presencium, qui autem huc non veniret, tunc amissione sui Capitis, possessionibusque et bonis subnomine infidelitatis incurret perdicionem eofacto, datis in Albanandor feria quarta in festo beate dorothee virginis Anno etc. M^mo^ CCCC^mo^ Tricesimo secundo.

Pesty, Krassó vármegye története, III. pag. 342. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 22. Sec. XV.

CCCCLXXXI.

1433. *Papa Eugeniu IV. confirmă privilegiulŭ datŭ călugărilorŭ minoriţi, pentru Ţéra-românéscă, Bulgaria, Cumania, Bosnia, şi Bănatulŭ Severinului; şi anume în ce privesce Bănatulŭ Severinului şi Ţéra Haţegului, Papa Eugeniu le concede şi-i autoriséză ca se extermineze credinţa ertică de acolo, se boteze, se întemeieze biserici, se concédă indulgenţe şi se înfiinţeze reşedinţe de călugări.* 1433.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei. Dilectis Filiis, Vicario, Dilecti Filii Ministri Generalis, et Fratribus Ordinis Minorum Vicariatus Bosnae secundum morem dicti Ordinis Praesentibus et futuris, Salutem, et Apostolicam benedictionem. Romanus Pontifex Beati Petri coelestis clavigeri successor, et Vicarius Jesu Christi, cuncta mundi climata, omniumque nationum in illis degentium qualitates paterna consideratione discutit, et officio debito salutem quaerens, et appetens, singulorum votis quoque favorabiliter annuit, per quae

sibi grex creditus (?) ad dominicum reducatur ovile, nec non pro supernae Majestatis laude pariter, et gloriae dilatatione incrementum suscipiat fidei veritas orthodoxae. Dudum siquidem felicis recordationis Joannes Papa vigesimus secundus, praedecessor noster suas concessit literas tenoris sequentis:

(1340). Joannes Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum in terris Saracenorum, Paganorum, Graecorum, Bulgarorum, Cumanorum, Yberorum, Alanorum, Gazacorum, Gottorum, Sitarum, Nitenarum (?) Jacobitarum, Nubianorum, Nestorianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Motorum (?), aliorumque non credentium Nationum Orientis, et Aquilonis, seu quarumcunque aliarum partium proficiscentibus Salutem, et Apostolicam Benedictionem. Cum hora undecima sit diei hominibus, ut exeant ad opus usque ad mundi vesperas deputati, et illud Apocalypsis elogium cito credatur cum matris Ecclesiae consolatione complendum, videlicet opportere viros spirituales vitae munditia et intelligentiae gratia cum Joanne sortitos, populis, et gentibus, lingvis, Regibusque multis denuo prophetare, quia non sequitur reliquiarum Israel secundum Isaiam Prophetam salvatio, nisi juxta Paulum Apostolum prius introeat gentium plenitudo. Nos licet in eminenti super Apostolicae Sedis specula constituti, fideliter, ac prudenter dispensandos Dei Ministros, et operibus coadunandos intendimus, et urgente plenitudine temporis post pia piorum studia in vinea Domini Sabaoth novos, et pene novissimos . . . . . operarios mittere procuramus. Nos igitur quos iuxta professionem Religionis officium, zelus concedit animarum, et cum quadriga quarta (?), qua variis charismatum donis, et fidei fortitudine trahitis, ubique discurrere, ac vexilum Regis gloriae procul levare gestitis, ad Gentes, quae Jesum Christum Dominum nostrum non agnoscunt, et ad subtractionis filios, qui Sacro Sanctae Romanae ecclesiae non obediunt, destinamus, vobis in remissionem peccatorum injungentes, quatenus seminaturi super aquas multas, in illo tantum, qui dixit se vicisse, confisi, ad illuminationem coecae multitudinis, et exterminium haereticae falsitatis, ad confirmandum imitantium animos, et fidelium conservandos, in luce sermonis, et rectitudine operis positum vobis iter sine quorumlibet offensione curratis. Ut autem ministerium vestrum honoretur plenius, et honorabilius impleatur, praesentium vobis auctoritate concedimus, ut in terris, quae adhuc Sedis Apostolicae magisterio, non intendunt, proponere verbum Dei, et constitutis ibidem, non obstante si aliqui sunt excommunicatione ligati in verbis, officio, et cibo, ac in aliis, secure communicare, et ipsos, seu alios converti ad unitatem Christianae fidei cupientes recipere, baptisare, et aggregare filiis ecclesiae Sanctae possitis, ipsisque taliter aggregatis hi ex vobis, qui fuerint in sacerdotio constituti, ubi Episcoporum catholicorum copia non exstiterit, Sacramentum confirmationis conferre, ac nihilominus uti oleo, ac Chrismate antiquis, cum in eisdem partibus novum oleum sine difficultate magna haberi non possit, libere valeant, constitutionibus super his in contrarium editis non obstantibus; nec non aggregatos eosdem insignire caractere clericali, et ipsos ad acolitatus ordinem promovere, liceat etiam vobis, ibidem redeuntibus ad obedientiam Sedis Apostolicae, qui sunt excommunicatione ligati, absolutionis beneficium juxta formam ecclesiae impertiri, et super eo

dispensare cum ipsis, qui sacros receperunt ordines, et divina celebrarunt officia . . . . . Hoc ipsum vobis sit licitum circa illos de Terris eisdem, qui temporibus indebitis vel infra aetatem legitimam; aut qui omnes eodem die, vel qui superiores, praetermissis inferioribus, conferre, et recipere ordines praesumpserint, si tamen in hoc servata forma talis exstiterit, per quam ordines recepissent; Vobis propterea dispensare liceat, ut illi ex nationibus vestrae praedicationi commissis, qui post susceptionem sacrorum ordinum vel in gradibus, vel casibus a divina minime lege prohibitis matrimonia contraxerunt, remaneant in iisdem, ac hi, qui ad catholicae ecclesiae unitatem redierunt, ut inter suos habitent, eisque communicent, nec non Clerici ipsarum nationum publice ad obedientiam Sedis apostolicae redeuntes gaudeant privilegio clericali; sit etiam vobis licitum omnium fidelium in terris predictis confessiones audire, ac ipsis injungere poenitentias salutares, et excommunicatos a Canone, vel alio modo iuxta ecclesiae formam, dummodo injuriam, ac damna passis satisfaciant competenter, Cum irregularibus autem earundem partium in illis casibus, inquibus solent Legati Sedis Apostolicae dispensare, ac etiam cum Clericis ipsarum Partium, patientibus defectum natalium, dummodo non sint de adulterio, vel incestu, aut Regularibus procreati, sit vobis dispensandi facultas quam circa illos similiter habeatis, qui ab unitate ecclesiae catholicae, seu Religione, vel Clericali ordine discesserunt, si humiliter redire voluerint, ac digne satisfacere de commissis, ita quod ipsi Religiosi ad sua loca, salva disciplina ordinis, resummantur, et illos ex jam dictis, qui excommunicationis vinculo sunt adstricti, juxta praemissam formam, et praedictae satisfactionis modum absolvere valeatis, et cum irregularibus, ex eisdem, sicut est expressum superius, dispensare; ad haec sit vobis absolvendi facultas occisores Clericorum, et Religiosarum personarum in praedictis partibus constitutos, fundandi de novo ecclesias, et reconciliandi illas, quae sunt casu aliquo profanatae, et in novo fundatis de Rectoribus idoneis providendi, et iis, qui de Gentibus, et Schismaticis noviter sunt conversi, dandi licentiam, ut uxores suas, cum quibus in gradibus a lege divina non prohibitis, vivunt, valeant retinere; de causis matrimonialibus, quas in partibus illis ad audientiam vestram deferri contigerit legitime cognoscendi, ac discordantes inter se, ad invicem quoad pacem, et concordiam redeant, nec non, quod inordinate viventes, de suis excessibus, sicut fuerit, satisfactionem exhibeant, compellendi per censuram ecclesiasticam vobis libera sit facultas, et potestas. Insuper in locis, in quibus vos hospitari contigerit, vel in locis Partium earundem, in quibus residentiam facietis, missam, et cetera divina officia celebrare eisdem Partibus, Cimiteria benedicere, et dare Indulgentias, et commutare vota, facultatem et licentiam habeatis. Caeterum vobis concedimus, quod a Catholicis Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis possitis Ordines, et alia Sacramenta ecclesiastica suscipere, ac vestes sacerdotales Altaris Pallas et Corporalia per eos, qui ex vobis sunt Presbyteri, cum necesse vobis fuerit, benedicere, ubi Catholicorum Episcoporum copia non habetur nec non alia facere, quae ad augmentum divini hominis, et ampliationem catholicae fidei, et reprobationem, ac irritationem illorum, qui sacris traditionibus contradicunt, sicut pro loco, et tempore videlicet expedire. Et

ut fructum de vestris laboribus reportetis, et sentiatis ex eis aeternae salutis vobis commoda uberius proventura, de Omnipotentis Dei Misericordia, et Beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum ejus, authoritati confisi, vobis, et cuilibet vestrum vere poenitentibus, et confessis illam Indulgentiam praesentium authoritate concedimus, quam proficiscentibus in terrae sanctae subsidium Sedes Apostolica concedere consvevit, ac nihilominus, ut Christi fideles quasi per praemia salubriter invitentur ad merita, omnibus vere poenitentibus, et confessis, qui ecclesias, et loca Fratrum vestri Ordinis in partibus praemissis constructa, et in posterum construenda, causa devotionis, seu elemosinae faciendae ipsis Fratribus, singulis diebus visitaverint, Centum dies, de injunctis eis poenitentiis misericorditer relaxamus, Vobis insuper Apostolica authoritate concedimus, ut in Civitatibus, Castris, vel villis, seu locis quibuscunque ad habitandum domos, et loca quaecunque de novo recipere, seu hactenus recepta mutare, aut ea venditionis, permutationis, aut cujuscunque donationis titulo in alios transferre, prout utilius id fieri cognoveritis, de nostra, et dictae sedis speciali licentia valeatis, non obstante prohibitione felicis recordationis Bonifacii Papae VIII Praedecessoris nostri, qua cavetur, ne aliquis, vel aliqui de Praedicatoribus, et Minoribus, ac Religiosis aliis mendicantibus, quibuscunque super hoc privilegiis muniti existant, praedicta praesumant absque Sedis Apostolicae licentia expressa, plenam, et expressam faciente de prohibitione hujusmodi mentionem, Quod si secus actum fuerit, irritum decernimus, et inane. Volumus autem, et Apostolica authoritate decernimus, ut illa, quae de jure, vel de observata consvetudine ad Episcopalem dignitatem, seu jurisdictionem duntaxat pertinent, Vobis, seu quibuscunque aliis Fratribus vestris, seu cujuscunque alterius Ordinis, ad terras non credentium transeuntibus, seu jam ibidem existentibus, authoritate Apostolica jam concessa, vel in posterum concedenda, nisi in illis tantum Partibus, in quibus Catholici Episcopi non fuerint, nec vos, nec alterius Ordinis alii Fratres exercere curetis, decernentes extunc irritum, et inane, si secus fuerit super his a quocunque, quavis authoritate scienter, vel ignoranter attentatum. Nulli omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae concessionis, licentiae, facultatis, potestatis, relaxationis, voluntatis, et constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire, siquis autem hoc attentare praesumserit indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Avinione. Decimo Kalend. Novembris. Pontificatus Anno Sexto.

Et deinde per piae memoriae Urbanum Papam quintum, etiam praedecessorem nostrum, intellecto, quod, in Bulgariae, Valachiae, Russiae, et Bosnae Partibus, in quibus haeretici, et schismatici commorabantur, illos per praedicationem, et exemplum vitae laudabilis, cum auxilio divinae gratiae, ad unitatem, et obedientiam Sacro Sanctae Romanae ecclesiae, Matris cunctorum, et Magistrae jugiter reducere piis, et sollicitis studiis curabatis, vobis per quasdam Bullas concessit, quod vos, et vestrum singuli omnibus, et singulis praescriptis gratiis, privilegiis, et indulgentiis, facultatibus, et authoritatibus, in literis Joannis Papae contentis hujusmodi, secundum earum formam in praemissis Partibus, cum ea tamen modificatione, quod indulgentias majores uno

anno dare, et votum peregrinationis, seu visitationis Dominici sepulcri commutare, aut illa quae ad Episcopalem pertinent dignitatem, exercere minime valeatis, perinde uti, seu fungi possitis, ac si literae Joannis Papae hujusmodi vobis, et singulis vestris nominatim, et specialiter directae essent, ac successive condam Urbanus in sua obedientia de qua tunc eratis, Sextus nominatus per alias suas (literas) vobis concessit, atque declaravit, quod praefato ipsius Joannis Papae privilegio uti possitis quoad omnia in eo contenta, non obstante quod Episcopus Catholicus in locis, seu Partibus ipsis resideret, vel praesens existeret, dummodo Clericorum, vel Sacerdotum, aut Curatorum copiam non haberent, qui fidelibus, sive noviter conversis Partium earundem sufficienter praeesse valerent, in administrando eis canonica sacramenta, et fidem Catholicam praedicando, illis tantum, quae de jure, vel observata consvetudine ad eandem Episcopalem dignitatem pertinent, exercitio vestro penitus interdictis; Ac subsequenter piae recordationis Martinus Papa quintus, similiter praedecessor noster aliis suis literis Devotioni vestrae . . . . vos, et singuli vestrum gratiis, privilegiis, indulgentiis, facultatibus, et aliis praemissis, in dictis ipsius Joannis Papae literis expressatis, illis videlicet, quae ad episcopalem dignitatem hujusmodi pertinent, in absentia Catholicorum Episcoporum inibi locorum Dioecesanorum in Bulgariae, Valachiae, Rasciae, et Bosnae praedictis, et etiam aliis, in quibus per vos, earum habitatores, et incolae ad unitatem fidei, ac devotionem quoque, et obedientiam ecclesiae hujusmodi reducerentur, sive in illis persisterent, dictae sedis concurrente ministerio subieratis tunc, et ut caeteri, quibus opus foret, passim cooperante Domino reducerentur ad eas, in futurum perferre contingeret labores, et studia . . . . . fungi, et uti, nec non omnibus, et singulis Christi fidelibus vere poenitentibus, et confessis, qui in Nativitatis, Epiphaniae, Resurectionis, Ascensionis, Pentecostes, Trinitatis, Corporis Domini nostri Jesu Christi, Nativitatis Beati Joannis Baptistae, Petri, et Pauli Apostolorum, nec non Beati Michaelis, et Omnium Sanctorum Festivitatibus, ac aliarum Octavarum, nec non Palmarum, Coenae Domini, et duobus immediate sequentibus diebus ecclesias Domorum vestrorum, et Conventuum, in praemissis, et aliis quibuslibet Partibus, infra Vicariam Bosnae, secundum morem vestri Ordinis consistentium, praesentium, et futurorum devote visitarent, annuatim illam Indulgentiam, sive ei similem, quae fidelibus hujusmodi vere poenitentibus, et confessis, ecclesias Fratrum Ordinis praedicti in festo Beati Francisci devote visitantibus a sede praedicta generaliter concessa fuerat, elargiri possitis, duxit conceden: prout ipsis literis plenius continetur. Cum autem sicuti charissimi in Christo filii nostri Sigismundi Romanorum Imperatoris Illustris, et semper Augusti relatione percepimus, ut vos uberiores in Dei ecclesia fructus affere, nec non plures fidelium animas Domino lucrificare possitis, in de Harabko, Alsan, Kabol, Kewi, Orsva, Kevesd, Chery, Sebes, et Haczak terris eidem Regi subjectis, in quibus haeretici, et schismatici plerique, nec non populus veram Dei notitiam non habens moram trahunt, Evangelisationis ministerium prosequi, ac salutaribus hujusmodi populum monitis, et doctrinis ad eandem fidem reducere, in illoque firmare ferventius insistatis; Nos, ut ampliora desuper vobis adminicula suffragentur, Imperatoris praedicti

nec non vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ut in terris praefatis ad habitandum domos, et loca quaecunque de novo recipere, nec non omnibus, et singulis gratiis, privilegiis, indulgentiis, facultatibus et concessionibus praedictis, ac etiam in singulis ipsorum terrarum villis, atque locis, in quibus tunc Episcopi Catholici locorum ibidem dioecesani ultra duas diaetas legales remoti fuerint, ea, quae ad hujusmodi Episcopalem dignitatem pertinent, exercere, alias juxta concessiones praemissas, libere, liciteque valeatis authoritate Apostolica, tenore praesentium indulgemus, non obstantibus modificationibus, et restrictionibus per ipsos Urbanum quintum Praedecessorem nostrum, et Urbanum nominatum Sextum, ut praefertur, factis, ac piae recordationis Bonifacii Papae VIII, etiam Praedecessoris nostri, prohibente ne Fratres Ordinum mendicantium in aliqua civitate, vel villa, vel quovis castro, aut alio loco ad inhabitandum quaecunque domos, et loca de novo recipere, seu eatenus receptam mutare praesumant absque Sedis Apostolicae licentia speciali, faciente plenam, et expressam de prohibitione hujusmodi mentionem, nec non aliis Apostolicis Constitutionibus, caeterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli, Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae MCCCCXXXIII. Pridie Kal. Octobr. Anno tertio [1].

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. pag. 35—44. După transumptulŭ Conventului din Iaszov în archiva Franciscanilorŭ din Cluşŭ.

CCCCLXXXII.

1433. 1433. *Iliaşŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ Ţerei Moldovei, promite a da ajutoriŭ regelui Vladislau din Polonia în contra tuturorŭ inimicilorŭ sei.*

Elias dei gracia Waywoda et dominus terre Moldawyensis cum filys et fratre nostris, tenore presencium recognosscimus significantes tam presentibus quam futuris noticiam presencium cernentibus quibus expedit vniversis. Quod nos ex certa sciencie nostre matura deliberacione atque beneplacito necnon sana induccione consily nostrorum secretariorum, nulloque conpulsi

1) Wir ersehen nun also aus dieser, in so manchen geschichtlichen Rücksichten wichtigen Urkunde, dass Martin V., der vom Jahre 1417 bis 1431 der römisch-katholischen Kirche vorstand, bemüssiget war: nach der Walachei wegen Mangel an dortländigen römisch-katholischen Seelsorgern, die Franziskaner Bosniens zu senden; — allein dieser Uebelstand in Bezug auf die römisch-katholische Glaubenslehre bestand in der Walachei auch noch im Jahr 1431, denn aus der nachfolgenden, im Jahre 1448 transummirten, interessanten Urkunde des Johann Wlad's, Woywoden der Walachei vom Jahre 1431 ist es zu ersehen, dass die Walachei in demselben Jahr von römisch katholischen Seelsorgern ganz entblösst war. *(Nota contelui Ios. Kemény.)*

arduo, Serenissimo ac preclarissimo principi domino Wladislao dei gracia inclito regi polonie, Lythvanieque principi supremo et heredi Russcie etc., Domino nostro graciosissimo eiusdemque sue maiestatis heredibus inclitis videlicet Wladislao et Kazmyro ac successoribus eiusdem, necnon corone regni Polonie predicte, assumpsimus et pollicemur tacto dominice crucis ligno, obligantes nos, more et adinstar aliorum dominorum ducum katolicorum, consuetudinaria lege fidei ortodoxe, quemadmodum nostri predecessores se subscribentes obligarunt, videlicet Petrus Waywoda, Roman Waywoda, Ztechko Waywoda, ac genitor carissimus noster condam Alexander Waywoda, felicium recordacionum, fideles nos esse attenta constancia, Eidem sue Serenitati serviendo et adiuvando adversus quoslibet inimicos ubicumque necessarium fuerit, nullo penitus excepto, iuxta vim et formam certarum inscripcionum olim predecessorum nostrorum antefatorum in nullo diminuendo. Et quod habemus eundem defendere contra quosuis eidem periculose irrogantes et iniuriantes nec sinistra informacione vmquam contrariarum ipsum modo aliquali fraude et dolo quibusvis postpositis sub honore et fide nostris. In horum igitur premissorum omnium firmitatem ac uberiorem perpetuitatis roborem presentes appensione sigilli nostri maioris et autentici munimine iussimus communiri. Datum Anno Domini Millesimo quadringentesimo trecesimo tercio, die mensis Jwny tercio.

Dominus per se
Waywoda.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei române. Sigilulŭ celŭ mare pendentŭ alŭ voivodului represintă armele Moldovei: unŭ scutŭ anticŭ avêndŭ ca insemne capulŭ de bourŭ şi o stea cu cinci raḑe între córne. În jurŭ inscripţiunea: ✝....АШ ВОЄВОДѢ ГОСП.....ЄМЛИ МОЛДАВСКОИ.

S'a publicatŭ în estrasŭ la Dogiel, Codex dipl. R. Pol. I. 2. pag. 601.

CCCCLXXXIII.

1433. *(Estrasŭ). Vladislavŭ, regele Poloniei, restitue lui Stefanŭ, voivodulŭ Moldovei, ţinuturile Cerzon, Cmielow şi teritoriulŭ situatŭ între Sniatin şi Sepin începêndŭ dela fluviulŭ Potoczyn şi până la Nistru.* 1433.

Wladislaus Rex Poloniae confirmat Stephano Palatino possessionem terrae Moldauiae, donatque ei terras Cerzon, Emiclow, et territoria inter Sniatyn et Sepin sita, habentia suos limites a fluuio Potoczyn vsque ad magnum fluuium Dniestr. Datum Lanciciae, die XIII. Decembris. Anno Domini M-o CDXXXIII.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 601 — Fejér, X. 7. 489.

CCCCLXXXIV.

1433. 1433. Sigismundŭ, regele Ungariei, confiscă, pentru nota de infidelitate, *tóte moşiile lui Ladu, fiulŭ lui Ladislaŭ, din districtulŭ (Carau)Sebeşului*, şi le dăruesce nobilului românŭ Nicolae de Bizere, militariŭ alŭ curţii regale.

Commissio propria Domini Imperatoris.

Sigismundus dei gracia Romanorum Imperator semper augustus ac Hungarie, Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex, ffideli nostro venerabili et Religioso Nicolao de Radwycz Crucifero inter cetera Capitaneo Castri nostri Zeuriniensis, Salutem et graciam, Quia nos pro fidelitatibus et fidelium seruiciorum gratuitis meritis et sinceris complacencys fidelis nostri Egregy Nicolai fily condam Ladislai de Byzere, Aule nostre militis, per eum multipliciter maiestati nostre exhibitis et impensis, uniuersas porciones possessionarias et Jura possessionaria, condam Lado fily olim Ladislai fily pete et filiorum suorum de predicta Byzere fratris patruelis ipsius Nicolai in possessionibus Byzere prefata et Kalowa Warcharua, Zabadfalu, Rampna Meel Szlatyna Nouakfalua Myhalancz Weelgh laczkan danilest Apadya et Ohabycza vocatis in districtu de Sebes existentibus habitas, quas prefatus Nicolaus de Byzere, antefatorum condam Lado et filiorum suorum fuisse, eosque toto illo tempore quonobis fideles extiterunt in pacifico dominio earundem extitisse asserit, quasque propter notam Infidelitatis pretactorum Lado et filiorum suorum, quam Infidelitatis notam ydem contra nostram incurrerant maiestatem, nomine nostro occupauerat, occupatasque apud tuas seu tuorum manus habes et conseruas depresenti cum cunctis suis utilitatibus et pertinencys quibuslibet ad easdem de Jure spectantibus et pertinere debentibus, prefato Nicolao de Byzere, et per eum Laczkoni fratri suo mediantibus alys literis nostris donacionalibus exinde confectis dedimus et contulimus. Ideo fidelitati tue ex certa nostra sciencia firmissime precipimus et aliud habere nolentes mandamus, quatenus habita presencium noticia de prenarratis porcionibus et Juribus possessionarys, possessionibus in pretactis habitis et existentibus pretacto Nicolao et Laczkoni fratri suo per nos modo superius expressato datis et collatis, tuas et tuorum manus penitus et per omnia excipiendo et excipifaciendo easdem in pretactis omnibus earundem vtilitatibus et pertinencys quibuslibet absque omni renitencia et dissimulacione seu difficultate prenarratis Nicolao et laczkoni remittere et resignare, per tuosque seu alios quoscumque erga quorum manus habentur remitti et resignari facere debeas, omnibus modis, Datum Basillee in vigilia festi beati Andree Apostoli Anno domini Millesimo CCCC-o XXX-o tercio, Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. XLVII-o Romanorum XXIIII-o Bohemie XIIII-o Inpery vero primo.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 26. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Sombory.

CCCCLXXXV.

1433. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Cinade, se introducă pe nobilulŭ românŭ Nicolae Bizere în posesiunea moşiilorŭ, ce aŭ fostŭ confiscate dela *Ladu Bizere*, pentru nota de infidelitate, fiindŭ-că dênsulŭ *dimpreună cu fii sei fugise la Danŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci, şi acolo agitase în continuŭ în contra regatului ungurescŭ.* 1433.

Sigismundus dei gracia Romanorum Imperator semper augustus, ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex ffidelibus nostris Capitulo ecclesie Chanadiensis, salutem et graciam, Cum nos pro fidelitatibus et fidelium seruiciorum gratuitis meritis et sinceris complacencys fidelis nostri Egregy Nicolai fily condam ladislai de Byzere Aule nostre Militis vniuersas porciones possessionarias et Jura possessionaria, condam lado fily olim ladislai fily pethe, et filiorum suorum depredicta Byzere fratris patruelis ipsius Nicolai, in possessionibus Bizere prefata, et Kalowa Worchorwa Zabadfalu Rampna Meel Szlatina Nouakfalua Myhalancz Weelgh laczkan Danilest Apadya et Ohabycza vocatis in districtu de Sebes existentibus habitas, quas videlicet porciones possessionarias seu Jura possessionaria prefatus Nicolaus de Byzere antefatorum condam lado et filiorum suorum fuisse, eosque toto illo tempore quo nobis fideles extiterunt in pacifico dominio earundem porcionum possessionariarum seu Jurium possessionariorum extitisse asserit, propter notam infidelitatis prenarratorum lado et filiorum suorum, quam ydem ex eo quod ipsi pretactis eorum porcionibus et Juribus possessionarys derelictis, ad partes Transalpinas sicuti tunc sic et nunc seuissimis Turcis, crucis christi persecutoribus, Maiestatisque nostre et Regnorum nostrorum ac tocius christianitatis capitalibus inimicis et hostibus subiectas, et per consequens, ad condam dan Wayuodam ipsarum parcium Transalpinarum eotunc in contemptum nostre celsitudinis predictis Turcis sponte adherente, se reduxerunt, vbi eciam idem lado in quantum potuit contra Maiestatem nostram et nostros fideles vsque vite sue exteritum, cum prefatis filys suis infideliter agens, sub eadem infidelitatis nota, vitam terminauit temporalem contra nostram incurrerunt maiestatem Juxta Regni nostri Hungarie predicti consuetudinem ad manus nostras regias, rite et legittime deuolutas, et redacta, de presentique apud manus nostre maiestatis existentes, simulcum vniuersis ipsarum vtilitatibus et pertinencys quibuslibet, prefato Nicolao de Byzere et per eum laczkoni filio condam Johannis de dicta Byzere fratri suo fratrueli, ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis, vigore aliarum literarum nostrarum donacionalium exinde confectarum, sub modis et adicionibus in eisdem literis nostris donacionalibus contentis et expressatis in perpetuum duxerimus conferendas, velimusque ipsos, per nostrum et vestrum homines in dominium earundem legittime facere Introduci, fidelitati igitur vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quopresente Blasius Wraan vel ladislaus de Bast, aut Johannes de Machkas, sin ladislaus dictus Wlaszma de Egres siue Johannes Wlksan, Alys absentibus homo no-

ster ad facies prenarratarum porcionum possessionariarum in pretactis possessionibus et Juribus possessionarys habitarum, vicinis et commetaneis ipsarum vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo Introducas (sic) prefatos Nicolaum de Bizere et laczkonem de eadem, in dominium earundem, Statuatque easdem eisdem premisse nostre donacionis titulo perpetue possidendas, contradiccione prefatorum infidelium non obstante. Et post hec huiusmodi Introduccionis et Statucionis seriem cum nominibus contradictorum et Euocatorum si qui fuerint, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis. Datum Basilee in festo Beati Nicolai confessoris Anno domini Millessimo Quadringentesimo Tricesimo tercio; Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. XLVII-o Romanorum XXIIII-o Bohemie XIIII-o Impery vero primo.

Pesty, A Szörényi Bánság, III. 27. După transumptulŭ Capitulului din Cinade din a. 1434. în archiva familiei Sombory.

CCCCLXXXVI.

1433. 1433. *Saşii din Transilvania* se plângŭ la Sigismundŭ, regele Ungariei, că dênşii după consvetudinea lorŭ sunt datori *se trimită spioni cu sume mari de bani în Ţéra-românéscă, şi câte o dată chiar în Turcia*, ér' de altă parte sunt obligaţi se ţină o trupă însemnată de ómeni pentru apĕrarea drumurilorŭ şi a pasurilorŭ, începêndŭ din Ţéra Făgăraşului până în districtulŭ Haţegului, aşa ca Turcii se nu pótă străbate în Transilvania, însă la tóte cheltuelile aceste, oraşele Cluşulŭ şi Bistriţa din Transilvania nu le daŭ nici unŭ ajutoriŭ. În urma acestei plângeri regele Sigismundŭ ordónă, că pe viitoriŭ se contribue la tóte cheltuelile aceste şi oraşele Cluşŭ şi Bistriţa.

Sigismundus dei gracia Romanorum Rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croacie Rex etc., fidelibus nostris prouidis iudicibus iuratis, ciuibus hospitibus ac toti Communitati ciuitatum nostrarum Coluswar et Bistriciensis ceterisque vniversis et singulis Saxonibus parcium nostrarum Transilvanarum in quibuscunque oppidis villis et possessionibus nostris usque districtum Barcza ubilibet situatis commorantibus, salutem et graciam. In personis fidelium nostrorum vniversorum Saxonum 7 sedium predictarum parcium Transiluanarum, nostre datur intelligi Maiti quomodo ipsi pro commodiori regimine et tuciori conseruacione ipsorum illarumque parcium Saxonicalium contra insultus Turcorum fiendos nonnullos Exploratores cum notabilibus pecuniarum quantitatibus ad partes nostras transalpinas, interdumque ad Turkyam terrasque et loca eydem connexa dirigere et destinare immo tempore eo dum ydem pretactos Turcos ex huiusmodi Exploratorum et aliorum hominum ueridicis relatibus sentirent ipsas partes hostiliter uelle subintrare non modicam gencium quantitatem pro defendendis et recludendis viis et stratis alpium illarum parcium a pertinentiis scilicet Terre Fogaras vsque districtum Haczaak existencium ne scilicet iidem Turci possent subintrare in eisdem alpibus cum sumptuosis expensarum oneribus conseruare consueuissent,

sicut eciam anno proxime preterito tempore insultus Turcorum predictorum in prefatis alpibus duo millia hominum conseruacione dictarum viarum et stratorum contra ipsos Turcos conseruassent pro quibus exploraturis nec non vigiliis et preclusionibus prescriptarum viarum et stratorum faciendis uos in medium dictorum Saxonum 7 sedium nullam opem et operam nullumque contribucionis subsidium facere et exhibere voluissetis nec eciam uelletis in futurum eisdem exinde auxiliari et cooperari quod in ipsorum querulancium preiudicium et grauamen cedit manifestum cum huiusmodi explorature et custodie non minus uestrum quam prenarratorum Exponencium respiciant profectum et vtilitatem: vnde nos ex iam fata causa et racione memoratis Saxonibus nostris 7 sedium in huiusmodi Exploraturis contra dictos Turcos custodiisque et reclusionibus pretactarum viarum aduersus insultum eorundem Turcorum faciendis per vos ope et opere auxiliari volentes fidelitati vestre et uestrum cuilibet firmissimo nostro regio sub edicto precipientes mandamus quatenus agnita presencium noticia a modo deinceps In antea ulteriori nostro mandato exinde non exspectato in huiusmodi exploraturis contra pretactos Turcos custodiisque et reclusionibus predictarum viarum contra impetum et insultum Turcorum eorundem modo premisso faciendis una cum pretitulatis Saxonibus nostris septem sedium antedictarum temporibus ad hoc opportunis ope et opere uestris cooperari eisdem auxiliari ac in medium ipsorum ad expensas exinde per ipsos faciendas condignam contribucionem impendere debeatis imo volumus vt vos in sortem illarum pecuniarum quas iidem exponentes ad conseruacionem supradictorum duorum millium hominum anno ut prefertur proxime preterito tempore introitus memoratorum Turcorum nec non aliis preteritis temporibus tam pro vestra quam ipsorum exponencium necessitatibus commodis et utilitatibus per legitima documenta comprobauerint se exposuisse in quantum huiusmodi expense pro communitate scilicet uestra quam eorundem aliorum Saxonum nostrorum utilitate et commodo facte sunt et dispensate super illa parte dictarum pecuniarum que in contribucione exinde per vos facienda ad uestram cedere debuisset porcionem annotatis Saxonibus nostris 7 sedium plenam impendatis satisfaccionem. Que si feceritis bene quidem alioquin commisimus et harum serie firmiter committimus Magnifico Ladislao de Chaak moderno, futurisque Vayuodis predictarum parcium Transsiluanarum ipsorumque Viceuayuodis ut ipsi vos, et uestrum quemlibet ad huiusmodi mandatorum nostrorum observacionem per media opportuna arccius compellant et astrigant nostre Maiestatis in persona authoritateque presentibus ipsis attributa mediante modo tamen debite informacionis et inquisicionis superinde prehabito et prout Iuris ac racionis ordo expostulauerit per omnia in premissis observato. Secus ergo gracie nostre sub obtentu non facturi. Presentes denique post earundem lecturam reddi iubemus presentanti. Datum in nostra Imperiali Ciuitate Senarum parcium Italie in festo beati Mathie apostoli anno Domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo tercio. Regnorum Nostrorum anno Hungarie etc. XLVI^to^, Romanorum XXIII. et Bohemie XIII^mo^.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 168. Originalulü pe chârtie în archiva Universităţii săsesci din Sibiiu.

CCCCLXXXVII.

1433. 1433. *Optŭ chinezi români, din districtulŭ Căraşului în Bănatŭ, judecă unŭ procesŭ de moşie dintre alţi patru chinezi români din districtulŭ Borza în Bănatŭ.*

Nos Eberhardus Sax. Capitaneus de Zenthlazlovara, Memorie commendamus per presentes, quod venientes nostri in presenciam Dionisius et Lucas fily Roman Kenesy de de (sic) Borzafew in personis fratrum eorundem et consanguineorum, contra Petrum filium Juga, et Ladislaum filium philipi, fratrem eiusdem similiter Kenesius de dicta Borzafew coram nobis personaliter astando, voce querulosa proposuerunt, et significare curarunt quomodo ipse petrus dictus Juga, et Ladislaus frater eiusdem, inter metas possessionum ipsorum Maancho vocatarum Juxta Riuulum Maylathmaycho dictum in predictu districtu habitarum, plurimas terras earundem occupassent, et occupatas teneant eciam de presenti, in preiudicium Jurium Ipsorum et Jacturam, quo audito ipse Petrus, sua ac predicti Ladislai fratris sui in personis et consanguineorum respondit exaduersis, quod in accionibus predictorum inmunis essent et innocentes, et hoc cum literis Magnifici domini Piponis de Ozora, Comitis Temesyensis pie memorie possent conprobare, quas coram nobis exhibuit, super ipsarum metarum, terrarum et aliarum quarumlibet vtilitatum predictarum possessione, ereccione confectas, quarum tenor talis est.

(Urmézŭ documentulŭ din 1418. Nr. CCCCXVI.)

Nos itaque auditis parcium proposicionibus et visis literis ipsius domini Comitis Piponis felicis recordacionis, super premissis metarum reambulacione certocercius cupientes edoceri Nobilem magistrum petrum de Kereztez castellanum nostrum de Borzafew, necnon Nicolaum nyakazo, Johannem veres de Bacz vidam filium Sthanicza de Cherova et Georgium de dicta Bacz, de Borzafew, Johannem dictum farkas dionisium de Gunlya Nicolaum de luca, Michaelem paruum de armistha de Crassofew kenesios ad faciem predictarum possessionum regalium, Juxta dictum Riuulum habitarum duximus deputandos et destinandos . . p . . tamque magister petrus Castellanus noster, nicolaus nyakazo Johannes veres de Bacz vida filius Sthanicza (Kenezius) Johannes farkas dionisius de Nicolaus (sic) et Michael paruus adnos reuersi vna formi voluntate talem de premissis sciuisse certitudinis veritatem fassi fuerunt quod Ipsi die descen . . . . . festum beati Johannis Baptiste in proximo preterito conuocatis partibus vicinisque et commetaneis ad faciem predictarum possessionum accessissent, metasque terreas siluas et alias quaslibet vtilitates ipsarum possessionum Juxta contenta literarum ipsius Magnifici domini comitis piponis reambulassent, ipsum eciam petrum et ladislaum filios Juga, vt premittitur in nullo excedere reperissent, ymo Juxta limitacionem in predictis literis domini Comitis piponis firmiter perseuerasset, nos vero premissarum certitudinis veritatem modo premisso perceptis intellectis et ne in posterum partes prescripte pro se se occasione premissarum terrarum et aliarum utilitatum predictarum possessionum

impedire et perturbare debeant aliquomodo ymo ipsos in perpetue pacis quietudine cupientes gratulari partibus prescriptis perpetuum silencium inponendo talem eciam vinculo mediante, ut si temporum in processu aliqua predictarum posteritatum racione et pretextu terrarum et aliarum vtilitatum earundem modo premisso limitatarum mouere et in litem prouocare niteretur presumpcione aliquali, extunc talis pars contra aliam in premissa disposicione eiusdem domini piponis et per consequens manentem perseuerando, demptis ipsis quinquaginta marcis denariorum in prescriptis literis domini piponis specificatis, similiter in quinquaginta marcis denariorum modo premisso specificatis et declaratis conuinci debeat eo facto, quarumquidem duo ad Judiciariam porcionem, tercia vero pars parti aduerse cedi debeat, harum literarum nostrarum per vigorem testimonio mediante, Datum in Zenthlazlowara predicta fer . . . . . proxima post festum beatorum petri et pauli apostolorum anno domini M^mo^ quadringentesimo XXX° III°.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 344. Originalulŭ pe chârtie în colecţiunea contelui Pongrátz din museulŭ naţionalŭ în Pesta.

CCCCLXXXVIII.

1433. *Investigaţiune în contra chinezilorŭ din districtulŭ Borza în Bănatŭ*, cari prĕdase pe nobilulŭ Francŭ din Remetea. 1433.

Nos dominus Erdugh de Charna vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso, damus pro memoria Quod nos ad legittimam peticionem Egregy viri frankonis fily Stephani fily petri de Remethe, viros nobiles Thomam de Kengelto ladislaum filium luce de Jenew Nicolaum Chakan Johannem filium Georgi de Jenew Briccium de bulice Michaelem Bodor de Egres et ladislaum Jobus Castellanum de Keuesd ad infrascriptam Inquisicionem faciendam duximus destinandos, qui tandem exinde ad nos reuersi nobis retulerunt in hunc modum Quod ipsi ab omnibus quibus decens et oportunum fuisset, et presertim ab illis qui inter virum Egregium frankonem filium Stephani fily petri de Remethe et nobiles Kenesios et vniuersos populos de Borzafew electi arbitri fuissent, talem sciuissent veritatem, Quomodo prefatus frank, in nullo prefatis kenesys et populis offendisset, Et ipsum frankonem cum sua sine culpa prefati kenesi et populi de Borzafew depredassent, potentia eorum mediante, datum in Mezeusomlio sabbato proximo die scilicet in festo ad vincula Sancti petri anno domini MCCCCXXXIII.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 346. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 45. Sec. XV.

CCCCLXXXIX.

1434. 1434. Nicolae, voivodulŭ Transilvaniei, ordónă unorŭ nobili, ca se nu împedece pe *iobagii lorŭ, de a se strămuta de pe o moşie pe alta,* după ce vorŭ plăti teragiulŭ, şi alte datorii ale lorŭ.

Egregiis viris magistro Petro filio Stephani de Debrenche, Georgio dicto Cheluek, fratribus nostris carissimis vel eorum hominibus in Chad et eius pertinenciis constitutis. Egregii viri fratres nostri Carissimi. Vestras diligenter petimus fraternitates, quatenus Illos Jobagiones, qui de Honoribus vestris, justis eorum terragiis depositis, ad possessionem Demetry fily Nicolai de Parazfalwa causa conmorandi venire voluerint, eosdem cum universis rebus et bonis libere pacifice ac sine omni impedimento abire permittatis et permitti faciatis Secus nostre fraternitatis ob respectum non facturi. Datum in Chanad in festo beati Augustini. An. MCDXXXIV. Nicolaus de Marchaly, Wayuoda Transsilvanus.

Fejér, X. 7. 608. De pe originalŭ.

CCCCXC.

1434. 1434. Capitululŭ din Cinade introduce pe nobilulŭ Nicolae Bizere în posesiunea moşiilorŭ, ce aŭ fostŭ confiscate dela nobilulŭ *Ladulŭ Bizere, fiindŭ-că fugise dimpreună cu fii sei la Danŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci.*

Capitulum ecclesie Chanadiensis, Omnibus christifidelium presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris, Salutem in salutis largitore Ad vniversorum noticiam harum serie volumus peruenire Cum nos literas Excellentissimi et gloriosissimi principis domini nostri, domini Sigismundi dei gracia Romanorum Imperatoris semper augusti, ac Hungarie Bohemie dalmacie Croacie etc. Regis sumpma cum reuerencia recepimus in hec verba.

(Urmézŭ documentulŭ din 1433. Nr. CCCCLXXXV.)

Nos igitur mandatis eiusdem domini nostri Imperatoris humiliter obedire cupientes vt tenemur vnacum Johane de Wlksan, homine Regio predicto, nostrum hominem, videlicet magistrum Barnabam de Nagywath socium et concanonicum nostrum, ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio misimus fidedignum, Qui demum exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, Quod Idem homo Regius dicto testimonio nostro presente octauo die festi Epiphaniarum domini, et alys sex diebus in mediate sequentibus ad id scilicet aptis et sufficientibus, ad facies prenarratarum porcionum possessionariarum in pretactis possessionibus et Juris possessionarys habitarum videlicet

Bizere Kalowa Warchorua Zabadfalu, Rampna, Meel, Mihalancz, Wlgh Laczkan et directe medietatis Apadya, vicinis et commetaneis ipsorum vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo. Introduxisset prefatos Nicolaum de Bizere et laczkonem de eadem in dominium earundem, Statuissetque easdem eisdem, premisso Jure donacionis perpetue possidendas, Nullo contradictore apparente tam in faciebus dictarum porcionum possessionariarum et Jurium possessionariorum, quam nostri in presencia legittimis diebus et horis expectando, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras priuilegiales Aphabeto intercisas, pendentis Sigilli nostri munimine roboratas fecimus emanari Datum per manus magistri Mathie lectoris et concanonici nostri decimoseptimo die vltimi diei Introduccionis et Statucionis prenotatarum. Anno domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo quarto Presentibus ibidem honorabilibus et Circumspectis viris dominis Benedicto preposito Stephano Cantore Petro preposito ecclesie Collegiate Sanctisalvatoris, Alberto Themesiensi, vrbano Orodiensi, ladislao de Toronthal et Kewe, Benedicto Sebesiensi predicte, et altero ladislao Crassouiensi Archidiaconis, ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia Regi iugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 29. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Sombory.

CCCCXCI.

1434. Michaiŭ Iacciŭ comitele Secuilorŭ, scrie cetăţenilorŭ din Braşovŭ, că de óre-ce *Turcii aŭ întratŭ în Ţéra-românéscă, ér' Românii se-aŭ retrasŭ lângă frontiere,* dênşii se aibă grijă, ca se nu fie înşelaţi de Români. 1434.

Michael Jakch Siculorum Comes. Circumspecti viri, Amici nobis dilecti. Vti nobis renunciastis, quomodo seuissimi Turci in partibus Transalpinis forent constituti, et Valachi partis eiusdem in circumferencijs castrorum assisterent subplantandi. Quare vestras petimus amicicias presentibus, quatenus sitis constantes et vigiles, ne per eosdem nefandissimos Valachos decipiemur. Iam enim dies sexta est transacta, cum familiaribus nostris nunciauimus, vt ipsi sine mora more exercituali accedere debeant, quod speramus in breui adesse, et nisi ijdem nos preuenerint, immediate totis nostris viribus auxilio vestri in succursum non lentibus passibus, sed celere equitatu progrediemur. Pro eo, si quas nouitates vlterius habueritis, sine tarditate aliquali nobis scire detis, vt celerius vestrum in succursum insistere valeamus. Scriptum in castro Gergin [1] Sabbato proximo diei Rogacionis Anno domini Millesimo Quadringentesimo Tricessimo quarto.

(În dosŭ:) Circumspectis viris Judici et Juratis Ciuibus Ciuitatis Brassowiensis, Amicis nostris.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 128.—Transilvania. 1871. pag. 6. Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

1) Gurghiu, rom.

CCCCXCII.

1434. 1434. Michaiŭ Iacciŭ, comitele Secuilorŭ, învită pe cetăţenii din oraşulŭ şi din ţinutulŭ Braşovului, ca se plece în munţi cu tótă puterea lorŭ, se prindă şi se ucidă pe *Românii necredincioşi din Ţéra Făgăraşului*, cari s'au retrasŭ acolo, ér' pe pruncii şi femeile lorŭ se-i ducă în captivitate. Din acestŭ documentŭ resultă, că *Ţéra Făgăraşului se afla în timpulŭ acesta în posesiunea Ţerei-românesci.*

Michael Jakch, Siculorum Comes. Circumspecti viri, Amici nobis dilecti, vestris multum regraciamur amicicijs de seruicio domino nostro Regi et huic Regno fideliter per vos facto. Igitur adhuc vestras rogamus amicicias, quatenus cum tota vestra potencia singulis diebus alpes ascendatis, et perfidos Valachos de Fogaras penitus interficiatis, demtis pueris et mulieribus, quos captos, si apprehendere poteritis, abducetis, nos autem abhinc singulis diebus, dante domino, eosdem fugamus. Scriptum in descensu nostro campestri . . . . . feria quarta proxima post festum sacratissimi corporis Christi Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quarto.

(În dosŭ:) Circumspectis Judici et Juratis Senatoribus Ciuitatis Brassowie, tociusque eiusdem districtus, Amicis nobis dilectis.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 129. — Transilvania. 1873. pag. 7. Originalulŭ în archiva oraşului Braşovŭ.

CCCCXCIII.

1434. 1434. Sigismundŭ, regele Ungariei, conferesce dreptulŭ de nobilitate lui *Martinŭ Domşa din comuna Bacia în Transilvania*, fiindŭ-că se luptase cu bravură în contra Husiţilorŭ.

Sigismundi Regis Armales pro Martino filio Blasii Dempse de Bachya, ejusque Patre, et fratre Gregorio, date vel maxime, quia: «contra perfidissimos hereticos Huzitas, nunc proh dolor! in . . . . Regno nostro Behemie, et Marchionatu Moravie in despectum Xpiane religionis pululan . . .; sepe sepius instauratis, nec non in his Almanie partibus», in hac scilicet Imperiali nostra Civitate Basileensi juxta tue possibilitatis exigentiam culmini nostro studuisti.» . . . . Datum basilee . . . in festo S. Georgii martiris anno Domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo quarto. Regnor. Nostr. anno Hungar. 48. Romanor. 24. Bohemie 14 Imperii vero primo.

Originale in pergamena expeditum ex archivo Segesváriensi, ubi asservabatur, translatum fuit ad archiv. Guberniale, unde descripsit Jos. C. Kemény.

Transilvania. 1873. pag. 7. Din colecţiunea contelui Ios. Kemény.

CCCCXCIV.

1434. *Nicolae Radevitz*, magistrulŭ cavalerilorŭ teutoni, amintitŭ cu titlulŭ de *banŭ alŭ Severinului.* 1434.

. . . . Desew et Ladislao de Gara Machouiensi et Nicolao de Radnitz Crucifero ordinis Pruthenorum, Zewrinien. Banis . . . . . .

Fejér, X. 7. pag. 540. Din diploma regelui Sigismundŭ din 1434, prin care confirmă privilegiile preoţilorŭ catolici din comitatulŭ Zips. — Totŭ ca banŭ alŭ Severinului este amintitŭ Radewitz încă în alte dóue documente din a. 1434. (Fejér, X. 7. 615. 619).

CCCCXCV.

1434. Dómna *Justina, vĕduva lui Sandru Balcĭŭ*, dăruiesce comuna Seculeşŭ din districtulŭ Chioarului, nobilului *Radu*, în semnŭ de recompensă pentru diferite servicii, ce i le-a făcutŭ. 1434.

Ea, quae manibus aguntur potentum, cum actus quilibet labente tempore decidant, ut a futurorum comprehendantur notitiis, perpetuitatis indigent testimonio roborari. Nos Domina Justina olim conthoralis Magnifici viri domini Balk Sandrii, nos Joannes filius ejusdem Magnifici viri et domini, nec non nos Michael filius domini Joannis filii Balk Sandry bona mente, et animo deliberato, ad perpetuam rei memoriam, coram universis et singulis fatendo recognoscimus praesentium in contextu. quod intuentes fidelitatis servitia per nobilem, et fidelem nobis dilectum Redul [1]) nobis exhibita, saepissime, et adhuc, ut speramus futuris temporibus per ipsum et suos, nobis, et nostris haeredibus, animadvertendo prae — maxime (sic) horum servitiorum, nec non pecunii sui Nobis concessi, videlicet quadraginta flor. auri, qui versi sunt in nostrum usum, non immemores sibi, et suis haeredibus in restauran. dedimus, et contulimus, damus, et conferimus villam nostram Szakállasfalva tenendam, habendam, pacifice perpetuo possidendam in filios filiorum, cum omnibus ejusdem villae attinentiis, videlicet campis, agris, cum omnibus silvis, virgultis, pascuis, pratis cultis, seu colendis, cum aquis, et aquarum decursibus, usibus, et fructibus, cum omnibus limitibus, gradibus (!) sicut divisionatum, primaevo suae fundationis a termino, etiam damus et conferimus eandem villam praefato nobili, suis et haeredibus legitimis, vel successoribus, cum omni jure, et dominio, aut quovis proprietatis titulo, etiam volumus, cum omnibus nostris haeredibus, ac posteris nostris, dictum nobilem, suos, et haeredes, et eorum subditos de

---

1) Ab hoc descendunt familiae, Radul, Tarcza, Pop etc. de Szakállasfalva in Distr. Kövár.

Originale in pergameno patenter emanatum, sigilloque super cera nigra ductili conchae cereae infusa, pendentique munitum exstat in Arch. K. Monostoriensi.

Copia in Arch. Guberniali T. VI. Transum. Conventual. p. 116. *(Nota contelui Jos. Kemény.)*

praefata villa, summa quavis nos coget (sic) nostros ab omni jugo servitii sint soluti a nobis, et nostris haeredibus et singulis nostris officialibus, et per amplius supportare (!) eosdem nullo modo impedire, vel perturbare. Insuper volumus, quod omnes subditi ejusdem villae dicti nobilis, suorum, et haeredum, ab omnibus annualibus, et generalibus exactionibus more solito nostris in districtibus capiendis, in dando liberi penitus sint et soluti ita, quod praetactus Nobilis, vel sui haeredes hujusmodi exactiones annuatim, si placuerit, suscipere valeant suis a subditis, in ipsorum proprium melius, vel utile perpetui. Ita ut nemo hominum praedictum Redul vel ejus haeredes in praemissis haereditatibus possit, neque valeat qualitercunque juridice impedire. Cassamus, et irrita facimus vigore praesentium insuper, omnia et singula privilegia vetera praesentibus contraria super praemissis haereditatibus a nobis, aut a nostris praedecessoribus quispiam (sic!) emanate. Hanc igitur nostram . . . . confirma . . . ratihabitionis, inviolabilis, et conservationis, sigillum nostrae Magnificentiae pro munimine, et sub appens. praesentibus nobilibus viris nobis dilectis Jalfolli Joannes, nec non Joannes filius Frank. Datum in Erdötzdi anno domini Millesimo quadringentesimo tricessimo quarto tredecima die Mensis May.

Indorsatio: »anno Domini 1651. die nona Mensis Junii in Oppido Ákos in Sedria Cttus Szolnok Medi. exhibitae sunt praesentes literae, perlectae, proclamatae, publicatae, et extradatae, per Georgium Szigethi juratum Sedis Judiciariae notarium.

Transilvania, 1873. pag. 8. Din colecțiunea contelui Jos. Kemény.

CCCCXCVI.

1435. 1435. *Ladislaŭ Ciacu, voivodulŭ Transilvaniei, ține tribunalŭ cu juraţii, cu nobilii şi chinezii români din districtulŭ Haţegului, şi confiscă moşiile chineziloru români Costa, Stanciulŭ şi Popa Volculŭ din Riuşoru, cari se resculase în contra autorităţii regelui, predase şi devastasc mai multe moşii de ale regelui şi apoi fugise în Moldova. Voivodulŭ Ciacu dăruesce apoi chineziatele confiscate, nobililoru români, Michaiŭ, Băsarabŭ şi Ioanŭ din comuna Riuşoru în semnŭ de recompensă pentru excelentele loru virtuţi militari, şi cu deosebire pentru mórtea eroică a tatălui loru, Ioanŭ, care căduse în lupta întêmplată cu Turcii sub castrulŭ Haţegului.*

Nos Ladislaus de Chaak Vayvoda Transylvaniae, et Comes de Zolnok. Memoriae commendamus multis Christicolis praesens . . . . . cernentibus pandimus his scriptis . . . . . Koztha, nec non Sthanchul, et Volkul sacerdos, alias Keneziis de Ryusor Districtus Hatzag simul cum fratribus et filiis ipsorum contra Sacrum Regium Diadema, et Dominum nostrum Imperatorem gloriosum, ac nostrum Vayvodatus honorem ipsorum infidelitate pro-

terviam ostendendo, depopulatis, et devastatis Possessionibus ipsius Domini nostri per ipsos. hactenus pro keneziatu tentis, et possessis, se ad partes Moldaviae nequiter et infideliter transeundo, et furtiva faciendo, nunc simul cum cunctis hujus Regni hostibus, et inimicis, in depraedationem, et vastationem ejusdem Regni machinantes, iidem plura spolia, facinora, et alia malorum genera perpetrasse, perpetrareque perhibentur, et quia totum Keneziatum ipsorum, puta, directa medietas totius Keneziatus Possessionis Ryusor praedictae, nec non liberae eorum Villae Syerel vocatae, in eodem Districtu existent. (ratione dictae eorum infidelitatis, ad Dominum nostrum Imperatorem) manibusque nostris rite devolutum exstitit, et redactum, pro eo nos, una cum Juratis, et universitate nobilium, ac Keneziorum Ipsius Districtus Hatzak, sana exinde deliberatione, ac consilio et voluntate eorumdem praefatos Koztha, Sthanchul, et Volcul Sacerdotem cum ipsorum fratribus, et haeredibus, mera auctoritate in persona dicti Domini nostri Imperatoris, et tota potestatis Vayvodatus nostri plenitudine, dicto ipsorum Keneziatu, et dicta possessione Ryusor vocata, nec non jam dicta libera villa Syerel nominata habito, et exist. privamus, et prorsus destitutos, et in aevum orbatos committimus, cunctisque uti dicti Domini nostri ex suae serenitatis Regni infidelibus perpetuum silentium in persona suae majestatis imponimus de eisdem . . . . . sic legitime peractis . . . . . nihilominus, et signanter recensitis fidelitatibus, et multifariis fidelibus obsequiis nobilium Michaelis, et Bozorad, ac Joannis filiorum quondam Joannis de dicta Ryusor per ipsos jugiter et solerter, insigniterque sacro Regio Diademati locis, et temporibus in conventibus, summa cum diligentia, virtute eximia laudabiliter exhibitis, et impensis, et praesertim dum certae vecordiae (sic?) magnificus quondam Nicolaus de Chaak olim similiter vajvoda Transylv. genitor noster . . . . catholicae fidei nefandissimis emulis ad Castrum Hatzak vocatum praelium commisisset, et certamen, tunc dictus Joannes pater jam fatorum Michaelis, Bozorad, et Joannis in area ipsius certaminis, uti Tyro fortiter fidelitatis constantia suffultus diutius dimicando, atris ictibus ipsorum hostium in . . . . . conflictu in eodem ipso Genitore nostro, ac aliis nobilibus, atque probis cernentibus sauciatus, et prostratus occubuisset, nonnullis etiam aliis fratribus, et propinquis suis ibidem in acie prostratis, et interfectis, effusione, tam pro ipsius Domini nostri Regis, quam dicti Genitoris nostri honore . . . . . excelentia . . . . . exhibere curavit obsequia. Idem nos tam pro Patris, quam ejusdem Michaelis, Bazarad . . . . . per dictum Keneziatum jam fatorum Koztha, Sthanchul, et Volkul fratrumque et successorum . . . . . Ryusor, et Syerel libera villa habit. et existens, simul cum universis ipsius Keneziatus utilitatibus, et pertinentiis eorum, terris arabilibus cultis et incultis, sylvis, nemoribus, rubetis, pratis, fenetis, aquis, aquarumque decursibus, campis, montibus, alpibus, et generaliter cunctis utilitatum integritatibus, et condependentiis jure ad eum spectantibus, ac sub eisdem veris et antiquis metis, et limitibus, quibus medietas integri Keneziatus antedicti, et hucusque per annotatos Koztha, Sthanchul, et Volkul tenta fuissent, et possessa, praenominatis Michael, Bazarad, et Joanni filiis Joannis, et per ipsos filiis eorum, ipsorum haeredibus, et po-

steritatibus universis, in persona praefati Domini nostri Imperatoris more, et ritu liberae villae, ac novae Donationis titulo, et omni eo jure quo . . . . . liberae villae praevia ratione nostrae rite . . . . . collationi, perpetuo et irrevocabiliter tenen. possiden. pariter, et haben. pleno iure [1]. Censuum et Datiarum Curiae Regiae . . . . . liberis villis per nos praevio modo memoratis Michaeli, Bazarad, et Joanni datis, et collatis, provenientes, eisdem et ipsorum posteritatibus duximus perpetuo remitten. et relaxan. remittimus, et relaxamus . . . . . patrocinio mediante. In cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras patentes, impressione sigilli nostri roboratas, annotatis Michaeli, Bozorad, et Joanni duximus concedendas uberiorem ad cautelam. Datum in Hatzak in dicta die Dominica proxima post festum Beatae Elisabethae Reginae a. D. 1435.

Transilvania. 1873. pag. 32. — Fejér, XI. pag. 502. — Din Transmisionalulŭ procesului Catherinei Kenderesi din Rĭuşorŭ.

CCCCXCVII.

1435. 1435. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce lui *Stefanŭ Poharnok,* militariŭ alŭ curţii regale, o moşie în comitatulŭ Borşodŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce i le făcuse ca *legatŭ trimisŭ la voivodulŭ Moldovei, de asemenea şi în lupta cu Turcii şi cu aderenţii lui Radulŭ Prasnaglava, care alungase pe voivodulŭ Danŭ din domnia Ţerei-românesci.*

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Imperator semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Rex Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit vniuersis: quod nos attentis et consideratis ac digna mentis nostrae permeditatione praemetitis multimodis fidelitatibus et fidelium seruitiorum gratuitis meritis, virtuosis gestis et actibus strenuis et sinceris laudabilibus complacentiis fidelis nostri sincere dilecti Egregii Stephani Pohárnok, filii Thomae de Berzewiche, aulae nostrae militis, quibus idem in nonnullis nostris et regnorum nostrorum arduis agendis et expeditionibus difficillimis, sicuti prosperis, sic et aduersis, sub locorum et temporum diuersitate, praesertimque in variis et multiplicibus nostris exercitualibus expeditionibus contra perfidissimos haereticos Hussitas et Taboritas, Dei et nostros notorios infideles, et rebelles in dicto nostro regno Bohemiae ac Marchionatu Morauiae a non paucis annis et temporibus pullulantes, plerisque vicibus per nos instauratis, cum nostra Maiestate procedendo, et etiam in conseruatione castri nostri Trenchiniensis, aliorumque certorum castrorum et fortaliciorum nostrorum, partium nostrarum superiorum, eisdem Haereticis Hussitis, ipsas partes nostras infestantibus, viriliter resistendo, et se opponendo, personaeque ac rebus suis minime parcendo, sed se et sua diuersis fortunae casibus et imminentibus periculis submittendo. Maiestati nostrae et sacrae dicti

Regni nostri Hungariae coronae laudabiliter studuit complacere; ipse denique Stephanus Poharnok ad specialem nostrae Maiestatis requisitionem et complacentiam singularem his proximis temporibus, in nostris valde arduis et magnae importantiae negotiis, atque legationibus etiam commodum et vtilitatem dicti regni nostri Hungariae tangentibus, per nos sibi impositis, ad illustrem Regem Poloniae bina vice nec non ad fidelem nostrum Waywodam Moldauiae similiter duabus vicibus, in suis propriis expensis, cum decenti apparatu, non sine sudorosis suis laboribus, et fatigiis accedere, et ab eisdem votiuum responsum nobis reportare studuit et curauit et dum praeterea idem Stephanus Poharnok in continuatione primarii sui itineris ad dictum Wajuodam Moldauiae peracti, ad partes nostras transalpinas, et ad condam fidelem nostrum Magnificum Daan Vajuodam ipsarum partium nostrarum transalpinarum, quem eo tunc quidam Radwl, alias Praznaglawa cognominatus, notorius noster infidelis, quem scilicet saeuissimi Turci Crucis Christi persecutores, in Vajuodam ipsarum partium nostrarum Transalpinarum, in nostrae Maiestatis despectum, praeficere, et dictum condam Daan, verum Vajuodam partium earumdem per nos constitutum, dominio huiusmodi sui Vaiuodatus priuare conabantur, pluribus Turcis atque Valachis infidelibus sibi associatis persequebatur, quique Daan Vaiuoda ante eundem Radul fortuna sinistrante, terga vertens fugiebat idque persensisset, statim ipse Stephanus Poharnok veluti miles strenuus animositate ductus, ipsum condam Daan Vajwodam sicut praefertur, a facie suorum aemulorum cum suis fugientem animando et confortando, ac de fuga, sagaci et agili sua prudentia retrahendo, cum eodem, nonnullisque aliis nostris fidelibus, Siculis scilicet et Saxonibus, qui in subsidium ipsius condam Daan Vaiuodae accesserant, ipso Stephano Poharnok per eosdem Siculos et Saxones auctore et Capitaneo Eorum electo et constituto, contra praefatum Radul, Turcosque et Valachos secum existentes procedere, et eisdem viriliter ac fortiter resistendo, ipsosque aemulos, Domino exercituum adiuuante, inito cum eisdem et commisso bellicoso conflictu et laborioso certamine in fugam conuertendo, plurimis ex ipsis in ore gladii caesis, prostratis, et captiuatis, gloriosum de eisdem et victoriosum triumphum reportauit. Demum quoque idem Stephanus Poharnok egregium Detricum Fratrem et germanum suum carnalem ex nostra dispositione et commissione speciali ad nostra seruitia, cum non pauca gentium armigerarum comitiua, non sine plurimis expensis fulcita, ad insulam nostram Saan vocatam, conseruationemque castrorum et fortalitiorum nostrorum ibidem pro tunc habitorum transmisit, atque destinauit, qui tandem Detricus Frater suus per Omorath, Turcorum Dominum, atque ipsos Turcos, cum validissima potentia contra nostros fideles in ipsa insula, et castris pro tunc constitutos insultando, obtentis ipsis insula et castris, vna cum nonnullis nostris fidelibus inibi existentibus, captus direque vinculatus, ac ad Turciam abductus fuit, et ibidem fere per quadriennium acriter conseruatus, de qua tandem captiuitate per ipsum Stephanum Poharnok, nostro ad hoc non sufficienti sibi praestito subsidio, cum maximis suis expensis redemptus, atque liberatus; et quamuis praetextu praemissorum ipse Stephanus Poharnok multo plura et maiora a nobis beneficiorum impendia mereretur reportare; vt tamen ad praesens no-

stram beneuolentiam sibi sentiat fauorosam, possessionem nostram regalem Nyaragh vocatam, in Comitatu Borsod situatam, — — praefato Stephano Poharnok — — dedimus, donauimus et contulimus, immo damus donamus et conferimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam, pariter et habendam, saluo iure alieno. — — Datum Posonii octauo die festi B. Michaëlis Archangeli anno Domini MCDXXXV. Regnorum nostrorum anno Hungariae etc. XLIX. Romanorum XXVI. Bohemiae XVI. Imperii vero III-o.

Fejér, X. 7. 676. — Wagner, Com. Saros. pag. 378. După originalŭ.

CCCCXCVIII.

1435. 1435. Sigismundŭ, regele Ungariei, dăruiesce familiei Banŭ de Loşonţŭ comunele numite Fildulŭ-de-josŭ, Fildulŭ-de-mijlocŭ şi Fildulŭ-de-susŭ din comitatulŭ Cluşului, în Transilvania, comune, pe cari regele le dăruise mai înainte lui *Sandrinŭ Românulŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile militari, ce i le făcuse, dar pe care-lŭ omorîse tâlhăresce trei fraţi, George, Toma şi Emericŭ, fii lui Ilie din Tămasa, fără ca numitulŭ Sandrinŭ se aibă cea mai mică culpă.*

1435. Tyrnaviae Sabbatho p. p. festum natiuitatis Mariae, Sigismundi Regis mandatum, ad conventum de K. Monostor, ut Stephanus, et Ladislaus filii Ladislai, filii Bani de Losoncz statuantur in dominium Juris Regii: «si quod in possessionibus Alsó-, Középsö-, és Felsö-Füld vocatis in Comitatu de Kolos partium nostrarum Transilvanarum habitis, quas a quodam Castro ipsorum Sebes vocato, tempore quo idem castrum apud nostras manus exstitisset, segregantes, cuidam Sandrino Valacho pro suis fidelibus servitiis, per ipsum nobis exhibitis, in perpetuum contulissemus, nunc vero eaedem possessiones per defectum seminis ejusdem Sandrini Valachi rursus, et iterum ad maitem. nostram de regni nostri consvetudine devolutae forent, et redactae, quas nunc Georgius, Thomas, et Emericus filii quondam Eliae de Tamásfalva, qui ex praeconcepta rancoris malitia annotatum Sandrinum nullis culpis suis exigentibus, temerarie, et potentialiter miserabili nece interemisse perhibentur, sub taciturnitatis silentio, tamquam jurium nostrorum Regalium celatores conservarent, qualitercunque haberemus.»

Dorso hujus mandati adscripta est signatura peractae purae statutionis. Originale exstat in Arch. K. Monostorien. X. 73.

Transilvania. 1873. pag. 30. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

CCCCXCIX.

1435. *Sigismundŭ, regele Ungariei, zălogesce lui Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ) şi fratelui seŭ oraşulŭ şi districtulŭ românescŭ Comiatŭ din Bănatŭ, dimpreună cu tóte veniturile sale, pentru suma de 1500 fl. în aurŭ.* 1435.

R° Emerici de Marczaly Magistri curie.

Nos Sigismundus dei gracia Romanorum Imperator semper Augustus, ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod quia fidelis noster Egregius *Johannes dictus Olah, filius condam Woyk de Hunyad* [1]) Aule nostre Miles, quandam possessionem seu Opidum nostrum Papi vocatum in Comitatu Orodiensi habitum, cum vniuersis suis obuencionibus vtilitatibus et pertinencys ac medietatem vadi in fluuio Marus habiti ad Idem Opidum spectantis, per nos alias eidem Johanni ac alteri Johanni fratri suo carnali pro Mille et ducentis florenis auri puri hungaricalibus veri et Justi ponderis, vigore aliarum literarum nostrarum Impignoraticiarum exinde confectarum impignoratum, ad nostram singularem requisicionem maiestati nostre remisit et relaxauit, Et insuper idem Johannes Olah ad specialem nostre maiestatis complacenciam, vltra predictos Mille et ducentos florenos auri Trecentos florenos auri puri hungaricales veri et Justi ponderis, quibus nunc pro certorum et arduorum nostrorum et Regni nostri negociorum necessaria expedicione indigemus nobis nomine veri mutui, et sub spe restitucionis dedit concessit et accomodauit, qui in toto et simul computando faciunt Mille et quingentos florenos auri, Ideo nos ipsum Johannem Olah, de rehibicione premissorum Mille et quingentorum florenorum auri certum reddere volentes et securum, Opidum nostrum Komyathy vocatum, cum toto Districtu similiter Komyathy, necnon villis Kenesys obuencionibus vtilitatibusque et pertinencys ad Idem Opidum et Districtum prenotatum spectantibus et pertinentibus, prefato Johanni Olah et per eum prefato alteri Johanni, fratri suo carnali Ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis pro pretactis Mille et quingentis florenis auri pignori duximus obligandum ymmo obligamus et impignoramus talimodo, quod quandocunque nos aut nostri successores Reges scilicet Hungarie predictum Opidum Komyathy, cum Districtu villis et pertinencys suis prenotatis ab ipsis vtroque Johanne seu eorum heredibus redimere voluerimus seu voluerint, extunc ydem rehabitis et receptis prius a nobis aut predictis nostris successoribus, premissis Mille et quingentis florenis auri predictum Opidum Komyathy, cum Districtu villis et pertinencys suis prescriptis, nobis aut dictis nostris successoribus remittere debeant et teneantur, Assumimus nichilominus, ac nostro et successorum nostrorum Regum scilicet Hungarie predictorum nominibus pollicemur et promittimus, annotatos vtrosque Johannem, eorumque heredes in pacifico dominio antefati Opidi Komyathy ac Districtus et pertinenciarum suarum predictarum vsque tempus redempcionis eorundem,

1) A se vedé tabela genealogică a Corvinilorŭ la pag. 443.

contra quosuis impetitores causidicos et actores, Intra et extra Judicium semper et vbique protegere, tuerj et conseruare proprys nostris et eorundem successorum nostrorum laboribus et expensis, Harum nostrarum, vigore et testimonio literarum mediante, Datum Tirnauie feria quinta proxima ante festum Penthecostes, Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto. Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. quadragesimo Nono, Romanorum vigesimoquinto Bohemie quintodecimo, Impery vero Secundo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 351. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva statului unguescŭ. NRA 1522. fasc. 13.

D.

1435. 1435. *Tractatulŭ de alianţă defensivă încheiatŭ între Ilie, Voivodulŭ Ţĕrii Moldovei, cu Vladislaŭ, regele Poloniei.* Ilie, Voivodulŭ Moldovei, dimpreună cu fratele, cu fii şi cu toţi boerii sei, promite regelui Vladislaŭ din Polonia, că nu-şi va resbuna nici o dată asupra dênsului, din causă, că l'a ţinutŭ mai multŭ timpŭ în captivitate. De asemenea promite, că va da ajutoriŭ după putinţa regelui Vladislaŭ, cândŭ va fi atacatŭ din vre-o parte óre-care, cu condiţiune însă, că şi regele Vladislaŭ se-i dee ajutoriŭ în contra inimicilorŭ sei.

Elias dei gracia Waywoda Terre Moldawyensis vnacum liberis et fratre necnon cunctis Baronibus seu consiliarys nostris senioribus ac juvenibus vniuersis ac singulis ortodoxe fidei cultoribus presentibus pariter et futuris harum nostrarum literarum noticiam cernentibus et habentibus quibus expedit volumus fieri manifestum. Quod nos pia consideracione ac maturo consilio superinde prehabito, nemine penitus ad infrascripta nos coartante seu cogente Serenissimo principi et domino domino nostro Wladislao Inclito Regi Polonie sumpmoque (sic) Principi Lytwanie et Heredi Russcie etc. ac Illustri Cazmiro fratri eiusdem, tutoribusque seu consiliarys corone sue Maiestatis promisimus et spondemus, jurantes ymo juramus omagium prestando et prestamus nos inscribentes, modo et ad instar ceterorum dominorum catolicorum se consimiliter fideliter obligancium juxta inscripciones nostrorum predecessorum pie recordationis Petri Waywode, Romani, Ztechonis ac Alexandri genitoris nostri carissimi Waywodarum, nos debite obedire ac fideliter famulari corone maiestatis sue constancius pro viribus astare contra et adversus insultus quorumlibet inimicorum neminem penitus excipiendo cautela friuola ac occasione deceptoria quevis per omnia postergata seu proculmota temporibus perpetuo duraturis. Prefatus siquidem dominus noster Rex ac corona, necnon universi consiliary eiusdem modo simili tenentur nos defensare contra quoslibet nostros inimicos neminem penitus excipiendo dolo et fraude quibusuis postpositis temporibus similiter perpetuo duraturis. Preterea dominus noster Rex predictus, excessus dicti condam domini et genitoris nostri in preda Colomiense et Zne-

tense olim facta, nobis propter nostram corporalem et personalem detencionem generose per omnia expiando relaxat ymmo relaxavit pleno cum effectu, quam detencionis causam seu captivitatis penam promittimus et spondemus nusquam memorari seu vindicari maiestati regie antedicte, nostri honoris ac fidei constancia mediante. Sed omnia omagia seu inscripciones predecessorum nostrorum inviolabiliter promittimus et assumimus conservare, fideles famulatus perpetuo exhibituri et impensuri domino nostro Regi ac corone maiestatis sue antemisse. In quorum omnium prescriptorum perpetuam firmitatem presentes sub appensione Sigilli nostri maioris et autentici jussimus communiri. Datum Zwczawye die mensis Septembris prima. Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto. Per manus Thome etc.

Originalulŭ în archivele generale din Moscva. O copie fotografică în colecţiunile Academiei române. Sigilulŭ celŭ mare pendentŭ represintă la mijlocŭ vechile insemne ale ţerei, unŭ scutŭ anticŭ cu bourulŭ, avêndŭ în drépta semiluna, în stânga o rosetă şi între córne o stea cu cinci rade. În jurŭ inscripţiunea . . . . . **ВОЄВОДЬ ГОСПОД**.....

S'a publicatŭ de Уланицки, Матеріалы. pag. 45.

DI.

1435. *(Estrasŭ). Nicolae Radewitz, magistrulŭ Cavaleriloră teutoni*, amintitŭ mai în urmă în anulŭ acesta ca *banŭ alŭ Severinului* [1]. 1435.

. . . . . Nicolao de Radwicz Crucifero ordinis prutenorum Zeuriniensi bano . . . . . [1]

Pesty, A Szörényi Bánság. I. pag. 279. După diploma regelui Sigismundŭ din a. 1435, în archiva Camerei fiscale din Buda.

DII.

1435. *Papa Eugeniu IV. înscinţézŭ pe toţi credincioşii bisericei catolice, că Grigorie, mitropolitulŭ Moldo-Românieĭ, s'a întorsŭ la unire cu biserica Romei,* şi de óră-ce dênsulŭ voiesce se călĕtoréscă în unele părţĭ ale lumei, ca se estindă şi mai departe credinţa catolică, de aceea dênşii, se-lŭ primésca cu tótă onórea, şi se-lŭ lase a trece liberŭ cu suita sa de călăreţi şi pedestraşi, prin ori-ce ţinuturi, pe mare şi pe uscatŭ. 1435.

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Universis etc. salutem etc. Novissime Venerabilis frater noster Gregorius Archiepiscopus Moldoblachie, Spiritus sancti lumine illustratus, veritatem Catholice fidei cognoscens ad nostram et ecclesie

1) Veḑi nota la pag. 564.

Romane unitatem et obedientiam redactus est. Cum autem ad nonnullas mundi partes pro augmento Catholice fidei et Romane ecclesie se transferre proponat, nos optantes eundem Archiepiscopum cum eius comitiva equitum et peditum et familiaribus in personis, equis et bonis omnibus in eundo, stando et redeundo plena ubique securitate gaudere, Universitatem vestram requirimus et hortamur in domino, subditis vero nostris et gentium armorum Capitaneis ubicunque militantibus districte precipiendo mandamus, quatenus prefatum Archiepiscopum cum eius comitiva equitum et peditum, salmis, valisiis, rebus et bonis omnibus per nostra et vestra territoria, passus, portus, pontes et loca quelibet tam per aquam tam per terram transire, stare, ire et redire pro nostra et apostolice sedis reverentia absque solutione gabelle vel alicuius alterius impositionis exactione libere permitattis, nec eidem vel comitive, sociis et familiaribus predictis molestiam sive gravamen aliquod inferatis, nec ab aliis, quantum in vobis fuerit, permittatis inferri, sed eum benigne recipientes et pertractantes, sibi pro se et comitiva huiusmodi de securo transitu et receptu sic liberaliter providere curetis, ut exinde vestra devotio apud nos et sedem predictam digne commendari valeat. Datum Florencie Anno Incarnationis dominice Millesimo quadringentesimo tricesimo quinto, v. Idus Marcii, Pontificatus nostri Anno Sexto.

Reg. An. VI. Tom. 15. fol. 59.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 374.

DIII.

1436. 1436. *Decanatulŭ Sibiului, care era supusŭ mai înainte episcopiei catolice din Milcovia*, ajunge, după ocuparea Milcoviei de către necredincioşi (Români), sub jurisdicţiunea archiepiscopului din Strigonŭ.

Eugenius Episcopus — Archiepiscopo Strigoniensi — Pastoralis officii debitum mentem nostram excitat et inducit, vt ad ea, quae pro ecclesiarum omnium, nec non Christi fidelium statu et indemnitate accomoda et vtilia fore conspicimus, apostolicae partes sollicitudinis exquisitius impendamus. Hinc sane pro parte dilecti filii Christiani, decani decanatus Cibiniensis, partium Transiluanarum, nobis nuper exhibita peticio continebat, quod infra limites Decanatus, qui in finibus paganorum, schismaticorum et Turcorum, nec non Christianae religionis inimicorum, consistit, et ab olim Dioecesi Milkouiensi, cuius episcopalis ad praesens per infideles occupata esse consueuit, continentias LX. vel circiter parochiales Ecclesias, quarum rectores, ne illorum parochiani sine superiore esse noscantur, de consensu omnium, vnum ex eisdem rectoribus, quem ad hoc magis idoneum esse diiudicent, in Decanum Cibinensis Decanatus eligunt, cuius electionem Venerabilis Frater noster archiepiscopus Strigoniensis confirmat, et qui plenariam in spiritualibus et temporalibus infra dictos

limites iurisdictionem, nec non iudicandi in causis maioribus et minoribus ac instituendi, destituendi et confirmandi ac alia, quae iurisdictionis sunt, exercendi, sicut archiepiscopus, cuius vices gerit, habet potestatem; tamen circa ea, quae ordinis aut consecrationis sunt, nulla fungitur potestate. Quum autem, sicut eadem petitio subiungebat plerique habitatores et incolae dicti Decanatus in cimeteriis dictarum Ecclesiarum ac locis contiguis, et praesertim quum partes illas infideles inuadunt, propter maiorem securitatem moram trahunt, ac in turribus et locis eminentioribus dictarum Ecclesiarum defensiones et propugnacula contra inimicos faciunt; et si cum vxoribus suis et mulieribus in Ecclesiis et cimiteriis conuersantur, vnde nonnunquam contigit: ecclesias et cimiteria praedicta sanguinis et seminis effusione pollui et Ecclesiam violari, ac Venerabilis Frater noster Archiepiscopus Strigonien. propter nimiam distantiam, quae est X. vel XII. dietarum, ad Ecclesias et cimiteria praedicta pro illis reconciliandis accedere commode non potest; et in locis vicinis episcoporum copia non existit; et propterea nonnunquam ecclesia et cimiteria praedicta absque conciliatione remanent, diutius vt profanata, in non modicum diuini cultus diminutionem ac dictorum parochianorum animarum periculum et iacturam. Quapropter pro parte dicti Decani nobis fuit humiliter supplicatum, vt super his opportune prouidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui de praemissis certam notitiam non habemus, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus super praemissis singulis et omnibus, — auctoritate nostra te diligenter informes; et si per informationem huiusmodi ita esse inueneris, praefato Decano, vt Decanus ipsius Decanatus, pro tempore existens, omnia et singula, ecclesias et cimiteria, infra dictos limites consistentia, — reconciliare possit — eadem auctoritate licentiam largiarias. Datum Bononiae anno Incarnacionis Dominicae MCDXXXVI. XIII. kal. Januarii. Pontificatus nostri anno VI.

Fejér, X. 7. 796. — Pray, Hier. P. II. pag. 267.

DIV.

1436. (Estrasŭ). Conciliulŭ dela Basilea înscliinţézăă pe ducele de Albertŭ din Austria, că *Grecii se au întorsŭ la unire cu biserica Romei.* 1436.

Eadem Synodus Duci Alberto, Graecis ad vnionem reuersis pacem plenam indultum iri, notificat, negocium isthoc promouendum commendat, atque Ludouico Patriarchae Aquileensi, suo legato, fidem adhibendam. Datum Basileae. IV. May MCD. XXXVI.

Fejér, X. 7. 926. Din archiva secretă dela Viena.

DV.

1436. 1436. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă *Saşilorŭ din Transilvania* se restitue bisericei catedrale din Alba-Iulia, cărţile, potirele, odórele şi alte mai multe lucruri sfinte, ce le răpise de aci în timpulŭ turburărilorŭ de mai înainte.

C. ppria Imperatoris. Sigismundus Dei Gratia Romanorum Imperator Semper Augustus, ac hungar. Bohem., Dalmacie, Croatie etc. Rex. — Fidelibus nostris Magistro Civium, Judicibus, et Juratis senioribus, nec non Civibus, universisque Saxonibus Cittis nostrae Cibiniensis ac septem sedium, sed et aliarum quarumlibet sedium Saxonicalium partium nostrarum Transylvanarum harum continentiam, et notitiam concernentibus atque habituris salutem et gratiam. Nostre in audientiam deductum est, iterum Matti. relatione fidedigna, qualiter et rebus, et bonis, puta, ornamentis, libris, et calicibus, ac monstrantijs, et clenodijs ecclesie beati Michaelis Archangeli Alben. Transylvan. temporibus disturbiorum Regni nostri jam dudum sedatis, per saxones scilicet praedecessores vestros, nonnullosque ex vobis de ipsa Transylvana ecclesia manu sacrilega ruptis, receptis, et ablatis nonnula ymo plurima apud vos, et in medio vestri, seu erga aliquos ex vobis in specie haberent, que hactenus ipsi Ecclesie sancti Michaelis reddere, et restituere dissimulassent, et distulerunt, dissimularentque et recusarent etiam de presenti, quod in detrimentum animarum suarum, et vestrarum cedit nimis grave. Verum cum vos ad restitutionem talismodo ablatorum, etiam divina lege jubente, que dicit, quod peccatum non dimittitur nisi restituatur ablatum, teneamini in effectu. Igitur volumus, vestreque, et cuilibet vestrum fidelitati firmissime, et severissime precipimus, et mandamus, quatenus habita presentium notitia, omnibus dissimulationibus, et difficultatibus procul motis, omnes, et singulas res, atque bona, nec non ornamenta, libros, calices, monstrantias, simul quelibet clenodia annotate ecclesie beati Michaelis Archangeli Transylvan. presertim eas, et illa . . . . apprehensioni eidem ecclesie, et per consequens dominis de Capitulo . . . . . modis omnibus deputatis. Secus gratie nostre sub obten . . . . . Zegedini feria sexta proxima post festum beati Georgii Mris, anno domini MCCCCXXXVj. Regnorum nostrorum Hungariae Quinquagesimo. Romanorum 26. bohemie XVj. Imperii vero tertio.

Ex authographo Capit. Alb. Transylvaniae.

Transilvania. 1873. pag. 39. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DVI.

1436. Papa Eugeniŭ IV. numesce pe *Iacobŭ de Marchia*, profesorulŭ călugărilorŭ minoriţi, ca *înquisitoriŭ în contra ereticilorŭ din Ungaria.* 1436.

Eugenius Episcopus, Seruus Seruorum Dei. Dilecto filio, Jacobo de Marchia, Ordinis FF. Minorum Professori, in regno Hungariae ac partibus Austriae, secundum morem dicti ordinis, inquisitori haereticae prauitatis per sedem Apostolicam deputato, salutem et Apostolicam benedictionem. Licet vbilibet Apostolicae sedis prouidentia circumspecta contra haereticae prauitatis labe respersos, quorum nequitia serpit, vt cancer, ne in aliorum perniciem sua venena diffundant, remedium adhibeat opportunum; in regno tamen Hungariae et Austriae partibus, ad quae et eorum incolas affectum gerimus specialem, praecipue cupimus, vt negocia fidei iugi profectu, elisis omnino et eradicatis erroribus prosperentur, fidesque catholica fortius inualescat. Affectantes igitur ad huiusmodi negocium fidei, in regno et partibus praedictis efficaciter promouendum talem deputare personam, cuius honesta conuersatio exempla tribuat puritatis, eiusque labia erudita doctrinam fundant scientiae salutaris, vt eius ministerio omne fermentum exinde labis huiusmodi expurgetur; tandem ad personam tuam, quam religionis et fidei sinceritate et maturitate morum, et literarum scientia, multarumque aliarum virtutum donis earum largitor Dominus insigniuit, dirigentes intuitum mentis nostrae, te, quem ex multarum personarum notabilium nobis facta relatione fideli ad huiusmodi officium sufficientem et idoneum reputamus, inquisitorem haereticae prauitatis in regno Hungariae et Austriae partibus auctoritate Apostolica vsque ad nostrum beneplacitum constituimus, facimus et deputamus. Quocirca discretioni tuae per apostolica scripta mandamus, tibi in remissionem peccatorum iniungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore postposito, spiritum fortitudinis induens, praedictum inquisitionis officium in regno et partibus praedictis, prout tanti negocii vtilitas suadebit, sub spe mercedis aeternae, sic efficaciter prosequi ac exequi studeas, diligenter, vt per sollicitudinis tuae diligentiam radix prauitatis praedictae penitus euellatur, et vinea Domini Sabaoth, exterminatis inde vulpeculis, fructus vberes adferat catholicae puritatis. In huiusmodi negocio processurus tam secundum indulgentias et priuilegia inquisitoribus prauitatis eiusdem, praefata auctoritate apostolica deputatis, seu officio huiusmodi inquisitionis ab eadem sede concessa, quam etiam secundum canonicas sanctiones. Per huiusmodi autem deputationem, de tua persona in huiusmodi officio per nos factam, locorum ordinariis, quo minus ipsi inquisitionis officium super labe praedicta, prout volunt dictae Canonicae, exercere valeant, et praedictis, vel quibuscunque aliis priuilegiis, tuo ordini vel inquisitoribus vel officio memoratis, si quae sunt eis a dicta sede concessa, nullum volumus praeiudicium generari. Datum Bononiae, anno Incarnationis Domini MCDXXXVI. XI. kal. Septembris. Pontificatus nostri anno VI-o.

Fejér, X. 7. 794.

DVII.

1436. 1436. *Iacobŭ de Marchia, călugărulŭ minoritŭ, trimesŭ ca inquisitoriŭ de Papa Eugeniu IV. spre a stĕrpi credinţa eretică din Bosnia, din Serbia şi din Ţéra-românéscă,* e învitatŭ de clerulŭ catolicŭ din Oradea-mare se începă inquisiţiunea şi în contra ereticilorŭ de acolo.

Joannes Dei ac sedis Apostolicae gratia Episcopus Varadiensis. — Venerabilem et egregium religiosum Fratrem Jacobum de Marchia ordinis Minorum S. Francisci a sede Apostolica et sacro Concilio Basileensi, in Bosnae, Rasiae ac Valachiae partibus pro huiusmodi maledictae sectae et haeresis pestiferae eradicatione legatum et nuncium specialem, pro vestra et animarum vestrarum salute magnis vestris precatibus et nonnullorum virorum precibus et supplicacionibus in vestri medium accersiri placibiliter inclinamur, cui et nostram ordinariam, tam in foro confessionis, quam in inquisitione dictae haereticae prauitatis auctoritatem plenarie duximus concedendam. etc. Datum Varadini V-a Februarii anno Domini MCDXXXVI.

Fejér, X. 7. 808.

DVIII.

1436. 1436. *Iacobŭ de Marchia, călugărulŭ minoritŭ, trimisŭ de conciliulŭ de la Basilea şi de Papa Eugeniŭ IV. ca se stĕrpéscă credinţa eretică din Bosnia, din Serbia şi din Ţéra-românéscă,* e învitatŭ de George, episcopulŭ catolicŭ din Alba-Iulia se trécă şi în Transilvania, şi se estermineze credinţa eretică a Husiţilorŭ, cari au trecutŭ acolo din Moldova şi din alte părţi.

Georgius, Dei ac sedis Apostolicae gratia Episcopus Transiluaniensis — Quoniam his temporibus pro quibusdam negociorum expedicionibus apud imperialis Maiestatis gratiam occupabamur, et constituebamur, et hoc medio interuallo tempore, sicut ex fide dignorum accepimus relatu, quidam perniciosi, haeretica Hussitarum prauitate, de Moldauiae et aliis partibus, tanquam oues morbidae, non solum praenotatos districtus, sed etiam istas partes Transiluaniae, proh dolor! subingressi, quam plures gregis nostri vtriusque sexus homines inficiendo corruperunt, et eorum doctrinam pestiferam, tanquam venenum mortiferum, latius diffuderunt; et quum nos in factis iam dicti Domini nostri Imperatoris ad praesens occupemur; ad praedictae haereticae pullulationis exstirpationem et exstinctionem tam subito versus illuc personaliter proficisci et attendere nequiuimus; pro eo venerabilem et egregium religiosum Fratrem Jacobum de Marchia, de ordine S. Francisci a sede Apostolica et

sacro Concilio Basileensi, in Bosnae, Rassiae, et Valachiae partibus pro talibus maledictae sectae et haeresis pestiferae eradicatione, legatum et nuncium specialem, pro animarum Vestrarum salute instantissime rogauimus vt ad nos perueniret. Datum VIII-a Maii. Anno Domini MCDXXXVI-o.

Fejér, X. 7. 808. — Szeredai, Episcopi Transilvani. pag. 152.

DIX.

1436. George, episcopulŭ catolicŭ din Transilvania, rógă pe *călugărulŭ inquisitoriŭ, Iacobŭ de Marchia*, că după terminarea misiunei sale în diecesa Orăḑii-mari, *se trécă numai de cătră în Transilvania, ca se extermineze secta eretică de acolo.* 1436.

Georgius, Dei ac sedis apostolicae gratia Episcopus Transiluaniensis — Paternitatem vestram affectuosissime flagito instanti prece et cordiali, quatenus Deo auxiliante, completo in illis partibus labore vestro salutifero, diuinae praedicationis intuitu et ob fidei sanctae fortitudinem iter vestrum versus huc reflectendo, pro extinctione praedictae sectae pestiferae, has partes ingredi dignemini, et velitis diem et tempus progressus vestri, dum scilicet ad has partes ingredi malueritis per occurrentes nuncios mihi intimare, vt vsque ad oppidum Ecclesiae Tathad, in obuiam Paternitatis vestrae recentiores homines et nuncios mittere votiue valeam, et possim. Datum Tordae die apparitionis S. Michaelis Archangeli. Anno Domini MCDXXXVI.

Fejér, X. 7. 809.

DX.

1436. Archidiaconulŭ catolicŭ din Timişóră învită pe *călugărulŭ inquisitoriŭ, Iacobŭ de Marchia, se trécă şi în părţile Bănatului* pentru stĕrpirea credinţei eretice. 1436.

Albertus, Archi Diaconus Temesiensis, Ecclesiae Chanadiensis vacante sede vicarius Generalis. — Eamdem Paternitatem vestram etiam requirimus ego et Domini nostri de Capitulo affectanter, vt vos ipsi in propria persona huc Chanadinum pro maiori et vberiori expeditione praemissorum, de seminandis gratiis diuinis dignemini venire. Datum Chanadini die S. Galli. Anno Domini MCDXXXVI.

Fejer, X. 7. 810.

DXI.

1436. 1436. Ioanŭ, episcopulŭ catolicŭ din Oradea-mare, scrie Papei Eugeniu IV. că *Iacobŭ de Marchia, călugărulŭ inquisitoriŭ trecândŭ în Transilvania*, unde ereticii se ridicase cu armele în mână în contra clerului catolicŭ, i-a întorsŭ érăşi la credinţa cea adevĕrată, după ce a condamnatŭ la mórte pe mai mulţi eretici.

Sanctissimo Patri, Eugenio — — Multo peior haeretica prauitas, quam Hussitarum, de Bohemia, in quibusdam prouinciis regni Hungariae, suae fraudis palliata latibulis, inualescere coepit, quod vestrae Sanctitati dolenter refero; Et quia, beatissime Pater, quorumdam peruersorum euangelicae veritatis persecutorum sarcinata iniquitas tanta cum prauitate haeretica fideles Christícolas hic in regno Vngariae ad sui erroris tenebras latenter accersierat; Venerabilis vir Fr. Jacobus, Vicarius Bosnensis, ordinis B. Francisci, vestrae Sanctitatis filius humilis et deuotus, diligenter scrutinio et duris approbationum disceptationibus, qui sanctis sacrae paginae disciplínis tam peculiose praeditus est eosdem repressit in partibus Transyluanis ipsius regni Vngariae, vbi vitam ad pericula exposuisse perhibetur, quum nonnulli controuersores, sacro sanctae orthodoxae fidei persequutores, sese insultu, ausu temerario et superstitiose veritati Euangelicae opponentes, vexilla peruersitatis contra totius cleri et Ecclesiae statum fere erigendo, insurrexerant conspirati. Et nisi antefatus Fr. Jacobus illac in tempore aduenisset; in paucis diebus manu armata in ipsum clerum irruissent, ab maiori ad minimum nece mortis interemturi, sed, Domino Sabaoth opitulante, tanquam victor bellicus et triumphalis pro ipsa sacrosancta matre Ecclesia militando, praefatus Fr. Jacobus militiam obtinens probatae veritatis, omni honoris apparatu venerandus tractabatur; qui etiam in Dioecesi mea Varadini similiter per suae inquisitionis adhibitionem et salutiferam verbi Dei praedicationem, plurimos, ipsa haeretica prauitate infectos, per interitum supplicii reprobauit condemnatos. Et in pluribus huius regni Vngariae aliis partibus tam salubrem populo catholico in sui reformatione se dignoscitur multipliciter exhibuisse; non minus, quam si B. Paulus Apostolus, supremus Doctor euangelicae veritatis egregius praeco, ei esset comes constitutus, fructum aeternae beatitudinis ampliauit. Datum in castro Nandor Albae, prima die Decembris Anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo sexto.

Fejér, X. 7. 810.

DXII.

1436. Capitululŭ Archiepiscopiei din Calocea scrie Papei Eugeniu IV. că *Iacobŭ de Marchia, Vicariulŭ Bosniei, trimisŭ ca inquisitoriŭ în contra ereticilorŭ din Ungaria, după ce a călĕtoritŭ cu fraţii sei călugări prin diferite părţi ale Ungariei, a prinsŭ pe mai mulţi clerici şi laici infectaţi de credinţa cretică,* şi făcându-le cu sine prin păduri, prin pesceri şi prin alte locuri ascunse; că unii purtaŭ sfânta cuminecătură în pungi legate la gâtŭ, ér alţii îşi stropiaŭ hainele cu sângele Domnului Christosŭ; şi pe toţi acestia i-a pedepsitŭ cu o pedépsă bine meritată, şi astŭ-felŭ a esterminatŭ credinţa eretică în diecesa de acolo. 1436.

Vestrae praesentibus significandum duximus Sanctitati, quod venerabilis Pater D. Fr. Jacobus de Marchia, Vicarius Bosnae, ordinis Fratrum minorum indagator et extirpator haereticae prauitatis, per Sanctitatem Vestram ad regnum Hungariae destinatus, peragratis multis aliis ipsius regni partibus, non sine maximo corporis sui periculo, iam pridem ad hanc Colocensem et Bacsien. Canonice inuicem vnitam dioecesim, cum suis fratribus applicuit; vbi dante Domino vberrimos fructus Ecclesiae sanctae Dei reportauit. Nam plurimos haereticos, tam clericos, quam laicos, quorum in his finitimis partibus a longis temporibus copia ingens pullulabat, comprehendit, et per diligens scrutinium ex eorumdem haereticorum vltronea fassione, alios in siluis, alios in cancellariis, aliis vero molendinis, nonnullos vero in speluncis et cauernis montium et terrarum, diuina profanasse, ac sacram Eucharistiam, nec non sanguinem domini Jesu Christi, in quibusdam bursis, ab intus pice subductis, a collo pendentibus, per huiusmodi damnata latibula detulisse; et plurimos, noctis in silentio ad huiusmodi profana loca transeuntes, proh dolor, ipsum sanguinem Domini nostri Jesu Christi super se et indumenta effudisse, ita vt etiam ad calceamenta ipsorum vsque deflueret, et terra exinde non mediocriter aspergeretur. Alios etiam non modicos errores fidei catholicae contrarios, comperit manifeste; quos quidem haereticos, habita superinde deliberatione praematura, dignam demeritorum suorum subire fecit vltionem, sicque ipsos et eorum fautores taliter iam contriuit, erroresque praedictos per sanctae praedicationis verbum et alia opportuna remedia extirpauit, vt Dioecesis praedicta se iam laqueis diaboli gaudeat expeditam. Ne autem huiusmodi haeresis per amplius in dicta dioecesi oriri possit, idoneos custodes per ciuitates et loca, qui sollicite huiusmodi negotio inuigilare debent, deputauit; et nisi ipsi dioecesi per Vestram Sanctitatem de persona ipsius Fr. Jacobi tam celeriter tamque salubriter prouisum exstitisset, vt ipsi haeretici asserebant, iam ad arma se promptuabant, atque pontifices cum clero miserabili neci tradere conabantur; quatenus non minus, quam in partibus Bohemiae, ad quaelibet illicita in posterum committenda fieri possent procliuiores. Quapropter Bone Pater, supplicantes Sanctitati vestrae, quae nouit aequa lance et malorum offensiones, et bonorum promerita trutinare, humotenus prouoluti, quatenus pro tantis tali-

busque ipsius Fr. Jacobi meritis gloriosis sic illi faueat, vt in tanto opere, quotidie maiora pro sanctae Ecclesiae honore, et animarum fructu possit moliri. — Datum die IV. Decembris Anno Domini MCDXXXVI.

Fejér, X. 7. 812.

DXIII.

1436. 1436. Archiepiscopulŭ din Strigonŭ recomandă Papei Eugeniu IV. pe inquisitorulŭ *Iacobŭ de Marchia*, care a stĕrpitŭ secta Huşiţilorŭ din Ungaria, şi *a întorsŭ la credinţa catolică pe mai mulţi şismatici (Români)*.

Beatissime Pater et Domine Colendissime! post humilem et deuotam subiectionem vsque ad pedum oscula beatorum. Eidem Vestrae Sanctissimae Paternitati significo per praesentes, quod religiosus Deoque deuotus Fr. Jacobus de Marchia, ordinis Minorum Vicarius Bosnae, etc. hic in regno Hungariae, in praedicando verbum Dei, et fidem orthodoxam, errorres maximos, qui hic in multis et diuersis locis ac variis hominibus a via reuocatis, et Hussitarum sectam tenentibus, pullulabant, suis maximis, diligentissimisque et sudorosis laboribus reprobauit, et circa conuersionem eorumdem haereticorum, et etiam multorum Schismaticorum, ad fidem catholicam reductorum, tanquam pugil Christi strenuus, accuratam suam apposuit totis viribus diligentiam, multos conuertendo, et reducendo, sic quod, huiusmodi suis laudabilibus et fructuosis et salutiferis operibus exigentibus, ipsum Fr. Jacobum, tanquam benemeritum et laude dignum, de huiusmodi sui bene gestis laudabilibus et sudorosis laboribus ipsi vestrae Sanctitati, quantum valeo, sinceriter recommendo, quam Altissimus pro tranquilla pace et subsistentia Ecclesiae vniuersalis suae sanctae, et totius populi Christiani dignetur salubriter et ad tempora diuturna felicissime conseruare. Scriptum Strigonii feria VI. ante Dominicam secundam aduentus, Anno Domini MCDXXXVI.

Fejér, X. 7. 813.

DXIV.

1436. 1436. *Francă de Taluţi amintită ca banŭ alŭ Severinului.* (Clausulă finală în diplomele ungureşci din anulŭ acesta).

. . . . . Matkone de Taloutz Regnorum nostrorum Dalmatiae et Croatiae praedictorum, eodem Matkone de Taloucz, totius Sclavoniae, Deseo et Ladislao Gara Machoviensi, Francone de dicta Taloucz, Zevrinensi Banis . . . . .

Fejér, X. 7. pag. 772. — Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 133.

DXV.

1436. Capitululŭ din Cinade întroduce pe *nobilii români, Michaiŭ, fiulŭ lui Michaiŭ şi pe Blaşŭ, fiulŭ lui Stoianŭ,* în posesiunea moşii Cerna şi a dependenţelorŭ sale din comitatulŭ Timişórei. 1436.

Capitulum Ecclesie Chanadiensis Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris Salutem in salutis largitore Aduniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire Quod nos litteras Gloriosissimi et Excellentissimi principis domini nostri domini Sigismundi dei gracia Romanorum Imperatoris semper Augusti ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Regis suma cum Reuerencia recepimus in hec verba, Sigismundus dei gracia Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Hungarie Bohemie, dalmacie Croacie etc. Rex ffidelibus nostris Capitulo ecclesie Chanadiensis Salutem et graciam, dicitur nobis in personis Michaelis, fily Mychaelis, ac Blasy fily Stoyan de Chorna, Quomodo ipsi in dominyum quarundam possessionum, Chorna predicte, ac Jardasticza paprathna Toplecz et Kyralmezeye vocatarum in Comitatu Themesiensi existencium habitarum, Ipsos omnis Juris titulo concernentes legittime vellent introire Super que fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, Quo presente dees filius petri vel alter petrus, filius Mychaelis de Themesel sev Iwan de Zenthes aut faro de feyerviz siue Nicolaus de Zenthmiklos Alys absentibus homo noster, Ad facies predictarum possessionum vicinis et Cometaneis earundem vniuersis inibi legittime convocatis, et presentibus accedendo Introducat prefatos Mychaelem et Blasium in dominyum earundem Statuatque easdem ipsis Jure eisdem incumbenti, perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum Contradictores vero si qui fuerint, Euocet ipsos contra Annotatos Michaelem et Blasium nostram in presenciam, ad terminum competentem, racionem de premissis eorum reddituros Et post hec huiusmodi Introduccionis et Statucionis seriem cum contradictorum et Euocatorum, si qui fuerint vicinorum et commetaneorum qui premisse statucioni intererunt nominibus, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis, Datum in Themeswar feria sexta proxima post festum pasce domini Anno eiusdem Millesimo Quadringentesimo Tricesimosexto Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. Quinquagesimo Romanorum XXVJ-o Bohemie XVJ Impery vero tercio, Nos igitur mandatis vestris humiliter obedire cupientes vt tenemur, vnacum Nicolao de Zenthmiklos homine vestro regio predicto, Nostrum hominem videlicet Nicolaum Chori dicte ecclesie nostre presbiterum, ad premissa vestra mandata peragenda nostro pro testimonio misimus fidedignum, Qui demum exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, Quod Idem homo vester dicto testimonio nostro presente feria quinta proxima ante festum beati Georgy martiris proxime preteritum, ad facies predictarum possessionum videlicet Chorna Jardasticza paprathna Toplecz et Kyralmezeye vocatarum vicinis et Cometaneis vniuersis videlicet Stephano de feyervyz francisco filio Christo-

fori de domasnya, et Georgio fratre eiusdem, alysque vniuersis inibi legittime conuocatis de presentibus accedendo Introduxissent prefatos Michaelem et Blasium in dominyum earundem statuissentque easdem eisdem perpetuo possidendas Nullo contradictore apparente tam in faciebus dictarum possessionum quam nostri in presencia legittimis diebus et horis expectando Incuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras privilegiales pendentisque Sigilli nostri munimine fecimus roborari, datum per manus magistri mathie lectoris et Canonici nostri Quintodecimo die diei Introduccionis et Statucionis prenotatarum. Anno domini supradicto, presentibus ibidem honorabilibus et circumspectis viris dominis Benedicto preposito, Stephano Cantore Alberto Themesiensi Vrbano Orodiensi, ladislao Thorontaliensi, Benedicto Sebessiensi, et altero ladislao Crassouiensi Archidiaconis Ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia regi Iugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 30. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Camerei fiscale din Buda.

DXVI.

1436. 1436. Sigismundŭ, regele Ungariei ordónă comitelui din Căraşŭ, se restitue *familiei nobile române Cragulŭ din comuna Cragulŭ* unŭ délŭ de vii, pe care-lŭ ocupase cu nedreptŭ unŭ altŭ nobilŭ cu numele Ionŭ din comuna Micu.

ex deliberacione Prelatorum et Baronum.

Sigismundus dei gracia Romanorum Imperator semper augustus ac Hungarie Bohemie dalmacie Croacie etc. Rex fidelibus nostris, Comiti vel vicecomiti et Judicibus nobilium Comitatus de Crasso, Salutem et graciam, In personis Emerici ac pelbarti filiorum Stephani de Hethe, necnon Ladislai fily alterius Stephani de Baython, ac Blasy fily Kragol, necnon ladislai et Nicolai filiorum Nicolai de Kragolfalwa, nobis ac prelatis et Baronibus nostris exponitur querulose. Quomodo Johannes filius laurency de Mychk, circa festum beati Michaelis archangeli proxime preteritum, quoddam promontorium vinearum, necnon terrarum arabilium, Siluarum et fenilium, particulas, interritorio possessionis eorundem exponencium Sandorpathaka vocate, a plaga meridionali, eiusdem possessionis Sandorpathaka habitas et existentes, a manibus pretactorum exponencium minus iuste et indebite, pro se ipso occupando et eosdem exponentes de dominio eorundem (et ad possessi)onem suam, wrocz vocatam annexissent potencia sua mediante, in preiudicium prenominatorum exponencium et dampnum valdemagnum. Supplicatum itaque extitit in personis pretitulatorum exponencium nostre maiestati, ac eisdem prelatis et Baronibus nostris, vt ipsis circa premissa de remedio prouidere dignaremur opportuno Et quia nos neminem Regnicolarum nostrorum suis Justis Juribus indebite et minusiuste, per quempiam destitui volumus

seu priuari, Ideo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus agnita presencium noticia, si a vicinis et commetaneis dicte possessionis Sandorpathaka, alysque nobilibus comprouincialibus, pretacti Comitatus quibus decuerit, ad vnum certum et breuem terminum, per vos eis prefigendum, ad facies dicti promontory, necnon Terrarum, Siluarum et fenilium dictorum, vestri in presenciam conuocatis, ab eisdem ad fidem eorum deodebitam, fidelitatemque nobis et sacro nostro Regio dyademati obseruandam, tacto dominice crucis signo, per eos coram nobis ac Johanne de Bayton, vel Nicolao aut ladislao, sin Johanne de Mykch, siue Stefano, an altero Stephano de Zwrdok ceu Jacobo de Matyaz, alys absentibus homine nostro et testimonio Capituli ecclesie Tituliensis, quod per ipsum Capitulum ad id presencium serie transmitti Jubemus, partibus eciam predictis, aut eorum legittimis procuratoribus presentibus, et illac similiter legittime vocatis, prestandi pretactum promontorium vinearum, ac terrarum arabilium Siluarumque fenilium preassertorum (quod ipse in tempore) cuius videlicet nondum preterisset reuolucio annualis per antedictum Johannem filium (laurency) a manibus pretactorum exponencium indebite et minusiuste ac potencialiter occupatas, et ipsos de dominio eiusdem promontory vinee, ac Terrarum arabilium Siluarumque et fenilium exclusos fore extali . . . . . vicinorum et commetaneorum Nobiliumque comprouincialium pretactorum veridicis attestacionibus, comperieritis extunc, excluso prius et eiecto predicto Johanne de domynio prefati promontory vinearum, necnon terrarum arabilium, Siluarumque et fenilium rursus, et iterum prescriptos exponentes in dominium eiusdem et earum reintroducere et Idem ac easdem ipsis restatuere, in eisdemque contra quoslibet illegitimos impetitores, et signanter, aduersus prefatum Johannem nostre maiestatis in persona, et auctoritate presentibus vobis in hac parte attributa et iusticia mediante, protegere tueri et defensare debeatis, Quibus habitis Idem homo noster presente ipso testimonio annotati Capituli Euocet memoratum Johannem, contra annotatos exponentes nostram personalem in presenciam ad terminum competentem racionem premissorum redditurum litis pendencia si qua foret inter ipsos non obstante, Et posthec huiusmodi rescite veritatis, ac possessionarie restatucionis et Euocacionis, aliorumque premissorum seriem cum proprys et possessionum (sic) attestancium Euocatorumque nominibus, ac termino assignato eidem nostre personali presencie, per vos et dictum Capitulum fideliter rescribi volumus et mandamus Presentibus perlectis exhibenti restitutis Datum Bude in festo beathe Katherine virginis et martiris Anno domini M^mo CCCC^mo XXXVI° Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. quinquagesimo Romanorum XXVII° Bohemie XVII Impery vero quarto.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 353. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 233. Sec. XV.

DXVII.

1436. 1436. Sigismundŭ, regele Ungariei, ordónă Capitulului din Cinade, se introducă pe *nobilii români din Bănatŭ, pe Iacobŭ, pe Michaiŭ şi pe Ştefanŭ,* în posesiunea comunelorŭ Bolvaşniţa, Criva-de-josŭ şi Câmpulŭ-lungŭ din districtulŭ Mihadiei.

Capitulum ecclesie Chanadiensis Omnibus christifidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris Salutem in salutis largitore Aduniversorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod nos literas Gloriosissimi et Excellentissimi principis domini nostri domini Sigismundi dei gracia Romanorum Imperatoris semper Augusti, Ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Regis, suma cum reuerencia recepimus inhec verba, Sigismundus dei gracia, Romanorum Imperator, semper Augustus ac Hungarie, Bohemie, dalmacie, Croacie etc. Rex fidelibus nostris Capitulo ecclesie Chanadiensis Salutem et graciam, dicitur nobis, in personis Jacobi et Mychalis filiorum Emerici de Baluasticza Ac Stephani de Hozywmezew Necnon demetry fily layo de Alsocriua, fratrum ipsorum condiuisionalium Quomodo ipsi in dominyum quarundam trium possessionum Baluasticza vocatarum, Ac eciam aliarum possessionum Alsocriua et Hozywmezew appellatarum in districtu Myhald habitarum, Ipsos omnis Juris titulo concernencium legittime vellent introire, Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio, fidedignum, Quo presente Iwan de Zenthes, vel Myze de Bogonthw Alys absentibus homo noster ad facies praedictarum trium possessionum Baluasticza vocatarum, ac eciam aliarum possessionum Alsocriuina (sic) et Hozywmezew appellatarum vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legittime conuocatis, et presentibus accedendo, Introducat prefatos Jacobum, Mychaelem Stephanum et Demetrium in dominyum earundem, Statuatque easdem, eisdem, Jure ipsis incumbente perpetuo possidendas, si non fuerint contradictum Contradictores vero si qui fuerint Euocet ipsos contra Annotatos Jacobum Michaelem Stephanum et demetrium nostram in presenciam, ad terminum competentem Racionem contradiccionis eorum reddituros, Et posthec huiusmodi introduccionis et statucionis seriem cum contradictorum et Euocatorum si qui fuerint vicinorumque et commetaneorum qui predicte statucioni intererunt nominibus terminoque assignato nobis fideliter rescribatis, Datum Chanadini feria tercia proxima post octauas festi pasce domini Anno eiusdem Millesimo CCCC-mo XXX-o sexto Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. quinquagesimo, Romanorum XXVI. Bohemie XVI. Impery vero tercio, Nos igitur mandatis nostris humiliter obedire cupientes vt tenemur vnacum Nicolao de Zenthmiklos homine vestro regio predicto, Nostrum hominem videlicet Nicolaum Chori dicte ecclesie nostre presbiterum, ad premissa vestra mandata peragenda nostro pro testimonio misimus fidedignum Qui demum exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt Quod Idem homo vester dicto testimonio nostro presente feria quinta proxima ante festum beati Georgy martiris proxime preteritum ad facies predictarum possessionum videlicet Boluasticza alsocriua et hozywmezew voca-

tarum vicinis et commetaneis vniuersis, videlicet Michaele et Blasio de Chorna alysque vniuersis ibi legittime conuocatis et presentibus accedendo introduxissent prefatos Jacobum Mychaelem Stephanum et demetrium in dominyum earundem statuissentque easdem eisdem perpetuo possidendas Nullo contradictore apparente tam in faciebus predictarum possessionum quam nostri in presencia, legittimis diebus et horis expectando In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras priuilegiales pendentisque Sigilli nostri munimine fecimus roborari, Datum per manus magistri Mathie lectoris et Concanonici nostri quinto decimo die diei introduccionis et statucionis prenotatarum Anno domini supradicto presentibus ibidem honorabilibus et circumspectis uiris dominis Benedicto preposito Stephano Cantore Alberto Themesiensi vrbano Orodiensi, ladislao Thorontaliensi Benedicto Sebessiensi altero ladislao Crossouiensi Archidiaconis. Ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia regi Iugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 64. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiarĭ a baronilorŭ Fiath.

DXVIII.

1437. *(Estrasŭ).* Papa Eugeniu IV. scrie împĕratului Sigismundŭ, că *Ioanŭ, împĕratulŭ Constantinopolei, şi Iosifŭ, patriarchulŭ de acolo vorŭ lua parte la conciliulŭ de la Ferrara*, şi rógă pe împĕratulŭ Sigismundŭ, se dée şi dênsulŭ ajutoriŭ, ca biserica orientală se se unéscă cu biserica apusului. 1437.

Eugenius IV. PP. Sigismundo Imperatori, Alberto Austriae Duci, Joannis Imp. et Josephi Patriarchae Constant. Ferraram aduentum notificat, vnionemque promouendam commendat. Bononiae X. Dec. A. MCDXXXVII.

Fejér, X. 8. 674.

DXIX.

1437. Lorandŭ Lépes, vice-voivodulŭ Transilvaniei promite a da *ajutoriŭ Saşilorŭ din Transilvania în contra unorŭ făcători de rele şi jăfuitori, cari se resculase asupra dênşilorŭ.* 1437.

Hodie habuimus litteras vestras, in quibus nobis enodatis gravi cum querela, quomodo pro nunc validi malefactores et spoliatores insurrexissent, multa mala, et spolia maxima machinando, et semper potius vestram Na-

tionem, quam alias Nationes, soliti essent devastare, quorum Capitaneus principalis esset Kardosyanos. — Scripta in Dewa feria sexta proxima post festum S. Georgii 1437.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. (1846). pag. 358. Estrasŭ în Transilvania, 1873. pagina 55.

DXX.

1437. *Revoluţiunea ţĕranilorŭ români şi unguri din Transilvania la a. 1437. Căpitanii şi deputaţii ţĕranilorŭ români şi unguri, dimpreună cu deputaţii nobilimei din Transilvania, se presintă înaintea Conventului din Mănăstirea Cluşului, ca se încheie pace şi se pună capetŭ versărilorŭ de sânge. La începutŭ Căpitanii ţĕranilorŭ facŭ declaraţiunea solemnă, că dênşii şi ţĕranii sunt cu deplină credinţă şi supunere faţă de împĕratulŭi Sigismundŭ; că ţĕranii aŭ ridicatŭ armele, numai ca se recăştige vechile lorŭ libertăţi, pe cari nobilimea prin abusurile sale, le-a sugrumatŭ şi nimicitŭ cu totulŭ. Împăciuirea se încheie între amêndóue părţile astŭ-felŭ: că pe viitoriŭ ţĕranii se nu mai plătéscă dişme (none) magnaţilorŭ şi nobililorŭ, nici din producte, nici din bucate, nici din vinŭ; că fie-care ţĕranŭ se fie liberŭ a se strămuta de pe o moşie pe alta, după ce va plăti datoriile sale, şi se aibă dreptulŭ de testamentŭ asupra averei sale, dacă nu vorŭ remâné după dênsulŭ, copii, nevastă ori rude; ca bĕtrânii şi Căpitanii ţĕranilorŭ se aibă în fie-care anŭ o adunare comună pe muntele Bobâlna, şi acolo Căpitanii ţĕranilorŭ se cerceteze, dacă domnii (nobilii) aŭ respectatŭ libertăţile lorŭ, ori nu, şi în casŭ de se va afla, că vre unŭ nobilŭ ar fi violatŭ condiţiunile acestei împăciuri peste totŭ séŭ în parte, acela ca unŭ călcătoriŭ alŭ actului de împăciuire se fie proscrisŭ; că în ce privesce diferitele censuri, daruri şi servicii ale ţĕranilorŭ, se se observe regulamentulŭi St. Stefanŭ, alŭ primului rege unguresc, privilegiu, care se se cĕră dela împĕratulŭi Sigismundŭ, ĕră până atunci ţĕranii se plătéscă pe anŭ domnilorŭ sei numai unŭ censŭ de 10 denari, şi se facă numai o singură ḑi lucru, la cósă ori la secere; ţĕranii se nu mai plătéscă dişme din porci şi din stupi, şi în timpulŭ de resbelŭ, cândŭ ţeranii vorŭ trebui se se pună în arme, Căpitanii lorŭ se aibă dreptulŭ de a fixa preţulŭ alimentelorŭ, ce le vorŭ cumpĕra de la locuitorii, unde se vorŭ afla în castre; că ori-care nobilŭ va bate séŭ va ucide pe vre unŭ ţĕranŭ, după ce se va proba cu 2 séŭ 3 martori, acela ca unŭ călcătoriŭ alŭ pactului, ce s'a încheiatŭ, se fie proscrisŭ; că nobilii, cari vorŭ molesta séŭ vorŭ împedeca pe Căpitanii ţĕranilorŭ în funcţiunile lorŭ, séŭ i vorŭ atăca, aceia ca nisce călcători ai împăciuirei se fie proscrişi; că în casŭ dacă regulamentulŭi séŭ statutele St. Stefanŭ nu se vorŭ puté afla, atunci condiţiunile stabilite în împăciuirea de faţă se remână nestrămutate în vigóre pentru tóte timpurile.*

(Acestŭ documentŭ, în care se resfrânge viĕţa de mai multe secule a ţeranilorŭ români de peste Carpaţi, a fostŭ publicatŭ în dóue ediţiuni. Noi le reproducemŭ aici pe amêndóue spre a se puté mai bine apreţia diferitele cestiuni istorice, ce le scóte la lumină pentru prima dată acestŭ importantŭ documentŭ.)

A). După ediţiunea contelui *Iosifŭ Teleki*, în Hunyadiak Kora. X. Kötet. Pesten, 1853. pag. 3—10.)

Conventus Monasterii Beate Marie Virginis de Klus-Monostra, omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris presentium notitiam habituris, salutem in nomine Salvatoris. — Ad Universorum notitiam harum serie volumus pervenire: quod Nobiles viri Ladislaus filius Benedicti de Farkas, alter Ladislaus filius Gereu de Zamusfalva, Benedictus de Suk et Dionisius de Farnas, per Universitatem Nobilium ab una, parte vero ab altera — pro-

vidi viri Ladislaus Biró, Vincentius Judex, et Ladislaus Bana, Egregii Ladislai filii Johannis Bani de Maróth in Alpréth, et Antonius Egregii Déseu de Losontz Jobbagiones in Magyar Bogáth commorantes, per Antonium Magistrum et Gallum in Kend, Thomam Magistrum in Zéék, Johannem filium Magistri Jacobi in Kluswár ex Hungarorum — et Ladislaum filium Galli in Anthus residentes Capitaneos et Belligeros, — nec non Paulum Magistrum de Vajdaháza Vexilliferum Universitatis Regnicolarum Hungarorum et Valachorum hujus Principatus Transylvanie, et pereandem Universitatem ad infrascripti effectui deducenda electi, coram nobis personaliter constituti parili voce et unanimi relatu detexerunt et confessi sunt in hunc modum: quod quamquam predicta Universitas Hungarorum et Valachorum in his Partibus Transylvanie et quorumcumque possessionibus commorantium, tum pro eo; quia Reverendus in Christo Pater Dominus Georgius Lepes Episcopus Transylvanus suas Decimas ex parte ejusdem Universitatis Hungarorum sibi debendas currente moneta vilium Denariorum exigere nolens fere tribus annis ad ipsos accumulando, moderno tempore cum magna et ponderosa moneta extorquere voluisset, ipsos manifeste et indebite pregravando; propter quarum Decimarum non solutionem injuste imposuisset interdictum, sub quo interdicto Parentes ipsorum Patres scilicet et Matres, fratres et sorores, Filios ac Filias, aliosque ad eos pertinentes absque perceptione Sacramenti Eucharistie ac ceterorum Sacramentorum Ecclesiasticorum ab hac luce transmigrantes, extra Ecclesiam ac Cemeterium humi tumulassent, amarissimo corde ac dolore mestissimo; — ceterum Sorores ac Filias eorum contra statuta ac ritum Sancte Romane ac Universalis Ecclesie observandum, ab Ecclesia minime observatum maritassent, seu nuptui tradidissent, — dein item quia per ipsorum Dominos terrestres velut emptitii in gravem servitutem fuerint redacti, — cum enim de aliquorum possessionibus ad alia loca se transferre voluissent moraturos, rebus et bonis eorum etiam omnibus spoliatis abire minime permitterentur, et omnibus eorum Juribus libertatum privati penitus oppressi et importabilibus oneribus aggravati, — pro reacquirendis et reobtinendis pristinis libertatibus, per Sanctos Reges cunctis hujus Regni Hungarorum Incolis datis et concessis, importabilibus onerum sarcinis deponendis et abjiciendis maturo inter se inito Consilio in montem Bábolna in territorio possessionis Alpréth predicte adjacente convenientes, super eorum negotiis maturius deliberando missis nuntiis ab ipsorum Dominis in dictis libertatibus Sanctorum Regum se conservari et a jugo intolerabilis servitutis colla eorum exsolvi humillime et devote supplicarunt. — Hujusmodi ipsorum supplicationibus iidem Domini ipsorum obtusis auribus non accedentibus, sed prefatis nunciis eorum per Magnificum Ladislaum Chaák Wayvodam Transylvanie detineri jussis et truncari et dimembrari, — cum ejusdem Wayvode, Lorandi Vice Wayvode ipsorum et Magnificorum Henrici de Thamasi et Michaelis Jakch de Kusal Comitum Siculorum auxiliis Belli certamine insilentes, se ipsis opposuissent, et inito conflictu, multi ex utraque parte corruentes interiissent, tandem Omnipotentis Dei annuente Clementia ex eorundem Nobilium ac Regnicolarum seu Populorum Universitatibus certorum Deum timentium Nobilium et proborum virorum per Gratiam Spiritus Sancti illustratorum cordibus ad faciendam pacem

inter partes se interponentium mitigatis, et sedatis ipsius belli certaminibus ad totalis pacis et concordie devenissent unionem, quod se se mutuo et eorum alterutrum super universis et quibuslibet interfectionibus ac mutilationibus, dimembrationibus, ceterorumque malorum generibus per eos sibi ipsis alternatim factis, et irrogatis expeditos, quietos et per omnia absolutos committentes, talem unanimi voluntate fecissent ordinationem et dispositionem sub gravimine fractionis fidei inter se inviolabiliter observandam, hoc principaliter declarato: Quod ipsi cum subscriptis eorum dispositionibus, Deo et ejus Justitie, ac Sancte Matri Ecclesie, Sacreque Sancte corone, nec non Serenissimo Domino ipsorum Naturali, Domino Sigismundo Dei Gratia Romanorum Imperatori semper Augusto, ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. Regi, Juribusque Regalibus in nullo prejudicare intendentes, sed omni fidelitate servata — solum libertates ipsorum dudum a Sanctis Regibus concessas, nunc vero diversis superinductis abusionibus notabiliter opressas et omnino abolitas, reassumere satagentes laborassent ipsi Incole; Regni Dominis ipsis scilicet Nobilibus seu Ecclesiasticis personis in qualicunque dignitate constitutis et preeminentibus rebellare, et malum inferre eisque nocere noluissent, imo nec attentaverint in futurum, — et quum ex variatione monetarum Denarii pro tempore currentium non solutione Decimarum Episcopalium dum se (inter) contrarietates, et discordie ac periculo premissa facta fuissent et enata, pro precavendis in futurum talibus periculis et vitandis disposuissent, et ordinassent: quod a modo in futurum in solutione ipsarum Decimarum Episcopalium pro viginti Capeciis unum florenum aut centum Denarios pro tempore currentes, ipsos florenos auri equivalentes dare, et solvere teneantur, tempore autem dicationis ipsarum Decimarum Episcopalium Decimator eorundem familiaris et fautor Nobilium dicare non valeat; nonas autem frugum et quorumcunque Bladorum sive seminum vel vinorum nullus omnino Magnatum, Nobilium et virorum Magnificorum aut quorumcunque hominum tam a propriis Jobbagionibus quam extraneis terrarum vel vinearum cultoribus de cetero accipere nulla tenus presummat. Illi vero qui in tenutis aliorum Dominorum vineas seu terras habere dignoscuntur, de vineis terragium consvetum, de terris arabilibus censum seu proventum solitum solvere teneantur. Quum dein omnis violenta predatio et opressio Incolarum Regni ex eo oriri videbatur, ut qui voluissent se alias transferre moraturos, etiam spoliati abire non permittebantur, ideo ordinassent, ut universi et singuli libere conditionis homines justo ipsius depositus terragio, suisque debitis persolutis, quocunque maluerint liberam et securam se transferendi habeant facultatem. Si quis autem Nobilium tales Jobbagiones alias ire volentes, calumniare et in eorum rebus damnificare vellet, tunc Comes Provincialis cum tribus marcis deducere teneatur. Illi autem, qui pro eorum excessibus judicio aut terragii depositione convenirentur, non alias nisi expurgati abire valeant, — Jobbagiones vero clam, terragio minime deposito recedentes, seu a facie Juris et Justicie se absentantes, Dominus eorum juridice, Juris Regni consvetudine, a suo Judice ordinario repetat, suo proprio, ac aliorum duorum Juramentis clam recessos, seu a facie Juris absentantes comprobando. Item ordinassent quod de rebus illorum — qui absque sobolis

solatio, uxore remanente — decessissent, Dominus Terrestris non plus, quam unam pecudem triennem recipere valeat, et omnes res sic decedentium ad uxores et consangvineos eorum, si quos habuerint, condescendant. Si qui vero uxore, heredibus ac consangvineis forent destituti, de rebus et bonis eorum, quibus maluerint, testamentum facere valeant; et talium Testamentum Domini Terrestres mutare non valeant, illorum autem res, qui uxore, prolibus et consangvineis carerent et absque Testamento decederent, Domini Terrestes possideant, — ordinassent etiam et firmiter observandum statuissent, quod singulis annis perpetuis futuris temporis semper ante Festum Ascensionis Domini de quibuslibet villis et possessionibus ac Oppidis duo senes, animo sagatiores et fidedigniores, una cum prefatis Capitaneis, vel aliquibus saltem eorum, aut aliis pro tempore constituendis, ad predictum montem Babolna conveniant, ibique iidem Capitanei vel alter eorundem ab eisdem senibus inquirere et investigare valeat, utrum Domini eorum ipsos in eorum libertatibus conservaverint, aut non, et si aliquis Nobilium premissam ordinationem cum infrascriptis clausulis in toto vel in aliqua parte violasse; et eisdem contrarium fecisse repertus fuerit, perjurus habeatur, et ceteri nobiles ab illius defensione se retineant, et retrahant. Item in censibus solvendis, muneribus dandis, servitiis exhibendis ordinassent; . . . . . quod si Literas Sancti Stephani Regis, aut successorum eiusdem in quibus libertates et Statuta habentur ab Imperiali Majestate possent impetrare, censum annualem solvere, munera dare et servitia exhibere hoc modo teneantur; . . . . quod pro censu annuali quilibet Jobbagionum decem Denarios pro tempore currentes, non plures, in Festo Sancti Stephani solvere teneantur. — Pro muneribus autem eorum . . . . . talibus Dominis Terrestribus qui molendinum, seu molendina haberent, in Festo Nativitatis Domini unum cubulum avene et duas tortas, in Pasca similiter duas tortas, et in Festo Patroni Ecclesiarum similiter duas tortas et unum pullum dare teneantur. — Illis autem Dominis qui molendina non haberent in Festo Nativitatis Domini unum cubulum avene, et similiter duas tortas — et in predictis aliis Festivitatibus alia ut prenarrantur dare debeant, in servitiis vero exhibendis una die falcare, aut metere, et obstacula molendinorum relevare, suoque more alias consveto in debita structura conservare teneantur. Item Decimam seu alium censum porcorum et apum, sicuti in aliquibus tantum temporibus, signanter sub castris tam ab Hungaris quam a Valachis huc usque exigebantur, et censum vulgo Ako apellatum Dominis Terrestribus nemo solvere teneatur. Item in locum Camerarii Salium Regalium justa et consveta servitia Regie Majestatis Jobbagiones in eisdem locis Camerariis residentibus semper fideliter exhibere debeant, ad coacta autem servitia, tam in salibus quam aliis oneribus deferendis Camerarius eosdem violenter compellere non presumat. Item idem Camerarius vina non in aliis domibus vel locis, quam in propria domo Camere propinare valeat, et tempore propinatorum vinorum suorum, alios a propinatione . . . . vina propinantes interdicere non valeat. — Item hoc declarando statuunt, quod si, in Literis Sancti Stephani Regis seu tenoribus earundem totales constitutiones, et ordinationes consvetudinis expresse non habentur, — sub quibus ipsi Regnicole sub Dominis constituti remanere debeant, ex tunc

ipsi Regnicole ex se ipsis dictos fidedignos, et Deum timentes atque in gremio sagaces eligere debeant, — qui electi una cum ceteris et probis Nobilibus per Universitatem Nobilium ad id eligendis, simul considentes, et super his mature tractantes disponant et ordinent in quibus ritibus et consvetudinibus perpetuis temporibus tam ipsi, quam successores eorum pacifice et quiete valeant permanere. Item statuissent et ordinassent ac irrefragabiliter observandum commisissent, ut quacunque exercitualis Expeditionis necessitate superveniente, prefati Domini Episcopus, Wayvode et Comites Siculorum atque Regnicole seu alii cuiuscunque status et conditionis homines, qui exercituare tenebuntur, victualia necessaria hoc modo recipiant, — quod tempore estivali in campo, tempore hyemali in villis seu civitatibus descendant, et Ductor Belli seu Capitaneus Villicos circum jacentium Possessionum vel Judicem Civitatis ad se convocare, et super eo, quod victualia Foro seu precio chariori vendere non permittant, nec aliqui presummant — jurare faciat et sic exercituantes ipsa victualia justo precio estimato et non violentia ac defalcato valore, sicuti huc usque fecisse perhibentur — emant, et in quantum ipsa victualia inveniri possunt non abnegentur et abunde administrentur; — voluissent etiam et ordinassent, quod Barones qui juxta preceptum Regium et dispositionem Regie Mattis pro tuitione Regni Banderia sua semper prompto apparatu habere tenentur, et certos exploratores atque fideles conservare, in futurum tales exploratores teneant, et ipsos Regnicolas pro incerto exercitualiter consurgere non adstringant, et per frivolas et vanas, atque fictitias novitatum adinventiones Regnum et Regnicolas non opprimant. — Item ordinassent et commisissent ut quiscunque et ubicunque quispiam Nobilium, in qualicunque animi sui merore, seu indignatione interfectiones, seu verberationes, aut sangvinum effusiones prenarratas Jobbagionibus suis, aut extraneis premissis factis interessentibus exprobrandi, vel vindicandi animo in facie opponeret, et hoc adminus duobus aut tribus testibus idoneis legitime comprobari posset, ex tunc talis fidefragus, sive perjurus habeatur et Regni Nobiles a defensione eiusdem se abstrahant; e contrario si etiam quicunque ex Jobbagionibus ipsorum Nobilium tam propriis Dominis, quam aliis Nobilibus se extollentes hoc idem facere attentarent, aut previa ratione contra eosdem Nobiles insurgerent, et in eos modo simili duobus aut tribus testibus comprobarent, in Capitali sententia et ammissione omnium bonorum convincantur ipso facto. — Item firmiter inhibendo commisissent, ut nullus ex Universitate Nobilium prenominatos Capitaneos et electos homines, aut quospiam ex eorum Universitate, ratione premissa, motivoque ullo unquam tempore, impedire, perturbare, molestare, et damnificare et eis quoquo modo nocere presummant, aut quoscunque Domini Wayvode et Comites Siculorum seu Dominus Episcopus, nec non Lorandus Vice Wajvoda, vel Comites provinciales, sive quicunque alii cujuscunque status et dignitatis, ac preeminentie homines, et quocunque forsitan inducti ingenio contra prenotatos Capitaneos, ipsorumque Universitatem, aut quempiam ex ipsis insurgere attentarent, et eis nocere vellent, ex tunc perjuri habeantur, et ipsa Universitas Nobilium seu aliquis ex ipsis penes eosdem Dominos Wajvodas, Comites Siculorum, Dominum Episcopum, Lorandum Vice Wajvodam, aut alios quos-

libet adstare, et eisdem auxilio ferre, non pressummant, in contrarium vero facientes perjuri habeantur. — Commisissent etiam ut Decimas Episcopales aliquibus annis non solutas, cum quinque Denariis nunc currentibus, videlicet pro viginti Capecys centum Denarios, quinquagesimas vero regali juri dicatas, prout est dicata, non exspectando relationem a Regia Majestate super alleviatione ejusdem, exsolvant. Statuissent preterea et firmiter observandum ordinassent; ut si Litteras Sancti Stephani Regis, aut earum tenores sub sigillo Regie Majestatis, aut Domini Palatini, sive Comitis Curie Regie Majestatis, vel alterius Capituli, nuncii Nobilium et Regnicolarum ab ipsa Regia Majestate obtinere et apportare voluerint, — ex tunc prescriptis constitutionibus et ordinationibus cassatis, et annihilatis juxta libertates, per ipsum Sanctum Regem Stephanum concessas — — — — Litterasque super eisdem emanatas, aut in quibus tenores earundem continentur, invenire et habere non possent, — ex tunc prenotate constitutiones, seu decretationis cum constituendis, ut premittitur, et decretandis in eorum vigoribus perpetuis futuris temporibus permaneant irrevocabiliter valiture. — Tali obligationis vinculo interposito, ut si que partium predictarum Uniuersitatum Nobilium scilicet et Regnicolarum, vel quívis ex iisdem Universitatibus singularis videlicet persona, in premissis omnibus, aut premissorum aliquo articulo, vel aliquibus articulis persistere nollet, aut quoquo modo retractare attentaret, ex tunc talis ipse, vel quispiam ex ipsis, contra partem alteram in premissis perseverantem fidefragus habeatur, et Regnicole a defensione talium se retineant et abstrahant, — adque omnia premissa et premissorum singula, prenominati Ladislaus filius Benedicti — alter Ladislaus filius Gereu, — Benedictus de Suk, et Dionisius de Farnas se personaliter — dictorum vero Nobilium Universitatem auctoritate per eandem ipsis concessa, — annotati vero Ladislaus Biro, Vincentius Judex, Ladislaus Bana et Antonius se similiter personaliter — memoratos vero Capitaneos, seu Belligeros et Vexilliferum eorum, ipsorumque Universitatem auctoritate modo simili ipsis concessa obligarunt coram nobis; — in cujus rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes Litteras nostras privilegiales sigilli nostri appensione munitas duximus concedendas. — Datum Sabatho proximo post Festum Visitationis Beate Marie Virginis. — Anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo septimo.

Teleky, Hunyadiak Kora. Tom. X. pag. 3—10. — Transilvania. 1873. pag. 42. — Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 172. — Archiv des Vereines für siebenb. Landeskunde. N. F. XII. pag. 78. — Fejér, X. 7. 893.

B). După ediţiunea contelui *Iosifŭ Kemény*, făcută pe basa unui esemplariŭ originalŭ, ce esistă numai în fragmentŭ în archiva Conventului din Mănăstirea Cluşului, şi care s'a publicatŭ în Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. (Kronstadt, 1846). pag. 359.

« . . . . memoriae commendamus, quod nobiles viri Ladislaus filius Benedicti de Sarkad, alter Ladislaus filius Gereu de Szamusfalva, Benedictus de Suk, et Dyonisius de Farnas per Universitatem Nobilium ab una, parte

vero ab altera providi viri Ladislaus Biró, Vincentius Judex, ac Ladislaus Bana in Alpreth, et Anthonius jobbagio Egregii Desew de Losoncz in Magyar Bogath commorantes, per Universitatem regnicolarum tam Hungarorum, quam Valachorum, et per eandem universitatem ad infrascripta effectui deducenda electi, coram nobis personaliter constituti, parili voce, et unanimi relatu detexerunt, et confessi sunt in hunc modum: quod quamquam praedicta universitas hungarorum, et valachorum in his partibus Transylvanis, et quorumcunque possessionibus commorantium, tam pro eo, quia Reverendus in Christo Pater Dominus Georgius Lépes Episcopus Transylvanus suas decimas ex parte ejusdem Uniuersitatis Dominorum Hungarorum sibi debendas, currente moneta vilium Denariorum exigere nolens, fere tribus annis ad ipsos accumulando, modo cum magna et ponderosa moneta extorquere voluisset, ipsos minus juste, et indebite praegravando, ecclesiasticum interposuisset interdictum, sub quo interdicto patres, et matres, fratres et sorores, filios, ac filias, aliosque ad eos pertinentes absque perceptione Sacramenti Eucaristiae, ac ceterorum sacramentorum ecclesiasticorum extra ecclesiam, ac cemeterium in rure tumulassent. Ceterum sorores, ac filias eorum contra statuta, et ritum sanctae Romanae, ac universalis ecclesiae observandum, ab ecclesia minime observatum maritassent, seu nuptui tradidissent, tum etenim quia per ipsorum Dominos terrestres qua emtitii in servitutem redacti, cum de aliquorum possessionibus in alia loca se transferre voluissent moraturos, rebus, et bonis eorum etiam omnino spoliati abire minime permitterentur, et omnibus eorum juribus libertatum privati, penitus oppressi fuerunt, et insupportabilibus . . . . . oneribus aggravati, pro reacquirendis, et rehabendis pristinis libertatibus per Sanctos Reges cunctis hujus Regni Hungariae incolis datis et concessis, mature inter se praehabito consilio in montem a Babolna, in tenutis possessionis Alpreth existentem conveniendo, ab ipsorum Dominis in antiquis libertatibus Sanctorum Regum se conservari supplicaverint, tamen huiusmodi ipsorum supplicationibus eisdem non adnuentibus idem Domini eorum cum auxilio magnificorum Ladislai de Chaak Wayvodae Transylvani, Lorandi Vice Wayvodae ipsorum, item Henrici de Thamasy, et Michaelis Jakch de Kusal Comitum Siculorum belli certamine se ipsis opposuissent, et inito conflictu, multi ex utraque parte corruentes interiissent. Tandem omnipotentis Dei annuente clementia, ex eorundem Nobilium, ac Regnicolarum, seu populorum universitatibus certorum Dei timentium, per gratiam Spiritus Sancti illustratis cordibus ad faciendam pacem inter partes se interponentium, ad talis pacis et concordiae devenissent unionem, quod se se mutuo, et eorum alterum super universis, et quibuslibet interfectionibus, sangvinum effusionibus, ac mutilationibus, et dimembrationibus expeditos, quietos, et per omnia absolutos commitentes, talem unanimi voluntate fecissent mediationem, et dispositionem sub gravamine fractionis fidei inter se inviolabiliter observandam. Et primo ac principaliter ipsi regnicolae . . . . . »

DXXI.

1437. *Actulŭ de uniune alŭ celorŭ trei naţiuni privilegiate din Transilvania, încheiatŭ la Capâlna în Septembre 1437, în contra revoluţiunii ţeranilorŭ români şi unguri. Condiţiunile acestui pactŭ erau: că Nobilii (consideraţi a parte ca naţiune), Saşii şi Secuii, promitŭ şi se lĕgă cu juramêntŭ a se ajuta şi apĕra reciprocŭ cu armele în contra tuturorŭ inimicilorŭ, în tóte timpurile, şi cu deosebire în «calamităţile actuale»; că fie-care parte îndată ce va fi înscinţată, se fie obligată a pleca a dóua di imediatŭ în ajutoriulŭ părţii, care i-a cerutŭ ajutoriulŭ, şi dacă vre unii dintre Nobili, dintre Saşi ori Secui vorŭ întârdia, séŭ vorŭ lucra în contra, aceia se fie pedepsiţi cu mórte, etc.* [1])

1437.

Nos Lorandus Lepes de Varaskezi Vicevayvoda Transsilvanus per praesentes omnibus tam praesentibus quam futuris recognoscimus, quod feria secunda proxima post festum exaltationis sanctae crucis nobis cum magnificis Michaele Jakch de Kusal et Henrico Thomasi comitibus Siculorum, una cum regni Nobilibus, septem et duarum sedium saxonicalium, ac Bistriciensis Saxonibus, omniumque sedium Siculorum in oppido Capolna congregati et constituti eramus, arduas causas harum partium tractaturi, inter praedictos Nobiles ac Saxones et Siculos talem fraternam disposuimus unionem, tactoque ab his dominicae crucis signo, juramento proclamato aevo tempore juraverunt observare, quomodo sacrae coronae atque invictissimo principi et domino domino Sigismundo imperatori ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. regi, domino nostro naturali metuendissimo fidelitatem aeviter observandam et ad resistendum omnibus hoc regnum impugnantibus cujuscunque conditionis inimici existant, et se inseparabiles ab invicem juraverunt in defensione hujus regni observaturos, tali tamen conditione, ut dum et quando invictissimus princeps et dominus noster Sigismundus dei gratia Romanorum imperator ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. rex alicujus voluntatis vel actionis versus harum trium partium ut puta Nobilium, Saxonum vel Siculorum habere intenderet, tunc aliae duae partes non aliter nisi flexis genibus gratiam tertiae parti impetrare succurrerent, nec aliud juvamen ullo modo praestare teneantur nec ausi sint modo aliquali, Insuper statuerunt, ut dum et quando aliqua illarum partium modum exercituandi intenderent, tunc temporibus aestivalibus descensu campestri teneantur et seniores villae propinquioris vel vicinioris supratactis exercituantibus victum administrare teneantur, nec carius sed pro tali pretio uti ipsis villanis dare permittant, qui exercituantes modum solvendi non recusent; quicunque autem carius dare praesumserit, a judice suo non

---

1) Nach der erwähnten Schlacht und nach dem darauf erfolgten Vergleich (veḑi doc. Nr. DXX) versammelten sich der ungarische siebenbürger Adel, die Szekler, die Sachsen und der Bischof von Siebenbürgen, Georg Lepes, in der Mitte Septembers 1437 zu Kapolna in Szolnoker Comitat, und hier kam zum ersten Mal eine Verbrüderung und eine gegenseitige Schutzvereinigung der erwähnten drei Nationen Siebenbürgens zu Stande. — Da die Urkunde dieser Verbrüderung . . . . veröffentlicht wurde, so bemerke ich nur: . . . *Dass dieser Schutzverein der drei Nationen Siebenbürgens schon ihrem ersten Anlasse nach wider Niemanden mehr gerichtet sein konnte, als wider die unruhigen ungarischen und walachischen Unterthanen des Landes,* denen die Stände Siebenbürgens trotz des zu Anfang Juli mit Ihnen abgeschlossenen Vergleichs doch nicht trauen wollten. (Kemény in Kurz, Magazin. II. pag. 361—364).

rebus sed poena capitali puniatur. Ordinaverunt etiam, ut temporibus hiemalibus in civitatibus, oppidis et villis descensum habeant et illis hospitia praebeantur, tali tamen conditione, ut nullus cujuscunque conditionis Nobilis aut Saxo vel Siculus alicujus damni nocumentum suo hospiti inferat aut facere praesumat. Qui autem damnum fecerint judex cum ductore belli ab eodem rigorem juris extorqueat et illum pena capitali vel juxta demeritum punire teneatur. Si autem alicujus Nobilis vel Saxonis aut Siculi famulus vel satrapa profugus efficeretur, tunc dominus illius satrapae recessum non suo consilio nec voluntate fuisse jurare non recuset sed teneatur, juramentoque finito a suis propriis rebus idem dominus satisfactionem impendat. Insuper a ductore belli literam exclusionis seu registrum insertionis extorqueat, famulum suum citando quaerat et juxta demeritum secundum contenta literae sententiam exequatur ubicunque invenire voluerit. Statuerunt etiam firmiter observandum, ut dum et quando alicujus hostilitatis, impugnatio seu controversiae cujuscunque conditionis evenire contingerit et inter partibus (sic!) suprascriptis Nobilium, Saxonum et Siculorum, pars partem in subsidium invocaverit, secundo die exire pars invocata et singulis diebus vel tria miliaria parte invocante in succursum transire non abmittat, sed festine in auxilium venire teneatur. Quaeque autem pars in contrarium fecerit, utputa Nobiles, Saxones et Siculi, illa pars poena capitali et non rebus puniatur juridice. Ordinaruntque et juramento firmiter concluserunt, ut omnis antecessa invidia vel inimicitiae causa, cujuscunque materiae existat, inter reverendum in Christo patrem et dominum dominum Georgium Lepes episcopum Transsilvanensem et ejusdem ecclesiae capitulum quoque inter Nobiles, Saxones et Siculos integre et omnino abluta et sedata existat, nullaque illarum partium a modo in antea renovare nec motionem facere praesummat, si qua autem pars praedictarum partium innovationem faceret fidefraga permaneat et nulla aliarum partium illi in auxilium succurrere praesummat. Si autem pars contra partem alicujus actionis vel motionis causam habuerit, jure et juridice coram suo judice exequatur et judex partis adversae justitiam in continenti administrare teneatur. Hujus autem fraternae unionis supratactae partes Nobiles, Saxones et Siculi nos precibus humillimis petierunt, ut praesentes literas eisdem in confirmationem et sempiternam stabilitatem sigillo nostro munire fecimus et ratificare. Datum die et termino praenotato. Anno domini millesimo quatercentesimo tricesimo septimo.

Archiv des Vereines f. siebenb. Landeskunde. N. F. XII. pag. 83. — Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. (1846). pag. 362. — Fejér, X. 7. 912. — Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 134. — Katona. XII. 793. — Transilvania. 1873. pag. 55.

DXXII.

1437. Lorandŭ Lepesŭ, vice-voivodulŭ Transilvaniei, face amintire, că *nobilulŭ Valentinŭ din comuna Ghierfălăŭ în Transilvania a fostŭ rănitŭ de mórte în lupta generală, ce au avut'o nobilimea cu ţeranii resculaţi.* 1437.

Nos Lorandus Lépes de Varas Koezi vice waywoda Transylvanus, memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit Universis. Quod causam quam Philippus filius Jacobi de Nagy Doba contra Valentinum de Gyurgyfalva, et Blasium Gyerew de Monostor in Conventione nostra generali Thordae ad Octavas festi beati Egidij (8 Sept.) celebranda dijudicandum habeamus, tum ob continuos rusticorum in Universitatem nobilium partium istarum insultus, tum vero ex eo, quod ipse Valentinus de Gyorgyfalva in generali conflictu his diebus contra eorumdem rusticorum audaciam, nefariosque tumultus habito, lethaliter vulneratus domum asportari debuerit, de Regni nobilium consensu ad octavas festi nativitatis Domini nostri Jesu Christi proxime futuri prorogandam duxerimus. Datum in descenso nostro exercituali prope fluvium Zamus posito, die secundo festi beati Michaelis Archangeli. Anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo septimo.

vestigium
sig. appr.

Originale in Archivo familiae Kemény de Gyerö-Monostor.

Transilvania, 1873. pag. 55. — Kurz, Magazin. II. pag. 365. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DXXIII.

1437. *Altŭ doilea actŭ de împăciuire încheiatŭ între ţĕranii români şi unguri cu nobilimea din Transilvania în revoluţiunea de la 1437. Michaiŭ Românulŭ, Căpitanulŭ ţeranilorŭ resculaţi, se presintă înaintea Conventului din Mănăstirea Cluşului dimpreună cu deputaţii nobilimei, şi cerŭ se li se transcrie în formă autentică actulŭ de împăciuire, care a fostŭ încheiatŭ în comuna Apatiu din comitatulŭ Dobâcii între ţeranii resculaţi cu nobilimea transilvană. Condiţiunile acestei împăciuiri eraŭ, că până se vorŭ întórce dela împĕratulŭ Sigismundŭ deputaţii ţeranilorŭ şi ai nobilimei, fie-care ţeranŭ se plătéscă domnului seŭ pe anŭ numai 1. fl. în aurŭ pentru unŭ plugŭ cu optŭ boi, şi 25 denari pentru unŭ plugŭ cu doi boi; că ţeranulŭ se facă pe anŭ numai o singură ḑi de lucru domnului seŭ, că domnulŭ se aibă dreptulŭ de judecată asupra iobagiului, însĕ dacă ţĕranulŭ nu se va mulţămi cu judecata domnului seŭ, dĕnsulŭ se aibă dreptulŭ de a apela la satulŭ séŭ la oraşulŭ, celŭ mai de aprópe, şi apoi cu sentenţa acésta se fie mulţămite amêndóuĕ părţile, atâtŭ ţeranulŭ câtŭ şi domnulŭ; că în fine, ţeranii şi nobilii se trimită deputaţi la împĕratulŭ Sigismundŭ (ca se le dee privilegiulŭ regelui Stefanŭ I.), şi în casŭ dacă o parte ori alta nu va voi se trimită deputaţi, accea se fie consideratŭ ca una, care a violatŭ jurămêntulŭ.* 1437.

Nos Conventus Monasterii beatae Mariae Virginis de Clus Monostra. Memoriae commendamus. Quod Ladislaus filius Gyreu de Samosfalva, et Be-

nedictus Parvus de Valko, in eorum, et universorum Regni Nobilium harum partium Transylvanarum ab una, parte siquidem ex alia Michael Volachus de Viragosberek, Capitaneus, item Benedictus Gazda in Diot, et Michael alter in Csehi commorantes, similiter in ipsorum, et universorum populorum earundem partium Transylvanarum personis nostram venientes in praesentiam exhibuerunt, et praesentaverunt nobis quoddam Registrum clausum super dispositione et unione pacis inter universitatem dictorum Nobilium, nec non Capitaneos, et universitatem populorum, totamque Communitatem Rusticorum celebratae factum certis sigillis magnificorum Michaelis Jacks de Kusal, et Henrici de Thamási Comitum Siculorum, ac Egregii Lorandi Lepes de Varoskezi Vice-Vayvodae Transylvani consignatum, petentes nos debita cum instantia, ut tenorem ejusdem Registri de verbo ad verbum nostris literis inseri faciendo, ipsis dare dignaremur . . . . . infrascriptum Registrum fuit conclusum, et terminatum octavo die festi beati Michaelis Archangeli (6. Octobris) et aliis diebus ad id aptis, et sufficientibus in villa Apathi . . . . . universi nobiles harum partium Transilvanarum ab una, pro quorum parte infrascripti Nobiles, per eosdem universos Nobiles fuerunt electi, item Joannes de Suk, Ladislaus Cheh de Rewd, Stephanus de Buda, Jacobus de Dragh, Nicolaus filius Beke de Iklod, Benedictus de Valko, Petrus de Bodok, Johannes Farkas de Szezerma, ... us filius Joannis de Kodor, Dionisius de Farnas, Petrus de Thur, Ladislaus filius Torda de Chan, Petrus de Bogáth, Nicolaus filius Barnabae de Zentpál, ... de Darlacz, Nicolaus filius Apa de Almakerék, Michael filius Salamonis de Fejéregház, Michael de Dyogh, Jacobus de Cheztve, Nicolaus de Aran, et alter Nicolaus . . . . . ex altera, nomine, et in persona praefatorum Capitaneorum, ac tota Communitate Rusticorum Anthonius Magnus de Buda, Thomas similiter Magnus de Zeek, Michael, et Gallus . . . . . .ah de Viragosberk, et Johannes Mester de Clusvar Capitanei, item Benedictus Gazda de villa Diot, Paulus Magnus de Vaydaháza, Valentinus Faber de Uyfalu, Gregorius Chegew, Blasius Greb de Buza, Elias Magnus de Almás, Stephanus Hencz de Sombor, Ladislaus Ban de Alpréth, Nicolaus Valkay de Hunyad, per easdem universitates populorum, et rusticos ex eorum voluntate electi, et ad infrascripta facienda, seu terminanda deputati, praefati Nobiles in ipsorum, ac universorum Nobilium, iidemque capitanei, et rustici similiter in ipsorum, ac universorum rusticorum personis, interim, quousque ipsorum nuntii modo infrascribendo ad Dominum Imperatorem transmittendi, ab eodem Domino nostro Imperatore redirent, pro unione, et concordia utrisque partibus pacem inter se ediderunt isto modo: Item, quod quilibet jobbagionalis conditionis homo, seu rusticus Domino suo terrestri per unum integrum annum de uno integro aratro per tracturam octo pecorum computando, unum florenum auri solvere debeat, et de medio aratro medium florenum, et de duobus bobus, vel equis araturis viginti quinque denarios praesentis monetae, si qui enim Rusticorum pecora arabilia non haberent, sed alias pecudes, vel res, videlicet oves, capras, et vaccas, ac vina ad valorem ejusdem unius aratri se extendentia, similiter unum florenum

auri dare debeat, qui vero minus, quam ad unum aratrum se extendentia, de eisdem animalibus haberent, aut rebus secundum computationem, seu aestimationem solvere debeant, qui vero animalia non haberent, scilicet pecora, et pecudes, nisi tantummodo propriis manibus in ligonizando, vel trituratione frugum, victum, et amictum acquirunt, illi per annum duodecim denarios dare teneantur, tali modo, ut dimidietatem omnium praemissarum solutionum Dominis ipsorum terrestribus iidem rustici in festo beati Martini Confessoris nunc venturo plenarie exsolvere teneantur. Item, similiter quilibet rusticorum, seu jobbagionum in eodem integro anno more alias consveto tria munera Dominis ipsorum in terminis solitis administrare teneantur, et consimiliter quilibet ipsorum per unam diem annuatim Domino suo, quodcunque servitium per ipsum Dominum suum eidem committetur, servire teneatur tali modo, ut qui hoc anno eundem diem Dominis ipsorum servivissent, isti sint per id expediti, qui vero non servivissent, illi servire teneantur. Item, quilibet nobilis in sua possessione in medio suorum jobbagionum more alias consveto justitiam judiciariam faciendi habeat facultatem, et juridice quovis modo, si aliqui jobbagiones sui fuerunt convicti, vel aggravati, idem Nobilis super suos jobbagiones liberam habeat extorquendi, et eosdem eadem ratione aggravandi facultatem tali modo, quod si aliquis jobbagio suus super aliquo judicio ipsius domini sui terrestris contentari noluerit, ex tunc more alias consveto in alteram villam, videlicet oppidum ad interrogandum transducendi habeat facultatem, ubi quidquid de ipso concluderetur, uterque ipsorum, tam Dominus terrestris, quam jobbagio super eo debeat se contentari. Item, si aliqui Rusticorum, seu jobbagionum de Dominis ipsorum terrestribus minus juste, non data eis licentia, nec justo terragio deposito, debitisque suis non persolutis, in praesenti duntaxat insultu, ad aliena loca se transtulissent moraturi, ex tunc talem hominem, seu rusticum ipse nobilis, de cujus possessione recesisset, secundum approbatam hujus Regni consvetudinem ad propria reducendi habeant facultatem, et hoc taliter, quod post reductionem ejusdem jobbagionis, et reditum, idem jobbagio per quindecim dies ibidem, unde indebite excesserat, perseverare, et de suis debitis satisfacere debeat, et postmodum si se ad aliena loca transferre voluerit moraturus, habita licentia, justoque terragio deposito, et aliis suis debitis depositis, persolutis, liberam transeundi habeat facultatem. Item, simili modo, dum quicunque rusticorum, vel jobbagionum se ad aliena loca transferre voluerit moraturus, tunc habita licencia, justoque terragio deposito, de omnibusque suis debitis, et signanter de praescripta directa medietate praescriptae solutionis Domino suo terrestri debendo, ex integro persolutis, absque omni calumpnia quovis modo ex parte Domini sui terrestris imponenda, liberam habeat recedendi facultatem. Item, quilibet jobbagionum more alias consveto structuras, et clausuras molendinorum ipsorum Dominorum, terrestrium, aliosque quoslibet labores necessarios molendinis requirentes conservare, et facere teneatur. Item, nullus rusticorum familiares eorundem Nobilium quovis colore quaesito, verbis, vel factis minus juste, absque justitiario processu impedire, et molestare praesummat, sed pacifice debeat sub favore pacem conservare. Item, praefati Nobiles neque praefatos Capitaneos,

et rusticos vel verbis, vel factis usque tempus, vel terminum praefixum impedire, et de praesenti insultu aliquod crimen in ipsorum oculos imponere debeant, seque modo praescripto pacifice teneantur conservare, et e converso nullus Capitaneorum, vel rusticorum praefatorum praefatos Nobiles verbis, vel factis aliquatenus per jactantiam praesentis eorum insultus molestare quovis modo praesummat. Ubi autem aliquis Nobilium id infringeret, ex tunc . . . . . subsistat, et Vayvoda, vel Vicevayvoda superinde ex parte talis nobilis satisfactionem impendere teneatur. Si autem aliquis Capitaneorum, vel rusticorum infringeret, ex tunc idem Nobilis, cujus jobbagio istius non observator dispositionis esset, talem perjurum, et fractorem dispositionis, tam super caput, ac res, et bona sua condemnandi habeat facultatem. Item, dum Vayvoda, vel Vicevayvoda praefatis rusticis, et populis more exercituantium contra emulos hujus regni, mediantibus suis literis insurgere praeciperet, ex tunc statim iidem rustici, seu populi more exercituantium insurgere, et secundum mandatum eorundem Vayvodarum sub exercitu proficisci teneantur. Item, praemissa dispositio quoad omnes articulos, et clausulas tali vinculo mediante inter praefatas partes disposita est, quod si qua partium praescripturam usque terminum praefixum, uti praefertur, usque quo nuncius eorum superinde a Domino Imperatore reverteretur, praemissae dispositioni, seu concordiae contradiceret, aut rigorose non observaret, ex tunc talis pars in fractione suae fidei catholicae convincatur; et perjurus habeatur, et casu si fuerit Nobilis, tunc Vayvoda, vel Vicevayvoda, tamquam perjurum damnificare solet et condamnare, liberam aggravandi habeat facultatem. Si vero rusticus, talem Dominus suus terrestris recaptivandi, universasque bona sua, et res quaslibet recipiendi habeat facultatem. Item, praemissam dispositionem quoad omnes suos articulos, et clausulas tantum ad vigorem concluserunt, quousque praefati eorum nuntii a Domino Imperatore reverterentur, et tales ipsorum nuntios utraque pars, scilicet tam praefati nobiles, et rustici usque festum Omnium Sanctorum (1. Novembris) proxime affuturum sub gravamine praefati vinculi ad ipsum Dominum Imperatorem transmittere teneantur, ubi autem si qua partium transmittere noluerit, aut neglexerit, ex tunc eo facto perjurus habeatur. Hoc siquidem Registrum sigillis nostris, puta Michaelis Jacks, et Henrici de Tamásy Comitum Siculorum, ac Lorandi Vice-Vayvodae consignatum, in conventu ecclesiae de Clusmonostra fatentur nomine, et in personis universorum nobilium Benedictus de Valko, et Ladislaus filius Gyrew de Zamosfalva, in personis vero . . . . . Michael Vohlah de Viragosberk, et Antonius Magnus, vel absente Anthonio Benedictus Gazda de Diot. Quo quidem Registro licet in quibusdam articulis pleno sensu carente, et de limitatione, praesentibus literis nostris de verbo ad verbum inserto, memorati Ladislaus filius Gyrew, et Benedictus de Valko, item annotati Michael Valachus, ac Benedictus Gazda, et Michael alter, nominibus, quibus supra, universa praemissa, et quaevis praemissorum singula prout praenarrantur, per praenominatos electos nobiles nominibus universorum nobilium harum partium Transylvanarum ab una, ab altera vero parte per praenarratos Capitaneos, ac electos, rusticorum in personis universorum populorum

jobbagionalis conditionis coram memorato Magnifico Michaele Jacks de Kusal, et Henrico de Thamásy Comitibus Siculorum, et Lorando Vice-Vayvoda disposita, et celebrata fore unanimi, et concordi relatu affirmarunt coram nobis. In cujus testimonium praesentes literas nostras appressione sigilli nostri munitas eisdem partibus duximus concedendas. Datum feria quinta proxima post festum beati Dionisii Martiris. Anno Domini Millessimo quadringentesimo tricesimo septimo.

S'a publicatŭ de Contele Iosifŭ Kemény în Kurz Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. pag. 366. — Transilvania. 1873. pag. 55. Originalulŭ în archiva Conventului din Mănăstirea Cluşului (fasc. Cott. Kolos Lit. C. Nro. 96).

DXXIV.

1437. *Sigismundŭ, regele Ungariei, amintesce, că Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ) şi fratele seu s'aŭ obligatŭ a-i presta servicii militari în timpŭ de trei luni cu cinci ₤eci de lănci* [1]*, şi se obligă a plăti solda acestorŭ lănci cu 1250 fl. în aurŭ, ér pentru asigurarea acestei sume, regele Sigismundŭ zălogesce de noŭ lui Ionŭ Românulŭ districtulŭ Comiatŭ din Bănatŭ, pe care i-lŭ zălogise şi mai înainte pentru altă sumă de 1500 fl.* [2]) 1437.

Co. Emerici de Marczaly Magistri curie et Michaelis Orzaag supremi Thesaurary.

Nos Sigismundus, dei gracia Romanorum Imperator, semper augustus, ac Hungarie, Bohemie, Dalmacie, Croacie etc. Rex, Memorie commendamus per presentes Quod quia nos, fidelibus nostris, vtrique Johanni Olah filys condam Woyk de Hwnyad, ad tres Menses proxime venturos, videlicet Octobrem, Novembrem, et decembrem, in quibus ydem cum quinquaginta lanceis more exercitancium nobis seruire tenebuntur, pro solucione huiusmodi quinquaginta lancearum, seu gencium sub eisdem lanceis exercituancium, pro qualibet lancea per vigintiquinque florenos auri soluendo, quorum totalis sumpma facit Mille ducentos et quinquaginta florenos auri, huiusmodi Mille ducentis et quinquaginta florenis auri debitorie dinoscimur obligari, Ideo nos eosdem vtrumque Johannem Olah, de huiusmodi Mille ducentorum et quinquaginta florenorum auri rehibicione, certos reddere volentes et securos, Districtum nostrum Komyath appellatum, nunc apud manus eorundem vtriusque Johannis Olah, a maiestate nostra pro certa pecuniarum sumpma in alys nostris literis Impignoraticys superinde emanatis, contenta, titulo pignoris habitum, eisdem vtrique Johanni Olah, vltra illam pecunie sumpmam, pro qua vt premittitur, ipsis, per nos per prius existit impignoratum, pro prescriptis

---

1) *Lance* (lancea) în evulŭ de mijlocŭ era unŭ terminŭ colectivŭ pentru ómenii de arme, cari luptaŭ cu lancea, cu arcurile, pedestri séŭ călare. Fie-care lance era compusă din 10 călăraşi, afară de ómenii pedestrii, aşa că 50 de lănci cuprindeau în timpulŭ acesta mai multŭ de 500 soldaţi.

2) Veḑi documentulŭ Nr. CCCCXCIX.

Mille ducentis et quinquaginta florenis auri puri veri et Justi ponderis, omnino sub illis et eisdem clausulis, condicionibus et articulis, sub quibus vtpremittitur, eisdem, per prius a maiestate nostra existit impignoratum, impignoramus et obligamus, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, Datum Prage, In festo beati Mathei apostoli et Ewangeliste, Anno domini M-oCCCC-oXXX-oVII-o Regnorum nostrorum Anno Hungarie etc. LI-o Romanorum XXVII. Bohemie XVIII. Impery vero Quinto. L. S.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 66. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva dela Anspach, astădi în archiva Camerei fiscale din Buda. Nr. 1522. fasc. 24.

DXXV.

1437. 1437. Nobilulŭ Franco din Remetea se plânge înaintea vice-comitelui din Cărașŭ, că *Petru, chinezulŭ din Garulia, dimpreună cu iobagii sei și cu cei alți chinezi din districtulŭ Cărașului,* au intențiunea se-lŭ prădeze și jăfuiéscă sub pretextŭ, că nisce porci de ai dênsului ar fi făcutŭ daune pe moșiile lorŭ.

Nos Thomas vasky vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso, damus pro memoria Quod vir Egregius franko filius Heem de Remethe nostram personaliter ad veniens in presenciam, nobis voce querulosa detegere curauit in hunc modum, Quomodo ipse percepisset, petrus kenesius de Garulia simul cum suis Jobagionibus, racione cuiusdam vestigy porcorum, quod vestigium nondum ad possessionem eius duxissent, Ipsum cum Castellanno et kenesys necnon populis de Crassofeu depopulare et depredare niteretur in preiudicium eius et dampnum satis magnum, Cum tamen hoc quod nullum vestigium ad possessionem eius deduxissent ad scitum Nobilium Nicolai Chakan et ladislai de vendraz (sic) constaret evidenter, vnde nos hys perceptis secundum fassionem ipsorum nobilium, Judicantes decreuimus, quod premissa causa, superipsum Frankonem minusiuste sit et existat, et siquis ipsum Frankonem racione preuia calumpniauerit, indebitam calumpniam faciet, Datum in Mezeusomlio sabbato proximo ante dominicam Judica Anno domini Millesimo quadringentesimo Tricesimo septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 355. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ național din Pesta. Nr. 270. Sec. XV.

DXXVI.

1437. *Procesŭ pentru răpirea unui iobagiŭ.* Ionŭ Cragulŭ din Bănatŭ, în calitate de martorŭ, declară înaintea vice-comitelui din Cărașŭ, că judele și juraţii din oraşulŭ Şimleu în Bănatŭ aŭ luatŭ cu puterea și aŭ strămutatŭ la dênşii pe unŭ iobagiŭ alŭ familiei Hemŭ din Remetea, dimpreună cu tótă averea sa de 50 de oi, 2 vaci cu viţei și 12 porci. 1437.

Nos Thomas vasky vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod nobilis Johannes filius Johannis Cragul tanquam homo communis nostram personaliter veniens inpresenciam mediante sigillo nostro fassus est in hunc modum quod Judex et Jurati de Mezeusomlio, quendam Jobagionem frank fily Heem de Remethe, contra prohibitum Mathie de Karul officialis ipsius frank inpersona domini sui prohibentem simul cum omnibus bonis et rebus, videlicet quinquaginta Ouibus duabus vaccis vitulatis duodecim porcos cum dacio sancti Georgi martiris Akone edificio domus et muneribus sancti Michaelis et resurreccionis abduxissent coram ipso contra prohibitum, datum in Mezeusomlio sabbato proximo post festum concussionis Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 357. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 273. Sec. XV.

DXXVII.

1437. *Răpire de iobagi.* Chinezulŭ din comuna Priboiŭ în Bănatŭ ia cu puterea, pe iobagiulŭ Micula, dela familia Hemŭ din comuna Stancu, şi-lŭ strămută în comuna sa. 1437.

Nos Thomas vasky vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod nos ad peticionem Egregy Nicolai fily Heem de Remethe viros Nobiles Michaelem bodor de Egres et Nicolaum de bilice ad infra scriptam inquisicionem faciendam duxissemus transmittendos, qui tandem abinde ad nos reuersi retulerunt in hunc modum, quod ipsi talem scire potuissent veritatem, quod kenesius Magnifici ladislai fily prioris Aurane in possessione priboy residens quendam Jobagionem ipsius Nicolai fily Heem Micula vocatum in Stanko commorantem simul cum omnibus Juribus eiusdem Nicolai fily Heem scilicet dacys trium florenorum Auri et alys bonis et Juribus eiusdem Nicolai minusiuste et indebite abduxisset potencia mediante Impreiudicium ipsius Nicolai satis magnum datum in Mezeusomlio sabbato proximo post festum beati Georgy martiris anno domini MCCCCXXXVII.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 358. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 268. Sec. XV.

DXXVIII.

1437. 1437. Nobilulŭ Nicolae Hemŭ din Remetea cere înapoi pe iobagiulŭ Micola, pe care i-lŭ luase *chinezulŭ din comuna Priboiŭ.*

Nos Thomas vasky vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod Nobilis vir Nicolaus de Bilice et Michael Bodor de Egres tanquam homines communes nostram personaliter venientes inpresenciam fassi sunt in hunc modum Quod Kylianus famulus et Officialis Nicolai fily Heem de Remethe in persona domini sui Nicolai prefati quendam Jobagionem Micola nomine de possessione Stanko ad priboy contra prohibitum deductum domum petiuisset coram ipsis quem domum non dedissent Inpreiudicium Nicolai fily Heem satis magnum, datum in Mezeusomlio die sabbato scilicet infesto beati Elie prophete anno domini MCCCCXXXVII^{mo}.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 358. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay din museulŭ naţionalŭ în Pesta. Nr. 269. Sec. XV.

DXXIX.

1437. 1437. *Răpire de iobagi. George, fiulŭ lui Marigiu, chinezŭ în districtulŭ Cărașului* din Bănatŭ, ia cu puterea pe unŭ iobagiŭ alŭ dómnei Anca din Remetea şi-lŭ strămută în comuna sa.

Nos Thomas vasky vicecomes et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod nobilis vir Nicolaus de bilice tamquam homo communis nostram personaliter veniens inpresenciam sigilli nostri testimonio fassus est coram (nobis lipsesce) in hunc modum Quod Nobilis vir Michael bodor et Egres Officialis domine anka relicte Emerici fily Hem de Remethe inpersona eiusdem domine Anka Georgium filium marigius de Crassofeu kenesium de eadem de abduccione cuiusdam Jobagionis eiusdem domine Maruskenez vocate prohibuisset et contradixisset, quem idem Georgius kenesius de Crassofeu abduxisset contra prohibitum eiusdem Michaelis sua potencia mediante Inpreiudicium ipsius domine Anko satis magnum, datum in Mezeusomlio die sabbato scilicet in festo beati Elie prophete Anno domini Millesimo quadringentesimo Tricesimo septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 359. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay din museulŭ naţionalŭ în Pesta. Nr. 275. Sec. XV.

DXXX.

1437. *Migraţiunea iobagilorŭ.* Unŭ iobagiŭ alŭ nobilului Francŭ din Remetea fuge şi se stabilesce în comuna Priboiŭ din Bănatŭ. 1437.

Nos Nicolaus et frank fily Hem de Remethe vicecomites et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod viri Nobiles Briccius et Nicolaus de bilice et Michael bodor de Egres tanquam homines communes nostram personaliter ad venientes in presenciam fassi sunt in hunc modum quod Mathias de Karon (sic) familiaris frank fily Heem quendam Jobagionem ipsius frank saliendo recessum, inpersona domini sui inpresencia Petri tygwan apud Johannem prepositum in priboy repertum detineri fecisset coram ipsis, quem tandem domum petivisset similiter coram ipsis, et licet ipsum Jobagionem reddidissent, sed tamen omnia bona abstulissent potencia mediante Inpreiudicium ipsius frank et fratrum suorum satis magnum datum in Mezeusomlio die sabbato scilicet in festo Exaltacionis sancte Crucis Anno domini Millesimo quadringentesimo Tricesimo septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 359. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kâllay din muzeulŭ naţionalŭ în Pesta. Nr. 274. Sec. XV.

DXXXI.

1437. *Migraţiunea ţĕranilorŭ.* Investigaţiune în privinţa *chinezului Valentinŭ din comuna Bruznucă,* care fugise şi se stabilise în comuna Heliomba din Bănatŭ. 1437.

Nos Nicolaus et Frank fily Heem de Remethe vicecomites et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod Nobilis vir Nicolaus de bilice tamquam homo communis nostram personaliter ad veniens in presenciam sigilli nostri testimonio fassus est coram nobis per hunc modum Quod Mathias famulus frank fily Heem quendam vallentinum Kenesium de Brusnuk possessione domini sui saliendo recessum In possessione Helyomba Jure detineri fecisset, et domum petiuisset coram ipso, quem vallentinum domum non dedissent similiter coram nobis datum in Mezeusomlio sabbato proximo ante festum beati Calixti pape Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo septimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 361. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kâllay. Muzeulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 272. Sec. XV.

DXXXII.

1437. 1437. *Migraţiunea ţeranilorŭ.* Doi iobagi ai familiei Hemŭ din Bănatŭ fugŭ şi se stabilescŭ pe alte moşii, dintre cari unulŭ se aşeḑă în *chineziatulŭ lui George.*

Nos Nicolaus et frank fily Heem de Remethe vicecomites et Judices nobilium Comitatus de Crasso damus pro memoria Quod Nobilis vir Petrus tygvan tanquam homo communis nostram personaliter veniens in presenciam fassus est coram nobis in hunc modum Quod mathias famulus frank fily Heem, quendam Jobagionem domini sui Kiral nomine ab ipso domino suo saliendo recessum inpossessione Emerici fily Heem, scilicet in Kenesyatu Georgi reperisset, Item similiter alterum Jobagionem eiusdem domini sui modo simili saliendo recessum in alya possessione ipsius Emerici invenissent, quos Jobagiones, domum et extrapetiuisset coram ipso, quos extra non dedissent, datum in Mezeusomlio die sabbato scilicet in festo beati demetry martiris anno domini MCCCCXXXVII.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 361. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 271. Sec. XV.

DXXXIII.

1437. 1437. *(Estrasŭ). Ilie, Voivodulŭ Moldovei,* restitue Poloniei teritoriulŭ Sepinŭ, dimpreună cu oraşele Hotinŭ, Czenin şi Chmielvo, ca indemnisare pentru pagubele, ce le făcuse regatului polonŭ tatălŭ seŭ, voivodulŭ Alesandru.

Literae, quibus terra Sepinensis cum arcibus et oppidis Chocim, Czenin et Chmielow Wladislao Regi, et regno Poloniae ab Helia Palatino Moldauiae, in vim compensationis damnorum per Alexandrum Patrem suum, in Colomiensi et Sniatinensi territoriis datorum, redditur cum obligatione restitutionis priuilegiorum super praefatam terram a Regibus Poloniae eidem concessorum. Anno Domini Millesimo CDXXXVII.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. 601. — Fejér, X. 7. 488.

DXXXIV.

1437. Papa Eugeniŭ IV. trimite unŭ nunţiŭ apostolicŭ în Ungaria, ca se predice *espediţiune cruciată în contra Turcilorŭ, şi în contra necredincioşilorŭ (Românilorŭ) dela frontiere,* cari, după cum s'a plânsŭ regele Sigismundŭ la pontificele, facŭ adese ori incursiuni şi devastări în regatulŭ Ungariei. Totŭ-o-dată pontificele iértă pĕcatele tuturorŭ acelora, cari vorŭ lua semnulŭ crucei şi vorŭ merge în contra acestorŭ inimici ai credinţei catolice, şi primesce, persónele şi familiele lorŭ, sub protecţiunea St. Petru şi a scaunului apostolicŭ. 1437.

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Venerabili fratri Iohanni Episcopo Signensi apostolice sedis nuncio et oratori, salutem etc. Animarum salutem et defensionem catholice fidei et eius professorum intensis desideriis affectantes, ad ea libenter intendimus, per que hostium eiusdem fidei, qui ad ovile dominicum venire non curant, exterminium procuretur, et christifideles spiritualibus premiis ad hoc salubriter inducantur. Cum igitur te nuncium et oratorem nostrum ad Regni Ungarie, et nonullarum aliarum regionum partes pro pace et bono statu ipsarum ac personarum in eisdem degentium in presentiarum personaliter destinemus, ac dudum illustris memorie Sigismundus Romanorum Imperator, dum ageret in humanis, sepius nobis instanter supplicavit, quod cum Turcos aliosque infideles christiani nominis immanissimos hostes, utpote ipsi Regno conterminos et confines, regnum ipsum sepe hostiliter invadere, personasque Regni ipsius captivare, bona predicta et clades varias Regno ipsi et personis inferre contingat in periculum Regni et personarum prefatorum, in scandalum fidei orthodoxe, propterea vellemus sibi, qui in oppressione dictorum infidelium exercitum congregare intendebat, favoribus nostris assistere, ac tantis malis et incommodis, quantum cum deo possemus, de oportuno remedio providere: fraternitati tue in dictis partibus, quociens, te in partibus illis commissionis huiusmodi officio fungente, Regem, qui pro tempore fuerit, seu Barones, Nobiles et Magnates dicti Regni exercitum seu expeditionem pro exterminio et expugnacione infidelium predictorum parare contigerit, predicationis verbi ac vivifice crucis officium presentium auctoritate committimus, tibi iniungentes, quatenus officium huiusmodi iuxta datum tibi a deo prudenciam et virtutem per te vel alios, quos ad id ydoneos putaveris eligendos, solerter exerceas fideliter et prudenter, omnes et singulos fideles, quos ad eam rem utiles et ydoneos iudicaveris, inducendo, ut suscipientes cum reverencia signum vivifice crucis, ipsamque suis cordibus et humeris affigentes, ad reprimendum prefatorum Turcorum et infidelium impetus viriliter se accingant. Ac ut huiusmodi Christifideles eo efficacius ac fervencius tam sancta et salubria opera exequantur, Nos de omnipotentis Dei misericordia ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, et illa, quam nobis licet insufficientibus meritis deus ligandi atque solvendi contulit, potestate, omnibus vere penitentibus et confesis, qui huiusmodi laborem, salutifere crucis signo assumpto, in personis propriis subierint et expensis, huiusmodi expugnatione seu negocii excutione ab hac luce migrantibus plenam peccato-

DXXXV.

1438. 1438. *Nobilimea transilvană întrunită în castre lângă Cluşŭ chiamă în ajutoriŭ districtele săsesci, ca se pótă suprima revoluţiunea ţeranilorŭ. Din acestŭ documentŭ resultă, că oraşulŭ Cluşŭ căduse în mânile ţeranilorŭ resculaţi.*

Michael Jaakch de Kwsal Siculorum Comes Desew de Losoncz vniuersorum Nobilium parcium Transsiluanarum Capitaneus Stephanus filius Bani de Losoncz predicta Georgius consimiliter filius Bani de Balwanus Andreas de Thelegd Nicolaus de Bethlen Joannes Farkas de Harinna, Lorandus Lepes Viceuayuoda Transs. et alii milites tam de Hungaria, quam parcium Transiluan. Nobiles vniuersis et singulis Saxonibus septem Sedium Saxonicalium amicis nostris predilectis debitam reuerenciam cum honore. Ecce nos hodie cum valida potencia inuasimus suburbium Cluswar ita quod de eadem Ciuitate exire nullus potest. Quapropter vestras requirimus Amicicias, et in persona Excellentissimi domini nostri Alberti regis precipimus et mandamus quatenus statim receptis presentibus cum peditibus et equitibus uestris ad extirpandos infideles rusticos in succursum nostrum uenire et accelerare debeatis, scientes, quod si uenire recusaueritis, nos eidem serenissimo domino nostro Regi suo modo studebimus rescribere. Secus in premissis non facturi si graciam dicti domini nostri Regis habere volueritis. Datum in Clusmonostra quarto die festi Epiphanie domini anno eiusdem 1438.

Jakab, Oklevéltár Kolozsvár története elsö kötetéhez. I. pag. 177. Originalulŭ în archiva naţiunei săsesci din Sibiŭ. — Transilvania. 1873. pag. 79.

DXXXVI.

1437-38. 1437—1438. *Nobilii din Transilvania prindŭ pe Antoniu Magnu, unulŭ din capii revoluţiunii dela 1437, şi-lŭ taie în bucăţi lângă mănăstirea Cluşului, ér alţi 9 soţi ai sei au fostŭ traşi în ţépă pe muntele, ce se înalţă dinaintea oraşului Turda.*

Anno Domini 1437 quidam Antal Magnus videlicet Ungarus, surrexit, et tumultum laicorum (hominum de Vulgo) ad se recepit, totam Transsilvaniae partem cum iisdem volens expugnare sibi subjiciendam, et specialiter Nobiles. Idem Antonius juxta monasterium Kolos a Nobilibus interfectus, in particulas minutas secaverunt et mactaverunt, et in oppido Thordensi novem socios suos qui secum tenuerunt, in palos super montem ante Thordam traxerunt.

(Notiţă contemporaneă în Protocolulŭ Naţiunii săsesci din Transilvania.)

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. pag. 374.

DXXXVII.

1438. *Doi nobili, Michaiŭ şi Davidŭ* din comuna Jucŭ în Transilvania, sunt declaraţi ca trădători, fiindŭ-că *au ţinutŭ în a. 1437 cu ţeranii resculaţi în contra nobilimei ungureşci.* 1438.

Literae, et quibus evenit, Michaelem et Davidem de Zsuk nota infidelitatis affectos fuisse ideo: quod semet 1437. Rebellibus Rusticis contra Nobiles Transylvanos associaverint.

Originale in Archivo Colos-Monostorien.

Innuit Eder in Felmero p. 76.

Transilvania, 1873. pag. 57.

DXXXVIII.

1438. Papa Eugeniŭ IV. trimite pe episcopulŭ dela Ancona ca nunciŭ apostolicŭ în Ungaria şi-lŭ autoriséză se predice *espediţiune cruciată în contra Turciloră şi a necredincioşiloră (Românilorŭ) dela frontiere*, cari facŭ adese-ori încursiuni în regatulŭ Ungariei. 1438.

Eugenius Episcopus seruus seruorum Dei, Joanni Episcopo Anconitano, Apostolicae Sedis nuncio et oratori etc. cum te nuncium et oratorem nostrum ad regni Hungariae et nonnullarum aliarum regionum partes pro pace et bono statu ipsarum partium, et personarum in eisdem degentium in praesentiarum personaliter destinemus, ac dudum illustris memoriae Sigismundus Romanorum Imperator, dum ageret in humanis, saepius nobis instanter supplicauerit, quod cum Teucros et alios infideles, Christiani nominis immanissimos hostes, vtpote ipsi regno conterminos, et confines, regnum ipsum saepe hostiliter inuadere, personasque regni ipsius captiuare, damna praedicta et clades varias regno ipsi, et personis inferre contingat, in periculum regni et personarum praefatorum, in scandalum fidei orthodoxae, propterea vellemus sibi, qui in oppressione dictorum infidelium exercitum congregare intendebat, fauoribus nostris assistere ac tantis malis, periculis et incommodis, quantum cum Deo possumus, de opportuno remedio providere: Fraternitati tuae in dictis partibus, quoties te in partibus illis commissionis huiusmodi officio fungente, regem, qui pro tempore fuerit, seu barones, nobiles et magnates dicti regni exercitum, seu expeditionem pro exterminio, et expugnatione infidelium praedictorum parare contingerit, praedicationis verbi ac viuificae Crucis officium, prae-

sentium auctoritate committimus tibi iniungentes, quatenus officium huiusmodi, iuxta datam tibi a Deo prudentiam et virtutem per te vel alios, quos ad id idoneos putaueris, eligendos solerter exerceas, fideles prudenter omnes et singulos, quos ad eam rem vtiles et idoneos iudicaueris, inducendo, vt suscipientes cum reuerentia signum Crucis, ipsumque suis cordibus et humeris affigentes, ad reprimendum Teucrorum et infidelium impetus viriliter se accingant etc. — Datum Bononiae anno Incarnationis Dominicae MCDXXXVIII. Idib. Janu. Pontificatus nostri anno VIII-o.

Fejér, XI. 161.

DXXXIX.

1438. 1438. *Nobilulŭ Ladislaŭ de Bizere, fiulŭ lui Ladislaŭ Românulŭ din Bănatŭ*, rógă pe regele Albertŭ din Ungaria, ca se-i restitue moşiile confiscate dela părintele sĕŭ, care fusese acusatŭ pe nedreptŭ de infidelitate faţă cu Sigismundŭ, fostulŭ rege alŭ Ungariei.

Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemie dalmacie Croacie etc. Rex ac dux Austrie etc. fidelibus nostris Magnificis Emerico et Johanni de Marczaly ac Ladislao Haghmas de Berekzow Comitibus nostris Themesiensibus Salutem et graciam, veniens in presenciam maiestatis Ladislaus filius Ladislaul walahy de Bizere nobis exposuit in huncmodum Quod quamuis alias Nicolaus de dicta Bizere patruus prefati exponentis, asserendo dictum Ladul (sic) patrem ipsius exponentis Corone Regni nostri Hungarie fuisse infidelem vniuersas et quaslibet possessiones et porciones possessionarias ipsius Ladul vbilibet habitas a condam Excellentissimo principe domino Sigismundo Imperatore ac Hungarie etc. Rege, patre et socero nostro carissimo pro se impetrauit. Tamen prefatus Ladul pater dicti exponentis nullo unquam tempore pretacte sacre Regni nostri Hungarie Corone Infidelis extitisset aut aliquam notam infidelitatis contra prefatum condam dominum Imperatorem quouismodo incurrisset ex eoque antelatus Nicolaus de Byzere pretactam donacionem predictarum possessionariarum sibi vt premittitur factam indebite et falsitatis expressione procurasse easdem quoque possessiones et porciones possessionarias minusiuste eximere possidere dinosceretur Superquo annotatus exponens supplicauit sibi per nostram maiestatem de condigno Juris remedio prouideri vnde nos ipsum exponentem suis Justis Juribus minusiuste destitui nolentes fidelitati vestre firmiter mandamus precipiendo, quatinus agnitis presentibus Scitaque de et super omnibus premissis prout in talibus Regni nostri exposuit consuetudo ab omnibus quibus incumbit mera certitudine veritatis partes inter predictas facto impremisso Judicium et Justiciam ac meri Juris

complementum facere et mistrare debeatis taliter et adeo vt neutra parcium predictarum pro abnegata Justicia nobis de cetero cogatur quouismodo querulari Secus non facturi presentibus perlectis exhibenti restitutis datum Wratislawie Ciuitate nostra parcium Slesie in festo beati Thome Apostoli Anno domini M-o CCCCXXX octauo.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 32. După transumptulŭ lui Ionŭ Huniadi din a. 1447.

DXL.

1438. Albertŭ, regele Ungariei, dăruesce lui Ladislaŭ, banulŭ Măceului, mai multe moşii în Ungaria, în semnŭ de recompensă pentru serviciile, ce le făcuse Nicolae de Gara, moşulŭ lui Ladislaŭ în *resbelele regelui Ludovicŭ cu Românii*, de asemenea şi pentru meritele tatălui seŭ, Nicolae, în *lupta cu Mircea, Voivodulŭ Ţerei-românesci, care încunjurase şi atăcase armata regelui Sigismundŭ în strîmtorile munţilorŭ dela Pazata.* 1438.

Nos Albertus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Dalmatiae etc. Rex. Electus Rex Bohemiae, et Dux Austriae etc. Memoriae commendantes significamus quibus expedit vniuersis. Quod nos regiae perspicacitatis animo intuentes, quemadmodum excelsus rerum opifex, et dignitatum omnium moderator, sui inscrutabili altitudine consilii, recto ordine quaeque mortalium agibilia disponens, et dirigens, regumque et principatum potestates caeteris praeficiens, ad hoc inter alia eorum curas et corda conuertit, vt subiectos sibi promiscui populi coetus sub distincto statuum ordine constitutos, alliciant beneuolentia, liberalitate attrahant, et vnius cuiusque merita condignis donarys recompensent; verum etsi haec ex diuinae dispositionis officio agere studeant, illos tamen, qui praestantioribus fidei praefulgent operibus et fideliter obsequendi altiori praecellunt facultate, eo largiori solent remunerationis munere condonare, quo de talium virtute et potentia, fideliora, vtilioraque conspiciunt seruitiorum auxilia passim ingruentibus rerum gerendarum varietatibus, se percepturos, Hinc itaque mentis nostrae intuitum ad fidelem nostrum virum magnificum Ladislaum, Banum Machouien. Et Comitem nostrum Liptouien. filium similiter magnifici Nicolai de Gara, nuper dicti regni nostri Hungariae Palatini, viri indelebilis memoriae, eiusdemque quondam Nicolai Palatini, et ipsius progenitorum vigente et hereditario quodam zelo, praedecessoribus nostris, diuis regibus Hungariae, irrefragabiliter exhibitam fidem interna contemplatione intuentes, nihilominus connexione sanguinis, quae Maiestati nostrae dictum Ladislaum Banum subnotanda copulauit affinitas, naturali vinculo nos inducenti: quippe vt successiuae pateat posteritati, suaeque nobilitatis titulus iugiter accrescat preclarae, modernis exstat

manifestum, quemadmodum inuictissimus condam sacratae memoriae Dominus Sigismundus, Romanorum Imperator, praedictorum regnorum Hungariae, Bohemiae etc. Rex, hinc, et inde praefatus olim Nicolaus Palatinus pater ipsius Ladislai Bani, nobiles et generosas Barbaram reginam et Annam, filias olim viri spectabilis et potentis, Hermanni Comitis Ciliae duas sorores carnales, et conterinas vita eis Comite, vtrinque consortes habuere maritales, ex quarum vna videlicet Domina Barbara regina, Serenissima Domina Princeps Elisabeth, etiam praedictorum regnorum regina moderna, coniux nostra carissima, de thoro maritali ipsius condam Domini Imperatoris procreata, maiestati nostrae corregnat, Reginali fastigio sublimata; Anna vero Principissa, soror vt praefertur vterina ipsius Dominae Imperatricis, socrus nostrae, antefatum Ladislaum Banum ab ipso Nicolao Palatino legalis coniugii naturali propagatione generauit. Porro ne ipsum Ladislaum Banum, consanguineum, vt praefertur, et affinem nostrum, solo generis affectu peculiari, caeterisque strictiori fauore, prosequi putemur, virtutes magnificas, aeternaque laude prosequendam fidei sinceritatem, parentum et progenitorum eiusdem Ladislai Bani, quorum progenies multimoda virtute insignis, a strenuitate rectae fidei nulla praetereuntium temporum longiturnitate, notari potuit vacillasse, sacro nostro diademati et diuis nostris praedecessoribus Regibus Hungariae feruentis fidei continuatione inconcusse seruatam, demum etiam ipsius Ladislai Bani paternae fidei imitatione, regia aestimatione, non parui putandum obsequii genus Maiestati nostrae in principio felicis nostrae assumptionis et coronationis in regem Hungariae et ceterorum regnorum praedictorum, primitialiter, commendabiliterque oblatum praesentibus epilogiis sentimus breui contextu verborum digne subnotanda. Siquidem quantum viuentium aetas comprehendit, non ignoramus eorundem ipsius Ladislai Bani progenitorum fidem subscriptis claruisse exordiis; namque auum ipsius Ladislai similiter Nicolaum de Gara a tempore olim felicis reminiscentiae, Domini Ludouici Regis, Praedecessoris nostri sub aetate iuuenili initiatum, successiue variis Baroniae titulis functum, ad vltimum Palatinum regni praedicti constitutum, in arduis ipsius Ludouici Regis expeditionibus et praesertim in partibus Valachorum, licet iuuenem tempore, strenuum tamen et agilem in rebus bellicis, exercitum ipsius Ludouici regis, ab aduersariis pene oppressum, et fugae subactum, Banum Machouiensem protunc existentem, suis banderiis et gentibus fultum, virtuose restaurasse; de hostibus vero eisdem gloriosum triumphum obtinuisse, eiusdem praedecessoris nostris literalibus historiis aeternae memoriae traditum stat; — — — — — — — — — — — — — — — Similiter cum assumto tandem fidelium suorum exercitu valido, ad partes Transalpinas praefatus Dominus Sigismundus Rex se mouendo, et fere maiorem partem terrae eiusdem peragrando, castrum minoris Nicopolis, vbi Turcarum multitudo residebat, potenter obsedit, eodemque castro nostro non absque ipsorum filiorum condam Nicolai Palatini viribus obtento, et in suorum fidelium manibus derelicto, Merche etiam Waywoda Transalpino, qui per ipsos Turcas oppressus extiterat, iuuamine ipsorum fidelium suorum, suo Dominio restituto, tandem felici triumpho versus regnum Hungariae praefato Domino rege Sigismundo remeante, in alpibus Pazata

dictis, strictissimis indaginibus conclusis, et obduratis, multitudo Valachorum per ipsum Merche Waywodam in pristinae infidelitatis, ingratitudinisque vitium relapsum, cum intoxicatis et mortiferis iaculis contra ipsum Dominum Sigismundum regem et suos insidiose destinatorum, exercitum circumdedit, moxque memoratus Nicolaus, pater ipsius Ladislai Bani, se ipsum cum suis eidem Domino Sigismundo Regi scutum protectionis opponens, ipsorumque Valachorum insultus non sine morte et laesione suorum multorum sequacium, viriliter repellens, eidem exitum viarum assecurauit. Cumque postea solemni fidelium suorum exercitu congregato signanter ipsis Nicolao Palatino, et Joanne, fratre eiusdem cum magna copiositate gentium eorumdem secum assumpta, aduersus praedictos Turcas versus Bulgariam processisset, ibique cum eisdem Turcis et Bayzáth eorumdem Turcorum Domino circa castrum maioris Nicopolis conflictus personales habuisset, multa prius hinc inde strage cadentium in gladio commissa, tandem permittente occulto Dei iudicio, parte ipsius Domini regis hostibus cedente, suisque et ipsorum filiorum condam Nicolai Palatini, ac caeterorum fidelium vexillis abstractis, versus dictas partes transalpinas gressus retro flexos inire coactus fuisset, eo cum paucis eiusdem et paucis alys sui fidelibus, per flumen Danubii nauali passu versus regnum suum Hungariae remeantibus, praefatoque Joanne cum quibusdam alys ipsius Domini Sigismundi regis fidelibus pro custodia regni sui praemisso, ipso vero Nicolao Palatino erga suam Maiestatem reseruato, per amnium meatus Constantinopolim, et dehinc ad regna Dalmatiae et Croatiae praedicta remigrantibus. Ipse Nicolaus Palatinus, pater dicti Ladislai Bani, praefatum Dominum regem nusquam deserens, tamdiu affectione summa etiam in huiusmodi ipsius Domini Sigismundi regis penuria eidem adhaerere non defuit, donec dirigente Altissimo, in ipsum regnum Hungariae regressum habuit feliciter adoptatum. — — — — — — — — — — — — — — Datum Budae, in vigilia festi natiuitatis Beati Joannis Baptistae. Anno Domini Millesimo CDXXXVIII-o.

Fejér, XI. 82. Originalulŭ în archiva Camerei fiscale din Ungaria.

DXLI.

1438. Ladislau şi Stefanŭ, fii lui Stanislau Bathor din Transilvania, se plângŭ la Elisabeta, regina Ungariei, că *ţĕranii resculaţi le-au devastatŭ şi distrusŭ cu totulŭ comuna lorŭ proprĭă, Feiurdŭ de lângă Cluşŭ*, şi le-aŭ ucisŭ totŭ-o-dată pe un oficialŭ dela moşia acésta; însă după aceea voivodulŭ Transilvaniei le-a confiscatŭ moşia acésta, din causă, că dênşii nu luase parte la resbelŭ asupra Turcilorŭ. Regina Elisabeta i értă pentru negligenţa acésta şi ordónă voivodului din Transilvania, ca se le restitue moşia Feiurdŭ. 1438.

Elisabetha Dei gratia Regina Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. Austriae Ducissa, nec non Marchionissa Moraviae, Fideli nostro Magnifico viro

Desew de Losoncz partium nostrarum Transylvanarum Vaywodae. Salutem, et gratiam. In personis fidelium nostrorum Ladislai, et Stephani filiorum Stanislai de Bathor nostrae exponitur Serenitati querulose. Quomodo vos quandam villam ipsorum Feyerd vocatam, in predictis partibus nostris Transylvanis habitam, eo quod ipsi praetextu ipsius villae, quae non obstante eo, quod pridem durante rumore rusticorum, per ipsos rusticos devastata, desolataque, et omnino annihilata, et quod quidam officialis ipsorum protunc inibi constitutus, nece miserabili interemptus exstitisset, contra nepharios Turcos more aliorum nobilium, et procerum illarum partium exercituare neglexissent, pro vobis occupassetis, et occupatam conservaretis etiam de praesenti in eorundem damnum, et praejudicium multum grande. Super quo fidelitatem Vestram attente requirimus, eidemque nihilominus seriosius praecipimus, et mandamus, quatenus statim visis praesentibus, rebus praemisso modo se habentibus, praetactam possessionem ipsorum Feyerd, pro nunc, ut praefertur, circa manus vestras occupative habitam, talismodi exercituationis negligentiam ipsis pro hac prima vice dumtaxat ignoscendo, praefatis Ladislao, et Stephano absque omni difficultate, et renitentia modis omnibus remittere, et resignare debeatis, nec amplius ipsos ratione hujusmodi negligentiae exercituationis impetere, molestare, perturbare, aut quoquo modo damnificare praesummatis. Aliud in praemissis non facturi. Praesentibus perlectis, exhibentibus restitutis. Datum in villa Harsány vocata, in festo beati Laurentii Martyris. Anno Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo octavo.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. 372. — În estrasŭ la Fejér, XI. 139.

DXLII.

1438. 1438. Albertŭ, regele Ungariei, *în urma revoluţiunii ţĕranilorŭ din Transilvania,* concede familiei nobile Bethlen, din comitatulŭ Solnoculŭi, ca se pótă construi unŭ castelŭ în comuna Becleanŭ şi se-lŭ încunjure cu zidurĭ şi alte fortificaţiuni.

Nos Albertus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Dalmatiae etc. Rex etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod Nos sicuti ad certorum nostrorum fidelium supplicationis instantiam, nostrae propterea porrectae Majestati, sic non minus consideratis fidelibus, et fidelium obsequiorum meritis fidelis nostri egregii Gregorii filii Joannis de Bethlehem, Aulae nostrae militis, per eum Majestati nostrae, et sacrae regni nostri Hungariae coronae locis debitis, et temporibus oportunis juxta suae possibilitatis exigentiam exhibitis, et impensis, eidem Gregorio de Betlehem, item Nicolao, Gregorio, et Antonio de eadem, fratribus suis carnalibus id gratiose annuendum duximus, et conceden-

dum, imo annuimus, et concedimus praesentium per vigorem, ut ipsi unum Castellum, seu fortalitium de structura, seu opere ligneo, aut lapideo juxta suae lubitum voluntatis ubicunque in tenutis, seu pertinentiis praedictae possessionis eorundem Bethlehem appellatae in Comitatu de Zolnuk Interiori existentis, maluerint erigendi, construendique, et aedificandi, fossatisque, et moeniis, ac propugnaculis fulciendi, et muniendi, erectumque et aedificatum tandem more, et ad instar ceterorum jurium ipsorum possessionariorum ipsi, eorumque haeredes, et posteritates universae in perpetuum tenendi, possidendi, pariter et habendi liberam, et securam plenamque, et omnimodam habeant facultatem ex praesenti nostrae Majestatis annuentia, et concessione speciali. Salvo jure alieno. Harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante. Datum Wyennae, in festo ascensionis Domini. Anno ejusdem millesimo quadringentesimo tricesimo octavo.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. 373. Originalulŭ în archiva familiei Bethlen.

DXLIII.

1438. Nobilulŭ Nicolae Grebŭ din Vingardŭ în Transilvania şi soţia nobilului Iacobŭ din Dragŭ protestézĕ înaintea Capitulului din Alba-Iulia, ca regele Ungariei se nu dăruiéscă lui Petru din Bogata *comunele Jitveiĭ şi Bălcaciĭ.* 1438.

Alia eiusdem Nicolai Greb de Vingarth in personis etiam Ottilia consortis suae, filiae vero Emerici de Bogáth, nec non Ladislai, Joannis et Nicolai filiorum, item Brigidae filiae praefati Emerici Bogáthy consortis scilicet Jacobi de Drag, ac Sophiae filiae, filiorumque eiusdem de non conferendis, impetrandisque Possessionibus Sithwe et Bolkach, in Kykellew; portionibus item ad Possessionem Vingarth pertinentibus in Albensi et aliis Comitatibus existentibus contra Regem, et Petrum de dicta Bogáth coram Albensi Transyluaniae Capitulo interposita.

Fejér, XI. 494. Regesta Transsilvana.

DXLIV.

1438. Papa Eugeniŭ IV. informézĕ pe regele Ungariei, că scaunulŭ apostolicŭ se află în *tratări cu Grecii spre a se uni cu biserica Romei,* şi speră, că lucrurile vorŭ ajunge la unŭ resultatŭ mulţămitoriŭ. 1438.

Eugenius episcopus etc. Carissimo in Christo filio Alberto Romanorum ac Hungarie et Boemie Regi Illustri, salutem etc. Litteras tue sere-

nitatis hiis diebus accepimus. — — — — — — — — — — — Ceterum ad consolationem tuam significamus, nos disputationes solemnes habere cum Grecis in materia processionis spiritus sancti, et rem ipsam amodo ex parte nostra ita perstrinxisse, ut iam de latine ecclesie veritate luce clarius pateat. Speramus igitur, res ad effectum optimum pervenire et diu nobis optatum, ne innumera zizania superseminata impedimento sint; quo quid magis impium et sacrilegum, ecclesie latine ignominiosum occurere posset, non videmus. Tu ergo, princeps inclite, etiam ista considera, et intra cordis archana revolve: nichil teste deo existimamus tibi magis incumbere, quam hiis periculis et necessitatibus providere; poteris facile, cum nobiscum animum assumpseris ad iniquitates malignantium propellendas. Datum Ferrarie Anno Incarnationis dominice millesimo quadringentesimo trigesimo octavo, secundo Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno Octavo.

Ex Reg. orig. An. VIII. secr. lib. VIII. fol. 61.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 218.

DXLV.

1438. 1438. *Grigorie, amintită ca episcopă catolică ală Milcoviei, însă cu reşedinţa în oraşulă Jaurinu din Ungaria.*

Eugenius episcopus seruus seruorum dei Venerabili fratri Gregorio Episcopo Milcouiensi in Ciuitate Jauriensi residenti et dilectis filys sancti Martini de Sacromonte Pannonie ac sancte Crucis Kerestur Jauriensis dioecesis Monasteriorum Abbatibus Salutem et apostolicam benediccionem. (Apără Prepositura din Pápocz în posesiunea unorŭ moşii din Ungaria, ce fusese în procesŭ cu călugării ordinului St. Augustinŭ de acolo). Datum Florentie Anno Incarnationis dominice Millesimoquadringentesimo tricesimo octauo. Quartodecimo kalendas Aprilis Pontificatus nostri Anno Nono.

Codex dipl. patrius. II. (Jaurini, 1865). pag. 275—279. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva capitulului din Jaurinŭ.

DXLVI.

1438. Albertŭ, regele Ungariei, înformézä pe cetăţenii din Braşovŭ, că dênsulŭ a scrisŭ lui *Vladŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci, ca se nu molesteze pe cetăţenii din Braşovŭ*, ci din contra se-i apere de incursiunile turcesci. 1438.

Albertus dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie, Austrieque et Stirie Dux etc. Marchio Morauie etc. Prudentes et Circumspecti viri fideles nostri sincere dilecti. Commendabilem fidelitatis vestre constanciam Sacre Regni nostre Corone hucusque illibate obseruatam plurimorum fidedignorum relacio nostre pateſecit Maiestati, que tanto leciori vultu audiuimus, quanto itidem per temporis futuri processum nostro felici vigente regimine in vobis experiri peroptamus. Cupientes itaque his vestris suadentibus virtutibus vos pace optata gaudere, per alias nostras eiusdem tenoris litteras scripsimus fideli nostro Magnifico Vlad Waiuode parcium nostrarum Transalpinarum, vt ipse nullius vos dampnificacionis turbacione afficiat, quin imino eciam ab aliorum insultorum grauaminibus, signanter vero a seuissimorum Turcorum inuasionibus indempnes debeat preseruare. Quapropter ipsam vestram fidelitatem seriose requirimus et rogamus, eidem committentes, quatenus taliter vestra solita fidelitatis constancia successu temporum in vobis operis per effectum continuata appareat, vt ipsa vestrorum qualitas meritorum ad prosequendum vos fauoribus graciarum nos quasi per debitum attrahat et inducat. Illud autem eciam vobis notificandum non omisimus, qualiter inter ceteras varias nostras disposiciones honorem Comitatus Siculorum nostrorum talibus duximus conferendum personis, de quorum fide et operum strenuitate nulla dubitacione possumus agitari, quos paucorum dierum labente curriculo cum tali disposicione in ipsas partes Transsiluanas et versus vos transmittemus, qua eedem et vos, ipsorum suffulti presidio et defensione ab omni emulorum insultu illese poterunt et valebunt remanere. Datum Bude in festo beati Valentini martiris, Anno domini Millesimo Quadringentesimo tricesimo octauo.

(În dosŭ): Prouidis et Circumspectis viris Magistris ciuium, Judicibusque, Juratis Senioribus, ceterisque omnibus et toti populo nostre Ciuitatis Brassouiensis, et tocius districtus nostri Barcensis, fidelibus Nobis sincere dilectis.

Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 136.

DXLVII.

1438. 1438. (Estrasŭ). Albertŭ, regele Ungariei, ordónă Conventului din Mănăstirea Cluşului, se introducă pe *nobilulŭ Ionŭ din Lupşa şi pe fii sei, pe Nicolae, Clemente, George şi Ionŭ, în posesiunea comunelorŭ românesci Lupşa-mare şi Lupşa-mică,* pe cari le stăpânise dênşii şi părinţii lorŭ încă şi mai înainte.

1448. Budae Dominica p. p. annunciationem Mariae. Alberti Regis mandatum ad Conventum de K. Monostra, ut Joannes de Lupsa ac per eum Nicolaus, Clemens, Georgius, et Joannes filii ejus, eorumque posteri universi statuantur, titulo novae Donationis, et juris Regii in dominium possessionum suarum Nagy et Kis Lupsa, in Comitatu Thorda existentium, in quarum pacifico dominio, etiam progenitores ejus jam perstiterunt. Homines Regii ad hanc statutionem designantur, Petrus, Joannes, vel Michael de Jara, Ladislaus filius Benedicti de Szarkad.

Exstat in Arch. K. Monost. XIV. 382.

Transilvania, 1873. pag. 79. — Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DXLVIII.

1438. 1438. (8 Sept.) *Demnitatea de banŭ alŭ Severinului neocupată.*

. . . . . Honore Banatus Zewriniensis vacante . . . .

Teleki, Hunyadiak Kora X. pag. 22—23. Din archiva secretă imperială dela Viena.

DXLIX.

1439. 1439. «*Universitatea nobililorŭ şi a chinezilorŭ români din districtulŭ (Caranŭ) Sebeşului*» ţine adunare comună şi adeveresce, că reposatulŭ nobilŭ românŭ *Lado de Bizere,* căruia i se confiscase moşiile din Bănatŭ, a fostŭ totŭ-de-una cu credinţă faţă de regele Ungariei şi a luatŭ parte în tóte luptele cu Turcii, alăturea cu cei alalţi nobili şi chinezi români din Bănatŭ.

Magnificis viris Dominis Johanni filio Wayuode de Marczaly et Ladislao Haghmas de Berekzow Comitibus Themesiensibus dominis nostris gra-

ciosissimis vniuersitas Nobilium et Kenesiorum districtus Sebes existencium et commorancium fideles familiares vestrarum Magnificenciarum obsequia fidelium seruiciorum perpetua cum fidelitate receptis literis vestris earundemque continenciam sane intelligentes in quibus nobis in persona domini nostri Regis firmiter mandatur super eo vt nos vniuersi et nostrum quilibet singillatim per modum proclamate Congregacionis ad diem hodiernam insimul conuocare et congregari facere debeamus et teneamur ad fidemque nostram deo debitam fidelitatemque huic Regno Hungarie et Sacre eiusdem Corone obseruandam reinueniremus et testificaremus vtrum condam Lado de Byzere pater scilicet Ladislai de eadem contra predictum Regnum Hungarie et Sacram eius Coronam Infidelis fuisset an ne, reinuenta veritate nostris in literis suomodo vestris Magnificencys rescriberemus pro eo nos Juxta mandatum vestrarum Magnificenciarum predictum insimul conuenientes termino et die per easdem vestras Magnificencias nobis assignato scilicet feria quinta proxima post medy quadragesime ad fidem nostram deo debitam fidelitatemque domino nostro Regy ac tocius Regni Hungarie et Sacre eius Corone obseruandam quilibet nostrum singillatim unum proprys nominibus nostris in presenti R*a*gistro conscriptis et denominatis nostris proprys manibus tacto viuifice signo crucis sanctorum diuersarum reliquiarum conditam ad magnam Aram in ecclesia Sebesiensi fundatam eandem reponentes in et super eo Juramentum prestauimus Quod prefatus condam Lado de Bizere et fily eiusdem predicto Regno Hungarie et Sacre eius Corone nullounquam tempore infidelis fuit sed cum magna constancia fidelitatis vna nobiscum perseuerauit et seruiuit Tandem vero ipso Ladone defuncto fily eiusdem in omnibus certaminibus nostris contra perfidissimos Turcos crucis cristi et tocius orthodoxe fidei Katolice inimicos et notorios fideliter et sine intermissione factis per nos seu perpessis viriliter et cum omni constancia fidelitatis Juxta ipsorum vires vnanobiscum perstiterunt seruiueruntque fideliterque seruire conantur et in futurum Scripta in Sebes predicta feria quinta proxima post medium quadragesime Anno Domini M-o CCCC-o XXX-o Nono. Ceterum Egregius Nicolaus de Bizere tempore Juramenti nostri deposicionis predicti personaliter affuit ipsam deposicionem Juramenti nostri proprys suis Auribus Ascultantes (sic), terminum vero in presenciam vestre Magnificencie ambarum parcium comparendo feria quinta proxima ante Ramis palmarum eisdem Juxta contenta vestrarum literarum assignauimus presentes vero propter carenciam Sigilli Nobilium virorum sigillis scilicet Johannis de Mothnok Jacobi de paganch Johannis de Machkas ac Alterius Johannis de Bizere vestrorum fidelium fecimus consignari vberiorem ad Cautelam.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 33. După transumptulŭ lui Ionŭ Corvinulŭ din a. 1447.

DL.

1439. 1439. Albertŭ, regele Ungariei, zălogesce lui *Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ)* şi fratelui seŭ, patru oraşe din Ungaria pentru suma de 2757 fl. în aurŭ, cheltueli, ce eraŭ necesari pentru apĕrarea castrelorŭ dela Severinŭ, Gureni, Orşova şi Mihadie.

R° domini Laurency d'Hedrehwaar palatini.

Nos Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex et dux Austrie. Memorie commendamus per presentes. Quod quia nos pro conseruacione Castrorum nostrorum Zewriniensis, Gewryn Orswa et Myhald vocatorum, nunc apud manus fidelium nostrorum *Egregiorum vtriusque Johannis Olah de Hwnyad*, pro honore, habitorum, vltra certam aliam nostre maiestatis disposicionem, quam pro eorundem Castrorum nostrorum conseruacione, ipsis vtrique Johanni Olah effectiue persoluimus, ad tres integros Menses venturos, inicium eorundem Mensium a decima die presentis Mensis May, computando, duobus Milibus septingentis et quinquaginta septem florenorum Auri puri, quos ipsi vterque Johannes, iuxta nostram cum imprimis superinde factam conuencionem, pro ipsorum Castrorum nostrorum conseruacione promiserunt se expendere, eisdem vtrique Johanni dinoscimur, debitorie obligati, Ideo nos eosdem vtrumque Johannem, de huiusmodi duorum Milium septingentorum et quinquagintaseptem florenorum Auri, rehibicione certos reddere volentes et securos, Opida seu possessiones nostras, Madaras, Towankwth, Zabathka et halas, appellatas ac medietatem ville Chewzapa vocate omnino in Comitatu de Bodrog existentis, nunc apud manus ipsorum vtriusque Johannis Olah prohonore habitas, cum cunctis suis vtilitatibus fructibus redditibus prouentibus, et pertinencys quibuslibet, quouis nominis vocabulo vocitatis, ad huiusmodi possessiones ac medietatem ville de Jure spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis limitibus, prenominatis vtrique Johanni Olah, pro prescriptis duobus Milibus septingentis et quinquaginta septem florenis Auri puri pignori duximus obligandas, ymmo obligamus et impignoramus talimodo, quod quandocunque nos aut nostrj Successores Reges scilicet Hungarie, huiusmodi possessiones, ac medietatem ville simulcum suis pertinencys prenotatis, ab ipsis vtroque Johanne Olah redimere voluerimus, seu voluerint, extunc ipsi, rehabitis prius dictis duobus Milibus septingentis et Quinquaginta septem florenis Auri prescriptas possessiones ac medietatem ville, cum singulis suis pertinencys nobis aut dictis nostris Successoribus, sine difficultate aliquali, remittere et resignare debeant et teneantur Assummendo nichilominus, nostro et dictorum Successorum nostrorum, Regum scilicet Hungarie, nominibus, et pollicemur pretactos vtrumque Johannem Olah, ipsorumque heredes et Successores, vsque tempus redempcionis huius possessionum, ac medietatis ville in pacifico dominio earundem contra quoslibet illegitimos impetitores, causidicosque et actores, intra et extra Judicium, protegere tueri et defensare, proprys nostris et eorundem successorum nostrorum laboribus et expensis, Harum nostrarum vigore et

testimonio literarum mediante. Datum Posony Sabbato proximo post festum beati Johannis Anteportamlatinam, Anno domini Millesimoquadringentesimotricesimonono. L. S.

(Sub sigilŭ cuvintele: R° dmni Laurency d'Hedrehwaar palatini.)

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 35. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Camerei fiscale din Buda. Nr. 1522. fasc. 30.

DLI.

1439. Albertŭ, regele Ungariei confirmă pe *nobilii români Michaiŭ, fiulŭ lui Mihaiŭ de Ciorna, şi pe Blaşŭ, fiulŭ lui Stoianŭ de Ciorna,* în posesiunea moşiilorŭ sale părinţesci, din districtulŭ Mihadiei, în semnŭ de recompensă, pentru serviciile şi vitejiile lorŭ, în luptele cu Turcii. Totŭ-o-dată *regele dispune, că dênşii se stăpânéscă moşiile aceste cu aceleaşi modalităţi şi condiţiuni, după cum î-şi stăpânescŭ moşiile lorŭ şi ceĭ-lalţi nobili români din Bănatŭ.* 1439.

Capitulum ecclesie Orodiensis, Omnibus christifidelibus presentibus pariter et futuris noticiam presencium habituris, Salutem in omnium saluatore ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod nos literas Introductorias pariter et Statutorias Serenissimi principis domini Alberti dei gracia Romanorum Regis semper Augusti ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. regis ac ducis Austrie nobis preceptorie directas sumpma cum reuerencia recepimus in hec verba. Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex et dux Austrie fidelibus nostris Capitulo ecclesie orodiensis, Salutem et graciam, Cum nos pro fidelitatibus et fidelibus seruicys fidelium nostrorum Michaelis fily Michaelis de Chorna et Blasy fily Zthoyan de eadem Chorna walachorum nostrorum per ipsos condam Excelso principi domino Sigismundo Romanorum Imperatori ac dicti Regni Hungarie regi patri et Socero nostro carissimo, dum Idem egisset in humanis in plerisque suis et dicti regni Hungarie validis agendis et conflictibus bellicis cum seuissimis Turcis tocius christianitatis persecutoribus creberrime commissis cum sanguinis eorum effusione non modica, consequenterque nobis, solium et regimen ipsius regni Hungarie opitulamine celico adhipiscendo nostre Maiestati exhibitis et impensis, quasdam possessiones ipsorum Michaelis et Blasy de Chorna videlicet Chorna predicta necnon Jordanycza paprad Thoplocz plwgoua Wereden inferiorem et superiorem Item fazakas Thoplichan Kyskyralmezew et Belabwk vocatas in districtu nostro Myhald vocato existentes in quarum pacifico dominio Idem Michael suos ac prefati Blasy progenitores ab olim perstitisse, sed ipsumque et eundem Blasium persistere asserit eciam de presenti cum ipsarum cunctis vtilitatibus et pertinencys quibuslibet sub illis modis Censibus formis pactis et condicionibus quibus eas

prefati progenitores ipsorum Michaelis et Blasy, sed et ydem hucusque tenuissent, et possedissent, Sub quibusque ceteri eis fideles wolachy nobiles parcium illarum possessiones suas atque bona tenere et possidere consueuerunt eisdem Michaeli et Blasio premissis sic vti superius nostre narrata sunt Maiestati stantibus et se habentibus serie aliarum literarum nostrarum donacionalium exinde confectarum denouo et exnouo inperpetuum duxerimus conferendas velimusque ipsos per nostrum et vestrum homines in domynium earundem legittime facere Introduci, Igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente petrus filius Michaelis dees de Themessel vel Iwan filius pauli de Jablano, aut Ladislaus filius Myluthen Wayuode de Myhald, an pharo de ffeyerwyz alys absentibus homo noster, ad facies prescriptarum possessionum Chorna Jordasnycha paprad Thoplocz plwgoua Wereden inferioris et superioris Item fazakas Thoplichan Kys kyralmezew et belabuk vocatarum vicinis et commetaneis earundem vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, Introducat prefatos Michaelem et Blasium in domynium earundem Statuatque easdem eisdem cum premissis ipsarum vtilitatibus et pertinencys sub modis formis Censibus et condicionibus prenotatis premisse noue nostre donacionis titulo perpetuo possidendas, Si non fuerint contradictum, Contradictores vero si qui fuerint Euocet ipsos contra annotatos Michaelem et Blasium nostram in presenciam ad terminum competentem racionem contradiccionis eorum reddituros Et posthec huiusmodi possessionarie Introduccionis et Statucionis seriem cum contradictorum et Euocatorum si qui fuerint vicinorumque et commetaneorum qui premisse Statucioni intererunt nominibus ac termino assignato nobis fideliter rescribatis, Datum Bude secundo die festi beate dorothee virginis, Anno domini Millesimo CCCC-mo Tricesimo Nono, Nos igitur mandatis prefati domini nostri regis obedientes vt tenemur vnacum prefato petro filio Michaelis dees de Themessel homine suo regio predicto, vnum ex nobis videlicet honorabilem virum Magistrum Jacobum de Kenez socium et concanonicum nostrum ad premissas Introduccionem et Statucionem faciendam nostro pro testimonio misimus fidedignum, Qui tandem exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, Quod ipsi in festo beati Georgy martiris proxime preterito et alys diebus ad Id aptis et sufficientibus ad facies prescriptarum possessionum Chorna Jordasnycha paprad Thoplocz plugowa Wereden inferioris et superioris Item fazakas Thoplichan Kyskyralmezew et belabuk vocatarum in districtu Myhald existencium habitarum vicinis et commetaneis earundem vniuersis inibi legittime conuocatis signanter demetrio de Bolosnyza Georgio de Mochorus Pharo de ffeyerwyz Iwan Zenthes de eadem ffeyerwyz et presentibus accedendo Introduxissent prefatos Michaelem filium Michaelis de Chorna predicta et Blasium filium Sthoyan de eadem Chorna in dominium earundem, Statuissentque easdem eisdem simulcum cunctis ipsarum vtilitatibus et pertinencys sub modis formis Censibus et condicionibus quibus eas prefati progenitores ipsorum Michaelis et Blasy possedissent et tenuissent premisse regie noue donacionis titulo perpetuo possidendas nullo penitus contradictore apparente, tam in facie dictarum possessionum, quam nostri in presencia legittimis diebus et horis ibidem moram

faciendo, Incuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras priuilegiales pendenti Sigillo nostro communitas duximus emanandas, datum per manus Magistri pauli lectoris et concanonici nostri quintodecimo die diei Introduccionis et Statucionis prenotatarum Anno domini supradicto, presentibus ibidem dominis Mathya Cantore Stephano Custode, Magistris Johanne de Zechen demetrio ffrancisco et Gallo, Ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia regi sempiterno iugiter famulantibus.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. pag. 36. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Camerei fiscale din Buda. Nr. 688. fasc. 49.

DLII.

1439. Elisabetha, regina Ungariei, împrumută dela nobilii Ladislaŭ şi Michaiŭ din Cata suma de 2500 fl. în aurŭ pentru *apĕrarea castrelorŭ dela Severinŭ, Gureni, Orşova şi Mihadie.* 1439.

C° propria domine Regine.

Nos Elizabeth dei gracia Regina Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Austrieque et Stirie ducissa, necnon Marchionissa Morauie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis, Quod quia, fideles nostri, Egregy Ladislaus, Michael, et philippus, fily Michaelis de Katha, ac venerabiles Jacobus prepositus et Nicolaus Archidiaconus Borsodiensis, et Canonici ecclesie Agriensis, fratres scilicet carnales eorundem Ladislai, Michaelis et philippi ad simplicem nostre maiestatis requisicionem, duo Milia et Quingentos florenos auri puri hungaricales, veri et Justi ponderis, quibus nunc, opportune, propter infestum et importunum Illorum Seuissimorum Turcorum, Crucis cristiani et tocius orthodoxe fidei, Immanorum persecutores, insultum, ad conseruacionem Castrorum nostrorum, Zewrin, Gewren, Orsowa, et Myhald, vocatorum, precise in ore eorundem Turcorum positorum, summe indigemus, maiestati nostre, causa mutui, et sub spe restitucionis, dederunt, concesserunt, et realiter assignarunt, Ideo nos eosdem, ladislaum, Michaelem, philippum, Jacobum, et Nicolaum, de rehibicione dictorum duorum Milium et Quingentorum florenorum auri certos reddere volentes et securos, Opidum nostrum Kechkemeth vocatum, in Pestiensi simulcum Tributo in eodem exigi consueto, Item possessionem nostram Chongrad appellatam, in Chongradiensi Comitatibus, existentem, simulcum omnibus ipsarum Censibus et Collectis consuetis, prefatis Ladislao, Michaeli, philippo, Jacobo, et Nicolao, pignori duximus obligandam, ymmo obligamus, et impignoramus presencium per vigorem, talimodo, Quod dum et quandocunque, nos, aut Serenissimus princeps dominus et conthoralis noster carissimus, dominus Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Bohemie, predictorumque Regnorum nostrorum Rex, aut sui successores, Reges Hungarie, prescriptum opidum Kechke-

meth, necnon possessionem Chongrad prenotatam, pro premissa florenorum auri summa, ab ipsis Ladislao, Michaele, philippo, Jacobo, et Nicolao redimere voluerimus seu voluerint, extunc ipsj statim rehabitis premissis suis florenis pretactum Opidum, sed et possessionem predictam, nobis aut prefato domino nostro Regi, suisque successoribus Regibus Hungarie absque omni difficultate et occasione remittere et resignare debeant, atque teneantur, Assumpmimus nichilominus, nostro et prelibati domini nostri Regis, suorumque successorum Regum Hungarie, nominibus, et in personis, memoratos Ladislaum, Michaelem, philippum, Jacobum, et Nicolaum in pacifico domynio, dicti Opidi, et possessionis infra tempus redempcionis earundem, contra quosuis impetitores Causidicos, et Actores intra et extra Judicium proprys nostris, et ipsius domini nostri Regis, suorumque successorum Regum Hungarie predictorum, Laboribus et expensis, tenere conseruare et expedire Harum literarum nostrarum vigore et testimonio mediante. Datum Posony, Sabbato proximo ante festum Ascensionis Domini, Anno eiusdem Millesimo Quadringentesimo Tricesimo nono.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. pag. 39. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Capitulului din Alba-Iulia.

DLIII.

1439. 1439. Emericŭ şi Ladislaŭ, comiţii Timişórei, întroducŭ pe nobilulŭ *Ladislaŭ Bizere din Bănatŭ* în posesiunea moşiilorŭ, pe cari le confiscase regele Sigismundŭ pe nedreptŭ, dela părintele seŭ *Lado Românulŭ*.

Emericus et Johannes de Marczali ac ladislaus Haghmas de Berekzow Comites Themesienses, Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis Quomodo nos Juxta mandatum domini nostri Regis Hungarie nobis preceptorie loquens ab omnibus Nobilibus et Ignobilibus de districtu Sebes facta possessionum Nobilis viri Ladislai fily Lado de Bizere reinueniremus quas scilicet possessiones Nicolaus de Bizere a condam domino nostro Sigismundo Imperatore Romanorum prose impetrauit asserens patrem ipsius Ladislai, Corone Regni Hungarie fuisse infidelem Tamen nos taliter ab omnibus prescriptis Nobilibus et Ignobilibus de prouincia Sebes resciuimus et comperimus vt pater dicti Ladislai vllounquam tempore pretacte Sacre Regni Hungarie Corone infidelis extitisset exeoque antelatus Nicolaus de Bizere pretactam donacionem pretactarum possessionum et porcionum possessionariarum sibi vtpremittitur factam indebite et falsitatis appressione procurasse easdem quoque possessiones et porciones possessionarias minusiuste eximere possidere dinosceretur Ideo nos in persona dicti domini nostri Alberti Regis Hungarie Auctoritateque nobis in hac parte concessa et relegata prefatus (sic) Ladislaus filius (sic) Lado walachum in dominio dictarum possessionum et porcionum

possessionariarum statuimus et collocauimus ymmo introduximus et statuimus prout tenemur vllo penitus contradictore apparente In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam vberiorem ad Cautellam prefato Ladislao presentes literas nostras sigillis nostris consignatas duximus Annuendas et concedendas datum in Themeswar feria quinta proxima post festum Annunciacionis virginis gloriosissime Anno Domini Millesimo quadringentesimo tricesimo Nono.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 41. După transumptulŭ lui Ionŭ Corvinulŭ, guvernatoriulŭ Ungariei, din a. 1447, în archiva familiei Sombory.

DLIV.

1439. *Albertŭ, regele Ungariei, confirmă pe nobilii români, Ionŭ Cândea, pe fiulŭ seŭ Ladislaŭ, şi pe Cândea, fiulŭ lui Cândea, în posesiunea moşiilorŭ sale părinţesci din Ţéra Haţegului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ militari, făcute în diferite espediţiuni,* şi din causă, că documentele lorŭ de posesiune se perduse în timpulŭ invasiunei Turcilorŭ în Transilvania, ce se întêmplase cu puţinŭ mai înainte. 1439.

Albertus Dei Gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, et Dux Austriae etc. fidelibus nostris Capitulo Ecclesiae Albensis Transylvanae salutem et gratiam. Cum nos tum pro fidelitatibus, et fidelibus servitiis Joannis dicti Kende de Malomviz, ac Ladislai filii ipsius, nec non Kende filii Kende de eadem nobilium ut dicitur Vallachorum nostrorum Districtus nostri Haczeg appellati, per ipsos primum sacrae coronae dicti Regni Hungariae, quondam serenissimo Domino Sigismundo Romanorum Imperatori, ac prefati Regni Hungariae Regi Patri, et socero nostro felicis memoriae, in plerisque suis, et ejusdem Regni Hungariae agendis, et expeditionibus demum nobis solium et Regimen praefati Regni nostri Hungariae opitulamine caelico adipiscentibus, nostro culmini posse-tenus exhibitis et impensis, tumque propter instrumentorum literarium eorum super possessionibus, et juribus ipsorum possessionariis confectorum, in nuperrimo nefandissimorum Turcorum ipsas partes nostras Transylvanas hostiliter invadentium et vastantium introitu, amissionem, ut fertur, deperditionem possession. ipsorum Joannis, ac Ladislai, Kendrisque, et Nicolai filiorum suorum, nec non Kende filii Kende, videlicet Malomviz praedicta, cum Malomviztorok, Sebestorok, Strogyel, et Szabathfalva nuncupatos, in praedicto Districtu Haczeg, et Comitatu de Hunyad habitas, in quarum pacifico dominio ipsorum progenitores a dudum perstitisse, ipsique Joannes, et filii sui in unius directae medietatis praefatus Kende filius Kende perstitisse asserantur, de praesenti, eidem Joanni et filiis suis, demto tamen ipsius Joannis quoad ipsam unam medietatem, quoad aliam vero similiter medietatem possessionum praedictarum annotato Kende filio Kende, ipsorumque haeredibus et

posteritatibus universis, praeterea possessionem Ontsokfalva vocatam, jam fatorum Joannis et filiorum suorum, ut dicitur emtitiam, in cujus similiter dominio, idem Joannes et filii sui quiete existere narrantur, eidem Joanni et filiis suis duntaxat et modo simili ipsorum haeredibus, praemissis ita, prout praenarratur, stantibus, et se habentibus, vigore aliarum litterarum nostrarum Donationalium exinde confectarum, novae nostrae Donationis titulo in perpetuum contulerimus, velimusque ipsos in earumdem dominium legitime facere introduci; igitur fidelitati vestrae praecipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo praesente Mursina de Demsess, vel Dionisius de Szentgyörgy, ac alter Dionisius de Chula, seu Michael sive Ladislaus filius Michaelis de eadem, aliis absentibus, homo noster, ad facies praedictarum possessionum Malomviz, ac Malomviztorok, Sebestorok, Sztragyel, Zabathfalva, nec non Onchokfalva vocatarum, vicinis, et commetaneis ipsorum universis ibidem legitime convocatis, et praesentibus accedendo, introducat ipsos Joannem et filios suos, nec non praefatum Kende filium Kende in dominium earumdem possessionum Malomviz, ac Malomviztorok, Sebestorok, Osztragyel, et Zabathfalva, nec non Onchokfalva vocatarum, easdemque quoad unam, ut praefertur medietatem directam, eisdem Joanni et filiis suis, excepto praedicto Michaele (sic) quoad aliam autem similiter equalem medietatem praelibato Kende filio Kende, item praedictam possessionem Onchokfalva Ipsorum Joannis et filiorum suorum, ut praemittitur emtitiam, eisdem Joanni et filiis suis tantummodo sub modis, pactis, et conditionibus in praeallegatis aliis literis nostris donationalibus contentis specificatis statuat praemisso novae nostrae Donationis titulo ipsis incumbente, perpetuo possiden. si non fuerit contradictum; contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos contra annotatos Joannem filiosque ipsius, et praefatum Kende nostram personalem in praesentiam ad terminum competentem, contradictionis eorum rationem reddituros. Et post haec, hujusmodi possessionariae introductionis, et statutionis seriem, ut fuerit expediens, cum contradictorum et evocatorum, si qui apparuerint, vicinorumque et commetaneorum, qui ipsi statutioni intererunt nominibus, ac termino assignato, eidem nostrae personali praesentiae fideliter rescribatis. Datum Budae secundo die festi Beatae Dorotheae Virg. et Martyris, anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

Lecta. L. S.
ab extra appressi.

Dorso hujus mandati de peracta statutione, haec habentur inscripta: Homo Regius Ladislaus de Chula, Capitularis Decanus Lucas de Vaya, commetanei Bauch, Sebesel, ac Ladislaus de Clopotiva, Batoch de eadem contradiximus (sic!) nobilem virum Joannem Kende de Malomviz, et eorum aliis commetaneis . . . . . et aliis . . . . ad villas Zabathfalva, ac Malomviztorok, nec non Malomviz et Sebestorok, nec non Osztrogyel contra quas non fuit contradictum. Item commetanei Onchok Sylvae . . . . Osztrom, ac Ladislaus de Klopotiva . . . . mediam partem praedictae villae Onchok . . . . filii Buda Dionisius nomine ac Joannes nec non Demetrius de eadem villa,

quartam partem alterius medietatis contradixerunt, prout de eadem villa ad alias tres partes introduximus praedictum Joannem, Kende et filios suos introscriptos nemine contradicente.

Originale exstat in Arch. Capit. Alb. Transylvaniae.

In Transumpto Capitulari anni 1756. possidet D. Franciscus Kenderesi de Felsö Szálláspataka.

Transilvania, 1873. pag. 79. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DLV.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, concede *familiei nobile române Cândea, din Ţéra Haţegului*, dreptulŭ, ca se îngrijéscă şi pe viitoriŭ pentru *conservarea podului dela pasulŭ numitŭ Porţile-de-Fieru în Ţéra Haţegului*, de óre-ce pe drumulŭ acesta se transpórtă sarea de la Ocnele Sibiului către Ungaria, şi fiindŭ-că diploma, ce le-o dase regele Sigismundŭ pentru conservarea acestui podŭ, se perduse în anulŭ trecutŭ, cândŭ Turcii devastase Transilvania. 1439.

Nos Albertus Dei gratia, Romanorum Rex semper Augustus ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Rex et Dux Austriae etc. Memoriae commendamus — quod veniens in conspectum nostrae Serenitatis fidelis noster, Ladislaus, filius Joannis, fily Kende de Molomyz, nobis suo ac eiusdem Joannis filii Kende, nec non Kenderes, et Nicolai fratrum suorum carnalium, nominibus et in personis significare curauit eo modo, quomodo ipsi ex gratiosa annuentia, concessioneque et donatione condam Serenissimi Principis Domini Sigismundi, Romanorum Imperatoris ac Hungariae etc. regis, soceri et praedecessoris nostri carissimi, diuae memoriae, quemdam pontem in via Vascapu vocata, de partibus nostris Transiluanis versus Karansebes tendente, existentem, per quem conductores salium nostrorum regalium sales nostros ad partes regni nostri Hungariae conducere consueuissent, hactenus tenuissent, et semper in rupturis et diffractionibus, quae ipsi ponti quandocunque contigissent, reformassent, tenerentque et reformarent etiam in praesentiarum, sic et taliter, quod ipsi currus sales nostros per eundem deferendo, processissent iugiter et procederent absque aliquali impedimento; singulis etiam annis pro conseruatione et reformatione praetacti pontis de camera salium nostrorum regalium, de Vyzakna singuli quinque millia sales per Camerarios, pro tempore constitutos, ipsis soluti essent datione, et assignati; in anno autem proxime transacto, dum illi saeuissimi Turci partes nostras Transsiluanas subintrantes deuastassent; litterae praefati Domini Sigismundi Imp. super conseruatione praetacti pontis confectae, ab ipsis deperditae essent et alienatae; supplicans annotatus Ladislaus suo ac aliorum praescriptorum nominibus et in personis circa praemissa de remedio dignaremur prouidere oppor-

tuno. Nos itaque, tum huiusmodi humillimis et deuotis supplicationibus annotati Ladislai, per eum suo ac aliorum, quorum supra, nominibus, maiestati nostrae modo praemisso, propterea porrectis, regia pietate exauditis, tum etiam consideratis fidelitatibus et fidelium seruitiorum meritis annotati Ladislai, per eum nostrae serenitati, iuxta suae possibilitatis exigentiam exhibitis et impensis, praetactum pontem cum prouentibus consuetis supradictis eisdem Ladislao, ac Johanni, filio Kende, nec non Kenderes, et Nicolao, fratribus suis carnalibus, ac ipsorum haeredibus et posteritatibus vniuersis, praemissis, sicuti nostrae superius exposita sunt Maiestati, stantibus et se habentibus, denuo et ex nouo sub iisdem conditionibus et iuribus ac seruitiis, sub quibus hactenus iidem ipsum pontem tenuerunt, absque praeiudicio iuris alieni, ad conseruandum duximus committendum. — Datum in descensu nostro campestri prope vadum Tydewryw vocatum, feria quarta proxima post festum natiuitatis B. M. V. gloriosae, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono.

Fejér, XI. 316. După manuscriptele lui Cornides. — Estrasü în Transilvania. 1873. pag. 81.

DLVI.

1439. 1439. Albertŭ, regele Ungariei, confirmă drepturile şi libertăţile prelaţilorŭ şi ale nobilimei din Ungaria, şi în specialŭ dispune, că *Românii din Transilvania să plătéscă dişma oilorŭ, (quinquagesima)* după datina lorŭ cea vechiă.

Albertus, Dei gratia, Romanorum Rex semper Augustus, ac Vngariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, et Dux Austriae etc. memoriae commendamus tenore praesentium, significantes, quibus expedit, vniuersis, quod excellentissimo Principe, Domino Sigismundo, Romanorum Imperatore, ac praefati regni Hungariae etc. Rege, patre nostro carissimo, laudandae memoriae, tempore nouiter praeterito, Deo coeli, cuius nutui humana fragilitas nequit obuiare, volente, viam vniuersae carnis ingrediente, nobisque, fauente diuina clementia, in regimen et solium ipsius regni Hungariae votiue succedentibus, praelatorum et baronum, nec non procerum et nobilium regni nostri Hungariae coetus et vniuersitatis idemtitas, ad nostrum regium conspectum adeundo et libertates ipsius regni nostri, quibus ipsi praelati, et barones ac nobiles, eorumque praedecessores temporibus diuersorum regum, praesertim quondam serenissimi Principis, Domini Ludouici regis, felicis recordationis, praedecessoris nostri, freti fuere, et gauisi, in quam plurimis suis articulis diminutas esse recitantes, et nostram regiam Serenitatem super reformatione Status dicti regni nostri precibus, instantys propulsantes, infrascriptos articulos et in eis contenta nostris litteris inseri et conscribi facere, approbare,

et in eisdem se per nos illibate conseruari, humillime supplicarunt. Nos quoque promisimus, imo promittimus, bona fide, quod articulos infrascriptos tenere et implere volumus et debemus. — — — — — — — — — — — — A. VII. Lucrum Camerae in regno Hungariae, quinquagesimam in partibus Transsiluaniensibus, ac marturinas in regno Sclauoniae, exigi consuetas, more alias ab antiquo consueto exigi faciemus, reducentes ad statum, tempore praefati quondam Domini Ludouici regis obseruatum. — — — — — — — — — — — Datum Budae, feria sexta proxima ante festum S. Trinitatis (29. Maii) anno Domini Millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

Fejér, XI. 244.

DLVII.

1439. (Estrasŭ). Albertŭ, regele Ungariei, dăruesce câte-va moşii lui *Ionŭ Românulŭ (Corvinulŭ) şi fratelui seu*, cari în timpulŭ acesta eraŭ amêndoi învestiţi cu demnitatea de *bani ai Severinului.* 1439.

Albertus Romanorum, Hungariae, ac Bohemiae Rex, Joannem et alterum Joannem, ambos filios Oláh de Hunyad, Banos de Sewrino, possessionibus donat. Anno Domini MCDXXXIX-o.

Fejér, XI. pag. 260. — Idem, Genus Ioan. Corvini. pag. 34.

DLVIII.

1439. Albertŭ, regele Ungariei, amintesce, că *Ionŭ Românulŭ (Huniadi Corvinulŭ) şi fratele seŭ, amêndoi bani ai Severinului, s'aŭ obligatŭ pe timpŭ de trei luni a apĕra castrele dela Severinŭ, Gurcni, Orşova, Mihadie şi Pecinŭ*, şi a ţine în timpulŭ acesta o trupă de 200 călăraşi în câmpŭ, afară de castre; ér' pentru apĕrarea castreloru amintite aci, regele se obligă a plăti lui Ionŭ Corvinulŭ şi fratelui seŭ suma de 6000 fl. în aurŭ, din care le-a şi numĕratŭ 2000 fl., ér' pentru restulŭ de 4000 fl. le zălogesce districtulŭ Icus din comitatulŭ Timişórei, dimpreună cu oraşulŭ Marginea. 1439.

Nos Albertus dei gracia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie Bohemie Dalmacie Croacie etc. Rex, et dux Austrie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes, quibus incumbit vniuersis, Quod

exquo fideles nostri dilecti, Magnifici et Egregy vterque Johannes de Hwnyad Bani nostri Zewrinienses, conseruacionem Castrorum nostrorum Regalium Zewren Gewren Orswa Myhald et Peech vocatorum, circa confinia Regni nostri Hungarie predicti et cis danubium existencium, que eciam hactenus apud manus ipsorum fuerunt, et nunc existunt, ad nostre maiestatis requisicionem, per continuos tres Menses, qui in fine Mensis Novembris proxime affuturi expirabunt in se receperunt, Gentes vero exercituales ducentorum Equitum extra ipsa Castra in campis, contra hostes pro defensione parcium Inferiorum processuras et laboraturas, conseruare spoponderunt, atque debent, ad quamquidem conseruacionem Castrorum et gencium predictorum, in ipsis tribus Mensibus placent ipsis et solui debent Sex Millia florenorum auri, ex quibus ydem Bani, nunc a nobis duo Milia florenorum, in florenis auri, ac Argento tulerunt et habuerunt, residuos vero Quatuor Milia florenorum auri, ipsi Bani de eorum proprys ad Id exponere promiserunt Ideo nos de rehibicione huiusmodi Quatuor Milium florenorum auri, eosdem Banos certos efficere volentes et securos Totum districtum nostrum seu prouinciam Ikws vocatum in Comitatu Themesiensi habitum simulcum Opido Morsina appellato vniuersisque villis qualitercumque nominatis, ad ipsum districtum spectantibus et pertinere debentibus proventibusque et Censibus, ac seruicys hactenus consuetis prefatis vtrique Johanni de Hwnyad pro premissis quatuor Milibus florenorum auri pignori duximus obligandum, ymmo obligamus et impignoramus, talimodo, quod quicunque nos seu nostri successores Reges vtputa Hungarie predictum districtum, simulcum Opido et villis, ac ceteris vtilitatibus prenotatis, ab ipsis vtroque Johanne seu eorum heredibus redimere voluerimus seu voluerint, extunc ydem vterque Johannes Bani seu eorum heredes rehabitis et receptis huiusmodi quatuor Milibus florenorum auri, pretactum districtum cum Opido et villis ac vtilitatibus antefatis, nobis aut ipsis nostris successoribus remittere et resignare debeant et teneantur, Assummendo nichilominus nostro et successorum nostrorum predictorum nominibus memoratos vtrumque Johannem de Hwnyad, ac eorum heredes in pacifico et quieto dominio huiusmodi Districtus, Opidique et villarum pretactarum, vsque tempus redempcionis earundem, contra quosuis impetitores, causidicos et actores, conseruare protegere tuerique et defensare ac manutenere, proprys nostris et eorundem successorum nostrorum laboribus et expensis, Harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, Datum in Fwtak die dominico proximo ante festum beati Michaelis Archangeli Anno domini Millesimo quadringentesimo tricesimo nono.

(Sub sigilli: De commissione Regine ex deliberacione Baronum).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 370. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva statului ung. de la Buda. Nr. 1522.

DLIX.

1439. *Nobilulŭ Michaiŭ, fiulŭ lui Cosma,* din Bănatŭ dăruesce lui *Bogdanŭ şi lui Michaiŭ, fiiorŭ lui Fărcaşŭ,* din comuna Mutnicŭ, jumĕtate din moşiile sale numite Olaşagŭ şi Dragomiresci, situate lângă Lugoşŭ, dar lipsite de locuitori. 1439.

Capitulum ecclesie Orodiensis, omnibus Christifidelibus, Presentibus pariter et futuris, harum noticiam habituris salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam presencium serie volumus peruenire, Quod Michael filius Cosme de Olohsaagh, onera Nicolai, et Benedicti, filiorum, ac Michaelis, Pauli et Stephani fratrum patruelium, ceterorumque fratrum et consanguineorum suorum, nominibus et personis, quorum antea, et queuis grauamina, si ydem temporum in processu in subscriptis persistere nollent, super se per omnia assumpmendo, ab vna, parte vero ab altera, Bogdan et Michael fily Farkas de Mothnok, coram nobis personaliter constituti, per prefatum Michaelem filium Cosme, nobis confessum extitit pariter et relatum, Quod ipse carissimum fraternitatis zelum et animarum vinculum, quam in prefatis Bogdan et Michaele filys Farkas, gereret et haberet specialem, eisdem Bogdan et Michaeli filys Farkas, Directas et equales medietates, quarundam duarum possessionum suarum, Olohsagh et Dragamerfalwa vocatarum, in tenutis Opidi lugas, et pertinencys castri Zydowaar existencium, populis et habitatoribus adpresens prorsus orbatas et destitutas, cum vniuersis suis vtilitatibus et pertinencys quibuslibet, terris scilicet Arabilibus cultis et incultis, fenetis pratis, pascuis, Siluis nemoribus piscinis, Montibus vallibus, promontorys vinearum, Aquis, Aquarumque decursibus et (gener)aliter cunctis vtilitatum integritatibus, quouis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem Directas medietates dictarum possessionum, legittime spectantibus et spectare debentibus, dedisset donasset atque contulisset, Ymmo dedit donauit et contulit, in filios filiorum suorum heredumque per heredes Jure perpetuo et Irreuocabiliter, per eosdem tenendas habendas et possidendas, Asumpmendo eciam, eosdem Bogdan et Michaelem filios farkas, heredesque et posteritates eorundem vniuersos, in pacifico dominio dictarum medietatum, possessionum pref(atarum) et vtilitatum earundem quarumlibet, contra quoslibet impetitores et inquietare volentes, communi voluntate et expensis, protegere et defensare, Tali vinculo mediante, quod si temporum in processu, antefati Bogdan et Michael, vltra medietatem dictarum possessionum contra (pre)fatum Michaelem filium Cosme, filiosque et fratres eorundem, in eisdem possessionibus, sibi ipsis, plures porciones vsurpare et habere vellent, aut prefatus Michael filius Cosme, aut fily, et fratres eiusdem, racione et pretextu medietatum prescriptarum possessionum in(fe)sta(re), molestare, vel quoquomodo in causam attractare tempore progressiuo niterentur, extunc talis pars, contra partem alteram, in premissis pacifice persistentem, in Ducentis florenis puri auri, Justi et veri ponderis, salua porcione Judiciaria, et ante litis ingressum deponendis conuinceretur, et conuictus haberetur, ipso facto, Adquod, prefatus Michael filius Cosme, personaliter, filios autem et fratres suos, tamquam

absentes, sepefati autem Bogdan et Michael, personali eorum astancia sponte obligarunt, coram nobis, In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, presentes litteras nostras priuilegiales, pendentis Sigilli nostri munimine roboratas Duximus emanandas, Datum per manus magistri Pauli lectoris socy et concanonici nostri, feria secunda proxima post festum Ascensionis Domini, Anno eiusdem M^mo^ CCCC^mo^ XXX^mo^ nono, Presentibus Honorabilibus Dominis, Mathya Cantore, Stephano custode, magistris Demetrio, Johanne de Zechen, Jacobo de Kenez, et dominico de vershecz, Canonicis, ceterisque Dominis fratribus nostris in dei ecclesia Regi iugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 367. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Macskási de Tincova. Fasc. 26. Nr. 834.

DLX.

1439. 1439. *Papa Eugeniu IV. scrie episcopului catolicŭ din Severinŭ, că afară de episcopia catolică din Siretŭ şi care a remasŭ fără episcopŭ încă dela începutulŭ acestui seculŭ, Papa Bonifaciŭ IX. mai întemeiase o nóuă episcopiă catolică în Băcăŭ, în capitala Moldovei,* dar şi episcopia acésta a rĕmasŭ fără de păstoriŭ, ér' credinţa grecéscă se estinde totŭ mai multŭ în Moldova şi în Ţéra-românéscă, şi de aci trece şi la *Secuii vecini din Transilvania.* Din acéstă causă, Papa Eugeniu însărcinéză pe episcopulŭ catolicŭ alŭ Severinului, ca se administreze dênsulŭ, cu călugării minoriţi din Bosnia, bisericele catolice din Ţéra-românéscă, din Moldova şi din Secuime, până cândŭ se vorŭ puté restaura de noŭ episcopiile catolice din Siretŭ şi din Băcăŭ.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei. Venerabili in Christo fratri Benedicto Episcopo Zewriniensi. Salutem, et Apostolicam, benedictionem, Provida Sanctae hujus Sedis Apostolicae cura eo semper intenso dirigebatur, ne populi in medio paganorum, infidelium, schismaticorum, haereticorumque constituti suo spirituali unquam carerent animarum solatio, sacrorumque orbarentur administratione. Hac itaque sancta ex provisione perinde, ac ex ea etiam principaliter ratione, ut ipsa salvifica, ac pura domini nostri Jesu Christi fides inter eosdem paganos, infideles, schismaticos, ac haereticos, fructiferos capire possit salutis, propagationisque radices, salubriter non minus, ac pie instituti fuere jam ab olim diversissimis in terrae hujus mundanae oris Episcopatus inter quos sane non ultimus erat ille, quem in terra Moldaviae, ob terrae illius vastitatem, et Christi fidelium incommodam nimis dispersionem, praeter antiquiorem Cerethensem ab initio praesenti seculi jam vacantem, et cum gravi Christi fidelium jactura, ne de praesenti quidem restaurabilem, in terrae illius Metropoli Bacchowiensi sancta Bonifacii, hujus nominis Pontificis IX. pontificatus sui anno tertio solicitudo erexit, ac pia Joannis, hujus nominis Pontificis XXIII. pontificatus sui anno quarto liberalitas variis excoluit, ornavitque Indultis, et Praerogativis. Cum tamen etiam sedes haec episcopalis de

praesenti vacare dinoscatur, exindeque maxima oriantur incommoda, quin imo et animarum jactura eo magis funesta extimescenda sit, cum non solum ipsa terra Moldaviae, in qua graecana haeresis quoque quotidie magis, ac magis pululare dicitur, sed et finitimi huic terrae Ciculi partesque Transalpinae deficientibus iisdem in oris etiam fratribus Ordinis Minorum, ecclesiasticarum personarum inopia vel maxima periculoso hoc tempore laborent. Hinc Fraternitati tuae auctoritate Apostolica serio injungimus, ut eo usque etiam, donec adjuvante Divino auxilio, de quo ocyus restaurando sive Episcopatu Ceretensi, sive vero Bacchoviensi, cum dilecto in Christo filio nostro Ladislao Illustri Rege Poloniae, subjectoque eidem Elia Palatino Moldaviae per Apostolica scripta providere poterimus, curam pastoralem terris in supramemoratis[1] per Te, et alios, quos ad id idoneos, et sufficientes putaveris, et signanter per Fratres Minores de regulari observantia Provinciae Boznensis solerter, et sine mora exerceas, et exerceri facias. Nec secus sub gravi Apostolicae hujus Sedis indignatione, et Censura feceris. Super quibus tamen omnibus plenam, et omnimodam tenore praesentium Tibi concedimus auctoritate apostolica facultatem. Datum Florentiae. Anno Incarnationis Dominicae MCDXXXIX. Decimo Septimo Calend. Octobris Pontificatus nostri anno nono.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. 26. — Szabó, Székely Oklevéltár. I. pag. 142. — Transilvania, 1870. pag. 81. — După transumptulŭ lui Nicolae de Lasko, episcopulŭ catolicŭ alŭ Vidinului, din a. 1520. Copie în archiva călugărilorŭ Franciscani din Cluşŭ.

DLXI.

1439. Papa Eugeniu IV. scrie lui Friderică, ducelui din Austria, că Ionŭ Paleologulŭ, împĕratulŭ, şi Iosifŭ, patriarchulŭ Constantinopolei, precum şi *deputaţii Românilorŭ, cari aŭ luatŭ parte la conciliulŭ ecumenicŭ din Italia, au adoptatŭ dogma, că «Spiritulŭ sfântŭ purcede de-o-dată dela Tatălŭ şi dela Fiulŭ»*. 1439

Eugenius Episcopus seruus seruorum dei, Dilecto filio, Nobili viro Friderico, Duci Austrie, salutem, et Apostolicam benedictionem. Gloria in altissimis Deo, et in terra pax hominibus bone voluntatis. Juuat dilecte Fili in vocem exultationis erumpere, et gestienti animo cum angelis miscere letitiam, quandoquidem ineffabile gaudium, quod erit omni christiano populo, nuntiamus. Tanto quippe mens nostra diuine consolationis rore perfunditur, ita exhilaratur cor nostrum, vt quod sentimus, explicare nequaquam valeamus, solaque in gratiarum actione et voce laudis requiescat affectus noster. Ecce enim, quod ardentissimo studio, et indefessa pietate olim et longe antequam

1) Haec verba in plurali sunt scripta, intelligi proinde debet terra Moldaviae, Siculiae et Valachia, quod mirandum haud est, videantur enim literae Eugenii Pontificis de anno 1444. 1. Febr. *(Nota r. Kemény.)*

ad Pontificatus apicem assumeremur, optauimus, orientalis et occidentalis ecclesie diuturnum perniciosumque discidium post quandringentos quinquaginta annos, diuina tandem miseratione sublatum est. Quam, licet omnem pro viribus diligentiam adhibuerimus, quantum ille donare dignatus est, totum tamen infinite illius bonitati adscribimus, sine cuius ope totum est inane, quod geritur. Namque ab ipsis nostri apostolatus initiis omni studio elaborauimus, vt vtriusque Ecclesie vnio felicissima sequeretur. Et post multas hinc inde missas legationes, aduenerunt anno praeterito adducti et hactenus sustentati sumptibus nostris, carissimus in Christo filius noster, Johannes Paleologus, Romeorum Imperator, Illustris, et bone memorie Venerabilis frater Joseph Patriarcha Constantinopolitanus, et loca tenentes Alexandrini, Antiocheni, et Jerusalimitani Patriarcharum, Legatique Trapesuntii Imperatoris, Hiberorum, Ruthenorum, et Valachorum, cum Metropolitis, et Clericis etc. Nobilibus plurimis, et multitudine copiosa, auidi quippe huius sacratissime vnionis, laboribus plurimis, marisque periculis sese exponere nequaquam cunctati sunt, sacro Ycumenico Concilio, quod intra Italiam, et vbi nos commode interesse possemus, fieri magna cum instantia postularunt, adesse cupientes. Aduenerunt autem ad disputandum parati, sine contencionis tamen vicio, aut pertinacie studio: Nos itaque diuini humanique iuris professores omni ex parte congregare curauimus, qui cupientibus veritatem aperirent. Deoque largiente, postquam eis tam ex scripturis diuinis, quam ex sanctis patribus latinis pariter et grecis veritas per omnia est patefacta, libentissime consenserunt vincenti veritati, Spiritumque Sanctum ex Patre simul et Filio procedere professi sunt, summamque Romane ecclesie, et sancte sedis apostolice auctoritatem, quam improbe nimium quidam opprimere nituntur, grate recognouerunt, atque in reliquis consenserunt, prout ex decreto inde confecto, quod hys inclusum mittimus, tua excellentia apertius discet. Audemus sane in domino gloriari, atque confidentissime dicere, id nostra etate patratum esse, quo nichil maius, nichilque dignius — — — — — apostolice predicationis tempore catholica vidit ecclesia. Neque vero hic erit finis diuinorum mirabilium, sed diuine miserationis latior campus aperitur, vt sol ille iusticie, qui in oriente iam ortus est, ad ipsos quoque infidelium tenebras radios sue lucis extendat, fiatque salus Domini vsque ad extremum terre, omnesque vno ore, et vno spiritu glorificent Deum, et patrem Domini nostri Jesu Christi. Expectantur ecce in dies cum nostris nunciis ad id missis, et iam fere pro foribus adesse nuntiantur Armenii, gens magna, et celebris, parati se per omnia Romane Ecclesie et sancte sedi apostolice subdere, eiusque mandatis ac doctrinis incunctanter obedire; merito itaque, dilecte fili, cum in re iam tam multa in spe etiam plura teneamus, Omnipotenti Deo hostiam contulimus iubilationis, et laudis, tibique ista intimanda putauimus, vt nostrorum in Domino gaudiorum particeps factus, diuine pietati nobiscum gratias referas. Hortamurque, vt christiane deuotionis affectu per tuum dominium letanias et processiones, orationesque publicas fieri iubeas partim referendo gratias, pro acceptis a Deo muneribus, partim orando, vt complere dignetur Omnipotens opus suum, et barbaras nationes in sua feritate gloriantes, sub sacratissime christiane fidei iugum mittere. Et quum spes adeo leta sese vn-

dique aperit, pio monemus affectu, vt ad eripiendos ab infidelibus, a quibus indignissime opprimuntur, illarum partium Christianos, nobiscum animos intendas. Jam enim Deo inspirante classem, terrestresque copias proximo vere parare intendimus, sperantes, quod qui cepit in nobis opus bonum, ipse perficiet, ac per huiusmodi nostra studia a iugo miserabilis seruitutis catholicum gregem propicius ac benignus eripiet. Confidimus autem negocium facillime, felicissimeque successurum, per tuam, reliquorumque Principum opem et operam. Accingere itaque fili, ardentique animo concurre, ad hec studia pietatis, ex quibus et in hoc seculo gloriam consequeris, et in futuro cum piis fidelibusque Principibus, qui ab initio Deo placuerunt, conscribi mereberis. Nos enim te per alias nostras litteras et nuncios requiremus, non ambigentes, nihil te a tua, maiorumque tuorum pietate ac nobilitate degeneraturum. Datum Florentie, Anno Incarnationis dominice Millesimo, quadringentesimo tricesimo nono, Nonis Juli. Pontificatus nostri anno nono. P. Sucius. — Dilecto filio Nobili viro Friderico, Duci Austriae. — Blondus.

Fejér, XI. 344.

DLXII.

1440. *(Estrasŭ). Voivodulŭ Ţerei-românesci institue pe Michaiŭ, preotulŭ catolicŭ din Ţîrgovisce, ca abate în mănăstirea catolică, Cârţa, din Ţéra Făgăraşului.* 1440.

Michaelis Abbatis de Kercz literae, ex quibus evenit, quod Vajvoda Transalpinus, quemdam Michaelem, qui se Plebanum in Tergovistia asserit, ad monasterium in Kercz intruserit.

Ex authographo Instrumento notarii publici edid. Fragm Eder in Felmero p. 56.

Transilvania. 1873. pag. 65.

DLXIII.

1440. 1440. Vladislau, regele Ungariei, dăruesce lui *Ionŭ Corvinulŭ şi fratelui seŭ, — banilorŭ de Severinŭ,* — comunele Şoimuşŭ, Bârsăŭ, Nevoiéşi şi Burueni, din comitatulŭ Hinedórei, precum şi domeniulŭ Boşarŭ din Bănatŭ, în semnŭ de recompensă pentru eminentele lorŭ virtuţi militari; *şi anume pentru eroismulŭ lui Ionŭ Corvinulŭ, celŭ tênĕrŭ, care fusese rănitŭ de mórte în lupta întêmplată cu Turcii în Ţéra-românéscă, cândŭ acestia începuse se devasteze întrĕga ţéra acésta,* de asemenea şi pentru serviciile, ce le făcuse dênşii, apĕrândŭ cu ómenii lorŭ castrele dela Orşova, Severinŭ, Mihadie şi Gureni.

Commissio propria Domini Regis Michaele Orczag Thesaurario Referente.

Nos Wladislaus Dei gracia Hungarie Polonie Dalmacie Croacie etc. Rex Lythwanieque Princeps Supremus et heres Ruszcije notum facimus vniuersis quibus incumbit per presentes. Quod nos pro prima regali contemplacione, cuius interest fidelibus suis subditis sinum dilectionis pandere, et ipsos secundum eorum merita regali dono premiare, grata meditacione pensantes virorum Magnificorum vtriusque Joannis filiorum Wayk de Hunyad Banorum nostrorum Zewrijniensium fidelium nostrorum dilectorum fidelia Servicia ac fidelium obsequiorum multifaria preclara merita, que ijdem temporibus condam Inuictissimorum ac Excellentissimorum felicis memorie Principum Dominorum Sigismundi Imperatoris et Alberti Regum, dicti Regni Hungarie Inclitorum nostrorum utputa predecessorum, in cunctis ipsorum agendis et regni antefati expedicionibus prosperis videlicet et aduersis summa cum diligencia digna milicia vigilancia curiosa magna constancia et laborum instancia assidua pro ipsarum regalium Maiestatum, regnicolarumque commodo et statu tranquilliori exhibuerunt, presertim vero pro ipsius Johannis minoris sanguinis effussione, quam ipse in quodam bellico conflictu ac congressu vna cum condam Magnifico Ladislao de Chaak Wayuoda Transsiluano in partibus Transalpinis contra et aduersus perfidissimos Turcos, nostros vtputa et regni nostri capitales inimicos ipsas partes Transalpinas protunc ingenti hostico cum insultu inuadere, et toto nisu vastare satagentes, strenue bellando, et letalium vulnerum plagas, sue persone ictibus manuum hostilium inibi acriter impressas, suscipiendo, passus extitisse perhibetur, et potissime pro eo, quod ipsi vterque Johannes castra nostra cis decursum Danubij, in confinijs parcium nostrarum inferiorum situata, presertim Orsauam, Zewryniem Myhald et Gyewren, aliaque fortalicia hys propinqua tenentes et gubernantes, de eisdem non modicam partem terre Bulgarie, vbi scilicet emulorum dicti regni Hungarie nidus specialis, et antra prosiliencium Draconum habebantur, varijs incendijs spolijs interempcionibus hominum eorumdemque pedum ac manuum mutillacionibus, oculorumque euulsionibus oprimentes, ipsos regni ac Sacri regij dyadematis emulos eciam de opacarum siluarum et congestarum indaginum obscuris latibulis sicuti viri multa animositate suffulti, et tirones fortissimi multo labore multaque agilitate et prudencia continuis prelijs et alternatis congressibus non sine sanguinis eorum effusione copiosa, et acrium

vulnerum percepcione, familiariumque eorum nece exquirentes, extirpantes et exterminantes eliminasse, ipsosque et eorum bona rapaci prede vicibus continuatis exposuisse. Sed et nunc dietim eos ponetenus impedire et vexare in nostrum et regni nostri Sacreque Corone regie vberimum decus et honorem perhibentur. Attentis nichilominus, et sedule mentis nostre consideracioni impressis laude dignis et preconio attollendis fidelitatibus, et fidelium obsequiorum gratuitis meritis et sinceris conplacencijs a principio eleccionis et felicis coronacionis nostre, in regem Hungarie solempniter facte usque adhec tempora per eosdem laudabiliter et indesinenter nostre Maiestati exhibitis et impensis, racione quorum licet ipsi multo maioribus donis existerent digne premiandi, vt tamen hac vice eorum merita reddantur saltem aliquantulum premijs redimita et ex eo ipsi nostre bone intencionis primordia erga se sencientes, ad maiora sincere fidelitatis et conplacencie opera nobis exhibenda feruencius animentur, quasdam Possessiones nostras videlicet Solmos Berekzow Nawalyas et Buryan que ad honorem Wayuodatus parcium nostrarum Transiluanarum pertinuisse perhibentur, et in eisdem nostris partibus Transiluanis in Hunyadyensi, quas ab eodem honore Wayuodatus et eius juris diccione pure separantes et segregantes, necnon Bosar vocatas in Temesien. comitatibus existentes, simul cum omnibus villis, tenutis et Hereditatibus ad eandem Bosar ab antiquo spectantibus ceterisque eorundem vtilitatibus vtputa Terris arabilibus cultis et incultis Aruis campis Agris Pratis fenetis Arundinetis, Pascuis Siluis Nemoribus Rubetis Virgultis Montibus Vallibus Collibus Vineis Vinearum Promontorijs, Aquis Aquarum decursibus fluuijs Molendinis Molendinorumque locis ac generaliter quarumlibet vtilitatum earundem integritatibus, quouis nominis vocabulo vocitatis, sub earum veris metis et antiquis limitibus, mera regia auctoritate et potestatis plenitudine ac ex certa nostra sciencia, Prelatorumque et Baronum nostrorum consilio prefatis vtrique Johanni de Hunyad ac eorum heredibus et posteritatibus uniuersis noue nostre donacionis titulo, et omni eo jure, quo eedem nostre regie dinoscuntur spectare collacioni, de nostris regys manibus, premissis sic se habentibus, dedimus, donauimus et in euum contulimus, ymmo damus et donamus perhempniter effectiue conferimus perpetuo et irreuocabiliter possidendas tenendas pariter et habendas pleno jure presencium patrocinio mediante. Saluis tamen juribus alienis, presentes eciam tandem nobis specietenus allatas priuilegialiter et pro eisdem emanari faciemus. Datum Bude in vigilia festi Beati Laurencij Martiris Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo. (L. S.)

Teleki, Hunyadiak Kora, X. pag. 89. Dupĭ o copie autenticĭ din archiva Camerei aulice unguresci.— Estrasŭ la Fejér, Genus Ioannis Corvini, pag. 45.

DLXIV.

1440. 1440. *Vladislau, regele Ungariei, aminteşce de nou, că a dăruitŭ lui Ionŭ Corvinulŭ şi fratelui seu, districtulŭ Boşarŭ din Bănatŭ, dimpreună cu tóte satele şi chineziatele sale,* şi ordónă Capitulului din Cinade, ca se-i introducă în posesiunea acestui domeniu.

Capitulum ecclesie Chanadiensis Omnibus christifidelibus presentibus pariter et futuris Harum noticiam habituris, Salutem in salutis largitore, Ad universorum noticiam Harum serie volumus peruenire, Quod nos literas Excellentissimi et Inuictissimi principis et domini domini Wladislai dei gracia Hungarie, polonie, dalmacie, Croacie etc. Regis, lithwanieque principis suppremi et Heredis Ruscie etc. summa cum reuerencia recepimus in hec verba, Wladislaus dei gracia Hungarie, polonie, dalmacie, Croacie etc. Rex lithwanieque princeps supremus, et heres Ruscie, fidelibus nostris Capitulo ecclesie Chanadiensis, Salutem et graciam, Cum nos pro fidelitatibus et fidelium seruiciorum gratuitis meritis, fidelium nostrorum dilectorum Magnificorum vtriusque Johannis de Hwnyad Banorum nostrorum Zewriniensium, per ipsos nobis laudabiliter exhibitis et impensis, Quandam possessionem nostram Bosar vocatam in Comitatu Themesiensi habitam, cum cunctis eiusdem villis tenutis Keneziatibus, ceterisque suis vtilitatibus ad eandem ab antiquo quoquomodo spectantibus et pertinere debentibus, memoratis vtrique Johanni, ipsorumque vniuersis heredibus, noue nostre donacionis titulo, mediantibus alys nostris literis exinde confectis, in perpetuum duxerimus conferendam velimusque eosdem, per nostrum et vestrum homines in dominium earundem (sic) legittime facere introduci, fidelitati igitur vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Erne de Ikes, vel Stephanus forro, aut Osualdus dictus Zilagi de Horogzeg, sin paulus de Nagwth, alys absentibus homo noster ad faciem predicte possessionis Bosar, tenutarumque eiusdem vicinis et commetaneis suis in ibi legittime conuocatis et presentibus accedendo introducat prefatos vtrumque Johannem in dominium earundem, Statuatque easdem eisdem premisse nostre noue donacionis titulo perpetuo possidendas, Si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint, Euocet ipsos contra annotatos vtrumque Johannem nostram personalem in presenciam, ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros efficacem, Et posthec huiusmodi possessionarie Introduccionis et statucionis seriem, cum contradictorum et euocatorum, si qui fuerint, necnon vicinorum et commetaneorum, qui premisse statucioni intererunt nominibus, terminoque assignato eidem personali nostre presencie fideliter rescribatis, Datum Bude in vigilia festi Beati laurency martiris, Anno domini Millesimo quadringentesimo XL^{mo}. Nos igitur mandatis regalis maiestatis humiliter obedire cupientes vt tenemur vnacum paulo de Nagwth homine regio predicto, vnum ex nobis videlicet magistrum Elyam de Nana, socium scilicet et conCanonicum nostrum, ad premissa mandata regia peragenda, nostro pro testimonio misimus fidedignum, Qui demum exinde ad nos reuersi, nobis con-

corditer retulerunt, quod Idem homo regius, predicto testimonio nostro presente, In dominica proxima ante festum Beati Michaelis Archangeli proxime preteritum, ad faciem dicte possessionis Bosar, tenutarumque et pertinenciarum eiusdem, vicinis et commetaneis eiusdem vniuersis, et signanter ladislao Benedicto et Georgio filys Stephani dicti Bekes de Endred, ac Irino de also Ikes, in ibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, introduxisset prefatos vtrumque Johannem de Hunyad, in dominium earundem, Statuissetque easdem eisdem premisse noue regie donacionis titulo perpetuo possidendas, prefatis regio et nostro hominibus in faciebus predictarum possessionis Bosar et suarum pertinenciarum, legittimis diebus et horis permanentibus, Nullo penitus contradictore in ibi et nec expost coram nobis apparente, In cuius rei testimonium presentes litteras nostras patentes et priuilegiales fecimus emanari, datum permanus Magistri vrbani lectoris socy et conCanonici nostri quintodecimo die introduccionis et statucionis predictarum, anno domini Millesimo quadringentesimo XL^{mo} presentibus ibidem honorabilibus dominis philippo preposito, Stephano Cantore, Jacobo Custode, alberto Themesiensi, Benedicto Orodiensi, Stephano vltramarusiensi, ladislao Thorontaliensi, Baltasar Sebesiensi, ac Andrea Crassouiensi archidiaconis, Ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia regi iugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 376. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva regală din Bavaria.

DLXV.

1440. *Papa Eugeniu IV. concede călugărilorŭ minoriţi se pótă înfiinţa ₫ece mănăstiri nóuc pe lângă frontierele Ungariei,* în locului mănăstirilorŭ vechi catolice, pe cari le-aŭ arsŭ şi le-aŭ distrusŭ Turcii şi alţi necredincioşi. 1440.

Eugenius episcopus etc. Dilecto filio Dionisio tituli sancti Ciriaci in Termis presbitero Cardinali, et Venerabilibus fratribus . . . Varadiensi et . . . Vachiensi Episcopis, salutem etc. Inter cetera cordis nostri desiderabilia illud intensis desideramus affectibus, ut ubique maiestas altissimi etiam cum sacre religionis augmento in graciarum benedictionibus collaudetur, suique cultus gloriosi nominis amplietur. Sane pro parte dilectorum filiorum Francisci de Albaregali, ac Victoris de Bosna nec non Stephani de Ungaria ordinis fratrum Minorum professorum vicariatus Bosne nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ab aliquibus annis citra plura ac diversa domus atque loca dicte vicarie tam infra regnum Ungarie, quam nonnullas vicinas partes tunc consistentia, videlicet partim per Turchos et infideles combusta et diruta, partim vero causantibus eorundem insultibus derelicta remanserunt atque remanent, quodque ipsi exponentes, qui sub regulari dicte vicarie observantia

laudabiliter vivunt, pro augmento divini cultus et religionis huiusmodi, etiam ad fidelium animarum consolationem atque salutem loco combustorum et derelictorum domorum ac locorum prefatorum decem alia loca intra regnum Ungarie et partes huiusmodi domus atque loca construi et edificari, ac per religiosos de observantia vicariatus huiusmodi sub obedientia et devotione vicarii vicariatus Bosne pro tempore existentis iuxta morem dicte vicarie dumtaxat recipi et habitari desiderant, si ad hoc apostolice sedis expressus accedat assensus: quare pro parte dictorum exponentium nobis fuit humiliter supplicatum, ut eorum desiderio huiusmodi annuere, et alias super hoc oportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur desiderium huiusmodi condignis in domino laudibus considerantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestre per apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum, si est ita, vicario pro tempore predicto intra prefatum regnum Ungarie ac partes huiusmodi, locis tamen in illis ad id congruis et honestis decem domus sive loca pro usu et habitatione perpetuis quorundam prefate vicarie religiosorum sub observantia, ac obedientia et subiectione vicarii pro tempore huiusmodi, et illius vicariatus officii pro tempore permanentium cum ecclesia humili, campanili atque campana, necnon claustro, refectorio, dormitorio, ortis, ortaliciis et aliis necessariis officinis in singulis eorundem ad instar aliarum prefate vicarie domorum ex fidelium suffragiis simul vel successive, forma tunc per constitutiones apostolicas super hoc servata, construi et erigi faciendi, illaque tunc constructa et erecta, diocesani loci et cuiuscumque alterius licentia de se minime requisita, recipiendi, necnon religiosis de observantia vicariatus huiusmodi presentibus et futuris in eis et eorum singulis perpetuo morandi, ita quod illa tunc vicario pro tempore et illius vicariatui predicto perpetuo subiecta existat, iure tamen parochialium ecclesiarum et aliarum quarumcumque alias in omnibus semper salvo, plenam et liberam auctoritate apostolica licentiam largimini, non obstantibus felicis recordationis Bonifacii pape VIII. predecessoris nostri, illa presertim, qua prohibetur, ut fratres de ordine mendicantium in aliqua civitate, castro, villa, aut alio quocunque loco domum de novo construi facere presumant absque sedis apostolice licentia speciali, non faciente plenam et expressam ac de verbo ad verbum de prohibitione huiusmodi mentionem, et quibuslibet aliis constitutionibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nos enim, si licentiam predictam per vos concedi contingat domibus ac locis constituendis, eorumque pro tempore custodibus, gardianis et fratribus, ut omnibus et singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, indultis et graciis ordinis et vicariatus huiusmodi domibus, locis, custodibus, gardianis et religiosis per sedem apostolicam vel alias generaliter concessis uti valeant pariter et gaudere, auctoritate apostolica tenore presentium indulgemus. Datum Florentie anno incarnationis dominice MCCCCXL. septimo Idus Maii. Pontificatus nostri Anno Decimo.

Ex Reg. orig. An. II. secr. lib. I. fol. 3.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 221.

DLXVI.

1440. (Estrasŭ). Elisabeta, regina Ungariei ordónă Conventului din Mănăstirea Cluşului, se introducă pe Michaiŭ Iacciŭ, comitele Secuilorŭ, în posesiunea castrului desolatŭ dela *Rodna*, şi în posesiunea comunelorŭ românesci, *Sân-Georgiŭ, Poiană, Rebra-de-susŭ, Rebra-de-josŭ, Ceu, Năseudŭ, Salva, Zagra şi Macodŭ, cari, după cum se spune, eraŭ în mare parte părăsite de locuitori.* 1440.

1440. Statutoriae Literae conv. mon. b. m. v. de Colos M. quibus ad mandatum Elisabethae Reginae Michael filius quondam Stephani Jakch de Kusal alias Comitis siculorum, in Castrum desertum, sive locum castri desolati Radna nuncupati, nec non in possessiones seu villas, in majori parte, ut dicitur, vacuas, et inhabitatoribus destitutas, similiter Radna major, Zenthgyurgh, Nyrmezeö, Felseö Rebre, Also Rebre, Chech, Nazod, Zalva, Zagra, et Maklod vocatas, omnino in Comit. Szolnok interiori part. Transilvanar. habitas, una cum Petro fratre suo, ipsorumque haeredibus, ad directam medietatem dicti Castri, ac possessionum, ac Villarum; item Ladislaus filius Georgii de Jacks, quoad unam partem mediam ipsius alterius medietatis; et Ladislaus et Georgius, filii quondam Joannis Jachs, quoad reliquam mediam partem ipsius alterius medietatis, — nemine contradicente.

Exstat authographum in Arch. Conv. K. Monost. XIII. 273.

Transilvania, 1873. pag. 65. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DLXVII.

1440. *Documentŭ relativŭ la familia nobilă română de Măcicaşŭ.* Nobilii din districtulŭ (Caran)Sebeşului adeverescŭ, că comunele Ciuta şi Săsesci aŭ fostŭ din moşi şi din strămoşi ale nobililorŭ *Ioană, Şerbanŭ şi Dumitru de Măcicaşŭ.* 1440.

Nos Vniuersi Nobiles in Districtu Sebes commorantes . . . . . damus Literas nostras patentes mediante consciencia nostra et fidelitate Sancte Corone, Quod istas duas Possessiones videlicet Csuta et Zazest vocatas, inuenimus Nobilibus Viris de Matskas, videlicet: Iwano, Sorbano, et Demetrio, ac ipsorum fratrum de eadem Matskas ab Auo, et Protauo, illae duae possessiones, scilicet Csuta et Zazest, vocate, ad ipsos essent deuolute. Et quia in his temporibus elapsis, nunc preteritis, Johannes Nobilis de Csuta modo in prelio Domini Regis Wladislai parasset, nos itaque inuenimus mediante consciencia nostra Deo debita, predictorum, quod neminem concernerent ille due possessiones predicte, nisi nobiles viros de Matskas prememoratos. Quia idem Johannes antefatus frater ipsorum in diuisione equale sigillum non haberet perpetuum

cum quatuor nobilibus viris sigillis in districtu Sebes commorantibus, videlicet Dionysy de Muthnok, ac Johannis Villágfalu et Michaelis Bobul ac f . . . fyat. Scriptum in Sebes feria quinta post festum Sancti Ambrosy Doctoris proxime preteritum. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 371. Copie făcută de Andreiŭ Huszti în archiva familiei Macskási de Tincova.

DLXVIII.

1440. 1440. *Nobilii Bogdanŭ şi Michaiŭ din comuna Mutnicŭ în Bănatŭ* protestézĕ înaintea Capitulului din Cinade, că regele Ungariei se nu dăruiéscă altuia moşiile lorŭ proprii, anume satele Olăşagŭ şi Dragomiresci, situate lângă Lugoşŭ.

Nos Capitulum ecclesie Chanadiensis Memorie commendamus Quod providus Andreas paruus Juratus Judex dicte Ciuitatis nostre Chanadiensis nostram personaliter veniendo in presenciam nominibus et in personis Bogdan et Michaelis filiorum farkas de Muthnok Item Michaelis fily Cosme de Orsagh[1] Serenissimum quondam Albertum Hungarie etc. regem, Item dominam Elizabet Reginam relictam eiusdem A donacione et collacione possessionum dicte Orsagh et Dragumerfalua in prouincia et pertinencys Opidi lugas vocati existencium et habitarum iam dictos Bagdan Michaelem et alterum Michaelem omnis Juris titulo concernencium Philippo filio Andree Zyn de Zynfalua Ipsum vero Philippum et alios quoslibet ab occupacione sibi ipsis statuifaccione perpetuacione seque in dominium intromissione fructuumque et vtilitatum earundem percepcione seu percipifaccione, in preiudicium eorundem factis vel fiendis prohibuit contradicendo et contradixit inhibendo publice coram nobis Datum feria quinta proxima ante festum Beati Adalberti Episcopi et martiris Anno domini Millesimo CCCC^mo Quadragesimo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 372. Originalulŭ pe chârtie în archiva familiei Macskási de Tincova, în Cluşŭ.

---

1) În alte documente Olohsag.

DLXIX.

1440. *Franco, banulŭ Severinului,* decretézĕ o contribuţiune de 1 fl. în aurŭ, pe fie-care casă din comuna Sân-Nicolaŭ în comitatulŭ Cărăşului, şi anume pentru acoperirea cheltuelilorŭ, ce sunt necesari cu apărarea castrului dela Belgradŭ. 1440.

Franko de Thalloucz alias Banus Zevriniensis etc. universis et singulis populis et Jobagionibus nostris in Crasso Szent Miklós, et suis pertinencys ubivis constitutis et commorantibus, nobis dilectis, Salutem cum dileccione, Cum his disturbiorum temporibus occurrentibus, factis eciam regalibus, et regni arduis, et signanter in tuitione Castri Nandoralbensis per maxime necessary expediendis imminentibus non parva copia pecuniarum indigeamus, ideo sicuti pro nostris honoris, sic et in vestri status conseruacione pro factis regalibus, et regni predictis expediendis certarum pecuniarum subsidium nobis e vestri medio debere providere, de vobis confidencie spem gerimus specialem, pro quibus dicandis, et exigendis nobilem Michaelem de dolcz nostrum famulum harum latorem vestri in medium duximus deputandum, unde eidem vestre et cuilibet vestrum dileccioni firmiter committimus, quatenus statim receptis presentibus predicto Michaeli de Dolcz vestri in medio, et ad vos ad singulum unum fundum integrum seu Curĭam singulum unum florenum auri et non plus dare permittatis, dicatosque huiusmodi florenorum auri eidem de vestri medio quantocius extradare, et persoluere debeatis, mora dissimulacioneque, ac occasione quibusvis in hac parte relegatis, et aliud in premissis nullatenus facere presummatis, presentibus perlectis exhibenti restitutis, Datum in Zalathnok feria sexta proxima post festum Penthecostes Anno domini 1440.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 373. Copie în archiva familiei Kállay. Museulŭ naţionalŭ din Pesta. Nr. 406. Sec. XV.

DLXX.

1440. Vladislaŭ, regele Ungariei, confirmă pe *familia nobilă română de Măcĭcaşĭ* în posesiunea moşiilorŭ sale din districtulŭ Caransebeşului, din causă, că vechile documente de posesiune ale acestei familii se perduse în timpulŭ invasiunilorŭ turcesci, ce se întêmplase sub domnia regelui Albertŭ. 1440.

Nos Wladislaus Dei gracia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, C(roacie) etc. Rex Litvaniaeque princeps supremus, et haeres Russiae. Memorie Commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit Vniversis, quod Nicolaus filius Dionisy . . . . . ut dicitur Nobilis de Macskas Districtus

Karansebes nuncupati, Praelatorumque et Baronum nostrorum in praesentiam veniens nobis ac eisdem Praelatis et Baronibus nostris sua, ac Joannis Lucae ac Ladislai Carnalium, Item Michaelis et Nicolai filiorum Michaelis, Nicolai, Romani, Petri, Demetry et Ladislai filiorum Kosztae, Nicolai fily Farkas, Sarbani Demetry et Ladislai, filiorum Andreae de eadem Macskás, ipsorum carnalium et condivisionalium fratrum suorum in personis significari curavit. Quomodo a nonnullis Annis et temporibus jam retrolapsis nefandissimis Turcis orthodoxae fidei aemulis, et nominis Christiani persecutoribus inferiores Partes seu Confinia hujus Regni nostri Hungariae, valida eorum cum potentia cellerime praesertim vero tempore condam Domini Alberti Serenissimi Regni Hungariae Regis Praedecessoris nostri noviter defuncti hostiliter subintrantibus hominesque utriusque sexus interficientibus, capientibus . . . . . ipso tempore dicti condam Domini Alberti Regis combustis, et concrematis domibus, et possessionibus suis et ipsorum et aliorum fratrum suorum rebusque et cunctis Bonis ablatis et asportatis, uxores ac Proles et Liberos eorum Captivos in servitutem perpetuam miserabiliter abducentibus, inter alia sua, et dictorum, fratrum suorum hujusmodi Bona ablata, etiam vniversa eorum Literalia Instrumenta factum possessionum ipsorum, videlicet Macskas praedictae ac Tyvisk, inferioris Tinko, Perlo, Dobrogoszt, Ruginocz, Toplicza, Leordis, Csuta, also-Szekas, felso Szekas, et Zazesth vocatas in praedicto Districtu Karansebes existentium, in quarum videlicet pacifico dominio, ipse Nicolaus filius Dionisy, suos et praedictorum fratrum suorum Progenitores a dudum perstitisse, seque et eosdem fratres suos nunc persistere asserit, tangentia in praedam distinctam deportata et perdita, et ab eis alienata, vel forsitan in praescriptis eorum domibus combusta extitissent. Timens ergo ipse Nicolaus filius Dionisy propter huiusmodi dictorum Literalium Instrumentorum eorum deperditorum jam dictarum possessionum a se et dictis suis fratribus successu temporis alienationem posse contingere, propositis suis, et eorundem fratrum suorum fidelitatibus et fidelibus servitys, per ipsos Sacrae Coronae ipsius Regni Hungariae consequenterque Quondam Inclytis principibus Dominis Sigismundo Romanorum Imperatori, et praefato Alberto Regibus jam fati Regni Hungariae in plerisque eorum et ipsius Regni validis agendi et expedi(endi) signanter conflictibus Bellicis cum praefatis Turcis saepissimae Commissis cum non modica eorum, Familiarumque et proximorum ipsorum sangvinis effusione. Demum vero nostro culmini a Principio electionis et Coronationis nostrae Majestatis in Regem ipsius Regni Hungariae Divina operante Clementia factarum Secundum eorum Possibilitatis Exigentiam, Locis debitis et temporibus opportunis cum summa fidelitatis constantia laudabiliter exhibitis et impensis, jam dictas suas et ipsorum fratrum suorum Possessiones Regiae benignitatis amore, premissa advertentes et servitia eorum . . . . . per ipsos ut praemittitur exhibita perpendentes, supplicationibus ipsius Nicolai fily Dionisy, ut ipsum et eosdem fratres suos eorumque haeredes eventu temporis, propter hujusmodi Literalium Instrumentorum, ut dicitur amissionem in supra notatis eorum Possessionibus detrimentum pati contingat, Regali pietate exauditis, et Clementer admissis, ipsas eorum Possessiones in quarum ut praefertur pacifico Dominio ipsius Nicolai fily Dionisy,

dictorumque fratrum suorum Progenitores ab olim, Idemque Nicolaus et fratres sui antedicti, modo praemisso persistere de praesenti simul cum omnibus eorum utilitatibus et pertinentys, puta terris arabilibus, cultis et incultis, pratis, foenetis, pascuis, syluis, nemoribus virgultis rubetis, Montibus, vallibus, vineis, et vinearum promontorys, Aquis, Piscinis, Piscaturis, et Aquarum decursibus, necnon Molendinis, et eorum Locis. Et generaliter cunctarum vtilitatum eorumque integritatibus, quovis nomine vocitatis, ad easdem rite spectantium et pertinere debentium Sub earum certis metis, et antiquis Limitibus, quibus eaedem Possessiones per praedictos ipsius Nicolai fily Dionisy et praenominatorum fratrum suorum Progenitores ab Olim, et sequenter per ipsum Nicolaum, et eosdem fratres suos, hucusque tentae fuerint et possessae, eidem Nicolao filio Dionisy, et praeattactis ejus fratribus, ipsorumque haeredibus et Posteritatibus vniversis, praemissis, prout superius nostrae exposita et narrata sunt Majestati stantibus et se habentibus Animo deliberato, et ex certa scientia nostrae Majestatis, Praelatorumque et Baronum nostrorum Consilio ad id accedente novae Donationis titulo, sub modis formis, censibus, pactis et conditionibus, nec non servitys praematuro et ex novo novaeque, seu servitiorum officys, quibus eas preascripti Progenitores eorundem Nicolai fily Dionisy et fratrum suorum ab olim et ipsi hucusque tenuisse et possedisse dignoscuntur, dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus jure perpetuo, et irrevocabiliter possidendas tenendas pariter et hebendas salvis Juribus alienis harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Quas nos tandem in specie nobis allatas in formam nostri Privilegy redigi faciemus. Datum Budae die Dominico proximo ante festum Beati Laurenty Martiris Anno Domini Millesimo Quadringentesimo quadragesimo. (L. S.)

C° propria D^ni^ Regis.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 373. După transumptulŭ Capitulului din Alba Iulia din a. 1689. Copie simplă în archiva familiei Macskási de Tincova.

DLXXI.

1440. Capitululŭ din Aradŭ întroduce de noŭ pe *familia nobilă română de Macicaşŭ* în posesiunea moşiilorŭ sale din districtulŭ Caransebeşului, pe cari le stăpânise moşii şi strămoşii sei de timpuri imemoriale. 1440.

Capitulum Ecclesiae Orodiensis Omnibus Christi fidelibus presencium notitiam habituris Salutem in Salutis largitore. Ad vniuersorum notitiam harum serie volumus pervenire Quod nos Literas Serenissimi Principis Domini Wladislai Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. Regis, Litvaniaeque Principis supremi, et heredis Russiae Introductorias, pariter et Statutorias, omni cum Reverentia recepimus in haec verba Wladislaus Dei

Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex Litvaniaeque Princeps supremus et haeres Russiae. Fidelibus nostris Capitulo Ecclesiae Orodiensis, Salutem et Gratiam, Cum nos pro fidelibus servitys, Nicolai, Lucae, Joannis et Ladislai filiorum Dionisy, ac Michaelis et Nicolai filiorum Michaelis, Nicolai, Romani, Petri, Demetry et Ladislai filiorum Kosztae; alterius Nicolai fily Farkas, Sarbani Demetry et Ladislai filiorum Andreae . . . . . nostrorum Nobilium ut dicitur de Macskás per ipsos nobis Constanter exhibitis, Possessiones Macskás praedictam ac Tyvisk, Inferiorem Tynko, Perlo, Dobrogoszt, Ruginocz, Toplicza, Leurdis, Csuta, also Szekas, felsö Szekas, et Zazesth vocatas in districtu de Karansebes existentes, in quarum Pacifico Dominio ipsorum Nobilium . . . . . suorum Progenitores ab olim ydemque (Nicolaus sui) persistere asseruntur de praesenti eisdem . . . . . vigore aliarum Literarum nostrarum Donationalium exinde confectarum modo in eisdem expresso, in perpetuum contulerimus. Velimusque ipsos in earundem Dominium per nostrum et vestrum homines legitime facere introduci. Igitur fidelitati vestrae firmiter praecipientes mandamus, quatenus mittatis vestrum hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Michael Bakos de Vlogecsh, sive Valentinus de Rakovicza, ceu Dionisius de Muthnak, aut Fiad de Eormenyes, Luhus de felsö Macskas, alys absentibus homo noster ad facies praedictarum Possessionum, vicinis et commetaneis ipsarum vniuersis inibi legitime convocatis et praesentibus accedendo, introducat praefatos . . . . . in Dominium earundem, statuatque easdem eisdem praemissae nostrae Donationis titulo perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum. Contradictores vero si qui fuerint, evocet ipsos Contra annotatos nostros . . . . . nostram personalem in praesentiam ad terminum competentem, rationem Contradictionis eorum reddituros, et post haec hujusmodi possessionariae Introductionis seriem, cum Contradictorum et Euocatorum, si qui fuerint, Vicinorumque et Commetaneorum, qui praemissae statutioni intererunt nominibus ac Termino assignato, nostrae personali praesentiae fideliter rescribatis. Datum Budae in vigilia Festi Beati Laurenty Martyris Anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo. Nos igitur Mandatis dicti Domini Regis semper obedientes ut tenemur, vnacum Valentino de Rakovicza, homine Regio unum ex nobis videlicet Magistrum Martinum socium et concanonicum nostrum ad praemissas Introductionem et Statutionem faciendam nostro pro Testimonio misimus fidedignum. Qui tandem exinde ad nos reversi nobis concorditer retulerunt. Quod idem homo Regius dicto nostro Testimonio praesente feria quinta proxima post Festum Beati Francisci Confessoris proxime praeteriti et alys diebus sufficientibus ad facies predictarum Possessionum in dicto Districtu Karansebes existentium vicinis et commetaneis ipsarum Vniversis inibi legitime convocatis et praesentibus accedentes introduxisset praefatum . . . . . in Dominium earundem, statuissetque easdem eisdem cum omnibus earum utilitatibus ad ipsas pertinentibus praemissae Regiae Donationis Titulo perpetuo possidendas, nullo poenitus Contradictore apparente, tam infacie praedictarum possessionum, quam etiam nostri in presentia, Legitimis Diebus et horis in eisdem Commorantes et moram legitime expectando. In cujus rei memoriam perpetuamque firmitatem

praesentes Literas nostras Privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas eisdem duximus concedendas, Datum per manus Magistri Michaelis Lectoris Socy et Concanonici nostri quinto decimo die diei Introductionis praenotatarum, Anno Domini supradicto, praesentibus ibidem honorandis Dominis Mathia Cantore, Stephano Custode, Magistris Joanne de Szecsen, Jacobo, Demetrio, Thoma, caeterisque canonicis et fratribus nostris in Dei Ecclesia Regi sempiterno jugiter famulantibus.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 378. După transumptulŭ Capitulului din Alba Iulia din a. 1689, în care se adauge: Fuerant hae quoque sigillo eiusdem Capituli in zona sericia viridis coloris pendente cerae flavae impresso roboratae. Copie simplă în archiva familiei Macskási de Tincova.

DLXXII.

1440. Vladislaŭ, regele Ungariei, confirmă pe *familia română Deşŭ din Temeşelŭ*, în posesiunea comunelorŭ Luncaviţa şi Topolcianŭ din districtulŭ Mihadiei. 1440.

Capitulum ecclesie Chanadiensis, Omnibus christifidelibus presentibus pariter et futuris harum noticiam habituris Salutem in salutis largitore ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, Quod nos literas excellentissimi principis et domini domini nostri Wladislay dei gracia hungarie, polonie, dalmacie, Croacie etc. Regis, Lithwanieque principis supremi et heredis Russie, ffidelibus nostris Capitulo ecclesie Chanadiensis, Salutem et graciam, Cum nos pro fidelitatibus et fidelibus seruicys ladislay et dees filiorum petri fily dees de Themeselew per ipsos primarie sacro Regio dyademati prefati Regni Hungarie consequenterque, nobis regimen ipsius Regni, diuina fauente clemencia gloriose adeptis, nostre maiestati, locis debitis et temporibus opportunis laudabiliter exhibitis et impensis, possessiones eorum Naghlukawicza et Tapolchan, necnon Kyslukawicza et Keozepkriwa vocatas, in Comitatu sew districtu Myhald nuncupato habitas et existentes, In quarum dominio, ipsi ladislaus ac dees se Justomodo existere asserunt, cum omnibus .... ipsarum vtilitatibus et pertinencys vigore aliarum literarum nostrarum donacionalium exinde confectarum, Ipsis ladislao et dees ac eorum heredibus imperpetuum contulerimus, velimusque ipsos in dominium earundem mediantibus nostro et vestro hominibus legittime facere introduci, Igitur fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem protestimonio fidedignum, quo presente Stephanus forro, de Nerenthe vel Nicolaus vizes de Zolobagh, aut lucas de eadem, siue petrus dobrocha de Zypmezew sin Johannes de Zenthesy, sew paulus de eadem, an ladislaus de feyerwiz neue ladislaus filius vaywode, de Mihald vel Michael de eadem alys absentibus homo noster, ad facies predictarum possessionum, Naghlukawicza, Topolchan, Kislukawicza, et

kwzepkriwa vocatarum vicinis et commetaneis ipsorum inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, Introducat prefatos ladislaum et dees, in dominium earundem, Statuatque easdem, ipsis, premisse noue nostre donacionis titulo eis incumbenti, perpetue possidendas, si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint, Ewocet ipsos contra annotatos Ladislaum et dees, nostram personalem in presenciam ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros, Et posthec huiusmodi possessionarie Introduccionis et Statucionis seriem, cum contradictorum et Ewocatorum, si qui fuerint, vicinorumque et commetaneorum qui premisse Statucioni intererunt nominibus, et termino assignato eidem nostre personali presencie fideliter rescribatis, Datum Bude in festo ad vincula beati petri apostoli, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo, Nos igitur mandatis eiusdem domini nostri Regis semper obedire volentes vt tenemur vnacum Ladislao filio Vaywode de Myhald homine Regio predicto nostrum hominem videlicet magistrum petrum de Zenthmihal conCanonicum nostrum ad predictas Introduccionem et Statucionem faciendam, nostro pro testimonio misimus fidedignum; Qui demum exinde ad nos reuersi nobis vniformiter retulerunt, Quod ipsi feria sexta proxima ante festum beati francisci confessoris ad facies prefatarum possessionum Naghlukawicza ac Tapolchan necnon Kyslukawicza et Kezepkriw vocatis accedendo, vicinis et commetaneis eorundem videlicet Michaele de Rwzka petro de Orbagh et Michaele vayda de Mihald inibi legittime conuocatis et presentibus predictus homo Regius presente antefato nostro testimonio introduxisset prelibatos Ladislaum et dees in dominium earundem Statuissetque easdem ipsis premisse Regie noue donacionis titulo perpetuo possidendas, nullo penitus tam in faciebus prenotatarum possessionariarum quam expost coram nobis legittimis diebus expectantibus contradictore apparente, Inquarum quidem Introduccionis et Statucionis testimonium et robor presentes literas nostras privilegiales pendentis Sigilli nostri munimine roboratas fecimus emanari, Datum per manus Magistri Vrbani lectoris et conCanonici nostri quintodecimo die Introduccionis et Statucionis predictarum, Anno domini supradicto presentibus honorabilibus dominis philippo preposito, Stephano Cantore, Jacobo Custode, Alberto Themessiensi, Benedicto Orodiensi, Stephano Vltramorusiensi, Ladislao Thorontaliensi, Baltasar Sebessiensi et Andrea Crassouiensi Archidiaconis Ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei Ecclesia regi iugiter famulantibus sempiterno.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 67. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Capitulului din Alba-Iulia. Cista XX. Nr. 48.

DLXXIII.

1441. *Paulŭ, amintitŭ ca episcopŭ catolicŭ alŭ Argeşului.* 1441.

Wir Elizabeth von gotes genaden, Kunigin zu Vngern dalmacien Croacien etc. (Se recunósce a fi datóriă lui Henricŭ Czeczko, căpitanului din Iaurinŭ, cu suma de 8500 fl. în aurŭ, solda, ce i se cuvine dênsului şi ómenilorŭ sei, pentru serviciile militari, ce i le-aŭ prestatŭ. Pentru platirea acestei sume primescŭ garanţia Paulŭ, episcopulŭ Argeşului, Toma de Debrenthe, prepositulŭ din Vesprimŭ etc.)

Vnd wir Paul Bischof von Arges[1]) Thoman von Debrenthe Probst zu wesprim, Valentin von Lijptow auff Keselewkw, vnd Demeter von zagorhijda der vorigen vnser genedigen Frawen der kunigin vnterschaczmaster, Pürgen fur dy obgeschriben vnser genedigsten frawen die kunigin geloben vnd versprechen, das dij egenante vnser genedigste fraw dy künigin alles das oben geschriben stet, statt haldet vnd vollkumlich volfürt, vnd ob sy das nicht tat, da got vor seij, so sollen vnd wellen wir das volpringen vnd volfueren, als oben geschriben ist vnd begriffen, vnd des zu vrkund haben wir vnser Jnsigel an disen prief wissentlich angehangen, Geben als vorgeschriben ist.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 109—110. Din archiva secretă imperială dela Viena.

DLXXIV.

1441. *Regele Vladislaŭ din Ungaria, dăruiesce lui Ionŭ Corvinulŭ, voivodului din Transilvania, oraşulŭ românescŭ Dobra din Transilvania,* în semnŭ de recompensă pentru serviciile militari, ce le făcuse regatului ungurescŭ încă din primii ani ai tinereţei sale. 1441.

Relacio domini Nicolai Decani Cracouiensis.

Nos Wladislaus deigracia Hungarie Polonie Dalmacie Croacie etc. Rex Lyttuanieque princeps Supremus et Heres Russie, etc., Significamus presencium tenore quibus incumbit vniuersis Quod cum preferenda Regy culminis sublimitas, inter mortales, alti honoris fastigio et magnificencia diuinitus exaltata, ac gencium direccioni prefecta, et gubernacioni dedita, numerosa multitudine obsequencium sua habere debeat latera decorata, decet eam subiecti sibi permiscui populi cetum, regere beniuolencia, liberalitate attrahere, et vnumquemque fidelium prouida discrecione seruata, sicsic donorum retribucionibus grata beniuolencia consolarj, vt inter alios quibus sui fauoris munifi-

1) Acestŭ episcopŭ alŭ Argeşului, cu reşedinţa în Ungaria, încă se pare a fi fostŭ unŭ episcopŭ «sine terra et dioecesi» întogma cum era Grigorie, episcopulŭ Milcoviei, amintitŭ în documentulă Nr. DXLV.

cenciam generaliter partitur, Is qui ceteris ampliori fide et deuocione grandiorique famulatuum exhibicione probatus est, largiori prosemper gaudeat remuneracione premiatus, quatenus exinde et Regie prouidencie actus racionabili clareat in opere et decens donatiuorum prouisio, ipsius rei docente euidencia, in debiti ordinis obseruacione commendetur, Sane debitum habentes respectum ad ea multimoda et non sine singulari laude attollenda obsequia, fidei constanciam virtuosa opera, ac militarium actuum strennua exercicia singularesque et memoriter cordi nostro impressas conplacencias, fidelis nostri sincere dilecti Magnifici Johannis de Hwnyad Waywode nostri Transsiluani ac Comitis Themesiensis quibus Id se predecessoribus nostris Regibus ac sacre Regni huius Corone, a primis sue temporibus Juuentutis, quam in Militaribus exercicys ac strennuis et laudandis actibus gloriose florens, hucusque expossuit, necnon tandem Serenitati nostre semper reddidit summegratum, Quequidem sua virtuosa obsequia et opera strennua, propter sui magnitudinem licet per singula narrare, tediosum foret, ne tamen ea omnino silencium vicem capiant, aliqua ex eisdem saltem que nostri facta sunt tempore, in sempiternum sui generis memoriale . . . successorum in mentibus, continuis floreant recordys, eosque ad similia virtutum opera inuitent, presentibus duximus referenda, Dum siquidem pridem nobis in hoc Regnum nostrum Hungarie ad quod, nos domina Elizabeth Regina ac prelatorum et Baronum ac Nobilium Regni ipsius, nos elegerat et inuitarat, vniuersitas, in spe premisse pacis nulla habita formidine, ipsius Elleccionis Jure, ex hereditario Regno nostro Polonie predicto ingredientibus, per dictam dominam Elizabeth Reginam, Interim suum super hac nostra Elleccione habitum consensum et propositum prauo consilio inconstanter immutantem, exquisita nobis impedimentorum genera obicerentur, et tam per aggregatas eiusdem Regine alienigenas, quam alios, ingressus noster, laborante ipsa domina Regina, impediri attemptaretur, affuit nobis virtus altissimi nostram dirigentis Justiciam, per quam non obstantibus impedimentis premissis, ingressum in hoc Regnum habuimus feliciter adoptatum, ac suscepta, Albe, Coronacione felici, inter alios nostros fideles eciam cooperacione predicti Johannis Waywode voti nostri compotes fuimus et propositum nostrum fine conclusimus desiderato, Tandem vero quibusdam peractis diebus, dum disturbia per dictam dominam Reginam modoquosupra mota, domatis, eidem Regine adherentibus, plurimisque rebellibus ad graciam nostram reductis cessasse, nosque Regni gubernacula votiue iam dirigere posse sperabamus, suggerente pacis hosce, quedam membra ipsius Regni videlicet Ladislaus de Gara Banus, Johannes de Korogh, Andreas Bothos tunc Comes Themesiensis, Henricus filius Waywode de Thamasy, Ladislaus Thythews de Bathmonostora et Johannes Jwga de Rachcha, alyque quamplures eorum conplices, non obstante, eo quod Eleccioni et Coronacioni nostris interfuerant, fidelitatemque nobis Jurejurando obseruare promiserant, in reprobum sensum dati, nostrarum gencium descensum sencientes, latum aggregarunt exercitum et iniqua conspiracione federati fastidientes pacem vix arreptam, nouo bel. . . . . genere, contra nos manifeste procedere inceperunt Qui dum pys nostris monicionibus, quibus eos crebro, ab huiusmodi prawo

proposito retrahere et fauore Regio vt ceteros fideles amplecti voluimus, semper spretis et abre . . . . . diuersa in hoc Regno mala agerent, Regnicolarumque nobis fidelium bona Igne preda et gladio vastarent, fortalicia expugnarent, ecclesias et homines presumptuosa temeritate spoliarent, et per hoc, partes Inferiores Regni Comitatus de Baranya et alias circumvicinas pene vniuersas, sibiipsis obedire coegissent, prefatus Johannes de Hwnyad cum Magnifico Nicolao de Wylak modosimili tunc sicut et exnunc Bano, atque similiter w(oywoda Transylu)ano, qui tunc pariter in partibus Bachiensis trans danubium nostra seruicia agebant, tamquam de promocione nostri honoris deuota diligencia soliciti, aggregatis ad se suis gentibus et alys quibusdam nostris fid. . . . . dislaum Banum et alios rebelles iamdictos, Danubium transuadando prope Opidum Zeek mutuum conflictum cum eisdem militari audacia conmiserunt, eosdemque rebelles qui superbo corde cum eis c. . . . . ant, in virtute dextre excelsi in area certaminis, vbi et in propria persona ipse Johannes Wayuoda rememoranda opera strenua, sue virtutis audacia, peregisse dicitur, votiue debellarunt, prefato (Andrea) Bothos ibidem interempto, Henrico filio Waywode ac alys notabilibus personis captis, pluribusque dira cede prostratis, vexilla Sigilla Arma et equos plurimos eorundem sed et dictorum Ladislai Bani Johann(is Kor)ogh ac Ladislai Thytews, quos latens fuge presidium, a manibus ipsorum furtim subriperat in signum triumphaliter obtente victorie, maiestati nostre destinarunt Quibus omnibus sic votiue diuina disp(osicion)e succedentibus, prefatoque Johanne Waywoda cum antelato Nicolao de Wylak, similiter waywoda et bano in eisdem partibus Inferioribus procedendo, et rebelles opprimendo ac plurima eorum fortalicia forti expugnacione capiendo, partes ille domatis rebellibus, nostro redierunt dominio votiua, Jurisdiccione gubernande, Nec autem subsequenter, eo preliandi labore ipse Johannes tunc fastiditus extitit, quominus hysce strennuis actibus ampliora opera recordio digna cumulare neglexerit, quoniam tota tunc subsequenti estate campestris secum exercitus, hincinde per Regnum copias ducens, impretermisse, plurimis, contra rebelles, nunc hic nunc illic impactis viribus, strennuam suam solicitudinem vbique vexit in laudem, Quoquidem Idipsum pro nostri culminis exaltacione continuante, successit et amplioris victorie genus, paganorum vires insultantes eneruans, quo nacto, apparuit in opere qualem quantamve ad nostra et Regni obsequia solerciam gesserit in mente, Nam dum ipse hys diebus nouiter transactis, paritercum supranotato Nicolao modosimili Waywoda, ad tenendum et conseruandum Castrum Nandoralbense deputati fuissent et consequenter ad occupacionem eiusdem transmissi Ipse Johannes dicto Nicolao Vaywode in occupacione ipse assistens et concomitans, egit continuo solertis et tenuit partem suam, vbi transactus occupacione pretacta, alysquo que inibi agenda restabant ipsisque vtroque Waywoda in antelato Castro constitutis, affuit supradicto Johanni suum animum strenuum, apta exercendi solicitudo, qua ductus, ymmo pocius vectus, leuauit ilico certas secum armorum copias et ab illinc finibus regni Rascie penetratis, tenutas Turcorum Crucis Christi hoscium potenter inuasit, Cumque trium dierum introrsus ducto Itinere, preconcepta

emulorum spolia cumulasset, et ex eis euestigio capta preda, regressus sui continuaret viam, non defuit inimice partis, super eo acta vigilancia, quin interceptum eiusce reditus preoccupasset Iter, At nec Id prefati strennui Belliductoris nostri, vigilem noticiam latere potuit, quoniam mox ipsorum inimicorum, inter quos Serenissimus ille Izak Woywoda personaliter affuit, vicinanti Insulto precognito, partitas acies statuit, intrepidusque cum eis pugnam inire parat, sicque mutuo congressu secuto domino exercituum cooperante, ilico, emulorum, per preuiam nostrorum aciem, rupta choors, campo cessit, vertensque terga, fuge cepit captare presidium, alys ex ea captiuatis alys ibidem nece stratis, Ceteros eciam quorum, fuga personas tuebatur, a morte, per nostros longe lateque insecuti, notabilem, insequencium gladys, excepe-runt ruinam, Ita quod eo die priores triumphos memorati Johannis Waywode subsequens gloriosior decorauit, Pro quibus omnibus amplo vt videtur merito dignis obsequys, volens et suo voto munificencia nostra adpresens satisfacere, et ampliorem exercende virtutis eidem prestare occasionem, possessionem Jofyw[1] nuncupatam in Comitatu de Hunyad parcium nostrarum Transsiluanarum habitam, que nunc ad Castrum nostrum Dewa per Castellanos eiusdem possidetur, cum districtu et singulis alys pertinencys ad eam spectantibus, necnon locis Sessionalibus Terris Arabilibus cultis et incultis Agris Pratis Siluis Nemoribus vallibus vineis et vinearum promontorys Aquis fluuys piscinis piscaturis Molendinis et Molendinorum locis Et generaliter quarumlibet vtilitatum et pertinenciarum eiusdem integritatibus quouis nomine vocitatis, sub suis veris metis et antiquis prefato Johanni Waywode, suisque heredibus et posteritatibus vniuersis, omni eo Jure quo nostre incumbit collacioni dedimus (sic) donauimus et contulimus ymmo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et Irreuocabiliter possidendam tenendam pariter et habendam Saluo Jure alieno, hoc tamen specialiter declarato, quod dum temporis in processu, nos, aut successores nostri Reges Hungarie antedictam possessionem Jofyw viceuersa ad dictum Castrum reappropriare et a manibus sepedicti Johannis Waywode, aut heredum suorum rehabere voluerimus aut voluerint, extunc ipse, seu ydem habitis a nobis seu successoribus nostris vna vel pluribus alys possessionibus dicte possessioni Jofyw equiualentibus, eandem nobis aut dictis nostris successoribus remittere et resignare teneantur, Harum nostrarum testimonio litterarum mediante, Quas in formam nostri priuilegy redigifaciemus dum nobis in specie fuerint reportate Datum in Alba Regali die dominico, primo ante festum beati Dyonisy et sociorum eius martirum Anno domini Millesimoquadringentesimoquadragesimoprimo.

Codex dipl. patrius Hung. IV. p. 329—334. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Sigismundŭ Rajky.

---

1) *Dobra*, orăşelŭ românescŭ în comitatulŭ Hinedórei din Transilvania, care forma în epoca acésta, dimpreună cu satele vecine, unŭ *districtŭ de militari castrensi (districtus olachalis)* subordinatŭ castrului dela Deva.

DLXXV.

1442. *Ionŭ Corvinulŭ, voivodulŭ Transilvaniei,* dăruesce Capitulului din Alba Iulia comunele Cergăulŭ-bulgărescŭ, Jomalulŭ şi Tinodulŭ (?) din Transilvania, şi anume *pentru mântuirea şi odihna sufletului reposatului seŭ frate, Ionŭ celŭ tînĕrŭ,* care e înmormêntatŭ în biserica catolică din Alba Iulia, şi unde doresce, ca se fie înmormêntatŭ şi dênsulŭ. 1442.

Ioannes de Hunyad inter caeteros honores Vaivoda Transilvaniensis, ac Comes de Szolnok, commendamus — — — — Vniversis, quod cum illa sint in cordibus nostris potiora, illa imprimis obtutibus gratiora, per quae Deus laudatur, trames iustitiae colitur et respublica fovetur; tunc enim Deus laudatur, trames iustitiae colitur et respublica fovetur, tunc etiam Deum rite laudare et eius iustitiam colere et rempublicam confovere videmur, cum prae caeteris nostris actionibus salubrius ecclesias Dei gloriosi et venerabilium Sanctorum suorum, unde salus omnium defluit, iuxta nostri honoris et officii exigentiam confovemus, ac in suis iuribus et libertatibus conservamus, ad quae efficienda ex speciali mentis nostrae desiderio pia consideratione, totis viribus anhelamus, ut quae per fructum boni operis seminamus in terris, cum multiplicato fructu recolligere valeamus in coelis. Hinc est, quod honorabiles Domini Georgius Cantor, Andreas Archidiaconus de Telegd et Antonius Siculus Decanus, Canonici dictae Ecclesiae Transilvanae, tam ex parte ipsorum quam aliorum Canonicorum ipsorum et per consequens Ecclesiae ipsorum cathedralis B. Michaelis Archangeli Albensis Transilvanae, dum nos feria IV. — — — disponente Domino in oppido Thorda fuissemus constituti, nostram venientes in praesentiam, nobis exponere et declarare curaverunt, quomodo praedicti Domini de Capitulo et consequenter Ecclesia ipsorum praenotata, circa quasdam possessiones videlicet Bolgár Cserged, Diomal et Tinod, in Comitatu Albensi existentes, nostre per decessum quondam Michaelis, filii Ladislai de Diogh, donationi seu collationi reginalis Maiestatis, nec non illustrissimi Principis Dom. Wladislai Regis Hungariae, Poloniae et Domini nostri gratiosissimi, ad manus nostras — — — existentes, ab antiquis temporibus, plenum, efficax ius habuissent, et haberent de praesenti. Super quibus ibidem et in continenti certas litteras ac privilegia nobis exhiberi procurarunt, supplicarunt itaque nobis, ut nos praedictas possessiones ipsis Dominis et Ecclesiae ipsorum, intuitu nostrae salutis et quondam egregii Joannis Minoris de Hunyad, militis militum, fratris nostri charissimi, in actu reipublicae, in partibus Transilvanis defuncti, et in predicta Ecclesia B. Michaelis Archangeli tumulati [1], animae refrigerio remittere et declarare dignaremur, in cuius recompensationem praedicti Domini disposuissent inter se pro salute quidem nostra et dicti fratris nostri charissimi, stipendiis spiritualibus occurrere. Nos itaque attentis praedictorum Dominorum huiusmodi expositionibus — — — nobis factis, visisque praedictis litteris,

1) Consentit lapis sepulchralis, qui in eadem Albensi Ecclesia visitur sequenti cum inscriptione: miles vocatus frater gubernatoris, sit junctus angelicis choris, Anno Dom. MCCCCXXXXIV, de Hunyad. (Fejér, ibid. pag. 50.)

nec non privilegiis eorumdem — — — continentiisque earum sane intelectis, pia, grata et salubri meditatione considerantes, quod praedicti Domini de Capitulo et consequenter ecclesia ipsorum B. Michaelis Arch. praenotata, circa praenotatas possessiones plenum et efficax ius habere dignoscerentur; hac itaque consideratione, nec non propriae et dicti quondam fratris nostri charissimi, salutis intuitu et contemplatione ex eo etiam, quod praelibatus frater noster — — in praenotata ecclesia — — extitit tumulatus, et nos ipsi in eadem inspirante Domino elegimus sepulturam, habitis superinde cum prefatis Dominis de capitulo tractatibus, contractibusque factis, positionibus salutaribus infrascriptis praedictas possessiones Bolgar Cserged, Diomal et Tinod simul cum earum utilitatibus et pertinentiis quibuslibet — — terris (etc. ut stylus habet) omni eo iure, quo per priores earumdem possessores a dudum, per nos vero hactenus, usque modo, usae, tentae sunt et fuerunt — — totis etiam et cunctis iuribus, quae circa easdem habuimus — — Ecclesiae B. Michaelis Archangeli — — et per consequens Capitulo et solis duntaxat Dominis Capituli Ecclesiae praenarratae, successoribusque eorundem Canonicorum — in laudem et gloriam divini nominis et B. Michaelis Arch. — — cuius patrociniis nedum in terris, verum etiam in coelesti hyerarchia speramus confoveri remisimus et relaxavimus, imo dedimus, donavimus et contulimus — — iure perpetuo et irrevocabiliter — — — Tali tamen conditione — — quod praedicti Domini de Capitulo et eorum successores, in recompensationem certis missarum officiis sive celebrationibus perpetuis temporibus, puta pro singulis diebus Sabathi, in specialem honorem et condignam laudem, et memoriam genitricis Dei et Virginis illibatae, singulis vero feriis secundis pro animabus fidelium defunctorum, singulis autem feriis quartis, singularum hebdomadarum in honorem, consolationem Spiritus S. Paracleti corda fidelium suorum ignis sui illustratione foecundantis, singulas missas, vocali modulamine decantari facere, aliis quippe singulis diebus, tam festis quam feriatis singularum hebdomadarum, successivis temporibus, semper in futurum fide Christi in ecclesia Dei perdurante, singulas missas pro defunctis, super altare B. Cosmae et Damiani Martyrum in annotata ecclesia Transilvana constructo, cum eorum propriis et specialibus officiis, horis suis debitis legi et celebrari facere debeant — et sint de facto obligati. — — Hoc etiam specialiter declarato, quod si temporum in processu, Nos aut nostri successores annotatos Ecclesiam et Dominos ac eorum successores, in pacifico dominio earundem possessionum — — prout praesentibus spondemus, tenere non possemus, et conservare aut quoquo sub praetextu easdem — — de annotata Ecclesia et Capitulo contingeret alienari, extunc nos et nostri haeredes, et successores, aliam vel alias possessiones dictis possessionibus in utilitate et commoditate, et quolibet valore aequivalentes — — ipsis dare et conferre simus, atque sint obligati. — — Datum anno Domini MCDXLII.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 46. — Szeredai, Notitia veteris et novi capituli Albensis Trans. pag. 87.

DLXXVI.

1442. Vladislau, regele Ungariei, dăruesce *chinezilorŭ români, lui Nicolae şi lui Michaiŭ din Bănatŭ,* trei părţi din comunele Bersasca, Ohaba şi Ohabiţa din districtulŭ Lugoşului, în semnŭ de recompensă pentru serviciile lorŭ militari, şi ordónă Capitulului din Aradŭ, ca se-i introducă în posesiunea acestorŭ moşii. 1442.

Wladislaus dei gracia Hungarie polonie dalmacie Croacie etc. Rex, lythwanieque princeps supremus et heres Ruscie, fidelibus nostris Capitulo ecclesie Orodiensis Salutem et graciam, Cum nos pro fidelibus [1]) et fidelium seruiciorum meritis, fidelium nostrorum Nicolai Twrchyn de Gamza, et Michaelis de Korneth, walachorum kenesiorum scilicet districtus Lugas per eosdem nobis locis debitis et temporibus opportunis fideliter exhibitis et impensis, directas tres partes, seu porciones integrarum Quinque parcium, quarumdam, totalium possessionum Berzews Chewhaba et Ohabycha vocatarum, in predicto districtu lugas apellato existencium, Quarum scilicet trium parcium recta medietas, nunc apud manus Michaelis Georgy Johannis Nicolai et alterius Michaelis de dicta Berzews similiter wolachorum kenesiorum, altera vero et equalis medietas earundem trium parcium possessionariarum predictarum, apud manus antelatorum Nicolai Twrchyn et Michaelis de korneth, tum ex collacione Johannis wayuode et Bani, tum vero ex annuencia dictorum Michaelis Georgy Johannis Nicolai et alterius Michaelis existere perhibentur, Simulcum cunctis suis vtilitatibus et pertinencys quibuslibet, premissis sic vti nostre exponitur maiestati, stantibus et se habentibus, memoratis Nicolao Twrchyn et Michaeli, quoad directam vnam medietatem prefatarum trium parcium, Item vtrique Michaeli Georgio Johanni et Nicolao prenominatorum, similiter quo ad equalem alteram medietatem earundem trium parcium antefatarum possessionum, Ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis, vigore aliarum litterarum nostrarum donacionalium exinde confectarum, duximus conferendam, velimusque eosdem in dominium earundem per nostrum et vestrum homines legittime facere introduci, Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente korthffol et Raboyka, vel lucas de Machkas, aut Sandor de kyrthwa, alys absentibus homo noster, ad facies prescriptarum trium parcium seu porcionum integrarum quinque parcium, vicinis et commetaneis suis vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, Introducat prefatos Nicolaum Twrchyn, et Michaelem, quo ad vnam directam medietatem prefatarum trium porcionum, Item vtrosque Michaelem Georgium et Johannem et Nicolaum prenominatos, similiter coequalem alteram medietatem earundem trium parcium antefatarum possessionum, in dominium earundem, Statuatque easdem eisdem premisso nostre donacionis titulo perpetuo possidendam, Si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint Evocet ipsos contra prefatos Nico-

1) În locŭ de: fidelitatibus,

laum necnon vtrosque Michaelem Georgium Johannem et Nicolaum nostram in presenciam ad terminum competentem, racionem contraccionis eorum reddituros, Et posthec huiusmodi introduccionis et Statucionis seriem, cum contradictorum et Euocatorum si qui fuerint vicinorumque et conmetaneorum qui premisse Statucioni intererunt nominibus, terminoque assignato nobis fideliter rescribatis, Datum Bude feria sexta proxima post festum visitacionis beate Marie virginis, Anno domini Millesimo CCCC^{mo} Quadragesimo secundo.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 383. După raportulŭ Capitulului din Aradŭ din a. 1442.

DLXXVII.

1442. 1442. Capitululŭ din Aradŭ introduce pe *chinezii români*, *Nicolae şi Michaiŭ*, în posesiunea celorŭ trei părţi din comunele Bersasca, Ohaba şl Ohabiţa, ce le-aŭ fostŭ dăruite de regele Vladislau.

Capitulum ecclesie Orodiensis, Omnibus christifidelibus presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, Salutem in salutis largitore, Ad vniuersorum notitiam harum serie volumus pervenire, Quod nos litteras Serenissimi principis domini nostri Wladislai dei gracia Hungarie Polonie dalmacie Croacie etc. Regis, lithwanieque principis supremi et heredis Ruscie, Introductorias pariter et Statutorias, sumpmo cum honore recepimus in hec verba, Wladislaus dei gracia Hungarie polonie dalmacie Croacie etc. Rex etc. (Urmézŭ documentulŭ precedentŭ), Nos igitur mandatis dicti domini nostri Regis obedientes vt tenemur, vnacum Sandrino de kyrthwa homine suo Regio predicto vnum ex nobis videlicet Magistrum Adrianum socium et concanonicum nostrum, ad premissas Introduccionem et Statucionem faciendas, nostro pro testimonio misimus fidedignum, Qui tandem exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, Quod ipsi in festo beate Anne Marie matris proxime preterito, ad facies prescriptarum trium parcium seu porcionum integrarum Quinque parcium prefatarum, totalium possessionum Berzews Chewhaba et Ohabycha, vicinis et conmetaneis earundem vniuersis in Ibi legitime conuocatis et presentibus accedendo Introduxissent prefatos Nicolaum Twrchyn et Michaelem quo ad vnam directam medietatem prefatarum trium porcionum, Item vtrosque Michaelem Georgium Johannem et Nicolaum prenotatos similiter coequalem alteram medietatem, earundem trium parcium antefatarum possessionum, in dominium earundem, Statuissentque easdem eisdem cum cunctis earundem vtilitatibus et pertinencys, in filios filiorum, Jure perpetuo et irreuocabiliter, premisso Regie donacionis titulo possidendas, Nemine contradictore apparente, tam in facie earundem possessionum quam nostri in presencia, legittimis diebus et horis in eisdem perseuerando In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam pre-

sentes litteras nostras priuilegiales pendenti Sigillo nostro munimine roboratas duximus concedendas, Datum per manus Magistri Michaelis lectoris socy et concanonici nostri quintodecimo die diei Introduccionis et Statucionis prenotatarum Anno domini supradicto, Absentibus Cantore Custode, presentibus Magistris Johanne de Zechen demetrio Gallo et Martino, ceterisque Canonicis et fratribus nostris in dei ecclesia regi sempiterno iugiter famulantibus.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 385. Originalulŭ pe pergamenŭ în colecţiunea lui Papp Miklos din Cluşŭ.

DLXXVIII.

1442. *(Estrasŭ). Tractatŭ de alianţă, încheiatŭ între Ilie, voivodulŭ Moldovei,* 1442.
şi Casimirŭ, marele duce alŭ Litvaniei.

Foedus Heliae Palatini Moldaviae cum Casimiro Magno Duce, et Magno Ducatu Litvaniae initum.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 601. Dupŭ inventariulŭ archivei din Cracovia.

DLXXIX.

1443. *Vladislau, regele Ungariei, amintesce,* că *nobilii români, Michaiŭ de Ciorna,* 1443.
Blaşŭ, fiulŭ lui Stoianŭ de Ciorna, Muşina şi Alexandru de Dênsuşŭ, dimpreunŭ cu Nicolae de Bizere, aŭ apĕratŭ singuri în cursŭ de mai mulţi ani, cu cheltuelile şi cu sângele familielorŭ sale, castrele dela Severinŭ, Orşova, Mihadia, (Caran)Sebeşŭ etc.; ér pentru despăgubirea dênşilorŭ, cu suma de 5000 fl. în aurŭ, cheltueli, ce le au făcutŭ pentru apĕrarea acestorŭ castre, regele le zălogesce dóue moşii în comitatulŭ Timişórei.

Commisio propria Dni Regis.

Nos Wladislaus dei gracia Hungarie Polonie Dalmacie Croacie etc. Rex, lythuanieque princeps Supremus et heres Russie, Significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, Quod quia fideles nostri Strenui et Nobiles Michael de Chorna et Blasius filius Sthoyan de eadem, Item Mwsyna et Sandor de dampsos ac Nicolaus de Byzere a tempore Regnminis condam Serenissimi principis domini Alberti Regis Hungarie predecessoris nostri, vsque ad hec nostre maiestatis tempora Castra nostra Regalia Zewryn et Gewryn, Orswa, Peech, Zinicze, Sebes et Myhald vocata, in partibus inferioribus huius

Regni nostri Hungarie cis fluuium danuby sita, nulla eis disposicione superinde facta, proprys sumptibus et expensis vndecumque et qualitercunque easdem acquirere potuerunt, contra incursos crebrerimos seuissimorum Turcorum, non sine grauibus laboribus et expensis, ac crebra propry sanguinis effusione, dilectorum eciam familiarium ipsorum amissione fideliter conseruauerunt, Nuncque diebus hys non diu elapsis posita cum eisdem per medium Woyuadarum nostrorum Transsiluanorum debita racione et calculacione superinde, conpertum et inuentum est maiestatem nostram antefatis Michaeli de Chorna et Blasio filio Stoyan de eadem, ac Mwsyna et Sandor ac Nicolao pro talibus fidelibus eorum seruicys ac conseruacione Castrorum pretactorum, sed et pro expensis quas in id fecisse noscuntur, in Quinque Milibus florenorum auri obligatam remansisse, propter quod ydem in conspectum nostri culminis exnunc veniendo satisfaccionem sibi de huiusmodi Quinque Milibus florenorum auri, quibus ipsis racione preuia, obligamur, per nostram exhiberi postularunt maiestatem. Nos itaque agendorum pluralitate circumuoluti, in quibus prouentus nostros Regales, si qui pro tempore occurrerent exponere multo oportunius necesse est eisdem Michaeli de Chorna Blasio de eadem ac Mwsyna Sandor et Nicolao super pretactis Quinque Milibus florenorum auri satisfaccionem vt expediebat exnunc impendere nequeuntes congruentem, cupientes tamen ipsos de rehibicione memoratorum Quinque Milium florenorum auri, pro pretactis eorum Notabilibus seruicys Regni, et expensis, certos reddere et securos, possessionem Rekas vocatam in Comitatu Temesiensi habitam que olim Stanislai de eadem Rekas prefuisse, sed per defectum seminis sexus masculini tam eiusdem quam eciam quondam Magnifici Ladislai de Chaak alias Wayuode Transsiluani, ad Coronam Regni huius et consequenter nostram maiestatem, rite et legittime deuoluta fore perhibetur, Item aliam possessionem Zegehaza nominatam in dicto Comitatu Themesiensi existentem, que similiter per defectum seminis condam Clementis de eadem Zegehaza legittime ad Coronam Regni huius et consequenter manus Regias deuoluta dicitur, Simulcum uillis omnibus ad supradictam possessionem Rekas de Jure et ab antiquo spectantibus, item cunctis alys tam eiusdem Rekas quam pretacte Zegehaza possessionum pertinencys et vtilitatibus quouis nomine vocitatis, prefatis Michaeli de Chorna et Blasio de eadem, nec non Mwsyna Sandor et Nicolao pro pretactis Quinque Milibus florenorum auri pignori duximus obligandas, ymmo obligamus et impignoramus presencium per uigorem, decernendo quod nec nos nec successores nostri Reges Hungarie, ymmo nec alter quicunque hominum huiusmodi possessiones et earum pertinencias, a sepefatis Michaele de Chorna et socys suis interim donec eisdem super pretactis Quinque Milibus florenorum auri satisfaccio impendetur ab ipsis auferre valeamus atque possint, Ita tamen quod quandocumque nos aut successores nostri Reges Hungarie, prefatas possessiones ab antedictis Michaele de Chorna et socys suis, aut ipsorum heredibus redimere voluerimus siue voluerint, extunc ydem rehabitis prius ipsorum pecunys prenotatis, easdem possessiones cum omnibus earum pertinencys et vtilitatibus nobis aut dictis successoribus nostris remittere debeant sine difficultate et teneantur, Assumpmentes nostro et prefatorum successorum nominibus, memo-

ratos Michaelem et socios eiusdem, in domynio prefatarum possessionum et pertinenciarum earundem infra tempus redempcionis ipsarum, contra quoslibet impetitores causidicos et actores intra et extra Judicium conseruare protegereque et expedire, nostris et eorundem successorum nostrorum laboribus et expensis, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum Bude feria tercia proxima post dominicam Inuocavit. Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo tercio. (L. S.)

(În dosŭ, scrisóre din sec. XVI—XVII): Donatio super Rekas et Szeghegyhaz in Cottu Themesiensi pro Capitaneis earum Partium.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 44. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Camerei fiscale din Buda. Fasc. N. R. A. 688. Nr. 54.

DLXXX.

1443. *Ionŭ Corvinulŭ*, voivodulŭ Transilvaniei, înscliinţézä pe colegulŭ seŭ, pe voivodulŭ Nicolae de Ujlak, despre *strălucita învingere, ce a căştigat'o asupra armatei turcesci la Nişŭ în Serbia.* 1443.

Magnifico Domino Nicolao de Ujlak, Waivodae Transilvaniae, Fratri nostro charissimo. Putamus, quod opus non sit vestrae magnificentiae iterum scribere de illa victoria, quam paucis ante diebus omnipotens Deus nobis et christiano populo concessit, quam credimus iam magnificentiae vestrae et per litteras regias, simul et nostras, ac ipsa fama Hungaris plene informata. Vnde illis obmissis ad ea, quae iterum Altissimus ex sua misericordia nobis concessit, stylum convertimus. Dum enim post eandem priorem victoriam ad terras inimicorum ulterius processissemus, quaerendo iterum modum pugnandi cum ipsis inimicis, nec tamen reperire poteramus, nos de mandato et licentia regiae Maiestatis electis XII. millibus equitum et vestra simul nobiscum familia, relictis castris penes fluvium Morva, ipsum fluvium transmisimus explorando, si forte alibi hostium laterent copiae, dumque ad civitatem, Nissa vocatam, venissemus, illam obtinuimus et ablatis primo praedis, eandem succendimus, dumque aliquantulum ibidem moraremur, ecce apparuit quidam princeps Semel Ezebeg, quem satis leviter fregimus et fugavimus. Quo fugato, iterum comparuit novus basa, qui similiter fugatus et confractus fuit, tertio comparuit Twrkanibegh, quem similiter sicut alios fugavimus. Existimavimus enim inter eosdem conditatum fuisse, ut illa die ad dictam civitatem Nyssa convenissent et coadunatis eorum potentiis castra nostra invasissent. Sed Deus consilia eorumdem perrumpendo destruxit. Verum dum eos insequeremur et in quamdam civitatem pro copia aliquantulum pausaremus; nunciatum nobis erat per exploratores nostros, quod quidam alius magnus et validus exercitus a latere sinistro veniret, et iter suum usque ad castra domini regis dirigeret, cui etiam exercitui

omnes isti fugati, quos supra nominavimus, iam coniuncti erant. Quo intellecto statim et sine mora versus castra regia nos convertimus, ubi nobis redeuntibus conspeximus in planitie unius campi magnam et terribilem hostium multitudinem; ita quod aliquantulum in animo commoti fueramus. Sed tandem resumto animo, acies more bellico ordinavimus et sine aliqua mora cum eisdem conflictum habuimus, qui virtute magna diuina per nostros et per vestros debellati sunt, sine magna offensione nostrorum et laesione. Vnde Deus exorandus atque benedicendus est, qui tantam misericordiam populo suo christiano donare dignatus est. — Fuerunt autem in ipso praelio basa novus, item Ezebegh, filius Kwrenycz; item Zyvambegh, Vayda de Kwrsolch; item alter Twrhambegh cum banderio Koywanow; item Hermann Balaber, Janon cognominatus; item Alybegh, Samey gubernans; item Hamzabeg cum banderio Beze; item Kapuzbeg cancellarius imperialis; item Izaak, regens Plowdensis; item Dawbegh, tenens Zethnicze et caeteri eorum similes et etiam; ex quibus anticus basa captus est; novus autem evasit, captique sunt et alii plures Vaivodae, quibusdam interemtis et paucis evadentibus. Finito autem praelio, gratias egimus Deo omnipotenti et regiae Maiestati banderia hostium et nostros captivos obtulimus, qui illos cum omni devotione suscepit, gratias agens Deo. Verum ipse solus imperator Omoreth nunc est personaliter ad tres dietas a nobis, ita quod aliter non est possibile, quam cum eo confligere, et illud, quod fieri debet, iam Deus praesciuit; sumus enim in manu Dei. Illud, quod Deus ipse voluerit, fiat. Semel moriendum est, et praecipue pro fide. Verum exercitus noster adhuc integer est et animosus, de die in diem augetur; venient enim ad regiam Maiestatem multi homines, Bulgari, Bosnenses, Albani et Rasciani cum muneribus, gaudent et laetantur de adventu nostro; victualibus enim in copia habundamus, nec dum etiam attingimus ea, quae nobiscum in curribus detulimus; optabile et desiderabile tempus aëris habemus, et forum optimum victualium. Et quia, carrissime domine, intelleximus tam ex litteris vestris, quam ex relatione amicorum vestrorum vos iam aliquantulum convaluisse; rogamus et consulimus vestram magnificentiam, ut ad nos, quocunque modo poteritis, veniatis, et hunc honorem nulli tribuatis; sed ostendatis illud, quod semper duxistis, regiae Maiestati et regno facere: ut in ea re vos nullius consilio avertatis, qui si aliter vestrae magnificentiae consuluerit, erit vester traditor et acceptor. Nam sine aliquo periculo optime venire poteritis etiam cum equis sedecim. Postquam autem Rasciam intrabitis, mittemus in occursum vestri, quotquot volueritis. Alia dicet vobis Antonius lator praesentium, cui fidem adhibeatis. Familia optime stat, sana, illaesa, agilis, alacris, volente Deo. Datum in descensu regali Scaronensi, octavo die omnium Sanctorum ad oppositum castri rupti, Balvan dicti, anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio. Joannes de Hunyad, Vaivoda Transilvaniae, Capitaneus exercitus generalis.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 55. Din biblioteca episcopiei dela Cinci-biserici.

DLXXXI.

1443. Papa Eugeniu IV. trimite pe cardinalulŭ Iulianŭ ca legatŭ apostolicŭ în ţerile imperiului bisantinŭ, şi-lŭ înformézĕ, că în anii trecuţi o *mână mică de ostire din Ungaria, din Polonia şi din Ţéra-românéscă a învinsŭ o mare mulţime de Turci,* şi astŭ-felŭ e speranţă, că în scurtŭ timpŭ Europa va fi liberată de ei. 1443.

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Dilecto filio Iuliano tituli sancte Sabine presbitero Cardinali s. Angeli nuncupato, in Natione Grecie et partibus sibi adiacentibus et finitimis, ac in omnibus illis ultramarinis provinciis et partibus apostolice sedis Legato, salutem etc. Inter pia et sancta desideria, que deus sua clementia inspiravit in corde nostro, quam primum divina favente misericordia ad apicem summi apostolatus assumpti fuimus, hoc precipuum semper fuit, ut videremus Greciam et alios orientales populos, tot iam seculis a doctrina Romane ecclesie dissidentes, sub eadem divine legis veritate nobis coniunctos esse. Quod cum ineffabili omnipotentis dei benignitate nostris temporibus effectum sit, aliud sanctum desiderium eadem inspiratione vehementer non solicitat, ut Greciam ipsam et alios orientales populos, sub acerbissima infidelium oppressione ac tirannide degentes, a tanta immanitate et efferata crudelitate liberatos videamus: que appressio sine maximo christianorum dedecore et gravissima fidelium iactura diutius permanere non potest. Ad quod sanctum opus eo ardentius inflammamur, quo deus omnipotens expressa continuo sue benignitatis et clementie signa erga christianum populum ostendit; nam superioribus annis in Hungarie, Polonie et Valachie partibus, te in partibus illis sedis apostolice Legato nostra et ipsius sedis auctoritate, parvus fidelium exercitus maximam infidelium multitudinem non sine ingenti eorum strage iteratis preliis superavit: et ut variis nunciis ac litteris, presertim tue circumspectionis litteris cognovimus, christianorum exercitus, cui prees, tot felices successus ac victorias continuo adversus Turcos et alios infideles consequitur, ut multe Grecie et Europe partes ab immani Turcorum tirannide cum maxima infidelium strage liberate sunt, et ad eum locum fidelium victorie, deo propitio, et virtute et tollerantia excertitus pervenerunt, ut sperandum sit, divina suffragante clementia Greciam ac Europam brevi temporis spatio libertatem pristinam recuperaturam, hanc tam felicem occasionem nobis et catholicis Principibus et populo christiano divinitus oblatam non deserentes, ut Greci et alii orientales populi fructum unionis, quam nobis et cum Romana ecclesia ediderunt, assequantur, et a feritate et oppressione Turcorum penitus liberentur. Hac consideratione et aliis piis et necessariis causis inducti te, cuius precipua in maximis rebus gerendis prudentia et in peragrandis provinciis celeritas, ac in tollendis discordiis vigilantia et in periculis adeundis consilii magnitudo, ac in difficultatibus tollerantia et ardens erga communem christianorum utilitatem fides et devotio ac caritas comprobata extant, etiam in natione Grecie et partibus sibi adiacentibus et finitimis, ac in omnibus illis ultramarinis provinciis et partibus, de Venerabilium fratrum nostrorum sancte

Romane ecclesie Cardinalium consilio, apostolice sedis legatum cum plena et omnimoda legati de latere potestate auctoritate apostolica tenore presentium facimus, constituimus, ordinamus et etiam deputamus. Circumspectioni igitur tue tenore presentium committimus et mandamus, quatenus te conferas ad ea loca, et ea operari studeas, que ad huiusmodi sanctam expeditionem perficiendam magis oportuna esse cognoveris etc. — — — — — — — — — inviolabiliter observari. Per presentes autem litteras dilectum filium nostrum Franciscum tituli sancti Clementis presbiterum Cardinalem, sancte Romane ecclesie Vicecancellarium, quem per alias nostras litteras maritime classi contra Turcos traiiciende preficimus, et in natione et partibus predictis etiam de fratrum nostrorum consilio legatum cum omnimoda potestate deputavimus, non intendimus revocare, nec sibi in aliquo derogari volumus per presentes, sed quam primum Cardinalis legatus Vicecancellarius predictus, deo duce, ad partes predictas migraverit, volumus, ut ambo vos huiusmodi legationis officium ad dei honorem et gloriam et fidei catholice incrementum, et nostrum et sedis apostolice statum et honorem certatim administrare et exercere studeatis. Et cum te in Hungarie, Polonie, Boemie, Dalmatie et Croatie et partibus ipsis Regnis subiectis ac dependentibus ab eisdem, necnon ad provinciam Salzeburgensem per alias nostras litteras legatum de latere eorundem fratrum nostrorum consilio deputaverimus atque constituerimus, Circumspectionique tue, ut negotium tibi commissum facilius exequi valeres, certas alias litteras varias facultates continentes auctoritate apostolica concesserimus: volumus et ex predictorum Cardinalium consilio decrevimus per presentes, ut in legatione per huiusmodi litteras tibi concessis omnibus et singulis facultatibus in alio legationis officio tibi concessis in omnibus, et per omnia ea potestate, que tibi in dictis litteris (est) concessa, ex tunc libere et licite uti possis et valeas, ac si littere facultates predictas continentes de novo Circumspectioni tue in presenti legatione concesse fuissent, intendentes et decernentes etiam per presentes, ut harum ambarum legationum officium simul aut successive, prout temporum conditiones postulaverint, ad laudem et gloriam divini nominis et fidei catholice augmentum exerceas atque administres. Datum Rome apud Sanctum Petrum Anno etc. MCCCC.XLIII. pridie Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Tertiodecimo.

Reg. An. XIII. Offic. Tom. 23. fol. 206.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 382.

DLXXXII.

1443. Papa Eugeniu IV. trimite pe cardinalulŭ Franciscŭ, ca legatŭ apostolicŭ în ţerile imperiului bizantinŭ, şi-lŭ informéză, că *în anulŭ trecutŭ o mână mică de oştire din Ungaria, din Polonia şi din Ţĕra-românéscă a învinsŭ în mai multe rênduri, deşi cu perderi însemnate, o mare mulţime de Turci*; ér' în anulŭ acesta scaunulŭ apostolicŭ va strînge o oştire mai mare din credincioşii bisericei catolice, şi va forma o flotă, ca se pótă atăca pe Turci de o-dată, pe uscatŭ şi pe mare. 1443.

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Dilecto filio nostro Francisco tituli Sancti Clementis presbitero Cardinali, sancte Romane ecclesie Vicecancellario, in natione Grecie et partibus sibi adiacentibus et finitimis, ac in omnibus illis ultramarinis provinciis et partibus apostolice sedis Legato, salutem etc. Inter alia et sancta desideria, que deus sua clemencia inspiravit in corde nostro, quam primum, divina favente misericordia, ad apicem summi apostolatus assumpti fuimus, hoc precipuum semper fuit, ut videremus Greciam et alios orientales populos, tot iam seculis a doctrina Romane ecclesie dissidentes, sub eadem divine legis veritate nobis coniunctos esse. Quod cum ineffabili omnipotentis dei benignitate nostris etiam temporibus effectum sit, aliud sanctum desiderium eadem inspiratione vehementer nos solicitat, ut Greciam ipsam et orientales populos, sub acerbissima infidelium oppressione ac tirannide existentes, a tanta immanitate et feda crudelitate liberatos videamus: que oppressio sine maximo christianorum dedecore et gravissima fidelium iactura diucius permanere non potest. Ad quod sanctum opus eo ardentius inflammamur, quo deus omnipotens expressa continuo sue benignitatis et clementie signa erga christianum populum ostendit: nam superiori anno in Hungarie, Polonie et Walachie partibus parvus fidelium exercitus maximam infidelium multitudinem non sine ingenti eorum strage iteratis preliis superavit. Hanc felicem occasionem nobis et catholicis Principibus ac populo christiano divinitus oblatum non deserentes, per dilectum filium nostrum Iulianum tituli sancte Sabine presbiterum Cardinalem, Legatum de latere, hoc presenti anno magnum fidelium exercitum parari facimus ad exterminandos Turcos et alios infideles, et gregem dominicum ab eorum feritate liberandum, conamur etiam pro viribus, ut maritima classis fiat, ut terrestri maritimaque catholicorum potentia hoc sanctum opus iuxta desiderium cordis nostri ad prosperum et felicem effectum perduci valeat. Hac itaque consideratione ac aliis iustis et necessariis causis inducti te, sermone et eloquentia ac operibus potentem, et precipua prudencia ac eorum experientia et aliis magnis clarisque virtutibus eminentem ad hoc sanctum negotium perficiendum, de Venerabilium fratrum nostrorum sancte Romane ecclesie Cardinalium consilio, Legatum de latere tanquam pacis angelum auctoritate apostolica deputamus, ordinamus atque constituimus. Et licet presentia tua sine nostra incommoditate carere non possumus, tamen huic communi et publice christianorum utilitati consulentes, de tua eximia probitate et precipuo fidei ac devotionis ardore sumentes in domino fiduciam specialem, Circumspectioni tue tenore presentium committimus

et mandamus, quatenus te conferas ad ea loca, que ad huiusmodi sanctam expeditionem perficiendam magis oportuna esse cognoveris, et cum quibuscumque dominiis, principibus, dñis, magnatibus, communitatibus et universitatibus ac ecclesiasticis personis cuiuscumque gradus et dignitatis existentibus, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali vel alia quavis ecclesiastica vel mundana prefulgeant dignitate, ac privatis etiam personis, (si) expediens esse putaveris, agas et operas, quod huiusmodi sancto negotio profuturum esse putaveris et quicquid prudentie tue visum fuerit, quam sine alia nostra directione instructissimam esse iudicamus. Et insuper in illis partibus per te vel alios ab eadem tua circumspectione deputandos, quecumque iniqua et que contra sacros canones existunt, evellas, moderes et destruas, ac iusta et laudabilia edificando constituas, edifices et plantes, ac deformata reformes, indirecta dirigas et corrigenda corrigas atque statuas in nomine domini, prout celestis gratie infusio tuaque prudentia tibi subministrabit, firma tenentes spe, quod actus tuos dirigente qui novit prava et indirecta in vias planas convertere, per industriam tue circumspectionis ad ipsius dei honorem et gloriam ac fidei catholice augmentum, ac nostrum et sedis apostolice decus et honorem et hoc sanctissimum negotium prosperum et felicem exitum consequentur. Et nichilominus, ut tam salutaris boni votis nostris satisfacias, omni solicitudine et studio procures Reges et Principes ac quoscumque alios illarum partium dissidentes, et discordiis ac bellis laborantes ad pacem et concordiam reducere, auctoritate nostra monendo, qui monendi videbuntur, et per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellendo, qui tibi compellendi videbuntur, et cum opus fuerit, brachium etiam seculare invocando. Et insuper circumspectioni tue quecumque a ratione devia reformandi, et (que) ad cultum dei ac nostri et apostolice sedis, et unionis in Florentino concilio edito observationem et augmentum, ac reformationem morum, honestatis cultum, ecclesiarum relevationem et pauperum, animarum et corporum salutem et prosperi ac felicis status partium predictarum quomodolibet pertinebunt, per te vel dictos deputandos corrigendi, statuendi, precipiendi, ordinandi, reformandi, concludendi, necnon certa alia agendi, faciendi, concludendi et exequendi, que ad plenum et omnimodum legationis de latere officium de consuetudine vel iure pertinere dinoscuntur, necnon prefatos Reges Principes et etiam personas ecclesiasticas huiusmodi et alios quoscumque requirendi, monendi, compellendi, eisque precipiendi ac mandandi, et prout tibi et dictis deputandis expediens videbitur inhibendi, eosque ab obligationibus, federibus, colligationibus et promissionibus, votis et iuramentis quibuscumque liberandi et absolvendi, ipsaque iuramenta relaxandi, prefatosque Reges et Principes ac ecclesiasticas personas ad subsidia huic sancto negotio exhibenda tuis hortationibus et aliis oportunis modis, prout prudentie tue videbitur, inducendi, quibuscumque privilegiis, indulgentiis, exemptionibus in litteris apostolicis generalibus vel personalibus sub quacumque verborum forma vel expressione concessis, et que nullum cuicumque, cuiuscumque status, gradus, conditionis vel ordinis, Cisterciensis, Cluniacensis, Premonstratensis, Grandimontensis, Cartusiensis, Vallisumbrose, Camaldulensis, Humiliatorum, sanctorum Benedicti et Augu-

stini, hospitalium sancti Iohannis Ierosolimitani, sancte Marie Teutonicorum, sancti Iacobi de Spata et Caltrava seu quorumcumque aliorum ordinum existat, in hac parte volumus afferri suffragium, nequaquam obstantibus, plenam et liberam eadem auctoritate tenore presentium concedimus facultatem. Nos enim sententias sive penas, quas rite tuleris seu inflixeris in rebelles, necnon omnia et singula, que per te sive tuos deputatos super premissis et ceteris aliis rebus ad huiusmodi tuam legationem spectantibus acta, facta ac firmata fuerint, rata et grata habebimus, ac faciemus, auctore domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Datum Senis Anno et M.CCCC.XLIII. octavo Idus Maii, Pontificatus nostri Anno Tertiodecimo.

Reg. An. XIII. Offic. Tom. 23. fol. 188.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 380.

DLXXXIII.

1443. *Românulŭ Petru, fiulŭ lui Stanŭ din districtulŭ (Caran)Sebeşului,* dăruesce nobilului Bogdanŭ Fărcaşŭ din Mutnicŭ, a treia parte din comuna sa numită Prisaca. 1443.

Capitulum ecclesie Orodiensis, Omnibus christifidelibus presentibus et futuris presencium Noticiam habituris, Salutem in salutis largitore, ad vniuersorum Noticiam harum serie volumus peruenire Quod Petrus filius Sthaan, de Gepew Wolahus, districtus de Sebes, pro se personaliter, ac pro Sandor, et Jankus Carnalibus, Necnon Johanne filio Philipi et ceteris fratribus suis patruelibus de eadem Gepew, Oneribus eorum super se assumptis, Si temporis in processu, In Infrascriptis nollent persistere, ab vna, parte vero ex altera Bagdan filius farkas de Mothnok prose similiter personaliter, Ac pro Michaele Carnalem Necnon Lachko et Emerico filys Nicolai patruelibus fratribus suis, Oneribus eorum modosimili in se susceptis, Coram nobis constituti confessi sunt Oraculo viueuocis, sponte eomodo, Quod prefatus Petrus filius Staan ob amorem fraternalem et consanguineitatis proximitatem quam cum prefato Bagdan, et ceteris predictis vsque huc gessisset gereret eciam depresenti, Recompensamque quamplurimorum beneficiorum per ipsum Bogdan sibi scilicet Petro, et alys predictis impensorum, directam et equalem terciam partem totalis possessionis sue Gepew[1], predicte, In dicto Districtu Sebes existentis Cum omnibus vtilitatibus terris scilicet Arabilibus cultis et incultis, Siluis, pratis Nemoribus, fenetis, Piscinis, Pascuis, Montibus Vallibus, Alpibus, Aquis, Aquarumque decursibus locis Molendinorum et generaliter cunctis vtilitatum integritatibus, ad eandem terciam partem dicte possessionis legittime spectantibus, spectareque debentibus, Annotato Bagdan, et ceteris predictis

1) Prisaca.

dedisset, donasset et contulisset ymmo dedit donauit et contulit nostri in presencia in filios filiorum, heredum per heredes Jure perpetuo et Irreuocabiliter possidendam tenendam pariter et habendam, omne Jus et totale dominium dicte tercie partis, et vtilitatum eius transferendo in eisdem, Manusque eorum deinceps penitus eximendo Saluis tamen duabus partibus dicte possessionis Gepew ipsi Petro et alys predictis semper remanentibus Annotatus vero Bagdan suo et nominibus supra ab eisdem Petro filio Staan, et ceteris predictis prefatam terciam partem pro omni satisfaccione Jurium ipsorum acceptauit et accepit, Nichilominus sepefatus Petrus assumpsit prefatum Bagdan et predictos alios temporum in processu in pacifico dominio dicte tercie partis et vtilitatum eius ab omnibus impetitoribus, proprys suis laboribus et expensis conseruare, Quod si in eadem conseruare nollet, Aut Negligeret, aut prefatus Bagdan vel ceteri supradictj super premissa tercia parte contentari nollent, Extunc talis pars, contra aliam partem premissa inviolabiliter obseruantem, In centum florenis puri auri Salua Judicis porcione, et ante litis ingressum deponendis convinceretur eofacto, Quasdam eciam litteras Honorabilis Capituli ecclesie Chanadiensis fassionales pariter et obligatorias, alias inter predecessores parcium in facto dicte Gepew emanatas viribus carituras atque mortuas rel*in*quissent, Reliqueruntque et commiserunt nostri in presencia. In cuius Rei Memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras priuilegiales pendenti Sigillo nostro roboratas duximus concedendas. Datum Absente lectore infesto sancti Bartholomei Apostoli, Anno domini Millesimo CCCC° XL° tercio, presentibus domino Stephano Custode, Magistris Johanne de Zechen, Martino Gallo et Ladislao ceterisque Canoni(cis) fratribus nostris in dei ecclesia Regi sempiterno iugiter famulantibus.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 387. După transumptulŭ regelui Vladislaŭ II. din 1496, în archiva familiei Macskási.

DLXXXIV.

1444. 1444. *Ladislaŭ, regele Ungariei, şi Ionŭ Corvinulŭ, voivodulŭ Transilvanici,* depunŭ jurămêntulŭ în mânile cardinalului Iulianŭ, şi se obligă, că dênşii *vorŭ începe în anulŭ acesta de nou resbelulŭ asupra Turcilorŭ, vorŭ trece Dunărea pe la Orşova,* şi se vorŭ duce în ţerile imperiului bizantinŭ, ca se alunge pe Turci din ţinuturile crestinilorŭ.

Nos Ladislaus, Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Lithvaniae supremus Princeps, et Haeres Russiae, ad universorum notitiam. Dudum in conventione generali Praelatorum et Baronum, ac Nobilium huius regni nostri Hungariae Budae novissime celebrata, pro honore omnipotentis Dei, ac pro defensione et augmento christianae fidei et pro bono

totius Ecclesiae catholicae, praesertim vero liberatione huius regni nostri et partium circumstantium, quas ipsi Turci multis retroactis annis, atrocissime sunt persecuti, et de praesenti persequi non cessant, decernimus, firmamus et stabilimus unanimi consensu et voluntate totius praedictae conventionis ire personaliter et nobiscum ducere ista aestate, seu anno praesente exercitum versus partes Graeciae et Romaniae et cum Dei adiutorio, totis viribus nostris laborare, ad exterminium dictorum impiorum Turcorum, idque pro maiori rei firmitate, iuravimus in manibus reverendissimi in Christo Patris, D. Juliani Cardinalis S. Angeli, Apostolicae sedis Legati, executioni demandare, ad consolationemque totius christianitatis hanc nostram puram intentionem et deliberationem nostris litteris manu nostra subscriptis, significamus sanctissimo in Christo, Patri ac Dom. nostro Papae Eugenio IV. et serenissimis Regibus et Principibus Christianis, propter quod nemo quoquo modo cogitare debet, quin nos tam sanctam deliberationem, solennem, iuratam, et ubique publicatam velimus, et omnino disponamus, Deo propitiante ad executionem et optatum finem deducere. Nichilominus quia nonnulli propter adventum Amurathi, Imperatoris Turcorum fieri postulatum, adhuc dubitare videntur, an praedictam deliberationem Budae factam, et nunc iuratam exequi velimus, idcirco ad tollendam ex animis quorumcunque huiusmodi de nobis dubitationem seu suspicionem, aut ambiguitatis scrupulum et praesertim, ut reverendissimi in Christo Patres et Domini, Domini Franciscus Venetus Vice-Cancellarius et praedictus D. Julianus Supremus Poenitentiarius S. R. E. Cardinalis et Apostolicae sedis Legati, nec non Magnifici Capitanei Galliarum, tam illustrissimi Domini Duces Burgundiae, quam illustrissimi Domini Venetiarum, peramplius de sinceritate et integritate mentis nostrae, firmitate nostri propositi, ac observatione nostrae praescriptae deliberationis et promissionis certificentur, de consensu et assensu nostrorum Praelatorum et Baronum apud nos existentium, tam eorum, qui nobiscum ad exercitum venire debent, quam eorum, qui in regno nostro remanent, in verbo regio et honore nostro, ac sub fide christiana, in qua sanctissimum baptisma recepimus, et vitam consequi speramus, D. Cardinali S. Angeli Legato spondemus, promittimus et pollicemur, iuramusque et votum facimus sanctissimae Trinitati, Patri et Filio, et Spiritui S. et gloriosissimae Virgini Mariae, Dei Genitrici, ac omnibus Angelis et Sanctis Dei, et praesertim beatis regibus Stephano et Ladislao, patronis regni huius nostri, praedictam deliberationem nostram et promissionem Budae factam, effectualiter (effectui demandare, et infra primam diem Septembris proxime sequentis esse cum nostro exercitu supra vadum Danubii ad Orsovam et apud alia vada et loca inferiora et immediate incipere transfretare et successive continuare effectualiter sine intermissione temporis transfretationem exercitualiter sine dolo et fraude, vel alio quocunque excogitato colore, iter nostrum in Romaniam et Graeciam et alias partes, quas retinent Turci, in et circa mare et facere quidquid nobis est possibile, pro viribus et potentia nostra, ut Turci isto anno expellantur de partibus christianitatis ultra mare, non obstantibus quibuscunque tractatibus aut pactitiis, seu conclusionibus aut capitulis treugarum factis aut fiendis cum Imperatore Turcorum vel

eius nunciis seu ambassiatoribus praedictis, ipsius nomine sub quacunque forma, verborum etiam iuramento firmatis vel firmandis, quibus omnibus per hanc praesentem nostram promissionem, iuramentum et votum volumus expresse et specifice derogare et derogatum esse ita, ut nullo ingenio, colore vel praetextu quoquo modo cogitari possit huiusmodi promissio nostra iuramentum et votum infringi, violari, impediri aut differri valeat vel possit. In cuius rei testimonium praesentes litteras fieri fecimus et publicari, ac nostri sigilli, quo ut rex Hungariae utimur, appensione muniri. Datum in Szegedin, quarta die Augusti A. Domini MCDXLIV. Et nos Simon de Rozgon, Episcopus Agriensis, regiae Maiestatis supremus Cancellarius, Joannes Episcopus Varadiensis, Raphael Herczeg de Zegen, ad Episcopatum Bosnensem postulatus et Joannes de Hunyad, Vaivoda Transilvaniae, qui cum praefato Domino nostro regi ituri sumus, promittimus, iuravimus et vovimus in forma superius expressa. Et nos Petrus, Episcopus Chanadiensis, Laurentius de Hedervara, regni Hungariae Palatinus, Georgius Rozgon, Judex Curiae regiae, et Comes Posoniensis, Simon de Palócz, Magister Agazonum regalium, Michael Országh de Guth, supremus Thesaurarius Domini regis, Emericus filius Vaivodae de Marczal, pridem Comes Simighiensis, Paulus filius Vaivodae Bani de Alsó-Lindva, Simon Judex (l. Zudar) de Olnod, Magister Pincernarum regalium, Joannes de Losoncz, Paulus Herczeg de Zekchö, Rubertus de Thur, Danes de Macedonia, et Sylvester de Torna Comes de eadem; qui in hoc regno remanemus, in signum huius nostri consilii et assensus ad praedicta etiam nostra sigilla, penes sigillum Dom. regis apponi fecimus. Datum ut supra. Dom. Waivoda addidit in iuramento et voto suo: Quod si prima die Septembris non posset ibi esse; indubitanter infra IV. aut V. dies immediate sequentes ibidem constitueretur.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 58.

DLXXXV.

1444. 1444. George, Despotulŭ Serbiei, amintesce de învingerile lui Ionŭ Corvinulŭ asupra Turcilorŭ; între aceste o victoriă *a fostŭ în Ţéra-românéscă, cândŭ Turcii întrase aci cu mare putere sub conducerea vice-împĕratului turcescŭ.* Totŭ-o-dată George, Despotulŭ Serbiei, dăruesce lui Ionŭ Corvinulŭ *castrulŭ Şiria şi şepte districte românesci, din comitatulŭ Zărandului şi alŭ Aradului, dimpreună cu românii castrenşi de acolo,* în semnŭ de gratitudine, fiindŭ-că Ionŭ Corvinulŭ liberase din mânile Turcilorŭ o mare parte din regatulŭ Serbiei, şi-lŭ pusese érăşi în domnie.

Capitulum Ecclesie Orodiensis. Omnibus Christi fidelibus, praesentibus pariter et futuris praesentium notitiam habituris, salutem in salutis largitore. Ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire. Quod Illustres Principes Dominus Georgius, regni Rasciae Despotus, et Dominus Albaniae ac

Domina Elena consors, nec non Lazarus filius eiusdem personaliter onera et gravamina Gregorii et Stelpan filiorum, nec non illustrium principum Dominarum Katharina, consortis illustris principis Domini Vlrici, Ciliae, Zagoriaeque Comitis, et Maria vocatarum, filiarum scilicet praefati Georgii Despoti ex eadem Domina Elena procreatorum, fratrum puta et sororum praelibati Lazari carnalium, nec non Hermanni filii ac puellae Elisabeth vocatae, filiae praetitulati Vlrici Comitis, nepotes videlicet antetitulati Georgii Despoti et Dominae Elenae, nec non aliorum uniuersorum, quos infrascriptum negocium tangere dignoscitur, per se et singillatim super ipsos et cunctas ipsorum haereditates, scilicet regna, castra, castella, oppida, villas, tenutas et possessiones ipsorum tam in hoc regno Hungariae, quam alias ubivis habita et existentia assummentes, coram nobis constituti sunt confessi in hunc modum. Quod licet valida potentia saevissimorum Turcorum orthodoxae fidei persecutorum praedicta regna sua Albaniam scilicet, a diuturnis temporibus, Rasciam vero post quatuor annos proxime elapsos usurpando occupaverit et ab ipsis alienaverit magnamque partem regni Hungariae devastaverit, homines utriusque sexus iugo perpetuae servitutis abducendo; tamen quia altissimi creatoris auxilio occurrente magnificus Johannes de Hunyad Waivoda Transilvanus praedictam validam potentiam dictorum saevissimorum Turcorum primo in eisdem partibus Transilvanis Mysithbeg capitaneum ipsius potentiae Turcorum cum aliis multis Waivodis, qui ipsas partes Transilvanas, secundo vero in partibus Transalpinis Basam, Vice-Imperatorem Turcorum, qui ipsas partes Transalpinas cum magna potentia subintrassent, debellasset, triumphum victoriae reportando, tertio quoque regnum Bulgariae per ipsos perfidos Turcos a multis temporibus occupatum et tentum subintrando, ibique pluribus paganis interfectis, multisque incendiis et combustionibus perpetratis, capta praeda, quam plures homines incolas, utriusque sexus, alias per ipsos paganos abductos liberando, secum reduxisset, et tandem ipse Joannes Waivoda sua bona opera augmentare non renuens, pro defensione praedicti regni Hungariae et catholicae fidei a supremo Jhesu in potestate ac recuperatione praedictorum regnorum Rascie scilicet et Albaniae in anno proxime transacto cum valido exercitu et potentia Hungaricali, de suis propriis sumtibus et thesauro fere ad triginta duo millia flor. auri extendentibus, demptis auxiliis et sumptibus alienis, se appromptuando contra ipsos perfidos Turcos ad regna eorum una cum ipso scilicet Despoto perrexisset, ubi pluribus potentiis ipsorum Turcorum debellatis, tenutisque eorum desolatis et spoliatis, optata victoria redeundo, ipsum regnum Rasciae pro maiori parte eisdem videlicet Domino Despoto et Lazaro restaurasset et recuperasset, demum vero anno in praesenti ipse Johannes Waivoda bona bonis accumulare cupiens, similiter magnum exercitum et potentiam Hungarorum cum propriis expensis, puta sexaginta tribus milibus florenorum auri absque auxilio et thesauro aliorum in subsidium eiusdem assignatis levando pro defensione eiusdem regni Hungariae ac fidei christianitatis, nec non totali recuperatione praedictorum regnorum Rasciae et Albaniae, in quorum reoptentione divina annuente clementia spes indubia creditur, contra predictos perfidos Turcos, crucis Christi persecutores, ad regna eorum se decrevisset profecturum.

Ideo ipsi scilicet Dominus Georgius Despotus ac Domina Elena consors, et Lazarus filius eiusdem volentes ipsum Joannem Waivodam pro tantis et maximis laboribus, favoribus, expensis et beneficiis, servitiis eiusdem per ipsum huic regno Hungariae et catholicae fidei et toti christianitati, nec non eisdem scilicet Domino Despoto et consorti et filio eiusdem, modo praemisso factis, consumtis, impensis et exhibitis, aliquo dono, licet idem plura et multo meliora mereretur, praemiare, castrum eorum Vilagosvár vocatum cum oppidis Syri et Galsa, Mezth, Keresbánya, alio nomine Cybebánya, Kisbánya, alio nomine Medwepataka, item districtibus Kaladwa, Aramyag, Kapolna, Chwch, Feyerkeres, Halmagh, Ribiche, ac possessionibus et villis, item nobilibus ungaris et walachis castrensibus, semper et ab antiquo ad ipsum castrum spectantibus sic, quod eisdem, in eorum nobilitate, iuribus et libertatibus per divos reges ipsis concessis, permanentibus nec non urburis in Nagybánya et Kisbánya praedictis ac alias ubivis habitis ad praedictum castrum pertinentibus, in Comit. de Zarand et Orodiensi existentibus habitum simul cum iure patronatus ecclesiarum parochialium in Syri, Galza, Mezth, Keresbanya, Kisbanya, ac cunctarum aliarum ecclesiarum et capellarum tam christianorum quam walachorum, ubivis in pertinentiis dicti castri habitarum, item nundinis et foris hebdomadalibus in praefatis Syri, Galsa, et Keresbanya, celebrare solitis ac cunctis utilitatibus et pertinentiis ipsorum et earundem universis scilicet terris arabilibus, cultis et incultis, campis, pascuis, silvis, nemoribus, rubetis, pratis, foenetis, aquis, aquarumque decursibus, piscinis, piscaturis, promontoriis, vineis, vinetis, rippis, quovis vocabulo vocitatis, sub suis veris metis et antiquis limitibus, quibus idem castrum et oppida, possessiones, villae et districtus tenta fuissent et possessae, praelibato Johanni de Hunyad, Waivodae Transilvano, ac per eum Ladislao et Mathiae filiis eiusdem, eorumque haeredibus et posteritatibus universis dedissent, donassent, perpetuassent et assignassent, imo dederunt, donarunt, perpetuarunt et assignarunt coram nobis, in sempiternum possidere, tenere pariter et habere; nullum ius, nullamve iuris proprietatem, quid et quam in eisdem castro, oppidis, possessionibus, villis ac districtibus et earum pertinentiis habuissent et haberent, ac quoquomodo habere sperarent, penitus et per omnia in ipsos Joannem Vaivodam ac Ladislaum et Mathiam filios eiusdem, nec non cunctos ipsorum haeredes, in pacifico dominio praedictorum castri Világosvár ac oppidorum, possessionum, villarum, districtuum et quarumlibet utilitatum ac pertinentiarum earundem contra quoslibet impetitores, causidicos, actores, intra et extra iudicium protegere, tueri et defensare propriis eorum laboribus et expensis. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam, praesentes litteras nostras privilegiales pendentis sigilli nostri appensione roboratas duximus concedendas. Datum per manus Magistri Georgii Lectoris et Concanonici nostri, feria sexta proxima post festum visitationis B. Mariae Virginis anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, praesentibus ibidem honorabilibus Dominis Mathia Cantore, Stephano Custode, Magistris Johanne de Zechen, Barnaba Ladislao et Martino, caeterisque Canonicis, fratribus nostris in Dei Ecclesia regi sempiterno iugiter famulantibus.

Fejér, Genus Joannis Corvini, pag. 71.

DLXXXVI.

1444. *Marinca, soţia lui Ilie, voivodulŭ Ţĕrei Moldovei, dimpreună cu Manuilŭ, căpitanulŭ Hotinului, încredinţéză cetăţile Hotinŭ, Czeczun şi Chmielovŭ cu districtele lorŭ, în mânile lui Ioanŭ, ale castelanului din Cziszow, şi ale lui Petru Odrowansch palatinulŭ Leopolei, până în ḑiua de Sân-Petru următoriŭ, cu condiţiune, ca până atunci dênşii se céră dela regele Poloniei, ca se restitue lui Ilie, voivodulŭ Moldovei, moşiile ce le are în Polonia, şi la casŭ, cândŭ regele nu ar consimţi, atunci ei se fie datori a restitui castrele şi districtele amintite mai susŭ.* 1444.

Nos Marinka consors magnifici domini Elie woyewode Terre Moldauiensis vnacum Manuelo Capitaneo Choczinensi Significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis. Quod de nostra certa sciencia et voluntate speciali castra nostra Choczin Czeczvn et Chmyelow cum districtibus ibidem spectantibus ad fideles manus magnificorum dominorum Johannis de Czyszow Castellani et Capitanei Cracouiensis necnon serenissimi domini Regis in Regno Polonie locum tenentis Petri Odrowansch de Sprowa pallatini Leopoliensis et Terrarum Russie capitanei generalis secundum condictationem factam resignavimus condescendimus et resignamus per presentes vsque ad festum sancti Petri appostoli proximum tenenda habenda possidenda. Ita tamen quod tempore intermedio ipsi domini iam dicti debent auisare dominum nostrum regem graciosissimum ut sua serenitas de bonis competentibus hic in Regno Polonie magnifico domino Elie et nobis ac pueris nostris prouidere dignaretur. Que bona regalia essent ad placitum domino Elie et nobis ac pueris nostris, Quod si dominus Rex non fecerit extunc ipsi domini prenotati eadem castra cum districtibus suis in manus magnifici domini Elie woyewode Moldauiensis et nobis ad festum sancti Petri proximum resignare et condescendere debebunt sub eorum fide xpistianica et honore. Et nos eciam promittimus eis hanc condictacionem et resignacionem taliter factam ac ordinatam tenere seruare adimplere sub nostris fide et honore. In cuius rei testimonium sigilla nostra presentibus sunt subappensa. Datum in Leopoli Sabbato ante dominicam invocavit Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Originalulŭ pe pergamenŭ în archivele generale dela Moscva. O copie fotografică în colecţiunile istorice ale Academiei Române. Documentulŭ se vede a fi fostŭ învestitŭ cu dóue sigile pendente, din cari s'a mai conservatŭ singurŭ unulŭ. Inscripţiunea, în copia fotografică, este ilegibilă.

S'a publicatŭ la Уляницки, Матѳріалы. pag. 62—63. — În estrasŭ la Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 601.

DLXXXVII.

1444. 1444. *Papa Eugeniu IV. autorisézá pe călugării minoriţi din Vicariatulŭ Bosnici, se călĕtoréscă şi propage credinţa catolică în ţinuturile Moldovei, de órĕ-ce micuţŭ numĕrŭ de locuitori, cari trecuse de curêndŭ la unire cu biserica Romei, aŭ începutŭ se se întórcă de noŭ la confesiunea orientală, şi cresia Husiţilorŭ încă a începutŭ se facă progrese acolo.* De asemenea Papa Eugeniu autorisézá pe călugării minoriţi, se călĕtoréscă şi respândéscă credinţa catolică şi în *districtele Secuilorŭ din Transilvania*, unde poporulŭ din ţi în ţi uită totŭ mai multŭ preceptele religiunei creştine, şi unde o mare parte din Secui aŭ rĕmasŭ fără preoţi. Totŭ-o-dată pontificele supune Vicariatului din Bosnia tóte mănăstirile şi bisericele Ordinului minoritŭ, cari se află în Scitia, în Moldova, şi în cele şépte districte ale Secuilorŭ din Transilvania, şi le conferesce aceeaşi jurisdicţiune, pe care ar avé-o unŭ episcopŭ catolicŭ, dacă se ar afla în părţile acele.

Eugenius Episcopus, Servus Servorum Dei. Dilectis Filiis Vicario, et Fratribus vicariae Bosnae nuncupatis Ordinis Minorum, praesentibus, et futuris. Salutem, et Apostolicam Benedictionem. Sacrae Religionis, sub qua mundanis abjectis illecebris, cum additione voluntariae paupertatis, Domino in virtutum humilitate devotum impenditis, et sedulum etiam in favorem fidei catholicae famulatum, merito promerentur, ut Apostolica Sedes vos favoribus benignis confoveat, et specialibus gratiis prosequatur in illis praesertim, per quae fides ipsa amplietur, vosque piae vitae studio vobis ipsis, et aliis ad animarum salutem proficere valebitis. Attendentes igitur, quod vos, praesertim in Partibus Septemtrionalibus honorem et propagationem Christiani nominis diligenter ac fideliter hactenus prosecuti estis, et in dies prosequimini etiam in Scythiae Partibus, in quibus paganorum multitudo consistit, ad quas partes, suffulti authoritate Apostolica, pro lucrificando animas, et innumerabiles populos, gremio Sanctae Romanae Ecclesiae uniendos, dum tempus exstiterit oportunum, sicut accepimus, omni postposito timore, libenter intenditis, seu aliqui Vestrum intendunt proficisci, et in Moldauiae (Partibus), in quibus tam a longis pestiferum virus Schismatis, quod adhuc nonnulos illarum partium populos, qui ad Romanae Ecclesiae unitatem nuper redierunt, inficere non desinit, quam a paucis temporibus atra pravitatis haereticae, et potissimum Hussitarum lethifera pestis in maximum Christianae fidei detrimentum, quamplurima germinarunt perversa germina, quae dietim, nisi desuper opportune provideatur, abundantius succrescent, ac in Septem sedilibus Siculorum Partibus, in quibus licet haereticae pravitatis pestis hujusmodi notorie non apparet, propter tamen Ecclesiasticarum personarum, curae animarum intendere debentium paucitatem, nec non Dioecesium nimiam distantiam ab eisdem populis, quasi doctrinae Christianae, fideique (cum ibidem pauci admodum, vel quasi nulli sint, qui illis verbum dominicum annuncient), in dies magis redduntur ignari; pro fidei hujusmodi, nec non Divini cultus, et religionis augmento plurimos labores, et studia fructuosa impendere poteritis, et libenti animo impendetis, ut eo ferventius ipsis laboribus, et studiis insistere valeatis, quo vos Apostolicis favoribus, et gratiis amplioribus per nos, et Sedem praedictam

noveritis circumfultos; ac inhaerentes nonnullis gratiis et Indultis per nos quondam Dionisio de Ujlak vestri Ordinis professori, et in dictis Scythiae, Moldaviae, ac septem Sedilibus Siculorum inibi Commissario nostro, ab eo pro tempore substitutis, dudum concessis, motu proprio, non ad vestram, vel alicujus pro vobis, Nobis super haec oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, et certa scientia, authoritate Apostolica, tenore praesentium omnia, et singula in eisdem Scythiae, Moldaviae, et Septem Sedilibus Siculorum Partibus existentia, et quae in posterum erunt, nec non Budae, et Pesthini, ac Zegedini, atque Fori Siculorum [1], et ubilibet consistentia, quae Venerabilis Frater noster Julianus Episcopus Tusculanus in certis Partibus dictae Sedis Legatus vobis jam assignavit, et in posterum assignabit forsan alia, Conventus, Domus, ac loca dicti Ordinis, quaecunque, quotcunque, et qualiacunque sint, cum omnibus personis, privilegiis, gratiis, indultis, juribus et pertinentiis suis praefatae Vicariae in perpetuum subjicimus, unimus, et incorporamus, ita, quod sint unita, incorporata, et subjecta, ac in eis pro tempore degentes Fratres omnibus, et singulis exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, indulgentiis, gratiis, indultis, in specie, seu in genere per nos, vel per Sedem Apostolicam aliis domibus, et locis dictae Vicariae, ipsorumque Fratribus hactenus quomodolibet concessis, seu in posterum concedendis uniantur, et gaudeant, ac uti, et gaudere possint. Nec non dilectum Filium Fabianum de Bathia, ac omnes, et singulos dictos Vicarios dictae Vicariae qui pro tempore erunt, et ab eis pro tempore substitutos, tam in subjectis, unitis, et incorporatis praedictis, quam aliis Conventibus, Domibus, et locis praefatae Vicariae, nostros, et successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, qui pro tempore erunt, ac sedis praedictae Commissarios facimus, constituimus, et etiam deputamus, ipsique Fabiano, Vicariis, et substitutis, quod nostro, et successorum nostrorum, ac Sedis praefatae nominibus, in omnibus, et singulis subjectis, unitis, et incorporatis, et aliis Conventibus, Dominibus, ac locis Vicariae praefatae, eorumque personis, illas prorsus et similes, ac easdem in omnibus, tam Gratiam, quam Justitiam concernentibus, et aliis quibuscunque omnimodam jurisdictionem, potestatem, et facultatem habeant, et exercere possint, quas Generalis Minister dicti Ordinis pro tempore existens in illis habet, et si in dictis Partibus praesens foret, habere, et exercere posset. Praeterea, quod Fabianus, seu Vicarius pro tempore, et substituti praedicti, ac omnes, et singuli Fratres in ipsis Scythiae, Moldaviae, et Septem Sedilibus Siculorum Partibus pro tempore commorantes omnium, et singulorum fidelium, et, si ad Christianam fidem converti voluerint, ac conversi, et baptizati fuerint, infidelium [2] ad eos pro tempore undecunque confluentium confessiones audire et pro commissis ab eisdem, etiam quantumcunque gravibus, et enormibus criminibus, et delictis, etiam si Simonia, et alias talia fuerint, propter quae Sedes ipsa merito sit consulenda, Debitam absolutionem impendere, et poenitentiam injungere salutarem, nec non illos a quibuscunque

---

1) Forum Siculorum este Târgulŭ-Mureşului de astăzi.

2) Aci contele Keményy face următórea întrebare: «Cum? se mai fi fostŭ óre *păgâni* între Secuii noştri pe la a. 1444?»

excommunicationis, suspensionis, et interdicti, et aliis ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, tam ab jure, quam ab homine latis, et promulgatis, etiam in dictae Sedi reservatis casibus, in forma ecclesiae consveta injunctis sibi pro modo culpae poenitentia salutari, et aliis, quae de jure fuerint injungenda, absolvere, et cum eis super quibuscunque irregularitatibus, homicidii voluntarii, bigamiae, et mutilationis membrorum casibus duntaxat exceptis, dispensare, ac omnem ab ipsis inhabilitatis, et infamiae maculam, sive notam per eos quomodolibet contractam penitus abolere, ac aliis Eucharistiae, Baptismatis, Chrysmatis, seu confirmationis, extremae unctionis, aliaque ecclesiastica Sacramenta ministrare, apostatas a fide, seu religione, ad poenitentiam salutarem, et habitum suae religionis, nec non alios ad plenariam ipsorum reconciliationem recipere, et admittere, nec non alia jura parochialia eis ministrare, regere, et exercere, capellas quoque, et altaria, nec non calices, et paramenta ecclesiastica, oleum sanctum, et chrisma conficere, et benedicere, ac reconciliandas ecclesias, et reconcilianda Coemeteria reconciliare, de matrimonialibus, et aliis causis spiritualibus cognoscere, illasque decidere, et in eis illam prorsus jurisdictionem habere, et exercere, quam Dioecesanus Episcopus, si ibi esset, habere, et exercere posset [1]). Cum Schismaticis quoque, haereticis excommunicatis, seu interdictis quibuscunque, quantumcunque notoriis, nisi Fabianus, et Vicarius pro tempore, aut substituti praedicti eos vitare mandaverint, in quibuscunque eorum negotiis, etiam in Divinis officiis, et extra, dum tamen in Crimine non participent, participare; et insuper, ut Vestrorum bonorum operum fructus valeant peramplius propagari, quod Fabianus, et Vicarius pro tempore, et substituti praedicti nonmodo in dictis Scythiae, Moldaviae, et Septem Sedilibus Siculorum Partibus, quae Vicariae praedictae subjecimus, annexuimus, incorporavimus, ut praefertur, nonmodo jam constructa ad Observantiam praedictam reducere, sed etiam alia: Conventus, Domos, Locaque, unum, duo, tria, et plura, ac tott, quott ipsi Vicario expediens videbitur, pro vestris usu, et habitatione de novo acquirere, et in eis ecclesias cum campanilibus, campanis, coemeteriis, dormitoriis, hortis, hortalitiis, et aliis necessariis officinis fundare, et construere; Praeterea, quod quotiescunque Confessor, vel Confessores, quem, et quos vos, vel vestrum quilibet praesentes, et futuri pro tempore de dicti Vicarii, et inferioris Superioris vestri, si ejus copia commode haberi poterit, licentia duxeritis, et duxerit eligendum, seu eligendos, Vestras, et Vestrum cujuslibet confessiones audire, ac pro commissis criminibus, excessibus, et delictis, etiam in reservatis praedictae Sedi casibus, vobis, et cuilibet Vestrum debitam absolutionem impendere, ac injungere poenitentiam salutarem, nec non Vos, et quemlibet Vestrum a quibuscunque excommunicationis, suspensionis, et Interdicti, aliisque censuris, sententiis, et poenis, a jure, seu homine promulgatis, etiam in casibus praefatae Sedi reservatis, quoties similiter opportunum fuerit, absolvere, et cum Vobis, ac Vestrum quoquolibet, super irregularitatibus, si quas hujusmodi

1) De óră-ce Pontificele concede călugărilorŭ minoriţi din Secuime nisce drepturi diecesane fórte estinse, de acea se pare, că Secuimea pe la a. 1444 încă nu făcea parte din episcopia catolică a Transilvaniei. (Nota contelui Jos. Kemény).

sententiis ligati, missas, et alia Divina officia, non tamen in contemptum clavium (?) celebranda, aut immiscendo se illis, seu alias quomodocunque contractis, homicidii voluntarii, mutilationis membrorum, et bigamiae casibus praedictis duntaxat exceptis, dispensare, omnemque a Vobis, et quolibet Vestrum, inhabilitatis, et infamiae maculam, sive notam, per Vos, vel quemlibet Vestrum quomodolibet contractam abolere, nec non Vobis in sinceritate fidei, unitate Sanctae Romanae ecclesiae, et devotione nostra, et Successorum Nostrorum, Romanorum Pontificum canonice intrantium, persistentibus plenariam remissionem in mortis articulo, quam etiam quemlibet Vestrum, quem in hujusmodi articulo Confessoris copiam non habere contingeret, dummodo in vera contritione decederet, consequi volumus, concedere valeant. Et insuper, quod Fratres Vicariae praedictae, qui sunt, et pro tempore erunt idonei ad annunciandum Verbum Dei, cum licentia tamen Fabiani, aut Vicarii pro tempore hujusmodi, qui etiam absque Capituli congregatione, de consilio aliquorum Fratrum discretorum, quoties opus fuerit, Verbum dei publice tam in Vestris, quam aliis ecclesiis, et locis publicis civitatum terrarum, et locorum praefatae Vicariae Ordinariorum locorum, Praelatorum ecclesiarum, et aliorum quorumcunque licentia desuper nullatenus requisita, publice proponere, ita tamen, quod si in Metropolitana, aut aliis Cathedralibus, seu Collegiatis, vel aliquorum Ordinum ecclesiis praedicare voluerint, Praelatorum eorundem licentiam obtinere teneantur. Quodque Vos, et quilibet Vestrum ex transgressione quarumcunque constitutionum praedicti Ordinis praesentium, et futurarum, dummodo in quantum humana fragilitas patitur, Regulam vestri Ordinis dicti studeatis observare, peccatum minime incurratis. Praeterea omnibus, et singulis Christi fidelibus, qui de bonis a Deo sibi collatis unum pro centenario, id est Centesimam partem bonorum suorum pro liberatione fidelium captivorum de manibus infidelium, seu pro erectione, et manutentione domorum, et locorum in Scythiae, Moldaviae, et Septem Sedilibus Siculorum partibus praedictis duntaxat, pro tempore constituentium, et sustentatione vitae Fratrum, qui ad infidelium, et praesertim dictas Scythiae partes pro tempore transire voluerint, pie erogaverint; quod Confessores seculares, et regulares etiam ex Vobis, quos duxerint eligendos, confessionibus eorum diligenter auditis, eis pro comissis ab eis excessibus, criminibus, et delictis, in omnibus, etiam praefatae Sedi reservatis casibus, semel tantum debitam absolutionem impendere, et injungere poenitentiam salutarem; nec non eis in sinceritate, unitate, et devotione praedictis persistentibus plenariam remissionem in mortis articulo concedere valeatis, ita tamen quod Confessores ipsi de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam dictis fidelibus, per eos, si supervixerint, vel successores suos, si tunc forte transierint, faciendam injungant, quam dicti fideles, vel successores facere teneantur, quodque per unum annum a tempore, quo sibi concessio hujusmodi concessa fuerit, singulis sextis feriis, impedimento legitimo cessante jejunent, et si praedictis diebus ex praecepto ecclesiastico injuncta poenitentia, voto, aut alias jejunare teneantur, una alia die singularum septimanarum ejusdem anni, qua ad jejunandum, ut praemittitur, non sint adstricti, jejunent, et si in aliqua ejus parte aliquis ipsorum legitime fuerit impeditus, anno se-

quenti vel alias quamprimum potuerit, hujusmodi jejunium modo simili supplere teneantur. Porro, si forsan alias praelibatum jejunium in toto, vel in parte commode adimplere nequiverint, eo casu confessores jejunium ipsum in alia pietatis opera commutare valeant, quae parimodo adimplere debeant, alioquin ejusmodi confessio plenariae remissionis, quoad non implentes duntaxat, nullius sit roboris, vel momenti, eadem authoritate concedimus pariter, et indulgemus. Volumus autem ne, quod absit, Vos, et fideles erogantes praedicti ex confidentia remissionis hujusmodi reddamini, ac reddantur prolixiores ad illicita in posterum committenda; quod si ex confidentia ejusmodi aliqua illicita forte commiseritis, et committerent, quoad illa eadem confessio committentibus nullatenus suffragetur, quodque per quascunque literas Apostolicas dicto Generali Ministro, seu aliis quoquomodo concessas, vel in posterum concedendas, gratiae indulta, et alia supradicta nullatenus intelligantur revocata, non obstantibus felicis recordationis Bonifacii prohibitione, ne Fratres Ordinum Mendicantium in aliqua civitate, castro, vel villa, seu alio loco quocunque ad inhabitandum, domum, vel locum de novo recipere, se receptum mutare praesumant absque Sedis praedictae licentia speciali, facientes plenam, ac expressam de prohibitione hujusmodi mentionem; et Clementis V. Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum, et aliis constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, nec non statutis, et consvetudinibus dicti Ordinis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, privilegiis quoque et indulgentiis, ac literis Apostolicis generalibus, et specialibus, quorumcunque existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differi, et de quibus quomodocunque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quibus omnibus, et singulis illis alias in suo robore permansuris, quoad praemissa derogare intendimus, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque, praesentibus, quoad sub Observantia hujusmodi vixeritis, duntaxat valituris. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae subjectionis unionis, incorporationis, Facti, Constitutionis, deputationis, concessionis, indulti, voluntatis, intentionis, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud S. Petrum. Anno incarnationis Dominicae MCCCCXLIV. Kalend. Februar. Pontificatus nostri anno decimo quarto.

Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. pag. 49. Publicată de contele Jos. Kemény după esemplariulă originală, care se află în archiva călugărilorŭ minoriţi din Cluşŭ.

DLXXXVIII.

1444. Papa Eugeniu IV. concede iertarea pĕcatelorŭ tuturorŭ acelora, cari vorŭ visita şi vorŭ da elemosină pentru *biserica, ce aŭ începutŭ s'o construiéscă de nou călugării minoriţi în oraşulŭ numitŭ Şimleulŭ-secuiescŭ din Transilvania, situatŭ la frontierele Moldovei, aprópe de Tătari.* 1444.

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Dilectis filiis Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, salutem etc. Dum precelsa meritorum insignia, quibus regina celorum virgo dei genitrix gloriosa sedibus prelata sidereis quasi stella matutina prerutilat, devote considerationis indagine perscrutamur; dum etiam intra mentis archana revolvimus, quod ipsa utpote mater misericordie et veritatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere pregravantur, sedula exoratrix et pervigil ad regem, quem genuit, intercedit: dignum, quin potius debitum arbitramur, ut Christi fideles ad eiusdem virginis assiduam venerationem iugemque memoriam quasi quibusdam allectivis muneribus, indulgentiis videlicet et remissionibus invitemus, ut exinde reddantur divine gratie aptiores. Cum itaque, sicut accepimus, ad ecclesiam beate Marie semper virginis domus ordinis fratrum minorum de observantia, que in territorio ville Somlyo Transilvanensis diocesis in confinibus Valachie prope Tartariam seu non longe ab eadem de novo construi cepta, et adhuc in suis structuris et edificiis perfecta non existit, ingens fidelium multitudo devotionis causa confluere consueverit, ac dietim non cesset confluere: Nos cupientes, ut dicta ecclesia, que pro profectione huiusmodi constructionis magnis expensis, nec non libris, calicibus et aliis paramentis ecclesiasticis, ceterisque pro divinis celebrandis officiis necessariis plurimum indigere noscatur, in constructione huiusmodi perficiatur, et congruis honoribus frequentetur, ut fideles ipsi eo libentius devotionis causa ad eandem ecclesiam confluant, et ad perfectionem constructionis huiusmodi eiusque conservationem; nec non alia premissa manus promptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono celestis gratie uberius conspexerint se refectos, de omnipotentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi; omnibus vere penitentibus et confessis, qui in visitationis beate Marie virginis genitricis domini nostri Iesu Christi festo, a primis vesperis usque ad secundas vesperas, ecclesiam predictam devote visitaverint annuatim, et ad perfectionem et conservationem, nec non alia predicta manus porrexerint adiutrices, septem annos de iniunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus, presentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Datum Rome apud Sanctum Petrum anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, sexto Kal. Februarii. Pontificatus nostri Anno Quartodecimo.

Ex Reg. orig. An. XIV. de Curia lib. XVII. fol. 292.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 226.

DLXXXIX.

1444. 1444. *Papa Eugeniu IV. înscinţéză pe toţi credincioşii, că în regatulŭ Moldovei esistă o mare mulţime de Husiţi, cari respândescŭ doctrinele lorŭ periculóse nu numai între locuitorii Moldovei, dar şi în Ungaria. Din acéstă causă, pontificele numesce pe Fabianŭ de Bachia, Vicariulŭ minoriţilorŭ din Bosnia, şi pe toţi succesorii sei, ca «inquisitori perpetui» în contra credinţei eretice din Ungaria, din Moldova, din Ţéra-românéscă, Bulgaria şi Serbia.*

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Ad perpetuam rei memoriam. Super gregem dominicum nostre cure providentia divina commissum sedulo vigilantes, illis potissimum iuxta pastoralis officii debitum occurrere volumus, per que grex ipse scandalizatur a fide, sine qua nemo proficit ad salutem, eaque de medio tollere et illorum fluxum pestiferum restringere, ne virus insanabile ac perpetuum inferant nocumentum. Cum itaque sicut ad nostrum non sine displicentia grandi pervenit auditum, quod ad presens in regno Moldaviae heretice pravitatis, et presertim cuiusdam secte abominabilis Hussitarum nuncupate, satore malorum operum id procurante, numerosa personarum multitudo consistat, que non modo regnicolarum, verum etiam ab ipso regno distantium, et precipue non paucorum regni Ungarie incolarum animas sui perversi dogmatis veneno pestifero infecerunt, ac in dies per amplius inficere omni studio satagant, et convenientius timeatur, quod nisi quantocius eorum perniciosis ausibus oportune non providebitur, etiam ad ceteras fidelium partes transeuntes, et mortiferum venenum sue erronee doctrine effundentes, quamplurimos inficiant in suorum et plurimorum aliorum evidens animarum periculum, dispendium quoque perniciosissimum pariter et exemplum. Nos igitur super hiis, quantum nobis ex alto permittitur, totis providere viribus intenti, et firmam super eo, quod hactenus dilecti filii ordinis minorum professores de observantia nuncupati, et precipue vicarie Bosne, qui, ut celebris famaque publica insinuat, se murum facientes pro domo domini et orthodoxe propagatione fidei, ad confundendas eliminandasque huiusmodi heresum superstitiones opem et operam efficaces solertius adhibere, quantum in eis fuit, studuerunt et studeant, prout tante rei necessitas exigit, in convincendis eliminandisque dictis erroribus suas impertiri partes debeant, fiduciam in domino, ut congruit, acceptantes, motu proprio, non ad dilectorum filiorum Fabiani de Bachia Vicarii et fratrum dicti Vicariatus vel alterius pro eis nobis super hoc oblate petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, et ex certa scientia auctoritate apostolica tenore presentium prefatum Fabianum, quem, sicut fide dignorum testimonio accepimus, religionis et fidei sinceritate ac maturitate morum, nec non litterarum scientia aliarumque virtutum donis raris largitor dominus insignivit, et illius successores, qui pro tempore erunt, prefate Vicarie Vicarios in Ungarie et Bosne predictis ac Moldavie, Valachie, Bulgarie, Rascie, nec non Sclavonie ac omnibus et singulis aliis regnis seu partibus, ad que seu quas Vicaria huiusmodi se extendere dinoscitur, Inquisitorem et Inquisitores heretice pravitatis perpetuo facimus, constituimus et etiam depu-

tamus, eis per apostolica scripta mandantes, et in remissionem peccaminum suorum iniungentes, quatenus huiusmodi inquisitionis officium per nos ipsorum impositum humeris, omnibus odio, timore, favore pariter et amore postpositis, sic fideliter eorum quisque exequatur, ut per ipsorum sollicitudinis operam zizaniis perniciosi germinis e medio tritici extirpatis, heretice scilicet pravitatis venenosis dogmatibus propulsatis, in regnis seu partibus predictis fidei sinceritas vigeat, divinus cultus augeatur, et populus christianus in dei cognitione ac sue salutis acquisitione non decrescat, ipsique Fabianus et Vicarii domino virtutum placidi, nobisque ac dicte sedi nec non successoribus nostris Romanis pontificibus reddantur gratiosi, processuri in huiusmodi inquisitionis negotio tam secundum indulgentias et privilegia Inquisitoribus pravitatis eiusdem a prefata sede deputatis, seu officia inquisitionis huiusmodi ab eadem sede habentibus concessa, quam etiam secundum canonicas sanctiones. Verum ne ex inquisitionis officio huiusmodi, pacis emulo procurante, inter diocesanos ordinariosque locorum ex una, et Fabianum ac Vicarios predictos ex altera partibus dissensiones et scandala suscitentur, volumus et motu, deliberatione, scientia et auctoritate predictis decernimus, quod in prefato inquisitionis officio iuris ordo de huiusmodi inquisitione conditus per Fabianum et Vicarios predictos perpetuo conservetur; ita tamen, quod si diocesani et ordinarii, vel vacantibus sedibus capitula seu collegia aliqua se de ipso officio intromittere nollent, vel negligenter quomodolibet se haberent, seu ubi catholicorum Episcoporum copia pro tempore non erit aut haberi non poterit ad huiusmodi officium exequendum, dicti Fabianus et Vicarii pro tempore officium predictum per se ipsos libere valeant exercere. Et insuper Fabiano et Vicariis pro tempore predictis etiam contra notorios incantatores et notarias incantatrices, et in regno Moldavie Episcopis aliisque ordinariis locorum irrequisitis, auctoritate nostra officium Inquisitionis huiusmodi exercendi, nec non in omnibus et singulis regnis ac partibus, ad que seu quas Vicaria huiusmodi se extendet, antedictis, quotienscunque sibi oportunum videbitur, perpetuo eorum nomine unum vel duos aut tres, seu tot quot pro huiusmodi officii necessitate oportuni videbuntur, idoneos fratres, de consilio tamen aliquorum discretorum fratrum ordinis et Vicarie predictorum, qui eisdem et prorsus similibus auctoritate et potestate fungantur, substituendi, sicque substitutos ad ipsorum nutum revocandi plenam et liberam tenore presentium licentiam concedimus pariter et facultatem; ita tamen quod tam Fabianus et Vicarii, quam substituti pro tempore predicti de hiis, que in huiusmodi inquisitionis officio secularia concernunt iudicia, se intromittere aut eis quoquomodo immiscere nullatenus presumant. Preterea universos et singulos Carissimos in Christo filios nostros Reges, ac Venerabiles fratres nostros Archiepiscopos, Episcopos, et dilectos filios Principes, Duces, Comites, Palatinos, Voyvodas, Barones, Milites, Nobiles, Communitates et ceteros quoscunque Christi fideles ecclesiasticos et seculares in prefatis Regnis seu partibus et alias ubilibet commorantes, cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, obsecramus in domino et per aspersionem sanguinis domini nostri Iesu Christi exhortamur, eisque in remissionem peccatorum suorum iniungimus, quatenus dum pro parte Fabiani,

Vicariorum et substituendorum predictorum, vel alicuius eorum parte fuerint requisiti, ipsis in exercendo inquisitionis officio huiusmodi assistentes, eis auxilium et favorem prestent oportuna, nec per se vel alium seu alios sub excommunicationis pena, quam secus facientes ipso facto incurrere volumus, et a qua nonnisi in mortis articulo constituti per alium quam Romanum pontificem, aut Fabianum vel Vicarios seu substitutos prefatos vel eorum aliquem absolvi queant, dictos Fabianum, Vicarios et substitutos prefatos vel eorum aliquem seu aliquos, quominus officium huiusmodi libere exercere possint et exerceant, per se vel alium seu alios directe vel indirecte quovis quesito colore molestare, perturbare aut quomodolibet impedire presumant. Nos enim, qui dudum voluimus, quod littere non expedirentur super indulgentiis ad instar nisi specificarentur, ut Reges, Archiepiscopi, Episcopi, Principes, Duces, Comites, Palatini, Voyvode, Barones, Milites, Nobiles, Communitates ac ceteri Christi fideles, qui Fabiano, Vicariis et substitutis predictis in exercendo inquisitionis officio huiusmodi eo promptius auxilium, consilium et favorem prestent, quo se ex hoc dono celestis gratie refectos fore conspexerint, omnibus vere penitentibus et confessis, qui auxilium, consilium vel favorem ipsis Fabiano, Vicariis et substituendis pro tempore in huiusmodi exercendo officio prestiterint, auctoritate apostolica tenore presentium concedimus, quod illas et prorsus similes peccatorum suorum remissionum ac relaxationum indulgentias consequantur, que alias in subsidium seu defensionem terre sancte auxilium, consilium et favorem prestantibus hactenus per sedem apostolicam concesse fuerunt. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non voluntate predicta ac statutis et consuetudinibus dicti ordinis, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque et exemptionibus, indulgentiis, litteris apostolicis generalibus vel specialibus, quibusvis personis ecclesiasticis vel secularibus etiam ordinum quorumcunque per sedem apostolicam, vel alias sub quibuslibet verborum formis concessis, quorumcunque tenorum existant, per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus presentium impediri valeat quomodolibet vel differi, que eisdem personis quo ad premissa volumus suffragari. Ceterum quia difficile foret huiusmodi nostras litteras ad singula loca deferre, volumus et eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumpto manu publica vel signo alicuius Episcopalis aut superioris ecclesiastice curie munito tanquam prefatis nostris, si originales exhiberentur, litteris plena fides in iudicio et extra adhibeatur, et perinde stetur ac si dicte originales littere forent exhibite vel ostense. Nulli ergo etc. Datum Rome apud S. Petrum Anno etc. millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, decimo Kal. Februarii. Anno quartodecimo.

Ex Reg. orig. An. XIV. de Curia lib. XVII. fol. 281.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 223.

DXC.

1444. *Vladislau, regele Ungariei, dăruiesce nobilului românŭ Chendrişŭ, din comuna Sălaşulŭ-de-susŭ în Ţéra Haţegului, moşia numită Crivădia şi a patra parte din Sălaşulŭ-de-susŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile sale militari în luptele, ce le-aŭ avutŭ Ionŭ Corvinulŭ cu Turcii la Belgradŭ în Serbia, la pasulŭ Porţii-de-ferŭ în Ţéra Haţegului, şi în Ţéra-românéscă.* 1444.

Commissio propria Domini Regis.

Nos Uladislaus Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. Rex, Lythvaniaeque Princeps Supraemus, et Haeres Russiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis, quod nos attentis, et diligenter consideratis illis fidelibus servitiis, et acceptis dignis obsequiis, quae fidelis noster Kendris de Felsö Zálláspataka familiaris fidelis nostri dilecti magnifici Joannis de Hunyad vajvodae Nri Transylvaniensis huic Regno nostro Hungariae, et sacrae ejusdem coronae, sed et majestati nostrae in certis conflictibus, quos praefatus Johannes vajvoda cum saevis Turcis primum circa castrum nostrum Nandoralbense, secundo in Transylvanis circa locum Kapu, ac Tertio in Transalpinis partibus victoriose habuit, ubique interessendo, signanter autem in proximo nostro exercituali progressu, quem divina nobis favente clementia, pro fidei sanctae Catholicae, hujusque Regni nostri Hungariae defensione victoriose peregissemus, contra saevos Turcas Christi et Religionis Christianae persecutores, ac ejusdem Regni nostri Hungariae durissimos invasores novissime . . . . confecissemus . . . . praefati Joannis Vajvodae Domini sui fortiter . . . . partes Regnorum Rasciae, et Bulgariae, ejusque ad confinia . . . . . cum eisdem Turcis illa via immigr. . . . et . . . . . quem cum glorioso . . . . . viriliter oppo. . . . . se rebusque . . . . . impendit . . . . . Krivadia vocatas, ac quartam partem Felsö Zállás. . . . . Comitatu . . . . . psa . . . . . una cum . . nec non . . . . . conferre, ex . . . . . literarum . . . . . perleg. . . . . a . . . . . post . . . . . millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Originale harum litterarum in pergameno expeditum anno 1779, coram Tabula Regia exhibuit, transummique fecit Nicolaus Gora de Agyagfalva. Et Transumtum hoc possidet D. Francisc. Kenderesi de F. Szálláspataka.

Transilvania. 1873. pag. 66. — Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DXCI.

1444. 1444. *Vladislau, regele Ungariei, confirmă de nou pe nobilulŭ Nicolae de Bizere în posesiunea «moşiilorŭ românesci» Cusdia, Zăvoiŭ, Valea şi Ulmi; şi anume în semnŭ de recompensă pentru serviciile sale militari făcute în diferite resbele, întêmplate cu Turcii în Transilvania, în Ţéra-Românéscă, în Serbia şi în Bulgaria.*

commissio propria domini Regis.

Nos Wladislaus dei gracia Hungarie Polonie Dalmacie Croacie etc. Rex Lythwanieque princeps supremus et Heres Russie Significamus serie presencium quibus incumbit vniuersis, Quod nosdebitum ut decet habentes respectum ad illa fidelitatis et fidelium obsequiorum accepcione digna merita fidelis nostri Egregy Nicolai de Byzere familiaris fidelis nostri Magnifici Johannis Wayuode nostri Transsiluanensis, quibus idem maiestati nostre, et Sacre huius Regni nostri Corone a principio Electionis et Coronacionis nostrarum in Regem hujus Regni nostri Hungarie diuina cooperante clemencia feliciter factarum in nonnullis nostris et nostrorum expedicionibus et presertim in conflictibus, quos primum prefatus Magnificus Johannes Wayuoda noster in partibus Transsiluanis et Transalpinis post se se, cum perfidis Turcis paganis: catholice fidei et cristiane religionis emulis infestissimis, semper glorioso triumpho de eisdem emulis reportato habuit, Demum vero et singularius in ista nouissima expedicione passagy: in qua personaliter laborauimus nobiscum per totam Rasciam et Bulgariam usque ad confinia parcium Romanie procedendo, certorumque gencium armatorum prefati Wayuode Capitaneatum gerendo, in omnibus conflictibus, quos in ipso progressu et regressu cum eisdem Turcis habuimus inter primos, se inter hostium cateruam medius ingerendo, multaque milicie et Strenuitatis exercicia ad vsum nostrum exhibendo, maiestati nostre se gratum reddidit et acceptum, Quorum intuitu possessiones Wolachicales Kusklya Zawoy utrasque pathak et Zylfa vocatas in districtu Karansebes habitas, in quarum pacifico dominio idem Nicolaus de Byzere seque et fratres suos infrascriptos ex collacionibus condam Serenissimorum principum dominorum Sigismundi et Alberti huius Regni nostri Hungarie Regum predecessorum a certis retroactis annis extitisse et etiam de presenti existere, sed literas et literaria eorum Instrumenta quibus mediantibus easdem tenuissent per dictos paganos Turcos alias in eodem districtu discurrentes ablatas et ab eisdem alienata fuisse asserit, Simulcum cunctis ipsarum vtilitatibus et pertinencys quibuslibet, Terris scilicet arabilibus cultis et incultis Agris pratis pascuis siluis Nemoribus rubetis Montibus vallibus vineis vinearumque promontorys Aquis fluuys piscinis piscaturis aquarumque decursibus necnon Molendinis et locis Molendinorum ac generaliter quarumlibet vtilitatum et pertinenciarum suarum integritatibus quouis nomine vocitatis sub earum veris metis et antiquis, ac sub illis condicionibus et seruicys quibus alie possesiones Wolachicales in dicto districtu tenentur et possidentur ac sub eisdem vigoribus quibus similes possessiones wolachicales per predecessores nostros Reges conferre solite fuere, memorato Nicolao de Byzere quo ad quartam partem earundem,

ac per eum Ladislao filio Johannis de eadem Byzere fratrueli, ac dionisio filio Mathie philippoque filio Ladislai, et Ladislao filio Dionisy de pathak, necnon Johanni filio Johannis de Zylfa condiuisionalibus fratribus suis cuilibet scilicet eorum iuxta porcionem suam, quo ad alias tres partes ipsarum, ac heredibus et posteritatibus eorum vniuersis Noue nostre donacionis titulo et omni eo Jure quo nostre legittime incumbit collacioni dedimus donauimus et contulimus ymo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et irreuocabiliter possidendas tenendas pariter et habendas Saluo Jure alieno, Harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante, Quas in formam nostri priuilegy redigi faciemus dum nobis in specie fuerint reportate. Datum Bude in festo Sacratissimi Corporis christi Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek, pag. 69. — Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Sombory.

DXCII.

1444. *Papa Eugeniu IV. înformézŭ pe regii, pe reginele şi prelaţii din Ţêra-românéscă, din Bulgaria şi din Serbia, că a numitŭ pe Fabianŭ, Vicariulŭ minoriţilorŭ din Bosnia, şi pe succesorii sei, ca «inquisitori perpetui» în contra credinţei eretice din ţêrile acestc; şi-i invită totŭ-o-dată se priméscă pe inquisitori cu tótă onórea şi se le dee mâna de ajutoriŭ, ca se pótă întórce poporulŭ la unitate cu biserica Romei.* 1444.

Reges principesque ac praelatos etc. Moldaviae, Valachiae etc. pontifex exhortatur, ut vicario Bosnensi et fratribus ord. Minor. inquisitoribus auxilium favoremque praebeant.

Eugenius episcopus etc. Carissimis in Christo filiis Regibus et carissimis in Christo filiabus Reginis, ac Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, nec non dilectis filiis Abbatibus et aliis ecclesiasticis prelatis ac personis, et Vayvodis, principibus, baronibus, nobilibus, militibus, civitatum communitatibus ac terrarum, castrorum, oppidorum, villarum aliorunque locorum universitatibus eorumque civibus, incolis et habitatoribus universis Moldavie, Valachie, Bulgarie et Rascie aliorumque regnorum et partium ubilibet consistentium, ad quos presentes littere seu eorum transcripta pervenerint, salutem etc. Inter desiderabilia cordis nostri illud intensis desideriis affectantes, ut vinea domini Sabaoth, ad cuius curam et custodiam sumus licet immeriti constituti, debitum reddat suis temporibus fructum, libenter eius culture intendimus, et ad eam vigiles ac fideles operarios transmittimus, per quorum sollicitudinem diligentem et diligentiam sollicitam vinea ipsa ab omni mundana sorde purgata in conspectu regis eterni se gaudeat de victis hostibus triumphasse. Ineffabilis siquidem divine maiestatis clementia efficere dignata est, ut nostris temporibus Greci, Armeni et Iacobite a ritu Romane ecclesie dissidentes iteratis disputationibus per gravissimos in theologia magistros, et tam divini quam humani iuris doctores hinc inde editis, nobis in Ferrariensi et Florentino ecumenico

concilio presidentibus, nobiscum et cum ipsa ecclesia in eadem divine veritatis sententia unirentur, ac doctrinam sanctorum patrum, nec non evangelicam veritatem, quam semper predicta ecclesia tenuit, docuit et predicavit, ac tenet, docet et predicat, debita cum reverentia acceptarent: quorum exemplo provocati nonnulli alii orientales populi, postquam ad almam urbem redivimus, spiritus sancti lumine illustrati, huiusmodi salutarem et veram prefate ecclesie doctrinam eiusque sancta dogmata precipuis devotione et reverentia complexi fuere. Est quippe ineffabilis hec dei omnipotentis misericordia, nullo modo explicari potest: hac nimirum misericordia, qua mensura penitus carente, effectum est, ut Grecorum natio, que sub atrocissimo Turcorum iugo et immani eorum tirannide languebat, et iam prope extincta fuerat, per terrestrem, cui Venerabilis frater noster Iulianus Episcopus Tusculanus, et maritimum fidelium exercitus, cui dilectus filius noster Franciscus tituli sancti Clementis presbyter Cardinalis, sancte Romane ecclesie Vicecancellarius, apostolice sedis legati, presunt, fere liberata esse dinoscitur, inducti pariter et confisi ac sperantes, quod illa uberiorem sue dextere clementiam porrigente, quelibet errantes oves ad unum ovile reducantur; attendentes quoque, quod dilecti filii Fabianus de Bachia vicarius et fratres vicarie Bozne nuncupati ordinis fratrum minorum regularis observantie, qui in partibus presertim septentrionalibus honorem dei et propagationem christiani nominis diligenter ac fideliter prosequentes, pro orthodoxe fidei, nec non divini cultus et religionis augmento plurimum laborem et studia fructuosa impendere poterunt, ac libenti animo impendent, ipsos Fabianum ac illius successores, qui pro tempore erunt, prefate vicarie vicarios in Ungarie, Bozne, Moldavie, Valachie, Bulgarie, Rascie nec non Sclavonie, ac omnibus et singulis regnis seu partibus, ad que seu quas vicaria Bozne huiusmodi se extendere dinoscitur, inquisitorem et inquisitores heretice pravitatis perpetuo facimus et etiam deputamus: et ut facilius populos illarum partium ad veram divini nominis cognitionem ac prefate ecclesie unitatem reducere, et errantes ab erroribus revocare possent, quam plurimas et diversas eis gratias, concessiones, facultates et indulta, presertim divinum cultum et animarum salutem concernentes, concessimus per diversas nostras litteras, prout in illis, quarum tenores de verbo ad verbum presentibus haberi volumus pro expressis, plenius continetur. Cupientes igitur, ut Fabianus et alii vicarii ac fratres predicti pro tempore existentes, quibus etiam tenore presentium iniungimus, ut sanctissimam Grecorum Armenorum, Iacobitarum et aliorum populorum cum Romana ecclesia unionem huiusmodi in regnis seu partibus predictis publice nuntient et predicent, ac quoscunque de fide non recte sentientes, seu alios diversis erroribus inquinatos ad huiusmodi unionis susceptionem verbo et exemplo, prout illis spiritus sanctus suggesserit, exhortentur in domino et requirant, ut abiectis penitus erroribus, prefate ecclesie doctrinam et sanctorum patrum dogmata precipua devotione et reverentia suscipiant, ac per mandatorum domini nostri Iesu Christi semitam incedant, ut tandem eternam beatitudinem dei misericordia consequantur, inquisitionis officium et alia per nos eis iniuncta huiusmodi facilius exequantur: Vos universos et singulos predictos obsecramus in domino, et per aspersionem sanguinis domini nostri

Iesu Christi exhortamur, vobisque in remissionem vestrorum peccaminum iniungimus, ut Fabiano, vicariis et fratribus predictis pro tempore in premissorum executione, quotiens pro illorum parte fueritis requisiti, efficaciter assistentes, opportuna eis auxilia, consilia et favorem impendatis, nec permittatis ipsos vel eorum aliquos per quoscunque seculares vel ecclesiasticos, fideles aut infideles, cuiuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, directe vel indirecte quovis quesito colore super executione huiusmodi impediri, molestari seu perturbari, impeditores, molestatores seu perturbatores quoslibet vos, carissimi in Christo filii Reges, et carissime in Christo filie Regine, Vayvode, principes, barones, milites, nobiles et alie seculares persone, per privationes bonorum temporalium et incarcerationes personarum, nec non vos, Venerabiles fratres nostri Archiepiscopi, Episcopi, et dilecti filii ecclesiastice persone predicte, quotiens opus fuerit, aggravando et reaggravando per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Nos enim pro efficaciori et faciliori premissorum executione Fabiano, vicariis et fratribus prefatis vos et quemlibet vestrum, si per eos requisiti, ipsis, ut premittitur, assistere recusaveritis, vel neglexeritis, seu aliquis vestrum recusaverit vel neglexerit, ad id per censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia, etiam cum invocatione brachii secularis, appellatione remota, compescendi, nec non in premissis et circa ea quecunque necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi et exequendi plenam et liberam tenore presentium concedimus facultatem. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii pape octavi predecessoris nostri, illis presertim, quibus cavetur, ne quis extra suam civitatem vel diocesim nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam dietam a fine sue diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a sede predicta deputati contra quoscunque procedere seu alii vel aliis vices suas committere presumant, et de duabus dietis in concilio generali ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non indulgentia, qua dicto ordini a sede predicta asseritur fore concessum, quod ipsius ordinis fratres non teneantur se intromittere de quibuscunque negotiis, que ipsis per dicte sedis litteras committuntur, nisi in eis de concessione huiusmodi plena et expressa mentio habeatur, ceterisque contrariis quibuscunque; aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, et quibuslibet privilegiis, indulgentiis ac litteris apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum, existent, per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus presentium impediri valeat quomodolibet vel differi, et de qua cuiusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Et insuper, ut vos aliique Christifideles predicti ipsis Fabiano, vicariis et fratribus prefatis in executione premissorum eo promptius assistatis et assistant, eis auxilium, consilium vel favorem pro viribus subministrando, ut prefertur, quo ex hoc dono celestis gratie vos conspexeritis et se conspexerint esse refectos, vobis omnibus et singulis aliisque personis utriusque sexus vere contritis et confessis, de omni-

potentis dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius auctoritate confisi, trecentos dies de iniunctis eis penitentiis misericorditer relaxamus per presentes, ipsis presentibus perpetue valituris. Datum Rome apud sanctum Petrum anno incarnationis dominice millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, quartodecimo Kal. Martii. Pontificatus nostri Anno Quartodecimo.

Ex Reg. orig. An. XIV. de Curia lib. XVIII. fol. 4.

Theiner, Mon. hist. Hung. II. pag. 228.

DXCIII.

1445. 1445. *(Estrasŭ). Tractatŭ de alianţă, încheiatŭ între Alesandru, voivodulŭ Moldovei, cu regele Poloniei.*

Alexander Palatinus Moldaviae [1] cum Consiliariis suis promittit, Regno Poloniae auxilia contra omnes hostes, et se contra eos in persona praesto fore.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae I. 2. 601. După registrulŭ archiveloru din Cracovia.

DXCIV.

1445. 1445. *Voivoḑi români în comitatulŭ Zărandului din Transilvania. Ladislau de Maroth, banulŭ Măceului, scrie voivoḑiloru români din Zărandŭ, anume lui Ladislau din comuna Bolia, lui Stefanŭ din Birtinŭ, lui Ionŭ din Valea-Bradului, lui Şerbanŭ şi lui Ionŭ din Ribiţa, se chieme înaintea dênşiloru pe monetariulŭ Simonŭ din Sibiŭ, ca se depună jurămêntulŭ în privinţa unui terenŭ de controversă cu locuitorii din Baiă-de-Crişŭ.*

Nos Capitulum Ecclesiae Transilvane memoriae commendamus, quod veniens nostri in praesentiam Symon Cusor florenorum auri de Cibinio, exhibuit nobis quasdam literas patentes tenoris infrascripti, petens nos debita cum instantia, ut easdem transcribi et transsummi facere, transcriptumque et transsumptum earundem sub nostro sigillo sibi dare et concedere dignaremur juris sui uberiorem ad cautelam. Quarum tenor talis est: Nos Ladislaus de

---

1) Cuvêntulŭ *Palatinus*, e o simplă titulatură arbitrară dată de scriitorii poloni Voivoḑiloru români din Moldova şi câte-o-dată celoru din Ţêra-românêscă. Spre onórea adevĕrului însă noi trebue se constatămŭ aici, că Domnii români în diplomele loru, şi în actele loru internaţionale nu s'aŭ numitŭ nici-o-dată Palatini (séu guvernători de provincii) ai Poloniei. Titlulŭ loru oficialŭ a fostŭ totŭ-de-una atâtŭ în actele interne câtŭ şi în cele externe: *Voivodŭ* (adecă *Duce*), *Mare Voivodŭ*, *Domnŭ şi Autocratŭ*. Mai multŭ, Pontificii romani în diferite scrisori ale dênşiloru numescŭ pe Domnii români *Regi* şi ţĕrile române *Regate*. (Veḑi doc. Nr. DLXXXIX. DXCII. etc.).

Maroth alias Banus Machoviensis nobilibus viris Moga Ladislav de Bolya [1], Stephano de Birtin, Johanni de Fenyupataka Sorban et Johanni de Ribitze Vayvodis nostris nobis dilectis. Noveritis, quomodo nos causam ratione cujusdam terrae inter nostros jobagiones de Keresbanya et Symonem Monetarium florenorum Cibiniensium [2] habitam sane intelleximus. Igitur mandamus vobis, quatenus dicto Symoni cum sociis suis terminum juramenti depositionis assignare debeatis, quo scilicet termino adveniente, ipse Symon ipsam terram, quam pro suis pecuniis emptam fore asserit, tenere debeat, et sic Jurare, quod ita ipsum Deus juvet, beata virgo Maria, et ut possit videre faciem Domini nostri Jesu Christi, quod ipsa terra, quam ipse tenet, est per eum empta pro pecuniis et sibi pro vagio posita tamdiu, quousque sibi pecunias suas reddant. Caeteri autem socii sui consimiliter jurare debeant vestri in praesentia.

Datum Gywlae secundo die festi beati Regis Stephani Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo Quinto. Nos itaque petitionibus ejusdem Symonis justis et legitimis in hac parte nobis oblatis annuentes praescriptas literas transcribi et transsummi fecimus, transscriptumque et transsumptum earumdem sub nostro Sigillo eidem duximus concedendum praemissam ad cautelam. Datum secundo die festi beati Michaelis Archangeli. Anno Domini supradicto.

Archiv des Vereines für sieb. Landeskunde. Neue Folge. VI. 181. Originalulŭ în archiva naţiunii săsesci din Sibiiŭ. Nr. 111.

DXCV.

1445. *Ionŭ Corvinulŭ înformézăpe Papa Eugeniŭ IV. despre nefericita catastrofă, ce a suferit'o armata crestină la Varna, şi acusă pe principii din Ţéra-românéscă, din Moldova, din Bulgaria, Albania şi Constantinopolŭ, că nu i-aŭ datŭ ajutórele promise, ci din contra i-aŭ pregătitŭ insidii.* 1445.

Beatissime Pater et Sanctissime Domine. Communem casum communi voto relevandum, etsi persuadens apud Sanctitatem vestram locum non habuerim, litteris tamen supplex et benefidens nuper admonui, simul paucis expedivi ea vice; quid, quantumve senserim de conflictu novissimo, in quo fortunam magis, quam vires nobis interruptas, sustulimus; id et nunc mihi cordi est et pro lucidiori avisamento repetam pauca, praesertim quod videam, contra hostes pugnasse hactenus, deinceps contra pericula fidei, bello mihi opus esse, et quidem iudicia Dei iustissima ferre, quis nesciat? eaque rebellibus lachrimis exprobrare iniuria sit. Dum tamen naturam

---

1) Comună cu numele *Bolia* astă-ţi nu mai există în Zărandŭ, dar familia voivoţilorŭ Bolea apare de aci înainte cu reşedinţa în comuna numită Criştiorŭ totŭ din Zărandŭ.

2) Acestŭ Simonŭ apare în anii dela 1445 până la 1470 ca *Cusor florenorum aureorum* în Sibiiŭ. (Archiv. N. F. VI. pag. 166).

bellorum, in quibus a prima ferme aetate versatus sum, mecum ipse agens reputo, facile invenio fateor communem hanc fuisse semper bellantium rotam, ut iuxta superni Spectatoris nutum, modo prosperis interdum contrariis revolvatur eventibus; iudicet autem, oro, Deus ipse eorum partem, e quibus tanta christianum populum circumvenit illusio. Multi etenim circumvicini Principes, puta, utriusque Valachiae, item de Bulgaria nonnulli, caeterum de Albania quam plures, ac de Constantinopoli, plurima unde quaque armorum pollicebantur subsidia, invitabantque nos pennatis, ut aiunt, advolare pedibus, caetera omnia ibidem provisa esse. Paruimus tandem, tanta solicitati fiducia, movimus castra, fines hostium transegimus, restabat id solum, ut promissa opperiremur auxilia, ubi pendente spe, dietenus magis ac magis introrsum progredi visum fuit. Paruerant hoc medio nonnulla castra manibus nostris, caetera autem ferro, incursuque expugnavimus; dum ecce omnium quasi frustrati auxilio et omni provisione vacui vidimus insperatam rerum faciem, vidimus quoque supratactorum Principum in hac re optima pessimam nobis plecti amicitiam, vidimus denique pollicita nobis subsidia, e regione in insidias convolasse: quo pacto dum propriam domi negleximus, male militia armati fuimus aliena. Verum paulo ante multis evectis spoliis, multis illatis caedibus ac damnis irrogatis, poteramus illaesi fere hostium declinare congressum, sed puduit incepti, pro Christo propositi, quominus illud prosequeremur negocium, in quo et vinci et vincere aeque credidimus non inglorium. Itaque occupat mox opportunitatem pia temeritas, et ad subeunda pericula e vestigio proni exsurgimus. Fiunt utrinque congressus impares numero, sed fortes, pugnatur ad lucis vesperam occiditque sol pariter et bellum. Attamen inefficacem nobis pugnam reddidit, recens continue multitudo irrumpens, qua non victi tantum, quantum obruti, disiunctique hinc inde abscessimus. — Verum id et oculis tunc et plurimis ex post documentis cognovimus, haud pauciora reddidisse nos hostibus vulnera, quam accepisse, lugubrisque admodum et cruentae victoriae reliquisse vestigia. Nihilominus et nos lamentari dignum est altis suspiriis, super capitum nostrorum dolendis vulneribus, utpote Regis ac Principis nostri clarissimi, item venerandi toti mundo patris, Domini Juliani Legati, quorum solidae virtutis digna auctoritas salutem huius populi propriis humeris gestare videbatur. Sed cum suasum mihi saepius reminiscor, nihil magni in bello sine periculo confici posse, iterum habeat nutans fortuna regressum, dolor ipse incitabit audaciam ad futura, quamquam et id, quod nunc accidit, neque *malitia* nostra, neque Teucrorum *virtus effecerit*, dum pene vacue facto viris et armis campo non hostilis *militiae*, sed *iudicii divini* plagam retulimus, nostrisque *peccatis* barbari tunc mansere fortiores. Recognoscentes igitur culparum potius pondera, quam vulnerum, spem firmam induximus animo ut idem ipse, qui plagam peccatis ultor *intulit*, conferet *sperantibus miserator* et medelam, movebitque mentem Sanctitatis Vestrae, ut christiani sui populi non fractum adhuc, sed inclinatum, robur erigere quam celerius patrocinetur. Ad quod quidem et ego nunc, sicut et prius astiti, quo paucis admonerem sponte, ut credo, volentem. Non dubitans facile apud Sanctitatem vestram persuasum iri rem et utilitate et iusta conditione plenam. Patienter autem

exoro me perpetui apud vultus beatitudinis vestrae, quod importunior fortasse aut porrectiori, quam expediat, fronte Sanctitatem vestram inquietandam aggredior, cum a diu mihi in votis situm fuerit, in re ista non modo faciem pudoris, sed et animam mortis contemtricem assumere. Itaque fiducia plenus hortor, advoco, moneo, flagito et humiliter deprecor excelsam sanctitatis vestrae dignitatem, quam divina providentia haud minus usui, quam regimini praetulit populo christiano, quatenus donec pendet spes, donec fiducia geritur et ingeritur, exurgat denuo pater ad persecutionem coepti pro filiis negotii, ferat opem et operam necessitati expugnandae, idem dux, dux salutis et comes, idem suorum rector et ultor; assistat huic lapsui, qui casui proximus est. Hostis ipse multis copiis plenus exstat, finitimos omnes aequali fulmine quatit, demtis, quorum potentiae non parcit interdum, sed cedit. Sed cum sciam fidei et fidelis populi rem agi, miserebitur populo suo Deus noster, tali actore tali denique propugnatore praevio. Solum reincepto esse opus arbitror, ne, si fidelium propagare fines neglexerimus, perferre contingat propagatorem. Offere autem me ad hoc opus verbis non opportunum putavi, quoniam videbit et putavit beatitudo vestra paratiorem me futurum deinceps, animo et opere, quam sermone; propositum denique mihi firmum esse, in hoc exercitio et vitam pariter et mortem contemnere. Imo utinam posse et velle in aequo situm foret, quieto hoc labore assidue recrearer et nusquam viribus alacritatem paterer tardiorem. Nihilominus enitar viribus, quamdiu spiritus hos regit artus, et quotidiano usu adhuc peritiam alere institui, nec cessabo mea sponte, si gratia superna affuerit, donec et damna patriae detergam et probra. Haec scribere volui, urgente me affectu meo, exorans humiliter, ne temeritatis arguar. Verum, ut prioribus litteris pollicitus sum, misi cum praesentibus honorabilem Blasium, Canonicum Varadiensis Ecclesiae, Capellanum et Notarium meum, qui tam de actibus his, quos supra tetigi, nam eisdem personaliter interfuit, quam etiam de ampliori voto et intentione mea beatitatem vestram viva voce avisatam reddet. Quem suscipi et exaudiri, ac tandem votive expediri humiliter supplico et devote. Conservet altissimus sanctitatem vestram feliciter. Data in Pesth die XI. Mensis Maii Anno Domini MCCCCXLV.

Fejér, Genus Joannis Corvini pag. 78.

DXCVI.

1445. *Capitululŭ din Alba Iulia introduce pe Ionŭ Corvinulŭ şi pe fii sei, pe Ladislau şi pe Matia, în posesiunea castrului Şiria din Zărandŭ, precum şi în posesiunea celorŭ şepte districte românesci, dependente de castrulŭ acesta, şi cari conţineaŭ 110 comune.* 1445.

Apitulum Ecclesie Albensis Omnibus christifidelibus Presentibus et futuris presencium noticiam Habituris Salutem in salutis Largitore ad Vniuer-

sorum noticiam harum serie volumus pervenire Qualiter nos literas viri Magnifici domini Laurencij de Hedrehwara Regni Hungarie Palatini et Judicis Comanorum honore quo decuit recepimus in hec verba Amicis suis Reuerendis Capitulo ecclesie Albensis Laurencius de Hedrehwara Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum Amiciciam paratam cum honore — Dicitur nobis in personis Magnifici Johannis de Hwnijad intercetera Wayuode Transsiluani ac Egregiorum Ladislai et Mathie filiorum eiusdem Quomodo ipsi dominium Castri Wilagoswar vocati in Comitatu de Zarand existentis et Nobilium Castrensium Hungarorum silicet (sic) et Wolochorum semper et abantiquo ad Ipsum Castrum spectancium eisdem Nobilibus in eorum Nobilitatum Juris et libertatibus per diuos Reges ipsis concessis permanentibus necnon districtuum vtrorumque Aranyag Kaladwapataka in Orodiensi ac Capolna Chwch [1] Feyerkeres [2] Halmagh [3] et Rybicze [4] nuncupatorum in de Zarand predicto Item Opidorum Sijrij Galsa Mezth Kaladwa Feyerkeresnaghbanya alio nomine Czibebanya ac Kijsbanya alio nomine Medwepataka vocatorum ac vrburarum in Naghbanya et Kijsbanya predictis ac alias vbiuis in pertinencijs dicti Castri Wilagoswar habitarum preterea possessionum sew villarum Magyarkaladwa Alsofalw Kyskaladwa Syweg Diznospataka Felsewkaladwa Hozywlazlofalwa Mikofalwa vtrarumque Zilwas Zylaagh Aranyag Kermezinfalwa Nemesfalw Zekeshelfalwa Felsewaranyag Bainfalwa Ferenczfalwa, Kalwy Halmaghfalwa Honthew Balthfalwa Felsewraztowcz Raztowcz, Hontheser Felsewhonth Pokafalwa Zewdesfalwa Iwgafalwa Ewrwenyes Mayathagyerghfalwa Hazyachfalwa Alsozekas Felsewzekas Keerfalwa Boglezth Baglyafalwa Felsewzeldes Bwchawa Solmos Panussa Madarsakfalwa Achwa Bonczafalwa Ferreczfalwa (sic) Tarozlafalwa Kyskapolna Bothfalwa Plofalwa Almas Felsewalmas Bodyafalwa Lonka Fyzthetew Bozthoka Kakaro Pleska Madya fifalwa Dragwyfalwa Criminaz Bokorfalwa Zalofalwa Bogdanfalwa Medwefalwa Felsewbanyfalwa Chenczfalwa Berethya Tamasfalwa Kywfalwa Lewothafalwa Drabonthafalwa Orosfalwa Felsewrechka Dragothafalwa Mihalfalwa Balasfalwa Germend Karachonfalwa Kelemenfalwa Kayary Terchyc Herczegfalwa Felsewrach Iwanfalwa Walya Alsolankal Zeropa Waka Gyewnkfalwa Rudafalwa Kysribicze Wyborfalwa Baylafalwa Bwlchfalwa Pontingalfalwa Kemegyech Stanizlafalwa Chwch Kapolna Bokorfalwa Kapozthafalwa Nagoyafalwa Bwchafalwa Fenyewpatak Lazwrfalwa Magyorich Rachka Chebefalwa Valyafalwa et Karrachfalwa vocatarum ad dictos districtus et Opida per consequensque Castrum Wylagoswar predictum pertinencium aliarum eciam cunctarum villarum prediorum vtilitatum et pertinenciarum ad Id Castrum ac predicta Opida et possessiones spectancium quomodocumque vocitatarum in predictis Comitatibus de Zarand et Orodiensi existencium et habitarum Item Tributorum prouentuum obuencionum Jurisdicionum (sic) Juriumpatronatuum Ecclesiarum parochialium in predictis Syry Galsa Mezth Keresbanya et Kysbanya ac aliarum cunctarum Ecclesiarum et Capellarum tam christianorum quam Wolochorum

1) Ciuciŭ.
2) Crişţiorŭ.
3) Hălmagiŭ.
4) Ribiţa.

vbiuis in pertinencijs dicti Castri Wylagoswar vocati et ad Id spectancium habitarum generaliterque quarumlibet vtilitatum et pertinenciarum eiusdem Castri ipsos pleno iure concernencium legittime vellent introire Super quo vestram Amicicíam presentimus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum quo presente Ladislaus vel Thomas siue Stephanus sin Valentinus filij Abrahe de Gela et de Kraponza ceu Paulus Saphar dictus de Wassan alijs absentibus homo noster ad facies dicti Castri Wilagoswar ac Districtuum Opidorum Villarum et Possessionum ac vrburarum predictorum vicinis et conmetaneis eorundem ac earundem vniuersis inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo Introducat prefatos Johannem de Hwnyad Wayuodam Transsiluanum ac Ladislaum et Mathiam filios eiusdem in dominium eorundem et earundem Statuatque eadem ac easdem eisdem cum cunctis ipsarum ac eorundem vtilitatibus et pertinencijs Jure ipsis incumbenti perpetuo possidendas si non fuerit contradictum Contradictores vero si qui fuerint euocet ipsos contra memoratos Johannem de Hwnyad ac Ladislaum et Mathiam nostram in presenciam ad terminum competentem racione contradiccionis eorum reddituros Et posthec huiusmodi Introduccionis et Statucionis seriem cum contradictorum et euocatorum si qui fuerint ac vicinorum et conmetaneorum qui premisse Statucioni intererint nominibus terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Datum Bude feria quarta proxima post dominicam Letare Anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto. Nos itaque Amicabilibus peticionibus dicti Domini Palatini acquiescentes vnacum prefato Thoma filio Abrahe de Gerla et de Kaproncza homine eisdem nostrum hominem videlicet Magistrum Blasium de Waswar socium et concanonicum nostrum ad premissa peragenda nostro pro testimonio transmisimus fidedignum qui tandem exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quomodo ipsi primo videlicet feria sexta proxima ante dominicam Ramispalmarum et postsequentibus alijs diebus ad id sufficientibus ad facies predictorum Castri Wylagoswar vocati in dicto Comitatu de Zarand existentis ac Nobilium Castrensium Hungarorum scilicet et Wolachorum semper et abantiquo ad ipsum Castrum spectancium sic quidem eisdem in eorum Nobilitatum Juribus et libertatibus per diuos Reges ipsis concessis permanentibus necnon Districtuum vtrarumque Aranyag Kaladwapataka ac Kapolna Chwch Feyerkeres Halmagh et Ribicze nuncupatorum Item Opidorum Syry Galsa Mezth Kaladwa Feyerkeresnaghbanya alio nomine Czibebanya ac Kysbanya alio nomine Medwepataka vocatorum ac vrburarum in Naghbanya et Kysbanya predictis et alias vbiuis in pertinencijs dicti Castri Wylagoswar habitarum preterea possessionum sew villarum Magyarkaladwa Alsofalw Kyskaladwa Syweg Diznospataka Felsewkaladwa Hozywlazlofalwa Mikofalwa vtrarumque Zylwas Zylaagh Aranyag Kermezinfalwa Nemesfalw Zekshelfalwa Felsewaranyag Bainfalwa Ferenczfalwa Kalwy Halmaghfalwa Honthew Balthfalwa Felsewraztowcz Raztowcz Hontheser Felsew honth Pokafalwa Zewdesfalwa Iwgafalwa Ewrwenyes Mayathagyerghfalwa Hazyachfalwa Alsozekas Felsewzekas Keerfalwa Boglezth Baglyafalwa Felsewzewldes Bwchfalwa Solmos Panussa Madarsakfalwa Achwa Bonczafalwa Ferrechfalwa Jarozlafalwa Kyskapolna Bothfalwa Plofalwa Almas Felsewalmas

Bodyafalwa Lonka Fyzthetew Roztoka Kakaro Ploska Madyafifalwa Dragwyafalwa Criminaz Bokorfalwa Zalofalwa Bogdanfalwa Medwefalwa Felsewbanyafalwa Chenczfalwa Berethya Tamasfalwa Kywfalwa Lewothafalwa Drabonthafalwa Orrosfalwa Felsewrachka Dragothafalwa Mihalfalwa Balasfalwa Germend Karachonfalwa Kelemenfalwa Kayary Terchye Herczegfalwa Felsewrach Iwanfalwa Walya Alsolankal Zeropa Waka Gyewnkfalwa Rudafalwa Kisribicze Wyborfalwa Baylafalwa Bwchfalwa Pontingalfalwa Kemegyech Stanizlafalwa Chwch Kapolna Bokorfalwa Kapozthafalwa Nagoyafalwa Bwchafalwa Fenyewpatak Lazwrfalwa Magywrich Rachka Chebefalwa Walyafalwa et Karrachfalwa vocatarum ad dictos Districtus et Opida perconsequensque ad Idem Castrum Wylagoswar predictum pertinencium aliarum eciam cunctarum villarum prediorum vtilitatum et pertinenciarnm eiusdem Castri ac predictorum Opidorum et Possessionum quoquomodo vocitatarum in predictis Comitatibus de Zarand et Orodiensi existencium et habitorum Item tributorum prouentuum obuencionum Jurisdicionum (sic) Juriumpatronatuum ecclesiarum parochialium in Syry Galsa Mezth Keresbanya et Kysbanya ac aliarum cunctarum ecclesiarum et Capellarum quam Christianorum quam wolochorum vbiuis in pertinencijs dicti Castri Wylagoswar habitarum generaliterque quarumlibet vtilitatum et pertinenciarum eiusdem Castri vicinis et conmetaneis eorundem ac earundem vniuersis videlicet Johanne Petro Cosma Bartholomeo et Thoma de Bernolth Mathia Aczel dicto de Kereky Petro et Ladislao Maysay de Haraklyan Ladislao Kolbaz dicto de Egregh, Gregorio de Selend, Ladislao et Petro dictis Buda de Zelend, Stephano Powsa de Zewdy, Matheo de Kasa, Johanne et Alberto de Losoncz, Johanne filio Dyonisij de Ilye, Ladislao de Branchika, Nicolao de Arany Mathia de Rapolth Item Johanne literato et Francisco paruo de Martom Michaele de predicta Kereky Nicolao filio Laurencij et Johanne de Zylas, Stephano et Valentino filijs Abrahe de Gerla et Johanne Orzag de Gwth, et alijs quampluribus Nobilibus inibi legittime conuocatis et presentibus attendendo, Introduxissent prefatos Johannem Wayuodam de Hwnyad necnon Ladislaum et Mathiam filios eiusdem in dominium iam dictorum Castri et Districtuum Opidorum Possessionum Villarum prediorum Tributorum Vrburarum Juriumpatronatuum ecclesiarum necnon Nundinarum fororum ebdomadalium ac cunctarum vtilitatum et pertinenciarum eorundem et earundem Statuissentque Item et eadem ac easdem cum cunctis vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet videlicet terris arabilibus cultis et incultis Campis pascuis Siluis Nemoribus rubetis pratis fenetis aquis aquarumque decursibus piscinis piscaturis promontorijs vineis vinetis rippis Montibus Alpibus Molendinis ac locis Molendinorum et generaliter quibusuis vtilitatum integritatibus quouis vocabulo vocitatis ipsis Johanni de Hwnyad Wayuode ac Ladislao et Mathie filijs eiusdem eorumque heredibus et posteritatibus vniuersis Jure ipsis incumbenti perpetuo et irreuocabiliter possidendas tenendas et habendas nemine penitus contradictore apparente legittimis diebus in faciebus dictorum Castri Districtuum Opidorum Possessionum villarum prediorum Tributorum urburarum Juriumpatronatuum cunctarumque pertinenciarum et vtilitatum eorundem et earundem iuxta Regni consuetudinem permanendo. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam, presentes literas

nostras privilegiales pendentis et autentici Sigilli nostri maioris munimine roboratas eisdem duximus concedendas, Datum per manus honorabilis viri magistri Benedicti de Boroh lectoris ecclesie nostre pretacte ac socij et canonici nostri vigesimaquarta die Statucionis et Introduccionis predictarum, Anno domini supradicto Honorabilibus viris et dominis Nicolao Bodo electo Emerico de Sirimio Cantore Nicolao Barius Custode Stephano de Nezmel et Georgio de Zador Decanis ecclesie nostre prefate existentibus.

Teleki, Hunyadiak Kora, X. pag. 159. Din archiva regală dela München.

DXCVII.

1445. Ionŭ Corvinulŭ, voivodulŭ Transilvaniei, ţine tribunalŭ în oraşulŭ Hine- 1445.
dórei, şi judecă *procesulŭ dintre nobilulŭ Ionŭ de Măcĭeaşŭ cu nobilulŭ Bogdanŭ din comuna Mutnicŭ, şi cu Petru, Sandrinŭ, şi Ionŭ, fii lui Stanŭ din Prisaca, pentru chinezĭatulŭ ereditariŭ din comuna Prisaca în districtulŭ Lugoşului.*

Nos Johannes de Hwnyad Wayuoda Transsiluanus Siculorumque et (Theme)siensis Comes etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes Vniuersis quibus expedit Quod cum Nos Sabbato proximo post festum Diuisionis Apostolorum in Ciuitate nostra Hwnyad vocata vnacum nonnullis Nobilibus, et circumspectis viris Jurisperitis in sede nostra Judicaria iudicantes consedissimus, Tunc e medio aliorum causancium exurgendo Nobilis vir Iwan filius dionisi de Machkas in sua Necnon filiorum ac fratrum suorum personis coram nobis exhibuit quasdam litteras donacionales Serenissimi principis domini Wladislaj Regis Hungarie, In quarum tenore manifeste vidimus contineri, Quod idem dominus noster Rex Wladislaus possessionem Gyepew vocatam, In districtu et pertinencys karanSebes existentem, et habitam pro suis fidelibus seruicys noue sue Serenitatis perpetue donacionis titulo, quam eciam hactenus perpetualiter possedissent, contulisset et donasset irreuocabiliter tenendam possidendam pariter et habendam, Quo audito Nobiles Bogdan de Mothnok in sua, ac Michaelis Ladislai et Emerici filiorum farkas de eadem Mothnok similiter coram nobis exaduerso consurgendo exhibuit nobis quasdam litteras donacionales, condam Serenissimi principis, domini Alberti Regis Hungarie felicis recordacionis, In quarum quidem litterarum tenore . . . . . vidimus contineri Quod medietatem prefate possessionis Gyepew vocate, Quam eciam hactenus titulo perpetue kenesiatus donacionis Regalis possedissent, tandem modosimili noue sue donacionis Titulo perpetue donacionis Regalis contulisset, Aliam vero directam et coequalem medietatem Petro, Sandrino et Johanni filys Staan, Necnon Johanni ac Stephano filys Philipi, Ac altero Stephano filio Dionisy de eadem Gyepew similiter graciose contulisset. Qua-

rumquidem litterarum tenoribus perceptis, vnacum prefatis Nobilibus et Jurisperitis matura superinde deliberacione prehabita, in ipsa Sede nostra Judiciaria consedentes, Judicando decreuimus, Quod vigoribus et virtutibus preassertarum litterarum domini nostri Wladislai Regis Hungarie multomagis prescripte littere condonacionales condam domini Alberti Regis Hungarie vigorose et seruande existant, proeo eciam, Quod dicta possessionaria peticio prescripti Iwan, incondigna et iniusta videbatur, Ideo nullum Jus et proprietatem sew dominium ipsius possessionis Gyepew ipsi Iwan adiudicauimus possidere, Et tandem possessionem Gyepew, in tres partes equales diuidendo, vnam partem prefato Bogdan de Mothnok Necnon Michaeli Ladislao, et Emerico filys Farkas de eadem Mothnok, alias vero duas partes Petro Sandrino, et Johanni filys Staan, Ac Johanni et Ladislao filys Philipi, et altero Stephano filio Dionisy de eadem Gyepew, perpetue donacionis titulo dedimus donauimus, et contulimus ymmo damus donamus et conferimus irreuocabiliter tenendas possidendas pariter et habendas, testimonio presencium litterarum nostrarum Sigillo nostro quo fungimur impressarum mediante. Datum in prefata Ciuitate nostra Hwnyad vocata in die prenotato, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo Quinto.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 389. Din transumptulŭ regelui Vladislaŭ II. din a. 1496, în archiva familiei Macskási.

DXCVIII.

1445. 1445. *Grigorie, amintitŭ ca episcopŭ catolicŭ alŭ Milcovici, şi guvernătoriŭ alŭ mănăstirei Beel din Ungaria.*

Nos Conuentus Monastery sancti Martini Sacrimontis pannonie, Memorie commendamus, Quod Paulus de Thakachy in persona Reuerendi in christo patris domini Gregory Episcopi Mykouiensis (sic) et Gubernatoris Abbacie de Beel, ac Conuentus eiusdem, Reuerendum in christo patrem dominum Ladislaum Episcopum agriensem, paulum de Hederwara Stephanum et Ladislaum filios Mauricy de Megyesalya, venerabilem dominum Paulum prepositum de Morotzhyda, et alios quoslibet ab occupacione detencione vsuum fructuumque et quarumlibet vtilitatum percepcione, certarum Sessionum Jobagionalium in possessione Arpas in Comitatu Jauriensi existente ad ipsam ecclesiam de Beel pertinente alios vero quoslibet a detencione sibi ipsis perpetuacione se ipsos in dominyum Intromissione, quolibet factis vel fiendis, prohibuit contradicendo et contradixit Inhibendo, publice et manifeste coram nobis, lege Regni requirente Datum feria quarta proxima post festum beate Katherine virginis et martiris Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo. quinto.

Codex dipl. patrius Hung. IV. pag. 339. Originalulŭ pe chârtie în archiva mănăstirei din muntele Panoniei.

DXCIX.

1446. *Papa Eugeniu IV. înscliinţézĕ pe toţi credincioşii, că în regatulŭ Moldovei esistă o sectă numerósă de Husiţi, cari aŭ infectatŭ cu dogmele lorŭ chiar şi pe o parte óre-care din locuitorii Ungariei; din acéstă causă pontificele numesce pe Fabianŭ de Bachia, Vicariulŭ călugărilorŭ minoriţi din Bosnia, şi pe succesorii sei, ca «inquisitori perpetui» în contra ereticilorŭ din Moldova, din Ţéra-românéscă, din Blachia de peste Dunăre din Bulgaria, din Serbia şi din Sclavonia.* 1446.

EUGENIUS EPISCOPUS etc. Ad futuram rei memoriam. Pre cunctis nostre mentis desiderabilibus catholice incrementum fidei affectantes intimo utique dolore replemur, cum audimus vel sentimus aliquos, presertim clericali militie ascriptos, ad ipsius fidei depressionem quacumque malignitate satagere, vel damnabilibus ipsam depravando depressionibus, seu comentis eam mendacibus pervertendo: ad quorum magna sternenda molina eo animosius insurgimus, quo in animarum stragem pernitiosius eos agnoscimus aspirare. Dudum siquidem ad nostrum non sine displacentia grandi auditum perducto, quod tunc in regno Moldavie heretice pravitatis, et presertim cuiusdam secte abhominabilis Hussitarum nuncupate, satore malorum operum id procurante, numerosa personarum multitudo existebat, quod non modo incolarum, verum etiam ab ipso regno distantium, et precipue non paucorum regni Hungarie incolarum animas perversi dogmatis veneno pestifero infecerant, ac in dies properantes inficere omni studio satagebant et conabantur, timebaturque, ne si quantocius eorum pernitiosis ausibus oportune non provideretur, etiam ad terras fidelium predictos transeuntes et mortiferum venenum sue erronee doctrine fundentes, quamplurimos inficerent in suarum et plurimorum aliorum evidens animarum periculum, dispendium quoque pernitiosissimum pariter et exemplum. Nos super hiis, quantum nobis ex alto permittebatur, totis providere viribus intenti et firmam super eo, quod eatenus dilecti filii ordinis fratrum Minorum professores de observantia nuncupati, et precipue vicarie Bozne, qui ut celebris famaque publica insinuabat, se murum facientes pro domo domini et orthodoxe propagatione fidei, ad confundendas eliminandasque huiusmodi heresis superstitiones opem et operam efficaces solertius adhibere, quantum in eis foret, studuissent et studerent, prout tante rei necessitas exigeret, in convincendis eliminandisque dictis erroribus suas impertiri partes deberent, fiduciam in domino, ut congruebat, acceptantes, motu proprio dilectum filium Fabianum de Bachia Vicarium dicte vicarie et illius successores, qui pro tempore essent ipsius vicarie Vicarii, in Ungarie et Bozne predictis, necnon Moldavie, Walachie, Bollachie, Bulgarie, Rassiae, necnon Sclavonie ac omnibus et singulis aliis regnis seu partibus, ad que seu quas vicaria huiusmodi se extendere noscebatur, inquisitorem et inquisitores heretice pravitatis per alias nostras litteras perpetuo fecimus, constituimus et etiam deputavimus sub certis modo et forma, prout in eisdem litteris plenius continetur. Cum autem, sicut ad audientiam nostram plurimorum fidedignorum relatione pervenit, in aliqui-

bus ex regnis seu partibus antedictis nonnulli presbiteri, aut etiam parrochialium ecclesiarum rectores, vel alia beneficia ecclesiastica, etiam dignitates, personatus, administrationes seu officia obtinentes, alieque persone ecclesiastice, pudicitie laxatis habenis ac vitam ducentes plurimum dissolutam, concubinas publice tenere illasque plurimum honorare, et quod deterius fore dinoscitur, ad allegandum eorum in peccato huiusmodi excusationem actum carnalem etiam inter non legitime coniugatos peccatum non esse, publice asserere et predicare non verentur, in maximam dei offensam et animarum periculum, pernitiosum quoque exemplum ac scandalum plurimorum, et a nonnullis revocetur in dubium, an Fabianus et successores predicti contra presbiteros et personas ecclesiasticas huiusmodi tanquam contra hereticos dictarum litterarum vigore procedere possint: nos, qui ex debito commissi nobis officii huiusmodi errorem detestabilem, ne propagetur ulterius, et per eum corda fidelium *dampnabiliter corrumpantur, ab ecclesia catholica necessario extirpare debemus, motu proprio, non* ad *ipsius Fabiani vel alterius* pro eo nobis desuper oblate petitionis instantiam, sed de nostra certa scientia auctoritate apostolica tenore presentium decernimus et declaramus, Fabianum et successores prefatos contra presbiteros et personas predictos, ac quoscumque alios, cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, actum carnalem inter alios quam inter legitime coniugatos non esse peccatum asserere et pertinaciter tenere presumentes, tamquam contra hereticos iuxta ipsarum litterarum continentiam atque formam procedere posse et debere in omnibus et per omnia, perinde ac si in ipsis litteris, quod contra presbiteros, personas et alios asserentes predictos procedere possent et deberent, expressum fuisset. Et insuper ut Fabianus et successores predicti eo facilius inquisitionis officium huiusmodi exequi possint, quo personas presertim ecclesiasticas sibi in executione huiusmodi assistentes favoribus apostolicis prosequi poterunt, eisdem Fabiano et successoribus predictis, quod omnium et singularum ecclesiasticarum tam secularium quam ordinum quorumcumque regularium personarum, quas ad executionem huiusmodi pro tempore duxerint eligendas, confessiones audire, et pro commissis ab eis etiam quantumcumque gravibus et enormibus criminibus et delictis, etiam si symonie et alia fuerint, propter que sedes apostolica sit merito consulenda, crimine falsitatis litterarum apostolicarum dumtaxat excepto, debitam absolutionem impendere et penitentiam iniungere salutarem, necnon illos a quibuscumque excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et penis tam a iure quam ab homine latis et promulgatis, etiam in dicte sedis reservatis casibus in forma ecclesie consueta, iniunctis sibi pro modo culpe penitentia salutari et aliis, que de iure fuerint iniungenda, absolvere, et cum eis super quibuscumque irregularitatibus, homicidii voluntarii, bigamie et mutilationis membrorum casibus dumtaxat exceptis, dispensare, omnemque ab ipsis inhabilitatis et infamie maculam sine notam per eos quomodolibet contractam penitus abolere auctoritate apostolica possint et valeant, eisdem scientia et auctoritate concedimus per presentes, Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrariis

quibuscumque. Nulli ergo etc. nostre constitutionis, declarationis et concessionis etc. Si quis autem etc. Datum Rome apud Sanctum Petrum Anno etc. Millesimo quadringentesimo quadragesimosexto, quinto Nonas Iulii, Pontificatus nostri Anno Sextodecimo.

Reg. An. XVI. Tom. 19. fol. 210.

Theiner, Mon. Slav. merid. I. pag. 394.

DC.

1446. *(Estrasŭ). Ionŭ Corvinulŭ amintitŭ cu titlulŭ de: Voivodŭ alŭ Transilvaniei, Banŭ alŭ Severinului, Căpitanŭ alŭ castrului Belgradŭ din Serbia, şi Vicariŭ alŭ regatului Ungariei.* 1446.

Joannes de Hunyad, Vaivoda Transilvanus, Banus Zeveriensis, Capitaneusque castri Nandor-Albensis et huius Hungariae Regni Vicarius (Jacobo Krafft, civi Leutschoviensi, omnes haereditates et bona a Joanne Krafft cive Rivuli Dominarum testamento legata, tanquam legitimo per uxorem Agnetem, dicti Joannis Crafft sororem haeredi confirmat.) Datum in civitate Rivulo Dominarum die Sabbathi post octavas Epiphaniarum Domini. Anno eiusdem MCDXLVI.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 86.

DCI.

1446. *Ionŭ Corvinulŭ (Românulŭ) face cunoscutŭ, că prelaţii, baronii şi nobilii Ungariei, întruniţi în adunarea generală ţinută în oraşulŭ Alba-regală, l'aŭ alesŭ cu unanimitate de guvernătoriŭ alŭ Ungariei, şi că a depusŭ jurămêntulŭ, că în câtŭ 'lŭ voriŭ ajuta puterile, va servi Ungaria şi o va apăra în contra inimicilorŭ sei.* 1446.

Joannes de Hunyad pro illustrissimo infante Ladislao, nato condam Alberti regis, electo, regni Hungariae Gubernator generalis et Vaivoda Transilvanus, notum facimus — quod cum universitas DD. Praelatorum, Baronum et Nobilium ac aliorum singulorum possessionatorum hominum huius regni Hungariae iuxta dispositionem et ordinationem eorumdem, nuper in civitate Alba Regali factam, in hanc praesentem sollemnem congregationem amplissime coadunata, eas res, modosque, quibus divina gratia suffragante tot diebus, totque annorum curriculis alternis insidiis, et mutuis persecutionibus acerrimis,

contra sese fine dato pacem reformare et caritative sibi invicem commorari possent, avidissime exquirere coepissent; tandem post multos habitos labores partibus ad tam salubre, necessariumque opus, non sine divinae miserationis gratia inter se unitis, pari consensu ad articulos infrascriptos observandos concordarunt. Art. I. Quod eligent et deputabunt unum gubernatorem (reliquos vide in corpore Juris Hung. Tom. I.). Quibus quindem articulis modo praemisso invectis et confectis, ad contentaque eorumdem observanda singulis singulariter, tam scilicet maioribus quam minoribus in forma, ad haec ordinata, iuratis, unanimi et pari omnium voto et consensu, nos, licet immeritos, ad onus huiusmodi gubernationis elegerunt, idemque humeris nostris imposuerunt exercendum; quumque, quamvis inuiti, iuramento tamen modo, quo supra, praestito adstricti, effugere non valentes, iuxta vires nostras paratum serviendi animum obtulissemus, sicut ipsis dominis praelatis et baronibus placuit, voluimus, ut limitatam habuissemus viam et modum, quibus et officium gubernationis huiusmodi et debitam eiusdem regnique huius tuitionem exerceremus et etiam non excederemus modum quo vel in minimo contra praestitum iuramentum laxasse manum cerneremur. Ea propter iidem domini praelati, barones et nobiles universi, post maturam eorum superinde factam deliberationem, articulos infrascriptos, limitationem petitam in se continentes, nobis praesentarunt, harum seriem verbalem continentes (v. in corpore Juris). Nos igitur huiusmodi potestatis nostrae gubernationis limitationem, ab eisdem dominis praelatis, baronibus et nobilibus regni modo praemisso articulatam recipientes, iuxta eandem obtulimus eisdem omnem diligentiam, sollicitudinem et curam nostram, facereque et exercere, officium gubernationis huiusmodi melius, ut possimus. Atque sicut iuramento, modo, quo supra, promisimus limitationem et articulos suprascriptos, in nullo excedere velle. In quorum testimonium praesentes literas nostras eisdem dominis praelatis, baronibus et nobilibus regni universis, sigillo nostro quo, ut vaivoda Transilvaniae utimur, impendenti communitas, duximus concedendas. Datum in amplissima praelatorum, baronum et regnicolarum congregatione generali in campo pestiensi feria secunda infra octavas Pentecostes Anno Dom. Millesimo quadringentesimo quadragessimo sexto.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 87. După manuscriptele lui Cornides.

DCII.

1446. *Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruiesce chineziatulŭ comunei Cincişŭ din Transilvania nobilului Danŭ, fiulŭ lui Iaroslavŭ din Cincişŭ, şi fraţilorŭ sei Voicu, Petru, Ciorba şi Ionŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile lorŭ militari în diferite lupte cu Turcii şi cu alţi inimici ai Ungariei, şi ordónă totŭ-o-dată Capitulului din Alba-Iulia, ca se-i introducă în posesiunea acestei comune, pe care de altmintrelea o stăpânise Danŭ şi mai înainte sub nume de chineziatŭ.* 1446.

Joannes de Hunyad Regni Hungarie Gubernator etc. Capitulo Ecclesiae Albensis Transiluaniae salutem et honorem. Cum consideratis, et in memoria nostra revocatis multismodi fidelitatibus, et fidelium servitiorum gratuitis meritis, sinceris complacentiis, atque virtuosis gestis nobilium Dan, filii quondam Jaroszlav de Chonakos, nec non Vayk, ac Petri Zsorbe, et Joannis filii dicti quondam Jaroszlav de eadem Chonakos, quibus ipsi Sacrae Regni Hungariae Coronae, et ex post etiam in publicis quam Regalium, quam nostrorum Exercituum, tum contra Sevissimos Turcos, quam alios hujus Regni notorios emulos plera vice motorum expeditionibus, non parcendo personis ac rebus eorum, cum immoderata eorum sanguinis effusione studuerunt complacere, intuitu quorum volentes ipsis nostram exhibere benevolent. favorosam, Possessionem Chonakos [1] praedictam vocatam, in Comitatu de Hunyad praenotata, in Districtu de Hatzeg existentem habitam, in cujus Dominio praefatus Dan nomine Keneziatus hucusque perstitisset. Item totum et omne Jus Regium, si quod in eadem possessione Chonakos, qualitercunque Regia haberet serenitas, aut quibuscunque modis et rationibus sacram ejusdem concerneret Coronam, simul cum cunctis earundem, et ipsius utilitatibus, et pertinentiis quibuslibet, vigore aliarum Litterarum nostrarum Donationalium exinde confectarum, eidem Dan, Vayk, Petro, et Joanni ipsorumque haeredibus, et posteritatibus universis in perpetuum duximus conferend. volumusque ipsos per nostrum, et vestrum homines, in dominium ejusdem per eos legitime facere introduci. Super quo Honorabilitatem vestram praesentibus requirimus, eidemque seriose committimus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Stephanus filius Galli de Hosdaat, aut Stephanus de Farkadin, vel Bukur de Szilvás aliis absentibus homo noster, ad faciem dictae possessionis Chonakos, dictique Juris Regii in eadem habiti, vicinis et commetaneis ejusdem, et ipsius universis, inibi legitime convocatis, et praesentibus accedant, introducat praefatum Joannem, et alios praedictos in Dominium ejusdem, et ipsius, statuatque eandem et ipsum eisdem praemissae Nrae Donationis titulo perpetuo possiden. si non fuerit contradictum. Contradictores vero, si qui fuerint, evocet eosdem contra annotatum Joannem, et alios praenotatos, Palatinalem in praesentiam, ad terminum competentem, rationem contradictionis eor. reddituri. Ex post haec, hujusmodi introductionis, et statucionis seriem cum contradictorum, et evocatorum, vicinosque, et commeta-

1) Cincişŭ în comitatulŭ Hinedórei.

neos, qui praemissae statutioni intererunt nominibus, et termino assignato, eidem Domino Palatino more solito rescribatis. Datum in Temesvár in festo ascensionis Domini anno ejusdem 1446.

Lege et Mathiae I. novas Donationales pro Ladislao, Sandrino, Dan, et Joanne de Csolnakos, super Chonakos, Ohaba, et Dobra in Comitatu Hunyad de anno 1464. in C. D. T. III. p. 269—278.

L. S.
Joannis Hunyadi
Gubernatoris.

Literae hae sigillatae, clausae, et subseque apertatae, hanc habent a Dorso Intitulationem: «Honorabili Capitulo Eccl. Alb. Trans. pro nobili Dan filio quondam Jaroszlav de Chonakos, et aliis introscriptis Introductoria, et statutoria».

Statutionis series autem itidem in dorso earumdem consignata sic sequitur: »Homo regius Bukur de Szilvás superiori Capituli Demetrius Presbyter secundo die Corporis Christi tribus diebus nemine contradictore. Cometan. Bukur de Felsö-Szilvás, Ladislaus de eadem, Lupa, et Blasius de Lendene (Lindina), Stojka de Maczesd.

Exstant in Arch. Capit. Alb. Trans. in simplici papyro confectae, sigillum Joannis Hunyad cerae rubrae impressum, chartae appensum est.

Transilvania, 1873. pag. 67. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény. — Estrasŭ la Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 91.

DCIII.

1446. 1446. Camera Ungariei votézĕ nóue imposite asupra iobagilorŭ şi a nobililorŭ, cum şi asupra *Românilorŭ şi a Slavilorŭ din Ungaria*, pentru ca Ionŭ Corvinulŭ se pótă apăra regatulŭ *în contra ori cărorŭ inimici*.

Praelati, Barones, Proceres et Nobiles regni Hungariae universi etc. Vniversis et singulis praelatis, baronibus, nobilibus et cuiusvis status, gradus et conditionis, possessionatis hominibus, item liberis civitatibus, tam regalibus quam reginalibus, in Comitatu Zabolch constitutis et existentibus, salutem et mutui amoris incrementum. Cum nos in praesenti congregatione nostra generali cum omnibus regnicolis varios labores et summam diligentiam adhibuerimus, quibus possemus modis viam et ordinem invenire, ut huius regni aemuli tam intranei, quam extranei, singulique pacificum statum ipsius regni turbantes reprimi possint, et inde excludi; itaque post varios tractatus hanc viam et ordinem aptiorem pro huius regni defensione et conservatione pacifici status sui pari voto invenimus, et sine omni discrepantia in hoc resedimus, ut in toto hoc regno de singulis comitatibus, civitatibus, oppidis et villis, tam re-

galibus quam aliorum quorumcunque, qualiumcunque exemtionis titulo et gratia potiantur, ad instar lucri camerae super singulas quinque portas unus florenus, item super singulos quatuor nobiles, iobbagionem non habentes, similiter unus florenus auri dicetur, et post huiusmodi dicationem talis modi floreni sine omni tarditate et renitentia per omnes exsolvantur, et manibus magnifici Domini Johannis de Hunyad, regni gubernatoris, assignentur. Provisurus ipse cum eisdem de tranquillo statu regni et defensione opportuna. Qua propter vestras fraternitates et amicitias requirimus et hortamur, quatenus statim, receptis praesentibus, omnis occasionis colore et allegatione posttergatis, singuli vestrum iobbagiones suos, vos autem ciuitates liberae, regales scilicet et reginales, iuxta praemissam nostram ordinationem, reverendo in Christo Patri D. Joanni, almae ecclesiae Varadien. Episcopum per prefatum D. Joannem gubernatorem ad id credito, aut hominibus ipsius D. Episcopi, per eum ad illud deputatis, dicare permittere, et huiusmodi, dicata, secundum formam praemissae ordinationis nostrae infra XV. dierum spatium eisdem extradere, et exsolvi facere, velitis et omnino debeatis. Alioquin prefatus D. Johannes Gubernator et praedictus D. Episcopus ex tradita eis potestate, ad praemissa omnia realiter facienda, vos et quemlibet vestrum per occupationes possessionum et rerum vestrarum, de quibus praemissa non exsolverentur, et alia gravamina opportuna arctius compellent et adstringent; volumus etenim, vt talium occupationum remissio fieri interim non debeat, quousque huiusmodi occupatori integraliter decem marcae exsolventur. — — Volumus etiam, ut omnes Valachi et Sclavi — modo praemisso dicentur, et ab eisdem irremissibiliter dicata exigantur. — Datum in oppido Pestiensi in festo Corporis Christi, Anno eiusdem MCCCCXLVI.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 95. Din Biblioteca episcopiei dela Cinci-biserici.

DCIV.

1446. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, scrie *voivodului românŭ Moga din Zărandŭ*, ca se permită monetariului Simonŭ din Sibiŭ se pótă spĕla şi culege aurŭ în apele dela Baiă-de-Crişŭ. 1446.

Nos Johannes de Hunyad, Regni Hungariae Gubernator, vobis nobilibus viris Moga Wayda, item Officiali Castri de Maroth in Oppido Keresbánya constituto et suis pertinentiis residente harum serie firmiter committimus, quatenus a modo et deinceps Magistrum Symonem cusorem florenorum auri in civitate Cibiniensi commorantem in laboratione et cultura lavatura auri in dicta Keresbanya habitae, quae sua fore perhibetur, pro nobis utpote laborantem, in nullo impedire, molestare, seu quovismodo perturbare et damni-

ficare praesummatis, quin immo hujusmodi lavaturam auri sibi libere et pacifice colere et laborare, ac negotia sua ibidem exercere permittatis, et permitti faciatis. Aliud non ausuri facere in praemissis. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis Datum in villa Apold, die domenico proximo ante festum ad vincula beati Petri Apostoli. Anno domini Millesimo Quandringentesimo Quadragesimo Sexto.

Commisio propria Domini Gubernatoris.

Archiv des Vereines für sieb. Landeskunde. Neue Folge. VI. pag. 181. Originalulŭ in archiva naţiunii săsescĭ din Sibiiŭ. Nr. 112.

DCV.

1446. 1446. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, ordónă vice-voivodului din Transilvania se prindă pe *făcătorii de relc, cari despóiă pe Saşii din Transilvania, cândă călătorescă cu mărfurile lorŭ prin ţéră*, şi apoi se ţină judecată asupra lorŭ dimpreună cu Saşii, şi se-i pedepséscă în totŭ casulŭ cu mórte.

Johannes de Hwnyad, nomine et in persona Inclitj domini Ladislai Electi Nati quondam domini Alberti Regis Hungarie eiusdem Regni Gubernator, Vobis Egregio Nicolao de Wyzakna, vice Wayuode Transsiluano, Salutem cum fauore, Exponitur nobis nomine et in personis Judicum et Juratorum Seniorum Septemsedium Saxonicalium partium Transsiluanarum predictarum multum querulose, qualiter nonnulli salutis proprie immemores, plurimos ex Inhabitatoribus predictarum Sedium ipsorum rebus et bonis, dum eosdem has partes pro acquisicione vite necessariorum perlustrare hinc inde contingeret, spoliarent furtimque multa dampna, ac offensas et homicidia inferrent incessanter, in eorundem exponencium aggrauamen satis magnum, Ideo vestre dileccioni presentibus, auctoritate premisse nostre Gubernacionis precipimus firmiter et mandamus aliud vtique habere nolentes, quatenus, a modo deinceps, vbicunque huiusmodi notorios malefactores fures et spoliatores, tam in medio predictarum Septem sedium quam eciam alibi in ipsis partibus Transsiluanis repertos, vna cum Judicibus et Senioribus dictarum Septem sedium Saxonicalium detineri facere, eosdemque iuxta eorundem demerita in medio ipsarum Septemsedium prescriptarum Judicari facere, mortique deputari modis omnibus debeatis, Secus in premissis facere non ausuri. Datum in Apold in profesto Advincula beati Petri Apostoli, Anno Domini MCCCCXL-mo sexto.

Commissio propria Domini Gubernatoris.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 186. Din archiva naţiunii săsesci în Sibiiŭ.

DCVI.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruesce nobilului Danŭ şi fraţilorŭ sei chineziatulŭ comunei Cincişŭ din comitatulŭ Hinedórei,* în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile sale militari în mai multe espediţiuni. 1447.

Nos [1] Joannes de Hunyad, regni Hungariae Gubernator, memoriae commendamus, — quod nos, consideratis et in memoriam nostram revocatis multi modis fidelitatibus et fidelium servitiorum gratuitis, meritorumque sinceris complacentiis, atque virtuosis gestis nobilium Daan, filii quondam Jaroszlaw de Chonokos, nec non Woyk, ac Petri Zsorbe, et Johannis, filii dicti Jaroszlaw de eadem Chonokos, quibus ipsi sacrae regni Hungarie coronae, et ex post nobis in plerisque tam regalium, quam nostrorum exercituum, tum contra saevissimos Turcos, quam Hungariae regni notorios aemulos plera vice motorum, expeditionibus, non parcendo personis, ac rebus eorum cum immoderata sanguinis eorum effusione studuerunt complacere. Intuitu quorum volentes ipsis nostram exhibere benevolentiam favorosam, possessionem Chonokos praedictam vocatam, in Comitatu de Hunyad praenotata, in districtu Haczeg existente habitam, in cuius dominio praefatus Daan more Kenesiatus hucusque perstitisset; item totum et omne ius regni, si quod in eadem possessione Chonokos qualitercunque regia haberet serenitas aut quibuscunque modis et rationibus sacram eiusdem concerneret coronam, simul cum cunctis eiusdem et ipsius utilitatibus — ad eandem et ipsum ius regium de iure spectantibus, et pertinere debentibus, sub ipsius veris metis et antiquis, eidem Dan ac aliis praescriptis, ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis, auctoritate nostrae gubernationis, nec non consensu et voluntate universorum dominorum praelatorum et baronum ad id accedente consensu dedimus, donavimus et contulimus. — — Dat. in Temesvár in festo Ascensionis Domini, anno eiusdem MCCCCXLVII.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 99. Din manuscriptele lui Cornides. — Transilvania. 1873. pag. 92.

DCVII.

1447. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe *Ladislau, fiulŭ lui Lado Românulŭ*, în posesiunea moşiilorŭ sale părinţesci din districtulŭ (Caran)Sebeşului. 1447.

Nos Johannes de Hwnyad Nomine et in Persona Serenissimi Principis domini Ladislai Electi Nati condam Domini Alberti Regis Hungarie

1) Cf. documentului Nr. DCII.

eiusdem Regni Gubernator etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus incumbit vniuersis Quod Ladislaus filius Lado walahy de Byzere nostram personaliter veniendo inpresenciam exhibuit et presen auit nobis quasdam tres literas patentes vnam condam Alberti Regis Hungarie et aliam Magnificorum Emerici et Johannis de Marczaly et Ladislai Haghmas de Berekzow, ac terciam vniuersorum Nobilium et Keneziorum districtus Sebes tenoris infrascripti Supplicans nobis humili precum cum instancia vt easdem ratas gratas et acceptas habendo pro eodem perpetue valituras roborare et confirmare dignaremur, quarum vnius puta dicti domini Alberti Regis litere tenor Is est.

(Urmézã documentulŭ din 1438. Nr. DXXIX.)

Secundo vero antefatorum Emerici Johannis et Ladislai litere hunc tenorem continent.

(Urmézã documentulŭ din 1439. Nr. DLIII.)

Tercie vero et ultime dictorum vniuersorum Nobilium et Keneziorum districtus Sebes litere tenor sequitur in hec verba.

(Urmézã documentulŭ din 1439. Nr. DXLIX.)

Nos igitur humilimis et deuotis supplicacionibus prefati Ladislai (fily, remasŭ afarã) Lado de Bizere nobis vt premittitur porrecte fauorabiliter Inclinatj prescriptas literas antefatorum condam domini Alberti Regis Hungarie ac Magnificorum Emerici et Johannis de Marczaly necnon vniuersorum Nobilium et Kenesiorum patenter emanatas non rasas non cancellatas ymmo mere et sincere veritatis integritate prepollentes presentibusque de verbo ad uerbum insertas et Auctoritate Gubernacionis nostre qua fungimur ac ex vniuersorum dominorum prelatorum Baronum et Regni Nobilium attendentes consilio prematuro quo ad omnes clausulas et Articulos et condiciones earundem ratas gratas et acceptas habendo eidem Ladislao Lado, suisque heredibus vniuersis perpetue valituras approbamus roboramus et confirmamus Harum nostrarum quibus Sigillum nostrum quo vti Gubernator Regni fungimur est appensum vigore et testimonio literarum mediante Datum Bude feria quarta proxima ante dominicam Ramis palmarum Anno Domini Millesimo quadringentesimo Quadragesimo septimo.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 47. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Sombory.

DCVIII.

1447. *Nobilii români din Bănatŭ, anume Petru, fiulŭ lui Petru Vitézulŭ, şi Ladislau, fiulŭ lui Lado Românulŭ, se împacă înaintea Capitulului din Aradŭ cu Nicolae, fiulŭ lui Ladislau Lehaciŭ, în privinţa moşiilorŭ, ce fusese confiscate de regele Sigismundŭ dela Lado Românulŭ pentru nota de infidelitate, şi pe cari regele le dăruise apoi lui Nicolae, fiulŭ lui Ladislau Lehaciŭ, amintitŭ mai susŭ.* Împăciuirea se încheie astŭ-felŭ, că Nicolae Lehaciŭ se restitue lui Petru Vitézulŭ comunele Läscani, Apadia-micĕ şi jumĕtate din Apadia-de-susŭ, aşa ca Pĕtru Vitézulŭ se nu-şi pérdă cu totulŭ dreptulŭ de nobilitate din lipsa de moşii. 1447.

Capitulum Ecclesie Orodiensis Omnibus christifidelibus presentibus et futuris presencium noticiam habituris, Salutem in salutis largitore, Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire Quod Petrus filius Petri dicti Wythez de Bizere, pro se personaliter ac pro ladislao filio lado de eadem, Onus eiusdem in se et suas hereditates Assummendo, si temporis inprocessu in Infrascriptis nollet persistere ab vna, parte vero ex altera Egregius Nicolaus filius ladislai leyhacy dicti de eadem Bizere, pro se similiter personaliter ac pro ladislao filio Johannnis de dicta Byzere, Onus eiusdem modo simili super se recipiendo, Coram nobis constituti, per easdem partes nobis confessum extitit oraculo viueuocis sponte in hunemodum, Quod licet inter ipsos, racione et pretextu diuersarum possessionum et porcionum possessionariarum prefatorum petri fily petri et ladislai fily lado, alias, a Serenissimo principe condam domino Sigismundo Imperatore et Rege Hungarie, per Ipsum Nicolaum sub nota infidelitatis Impetratarum, grande lites et controuersie, in Curia regia, scilicet in nouissima Conuencione Regnicolarum pestiensi celebrate, mote fuerint et exorte, vbi eciam prefatus ladislaus filius lado Juxta vigores certarum litterarum prefati Nicolai, per ipsum coram prelatis Baronibus et Regnicolis, clare productarum et exhibitarum, in eadem infidelitate repertus extiterit, Tamen ipsi Petrus et Nicolaus, de peticione et composicione multorum proborum virorum nobilium Interueniencium, ob carissime eciam fraternitatis zelum, Nolentes ipsum ladislaum filium lado penitus Ignobilitari, quasdam possessiones ipsorum lachkaan et kysapadya vocatas, simulcum directa medietate possessionis ipsorum Felsewapadya, in Districtu Sebes in Comitatu Themesiensi existentes et habitas, cum omnibus vtilitatibus terris scilicet Arabilibus cultis et incultis Siluis pratis Nemoribus Campis pascuis Montibus Alpibus vallibus Gurgitibus Aquis aquarumque de cursibus, et generaliter cunctis vtilitatum integritatibus quouis nominis vocabulo vocitatis ad easdem legittime spectantibus sub suis veris metis prefato ladislao filio lado et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedissent donassent et contulissent, ymmo dederunt donarunt et contulerunt nostri in presencia possidendas tenendas et habendas Jure perpetuo et Irrevocabiliter tali modi, Quod si volente dei clemencia Ipsum ladislaum filium lado absque heredum solacio ex hoc seculo decedere contingeret, Extunc dicte possessiones lachkaan et kysapadya, simulcum directa medietate ffelseuapadya et earum vtilitatibus rursus

et Iterum, in eosdem Nicolaum et petrum diuoluerentur, vniuersasque eorum litteras Inquisitorias Euocatorias affirmatorias Citatorias causales et Judiciales sub quacunque forma verborum, coram quouis Iudice, facto in premisso hactenus emanatas, vanas cassas mortuas exhibitoribusque earundem nocituras relinquendo, Tali eciam vinculo interserto, quod si qua parcium temporum inprocessu premissam composicionem et ordinacionem dictorum proborum virorum in toto vel in parte infringere niteretur, extunc, talis pars contra partem aliam premissa inuiolabiliter obseruantem, in Estimacione dictarum possessionum et exsuperhabundanti in quadringentis florenis puri auri salua Iudicis porcione et ante litis ingressum deponendis conuinceretur ipso facto Preterea eedem partes scilicet petrus et Nicolaus in sub scriptis possessionibus ipsorum talem fecerunt et celebrarunt diuisionem coram nobis, Quod primo possessiones Slatina et Ohabycha prefato petro filio petri possessiones vero Rampnapathaka et Zabathfalw Iamfatis Nicolao et Ladislao filio Johannis, Iterum directe medietates possessionum Meel Noachfalwa Alsofalw et Plese vocatarum eisdem Nicolao et ladislao, alie vero medietates earundem Ipsi petro filio petri, Item Tres partes totalium possessionum Byzere predicte Kalowa Worchorwa appellatarum prefato Nicolao et suo fratri ladislao, Quarte vero partes earundem Annotato petro filio petri wythez vnicuique cum omnibus vtilitatibus cessissent et euenissent perpetuo possidendas et habendas, Tali condicione interiecta, quod si qua parcium sine heredum solacio ex hac luce migrare contingeret, extunc, possessiones et porciones possessionarie talis partis decedentis in alteram partem superstitem et heredem remanentem redundarentur tali vinculo interposito quod si qua parcium temporum inprocessu premissam diuisionem possessionariam Infringeret aut quoquomodo retractare vellet extunc talis pars infringens contra partem alteram in Estimacione dictarum possessionum diuisarum, et insuper in quadringentis florenis auri puri salua Iudicis porcione et ante litis ingressum deponendis conuinceretur, eofacto, In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras priuilegiales pendenti Sigillo nostro munimine roboratas partibus duximus concedendas, Datum per manus Magistri Georgy lectoris, socy et conCanonicj nostri feria tercia proxima post festum visitacionis virginis Marie Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo Septimo, presentibus dominis Mathia Cantore Stephano Custode Magistris Johanne de Zechen Barnaba ladislao et Martino Ceterisque Canonicis et fratribus nostris in dei ecclesia regi sempiterno Jugiter famulantibus.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. pag. 51. Originalulü pe pergamenü în archiva familiei Macskási de Tincova.

DCIX.

1447. *(Estrasŭ). Tractatŭ de alianţă, încheiatŭ între Ştefanŭ voivodulŭ Moldovei cu Casimirŭ, marele Duce alŭ Litvaniei.* 1447.

Unio, et Confoederatio Stephani Palatini Moldaviae cum Casimiro Magno Duce Litvaniae. Dat. in Iassis 25. Iunii.

Dogiel, Codex dipl. Regni Poloniae. I. 2. pag. 601. După inventariulŭ archivei din Cracovia.

DCX.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe nobilulŭ românŭ Ungurŭ în posesiunea moşiei sale Nădăştia-de-susŭ, în semnŭ de recompensă pentru multele sale merite şi pentru serviciile militari, ce i le-a prestatŭ.* 1447.

Nos Joannes de Hwnyad nomine et in Persona Incliti Domini Ladislai electi nati condam Domini Alberti Regis Hungarie etc. eiusdem Regni Gubernator Memorie commendamus per presentes quod nos consideratis multimodis fidelitatibus et fidelium seruitiorum meritis Nobilis Ungwr de Felsew Nadasd, quibus imprimis Sacre Regni Hungarie Corone et expost nobis in plerisque locis et temporibus opportunis studuit complacere, Intuitu quorum volentes sibi nostram exhibere beneuolentiam fauorosam, portionem ipsius possessionariam in Possessione Felsew Nadasd vocata in Comitatu de Hwnyad existente habitam, in cuius pacifico Dominio prefatus Ungwr hucusque se pacifice perstitisse asserit persisteretque eciam de presenti, Simulcum vniuersis eiusdem vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet terris scilicet arabilibus cultis pratis, siluis, Nemoribus et Montibus vallibus, vineis, vinearumque promontorijs, Molendinis atque molendinorum locis generaliterque quibus libet vtilitatum integritatibus quouis nominis vocabulo vocitatis ad eandem de Jure spectantibus et pertinere debentibus sub ipsius veris metis et antiquis limitibus Eidem Ungwr suisque heredibus et posteritatibus vniuersis Noue nostre Donationis titulo dedimus, donavimus et contulimus, ymo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam et tenendam pariter et habendam saluo Jure alieno, harum nostrarum, quibus Sigillum nostrum, quo vti Gubernator Regni fungimur, est appensum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum in Temeswar in festo ascensionis Domini Anno Millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo.

Commissio propria Domini Gubernatoris.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 196. Din originalŭ.

DCXI.

1447. 1447. Capitululŭ din Alba Iulia introduce pe *Ionŭ Corvinulŭ în posesiunea castrului dela Deva* din comitatulŭ Hinedórei, pe care i l'a fostŭ dăruitŭ Vladislau, regele Ungariei. În documentŭ se face amintire de mai mulţi nobili români din comunele din jurulŭ Devei.

Capitulum Ecclesie Transsiluane Omnibus Christifidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Salutem in omnium saluatore Ad vniuersorum notitiam harum serie volumus pervenire, Quod nos litteras Prelatorum Baronum Nobilium et Procerum Regni Hungarie vniuersorum Recepimus in hec verba, Prelati Barones Nobiles et Proceres Regni Hungarie vniuersi, honorabili Capitulo Ecclesie Albensis Transsiluane Salutem cum honoris augmento, Cum nos donacioni Castri Dewa vocati et suarum pertinenciarum, in Comitatu de Hwnyad parcium Transsiluanarum existentis per condam Serenissimum dominum Wladislaum Regem Hungarie, Polonie etc. Magnifico domino Johanni de Hwnyad dicti Regni Hungarie Gubernatori etcet. ipsiusque heredibus et posteritatibus vniuersis perpetuo facte, vigore litterarum nostrarum exinde confectarum nostrum consensum prebuerimus et assensum, velimusque ipsum dominum Johannem Gubernatorem in dominium dicti Castri et suarum pertinenciarum per nostrum et vestrum homines, legittime facere Introduci, Igitur Honorabilitatem vestram presentibus requirimus, Nichilominusque committimus eidem seriose, quatenus, vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Benedictus de Boythor, vel Mathyas de Rapolth aut Petrus de Pesthes, sin alter Petrus de eadem, seu Ladislaus similiter de eadem, siue Johannes neue Thomas de Bartha, an Blasius Bodor dictus de Alpesthes vel Laurencius de Hosdad, alijs absentibus homo noster, ad facies predicti Castri Dewa et suarum pertinenciarum, vicinis et conmetaneis eiusdem, et earundem vniuersis, inibi legittime conuocatis et presentibus accedendo, Introducat prefatum dominum Johannem Gubernatorem In dominium eiusdem et earundem, Statuatque Idem et easdem eidem, premisso Jure sibi incumbente possidendas, Si non fuerit contradictum, Contradictores vero, si qui fuerint euocet eosdem contra annotatum dominum Johannem Gubernatorem in presenciam Wayuodarum Transsiluanensium, ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros, Et posthec huiusmodi Introduccionis et Statucionis seriem cum Contradictorum et Euocatorum, si qui fuerint vicinorumque et conmetaneorum qui premisse Statucioni intererunt Nominibus, terminoque assignato eisdem Wayuodis Transsiluanensibus more solito rescribatis. Datum Bude In dominica Ramispalmarum Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo. Nos itaque mandatis ipsorum Prelatorum Baronum Nobilium et Procerum Regni Hungarie obedire cupientes vt tenemur, vnacum prefato Blasio Bodor dicto de Alpestes homine ipsorum, nostrum hominem videlicet discretum virum dominum Symonem Rectorem altaris minoris beati Michaelis Archangeli in dicta Ecclesia nostra fundati ad premissa

peragenda nostro protestimonio transmisimus fidedignum, qui tandem exinde ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria sexta proxima post festum Inuencionis sancte Crucis proxime preteritum ad facies predicti Castri et suarum pertinenciarum, vicinis et conmetaneis eiusdem et earundem vniuersis, Et presertim Michaele Gabrielis Gregorio Petro Chwka et altero Petro de Haro, Johanne filio Dyonisij de Ilye, Martino Balogh, Bartholomeo Chanad de Alpesthes, et alijs quampluribus Nobilibus inibi legittime conuocatis, et presentibus accedendo, Introduxissent prefatum Magnificum Johannem de Hwnyad Gubernatorem Regni Hungarie in Dominium eiusdem et earundem, Statuissentque Idem et easdem eidem, premisso Jure sibi incumbente perpetuo possidendas nullo penitus contradictore apparente, tribus continuis diebus in faciebus eiusdem et earundem Juxta Regni consuetudinem moram facientes, In cuius rei testimonium presentes litteras nostras priuilegiales Sigillo nostro munimine roboratas eidem duximus concedendas, Datum sedecimo die Introduccionis et Statucionis prenotate, Anno Domini supradicto, Honorabilibus et discretis viris Dominis Andrea preposito Georgio Cantore Michaele Custode Emerico Decano, ceterisque Canonicis dicte Ecclesie nostre salubriter existentibus et deuote.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 197. Din archiva regală dela Mtinchen.

DCXII.

1447. *Nobilii din Transilvania se plângă la prelaţii şi la baronii din Ungaria,* 1447.
precum şi la voivodulŭ din Transilvania, că mulţi dintre iobagii lorŭ fugŭ de pe moşiile dênşilorŭ şi se aşéḑă pe moşiile regale fără sĕ-şi plătéscă datoriile, şi fără se aibă permisiunea din partea domnilorŭ sei. În urma acestei plângeri, voivodulŭ Transilvaniei ordónă comitatelorŭ se prinḑă şi se înapoieze domnilorŭ sei pe astŭ-felŭ de iobagi fugiţi, însă numai sub condiţiune, că nobilii séŭ chinezii în numele nobililorŭ se depună jurămêntulŭ, că iobagii acestia se aŭ depărtatŭ în ascunsŭ, fără se aibă permisiunea domnilorŭ sei, şi fără se plătéscă datoriile şi censulŭ pământului.

Marcus de Herepe, ac Georgius de Bala, et Stephanus de Janusy Vice Vajvodae Transilvani. Nobilibus viris Comitibus, et Judicibus nobilium quorumcunque Comitatuum harum partium Transylvanarum, salutem cum honore. Noveritis, quod nobis in Octavis festi B. Georgii M. una cum partium Transilvanarum nobilibus nobiscum in judicio existentibus, Ladislaus filius Benedicti de . . . et Ladislaus filius Thord. de Csán nuncii, ut puta dictorum nobilium earumdem partium Transilvanarum de medio Praelatorum, Baronum, et Nobilium procerum Regni Hungariae Universorum ad nos reversi, quasdam duas literas, unam . . . Praelatorum, Baronum, Nobilium et Procerum Regni

Hungariae Universorum, et aliam Magnifici Nicolai de Ujlak, inter ceteros honorum Vajvodae Transilvani Domini nostri metuendi, omnino patenter emanatas, Nostrum, et jam dictorum Nobilium earumdem partium Transilvanarum produxerunt in conspectum, quarum primae, videlicet praeattactorum Praelatorum Baronum, Nobilium, et procerum Regni Hungariae Universorum verbalis continentia sequitur hoc modo:

«Prelati, Barones, et Proceres Regni Hungariae Universi. Magnificis Dominis Nicolao de Ujlak, ac Emerico de Pelseuth Vajvode Transilvaniensibus, vel ipsorum Vice-Vajvodis Salutem et favorem. Exponitur nobis pro parte, et in persona universorum Nobilium et partium Transilvanarum praedictorum valde querulose, quo modo nonnulli forent, ex Jobbagionibus ipsorum, qui non obtenta licentia, justisque terragiis non depositis, nec eorum solitis debitis persolutis, ad Civitates, Districtus, Possessiones, et loca Camerarum Regalium, simul cum omnibus bonis, et rebus se conferre consvevissent moraturi, et dum ex parte talium ipsi Nobiles judicium, et justitiam, eosdemque ad priora eorum habitacula remitti debere postularent, nec judicium et justitia impenderetur ex parte eorumdem, sed neque ad priora eorum habitacula remitterentur, et cum, juxta Regni consvetudinem nullus Jobbagionum absque obtenta licentia, justique terragii depositione, ac caeterorum solitorum debitorum persolutione, ad aliorum Possessiones se conferre valeat moraturus, quod si factum fuerit quoquomodo, ex tunc tales jobbagiones remitti teneantur, per eorum abductores cum gravaminibus in talibus competentiis. Igitur rogamus vos, et committimus nichilominus, quatenus receptis praesentibus, a modo in antea omnes tales Jobbagiones, qui ut praefertur, non obtenta licentia, justoque terragio non deposito, nec eorum solitis debitis persolutis, ad Civitates, Districtus, Possessiones, ac loco Camerarum Regalium se contulerunt moraturi, rursus ipsis nobilibus eosdem cum Universis rebus ipsorum remittere, et ex parte eorum merum judicium, et debitae justitiae complementum exhibere et impendere velitis ac debeatis, aliud non facturi. Praesentibus perlectis manibus exhibitorum restitutis.) Datum Budae feria tertia proxima post Dominicam Ramispalmarum a. Domini 1447.»

Secundae vero similiter praelibati magnifici Nicolai Vajvodae Transilvani Domini Nostri metuendi Literae tenor est:

«Nos Nicolaus de Uylok inter caetera Vajvoda Transilvanus, et Banus Machoviensis. Vobis Egregiis Marco de Herepe, et Stephano de Janusy, ac Georgio de Bala Vice-Vajvodis nostris Transilvaniensibus Salutem cum dilectione. Conquerulantibus nobis Ladislao Thordasy, et altero Ladislao filio Benedicti ambasiatoribus Transilvaniensibus, quod ad Civitates, Oppida, et Bona Camerarum Regalium, et quaslibet alias Possessiones quorumcunque, sive Magnifici Domini Johannis Gubernatoris, seu aliorum Nobilium, vel Possessionatorum Regni, nonnulli Jobbagiones per saltum, non obtenta licentia, furtive recessissent, in contemptum communis justitiae, per quemlibet conservarentur, et retinerentur, quamobrem vobis firmiter praecipiendo committimus, aliud nequaquam habere volentes, quatenus omnes, et singulos Jobbagiones Nobilium Transilvaniensium, qui, ut, sicut praefertur, furtive, non obtenta licentia

de faciebus possessionum recessissent, nostra in persona, et authoritate, vobis in hac parte attributa, mediante, ad pristina eorum habitacula reduci compellere, et adstringere debeatis, quod si per vos facere nequirit, ex tunc facultate, et . . . . . Transilvaniae ad regrediendum et revertendum ad pristinos eorum veros, et naturales Dominos compellere debeatis, et secus in praemissis nullatenus facere praesummatis. Praesentibus perlectis denuo exhibentibus restitutis. Datum Budae in Dominica Ramispalmarum a. Domini 1447.»

. . . . Nos una cum praenotatis nobilibus dictarum partium Transilvanarum omnes et singulos tales, et hujusmodi jobbagiones quorumcunque Nobilium et alterius cujusvis status possessionatorum Bonorum, ad quascunque Civitates, Oppida, Possessiones et Villas, seu loca Camerarum modo praetensato furtive recessissent, simul cum eorum rebus et bonis per eorumdem Civitatum, Oppidorum, Possessionum, et villarum, ac . . . . Judices, et Juratos extrad. et ad pristina eorum loca, et habitacula rursus remitti facere deb. . . . . decr. . . . vobis serie . . . . quis . . . contra universos tales Jobbagiones, cum cunctis ipsorum rebus, et bonis in medio Vice-Vajvodarum quocunque loci . . refert extradare, et ad praedicta eorum loca, et habitacula rursus remittere debeatis, certifican. . . ut si quispiam eorum hujusmodi commissionem, et mandatum saepe notatorum Praelatorum, Baronum, Nobilium, et Procerum Regni Hungarie, Universorum . . . Domini Nostri Vajvodae refutan. et vilipen. hujusmodi Jobbagiones extradare nollent, aut non curarent, ex tunc de nostra congregatione cum primo fienda nos universis praeattactarum partium Transilvanarum, Nobilium, juxta commissionem antelati Domini Nostri Vajvodae praemissam . . . . ad observationem hujusmodi mandatorum, non sine eorum damnis arctius compellemus, volentes nihilominus ut Domini et Nobiles hujusmodi Jobbagionum, sicut praefertur furtive recessorum per se . . . eorum in personis, aut eorum Villici seu Kenezy tertio se super eo, quod tales Jobbagiones de jam notatis eorum Possessionibus, non habita licentia, neque justo terragio deposito, sed furtive recessissent, Juramentum praestare debeant, et teneantur. Datum Thordae duodecimo die Octavarum festi B. Georgii Martyr. praedicto a. D. 1447.

Copia in Coll. Ms. Comite Szekelyiana Bibliothecae Collegii Reformatorum Claudiopolit. T. VI. p. 279.

Item Copia in Bibliotheca N. Enyediensi inter Ms. Josephi Benkö in Folio sub titulo. Col. Benk. Docum. Varia Vol. V. p. 134.

Transilvania, 1873. pag. 90—91. Din colecțiunea contelui Jos. Kemény.

DCXIII.

1447. *1447. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, scrie voivoḑilorŭ din Transilvania, că de óră-ce după vechile libertăţi şi consvetudini ale districtelorŭ săsesci din Transilvania, ori-ce ómeni de ori-ce statiŭ şi condiţiune, precum şi ori-ce iobagi, potŭ fără împedecare, se se strămute de pe moşiile nobililorŭ, şi se se stabilésca în satele, în oraşele şi în districtele săsesci, ér Saşii nu suntŭ de locŭ obligaţi, ca se mai restitue pe ómenii aceştia, fie ori-ce ordinŭ alŭ regelui, ori alŭ voivoḑilorŭ; din acésta causă, şi dênsulŭ, Ionŭ Corvinulŭ, voindŭ se respecteze vechile consvetudini şi libertăţi ale Saşilorŭ din Transilvania, ordónă voivoḑilorŭ de acolo, se nu mai constringă de locŭ pe Saşii din Transilvania, ca se dee înapoi pe iobagii nobililorŭ, cari se vorŭ fi strămutatiŭ cu locuinţa pe teritoriulŭ săsescŭ.*

Johannes de Hunyad Regni Hungarie Gubernator, Magnificis Wayuodis ac eorum Vice Wayuodis necnon Comitibus, Kastellanis, Nobilibus et Judicibus Nobilium, alteriusque cuiusuis status et conditionis hominibus possessionatis, presentium notitiam habituris, Salutem cum fauore, Noueritis quod iuxta antiquas libertates, Jura, priuilegia et consuetudines, Septem Sedium, et duarum Sedium, necnon Districtuum et Ciuitatum Saxonicalium harum partium Transsijluanarum quilibet hominum cuiuscunque status et condicionis existat, libere pacifice et absque impedimento, morandi causa, ad quecunque loca maluerit, libere se valeat transferre, Et quicunque Jobagionum, de quibuscunque possessionibus Nobilium et possessionatorum hominum, ad Ciuitates, opida et villas Saxonum Sedium premissarum se morandi causa transtulerint, ipsi Saxones huiusmodi Jobagiones, ad quascumque literas Regales, Waijuodales, aut aliorum quorumcumque, prout ex ipsorum Saxonum priuilegijs certitudinaliter sumus informati, ad ipsorum pristina habitacula remittere et remitti minime dinoscantur fore asstricti seu obligati, quosquidem Saxones, in omnibus eorum Juribus consuetudinibus antiquis et libertatibus volumus semper conseruare, vestras propterea Amicicias attente requirimus, eisdem auctoritate gubernationis nostre seriose committendo mandamus, quatenus, a modo deinceps, nostris aut aliorum quorumcunque literis harum in contrarium datis vel dandis non obstantibus quibuscumque, prefatos Saxones, ad id ut ipsi quoscunque Jobagiones, qui de quibuscunque possessionibus in ipsorum medium se morandi causa transtulerint seu transtulissent, aut in futurum transferrent, viceuersa eorum e medio, extradare et ad pristina eorum habitacula remittere debeant, nullo modo compellere et astringere presumatis. Quin imo Jobagiones, quos aliqui vestrum vi et potencialiter e medio ipsorum abstulerunt, eisdem Saxonibus absque contradictione reddere et restituere debeatis, Si quis autem harum in contrarium facere attemptauerit, extunc presentium vigore predictis Saxonibus plenam et omnimodam prebemus facultatem et potestatis nostre auctoritatem, ut ipsi cum tota ipsorum potentia, ipsis harum in contrarium facientibus, potentialiter resistere, et se in eorum Juribus conseruare, Juraque et libertates suas defensare, manuque tenere debeant et valeant, omnibus modis,

Aliud in premissis facere minime ausuri, presentes denique perlectas reddi iubemus presentanti. Datum in Meggyis quarta die festi omnium sanctorum Anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 224. Din archiva națiunii săsesci dela Sibiiŭ.

DCXIV.

1447. *Ionŭ Corvinulŭ, guvernătorinlŭ Ungariei, dăruiesce unorŭ nobili români, din Țéra Hațegului, anume lui Ionă, fiulŭ lui Cândea, lui Ladislau, lui Chendereșŭ și lui Nicolae, fiiorŭ lui Ionŭ Cândea, orașulŭ numitŭ Sântă-Mărică și comuna Totesci, de asemenea anumite părți din comunele Cârnesci, Păclișa, Fizesci, Gălați și Ponorŭ, din Țéra Hațegului, în semnŭ de recompensă pentru virtuțile lorŭ militari. În documentŭ se face totŭ-o-dată amintire de mai mulți nobili români din Țéra Hațegului, anume de Radulŭ din Cârnesci, de Vladulŭ din Ciula, Copasŭ din Vadŭ, Danŭ și Vlaiculŭ din Ciopea etc.* 1447.

Joannes de Hunyad Regni Hungarie Gubernator etc. Honorabili Capitulo Ecclesiae Albensis Transylvanae salutem et honorem. — Cum nos gratia retributionis vicissitudine bene mer. respondere cupientes illis potissime, qui se opera, et consilio in agendis hujus Regni negotiis pervigiles atque sollicitos reddiderint. Consideratis itaque multimodis fidelitatibus, et fidelium obsequiorum continuatis meritis, cunctis complacen. virtuosisque gestis egregiorum Joannis filii quondam Kende, nec non Kende filii Kende, item Ladislai Kenderes, et Nicolai filiorum praefati Joannis Kende de Malomviz [1], quibus ipsi sacrae Regni Hungariae Coronae, et expost nobis, in plerisque locis, et temporibus opportunis, exercituumque tam Regalium, quam nostrorum plura vice motorum expeditionibus studuerint complacere, Oppidum Regale Boldogasszonyfalva [2] vocatum, simul cum foro annuali, et telonio nec non possessionibus Thyteofalva item medietatem possessionis Kernyes [3], nec non similiter medietatem possessionis Poklise [4], praeterea quartam partem possessionis Fyzeth [5], ac similiter quartam partem possessionis Galatz, et portionem possessionariam in possessione Pogyer [6], quae Dragozlao, et Radul Wak dicti de Kernyest . . . sed per Jus Regium, quod nunc in eadem ad Sacram Coronam fore perhibetur, in Comitatu Hunyadiensi, inque Districtu Hatzeg, cum cunctis ejusdem, et ipsarum utilitatibus, et pertinentiis quibuslibet, eisdem, Joanni,

1) Rîŭ-de-mori.
2) Sânta-Mărică.
3) Cărnesci.
4) Păclișa.
5) Fizesci.
6) Probabilŭ: Ponorŭ.

et aliis super dictis, ipsorumque heredibus, et posteritatibus universis, vigore aliarum literarum nostrarum donationalium exinde confectarum in perpetuum duxerimus conferen. velimusque ipsos per nostrum, et vestrum homines, in Dominium ipsius et eorumdem legitime facere introduci; super quo fidelitatem vestram presentibus requirimus diligenter, eidemque fidelitati committimus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo praesente Wlad de Csula, aut Stephanus de Ostro, sin Joannes de Rusor, vel Gregorius de eadem, ceu Kopacz de Bagaten aliisque absentibus homo noster, ad faciem dicti Oppidi e. c. t. (reliqua juxta stilum solitum mandati statutorii). Datum in Tömesvár in festo . . . . a. D. 1447.

L. S.

appensi.

Dorso harum literarum, sequentia de peracta hac statutione consignata leguntur: «Homo Regius Wladul de Csula, Capituli Demetrius Presbyter Chori, feria 6. ante festum Trinitatis, Moga Bukur, et Szerecsen de Várallya ex parte possessionis Theteofalva in ipsorum et fratrum suorum personis, ex partibus vero medietatis, et portionum possessionarium earumdem Pokles, Füzyg, et Poyen vocatarum, uterque Michael de Kernest contradixerunt, commetanei Kopasz de Wád, Dan, et Wlajkul de Chompel (Ciopea) Benedictus de Vád tribus diebus.

Originale exstat in Arch. Capit. Alb. Transilvaniae.

In Transumto Capitulari anni 1756. possidet D. Franc. Kenderesi de Felsö Szálláspataka.

Transilvania. 1873. pag. 92. Din colecțiunea contelui Jos. Kemény.

DCXV.

1447. *1447. Ioană Corvinulă, guvernătoriulă Ungariei, confirmă pe nobilii din Bănată, pe Deşiu şi pe Ladislau, fii lui Petru, din Temeşelă, în posesiunea mai multoră comune din districtulă Mihadiei, în semnă de recompensă pentru distinsele loră vitejii militari în resbelele cu Turcii şi cu împăratulă Germaniei, şi cu deosebire în luptele întêmplate la Filipopolă şi la Varna.*

Nos Johannes de Hwnyad Nomine et in Persona Serenissimi Principis domini Ladislai Electi Nat. . . . . Regni Gubernator Memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis Quod nos consideratis et in memoriam (revocatis) gratuitis meritis sinceris complacencys atque virtuosis gestis Egregiorum dees, ac Ladislai filiorum condam petri de Themessel, quibus ipsi . . . . . Exercituum, tam Regalium quam nostrorum plerauice sicuti contra Seuissimos Turcos Crucis-cristi persecutores sic non minus contra Regem Romanorum . . . . . .

. . . . . Expedicionibus. Presertim vero tempore, quo Serenissimus princeps dominus Wladislaus hungarie, polonie etc. Rex leuato suo valido Exercitu, partes Rascie subintrando . . . . . pululabant, vsque ad confinia Seuissimorum Turcorum, prope Montem Zlathycza, ad Ciuitatem philipopensem pertinentem, vbi tunc Seuissimus Turcus Omorath Imperator . . . . . strictum ipsius Montis timens, ipsius domini nostri Regis in huius Regni poten. domynia sua, posse preualere, et diccioni (sic, cu semnulŭ de abreviaţiune) subiugare, circumiacencia cacumina montis predicti, vallas . . . . . ac Ladislai, vrbana promptitudo strennua ac Militaria fecit opera, pre alys suis participibus multa laudabiliora. Secundo vero, cum prefatus dominus noster Wladislaus Rex obtento . . . . . anno vno, propter datam sibi victoriam, in Regno hoc Hungarie predicto repausando, rursus resumptis viribus, validissima sua potencia in prefato Regno agregata, partes Bulgarie subintr. . . . . Mare peruenisset, ibique cum Seuissimo Imperatore Turcorum ac ipsius eciam visiri horrenda et incomprehensibili potencia acerrimum conflictum commisisset prefati Desew ac Ladislaus tan(quam nost)re Corone fidelissimi palmites radicatam in ipsis constanciam et sinceram fidelitatem, multis insignioribus virtutibus in ipso Conflictu, non sine ipsorum Sanguinis effusione, ac carorum familiarium amissione semper prefati domini nostri Regis demumque nostro lateribus, adherendo, studuerunt approbare, ipsisque laudem honorem atque gloriam accumulare, Et licet multomaiora, et crebriora, huic Regno fidelia exhibuerint seruicia, Tamen ne prorsum ipsorum gestorum Rerum preconia, quasi irrememorata pedetentim transire videantur cum euo hec prescripta breui, stilo, cew quoddam Insigne pro exemplo reponentes, speculum, futurorum recordio duximus censendum. Pro quibusquidem meritis premissis, quamuis multomaioribus antidotum premys merito deberent remunerari, In aliqualem tamen seruiciorum ipsorum recompensam volentes ipsis nostram exhibere beniuolenciam fauorosam vt exinde ad queuis fidelia obsequia feruencius incitentur Porciones possessionarias in possessionibus Themessel, Thwreguba, Wrbachyen, Alsohydeg, Krewa superior, pathak, Krwssowcz, Yabelchna, Zalyn necnon possessionem Kwzephkrewa, vocatis, habitas, In quarum domynio prefati desew ac Ladislaus pacifice ad nostrum scitum persistunt eciam de presenti, Item possessiones *Naghlwkawycza*, *Thoplichaan*, vocatas in quarum *domynio* similiter *prefati dees et ladislaus quo ad medietatem* directam, ad aliam vero *medietatem Crechwl*, *filius Bogdan* de eadem lwkawicza necnon Myla frater eiusdem Bogda Item fily Raad, necnon Dya et Wolkaan fily Iwcha, ac similiter desa et Nowak fily Welyk, preterea fily Brathko, et dya filius condam lengwl, de eadem, existunt, in domynio, demum vero possessionem Kislwkawycza, vocatam, in qua prenotati dees et ladislaus, quo ad medietatem ad aliam vero medietatem, fily Tresaan fily Juga, ac similiter fily hitemmel, persistunt in districtu, videlicet Mihald existentes, preterea in lugas possessionem Barthafalwa, in cuius medietate prenotati dees et ladislaus, in alia vero medietate, Mathias Bartha dictus de eadem in possessionem Gedefalwa, in quam modopremisso ad medietatem pretacti dees et ladislaus ac ad aliam medietatem Gyarfasius de eadem, ac

possessionem Felsewkwesd et Alsokwesd, in quarum domynio prefati dees et ladislaus quo ad directam et equalem, ipsarum medietatum ad aliam vero petrus et Johannes fily condam Dionisy Keny dicti, de eadem Kwesd prestare perhibentur, Simulcum omni Jure Regio, si quod in eisdem qualitercumque et quibuscumque modis Regia haberet Serenitas aut ipsius concerneret maiestatem, necnon cunctis ipsarum vtilitatibus et pertinencys, terris videlicet arabilibus cultis et incultis pratis Siluis Nemoribus Montibus vallibus pascuis fenetis, Aquis, aquarumque decursibus vineis vinearumque promonthorys Molendinis atque Molendinorum locis, Generaliterque quibuslibet vtilitatum integritatibus, quouis nominis vocabulo vocitatis, ad prescriptas possessiones, necnon porciones possessionarias de Jure spectantibus et pertinentibus, sub ipsarum veris metis et antiquis Auctoritate nostre Gubernacionis, necnon consilio, et voluntate vniuersorum dominorum prelatorum et Baronum ad Id accedencium, eisdem dees ac ladislao fratri suo, de prefata Themessel, ac alys vniuersis prescriptis Nobilibus, sic quemadmodum, superius declaratum existit, ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis dedimus donauimus et contulimus, Noue nostre donacionis titulo ymmo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et irrevocabiliter possidendas tenendas pariter et habendas Saluo Jure alieno Harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude in dominica Judica Anno domini Millesimoquandringentesimoquadragesimoseptimo. (L. S.)

Pesty, A Szörény vármegyei hajdani oláh kerületek. pag. 70. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Capitulului din Alba Iulia, Miscellaneorum Cista I-ma. Fasc. 2. Nr. 42.

DCXVI.

1447. 1447. Adunarea nobililorŭ români din districtulŭ Caransebeşului adeveresce, că *nobilii Şerbanŭ, Dumitru şi Ladislau de Măcĭcaşŭ* aŭ stăpânitŭ totŭ-de-una trei părţi din comunele numite Măcĭcaşŭ, Tinşŭ, Tincova, Dobrogoste, Perlo, Ciuta, Săsesci, Ruginósa, Topliţa, Leurdeni şi Sĕcaşŭ, ér' documentele dênşilorŭ de posesiune s'aŭ perdutŭ, cândŭ *Amuratŭ, împĕratulŭ Turcilorŭ, devastase Bănatulŭ.*

Nos Vniuersi Nobiles de districtu Karansebes. Memorie commendamus significantes tenore presencium, quibus expedit vniuersis. Quod licet Nobiles de Matskas, per depopulaciones et predaciones seuissimorum Turcarum, truculentorum Christi persequutorum, presertim in subintracione Amurathi Imperatoris Turcarum, Literas ipsorum instrumentales, de Ipsorum Possessionibus loquentes, videlicet Matskás, Tyws, Tinkowa, Dobragozta, Perlö, Csuta, Zazszestes, Roginosz, Toplicza, Leudres, Zekas, vocatas in districtu Karansebes habitas, penitus et omnes amisissent et deperdidissent. Et quum Nobiles viri,

Nicolaus, Koszta, et alter Nicolaus de Matskas, fratres Condiuisionales prefatorum Nobilium de eadem Matskas de voluntate ipsorum, a quondam Serenissimo Principe Domino Wladislao Rege Hungarie felicium recordacionum sibi ipsis, ac aliorum fratrum et Condiuisionalium, Titulo Novae Donationis, communiter in perpetuum impetrauerint, Tamen quia aut ex vicio Scriptorum, aut aliqua alia legitima assensione mediante, ex Literis Regalibus Donacionalibus, prefatos Sorban, Demetrium et Ladislaum de iam dicta Matskas non ad directam et equalem terciam partem prenotatarum Possessionum, Sed solum per nomina eorundem prescripti essent et positi. Nos vero fide nostra Deo debita vt prefertur mediante ac fidelitate Sacre Corone, seu diademati reseruanda tali modo inuenimus, Quod dicti Sorban, Ladislaus et Demetrius ab Auo, et Prothauo ac predecessoribus ipsorum, in tercia parte prenotatarum possessionum porcionis possessionarie fuissent et perstitissent, et nunc de presenti in Dominio prescriptarum tercie partis Possessionum sunt, et persistunt in perpetuum, in filios filiorum ipsorum, vigore et testimonio literarum nostrarum mediante. Datum in Karansebes feria quinta proxima post festum Annunciacionis Virginis gloriose, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo Septimo. Item propter carenciam Sigilli nostri Presentes cum sigillis egregiorum et nobilium, videlicet Nicolai Byzere, Dyonisy de Mothnuk, Fiat de Eormenyes, Lucae de Matskas, Michaelis Bobwl, Andree Sztan, in Districtu Sebes commorantes, Vberiorem futuram ad cautelam fecimus consignari.

(Locului a şésă sigile).

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 390. Copie în archiva familiei Macskási. Nr. 889.

DCXVII.

1447. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă *vechia libertate a Românilorŭ din districtulŭ Supanŭ* în Bănatŭ, şi anume se fie scutiţi de ori-ce censŭ séŭ dare de pământŭ, precum aŭ fostŭ şi mai înainte. 1447.

Johannes de Hwnyad Regni Hungarie Gubernator Quia popule et Incole in vtraque Suppan et eius pertinencys commorantes cum solucione census Lucricamere nunquam obligati fuerunt, Super (qui)bus etiam nobis humiliter supplicarunt, vt eosdem populos et Incolas, a solucione dice, Lucricamere quittos haberemus et modis omnibus exemptos et supportatos, vobis Igitur vniuersis et singulis Dicatoribus lucricamere presentibus et futuris serie presencium firmiter precipiendo mandamus, quatenus a modo in antea super predictos populos de dicta Suppan et pertinencys eius dicam Lucricamere m. . . . . nere non velitis nec eos ad soluendum astringere et compellere debeatis Sed quittos exemptos . . . . . expeditos et supportatos permittere debeatis

et aliud non facturi presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Zenthafalwa feria tercia post Dominicam Quasimodo Anno domini M° CCCC° XL^mo septimo. (L. S.)

C° propria d^ni Gubernatoris.

Pesty, Krassó vármegye története. III. pag. 392. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva Capitulului din Alba-Iulia. Miscellaneorum Cista 1-ma fasc. 6. No. 1.

DCXVIII.

1448. 1448. *Nobilii români din Bănatŭ, Ladislau, fiulŭ lui Lado, Petru, fiulŭ lui Petru Vitézulŭi, se împacă cu ruda lorŭ Nicolae de Bizere* înaintea Capitulului din Aradŭ în privinţa divisiunii moşiilorŭ sale părinţesci din districtulŭ (Caran)Sebeşului. Ca împăciuitori figurézŭ nobilii români *Oprişa Belosŭ şi Stefanŭ Lalŭ din Vêrciorova, Miclea din Rovna, Petru Dară din Slobozia, Petrilă şi Ionŭ din Slatina, şi George din Pleşa;* ér' între canonicii catolici dela Aradŭ se amintesce unŭ *Ladislau de Băsărabŭ.*

Capitulum ecclesie Orodiensis, Omnibus christifidelibus presentibus et futuris presencium noticiam habituris Salutem in salutis largitore Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire Quod ladislaus filius lado et petrus filius petri de Byzere, pro se ipsis personaliter Oneribus cunctorum aliorum filiorum fratrum proximorum congeneracionalium, quos infrascriptum tangit negocium, Si ydem temporum in curriculo in subscriptis persistere recusarent super se ipsos, ac eorum hereditates possessionarias et ad omnia bona eorum assumendo ab vna, parte vero exaltera Egregius Nicolaus de eadem Bizere modo simili pro se personaliter, ac grauamina et onera Nicolay fily necnon ladislai fratris carnalium suorum, cunctorum eciam aliorum proximorum et cognatorum congeneracionalium modo superius declarato in se recipiendo, coram nobis constituti, per easdem partes viuenocis oraculo sponte nobis confessum extitit in hunc modum, Quod licet eedem partes, super diuersis Iniurys dampnis nocumentis et alys nociuis malorum generibus, alter alteri huc usque illatis et commisissis (sic) et signanter in facto diuisionis, ad equacionis et sequestracionis Jurium ipsarum possessionariorium varie lites et controuersie a diuturnis temporibus fuerint exorte et suscitate, Tamen eedem partes de composicione multorum proborum virorum Nobilium, et specialiter Magnificj et potentis domini Johannis de Hwnyad Regni Hungarie Gubernatoris etc. Certarumque suarum literarum composicionalium pariter et obligatoriarum coram nobis productarum in eysdem limpidius specificatarum et vt omnis fomes rixe rancoris ody Inuidie disceptacionis altercacionis, ac diuturnorum litium materie processus, e medio earundem radicitus euellerentur, posterique presencium in pacis pulcritudine in euum possint gratulari sopitis eciam prius et sedatis, ac per omnia condescensis permissis omnibus rixis odio inuidia

controuersionibus disceptacionibus altercacionibus et diuturnorum litium materie processibus qualitercumque hactenus inter partes motis et perpetratis ad talem pacis et concordie deuenissent vnionem, ymmo deuenerunt nostri in presencia, eomodo, Quod primo videlicet possessiones Zabathfalwa Rawna et Wochorowa Item directe medietates possessionum Byzere Kalowa plese Meel Nowakfalwa Wolya et Alsofalwa appellate in districtu Caransebes in Comitatu Themesiensi habite, pro Jure et porcione prenarratorum Nicolai et ladislai ipsorumque heredum vniuersorum cessissent et commisissent, cum omnibus vtilitatibus et pertinencys quouis nominis vocabulo vocitatis, perpetue possidendas, Item similiter possessiones lachkan Apagya Ohabicha, In poyanchfew, ac Slathina, nec non altera Ohabicha vocate, in eodem districtu existentes, Item alie equales medietates prefatarum possessionum Byzere Kalowa plese Meel Noakfalwa Wolya et Alsofalwa vocate, similiter cum singulis earum vtilitatibus et pertinencys modo simili pro Jure et porcione, annotati ladislay fily lado et petry fily petri ipsorumque heredum vniuersorum modosimili deputassent, reliquissent et commisissent perpetuo possidendas, Et quia annotata possessio Worchorowa a prefata possessione Byzere nondum metaliter foret separata et distincta, Ideo partes ambe voluerunt, et premissis oneribus in se receptis vt prefertur eandem metalem limitacionem et sequestracionem ad conscienciosam limitacionem octo proborum virorum Infrascriptorum per partes equali numero coram nobis electorum videlicet Opprissa Belos de Worchorowa Stephani laal de eadem Mikla de Rawna Petri dara de Zabathfalwa Petrile de Zlatina Iwan de eadem et Georgii de plese, ymmo submiserunt nostri in presencia, talimodo, vt quitquid ydem octo probi viri, in facto predictarum metarum, ac terrarum Siluarum Moncium Alpium inter predictas Worchorowa et Byzere existencium, Deum ferentes preoculis visu considerando, vel funiculo mensurando limitarent facerent et disponerent hoc ambe partes perpetue pro rato grato et firmo inuiolabiliter tenerentur acceptare sub penis et obligaminibus in dictis literis domini Gubernatoris et alys similiter literis nostris conscriptis et specificatis, Quarum quidem limitacionum et sequestracionum directa medietas prefate Worchorova alia vero directa medietas annotate Byzere Juxta conscienciosam limitacionem sequestracionem demonstracionem et metarum ereccionem dictorum proborum virorum cum omnibus vtilitatibus cedat et eueniat, Voluerunt eciam partes ambe, quod si temporum in successu, aliquam ipsarum parcium sine heredum sollacio ex hoc seculo decedere contigerit, extunc, quelibet Jura possessionaria, talis partis decedentis, in partem alteram super viuentem vel heredem habentem condescendi et redundari deberet, eo facto, Ad quod se partes predicte sub predictis penis et obligaminibus alios vero prescriptos, premissis oneribus in se susceptis sponte obligarunt coram nobis, In cuius rey memoriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras priuilegiales pendentis Sigilli nostri appensione communitas duximus emanandas, datum per manus Magistri Georgy lectoris et conCanonici Sabbato proximo ante dominicam letare, Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo octauo, presentibus ibidem honorabilibus dominis Mathia Cantore,

Stephano Custode, Magistris Johanne de Zechen Barnaba ladislao de Basarath et Martino Ceterisque Canonicis fratribus nostris in dei ecclesia regi sempiterno iugiter famulantibus.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 53. Originalulŭ pe pergamenŭ în Museulŭ transilvanŭ din Cluşŭ. Unŭ altŭ esemplariŭ originalŭ în archiva familiei Sombory.

DCXIX.

1448. 1448. *Nobilii români din Măcĭcaşŭ, anume Şerbanŭ, Dumitru şi Ladislau se judecă cu iobagiulŭ Negrilă şi cu fii sei pentru dreptulŭ de posesiune asupra unorŭ munţi numiţi Selia.* Ca judecători aleşi figurézĕ: Dionisie, Bogdanŭ şi Ionŭ din comuna Mutnicŭ, Michaiŭ Bobulŭ şi Luca din comuna Măcĭcaşulŭ-de-josŭ, Andreiŭ Dava şi Valentinŭ din comuna Măgură, şi Nicolae Naţa, ér' ca *banŭ alŭ Severinului e amintitŭ românulŭ Michaiŭ de Ciorna.*

Nos Vniuersi Nobiles de Districtu Sebes, Memorie commendamus Tenore presencium quibus expedit vniuersis, Quod cum nos feria quinta, ante festum proxime Assumpcionis Beate Marie Virginis in dicta Sebes, videlicet in sede nostra Judiciaria consedissemus, accedentes in nostram presenciam Nobiles viri, videlicet Surban et Demetrius, nec non Ladislaus ac Johannes de Also Matskas ab vna, parte vero exaltera Negrilla dictus, Jobbagiones nobilis viri Georgy de Rakowicza, nec non in personis fily sui, pro quibusdam montibus Alpinis Selye vocata, litis materia, exorta fuisset, inter partes, Tandem predicti Nobiles et Negrilla Jobbagiones Nobilis viri videlicet Georgy de Rakowicza immisissent se ipsos ad octo virorum Nobilium videlicet ad Dionysium et Bogdanum, et ad Johannem de Muthnok, ac ad Michaelem Bobul, nec non ad Lucam de Also Matskas et ad Andream Daua, et ad Valentinum de Magora ac ad Nicolaum de Nacza, ad fidem ipsorum Deo debitam, predictorum virorum octo Nobilium, Ac predicti octo Nobiles coram nobis, nec non coram Michaele de Chorna Bano Seuerinensi fassi sunt per hunc modum; Quod mons Selye vocata ab Auis et Protauis ad predictos Nobiles, videlicet ad Surbanum et ad Demetrium et Ladislaum, nec non ad Johannem de eadem Also Matskas, ad eosdem Nobiles Jure perpetuo reuoluta. Ac Negrilla, nec non fily sui, ad eandem montem porcionariam nullam curam habuisset. Datum in Karansebes feria quinta proxima ante festum Assumpcionis Beate Marie Virginis, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quadragesimo Octauo. Districtus vero proprio Sigillo carens, Cum Sigillis quatuor virorum nobilium, scilicet Bogdany de Muthnok, et Michaelis Bobul, ac Nicolai Nacza nec non Valentini de Magora, presentes consignare curavit. (Loculŭ a patru sigile).

Pesty, A Szörény Bánság. III pag. 56. Copie simplă în archiva familiei Macskási de Tincova. Nr. 889.

DCXX.

1448. *Notariulŭ publicŭ din Orade transcrie în formă autentică diploma voivodului Vladŭ Draculŭ din a. 1431, dată călugărilorŭ minoriţi, ca se pótă propaga credinţa catolică în Ţéra-românéscă. În acéstă diplomă Vladŭ Draculŭ pórtă titlulŭ de: «Domnŭ alŭ Ţerei-românesci şi Duce alŭ Ţerilorŭ Amnaşŭ (Omlaşŭ) şi Făgăraşŭ».* 1448.

In nomine Domini Amen. Anno nativitatis ejusdem Millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Nicolai Divina providentia Papae quinti anno secundo, Indictione undecima, die mensis Julii Nona, hora tertiarum, vel quasi, in parochiali ecclesia Sanctae Crucis loci cathedralis Varadiensis, in mei Notarii Publici subscripti, Religiosi viri de observantia Fratrum Minorum nuncupati, Frater videlicet Ladislaus de Thary, ad partes Scitiae Commissarius Reverendi in Christo Patris Fratris Michaelis de Becchen, ejusdem Ordinis Vicarii Vicariatus Hungariae, ac Frater Barnabas de Themesvár Custos Custodiae Transsylvaniae personaliter venientes praesentiam, coram testibus infrascriptis exhibuerunt, et praesentaverunt quasdam literas privilegiales Illustris condam Johannis Wlad Dei Gratia Valachiae Transalpini tunc Domini, et terrarum de Omlasch, et de Fagaras Ducis, super certa libertate Fratribus de Observantia, sub sigillo pendenti consignatas, non abrasas, non viciatas, nec cancellatas, sed omni vitio suspitionis carentes; petentes me, et requirentes solemniter honore omni, quo debuerunt, ut easdem de verbo ad verbum transcribi, et transummi, ac in publicum instrumentum inseri, idque signo, et nomine meis solitis, et consvetis fideliter consignatum ipsis dare deberem, cujus tenor per omnia sequitur in his verbis:

(1431). Johannes Wlad Dei Gratia Valachiae Transalpinae Dominus, et terrarum de Omlasch, et de Fogaras Dux. Per praesens scriptum damus pro memoria omnibus, quibus literae hae exhiberentur, praesentibus, et futuris. Quod cum Serenissimus Dominus Sigismundus Dei gratia Romanorum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatie, Croatiae e. c. t. Rex, Dominus noster naturalis, in cujus aula gravissimorum negotiorum causa constituti nunc sumus, quosdam venerabiles, ac religiosos viros Fratres Ordinis Minorum in partes Transalpinas omni Sanctae Romanae ecclesiae spirituali solatio destitutas, mittendos destinaverit, ut itaque ipsi quoque Fratres praedicti experiri valeant, nostra ex parte omne ipsis adesse auxilium, tutamen, ac favorem, hinc mandamus, nihilominusque et praecipimus serio, et sub omnimoda nostra indignatione, graviter, per refractarios hac in parte experienda, omnibus, et singulis Terrae Transalpinae hominibus, Calugeris, et officialibus quarumcunque dignitatum, conditionis, status, et ordinis, jurisdictioni nostrae subjectis, ut ipsos Fratres praetactos, in dictis Partibus Transalpinis propagationi, et conservationi fidei Orthodoxae adlaboraturos, ac invigilaturos, eamque juxta ritum ipsorum promoturos, honore Popis condigno afficere, eisque liberum ingressum, et mansionem concedere teneantur, nec eos in itu, et reditu tur-

bare, molestare, aut damnificare modo quovis audeant, vel praesumant, harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante, quas nos nomine nostro per Marschalcum nostrum [1] consignari fecimus, quarumque paria quoque solita in dictis Partibus Transalpinis lingva pro majori cautela ipsimet expedivimus. Datum in Nurreberga, Partibus Germaniae, die Octava Februarii. Anno 6939.

Sed quia ego videns easdem literas has fore non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas, sed omni prorsus vitio carituras, petitionibus igitur praefatorum Fratrum, Ladislai videlicet, et Barnabae monitus, et ex officio requisitus, ut incumbebat conatus sum ad effectum petita perducere, sine omni augmento, et diminutione, de verbo ad verbum fideliter per alium scriptas, me aliis negotiis occupato, scribendo earum tenorem in hanc formam publici documenti, et instrumenti redegi sine omni fraude, et dolo. Acta sunt igitur haec anno Pontificatus, Indictione, mense, die, hora, et loco, quibus supra. Praesentibus ibidem Honorabilibus, et Discretis viris, Gallo videlicet Capellano dictae ecclesiae Sanctae Crucis Dioecsis Agriensis, Petro similiter Capellano ejusdem ecclesiae Dioecesis Wesprimiensis, idoneo viro Francisco de Barcha Dioecesis Transsylvaniensis, Ladislao Banyas Cive, et Jurato Waradiensi, aliisque quamplurimis ad haec specialiter vocatis, et rogatis.

Et ego Valentinus, natus Benedicti de Zaka, Clericus Waradiensis Dioecesis, Publicus Sacra Apostolica auctoritate Notarius, quia praemissis literarum exhibitioni, ac praesentationi, aliisque omnibus, et singuli, dum, sicuti praemittitur, fierent, et agerentur, unacum praenominatis testibus praesens interfui, eaque sic fieri vidi, et audivi, ideo hoc praesens publicum instrumentum, per alium fideliter scriptum, me aliis occupato, in hanc publicam formam redegi, signoque, et nomine meis solitis, et consvetis consignavi, rogatus, et requisitus, in fidem, et testimonium omnium, et singulorum praemissorum.

Sigilulŭ ovalŭ
pendentŭ, imprimatŭ
în céră galbină.

Originalulŭ pe pergamenŭ s'a publicatŭ de contele Jos. Kemény în Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. II. 44. — Transilvania. 1873. pag. 101.

---

1) Hoc officii genus seu munus occurrit jam ad a. 1389. in Diplomate Moldavico apud Dogiel, I. p. 597. Vide Gebhardi, Geschichte der Moldau. p. 110 in nota. (Jos. Kemény).

DCXXI.

1448. *Ioniĭ Corvinuluĭ, guvernătoriuluĭ Ungariei, scutesce pe Voicu din Cincişĭ, (fratele seĭ de moşie), şi pe fiĭ lui Voicu, pe Ladislau şi pe Sandrinĭ, de asemenea şi pe Danĭ, fiulĭ lui Iaroslavĭ din Cincişĭ, de ori-ce impósite şi de ori-ce servicii militari, din causă, că au avutĭ prea multe greutăţi în espediţiunile trecute.* 1448.

Joannes de Hunyad, regni Hungariae Gubernator, universis et singulis Dominis Praelatis, Baronibus, Comitibus signanter autem in castris Hunyad et Hatzeg constitutis castellanis, alteriusque cuiusvis status et praeeminentiae hominibus, praesentes hasce nostras visuris, salutem cum favore. — Dicit nobis egregius Voik de Chionok, frater noster condivisionalis, in sua et Ladislai et Sandrini, filiorum suorum, nec non Dan filii Jarizló, de dicto Chionok, personis, quomodo complures forent Nobiles et Castellani, qui ipsos in diversis servitiis, datiis, collectis et exercitualibus expeditionibus nimium aggravassent, aggravarentque etiam de praesenti, contra gratiam authoritate nostrae gubernationis ipsi factam. Vnde nos praesentibus hisce nostris requirimus dominationes vestras et fraternitates, quatenus praefatos egregium Voik de Chionok, ac Ladislaum et Sandrinum, filios eiusdem, nec non Daan, filium Jarizlo, posteritatesque ipsorum universas, in ipsorum possessionibus, puta Chionok praedicta et Hatzeg et Doboka, in Hunyad districtibus habitis, nullo impedimento eos impedire facere dignemini, sed eosdem ac posteritates eorumdem universas, ab omni exercituali expeditione, servitiorum collectis et datiis quibusvis volumus habere exemptos, imo eximimus et supportamus praesentium per vigorem. Pro eo, quicunque regni Hungariae successores, Praelatique et Barones regni Hungariae, signanterque Castellani castrorum Hunyad et Hatzeg praedictorum, praescriptam nostram gratiam infringere attentaverint, indignationem Dei omnipotentis, suaeque genitricis Virginis gloriosae, Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum, ac omnium Sanctorum incurrant et eo facto anathematizati sint. Datum in Karansebes, feria secunda, proxima ante festum decollationis S. Joannis Baptistae. Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo. L. S.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 111. — Transilvania, 1873. pag. 100. — După transumptulŭ principelui Gabrielŭ Bethlen din Transilvania, a. 1609.

DCXXII.

1448. 1448. *Ioană Corvinulă plecându la resbelă asupra Turciloră scrie Papei Nicolae V., că dênsulă a trecută acuma peste 60 de ani, pe cari i-a petrecută aprópe în continuă în foculă resbelului, şi rógă de nou pe pontificele, ca se-i acórde totă ajutoriulă seă.*

Beatissime Pater et Domine metuendissime! Satis superque palam futurum crediderim beatitudini vestrae, cum literis, tum vero venerabilis oratoris nostri legatione, quid curae, quidve consilii regno huic impendeat, quid denique operae ac studiorum paretur, in spem christianae libertatis, irarum coelestium venia potiundae, quam vel peccati vel fortunae conditio multis turbatum fragoribus, infidelium calcaneo, subturbans pessumire portenderat et quae profecto hactenus, ut vera magis, quam decora fatear, pertinacius oppugnata ab hostibus, quam a civibus defensa, recte videri protest. In qua re si quidquam amplius eius viri eloquio adiectum fuerit, id licet totum superabundare non dubitem, utpote ubi non solum intentionis cognitae, sed verae etiam executionis relator accedet; tamen exequenti mihi, quae ad eam rem instituta sunt, non ab re visum est in hoc procinctu cum ipso oratore nostro miscere sermonem, eum videlicet, qui plus animum solicitat, urgetque, et quo magis urget, eo minus taceri, minusque in animo meo oblitterari potuit, nihil novi vel ignoti addens, sed ut refricatus dolor malorum publicorum sensum, tot malis duratum reficiat, magisque notum fiat, belli huius causam maiorem esse quam bellum. Lustrum prope vicesimum, si apte memini circumagitur, quo Europae oras infesta Teucrorum arma, Deum, hominesque violatura pervolarunt, eaque post subactam plusquam brevi Graeciam, Macedoniae deinde ac Hungariae regna, praeterea Albaniae, item alias, ut dictu, ita et memoratu miserandas, plurimas terras, aliis super alias cladibus completas, superbo ludibrio, ruina, funeribus, servitute, religionis denique iactura, deformatas, in peregrinos ritus, mores, legesque ac infidae linguae commercium interverterunt. Nihil incolumis inter sacra, profanaque, nihil inquam, cui ferro, terrore, cui flamma et iugo noceri potuit, inviolati relinquendo, ut una quaeque gradu proxima erant, ita ignominiae obiecta. Hinc omnes circum vicinos passim vis, atque tempestas illa adorta est. — Novissime ad ipsius ferme Europae umbilicum pervagata, tandem huius regni et patriae nostrae adhaesit lateribus. Miretur pater beatissime, qui novit, quo pacto ad tanta, tamque dura patienda potius, quam propulsanda haec, patria nostra sufficiens fuerit, quae nisi stetisset fide, opibus, reor, non fuisset statura. Jam supra sexaginta numeramus annos, quibus pene continuis furiam illam, facemque bellorum sustulimus, in privatam curam, in privata quoque unius gentis arma conversam. Stetimus utcunque multis cladibus, bellis, funeribus exhausti, doloribus affecti, occidione occisi. Quantum terroris, pavorisque meminimus, visa saepe numero hostium castra, e muris, flagrantia tecta, ploratibus fora, angustiis omnia completa, praeterea vastationes rurium, lugubres domos, obnoxiae fratrum nostrorum corpora hosti proposita, ludibria victoris: iugum hostile, foedi ca-

ptivorum agminis miserabilem vitam, utque plura brevi complectar, plusquam hostilia passi, parum praeter arma et animos, libertatis memores, reliqui habuimus; praesertim cum saepe ad extrema periculorum ventum sit, et nescio, an maiora vincula, maioresque necessitates nobis, an captivis nostris fortuna circumdederit. Sed in his, quantumcunque difficilia pati maluimus, quam servire, semperque fidei quam rerum damna maiora duximus. Satis ne igitur iusti doloris occurit? quandoquidem nullum adversum nos praetermissum est crudelitatis genus, et nullum est satis, sive vincamus, sive victi simus: hostis semper instat, utpote, qui maioribus prope adversus nos odiis certat, quam viribus. Nunc quoque hostis ipse, terra, marique magno exercitu, magna mercede coemto, magis supplicium de nobis quam victoriam quaerit, cuius vicinis insultibus citati ad bellum, ne tot malis adderetur culpa, exspectatum hostem adire magis, quam morando adiri statuimus; inferre, ut non patiamur, bella rati. Satis habeamus, vidisse tot sub iugum missos, sponsione infami obligatos, vectigalia Christianorum capitum, flagitiosas compeditorum nundinas, quotannis religionis nostrae ludibrio ire. Satis inquam, erit pia credulitate et coelesti flagello super tot miserandas terras christiani nominis, busto insignes, exsatiari, in quibus, si quae sunt, tantorum naufragiorum reliquiae, gemunt magis, quam vivunt. Impedimento erat hactenus haec nova vis morbi, intestinae dissensionis, quae nimirum plurimum nostri laboris florem depasta, in eam conditionem propulerat, ut, nec incommoda nostra, nec remedia pati posse videremur; valentes populi huius vires se ipsae conficiebant, nihil amplius, quam suum militem, sua arma horrebant. Nunc vero pater beatissime, expeditis fere omnibus, quae ob residuas bellorum iras, impedita restabant, maiorem tuendae patriae spem, animumque suscepimus. Igitur benignitate Dei sub Sanctitatis vestrae fiducia, inceptu tanta ratione digno opus fuit, cuius ego auctor ipse et tutor executionem aggressus incitato sponte militi impetum addere paro, restatque, ut non pro ripa Danubii stantes, arceamus transitum hostis, sed ut latius transmigretur, transferaturque bellum, non ad gerendum modo, sed ad finiendum. Quod cum maius futurum sit, quam capere id privatae regni huius opes vel alere privata stipendia possent, spectetque ad summam rerum libertatis christianae, sicut prioribus litteris, ita et nunc supplico attentius Beatitudini vestrae, cui haereditaria de nobis cura commissa est, quatenus inter alias occupationes suas dignaretur et hanc nostram, imo fidei causam, ante oculos ponere, taliterque curare et providere, ut non hanc inceptam, defectu aliquo perurgente vel remissius agere, vel omnino deserere non compellar, neve cogar et parta relinquere, cum detrimento et ignominia catholicae fidei et iactura sempiterna. Opibus et numero validi sunt, cum quibus arma conferenda erunt, vereorque, ne cum Teucro inceptum hoc bellum, cum tota Asia gerendum occurrat, quam ob rem spes maior christianae servitutis propulsandae, in perseverantia est. Aut enim non persuaderi bellum debuit, nec suscipi, aut si persuasum susceptumque exstitit, gerere pro dignitate tantae rei et perficere oportet. Perficietur autem, si urgebimus concussos, et si non abscendimus prius, quam spei nostrae finem pulsus Europa hostis imponeret. Non levis causa est belli, quae ad per-

severantiam stimulat: toties insultantes hostes, nunquam nisi victi desinent. Nulla cum eis fida conditio esse potest, utile est igitur instare perseveranter, defungique cura. Instabimus autem, si beatitudo vestra perseverantiae nostrae opem tribuet; brevis erit res, si uno tempore ageretur, et si per intermissiones, intervallaque lentiorem spem nostram non fecerimus. Habet iam beatitudo vestra aequalem his stipendiis exercitum, habet milites domesticorum funerum avidissimos vindices, quibus non precaria, sed perpetua arma exstant, adversum illos nostros semper hostes, christiano nomini nunquam amicos. Placeat modo provisionem non postponere, et eum finem, ut liberata Europa et fidei consors et sedis illius gloria fiat, atque decus. Haec dicens, simulque hinc proficiscens recommitto me pedibus Sanctitatis vestrae, quam Altissimus conservet, iuxta vota regimini Ecclesiae suae sanctae. Datum in terra Rasciae alias Serviae, in ipso progressu exercituali prope vadum Danubii, quod vulgo lapideum dicitur, die XVII. Sept. anno Domini MCDXLVIII.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 121.

DCXXIII.

1448. 1448. Ionü Corvinulü înformézä pe nunciulü seü de la Roma despre *lupta sângerósă şi nefericită întêmplată cu Turcii pe câmpulü Merlei,* care a ţinutü dóue ḑile, şi adauge totü-o-dată, că nobilimea ungurésca l'a însărcinatü se încépă de nou resbelulü asupra Turcilorü, şi-lü rógă, se insiste pe lângă scaunulü apostolicü, ca se capete unü ajutoriü de resbelü.

Venerabilis Pater, Frater nobis dilecte! Quo pacto eventum rerum nostrarum tuleris, facile coniicimus, quandoquidem eas multo prius gestas audire, quam gerendas orator ipse nunciare potuisti; verum ne varii rumoris, ut fit, te involucra teneant, neve plus temporis turbationi, quam commendatae operae accommodes, placuit, ut saltem de reditu nostro, ac paucis desuper avisamentis, te utcunque solaremur, quibus imprimis certior fias, hac vice nos fortunae magis, quam animi possessione exutos; in caeteris, quae passi sumus, divino, non humano flagello, gloriam, laudemque tribuimus. Pridie penultimam Septembris ab Danubio, te vidente, castra mota fuere. Item deinde et provisum de omnibus, demum tam celeriter in hostem ventum est, ut prius perficere, quam sentire laborem videremur; laborem viae dicimus, non pugnae, nam de constantia pugnae, et ipsi hostiles oculi confiteri poterunt, vix unquam pertinaciorem contulisse. Equidem XVII. Oct. coram facie hostium castra metati sumus, praelii, caedisque, principia inita demum altera, quae sexta feria fuit. Primo mane ordines educti, iustaque acie signa collata. Stetit eo toto die nostrorum invictus animus, minus cedens, quo caedebatur durius. Multa clara funera hinc inde elita, tamque solida et constans pugna

fuit, ut maiori pertinacia quam vi bellum fervere videbatur. Nemo usque ad tenebras receptui cecinit, nox ipsa sequens furorem et arma diremit, ubi et si parumper resederint acies, ingeniis tamen et machinis tota nocte certatum fuit. Ex hinc Sabbathi subsequente die iterum et usque ad horam sextam protracto certamine, tandem armigeri, perduellesque nostri, utpote longo armorum pondere, longiorisque praelii toedio, item vulneribus confecti atque obruti vapularunt, gloria et area belli penes hostes remanente, quam quidem nos armorum potius quam animorum defectu perdidimus, ipsi vero multitudine et super haec omnia peccatorum nostrorum merito, acquisiverunt. Si laeta vel incruenta victoria fuerit, eis iudicandum relinquimus, nobis sufficit supernam animadversionem ad eruditionem potius, quam ad internecionem interpretari. Caeterum de persona nostra, si gloriari oportet coram te, recte in infirmitatibus, passionibusque nostris gloriabimur, hostilem pressuram, captivitatem et caeteras fortunas abunde experti, sed iuvat inter haec, quod non ignavo quaestu passi sumus, sed in eo negocio, utpote fidei, in quo nec armis, sed nec morti cedere destinatum erat, ubi cum adhuc idem extet animus, poterit habere et ipsa fortuna regressum. Ex Turcorum deinde manibus erepti, apud Despotum Rasciae ad hos usque dies restitimus, tanto videlicet tempore, ut in vigilia festi nativitatis Domini ad hunc locum in medium Dominorum Praelatorum et Baronum, ac Procerum regni Hungariae in eo ipso loco congregatorum venire potuerimus. Inter quos auctore Domino, quod notissime magnum restaurandae fortunae spem tribuit, rectam concordiam ac unionem et caeteras regni res integras reperimus, praesertim vero animos ex hac suscepta clade irritatos magis, quam fractos. Vnde illico nobis mandata provisio fuit ad reassumendam fidei, patriaeque defensionem. Itaque consensimus ultro, restituimusque e vestigio navare operam, curamque, ne longa aut diuturna fiat hostibus quies, ex nostra clade quaesita. Revera non quiescemus et nos, comite vita, donec vel vindictam vel mortem ex eo hoste referre datum fuerit. Quamobrem dilectionem tuam attente requirimus, quatenus et Tu in rebus tibi commendatis agas, uti rectius et efficacius potes. Specialiter vide, si sperare solum et non habere illinc subsidia liceat. Jamiam zelus, si quis est, ad defensionem afflictae satis fidei nostrae, tibi facile apparere poterit, praesertim si Principum illorum conatus ex hoc adverso principio ad ultionem magis, quam ad defectionem ferri comspexeris. Tu vero, quidquid dicatur, apud alios, ex casu isto in nullo despera, nam ampliorem hostes cruorem pro occupanda quam nos pro recuperanda adhuc Macedonia dedimus. Cura solum, ut bono tempore responsa exigas, de quibus suo ordine, sed et de omni statu tuo nos celeriter avisare non postponas, redditurus nobis largam consolationis vicem, si hoc, quod summe optamus, maturasse videberis. Sanctissimo Domino nostro et Sacro Collegio nos recommissos facias, certificando rem nostram minoris esse periculi, quam famae. Vale. — Data Segedini die penultima Decembris. Anno Dom. MCCCCXLVIII.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 126.

DCXXIV.

1448. 1448. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, dăruesce lui George Marnavici tóte moşiile, ce le avea dênsulŭ în Serbia, şi anume în semnŭ de recompensă, fiindŭ că-lŭ liberase din mânile lui George, Despotulŭ Serbiei, care după lupta întêmplată în Câmpulŭ-Merlei 'lŭ prinsese şi închisese în castelulŭ dela Zendorovia.

Nos Joannes de Hunyad, Vaivoda Transilvaniae nomine et in persona Serenissimi Principis et Dom. nostri, Domini Ladislai, Dei gratia Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiaeque etc. Regis, Austriae et Styriae Ducis. etc., nec non Marchionis Moraviae, in praedictis regnis Hungariae, Dalmatiae, Croatiaeque Gubernator constitutus, memoriae mandamus omnibus et singulis, praesentibus et futuris, perpetuis temporibus, quod cum nos post pugnam in campo Kossovo, cum Amurathe Turcarum Sultano commissam, in reditu nostro ad partes Hungariae opera Georgii Despoti Principis Serviae, immemoris immortalium beneficiorum nostrorum eidem collatorum, captivati fuerimus; studio tamen et singulari virtute potentis viri Comitis Georgii Marnavich Nissensis, Comitis perpetui de Zuonik, Sarostaeque regni Rasciae, Domini in Voynizza, carissimi consanguinei, qui suis ex ditionibus collecta valida militum manu ad Zenderowiam urbem, in qua detinebamur advolando, et magnum terrorem dicto Principi Georgio incutiendo, nos ex eius manibus erepti et liberati, regnis nostrae gubernationi commissis, magna virtute, et gloria sua restituti fuimus, cumque praeterea grata recordatione in memoriam nobis redeat, quam fidelem nobis et serenissimo tunc temporis Wladislao, Hungariae regi, Domino nostro optimae memoriae, operam navaverit, quando superioribus annis ipsius consilio et auxilio, bulgarico bello, Turcas ingenti strage, primo ad Morawam fluvium, deinde ad Cunovizam, praesente dicto rege profligavimus, capto ipso exercitus Turcici Duce Hasambego. Repetentes etiam ingentia merita Comitis Goyko, patris eiusdem Georgii, tam erga nos, quam regnum Hungariae, et praesertim olim serenissimum regem nostrum et augustum Imperatorem Sigismundum felicissimae memoriae. Hinc qui tantorum beneficiorum memores, ut perpetuo esse debemus, ita ex parte debita gratitudine respondere intendimus et volumus, hac nostra pagina semper et ubique virtutem ipsius testatura, damus et perpetua donatione irrevocabiliter transferendo donamus omnia illa oppida, arces, pagos et territoria, quae per dictum Serenissimum Regem Wladislaum nobis pridem donata fuerunt, in Comitatibus Cucievo et Branicevo, praesertim vero oppida cum suis arcibus Jagodnam, Raxgnum, Lomniczam, Strazam, Constantinovum, Postranam, Bokouskum, Quozdoniczam cum ipsis primariis locis Cucievo et Branicevo, aliisque oppidis interioribus, villis, pagis, mansionibus, eorumque omnibus pertinentiis, montibus, pratis, silvis, fluminibus, eorumque decursibus et promontoriis, a ripa Morawae ad Danubium, indeque ad terras Dominii urbis Nissensis, antiquissimi patrimonii familiae suae Marnavich, ad cuius dispositionem, liberumque dominium omnem auctoritatem, iurisdictionem, in eisdem locis omnibus et

singulis, a dicto rege nobis datam et donatam, perpetuo transferimus sine ulla conditione, limitatione, eundemque Comitem loco et in persona nostra, sicut posteritatem eius in perpetuam possessionem dictorum locorum introducimus et introductum manutenemus. Datum Segedini anno millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo — die XVIII. Decembris.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 134.

DCXXV.

1448. *Ioană Corvinulă, guvernătoriulă Ungariei, dăruesce nobililoră români Michaiă Tatulă şi Bogdană, din comuna Ilcuţă în Beregă, trei moşii în comitatulă Maramureşului, anume: comunele Crăciunesci, Boscova şi Lunca, în semnă de recompensă pentru serviciile şi meritele loră militari, vĕrsându-şi sângele şi pierdêndă pe mai mulţi membrii din familiele sale în diferite espediţiuni întreprinse asupra Turciloră.* 1448.

Nos Johannes de Hunijad, Regni Hungarie Gubernator Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus incumbit vniuersis Quod nos consideratis et in memoriam nostri reuocatis multimodis fidelitatibus et fidelium seruitiorum gratuitis meritis atque sinceris complacentijs Egregij Michaelis filij condam Thathwl de Ilholtz et Bogdan de eadem, quibus ipsi sacre Regni Hungarie Corone, et expost nobis in plerisque locis, et temporibus opportunis Signanter vero diuersorum exercituum, tam Regalium quam nostrorum sicuti contra seuos Turcos nominis huius Regni Hungarie emulos motorum expedicionibus supremacum fidelitate, non sine sui sanguinis effusione ac rerum familiarium suorum amissione studuerint complacere Intuitu quorum volentes ipsis nostram exhibere beniuolentiam fauorosam Quasdam possessiones Karashonfalwa Bothko et Lompka vocatas in Comitatu Maromorosiensi habitas, que condam Stephani Pank dicti de eadem Karashonfalwa prefuissent, sed per defectum seminis eiusdem, ad Sacram Coronam deuolute, fore perhibentur, Item totum et omne Jus Regium si quod in eisdem Regia haberet Serenitas aut ipsius quibuscunque modis et rationibus concerneret maiestatem Simulcum cunctis earundem et ipsius vtilitatibus et pertinentijs Terris scilicet Arabilibus cultis et incultis, pratis Siluis et signanter Silua Fekethewerdew vocata Item Alpibus, Nemoribus, Montibus, Vallibus, Vineis, Vinearumque promontorijs, Aquis fluuijs Molendinis, atque molendinorum locis, generaliterque quarumlibet vtilitatum integritatibus quouis nominis vocabulo vocitatis, ad easdem de Jure spectantibus et pertinere debentibus sub ipsarum et eiusdem veris metis et antiquis, sub quibus hactenus tente sunt et possesse Auctoritate nostre Gubernationis necnon consensu et voluntate vniuersorum — — — — — — — — — ut prefertur stantibus et se habentibus dedimus donauimus, et contulimus ymo damus donamus et conferimus Jure perpetuo et

irreuocabiliter possidendum tenendum pariter et habendum Saluo Jure alieno, harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Datum Bude feria secunda proxima post festum beate petronelle virginis, et martiris Anno domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo octauo.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 229. Din diploma regelui Matia din a. 1458. prin care confirmă acéstă donaţiune.

DCXXVI.

1448. 1448. Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe *familia nobilă «Bathor»* în posesiunea moşiilorŭ sale din comitatulŭ Solnoculuí-de-mijlocŭ, şi anume în semnŭ de recompensă pentru serviciile sale în mai multe *espediţiuni întreprinse în contra Turcilorŭ şi în contra lui Vladŭ, voivodulŭ Ţerei-românesci.*

Nos Joannes de Hunyad Regni Hungariae Gubernator etc. — memoriae etc. quod nos consideratis, et in memoriam revocatis multimodis fidelitatibus, et fidelium servitiorum legitimis meritis, sinceris complacentiis, atque virtuosis gestis Egregii Ladislai filii quondam Joannis de Bathor, quibus ipse sacrae Regni Hungariae Coronae, et ex post nobis in plerisque tam Regalium quam nostrorum, sicut adversus saevissimos Turcos crucis Christi persecutores, sic nominanter adversus alios Regni notorios aemulos, videlicet Regem Romanorum, Comites Ciliciae, Bohemos, et infidelem quondam Wladislaum Wayvodam Transalpinum, Exercituum expeditionibus, non sine sui, et suorum charorum amicorum, familiarium amissione, rerum, et sanguinis effusione studuit complacere. Intuitu quorum volentes sibi nostram exhibere benevolentiam, favorem, ut exinde scripto exemplo etiam alii ad similia fidelitatis opera incitentur, totum et omne Jus Regium, si quod in Possessionibus Somlio, Perechien, Hidvik, Cechy, Keorestelek, Badachon in comitatu Zolnok mediocri, nec non Mikloslaka vocatis in comitatu Albensi Transylvano existentibus Regia haberet serenitas, aut ipsius quibuscunque modis, et rationibus concerneret majestatem, in quarum dominio etiam de praesenti praenotatus Ladislaus se asserit fore, simul cum cunctis suis utilitatibus, et pertinentiis, terris scilicet arabilibus, cultis e. c. t. authoritate nostrae gubernationis, qua fungimur, eidem Ladislao, et per eum Stephano filio quondam Stanislai, item Ladislao, Georgio, Mathiae, Stephano Nicolao, et Joanni filiis ejusdem Stephani de eadem Bathor, ipsorumque haeredibus, et posteritatibus universis, dedimus, donavimus, et contulimus, imo damus, donamus, et conferimus jure perpetuo et irrevocabiliter possiden. tenen. pariter et haben. Salvo jure alieno, harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante. Datum in Bisztriczia Partium Transylvanarum in Profesto Purificationis Virginis Gloriosae a. D. 1448.

Simplex Copia in A. f. Miscell. fasc. 3. Litt. n.

Transilvania. 1873. pag. 100. — Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DCXXVII.

1448. (Estrasŭ.) Ionŭ Corvinulŭ, ordónă lui Michaiŭ Doczi, se plătéscă numai de 1448.
câtŭ *léfa militarilorŭ Zarĭ şi Săganŭ.*

Joannes de Hunyad — — Dicunt nobis Paulus Zar et Ladislaus Sogan, quod adhuc stipendia ipsorum non solvissetis. Ideo volumus, ut visis praesentibus eosdem exsolvatis. — Datum in Megyes Sabbatho proximo inter octavas festi pretiosi Corporis Christi. Anno MCCCCXLVIII.

Fejér, Genus Joannis Corvini. pag. 115. După manuscriptele lui Cornides.

DCXXVIII.

1448. (Estrasŭ.) Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei, ordónă castelanilorŭ 1448.
din castrulŭ numitŭ Cetate-de-baltă în Transilvania, ca se nu mai facă devastări în *comunele săsesci Bălcaciŭ şi Jidveiŭ*, fiindŭ-că la din contra Saşii sunt autorisaţi se prindă pe castelani, şi se-i frângă cu róta, séŭ se-i tragă în ţépă.

1448. Dat. in Zazsebes in Profesto ad Vincula B. Petri. Joannis de Hunyad Literae ad Castellanos Castri Küköllövár [1], quibus interdicitur, ne deinceps damni incolis villarum Saxonicalium Bolkacs [2] et Sitve [3] adferant, alioquin praecipitur Incolis, ut caeterorum Saxonum auxilio implorato, Castellanos in personis detineant, rota frangant, palis transfigant, aut in furcam agant.

Ex authographo, innuit Eder in Felmer p. 129.

Transilvania. 1873. pag. 101. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

---

1) Cetate-de-baltă.
2) Bălcaciŭ.
3) Jidveiŭ.

DCXXIX.

1449. 1449. *George Brancovici, Despotulŭ Serbiei, e autorisatŭ din partea Palatinului Ungariei şi de voivodulŭ Transilvaniei, ca se încheie pace cu Turcii sub următórele condiţiuni: Ţéra-românéscă, fiindŭ-că a fostŭ devastată de Turci, se plătéscă împĕratului turcescŭ numai jumĕtate din tributulŭ îndatinatŭ; Turcii se pótă face comerciŭ cu mărfurile lorŭ numai în oraşulŭ Belgradŭ din Serbia şi în oraşele Cuvinŭ, Haramŭ, Severinŭ şi Caransebeşŭ din Bănatŭ; că în casŭ dacă condiţiunile aceste nu vorŭ fi acceptate din partea împĕratului turcescŭ, atunci pacea se se încheie cu acelcaşi condiţiuni, precum a fostŭ încheiată în timpulŭ împĕratului Sigismundŭ, şi anume, ca Ţéra-românéscă se plătéscă împĕratului turcescŭ întregŭ tributulŭ şi darea de oi etc., — că în fine pacea acésta se fie încheiată numai pe timpŭ de şepte ani.*

Nos Georgius Dei gracia Regni Rascie Despotus et Albanie Dominus memorie commendamus per presentes: Quod per Magnificos Dominos Ladislaum de Gara Regni Hungarie Palatinum et Nicolaum de Wylak Wayuodam Transyluanum pro parte treugarum cum Domino siue Imperatore Turcorum ineundarum virtute litterarum Dominorum Prelatorum, Baronum et Regnicolarum vniuersorum pleni mandati nobis allatarum, multis tractatibus hinc inde inter nos et ipsos Dominos ventilatis vltimate taliter nobis est persuasum, vt treugas ipsas sub articulis, condicionibus et conclusionibus infrascriptis firmaremus. Primo, vt ex quo partes Transalpine per Turcos sunt desolate, vt infra tempus treugarum ipse partes Transalpine tantummodo medietatem census soliti Imperatori Turcorum soluere teneantur. Item vt ex Regno Rascie similiter vsque tempus treugarum eciam tantummodo medietas census soliti soluatur ac medietas armigerorum solitorum vsque tempus idem ex eodem Regno ipsi Imperatori pro subsidio dari teneatur. Item vt idem Imperator totale debitum, quo sibi Rex Bozne obligatur, ipsi Regi relaxet et eum proinde quittum committat; si autem ipse Imperator dictum debitum relaxare noluerit, extunc disposicio vlterior in facto ipsius debiti ad ipsum Regem Bozne relinquatur. Item vt partibus Transalpinis, Regno Rascie et Regno Bozne ac eorum principibus et eorum incolis omnimoda pax et tranquillitas sine omni impedimento per Turcos dimittatur; et vt eorundem Regnorum principes et incole vniuersi semper in Regnum Hungarie venire valeant causa curialitatis et aliorum negociorum exequendorum, proindeque per Turcos nequaquam impediantur. Item vt mercatores Turcorum cum eorum mercibus in Nandoralbam, in Kewy, in Haram, in Zewerinum et in Karansebes tantummodo libere venire et in eisdem negociari valeant. E contra autem nos Despotus totidem loca in tenutis Turcorum eligere debeamus, in que et mercatores Hungari cum mercibus eorum transire libere et negociari valeant. Item si contigerit vt aliqui predones aut Hwzarij Hungari aliquam rapinam aut aliquod nephas Turcis intulerint; aut e contra Turci Hungaris intulerint, vt pro tali excessu treuge non infringantur; sed vt id nos inter partes ratificare et reformare valeamus et teneamur; nos enim in hac causa Judicem deputauerunt. Item si fieri poterit, extunc et Imperator Grecorum sub ipsis treugis concludatur. Item si modo premisso ipse

treuge firmari non poterunt, extunc modo eodem, quo videlicet tempore Serenissimi Domini Imperatoris Sigismundi treuge firmate fuerunt, firmentur. Ita videlicet, vt partes Transalpine integrum censum cum ouibus exoluant; Regnum autem Rascie similiter et censum et armigeros integre dare teneatur; similiter et Bozna censum integrum exoluere teneatur ipsi Imperatori Turcorum prefato et alia omnia eodem modo concludantur, sicut tempore prefati Domini Imperatoris Sigismundi conclusa fuerunt; dempto tantummodo isto, vt mercatores Turcorum solummodo in loca superius specificata et non in alia venire valeant. Item vt ipse treuge per septem annos integros tantummodo et non per plures statuantur et firmentur. Datum in Zendrew feria quarta proxima ante festum ascensionis Domini Anno eiusdem millesimo quadringentesimo quadragesimo nono.

Magyar történelmi Tár. II. pag. 206. Originalulŭ în archiva camerei fiscale din Buda.

DCXXX.

1449. *Ionŭ Corvinulŭ, guvernătoriulŭ Ungariei amintesce meritele şi vitejiile militari ale nobilului românŭ Ionŭ Ungurŭ din Băiesci în Ţéra Haţegului, care fusese comandantŭ peste mai multe mii de călăreţi, în resbelulŭ cu Turcii, şi învinsese lângă Nişŭ trupa de cavalerie a Turcilorŭ, ér' in lupta a dóua întêmplată lângă Morava, a căḑutŭ ca unŭ adevĕratŭ crou acoperitŭ de săgeţi şi de răni. În memoria şi spre lauda acestorŭ vitejii, Ionŭ Corvinulŭ dăruiesce lui Nicula, fiulŭ lui Ionŭ Ungurŭ, chineziatulŭ comunei Băiesci din Ţéra Haţegului, dimpreunŭ cu tóte veniturile, cari după usulŭ vechiŭ aparţinŭ chneziatului.* 1449.

Nos Joannes de Hunyad regni hungariae gubernator etc. Memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis. Quod cum nos superioribus temporibus, quorum jam sexta transfluxit annualis revolutio una cum ipso serenissimo condam Principe Wladislao Rege, Domino nostro grate memorie, partes Rascie feliciter subintrantes, primitus statim ad moravam victrici manu sevissimos Thewcros fudissemus, et dein Bulgariam, cum toto Domini Regis exercitu irruentes Nyssam civitatem capturi, ad aliud morave littus oppositum, multis, et continuis eorumdem Thewcrorum irruptionibus vexati, et remorati pervenissemus, ingens equitatus dictorum sevissimorum Thewcrorum, duce nequissimo Zywanbeegho advolantium numerus nos ab aditu dicte Nysse civitatis, a qua unius aut plus diei itinere tunc adhuc distabamus arcere voluisset, ecce familiaris astunc noster Ongor condam de Baijesd, contempta tanti periculi magnitudine, una nobiscum ex consilio condam Domini nostri Regis aliquot equitum millibus stipatis, tanta vi in densissimas, numeroque ingenti prevalentes has Thewcrorum thurmas involabat, ut ipsi Thewcri perterriti, in miserabili fuga dedecorosam potius salutem, quam in ulteriori nobiscum conflictu victoriam experiri maluerint. Et dein cum nos

post captam ipsam Nyssam Civitatem, recte in itinere nostro Sophiam versus intenti, per adventum in latere nostro maximum Thewcrorum exercitum a progrediendo detineremur, et fere ad Nyssam usque in Campum quemdam penes fluvium moravam regredi cogeremur, ibique, Deo sic volente, secunda ad moravam vice cum sevissimis Thewcris maximum haberemus conflictum, prefatus Ongor telis, et vulneribus confossus, vitam, velut strenuus Crucis dominice miles, dimicando nostro in conspectu, posuit, sicque Victorie tunc nostre ad dictam civitatem habite, non ultimam laudem cum sanguinis sui larga effusione reportavit. Hanc igitur antedicti condam Ongor de Baijesd in laudem et decus exercitus attunc nostri expertam, propriaque vite sue immolatione contestatam virtutem grata recolentes memoria. Et consideratis insuper fidelium servitiorum, continuorumque obsequiorum meritis, que Nicula filius prefati condam Ongor de Bayesd lateri nostro adherens huic regno Hungarie cujus Gubernationem suscepimus, ac nobis quoque prestitit, et prestat de presenti etiam, eidem igitur Niculao ejusque posteris universis Keneziatum possessionis Olachalis Bayesd, partium dicti regni hungarie transsylvanarum, cum omnibus pertinentiis, usibus, et emolumentis ab antiquo usuatis, et ad eundem Keneziatum spectantibus, ac pertinere debentibus, auctoritate nostre gubernationis dedimus, donavimus, et contulimus, imo damus, donamus, et conferimus, jure perpetuo et irrevocabiliter possiden. tenen. pariter et haben. Salvo jure alieno, harum nostrarum vigore, et testimonio literarum mediante. Datum in Hunyad ipso die festi beati Joannis ante portam latinam Anno Domini MCCCC. quadragesimo nono. (L. S.)

Transilvania. 1873. pag. 114. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény, după o copie, la finele căreia se află următória notiţă în limba ungurésca: «Acésta importantă donaţiune de chineziatu am copiat'o eu însumi din originalu, Deva 17 Aug. 1786. Samuelu Balia». Acestu Samuelu Balia era notariu alu Com. Hinedóra pe timpulu revoluţiunii lui Horia.

DCXXXI.

1450. 1450. Mateiu, episcopulu catolicu din Alba Julia, dăruiesce lui *Nicolae, care era voivodu alu Românilorŭ din Gârbăului-românescŭ*, comuna numită Tăuţii-românesci din comitatulu Cluşului, cu singura obligaţiune, ca Nicolae voivodulu se facă şi de aci înainte servicii militari la castrulu Gilăului, şi se iée parte la expediţiunile generale ale regatului.

Nos Matheus Dei et apostolice sedis gratia Episcopus ecclesie Transilvanien. memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit uniuersis. Quod nos consideratis, et in mentem nostre retie (sic) sedule prementes multimod. fidelitatibus, et fidelium servitiorum gratuitis meritis, et sinceris complacentiis dilecti nostri Nicolai Wayvode Walachorum nostrorum de Olah Gorbo, per ipsum nobis, ac predecessoribus nostris exhibitis et impensis, quamdam possessionem ecclesie nostre albensis prefate Transilvane Olahtoth-

falw wocatam, simul cum cunctis suis utilitatibus, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, pratis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, et generaliter cunctis utilitatum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocatis, ad eandem de jure spectantibus, et pertinere debentibus, omni eo jure quo debyt. usque in vitam nostram eidem Nicolao, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus dedimus, donavimus, et contulimus, demptis solummodo servitiis Castrum nostrum Gyalow, ac tempore exercitus generalis hujus Regni ad quascumque partes per eosdem villanos ad nos spectantium (sic), ymo damus, donamus, vigore, et testimonium presentium literarum nostrarum mediante. Datum in castro nostro Gyalow in profesto beatissimi Jacobi apostoli anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo.

Literale hoc patenter expeditum aliisque binis literalibus anni 1441. et 1447. assutum efficit coopertum «Registri Hungarorum de Civitate Cluswár» an. 1453. conscripti et in Archivo Civitatis Claudiopolis reperibilis.

Transilvania. 1873. pag. 115. Din colecţiunea contelui Jos. Kemény.

DCXXXII.

1450. *Ionŭ Corvinulŭ*, guvernătoriulŭ Ungariei, confirmă pe nobilulŭ românŭ *Nicolae de Bizere* în posesiunea unei curţi din oraşulŭ Caransebeşului, pe care i-o dăruise dênsului şi lui Lado regele Sigismundŭ, în semnŭ de recompensă pentru serviciile şi virtuţile lorŭ militari. 1450.

Nos Johannes de Hwnyad Regni Hungarie Gubernator etc. Memorie commendamus, tenore presencium significando quibus expedit universis Quod veniendo nostri in presenciam Egregius Nicolaus filius (remasŭ locŭ albŭ pentru numele de botezŭ) de Bezere exhibuit nobis quasdam literas Serenissimi condam principis domini Sigismundi Imperatoris et Regis Hungarie etc. super quoddam fundo curie in Karansebes habito confectas, tenoris infrascripti, petens nos vt easdem literas presentibus nostris literis priuilegialibus de verbo ad verbum transscribi et transsumpmi faciendo confirmare dignaremur, Quarum tenor talis est.

(Urmézŭ documentulŭ din 1429 sub Nr. CCCCLXVIII.)

Nos igitur Justis et Juris consonis peticionibus prefati Nicolai filius (sic) (érăşi locŭ albŭ pentru numele de botezŭ) de Bizere predicta fauorabiliter Inclinati prescriptas literas antefati condam domini Sigismundi Regis presentibus literis nostris priuilegialibus de verbo ad verbum transscribi et transsumpmi faciendo approbauimus ratificauimus et confirmauimus ymmo Roboramus Ratificamus et confirmamus eisdemque nostrum consensum ex voluntate vniuersorum dominorum prelatorum et Baronum damus et concedimus pariter et assensum, Nichilominusque consideratis suis multiplicibus meritis vnum locum Molendini

sub ipsa Curia in fluuio Sebes habitum simulcum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys eidem Nicolao ac per eum Ladislao carnali necnon alteri Ladislao filio condam Lado et Jacobo filio condam petri de eadem Bizere patruelibus fratribus suis ipsorumque heredibus et posteritatibus vniuersis dedimus donauimus et contulimus, ymmo damus donamus et conferimus Jure perpetuo possidendum tenendum pariter et habendum Saluo Jure alieno Harum nostrarum quibus Sigillum nostrum est appensum vigore et testimonio literarum mediante Datum Bude in vigilia festi Natiuitatis beati Johannis Baptiste Anno Domini Millesimo quadringentesimo Quinquagesimo.

Pesty, A Szörényi Bánság. III. 57. Originalulŭ pe pergamenŭ în archiva familiei Sombory.

DCXXXIII.

1450. 1450. *Conventulŭ mănăstirei din Lelesŭ adeverésce, că a introdusŭ pe Michaiŭ, fiulŭ voivodului Stefanŭ, din comuna Dolha în Maramureşŭ, şi pe soţii sei, anume pe Michaiŭ, fiulŭ lui Bogdanŭ, pe Ambrosie, fiulŭ lui Stanislavŭ, pe Ionŭ, fiulŭ lui George Părcălabulŭ, pe Michaiŭ Orda, şi pe George Petermanŭ în posesiunea comunei Moise din Maramureşŭ.*

Omnibus Christifidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris Stanislaus Prepositus et Conuentus Ecclesie Sacte Crucis de Lelez Salutem in omnium Saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire. Quod nos literas Magnifici Comitis Ladislai de Palowcz Judicis Curie Regie Statutorias nobis directas reuerenter recepimus in hec uerba. Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie de Lelez. Comes Ladislaus de Palowcz Judex Curie Regie amiciciam paratam cum honore. Dicitur nobis in persona Michaelis filij Stephani Wayuode de Dolha, ac alterius Michaelis filij Bogdan, Ambrosij filij Stanislai, Joannis filij Georgij Porkolab, et Michaelis Orda, necnon Georgij Peterman. Quomodo ipsi in Dominium totalis Possessionis Mayze vocate in Comitatu Maramarosiensi existentis habite, Ipsos omni Juris titulo concernentis legitime vellent introire. Super quo Vestram Amiciciam presentibus petimus diligenter, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Iwan Bank dictus de Zaruazo, vel Blasius de Barczanfalwa, siue Michael de Farkasrew, aut Petrus Leuk, sin Sandrinus de Baly alijs absentibus homo Regius ad faciem prescripte totalis possessionis Mayze vocate vicinis et commetaneis eiusdem vniuersis inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo introducat prefatum Michaelem filium Wayuode Dolha, et alios predictos in Dominium eiusdem Statuatque eandem eisdem premisso Jure Ipsis incumbente perpetuo possidendam, si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint, euocet eosdem contra annotatos exponentes

Regiam in presenciam ad terminun competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros. Et posthec Ipsius Introduccionis et Statucionis seriem ut fuerit expediens cum contradictorum, et euocatorum, vicinorumque et commetaneorum qui Premisse Statucioni intererunt nominibus, terminoque assignato Domino Regi fideliter rescribatis. Datum in Ciuitate Pestiensi feria tercia proxima post festum beatorum Viti et Modesti Martyrum, Anno Domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo. Nos igitur peticioni dicti Comitis Ladislai de Palowcz annuentes vt tenemur, vnacum prefato Blasio de Barczanfalwa homine Regio vnum ex nobis videlicet fratrem Michaelem Presbiterum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio duximus destinandum. Qui tandem inde ad nos reuersi nobis voce consona retulerunt, Quod Ipsi feria secunda proxima post festum ad Vincula beati Petri Apostoli proxime preteritum ad faciem prescripte totalis possessionis Mayze Comitatu in prescripto existentis, et habite vicinis, et Commetaneis eiusdem vniuersis videlicet Nicolao, et Naan de Vissey, ac Thiwadar Joanne et Andrea de Dragomerfalwa, inibi legitime conuocatis et presentibus accessissent, in cuius facie legitimis et consuetis diebus permanendo, prefatosque Michaelem filium Wayuode de Dolha, ac alterum Michaelem filium Bogdan, Ambrosium filium Stanislai, Joannem filium Georgij Porkolab, et Michaelem Orda de eadem Dolha, necnon Georgium Peterman, in Dominium eiusdem totalis possessionis Mayze introducentes, eandemque eisdem cum cunctis vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet, Terris scilicet Arabilibus, Syluis, Pratis, Aquis et earum decursibus, montibus Alpibus, alijs eciam quibuscunque vtilitatibus, ad eadem pertinentibus premisso Jure ipsis incumbente Statuissent perpetuo possidendam, nemine penitus contradictore inibi apparente. In cuius rei memoriam stabilitatemque perennalem presentes literas nostras priuilegiales Alphabetoque intercisas Sigilli nostri appensione munimine roboratas duximus concedendas. Datum sedecimo die diei Introduccionis et Statucionis prenotatarum, Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Supradicto.

Teleki, Hunyadiak Kora. X. pag. 269. Din archiva Conventului dela Lelesŭ.

DCXXXIV.

1450. *Ladislau Gara. Palatinulŭ Ungariei, ordónă Conventului din Lelesŭ, ca se introducă pe nobilulŭ românŭ Michaiŭ, fiulŭ voivodului Stefanŭ, din comuna Dolha în Maramureşŭ, în posesiunea de jumĕtate a comunei Rojalea, precumĕ şi în posesiunea a patru moşii iobăgesci din comuna Poiana, situate tóte în comitatulŭ Maramureşului. Ca martori, cari se asiste la introduccrea acésta, suntŭ amintiţi nobilii români Michaiŭ Tatulŭ din Ilcuţŭ, Blaşŭ din Bârţana şi Sandrinŭ Balia din Ieudŭ.* 1450.

Omnibus Christifidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris. Stanislaus Prepositus et Conuentus Ecclesie Sancte Crucis

de Lelez. Salutem in omnium Saluatore Ad uniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire. Quod nos literas Magnifici viri Domini Ladislai de Gara Regni Hungarie Palatini et Judicis Comanorum Statutorias nobis directas reuerenter recepimus in hec verba. Amicis suis Reuerendis Conuentui Ecclesie de Lelez. Ladislaus de Gara Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum Amiciciam paratam cum honore. Dicit nobis Michael filius Stephani Wayuode de Dolha Nobilis Comitatus Maramarosiensis. Quomodo Ipse in Dominium directe medietatis Possessionis Hrozaulya vocata, ac eciam quatuor sessionum Jobagionalium in Possessione Polyana appellata in dicto Comitatu Maramarosiensi existencium habitarum, Ipsum omnis Juris titulo concernencium legitime vellet introire. Super quo vestram Amiciciam presentibus petimus diligenter quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fidedignum, quo presente Michael Thathwl de Ilhoucz aut Blasius de Barczanfalwa, seu Sandrinus Balya de Jood alijs absentibus homo noster ad facies dictarum possessionum Hrozaulya, et quatuor Sessionum in ipsa Palyana habitarum vicinis, et commetaneis earundem vniuersis inibi legitime conuocatis, et presentibus accedendo, introducat prefatum Michaelem filium Wayuode in Dominium earundem Statuatque easdem eidem cum cunctis earum vtilitatibus, et pertinencijs quibuslibet, Terris scilicet Arabilibus, Syluis, Pratis, Montibus, Alpibus, alijsque quibusuis vtilitatibus ad easdem vndique pertinentibus Jure sibi incumbenti perpetuo possidendas, si non fuerit contradictum, Contradictores vero si qui fuerint, euocet eosdem contra antefatum Michaelem nostram in presenciam ad terminum competentem, racionem contradiccionis eorum reddituros. Et posthec huiusmodi Introduccionis et Statucionis seriem cum contradictorum si qui fuerint, ac vicinorum et commetaneorum, qui premisse Statucioni intererunt nominibus, terminoque assignato nobis amicabiliter rescribatis. Datum Bude feria quinta proxima post festum beatorum Viti et Modesti Martyrum, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo. Nos igitur peticioni dicti Domini Ladislai de Gara Palatini annuentes, vt tenemur, vnacum prefato Blasio de Barczanfalwa, homine ipsius Palatini, vnum ex nobis videlicet fratrem Michaelem Presbiterum ad premissa fideliter peragenda nostro pro testimonio duximus destinandum, Qui tandem exinde ad nos reuersi nobis voce consona retulerunt. Quod Ipsi die Dominica Proxima post festum ad Vincula beati Petri Apostoli proxime preteritum ad facies prescriptarum possessionum Hrozaulya et Polyana vocatarum, Comitatu in prescripto existencium, sequenterque directe medietatis, eiusdem Hrozaulya, et quatuor Sessionum Jobagionalium in ipsa Polyana habitarum vicinis, et Commetaneis earundem vniuersis videlicet Sandrino et Joanne de Jod, ac Joanne et Gregorio de Sayo, necnon Andrea et Thiwadar de Dragomerfalwa, inibi legitime conuocatis accessissent, in quarum faciebus legitimis, et consuetis diebus permanendo, prefatumque Michaelem filium Stephani Wayuode in Dominium earundem medietatis Hrozaulya, et quatuor Sessionum in ipsa Polyana habitarum introducendo, easdemque eidem cum cunctis earum vtilitatibus, et pertinencijs quibuslibet terris scilicet Arabilibus, Syluis, Pratis, Aquis, et earum decursibus, Montibus, Alpibus, alijs eciam quibuscumque vtilitatibus ad easdem

pertinentibus premisso Jure sibi incumbente statuissent perpetuo possidendas, Nemine penitus contradictore inibi apparente. In cuius rei memoriam, stabilitatemque perennalem presentes literas nostras priuilegiales Alphabetoque intercisas Sigilli nostri appensionis munimine roboratas duximus concedendas. Datum sedecimo die diei introduccionis et Statucionis prenotatarum Anno domini Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Supradicto.

Teleki, Hunyadiak Kora, X. pag. 272—274. Din archiva Conventului dela Lelesü.

APENDICE

I.

DOCUMENTE SLAVONE

REPRODUSE DIN

MONUMENTA SERBICA EDIDIT FR. MIKLOSICH

VIENNAE 1858

ŞI

VREMENNIK OBŠČESTVA ISTORII I DREVNOSTEJ ROSSIJSKICH T. XXI

CU TRADUCERĬ LATINE ŞI CU NOTE

DE

Dr. EMIL KAŁUŽNIACKI

PROFESSOR DE FILOLOGIA SLAVĂ LA UNIVERSITATEA DIN CERNĂUŢĬ.

DCXXXV.

1198—1199. *Stephanus Nemania, magnus Serbiae zupanus, restaurato ab eo Chilandar monasterio oppida, vicos, fundos, vineas, alvearia, Vlachos, facultates varias donat.*[1]) 1198—1199.

Ис-кони сьтвори богь небо и землю и чловѣкы на ней, и благослови ѥ, и дасть имь власть на всѣй твари своей, и постави ѡви царе, дроугие кнезе, ини владикы, и комоужде дасть пасти стадо свое и сьблоудати е ѡтъ всакога зьла находещаго на не. Тѣмже, братие, богь премилостивы оутврьди Гръкс царьми а Оугре кральми, и когожде езика раздѣливь и законь давь и прави оуставы и владикы надь ними по правоу и по законоу раставль своею прѣмоудростию. Тѣмьже по мнозѣй его и неизьмѣрьнѣй милости и чловѣколюбию дарова нашимь прадѣдомь и нашимь дѣдомь ѡбладати сиювь земловь Срьбьсковь, и вьсакоѣко богь строе на оуньша чловѣком не хотѣ чловѣчи гибѣли, и постави ме вслиега жоупана, нареченаго вь свѣтѣмь крьщени Стѣфана Неманоу, и ѡбновихь свою дѣдиноу, и больше оутврьдихь божиювъ помокию и своею моудростию, дановь ми ѡть бога, и вьздвигохь погибьшую свою дѣдину, и приобрѣтохь ѡдь морьске земле Зетоу и сь градовы, а ѡдь Арьбанась Пилоть, а ѡдь Грьчьске земле Лабь с Льпланемь, Глькочицоу, Рѣкс, Загрьлатоу, Лѣвьче, Бѣлицоу, Лепеницоу. И божиювь помокию и своимь троудомь та вса приобрѣть, поспѣшениемь божиемь мирь и тихость вьсьприемьшоу владичьствоу моемоу ѡдь вьсоуда, зачехь по[о]щравати мысль свою и пооучавати оумь свой, вьжделѣвати и пещи се ѡ доуши своей, вь которое число вьчьтень бѹдоу вь дьнь страшьнаго сѹда, и како би мощьно вьсприети ми ангельски и апостольски ѡбразь и послѣдовати владичьнемь глаголом: вьзьмѣте иго мое на се, и наоучите се ѡть мене, ѣко кротькь есмь и сьмѣрень срьдьцемь, иго бо мое благо и брѣме мое лько есть. Миноувьшоу же врѣмени многоу владика мой прѣмилостивы не прѣзьрѣ моленнѣ сьплѣсканнѣ своего, нь ѣко щедры трѹдоположьникь и мьздовьздатель, иже рече нескврьними своими оусти: не придохь призьвати праведьникь нь грѣшьникь вь покаѣние, и мьнѣ по милосрьдью его вьнезапоу приклоучьшоу се врѣмени ѣснѹ[2]) и вса мира сего чьсть и слава ни вь чьтоже ми вьмѣнена бысть, и вьсоу красотоу житиѣ сего и дивьно вьзьрѣние ѣко и дымь ми бысть видимо, а Христова любы паче привезоваше се кь мьнѣ аще и кь недостойноу. И вьнезапоу ѡставихь владичьство мое и вьса моѣ, различьнаѣ моѣ, Христоу изьвольшоу тако и прѣсветѣй госпожди богородици, и сподоб[и][3]) ме грѣшьнаго светаго ига его благаго, и ѡбьщьника

ме сьтвори чьстьнаго и ангельскаго и апостольскаго ѡбраза малаго и великаго. Семоу же коньчавьшоу се о мьнѣ, оустрою семоу бываемоу, ѡставихь на прѣстолѣ моемь и вь христодарованѣмь ми владичьствѣ лоубьвьнаго ми сына Стѣфана, велиега жоупана и севастократора, зети ѡдь бога вѣньчанаго кирь Алеѯиѣ цара Грьчькога, и аще и не достоинь рабь Христоу нарещи се, Симеонь мнихь, благословихь и всакимь благословениемь, ѣкоже благослови Исакь Нѣкова, сына своего, еже посьпѣшьствовати емоу ѡ всакомь дѣлѣ блазѣ оу владичьствѣ своемъ и благоерьдꙋ быти на мирь крьстиѣньскы и ѡ црькв[а]хь пещи се и о слоужещихь вь нихь и никакоже быти зазорьноу ѡдь всѣхь творьца и господа. По семь же изьволениемь владикы моего Исоу Христа, ѣкоже вѣщаваеть писание: никоториже пророкь вь ѡтьчьствѣ своемь приеть есть, начеть подвизати се мысль моѣ изити ми ѡдь знаниѣ моего и дѣти и постигноути нѣкое мѣсто и тоу полоучити сьпасение. И не ѡстави мене владика мой и моего желаниѣ, паче бо радꙋеть се ѡ грѣшьницѣ кающи се. Изидохь изь ѡтьчьства своего вь Светоую Гороу, и обрѣтохь монастирь нѣколи бывьши, зовомы Хиландарь, вьведение светые и прѣславьние владичице наше богородице, идѣже не бѣ камень осталь на камени, ноу разваленъ ѡдьноудь. И потроудивь старость свою, посьпѣшьствоующоу ми сыноу ми, велиемоу жоупаноу Стѣфаноу, сьподоби ме владика мой быты емоу кьтитороу. И чести его погибьшее вьзискахь, и ѡбновихь и по изьволению владичице богородице, и дах ере исьпросихь парике оу цара оу Призьрѣнѣ, да дахь ѡдь нихь манастироу оу Светой Горѣ светой богородици оу Милеѧхь села Испробища, Момоушоу, Сламодравы, Ретивлоу, Трьние, Ретивьщица, Трьновьць, Хоча и дрꙋга Хоча, и трьгь Тꙋнге, и дьва винограда, [ере] Тꙋнге насадихь, и оулиѣнике д҃: едьнь оу Трьпезѣхь, дрꙋги оу Дабьшорѣ, трети ꙋ Голишевѣ, четврьти ꙋ парицѣхь, а за коимьжде оулиѣникомь по дьва чловѣка, и планиноу Богачоу, и ѡд Влахь Радово соудьство и Ѣꙋрьгево, а всеге влахь р҃о. И дахь ѡдь бытька чьто моге, и оу Зетѣ кобыле и соли .л҃. сьпоудовь. И аке кьто ѡдь манастирьскихь лꙋди бѣжи или Влахь подь велиега жꙋпана или подь инога кога, да се вракаю ѡпеть; ако ли ѡдь жꙋпанихь лꙋди приходе ꙋ манастирьске лоуди, да се вракаю опеть. И вьса елико дахь манастыреви оу Светоу Гороу, да нѣ трѣбѣ ни моемоу дѣтетеви ни моемоу оуноучетеви ни мо[емоу] ро[ди]моу ни иномоу никомоуре. Ако ли кьто сие прѣтвор[и, да] моу богь соуди, и да моу е соупьрьница света богородица на страшьномь соудищи ѡномь и ѣзь грѣшьникь Симеѡнь. Крьсть Симеѡнѡвь и подьписание.

In principio creavit deus caelum, terram in eaque homines et benedixit iis et potestatem omnium rerum a se creatarum dedit atque alios imperatores, alios principes, alios episcopos constituit et singulo cuique gregem suum pascendum atque ab omni malo eum invadente tuendum tradidit. Ideo, o fratres, deus valde misericors Graecos imperatoribus, Hungaros regibus firmavit singulosque populos dividens leges dedit, mores constituit, principes iis secundum morem et legem sapienter praeposuit. Multa insuper et immensa misericordia ac humanitate ductus deus proavis et avis nostris hanc terram Serbicam imperio regendam dedit et quodcunque hominibus in meliorem partem vertens neque exitium hominum cupiens me in sancto baptismo Stephanum Nemaniam nominatum zupanum magnum constituit. Et renovavi patriam meam atque dei auxilio et mea sapientia a deo mihi data magis firmavi et extuli fere iam perditam patriam

meam et acquisivi a terra maritima Zetam[4]) cum oppidis, ab Albanis Pilotum, a terra Graecorum Labum, Liplanum, Glibociczam, Riecas, Zagrlatam, Lievcios, Bieliczam, Lepeniczam. Quibus omnibus et dei auxilio et mea opera acquisitis, cum imperium meum deo adiutore pacem et otium undique impetravisset, coepi attentius cogitare, animum meum exercere animique salutem expetere et curare, qui hominum numerus futurus esset, cui terribilis iudicii die adscriberer, et quomodo faciem angelicam et apostolicam accipere dominique verba sequi possem: „Imponite vobis iugum meum et discite a me, quam mansuetus sim et quam humili animo; iugum enim meum lene et onus meum leve est." Multo autem tempore praeterito dominus meus valde misericors non despexit preces formationis suae, sed uti misericors operae iudex et mercedis dator, qui immaculato ore suo dixit: „non veni, ut iustos, sed ut peccantes ad poenitentiam vocem", etiam mihi ipse pro misericordia sua subito horam claram misit, ut omnis huius mundi honor et gloria a me pro nihilo habita sit, omnisque huius vitae pulchritudo ac mirus intuitus tamquam fumus mihi apparuerit, contra amor Christi, etsi in indignum, potius in me inhaeserit. Et subito imperium meum et omnia mea variaque mea reliqui et Christo et sanctissima domina deipara id volentibus ego peccator dignus sancto et leni iugo eius existimatus sum et partem venerandae angelorum et apostolorum, maiorum ac minorum, faciei accepi. Quibus iam absolutis et re in ordinem redacta in throno meo imperioque a Christo mihi dato carissimum filium Stephanum, magnum zupanum et sebastocratorem, generum a deo coronati domini Alexii, imperatoris Graecorum, et etsi indignus, qui servus dei appellarer, Simeon monachus benedixi ei omni benedictione, sicut Isaac Iacobo, filio suo benedixerat, ut omnia bona opera adiuvaret in imperio suo et in mundo Christiano fortis esset ecclesiisque ac sacerdotibus consuleret, neque ullo modo reprehendendus esset omnium creatori et domino. Atque hanc voluntatem domini mei Iesu Christi secutus, ut scriptura loquitur: „nemo propheta in patria receptus est", animo meo agitare coepi, quo modo a familiaribus meis discedam liberisque et locum aliquem capiam et salutem ibi assequar. Neque destituit me desideriumque meum dominus, magis enim gaudet peccatore poenitente. Itaque patria relicta in Montem Sacrum discessi atque monasterium Chilandar vocatum, quod aliquando fuit, inveni introductioni sanctae et admirabilis dominae nostrae deiparae dicatum, ubi non mansit lapis in lapide, sed quod prorsus eversum est. Atque senectute mea fatigata et filio meo Stephano, magno zupano, me adiuvante, dominus dignum me iudicavit, qui fundator illius essem. Et gloriam eius perditam restitui et domina deipara id volente renovavi monasterium illud illique colonias dedi, quas ab imperatore in Prizrienio impetravi, dedi dico monasterio in Monte Sacro sito sanctaeque deiparae Mileensi dicato ex illarum coloniarum numero pagum Neprobiscios, Momusam, Slamodraze, Retivla, Ternie, Retivsticzam, Ternoveczium, utramque Hociam et oppidum Tunge et duas vineas, quas Tungii plantavi, et quattuor alvearia, primum Trapeciis, alterum Dabsorae, tertium Golisevo, quartum in coloniis, et singulis alveariis binos homines, et planitiem montanam (=alpem) Bogaciam, et in Vlachorum partibus Radi iudicis conventum et Georgii et omnium Vlachorum centum septuaginta. Et dedi ex facultatibus meis, quod poteram, et Zetae equas et triginta pondera salis. Et

si quis monasterii hominum aut Vlachorum ad magnum banum aut alium quemquam refugerit, revertatur, sin quis hominum bani ad homines monasterii venerit, revertatur. Neque, quaecunque monasterio in Monte Sacro dedi, eorum usus fructusque sit filio meo aut nepoti aut consanguineo meo aut alii cuiquam. Si quis vero haec everterit, deus eum iudicet et adversaria ei sit in terribili illo iudicio sancta deipara et ego peccator Simeon. Crux Symeonis et subscriptio.

[1]) Apud Miklosichium, Monumenta Serbica etc., Viennae 1858, sub No. IX, pag. 6, haec tabula tali annotatione adornatur: „Sigillum nunc avulsum: печат стефана великагѡ жупана немане. Orig. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 16. св. Гора. 40. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 5. Spom. 2."

[2]) Rationes differentiarum, quae inter contextum a Miklosichio editum et contextum hic praeiacentem observantur, in dissertatione mea, quae Zur Textkritik der altserbischen Urkunden inscripta est forsitanque in libellis „Archiv für slavische Philologie intitulatis emittetur, explanatae sunt.

[3]) Singulae litterae, syllabae, vocabula uncis angulatis inclusa in exemplari primo tabularum, quas hic edimus, non inveniuntur.

[4]) Quae hic memorantur antiquae serbiae terrarumque finitimarum oppida, pagi, vici, villae, montes, pascua etc. in G. Daničićii opere, quod Рјечник из књижевних старина српских inscribitur et Belgradi 1863—1864 emissum est, optime descripta invenies.

DCXXXVI.

1222—1228. 1222—1228. *Stephanus, primus coronatus Serbiae rex, cum filio et successore suo Radoslavo Ziciae monasterio sanctorum reliquias, facultates varias, pagos, vicos, villas, fundos, alpes, pascua, Vlachos, iura nonnulla addicit.*[1])

Семоу же прѣсветомоу храмоу спаса нашего Ісоуса Христа по неисповѣднимѣй милости его, еже створи ѡ нас. — Стефан, по божие милости вѣнчани прьви краль все Срьпскые земле, Диоклитие и Травоуние и Дальмацие и Захлъмие, и сь прѣвьзлоублениимь ми синомь Радославомь, по божией милости намѣстьникомь ми, приносивѣ твоя ѡть твоихь вь мольбьноую паметь наю, дарь спасоу нашемоу Ісоусоу Христоу и его светимь, светими дрѣви чьстнаго и животворещаго крьста господна и светыми страстьми Христовами и ѡть прѣсветые богородице ризи и поясь и светаго пророка прѣдьтече крьстителя Иѡвана десницею, юже вьзложи на врьхь жиждителя и крьсти, и ѡть глави прѣдьтечеви и мощьми всѣхь светыхь апостоль, пророкь, моученикь, светитель прѣподобнихь, иконами светыхь и чьстнихь ѡбразь и сьсоуди златими и сребрьними і рипидами доволно и завѣси и покрови светыми и ризами чьстними и светими еѵангели и книгами многами, инѣми правдами, яже бише на просвѣщение спасоу нашемоу Ісоусоу Христоу. И на крьмоу и на ѡдѣяние слоужещимь светомоу храмоу семоу: село Тальско и сь Ратиновь і сь Заклопитовь Лоуковь, Тополница сь Коюшами, Рибьница и сь всѣми ѡбьршьми и сь Брѣновь, Жича сь Батниомь, Рибнич сь Чрьновь Рѣкомь, Тьсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь и с Щитариновь, Пѣшьчаница вьса сь Пѣчаномь, Боуковица, Граховица вьса, Свиньци, Грачаница, Раднеко, Конарево, Чрьнаке сь Сѣрчовь, Брѣстница сь трьгомь, Свибница сь Ѡкроугломь, Бобоље сь Чечиномь, Гвочаница сь Поупавинми. Оу Ієльцихь села: Дольна Вьсь, Борькь, Гьнила, Добриня, Витахово. А оу Хвостнѣ села: Пекь сь заселиемь си, Чрьни Врьхь, Стьлпези, Трѣбовитикы, Горажда вьсь, Накль вьсь

сь Ѵелпекии и сь Лаблани, Лютоглавы сь градомь. А оу Ѕатонѣ села: Ѵрьньѵа сь ꙁаселиѥмь, Ꙁамьѵане сь ꙁаселиѥмь, Доубовно, Гаѥ, и вса сиѣ села сь ꙁаселиꙗми си. А се оу Ꙁетѣ села: Трѣболе, Плавници. Оу горской жоупѣ: Голиѵь. А се планине: на Спорихь Ноꙁдри, Ꙗворие сь Лоукавицами, оу Хвостьнѣ Слано Полѣ сь Тмасвѣмь Гвоꙁдомь, надь Брѣꙁницами Желинь. А ꙁимне паше одь Брѣꙁне долоу низ Соутѣскоу сь вьсѣми пашами, ꙗкоре прѣемле црьковьна меда, сь всѣми пашами ꙁимними и лѣтними по ѡнѣ срѣнѣ Котлѣника. А се Власи, чьто сьмо дали сѣй црькви, имена си соуть: Грьдь кнеꙁь[2]) и ꙁь дѣтию, Радота, Влькославь, Тихомирь, Станимирь, Воихьна, Драгьшань, Нѣгославь, Ꙁлина, Мирошь, Краѥнь, Нѣгоушь, Нѣгота, Сына, Радомирь, Драгань, Братинь, Воило, Дрьжихьна, Пачемиль, Катина, Братьмирь, Драгоушь, Тихомирь, Братешь, Грьдошь, Гостило попь, Пачень, Боунь, Стань, Драгомань, Стань, Десиславь, Коуплень, Даниша, Берило, Нѣгь, Боунило, Драгомирь, Братень, Станимирь, Братонѣгь, Нѣгота сь дѣтию, Драгоушь, Братило, Радославь, Тоудорь, Лоуцань, Добромирь, Драгославь, Моужило, Тихочь, Драгомирь, Драгоушь, Коумань, Милобрать, Драгоушь, Драгославь, Брапа, Предило, Драга, Прьвославь, Драгюушь, Полиградь, Падишь, Тихомирь, тьща моу и сь дѣтию, Ꙁлата, Стань, Драгнь попь, Микь, Добриша, Берило и сь дѣтию, Гостимирь, Радь, Гостимира мати, Ѵоучь, Коумань, Братославь, Боута, Нѣгь, Василь, Братешь, Братославь, Добрьць, Лѣвь, Драгомирь, Сращинь, Тоудорь, Тихомирь, Боунило, Браꙗ, Гостило, Воимирь, Божаꙗ, Тоурьꙗкь, Прѣдимирь, Боучь, Красимирь, Братило, Боудиславь, Тихославь, Мрьгела, Радоушь, Коуплень, Братань, Боунь, Продань, Воихьна, Братохиꙗ, Гостиша, Илиꙗ, Боукорь, Радь, Братина, Бала, Сращинь, Хрелꙗ, Милць, Добромирь, Сина, Владь, Десило, Добраславь, Тешемирь, Боудинь, Божица, Коумань, Боукорь, Радь, Владь, Стань, Понѣгь, Роугь, Грьдошь, Ꙁлата, Стань, Драгоуть, Влькьсань, Богьдань, Братослав, Бѣгота и сь дѣтию, Толькь, Драгоунь, Лоубота, Коулинь, Велимирь, Брьꙁѣй, Тоудорь, Боукорь, Нанота, Сина, Нѣгь, Братеша, Бериславь Прьвславь, Боуцкать, Црьномоужь, Грьдань, Никола, Драгошь, Драгославь, Воинь, Гоугота, Воусинь, Скоромирь, Проужинь, Воиславь, Дода, Радота, Велимирь, Покрьжень, Воислав, Берило, Мирошь, Велѣнь, Сращинь, Аньдриꙗ, Бѣгота, Гостило, Ѵврьнѣга, Гргоурь, Боукорь, Богдань, Стань, Десимирь, Бѣжань, Плѣнь, Братиша, Дѣдоль, оудовица Драгоушла и Тоусь, и с материю, Грижонь, Ѵрьнота, Стан, Шарбань, Воинѣгь, Бѣлота, Воила, Мирошь, Славко, Гостило, Нѣжь, Продань, Боунь, Дѣдь, Драгоушь, Гоуиꙗ, Братимирь, Вокосавь, Гостимирь, Ходиша, Прѣдихиꙗ, Боукорь, Троусѣнь, Нерадь, Синьгоурь, Драгоушь. И сиѥ жюпе приложихомь под ѡбласть сиѥ црькви: Кроушилинцоу, Моравоу, Борьчь, Лепеницѣ ѡбѣ, Бѣлица, Лѣвочь, Лоугомира, Расина, Ѥльшаница. И сиѥ что се прилага сиѥй црькви, симь да нѣма протопопа дворьски никоѥре ѡбласти, нь что доходи или ѡть поповь или ѡть Влахь, или ꙁемльна поповска бирь, что доходи ѡть поповь, половина да се оуꙁима сиѥй црькви. И да се не поꙁива архиѣпископовь чловѣкь кралю беꙁь кралеве печати, нь ако ѥ комоу чимь дльжнь архиѥпископовь чловѣкь, да га поꙁива с кралевомь печатию кь кралю, да ако не поиде по печати, то тоуꙁи да се оуписоую печати оу кралꙗ, и да ѥ оуꙁима архиепископь себѣ. И аще се поꙁове кралевь чловѣкь кь архиепископоу, и да боудет — — — —

Huic ipsi sanctissimae ecclesiae salvatoris nostri, Iesu Christi, propter ineffabilem misericordiam eius, qua nos affecit. — Stephanus, dei gratia primus coronatus rex universae terrae Serbicae, Diocletiae, Travuniae, Dalmatiae, Zachulmiae, cum dilectissimo mihi filio Radoslavo, dei gratia successore meo, offerimus tua a tuis donamusque in piam nostrûm memoriam salvatori nostro, Iesu Christo, sanctisque eius sanctum venerabilis ac vivificae crucis divinae lignum, sancta quibus Christus cruciatus est tormenta, sanctissimae deiparae vestes cingulumque sancti prophetae Ioannis, praecursoris et baptistae, dextram, quam in caput conditoris imponens baptisavit eum illa, praecursorisque caput, omnium sanctorum apostolorum, prophetarum, martyrum, sanctorum sacerdotum reliquias, sanctorum imagines, venerabilium similitudines, aurea argenteaque vasa, sufficientia flabella, sacra lintea ac velamina, vestes pretiosas, sacra evangelia multosque libros, varia privilegia (iura), quibus salvatoris nostri Iesu Christi ecclesia celebris facta est. Et ad victum et vestitum eorum, qui sacra in hac ecclesia peragunt, sunto: vicus Talsco cum Ratina et Zaclopita Luca, Topolnicza cum Voiusis, Ribnicza cum omnibus collibus et Briena, Zicia cum Batino, Ribicii cum Cerna Rieca, Tolsto Berdo cum Rascii Diel et Scitarina, tota Pescianicza cum Peciano, Bucovicza, tota Grachoviscia, Svinczii, Gracianicza, Radijevo, Conarevo, Cernave cum Siercia, Briestnicza cum foro, Svibnicza cum Ocrugla, Bobole cum Cecina, Gvocianicza cum Pupavniis. Et in Ielcziis vici: Dolna Ves, Borec, Ganila, Dobrinia, Vitachovo. Et in Chvostno vici: Pech cum villa, Cerni Verch, Stalpezii, Triebovitícii, Gorazdi praedium, Nakli praedium cum Celpeciis et Lablanis, Lutoglavy cum castro. Et in Zatonia vici: Cernicia cum villa, utraque Ivania cum villa, Zamciane cum villa, Dubovo, Gaie, omnes hi vici cum villis suis. Et in Zeta vici: Triebole et Glavnicii. In pago montano: Golich. Et hae alpes: in Sporiis Nozdrii et Iavorie cum Lucavicis, in Hvostno Slano Polie cum Tomasvij Gvozd, infra Briezniczas Zelin. Et hiberna pascua a Briezna infra Sutiescam cum omnibus pascuis, sicut terminus ecclesiae amplectitur, cum omnibus pascuis hibernis et aestivis ex ulteriore parte Cotlienici. Atque quos dedimus huic ecclesiae Vlachos, nomina eorum sunt haecce: Gard chenesius cum liberis, Radota, Vulcoslav, Tichomir, Stanimir, Voihna, Dragsan, Niegoslav, Zlina, Miros, Braien, Niegus, Niegota, Sina, Radomir, Dragan, Bratin, Voilo, Derzichna, Pacemil, Batina, Bratimir, Dragus, Tichomir, Brates, Gardos, Gostilo presbyter, Pacen, Bun, Stan, Dragoman, Stan, Desislav, Cuplen, Daisa, Berilo, Nieg, Bunilo, Dragomir, Braten, Stanimir, Bratonieg, Niegota cum liberis, Dragus, Bratilo, Radoslav, Tudor, Luczan, Dobromir, Dragoslav, Muzilo, Tichoch, Dragomir, Dragus, Cuman, Milobrat, Dragus, Dragoslav, Brapa, Predilo, Draga, Parvoslav, Dragus, Poligrad, Radis, Tichomir, eius socrus cum liberis, Zlata, Stan, Dragin presbyter, Mic, Dobrisa, Beribo cum liberis, Gostimir, Rad, Gostimiri mater, Ciuch, Kuman, Bratoslav, Buta, Nieg, Basilius, Brates, Bratoslav, Dobrecz, Liev, Dragomir, Serascin, Tudor (=Theodor), Tichomir, Bunilo, Braia, Gostilo, Voimir, Bozaia, Turiac, Priedimir, Buch, Krasimir, Bratilo, Budislav, Tichoslav, Margela, Radus, Kuplen, Bratan, Bun, Prodan, Voihna, Bratohna, Gostisa, Elias, Bucor, Rad, Bratina, Bala, Saraczin, Hrela, Milcz, Dobromir, Sina, Vlad, Desilo, Dobroslav, Tesemir,

Budin, Bozicza, Kuman, Bucor, Rad, Vlad, Stan, Ponieg, Rug, Gardos, Zlata, Stan, Dragut, Vulksan, Bogdan, Bratoslav, Biegota cum liberis, Tolc, Dragun, Lubota, Culin, Velimir, Berzei, Tudor, Bucor, Nanota, Sina, Nieg, Bratesa, Berislav, Parvohlav, Buczcat, Cernomuz, Gardan, Nicolaus, Dragos, Dragoslav, Voin, Gugota, Vasin, Scoromir, Pruzin, Voislav, Doda, Radota, Velimir, Poverzen, Voislav, Berilo, Miros, Velian, Seraczin, Andrea, Biegota, Gostilo, Ceverniega, Gregorius, Bucor, Bogdan, Stan, Desimir, Biezzan, Plien, Vratisa, Diedol, vidua Dragusla, Tus cum matre, Gripon, Cernota, Stan, Sarban, Voinieg, Bielota, Voila, Miros, Slavco, Gostilo, Niez, Prodan, Bun, Died, Dragus. Adiecimus quoque hoc pagos sub potestatem huius ecclesiae: Cruselniczam, Moravam, Borecium, utramque Lepeniczam, Lugomiram, Rasinam, Ielsaniczam. Et quod pertinet ad hanc ecclesiam, eius archipresbyter aulicus ne ullam habeat potestatem, sed quodcunque redit aut a presbyteris aut a Vlachis, aut census clero ab agris praebendus, qui a presbyteris redit, dimidia pars ipsius huic ecclesiae exigatur. Neque archiepiscopi homo ad regis iudicium sine regis sigillo (=citatione) vocetur, sed si cui homo archiepiscopo subiectus quid debeat, cum regis sigillo in iudiciam regis vocetur, et si regis sigillo non obtemperaverit, statim sigilla illa apud regem notentur perque archiepiscopum ipsum exigantur. Si vice versa homo regis ad iudicium archiepiscopi vocatus sit, sit . . . .

1) Miklosichius in supra memorato opere suo sub No. XVIII, pag. 16 de hac tabula vel potius inscriptione ita refert: „Inscriptio in ecclesia Žičensi. J. P. Šafar. Památky. Listiny. 7. G. Magaraŝević. Лѣтоп. срб. 1828. II. 9—22. I. Vujić. Путеш. по Сербіи.“ Cf. etiam V. Bogišićii memoratu dignam notitiam, quae in opere eius Pisani zakoni na slovenskom jugu inscripto pag. 26 invenitur et hisce fertur verbis: „Povelja je zapisana, u dvije polovine, na zidu crkve monastira u Žiči, po mnijenju Šafarika suvremeno židanju crkve (1222—1228), ali je sadanji natpis noviji, možda obnovljenje staroga.“ Quae ipse de hac tabula conquisivi, in supra memorata dissertatione mea invenies.

2) Secundum Daničićium o. c. I, 452 vocabulum кнеꙁь (= кънѧꙁь) tam hoc quam aliis concurrentibus locis per „comes“ vertendum est. Sed mea opinione vocabulum кнеꙁь tam hoc quam aliis concurrentibus locis non comitem, sed praefectum vel potius iudicem significat, ut id ex toto horum locorum tenore et praeterea ex eo colligi potest, ut praefecti et iidem iudices vicorum iure Valachico instructorum (cf. rem spectantes notitias meas, quae in Miklosichii Über die Wanderungen der Rumänen, Wien 1879 variis locis inveniuntur) in regno Poloniae constanter кнѧꙁи appellati sint. Cf. ceterum et huius editionis tabulam DCXLII in qua loco, ubi кнеꙁи expectaveris, сѫдье legitur. А сиѣ сѫть имена ѡнехь, ки се сѫ клели . . ., сѫдье: Кѫбаньна etc.

DCXXXVII.

1222—1228. *Idem Stephanus eidem monasterio nonnulla alia praedia iuraque addicit et data occasione constitutiones quasdam, quae dictum monasterium non spectant, inserit.*[1]) 1222—1228.

Си же свєты и прєѡсвєщєни храмь спаса нашєго Ісоуса Христа. — Аꙁь, милостию божиєю вѣньчани краль Стєфань, и с прѣвьꙁлюблєнимь синомь своимь Радославомь прьвѣньцємь, єгожє и благословисмо бити смоу кралю вьсє сиє дрьжавє . . . Кь сєи жє храмѣ спаса нашєго ꙁдѣ да поставлають сє вьси кралиє, хотєщє быти дрьжавѣ сєи, и архиєпискоупиє и пискоупиє [и] игоумєниє ꙁдѣ да поставлають сє. И сиє жоупє приложихомь поѡдь власть сиєи црькви: Кроушильницоу, Моравоу, Борьчь,

Лепсиниџи обѣ, Бѣлица, Лѣвоуь, Лоугомира, Расина, и Власи вси сиѥ кралевьске дрьжаве. И сиѥ жоупе, ꙗко приложихомь црькви спаса нашего, сь сими да не имаю протопопе дворске никоре области. А що доходи оть поповь или оть Влахь или земльски люди, ꙗко є поповска бирь, ꙗко се оуземле на людехь да се та вса оуземлю свѣй црькви. А инѣмь пискоупиамь ке соу дошле жоупе, да оузима протопопа дворски половиноу бири поповьске, а ꙗре ѥ врьховина попомь, да одь тога не оуземле протопопа ꙗесты, нь вьсе то пискоупь да оуземле. А сие .д. жоупе: Ѥльшаница, Пиоука, оба Ибра, одь не-прька нѣ оулазиль протопопа. Да и ѥще да соуть оть протопопь свободне и .д. намастири кралевсци: света богородица Стоуденичьска и светы Георгиѥ оу Расѣ и Светогорьски манастирь и света богородица Градьчьска. Тѣми .д.-ми ни самѣми ими, или гдѣ имь соу села подь коими пискоупиами, да не имають надь ними никоре области пискоупиѥ. А о поповьсцѣмь поставлени сихь манастирскихь области и о всакомь доуховномь исправлени прѣдлагаемь та вьса на архиепискоупа. А о поставлени игоуменьскомь, ѥгоже по правдѣ изволи кралевьство, сего архиепискоупь благославлаеть божьствьно, а краль даваеть емоу жьзль и, цело[ва]вь ѥго, поставлаеть его игоумена. И по томоу божьствьни сь законь научивьше по црьковномоу оуставоу и прѣдани, и господско запрѣщениѥ бысть, не разлоучаты се моужоу оть жене и женѣ оть моужа; аще ли котори обрѣщеть се сию страшноую заповѣдь престоупле, симь наказаниѥмь да наказоуѥть се: аще ли котори боудеть оть властель, да оуземлеть се на немь кралю .s. конь; аще ли оть иних воиникь, да оузимаеть се на немь по .в. кона; аще ли оть оубогихь люди створить се, да оузимаеть се на нихь по .в. воли. Женамь такожде повелѣваемь: аще ли котора вь прѣстоупление закона выпадеть, аще боуде оть властель, то властельскимь наказаниѥмь да наказоует се; аще ли оть нижнихь, то противоу родоу да наказоует се; аще ли котора родители отемлет се или инѣмь коимь симь, то такови да наказоует се противоу саноу своѥмоу; аще ли о себѣ сама иметь бѣсновати се, оставлающи своѥго моужа, да аще има добитькь, добитькомь да наказоует се; аще ли добитка не има, то своимь тѣломь да наказоуѥ се, ꙗкоже боудеть изволениѥ моужа ѥе, наказавь ю, да ю водить. Аще ли не боудеть ѥмоу оугодна водити, то наказавь ю, да ю продаст, камо ѥмоу годѥ. И по наказани всаки моужь, кой боудеть поустиль женоу, да ю вьзврати вь домь свой; аще ли сего не иметь послоушати, то такови и оть божьствьниѥ црькве да боудеть завезань, и оть господина сй да не боудеть оу милости. И аще вторoу женоу поиметь, да дасть оселоухоу подобноу прьвой. Или кто по таковомь женоу дасть, иже не име хьтѣти своѥ вьзлещи, то и ты да оупадаѥть оу такоже наказаниѥ, ꙗкоже и поустивий. И женамь же симь образомь запрѣщениꙗ да бивають, да не имать области оставивши своѥго моужа иного оузети; светителемь же и господьствоующимь запрѣщениѥмь божьствьнимь запрѣщениѥмь, ниткоже да не оставлаѥть божьствьнаго сего закона, развѣ словесе прелюбодѣйнаго. И то истиною да испитаеть се сь расоужденииѥмь на властелѣхь же и на воиницѣхь, да оуземлють на нихь оселоухе господьствоующи. А ѥже соуть оубозни, на нихже оуземлю по .в. воли, то гдѣ обрѣтают се оу жоупахь, ке соу подь областью архиепискоупиѥ, да оузимаеть архиепискоупиꙗ, а подь областию инѣхь ѥпискоупиѥй аще обрѣщеть се такови, то да оузима ѥпискоупиꙗ ѥдинь воль, а дроуги да оузима господствоующи. Аще кто сватвицоу прѣ-законь оузме, аще боудет оть властель или оть воиника, да оузимаеть оселоухоу господьствоуѥй по .в. воли; аще ли оть оубогихь, то да оузима светитель половиноу, а таковы да се распоущають оу распоустѣхь или оу сватвицахь. Іже познають се прѣдь светителе,

ѥре пороукоу светителемь ѥмоут се, то такове роуке и печати светителие да оузимають. И да се не позива архиепископовь чловѣкь кь кралоу безь кралеве печаты, нь, ако ѥ комоу чимь дльжнь архиепископовь чловѣкь, да се позива сь кралѥвомь печатию кь кралоу. Да ако не пойде по печати, то тоузи да се оуписоую печаты оу крала, и да ѥ оузима архиепископь себѣ. И се вьса свршихомь ти, спасе мой, и прѣдахомь божьствьнѣй и неизреченѣй славѣ царствиꙗ твоѥго, да аще кто прѣстоупить и иметь разарати нѣчто ѡть сего прѣданаго тебѣ, кто любо боудеть прѣтвараѥ сиꙗ, не тькмь да ѥ повиннь и ѡтриновень божьствьномоу тѣлоу и крвы господа бога и спаса нашего Ісоус Христа и богоуматери рождьшеи прѣсвѣтиѥ приснодѣвиѥ Марѥ, нь анатѣма ѥмоу боуди и клетва на немь светыхь небеснихь силь, Іѡана прѣдтече и крьстителя и светыхь прѣславнихь апостоль и светаго прьвомоученика Стефана и светаго ѡтца нашего Сави и светыхь ѡтць наших т҃ии иже вь Никыи, и мною грѣшьнѣмь да ѥ завезань вь си вѣкь и вь боудоущий, и наслѣдникь да боудет прѣдателю Июдѣ и причестьникь рекьшимь: вьзьми, разьпни ѥго, крьвь ѥго на нась и на чедѣхь нашихь, да причьтъ се кь тѣмь.

Haec ipsa sacra et sanctissima ecclesia salvatoris nostri Iesu Christi. — Ego dei gratia coronatus rex Stephanus cum dilectissimo mihi filio primogenito Radoslavo, cui bene dixi, ut rex esset totius huius imperii. . . . In hac ipsa salvatoris nostri ecclesia omnes quoque reges constituantur, qui in hoc regno exstabunt, et archiepiscopi et episcopi et hegumeni hic ordinentur. Et hosce pagos addidimus sub potestatem huius ecclesiae: Cruselniczam, Moravam, Borecium, utramque Lepeniczam, Bieliczam, Levocium, Lugomiram, Rasinam omnesque Vlachos huius regii imperii. Et quos pagos ecclesiae salvatoris nostri adiecimus, eorum archipresbyteri aulici ne ullam potestatem habeant. Et quodcunque a sacerdotibus aut a Vlachis aut a terrigenis redit, quodcunque est census sacerdotalis et quodcunque ab hominibus capitur, haec omnia huic ecclesiae exigantur. Et qui pagi aliis episcopiis, convenerant, ab iis archipresbyter aulicus dimidium censum sacerdotalem accipiat, et quod est tributum capitis a presbyteris pendendum, eius ne ullam partem accipiat archipresbyter, sed haec omnia episcopus accipiat. Et hosce quattuor pagos: Ielszanicam, Pnucam, utramque Ibrum ab initio non possidebat archipresbyter. Sint praeterea ab archipresbyteris libera haec monasteria regia: monasterium sanctae deiparae Studeniceanae, sancti Georgii Rasensis, monasterium in Monte Sacro situm, monasterium sanctae deiparae Gradcensis. Neque solum horum quattuor monasteriorum, sed etiam pagorum, quos haec monasteria habeant sub quolibet episcopo, ne episcopi ullam potestatem eorum habeant. Item institutionem presbyterorum in regionibus ad haec monasteria pertinentibus omnemque functionem spiritualem, haec omnia ad archiepiscopum deferimus. Quod autem hegumenum constituendum attinet, quem maiestas regia vite delegerit, ei archiepiscopus deo favente benedicat et rex scipionem ei det osculansque eum hegumenum constituat. Et cum divina lex secundum ecclesiasticam constitutionem traditionemque consueto erat, iussum domini fuit, ne discederet maritus ab uxore neve uxor a marito. Si quis autem huius terribilis mandati violator inventus erit, hocce modo puniatur: si quis virorum nobilium erit, ab eo regi seni equi exigantur; sin alius miles, bini equi exigantur;

sin quis pauperum hominum id fecerit, bini boves ab eo exigantur. Item mulieribus mandamus, si quae legem violaverit, si mulier nobilis erit, poena uxoribus nobilibus constituta multetur; sin quae humilis generis erit, secundum genus puniatur; si quae a parentibus aut a quo alio dempta erit, ii secundum dignitatem suam puniantur; sin ipsa furens a marito discesserit, si facultates habebit, facultatibus multetur; sin facultates non habebit, verberibus castigetur, et sicut erit mariti eius voluntas, poena affectam deducat. Si autem indignam habebit, quam deducat, punitam vendat, quo ei placeat. Et quisque vir, qui uxorem punitam repudio demiserit, domum eius[2] eam reducat; si id non fecerit, et a divina ecclesia ligatus esto et a domino eius gratiam ne assequitor. Et si alteram uxorem in matrimonium duxerit, multam det parem primae. Item si quis uxorem tali homini dederit, qui cum sua concumbere noluerit, ille eadem poena teneatur, quâ ille, qui uxorem repudio demisit. Aequali modo et uxoribus praecepta dentur, ut nulla earum potestatem habeat relicto viro suo alium sumendi. Et habent episcopi cum regium tum divinum mandatum, ne ab hac divina lege recedat quis, nisi factum sit adulterium. Quae res rite et cum deliberatione praecipue in proceres militesque inquiratur, ut ab iis multae praescriptae exigantur. Et quicunque sunt pauperes, ab iis bini boves exigantur, et ab iis quidem, qui in pagis sub potestate archiepiscoporum inveniantur, archiepiscopus accipiat, et si talis sub potestate aliorum episcoporum inventus erit, alterum episcopia bovem accipiat, alterum qui imperium teneat. Si quis affinem contra legem uxorem in matrimonium duxerit, si vir nobilis aut miles erit, multa bini boves exigantur; sin pauper erit, episcopus dimidiam partem accipiat, et tales (scl. coniuges) sive in divortio sive in affinitate erint, dimittantur. Item si quis pro aliquo eorum, qui ad iudicium episcopi vocati erint, fidem episcopo interposuerit, factas ab eo satisdationes et vadimonia episcopo exigat. Neque archiepiscopi homo ad regis iudicium sine sigillo regio vocetur, sed si cui homo archiepiscopo subiectus quid debebit, cum sigillo regio is ad iudicium regis vocetur. Et si regis sigillo non obtemperaverit, sigilla apud regem notentur perque ipsum episcopum exigantur. Haec omnia perfecimus tibi, salvator noster, et addidimus divinae et ineffabili gloriae imperii tui ita, ut si quis quidquam huius tibi additi violaverit aut everterit, quicunque erit haec mutans, non solum sit reus ac detrusus a corpore et sanguine domini dei et salvatoris nostri Iesu Christi et a sanctissima dei matre semper virgine Maria, sed etiam anathema ei sit et maledictio sanctorum virium coelestium et Ioannis praecursoris et baptistae et sanctorum celeberrimorum apostolorum et sancti protomartyris Stephani et sancti patris nostri Sabbae et 318 sanctorum patrum nostrorum Niceensium, sitque ligatus a me peccatore hoc saeculo et futuro, successorque sit Iudae proditoris et heres eorum, qui dicebant: accipe et crucifige eum, sanguis eius in nos et in liberos nostros, illis hic adnumeretur.

1) Vide tabulae proxime praecedentis notam primam.
2) I. e. ad parentes eius.

DCXXXVIII.

1230—1241. *Asenus, Bulgarorum et Graecorum imperator, permittit, ut Ragusini in terris oppidisque ipsius liberam mercaturam faciant.*[1]) 1230—1241.

Дава царьство ми ѡриꙁьмѡ си хорѣ всей Джбрѡвинищѣй, любѡвнꙑм [в]се-вѣрнꙑмъ гѡ[стемъ] царьства ми, да ѩдꙋ ходать по всей хорѣ царьства ми с кꙋплж каквж [ли]бѡ, или иѡсат или женж, или кꙋпиж каквж либѡ носатъ. И до коѩ либѡ ꙁемѣ или хорꙑ дѡидж, или дѡ Бѣдꙑнѣ или Браничьва и Бѣлграда дѡиджтъ, или дѡ Трънова и по всемꙋ Ꙁагорию [идж], [и]л[и] дѡ [П]раслав[а] или Карвꙋнъскꙑѣ хорꙑ приджтъ, или Крънъстѣй хорѣ или Бѡрꙋис[тѣ]й или в Ѡдринѣ и к Димот или в Скѡпьскжж хорж или Прилѣ[п]скжж или Дѣвѡлскжж хорж или в ꙁемѧ Арбанаскжж или в Сѡлꙋнъ иджтъ, по всадꙋ да си кꙋпѡвлж и продаваж тъ свѡбѡдиѡ беꙁ всѣкож пакѡсти, да не имаж[т]ъ пѡ всѣхъ хѡрахъ царьства ми и г[ра]дѡвѣхъ и клисꙋрахъ ꙁапрѣтениа, и[ж] да си хѡдатъ и кꙋпꙋжтъ и продаважтъ бес печѣли ѣ[к]ѡ и всевѣрии любѡвиии гѡсте царьства ми. Ктѡ ли им спакѡсти ѡ том либѡ или на клисꙋрѣ или на фѡрѡсѣхъ или гд[ѣ] л[и]бѡ прѣꙁъ ꙁаконъ о кꙋмерки, тѡ да е вѣстъ, тѡй е противникъ царьствꙋ ми и милѡсти не щетъ [и]мѣти, [и]ж велик[ж и]меꙁѡргиж патитъ [ѡт царьства] ми. Асѣи[ъ] царь Б[лъгар]ѡ[мъ] и Грькомъ.

Dat maiestas mea hoc decretum toti Ragusii terrae, dilectis fidelissimisque maiestatis meae hospitibus, ut vehantur et eant per totam maiestatis meae terram cum quâ merce ipsis par erit, sive eam portant aguntve, sive eam tantummodo portant. Et quamcunque terram regionemque contigerint[2]), sive Vidinum seu Branicevum seu Belgradum attigerint, sive Tirnovam seu quemlibet Zagoriae locum accesserint, sive ad Preslavam seu terram Carvunsciam pervenerint, sive terram Crunianam Boruiscianamve seu Adrianopolim seu Demoticum seu terram Scoplianam seu Prilepianam seu Deboliam seu Albanam seu Thessalonicem adierint, ubique libere et sine ulla noxa emant vendantque neve in quacunque maiestatis meae terra inque oppidis ac clausuris impedimentum ullum habeant, sed meant, emant, vendant sine ulla sollicititudine tamquam fidelissimi et dilecti maiestatis meae hospites. Si quis autem damnum ipsis aliquod intulerit et in clausuris, foris vel alio quolibet loco contra legem theloneum expetiverit, sciat ille eum maiestatis nostrae hostem futurum gratiamque nostram non habiturum, sed a maiestate nostra magnam iram sibi collecturum. Asenus, Bulgarorum et Graecorum imperator.

1) Šafařicus, qui primus in opere suo Památky dřevního písemnictví Jihoslovanuv, Praha 1851 inscripto hanc tabulam ad quoddam recentius apographum publici iuris fecit, et Miklosichius, qui eandem tabulam in Monumentis Serbicis sub No. VII secundum Šafaříkum descripsit, Aseno I eam tribuunt et inter annos 1186 et 1196 ponunt. Sed iam Sreznevscius, cui servatum in bibliotheca academiae scientiarum Petropolitanae huius tabulae exemplar primum praesto erat, in tomo I, pag. 348 libellorum, qui Извѣстія Имп. Академіи Наукъ по отдѣленію русскаго языка inscribuntur, postulavit, ut dicta tabula Aseno II tribuatur et inter annos 1218 et 1241 ponatur. Quae Sreznevscii postulatio a Palauzovio in tomo II, pag. 109—112 eorundem libellorum aliis nonnullis consideratronibus probata nunc inter omnes viros doctos constat, idque eo magis, quod manifestum est Bulgariae fines re vera tunc primum Aseni II temporibus post proelium ad Clocotniczam mensi aprili anni

1230 factum ita se extendisse, ut eos in hac tabula perscriptos habemus. Cf. de hac re etiam Daskalovii Открытія въ Терновъ, Москва 1859, pag. 19; Rakovscii Нѣколко рѣчи о Асѣню etc., у Бѣлградъ 1860; Golubinscii Краткій очеркъ исторіи православныхъ церквей etc., Москва 1871, pag. 11 et 218; Constantini Jireček, Geschichte der Bulgaren, Prag 1876, pag. 251 seqq.; meas proprias annotationes, quas in volumine XI, pag. 623—624 libellorum Archiv für slav. Philologie inscriptorum expressas invenies.

2) Qui se de situ oppidorum terrarumque in hac tabula perscriptorum informaturus sit, praeter memoratam Sreznevscii conquisitionem etiam memoratum Constantini Jireček opus, pag. 378, inspiciat.

DCXXXIX.

1234— 1240. 1234—1240. *Matthaeus Ninoslavus, magnus Bosnae banus, Joanni Dandulio principi totique communitati Ragusinae bani Culini privilegium, quo etiam praescripta Vlachos et Serbas spectantia continentur, confirmat.*[1])

Оу име оца и сына светаго дꙋха аминь. Азь рабь божи Матѣи а одмѣломь Нинославь, бань Босньски велики, кле се кнезоу Доубровькомоу Жань Даньдꙋлоу и всей опкинѣ Доубровькой, такомь сьмь се клетвью клель, какомь се е бань Коулинь клель: да ходе Власи свободно, ихь добитькь, тако како соу ꙋ бана Коулина ходили, безь все хале и зледи. А ѣ коудѣ облада, тоудѣ си ходите простраио и здраво, а ѣ приѣти какоре сам себѣ, и наꙋкь давати од все зледи. А се писахь именемь Десое, граматигь бана Ниносллва велега Босньскога, тако вѣрно какоре ꙋ прьвыхь. А се еще: ако вѣроуе Срьбанинь Влаха, да се при прѣдь кнеземь; ако вѣрꙋе Влахь Срьбанина, да се при прѣдь баномь, а ином Влахꙋ да не бꙋде изма. Боже ре ти дай здравие.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Ego servus dei Matthaeus, cognomine Ninoslavus, magnus Bosnae banus, iuravi principi Ragusii, Ioanni Dandulo, totique communitati Ragusinae, tale eis iusiurandum iuravi, quale ipsis banus Culinus[2]) iuravit, fore, ut Vlachi et pecora ipsorum eadem cum libertate meent, cum qua regnante Culino bano meabant, sine ulla noxa et datione. Et ubicunque ego impero, ibi meate libere et sincere et ego vobis fauturus sum veluti mihi ipsi vosque protecturus a quavis datione. Scripsi autem haec ego Desoë nuncupatus, Ninoslavi, magni Bosnae bani, grammaticus, quam accuratissime ad priores litteras. Et praeterea: Si Serbus Vlachum accusaverit, litem agat coram principe, si autem Vlachus Serbum accusaverit, litem agat coram bano, neque alius Vlachus exigatur. Det tibi deus salutem.

1) Haec tabula apud Miklosichium, o. c. sub No. XXX, pag. 25 ita descripta est: „Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Спомен. 5."

2) Ad quam hic relegatur bani Culini tabula primum in Ephremi Obrenovičii libro, qui Србски споменици inscribitur et Belgradi a. 1840 emissus est, deinde in supra memoratis Šafařici et Miklosichii editionibus, denique secundum exemplar primum in bibliotheca academiae scientiarum Petropolitanae servatum in supra memorata Sreznevscii conquisitione (Извѣстія Имп. А. Н. etc., I., 334) publici iuris facta est.

DCXL.

1240. *Idem Bosnae banus Nicolao Doniseto principi totique communitati Ragusinae certis condicionibus pacem aeternam promittit et praescripta, quae lites inter Vlachos et Serbos ortas spectant, confirmat.*[1]) 1240.

Кь име ѡтьца и сына и светога дѹха аминь. Лѣто ѹпльщениѣ господа нашего Исоу Христа тисоуща с͞л, мѣсеца марьта к͞в дьнь, индикьта г͞ı би хьтѣние вишьнего нашего господа бога Исоу Христа, и азь велики бань Босеньски Матий Нинославь по милости божие своиовь си добро хьтение придохь си ѹ Дѹбровьникь кь старимь или приꙗтеломь, властеломь и ѡпьчинѣ градьскѣ, а придохь си сь моими боларими, сь воиводомь Юришемь, тепьчиꙗ Радона и брать єговь Симеонь, пехарьникь Мирохьна, Ꙁабавь Продаса, Приѥсьда Сьфинарь, Славько Полничикь, Градиславь Тврьвикь, и обретосьмо боларина кнеꙁа Дѹбровьчькога, Николава Донисьта, и сь преписанимь моими боларими блеꙁохь сѣ кнеꙁѹ и вьсе ѡпьчинѣ градьскѣ ѹ вечьни мирь и ѹ любьвѣ: Аꙁь Матей Нинославь, по милости како се ꙁде подьпишѣ боже велики бань Босеньски, сь моими боларими кельнемо сѣ тебе, Николавѹ Донисьтѹ, кнеꙁѹ Дѹбровьчькомѹ, и вьс[ѣ]мь властеломь и вьсѣ ѡпьчинѣ градьскѣ ѹ господа бога нашега Исоу Христа и ѹ пресветѹ богородицѹ девию владикѹ Марию и ѹ чьстьни животворещи крьсть и ѹ света божиа еваньгелиа и ѹ светога Власи, блаженога мѹченика, и ѹ вьси свете ѹгодивьше богѹ ѡдь века сь своиовь воловь, чистем срьдьцемь, сь правовь веровь, беꙁь вьсакога пропадьства и бе-ꙁьлѣ мисли, да би стою ѹ вечьни и тверьди мирь и ѹ срьдьчени любьвѣ и ѹ вьсакѹ правьдѹ. И по ꙁемле и владание мое и моихь синь да си ходите свободьно и простраио бесь вьсакѣ десѣтине и бесь никерѣ иные дание, и паче до мои кьмети и мои людие и мои владальци да би любе и да би хране ѡдь ꙁла сь правовь веромь. И ако некьто ѡдь моихь кьмети или ѡдь моихь людие чине би кривинѹ, да се при предь мновь, и ꙗ да имь сѹдѹ прави сѹдь, и ꙗко би ꙗ правинѣ иечинѹ, то то ꙗ кривь. И ако сѣ раꙁьратитѣ сь кралѣмь Рашьки, да вась не дамь ни вамь добитекь, паче да би ѹхранѹ сь вьс[ѣ]мь вашимь добиткомь. И що се чинило пре и послѣ, да сѣ при, и да не иꙁьма; и да придѹ ѹ Дѹбровьникь, да па ме не ѹстане никьторѣ, де ꙗ смь ѹ своию ꙁемлѹ седа, кьто хоще искати, ищи, де ꙗ смь радь правьдѹ ѹчиие; ако пра[вьде] не ѹчинѹ, то ꙗ кривь. И сѣ ѡще: ако вѣрѹє Сербаиинь Влаха, да сѣ при предь кнеꙁемь Дѹбровьчькимь; и ꙗко вѣрѹє Влахь Сербанина, да се при предь баномь, и иномѹ Влахѹ и иномѹ Срблинѹ да не исьма. И да сѣ некоꙗ кривина мекѹ ни чини, да та кривина сѣ сь правиновь исьправи. А сиꙁи мирь и сиꙁи ѡбеть да сѣ никакорѣ никимьре деломь и никимьре коньцемь да сѣ не реши, ни да сѣ подьперѣ, нѣ паче да бѹде тверьдь ѹ веки. И хощѹ, да вьсѣ се, що ꙁде писано, ѹ веки да бѹде тверьдо ѡдь мене самога и ѡдь моихь деть и одь моихь ѹнѹчие и ѡдь моихь кьмети и ѡдь моихь люди: и кьто сие приломи или ꙗ самь или мои синь или мои ѹнѹкь или мои кьмети или инии кьто годѣ мой, да бог га сепьнѣ и света богородица и вьси свети, ки сѹ ꙁде писани. Мирь божи сь нами аминь. Ѡдь сиꙁи мирь и ѡдь сие ѡбетование сѹ в͞ книгѣ: єдьнѹ книгѹ ѹꙁель бань велики Нинославь сь своими боларими, а дрѹгѹ книгѹ ѹꙁель Николавь Тонисьто кнеꙁь и ѡпьчини градьска. И да нѣ никѣрѣ иꙁьма на иного Сербанина ни на иного Влаха, лише на самога исьца. Аꙁь Борисклавь Коненаикь кельнѹ сѣ вечьни мирь и любѣ имети сь дѹбровьчаномь, како ѣ сде преписано.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Anno post incorporationem domini nostri Iesu Christi millesimo ducentesimo et quadragesimo, mensis martii altero et vicesimo die, indictione tertia decima, fuit voluntas summi domini nostri Iesu Christi, ut ego Matthaeus Ninoslaus, favente deo magnus Bosnae banus, meo libero consilio Ragusium ad antiquos amicos meos, patricios et communitatem oppidanam, una cum proceribus meis, voyevoda Georgio, dapifero Radona et fratre ipsius Symeone, pincerna Mirohna, Zabavio Prodasa, Priesda Sfinario, Slavcone Policicio, Gradislavo Turbicio pervenissem ibique hominem nobilem principis Ragusini Nicolai Doniseti invenissem, coram quo cum suprascriptis proceribus meis principi totique communitati oppidanae in perpetuam pacem et amorem hoc modo iuravi: Ego Matthaeus Ninoslavus favente deo, uti me hic subscribo, magnus Bosnae banus, proceresque mei iuramus tibi, Nicolao Doniseto, principi Ragusii et omnibus patriciis totique communitati oppidanae per dominum deum nostrum Iesum Christum et per sanctissimam deiparam virginem dominam Mariam et per sanctam vivificam crucem et per sancta divina evangelia et per sanctum Blasium, beatum martyrem, et per omnes sanctos, qui deo placuerant a saeculo, sponte, sincero corde, recta fide, sine fraude et dolo, nos perpetuam et firmam pacem, intimum amorem, quamvis fidem servaturos. Et per terram et dominium meum meate libere ac late sine ulla decima ullaque alia datione et mei vasalli, homines, magistratus ament vos ac servent cum recta fide a malo. Si quis autem procerum vel hominum meorum vobis iniuriam fecerit, accusetur ille coram me, et ego rectum ei iudicem iudicium; et si ius vobis non reddiderim, sim in culpa. Item in bellum si incideritis cum rege Rassio, ne vos neve facultates vestras tradam, sed potius vos protegam cum omnibus vestris facultatibus. Et quod factum sit prius aut postea, id litigetur sine ulla exactione. Et si Ragusium pervenerim, nemo contra me exsurgat, sed sim tamquam in terra propria. Et si quis ius petiturus sit, petat, et ego iudicium rectum ei iudicem; si autem iudicium rectum non iudicaverim, sim in culpa. Et praeterea: Si Serbus Vlachum accusaverit, litem agat coram principe Ragusino; si autem Vlachus Serbum accusaverit, litem agat coram bano, et alio Vlacho aut alio Serbo ne sit exactio. Nulla etiam iniuria inter eos fiat, sed haec iniuria iure componatur. Quae pax et quae sponsio ne unquam facto aut fine ullo solvitor, sed munitor potiusque firmator in saecula. Et est voluntas mea, ut omnia, quae ibi scripta sunt, firmiter teneantur a me ipso et a liberis et a nepotibus et ab optimatibus et ab hominibus meis. Si quis autem haec fregerit, sive ego ipse seu filius seu nepos seu proceres mei seu alius quis meorum, illum deus confutet et sancta deipara et omnes qui hic scripti sunt sancti. Pax dei nobiscum amen. De hac pace et hac sponsione duae exstant tabulae. Alteram tabulam magnus banus Ninoslavus cum proceribus suis accepit, alteram tabulam Nicolaus Toniseto, princeps, et communitas oppidana acceperunt. Neque unquam alius Vlachus aut Serbus alius nisi reus ipse exigatur. Ego Borislavus Voisilcius iuravi me pacem perpetuam et amorem cum Ragusinis habiturum, sicuti hic praescriptum est.

1) Haec tabula apud Miklosichium, o. c. sub No. XXXV, pag. 29 ita describitur: „Sigillum avulsum Origin. membran. in c. r. archivio Viennae".

DCXLI.

1249. *Matthaeus Stephanus, magnus Bosnae banus, Iacobo Dalphino principi totique communitati Ragusinae pacem aeternam iisdem condicionibus, quibus Matthaeus Ninoslavus in tabula proxime praecedente, promittit.*[1]) 1249.

Вь име ѡтьца и сына и светога дꙋха аминь. Лѣто ꙋпельщениѣ господа нашего Исꙋ Христа тисꙋщꙗ $\overline{смѳ}$, мѣсеца марта, иньдиктьта $\tilde{ꙁ}$. Аꙁь Маѳей Стѣпань, по милости божию вѣлики бань Босеньски, сь моновь братиновь и сь моими болꙗрими, ки сꙋ ꙁде подьписани, кельнемо се тебе Ꙗковꙋ Дальфинꙋ, кнеꙁꙋ Дꙋбровьчькомꙋ, и вьс[ѣ]мь властеломь и вьсе ѡпькине градьскѣ ꙋ господина бога нашега Исꙋ Христа и ꙋ прѣсветꙋ богородицꙋ девию владикꙋ Марию и ꙋ чьстьни животворещи кересть и ꙋ света божиꙗ еванћелиꙗ и ꙋ светога Власи, блаженога мꙋчьника, и ꙋ вьси свете ꙋгодивше богꙋ ѡть века сь своновь воловь, чистемь серьцемь, сь правовь веровь, бесь вьсакога пропадьства и бесь ꙁле мисли, да ви стоимо ꙋ вечьни и тврдь мирь и ꙋ срьдьчениѣ любьвѣ и ꙋ вьсакꙋ правьдꙋ. И по ꙁемле и по владание наше да си ходите свободьию и пространно бесь вьсакѣ дессꙗине и бесь инкерѣ иньне данне, и пачe да наши кьмети и наши людиꙗ и наши владальци да вась любе и да ви хране ѡдь ꙁла сь правовь веромь. И ако некьто ѡдь нашихь кьмети или ѡдь нашихь люди чине ви кривинꙋ, да се при предь мновь, и ꙗ да имь сꙋћꙋ прави сꙋдь, и ꙗко ви ꙗ правинꙋ не чинꙋ, то то ꙗ кривь. И ако се раꙁьратите сь кралемь Рашьки, да вась не дамь ни вашь добитекь, пачe да ви ꙋхранимо сь вьс[ѣ]мь вашимь добитькомь. И що се чинило пре и после, да се при, и да не иꙁьма. И да придѣмо ꙋ Дꙋбровьникь, да на нась не ꙋстане никьторе, де ми сьмо ꙋ нашꙋ ꙁемлю, еєда, кто хоще искати, иши, де ꙗ смь радь правьдꙋ ꙋчине; ако пра[вьде] не ꙋчинꙋ, то ꙗ кривь. И сѣ ѡще: ако верꙋꙗ Серблинь Влаха, да се при предь кнеꙁемь Дꙋбровьчькимь; и ꙗко вѣрꙋꙗ Влахь Сербланина, да се при предь баномь, и иномꙋ Влахꙋ и иномꙋ Сербланꙋ да не исьма. И да не никѣре иꙁьма на инаго Сербланина ни на инаго Влаха лише на самога исьца. И да сѣ некоꙗ кривина мећꙋ ни чини, да та кривина сѣ сьс правиновь исьправи. И си мирь и си ѡбеть да се никакоре никимре деломь и никимьре коньцемь да се не реши, ни да се подьперѣ, не пачe да бꙋде тврдь ꙋ веки. И хощемо, да вьсе, що ꙁде писаю, бꙋде тверьдо ꙋ веки ѡдь нась самихь и ѡдь нашихь дсть и ѡдь нашихь ꙋнꙋчие и ѡдь нашихь кьмѣти и ѡдь нашихь люди. И кьто сие приломи, или ми сами или наши синь или наши ꙋнꙋчие или наши кьмети или кьто годе нашь, да га богь сепьиѣ и света богородица и вьси свети, ки сꙋ ꙁде писани. Мирь божи сь намь аминь. Си се сꙋ клели: кьнеꙁь Ꙋгринь, кьнеꙁь Радона, каꙁньць Грьдомиль, каꙁньць Семиюнь, воевода Пꙋрьча, Грꙋбѣша пехарьникь, каꙁньць Бѣльхань, Єжь Обьченовичеиовичь, Домаславь Гꙋнетичь, Хранисла вь Сврачичь, Радос Дрꙋговичь, Берислáвь Баничь, Какьмꙋжь Одрамьчичь, Вльчьча Влькасовичь.

In nomine patris et filii et spiritus sancti amen. Anno post incorporationem domini nostri Iesu Christi millesimo ducentesimo et quadragesimo nono, mensi martio, indictione septima. Ego Matthaeus Stephanus, dei gratia magnus Bosnae banus, una cum fratribus et proceribus meis, qui infra scripti sunt, iuramus tibi Iacobo Dalphino, principi Ragusii, omnibus patriciis totique communitati oppidanae per dominum deum nostrum Iesum Christum et per sanctissimam deiparam

virginem dominam Mariam et per sanctam vivificam crucem et per sancta divina evangelia et per sanctum Blasium, beatum martyrem, et per omnes sanctos, qui deo placuerunt a saeculo, sponte, sincero corde, recta cum fide, sine fraude et dolo, nos perpetuam ac firmam pacem, intimum amorem, quamvis fidem servaturos. Et per terram et dominium nostrum meate libere ac late sine ulla decima aut ulla alia datione nostrique vasalli, homines, magistratus ament vos et servent cum fide a malo. Si autem quis vasallorum vel hominum nostrorum vobis iniuriam fecerit, accusetur ille coram me, et ego iudicem ei rectum iudicium; quod si vobis ius non reddiderim, sim in culpa. Item in bellum si incideritis cum rege Rassio, ne vos neve facultates vestras tradam, sed potius vos protegam cum omnibus vestris facultatibus. Et quod factum sit prius aut postea, id litigetur sine ulla exactione. Item si Ragusium pervenerimus, nemo contra nos exsurgat, sed simus tamquam in terra nostra. Et si quis ius petiturus sit, petat, et ego libenter ius ei reddam; si autem ius ei non reddiderim, sim in culpa. Et praeterea: Si Serbus Vlachum accusaverit, litem agat coram principe Ragusino; si autem Vlachus Serbum accusaverit, litem agat coram bano et alio Vlacho vel Serbo alio ne sit exactio. Et alius Serbus vel alius Vlachus ne exigatur unquam nisi reus ipse. Nulla quoque iniuria inter nos fiat, sed haec iniuria iure componatur. Quae pax et quae sponsio ne unquam facto aut fine ullo solvitor, sed munitor et potius firmator in saecula. Et est voluntas nostra, ut omnia, quae ibi scripta sunt, firmiter teneantur a nobis ipsis et a liberis et a nepotibus et ab optimatibus et hominibus nostris. Si quis autem haec fregerit, sive nos ipsi seu filius seu nepotes seu proceres nostri seu alius quis nostrorum, illum deus confutet et sancta deipara et omnes sancti, qui hic scripti sunt. Pax dei nobiscum amen. Hi sunt, qui iuraverunt: Chenesius Ugrin, chenesius Radona, vestiarius Gardomil, vestiarius Symeon, voyevoda Purcia, pincerna Gruvesa, vestiarius Belhan, Ez Obcenovicenovich, Domaslav Gunetich, Chranislav Svracich, Rade Drugovich, Berislav Banich, Kakmuz Odrancich, Balccia Vulcasovich.

1) Haec tabula apud Miklosichium, o. c. sub No. XXXIX, pag. 33—34 tali annotatione instructa est: „Sigillum pendens: ПЕЧАТЬ КЕЛК . . . (КЕЛНИАГО?) БАНА НИНОСЛАВА. Orig. membran. in bibliotheca societatis litterarum serbicarum Belgradi. Спомен. 14. Гласникъ. VI. 1854. 179. Стѣпань scriptum est supra rasuram: erasum est nomen НИНОСЛАВЪ: vide Schimek 50—60".

2) Vocabulum КАЗНЬЬЬ Daničicius o. c. l., pag. 429 per „cubicularius = εὐνοῦχος, proprie castratus", Makuševius in conquisitione sua, quae О значеніи словъ „казнь (казнац)," „властитъ" и посадьникъ" въ старосербскомъ языкъ inscribitur et in Русскій Филологическій Вѣстникъ, издаваемый подъ редакціею А. Н. Смирнова, IX, pag. 67—82 emissa est, per „praefectus aulae, comes palatii, palatinus, camerarius" vertit. Sed e costitutionibus et statutis urbis Buduae, quae dictus Makuševius ad probandam opinionem suam adfert, sequitur vocabulum КАЗНЬЬЬ hoc loco neque ita, ut Daničicius, neque ita, ut Makuševius proponit, sed solummodo per „aerarii procurator", vel potius per „vestiarius" vertendum esse. Quod ut credamus, rem spectantes Buduae constitutiones ad verbum adfero: „Il conte non possa lassiar visconte nisum nostro cittadino se non li guidici, et similmente il *casnezzo* non possa in loco suo lassiar altro che li guidici, et se alcun cittadino recevesse alcun delli detti officij, paghi per pena perperi cinquanta . . . Ancora sia tenuta la città a dar al *casnezzo dell' imperator* perperi dieci, quando si racoglie lo acrostico, et sia tenuta la città a darli tre fiade a manzar la presenta volta, che viene in la terra . . . Ordinemo, che nella nostra terra non debbano esser più officiali, se non questi (che contien il presente capitolo: in prima devono esser li guidici, li conseglieri, li nodaro, li avocati, li *casneci* il cancellier, li spenditori, lo senico et vataco; volemo, che nisun nostro cittadino possa ricever alcun altro officio fora delli sopra scriti in pena di perperi cento a chi ricevesse il detto officio, quanto a chi lo desse . . . Ordinemo, che da mo avanti li nostri *casneci* non debbano, ne possano vender over per altro modo alienar l'herbe del comun a quelli Gernoi de Mercoi over ad altre ville sotto la via sotto pena di a cadaun *casnezzo* de perperi 50, delli quati la terza parte debbi andar alla camera della nostra signoria, la terra parte a podestà et l'utima terra parte all' accusator, et li detti casneci siano privi in perpetuo di quel officio". Ceterum et tabula huius editionis DCXLII, in qua loco, ubi КАЗНЬЬИ expectaveris, КНСЬѢРЬЄ ФПЬКННЬСКИ legitur, suffragari potius sententiae nostrae, quam adversari videtur.

DCXLII.

1253. *Marsilius Georgius princeps totaque communitas Ragusina cum Michaëli Aseno, Bulgarorum imperatore, contra Stephanum Urosium, Serbiae regem, foedus faciunt huiusque foederis condiciones perscribunt.*[1]) 1253.

Вь име господа бога нашего Исꙋ Христа аминь. Лѣта вьпльщинѣ господа нашего Исꙋ Христа тисꙋща сиг҃, мѣсеца июнѣ, на дьнь свѣтого Вита, ендиктионь аі҃. Сего бѡ ради да бꙋдеть чистое приѣтельство и сьврьшение чистоѥ любьве, еже било ись прьва междꙋ свѣто и прѣславьнога царьства вьсе ꙁемле Бльгарьске и Грьчьке Иѡваномь Ѡсѣномь и междꙋ ѡпькиномь славьнога града нашега Дюбровника, ѣко сꙋ жили вь правьдꙋ и любьвь и вь истинꙋ, да повеке растеть и плоть исьнесеть. Ись давьна жльдающе тебе свѣтомꙋ и вѣрномꙋ вь Христа бога царꙋ самодрьжавьцꙋ вьсей ꙁемле Бльгарьске господинꙋ Михаилю Асѣню, рожденомꙋ ѡдь благовѣрнихь и свѣтихь цари, аꙁь Марьсили Геѡрьги, повеленьемь славьнога дꙋжа Бенетьчкога кнеꙁь града Дюбровьника, и вьсе сꙋдне и вскьници и ѡпькина вьса прѣславьнога града нашега Дюбровьника, мали и велици, вѣрни приѣтеле свѣтого ти царьства ись давьно врѣмене любовь царьства ть имети жльдающе вь бога и вь свѣтое еваньгелие божье и вь свѣтꙋю девою Марию мати ѥго и вь честни животворещи крьсть и вь свѣтию апостоли: Петра и Павьла и блаженꙋю четири еваньгелисте: Марька, Матеѣ, Люкꙋ, Иѡвана и вь свѣтꙋю мꙋченике господне: Власнѣ, Ловрѣньтьѣ, Петра и Аньдрию, нашехь свѣтитель, и вьсемь свѣтиим вьгодивьжемь богꙋ господинꙋ кльнемь се, ѡбещамо се твомꙋ великомꙋ свѣтомꙋ царьствꙋ дрьжа врьхꙋ ꙁло творенье нев[ѣ]рьнюго крала Ꙋроша и врьхꙋ братью его и рода его и врьхꙋ вьсехь живꙋщих вь ꙁемле ѥговѣ и на техь, кои на ихь ꙁемле бихꙋ дрьжали некое владанье, ако бꙋдꙋ невѣрници ни приѣтеле твоемꙋ свѣтомꙋ царьствꙋ, такожде да бꙋдꙋ невѣрьници и враговѣ нашемꙋ градꙋ Дюбровьникꙋ; ако ли кьто ѡдь сихь прѣписанихь или вьси ѡбратеть се свѣтомꙋ ти царьствꙋ, и прѣславьно ти царьство приметь ихь вь приѣтельство, а ми да е имамо ꙁа приѣтеле. Ако ли Ꙋрошь или некто ѡдь прѣписанихь рода его бꙋдеть врагь нашемꙋ градꙋ Дюбровьникꙋ, бꙋдеть врагь свѣтомꙋ ти царьствꙋ; ако ли кьто ѡдь прѣписанехь бꙋдеть приѣтель градꙋ Дюбровьчкомꙋ, високо твое царьство да га има ꙁа приѣтела. И аще богь поможеть свѣтомꙋ ти царьствꙋ исьпꙋдити врага твога и нашега Ꙋроша ись Срьпьске ꙁемле и брата его Владислава и родь ихь или дрꙋꙁи властеле, и приб[ѣ]гьнꙋ градꙋ Дюбровьникꙋ, ми да ихь не примемо ни рѣчи ихь, кьте да имь пакостимо, колико можемо. И свѣто ти царьство да не створить мирь беꙁь нась сь Ꙋрошемь и нась сьш-нимь не пꙋстити беꙁь мира, и паче да бꙋдемо свѣтимь с твоимь царьствомь врьхꙋ Ꙋроша врага твога и нашега и врьхꙋ вьсега свога рода и врьхꙋ ѡнога, кой би биль после на еговь столь, и рать и мирь да и[ма]мо сьш-ними на етьно вь животь свѣтого ти царьства и нашь. И свѣтомꙋ твомꙋ царьствꙋ дамо помокь проквь мочи нашей по поморью, по морꙋ и по сꙋхꙋ; и ако богь поможе твоемꙋ свѣтомꙋ царствꙋ, и примешь Рашькꙋ ꙁемлꙋ с ꙋсеми придели, и намь богь да помокь приети вьсе граде или костеле, ере сꙋ поморьске, и пристое Рашькомꙋ столꙋ, да ихь придамо свѣтомꙋ твомꙋ царьствꙋ добромь веровь, беꙁь пропаства или ѡномꙋ чловѣкꙋ, кой би послань свѣтого ти царьства, проквь мочи нашей. И кида ми вьвемо, ере твое свѣто царьство вьлеꙁе вь Срьпьскꙋ ꙁемлꙋ, а ми да се вьготовимо найвсче ꙁа дьвѣ неделе, ѡдь кова ми чꙋемо, с

ѹсомь нашомь силомь и мокью, и да поидемо по морѹ врьхѹ граде поморьске и ꙁемле се ѡнеми лѹдьи, кои се ѡбрѣтѹ то време вь градь Дюбровьчьки, расьвѣ да ѡставимо толикоꙁи лѹдьи, колиго да могѹ чѹвати града Дюбровь[ч]кога. И ако Ѹрошь или брать его Владиславь или кьто ѡдь рода того или властелинь би хьтель хабити или би исьхабиль намь, а твое свѣто царьство да ни помага проквь свою мокь врьхь ихь, и да имь исьхабишь. Людье и кѹпьци ѡдь свѣтога ти царьства и ѡдь ꙁета ти свѣтога царьства Петра севастократора и добиткь имь ако придеть вь нашь градь Дюбровьникь, да бѹдѹть спасени и варовони вь Дюбро[вь]никь и вь прѣдель его ѣко и сами Дюбровькане. И да стоеть вь Дюбровникь на свою си волѹ, и створеть свой трьгь продаваюке и кѹпѹюке беꙁь вьсакое данье и беꙁь вьсакое пакости, и да имь се не веꙁьметь никоре данье ни на вратехь ни на мосте ни на броде ни на пѹти, и паче да си кѹпѹю вьсаки трьгь, кой имь ѥ на потребѹ, ꙁлато, сребро, свите и ꙁлатьне поставѣ или ино, що имь ѥ годѣ, расьвѣ пьшенице, кою да не исьносеть ись града Дюбровьчкога беꙁь повеленѣ кнеꙁа, кой би биль по врѣмене вь кнежьство Дюбровьчько. Такоде и лѹдьѥ и кѹпьци прѣславьнога града Дюбровьника, еже приходеть вь ꙁемле светого ти царьства и вь ꙁемле ꙁете светого ти царьство Петра севастократора, да си кѹпѹють и продають своботьно вь прѣписанехь ꙁемлехь беꙁь пакости вьсакѹ кѹпью на волѹ ихь, и да имь се не веꙁьметь кѹмерекь ни никире данье ни вь граде ни на сьборе ни вь селѣхь кѹпьцемь ни на мосте ни на рѣкахь ни на пѹтехь, кьте да бѹдѹ своботьни на вьсако место, и стоеть и поидѹть на ихь хьтенье, и да се ѡбрате, и да бѹдѹ спасени и стрежени вь телахь и добитькь ихь. И аще клѹчить сьмрьть некомѹ чловѣкѹ или кѹпьцѹ ѡдь твого светого ти царьства или чловѣкѹ или кѹпьцѹ Петра високого севастократора вь кнежьство дюбровьчьско или сь еꙁикомь или беꙁь еꙁика, и да бѹдеть беꙁь дрѹжине, да весь добиткь ѡнога мьрьца чинимо написати, и екьда твое свето царьство ꙁа ихь пошлеть свое книге, да дамо, а добиткь ѡнога мьрьца ѡдь нась да не погибьне нищоре. Такожде людемь и кѹпьц[е]мь Дюбровьчькимь годить се сьмьрьть или сь ѥꙁикомь или беꙁь еꙁика вь ꙁемлахь светога ти царьства и вь ꙁемлахь високого севастократора господина Петра, а дрѹжинѹ си не бихѹ имели, добитке ѡнога мьрьца бѹдѹть спасена, ꙁа твое свѣтое царьство да се прѣдаде ѡномѹ, кой ꙁа добиткь прѣписань мьрьца сь книгами господина кнеꙁа Дюбровьчькога би биль послань. И ако людье светого ти царьства или Петрови високого севастократора имѹть иськати некою правинѹ врьхь кога годе чловѣка кнежьства Дюбровьчькога, да ми бѹдемо дрьжани ѡнемь винити правинѹ беꙁь сѹтьбине и беꙁь даньѣ по ꙁаконѹ нашемѹ сьврьшенѹ правьдѹ, и такоде правьда да бѹде нашимь людьмь вь ꙁемлахь светого ти царьства и Петровехь севастократора по ваше свѣто царьство и по високого севасто[кратора] Петра беꙁь никире данье и беꙁь сѹтьбине. Никоре емьство да не медѹ свѣтомѹ царьствѹ и нась, до кьде се не сѹди вь правьдѹ. И ѣко богь поможеть свѣтомѹ ти царьствѹ, и приметь ꙁемле Срьпьске, да си имамо ѡньꙁи стари ꙁаконь сьшь и[и]ми, кой е имель и ма нашь градь Дюбровьникь, и да стоимо с ѹсеми ꙁемли и гради срьпьске и поморьске вь ѡнехь ꙁаконехь, кое смо имели сьшь [ни]ми прѣжде годищь петь на десете, кои сѹ исьшьли досека. И ако богь поможеть свѣтомѹ ти царьствѹ, и бѹдешь господинь в ѹсей ꙁемле Срьпьске, да не кьто ꙁли людье медѹ свѣтомѹ ти царьствѹ и медѹ нашь градь ѹложе ꙁлеть, паче да любвь вьсеге ѡдь добро на побольше расти. Ꙁемле и села и дрьжавѣ ѡдь ꙁемле и сь сѹха и ѡдь села и дрьжавѣ, ѡдь ѡнехь ꙁемле и ѡдь ѡнехь сель и дрьжавѣ, кое господь богь помагаеть те брьꙁо хоте бити прѣдани прѣдане твомѹ велиствѹ, хокемо е бележити. А прѣписане дединѣ наше ꙁемле

и села и дрьжавѣ начинают ωдь црькве светого Георгиѣ врьхь стари градь Єпитаврь, иже идѹть до црькве свѣтого Петра, а ωдь црькве свѣтого Петра идѹть до црькви свѣтого Пократа, а ωдь црькви свѣтого Пократа, како дрьже горьре врьхь Белома, и слеӡѹть до манисех, а ωдь манисех, како дрьжѹть горьре, кое гредѹть врьхь Жьрьновьницѣ дери до Клащице, а ωдь Клащице, како дрьжеть горьре, кое сѹть врьхь Шѹметь, и гредѹть до Ѡка, а ωдь ωне стране Ѡка, како дрьжеть горьре, кое сѹ врьхь Рѣкѹ, и сьтетьгьнѹть се дери до горьре, кое сѹ врьхь Корила, а ωдь Корила, како дрьже горьре, кое сѹ врьхь Ӡатонь и врьхь Помице и врьхь Ѡрашьць и сьстегьнѹть се до црькви свѣте Тькле: и вьсе меде ωдь прѣписанех ӡемле и села и дрьжавѣ ωдь врьхе ωд вьсе прѣписанѣ горьре слеӡѹть до мора, вьсе сѹ наше дедииѣ. И ωноньӡи ӡаконь, кой есть ωть кѹмерекь сольски медѹ краль Срьпьски и градь Дюбровьчки, да дрьжи свѣто ти царьство. А вѣдомо, де ωдь вьсе соли, коѣ се продае, не вече лѹдьмь рашькимь половина ωдь добитьѣ да има свѣто ти царьство, а дрѹгѹ половинѹ да има ωпькина Дюбровьчька, како било вь стари ӡаконь. И свѣто ти царьство да дрьжи намь стари ӡаконь. А вѣдомо, ωдь рѣке Дриньске до Неретьвѣ кѹмерекь сольски да несть на ино место расьвѣ вь Дюбровьникь. И ако богь поможе свѣтомѹ ти царьствѹ принети вьсе граде поморьске, наша мати свѣтаѣ црьква, мати вьсемь нашимь црьквамь, да си дрьжи то, що е дрьжала по вьсех градовѣх или по сѹхѹ или пискѹпье или манастире или црькви или попови или инѹ некою правьдѹ, кою е имела ωдь старих врѣменех, да си има своботьно, ѣко е писано вь старих книгах брѣвѣлеги. А ми вьса ωпькина града нашега Дюбровьника, мали и велици, да смо држани чинити клети вьсе кнеӡовѣ, ки бѹдѹть по врѣменех вь Дюбровьникь по хьтенью славьнога дѹжа Бенетекькога, дрьжати си ωбьть вь врѣме свога кнежьства, кида се кьне вь кнежьство Дюбровьчько. И ако ми прѣстѹпимо сию клетьвѹ и си ωбьть, да ни сѹди богь и сиѣ клетьва и на семь свѣте и на ωномь, и ми и дѣтьца наша да и[ма]мо веӡанье и гневь ωдь високога папѣ Римьскога ѹ векь, и ѹсе сие приписанье да имамо и хокемо дрьжати спасающе клетьвѣ и почьсть и слѹжбе, кое смо дрьжани чинити господинѹ дѹжѹ и ωпькинѣ Бенетьчкой, докле бѹде свѣто ти царьство и ми. И да сие обьтьтованье и сие писанье дрьжить повеще потверьденье, ӡапечакено iесть печатью ωпькиньскомь и славьнога Марьсилиѣ Георьгиѣ, кнеӡа нашега града Дюбровьника. А сиѣ сѹть имена ωнех, ки се сѹ клели, да бѹде сие обьтьтованье тверьдо и крепько: прьво славьни властелинь господинь Марьсили Георьгиѣ, кнеӡь Дюбровьчки; сѹдье: Бѹбаньиа Петровикь, Доброна Ломьпридикь, Фосько Славикь, Матеѣ Болачикь, Поськали Крѹсикь; вѣкьници ωдь малога веча: Ѣковь Негомирикь, Добр[о]славь Раненикь, Колькась Иванikь, Петрь Матевовикь, Марьгарить Стилевикь, Грьгѹрь Петроникь; ωдь вѣка оумолена: Грѹбеша Гѹдѹликь, Михойло Пеженикь, Теωдрь Бѹдачикь, Коленьда Чрьнешикь, Аньдреѣ Колькевикь, Чрьне Битоникь; висьѣрье ωпькиньски: Димитри Меньчетькь, Пальма Пикѹраревикь, Коленьда Ломьпиновикь; прьци опькинь[с]ки: Гонславь Крѹсикь, Петрь Жѹна Богьданика, Жѹнь Раненикь; прьци градьци: Никѹлица Пичинеж[и]кь, Петрь Сречикь; ки дрьже добитекь свѣте богородице: Паска Градикь, Вали Проклечикь; векьници ωдь вельега веча: Версайко Проданьчикь, Марипь Чимикь, Барьби Крѹсикь, Петрь Маньгеровикь, Марипь Хобѹжикь, Рѹсинь Петров[и]кь, Алекьси Чрьнеловикь, Михойло Кьтѹньчикь, Вита Доброславикь, Меньгача Ломьприкь, Вита Гетальдикь, Михойло Биньчѹликь, Герьваси Бочиньчикь, Филипо Мовькрѣшикь, Михойло Манеревикь, Петрь Ганьгѹликь, Богьдань Пежиновикь, Петрь Крѹсикь, Рѹсинь Белъчикь, Матиѣ Донатевикь, Марипь Пикѹраревикь, Клименьто Мерьнѹхь, Басили Прибавикь, Марипь Биньчѹликь, Петрона Бѹньдикь, Прѹгль

Донатевикь, Марьтинь Сачибабикь, Аньдреѣ Чревикь, Прѹгль Михоиликь, Петрь Карьниꙁикь, Петрь Мачиневикь, Паська Чипоникь, Пальма Гачикь, Маринь Вилань, Власи Нарикликь, Петрона Добровикь, Дамнѣнь Бочиньчикь, Жѹнь Чревикь, Жѹнь Ꙁрьꙁовикь, Влаки Чанькиникь, Петрь Чаканикь, Пологринь Виꙁоликь, Андрѣа Поборикь, Андрѣа Гоиславикь, Жѹнь Болеславикь, Вита Барьборикь, Матевь Берестовикь, Матиѣ Растикь, Филипо Пичинежькь, Жѹнь Пикѹраревикь, Михойло Роꙁиновикь, Павьло ѡдь кнеꙁа Манжалека, Аньдрѣа Бенешикь, Никѹлица Марьтинѹжикь, Сосень Вита ѡдь Чрьнете, Жѹнь Больчвикь, Жѹнь Гледикь, Пальма Максикь, Маринь Челпа, Никѹла Церьевикь, Власи Рѹсиновикь, Геѡрьги ѡдь кнеꙁа Трипѹна, Трипѹнь ѡдь кнеꙁа Юде, Ломьприжикь, Моврѣшкь, Маринь Гамикь и Калица, Павль Болеславикь, Михоиль Силивѣстровкь, Павль Сарачикь, Михойло Марькѹшикь, Бочинь Прасетикь, Маринь Кисоникь. И врьхь вьсе ѡво писанье Марьтоль Гѹлеривикь, бань ѡдь кнеꙁа Дюбровчкога и ѡдь вьсе ѡпькине града Дюбровьчькога, с хотеньемь господина кнеꙁа Дюбровьчкога и вьсехь властель Дюбровь[чкихь] сьвономь ꙁвонивьше на сьборе, ѣко е по ꙁаконѹ Дюбровь[ч]комѹ, врьхь дѹше свое и вьсе ѡпькине Дюбровьчьке си ѡбьть потверьдилъ дрьжати и клель се.

In nomine domini dei nostri Iesu Christi amen. Anno post incarnationem domini nostri Iesu Christi millesimo ducentesimo quinquagesimo et tertio, mense iunio, die sancti Viti, indictione undecima. Quam ob rem sit sincera amicitia verique amoris effectio, quae erant ab initio inter sancti et celeberrimi imperii totius terrae Bulgaricae Graecaeque imperatorem, Ioannem Asenum, et inter communitatem urbis nostrae Ragusii; sicut vixerunt iustitiam, amorem, veritatem colentes, ita in sempiternum tempus crescant et fructus assequantur. Iam diu favens tibi imperatori totius terrae Bulgaricae, domino Michaëli Aseno, a piis et sanctis imperatoribus nato, ego Marsilius Georgius, iussu clarissimi ducis Venetiae princeps urbis Ragusii, omnes iudices et consiliarii, universa communitas celeberrimae urbis nostrae Ragusii, minores et maiores, fideles amici sancti imperii tui iam diu amorem erga imperium tuum habere cupientes per deum, sanctum evangelium divinum et per sanctam virginem Mariam, matrem eius, et per venerandam ac vivificam crucem et per sanctos apostolos: Petrum et Paulum, et per quattuor beatos evangelistos: Marcum, Matthaeum, Lucam, Ioannem, et per sanctos martyres domini: Vlasium, Laurentium, Petrum, Andream, nostros patronos, omnesque sanctos, qui domino deo placuerunt, iuramus et pollicemur nos partes maiestatis tuae secuturos contra iniurias impii regis Urosii et contra fratres eius et genus et contra omnes, qui in eorum terra vixerint et in eorum terra aliquod imperium tenuerint, si illi increduli et inimici sacrae maiestatis tuae fuerint, increduli et inimici sint urbi quoque nostrae Ragusio; sin quis supra memoratorum quis aut omnes ad sacram maiestatem tuam se contulerint et celeberrima maiestas tua eos in amicitiam acceperit, nos eos amicos habeamus. Si autem Urosius aut quis supra memoratorum eius generis urbi nostrae Ragusio inimicus fuerit, inimicus sit etiam sanctae maiestatis tuae; sin quis supra memoratorum amicus fuerit Ragusio urbi, etiam sacra maiestas tua eum amicum habeat. Et si deus sacram maiestatem tuam adiuverit in hoste tuo et nostro Urosio et Ladislao, fratre eius, et stirpe eorum et aliis principibus e

terra Serbica expellendis et ipsi Ragusium urbem refugerint, nos neque eos neque res eorum excipiamus, sed noceamus ipsis, quantum possimus. Neque sacra maiestas tua sine nobis pacem cum Urosio faciat neque nos ante pacem factam relinquat, sed simus cum sacra maiestate tua contra Urosium, hostem tuum et nostrum, et contra totam stirpem ipsius contraque illum, qui ei in throno successerit, atque bellum et pacem habeamus cum iis concordes durante vita sacrae maiestatis tuae et nostra. Item sacrae maiestati tuae pro potestate nostra auxilium feramus in regione maritima, terra marique; et si deus sacram maiestatem tuam adiuverit et terram Rassianam cum omnibus terminis occupaveris, nos deo nos adiuvante omnia oppida et castella, quae sunt in litore maris et ad sedem Rassianam pertinent, pro potestate nostra occupabimus eaque bona fide et sine fallacia maiestati tuae trademus aut illi homini, qui ab maiestate tua missus sit. Et si maiestatem tuam in terram Serbicam invasisse cognoverimus, nos summum duabus hebdomadibus, ex quo audiverimus, omnes copias et vires nostras comparemus et cum illis hominibus, qui illo tempore in Ragusio urbe erunt, contra urbes et terras maritimas navigemus tot tantum hominibus relictis, quot Ragusium urbem custodire possint. Et si Urosius aut frater eius Ladislaus aut quis alius eius generis aut princeps nobis damnum inferre velit aut intulerit, maiestas tua pro potestate sua contra eos nos adiuvet et damnum iis inferat. Homines autem et mercatores et facultates eorum si ex sacrae maiestatis tuae et generi tui Petri sebastocratoris terra in urbem nostram Ragusium venerint, Ragusii et in terminis eius aeque ac Ragusini serventur et custodiantur ibique ad suum arbitrium versentur et mercaturam faciant vendentes et ementes sine ullo portorio et damno, neque quod portorium ab iis exigatur aut in portis aut in ponte aut in vadio aut in via, sed quamlibet mercem emant, quae iis opus erit, aurum, argentum, vestes, aureos pannos aut alia, quae iis placebunt, praeter triticum, quod ne efferant ex urbe Ragusio nisi principe concedente, qui erit illo tempore in principatu Ragusii. Item et homines et mercatores celeberrimae urbis Ragusii, qui in terram sacrae maiestatis tuae et generi tui Petri sebastocratoris veniant, libere emant et vendant ad arbitrium in supra memoratis terris quamlibet mercem sine ullo damno neque a mercatoribus portorium exigatur aut ullum vectigal aut in urbe aut in foro aut in vicis aut in porte aut in fluminibus aut in viis, sed liberi sint omnibus locis, commorentur et proficisciantur ad arbitrium et revertantur, corpora eorum serventur et custodiantur. Et si acciderit, ut quidam homo aut mercator sacrae maiestatis tuae aut homo aut mercator magni sebastocratoris Petri in principatu Ragusii moriatur aut testato aut intestato et sine sociis erit, omnes facultates illius mortui conscribamus, et si sacra maiestas tua litteras suas miserit, demus illas, neque quid facultatum illius mortui pereat. Item si acciderit, ut homines et mercatores Ragusini aut testato aut intestato in terris sacrae maiestatis tuae et in terris magni sebastocratoris domini Petri moriantur neque socios habeant, facultates illius mortui hominis salvae sint et ab maiestate tua ei tradantur, qui facultates supra memoratas petiturus cum litteris domini principis Ragusii missus erit. Es si homines sacrae maiestatis tuae iustitiam contra quem hominem principatus Ragusini quaesiverint, obligati simus iis iustitiam facere plenissimam secundum legem nostram sine impensis

et vectigalibus, et eadem iustitia fiat nostris hominibus in terris sacrae maiestatis tuae et Petri sebastocratoris pro lege sacrae maiestatis vestrae magnique sebastocratoris Petri sine ullis vectigalibus et impensis. Neque sit vadimonium ullum inter sacram maiestatem tuam et nos, donec iustitia facta sit. Et si deo iuvante maiestas tua terras Serbicas occupaverit, illic veterem legem cum iis habeamus, quam urbs nostra Ragusina habuit et habet, et cum omnibus terris et oppidis Serbicis et maritimis illis legibus coniuncti simus, quae nobis erant cum iis ante quindecem annos et quae adhuc permanserunt. Porro si deus sacram maiestatem tuam adiuverit et dominus totius terrae Serbicae eris, ne qui mali homines inter sacram maiestatem tuam et urbem nostram discordiam faciant, sed amor potius pro bono semper inter nos augeatur. Nunc autem inter terras, vicos possessionesque nostras et inter terras (= pagos), vicos, possessiones, quae favente deo sacrae maiestati tuae vel iam traditae sunt vel proximo tempore traditae erunt, terminos statuere volumus. Supra scripta dominia nostra, terrae (= pagi), vici, possessiones incipiuntur ab ecclesia sancti Georgii supra vetustum oppidum Epitaurum et ad ecclesiam sancti Petri contendunt, ab ecclesia sancti Petri ad ecclesiam sancti Pancratii, ut nunc est, et ad montem supra Belomum porriguntur, deinde ad molas descendunt et ab molis, ut nunc sunt, ad montes, qui supra Zernovniczam usque ad Vlasciczam se extendunt, et ab Vlascicza, ut nunc est, ad montes, qui supra Szumetum sunt et usque ad Ocum porriguntur, et ex altera parte Oci, ut nunc est, ad montes, qui supra Riecam sunt et abhinc usque ad montes contendunt, qui supra Corilum sunt, et a Corilo, ut nunc est, ad montes, qui supra Zatonium et supra Policzam et supra Orasecium sunt et usque ad ecclesiam sanctae ecclesiae contendunt. Atque omnes termini supra scriptarum terrarum, vicorum, possessionum ab omnium supra scriptorum montium culminibus ad mare descendunt, et quae intra hos terminos reperiuntur, nostra sunt dominia. Et illam legem, quae est de tributo salis inter regem Serborum et Ragusium urbem, sacra maiestas tua teneat. Et manifestum est ab omni sale, qui hominibus Rassianis vendatur, dimidiam partem lucri sacram maiestatem tuam accipere et alteram partem communitatem Ragusinam habere, sicut in vetere lege erat. Teneat quoque sacra maiestas tua veterem legem nobis in hoc puncto, ne tributum salis, ut manifestum est, inde a Drino flumine usque ad Narentam alio quodam loco nisi Ragusii solvatur. Et si deus sacram maiestatem tuam in omnibus oppidis maritimis occupandis adiuverit, mater nostra sancta ecclesia, mater omnium ecclesiarum nostrarum, ea teneat, quaecunque in his oppidis et terris tenuerat, episcopias, monasteria, ecclesias, presbyteros, immo quodlibet privilegium, quod antiquis temporibus habuerat, teneat id libere, quem ad modum in antiquis privilegiis descriptum est. Atque tota urbis nostrae Ragusii communitas, minores et maiores, obligati simus in nomen cuiusdam principis Ragusini, quem celeberrimus Venetiae dux ex re et tempore constituerit, iurare hocque iusiurandum per totum principatus eius tempus, ex quo pro principatu Ragusino obtinendo professus sit, servare. Si autem nos hoc iusiurandum et promissum violaverimus, deus nos iudicet et hoc iusiurandum et in hoc mundo et in illo tam nos quam liberi nostri ligationem et iram habeamus maximi pontificis Romani in aeternum. Et omnia haec supra scripta habeamus et teneamus servantes

iusiurandum, honorem ministeriumque, quae praestare debemus domino duci et communitati Venetiae, quousque durabit sacra maiestas tua et nos. Et quo magis hoc promissum et haec scriptura confirmetur, signata est sigillo communitatis et clarissimi Marsilii Georgii principis urbis nostrae Ragusii. Et haecce sunt nomina eorum, qui iuraverunt hoc promissum firmum ac perpetuum futurum: primum clarus princeps, dominus Marsilius Georgius, princeps Ragusii; iudices: Bubanna Petrovich, Dobrona Lompridich, Fosco Slabich, Matthaeus Bolacich, Poscali Crusich; consiliarii minoris consilii: Iacobus Negomirich, Dobroslav Ranenich, Volcas Ivanich, Petrus Mateovich, Margaritus Stilevich, Gregorius Petronich; a consilio exorati: Grubesa Gudulich, Michaël Pezenich, Theodorus Budacich, Colenda Cernesich, Andrea Volchevich, Cerne Vitonich; vestiarii communitatis: Demetrius Mencetich, Palma Picurarevich, Colenda Lompinovich; priores communitatis: Goislav Crusich, Petrus Iunii Bohdanicii, Iunius Ranenich; priores oppidani: Niculicza (= Nicolaus) Picinezich, Petrus Srecich; qui facultates sanctae deiparae tenent: Pasca Gradich, Vali Proclecich; consiliarii magni consilii: Varsaico Prodancich, Marin Cimich, Barbi Crusich, Petrus Mangerovich, Marin Hobuzich, Rusin Petrovich, Alexius Cernelovich, Michaël Catuncich, Vita (= Vitus) Dobroslavich, Mengacia Lomprich, Vita Getaldich, Michaël Binciulich, Gervasius Bocincich, Filippus Movvriesich, Michaël Mainerevich, Petrus Gangulich, Bogdan Pezinovich, Petrus Krusich, Rusin Belcich, Matthaeus Donatevich, Marin Picurarevich, Clemens Mernuh, Basilius Pribavich, Marin Binciulich, Petrona Bundich, Prugla Donatevich, Martinus Sacibabich, Andrea Cerevich, Prugla Michoilich, Petrus Carnicich, Petrus Macinevich, Pasca Ciponich, Palma Gacich, Marin Vilan, Blasius Nariclich, Petrona Dobrovich, Damianus Bocincich, Iunius Cerevich, Iunius Zerzovich, Blasius Cianchinich, Petrus Ciacanich, Pologrin Vizolich, Andreas Poborich, Andreas Goislavich, Iunius Boleslavich, Vitus Barborich, Matthaeus Verestovich, Matthaeus Rastich, Filippus Picinezich, Iunius Picurarevich, Michaël Rozinovich, Paulus iudicis Maizalecii filius, Andreas Benesich, Niculicza Martinuzich, Sosen Vitus Cerneti filius, Iunius Bolevich, Iunius Gledich, Palma Macsich, Marin Celpa, Nicolaus Cerievich, Blasius Rusinovich, Georgius chenesii Tripuni filius, Tripunus iudicis Iudae filius, Lomprizich, Movriesich, Marin Gamich et Calicza, Paulus Boleslavicz, Michaël Siliviestrovich, Paulus Saracich, Michaël Marcusich, Bocin Prasetich, Marin Chisonich. Et in haec, quae ibi scripta sunt, Martolus Gulerivicius, principis Ragusini totiusque communitatis Ragusinae banus, cum domini principis Ragusini et omnium procerum Ragusinorum voluntate et campana, quem ad modum id lex Ragusina postulat, in curia sonante, per animam suam et totius communitatis Ragusinae animam iuravit hocque iusiurandum tentum iri promisit.

1) Apud Miklosichium o. c. sub No XLI, pag. 40, de hac tabula talis legitur notitia: „Sigillum avulsum. Origin. membran. in c. r. archivio Viennae. Сномен. 16. P. J. Šafar. Památky. Listiny. 16."

DCXLIII.

1275—1321. 1275—1321. *Stephanus Urosius II., Serbiae rex, ecclesiam sancti Nicolai in Hvostno cum turri fundat eique fundos nonnullos addicit.*[1])

Господь вьзнесь се на небеса да поустить мировіи вт̑ѣшителя, небеса вготоваше прѣстоль іего, ѡблаци вѣльлепїіе славїи царствїа іего, аггелы сего хвалеще дивише се, прѡроуаскаꙗ сьвршающаа и дивнаꙗ вь уловѣцѣхь творѣщаго. Реуе бо: вь ѡни дьни изъвью ѡть дѹха моіего на вьсакѹ пльть, и пакы: вь ѡтьць твоихь мѣсто быше сыновѣ твои; и пакы: небеса исповедають славоу божїю. Кь симь оубо правовѣрїю оушеса на слышанїіе приложиты подобаеть и вь разоумь вьнетїи; правовѣрїа бо строителю и вѣликаго Сиѡна ѡбражающе вь жити сѣмь, нарицають се исповѣдающе и вь [житїи онѣмь ѡбр]ажающе славоу божїю, ихьже память не прѣстающїи и жизнь некоиуаемаꙗ, слишаше бо бога рекша: любей ме вьзлюблієнь боудеть ѡтьцемь моимь, и азь вьзлюблю и, и ѡбрѣщоу посрѣдѣ его волю мою, по сихь же: ѡбитель бо ѡтьца моіего сьтвороу іемѹ. О блаженноіє слышанїе, о блаженное ѡбещанніе, о блаженна надѣжда, іаже ѡбещанна бысть [сей] светаго корѣне боголюбїе вѣтвїи, иже вь [еди]ню сьвькоупивь боголюбива слышанїа и видѣнїа и [тр]оуди и поты своими потище се сьтворитї ꙗ, б[лаж]еннаго и боголюбиваго нарицю Стѣфана краля Владислава всѣ Срьбскїе земле и поморскїе, вьноукь светаго Симеѡна Немание и сына Стѣфана краля, вь минишескѡмь ѡбразе нареуеннаго Симона монаха, иже богодарованима іемоу прозорливама доуховнима и любазнима ѡуима кь владицѣ и вьзносителю Елеѡнскомоу проз[рѣвь] іего божьственаго телѣсе стопи коньунеіе статиꙗ вьс[пом]инанїи сьтварїи, рекше вьзнесенїа храмь на мест[ѣ] нарицаемемь Милѣшева жоупе Урьион Стѣне, егоже божественными и уловѣуьскїими красотамїи ѹкрашень и селн и Влах[ы и] ѡбластїи прѣдавь мнѣ сь богомь господствоующоумоу тогда кралю и пакы сь богомь самодрьжьца всей Срьбскїй земли и поморскїй Стѣфанѹ Оурошоу, блаженоую свою доушоу вь роуцѣ любимомоу Христоу прѣдаа. Тѣмже и азь Стѣфань Оурошь потьщахь се родителемь моимь и прародителемь сьздати храмь светомоу архиѣрею и уоудотворцоу Христовоу Николи вь Хвоснѣ на реци Бистрици близь вѣликїе архїепископїе Срьбскїіе, и сїи свети храмь сьздахь вь [по]роуиїи вьзнесенїа господниꙗ, рекше Милешева, идеже поуиваеть прьвїи архїепискѹпь и оуиитель Срьбскы и прародитель нашь, светитѣль Христовь Савва, вь испокоенїе братїамь ѡть светаго манастира, намь же и родителемь нашимь и прародителемь вь вѣуни помень. И кога богь изволи[ть] владати землею сею, на того вьзлагаю всако [попеу]ителство. И приложихь храмоу семѹ вь оукрѣплеиїе и защитоу стльпь, а мега мѹ оу градска коденица Петрашинкь потокомь и ртомь на стѹденаць Урьигарѹ на Ковауеваць надь Жїѡуницоу камень, ѡть Жїѡунице косомь, како камн вали, оу Любешь потокь, Любешь потокомь и оу Бистрицоу. Тебѣ, ѡтьуе свети Николае, [уесть приносить вьсакїи], прїемлие милостїи помощь, тѣмь многогрѣшни Стефань Оурошь кь тебѣ прибегохь, мой застоупиите тепль, вса сїи приложихь храмоу твоемѹ, да аще кто дрьзнеть, ѡдрьжимь завистїю сотон[ин]ою дарованиыхь мною вьнѹтрьнихь домоу и вьнешнихь, таковїи да боудеть проклѣть вь сѣмь вѣце и вь боудоущимь ѡть господа бога вседрьжителя и ѡть прѣуистїе и прѣнепорочнїе и приснодѣви Марїе владиуице богородице и ѡть всехь светїн[хь] богоу ѹгождашихь ѡть вѣка аминь.

И да боудеть приуесникь прѣдателіемь сь распаншими господа и рекшими: крьвь его на насъ и на уедехъ нашихъ; и ѡть богодарованнаго намь [в]ѣнца да боуде проклѣть, аминь, аминь, аминь. Стѣфань ҡ Урошь, госпѡдинь вьсе Срьбскїе ʒемле и Пѡмѡрьскїе.

Deus ascendit in coelum, ut mundo consolatorem mitteret, et coelum thronum ei, nubes magnificentiam gloriae imperii eius paraverunt, angeli celebrabant mirabanturque eum ut talem, qui prophetica perficeret et mira in hominibus ageret. Dixit enim: illis temporibus spiritum meum in omnia corpora dispergam, et porro: in patrum tuorum loco erant filii tui, et porro: coelum enuntiat gloriam dei. Decet igitur eos, qui rectam fidem habent, ora auditui accommodare et audita in mentem capere, nam qui rectae fidei et magni Sion conditorem in hac vita sequuntur, confessores illi et in vita illa gloriae dei assecutores appellabuntur, quorum memoria perpetua et vita infinita, audierunt enim deum locutum: qui me diligit, dilectus erit a patre meo et ego diligam eum et voluntatem meam in eo inveniam, deinde autem: habitationem ei parabo apud patrem meum. O beatum auditum, o beatam promissionem, o beatam spem, quae promissa est sanctae radicis religioso ramo, qui religiosos auditus visusque in unum colligens labore eos et sudore suo perficere curavit, beatum et dei amantem Stephanum Ladislaum dico, totius Serbiae terraeque maritimae regem, sancti Symonis Nemaniae nepotem regisque Stephani filium, in monachorum statu Symeonem monachum appellatum, qui donatis ei a deo cautis spiritualibusque et amicis occulis dominum in monte Oliveto exaltatum aspiciens eius loci, ubi divini corporis vectigal finalem stationem habuit, memoriam fecit, id est elationis divinae ecclesiam in loco Milesevei dicto inque pago Cerna Stiena sito aedificavit; quam, cum divino humanoque ornatu, vicis, Vlachis, fundis instruxisset mihique regnanti tunc cum deo regi et dei grati totius Serbiae terraeque maritimae autocrato Stephano Urosio mandavisset, beatam animam suam in manus dilecti Christi tradidit. Itaque et ego Stephanus Urosius in memoriam parentum et avorum meorum ecclesiam sancto et summo sacerdoti et miraculorum auctori Nicolao Hvosnae ad Bistriczam flumen prope magnum episcopatum Serbicum aedificandam curavi hancque ecclesiam in dicione ascensionis domini ecclesiae, quae est Milesevae, ubi primus archiepiscopus et magister Serbicus et avus noster, sacerdos Christi Sabba, requiescit, in quietem fratrum sacri monasterii, nobis autem et parentibus et avis nostris in sempiternam memoriam exstruxi. Et quicunque deo volente hanc terram imperio reget, ei omnem curam impono. Et huic ecclesiae addidi, ut eo firmior sit, turrim, et terminus fundorum eius rectâ ad molas oppidanas, adverso fluvio Petrasicio et apice ad fontem Cernagaram et per Covacevaczum ad rupem Ziociczam et a Ziocicza per transversum, ubi lapides volvuntur, in fluvium Lubes et secundo Lubes fluvio in Bistriczam. Tibi, sancte pater Nicolaë, quisque, qui gratiae tuae particeps fit, honorem tribuit; qua propter et ego peccatorum plenus Stephanus Urosius ad te, mi patrone intime, refugi et omnia haec ecclesiae tuae addidi, ut si quis satanae invidia impulsus ausus erit aliquid horum, quae huic ecclesiae donavi internorum aut externorum, amovere ab ea,

is sit devotus et in hoc aevo et in futuro a domino deo omnipotente et a purissima et omni culpa vacante domina deipara Maria et ab omnibus sanctis, qui deo placuerunt, sitque is heres proditorum et eorum, qui dominum crucifixerunt dixeruntque: sanguis eius in nos et liberos nostros, et sit a donata nobis a deo corona exsecratus, amen, amen, amen. Stephanus II. Urosius, totius Serbicae maritimaeque terrae dominus.

1) Huic tabulae in Miklosichii editione sub No. LXXI, pag. 73 talis adiecta est annotatio: „Apographum membran. vetus quidem, sed minus accuratum in mon. Savina prope Chatarum. Nos e duobus apographis huius apographi textum restituere conati sumus. Monemus alterum apographum in subscriptione habere tantum **Стѣфань Ѹрошь** etc".

DCXLIV.

1293— 1302. 1293—1302. *Idem Serbiae rex privilegium patris sui, Stephani Urosii I., quod ille Chilandar monasterio dedit, transsumit huicque monasterio alia praedia et iura addicit.*[1]

Вь прострaньствѣ божьствьныѥ сиꙗ небеснаго раꙁоꙋма беспльтныхь высоко пареще агьгельска и архагьгельска воиньства кивота ꙁавѣтнаго трапеꙁы небеснаго хлѣба прїѥмьшии благовѣщению дивеще се, вьплъщенїа иже вь прѣсветѣй твоѥй оутробѣ не ꙁнающе, обаче видѣвьше, сь пастыри славословиѥ сьплетьше, аще и ꙁвѣꙁдошьствию сь вльхвы чюдеще се, и младенць вь ꙗслехь вьꙁлежещь, милости, щедроть, чловѣколюбиꙗ, дѣвьства твоѥго, прѣчистаа владычице, богородице, похвалы достоины принести не могоуть, грѣшнаго ѹбо доуши и ськврьньны чести имоуща посрѣдѣ людїй, гдѣ такова богатьствиꙗ ѡбрѣсти, таковаго оупьваниꙗ и такиѥ надежде? Не прїходещаго кь врачьствоу кто ѹврачюѥть? Гдѣ такова вида слѣпоу рожденоу, имаже такыѥ красоты доꙁрѣти, такыѥ доброты, такыѥ чистоты? Паки же нечистѣй и ѡтьноудь ѡськврьненѣй лаинѣ похвалоу дѣвьства чистоты твоѥ иꙁреднаа како речета? Кь сихь же недостатьчьствоуѥ ѡкааньный аꙁь чтѡ створю? Мнѣ достойныѥ глаголы принесоу тебѣ богоматери. Понеже ꙁастоупница ѥси христїаномь и тихоѥ пристанище вльнѧѥмымь боурею грѣховною, — милостива ѹбо и милостива господа рождешии — милостию си помилоуй и мене грѣшнаго, паче всѣхь сьгрѣшьша. Вѣмь бѡ те светыѥ тройце честь приѥмшоу и рождьшоу: ныня ни ѡть грѣшныхь чести подѣлиꙗ погибшай се мене грѣшнаго. Ѥгоже иꙁь прѣчистыѥ си оутроби породи, слѣпорожденыимь проꙁрѣниѥ дарова, смрьдещеѥ вьскрѣси; аꙁь же вь послѣдниꙗ врѣмена вь честь помилованиꙗ твоѥго царьствиꙗ ѡстахь, тѣмьже не посрами чаꙗниꙗ моего, слѣпа рожденьна ме просвѣти, смрьдеща ме вьскрѣси, да и ѡ мнѣ прославить се имѧ твоѥ светоѥ. Сии ѹбо вьсѣмь раꙁоумѣти писа кралѥвьство ми, ꙗко хрїсовоуле, створеныѥ дѣдомь и ѡтьцемь ми светѣй богородици ѹ Светѣй Горѣ Хиланьдароу, вь нихьже села и Власи и пашница, ѡбрѣть кралѥвьство ми ѥдно потрено а дроуго иꙁьгоублѥно, иꙁистивь даньнаа прѣродителїи и родители кралѥвьства ми, ѹписахь ѹ хрїсокоуль сии: село Гюргевикь, Петровикь, Кроушево, Кинна, Роукьчь Потокь, Дрьстьникь, Гребникь, Говьнь, Дольць, Трьгь, Киниьць, Петрьче, ѡбои Кранки, Бѣлачици,

Видѣние, а оу тѣхь селѣхь два винограда, іединь оу Кроушевѣ, а дроугы оу Пеки, Щоупѣль выше Пеки архїепискоупове, Ѕахакь на Бистрици и на ніемь оульианикь сь оульиарї. А имена ниль: Добрько, брать моу Братославь, Браіень, Гиоуса. И синь оульиаремь да нѣ работе никоіере ние, нише да соу оулиарїе. И іако нѣкоимь врѣменемь погине ѕанианикь, да го тїи ѕаниарїе ѡть себе поставлаю. А оу Призрѣнѣ села: Сламодраже, Непробище, Момоуша, ѡбѣ Хотьчи, долнѧ и горнѧ, и половина Добродолѣнїи а дроуга половина свете богородице Стоуденичьске, а половина винограда в Жельчищихь а дроугаа половина свете богородице Стоуденичьске, ѕанианикь в Трьновьци, ниже долние Хотьче, а ѕа нимь два ѕаниара в Моравицахь, Брѣѕова и сь ѕаселиами в Лоѕници, в Моравѣ виноградь, в Ѕетѣ половина Каменица сь модьми, а именемь Домоушики, в Плавѣ село Досоугие и сь ѕаселїами. А се Власи: кнеѕь Койхна сь дѣтию, ѕеть моу Прьвославь сь дѣтию, брать моу Станиславь, дроугый Брьѕотикь, Драгомирь сь дѣтию, сынь моу Боунило сь дѣтию, дроугы моу сынь Братань сь дѣтию, Прѣдимирь сь дѣтию, Шерьбань брать моу сь дѣтию, Нѣгославь сь дѣтию, брать моу Радь сь дѣтию, Десиславь сь дѣтию, Банло сь дѣтию, Драгославь сь дѣтию, Станило сь дѣтию, Ꙗрославь сь дѣтию, Радота сь дѣтию, Краиславь сь дѣтию, Конславь брать моу, стрицꙗ моу Грьдоусь сь дѣтию, дроугы моу стрицꙗ Конхпа сь дѣтию и ѕеть моу, братоучедь моу Петраить сь дѣтию, Десимира сь дѣтию, Десиславь Грьдовикь сь дѣтию и сь сираки си, Мирѣнь, Братань, коіе си іе иѕь Грькь довель, сыновь моу Гостимирь сь дѣтию, Хлапота сь дѣтию и сынь моу сь дѣтию, Храниславь сь дѣтию, Доудь сь дѣтию, Грьдь сь дѣтию, сестра Хранишина сь дѣтию, Ꙗнь сь дѣтию, трїе сынове Балиновики, Бобаꙗ сь дѣтию, вдовица Таниа, попь Бльгаринь сь дѣтию, Нѣгь сь дѣтию, Берїславь сь дѣтию, Доброга сь дѣтию, шоура моу Бачь сь дѣтию, брать моу Драгославь сь дѣтию, братиꙗ сь дѣтию, брать моу Добрьчинь сь дѣтию, Стань сь дѣтию, Братѡславь сь дѣтию, Добравь, Шерьбань, сынь моу, Нѣготикь, Балоеинь, Вонинь сь дѣтию, Станиславь сь дѣтию, Грьдь сь дѣтию, Хранило сь дѣтию, Коукорь сь дѣтию, Додь сь дѣтию, Десо сь дѣтию, Братомирь сь дѣтию, Конславь сь дѣтию, Прьве сь дѣтию, Продань сь дѣтию, Находь сь дѣтию, Бориславь сь дѣтию, брать моу Срьдань сь дѣтию, дроуги моу брать Добромисль сь дѣтию, Драгославь сь дѣтию, Добрьчинь сь дѣтию, брать моу Грьдь сь дѣтию, Конславь сь дѣтию, брать моу Бодинь сь дѣтию, Радомирь сь дѣтию, Станиславь сь дѣтию, Радь сь дѣтию, брать моу Радосинь сь дѣтию, Конинь сь дѣтию, Братославь сь дѣтию, Коуланинь сь дѣтию, Краіета сь дѣтию, сынь моу Прьвославь сь дѣтию, Коуньдедать сь дѣтию, Драгоушь сынь моу, Драгославь сь дѣтию, брать моу Конинь сь дѣтию, брать има Радь сь дѣтию, Гюрьгь Калиманикь сь дѣтию, Братолюбь сь дѣтию. А се конхь іе господинь краль придаль светѣй црькви: Лала сь дѣтию, ѕеть моу Стань сь дѣтию, Балица сь дѣтию, Аимань сь дѣтию, Срьдань сь дѣтию, Лала сь дѣтию, Моудре сь дѣтию, Радота сь дѣтию, Радь сь дѣтию, Добре сь дѣтию, Кѹманицꙗ сь дѣтию, Добромирь сь дѣтию, Братань сь дѣтию, Добре сь дѣтию, Станиславь сь дѣтию, Братославь, Драгомировь ѕеть, сь дѣтию, Брьѕь сь дѣтию, Моужило сь дѣтию, Добромирь брать Главешевь, Добриль сь дѣтию, Нѣговань сь дѣтию, Радь сь дѣтию, Браꙗ сь дѣтию, Рада попа дѣтьца, Коста и Радомирь, Братосинь сь дѣтию, Храниша сь дѣтию, Прьвославь сь дѣтию, брать моу Гроубьша сь дѣтию, Манонло сь дѣтию. А планина Добрии Доли, а пашница царниьскомоу добитькоу Раковица. Коудѣ нѣ дрьжаве кралиевьства ми, кто доходе иѕь стоуге ѕемлие кь светой црькви соущии люди тези ѕемлие, или іе парикь или іе Влахь или кто либо тоугоѕемлианинь, да сї е има црькви. Сего

ради видѣвь кралѥвьство ми, ѥре бѣше потрень хрїсовоуль господина и ѡтьца ми великаго Стефана Оуроша, и ꙁьговоривь се кралѥвьство ми сь арьхїепископоуномь вторимь Єустатиѥмь и сь госпождомь материю ми кралицомь Єленомь и сь всѣми епископы Срьбьскыими: епископомь Ꙁетьскымь Їѡаномь, ѥпископомь Рашьскыимь Филїпомь, ѥпископомь Ꙁвечаньскыимь Даниломь, ѥпископомь Хвостьньскыимь Їѡаномь, ѥпископомь Хльмьскыимь Єустатиѥмь, ѥпископомь Призрѣнскымь Дамиꙗномь, ѥпископомь Топличскымь Герасимомь, ѥпископомь Боудимльскымь Герьманомь, ѥпископомь Лимлꙗньскыимь Аньдониѥмь, ѥпископомь Сконьскымь Николомь, ѥпископомь Дьбрьскыимь Їѡаномь, епископомь Моравьскымь Курїломь, и прѣписахь хрїсовоуль сий светыѥ богородице Хиланьдарьскыѥ. И видѣвь кралѥвьство ми, ѥре не имаше светаа црькви пашище оу Хвостьнской ꙁемли, и дахь пашища Лабикево: мегꙗ моу, како оутиче Рибникь ꙋ Дрин и ѡдь Рибника оус-потокь на Сьспища право оус-Коꙁникь по дѣлоу, како се камы вали само и ѡнамо, и на Вели Врьхь прѣꙁь Понорь на Градище право на роупе оу горне чело Горачева на поуть, како грѣде поуть посрѣдѣ Горачева оу Любижию, и како ꙋтиче Любижьна оу Дринь. А тоу мегю оутеса севасть Ѡбрадь Маниꙗкь. И пакь видѣ кралѥвьство ми, ѥре даѥ светаа црькви на годище по в҃і ждрѣбца пастыромь бѣлѣгоу, того ради приложихь Влахе, и ине Влахе изьбрахь ѡть црьквиихь Влахь, да пасоу кобиле црьковне, а да не оуꙁимаю ѡть црькве бѣлѣгоу ничто, паче ако что изьгоубе, да плакꙗю ѡть себе конь по л҃ перьперь а кобила по к҃ перьперь, да плакꙗю црькви. Того ради ѡсвети ихь кралѥвьство ми ѡть всѣхь работь малихь и великихь кралѥвьства ми, да имь нѣ поноса никога ни житнога ни виньнога ни провода ни коня ни пса ни поклисара ни владальца никогаре кралѥвьства ми, ни оу Светоу Гороу да не ходе никоимь посилиѥмь, раꙁвѣ да пасоу кобиле свете црькве. Симь же Влахомь имена: Воинь сь братиѡмь и сь дѣтию, Строиславь сь братиѡмь и сь дѣтию, Нѣгомирь сь дѣтию, Драганъ сь дѣтию, Ꙗрославь сь дѣтию, Дабе сь дѣтию и ꙁеть моу Хрьсь, Храниславь сь дѣтию и сь братиѡмь, Дьмитрь сь дѣтию, Прѣдиславь сь братиѡмь и сь дѣтию, Храниславь сь братиѡмь и сь дѣтию, Боукоурь сь дѣтию, Гроубша сь дѣтию, Драгославь сь дѣтию, Раиша сь братиѡмь, Дмитрь сь дѣтию, попь, коимь ѥ работаль. А се Власи црьквии и сии да пасоу кобиле: Оуричикь, Радомирь сь братиѡмь, Ꙗнь сь дѣтию, Драгославь Добретикь сь братиѡмь, Братославь Мьнꙗ сь дѣтию. И ѡтьлоучи кралѥвьство ми к҃д кобиль ѡть своихь кобиль, и приложихь келии своѥй пирьгоу, кой сьмь сьꙁдаль на мори, и да ихь пасоу Власи ѡниꙁи, коихь ѥ придалѡ кралѥвьство ми како и црьквие кобиле; и да имь се даѥ соль сь црьквиими кобилами, и да се изьводи оу пирьгь, что се прирꙗга моужьско; а калоугерь пирьжаный да не има печаль ѡ пастырской хранѣ ѡ ѡдеги, ни пастоуха да не храни, раꙁвѣ да имь се даѥ ѡть црькве. И ѡбрѣте кралѥвьство ми моѥ трыѥ чловѣке на Горачевѣ, Гюрьгица и Радослава и Продана, и придахь ѥ пирьгоу своѥмоу, да боудоуть оулиꙗриѥ, да ѥсть свѣща спасоу; и ѡсвободихь ѥ ѡть всѣхь работь кралѥвьскыхь и црьквныхь, како и Влахе выше писанныхь пастырь, и да ѡблада ими пирьжаный калоугерь, а ине работе да имь нѣсть, раꙁвѣ оулиѥ да пасоу; и что погиба ѡть оулий, ѡни ѡть себе да плакꙗю, и аще се коимь врѣменемь слоучи погыбноути ꙋлемь, ѡни да ихь поставе ѡть себе. А ѡ напастехь нѣконихь или ѡ неправдахь, да ихь ѡгледаю и ѡговараю црьквии владалци. И прида кралѥвьство ми црьквь великославнаго арьхїстратига Михаила иже вь Щипоу градоу, ѥгоже протосевасть Хрелꙗ ѡть основаниꙗ любовию доуше си сьꙁдаль и оукрасиль красотами црьквными, да боудеть приложена црькви сїа монастироу славномоу дрьжави нашеѥ, иже ѥсть вь Светѣй Горѣ,

иже именова се Хиланьдарь, вь паметь кралѥвьства ми и вь паметь ѥго, ꙗкоже изьволи се мѣстоу семоу приложити, иже ѥсть коупиль мѣсто оу Шипоу градоу или дворища или водѣничиѥ или винограде или нивиѥ, и прида кралѥвьство ми црькви архїстратигоу ѡть подьградиꙗ Шипьскаго н҃ люди. А се имена тѣмь людемь: Грьчинь, Грозо Драгобратовь сынь сь братиꙗми си, Братиль Гановь зеть сь дѣтию, Владь диꙗковь сынь, Герьговица, Грьчинь Деѡвь сынь, Оутѣхови[чь], Никола зидьць, Мрьзѣнь сь дѣтию, Гроубьша сь шоурьми, Добромирь сь братомь, Доброславь Гоновь сынь сь братомь, Тоуде Технитовь сынь, Герьго ковачь Тоудевь сынь, Продань и зеть моу Коо сь дѣтию, Калинь сь братиꙗми си, Славь и зеть моу Ивань, Михо Лѣловь зеть, Драгань Аньдрониковь сынь, Драгославь Нѣговановь сынь сь дѣтию, Братань Неговановь зеть, Михо Дипотинь зеть, Доброславь Звѣрьковь сынь, Драгань Бобешановь сынь сь братиꙗми си и Василь Драго сь дѣтию, Тоуде Николинь сынь сь братомь, Драгославь Рипетинь сынь, Стаѡ Кричановь сынь, Дьмитрь Радовь сынь сь братомь, Стаю Радомировь зеть сь дѣтию, Леꙗ цегара дѣтьца, Манопло Калеловь сынь сь зетемь си Добрикомь, Петрь Деѡвь зеть, Никола Євдокимовь сынь сь братомь, Дражо Пиловь сынь сь дѣтию, Добре Пиловь сынь и брать моу Ꙗно сь дѣтьцами си и зеть имь, Братило ковачь сь дѣтию, Маниславь сь дѣтию, Калиманъ сь дѣтїю, Братица сь братомь, Гѡрьги златарь сь дѣтию, Никола цегарь сь дѣтию, Баѡ Мирѣновь зеть, Дарославь Поударевь сынь сь братиꙗми, Вранютноко Предичинь зеть сь братомь, Радь Срьбинь сь дѣтию, Стрѣзо клобоучарь сь дѣтию, Раѡ Дражинь сынь, Драгославь Коукоуровь зеть, Стефань Десибратовь сынь, сь братиꙗми, Богдань Криводрѣво сь дѣтию. И трьгь Шипьски и законь подьградию, кои соу ѡтроци сь коньми, да имь ѥсть законь, кьги походи иконюмь кралю или на котороу годѣ работоу, а ѡни с нимь на конехь, а да имь се кони не оузимають, ни подь товарь да се не подьлагають, нь сами с ними да походеть на кой годѣ посоль црьквии; а кои соу бес-коней, да ѡроуть дьнь ѥсенине и дьнь пролѣтние, и да го пожноуть и изврьхоуть, и дьнь ꙋ винограде да работають. И прида кралѥвьство ми селища запоустѣвша ѡть вѣка, име селищоу: Брѣсть и Соухогрьль и Лѣсковица и Витьче и Дрѣнокь, а мегꙗ Армасана, сь вьсѣми людьми и населени сел тѣхь, що си ѥ населиль ѡть тоугихь земль; и селище Брѣстокь прѣзь Лоукавицоу на Бѣсноу Водѣницоу и Калоугерица и полице пашище сь вьсѣми правинами и мегꙗми сель тѣхь; и село оу Ключи Коунарꙗне сь парикы и сь стасми ихь и сь всѣми правинами села того. И не прѣзрѣ кралѥвьство ми ѥгово моленниѥ, нь оутврьди и записа кралѥвьство ми, да боудеть оутврьждено и непоколѣбимо светѣй богородици Хиланьдарьской, ꙗкоже и има, иже соуть вьписана вь хрїсовоулѣхь родительми и прѣродителми кралѥвьства ми. Тѣмже ѡбразомь и та вьса вьписана соуть. Того ради кралѥвьство ми ѡсвободи ѡть малихь и великыхь работь, да имь нѣсть ни града ни позоба ни поклисара ни пьсара ни инь никто ѡть властей кралѥвьства ми, тькмо игоумена настоѥщаго свете богородице Хиланьдарске, и ѥгоже ѡнь изволить поставити ѡбладати храмомь светаго архїстратига Михаила да ѥсть, а инь никто. И прида кралѥвьство ми црьквь светиѥ богородице иже вь Лоꙗнѣ и сь селомь Лоꙗномь сь всѣми мегꙗми села того и сь вьсѣми правинами и сь виногради и сь нивиѥмь и сь ливадиѥмь и сь водѣничиѥмь и сь заселькы: Кькрино и Запльжане и Кобилиꙗ Глава и Доброутовьци и Градище, да ѥсть метохь светиѥ богородице Хиландарьске. И селище Вльчи Лоугь оу Строумичьскомь поли сь вьсею ѡбластию и правинами, и планиꙗ Ѡграждень, и пашище Урьвена Полѣна, синорь Василица, синѡрь Стльбица и Дракьшань и Петрово и Сливница и Кнѥгиꙗ на Брѣзничьскы порть и на

Фроугопоулово селище, и мѣсто оу Строумици Тетрагонитово, да оучини црьквь и коуке, да ѥсть метохь светиѥ богородице Хиландарьске, и чловѣкь оу Ст[р]оумици Бале Єкьса Арьмѣнинь сь дѣтию. И прида кралѥвьство ми црьквь светоу Петькоу на Брѣгалници, що ѥсть зидаль Карьба самь своима роукама и сь троудомь, паче и пописаль и оукрасиль красотами црьквними, да ѥсть метохь свете богородице Хиландарьске сь винноградомь и сь ни[ви]ѥмь и сѣнокоси, паче и пашница и земли, що моу ѥ даль господинь и родитель кралѥвьства ми, и тоу да си има црьквь: и кто си полюби ѡдь ѥговѣхь люди или кто свободьнь чловѣкь да греде свободно подь црьквь светоу Пе[ть]коу; и кралѥвьство ми ѡсвободи ѡнези люди ѡть всѣхь работь кралѥвьства ми малихь и великихь, ꙗкоже и више писано. И црьквь светаго Геѡргіꙗ, що ѥсть зидаль Бериславь на селищи Срьбьшори, сь винноградомь и сь нивиѥмь и сь вьсею ѡбласти црькве те: синорь ѡть Поупа в Ницоу по дѣлоу на локвоу и на Горьницоу, та на дроумь и на Зоубоко Кроушиѥ низ рѣкоу до трапа Србьскаго, да ѥсть метохь свете богородице Хиландарьскыѥ. Того ради оутврьди и записа кралѥвьство ми, да боудеть оутврьж[д]ено и непоколѣбимо светой богородици Хиландарьской ꙗкоже и ина, иже соуть вьписана вь хрїсовоулѣ семь, тѣмже ѡбразомь и та вса вьписана соуть. Кто ли се ѡбрѣ таковий, и потьщить се разорити сиꙗ записаниꙗ и оутврьждена мною Стефаномь кралѥмь и правовѣрнимь властелиномь кралѥвьства ми протосевастомь Хрелѡмь, да моу ѥсть мьстникь господь богь и прѣчистаа мати ѥго, и да го порази сила чьстнаго и животворещаго крьста, и да ѥсть проклеть ѡть бога и ѡть ти҃и ѡтьць Никейскыхь и ѡть всѣхь светыхь богоу оугодивьшихь, и ѡть кралѥвьства ми да ѥсть проклеть, и да ѥсть причестникь прѣдателю Июдѣ и сь рекшими: крьвь ѥго на нась и на чедѣхь нашихь; а таковий да приме гнѣвь и наказаниѥ ѡть кралѥвьства ми, и да плати кралѥвьствоу ми т҃ перпирь. Стефань, вь Христа благовѣрный краль и самѡдрьжьць всѣхь Србьскихь земль и поморскыхь.

Si incorporeorum angelici archangelicique exercitus, qui in divinae potestatis ac coelestis mentis spatio volant et de mensa arcae, quae pacta divina continet, panem coelestem acceperunt, annunciationem mirabantur tuam et incorporationem, quae in utero exstitit tuo non comprehendebant, sed, cum vidissent, una cum pastoribus collaudationem fecerunt et cum magis tam stellae motum quam iuvenem in praesepe iacentem admirati sunt, gratiae, misericordiarum, humanitatis, virginitatis tuae, purissima domina deipara, dignas laudes adferre non possunt, ubinam hominum quis, qui animam peccatorum plenam sordidumque os habet, tales divitias, talem fiduciam et talem spem invenerit? Eum, qui ad sanationem non adveniat, quis sanabit? Potestne ille, qui caecus natus est, tales occulos habere, quibus talem pulchritudinem, talem benignitatem, talem castitatem videat? Et porro quomodo buccae, quae impurae et idcirco sordidae sunt, virginitatis castitatisque tuae laudem, o celeberrima, dicant? Quae cum me deficiant, ego miser quid faciam? Minus digna verba adferam tibi, dei matri. Quia patrona es Christianis et tranquillus portus iis, qui peccatorum tempestate iactantur, — misericors enim es et misericordem dominum genuisti — ea misericordia ducta miserere et mei peccantis, qui omnium maxime peccaverim. Scio enim te partem sanctae trinitatis concepisse et genuisse. Nunc honoris

accessionem a peccantibus quoque accipiens ne abomineris me peccantem. Quem ex valde puro utero genuisti, caecis natis visus recuperationem donavit, foetidos excitavit; cum igitur novissimiss temporibus miserationem tuam assecuturus imperium reliqui, noli pudefacere expectationem meam, caecum natum me illumina, foetidum excita, ut etiam in me sanctum nomen tuum celebretur. Quae ut omnes intelligant, palam facit maiestas mea id, quod sequitur: Cum chrysobulla ab avo et patre meo sanctae deiparae Chilandarensi in Monte Sacro data, in quibus maiestas mea vicos, Vlachos, pascua inscripta invenit, partim contrita partim deperdita essent, exploratis iis, quae proavi et parentes maiestatis meae dederunt, inscripsi in praesenti chrysobullo: vicum Giurgevic, Petrovic, Crusevo, Cninam, Rubech, Potoc, Derstnic, Grebnic, Goven, Dolecz, Terg, Knineez, Petrice, utrumque Vranicum, Bieliciscios, Vidienie et in his vicis duas vineas, alteram Crusevii, alteram Pechiae, vicum Sciupiel, supra Pechiam archiepiscopalem, Zahac ad Bistriczam cum alveario et apiariis. Et nomina eorum sunt haecce: Dobrico, frater ipsius Bratoslav, Braien, Ganusa. Neque his apiariis ullus alius labor esto, sed tantum apiarii sunto. Et si quis apiarius aliquo tempore interiecto moriturus sit, illi apiari alium ex numero suo constituant. Et in Prizrienio vicos: Slamodraze, Neprobisce, Momusam, utramque Hotciam, supernam et infernam, dimidiam partem Dobrodolieniarum et alteram dimidiam partem sanctae deiparae Studeniceanae, dimidiam partem vineae in Zelcisciis et alteram dimidiam partem sanctae deiparae Studeniceanae, alvearium infra infernam Hotciam et cum eo duos apiarios in Moraviciis, Briezovam cum villis in Loznicza, vineam in Morava, in Zeta dimidiam partem Cameniciorum cum incolis, quae dimidia pars Domuschi nuncupatur, in Plava vicum Dosugie cum villis. Atque hi sunt Vlachi: Chenesius Voihna cum liberis, gener ipsius Prvoslav cum liberis, frater ipsius Stanislaus, alter Berzotich, Dragomir cum liberis, filius ipsius Bunilo cum liberis, alter filius ipsius Bratan cum liberis, Priedimir cum liberis, Serban frater ipsius cum liberis, Niegoslav cum liberis, frater ipsius Rad cum liberis, Desislav cum liberis, Bailo cum liberis, Dragoslav cum liberis, Stanilo cum liberis, Iaroslav cum liberis, Radota cum liberis, Craislav cum liberis, Voislav frater ipsius, patruus ipsius Gardus cum liberis, alter patruus ipsius Voihna cum liberis et genero ipsius, frater patruelis ipsius Petralit cum liberis, Desimiria cum liberis, Desislav Gardovich cum liberis et cum servis ipsius, Mirieno et Bratano, quos ex Graecis adduxit, filius fratris ipsius Gostimir cum liberis, Hlapota cum liberis, et filius ipsius cum liberis, Hranislav cum liberis, Dud cum liberis, Gard cum liberis, soror Hranisii cum liberis, Ioannes cum liberis, tres filii Balinovicii, Bobla cum liberis, vidua Taina, presbyter Bolgarin cum liberis, Nieg cum liberis, Berislav cum liberis, Dobrota cum liberis, frater uxoris ipsius Bach cum liberis, frater ipsius Dragoslav cum liberis, fratres cum liberis, frater ipsius Dobricin cum liberis, Stan cum liberis, Bratoslav cum liberis, Dobrav, Serban, frater ipsius Negotich, Balosin, Voin cum liberis, Stanislaus cum liberis, Gard cum liberis, Hranilo cum liberis, Cucor cum liberis, Dod cum liberis, Deso cum liberis, Bratomir cum liberis, Voislav cum liberis, Parve cum liberis, Prodan cum liberis, Nahod cum liberis, Borislav cum liberis, frater ipsius Serdan cum liberis, alter frater ipsius Dobromisl cum liberis, Dragoslav cum liberis, Dobricin cum liberis, frater ipsius Gard cum liberis,

Voislav cum liberis, frater ipsius Bodin cum liberis, Radomir cum liberis, Stanislaus cum liberis, Rad cum liberis, frater ipsius Radosin cum liberis, Voin cum liberis, Bratoslav cum liberis, Kulin cum liberis, Craieta cum liberis, filius ipsius Parvoslav cum liberis, Cundedat cum liberis, Dragus filius ipsius, Dragoslav cum liberis, frater ipsius Voin cum liberis, frater ipsorum Rad cum liberis, Georgius Calimanich cum liberis, Bratolub cum liberis. Quos autem dominus rex sanctae ecclesiae addidit, sunt hi: Lala cum liberis, gener ipsius Stan cum liberis, Balicza cum liberis, Liman cum liberis, Serdan cum liberis, Lala cum liberis, Mudre cum liberis, Radota cum liberis, Rad cum liberis, Dobre cum liberis, Cumanicz cum liberis, Dobromir cum liberis, Bratan cum liberis, Dobre cum liberis, Stanislaus cum liberis, Dragomiri gener Bratoslav cum liberis, Barz cum liberis, Muzilo cum liberis, Dobromir, frater Glavesi, Dobril cum liberis, Niegovan cum liberis, Rad cum liberis, Braia cum liberis, presbyteri Radi liberi Costa et Radomir, Bratosin cum liberis, Hranisa cum liberis, Parvoslav cum liberis, frater ipsius Grubsa cum liberis, Manuël cum liberis. Accedit quoque alpis Dobrii Doli, et ager compascuus quae libere vagantur pecudum sit Racovicza. Et omnes homines, qui ex terra externa, in qua potestas maiestatis meae non patet, hanc sanctam ecclesiam adierint, tales homines, colonas Vlachosve, seu quemlibet peregrinum, ecclesia in ditionem suam accipiat. Qua propter, cum ego rex chrysobullon domini et patris mei, magni Stephani Urosii, contritum vidissem, habito consilio cum altero archiepiscopo Eustathio et cum domina matre mea, regina Helena, et cum omnibus episcopis Serbicis: episcopo Zetae Ioanne, episcopo Rassiano Philippo, episcopo Zvecianiano Daniele, episcopo Hvostnensi Ioanne, episcopo Chulmensi Eustathio, episcopo Prezrieniensi Damiano, episcopo Toplicensi Gerasimo, episcopo Limliano Antonio, episcopo Scoliano Nicolao, episcopo Debrensi Ioanne, episcopo Moravano Cyrillo, transcripsi hoc chrysobullon sanctae deiparae Chilandarensis. Et cum porro ego rex cognovissem, non habere sanctam ecclesiam in terra Hvostnensi agrum pascuum, dedi ei pascua Labicevo dicta, quorum terminus est, ubi Ribnic in Drinum influit, et a Ribnic adverso fluvio in Sespisciam, via recta in Coznic, et secundum hunc montem, ubi valla habemus huc et illuc, et in magnum montem super Ponor in Gradicse via recta per puteos in supremum caput montis Goracevo ad iter et hoc itinere, ubi fert per Goracevo, in Lubizniam, ubi Lubiznia in Drinum influit. Atque hunc terminum sebastus Obrad Maniac constituit. Porro, cum maiestas mea videret, sanctam ecclesiam duodenos pullos annuum lucrum pastoribus dare, ea de causa Vlachos addidi et alios Vlachos ex Vlachis ecclesiae eligi, ut equas ecclesiae pascerent neque quid lucri ab ecclesia acciperent, contra si quis perdiderit, ut de suo solverent ecclesiae pro equo tricena hyperpyra, pro equa vicena hyperpyra. Quam ob rem maiestas mea ab omnibus laboribus parvis et magnis eos liberavit, ne quod iis sit onus aut frumenti aut vini aut comitatus aut equi aut canis aut nuntii aut aurigae ullius ex parte maiestatis meae, neve ulla vi coacti in Montem Sacrum eant, nisi ut equas sanctae ecclesiae pascant. Eorum autem Vlachorum nomina sunt haecce: Voin cum fratribus liberisque, Stroislav cum fratribus liberisque, Niegomir cum liberis, Dragan cum liberis, Iaroslav cum liberis, Dabe cum liberis et gener ipsius Hars, Hranislav cum liberis fratribusque, Demetrius cum liberis,

Priedislav cum fratribus liberisque, Hranislav cum fratribus liberisque, Bucur cum liberis, Grubsa cum liberis, Dragoslav cum liberis, Raisa cum fratribus, Demetrius cum liberis, clericus, qui iis servivit. Et hice sunt Vlachi ecclesiae, qui etiam equas pascant: Uricich Radomîr cum fratribus, Ioannes cum liberis, Dragoslav Dobretich cum fratribus, Bratoslav Minia cum liberis. Et separavit maiestas mea viginti quattuor equas a suis equis et cellae meae turrem addidi, quam in litore aedificavi. Et quas equas maiestas mea addidit, eas illi Vlachi pascant, qui et ecclesiae equas pascunt, iisque sal detur una cum ecclesiae equis. Et quod nascitur masculum, in turrim exportetur. Et monacho in turri habitanti ne sit curae vestimentum aut victus neve pastorem nutriat, nisi iis aliquid ab ecclesia detur. Et maiestas mea tres homines Goracevii invenit: Gjurgicium, Radoslavum, Prodanum terrique meae eos addidi, ut sint apiarii, ut sit ab iis lampas salvatori, atque eos ab omnibus ministeriis regi et ecclesiae praestandis liberavi sicut et Vlachos supra memoratos, et praesit iis monachus in turri habitans, neque quis alius sit iis labor nisi alveos provideant, et quicunque alveus perierit, hunc de suo solvant. Et si quo tempore acciderit, ut totum alvearium pereat, de suo id restituant. De calumniis autem aut iniuriis ecclesiae rectores eos respiciant et defendant. Item clarissimi archistrategi Michaëlis in urbe Scipo ecclesia, quam amore animae suae ductus protosebastus Hrela a fundamentis inchoavit ornatuque ecclesiastico instruxit, addita sit haec ecclesia celebri imperii nostri monasterio, quod est in Monte Sacro et Chilandar appellatur, in maiestatis meae memoriam eiusque cum omnibus his, quae huic ecclesiae addita sunt, ut empta ab eo in Scipo urbe planities, areae, molae aquariae, vineae agri. Addixit quoque maiestas mea huic archistrategi ecclesiae quinquaginte homines in suburbio Scipensi, quorum nomina sunt haecce: Garcin, Grozo, Dragobrati filius cum fratribus, Bratil Gani gener cum liberis, Vlad diaconis filius, Gergovicza, Garcin Deonis filius, Utrechovich, Nicolaus architecta, Marzien cum liberis, Grubsa cum fratribus uxoris, Dobromir cum fratre, Dobroslav filius Goni cum fratre, Tude Techniti filius, Gergo faber ferrarius, Tudei filius Prodan et gener ipsius Koo cum liberis, Kalin cum fratribus ipsius, Slav et gener ipsius Ioannes, Micho Lieli gener, Drogan Andronici filius, Dragoslav Niegovani filius cum liberis, Bratan Niegovani gener, Micho Dipoti gener, Dobroslav Zvierconis filius, Dragan Bobesani filius cum fratribus, Vasil Drago cum liberis, Tude Nicolai filius cum fratre, Dragoslav Repeti filius, Stao Criciani filius, Demetrius Radi filius cum fratre, Stano Radomiri gener cum liberis, Lei sutoris liberi, Manuel Caleli filius, cum genere ipsius Dobrico, Petrus Deonis gener, Nicolaus Eudocymi filius cum fratre, Drazo Pili filius cum liberis, Dobre Pili filius fraterque ipsius Iano cum liberis ac gener ipsorum (sic), faber ferrarius Bratilo cum liberis, Caliman cum liberis, Braticza cum fratre, Georgius aurifex cum liberis, Nicolaus sutor cum liberis, Bao Mirieni gener, Daroslav Pudari filius cum fratribus, Vranotnoco Predicii gener cum fratre, Rad Serbus cum liberis, Strezo pileorum confector cum liberis, Rao Dragini filiius, Dragoslav Cucuri gener, Stephanus Desibrati filius, cum fratribus, Bogdan Crivodrievo cum liberis. Habet autem Scipus urbs eiusque suburbium hanc legem: Viri, qui equos habent, obligati sunto, si regius oeconomus profecturus sit vel alius quidam labor acciderit, cum

equis suis adparere, verum equi iis ne sumantur neque oneribus supponantur, sed ipsi cum iis eant ad quodlibet negotium ecclesiae. Et quicunque sunt sine equis, arant unum diem segeti auctumnali, unum segeti vernali demetantque eam ac perficiant, immo unum diem in vinea laborent. Et addixit maiestas mea vicos antiquitus desertos, quorum nomina sunt haec: Briest, Suchogarl, Liescovicza, Vitce, et Drienoc usque ad Armasanam cum omnibus horum vicorum hominibus et incolis, quos ex terris externis deduxit, et vicum Briestoc inter Lucavicam et Biesna Vodenica situm et Calugericzam cum campis, pascuis omnibusque iuribus ac terminis horum vicorum, et vicum in Clucia Cunarianos cum colonis, regionibus pastoriis cumque omnibus iuribus huius vici. Neque despexit maiestas mea preces eius, sed confirmavit et inscripsit, ut firmum et stabile sit sanctae deiparae Chilandariae sicut et alia, quae sunt inscripta in chrysobulis a parentibus et avis maiestatis meae. Eodem modo et haec inscripta sunt. Quam ob rem maiestas mea a parvis et magnis servitiis eos liberavit, ne ipsi urbi laborent neve frumentum exercitui provideant neve nuntios et canum curatores praestent aut ne quis alius magistratus maiestatis meae nisi hegumenus ecclesiae sanctae deiparae Chilandariae et quemcunque ecclesiae sancti archistrategi Michaëlis praeficere illi visum erit illis praesit atque nemo alius. Item addidit maiestas mea ecclesiam sanctae deiparae, quae est Loiani, cum vico Loiano omnibusque terminis eius vici, oneribus, iuribus, vineis, agris, pratis, molis aquariis et villis: Checrino, Zaplzane, Cobiliia Glava, Dobrutovczi, Gradisce, ut sit metochium sanctae deiparae Chilandariae, immo vicum Valci Lug in campo Strumnicio cum tota regione circumiacente iuribusque, alpem Ograzden et pascuum Cervena Poliena, confinium Vasiliczam, confinia Stalbiczam, Dracsanum, Petrovo, Slivniczam, Cnieginiam usque ad iter Brieznicianum, vicum Frugopalovo, fundum in Strumnicza, qui Tetragonitovo dicitur (ibi ecclesia etiam aedes sibi struat), ut sint metochium sanctae deiparae Chilandariae. Ad fundum in Strumnicza etiam vir Bale Ecsa, Armenus, cum liberis pertinet. Adiecit porro maiestas mea ecclesiam sanctae Parasceveae in Briegalnicza, quam ipse Carba suis manibus aedificavit magnoque labore pinxit et ornatu ecclesiastico instruxit, ut sit metochium sanctae deiparae Chilandariae cum vinea, agris, pratis; ceterum et pascua et terram, quam ei dominus parens maiestatis meae dedit, habeat illa ecclesia. Et quipiam homo, tam is, qui ei[2]) subiectus est, quam homo liber, si cui id placuerit, ad arbitrium in potestatem sanctae ecclesiae Parascevianae migret, atque maiestas mea illos homines ab omnibus servitiis, maiestati meae praestandis, parvis et magnis, liberavit, sicut et supra scriptum est. Item ecclesia sancti Georgii, quam Berislaus in fundo Srbiszori dicto aedificavit, cum vinea et agris et tota huius ecclesiae regione, quae inde a Pupo versus Niczam et secundum iugum montis per paludem et Gorniczam, immo per viam publicam et Zubovo Crusnie secundo flumine ad trabem Serbicam porrigitur, sit metochium sanctae deiparae Chilandariae. Quam ob rem maiestas mea confirmavit et conscripsit, ut sit firmum et stabile sanctae deiparae Chilandariae sicut et alia, quae sunt in chrysobulis inscripta. Eodem modo et haec inscripta sunt. Si quis autem repertus sit, qui haec a me rege Stephano et orthodoxo principe maiestatis meae protosebasto Chrelo conscripta et confirmata evertere audeat, sit ei ultor dominus deus cum purissima matre

sua, feriatque eum vis venerandae et vivificae crucis, sitque devotus a deo et a 318 patribus Niceanis et ab omnibus sanctis, qui deo placuerunt, sitque etiam a maiestate exsecratus mea sociusque sit Iudae proditoris atque eorum, qui dixerunt: sanguis eius in nos et in liberos nostros; sufferat quoque talis iram et poenam a maiestate nostra maiestatique meae trecenta perpyra solvat. Stephanus, in Christo pius rex et imperator omnium terrarum Serbicarum et maritimarum.

1) Apud Miklosichium o. c. sub No. XLII, pag. 65 haec tabula tali adornatur annotatione: „Sigillum avulsum. Origin. membran. in mon. Chilandar. D. Avraam. Опис. 32. Rajić, Исторія II. 490. P. J. Safar. Wiener Jahrb. LIII. Anzeigeblatt. 11."

2) I. e. Carbae.

DCXLV.

1235—1410. *Scriptores non nominati patriarchatus Bulgarici renovationem, quae anno 1235 fuit, enarrant, immo imperatores, imperatrices, patriarchas, metropolitas, episcopos, proceres Bulgaricos, quorum memoria quovis anno prima ieiunii magni dominica celebrabatur, perscribunt.*[1]) 1235—1410.

Їωаннь Асѣнь царь, великый и благоучьстивый сынъ стараго Асѣнѣ царѣ, иже многѫ любовь имѣѫ къ богоу, прославивь и просвѣти Блъгарское царство паче въсѣх царей Блъгарскыихь бывшїих прѣжде его, иже монастыря създа и оукрасивь велми златомь и бисрωмь и каменїемь многоцѣннымь, и въся святыѫ и божественыѫ црьквы мнωгыми дарами одаривь, и свободѫ чистѫ на нихь обьꙗвивь, и въсѣ вь священничьскый чинь, архїерсѫ, ѥреѫ, и дїакωны, многыми чьстми почьть, пачеже възыскавь съ многымь желанїемъ, обновивь патрїаршьство Блъгарского царства. Тѣмже оубо обновленїе сице бысть:

Прѣосвященный въселенскый патрїархь Германъ, благоволенїемь божїемь и многым поспѣшенїемь хрїстолюбиваго Їωанна Асѣнѣ великаго царѣ, сына старааго Асѣнѣ, съ прωчїими патрїархы братїѫ своѫ: Аѳанасїе, въсеосвященный патрїархь Ѥроусалимоу, Христовѣхъ страстей и въскръсенїа его црькве, святѫѫ Сїонь, матере въсѣмь црькъвамь, и въсеѫ Палестины; Сумеωнь въсеосвященный патрїархь Антїохїѫ, божїа града, и въсеѫ Сурїѫ; Нїколае, въсеосвященный патрїархь Алеѯандрїѫ и въсего Єгипта, симь оубо въсеосвященнымь патрїархωмь писанїа приемшимь, посланаа къ нимь ωть благочьстиваго царѣ Гръчьскаго Калоїωанна Доуки, сице писано: Самодръжавное царство наше моля и бѣдя ωтьчьство ваше, да бисте не праздьно сътворили нашего прошенїа къ вамь, нѫ, рѫкописанїе ваше положивше, и послали моемоу царствоу на освященїе по ωбщомоу намь и вашемоу съвѣщанїоу, еже нарещи и даровати равнаго вамь степене патрїарьшьскаго Трънова града црькви възнесенїа Христова, матере церквамь Блъгарскаго царства, зане и христолюбивый царь Блъгарскыи Їωаннь Асѣнь, брать царьства ми и сватъ, ωть нашего же царьства и вашего ωтьчьства святаго то желаеть велми дароватися царьствоу егωвоу.

Тѣмь оубо прѣосвященнымь патрїархомь та писанїа прочьтшимь, ꙗко добръ съвѣть томоу быти изволишѫ, и къждо ихъ свое рѫкописанїе въдашѫ посланнымь ωть царѣ къ нимь. Такожде же и Германꙋ писашѫ, сице рекѫще: Германоу, въселеньскомоу

патрїархоу, братоу нашемоу, радоватися. Прїѭхомь тобоѫ намь посланаа, ꙗко добръ съвѣть то прїемше, даемь рѫкописанїе свѣдѣтельства нашего твоей любви. Твори же, ꙗко годѣ бысть намь и вашемоу ѡтьчьствоу, ꙗко власть имы вѧщьшаго сѣданїа.

Сїа же въспрїемь царь Гръчьскый съ патрїархомь, събравь въсего царства своего мїтрополиты же и архїепископы и епископы и въсе чьстныѭ мнихы, архїмандриты же и игоумены. Такожде же и христолюбивый Їѡаннъ Асѣнь, царь Блъгарѡмь, въсего царства своего митрополиты же и архїепїскѡпы, епїскопы же и въсе чьстныѭ мнихы святыѭ горы, събрав сѧ съ въсточныимь царемь Калоїѡанномъ на Понтьстѣмь мори, мѫжа благоговѣйна и свята, дѣлы и житїемь постничьскымь въсїавша, Іѡакима прежде освященнаго архїепїскѡпа, нарекошѫ его патрїарха, не тъкмо словомь, нѫ и рѫкописанїемь Германа патрїарха, и въсѣхъ епїскѡпъ въсточныихь рѫкописанїе свое положивше, въ сиггили печатлѣвше, въдашѫ благочьстивомоу царью и патрїархоу новосвященномоу тогда Іѡакимоу въ вѣчное поминанїе не ѡтемлемо.

Сего ради оубо въ семь православи въписахомъ сїа на оувѣдѣнїе послоушаѫщихь и въ память Блъгарскомоу родоу.

Семоу Іѡанноу Асѣню, великомоу и благочьстивомоу царю въсѣмь Блъгарѡмь, вѣчнаа моу память.

Калиманоу, благовѣрномоу царю, и михаилоу, братоу его, Ѳамари и Еленѣ, дѣтемь благочьстивымь великаго царѣ Асѣнѣ, вѣчнаа имь память.

Алеѯандроу севастократороу, братоу великаго царѣ Асѣнѣ, и Стрѣѕю севастократороу и Славоу деспотю, вѣчнаа имь [память].

Кѡнстантїноу, благочьстивомꙋ и православномоу царю нашемоу

Мѡнахоу Сїлвестрꙋ, иже бысть епикерни великаго царѣ Іѡанна Алеѯандра, вѣчнаа память.

Монахоу Ѳеѡдосїоу, иже бысть протесевасть великаго царѣ Іоанна Алеѯандра, вѣчнаа [память].

Протокелїотиноу Проданкоу, вѣчнаа [память].

Протокелїѡтиноу Прїѧѕдѣ и вѡеводѣ Балдю, иже оубіени бышѫ ѕа вѣры господина своего, вѣчнаа память.

Цамблакоу, великомоу примикюрю, вѣчнаа [память].

Великомоу воевѡдѣ Константиноу, иже Ѳеодоуль нареченъ быса въ мнишьскомь ѡбразѣ, вѣчнаа память.

Царицѫ Блъгарскыѧ.

Еленѣ, новей и благочьстивѣй царици матери великаго царѣ Іѡанна Асѣнѣ, въѕемшой на сѧ аггелскый ѡбразь нареченѣй Еугени, вѣчнаа память.

Аннѣ царици, нарѣченѣй Анисїа, и дроуѕѣй Аннѣ, благочьстивѣй царици христолюбиваго царѣ Асѣнѣ, и Иринѣ, благочьстивѣй матери христолюбиваго царѣ Михаила, нареченнѣй въ мнишьскомъ образѣ Ѯени, вѣчнаа память.

Марїи, христолюбивѣй царици стараго Тертерїа, и дроуѕѣй кїра Марїи, благовѣрнѣй царици, вѣчнаа п[амать].

Еѵфросини, благочьстивѣй царици царѣ Святслава, вѣчнаа память.

Кераци, благочьстивѣй деспотици, матери великаго царѣ Іѡанна Алеѯандра, въсприемшой на сѧ аггелскый ѡбразъ нареченой Ѳеофана, вѣчнаа память.

Ѳеодѡрѣ, благочьстивѣй царици великаго царѣ Іѡанна Алеѯандра, въсприемшой мнишьскый аггелскый образь нареченнѣй Ѳеофана, вѣчнаа память.

Θеодωрѣ, благоѹьстивѣй царици великааго царѣ Іωанна Алеξандра, сѫщой ωть рода Еврейска, въспрнемши же на ся сватое кръщеніє и благоѹьстивѫа вѣрѫ цѣлѫ съхранши и црькви многы объновльши и монастира разланунія въздвигшой, матери сѫщи великааго царѣ Іωанна Шишмана, вѣчнаа па[мать].

Кера Θамари, дъщери великааго царѣ Іωанна Алеξандра, великой госпожди, обрѫчиници же сѫщи великааго амирѫ Амоурата, отданѣ же бывши за нь рода ради Блъгарскаго, она же тамо шедши и вѣрѫ православнѫа съхранши и родъ свой свобожьдиши и добрѣ и благоѹьстивѣ поживши и съ миромь скончавшися, вѣчнаа памать.

Госпожди Десиславѣ и госпожди Василиси, дъщерѣмь великааго царѣ Іωанна Алеξандра, вѣчнаа памать.

Кѵри Маріи, благоѹьстивѣй царици Іωанна Шишмана, вѣчнаа памать.

Госпожди Десиславѣ, матери благоѹьстивыѫ царицѫ Маріѫ великааго царѣ Іωанна Шишмана, нареченнѣй въ аггелскомь образѣ Девора, вѣчнаа памать.

Кераци, дъщери великааго царѣ Іωанна Шишмана, вѣчнаа па[мать].

Патріарси Прѣславстї.

Леωнтїоу, Димитрїоу, Сергїоу, Григωрїоу, патріархωмь Прѣславскыимь, вѣчнаа пам[ать].

Прѣосвященнии патріарси Трнновоу.

Іωакимоу, прѣвомоу патріархоу богоспасенаго цариграда Трїнова, вѣчнаа памать.

Василїоу, Іωакимоу, Ігнатїю, прѣосвященныимь патріархωмь, вѣчнаа памать.

Макарїоу, трѣблаженномоу патріархоу и священномѫченикѹ, вѣчнаа памать.

Ïωакимоу, Дорωθеоу, Романоу, Θеωдωсїоу, освященныимь патріархомь, вѣчнаа па[мать].

Ïωаникїю, прѣосвященномоу патріархоу, вѣчнаа памѣть.

Сїмеωноу, прѣосвященномоу патріархоу, вѣчнаа памать.

Θеωдωсїоу, прѣосвященномоу патріархоу, вѣчнаа памать.

Ïωаникїю, прѣосвященномоу патріархоу, вѣчнаа памать.

Еѵθимїоу, парѣосвященномоу патріархоу, вѣчнаа памать.

Мітрополїте Прѣславстїи.

Стефанъ, Димитріє, Львъ, Григоріє, Герасимъ, Аарωнъ, Мелетїє, Макаріє, Сава, Дорωθей, Висаріωнъ, Макаріє.

Мїтрополїте Чрѣвенѣнстїи.

Неофитъ, Калиникъ, Захаріа.

Мїтрополїте Ловечьстїи.

Логгїнъ, Мелетїє, Кѵпріанъ, Сѵмеωнъ и дроугый Сѵмеωнъ.

Мїтрополїте Срѣдечстїи.

Дїонисїє, Дамїанъ, Леωнтїє, Дометїанъ, Парθенїє.

Мїтрополїте Овечьстїи.

Θеостирикть, Лазаръ.

Мїтрополїте Дръстерстїи.

Кѵриль, Аверкїе, Ѳеѡдоуль, Іѡсифь, Дїонисїе, Калїник.

А аже хощемь помѣнѫти нинѣ мїтрополїты, сїи бѣша при благоуьстивѣмь цари Асѣни подь областїѫ Тръновскыѧ патрїархїѫ, иже и тогда поуиша:

Антѡнїе, Данїиль, мїтрополите Сѣрьстїи, вѣчнаа имь памѧть.

Анастасїе, Єпифанїе, Димитрїе, епїскѡпи Вельбѫждьстїи, вѣчнаа памѧть.

Їѡаникїе, Сергїе, архїепїскѡпи Ѡхридстїи, вѣчнаа имь памѧть.

Їакѡвь, Порфирїе, Іѡаникїе, епїскѡпи Браничевьстїи, вѣчнаа [имъ памѧть].

Сава, Ѳеодѡсїе, Димитрїе, Симеѡнь, епїскѡпи Бѣльградстїи, вѣчнаа имь памѧть.

Кѵриль, Дїонисїе, епїскѡпї Нишевьстїи, вѣчнаа имь памѧть.

Сѵмеѡнь, митрополїть Филипсїйскы, вѣчнаа моу памѧть.

Василїе, Марко, Никѡдимь, Прока, Дорѡфей, Парѳенїе, мїтрополїти Месембръстїи, вѣчнаа имь памѧть.

Въсѣмь мїтрополїтѡмь и епїскѡпѡмь, архимандритѡм же и игоуменѡмь Блъгарскыимь, иже въ благовѣри скончавшимсѧ, вѣчнаа [памѧть].

Въсѣмь болѣрѡмь, малымже и великымь, поборникѡмь и поспѣшникѡмь на благовѣрїе и прїѧтелемь свѧтѣй и божиствьнѣй црькви царства Блъгарскаго, вѣчнаа [памѧть].

Семироу, Іѡнчю, Добромироу, Иванышоу и въси, слици съ ними мѫжъствовавше на безбожныѫ Тоуркы и кръвь своѫ пролїашѫ по православнѣй вѣрѣ Хрїстїанстѣй, вѣчнаа [памѧть].

Арцѣ, Трошаноу, Ратеноу, Карачю братоу моу, Потръцѣ, Ганкоу, Станоу, Михаилоу, Богданоу, Шишманоу, Батоулоу, Радославоу, Воиславоу, Кѡнстантїноу, Годеславоу, Ѵръноглавоу — — — —

Ioannes Asenus[2]) imperator, magnus piusque veteris Aseni imperatoris filius, qui magnum amorem dei habens exaltavit imperium Bulgaricum et illustravit plus quam ceteri Bulgariae imperatores, sui antecessores, qui monasteria erexit multoque ea auro, margarita et lapillis pretiosis exornavit, qui omnes sanctas ecclesias multis donis munivit atque libertatem plenissimam eis donavit, qui quoque totum clericorum ordinem, archiepiscopos, presbyteros, diaconos multis honoribus affecit, magna ille cum attentione hoc ante omnia quaesivit, ut imperii Bulgarici patriarchatum renovaret. Quae quidem renovatio[3]) hoc modo fuit:

Sanctissimus, favente deo opitulanteque Christi amante Ioanne Aseno, magno imperatore, veteris Aseni filio, oecumenicus patriarcha Germanus ceterique patriarchae, fratres sui: Athanasius, sanctissimus Hierosolymae et quae Christi passionibus et ressurrectioni dicata est ecclesiae, sanctae Sion, omnium ecclesiarum matris, totiusque Palestinae patriarcha; Symeon, sanctissimus Antiochiae, urbis dei, totiusque Syriae patriarcha; Nicolaus, sanctissimus Alexandriae totiusque Aegypti patriarcha — hi omnes sanctissimi patriarchae litteras acceperunt, quae iis a pio Graecorum imperatore, Calloioanne Duca[4]), missae erant et hisce ferebantur verbis: Quae sola regnat maiestas nostra rogat praecaturque paternitatem vestram, ne vacuas faciatis nostras ad vos preces, sed ut chirographum vestrum dantes mittatis id maiestati meae, ut ex communi nostro ac vestro consilio sanciamus

appellandam esse donandamque aequali vestro patriarchatus gradu urbis Tirnoviae ecclesiam, quae in nomen ascensionis Christi erecta est et ecclesiarum in imperio Bulgarico mater habetur, idque eo magis, quod etiam Christi amans Bulgarorum imperator, Ioannes Asenus, maiestatis meae frater ac cognatus magnopere cupit, ut maiestas nostra sanctaque vestra paternitas id maiestati ipsius condonemus.

Cum itaque illi sanctissimi patriarchae litteras eas perlegissent bonumque esse consilium percepissent, quisque eorum chirographum suum missis ab imperatore dedit. Iidem et Germano scripserunt ita dicentes: Germano, sanctissimo patriarchae, fratri nostro, laetitiam. Accepimus quas nobis misisti litteras et, cum bonum esse consilium cognoverimus, damus gratiae tuae chirographum idemque testimonium nostrum. Age, quem ad modum id nobis vestraeque paternitati, quae maioris sellae potestatem habet, conveniet.

Quae Graecorum imperator cum patriarcha cum percepisset, totius imperii sui metropolitas, archiepiscopos, episcopos omnesque monachos, tam archimandritas quam abbates, collegit. Similiter Christi amans Ioannes Asenus, Bulgarorum imperator, totius imperii sui metropolitas, archiepiscopos, episcopos omnesque venerabiles Sancti Montis monachos congessit et una cum Orientis imperatore Calloioanne, cum quo in Hellesponto convenerat, confecit, ut Ioachimus, vir pius sanctusque, qui factis vitaque abstinentiae plena resplendidit iamque in archiepiscopum consecratus erat, patriarcha appelatus sit, idque non verbo tantum, sed etiam Germani patriarchae quam reliquorum orientis episcoporum chirographo, quod sigillis ipsorum munitum pio imperatori nuperque consecrato patriarchae Ioachimo in perpetuam rei memoriam traditum est et revocari non potest[5]).

Quas res in hoc synodico propterea inscripsimus, ut audientibus notitia, Bulgarorum genti recordatio praebeatur.

Illo Ioanni Aseno[6]), magno pioque omnium Bulgarorum imperatori, aeterna memoria.

Caltmano[7]), pio imperatori, Michaëli, fratri eius[8]), Thamarae, Helenae, magni imperatoris Aseni liberis[9]), aeterna memoria.

Alexandro, sebastocratori eidemque fratri magni imperatoris Aseni, Striezo sebastocratori, Slavo despotae aeterna memoria.

Constantino[10]), pio orthodoxoque imperatori nostro, aeterna memoria.

Monacho Silvestro, qui magni Ioannis Alexandri pincerna fuit, aeterna memoria.

Monacho Theodosio, qui magni imperatoris Ioannis Alexandri protosebastus fuit, aeterna memoria.

Primo camerario Prodanco aeterna memoria.

Primo camerario Priiazdae palatinoque Baldio, qui propter fidem erga dominum suum occisi sunt, aeterna memoria.

Czamblaco magno primicerio aeterna memoria.

Magno palatino Constantino, qui in condicione monachorum Theodulus appellatus est, aeterna memoria.

Imperatrices Bulgaricae.

Helenae, novae piaeque imperatrici, magni imperatoris Ioannis Aseni

matri, quae cum angelorum faciem sibi induit, Eugenia appellata est, aeterna memoria.

Annae imperatrici, quae Anisia appellata est, alterique Annae, piae Christi amantis imperatoris Aseni consorti et Irenae, piae Christi amantis imperatoris Michaëlis matri, quae in monachorum condicione Xenia appellata est, aeterna memoria.

Mariae, Christi amanti veteris Terterii[11]) consorti, alterique Mariae, orthodoxae imperatrici, aeterna memoria.

Euphrosinae, piae imperatoris Sviatoslavi consorti, aeterna memoria.

Cheraczae, piae dominae, magni imperatoris Ioannis Alexandri[12]) matri, quae, cum angelorum faciem sibi induit, Theophana appellata est, aeterna memoria.

Theodorae, piae magni imperatoris Ioannis Alexandri consorti, quae, cum monachorum angelorumque faciem accepit, Theophana appellata est, aeterna memoria.

Theodorae, piae magni imperatoris Ioannis Alexandri consorti, quae quidem ab Hebraeis genus suum duxit, attamen sanctum baptisma cum accepisset, iustam fidem integram servavit, multas ecclesias renovavit, complura monasteria exstruxit, magni imperatoris Ioannis Sismani mater fuit, aeterna memoria.

Dominae Thamarae, magni imperatoris Ioannis Alexandri filiae, magnae dominae, quae magno emiro Amurato desponsa fuit (erat autem respectu Bulgarorum gentis in matrimonium ei data) ibique veniens orthodoxam fidem servavit, genti suae libertates impetravit postque bonam et piam vitam in pace mortua est, aeterna memoria.

Dominae Desislavae dominaeque Basilinae, magni imperatoris Ioannis Alexandri Sismani consorti, aeterna memoria.

Dominae Desislavae, piae magni imperatoris Ioannis Sismani consortis Mariae matri, quae in angelorum condicione Devora appellata est, aeterna memoria.

Cheraczae, magni imperatoris Ioannis Sismani filiae, aeterna memoria.

Patriarchae Preslavienses.[13])

Leontio, Demetrio, Sergio, Gregorio, Preslaviae patriarchis, aeterna memoria.

Sanctissimi Tirnoviae patriarchae.[14])

Ioachimo, primo salvatae a deo imperatoriae urbis Tirnoviae, aeterna memoria.

Basilio, Ioachimo, Ignatio, sanctissimis patriarchis, aeterna memoria.

Macario, ter beato patriarchae sanctoque martyro, aeterna memoria.

Ioachimo, Dorothaeo, Romano, Theodosio, sanctis patriarchis, aeterna memoria.

Ioannicio, sanctissimo patriarchae, aeterna memoria.

Symeoni, sanctissimo patriarchae, aeterna memoria.

Theodosio, sanctissimo patriarchae, aeterna memoria.

Ioannicio, sanctissimo patriarchae, aeterna memoria.

Euthymio, sanctissimo patriarchae, aeterna memoria.

Metropolitae Preslavienses.[15])

Stephanus, Demetrius, Leo, Gregorius, Herasimus, Aaron, Meletius, Macarius, Sabba, Dorothaeus, Bisarion, Macarius.

Metropolitae Cervenienses.[16])

Neophytus, Calinicus, Zacharias.

Metropolitae Lovecienses.[17])

Longinus, Meletius, Cyprianus, Symeon, alter Symeon.

Metropolitae Sredecenses.[18])

Dionysius, Damianus, Leontius, Dometianus, Parthenius.

Metropolitae Ovecenses.[19])

Theostirictus, Lazar.

Metropolitae Silistrienses.[20])

Cyrillus, Avercius, Theodulus, Iosephus, Dionysius, Calinicus.

Quos autem nunc recordaturi sumus metropolitas, hi floruerant regnante pio Aseno imperatore sub potestate patriarchatus Tirnoviani. Iidem tunc et mortui sunt:

Antonius, Daniel, metropolitae Seresenses[21]), aeterna eis memoria.

Anastasius, Epiphanius, Demetrius, episcopi Velbudenses[22]), aeterna ipsis memoria.

Ioannicius, Sergius, archiepiscopi Ochridani[23]), aeterna ipsis memoria.

Iacobus, Porphyrius, Ioannicius, episcopi Branicevienses[24]), aeterna ipsis memoria.

Sabba, Theodosius, Demetrius, Symeon, episcopi Belgradenses[25]), aeterna ipsis memoria.

Cyrillus, Dionysius, episcopi Nisenses[26]), aeterna ipsis memoria.

Symeon, metropolita Philippissiensis[27]), aeterna ipsi memoria.

Basilius, Marcus, Nicodemus, Proclus, Dorothaeus, Parthenius, metropolitae Messembrini[28]), aeterna ipsis memoria.

Omnibus metropolitis, episcopis, archimandritis abbatibusque Bulgaricis, qui in recta fide mortui sunt, aeterna memoria.

Omnibus proceribus, maioribus et minoribus, rectae fidei propugnatoribus opitulatoribusque, sanctae divinaeque ecclesiae in regno Bulgariae fautoribus, aeterna memoria.

Semiro, Ioncio, Dobromiro, Ivanisio omnibusque, qui cum iis contra impios Turcos pugnabant sanguinemque suam pro orthodoxa fide Christiana effuderunt, aeterna memoria.

Arcae, Trosano, Rateno, Caracio fratri ipsius, Potircae, Hanconi, Stano, Michaëli, Bogdano, Sismano, Batulo, Radoslavo, Voislavo, Constantino, Godeslavo, Cernoglavo — — —

1) Editionem principem huius synodici Palauzovius paravit et in tomo XXI libellorum, qui Временникъ Общества исторіи и древностей росс. inscribuntur, pag. 14 seqq. publici iuris fecit.

2) Regnavit 1218—1241.

3) Cf. Rakovscii Нѣколко рѣчи о Асѣню, Belgradi 1860, pag. 51; Golubinscii s. m. opus, pag. 80 seqq.; Constantini Jireček s. m. opus, pag. 258 seqq.

4) Regnavit 1222—1255.

5) Relationes Graecorum de hac re cf. apud Stritterum in eius opere, quod Memoriae populorum etc. inscribitur, pag. 727 seqq. Cf. etiam Sitzungsberichte der philos.-hist. Classe der kais. Akademie der Wissenschaften IX, 393. seqq.

6) I. e. Joanni Aseno II.

7) I. e. Calimano I, qui ab anno 1241—1246 regnavit.

8) Hic Michaël ab anno 1246—1257 Bulgarorum imperator fuit.

9) Conquisitionem Aseni universam stirpem exhibentem cf. apud Constantinum Jireček in s. m opere eius, pag. 268.

10) Constantinus, de quo hic agitur, Serbus fuit et ab anno 1258—1277 regnavit.

11) Stemma Terterii apud Const. Jireček o. c. pag. 283 exstat.

12) Stemma Joannis Alexandri vide apud eundem scriptorem pag. 321.

13) De quattuor his patriarchis vide in Golubinscii s. m. opere pag. 36—38.

14) Ibidem, pag. 82—92.

15) Ib., pag. 94.

16) Ib., pag. 98—99.

17) Ib., pag. 99.

18) Ib., pag. 99.

19) Ib., pag. 99—100.

20) Ib., pag. 100.

21) Ib., pag. 93 (nota).

22) Ib., pag. 94—95.

23) Ib., pag. 106—145.

24) Ib., pag. 96.

25) Ib., pag. 96—97.

26) Ib., pag. 95—96.

27) Ib., pag. 93 (nota).

28) Ib., pag. 100.

APENDICE

II.

DOCUMENTE SLAVONE

DIN

ARCHIVELE IMPERIALE DIN MOSCVA

PROCURATE DE

NICOLAE KRETZULESCU

PUBLICATE

CU TRADUCERI LATINE ŞI CU NOTE

DE

DR. EMIL KAŁUŽNIACKI
PROFESSOR DE FILOLOGIA SLAVĂ LA UNIVERSITATEA DIN CERNĂUŢI.

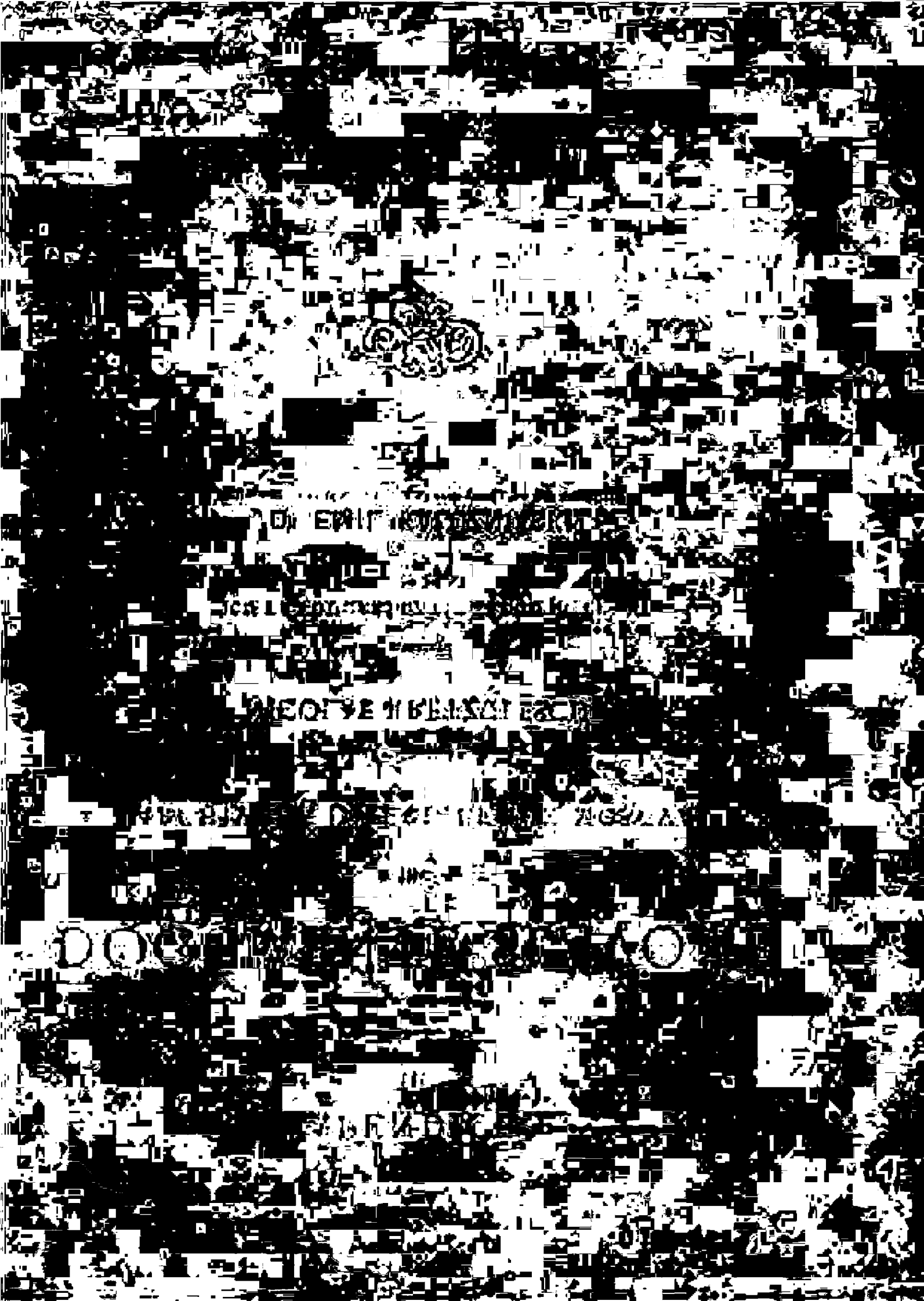

DCXLVI.

1393. *Romanus, Moldaviae voyevoda, eiusque proceres in obsequium Ladislai Iagiellonis regis, Hedvigis, liberorum, regni Poloniae iurant atque in ferenda auxilia, ubicunque opus erit, excepta Prussia, Lituania ac regione, quae ultra Cracoviam est, se obstringunt.*[1]) 1393.

Оу б[о]жие има станъ са. Ꙁнаменитосто учинимы презъ тынь листь, ѩмъже потребизна нинѣ и потомъ будущимъ того листа, иже мы Романь, воевода Молдавьскій и дѣдичь оусеи ꙁемлѣ Волошьскої ωт[ъ] плонины аже до брегу мора, иже из[ъ] доброи волѣ а никимъ не принуженъ, али з[ъ] доброї и з[ъ] мудрої рады своїхъ слугъ и пановъ нашихъ вѣрныхъ и с[ъ] приволѣньемъ оусеї ꙁемлѣ Волошьскої, ни однѣмъ принуженимемь, слюбили есми и слюбуемъ, ωбѣщеваюши учистою вѣрою [и] учистою правдою вѣрна служьба служити, вѣчно ꙁаписуемъ и с[ъ] нашими дѣтьми, иже суть нинѣ и потомъ будучимъ, и с[ъ] паны и слугами нашими и оусеї ꙁемлѣ Волошьскої непреможеному Владиславови, из[ъ] божеї м[и]л[о]сти королеви Польскому, кназю великому Литовьскому и дѣдичю оусеї Руской ꙁемлѣ, господареви нашему милому, и ωсвѣщеної Адвизѣ, из[ъ] божеї милости кролици Польской и їхъ дѣтемь потомъ будучимь и коруни Польскої. И слубили есми и слубуемъ вѣрне бити ани иного господара шюкати ане имати, але королеви и его женѣ и его дѣтемъ и коруни Польскої вѣрне служити и помагати и добра рада радити, со оусѣмъ послюльствомъ оусеї ꙁемлѣ Волошьскої, якоже слуши вѣрному слуꙁѣ оучинити, своему господарю милостивому на его оусѣ непріятелѣ помагати, ни ωдного не вонмаюши, подлугъ чти и нашеї правды, выявъши ꙁемлю Прусьскую и Литовьскую и с[ъ] ону сторону Кракова про далекость нашего люда ихъ оудрачения. А на то оучее и слюбуемъ безъ льсти [и] безъ хитрости и с[ъ] тѣми и со оусѣми выше писаными вѣчный тонъ ꙁаписъ твердо держати. А на то болшее свѣдоуество печать нашю к[ъ] листу томоу велѣли есми ꙁавѣсити. И мы панове и посполство оусеї ꙁемлѣ Волошь[с]кої и с[ъ] нашими дѣтьми нинѣшними и потомъ будучимь, не роꙁдѣляюши са нс[ъ] нашимъ господаремъ, и слюбуемъ нашею правдою и нашею вѣрою ꙁаписуемъ велебному Владиславови, кролеви Польскому, и его женѣ, велебної Адвизѣ, кролици Польскої, и его дитемъ и коруни Польскої вѣрно служити а николи са роꙁдѣлити на вѣкы, и с[ъ] крольвьствомъ Польскимь, якоже вышьше писано, посполу стати противу їхъ непріятелемъ, ни ωдного не выїмаюши, помагати и радити учистою вѣрою безъ льсти [и] безо хитрости. А на крѣпость того нашѣ печати посполно нс[ъ] нашимъ господаремь привѣшаемъ. Писанъ листъ оу Соучавѣ оу недѣлю на канунѣ водохрщь подъ лѣтомь божнїмь ҂а҃. т҃. у҃. оу г҃-тѣмъ лѣтѣ.

In nomine domini amen. Notum facimus hac tabula nostra qui ea indiguerint praesentibus et futuris id, quod sequitur: Nos Romanus, Moldaviae voyevoda totiusque terrae Valachicae a montibus ad litora maris[2]) heres, nostra bona voluntate, a nullo ad hoc coacti, bono sapientique officialium et fidelium procerum nostrorum consilio, totius terrae Valachicae consensu, sine ulla necessitate polliciti sumus ac pollicemur idque sincera fide ac pietate sincera litterisque perpetuis confirmamus nos una cum liberis nostris, qui nunc sunt et postea erunt, cum proceribus et officialibus nostris cumque tota Valachiae terra invicto Ladislao, dei gratia Poloniae regi, magno Lituaniae duci, terrae Rossicae heredi, carissimo domino nostro, illustrissimae Hedvigi, dei gratia reginae Poloniae, liberis, successoribus, coronae Poloniae fidele obsequium praestaturos. Item polliciti sumus ac pollicemur nos fidem servaturos nec ullum dominum alium quaesituros habiturosque, immo regi, coniugi ipsius liberisque ac coronae Poloniae fideliter officia et auxilia praestaturos, consilia optima daturos et cum toto terrae Valachicae populo prout fidelem servum decet, carissimo domino nostro contra omnes ad unum hostes ipsius per honorem et fidem nostram exceptis Prussiae et Lituaniae terris regionibusque, quae trans Cracoviam sunt et ob magnam ipsarum distantiam populo nostro nimias molestias praebuerint, succursuros. Pollicemurque insuper sine fraude et dolo nos perpetuas has litteras cum omnibus, quae hic et supra scripta sunt, firmiter tenturos. Quae quo magis rata fierent, sigillum nostrum huic tabulae appendimus. Similiter nos proceres totusque terrae Valachicae populus una cum liberis nostris, qui nunc sunt et postea erunt, a domino nostro nos non secernentes pollicemur per veritatem et fidem nostram idque litteris nostris confirmamus nos magnifico Ladislao, Poloniae regi, coniugi ipsius, magnificae Hedvigi, reginae Poloniae, liberis, coronae Poloniae fidele obsequium praestaturos neque ab iis unquam discessuros, cum regno Poloniae, ut supra scriptum est, contra omnes ad unum hostes ipsius communiter staturos, auxilium ei laturos suasurosque sincera cum fide, sine fraude et dolo. Quae ut rata fiant, sigilla nostra cum domino nostro[3]) appendimus. Scripta tabula Sociaviae[4]) dominica eademque epiphaniae vigilia anno domini 1393.

1) Contextus slavicus harum litterarum iam in Ulaniccii libro Матеріалы для исторіи взаимныхъ отношеній Россіи, Польши, Молдавіи, Валахіи и Турціи въ XIV—XVI вв., Москва 1887 inscripto sub No. 8, summa earum in Codice diplomatico Dogiell I, pag. 599 inque Inventario omnium et singulorum privilegiorum a Rykaczevscio edito pag. 132 exstat.

2) Moldaviae terram illo tempore re vera usque ad litora maris, i. e. usque ad Pontum Euxinum se extendisse etiam ex foedere patet, quod Sigismundus, Hungariae rex, cum Ladislao Iagiellone, Poloniae rege, die 15 martii anno 1412 fecit (Vide litteras in Codice diplomatico Dogieli I, pag. 47 inque hac editione sub a. 1412 expressas).

3) Ex his sigillis tantummodo sigillum Romani palatini et septem sigilla procerum Moldaviensium partim iam corrupta exstant. In sigillo Romani palatini, quod usitatum Moldaviae emblema (caput bovis etc.) ostendit, haec inscriptio legitur: ПЄЧАТЬ І҃Ѡ РОМАНА ВОЄВОДЫ ЗЄМЛЪ МОЛДАВСКОЙ = Sigillum Ioannis Romani palatini terrae Moldaviae. Emblemata atque inscriptiones sigillorum a proceribus Moldaviensibus appensorum in exemplari photographico internosci non possunt. Tantummodo ex inscriptionibus, quae in scidulis membranae dicta sigilla tenentibus exaratae sunt, colligi potest ea horum procerum fuisse: Vladi, Stanislai, Birlicil, Bratuli, Dragosii, Ioannis Stroicii, Andriasi. Raduli sigillum et alius cuiusdam nunc avulsum est.

4) Litteras, quae nobis situm singulorum locorum antiquae Moldaviae ostendunt, iam in editione mea, quae Dokumenta Moldawskie i Multanskie z archiwum miasta Lwowa, we Lwowie 1878 inscribitur, pag. 43, nota 4 et 9 exhibui. Cf. praeterea tabulam geographicam, quae Bessarabien, Moldau, Wallachei und ein Theil von Bulgarien inscribitur et locupletissimam locorum descriptionem continet.

DCXLVII.

1395. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, eiusque proceres Ladislao Iagielloni regi, Hedvigi, liberis, regno Poloniae fidem iureiurando adstringunt praestandisque auxiliis sine ulla exceptione se obligant.*[1]) 1395.

Мы Стефанъ, воевода ȥемлѣ Молдавскои, ȥнаемо нүнинимъ нашимъ листомъ, кто нань коли воȥрить или пакъ оүслышить, ажѣ иȥъ вожьею помоүью велебнаго крол[а] Влоднслава Пол[ь]ского, Литовского и Руского [и]нных[ъ] многих[ъ] ȥѣмль, нашего милого господара, посадил[ъ] нас[ъ] и сѣли есмъ на воевод[ь]ствѣ ȥемли Молдавскои. Про тож[ь] слюбили есмо и слювуемъ нашему милому господарю, крол[ю] Пол[ь]скому, велебной кролевой Ядвиȥѣ и ихъ дѣтемъ и ихъ наместником[ъ] по них[ъ] будүчих[ъ] господаремъ кроломъ коруны Пол[ь]ское и ихъ щаткомъ, коруне кролевства Пол[ь]ской с[ъ] нашими дѣтми, с[ъ] нашими намѣстникы потомъ будүчимъ и съ господар[ь]ми ȥемлѣ Молдавскои, с[ъ] нашими щаткы вѣрнымъ быти, подлуг[ъ] ихъ стати своими животы, и со всею нашею моүью, и со всѣми нашими боары, и со всѣми нашими ȥемляны, и съ слугми, и со всѣмъ посполыствомъ ȥемли Молдавскои противу крола Оугорского, противу воеводы Басарабьского, противъ Турковъ, противъ Татаръ, противъ Рус[и].[2]) Такеш[ь] кеды коли бы ся пригодило помоүи оу кролевъствѣ Пол[ь]скомъ на далекиѣ стороны, далей Кракова и далей Пол[ь]ски к[ъ] Нѣмцомъ крижеванцемъ, тогды коли нас[ъ] ѡбошлють и оүпомянуть крол[ь] Влоднслав[ъ] и ихъ последнии, имамы помагати подлуг[ъ] всеѣ нашеѣ моүи противу всѣхъ ихъ неприятелий, не вынимуюүи ни ѡдных[ъ], при үти, при вѣрѣ, беȥо л[ь]сти, беȥъ хитрости. Такъже слювуюмъ имъ ѡстрѣгати ихъ ко всомъ, добру имъ раду радити, не ѡднымъ веременемъ противъ имъ не быти а мило ихъ ни ѡдных[ъ] господарей собѣ не искати на вѣки вѣүныѣ, беȥо л[ь]сти, беȥъ хитрости. На крѣпость сему нашему листу нашю печать привѣсили есмъ в[ъ] нашемъ городѣ в[ъ] Соүавѣ, въ день святого богоявлѣнья кр[ь]щѣнья господня. Мы панове и боаре ȥемлѣ Молдавскои: панъ Михаль братъ воеводинъ, пан[ъ] Браталъ Натедул[ъ], пан[ъ] Станиславъ, пан[ъ] Драгашь витяȥь, пан[ъ] Гроȥа витяȥь, пан[ъ] Иванъ Стравиү[ь], пан[ъ] Владъ дворникъ, пан[ъ] Михаль Иваннщь витяȥь, пан[ъ] Гидевъ, пан[ъ] Романъ Костя витяȥь, иные панове боаре, ȥемляне, все поспол[ь]ство ȥемлѣ Молдавскои слювуюмъ и слювили есми с[ъ] нашими господари, с[ъ] воеводами ȥемлѣ Молдавскоѣ, с[ъ] нынѣшиними и потомъ будүчими, велебному кролеви Володиславу прѣже написаному Пол[ь]скому, Литовскому и Рускому иныхъ многихъ ȥѣмль, нашему милому господареви, и велебнои кролевои Ядвиȥѣ, ихъ дѣтемъ, ихъ намѣсткомъ, и потомъ будүчимъ ихъ щаткомъ и коруне кролевъства Польского вернымъ быти и помагати со всею нашею м[о]үью, со всѣми нашими приятельми, со всеми нашими братьями, с[ъ] нашими дѣтьми и с[ъ] нашими щаткы противъ крола Оугорьского, противъ воеводы Басарабьского, противъ Турковъ, противъ Татаромъ, противъ Руси. Такоже кеды коли бы ся пригодило помоүи оу кролевъствѣ Пол[ь]скому на далекиѣ стороны далей Кракова, далей великого Польска ку Немцемъ и ку крижевникомъ, коли насъ ѡбошлють и оүпомянуть кроль Володиславь Польский прѣже написаный, ихъ намѣстъки послѣдний господари, кроли кролювъства коруны Польскои, тогды мы имамы помагати подлугъ всеѣ нашеѣ моүи на всѣ стороны, не вынимуүи ни ѡдных[ъ], при ү[ь]сти и при вѣрѣ, беȥо л[ь]сти и беȥъ хитрости, а

никоторымъ веременемъ противъ имъ не быти. А пакъ ли бы нашь господарь нынѣшнии и потомъ будушчий што бы мыслили а любо хотѣли починати противъ господаря кроля, коруны Пол[ь]скоѣ, тогды мы имамы нашихъ господарий ѡт[ъ] того внимати и не дати имъ и бронити. А пакъ ли бы нашь господарь нынѣшний и потомъ будушчий в[ъ] томъ насъ не хотѣли послушни быти, мы имамы при господарю, при кролю и при корунѣ кролевства Польского ѡстати и с[ъ] ними посполу на тыхъ нашихъ господарий воеводъ стати, при ч[ь]сти, при вѣрѣ, безо л[ь]сти, безъ хитрости. И на крѣпость сему нашѣ печати привѣсили есмо к[ъ] тому листу. Въ городѣ в[ъ] Соучавѣ оу день святого богоявлѣнья на кр[ь]сшченье господьне, подъ лѣт[о]мъ святого рожества господьня ҂а҃. т҃. ч҃. е҃. лѣтъ.

Nos Stephanus, terrae Moldaviae voyevoda, notum facimus hacce tabula nostra cuique, qui eam inspiciet vel modo audiet, nos dei et Ladislai, magnifici Poloniae regis, Lituaniae, Rossiae, aliarum terrarum, carissimi domini nostri auxilio occupavisse atque possedisse terrae Moldaviae voyevodatum. Proinde polliciti sumus pollicemurque nos carissimo domino nostro, Poloniae regi, magnificae Hedvigi reginae, liberis, successoribus, dominis futuris regibusque, nepotibus, coronae Poloniae cum liberis nostris, postea futuris successoribus terraeque Moldaviae dominis, nepotibus fidem servaturos cumque omnibus opibus nostris, omnibus proceribus, omnibus terrigenis, officialibus, tota terrae Moldaviae gente contra Hungariae regem, Bassarabiae voyevodam, Turcos, Tataros, Rossos praesentes adfuturos. Item si quando contigerit, ut auxilium nobis in regni Poloniae regionibus remotioribus, ultra Cracoviam et ultra Poloniam, in Teutonos et in Cruciferos versus ferendum esset[3]), et Ladislaus rex vel successores ipsius certiores nos de ea re fecerint et nos monuerint, adiuvabimus eos, quantum in nobis situm erit, contra omnes hostes eorum ne unum quidem excipientes per honorem et fidem, sine fraude et dolo. Pollicemurque insuper nos eos de omnibus rebus praemonituros, consilia eis optima daturos, contra eos nullo tempore futuros nec alios nobis dominos praeter eos quaesituros in saecula saeculorum, sine fraude et dolo. In cuius tabulae nostrae vigorem sigillum nostrum[4]) appendimus. In oppido nostro Sociavia, sanctae epiphaniae et baptismatis divini die. Nos quoque domini et proceres terrae Moldaviae, dominus Michaël, frater voyevodae, dominus Bratal Niatedul, dominus Stanislaus, dominus Dragasius eques, dominus Hrozea eques, dominus Ioannes Stravicius, dominus Vladus iudex, dominus Michaël Ivanisius eques, dominus Hideu, dominus Romanus Costea eques, alii domini proceres, terrigenae, tota terrae Moldaviae gens polliciti sumus pollicemurque una cum voyevodis nostris, terrae Moldaviae dominis, qui nunc sunt et postea erunt, nos magnifico Ladislao, supra scripto Poloniae regi, Lituaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum, carissimo domino nostro, magnificae Hedvigi, liberis, successoribus, qui postea erunt nepotibus, coronae Poloniae fidem servaturos eisque cum omnibus opibus, omnibus amicis, omnibus fratribus, liberis, nepotibus nostris contra Hungariae regem, Bassarabiae voyevodam, Turcos, Tataros, Rossos succursuros. Item si quando contigerit, ut auxilium nobis in

regni Poloniae regionibus remotioribus, ultra Cracoviam et ultra magnam Poloniam, in Teutonos inque Cruciferos versus ferendum esset, et Ladislaus, Poloniae rex, eiusque successores, Poloniae domini futuri ac reges, certiores nos de ea re fecerint et nos monuerint, adiuvabimus eos, quantum in nobis situm erit, in regionibus ad unam omnibus per honorem et fidem, sine fraude et dolo, neque ullo tempore contra eos erimus. Si autem dominus noster, qui nunc est vel postea erit, contra dominum regem vel coronam Poloniae aliquid struxerit vel id ad effectum iam adduxerit, nostrum erit dominos nostros ab ea re revocare, retrahere ac retinere. Quod si dominus noster, qui nunc est vel postea erit, nos in ea re sequi noluerit, nos obligati erimus domino regi et coronae Poloniae amici manere contraque illos dominos nostros communiter exsurgere per honorem et fidem, sine fraude et dolo. In cuius rei vigorem sigilla nostra[5]) huic tabulae nostrae appendimus. In oppido Sociavia[6]) sanctae epiphaniae et baptismatis divini die, anno post sanctam nativitatem divinam 1395.

1) Contextus slavicus harum litterarum in supra memorato Ulaniccii libro sub No. 10, summa earum in Codice diplomatico Dogieli I., 600 inque Inventario Rykaczevscii pag. 133 exstat.

2) Vocabulo Рус[и], resp. рус[и] in exemplari primo manus recentior litteram п anteposuit, quo modo e lectione recta рус[и] lectio falsa прус[и] evenit. Cf. locum concurrentem in altera parte tabulae.

3) His verbis exceptio in tabula praecendente constituta abrogata est.

4) Hoc sigillum nunc quoque exstat et ita inscriptum est: ПЕЧАТЬ IѠ СТЕФАНА ВОЕВОДЫ ЗЕМЛѢ МОЛДАВСКОЕ = Sigillum Ioannis Stephani palatini terrae Moldaviae.

5) Ex his procerum Moldaviensium sigillis nunc octo tantum exstant; nonum et decimum avulsa sunt. Emblemata et inscriptiones in exemplari photographico non elucent.

6) Cf. tabulae praecendentis notam 3.

DCXLVIII.

1400. *Ivasco, Petri Moldaviae voyevodae filius, eiusque officialis Vilcia Ladislao Iagielloni regi fidem pro Romano interponunt.*[1]) 1400.

А Ивашко, с[ы]нъ Петровъ, дѣдич[ь] Валаски, и пан[ъ] Вилча поручаемъ и вырючили есмо оу нашего господаря, оу велебного крола Польского, Романа. А сљобуемъ и сљобили есмо за Романа, аже имаеть Романь служити нашему г[о]с[по]д[а]рю, кролю Владиславу Пол[ь]скому, и корунѣ Пол[ь]ской и вѣренъ быти безо лсти и без-хитрости. А того натсва Романъ не имаеть оуспоминат[и] ани жаловати ни пред[ъ] одинымъ чоловѣкомъ, ани на князя Швитригай[ла] не имаеть жаловати. Пак[ъ] ли бы Романъ почал[ъ] и жаловалъ пред[ъ] кимъ того натсва а любо на князя Швитригайла, тогды мы имаева того иного Романа ѡпять поставити и дати в[ъ] руцѣ нашему милому г[о]с[по]д[а]рю, кролю Пол[ьс]кому. И на крѣпость сему листу наши печати привѣсили есмо. В[ъ] городѣ Берестьи под[ъ] лѣты рожства Хрис[то]ва тисяча лѣтъ и чотыриста.

Ego Ivasco, Petri filius, Valachiae heres, et dominus Vilica interponimus interposuimusque domino nostro, magnifico Poloniae regi, fidem nostram pro Romano.[2]) Et pollicemur pollicitique sumus pro hoc Romano serviturum esse hunc Romanum domino nostro regi Poloniae Ladislao ac coronae Poloniae cum fide foreque eum fidelem sine fraude et dolo. Quam serviendi necessitatem ne obiiciat Romanus cui, neve queratur de ea apud quendam hominem, neve principem Svitrigaillonem de ea accuset. Si vero Romanus de hac serviendi necessitate inceperit conqueri cum aliquo vel principem Svitrigaillonem de ea accusaverit, nostrum erit hunc ipsum Romanum iterum sistere inque carissimi domini nostri, Poloniae regis manus tradere. Quae tabula ut rata fieret, sigilla nostra[3]) appendimus. In oppido Berestio[4]) anno post Christum natum millesimo quadringentesimo.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium sub No. 12, summa earum apud Dogielum I., pag. 600 exstat.

2) Apud Dogielum I. c., hic Romanus Ivasconis frater nominatur, quae opinio mihi verisimillima videtur.

3) Utrumque sigillum nunc avulsum est.

4) Lectores, qui se de antiquae Poloniae condicionibus topographicis, i. e. de singulorum locorum situ aliisque eiusmodi rebus informaturi sint, praeter Michaëlis Balinscii et Tymothaei Lipinscii opus, quod Starozytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym opisana, Warszawa 1843—46 inscribitur, praecipue librum inspiciant, qui Słownik geograficzny królestwa polskiego i innych krajów słowiańskich inscriptus est et Varsoviae inde ab anno 1880 emittitur. Revocamus praeterea ad hosce libros: a) Najnowszy skorowidz wszystkich miejscowości położonych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi jakotéż w wielkiém księstwie Krakowskiem i księstwie Bukowińskiem, Przemyśl 1868; b) Vollständiges Ortschaften-Verzeichniss der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder nach den Ergebnissen der Volkszählung vom 31. December 1880, herausg. von der k. k. statistischen Central-Commission, Wien 1882; c) Географическiй Словарь западнославянскихъ и югославянскихъ земель и прилежащихъ странъ, составленный Яковомъ Головацкимъ, съ приложенiемъ географической карты, Вильна 1884.

DCXLIX.

1400. 1400. *Idem Ivasco Ladislao Iagielloni regi, Vitoldo duci, regno Poloniae fidem promittit profiteturque se, patriam si recuperaverit, terra Sepinensi omnibusque, quae ad hanc terram pertinent, oppidis et vicis decessurum atque pecuniam, quam pater suus, Petrus palatinus, Ladislao Iagielloni regi mutuam dedit, condonaturum.*[1])

А Ивашко, сынъ Петра воеводы, дѣдич[ь] земли Валаскоѣ, знаемо чиню симъ листомъ, аже велебный господарь Владиславъ, из[ъ] божьеи милости кроль Полски, и велебный княз[ь] Витовтъ Литов[с]кии смиловали са надо мною [и] принали суть мене собѣ слугою. Тогды а слюбую имъ веренъ быти и служити на всѣхъ мѣстех[ъ] безо лсти [и] без[ъ] хитрости. Также, коли ми богъ поможет[ь] ку моей ѡтчинѣ [и] буду господаремъ и воеводою оу земли Валаской, слубую и сей листъ на себе даю, аже хочю тымъ лепѣй служити нашему милому господарю кролю Пол[ьс]кому преже написаному и велебному княз[ю] Витовту и корунѣ Пол[ь]ской веренъ быти со всѣми моими боары Валаскими и со всею землею Валаскою, при них[ъ] и зоста[ти] на вѣки, противу нихъ не

быти никоторымъ веременемъ, мимо ихъ иных[ъ] господаревъ не искати безо лсти и без[ъ] хитрости. Также хочю отступити нашему господарю крол[ю] Пол[ь]скому тоѣ земли Шепин[ь]скои и тыхъ городовъ, што суть в[ъ] ней, по старую границю. А тежь, штожь мой отець, Петръ воевода, позычил[ъ] пѣнязи моему милому господарю, кролю Пол[ь]скому, и тыхъ ся отступаю, и листы хочю тыи вронити. И на крѣпость сему моему листу печать мою привѣсили есмо. В[ъ] городѣ Берестью оу четвергъ в[ъ] д[ь]нь зачатья матки божьеи под[ъ] лѣты розства Христова тисача лѣтъ и чотыриста лѣтъ. И на то на все слюбили есмо [и] цѣловал[и] крестъ с[ъ] паномъ Вилчею, и печать Вилчина привѣшена с[ъ] моею, а хочю толдовати подлугъ Крестьянского права.

Ego Ivasco, Petri voyevodae filius, terrae Valachiae heres, notum facimus hac tabula nostra magnificum dominum Ladislaum, dei gratia Poloniae regem, et magnificum Vitoldum, Lituaniae principem, miseritos esse mei inque officium suum me recepisse. Itaque polliceor fidelem me ipsis fore omnibusque locis serviturum ipsis sine fraude et dolo. Et si me deus in recuperanda patria adiuverit, egoque dominus ac voyevoda terrae Moldaviae factus sim, polliceor idque litteris his confirmo me carissimo domino nostro, supra scripto Poloniae regi, magnifico Vitoldo principi, coronae Poloniae eo melius serviturum, cum omnibus proceribus meis totaque terra Valachica fidem praestaturum, semper eorum amicum mansurum, nunquam contra eos exsurrecturum, praeter eos alios dominos non quaesiturum sine fraude et dolo. Ero quoque paratus promptusque decedere regi Poloniae terra Sepinensi et quae in ea insunt oppidis secundum veteres fines.[2]) Insuper quam pater meus, Petrus voyevoda, carissimo domino meo, Poloniae regi, mutuam dedit pecuniam[3]), dimitto ei eam litterasque rem tractantes (syngraphas) exstinguendas esse volo. In cuius tabulae vigorem sigillum meum appendi. In oppido Berestio feria quinta et simul matris divinae conceptionis die, anno post Christum natum millesimo quadringentesimo. Et de tota hac re spopondimus et crucem osculavimus. Estque sigillum Vilciae appensum cum meo[4]). Paratusque sum iurare secundum Christianam legem.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium sub No. 13, summa earum apud Dogielum I pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 133 exstat.

2) De terra Sepinensi, eius oppidis finibusque cf. praeterea litteras in hac editione sub No. DCLXVIII et DCLXXXII expressas.

3) Secundum tabulam DCLVI huius editionis haec pecunia mille marcas efficiebat neque anno 1411 soluta erat.

4) Exemplar photographicum tabulae, quod solum nobis praesto erat, dicta sigilla non ostendit; sed etiam in exemplari primo, Ulaniccio teste, haec sigila nunc non exstant.

DCL.

1402. 1402. *Costea Valachus Ladislao Iagielloni regi fidem promittit officiaque cum hac fide iuncta plena recipit.*[1])

Нашему велебному господарю Влодиславу, божье милости кролю Полскому, Литовскому и Рускому [и] иныхъ земль. А панъ Коста Валашин[ъ] слюбую и слюбилъ есмь и цѣловалъ есмь на то кр[ь]стъ веренъ быти своему господарю кролю Полскому Влодиславу первѣй написаному, служити ми ему вѣрне [съ] своею братьею, которыхкол[ь] премогу к[ъ] собѣ, а воеводу имѣю держат[и] и ему радити, ажбы нѣкоторымъ веременем[ь] не былъ противу кролеви, противу нашего господаря первѣй написаного. А пак[ъ] ли бы воевода нѣкоторыми часы хотѣлъ нѣшто оучинити и оустати противу господаря кроля Влодислава первѣй написаного, мнѣ с[ъ] ним[ь] не оустати ани починат[и], ани по немъ стати противу своего господаря кроля первонаписаного. Имѣю с[ъ] кролемъ своимъ господар[е]мъ стати с[ъ] Володиславомъ с[ъ] первонаписанымъ противу его всѣмъ неприятелемъ. А штоколи быхъ слышал[ъ], штобы ся тыкало к[ъ] моему господарю королю кь его лиху, имамъ его остерегати во всѣх[ъ] рѣчех[ъ] безо л[ь]сти и без[ъ] хитрости. На петрерженне (sic) сему листу печат[ь] мою привѣсили есмы. Оу Щекарскѣ под[ъ] лѣтъ розства Христова тисяч[ь] лѣтъ и чотыри ста лѣтъ и в҃-го лѣта.

Nostro magnifico domino Ladislao, dei gratia regi Poloniae, Lituaniae, Rossiae, aliarum terrarum. Ego Costea Valachus polliceor et pollicitus sum osculatusque sum pro ea re crucem fore, ut domino meo, supra scripto Poloniae regi Ladislao, fidelis sim, ei cum fratribus meis, quoscunque in meas traxerim partes, serviam, voyevodam deteneam ipsique, ne ullo tempore contra regem, suprascriptum dominum nostrum sit, suadeam. Si autem voyevoda quibusdam temporibus aliquid eiusmodi facere contraque dominum supra scriptum regem Ladislaum exsurgere voluerit, ne exsurgam cum eo, neve rem incipiam, neve ei adversus dominum meum regem supra scriptum succurram, sed potius supra scripto regi meo ac domino Ladislao contra omnes hostes eius assistam. Et quodcunque audiverim, quod dominum meum regem attingat eique damno sit, dehorter eum de omnibus eiusmodi rebus sine fraude et dolo. In cuius tabulae vigorem sigillum meum[2]) appendi. Stecarevii anno post Christum natum millesimo quadringentesimo et secundo.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium sub No. 14, summa earum apud Dogielum I., pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 133 apparet.

2) Hoc sigillum nunc quoque exstat, sed tam corruptum est, ut eius emblema inscriptioque internosci non possint.

DCLI.

1402. *Alexander, Moldaviae voyevoda, Ladislao Iagielloni, Polonorum regi fidem et iusiurandum iisdem condicionibus, quibus antecessores eius, praestat.*[1]) 1402.

Божиеи милости мы Александро, воевода Молдавскы, знаемо чиними симъ нашимъ листомъ оусѣмъ, кто нань возрить или его оуслышитъ чтоучи, и слюбоуемы нашею доброю волею и нс[ъ] посполиею радою, никымъ ипринсилени ани поноужени, оуспомѣноувше наши предкы и старѣйшïи: Петра воеводы и от[ь]ца нашего Романа воеводы, слоужити и приати и доброую радоу радити нашемоу миломоу господарю Владиславоу, кролю Полькомоу, и его дѣтемъ и короуни Польской, видѣвши милости нашего милого господара крола до насъ. И слюбоуемы под[ъ] честию без[ъ] льсти и без[ъ] хытрости слоужити вѣрно и приати, доброую радоу радити до нашего живота, на оусѣкого его неприатела, не вынимаючи николи никогоже, такоже николи не щоучи собѣ иного господара кромѣ крола Польского и короуни Полькои. И маемо вѣрно издержати, вѣчно а николи не пороушено подлоугъ нашего хр[и]стианьства и нашеи чести. На крѣпость томоу и на великое и на вѣчное потвержениïе велѣли есмы нашоу печать великоую привѣсити к[ъ] семоу листоу. Писанъ листъ оу Соучавѣ великого поста патоѣ недѣли, оу недѣли, под[ъ] лѣты роства Христова тысяча лѣтъ и чотырнста лѣтъ и двѣ лѣтѣ, мѣсяца марта оу в҃г. день.

Dei gratia nos Alexander, Moldaviae voyevoda, notum facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, pollicemurque nostra bona voluntate ac communi omnium consilio, a nullo coacti aut oppressi, reductis nobis in memoriam antecessoribus ac maioribus nostris: Petro voyevoda[2]) patreque nostro Romano voyevoda[3]), nos carissimo domino nostro Ladislao, Polonorum regi, eius liberis et coronae Polonicae servituros fauturosque ac consilia optima daturos, idque eo magis, quod vidimus carissimi domini nostri regis gratias erga nos. Et pollicemur per honorem nostrum, sine fraude et dolo, nos ei fideliter servituros fauturosque ac consilia optima daturos usque ad obitum nostrum, contra hostes ad unum omnes auxilium laturos, nec ullum dominum alium praeter regem et coronam Poloniae quaesituros. Quod servare volumus fideliter, perpetuo et immote secundum Christianam legem nostrumque honorem. In cuius rei vigorem magnamque ac perpetuam firmitatem sigillum nostrum magnum[4]) huic tabulae appendi iussimus. Scripta est tabula Sociaviae, ieiunii magni hebdomade quinta, dominica, anno post Christum natum millesimo quadringentesimo secundo[5]), mensis martii 12 die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium sub No. 15, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 133 apparet.

2) Litterae Petri voyevodae, de quibus hic agitur, tunc primum ab Ulaniccio in libro supra adlato sub No. 1, publici iuris factae sunt.

3) His verbis et aequalibus in tabulae DCLIV huius editionis coarguitur Alexandrum voyevodam, de quo hic agitur, non Petri, ut nonnulli asserunt, sed Romani voyevodae filium fuisse.

4) Hoc sigillum nunc quoque exstat atque inscriptionem ostendit, quae ita legitur: **ПЕЧАТЬ IѠ ОЛЕѮАНДРА ВОЕВОДЫ ГП҃Ѣ (= ГОСПОДАРѢ) ЗЕМЛѢ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Alexandri voyevodae domini terrae Moldaviae.

5) Ex hac annorum computatione colligi potest doctum Paproccium in libro suo Ogród królewski inscripto eas, de quibus hic agitur, Alexandri voyevodae litteras false anno 1403 adscripsisse.

DCLII.

1403. 1403. *Mircia, Bassarabiae voyevoda, iuraiuranda Ladislao Iagielloni regi superioribus temporibus data plena confirmat.*[1])

Къ имѧ божье истан[ь] сѧ. Мы Иван[ъ] Мирча, божьѣ милости воевода, великий господарь земле Бесарабьскоѣ, изывамъ и ѡсвѣчаю тымъ листом[ь] каждому доброму, предъ ким[ь] или кто оузрит[ь] или оуслышит[ь] его чтучи тѣми разы и потомъ будучим[ъ], слюбуемо нашею чистою вѣрою безо лсти и безъ хитрости при нашей чти подъ наша Хрестьаньскаѧ вѣра, никим[ь] к[ъ] тому присиловани ани принужени, нѣжь наша добраѧ воля тое, и слубуемо и оузнавами тым[ь] нашим[ь] листом[ь] великому и вселскиому Влодиславу, божьѣ милости крол[ю] Пол[ь]скому, Литовскому, Рускому, иных[ъ] многих[ъ] земль господареви, нашему великому а всами милому приꙗтелеви, сдержати и полнити тыто листы и записы наши, ако сѧ есмо предъ тым[ь] оу наших[ъ] листех[ъ] записали нашему милому приꙗтел[ю], напередъ реченому Влодиславу, крол[ю] Пол[ь]скому, держатии полнити крѣпко непорюшено подлугъ Хрестьаньскоѣ вѣры а того николи не оузрюшати како коли оу наших[ъ] листох[ъ] оу перво писан[ы]хъ стоитъ, тако и тѣму разы то оусе слубуемо и хочемо то оусе держати и полнити а того николи не оузрюшевати. А на крѣпость и на великое крѣпкое потвержѣн[ь]е дали есмы нашь листъ и печат[ь] нашю казали завѣсити. Писан[ъ] листъ оу нашем[ь] городе оу Дюрзеве оу неде[лю] по сватом[ь] Матѳею а по руску по оуздвижении честного кр[е]ста подъ лѣты рожства Христова ҂а҃ лѣт[ъ] д҃-ста лѣт[ъ] трецего лѣта аминь. Іѡ Мирча воевода милостиѧ божиѧ господаръ.[2])

In nomine domini amen. Nos Ioannes Mircia, dei gratia voyevoda, magnus terrae Bassarabiae dominus, significamus declaramusque hac tabula nostra optimo cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet, praesentibus ac futuris, pollicemurque nostra sincera fide, sine fraude et dolo, per honorem nostrum ac fidem Christianam, a nullo ad hoc coacti aut oppressi nisi bona voluntate nostra — pollicemur igitur confirmamusque his litteris nostris nos magno et illustrissimo Ladislao, favente deo Poloniae regi, Littuaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum domino, magno ac carissimo amico nostro servaturos expleturosque hasce litteras et scripturas nostras, quem ad modum nos prioribus nostris litteris[3]) carissimo amico nostro, praefato Ladislao, Poloniae regi, obstrinximus, ut servaturi expleturique simus eas firmiter stabiliterque secundum Christianam legem. Et quaecunque in prioribus nostris litteris scripta sunt, haec omnia nunc quoque promittimus et servaturi atque expleturi sumus nunquam ea labefactantes. In cuius rei vigorem magnamque ac validam firmitatem hasce litteras nostras dedimus et sigillum nostrum[4]) appendi iis iussimus. Scriptae sunt hae litterae in oppido nostro Georgevio dominica post sanctum Matthaeum et secundum rossicum calendarium dominica post venerabilis crucis exaltationem anno post Christum natum millesimo quadringentesimo tertio amen. Ioannes Mircia voyevoda dei gratia dominus.

1) Contextus slav. harum litterarum in supra memorato Ulaniccii libro sub No. 16 expressus est.

2) Haec vocabula inde ab Іѡ̄ Мирча in exemplari primo litteris initialibus atque in se innexis exarata sunt.

3) Quarum hic mentio fit priores litterae Mirciae in Codice diplomatico Dogieli I, pag. 598—599 emissae sunt.

4) Est formae minoris et praeter emblema, quod duo capita humana coronis ornata ostendit, inscriptionem litteris latinis exaratam continet, de qua in exemplari photographico tantummodo vocabula BANUS et VOIVODA internovi.

DCLIII.

1383—1419. *Idem Mircia firmissime asseverat se de consilio Ladislai Iagiellonis regis, quod eo spectabat, ut cum Turcis amicitiam contraheret cumque ipsis Hungariae regi bellum inferret, ad Hungariae proceres litteras non misisse.*[1]) 1383—1419.

Иван[ъ] Мирча, великыи воевода и самодрьжавныи господар[ь] вьсеи ꙁеми Басарабскои и ꙁапалонинскии[ъ][2]) сторонамъ и многыи[ъ] Турскии[ъ] городовом[ъ] господин[ъ], моему родителю, великому королю Володиславу, Полски, Краковски, Судомирски, Лонуински, Куявски, Литовски, Володимерски, Смоленски, Полоцки, Подолски и Руски и инъих[ъ] многих[ъ] ꙁемль господар[ь], вѣрна приаꙁнь и любовныи поклон[ъ]. Писаль еси свой лист кь мнѣ сь жалостиа и много жалуеш[ь] на мене ѡ ти сьмь повѣдалъ Угрьским[ъ] болѣром[ъ] и пановом[ъ] своими листоки, и ѡни повѣдали королю Угрьскому, такѡ ти послал[ъ] еси свои листови и посли, да се сьединиш[ь] с[ъ] Турковн вь приаꙁньство, да вьꙁдвигнете рать на ꙁло Христїаном[ъ] вьсѣмь и Угрьскому королю. Ѡ томꙁи словѣ, мой родителю, волен[ъ] еси, аꙁь сьм[ь] твой прави приател[ь] и ѡт[ъ] перво и нинѣ. А ѡт[ъ] тѣхꙁи мльви не вѣм[ь] нищо. Ꙗ твой сьм[ь] и мои дѣца, котори су, есут[ь] твои анепсеи и дѣца како и мои. Иж твои посли, како су ходиле по срѣдѣ Угрох[ъ] давно, су и ѡт[ъ] себе што мльвили. Еже ѡт[ъ] мене ни едно слово нѣс[ть] кь Вжгром[ъ], ниже кьй лист нѣсмь послал[ъ]. Аще ли не вѣруеш[ь], како ти повѣдувам[ъ], а ти вьпрашай Угри, аще будем[ъ] послал[ъ] мои листови, ѡни ти хтят[ь] повѣдати, аще ли не будет[ь] ꙗкоже ест[ь], а ти са щеш[ь] увѣрити. Писан[ъ] си лист у Гюргеву мѣсяца августа ї д[ь]нь. Іѡ Мирча воевода, милостїа божїеа господарь.[3])

Ioannes Mircia, magnus voyevoda et qui solus regnat totius terrae Bassarabiae, regionum ultra montes sitarum multorumque Turcicorum oppidorum dominus[1]), meo parenti Ladislao, magno Poloniae regi, Cracoviae, Sandomiriae, Lanciciae, Cuiaviae, Lituaniae, Lodomeriae, Smolensciae, Polocciae, Podoliae, Rossiae, aliarum multarum terrarum domino, fidem amicitiamque atque optimam salutem. Scripsisti ad me litteras querelarum plenas et valde me accusas, quod ego per litteras meas proceribus ac dominis Hungariae et illi regi suo narraverant misisse te litteras et legatos tuos ad Turcos, ut amicitiam contraheretis et bellum in omnium Christianorum et regis Hungarorum damnum moveretis. Quam iniuriam, mi parens, condono tibi, nam ego, ut fui, ita nunc quoque sum probus amicus tuus. De illo autem rumore nihil scio. Ego tuus sum et liberi, quos habeo, tui sunt consobrini liberique sicut et mei. Sed esse potest, ut legati tui, cum illo

tempore Hungariam peragrabant, ipsi aliquid dixerint. Nam quod me attinet, nec verbum ullum Hungaris dixi, nec litteras iis misi. Si vero non credis, quae tibi nuntio, interroga Hungaros, num iis litteras meas miserim, et ipsi narrabunt tibi, nonne ita sit, ut te credere volo. Scriptae sunt hae litterae[5]) Georgevii mensis augusti 10 die. Ioannes Mircia voyevoda, dei gratia dominus.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 17 expressus est.

2) De valore huius vocabuli cf. in iam memorata editione mea, quae Dokumenta Moldaw. i Multańs. etc. inscribitur, paginam 10, annotationem 5.

3) Etiam haec nominis et dignitatis subscriptio sicut ea, quae in tabula praecedente reperitur, inde ab **Іѡ Мирча** litteris initialibus et in se innexis atque colore rubro exarata est.

4) De aliis nominis et dignitatis subscriptionibus, quibus Bassarabiae voyevodae utebantur, cf. in supra memorata editione mea pag. 23, notam 3.

5) Secundum Ulaniccium l. s. c. haec epistola in charta scripta est atque in dorso inscriptionem continet, quae a vocabulis: **Моему родителю Володиславу королю** = Meo parenti Ladislao regi incipiens plenum Ladislai regis nomen ac dignitatem ostendit.

DCLIV.

1404. 1404. *Alexander, Moldaviae palatinus, una cum proceribus et consiliariis suis secundum maiorum iuraiuranda in obsequium Ladislai Iagiellonis regis, Hedvigis, liberorum regni Poloniae se obstringit.*[1])

Мы панъ Александръ, воевода Молдавскы, и наши слугы, панове Воласкыꙗ, ꙁемлꙗны Молдавьскыꙗ: панъ Балица Бырличь и братъ его Синько, панъ Ꙗнушь витꙗꙁь, панъ Станиславъ Ротампанъ, панъ Владъ дворникъ, панъ Хотько Цꙗциньскы, панъ Шандръ Нѣмецкы, панъ Бырлꙗ Хорловскы и панъ Гораецъ вистиꙗрникъ, панъ Проуелникъ[2]) Стоꙗнъ, панъ Ꙗцько писарь, панъ Югша Тадеровъ, панъ Братулъ Страовичь и братъ его панъ Любанъ, и панъ Ионъ Жуметате и оуси боꙗре Молдавсцїи чинимы ꙁнаемо симъ нашимъ листомъ, кто коли нань воꙁрить или пакъ услышитъ, нашихъ добрыхъ приꙗтелей радою и нашимъ добрымъ оумысломъ и нашою доброю волею а никымъ непринужены есмы освѣценому и велебному и великому Владиславу, иꙁ[ъ] божьеи милости королю Польскому, Литовскому, Рускому и иныхъ многыхъ ꙁемль, господарю нашому милому и его королевои и его дѣтемъ и воруни королевьства Польского слюбуемы и слюбили есмы и цѣловали есмы кр[ь]стъ и голдовали есмы тако, ꙗко и инаꙗ кнꙗжата Кр[ь]стьꙗньскаꙗ подлугъ Кр[ь]стьꙗньского права, и тако ꙗко наши предкове: Петръ воевода, и нашь отецъ Романъ воевода и Стецько воевода, и маемы ему вѣрни быти и послушни, и такы имаемы ему служити и помагати на усѣхъ его неприꙗтели, не вынимуючи никоторыхъ, и тако имаемы его остерегати ѡт[ъ] усѣхъ ꙁлыхъ рѣчей, имаемы ему добрую раду радити а противъ ему никоторымъ врѣменемъ не быти беꙁо лсти и беꙁъ хытрости. На крепость тому и на великое потверженье сему нашому листу прувѣсили есмо наши печати. Оу городи оу Каманци оу пятокъ предъ прѣображеньемъ господа бога нашего Ісоуса Христа, поста матере божии, под[ъ] лѣты рожства Христовь тысꙗча лѣтъ, чотыриста лѣть и четвертое. Приказанїе самого воеводы. А инсалъ панъ Ꙗцько и Братѣй.

Nos dominus Alexander[3]) Moldaviae voyevoda nostrique officiales, proceres Valachici, terrigenae Moldavienses: dominus Balica Birlicius et frater ipsius Sinco, dominus Ianusius eques, dominus Stanislaus Rotompanus, dominus Vladus iudex, dominus Hotco Cecinscius, dominus Sandrus Nemeczcius, dominus Birla Horlovscius, dominus Horaiecz vestiarius, dominus Procelnic Stoianus, dominus Hyacinthus scriba, dominus Iugsa Theodorovius, dominus Bratulus Straovicius et frater ipsius dominus Lubanus, dominus Ioannes Zumatate, omnes proceres Moldavienses notum facimus hac tabula nostra cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet, nos ex optimorum amicorum nostrorum consilio bonaque deliberatione ac voluntate nostra, a nullo ad hoc coactos, magnifico ac magno Ladislao, dei gratiae Poloniae regi, Lituaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum, carissimo domino nostro, reginae, liberis, coronae regni Poloniae spondere ac spopondisse. immo crucem in id osculavisse proque lege Christiana, quem ad modum alii principes Christiani et quoque antecessores nostri, Petrus voyevoda paterque noster Alexandrus voyevoda iuravisse fore, ut fidem ei, oboedientiam et officia praestemus, contra hostes ad unum omnes auxilium ei feramus, eum de omnibus malis rebus praemuniamus, consilia optima ei demus neve ullo tempore contra eum simus sine fraude et dolo. In cuius tabulae vigorem et quo maior sit auctoritas ipsius, sigilla nostra[4]) appendimus. In oppido Camenecio feria sexta ante festum transformationis domini dei Iesu Christi, ieiunio, quod festum matris divinae praecedit, anno post Christum natum millesimo quadringentesimo quarto. Ipsius voyevodae mandatum. Scripsit autem dominus Hyacinthus et Bratiej.

1) Cotextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 18, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 134 exstat.

2) Vocabulum „**проѵельникъ**" latine per „lector" verti potest. Cum autem lectoris munus in Moldavia non sit notum, manifestum est vocabulum „**проѵельникъ**" non munus quoddam indicare, sed nomen proprium esse. Ceterum et forma derivata „**проѵельниковичь**", quae nobis in tabula DCLXIV huius editionis occurrit, suffragari potius sententiae nostrae quam adversari videtur.

3) In margine inferiore huius tabulae ad dextram vocabula: **Амин, тако богъ дай** leguntur.

4) Exstant quattuordecim (secundum Ulaniccium l. c. quindecim) minoris formae sigilla, quorum emblemata inscriptionesque excepto eo, quod Voyevodae ipsius est, in exemplari photographico internosci non possunt. Ceterum et in dicto voyevodae sigillo internosci possunt tantummodo haec verba: **ПЕЧАТЬ.... АЛЕКСАНДРА...** = Sigillum ... Alexandri...

DCLV.

1407. *Idem Alexander iuraiuranda Camenecii anno 1404 iurata una cum proceribus suis plena confirmat.*[1]) 1407.

Мы Алексаидръ воевода, господарь ꙁемли Молдавскои, ис[ъ] нашими ꙁемлѧны, паны Молдавскыми, на имѧ: панъ Жюржь староста, панъ Станиславь Ротомпанъ, панъ Михайло Дорогуньскый, панъ Драгоша ѡт[ъ] Нѣмцѧ, панъ Владъ дворникъ, панъ Гринко, панъ Шандръ, панъ Владъ Спрѧтьскый, панъ Спенѧ Жюржь, панъ Нестѧкъ, панъ Тобучь, панъ Сина Бырличь, панъ Оана дворникъ, панъ Оурѧкле Петръ, панъ Братул[ъ] Страовичь, панъ Югшата Деровичь, панъ Жюржь и Станъ ѡт[ъ] Шумуꙁа, пан[ъ] Чурба,

панъ Проѵелникъ[2]) Стоꙗнъ, панъ Маневичь Ивашко столоникъ, панъ Бырличь Станъ чашникъ, панъ Илїꙗшь Думитровский, панъ Шерба, панъ Владъ Ѵерный, панъ Ꙗцко, панъ Равасъ Литовой слюбили есмы и слюбуемъ и потвержаем[ъ] ис[ъ] симъ листомъ нашим[ь] господареви нашему велебному Владиславови, королеви Польскому, и корунѣ королевьства Польского тотъ листъ, што есмы дали его милости в[ъ] Каманци, коли сѧ есмы голдували и записали его милости, што быхомъ то вѣчно оуздержали, ꙗко сѧ есмы тогда голдували и записали вѣчно и николи непорушено. И хочемъ его милости служити и помагати с[ъ] нашою силою, то мы слюбуемъ при нашей чти и при нашеѣ вѣрѣ безо льсти и без[ъ] хытрости подлугъ Крестьанского права. А на потверженье привѣсили есмы печать наша к[ъ] сему листу нашему. Во Львовѣ под[ъ] лѣты розтва Христова одна тысяча лѣтъ и четыриста лѣт[ъ] и з҃ лѣто, мѣсяца ѡктоврїа оу ѕ҃.

Nos Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, una cum terrigenis nostris proceribusque Moldaviensibus: domino Georgio capitaneo, domino Stanislao Rotompano, domino Michaëli Dorohunscio, domino Dragosio Nemeczcio, domino Vlado iudice, domino Hrincone, domino Sandro, domino Vlado Seretscio, domino Georgio Spenia, domino Nestiaco, domino Oana iudice, domino Petro Uriaclea, domino Bratulo Straovicio, domino Iugsata Derovicio, domino Georgio et Stano Sumusinis, domino Ciurba, domino Stoiano Procelnico, domino Ivascone Manevicio dapifero, domino Stano Birlicio pincerna, domino Elia Dumitrovscio, domino Serba, domino Vlado nigro, domino Hyacintho, domino Ravaso Litovoio polliciti sumus ac pollicemur confirmamusque hac tabula nostra domino nostro magnifico Ladislao, Poloniae regi, et coronae regni Polonicae nos litteras, quas eius serenitati Camenecii dedimus[3]), cum ei iuravimus et autographo nos obstrinximus, servaturos in aeternum, quem ad modum tunc temporis iuravimus et nos obligavimus firmiter et in aeternum. Et volumus eius serenitati servire et auxilia ei ferre pro nostris viribus. Hoc nos policemur per honorem et fidem nostram, sine fraude et dolo, secundum Christianam legem. In cuius rei vigorem sigilla nostra[4]) huic tabulae nostrae appendimus. Leopoli anno post Christum natum millesimo quadringentesimo septimo, mensis octobris 6.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 19, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykavzevscium pag. 134 exstat.

2) Cf. notam secundam tabulae proxime praecedentis.

3) De tabula proxime praecedente narratur.

4) Praeter ipsius palatini sigillum etiam duodecim procerum Moldaviensium sigilla exstant, quorum emblemata inscriptionesque, id quod doleo, in exemplari photographico internosci non possunt.

DCLVI.

1411. *Ladislaus Iagiello, rex Polonorum, profitetur debere se Atexandro, Moldaviae voyevodae, mille marcas argenti Franconici, quas nisi intra duos annos a diebus festis paschalibus anni 1411 reddiderit, recipere se Alexandro supra memorato oppida sua Sniatynum et Colomeam una cum terra, quae Pocutie nominatur, pignori dare usque ad id tempus, quo debitam pecuniam exsolvat.*[1]) 1411.

Мы Володиславъ божиеи милости король Польскы и Литовьскы и Русьскый и иных[ъ] многых[ъ] земль господарь, [вы]знаемъ то симъ нашим[ь] листомъ оусимъ, кто нань возрит[ь] или оуслышить его чтучи, аже есмы долъжни ѡдину тысячю рублевъ Фразьского серебра прїятелю нашему Александру воеводѣ, господарю земли Молдавьскои, что были нам[ъ] позычили предкове их[ъ]. А мы слюбуемъ ему при нашей вѣрѣ заплатити безъ никоторое ѡтволокы ѡт[ъ] сего велика д[ь]ни за два рокы, яко были есмы послали нашего посла пана Петра Влодкович[а], старосту Теребовльского подъстольего Судомурьского, до Александра воевод[ы]. И маемы ему то заплатити тыхъ ѡдину тысячю рублевъ Фразьского серебра ѡт[ъ] сего д[ь]ни выше писанаго за два рокы цѣлаа тому истинному Александру воеводѣ Молдавьскому и дѣтем[ъ] его. Пак[ъ] ли не имѣемъ ему заплатити на тотъ д[ь]нь, яко ту выписано, тогды мы в[ъ] тот[ъ] д[ь]нь безъ никоторые ѡтволокы имаемъ ему дати нашь городъ Снятин[ъ] и Коломыю и Покутьскую землю тому истинному Александру воеводѣ, ѡсподарю земли Молдавьскои, и дѣтем[ъ] его. Имають ѡни тако долго держати нашь город[ъ] Снятїнъ и Коломыю и Покутьскую землю со всѣмь доходом[ь] и со всѣмь правом[ь] и со всѣми границами тако долго держати, до коля мы а любо дѣти наши заплатимы тыхъ ѡдину тысячю рублевъ Фразьского серебра. Пак[ъ] ли не будет[ь] фразьского серебра, а мы Литовьскые рубли дамы а любо литое серебро. Пак[ъ] ли не будеть литого серебра, а мы заплатимы грошми, по чем[ь] Фразьское серебро идеть, то мы слюбуемъ и ѡбѣцаемъ ему заплатити. А на потверженье сему нашему листу прївѣсили есмы печать нашего королевъства. Подъ лѣты рожства Христова тысяча лѣтъ и четыреста лѣтъ первогонадцатого лѣта. Самого крол[я] приказъ.

Nos Ladislaus, dei gratia rex Poloniae nec non Lituaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum dominus, profitemur hisce litteris nostris omnibus, qui eas inspicient vel lectas audient, debere nos mille marcas argenti Franconici amico nostro Alexandro palatino, terrae Moldaviensis domino, quas nobis maiores eius mutuas dederunt. Et spondemus ei per nostram fidem nos debitam pecuniam sine ulla dilatione ab his diebus paschalibus post duos annos soluturos, quem ad modum de ea re ad Alexandrum voyevodam legatum nostrum misimus, dominum Petrum Vollodcovicium, capitaneum Trembovliensem dapiferumque Sandomiriensem. Et obligamur has mille marcas Franconici argenti ab illa supra scripta die duobus post annis huic certo Alexandro, voyevodae Moldaviae, liberisque eius solidas nos soluturos. Si autem non habebimus, quo ista die, sicut scriptum est, solvamus, tum ista die sine ulla dilatione obstringimur daturos nos huic certo Alexandro voyevodae, domino terrae Moldaviae, et liberis eius oppida Sniatynum et

Colomyiam una cum terra, quae Pocutie appellatur. Quae oppida nostra Sniatynum et Colomyiam et terram, quae Pocutie appellatur, cum omnibus reditibus et omni privilegio et finibus omnibus tam diu tenebunt, quoad nos hasce mille marcas argenti Franconici solverimus vel liberi nostri[2]). Quod si argentum Franconicum non habebimus, marcas dabimus Lituanicas vel argentum rude. Si autem ne rude quidem habebimus argentum, nos ei tantum pecuniae soluturos spondemus ac pollicemur, quanti sit argentum Franconicum. Quas litteras nostras ut ratas faceremus, sigillum[3]) nostri regni iussimus appendi. Anno post Christum natum millesimo quadringentesimo undecimo. Regis ipsius mandatum.

1) Contextus slav. harum tabularum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 22, summa earum apud Rykaczevscium pag. 134 apparet.

2) E volumine I, pag. 207 celebris Czaccii libri, qui O litewskich i polskich prawach inscribitur, colligi potest hanc pecuniam neque termino hic constituto solutam esse, qua propter terra, quae Pocutie appellatur, cum Sniatyno et Colomea oppidis re vera in Moldaviae possessionem transierunt.

3) Hoc sigillum nunc quoque exstat et formam illo tempore usitatam praebet.

DCLVII.

1411. 1411. *Alexander, Moldaviae voyevoda, iuraiuranda priora confirmat polliceturque, si Hungariae rex bellum regno Poloniae intulerit, se ipsum in Hungariam invasurum, si autem Hungariae rex bellum Moldaviae intulerit, Poloniae regem obligatum fore fines Hungariae invadere.*[1])

Милостїю божїею мы Александръ воевода, господарь ꙁемли Молдавскои, посполу с[ъ] намими паны како чинимъ ꙁнаменито симъ нашим[ъ] листомъ нинешнимь и потомъ будучимъ, комуже того будетъ потребиꙁна, оусѣмъ посполу, аже хотячи нашею вѣрою и нашею правдою велебному и освѣценому и премогуцему Владиславови, великому королю Полскому, господарю нашему, оуказати наше голдованїе и наши присяги, штоже есмы ему оучинили и кресть цѣловали, и наше листы и наших[ъ] пановъ, которыми ся есмы ему ꙁаписали ис[ъ] нашими паны его корунѣ и его кролевству, иже быхомь николи не имѣли противь ему быти ани противу его корунѣ прореченои Полскои, але быхомъ ему и его корунѣ помагали, коли бы того трѣба, беꙁо лсти и беꙁ[ъ] хытрости, напротиву королю Оугоръскому и напротиву каждому его неприятелю (и кто бы ему неприятель, тотъ и намъ неприятель) о его кривды какъ и о наши кривды ꙁа нимъ стати. А потягнет[ь] ли король Оугоръскый на нашего господаря на кроля Полского, егоже богъ не дай, тогды мы имѣемъ на его ꙁемлю потягнути, на ꙁемлю короля Оугоръского, ꙁ[ъ] божиею помочїю, и чинити што коли будем[ъ] болше мочи оучинити нашего господаря кроля Польского дѣля. А пак[ъ] ли бы потягнулъ король Оугоръскый на мене, на Александра воеводу, и на моеи ꙁемли Молдавскои, тогды господарь нашь, король Полскый, имаетъ насъ боронити и потягнути во Оугуръскую ꙁемлю и чинити, што болше можетъ, яко нашь господарь. А симъ нашимъ листомъ потвержаемъ и покрепляемъ и понавляемъ, слюбуючи и обѣцяючи ся при чти и при вѣре нашей, беꙁо лсти и беꙁ[ъ] хытрости, то наше голдованїе и присягы прореченые и такы листы, штоколи есмы дали и што есмы ся ими ꙁаписали ис[ъ] нашими паны моцно, крѣпко и беꙁ[ъ] порушенья держати и

полнити во сѣхъ ко оусѣхъ во сѣмъ положенїю и во всѣхъ словѣхъ и николи того не хочемъ порушити ани противъ тому быти на вѣкы вѣчныя. А же намъ господарь нашь король кривды не оучинитъ оу нашей ꙁемли и оу моей ѡтчины и оу моей во всей границы. И на то есмы привѣсили наши печати къ сему нашему листу про лѣпшее и, повнѣйшее оувѣренїе сихъ нашихъ слюбовъ. Писано оу Долнїй Торгъ оу лѣто шестотысячное девятьсотъ и девятьнадесятое лѣто, маїа к҃е оу понедел[ь]ник[ъ] по оуꙁнесении господьни.

Dei gratia nos Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, una cum proceribus nostris notum facimus hac tabula nostra praesentibus ac futuris, quibus id opus erit universis, constituisse nos sub fide et veritate nostra magnifico, illustri ac praepotenti Ladislao, magno Poloniae regi, domino nostro, fidei sacramentum et iuraiuranda, quae ipsi dedimus osculataque cruce confirmavimus, praestare adiungentes tam nostras quam procerum nostrorum litteras, quibus nos una cum his proceribus coronae et regno ipsius obstrinximus nunquam nos contra regem ipsum et coronam Poloniae futuros, sed ei ipsi et coronae ipsius quandocunque id opus erit, sine fraude et dolo auxilium laturos contraque Hungariae regem et unumquemque hostem ipsius (nam, qui est ipsi, est nobis quoque hostis) in propulsandis iniuriis, quae ipsi iniunctae sint, tamquam nobis iniunctae sint, adstaturos. Et si quando Hungariae rex, id quod deus avertat, contra dominum nostrum, Poloniae regem, profecturus sit, nos deo iuvante fines regis Hungariae invasuros et quaecunque poterimus in dominum nostrum, Poloniae regem, conlaturos. Si autem rex Hungariae contra me, Alexandrum voyevodam contraque terram meam Moldaviam profecturus sit, dominum nostrum, Poloniae regem defensurum nos, in fines Hungariae bellum inlaturum et quaecunque poterit tamquam dominum nostrum facturum. Fundamus insuper, confirmamus renovamusque hacce tabula nostra per honorem et fidem nostram sine fraude et dolo illud fidei sacramentum, iuraiuranda et litteras, quaecunque ipsi dedimus et quibus nos cum proceribus nostris obstrinximus nos ea firmiter, valide et immote in omnibus articulis, sententiis ac verbis tenturos, nunquam ea labefacturos neque oppugnaturos in saecula saeculorum. Neve nobis dominus noster rex in terra nostra et in patrimonio nostro et in finibus nostris iniuriam ullam faciat. In quarum sponsionum meliorem ac pleniorem fidem sigilla nostra[2]) huic tabulae nostrae appendimus. Scriptum in Foro Inferiore anno 6919, maii 25 die, feria secunda post ascensionem divinam.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 23, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 134 exstat. Cum Dogielus tum Rykaczevscius dictas litteras false anno 1419 adscribunt.

2) Praeter ipsius voyevodae sigillum etiam duodecim procerum Moldaviensium sigilla exstant. In voyevodae sigillo haec verba leguntur: **ПЕЧАТЬ ІѠ ОЛЕѮАНД[РА ВОЕ]ВОДЫ ГПА (= ГОСПОДАРА) ꙁЕМЛѢ МОЛДАВСКОІ** = Sigillum Ioannis Alexandri voyevodae, domini terrae Moldaviae. Litterae uncis angulatis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLVIII.

1412. 1412. *Idem Alexander officiali suo Georgio Dragotesculo eiusque stirpi duos vicos, quorum alter Volodovcii, alter superior Cernavca appellatur, addicit.*[1])

Милостїю божїею мы Алексаидръ воевода, господарь ꙁемли Молдавскои, чинимъ ꙁнаменито симъ листомъ нашимъ оусѣмъ, кто нань оуꙁрить или его оуслъшить[2]) чтоучи, оже тотъ истинный слуга нашь, Журка Драготескоулъ, слоужилъ намъ право и вѣрною службую. Тѣмъ мы, видѣвши его правую и вѣрную службу до насъ, жаловали есмы его особною нашею милостїю и дали есмы емоу оу нашеи ꙁемли оу Молдавскои двѣ селѣ на имя: Володовци и въшняа Чернавъка противъ Топоровци, то емоу да естъ оурикъ со оусѣмъ доходомь на вѣкы вѣчныя и дѣтемъ его и оуночатомъ его и братїамъ его и праноучатомъ его и пращюрятомъ его на вѣкы вѣчныя. А хотарь тъмь двомъ селомъ, коуда хотарили и оуживали иꙁ[ъ] вѣка. А на то вѣра наша въше писаннаго Алексаидра воеводы и вѣра дѣтей нашихъ[ъ], вѣра пана Станислава Ротомпана, вѣра пана Михайлаша, и вѣра пана Оана дворника, вѣра пана Журжа Фратовского, вѣра пана Жуметатевича, вѣра пана Влада дворника, вѣра пана Петра, вѣра пана Гринкова, вѣра пана Нестякова, вѣра пана Шандрова, вѣра пана Братоула Страовича, вѣра пана Югшїна, вѣра пана Оуракле Петра, вѣра пана Илїяша, вѣра пана Прочалника Стояна, вѣра пана Олексена, вѣра пана Домонкоуша столника, вѣра пана Стана вистиярника и вѣра оусѣх[ъ] бояръ Молдавскых[ъ]. А по нашем[ь] животѣ который иметъ бъти господарь оу нашей ꙁемли, или ѡт[ъ] дѣтий нашихъ[ъ], или ѡт[ъ] братїй нашихъ[ъ], или ѡт[ъ] нашего племене или боудъ кто, то имъ що быху не порушили нашего данія и нашего оутверженїя, ꙁануж[ь] есмъ емоу дали ꙁа правоую и ꙁа вѣрную его службоу. А на потвержение томоу въсемоу велѣли есмы нашему вѣрному Братею логоѳету писати и привѣсити печать наша к[ъ] сему листоу нашему. Оу Сочавѣ в[ъ] лѣт[о] ҂ѕ҃ц҃к҃, мѣсяца априлїя е.

Dei gratia nos Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hacce tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum officialem nostrum, Georgium Dragotesculum, recta nobis fideliaque servitia praestitisse. Itaque nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei singularem gratiam nostram et dedimus duos vicos, quorum alter Volodovcii, alter superior Cernavca appellatur et Toporovciis exadverso situs est. Haec ei cum omnibus reditibus in saecula saeculorum addicta sunto, ipsi et liberis et nepotibus et fratribus et pronepotibus et nepotibus nepotum ipsius. Fines autem horum duorum vicorum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide nostra firmantur supra scripti Alexandri voyevodae et fide liberorum nostrorum, fide domini Stanislai Rotompani[3]), fide domini Michailasii, fide domini Oanae iudicis, fide domini Georgii Fratovscii, fide domini Zumatatevicii, fide domini Vladi iudicis, fide domini Petri, fide domini Hrinconis, fide domini Nestiachi, fide domini Sandronis, fide domini Bratuli Straovicii, fide domini Iugsae, fide domini Petri Uriaclae, fide domini Eliae, fide domini Stoiani Procelnici, fide domini Alexii, fide domini Domoncusii dapiferi, fide domini Stani camerarii, fide omnium

procerum Moldaviensium. Postque nostrum obitum, qui dominus terrae nostrae fuerit, sive ex liberis nostris fratribusve, sive ex stirpe nostra, sive alius quis, is ne moveto iis hanc nostram donationem confirmationemque, quam iis pro rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia ut rata fierent, nostrum fidelem Brateium logothetam scribere et sigillum nostrum[4]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Sociaviae anno 6920, mensis aprilis die quinto.

1) Haec tabula hic primum apparet.
2) Scripturam ъ pro ы, etsi falsa est, cum in hac tabula saepius occurrat, servandam esse putavi.
3) In tabula DCLX huius editionis hic Moldaviae officialis Rotympanus dicitur.
4) Nunc quoque exstat, sed ita corruptum est, ut neque emblema neque inscriptio ipsius eluceat.

DCLIX.

1421. *Alexander, voyevoda Moldaviae, una cum filio Elia*[1]) *et suis proceribus profitetur dedisse se Rimgailiae, sorori Ladislai Iagiellonis, regis Paloniae, et Vitoldi, magni ducis Lituaniae, quae sua uxor fuerit, ius possidendi ad mortem oppida Seretum et Volochovecium et insuper instituisse annuum stipendium sexcentorum aureorum solvendum duabus et paribus pensionibus, et quidem die sancti Petri et festo nativitatis Christi.*[2]) 1421.

Мы Алеѯандръ воевода, господарь ѕемли Молдавскои, и тижъ мы Илїашъ воевода, е[ы]нъ Алеѯандра воеводы, господаря ѕемли Молдавскои, и мы боаре господаря нашего Алеѯандра воеводы: пан[ъ] Михайло Дорогунский, пан[ъ] Вана дворникъ, пан[ъ] Гринко, пан[ъ] Негра, пан[ъ] Драгуш[ь], пан[ъ] Журжъ, пан[ъ] Вилуа, пан[ъ] Шандро, пан[ъ] Мудричка, пан[ъ] Илїаш[ъ], пан[ъ] Попша, пан[ъ] Нестак[ъ], пан[ъ] Дан[ъ], пан[ъ] Исай, пан[ъ] Стан[ъ] Бръличь[ь] и братъ его Вана, пан[ъ] К[и]рстѣ, пан[ъ] Опришак[ъ], пан[ъ] Дамакуш[ь], пан[ъ] Лацко Боц[ъ] и брат[ъ] его Миклоушъ, пан[ъ] Иваныш[ь], пан[ъ] Иан[ъ] Вана, панъ Проуелник[ъ][3]), пан[ъ] Будул[ъ], пан[ъ] Чурба, пан[ъ] Иван[ъ] Дѣтко, пан[ъ] Вана Порка, пан[ъ] Корлатъ, пан[ъ] Щефан[ъ] Стравич[ь] и брат[ъ] его Журжъ, пан[ъ] Оунклѣта и брат[ъ] его Татомир[ъ], пан[ъ] Миклоуш[ь], пан[ъ] Богдан[ъ], пан[ъ] Аким[ъ] Калїанович[ь], пан[ъ] Гораецъ и брат[ъ] его Станислав[ъ], панъ Бръличка, пан[ъ] Драгомир[ъ] Бранич[ь], пан[ъ] Ходко и брат[ъ] его Лева, пан[ъ] Борис[ъ] Голωваты, пан[ъ] Борис[ъ] Браевич[ь], пан[ъ] Данчул[ъ] Жулич[ь], пан[ъ] Строишор[ъ] Дружа, Станислав[ъ] Милишевъ, Боб[ъ] Ѡпришак[ъ], Лацко посадник[ъ], Гудич[ь], Думитръ Бадевич[ь], оуси велицин и малїи, ѕнаемо чиним[ъ] сим[ь] нашим[ь] листом[ь] каждому, ктоколи нань оуѕрит[ь] или оуслышит[ь] его чтучи, комуж[ь] того будет[ь] потрѣб[иѕ]на, иж[ь] есмы дали своею доброю волею а никим[ь] промучени Серет[ъ] мисто а Волоховецъ исъ селы и приселкы, со млины, и со ставы, и с[ъ] мыты, и оплаты, и ѕ[ъ] данми, с[ъ] приходы и доходы и съ оусими оужиткы, щож[ь] к[ъ] тому мисту к[ъ] Серету и Волховцю слухаеть, ничого собѣ наѕад[ъ] и наперед[ъ] не вынимаючи, сестрѣ господаря нашего короля Полского иных[ъ] и великого князя Алеѯандра инако Витовта, княгини Римгайлѣ, бывшой жонѣ нашой, до ей живота и к[ъ] тому на каждый год[ъ] шестсот[ъ] ѕолотых[ъ] дукатов[ъ] а либо черленых[ъ] ѕолотых[ъ] Оугорскых[ъ], на двое роѕдѣливши, на д[е]нь

святого апостола Петра триста, а на рожство Христово другая триста, докул[ь] она жива, то имаем[ъ] си дати и то слюбуем[ъ] оусе полнити и держати, яко оу сем[ь] листу написано, при нашей чти и при Христїанской вѣрѣ без[ъ] лести и без[ъ] хитрости. Пак[ъ] ли быхом[ъ] не дали тых[ъ] золотых[ъ] которого року на оумолвенїи д[ь]ни и часы нафаныи оу сем[ь] листи, тогда поддаем[ъ] ся королеви Полскому, господареви нашему, под[ъ] другую шест[ь] сот[ъ] золотых[ъ] дукатов[ъ] либо черлсных[ъ] золотых[ъ] Оугорскых[ъ]. Пак[ъ] ли [бы мы] не дбали платити [и тыхъ] истинныихъ золотых[ъ] и других[ъ] пришлых[ъ] шести сот[ъ] золотых[ъ], тогда корол[ь] господар[ь] наш[ь] имиет[ь] истигати тых[ъ] дванайцат[ъ] сот[ъ] золотых[ъ] на наших[ъ] купцех[ъ] и на земляноx[ъ], имиет[ь] ихъ брати и встягати так[ъ] долго, алиж[ъ] жонѣ нашей бывшей княгини Римгайли пополнимы истинну и прибылыи золотыи, а мы имием[ъ] ѡ том[ь] молчати. А мы боярe земли Молдавскои на верху листа сего по имени пофани яко истци и рукоимѣ слюбуемы и ручимы при нашей чти и при Христїанской вири, иж[ь] наш[ь] господар[ь] Алеѯандръ воевода, господар[ь] земли Молдавскои, и по нем]ь] будущеи имѣют[ь] полнити и мы слугы ихъ верху псанїи оу сем[ь] листи. А на потверженїе тои речи к[ъ] сему листу печати наши есмо привисили. В[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃к҃ѳ҃.

Nos Alexander voyevoda, dominus terrae Moldaviae, nec non nos Elias voyevoda, Alexandri voyevodae, terrae Moldaviae domini filius, et nos proceres domini nostri Alexandri voyevodae: dominus Michaël Dorohunscius, dominus Vana iudex, dominus Hrinco, dominus Negra, dominus Dragusius, dominus Georgius, dominus Vilcea, dominus Sandro, dominus Mudricsca, dominus Elias, dominus Popsa, dominus Nestiac, dominus Dan, dominus Isaias, dominus Stan Berlicius et frater eius Vana, dominus Carste, dominus Oprisac, dominus Damacus, dominus Laczco Bocz et frater eius Miclus, dominus Ivanys, dominus Ian Vana, dominus Procelnic, dominus Budul, dominus Ciurba, dominus Ivan Detco, dominus Vana Porca, dominus Corlat, dominus Stephanus Stravich et frater eius Georgius, dominus Uncliata et frater eius Tatomir, dominus Nicolaus, dominus Bohdan, dominus Ioachim Calianovich, dominus Horaiecz et frater eius Stanislaus, dominus Berlichca, dominus Dragomir Vranich, dominus Hodco et frater eius Leva, dominus Boris Holovaty, dominus Boris Braievich, dominus Danciul Zulich, dominus Stroisor Druza, Stanislaus Milisev, Bob Oprisac, Laczko Posadnic, Hudich, Demetrius Badevich, omnes maiores et minores, notum facimus his litteris nostris cuique, qui eas inspiciet vel lectas audiet, et cui id opus erit, dedisse nos nostra libera voluntate neque ab ullo coacti ius possidendi ad mortem Seretum oppidum[4]) et Volochovecium[5]) cum pagis et praediis, cum molis et lacubus, cum vectigalibus et tributis, cum reditibus et fructibus omnibusque emolumentis, quae pertinent ad illa oppida Seretum et Volochovecium, nulla re nobis neque retro neque in posterum tempus excepta, domini nostri Poloniae ceterarumque terrarum regis et magni ducis Alexandri seu Vitoldi sorori, Rimgailiae principi,[6]) quae nostra uxor fuerat, et insuper destinavisse annuos sexcentos aureos ducatos vel rubros aureos Hungaricos, ita ut in duas partes dividerentur, quarum altera pars trecentorum aureorum die sancti Petri ei, dum vivit, solveretur, altera die nativitatis Christi. Haec ei nos daturos

spondemus pollicemurque per honorem nostrum et fidem Christianam sine fraude et dolo semper exsecuturos ea et observaturos, quem ad modum in hisce litteris scriptum est. Si quo anno diebus constitutis et tempore hisce litteris designato illos aureos non dederimus, tum regi Poloniae alteros sexcentos aureos ducatos vel rubros aureos Hungaricos nos soluturos spondemus. Si autem rursus omiserimus istos annuos aureos solvere et alteros qui interea accrevissent sexcentos aureos, tum rex et dominus noster ius habebit exigendi hos mille ducentos aureos ab nostris mercatoribus et terrigenis et tam diu sumendi, dum Rimgailiae principe, quae nostra uxor fuit, annuam pecuniam eius et qui interea accrevissent aureos adimpleamus, et nos de hac re silentium observabimus. Atque nos terrae Moldaviae proceres in capite harum litterarum nominati testium et obsidum loco spondemus ac pollicemur per nostrum honorem et fidem Christianam dominum nostrum Alexandrum voyevodam eiusque successores id exsecuturos atque item nos in capite harum litterarum nominatos officiales ipsorum. Quae ut rata fierent, sigilla nostra[7]) his litteris appendimus. Anno 6929.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 25, summa eius apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 134—35 exstat. Secundum Ulaniccium op. c., pag. 26, nota 1. de dicta tabula in archivo Mosquensi etiam exemplar latinum superest, quod vero non a 40, sed tantummodo a 17 proceribus testificatum est.

2) Apud Dogielum o. c., I., 600 hic Elias minus recte Alexandri voyevodae frater appellatur.

3) Cf. notam primam tabulae DCLIV.

4) Czaccius in libro O prawach litewskich i polskich hoc oppidum false Szerest dicit.

5) Cum Dogielus in op. c. I., 600, tum Rykaczevscius in op. c. pag. 134 pro Volochowiec false Rotkowiec scribunt.

6) De hac Rimgailia cf. prae ceteris Iacobi Caro Geschichte Polens III., 96 sqq. nec non Szajnochae Iadwiga i Iagiełło², IV, 13 sqq. Uspenscii opinio, quam in dissertatione sua О нѣкоторыхъ славянскихъ рукописяхъ, хранящихся въ Лондонѣ и Оксфордѣ inscripta et in libellis, qui Журналъ министерства народнаго просвѣщенія intitulantur, pro anno 1878 emissa pag. 90 proposuit, non est verisimilis. Cf. de hac re etiam Ulaniccii annotationem tertiam ad paginam 25 supra memorati operis eius.

7) Praeter ipsius voyevodae sigillum etiam omnium in tabula perscriptorum procerum Moldaviensium sigilla exstant, sed in exemplari photographico internosci non possunt. In palatini sigillo haec verba leguntur: **ПЕЧАТЬ ІѠ ОЛЕѮАНДРА ВОЕВОДЫ ГЇА (= ГОСПОДАРА) ѮЕМЛѢ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Alexandri voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLX.

1423. *Alexander, Moldaviae voyevoda, profitetur se ad componendam litem, quae inter capitaneum Verigam et Rotympani filios per limites exstitit, singulares commissarios designavisse atque pactionem, quae inter eos coram his commissariis convenit, ratam fecisse.*[1]) 1423.

Алеѯандръ воевода, господарь ѯемли Молдавскои, чинимь ѯнаменито симь листомь нашимь оусим[ъ], кто нань оуѯрить или его оуслышить чтучи, оже тот[ъ] истинный Верига, ватамань, тяраль ся съ Ротымпановы сыны ѯа хотарь. Ино мы послали наших[ъ] боярь, Лацта и Корлата. Ино Ротымпанови сынове перед[ъ] тими нашими бояры дали Вериги хотар[ь] ѡт[ъ] своеи ѯемли съ своею доброю волею и поставили тому хотари, поченши дорогою Банскою до Ротымпановы могилы, ѡт[ъ] могилы выше дуба, та прости

на доль выше могилы. Тоть хотарь щобы им[ъ] быль непоруше[нъ] на вѣкы. А кто ѡт[ъ] них[ъ] почнет[ь] за тот[ъ] хотарь буд[ь] которою лихотою или свадою буд[ь] коли, тот[ъ] заплатит[ь] завязку сто золотых[ъ] Оухорскых[ъ]. Писано оу Соуавѣ, в[ъ] лѣто ѕ҃ ц҃ л҃ а҃, ап[рила] е҃і.

Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc ipsum Verigam litem habuisse cum filiis Rotympani[2]) de agro. Proinde nos proceres nostros, Ladislaum et Corlatam, misimus illorsum. Tunc filii Rotympani coram his proceribus Verigae ex bona voluntate sua a terra sua agrum dederunt huicque agro limites instituerunt inde a via Bansciana[3]) ad Rotompani tumulum et ab hoc tumulo supra quercum rectâ ad locum depressiorem, qui est supra tumulum. Qui limites ne moventor eis in saecula. Si quis autem eorum de his finibus certamen vel contentionem aliquam inierit, is solvet pecuniam constitutam centum aureorum Hungaricalium. Scriptum Sociaviae anno 6931, aprilis 15 die.[4])

1) Haec tabula hic primum apparet.
2) Cf. tabulae DCLVIII huius editionis notam tertiam.
3) I. e. viam, quae oppidum Baniam in Moldavia advenit.
4) Tabulae sigillum minus appensum est, quod talem inscriptionem ostendit: **ПЕЧАТЬ ѠЛЕКСАНДРА ВОЕВОДЫ** = Sigillum Alexandri voyevodae.

DCLXI.

1425. 1425. *Idem Alexander officiali suo Stephano Zugrapho eiusque stirpi quattuor vicos in Moldavia sitos addicit.*[1])

Милостїю божїею мы Алеѯандръ воевода, господаръ земли Молдавскои, знаемо чиним[ъ] сим[ь] листом[ь] нашим[ь] оусим[ъ], кто нань оузрит[ь] или его ѹшлышит[ь] чтучи, юже тот[ъ] истинный наш[ь] слѹга, Щефан[ъ] Зѹграф[ъ], слѹжил[ъ] нам[ъ] правою и вирною службою. Тѣм[ь] мы, видѣвши его правою и вирною службою до нас[ъ], жаловали есми ему оу нашей земли, оу Молдавской, четыри села на Милѣтини, на имя: Беркишещїи и Еремїещи и Попещи и гд[е] ес[ть] жѹде Нашко, то емѹ оурик[ъ] съ оусим[ь] доходом[ь] на вѣки непорушено и дѣтемь его и оунѹчатом[ъ] его и праоунѹчатом[ъ] его и пращѹратом[ъ] его. Пак[ъ] ли не бѹдѹт[ь] дѣти емѹ, тое да бѹдет[ь] братїам[ъ] его и дѣтем[ъ] их[ъ] и оунѹчатом[ъ] их[ъ] и праоунѹчатом[ъ] их[ъ] по его сѣм[е]рти. А хотарь оусим[ъ] тим[ъ] четыремь селомь, почеише ѡт[ъ] где падает[ь] Белошева заподїа оу Милѣтин[ъ], тои заподїею гори до мохилѹ, що ес[ть] имя Бѣлоша, та черес[ъ] мохил[ѹ] на Виколе, та на дрѹгую рѹптѹрѹ, ѡтътолѣ прости на могилѹ, що ес[ть] выше оусих[ъ] ѡбершїй, та долѹ дилом[ь] до дрѹгои могилѹ, ѡт[ъ] тои могилѹ черес[ъ] долинѹ до ѡбершїи, та на дрѹгои долины, та тои долиною долѹ до Милѣтина, та черес[ъ] Милѣтин[ъ] прости на могилѹ, що ес[ть] выше крѣпищи, ѡт[ъ] тои могилѹ

понниже кръницю до Писка, ωт[ъ] толѣ оу долинѹ подлн дѹбровѹ Капринѹ, та горн долиною подлн Ꙗснікы до ωбершїн, где свт[ь] двн могилы, ωт[ъ] толѣ ꙁаподїею выше Пашка на глод[ъ], та оу Мнлѣтинн. То емѹ вес[ь] хотаръ. А на то ес[ть] вѣра господьства-мн выше писаннаго Алеѯандра воеводы н вѣра въꙁлюбленнѣйшаго сына господьства-мн Нлїаша воеводы н вѣра сына господьства-мн Стеꙍка н вѣра оусих[ъ] дѣтїй нашнх[ъ] н вѣра боꙗръ нашнх[ъ] Молдавскых[ъ]: вира пана Михайлаша н дѣтн его, вѣра пана Грннка н дѣтн его, вѣра пана Негра дворника, вира пана Кана ωт[ъ] Тѹлове н дѣтн его, вѣра пана Кнлча н дѣтн его, вира пана Мандрнчкѹ, вира пана Жѹржа н дѣтн его, вира пана Нестака н дѣтн его, н вира пана Стана н дѣтн его, вира пана Нлїаша н дѣтн его, вира пана Дана н дѣтн его, вира пана Нсаїа н дѣтн его, вира пана Нвана Дѣдка, вира пана Кѹбчнца логоѳета, вира пана Драгоша н дѣтн его, вира пана Стана Оурмеꙁева н дѣтн его, вира пана Жѹржа глобника н дѣтн его, вира Жѹметатевыхъ сынов[ъ], вира пана Дъмъкѹша столника н дѣтн его н вира оусих[ъ] боꙗр[ь] нашнх[ъ] н велнкых[ъ] н малых[ъ]. А по нашем[ь] жнвотѣ, кто бѹдет[ь] господарь ꙁемлн нашен нлн ωт[ъ] дѣтїй нашнх[ъ] нлн ωт[ъ] наше племене нлн кого богъ нꙁберет[ь] бытн, тотн щобы нм[ъ] не порѹшнлн нашего данїа, алн щобы нм[ъ] потвердилн, ꙁанѹже есмн далн нм[ъ] ꙁа нх[ъ] вѣрнѹю слѹжбѹ. А на болше потверженїе тамѹ оусемѹ выше писанномѹ велнлнесмн слѹꙁн нашемѹ Мнханлѹ граматнкѹ писатн н привиснтн печат[ь] к[ъ] семѹ лнстѹ. К[ъ] лѣт[о] ҂ѕцлг, ген[вара] л҃.

Dei gratia nos Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum officialem nostrum, Stephanum Zugraphum, recta nobis fideliaque servitia praestitisse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei in nostra terra Moldavia quattuor vicos in Miletino sitos, et quidem Berchisescios, Ieremiescios, Popescios et ubi Zude Pasco habitat. Haec ei cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsi et liberis et nepotibus et pronepotibus et nepotibus nepotum ipsius. Atque fines horum quattuor vicorum inde a loco incipiuntur, ubi Belosii rupes in Miletinum cadit, et ab hinc in adversam rupem ad tumulum porriguntur, qui etiam Belosii dicitur, per hunc tumulum ad Vicolum et ad alteram rupem, abinde rectâ in tumulum, qui est altior ceterorum collium, et infra montis iugum ad alterum tumulum, ab hoc tumulo per vallim ad colles et ad alteram vallim, et hac valli deorsum ad Miletinum, et per Miletinum rectâ ad tumulum, qui supra fontem est, ab hoc tumulo infra fontem ad Piscum, abinde ad vallim prope a nemore, quod Caprina dicitur, et contra vallim prope ab Iasinca ad colles, ubi duo tumuli sunt, abinde per rupem supra Pasconem ad paludem et ad Miletinum. Hi omnes fundi eius sunto. Quae fide firmantur maiestatis meae, supra scripti Alexandri voyevodae, fide filii maiestatis meae, Stephani voyevodae, et fide omnium liberorum nostrorum, fide procerum nostrorum Moldaviensium, et quidem: fide domini Michailasii liberûmque ipsius, fide domini Hrinconis liberûmque ipsius, fide domini Vilciae liberûmque ipsius, fide domini Mandrichcae, fide domini Georgii liberûmque ipsius, fide domini Nestiaci liberûmque ipsius, fide domini Stani liberûmque ipsius, fide domini Eliae liberûmque ipsius, fide

domini Dani liberûmque ipsius, fide domini Isaiae liberûmque ipsius, fide domini Ioannis Didconis, fide domini Cubcicii logothetae, fide domini Dragosii liberûmque ipsius, fide domini Stani Umerzevii liberûmque ipsius, fide domini Georgii mulctarum executoris liberûmque ipsius, fide filiorum Zumatatinorum, fide domini Damacusii dapiferi liberûmque ipsius, fide omnium procerum nostrorum, maiorum et minorum. Postque nostrum obitum, qui fuerit terrae nostrae dominus sive ex liberis nostris seu ex stirpe nostra sive quem deus dominum elegerit, is ne moveto iis nostram donationem, sed firmato iis eam, quia dedimus iis eam pro fidelibus servitiis ipsorum. Et in maius robur omnium horum, quae supra scripta sunt, officialem nostrum Michaelem grammaticum scribere sigillumque nostrum[2]) huic tabulae appendere iussimus. Anno 6933, ianuarii 30 die.

1) Haec tabula hic primum apparet.
2) Utrum hoc sigillum nunc quoque exstat, ex tabulae exemplari photographico cognosci non potest.

DCLXII.

1431. 1431. *Idem Alexander presbytero suo Iugae eiusque stirpi duos vicos in Tutova sitos addicit.*[1])

Милостїю божїею мы Алеѯандръ воевода, господаръ ꙁемли Молдавскои, дали есми попу нашему Юѕѣ два села, на имѧ Микла ѡт[ъ] Бахну на Тутовѣ и Балано ѡт[ъ] Стрымба. Щобы ему чес[ь] оурикъ не порушено и под[ъ] оурикъ да сѧ не дадутъ иному николиже на вѣки. Такожде да ес[ть] и дѣтемъ его и унучатомъ его и найближнїимъ его братїамъ непорушено николиже на вѣки. И да слухаютъ нас[ъ] а инъ судецъ да не имаютъ. А хотаръ тѣмъ селомъ съ всѣми старыми хотари, куда иꙁ[ъ] вѣка ѡживали. А на то ес[ть] вѣра господьства-ми и вѣра сыновъ господьства-ми и наша воеводы и Стецкова и Петрова и вѣра боꙗръ наших[ъ] всѣх[ъ] и великых[ъ] и малых[ъ]. Писа[лъ] Ѡанча оу Баскаковцех[ъ] в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ ц҃ л҃ ѳ҃, ап[рилѧ] а҃і.

Dei gratia nos Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, dedimus presbytero nostro Iugae duos vicos in Tutova, in quorum altero Nicolaus de Bachno, in altero Balanus de Strimba habitat. Neque ei haec donatio abstrahatur unquam neque alio cuidam dono detur in saecula. Sitque etiam liberis et nepotibus et pronepotibus et proximis cognatis ipsius haec donatio stabiliter et in saecula addicta. Oboediant quoque nobis et alium iudicem praeter nos ne habeant. Et fines horum vicorum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur maiestatis nostrae et fide filiorum maiestatis nostrae, Stephani et Petri, et fide omnium procerum nostrorum, maiorum et minorum. Scripsit Oancia Bascacovciis anno 6939, aprilis 11 die.[2])

1) Haec tabula hic primum apparet.
2) Tabulae sigillum minus appensum est, quod eandem inscriptionem ut sigillum tabulae DCLX huius editionis appensum ostendit.

DCLXIII.

1431. *Idem Alexander officialibus suis Balotae et Oanciae partem vici Tamr-Tasinciorum, quam illi a quodam Georgio soluta pro eo mulcta acquisiverunt, addicit.*[1]) 1431.

Милостїю божїею мы Алеѯандръ воевода, господаръ ꙁемли Молдавскои, ꙁнаемо чинимь с[ъ] сѣмь листом[ь] нашим[ь], оже тот[ъ] истинный Илїашь тагалъ на Жꙋржа прѣд[ъ] нами. И остал[ъ] Жꙋржь намъ ѡкꙋпити свою шїю. И ꙁа тотꙋ глобꙋ тот[ъ] Жꙋржь далъ прѣд[ъ] нами свою часть ѡт[ъ] села ѡт[ъ] Тамръ-Ташинци слꙋгам[ъ] нашим[ъ], Балотѣ и Ѡанчѣ, а ѡни его скꙋпили ѡт[ъ] тои глобы. А мы есмы жаловали наши слꙋгы, Балотꙋ и Ѡанча, и дали есмы имъ тое село Тамръ-Ташинци. И приложили есмы им[ъ] къ ихь оурикови, да им[ъ] бꙋдеть оурик[ъ] съ оусѣмъ доходом[ь] и дѣтемъ их[ъ] и оунꙋчатом' ихь и праꙋнꙋчатомъ ихь и пращꙋратом[ъ] ихь и братїамъ их[ъ] найближным[ъ] непорꙋшено николиж[е] на вѣкы. А хотар[ь] тои части да бꙋдет[ь] по старомꙋ хотарꙋ, кꙋда иꙁ[ъ] вѣка ѡживали. А на то ес[ть] вѣра господьства нашего выше писаннаго Алеѯандра воеводы, и вѣра въꙁлюбленнаго с[ы]на господьства-ми Илїаша воеводы, и вѣра с[ы]новом[ъ] господьства-ми, Стецка и Петра, и вѣра всѣхь дѣтей наших[ъ], и вѣра всѣхь боаръ наших[ъ] и великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашем[ь] животѣ кто бꙋдет[ь] господарь ꙁемли нашеи, да им[ъ] непорꙋшить нашего данїа, али щобы имъ потврѣдилъ и оукрѣпил[ъ], ꙁанꙋже даем[ъ] имь ꙁа правꙋю слꙋжбꙋ. Пис[а]л[ъ] Гедеѡн[ъ], кнагинин' дїакь, оу Соуавѣ в[ъ] лѣто ѕ҃ ц҃ м҃, дек[абра] к҃.

Dei gratia nos Alexander voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hacce tabula nostra hunc ipsum Eliam litem excitavisse coram nobis contra Georgium. Et condemnatus est Georgius ad redimendum collum suum mulcta. Pro hac mulcta iste Georgius coram nobis partem vici sui Tamr-Tasinciorum officialibus nostris, Balotae et Oanciae, dedit et hi pro eo hanc mulctam solverunt. Itaque nos respeximus officiales nostros, Balotam et Oanciam, dedimusque ipsis hunc vicum[2]) Tamr-Tasincios, huic donationi nostrae id quoque adiicientes, ut habeant eam cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus, ipsi et liberi et nepotes et pronepotes et fratres et proximi ipsorum. Et fines huius partis pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur maiestatis nostrae supra scripti Alexandri voyevodae, et fide carissimi filii maiestatis nostrae Eliae voyevodae, et fide filiorum maiestatis nostrae, Stephani et Petri, et fide omnium liberorum nostrorum, et fide omnium procerum nostrorum, tam maiorum quam minorum. Postque nostrum obitum qui dominus terrae nostrae fuerit, ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed firmato et fundato iis ea, quoniam iis ea pro rectis servitiis dedimus. Scripsit Gedeon, principissae diaconus, Sociaviae anno 6940, decembris 20 die.[3])

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 28 expressus est.

2) Error scriptoris est, nam Oancia et Balota, ut ex aliis tabulae locis et toto eius tenore patet, re vera unam tantummodo partem Tamr-Tasinciorum acquisiverunt.

3) Tabulae sigillum minus appensum est ita inscriptum: ПЕЧАТЬ ѠЛЕКСАНДРА ВОЕВѠДЫ = Sigillum Alexandri voyevodae.

DCLXIV.

1433. 1433. *Proceres Eliae, Moldaviae voyevodae, Ladislao Iagielloni regi, liberis, successoribus, regno Poloniae fidem promittunt pollicenturque se tam priorum palatinorum quam Eliae palatini iuraiuranda ac litteras tenturos sine fraude et dolo.*[1])

Мы боаре господара нашего воеводы: пань Михайло Дорогоунскы, панъ Журжъ Фратовскый, пань Вылча, панъ Жоуржь Жомотатинъ, панъ Данъ дворникъ, панъ Коупчичъ, панъ Исай, панъ Нагой писаръ, панъ Станъ вистърникъ, панъ Станъ Бръличъ, панъ Оунклъта, панъ Лазоръ и братъ его панъ Станчоулъ, панъ Шефоулъ и братъ его панъ Мындръ, панъ Костедра Гошевъ, панъ Михайло Попша, панъ Иоанышъ, панъ Дамакоушъ столникъ, панъ Чоурба, панъ Лимба-доулче, панъ Балошъ чашникъ, панъ Лацко Боцъ, панъ Михайло Оурикъ, панъ Немирка, панъ Козма Шандринъ, панъ Ивашко Прочелниковичъ, панъ Миклъ, панъ Дума и братъ его панъ Мирча, панъ Илїашъ и оуси боаре Молдавстии чинимъ знаменито ис[ъ] сѣмъ листомъ нашимъ, кто коли нанъ оузритъ а либо оуслышитъ чтоучи, аже слюбоуемъ и слюбили есми освѣченномоу и велебномоу и великомоу Володиславу, божїею милостїю кролю Полскомоу, Литовскомоу, Роускомоу и иных[ъ] многых[ъ] земль осподарю нашемоу миломоу, и его дѣтемъ, Владиславови и Казимиру, и намѣстком их[ъ] и коронѣ кролевства Полского, слюбоуемъ и слоубили есми и цѣловали есми кр[е]стъ подлугъ первых[ъ] присагъ и записовъ наших[ъ] старых[ъ] господарей: Петра воеводы, Романа воеводы, Стецка воеводы, Алезандра воеводы, и теперъ подлугъ присагъ и записовъ нашего милого осподара Илїа воеводы, аже нимаемъ на том[ъ] стоати и радити емоу и дѣтемъ его и братїамъ его и намѣсткомъ его, абы первыхъ присагъ и записовъ своихъ предкох[ъ] и свои записы и присагы держалъ и не порушилъ на вѣки. А мы слюбуемъ за него и за его дѣти и за его братїи и за его намѣсткы, аже нимаютъ то держати и полнити на вѣкы вѣчныа без лъсти и без[ъ] хитрости при чти [и] при вѣрѣ, такъ и мы вси посполу панове. А на потвержденїе семоу листоу привѣсили есми наши печать. В[ъ] лѣто ҂ѕ ц м а, юнїа д.

Nos proceres domini nostri voyevodae, et quidem: dominus Michaël Dorohunscius, dominus Vilcia, dominus Georgius Zumatatinus, dominus Dan iudex, dominus Cupcicius, dominus Isaias, dominus Niegoius scriba, dominus Stanus vestiarius, dominus Stanus Berlicius, dominus Uncliata, dominus Lazar et frater ipsius dominus Stanciul, dominus Steful et frater ipsius dominus Mandra, dominus Costedra Hosevius, dominus Michaël Popsa, dominus Ioannisius, dominus Damacusius dapifer, dominus Ciurba, dominus Limba-dulce, dominus Balosius pincerna, dominus Ladislaus (Laczco) Bocz, dominus Michaël Uric, dominus Nemirca, dominus Cosma Sandrinus, dominus Ivasco Procelnicovicius, dominus Nicolaus (Micla), dominus Duma et frater ipsius dominus Mircia, dominus Elias omnesque proceres Moldavienses, notum facimus hacce tabula nostra cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet quando, polliceri nos et pollicitos esse illustrissimo, magnifico, magno Ladislao, dei gratia Poloniae regi, Lituaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum, carissimo domino nostro, eius liberis, Ladislao et Casimiro, successoribus, coronae regni Poloniae, polliceri nos

et pollicitos esse immo crucem in id osculavisse secundum priora iuraiuranda atque litteras veterum voyevodarum nostrorum: Petri voyevodae, Romani voyevodae, Stephani voyevodae, Alexandri voyevodae, nuncque secundum iuraiuranda et litteras dilecti domini nostri, Eliae voyevodae, nos iis staturos ipsique, liberis ipsius, fratribus, successoribus suasuros, ut tam priora iuraiuranda litterasque antecessorum ipsius quam litteras et iuraiuranda eius propria firmiter servent et in aeternum. Et pollicemur insuper pro eo, liberis ipsius, fratribus, successoribus, eos haec servaturos expleturosque in saecula saeculorum, sine fraude et dolo, per honorem et fidem, prout nos quoque omnes proceres. In cuius tabulae vigorem sigilla nostra[2]) appendimus. Anno 6941, iunii 4 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 29 expressus est.

2) Nunc 11 sigilla exstant, quae praeter emblemata etiam inscriptiones continent. Ex his inscriptionibus ad exemplar photographicum tantummodo has duas recognovi: a) **ПЄЧА[ТЬ ПАН]А ПОПШИ** = Sigillum domini Popsae; b) **ПЄЧАТЬ ПАНА ИСАІА ЧАШНИКА** = Sigillum domini Isaiae pincernae.

DCXLV.

1433. *Elias, Moldaviae voyevoda, in obsequium Ladislai Iagiellonis regis iisdem condicionibus, quibus maiores eius iurant.*[1]) 1433.

Милостїю божїею мы Илїа воевода, господаръ ꙁемли Молдавскои, и с[ъ] нашими дѣтми и с[ъ] нашею братьею чинимь ꙁнаменито ис[ъ] сѣмь листомь нашимь, кто коли нань оуꙁрить а любо оуслышить чтучи, иже нашимь добрымь оумысломь, нашею доброю волею и нашихь прїѧтель и пановь радою и никымь не принужены, освѣченому и велебному и великому Владиславови, божїею милостїю королеви Полскому, Литовскому, Рускому и иныих[ъ] многых[ъ] ꙁемль, господареви нашему милому, и его дѣтемь, Владиславу и Каꙁимеру, и намѣсткомь его и корунѣ королевства Полского слюбуемь и слубиаи есмы и цѣловали есмы кр[с]сть и голдовали есмы тако ꙗко инаѧ кнѧжата Христїанскаѧ подлуг[ъ] Христїанского права и тако ꙗко наши предкове ꙁаписали сѧ: Петръ воевода и Романь воевода и Стецко воевода и ѡт[е]ць нашь Алеѯандрь воевода, имаемы ему вѣрни быти и послушны, и также имаемы ему служити и помагати на всѣ его непрїѧтели, гдеколи буде надобѣ, не вынимуючи никоторых[ъ], подлуг[ъ] ꙁаписовь предковь нашихь, и ни оу чомь не оуменшаючи. И также маемы его выстерегати ѡт[ъ] всѣхь ꙁлых[ъ] речей и имаемь добрую раду радити, а противу ему никоторым[ь] врѣменемь не быти, беꙁ[ъ] льсти и беꙁь хытрости, при чти а при вѣри. А на крѣпость тому всему выше писанному и на великое потвръжденїе вѣчное велѣли есмо привѣсити нашу печать к[ъ] сему листу нашему. Оу Сочавѣ под[ъ] лѣты рождьства Христова ҂а҃ лѣт[ъ] и ѯ҃ л҃г, їун[їѧ] є҃.

Dei gratia nos Elias voyevoda, dominus terrae Moldaviae, una cum liberis et fratribus nostris notum facimus hac tabula nostra cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet, nos bono consilio nostro nostraque voluntate bona, ex amicorum et procerum nostrorum deliberatione, nemine ad hoc coactos, illustrissimo, magnifico ac magno Ladislao, dei gratia Poloniae regi, Lituaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum, nostro domino carissimo, eius liberis, Ladislao et Casimiro, successoribus, coronae Poloniae spondere et spopondisse, immo crucem in id osculavisse iuravisseque, quem ad modum alii principes Christiani secundum Christianam legem iurant et quem ad modum nostri quoque priores: Petrus voyevoda, Romanus voyevoda paterque noster Alexander voyevoda, litteris suis se obstrinxerunt, fore, ut fidem iis, oboedientiam et officia praestemus, contra hostes ad unum omnes, ubicunque id opus erit, secundum priorum nostrorum litteras, quae nos quam accuratissime servare volumus, auxilia feramus, eos de omnibus malis rebus praemuniamus, optima consilia iis demus, neve ullo tempore contra eos simus, sine fraude et dolo, per honorem et fidem. In quorum omnium supra scriptorum vigorem validamque ac perpetuam auctoritatem sigillum nostrum[2]) huic tabulae nostrae appendi iussimus. Sociaviae anno post Christum natum millesimo quadringentesimo trigesimo tertio iunii 5 die.[3])

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 30a, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 135 apparet.

2) Exstat nunc quoque et sic inscribitur: **ПЕУАТЬ ІѠАННА НАІН ВОЕВОДѢ ГОСПОДАРѢ ⱿЕМАН МОЛДАВСКОН** = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

3) In margine inferiore huius tabulae ad dextram praeterea vocabula: **Гедеонъ писа лѣт[а] ҂ѕ ц̃ м̃ а̃** (= Gedeon scripsit anno 6941), ad sinistram vocabula: **Прикаⱬ[ъ] самого воеводы** (= Mandatum ipsius voyevodae) adscripta sunt.

DCLXVI.

1433. 1433. *Ladislaus Iagiello, rex Poloniae, Stephano Moldaviae voyevodae, liberis, successoribus et qui sunt sub imperio eius, remittit culpam perfidiae, quam Alexander pater in eum admisit.*[1])

Ко нмя божне стан[ь]са. К[ъ] вѣуной рѣун памати. Влод[ы]славь, божнею милостью кроль Полский и такѣжь ⱬѣмль: Краковскон, Судомирскон, Сирадскон, Ланунцкон, Кумвскон и Литовекое кн[а]жа найвышее, панъ Поморский а дѣдичь Руски, ннꙑхъ многнхъ ⱬѣмль господарь, ⱬнаменнто унннмꙑ енмъ нашнмъ листомъ каждому доброму, кто нань возрнть нли оуслꙑшнть его утуун, кому будеть потребнⱬна, нже какъ-колн дьꙗволомъ, росъсѣвцею ⱬлостн, непрнꙗтелемъ людского поколѣньꙗ, ⱬъеднаю было, нжь нѣкгды премоꙗ̈ный панъ Алеѯандрь, воевода ⱬемлѣ Молдавскон, ⱬ[ъ] направꙑ а радꙑ непрнꙗтелнй нашнхъ н короны нашен Полскон прнсагъ, слюбовъ, голдувъ намъ н ⱬапнсовъ намъ оуунненꙑхъ н ѡт[ъ] его подданнꙑхъ с[ъ] коруною нашею переступнвшн н ⱬломнвшн, бꙑлъ напротнву намъ н нас[ъ] роⱬгнѣвалъ. Але нжь велможный Стефань, с[ы]нь его,

нинѣшний воевода ꙁемлѣ Молдавскои, пришолъ ꙁаса ку доброи памяти, не хотячи ꙁостати оу винѣ отца своего, пререченого Алеѯандра воеводы, просилъ нас[ъ], абыхомъ ему ѡтпустили и ласкави были, а найболши, абы то на души отца его не ꙁостало, хотячи и слюбуючи намъ и дѣтемъ нашимъ, Влод[ы]славови и Каꙁимиру, и намѣсткомъ и корунѣ Полскои такую и болшую вѣру, какъ намъ предкове его воеводы оуказывали, служити, приꙗти, чинити подлугъ листовъ отца первыхъ и предковъ его, ꙗкожь на нихъ досыть ꙗвно есть выписано, ижбы такъ вѣрнѣ служити помагати и пристати хотѣлъ а с[ъ] нами и ꙁ[ъ] дѣтми нашими и намѣстки и с[ъ] коруною вѣрнѣ беꙁо лсти а беꙁ[ъ] хитрости жити. А мы такѣжь оурозумѣвши его такое обѣцованье и слюбы а поꙁнавши, ижь пререченый Стефанъ воевода помочи и рады напротиву намъ и коруны нашей не чинилъ ани давалъ, ꙗкожь доводливо того ся намъ послы своими справлялъ и справилъ, про тожь его со всѣми подданными о тую ясную мерꙁячку и шкоду воеваную, намъ и корунѣ нашой оучиненую ѡт[ъ] его отца, правого чинимы и ѡтпущаемы ему все тымъ нашимъ листомъ, слюбуючи пререченого Стефана воеводу и его дѣти, намѣстки и подданныи николи на вѣки не оупомянути але нашею ласкою надѣляти и миловати, а то такъ, ач[ь] пререченый воевода ꙁ[ъ] дѣтми и намѣстки и с[ъ] паны его подданными намъ и дѣтемъ нашимъ и намѣсткумъ и корунѣ вѣрою пристанеть, ꙗко его предъкове вѣрни были и служили подлугъ выписанья и ꙁряженья первыхъ листовъ отца и предковъ его воеводъ Молдавскихъ. А того дѣля приказуемы дѣтемъ нашимъ и всѣмъ намѣсткумъ нашимъ и подданнымъ, на вѣки хотячи то твердо держати, абы николи пререченому воеводѣ и его дѣтемъ намѣсткумъ панумъ и подданнымъ на вѣки не оуспоминали, але ꙁа добрыи и певныи приꙗтелѣ имѣли. А на крѣпость тому всему выше писаному печать маистату нашого велѣли есмо привѣсити. Дан[ъ] оу Ланчици в[ъ] недѣлю в[ъ] д[е]нь святоѣ Луцѣи подъ лѣты Христова рожства ҂а҃ лѣтъ, ѹ҃ л҃ г҃ лѣта.

In nomine dei amen. Ad perpetuam rei memoriam nos Ladislaus, dei gratia rex Poloniae, terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, supremus princeps Lituaniae, dominus Pomeraniae, Rossiae heres, aliarum multarum terrarum dominus, notum facimus hisce litteris nostris optimo cuique, qui eas inspiciet vel lectas audiet, cuique id opus erit, a diabolo, mali satore, generis humani hoste, factum esse aliquando, ut potens olim dominus Alexander, Moldaviae voyevoda, instigatione et consilio hostium nostrorum nostrique imperii Polonici ductus, laesis fractisque iuramentis promissis sacramentis fidei promissae cautionibus, quae ipse et imperio eius subiecti cum nostro regno fecerant, infestus nobis esset animumque nobis exacerbaret.[2]) Sed quia perillustris Stephanus filius, qui his temporibus Moldaviae voyevoda est, ne in culpa patris maneret, rogavit nos, ut sibi id condonaremus et benevoli essemus, ne anima patris culpa huius sceleris teneretur ardentissime cupiens, pollicitusque est nobis liberisque nostris, Ladislao et Casimiro, et successoribus et regno Poloniae talem maioremque fidem se praestaturum ea, quam nobis maiores eius voyevodae praestitissent, paratusque erat servire nobis et favere et agere secundum patris et maiorum suorum priores litteras, in quibus planissime id est perscriptum, nobiscum, cum liberis, successoribus et regno fideliter ac sine fraude doloque agere,

itaque nos perspectis his illius promissis et votis, postquam intelleximus supra dictum Stephanum voyevodam contra nos regnumque nostrum neque opem tulisse neque ullius consilii auctorem fuisse, sicut perspicue id nobis per legatos suos demonstrabat et demonstravit, eum ipsum una cum omnibus, qui ei oboediunt, huius verae turpitudinis damnique in bello nobis regnoque nostro a parte eius illati vacuum culpa declaramus, hisce nostris litteris ei omnia condonamus pollicemurque neque ante dictum Stephanum voyevodam neque liberos eius nec successores nec imperio eius subiectos unquam nos de hac re admonituros, sed beneficio nostro affecturos et culturos, et quidem quantum ante dictus cum liberis et successoribus, cum proceribus et imperio eius subiectis nobis, liberis nostris, successoribus et regno fidem praestiterit, quem ad modum maiores eius fidi nobis erant nobisque serviebant secundum ea, quae prioribus litteris patris et maiorum eius, voyevodarum Moldaviae, praescriptum institumque est. Qua de causa firmiter et in aeternum id servare cupientes praecipimus liberis nostris et omnibus, qui nobis succedent, et imperio nostro subiectis, ut supra dicto voyevodae, liberis eius, successoribus, proceribus, subiectis ne unquam id obiectent, sed bonos eos et fidos habeant amicos. Et in confirmationem omnium horum, quae supra scripta sunt, sigillum maiestatis nostrae[3]) iussimus appendi. Dedimus Lanciciae dominica et simul sanctae Luciae[4]) die anno post Christum natum 1433.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 31, summa earum apud Dogielum I, pag. 601 exstat.

2) Hic bellum designatur, quod Alexander voyevoda cum Lithuaniae principe Śvidrygailone, Cruciferis ordinisque Teutonici sociis anno 1432 Poloniae regno intulit.

3) Hoc sigillum nunc quoque integrum exstat et formam maiorem cum regni Poloniae emblematis et nominis dignitatisque regiae inscriptione praebet.

4) Sancta Lucia nunc die 13 mensis decembris celebratur.

DCLXVII.

1433. 1433. *Praelati et proceres Polonorum profitentur omnes pactiones, conventiones, edicta interventu capitanei Haliciensis Michaëlis Buciaccii inter Ladislaum Iagiellonem regem regnumque Poloniae et inter Stephanum Moldaviae palatinum facta servare se velle nihil excipientes.*[1])

Мы Войцехъ з[ъ] божиеи милости ꙗрцибискупъ Гнѣзденский, Збыкгнѣвъ Краковский, Станиславъ Познанский, Ꙗнъ Холмьский, бискупове, Влодиславъ, выбраный ку бискупству Влоцлавскому, Миколай з[ъ] Михалова, панъ и староста Краковский, Судивой з[ъ] Остророга Познанский, Спытекъ с[ъ] Тарнова Судомирский, Андрѣй з[ъ] Домаборѧ Калиский, Марцинъ с[ъ] Калинова Сирадсьий, Стиборъ Ланчицкии, Ꙗнъ з[ъ] Лихиня Брѣстьский, Ꙗрантъ з[ъ] Брудцова Влоцлавский, Ꙗнъ Мужикъ з[ъ] Дубровы Лвовский, воеводы, Марцинъ [зъ] Славека Познанский, Добеславъ с[ъ] Сенна Любелский, Кавринець

[ꙁъ] Ꙁаруба Сирадский, Войцехъ ꙁ[ъ] Малого Ланчицкий, Ꙗнъ Кгловачь кролевства Полского маршалокъ, Кр[є]щонъ Брѣстьский, Домаратъ Войницкий, Ванценць съ Шамотулъ Межирѣцкий, Доброкгостъ с[ъ] Колна Каменьский, Ꙗкубъ Рыпинский, Миколай Быдкгосцкий, Мацѣй ꙁ[ъ] Бѣлавъ Брезенский, Михалъ Галицкий, Ꙗнъ Окганка Рокгоꙁенский, Пелка с[ъ] Копыдлова Лядский, столечници, Доброкгостъ съ Шамотулъ Калиский, Андрѣй Цолекъ Судомирский, Шеликга Сирадский, подкоморья, Петръ ꙁ[ъ] Опорова, Миколай с[ъ] Костелца, хоружии, Адамъ с[ъ] Тура Ланчицкий, Петръ с[ъ] Кора, подсудокъ Поꙁнанский, слюбуемы и слюбили есмы словомь и рукою вшитци при чти и при вѣрѣ нашой подлугъ рядовъ и столцовъ нашихъ[ъ] тако, яко нини панове, первии намѣсткове наши, Петру, Роману, Стецку, Алеѯандру, воеводамъ ꙁемлѣ Молдавскои слюбили были и ꙁаписали ся, также и мы н[ы]нѣ слюбуемы и ꙁаписуемы ся Стецку, воеводѣ ꙁемлѣ Молдавскои, и дѣтемъ его и намѣсткумъ, кто по нѣмъ будеть, беꙁо лсти и беꙁ[ъ] хитрости, ижь вшитки оурядъ и ꙁъеднанья и ꙁаписы, што писаный Михал[ъ] Бучатски, панъ и староста Галицкий, посолъ и братъ нашь милый, со всею нашею волею и радою и всего посполства межи найяснѣйшимъ княжатемъ а паномъ паномъ Влод[ы]славомъ, ꙁ[ъ] божиеи милости кролемъ Полскимъ, и его дѣтми, Влодиславомъ и Каꙁимиромъ, и намѣстки его и нами, коруною Полскою, с[ъ] одной стороны, а межи преможнымъ Стецкомъ, воеводою ꙁемлѣ Молдавскои, и дѣтми его, намѣстки и паны и его подъданными ꙁ[ъ] другои стороны, прерeченый Владиславъ кроль, и дѣти его, и намѣсткове и вся коруна Полская боронити, держати непорушно, на вѣки ховати имѣють, и мъ при нѣмъ также слюбуемы радити и сами держати не порушно. К Стецко прерeченый воевода с[ъ] паны и его подъданными передъ прерeченымъ Михаломъ Бучатскимъ, братомъ нашимъ, голдовалъ и присяглъ и ꙁаписалъ ся кролеви и дѣтемъ его и намѣсткумъ и корунѣ служити, приꙗяти, помагати и противу каждого неприятеля, никого не выимуючи, коли толко надобно будеть. А и тое провинѣнье и шкоду оучиненую Алеѯандромъ воеводою, отцемъ его, напротиву намъ и корунѣ, николи намъ ихъ и пановъ и ꙁемлѣ ихъ не оупоминати на вѣки вѣчныи. А про лѣпшую твердость нашѣ печати к[ъ] сему листу ꙁавѣшены. Дан[ъ] оу Ланчици оу недѣлю в[ъ] д[є]нь святоѣ Луцѣи, под[ъ] лѣты Христова рожства ҂а҃ лѣт[ъ], ѵ҃ л҃ г҃ лѣта.

Nos Adalbertus, dei gratia archiepiscopus Gneznensis, Zbignievus Cracoviensis, Stanislaus Poznaniensis, Ioannes Chelmensis, episcopi, Ladislaus episcopus electus Vloczlavenis, Nicolaus de Michalov, dominus et castellanus Cracoviensis, Sandivoius de Ostrorog Poznaniensis, Spytec de Tarnovia Sandomiriensis, Andreas de Domabor Calisiensis, Martinus de Calinov Siradiensis, Stiborus Lanciciensis, Ioannes de Lichin Berestensis, Iarantus de Brudzev Vloczlavensis, Ioannes Manzic de Dambrova Leopoliensis, palatini, Martinus de Slavsco Poznaniensis, Dobieslavus de Senno Lublinensis, Laurentius de Zarambie Siradiensis, Adalbertus de Male Lanciciensis, Ioannes Glovacz regni Poloniae mareschalcus, Crescion Berestensis, Domaratus Voiniczensis, Vincentius da Samotuly Mezireciensis, Dobrogostius de Colno Camenensis, Iacobus Rypinensis, Nicolaus Bydgosciensis, Matthaeus de Bielavy Bresiensis, Michaël Haliciensis, Ioannes Oganka Rogosiensis, Pellka de Copydlovo Ladcensis, dapiferi, Dobrogostius de Samotuly Calisiensis, Andreas Cziolec Sandomiriensis, Seliga Sira-

diensis, subcamerarii, Petrus de Oporov, Nicolaus de Costelec, tribuni, Adamus de Turo Lanciciensis, Petrus de Coro, subiudex Poznaniensis, promittimus et promisimus verbo et manu nostra omnes per honorem et fidem nostram secundum dignitates et solia nostra quem ad modum ceteri proceres, qui ante eisdem muneribus praefuerunt, Petro, Romano, Stephano, Alexandro, Moldaviae voyevodis, promittebant obligatique erant, ita nos quoque nunc promittimus obligamurque Stephano, Moldaviae voyevodae, liberisque eius et successoribus, qui post eum erunt, sine fraude et dolo, fore, ut omnes pactiones, conventiones, edicta ab illustrissimo Michaëli Buciaccio, domino et capitaneo Haliciensi, legato fratreque carissimo, assensu et consilio nostro totiusque populi inter potentissimum principem et dominum Ladislaum, dei gratia regem Poloniae, et eius liberos, Ladislaum et Casimirum, successores eius et nos, coronam Poloniae, una ex parte facta, altera ex parte inter praepotentem Stephanum, Moldaviae voyevodam, et liberos eius, successores, proceres et imperio subiectos, supra dictus Ladislaus rex et liberi eius et successores et tota corona Poloniae defendat, stabiliter teneat et in perpetuum observet et nos quoque cum eo pollicemur nos illi id suasuros stabiliterque tenturos. Atque item Stephanus, supradictus voyevoda, una cum proceribus et subditis suis coram supra memorato Buczaccio, fratre nostro, fidem iuravit et se obligavit fore, ut regi liberisque eius, successoribus et coronae serviret et faveret et contra omnes hostes, ubi primum opus esset, nemine excepto auxilium ferret. Neque unquam hanc culpam et damnum ab Alexandro voyevoda patre nobis ac coronae illatum[2]) aut iis aut proceribus aut civibus eorum exprobrabimus. Quae quo melius confirmarentur, litteris his sigilla nostra[3]) sunt appensa. Datum Lanciciae dominica simulque die sanctae Luciae[4]) anno post Christum natum 1433.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 32, summa earum apud Dogielum I, pag. 601 et apud Rykaczevscium pag. 135 apparet.
2) Cf. tabulae praecedentis notam secundam.
3) E 33 sigillis, quae primum erant, secundum Ulaniccium nunc solum 26 exstant.
4) Cf. tabulae proxime praecedentis notam quartam.

DCLXVIII.

1433. 1433. *Ladislaus Iagiello, rex Poloniae, Stephano Moldaviae voyevodae omnia iura sancit et privilegia, quae maiores eius habuerunt, adiungens eis Czezcunium et Chmielovum oppida cum omnibus, quae ad haec oppida pertinent, vicis et praediis.*[1])

Во имѧ божье стан[ь] сѧ. К[ъ] вѣчной рѣчи памѧти Влод[ы]славъ, з[ъ] божиси милости кроль Полский и такѣжь зѣмль Краковскои, Судомирскои, Сирадскои, Ланчицкои, Куѧвскои, Литовское кн[ѧ]жа найвышее, панъ Поморский, а дѣдичь Русский и иныхь многихь зѣмль господарь, знаменито чинимы симь нашимь листом[ь] каждому доброму, кто нань возрить или оуслышить чтучи, кому будеть потребизна, иже даемы и дали

есмы листъ нашь нашему милому приятелю Стефанови, воеводѣ землѣ Молдавскои, на потвержѣнье нашихъ первыхъ листовъ, какъ были есмо дали Петру, Роману, Стефану и Алеѯандру, воеводамъ землѣ Молдавскои, а держали есмы имъ наши листы и николи есмо ихъ не ѡтступали. А такѣжь мы, видѣвше его милос[е]рдье к[ъ] намъ и доброволное пристанье, дали есмы приятелю нашому Стефановѣ, воеводѣ землѣ Молдавскои, нашѣ листы а тыхъ всѣхъ записовъ потвержаемъ симъ нашимъ листом[ь], ижь имѣеть нашь милый приятѣль, Стефань воевода прерeченый, дѣти его и намѣсткове свою землю Волоскую всю держати во всѣхъ своихъ границахъ тако, яко его предкове держали, подлугъ того, яко выписано оу первыхъ листѣхъ. Такѣжь мы слюбумы и[ы]нѣ и слюбили есмы нашому милому приятелю, Стефану воеводѣ прерeченому, дѣтемъ его и намѣсткумъ, кто по нѣмъ будеть, ѡт[ъ] всего нагабанья и ѡт[ъ] всѣхъ кривдъ и ѡт[ъ] всего насилства и ѡт[ъ] его неприятелий, никого не вынимуючи, боронити, ѡтнимати, коли ему толко надобно будеть, и его дѣти, намѣстки и землѣ его, безо лсти а без[ъ] хитрости. А такѣжь того исного Стецка воеводу хотячи особною милостью оутѣшити, абы намъ по томъ тымъ готовѣй и вѣрнѣй служилъ, и его дѣти и намѣсткове, кто по нѣмъ будеть, тыи городы, Цецунь а Хмеловъ, со всѣми волостми и селы, которыижь к[ъ] нимъ прислушають, которыижь городы лежать межи нашею землею Рускою и Волоскою, даемы и дали есмы ему на вѣки и его дѣтемъ и намѣсткумъ, кто по нѣмъ будеть, а чинимы его правымъ отичемъ и дѣдичомъ тымъ городумъ, Цецуню и Хмелеву. А межи тыми городы и межи нашею землею Рускою то границѣ будуть вѣчныи: найпервѣй межи нашимъ городом[ь] Снятиномъ а межи Шепинци, которыижь Шепинци Волохомъ прислушають, межи тыхъ рѣка Колочинъ дѣлить; и ѡт[ъ] рѣки Колочина прямо поперекъ поля Волохова алижь до великои рѣки Днѣстра, выше села Потока, тоже село Поток[ъ] Волоскои земли тягнеть; и ѡт[ъ] того села на низь Днѣстромъ до моря к[ъ] земли Волоской тягнеть, а на гору Днѣстромь наше Руское. А Покутская земля, какъ издавна слушала съ своею границею из[ъ] вѣка наша, такъ и тягнеть. А Васковци Стецку воеводѣ ѡтписали есмы к[ъ] Волоской земли ис[ъ] тымъ со всѣмъ, што к[ъ] тому селу здавна прислушаеть. А межи нашими селы Замостье и Вилавче. А межи Волоскою землею какъ из[ъ] давна оу лѣсъ ходили, такъ и нинѣ ходити имѣють на вѣки вѣчныи. А на крѣпость тому всему выше писаному печать маистату нашого велѣли есмо привѣсити. Дан[ъ] оу Ланчици в[ъ] не[дѣ]лю в[ъ] д[е]нь святоѣ Луцѣи под[ъ] лѣты Христова рожства ҂а҃ лѣтъ, ѵ҃ л҃ г҃ лѣта.

In nomine dei amen. Ad aeternam rei memoriam nos Ladislaus, dei gratia rex Poloniae, terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, supremus princeps Lituaniae, dominus Pomeraniae, heres Russiae, aliarum multarum terrarum dominus, notum facimus his litteris nostris optimo cuique, qui eas inspiciet vel lectas audiet, dare nos ac dedisse has litteras carissimo amico nostro Stephano voyevodae, ut iis priores nostras litteras confirmemus, quas Petro, Romano, Alexandro, Moldaviae voyevodis, dedimus quasque litteras servavimus neque unquam ab eis discessimus. Atque item nos, quia videmus, quam obsequiosum se in nos praebeat et quam prompta voluntate ad omnia sit paratus, amico nostro Stephano, Moldaviae voyevodae, nostras litteras dedi-

mus, quas omnes litteras hisce nostris litteris confirmamus profitemurque carissimum amicum nostrum, ante dictum Stephanum voyevodam, liberosque eius et successores totam terram Valachiam in omnibus eius terminis possidendi ius habere sicut maiores eius possidebant et secundum ea, quae in prioribus litteris scripta sunt. Item promittimus nunc et promisimus carissimo nostro amico, ante dicto Stephano voyevodae, liberis eius et successoribus, qui post eum fuerint, nos defensuros prohibiturosque eum, liberos eius et successores et terram eius ab omni molestia omnibusque iniuriis, ab omni vexatione et ab hostibus eius ad unum omnibus sine fraude et dolo. Atque etiam ut hunc verum Stephanum voyevodam singulari afficiamus beneficio, quo promptius nobis postea et fidelius serviat et liberi eius et successores, qui post eum fuerint, damus dedimusque in perpetuum ei et liberis eius et successoribus, qui post eum fuerint, haec oppida, Czeczunium[2]) et Chmelovium, cum omnibus vicis et praediis, quae pertinent ad ea oppida inter terram nostram sita et Valachiam, verumque eum dominum et possessorem Czeczunii et Chmelovii oppidorum designamus. Inter haec autem oppida et inter nostram terram Rossicam hi termini perpetui erunt: primum inter nostrum oppidum Sniatynum et inter Sepinecios, quod oppidum Valachis oboedit, fluvius Colocin[3]) terminus erit; et ab fluvio Colocino termini ducentur rectâ per agrum Bolochovo usque ad magnum amnem Danastrim supra vicum Potoc, qui vicus Potoc etiam ad Valachiam pertinet; et quae ab hoc vico secundo Danastri usque ad mare[4]) sita sunt, ad Valachiam pertinent, adverso Danastri autem posita sunt nostra Rossica. Terra vero, quae Pocutie[5]) nominatur, ut iam prius nobis oboedivit et cum terminis suis antiquitus nostra erat, ita nunc quoque ad nos pertineat. Et Vascovicios cum omnibus iis, quae ad hunc vicum iam pridem pertinebant, Stephano voyevodae concessimus, ut ad Valachiam pertineant. Zamoscium autem et Vilavcze nostris adnumerentur vicis. Silvam vero, quae in finibus Valachiae sita est, ut pridem frequentabant, ita nunc quoque frequentent in perpetuum. Quae omnia supra scripta ut rata faceremus, sigillum maiestatis nostrae[6]) appendi iussimus. Dedimus Lanciciae dominica et simul die senctae Luciae[7]) anno post Christum natum millesimo quadringentesimo tricesimo tertio.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 33, summa earum apud Dogielum I, pag. 601 et apud Rykaczevscium pag. 135—36 exstat.

2) Apud Dogielum l. c. hoc oppidum false Cerzon, apud Rykaczevscium l. c. Czerun appellatur.

3) Dogielus false Potoczyn, Rykaczevscius Połoczyn scribit.

4) Cf. tabulae DCXLVI huius editionis notam secundam.

5) Ex hoc loco colligi potest Pocutium inde ab a. 1413 (cf. huius editionis tabulam DCLVI) ad hoc usque tempus in possessione Moldaviae fuisse.

6) Hoc sigillum nunc quoque exstat, sed pars eius inferior corrupta est.

7) Cf. tabulae praecedentis notam quartam.

DCLXIX.

1434. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, maiorum iuraiuranda confirmat, Poloniae regi coram eius legato, Michaëli Buciaccio, fidem promittit pollicetur que se hanc fidem, si occasio in tabula circumscripta fuerit, etiam praesente rege praestaturum.*[1]) 1434.

Милостїю божїею мы Стефа[нъ] воевдоа, господарь земли Молдавскои, знаменнто учиныимъ тымъ-то листом[ь], кто нань оузрить или оуслышит[ь] утъчи, комужь того будетъ потрѣбизна, какъ то потвердили есмы тимъ листомъ нашимъ и потверьжаемы записы, присагы и оллды наших[ъ] передковъ: Петра и Романа, Стефана и отца нашего Алеѯандра, воеводы земли Молдавскои. И подлух[ъ] того, ꙗко передкове наши олдовали и присагли и записали са пану нашему милостивому, пану Владиславови, божїею милостыю кролеви Полскому, и намѣстьком[ъ] его и корунѣ его Полской, вѣрнѣ прїѧали и служили и своеи присаги и листва, ꙗко са записали и присагою заказали са, полнїи держали, а мы такижь слюбили есмы и олдовали и присагли в[ъ] руцѣ писанного[2]) пана Михаила з[ъ] Бучача, панъ а староста Галицкы, посла к[ъ] той рѣчи з[ъ] особна, освѣченнымъ княжатомъ паномъ Владиславомъ, пе[ред]реченнымъ кролемъ Полскымъ, паномъ моимъ милостивымъ посланного. И такижь тымъ-то листомъ слюбуемъ, ꙗкожь есмы слюбили и присагли и олдь певный оучинили, а на то слюбуючи, ижъ ꙗко рыхло панъ крол[ь] с[ы]нъ а любо намѣсткы его до земль Рускых[ъ] прибанжат[ь] са, а мы обличнѣ к[ъ] нему прїидемъ, к[ъ] наму а любо ко его намѣсткомъ а безь всакои отмолвы олдь обличны и присагу на мѣ[с]тци и на рокъ положеный, листи а любо послы его намѣненый, при чти и при вѣрѣ нашой и под[ъ] Хрестїанскою вѣрою, без̓ злости и безъ хитрости прїидемъ а пререченному пану Владиславу кролеви, с[ы]номъ освѣченным[ъ], Владиславови и Казимиру, и дѣдичомъ корунѣ Полскои оучинимы вѣру, слюбимы и присагнемы, ижь вѣрнѣ ихъ милости служити и прїѧати напротиву каждому их[ъ] непрїѧтелю, никого не вынимуючи, кде бы толко было потрѣбно. А то на вѣкы слюбую под[ъ] честью и под[ъ] вѣрою тою, ꙗко выписанно. А про лѣпшую твердость печать нашу завѣсили есмы. Писано оу Сочавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃м҃в҃, ген[варѧ] г҃і.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hac tabula nostra cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet et cui id opus erit, confirmasse nos hacce tabula nostra et confirmare litteras, iuraiuranda, sponsiones maiorum nostrorum: Petri, Romani, Stephani patrisque nostri Alexandri, terrae Moldaviae voyevodae. Et sicut priores nostri polliciti sunt et in obsequium iureiurando se adstrinxerunt nostroque domino gratiosissimo, domino Ladislao, dei gratia Poloniae regi, successoribus, coronae Poloniae litteras suas dederunt, fideles amici iis erant serviebantque, immo promissa ac sponsiones suas, ut se litteris et iureiurando obstrinxerant, plenas servabant, ita nos quoque in manus Michaëlis Buciaccii, domini et capitanei Haliciensis, singularis ad hanc rem legati ab illustrissimo principe, praefato domino Ladislao, Poloniae rege, domino nostro gratiosissimo missi, polliciti sumus, iuravimus spopondimusque. Pollicemur insuper hacce tabula nostra, quem ad modum iam verbo polliciti

sumus, iuravimus spopondimusque, ut primum dominus rex, filius ipsius vel successorum quisque terras Rossicas attigerit, nos cominus ad eum, respective successores ipsius venturos, sine ulla renunciatione ad praestandum fidei sacramentum et iusiurandum loco ac tempore per litteras vel legatos destinato per honorem et fidem nostram et per fidem Christianam sine fraude et dolo coram nos oblaturos praefatoque domino Ladislao regi, illustrissimis filiis ipsius, Ladislao et Casimiro, successoribus, coronae Poloniae fidem daturos polliciturosque et iuraturos fore, ut iis fideliter serviamus et contra hostes ad unum omnes, ubicunque opus erit, auxilium feramus. Quae in aeternum per honorem et fidem, quae hic exscripta est, polliceor. Maioris autem auctoritatis causa sigillum nostrum[3]) appendimus. Scriptum Soczaviae anno 6942, ianuarii 13 die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 34, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 136 exstat.

2) In exemplari primo false пасаннаго legitur.

3) Nunc avulsum est.

DCLXX.

1434. 1434. *Proceres Stephani voyevodae iisdem condicionibus, quibus hic ipse, in obsequium Ladislai Iagiellonis regis iurant et pro voyevoda suo se ipsum ad fidem praestandam data occasione coram oblaturum esse sponsores fiunt*[1]).

Мы боѧре Молдавскы господарѧ нашего Стефана воеводы, божїею милостїю господарѧ ꙁемли Молдавскои: панъ Михайло Дорогоуискы, панъ Вылча, панъ Журжъ Фратовскы, панъ Кирста, панъ Данъ, панъ Исаїа, панъ Коутчичъ[2]), панъ Негрило дворникъ, панъ Нѧвкой[3]) логоѳетъ, панъ Уиклата, панъ Синко Бръличъ, панъ Петръ Хоудичъ, панъ Чоурба, панъ Богоушъ и братъ его панъ Пашко, панъ Борис[ъ] Гринковичъ, панъ Домокоушъ столникъ, панъ Банчоулъ, панъ Доума, панъ Мирча вистїарникъ, панъ Албъ чашникъ и вси боѧре и посполство ꙁемли Молдавскои ровнымъ слюбомъ и приꙁволенїемъ ꙁнаменито чинимъ и[ы]нѣшнїимъ нашимъ листомъ вшиткымъ, кому того боудетъ потребиꙁна, ижъ панъ нашъ воевода пререченный слюбилъ паноу нашемоу милостивомоу, божїею милостїю кролеви Полскому и такожъ дѣдичоу Рускых[ъ] ꙁемлъ и найвыше[моу] кнѧꙁу Литовскому и его дѣтемъ, Владиславови и Коꙁымиру, и его намѣсткомъ и дѣдичоумъ корони Полскои. А мы такожъ подлугъ его слюбоу присѧги и ꙁаписоу доброю вѣрою христїанскою беꙁ[ъ] л'сти и беꙁ' хитрости и под[ъ] тою присѧгою, што есмо учинили, ꙁаписали сѧ есмы и присѧгли пререченному паноу Владиславови кролеви и освѣченнымъ дѣтемъ его, Владиславови и Каꙁымирови, и намѣсткомъ их[ъ] и дѣдичомъ корони Полскои с[ъ] нашимъ пререченнымъ паномъ Стефаномъ воеводою вѣрнѣ служити и помагати и бронити его напротивоу каждому непрїѧтелю его и короуны Полскои, которыжъ коли бы былъ, никого не вынимуючи ꙁавсе и на вѣкы. Слюбоуемъ такѣжъ и слюбили есми и ѡбѧꙁоуемы сѧ тимъ нашимъ листомъ, ижъ какъ рихло пререченый панъ Владиславъ кроль Полскый пререченный албо которы с[ы]нъ его приближит[ь] сѧ албо прїйдеть до Рускых[ъ] ꙁемлъ, пререченны Стефанъ, воевода нашъ, имаетъ

прїнхати ωбмиунѣ а присагъ олду своего и ʒапиеоу потвердити на мѣстри и уасоу положенного емоу листы алабо его послы. А то слюбоуемы при утн при вѣрѣ держати и полнити беʒ[ъ] вынмолвы. А про лѣпшоую твердость нашѣ печати соуть ʒавѣшены. Пис[анъ] оу Соуавѣ в[ъ] лѣт[о] ,ѕ ц м в, ген[вара] гі.

Nos proceres Moldavienses domini nostri Stephani voyevodae, dei gratia terrae Moldaviae domini, et quidem: dominus Michaël Dorohunscius, dominus Vilcia, dominus Georgius Fratovscius, dominus Carste, dominus Danus, dominus Isaias, dominus Cutcichius,[4]) dominus Negrilus iudex, dominus Niavcoi[5]) logothetes, dominus Uncliata, dominus Sinco Berlicius, dominus Petrus Hudicius, dominus Ciurba, dominus Bohusius et frater ipsius, dominus Pasco, dominus Borisus Hrincovicius, dominus Domocusius dapifer, dominus Banciulus, dominus Duma, dominus Mircia vestiarius, dominus Albus pincerna omnesque proceres et populus terrae Moldaviae ex firma ad unum omnium consensione concessioneque notum facimus praesente tabula nostra omnibus, quibus id opus erit, dominum nostrum praefatum voyevodam gratioso domino nostro, dei gratia Poloniae regi, terrarum Rossicarum heredi, summo Lituaniae principi, eius liberis, Ladislao et Casimiro, successoribus, heredibus coronae Poloniae iusiurandum dedisse. Secundum quod iusiurandum, sponsionem, litteras, nec non secundum iusiurandum, quod ipsi dedimus, etiam nos bona fide Christiana, sine fraude et dolo, praefato domino Ladislao regi, illustrissimis eius liberis, Ladislao et Casimiro, successoribus, heredibus coronae Poloniae polliciti sumus ac iuravimus nos cum praefato domino nostro Stephano voyevoda iis fideliter officia et auxilia praestaturos eosque contra omnes cum ipsius tum coronae Poloniae hostes, quicunque fuerint, ad unum omnes semper et in saecula defensuros. Pollicemur insuper et polliciti sumus, in quae nos etiam hac tabula obstringimus, ut primum praefatus dominus Ladislaus, Poloniae rex suprascriptus, vel quispiam filiorum ipsius accesserit vel iam pervenerit ad terras Rossicas, praefatum Stephanum voyevodam obligatum fore se ipsum coram offerre sponsionesque et iuraiuranda, immo litteras suas loco et tempore ipsi per epistolas vel legatos designato confirmare. Quae expleturos nos et servaturos sine renunciatione pollicemur per honorem et fidem. In cuius rei maiorem auctoritatem sigilla nostra[6]) sunt appensa. Scriptum Sociaviae anno 6942, ianuarii 13 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 35 expressus est.
2) Minus recta scriptura pro Коупуиуѣ = Cupcich.
3) Item minus recta scriptura pro Нагой = Niagoi.
4) Cf. notam secundam huius tabulae.
5) Cf. notam tertiam eiusdem tabulae.
6) Exstant 15 in funiculis sericis impensa sigilla; emblemata ipsorum et inscriptiones in exemplari photographico internosci non possunt.

DCLXXI.

1434. 1434. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, presbytero suo Iugae eiusque stirpi praeter vicos iam prius addictos hacque tabula confirmatos alios quosdam vicos atque vastitates quasdam addicit*[1]).

Милостїю божїею мы Стефанъ воевода, господарь земли Молдавской, чинимъ знаменито и[съ] симъ листомъ нашимъ всѣмъ, кто нанъ оузритъ или его услышитъ чтоучи, оже тотъ истинны попъ нашъ Юга служилъ прѣждє свято почившому отцу нашему правою и вѣрною службою и днес[ь] служитъ намъ право и вѣрно. Тѣмъ мы, видѣвши его правою и вѣрною службою до нас[ъ], жаловали iесми его особною нашею милостїю и потвердили есми ему правовѣрное его выислуженїе и дали есми ему оу нашей земли села, на имя: Бучоумѣни, где му є домъ, и на Тутовѣ двѣ села, где ес[ть] Микла от[ъ] Бахну и где ес[ть] Баланъ от[ъ] Стрымба, и едно мѣсто от[ъ] пустини на Баши, ниже гребли Баликовы, и на Подразѣ селище Оцелово. Тое все щобы ему оурикъ со всѣмъ доходомъ и дѣтемъ его и оунучатомъ его и праоунучатомъ его и прашуратомъ его и всему роду его непорушено николиже на вѣки. А хотаръ тѣмъ селомъ съ всѣми старыми хотари, коуды из[ъ] вѣка оживали. А хотаръ селищи и пустини, колко възмогутъ оживати два села досытъ. А на то ес[ть] вѣра нашего господьства выше писанного Стефана воеводы и вѣра бояръ нашихъ[ъ]: вѣра пана Кылчи и дѣтей его, вѣра пана Кръстн и дѣтей его, вѣра пана Коучичича дворника, вѣра пана Дана и дѣтей его, вѣра пана Исаїа и детей его, вѣра пана Оуикльти и дѣтей его, вѣра пана Негрила и дѣтей его, вѣра пана Петра Хоудича и дѣтей его, вѣра пана Стана Бръльча и дѣтей его, вѣра пана Мирга вистїарника, вѣра пана Баничула и брата его пана Шефула, вѣра пана Лазора и брата его пана Станчула, вѣра пана Дымы Чръного, вѣра пана Болдана столника, вѣра пана Алба чашника, вѣра пана Дїениша спътаръ и вѣра всѣх[ъ] бояръ нашихъ[ъ] Молдавскых[ъ], и великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашемъ животѣ кто будет[ь] господаръ нашеи земли от[ъ] дѣтей нашихъ[ъ] или от[ъ] братїй нашихъ[ъ] или кого богъ изберетъ быти, тотъ штобы имъ не порушилъ нашего данїа, али штобы оутвердил[ъ] и оукрѣпилъ, занюже дали есми ему за его правоую и за вѣрную его службу. А на болшее потвержденїе тому всему выше писаному велѣли есми слузѣ нашему вѣрному пану Нѣгосви логофету писати и привѣсити нашу печатъ к[ъ] сему листу нашему. Пис[алъ] Олина оу Сочавѣ в[ъ] лѣто ѕ҃ц҃м҃в, април[а] к҃д.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hacce tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum presbyterum nostrum Iugam olim patri nostro beatae memoriae fideliter et sine fraude praesto fuisse et in praesentia pari nobis adfectione adesse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei singularem gratiam nostram dedimusque ac confirmavimus quos sibi demeruit in terra nostra vicos, et quidem: Buciumienios, ubi eius domus est, et in Tutova duos vicos, in quorum altero Nicolaus de Bachno, in altero Balanus de Strimba habitat, et unam partem regionis vastae in Basa infra molam Balicae, et in Podraga villam Ocelianam. Haec ei cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsi et liberis et nepotibus et pronepotibus et

pronepotum liberis et toti stirpi ipsius. Atque fines horum vicorum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Contra huius villae et huius regionis vastae fines, quatenus duo vici occupare possunt, habentor. Quae fide firmantur maiestatis nostrae, supra scripti Stephani voyevodae, fideque procerum nostrorum: fide domini Vilciae liberûmque ipsius, fide domini Carstae liberûmque ipsius, fide domini Cupcichii iudicis, fide domini Dani liberûmque ipsius, fide domini Isaiae liberûmque ipsius, fide domini Uncliatae liberûmque ipsius, fide domini Negrili liberûmque ipsius, fide domini Berlicii liberûmque ipsius, fide domini Mirciae camerarii, fide domini Banciuli et fratris ipsius domini Stefuli, fide domini Lazari et fratris ipsius domini Stanciuli, fide domini Dumae nigri, fide domini Bogdani (= Theodori) dapiferi, fide domini Albi pincernae, fide domini Dionysii spatarii, fide omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum et minorum. Postque nostrum obitum, qui dominus terrae nostrae sive ex liberis nostris fratribusve fuerit, sive quem deus elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed firmato et fundato iis ea, quoniam ea ipsi pro rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, officialem nostrum, fidum dominum Negoium logothetam, scribere sigillumque nostrum[2]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Oancia Sociaviae anno 6942, aprilis 24. die.

1) Haec tabula hic primum apparet.

2) Nunc quoque exstat et ita inscripta est: [ПЕЧА]ТЬ ІѠ СТЕФАНА ВОЕВОД[Ѣ Г]ОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДА[ВСКОИ] = Sigillum Ioannis Stephani Voyevodae domini terrae Moldaviae. Litterae cyrillicae uncis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLXXII.

1434. *Idem Stephanus eidem Iugae eiusque stirpi acquisitiones priores confirmat, alios quosdam vicos vastitatesque quasdam addicit*[1]). 1434.

Милостїю божїею мы Стефанъ воевода, господаръ земли Молдавскои, знаемо чинимъ ис[ъ] сѣмъ листомь нашим[ь] оусѣмъ, кто нань оузрит[ь] или его оуслышитъ чтучи, оже тот[ъ] истинный молебникъ нашъ, поп[ъ] Юга, служилъ прѣжде свято почившому ѡтцоу нашему право и вѣрно а днес[ь] служит[ь] намъ право и вѣрно. Тѣм' мы, видѣвши его правоую и вѣрноую службоую до нас[ъ], жаловали есми его особною нашею милостїю и потвердили есми емоу у нашей земли оу Молдавской даанїа нашего ѡтцѣ, села на имя: Боучюмѣни, где ес[ть] домъ его, а дроугое пониже Торнитещи, где ес[ть] Микоула Жуде, третое на Шимоузѣ Чорсъчещи, четвертое повыше Боучюмѣни на имѣ Радешани, и на верх[ъ] Любанѣ Мынзаци, и на оусти Стоуденца Темешещи, [на връхъ Стръмбѣ][2]) ѡбѣ части жудечїе, и Стримбѣ с[ъ] верха до устїа, цю мочи имет[ь] собѣ ѡсадити, и на Тоутовѣ Лълещи и Хълмъжещи, и на верх[оу] Стражницѣ, где ес[ть] Жуде Миха[й]ло. Тое въсе щобы емоу ѡт[ъ] нас[ъ] оурик[ъ] съ въсѣмъ доходомъ емоу и дѣтемъ его и оуноучатом[ъ] его и прѣоуноучатомъ его и прѣщоурѣтомъ его и въсемоу родоу его найближнемоу непорушено николиже на вѣкы. А хотаръ тѣмъ селамъ

съ ѹсими своими старими хотари, коуда из[ъ] вѣка ѡживали. А на то ес[ть] вѣра господьства-ми выше писаннаго Стефана воеводы и вѣра боѧръ наших[ъ]: вѣра пана Вылчи и дѣтей его, вѣра пана К[ъ]рсти и дѣтей его, вѣра пана Кѹпчича дворника, вѣра пана Дана и дѣтей его, вѣра пана Исаїа и дѣтей его, вѣра пана Оунклѣти и дѣтей его, вѣра пана Негрила и дѣтей его, вѣра пана Петра Хѹдича и дѣтей его, вѣра пана Стана Брълача и дѣтей его, вѣра пана Мирчи вистиѧрника, вѣра пана Банчюла и брата его пана Щефула, вѣра пана Лазора и брата его пана Станчюла, вѣра пана Дѹмы чорного, вѣра пана Боьдана столника, вѣра пана Алба чашника, вѣра пана Дїениша спатарѣ и вѣра въсѣх[ъ] боѧръ наших[ъ] Молдавскых[ъ], и великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашемъ животѣ кто боудет[ь] господаръ нашеи земли ѡт[ъ] дѣтей наших[ъ] или ѡтъ братїй наших[ь] или ѡт[ъ] нашего племени, бѹд[ь] кто, кого богъ изберетъ быти, тотъ щобы емоу непороушилъ нашего данїа, али щобы имъ оутвердилъ и оукрѣпилъ, занѹже есми дали емѹ за его за его правоую и вѣрноую слѹжбоу. А на болшее потвержденїе томоу всемѹ выше писанномѹ велѣли есми слоуѕѣ нашемѹ вѣрномѹ Нѣгоеви логоѳетоу писати и привѣсити нашѹ печат[ь] к҃ семоу листоу нашемоу. Пис[алъ] Гедеѡн[ъ] дїак[ъ] оу Соучавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ ц҃м҃ в҃, април[ѧ] к҃д.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, palam facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum capellanum nostrum, presbyterum Iugam, olim patri nostro beatae memoriae fideliter et sine fraude praesto fuisse et in praesentia pari nobis adfectione adesse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei singularem gratiam nostram et confirmavimus addictos ei a patre nostro in terra Moldavia vicos, et quidem: Buciumienios, ubi eius domus est, secundum inter Tormitescios, ubi Nicolaus Zude habitat, tertium in Simuza, qui Ciorsacescii appellatur, quartum supra Buciumienios, cui Radesani nomen est, et in superiore Lubania Manzacios, et in ostio Studenicii Temesescios, et in superiore Strimba utrumque ad reditum iudicis pertinentem fundum,[3]) et in utraque ripa Strimbae, a fonte ad ostium, tantum quantum collocare poterit, et in Tutova Lalescios et Holmozescios, et in superiore Straznicza vicum, in quo Michaël Zude habitat. Haec ei cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsi et liberis et nepotibus et pronepotibus et pronepotum liberis et toti, quae proxima erit, stirpi ipsius. Et fines horum vicorum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur maiestatis nostrae, supra scripti Stephani voyevodae, fideque procerum nostrorum: fide domini Vilciae liberûmque ipsius, fide domini Carstae liberûmque ipsius, fide domini Cupcichii iudicis, fide domini Dani liberûmque ipsius, fide domini Isaiae liberûmque ipsius, fide domini Uncliatae liberûmque ipsius, fide domini Negrili liberûmque ipsius, fide domini Berlicii liberûmque ipsius, fide domini Mirciae camerarii, fide domini Banciuli et fratris ipsius domini Stefuli, fide domini Lazari et fratris ipsius domini Stanciuli, fide domini Dumae nigri, fide domini Bohdani dapiferi, fide domini Albi pincernae, fide domini Dionysii spatarii, fide omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum ac minorum. Postque nostrum obitum, qui dominus terrae nostrae sive ex liberis nostris fratribusve fuerit, sive quem deus

elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed firmato et fundato iis ea, quoniam ea ipsi pro rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, officialem nostrum, fidum dominum Negoium logothetam, scribere sigillumque nostrum[4]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Gedeon diaconus Sociaviae anno 6942, aprilis 24 die.

1) De hac tabula apud Ulaniccium sub No. 36 s. c. o. eius tantummodo particula prior usque ad vocabula: що моуи имет[ь] собѣ осадити (= quantum collocare poterit) exstat.

2) Haec vocabula ex tabula huius editionis DCLXXX deprompta sunt.

3) Sed esse potest, ut vocabulum „жудеуіа" hoc loco non tam „ad reditum ludicis pertinentem fundum", quam fundum quemlibet, vel potius fundi cuiuslibet certam partem significet.

4) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: [ПЕУАТЬ ІѠ С]ТЕФАНА ВОЕВОДѢ ГОСПО[ДА]РѢ ȤЕМЛИ МОЛДАВСКОИ = Sigillum Ioannis Stephani voyevodae domini terrae Moldaviae. Litterae uncis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLXXIII.

1434. *Elias, Moldaviae voyevoda, significat Ladislao, huius nominis III Poloniae regi, rediisse se in gratiam cum fratre suo Stephano voyevoda et dedisse ei dominium, quod Cheliam, Vasluium, Berladum et Tecucium cum praediis in tabula singillatim perscriptis continet.*[1]) 1434.

Милости божїю Владиславу, велебному кролю Польскому, Литовскому, Рускому и иных[ъ] многых[ъ] ȥемлѣмъ господаръ, служба вѣрна а на оусе уаси ѡт[ъ] Илїаша воеводы, господарѣ ȥемли Молдавскои. Даемъ вашей милости вѣданїе, аже мы ис[ъ] нашимъ братомъ Стефаном[ъ] воеводою исъеднали сѧ и помирили сѧ есми и имаемъ на томъ миру стоати на вѣкы вѣуныѧ а вашей милости [и] свѧтой корони Полъской имаемъ ѡба служити вѣрно на вѣкы, беȥъ вѣсѣкоа лъсти и беȥъ хитрости, противъ каждого вашего неприятелѣ. А мы есми дали нашему милому брату Стефану воеводи ѡт[ъ] нашей ѡуеȥны державу на имѣ: городъ Келїю и с[ъ] мытом[ь] и съ ѡȥеры, що к[ъ] тому городу слухають, и мисто Васлуй и волость, що к[ъ] тому мисту слухаеть, и державу ѡт[ъ] Тутову и тръгъ Бръладъскый съ оусею волостию и млины Коворлуйскыи и мисто Текууъ съ оусею волостию и Ѡлтѣны. А то ес[ть] нашему милому брату Стефану воеводи уринъ съ оусими доходы непорушено николи на вѣкы до нашего живота. А который бы не хотилъ на томъ иȥъеднанїю стоати и миръ порушити, а ваша милость и каждый добрый на того стоати и каȥнити ꙗко виноватого и ꙗко прѣступника. А ȥа болшее потвержденїе присѧгали есми межи собою и клѣли сѧ есми на у[е]ст[ь]ный кр[ь]стъ и на оуси свѧти и ȥаписали сѧ есми межи собою подъ нашими печатми. А ктобы того не иȥдръжалъ или радилъ на порушенїе, таковый да ес[ть] проклѧтъ ѡт[ъ] бога и ѡт[ъ] преуистыѧ его матере, и ѡт[ъ] уетыри еуангелисти и ѡт[ъ] ві свѧтыхъ връховных[ъ] апостолъ и ѡт[ъ] тиі богоносныхъ свѧтых[ъ] ѡт[е]цъ, иже въ Никеи, и ѡт[ъ] всѣхъ свѧтыхъ да ес[ть] проклѧтъ и да ес[ть] подобенъ Июди и Арїи и уутстие да имаетъ иже въȥъпишѧ на влад[ы]кѫ Христа съ ѡнѣми; и кръвъ его на них[ъ] и на уадѣхъ их[ъ]. И на болшее потвръжденїе тому въсему выше писанному велѣли есми нашему вѣрному слуѕи пану Динису логофету писати и привѣсити нашу печать к[ъ] сему листу нашему. Писа Ꙗкуш[ь] писаръ оу Соуавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃м҃г, сеп[тѧбрѧ] а҃.

Dei gratia Ladislao, magnifico Poloniae regi, Lituaniae, Rossiae, aliarum multarum terrarum domino, fidele in omnia tempora officium ab Elia voyevoda, domino terrae Moldaviae. Significamus gratiae vestrae rediisse nos in gratiam et pacem cum fratre nostro Stephano voyevoda et velle nos hac pace stare in saecula saeculorum, vestrae autem serenitati sanctaeque coronae Polonicae obsequi in aeternum sine ulla fraude et dolo contra unumquemque hostem vestrum. Dedimus autem dilecto fratri nostro, Stephano voyevodae, de nostro patrimonio dominium, quod haec continet praedia: urbem Cheliam cum vectigali et lacubus, qui ad hanc urbem pertinent, urbem Vasluium cum regione, quae huic urbi adiacet eiusque est, fundum in Tutova situm, forum Berladense cum tota regione, molas Covorluiscianas, oppidum Tecucium, Oltenios. Haec omnia dilecto fratri nostro Stephano voyevodae cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus usque ad obitum nostrum addicta sunto. Qui vero nostrûm his pactis stare noluerit pacemque fregerit, vestra serenitas et optimus quisque obligati erunt contra eum esse castigareque eum tamquam noxium ac maleficum. In cuius rei maiorem auctoritatem mutuo iureiurando nos obstrinximus, immo venerabilem crucem omnesque sanctos invocavimus et litteras sigillis nostris sancitas commutavimus. Quod si quis non tenebit vel ut violetur suadebit, is sit devotus a deo, a sancta eius matre, a quattuor evangelistis, a duodecim summis sanctis apostolis, a 318 sanctis deum in pectore habentibus patribus, qui Niceae fuerant, et ab omnibus sanctis, similisque sit Iudae et devoti Arii habeatque societatem cum iis, qui vociferantes postulabant, ut sanguis domini Christi in se suisque liberis maneat. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, nostrum fidum officialem, dominum Dionysium logothetam, scribere et sigillum nostrum[2]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Iacusius scriba Sociaviae anno 6943, septembris 1 die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 39, summa earum apud Dogielum I, pag. 601 et apud Rykaczevscium pag. 136 exstat.

2) Hoc sigillum nunc quoque exstat et praeter usitatum Moldaviae emblema inscriptionem continet, quae ita legitur: [ПЕЧАТЬ ІѠ С]ТЕФАНА ВОЕВОДѢ ГОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ = Sigillum Ioannis Stephani voyevodae domini terrae Moldaviae. Litterae cyrillicae uncis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLXXIV.

1434. 1434. *Elias Moldaviae voyevoda in obsequium Ladislai III., Poloniae regis, secundum maiorum iuraiuranda iurat profiteturque sicut se Poloniae regi, ita Poloniae regem sibi auxilium laturum culpamque perfidiae, quam Alexander palatinus Colomyiensium et Sniatynensium regionum invasione in ipsum admiserit, sibi remissurum*[1]).

Милости божию мы Илїа воевода, господаръ земли Молдавскои, ис[ъ] нашими дѣтми, и с[ъ] нашею братиею, и с[ъ] нашею радою, старою и молодою, знаемо чинимъ ис[ъ] сѣмъ листомъ нашимъ и инымъ господаремъ по инымъ землѣмъ кролемъ и кнѣжѣтомъ, комꙋ бꙋдетъ того потрѣбизно, кто коли на тотъ листъ оузритъ или его оуслышитъ чтоуи,

аже мы нс[ъ] нашимъ добрымъ ѹмысломъ и с[ъ] нашею доброю волею, никимъ непринѹжени, ѡсвацеомꙋ и велебномꙋ Владиславꙋ, кролеви Польскомꙋ, Литовскомꙋ кнѧзю найвышъшемꙋ, Рꙋскомꙋ и иных[ъ] многымъ ꙁемлѧмъ господаръ, и его братꙋ Казимирꙋ и намѣстникомъ корони кролевъства Полъского, и слюбꙋемъ и слюбили есми, присѧгаемъ и присѧгли есми, голдꙋемъ голдовали сѧ есми, ꙗко инаа кнѧжѧта Христианъскаа голдꙋет[ь] сѧ подлꙋгъ Христїанского права, тако ꙗко наши предкове голдовали сѧ и ꙁаписовали сѧ, на имѧ: Петръ воевода и Романъ воевода и Стецко воевода и ѡт[е]цъ нашъ Алеѯандръ воевода, тако и мы голдовали сѧ есми и маемъ емꙋ вѣрно слꙋжити и быти послꙋшни и стати подли святои короны противъ каждого ихъ неприѧтелѧ, никого не вынимꙋючи, беꙁъ лъсти и беꙁъ хытрости и приѧяти при вѣры на вѣкы вѣчныж. А нашъ господаръ кроль и корꙋна и рада оусѧ, стараѧ и молодаѧ, такожъ имаютъ подли нас[ъ] стати и боронити нас[ъ] и дѣти наши и ꙁемлю нашꙋ ѡт[ъ] каждого нашего неприѧтелѧ, никого не вынимꙋючи беꙁъ лъсти и беꙁъ хытрости на вѣкы вѣчныѧ. А наш[ь] господаръ кролъ ѡтпꙋстилъ намъ тотъ гнѣвъ, що ѡт[е]цъ нашъ, Алеѯандръ воевода, воевалъ Коломыю и Снѧтин[ъ], а ꙁа то кроль старый казнилъ нас[ъ], а мы того не имаемъ николи оуспоминати кролю Польскомꙋ и всей корони при нашей чти и при нашей вѣрѣ, ани ꙁаписовъ предковъ нашихъ[ъ] ломити, али имаемъ вѣрнѣ приѧти и слꙋжити королю и корꙋни Польской на вѣкъ вѣкомъ. А на болшее потверъжденїе томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ слꙋѕѣ, панꙋ Днинсꙋ логоѳетꙋ, писати и привѣсити нашꙋ печатъ к[ъ] семꙋ листꙋ нашемꙋ. Писа Ꙗкꙋшъ писаръ ꙋ Соучавѣ в[ъ] лѣто ҂ꙅ ц м г, сеп[тавріа] а.

Dei gratia nos Elias voyevoda, terrae Moldaviae dominus, una cum liberis, fratribus, consiliariis nostris, senioribus et iunioribus, notum facimus hac tabula nostra aliis dominis, aliarum terrarum regibus principibusque nec non iis, quibus id opus erit et qui hanc tabulam inspicient vel lectam audient cunque, nos nostro bono consilio nostraque voluntate bona, a nullo ad hoc coactos, illustri ac magnifico Ladislao, Poloniae regi, summo Lituaniae principi, Rossiae, aliarum multarum terrarum domino, eius fratri Casimiro, successoribus, coronae regni Poloniae polliceri et pollicitos esse, spondere et spopondisse, iurare et iuravisse, quem ad modum alii quoque principes Christiani secundum legem Christianam iurant et quem ad modum nostri quoque maiores, et quidem: Petrus voyevoda, Romanus voyevoda, Stephanus voyevoda paterque noster Alexander voyevoda iuraverunt litterisque suis id confirmaverunt, fore, ut fideliter serviamus oboediamusque, sanctae coronae contra hostes ad unum omnes sine fraude et dolo auxilium feramus et fideliter faveamus in saecula saeculorum. Similiter dominus noster rex, corona, omnes consiliarii, seniores et iuniores, nobis adstabunt nosque, liberos nostros, terram nostram ab hostibus ad unum omnibus sine fraude et dolo in saecula saeculorum defendent. Et dominus noster rex veniam nobis dedit irae, quia pater noster Alexander voyevoda bellum intulit Colomeae et Sniatyno,[a]) dum vice versa nos poenam, quam prior rex propter id in nos constituit, regi totique coronae Poloniae per honorem et fidem nostram neque obiiciemus unquam, neque litteros priorum nostrorum frangemus, sed regi et coronae Poloniae fideliter favebimus serviemusque in aeternum. Quae omnia

supra scripta ut magis rata fierent, nostrum fidelem officialem, dominum Dionysium logothetam, scribere et sigillum nostrum[3]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Iacusius scriba Sociaviae anno 6943, septembris 1. die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 41, summa earum apud Dogielum I, pag. 601 et apud Rykaczevscium pag. 136 exstat.
2) Cf. tabulam DCLXV et DCLXVI huius editionis.
3) Hoc sigillum nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **ПЕУАТЬ ІѠАННА НАІЖ ВОЕВОДѢ ГОСПОДАРѢ ӡЕМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLXXV.

1434. 1434. *Proceres et consiliarii Eliae voyevodae profitentur se cum liberis et fratribus suis in obsequium Ladislai, huius nominis III Poloniae regis, iuravisse hocque iusiurandum servaturos sine fraude et dolo in aeternum*[1]).

Господара нашего Илїаша воеводы мы боаре оуса рада Молдавскаа, старїи и молодии, исъ нашими дѣтми и съ нашими братїами, уиниъ ӡнаменїто симъ нашимъ лїстомъ инымъ господаремъ, по иныхъ ӡемлам[ъ] королемъ и княжатомъ, комꙋ бꙋдеть того потребнӡиа и кто нань ꙋӡрить илї ꙋслышуть его утꙋуи, аже мы добрым[ь] оумысломъ и съ нашею доброю волею, нїкимъ непринꙋжєнї, ѡсвѣщеномꙋ, велебномꙋ Владиславꙋ, королю Полскомꙋ, Литовскомꙋ княӡю найвышемꙋ, Рꙋскомꙋ, иных[ъ] многихъ ӡемль господарю, и его братꙋ Каӡимирю и намѣстникомъ корꙋны королевства Польского и слюбꙋемъ и слюбовалї есми, присагаем[ъ] и присагалї есми, голдовалї са есми исъ нашимъ господаремъ Илїашемъ воеводою и съ нашими дѣтми и съ нашими братїами тако са голдꙋемъ, яко каждый Христїанїнъ голдꙋ[е]ть са, аже имаемъ вѣрно слꙋжити королю и сватой корꙋнѣ Полской исъ нашимъ господаремъ Илїашемъ воеводою и съ нашими дѣтми и съ нашими братїами и быти послꙋшни и стати подли сватои корꙋны противъ каждого ихъ неприятела, не вынимꙋюуи никого, беӡо лстї и беӡъ хитрости, при утї и при вѣрѣ на вѣки вѣуныи, и маемъ нашемꙋ господарю радити подлꙋгъ нашеи присаги и подлꙋгъ нашихъ ӡаписовъ, аже быхомъ королю вѣрнѣ слꙋжилї и сватой корꙋнѣ Полской. А кто бы ѡт[ъ] нас[ъ] по правдѣ не слꙋжил[ъ] Илїашꙋ воеводе, а того иметь король господарь каӡнїти а еще да бꙋдеть проклатъ ѡт[ъ] бога и ѡт[ъ] преуистои матерь и ѡт[ъ] уотїри еуангелїсты и ѡт[ъ] в҃і сват[ы]хъ връховнихъ апостолъ и ѡт[ъ] сватыхъ богоносныхъ ѡт[е]ць т҃и иже въ Нїкии и ѡт[ъ] въсѣхъ сватыхъ. А кто порꙋшить, тотъ да бꙋдеть проклатъ, да бꙋдеть подобенъ Юдѣ и проклатомꙋ Арїю, и да имает[ь] уuастїе съ ѡнѣми, иже въӡопиша на вл[ады]кꙋ Христа: и кровь его на нїхъ и на уадѣхъ ихъ. А на болше потвержєнїе велелї есми панꙋ Дьнїсꙋ логоѳетꙋ пїсатї и при[вѣсити] пеуати нашѣ къ семꙋ лїстꙋ. А пис[анъ] на Соуавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃м҃г, мѣсаца сеп[тавра] г҃.

Domini nostri Eliae voyevodae nos proceres et consiliarii Moldavienses, seniores et iuniores, una cum liberis et fratribus nostris notum facimus hacce tabula nostra aliis dominis, aliarum terrarum regibus principibusque, nec non

iis, quibus ea opus erit et quicunque eam inspicient vel lectam audient, nos nostro bono consilio nostraque voluntate bona, a nullo ad hoc coactos, illustri ac magnifico Ladislao, Poloniae regi, summo Lituaniae principi, Rossiae, aliarum multarum terrarum domino, eius fratri Casimiro, coronae regni Poloniae heredibus, polliceri et pollicitos esse, iurare et iuravisse cumque domino nostro, Elia voyevoda, liberis, fratribus nostris obsequium promisisse, quem ad modum unusquisque Christianus promittit, fore, ut regi et sanctae coronae Poloniae una cum domino nostro, Elia voyevoda, liberis, fratribus nostris fidele officium praestemus oboediamusque, sanctae coronae contra hostes ad unum omnes sine fraude et dolo, per honorem et fidem, in saecula saeculorum auxilium feramus dominoque nostro secundum iusiurandum et litteras nostras, quibus nos in fidele officium regi sanctaeque coronae Poloniae obstrinximus, suadeamus. Quod si quis nostrum Eliae voyevodae officia sua pro veritate non praestiterit, in eum dominus rex poenam constituat sitque is devotus a deo, a sancta eius matre, a quattuor evangelistis, a duodecim summis sanctisque apostolis, a 318 sanctis deum in pectore habentibus patribus, qui Niceae fuerant, et ab omnibus sanctis. Et si quis (scl. hanc pactionem) labefecerit, is similis sit Iudae et devoti Ariae habeatque societatem cum iis, qui voci ferantes postulabant, ut sanguis domini Christi in se suisque liberis maneret. Quae res ut magis rata fieret, dominum Dionysium logothetam scribere et sigillum nostrum[2]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scriptum Sociaviae 6943, mensis septembris 3 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 42 expressus est.

2) Exstant decem sigilla, quae in funiculis sericis pendent et satis bene servata sunt. Quae in iis insunt emblemata et inscriptiones, in exemplari photographico internosci non possunt.

DCLXXVI.

1434. *Elias, Moldaviae voyevoda, officiali suo Stano Babicio eiusque stirpi vicos quosdam, et quidem Sobranecium, Vascovcios, Budincios, cum omni eorum reditu addicit.*[1]) 1434.

Милости божїю мы Илїа воевода, господаръ ꙁемли Молдавскои, ꙁнаемо чинимь ис[ъ] сѣмь листомь нашимь оуссѣмъ, кто нань оуꙁрить или его оуслышить чтоуи, оже тотъ истинный слуга нашь вѣрный и боꙗринь, пань Стань Бабичъ слоужилъ прѣжде свято почившому родителю нашемоу правою и вѣрною слоужбою а днес[ь] служить намь правою и вѣрною слоужбою. Тѣм[ь] же мы, видѣвши его правою и вѣрною слоужбоу до нас[ъ], жаловали есми его ѡсобною нашею милостїю и дали есми емоу оу нашей ꙁемли, оу Молдавской, села на имѣ: Собранецъ оу Цѣциньской держави и Васковцїи, Мишино село, аже Мишѣ ꙁагубиль свое имѣнїе оу хитлѣньстви, и Боудинци Михайла Кошчїевича, аже и ѡнь ꙁагубиль оу хитлѣньстви. То есми дали нашему слуѕѣ ꙁа его вѣрною слоужбу емоу ѹрикъ съ въсѣмъ доходомь непорѹшено николи на вѣкы вѣчныꙗ, такожде и братїамъ его, прѣжде и дѣтемь его и оунучатомь его, и прѣоунучатомъ его и прѣщоурѣтом[ъ] его и въсемоу племеню его на вѣкы. А хотаръ тѣмъ селамъ въсѣмъ

съ въсѣми старыми хотари ѡт[ъ] въсѣхъ сторон[ъ], коуда из[ъ] вѣка вѣчного ѡживали. А на то ес[ть] вѣра выше писаннаго господьства-ми Илїа воеводы и вѣра възлюбленнаго с[ы]на господьства-ми Романа, вѣра пана Журъжа Фратовьского и дѣти его, вѣра пана Влъчи дворника, вѣра пана Щефула и брата его пана Мъндри, вѣра пана Щефула, вѣра пана Дана и дѣти его, вѣра па[на] Мисн, вѣра пана Форова, вѣра пана Лазора и брата его пана Станчула, вѣра пана Витолта, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Ꙗкуша, вѣра пана Берендѣа столника, вѣра пана Думи, вѣра пана Бълоша чашника, вѣра пана Станчула комиса и вѣра въсѣхъ боꙗръ наших[ъ], и великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашемъ животѣ кого богъ изберет[ь] быти господаръ нашеи земли, щобы имъ не порушил[ъ], али щобы им[ъ] оутвръдил[ъ] и оукрѣпилъ. А кто бы тое хотилъ порушити, тот[ъ] да ес[ть] проклѣть ѡт[ъ] бога и ѡт[ъ] пречистѣи его матери и ѡт[ъ] въсѣхъ святых[ъ], и да ес[ть] подобенъ Иоудѣ и проклѣтому Арїи, и да ес[ть] анаѳема аминъ. А на болшее потвръжденїе тому въсему выше писанному велѣли есми нашему вѣрному слуѕѣ, пану Динису привѣсити нашоу печать к[ъ] семоу листу нашему. Писа Ꙗкушь писарь оу Хотини в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃м҃г҃, ѡх[тобрїа] и҃і.

Dei gratia nos Elias voyevoda, terrae Moldaviae dominus, palam facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum fidumque officialem nostrum et hominem nobilem, dominum Stanum Babicium, olim patri nostro beatae memoriae fideliter et sine fraude praesto fuisse et in praesentia pari nobis adfectione adesse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei singularem gratiam nostram dedimusque ei in nostra terra Moldavia vicos, et quidem: Sobranecium in districtu Cecinensi, Vascovicios, vicum Misae, quod rusticum praedium Misa in captivitate[2]) perdidit, Budincios Michaëlis Coscevicii, quos et ille in captivitate[3]) perdidit. Haec nostro officiali pro eius fidelibus servitiis dedimus addiximusque cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus, ipsi et fratribus ipsius, prius autem liberis et nepotibus et pronepotibus et pronepotum liberis totique stirpi ipsius. Et fines horum vicorum ex omnibus partibus pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur suprascriptae maiestatis nostrae, Eliae voyevodae, fide carissimi filii maiestatis nostrae, Romani, fide domini Georgii Fratovscii liberûmque ipsius, fide domini Vilciae iudicis, fide domini Stefuli et fratris ipsius domini Mandrae, fide domini Stefuli, fide domini Dani liberûmque ipsius, fide domini Misae, fide domini Fori, fide domini Lazari et fratris ipsius Stanciuli, fide domini Vitoldi, fide domini Cosmae Sandrovicii, fide domini Iacusii, fide domini Berendei dapiferi, fide domini Dumae, fide domini Balosii pincernae, fide domini Stanciuli comitis, fide omnium procerum nostrorum, maiorum ac minorum. Postque nostrum obitum, quem deus dominum terrae elegerit nostrae, is ne moveto iis ea, sed fundato firmatoque. Quod si quis ea movere voluerit, is sit devotus a deo et a purissima eius matre et ab omnibus sanctis similisque sit Iudae et devoti Ariae et anathema sit amen. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, nostrum fidum officialem, dominum Dionysium, sigillum nostrum[4]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Iacusius scriba Hotini anno 6943 octobris 18 die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 43, summa earum apud Rykaczevscium pag. 136 exstat.

2) Est haec ad verbum expressa vocabuli slavici хитлѣньство (recte: хытлиньство) significatio, vera autem huius loci haec est sententia Misam propter delictum quoddam bona amisisse sua et insuper carcerem sibi contraxisse.

3) Cf. notam proxime praecedentem.

4) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **ПЕЧАТЬ ІѠАННА ИЛІѪ ВОЕВОДѢ ГОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannes Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLXXVII.

1435. *Stephanus, Moldaviae voyevoda nuntiat Ladislao III, regi Polonorum, se in gratiam rediisse cum fratre maiore natu, Elia voyevoda, quo factum esse, ut pactiones cum Ladislao rege contra Eliam voyevodam initae nullam vim haberent.*[1]) 1435.

Мы Стефанъ воевода знаемо чинымъ симъ листомъ нашимъ божїею милостїю Владїславу кролеви Полскому, Литовскому князю найвишему, дѣдичу Рускому и иным[ъ] многим[ъ] землям[ъ] господарь, нашему милому господареви и иным[ъ], кто на сес[ь] листъ оузритъ или его оуслышитъ чтучи, комужь того будетъ потрѣбизна, што коли есмы имѣли мерзечку на нашего господина и брата старшего, Илїаша воеводы, господаря земли Молдавскои, ѡ том[ь] мы ис[ъ] нашими боярн и съ въсѣми нашими слугами оумыслывши добрую мыслъ и оучинили есмы вѣрною покору господину и брату нашему старшему Илїашу воеводѣ, милостиве присту[пи]ли есмы и поклонили ся есму яко господину нашему и брату старшему и ты предьреченнымъ мерзячкым[ъ] ѡт[ъ] оусего сердця ѡтпустили есмы безь въсѣкои льсти и хитрости и хочем[ъ] ему вѣрно служїти и прїяяти яко господину и брату старшему до нашему живота. А що есмо имѣли листы записани ѡт[ъ] нашего господаря ѡт[ъ] кроля и ѡт[ъ] его пановъ ѡт[ъ] радъ оусеи противъ нашего брата старшего Илїаша воеводы, що естъ нам[ъ] яко нашь ѡт[е]ць, тых[ъ] листовь яко их[ъ] к[ъ] нам[ъ] принесено ѡт[ъ] пана Вилчи и ѡт[ъ] пана Купчича, що былъ нам[ъ] дворником[ь], так[ъ] намъ загыбли по Купчичеву смерти не можем[ъ] их[ъ] найти. Про тожь слюбуему и слюбили есмо нашему милому господареви королеви и оусеи ради его и оусимъ паномъ его и брату нашему старшему и господину Илїашу воеводы, господареви земли Молдавскои, не помянути тых[ъ] листовъ королевскых[ъ] и панскых[ъ] ко ишкоди королеви и къ завади и паном[ъ] его и оумаряемъ их[ъ] симъ листом[ь] нашим[ь], хотя ся бы и нашли, чиним[ъ] их[ъ] прожних[ъ] сим[ь] листом[ь] нашимъ на вѣкы вѣчным[ъ], зануже видили есмо и оуразоумѣли есмо, аже чиним[ъ] противъ бога и противъ Крестиянского права. А пакы бихомъ тако не задержали, яко ся есмо записали на том[ь] сниму прї наших[ъ] пановъ с[ъ] обоу сторону и прї пановъ нашего милого господаря короля: при пану Андровашу, воеводы Подолскому, старости Сам'борскому, и при пану Влостовскомоу, старости Подолскому, и прї усих[ъ] пановъ господаря нашего короля, що при том[ь] были, що быхом[ъ] били осажени нашеи чти и що быхом[ъ] чти не имяли нигде на вѣкы вечнии, а ваше милость, королю, и кажди добрый, на того стояти и казнити яко виноватого и яко пристъпнїка. А за болшее потверженїе присагали есмо межи собою и клали ся есмо на чьстный крестъ и на уси святыи и записали ся есмо межи собою под[ъ] нашими печат[ь]ми. А кто

бы того не ꙁадержаль или раднль на порошенїе, таковы да естъ проклять ѡт[ъ] господа бога и ѡт[ъ] прѣчистыѧ его матеръ и ѡт[ъ] четири еуангелисть и ѡт[ъ] ві връховиных[ъ] свꙗтых[ъ] апостолъ и ѡт[ъ] т҃ні свꙗтых[ъ] и богоносных[ъ] ѡт[е]ць, иже въ Никеи, и ѡт[ъ] въсѣх[ъ] свꙗтых[ъ], и да ес[ть] подобен[ъ] Іюда и проклатомꙋ Арїю, и оучестїе да имаеть сь ѡнѣми, еже въꙁьпише на владыка Христа и кръвъ его на них[ъ] и на чадах[ъ] их[ъ]. А на болшее потверженїе томоу оусемꙋ выше писанномꙋ велѣли есмо привисити нашь печать ку сему листꙋ. Пис[ано] ꙋ Берлади в[ъ] лѣто ҂ѕ ц҃ м҃ г҃, авгꙋс[та] к҃ꙁ.

Nos Stephanus voyevoda notum facimus hisce litteris nostris Ladislao, dei gratia regi Poloniae, supremo principi Lituaniae, heredi Rossiae aliarum multarum terrarum domino, nostro fautori amantissimo, et aliis, qui has litteras inspicient vel lectas audient, quibusque id opus erit, habuisse nos olim odium in dominum nostrum, fratrem maiorem natu, Eliam voyevodam, terrae Moldaviae dominum, sed nunc cum nobilibus nostris et omnibus ministris bono consilio capto summisisse nos domino et fratri maiori Elia voyevodae, accessisse comiter ad eum, coluisse eum utpote dominum nostrum et fratrem natu maiorem et supra memoratum odium ei toto pectore sine fraude et dolo condonavisse velleque, dum vivimus, fideliter ei oboedire et favere utpote domino et fratri nostro maiori. Quod autem adtinet ad litteras, quas habuimus conscriptas a domino nostro et rege, a proceribus eius et consiliariis omnibus contra fratrem nostrum maiorem natu Eliam voyevodam, qui nobis patris loco est, eas litteras allatas nobis a domino Vilcia et domino Cupcichio, qui noster iudex generalis fuit, quia post mortem Cupcichii perierunt, reperire non possumus. Itaque pollicemur pollicitique sumus carissimo nostro domino regi, toti consilio eius omnibusque proceribus et fratri nostro maiori dominoque Eliae voyevodae, terrae Moldaviae rectori, non fore, ut eas litteras regis dominique memoria teneamus cum detrimento regis et procerum difficultate easque his nostris litteris, etiamsi repertae erunt, tollimus inanesque declaramus his litteris nostris in omne tempus, praesertim cum animadverterimus et cognoverimus agere nos contra deum et disciplinam Christianam. Quod ni ita tenebo, ut me obligavi in hoc conventu coram nostris communibus proceribus et coram proceribus regis, carissimi nostri domini, coram domino Androvasio, palatino Podoliensi et capitaneo Samboriensi, et coram domino Vlostovscio, capitaneo Podoliensi, et coram omnibus proceribus domini nostri regis, qui praesto fuerunt, infamis fiam neve unquam in perpetuum famam habeam, tuque augustissime rex cum optimo quoque, si quid deliquero, contra me sis velim meque poena afficias tanquam maleficum et foederis ruptorem. Maioris autem auctoritatis causa iusiurandum inter nos dedimus et promisimus per sanctam crucem et omnes sanctos nominaque nobis obligavimus sub nostris sigillis. Quod si quis non tenebit vel ut violetur suadebit, is sit devotus a deo et a sancta eius matre et a quattuor evangelistis et a duodecim sanctis apostolis et a trecentis duodeviginti sanctis deum in pectore habentibus patribus, qui Niceae fuerant, et ab omnibus sanctis similisque sit Iudae et devoti Arii habeatque societatem cum iis, qui vociferantes postulabant,

ut sanguis domini Christi in se suisque liberis maneret. Et in maiorem firmitatem omnium horum, quae supra scripta sunt, sigillum nostrum[2]) hisce litteris iussimus appendi. Scriptum Berladi anno 6943, augusti 27 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 38 expressus est.

2) Hoc sigillum nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **[ПЕЧА]ТЬ ІѠСТЕФАНА ВОЕВѠД[Ы Г]ОСПОД[АРѢ] ЗЕМЛИ МОЛДАВ[СКОИ]** = Sigillum Ioannis Stephani voyevodae domini terrae Moldaviae. Litterae cyrillicae uncis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLXXVIII.

1435. *Elias, Moldaviae voyevoda, nomine suo, liberorum, procerum, civium suorum Ladislao III, Iagiellonis filio, regi Polonorum, iureiurando fidem suam eisdem condicionibus quibus antecessores eius, praesens promittit.*[1]) 1435.

Мы Илїа воевода, господарь земли Молдавскои, знаменито чиним[ъ] оурѣдомъ того листа оусимъ, комѹжъ ес[ть] потребизна нинѣшним[ъ] и по том[ь] бѹдѹщимъ, како наминсковъ наших[ъ] наслѣдѹючи оу добротѣ обѣтницъ их[ъ] вѣрою достѡйною и оуставичною жаданвостїю не[ъ] ними слѹчити, найяснѣйшемѹ кнажати панѹ Владиславовы, Пол[ь]скомѹ кролювы, Литовскомѹ князѹ найвышемѹ, Рѹскомѹ дидичю и ныих[ъ] многых[ъ] земли господарю, панѹ нашемѹ милостивомѹ и его намѣстком[ъ] корѹни кролевства Пол[ь]скогѡ ко безъпечною вири чистою и ѹставичнои слѹжбы завѣзати хотѣчи, томѹ ясномѹ панѹ нашемѹ милостивомѹ, панѹ Владиславовы кролевы, и его сватой корони того ясного кролевства Пол[ь]ского и его намѣсткомъ оучера тоу ѹ Левовы посполѹ съ въсею радою нашею, ритерми, боаре и панстви из[ъ] городи, мѣсти, земляѣми подданными и каждого стадла а любо рѣдѹ намъ подданными людми виры правои годдь прѣзь оурѣдь присѣги тыми слови, доткнѹвши са сватого крижа и древа божїа: „Иа Илїа воевода, господарь земли Молдавскои, присѣгаю и ѡбѣщѹю са вѣрно без лъсти и без[ъ] хитрости ѡсвичености вашей, корони кролевства вашего Пол[ь]ской и его намѣстком[ъ] съ въсѣми земляѣми и людми моими вирѹ чистѹю и вѣрень хочю быти, тако ми богъ помоѕи и сватаа достойнаа пана Марїа и оуси сватыи и тот[ъ] сватый криж[ь] хвалебный" — въ всей покори и почестъности ѹчинили есми къ сей слѹжбѣ томѹ ясномѹ панѹ нашемѹ милостивомѹ, панѹ Владиславѹ кролеви, и корони кролевства Пол[ь]ского и его намѣстком[ъ], колко крот[ъ] бѹдет[ь] потрѣбизна, на вѣкы вѣчнїи часы съ въсѣю нашею мощїю и радою, ростропни доброкол[ь]но са завѣзѹючи, обищѹючи и слюбѹючи тако за нас[ъ] и за оуси наши дѣтї и подданыи, иже годдь прѣдреченный, слѹжбы и обѣтници нашеи под[ъ] чъстїю и вѣрочю вѣрни и оуставичне залоужды на вѣкы безь ѡтмолвы и безь противанна къ воли того ясного пана нашего милостивого, кролѣ Пол[ь]ского, и корони и его намѣстком[ъ] на каждый час[ъ] ховати съ всею пилностїю бачити, противъ каждомѹ непрїятеливи а любо непрїятелем[ъ] их[ъ] приклонити помочи, и помочи парѹни нашеи съ въсею силою людїи наших[ъ], колкокрот[ъ] гдеколи бѹдетъ потребизна, чинити. А николи не хочеми быти оу ради, слюбы сиѣтїю черес[ъ] са а любо черес[ъ] кого иного. А любо ныи гдебыколи того ясного пана нашего, найлилостивийшого кролѣ Полского, и корѹны его намѣстком[ъ] лихое оу волотство ражено а любо молвено, и

ѡвшемъ мили ꙁъ их[ъ] оусѣх[ъ] противных[ъ] речїй, которыбыколи кꙋ нашей ꙁнаемости пришли, оуставичнїи обыслати и выстеречи, а николи инъшего собѣ пана мимо прѣдреченного найꙗснѣшего пана милостивого Владислава кролѣ и его корꙋнї кролевства Пол[ь]ского искати и выбирати и его намѣсткѡм[ъ] и къ оусимъ нашим[ъ] нас[ъ] и наше подданныи нинишным[ъ] и по томъ бꙋдꙋщїи ꙁавѣꙁꙋеми оучинити и полнити тот[ъ] истинный голдъ и службꙋ напрѣд[ъ] выписанꙋю чинити, бачити оурѣдомъ того листа нашего. Пичат[ь] наша ест[ь] привишена. Писано въ Ливовѣ ꙋ срѣд[оу] по въꙁдвиженїе ч[е]стнаго кр[ь]ста в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ ц҃ м҃ д҃, сеп[тѧбра] ѳ҃і.

Nos Elias voyevoda, dominus terrae Moldaviae, notum facimus tenore harum litterarum omnibus, quibus expedit praesentibus et futuris, nos imitantes maiorum nostrorum voluntaria iuramenta ac fidem spectabilem perpetuamque, cupiditatem nos cum iis copulandi, ut potentissimo principi domino Ladislao, regi Poloniae, supremo principi Lituaniae, heredi Rossiae, domino nostro amantissimo, successoribus eius et coronae regni Poloniae in certam sinceramque fidem et sempiternum officium nos obstringamus, huic certo domino nostro potentissimo Ladislao regi et eius sanctae coronae huius certi regni Poloniae et eius successoribus hesterno die hic Leopoli una cum toto nostro concilio, equitibus, nobilibus, proceribus, urbibus, oppidis, terris subiectis, omnis generis vel ordinis hominibus, qui imperio nostro oboediunt, fidem integram tacta sancta cruce et ligno dei hoc publico iureiurando et hisce verbis: „Ego Elias voyevoda, dominus Moldaviae, iuro ac polliceor fideliter, sine fraude et dolo, maiestati vestrae et coronae Polonicae vestri regni eiusque successoribus cum omnibus terris meis et hominibus sinceram fidem voloque fidus manere, sic me deus adiuvet et sancta summe veneranda virgo Maria et omnes sancti et haec sancta laudabilis crux" — summa animi submissione et verecundia promisisse et ad serviendum huic vero domino nostro serenissimo, domino Ladislao regi, et coronae regni Poloniae eiusque successoribus, quoties opus erit, in omnia saecula et tempora cum omnibus nostris opibus et consiliariis sana mente et bona voluntate nos obstrinxisse promittentes ac pollicentes et nostro et nomine omnium liberorum nostrorum et subditorum nos fidem supra dictam, officia pollicitationesque per honorem et fidem sincere, semper, perpetuo, in omnia tempora nihil recusantes neque abnuentes secundum voluntatem huius veri domini nostri serenissimi regis Polonorum et coronae et successorum eius in omne tempus culturos summaque diligentia observaturos, contra unumquemque hostem vel hostes auxilium laturos et, sicubi opus sit, nos ipsos cum omnibus copiis nostrorum auxilio profecturos. Neque unquam participes esse volumus consilii conspirationis aut coetus contra regem facti, neque nos ipsi neque per alium quemquam. Sicubi alii contra hanc verum dominum nostrum, serenissimum regem Poloniae, et coronam et successores eius consilia inierint vel aliquid mali dixerint, nostrum erit nihil morari, sed omnia iis infesta consilia, quaecunque cognoverimus, nuntiare et monere neque unquam nobis alium dominum praeter ante dictum augustissimum dominum serenissimum Ladislaum regem eiusque coronam regni

Poloniae et eius successores quaerere aut eligere. Insuper tenore harum litterarum nostrarum obligamus nos et subditos nostros, qui nunc sunt et postea erunt, ut hoc verum iuramentum nostrum faciant atqua exequantur, supra scriptum officium praestent et observent. Sigillum nostrum[2]) appensum est. Scriptum Leopoli feria quarta post exaltationem venerabilis crucis anno 6944, septembris undevicesimo die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 45 expressus est.
2) Hoc sigillum nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **ПЄЧАТЬ ІѠАНА ИЛІА ВОЄВОДѢ ГОСПОДАРѢ ЗЄМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLXXIX.

1435. *Proceres Eliae voyevodae iisdem condicionibus, quibus hic ipse, in obsequium Ladislai III, Poloniae regis, praesentes iurant.*[1]) 1435.

Мы панове господарѣ нашего Илїи воєводы на имѧ: панъ Кнѧча ѡт[ъ] Лишнкы, и пань Исаїа Бановскый, и пань Петрь дворникь ѡт[ъ] Худинець, пань Оуклатѣ Зубровскый, пань Шефуль Щербановьскый, и пань Дума Браницарскый, и пань Лазаръ ѡт[ъ] Туловы, и пань Мындрѣ Жуматотинскый и панъ Станчул[ь] Багаєтскый, пань Станъ Быранч[ь] Короницъскый, и панъ Китолтѣ Ринужинскый, и пань Динско канцлеръ Хропотовскый, пань Стецко Журжевичь Топоровскый, пань Дан'ко Журжевичъ Фратовскый, пань Стань посадникь и панъ Бьлошъ подчашїй, и панъ Берндѣй столника, и панъ Дамакушъ Серецеловскый, и пань Іѡанъшъ ѡт[ъ] Шимуза, и панъ Сима Михайлашевъ ѡт[ъ] Изгърцъ, и панъ Болушъ Михалетскый, и пань Хот'ко Мамурнискый, и панъ Мисѣ Равасовскый, и панъ Іѡакимъ Калїановичъ, и панъ Ивашко Рогашовскый, и панъ Романъ Худинскый, и панъ Борисъ Кучоровскый, панъ Станчул[ь] комис[ъ], панъ Немирка Ѡцковичъ, и панъ Александръ спатаръ, и пань Микъ Силишовскый, и панъ Илїашъ спатаръ, и панъ Шендрика писаръ, и панъ Ивашко Дворнскый, панъ Илїашъ Негринскый и уси рытери и боари и рада прѣдреченнаго и велемѫжнаго Илїаша воєводы, господарѣ земли Молдавскых[ъ], посполу съ въсѣми землѣми поддаными и съ въсѣми тими, чтожь будутъ у тых[ъ] землѣх[ъ], особно каждїй а посполито уси вызнаваємь тымъ-то нашим[ь] листомъ, комужь того будетъ потребизна, коли жь велемѫжнїй Илїашъ воєвода, напрѣд[ъ] вышисанїй господаръ нашъ милостивый, найясиѣйшему кнѣжати пану Владиславови, крол[ю] Пол[ь]скому, пану нашему милостивому и єго намѣсткомъ, коруиѣ королества Полского достойныи голды вырности и присѧгы оучера тутъ у Лїовѣ ес[ть] учинил[ъ] и на службы помочи вирное пристанїє и на їннъшее обицованїє и слюбованїє съ объвязалъ, мы также, иже повинни єсмы єго воли пристати и заваждый вирнѣ ї послушни быти, ѡдинымъ производенїємъ, одною волею ис[ъ] плъного виданїа оусих[ъ] нас[ъ] обицуємъ и слюбуємъ при чти и при вири безъ лъсти и без' хитрости, хитростъ въсѣкою ѡтнѣвши, тотъ истинный голдъ, присѧгы, службы и пристанїє, вирность повинную, помочи оусѣкыи, слюбы найясиѣйшему пану нашему Владиславови, королеви Полскому, и єго намѣсткомъ, коруиѣ королества Полского прѣдреченного велмѫжного Илїаша воєводы, господарѣ нашего милостивого, при тоум[ь]-то голдѣ вызнанный, єго листомъ потверженныи уставичнии безъ

престанїє вѣчнии бачити, стереучи и вирнныи на каждый час[ъ] ховати а николи ѡт[ъ] того исного пана нашего милостиваго Владислава, кролѧ Пол[ь]ского, и его намѣстковъ корони кролевства Полского ѡтступити, ни одних[ъ] натисковъ а либо намолвенїа ѡт[ъ] когоколи не дбаючи, али при тоуль-то пану и пану Владиславу, кролѧ Полскомꙋ, и его намѣсткомъ, корони кролевства Полского оуставичне непорꙋшными моцнии вѣчнїє остати. А на то оуси намѣстки наши и по томъ бꙋдꙋщїи на вѣкы вѣкомъ обвѣзꙋемъ тимъ-то листомъ нашимъ дръжати. Чрѣдомъ того листа нашего печати наши сꙋтъ привишеныи. Писано оу Лївовы по въздвиженїє ч[ь]стнаго кр[ь]ста в[ъ] лѣто ҂ѕ.ѯ.м.д., сеп[табра] ѳі. —

Nos proceres domini nostri Eliae voyevodae, et quidem: dominus Vilcza Lipniccius, dominus Isaias Banovscius, dominus Petrus iudex Hudineccius, dominus Ucliata Zubrovscius, dominus Steful Serbanovscius, dominus Duma Branisciarscius, dominus Lazar Tulovscius, dominus Mandra Zumatatinus, dominus Stanciul Bahaietscius, dominus Birlicius Voronecianus, dominus Vitoldus Ripuzinscius, dominus Dionysius cancellarius Hropotovscius, dominus Stephanus Georgevicius Toporovscius, dominus Daniel Georgevicius Fratovscius, dominus Stan Posadnic, dominus Balosius subpincerna, dominus Berindeius dapifer, dominus Damacusius Serecelovscius, dominus Ioannasius Simuzanus, dominus Sima Michaëlovius Izgiercianus, dominus Bohusius Michaletscius, dominus Hotko Mamurinscius, dominus Misea Ravasovscius, dominus Ioachim Calianovicius, dominus Ivasco Rogasovscius, dominus Romanus Hudinscius, dominus Borisus Cuciurovscius, dominus Stanciul comes, dominus Nemirca Iaczcovicius, dominus Alexander spatarius, dominus Mic Silisovscius, dominus Elias spatarius, dominus Sendrika scriba, dominus Ivasco Dvoriscius, dominus Elias Negrinscius omnesque equites, proceres, consiliarii praefati ac potentissimi Eliae palatini, terrae Moldaviae domini, cum omnibus subditis ei terris nec non iis, qui in his terris erunt, singuli atque universi significamus hacce tabula nostra, quibus id opus erit, cum potentissimus Elias voyevoda, supra scriptus gratiosus dominus noster, illustrissimo Ladislao principi, Poloniae regi, nostro domino gratioso, eius successoribus, regni Poloniae coronae debitam fidei sponsionem atque sacramentum hesterno die hic Leopoli praestitisset inque officia, auxilia, fidelem assistentiam aliaque eiusmodi promissa et sponsiones se obstrinxisset, itaque et nos, qui obligati sumus voluntati ipsius morem gerere semperque fideles et obsequiosi esse, ex concinenti concessione et voluntate concinenti plenaque omnium scientia pollicemur ac spondemus per honorem et fidem sine fraude et dolo quempiam dolum procul a nobis amoventes nos hoc sincerum homagium, iuraiuranda, officia, assistentiam, debitam fidem, auxilia, omnia promissa illustrissimo domino nostro Ladislao, Poloniae regi, eius successoribus, regni Poloniae coronae a praefato potentissimoque Elia voyevoda, nostro domino gratioso, inter sacramentum professa eiusque litteris confirmata perpetuo sine intermissione et in aeternum custodituros, diligentissime omni tempore observaturos, neque ab hoc ipso gratioso domino nostro Ladislao, Poloniae rege, eius successoribus, regni Poloniae corona propter oppressiones aliquas vel persuasiones discessuros, sed

apud hunc ipsum dominum ac dominum Ladislaum, Poloniae regem, eius successores, regni Poloniae coronam, semper, immote, firmiter et in aeternum perduraturos. Qua tabula nostra omnes quoque successores nostros eosque, qui postea erunt, obligamus, ut teneant. Et in testimonium harum litterarum nostrarum sigilla nostra[2]) appensa sunt. Scriptum Leopoli post venerabilis crucis exaltationem anno 6944, septembris 19 die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 46, summa earum apud Dogielum I, pag. 601 et apud Rykaczevscium pag. 136 exstat.

2) Haec sigilla exceptis sex nunc quoque exstant, sed quae in iis insunt inscriptiones ad exemplar photographicum internosci non possunt. Eo expectatiores nobis inscriptiones sunt, quae in scidulis membranae dicta sigilla tenentibus exaratae sunt et ita leguntur:

a) печать пана Вылчина = sigillum domini Vilciae;
b) печать пана Исаıа = sigillum domini Isaiae;
c) печать пана Ходича = sigillum domini Hodicii;
d) печать пана Оунклѣты = sigillum domini Uncliatae;
e) печать пана Щефула = sigillum domini Stefuli;*)
f) печать пана Думы = sigillum domini Dumae;
g) печать пана Лазора = sigillum domini Lazari;
h) печать пана Мындри = sigillum domini Mandrae;*)
i) печать пана Stanczul Бугаетскаго = sigillum domini Stanciuli Buhaietscii;*)
j) печать пана Стана Бырлича = sigillum domini Stani Birlicii;
k) печать пана Витолта = sigillum domini Vitoldi;*)
l) печать пана Диниска канцьлырѣ = sigillum domini Dionysii cancellarii;
m) печать пана Стецка Жоуржевича = sigillum domini Stephani Georgevicii;*)
n) печать пана Данка Жоуржевича = sigillum domini Danielis Georgevicii;
o) печать пана Стана Посадника = sigillum domini Stani Posadnici;
p) печать пана Бьлоша подча[шаго] = sigillum domini Balosii subpincernae;
q) печать пана Берендѣя подст[оляго] = sigillum domini Berendei subdapiferi;
r) печать пана Дамакоу[ша] = sigillum domini Damacusii;
s) печать пана Оанныш[а] = sigillum domini Ioannisii:
t) печать пана Симы = sigillum domini Simae;
u) печать пана Богуша = sigillum domini Bogusii;
v) печать пана Ходка Ма[моуринскаго] = sigillum domini Hodconis Mamurinscii;
w) печать пана Миси [Равасовскаго] = sigillum domini Misae (= Michaelis) Ravasovscii;
x) печать пана Ивашка Ругашевича = sigillum domini Ivasconis Rugasevicii;*)
y) печать пана Романа = sigillum domini Romani;
z) печать пана Акыма = sigillum domini Ioachim;
aa) печать пана Станчула ко[миса] = sigillum domini Stanciuli comitis;
bb) печать пана Бориса = sigillum domini Borisi;
cc) печать пана Мика Селешо[вскаго] = sigillum domini Mici Selesovscii;
dd) печать пана Ивашка Двор[искаго] = sigillum domini Ivasconis Dvoriscii;
ee) печать пана Александрова = sigillum domini Alexandri;
ff) печать пана Шендрицѣ = sigillum domini Sendrici;
gg) печать пана Не[мирки] = sigillum domini Nemircae;
hh) Илїашь снатарь = Elias spatarius.

*) Hoc sigillum nunc avulsum est.

DCLXXX.

1435. 1435. *Idem Elias et Stephanus voyevoda protopresbytero suo Iugae, eius filio Michaëli grammatico totique stirpi possessionem fundorum iam prius acquisitorum confirmant, novos addicunt.*[1])

Милостїю божїєю мы Илїа воєвода и брат[ъ] господьства-ми Стєфань воєвода, господарїє ҁемли Молдавскои, чиним ҁнаменито не[ъ] сѣмь нашимь листомь всѣмь, кто нань оуҁрить илї его ѹслышить утуи, оже тот[ъ] истинный слуга и молебникъ нашь, протопопъ Юга, служилъ прѣже свято почившюму родїтелю нашемѹ правою и вѣрною слѹжбою и днес[ь] намь служить право и вѣрно. Тѣмь мы, видѣвше его правою и вѣрною слоужбою до нас[ъ] и молбою, жаловалї есми его ѡсобною нашею милостїю, дали же и потвердили єсми правовѣрное его выслуженїе оу нашей ҁемли села: на Любанѣ, на има Манҁаци, и на оустїе Студенцѣ, где были Темешеци, ѡбѣ част[и] кѹты, и на Тутовѣ, где ест[ь] Микла ѡт[ъ] Бахна, и повыше на оустїе Стрьмбѣ, где ест[ь] Баланъ и где ест[ь] Карбѣ Станъ и Станчюлъ, на врьхъ Стрьмбѣ ѡбѣ жѹдечїе, и Стрьмба и с[ъ] верха до устїа, колко вьҁможеть собѣ села и прикутки ѡсадити, и на Коновницех[ъ], где есть Михайло Колнуь, тое все щобы ему оурикъ съ всѣмь доходомь, єму и с[ы]нови его Михуловн граматику, и инымь всѣмь дѣтемь его и братїамь его и унучатомь его и всему роду его непорушенно николиже на вѣки. А хотаръ тѣмь всѣмь вышеписанымь селамь съ всѣми своими старыми хотари, куды из[ъ] вѣка ѡжива[ли]. А на то ест[ь] вѣра нашего господьства вышеписанных[ъ] Илїи воєводы и Стефана воєводѣ и вѣра нашихъ[ъ] бояръ: вѣра пана Жоуржа Фратовского и дѣтей его, вѣра пана Кълчѣ, вѣра пана Крьстѣ и дѣтей его, вѣра пана Исана и дѣтей его, вѣра пана Ходичл дворника и дѣтей его, вѣра пана Негрила дворника и дѣтей его, вѣра пана Журжа Пїатра, вѣра пана Думы чрьного, вѣра пана Думы Немецского и брата его Мирчѣ, вѣра пана Шефула Жумьтатѣ и брата его Мындрѣ, вѣра пана Лаҁора и брата его пана Станчюла постелника, вѣра пана Симеона Туркула, вѣра пана Богдана столника, вѣра пана Костича постелника, вѣра пана Томы вистїарника, вѣра пана Банчюла и брата его пана Шефула, вѣра пана Ивана Балчана чашника и вѣра всѣх[ъ] бояръ нашиx[ъ] великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашимь животѣ кто будет[ь] господаръ нашеи ҁемли ѡт[ъ] дѣтей нашиx[ъ] или ѡт[ъ] братїй нашиx[ъ] или ѡт[ъ] наше[го] племене буд[ь] кто, кого богъ иҁберст[ь] быти, тотъ щобы имь не порушилъ нашего данїа, али щобы имъ утвердилъ и укрѣпилъ, ҁануже дали есми ему ҁа его правую и вѣрную службоу. А на болшее утврьжденїе тому всему вышеписанному велѣли есми слуѕѣ нашему вѣрному Михаилу Онелу граматику писати и привѣсити нашу печат[ь] к[ъ] сему листу нашему. Оу Васлуй в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ѱ҃м҃д҃, дек[абрїа] ҁ҃.

Dei gratia nos Elias voyevoda maiestatisque nostrae frater, Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae domini, palam facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum officialem nostrum et capellanum, protopresbyterum Iugam, olim patri nostro beatae memoriae fideliter et sine fraude praesto fuisse et in praesentia pari nobis adfectione adesse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis ac praecationibus donavimus ei

singularem gratiam nostram dedimusque ei ac confirmavimus quos sibi recte et fideliter demeruit in terra nostra vicos, et quidem in Lubana Manzacios, et in ostio Studenecii, ubi Temesescii erant, utramque partem confiniorum, et in Tutova, ubi Nicla de Bachno habitat, et supra, in ostio Strimbae, ubi Balanus, immo Barbus Stanus et Stanciulus habitant, et in superiore Strimba utrumque ad reditum iudicis pertinentem fundum,[2]) et in utraque ripa Strimbae, a fonte ad ostium, quot fundos confiniaque collocare poterit, et in Conoviciis, ubi Michaël Colich habitat. Haec ei cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsi et filio ipsius, Michaëli grammatico, et omnibus aliis liberis et fratribus et nepotibus et toti stirpi ipsius. Quae fide firmantur maiestatis nostrae supra scripti Eliae voyevodae et Stephani voyevodae fideque procerum nostrorum, fide domini Georgii Fratovscii liberûmque ipsius, fide domini Vilciae, fide domini Carstae liberûmque ipsius, fide domini Isaiae liberûmque ipsius, fide domini Hodicii iudicis liberûmque ipsius, fide domini Negrili iudicis liberûmque ipsius, fide domini Georgii Piatrae, fide domini Dumae nigri, fide domini Dumae Nemecscii et fratris ipsius Mirciae, fide domini Stefuli Zumatatae et fratris ipsius Mandrae, fide domini Lazari et fratris ipsius Stanciuli cubicularii, fide domini Symeonis Turcali, fide domini Bohdani dapiferi, fide domini Costicii cubicularii, fide domini Tomae vestiarii, fide domini Banciuli et fratris ipsius domini Stefuli, fide domini Ioannis Balciani pincernae, fide omnium procerum nostrorum, maiorum et minorum. Postque nostrum obitum qui terrae nostrae dominus sive ex liberis fratribusve nostris seu ex stirpe nostra fuerit, sive quem deus elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed fundato et firmato iis ea, quia haec illi pro rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, fidum officialem nostrum, Michaëlem Oczelum grammaticum scribere sigillumque nostrum[3]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Vasluii anno 6944, decembris 7 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 48 expressus est.
2) Cf. tabulae DCLXXII huius editionis annotationem tertiam.
3) Utrum hoc sigillum nunc quoque exstat, ex tabulae exemplari photographico cognosci non potest.

DCLXXXI.

1436. *Elias, Moldaviae voyevoda, officiali suo Vanciae logothetae eiusque stirpi complures vicos, ut Procopincios, Macscovcios, Fontinam Albam fundosque nonnullos tunc temporis nondum collocatos addicit.*[1]) 1436.

Милостїю божїею мѣ Илїа воевода и брат[ъ] господьства-ми Стефанъ воевода, господари ꙁемли Молдавскои, чинимъ ꙁнаменито ис[ъ] сѣмъ листомъ нашимъ всѣмь, кто нань оуꙁрит[ь] или его оуслышит[ь] чтꙋчи, ѡже тотъ истинный слуга и боꙗринъ нашъ, вѣрный панъ Ванча Логоѳетъ, служилъ прѣжде свято почившому ѡтцу нашему правою и вѣрною службою а днес[ь] служитъ нам[ъ] правою и вѣрною службою. Тѣмь

мы, видѣвши его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас[ъ], жаловали есмы его ѡсобною нашею милостью и дали есмы емѹ и потврьдили выслѹженье его, села на Ревтѣ на имя Прокопинци, где был[ъ] Прокопъ и Васил[ь] Ватаманъ, исъ мниномъ, и Маѵковци исъ пасѣкою и Коzаровци и Бѣлаа Крьница и на оѹстїе Волчиница, где са снемают[ь] съ Котовцем', и на Иткилѣ межѹ Кротолчи пониже, где камень стоить, повыше Ѡцелово мѣсто и близь Быкѹ по той сторонѣ на долинѹ што падает[ь] против[ъ] Акбашева Кешенева оѹ Крьници, где ес[ть] Татарскаа селища, против[ъ] лѣска. Тое в'се щобы емѹ оѹрик[ъ] съ всѣмъ доходомь и дѣтемъ его и братїамъ его, и сестричичем[ъ] его, и братаничемъ его, и праоѹнѹчатомъ его и прашѹратомъ его и наиближнемѹ родѹ его непорѹшено николиже на вѣкы. А хотаръ тѣмъ селомъ да бѹдет[ь] по старомѹ хотарѹ, кѹда ѡживают из[ъ] вѣка, а пѹстынамъ хотаръ колко оѹzмогѹтъ ѡживати таа села и ѡсадити досыт[ь]. А на то ес[ть] вѣра господьства нашего выше писанна Илїа воеводы и Стефана воеводы, и вѣра боаръ наших[ъ]: вѣра пана Вылчѣ и дѣтей его, вѣра пана Жѹржа Фратовского и дѣтей его, вѣра пана Крьстѣ дворника и дѣтей его, вѣра пана Исаїа и дѣтей его, вѣра пана Хѹдича дворника, вѣра пана Нѣгои логофета, вѣра пана Негрила, вѣра пана Симеона Тѹркѹла, вѣра пана Жѹржа Пїатра, вѣра пана Лаzара и брата его пана Станчѹла постелника, вѣра пана Богдана столника, вѣра пана Дѹмы чорного, вѣра пана Баничѹла и брата его пана Шефѹла постелника, вѣра пана Шефѹла Жѹмътатича и брата его пана Мындрѣ, вѣра пана Стана Брьлича, вѣра пана Оѹнклаты, вѣра пана Бълоша чашника, вѣра пана Албѹла чашника и вѣра всѣхъ боар[ъ] наших[ъ] Молдавскых[ъ] великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашем[ь] животѣ кто бѹдет[ь] господаръ zемли нашеи ѡт[ъ] дѣ[т]и наших[ъ] или ѡт[ъ] братїй наших[ъ] или нашего племене бѹд[ь] кто, кого богъ изберет[ь], тот[ъ] штобы имъ непорѹшил[ъ] нашего данїа, али щобы имъ оѹкрѣпил[ъ] и оѹтврьдилъ, zанѹже дали есми емѹ zа правѹю и zа вѣрнѹю его слѹжбѹ. А на болшее потврьжденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ велѣли есмы нашѹ печат[ь] привѣсити к' семѹ листѹ нашемѹ. Оѹ Васлѹй в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃м҃д, їѹл[ь] з҃і. Гедеѡн[ъ] пис[арь].

Dei gratia nos Elias voyevoda maiestatisque nostrae frater, Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae domini, palam facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum officialem nostrum hominemque nobilem, fidum dominum Vanciam logothetam, olim patri nostro beatae memoriae fideliter et sine fraude praesto fuisse et in praesentia pari nobis adfectione adesse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei singularem gratiam nostram dedimusque ei ac confirmavimus quos sibi demeruit vicos, et quidem in Revta Procopincios, ubi Procopius et Basilius Vataman habitabant, cum mola, et Macscovcios cum agro silvestri exstirpato et Cozarevcios et Fontinam Albam et in ostio Volcinecii, quâ cum Cotovecio convenit, et in Itchila inter Crotolcios, infra, ubi lapis stat, supra villam Ocelianam, et prope a Byco ex hac parte secundo fluvio, qui contra Acbasevum Chesenevium in Fontinam cadet, ubi coloniae Tatarorum sunt, luco ex adverso. Haec ei cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsi et liberis et fratribus et filiis sororis et filiis patris et pronepotibus et pronepotum liberis et proximae stirpi ipsius. Atque fines horum vicorum pro vete-

ribus sunto finibus, contra horum fundorum incultorum fines, quatenus illi pagi eis uti et occupare possunt, habentor. Quae fide firmantur maiestatis nostrae supra scripti Eliae voyevodae ac Stephani voyevodae fideque procerum nostrorum: fide domini Vilciae liberûmque ipsius, fide domini Georgii Fratovscii liberûmque ipsius, fide domini Carstae iudicis liberûmque ipsius, fide domini Isaiae liberûmque ipsius, fide domini Hudicii iudicis, fide domini Negoii logothetae, fide domini Negrili, fide domini Symeonis Turculi, fide domini Georgii Piatrae, fide domini Stanciuli cubicularii, fide domini Dumae nigri, fide domini Banciuli et fratris ipsius domini Stefuli cubicularii, fide domini Stefuli Zumatatichii et fratris ipsius domini Mandrae, fide domini Stani Berlichii, fide domini Uncliatae, fide domini Balosii pincernae, fide domini Albuli pincernae, fide omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum ac minorum. Postque nostrum obitum qui terrae nostrae dominus sive ex liberis fratribusve nostris seu ex stirpe nostra fuerit, sive quem deus elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed fundato et firmato iis ea, quoniam haec ipsi pro rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, sigillum nostrum[2]) huic tabulae nostrae appendi iussimus. Vasluii anno 6944, iulii 17 die. Gedeonus scriba.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 44 expressus est.
2) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **ПЕЧАТЬ ІѠАНЬ ИЛІА ВОЕВОДѢ ГОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLXXXII.

1437. *Idem Elias facturus, ut satis fiat regi Polonorum Ladislao III pro iniuriis a patre suo Alexandro voyevoda Colomyiensibus et Sniatynensibus regionibus illatis, reddit ei quam vocant terram Sepinensem omnesque privilegiorum tabulas restituere promittit.*[1]) 1437.

Во имѧ божье амень. Коу вѣчьной памѧти тои-то рѣчи. Колижь межи рожаемь людьскимь иншого не есть пилнишее, нижьли памѧти потребизна есть, абы дѣла листовымь писмомь и свѣдоцствомь оутвержено людьскимь, про тожь мы Илиѧшь, воевода и господарь зѣмль Мольдавъскихь знаменито чинимо оурѧдомь того листа которымь есть потребизна нинейшымь и потомь боудущимь, како пилни оу розюми и оу сердьци своѣмь рожложивьшы щкоды найѧснейшему кнѧжатю а пану пану Владиславу, цѧсной а вѣчистои памѧти кролеви, а короунѣ Полской а ѡсобно землѧмь Роускимь, то есть Коломыйскимь и Снѧтиньскимь волостѧмь, презь велеможного Александра воеводу, нигды господарѧ Молдавъского, ѡтцѧ нашего милого, того истинного пана корола и короуны Полскоѣ голдовьника, пережь ѡгень тымь-то землямь и волостѧмь передь реченным[ъ] беж[ь] вины оучиненыѣ, которихь щкодь оу голду, тоу-то во Лвови во вьторокъ блишый найѧснейшему пану пану нинейшему Владиславу, з[ъ] божьеѣ милости королю Полскому, Литовьскому кнѧжатю найвышему и дѣдичу Роускому, пану нашему наймилостивьшому, и

посандькоmь его и короуни кролевьства Полского оучиненого, смиловавьшы сѧ, ани на сердци своѣмь того имнти памятоующи доситьоуученїе и про ѡтца нашего жбавьлнїе души его абы тымь вятьшая вѣра, которая николи оу нас[ъ] не была жгасла, тому истиному пану Владиславу, инейшему кролеви Полскому, посандьком[ъ] и короуни его ҙа шкоды передь реченыхь ҙемль и волостий, то есть Коломыйскихь и Снятиньскихь, ѡгнемь скаженыѣ, ҙемлю Шепиньскоую, котороую Молдавьская ҙемля ѡт[ъ] короуны имела ҙ[ъ] городы тоѣто истиноѣ ҙемли Шепиньскоѣ, то есть Хотѣнь, Цецюнь и Хмеловь, и со вьсѣми волостьми, мѣсты, селы давасмы, дароусмы а короуемы ж[ъ] нашыхь пановь и боярови вѣданиемь рады и волею ѡсобьни на вѣкь вѣкомь имнти, держати со вьсѣми приходы, оужитьки, которыѣ городы, волости, мѣста и села посѣсти дати чистою вѣрою а непороушною тому истиному королеви, посандьком[ъ] и короунѣ его оу держанїе на вѣки вѣчныя слоубоуемы. А также слоубоуемы и имаемы воротити оусѣ ҙаписы тому истиному королеви Полскому и его короуни, што передькове нашы имели ѡт[ъ] королевьства Полского которыѣ коли боудь ҙаписы и тыжь которыѣ коли боудь передькове нашы. А пак[ъ] ли быхмо тыхь ҙаписовъ передь реченыхь, што имали передькове наши ѡт[ъ] короловьства Полского не дали подлоугь слоубоу нашего, ижь того богъ не дай, тогды тыѣ оусѣ ҙаписы и листы передьковь нашыхь, што имали ѣхь ѡт[ъ] короловьства Полского, чинимо симь нашымь листомь скаженыѣ и жломьленыѣ и ни во што на вѣки вѣчных. А оурадомь того нашего листа печать нашу есмы привѣсили. Писан[ъ] во Львови оу недилю близшую по святомь Матфѣиѣ соуваньгелисты в[ъ] лѣт[о] ҂ꙃ҃ѹ҃ꙁ҃ лѣта.

In nomine dei amen. Ad aeternam huius rei memoriam. Inter homines cum nihil sit maioris momenti, quam ut meminerint res gestas litteris humanoque testimonio comprobandas esse, itaque nos Elias voyevoda et dominus terrarum Moldaviae notum facimus tenore harum litterarum, quibus id expedit, praesentibus et futuris nos diligenter animo nostro reputatis damnis,[2]) quae serenissimo principi et domino illustrissimo Ladislao, beatae et aeternae memoriae regi et coronae Polonorum et insuper terris Rossicis, hoc est vicis Colomyiensibus et Sniatynensibus ab illustrissimo Alexandro voyevoda, domino olim Moldaviae, patre nostro carissimo et vero domini regis et coronae Polonorum vasallo, igni hisce terris et vicis supra dictis culpa vacuis illata sunt, quae damna in iureiurando, quod hic Leopoli proxime praeterito die martis[1]) augustissimo domino praesenti Ladislao, dei gratia regi Poloniae, supremo principi Lituaniae, heredi Rossiae, domino nostro amantissimo, eius successoribus, coronae regni Poloniae dedimus, dolentes, ne id nobis sit cordi, ceterum memores satisfactionis et salutis animae patris nostri, et quo maior sit fides, quae, ut vere dicam, nunquam in animo nostro extincta erat, huic vero domino Ladislao praesenti regi Polonorum, successoribus, coronae eius pro damnis igne illatis terris supra dictis et vicis Colomyiensibus et Sniatynensibus terram Sepinensem, quam Moldavia a corona acceperat,[4]) cum urbibus huius ipsius terrae Sepinensis, hoc est Hotino[5]), Czeczunio[6]) et Chmelovio, cum omnibus vicis, urbibus, praediis nos dare, donare ac restituere praesciis nostris proceribus et nobilibus ex consiliis et nostra voluntate, ut in perpetuum tempus eam cum omnibus reditibus et

fructibus habeant possideantque. Quas urbes, vicos, oppida, praedia nos sincera fide et stabiliter daturos huic ipsi regi, successoribus, coronae ipsius, ut in perpetuum possideant, spondemus.[7]) Itemque spondemus nos omnes tabulas, quaecunque fuerunt et quascunque decessores nostri ab regno Poloniae acceperunt quando, Poloniae regi eiusque coronae restituturos. Quod si eas tabulas ante dictas, quas decessores nostri a regno Poloniae acceperunt, ut promisimus, quod deus avertat, non restituerimus, omnes has tabulas et litteras decessorum nostrorum, quas a regno Poloniae acceperunt, hisce nostris litteris in perpetuum tempus sublatas, extinctas, deletas declaramus. Et in testimonium harum litterarum nostrarum sigillum nostrum[8]) appendimus. Scriptum Leopoli dominica proxima post sanctum Matthaeum anno 1437.

1) Contextus slav, harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 47, summa earum apud Dogielum I, pag. 600 et apud Rykaczevscium pag. 136—37 exstat.
2) Cf. tabulam DCLXVI, DCLXVII et DCLXXIV huius editionis.
3) Cf. tabulam DCLXXVIII huius editionis.
4) Cf. tabulam DCXLIX et DCLXVIII eiusdem editionis.
5) In tabula DCLXVIII huius editionis Hotinl mentio non fit.
6) Cf. tabulae DCLXVIII huius editionis notam secundam.
7) Nihilominus tamen haec terra Sepinensis cum dictis oppidis districtibusque adhuc anno 1444 in possessione Moldaviae erat, ut id ex tabula patet, quam Ulaniccius in op. c. sub No. 57 adfert.
8) Hoc sigillum nunc avulsum est.

DCLXXXIII.

1438. *Elias, Moldaviae voyevoda, profitetur venisse se ipsum Leopolin hicque in obsequium Ladislai, huius nominis III Poloniae regis, condicionibus receptis iuravisse.*[1]) 1438.

Милостию божиею мы Илиа воевода, господаръ земли Молдавскихъ, учинимъ знаменито исъ симъ нашимъ листомъ каждому доброму, комужь того боудеть потрѣбизна, нинѣшнимъ и потомъ боудущимъ, ожс оуспоминаюучи и наслѣдоучюучи нашихъ прѣдковъ и такѣжь нашего отца дѣла и оучинки, приехали есми до Лвова ис[ъ] нашими паны и с[ъ] нашею радою и с[ъ] нашими поддаными земли Молдавскои к[ъ] нашему милому господарю, из[ъ] милости божии Владиславу королю Полскому и Литовскому князю найвышему, дѣдичю Рускомоу и иных[ъ] многих[ъ] земль господарю, и оучинили есми нашеи вѣрности голдъ ис[ъ] нашими поддаными земли Молдавскои, яко наши предкове учинали по виинѣ. И присягли есми и записали ся вѣрно служити а не отступати, али подли него стояти ис[ъ] нашими поддаными и подли святои коруны его кролевства Полского, противъ его каждого неприятеля, не вынимуючи никого. И которыижь то присяги и запис[ъ] есми оучинили при томъ голду во Лвовѣ оу тыи часы пред[ъ] нашимъ господаремъ королемъ и пред[ъ] его короуною Полскою, тых[ъ]-то оусѣхъ присягъ и записовъ симъ листомъ потвержаемъ ис[ъ] нашею землею и с[ъ] нашими поддаными, а которыижь-то листы и записы хочемъ имѣти въ оусѣхъ рѣчех[ъ] и члонкохъ, што оу томъ листѣ записаны и оуложены, въ оусѣхъ члонцѣхъ и положенiехъ и оукладѣхъ потвержаючи и о томъ наказаючи и досвѣдчаючи тымъ-то нашимъ симъ листомъ на вѣчныи часы моцнѣ держати и ховати вѣрно, безъ порушенiя и безъ

изломленїа, безъ лсти и безъ хитрости. А на лѣпшее свѣдотсво тому оусему выше писаномоу крѣпости дѣла печать маистатъ нашь велѣли есми привѣсити к[ъ] сему нашему листоу. Пис[ано] оу Соуавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ ц҃ м҃ з҃, мѣсяца сеп[тябрїа] и҃ день на рожество матки божии.

Dei gratia nos Elias voyevoda, terrarum Moldaviensium dominus, notum facimus hacce tabula nostra optimo cuique, cui id opus erit, praesentibus ac futuris, nos recordantes imitantesque maiorum nostrorum patrisque nostri facinora et facta pervenisse cum proceribus et consiliariis nostris cumque subditis nobis terrae Moldaviae incolis Leopolim ad dilectum dominum nostrum Ladislaum, dei gratia Poloniae regem, summum Lituaniae principem, Rossiae heredem, aliarum multarum terrarum dominum, eique iureiurando fidem promisisse una cum subditis nobis terrae Moldaviae incolis, quem ad modum id maiores nostri ex officio faciebant. Atque polliciti sumus litterisque nostris nos in id obstrinximus fore, ut ei fideliter officia praestemus neque ab eo discedeamus, sed una cum subditis nobis terrae Moldaviae incolis ei ipsi sanctaeque regni Polonici coronae contra hostes ad unum omnes assistamus. Quas sponsiones inscriptionesque illo tempore[2]) Leopoli domino regi et coronae Poloniae inter sacramentum datas hacce tabula nostra una cum terra et subditis nostris in omnibus earum materiis atque articulis, quem ad modum hae materiae atque articuli in illis litteris notata et constituta sunt, confirmamus id quoque hacce tabula nostra in perpetua tempora profitentes testificantesque nos illas sponsiones et inscriptiones firmiter tenturos servaturosque cum fide et stabilitate et studio, sine fraude et dolo. In quorum omnium suprascriptorum melius testimonium atque vigorem, sigillum maiestatis nostrae[3]) huic tabulae nostrae appendi iussimus. Scriptum Sociaviae anno 6947, mensis septembris 8 die, quo quoque nativitas matris divinae celebratur.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 50 expressus est.
2) Anno 1435. Cf. tabulam DCLXXVIII huius editionis.
3) Nunc quoque exstat et hanc inscriptionem ostendit: **ПЕЧАТЬ ІѠАНЬНА ИЛІА ВОЕВОДѢ ГОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLXXXIV.

1438. 1438. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, in praestanda auxilia Ladislao III, Poloniae regi, se obstringit, quae, si ipse ferre non potuerit, exercitum mittere paratus est; vice versa Ladislaus rex Eliae voyevodae contra eius omnes hostes auxilio esse obligatur.*[1])

Милостїю божїею мы Стефанъ воевода, господаръ земли Молдавскои, чиним[ъ] знаменито тимъ-то нашимъ листомъ каждому доброму кто нанъ оузритъ или его чтучи оуслишитъ, колижъ тое кому бѹдетъ потребизна, н[ы]нѣйшимъ и потемъ бѫдацемъ, оже слюбуеми и записуеми ся тимъ-то нашимъ листомъ господареви нашему милому Кла-

диславови, кролеви Полскому и коруне Полской служити его милости верне и приіавти и подле его милости стати противе каждого его неприіатела и против[ъ] поганства, ни жаднего не вонимуіоучи, ту где колет[ъ] вы кролеви его милости треба. Ау[ь] выхомъ самъ своимъ животомъ не поспешини были ку его милости потребизность ехати пре нашеи некторей потребизность ѡ нашей земли, тогди мы пошлемы помоцъ своа и паны свои ку кролеви ку его милости ку его потребизность, а кролъ его милости нигдій не ѡтстжпимы до живота до нашего. А кролъ его милости имаетъ нас[ъ] ѡвронити и подле нас[ъ] стати противе каждого нашего неприіатела, ани жаднего не вынимуіоучи, ани жолнирев с[ъ] короны кролевства противко намъ нашимъ приіателем[ъ] не пропустити. А мы кролеви его милости слюбуемъ и ѡбецуеми при нашей учти и при Христіанской вере, иже нимамы попомнити и держати подлуг[ъ] того нашего листу нс[ъ] нашими пани. А на сведоцство нашему листу и печат[ь] нашу приказахомъ нашему канцлерови привесити к[ъ] сему нашему листу. Пис[анъ] оу Бръладе в[ъ] лето ‚ѕ҃ӯм҃ з҃, месаца сеп[тавра] к҃е.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hacce tabula nostra optimo cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet, quando id cuidam opus erit, praesentibus ac futuris, et pollicemur idque litteris nostris confirmamus nos dilecto domino nostro Ladislao, regi Poloniae, et coronae Poloniae servituros, serenissimo regi fidem et amicitiam praestaturos, contra hostes ipsius ad unum omnes contraque paganos, ubicunque serenissimo regi ex parte ipsorum necessitas aliqua obvenerit, succursuros. Quod si serenissimo regi in necessitate eius propter quandam propriam in terra nostra necessitatem praesentes adstare non potuerimus, mittemus ipsi ad avertendam necessitatem ipsius opes et proceres nostros, nec deseremus eum usque ad obitum nostrum. Similiter rex serenissimus nos defendet atque nobis adstabit contra hostes nostros ad unum omnes, neque milites ex corona Poloniae contra nos et amicos nostros transmittet. Nos autem pollicemur promittimusque serenissimo regi per honorem nostrum et fidem Christianam nos una cum proceribus nostris expleturos servaturosque haec omnia secundum hanc tabulam nostram. Quae tabula ut rata fieret, cancellarium nostrum sigillum nostrum[2]) ei appendere iussimus. Scriptum Berladi anno 6947, mensis septembris 25 die.

1) Contextus slav. apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 51 expressus est.
2) Hoc sigillum formam minorem ostendit et ita inscriptum est: **печать Іѡ҃ Стефана воеводы** = Sigillum Ioannis Stephani voyevodae.

DCLXXXV.

1439. 1439. *Idem Elias protopresbytero suo Iugae, eius filio Michaëli totique stirpi ipsius possessionem vicorum iam acquisitorum confirmat, novos addicit.*[1])

Милостїю божїею мы Илїа воевода, господаръ ꙁемли Молдавскои, и братъ господьства-ми, Стефанъ воевода, чинимъ ꙁнаменито с[ъ] сѣмъ листом[ь] нашим[ь] оусѣмъ, кто нанъ оуꙁритъ или его оуслышитъ чтоучи, оже тотъ истинный протопопъ Юга и с[ы]нъ его Михаилъ слоужили намъ правою и вѣрною слꙋжбою. Тѣм' мы, видѣвше правоую и вѣрноую их[ъ] слоужбоу до нас[ъ], жаловали есми их[ъ] особною нашею милостїю и дали есми им[ъ] оу нашей ꙁемли Молдавской села, на имѣ: Боучꙋмѣнїи на Шоумꙁѣ, где ест[ь] дом[ъ] их[ъ], и на Ревти Коꙁаревци и пониже на оусти Ѡхринчи исъ пасиками и сѣдникомъ на Днистри, що коли к[ъ] тѣмъ селомъ прислоухаютъ, и ꙁа Прꙋтом[ь] противъ Подолѣнъ обѣ коуты, и подъ боуковиною Жигърѣнїи обѣ жꙋдечїи, и где был[ъ] Михайло Количъ, и на Стрымбѣ, где был[ъ] Барбъ Станъ, оба части, и пониже едно мѣсто на имя Стръминоаса, и где ест[ь] Баланъ и Михнѣ ѡт[ъ] Бахнѣ, и на оусти Стꙋденца Темешещи, где были оба коуты (а Стана Полѣново привилїе да не иꙁысчет[ь] сїе привилїе наше николи на вѣкы), и где ест[ь] Тодеръ Мынꙁаци. Тое им[ъ] въсе ѡт[ъ] нас[ъ] оурикъ съ въсѣмъ доходом[ь] имъ, дѣтемъ их[ъ] и братїамъ их[ъ] и оуноучатом[ъ] их[ъ] и праоунꙋчатом[ъ] их[ъ] и пращꙋрѣтом[ъ] их[ъ] и въсемоу родоу их[ъ], кто боудетъ найближнїй непороушено николи на вѣкы. А хотаръ тѣмъ селомъ оусѣмъ съ въсѣми своими старыми хотары, коуда иꙁ[ъ] вѣка оживали. А на то ест[ь] вѣра вышеписанного господьства-ми Илїи воеводы и вѣра брата господьства-ми Стефана воеводы и вѣра с[ы]на господьства-ми Романа воеводы и вѣра дѣтей наших[ъ], и вѣра болѣръ наших[ъ]: вѣра пана Жоуржа Фратовскаго и дѣтей его, вѣра пана Вылчи, вѣра пана Исаїи и дѣтей его, вѣра пана Петра Хоудича дворника и дѣтей его, вѣра пана Кръсти, вѣра пана Нѣгоꙗ логоѳета, вѣра пана Стана Бырлича, вѣра пана Михайла Попши, вѣра пана Щефꙋла Жоумътатевича и брата его пана Мындри, вѣра пана Доумы Немецскаго и брата его пана Мирчи, вѣра пана Лаꙁора и брата его пана Станчоула постелника, вѣра пана Жоуржа Пїатры, вѣра пана Дꙋмы чорного, вѣра пана Негрила дворника, вѣра пана Петра спатарѣ, вѣра пана Доумы Исаїева, вѣра пана Витолта, вѣра пана Коꙁмы Шандровича, вѣра пана Бълоша чашника, вѣра пана Берендѣꙗ столника, вѣра пана Маноила Хотинскаго, вѣра пана Кръсти чорного, вѣра пана Кости Андрониковича, вѣра пана Миси, вѣра пана Алеѯандра спатарѣ, вѣра пана Станчоула комиса и вѣра въсѣх[ъ] болѣръ наших[ъ] Молдавскых[ъ], великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашем[ь] животѣ, кого богъ изберетъ господаремъ быти оу нашей ꙁемли или ѡт[ъ] братїй наших[ъ], или ѡт[ъ] дѣтей наших[ъ], тот[ъ] бы имъ не пороушил[ъ] нашего данїа, али щобы им[ъ] оутвердил[ъ] и оукрѣпил[ъ], ꙁаноуже дали есми имъ ꙁа ихъ правоую и вѣрноую слоужбоу. А на колшее потверженїе томоу въсемоу выше писанномоу велѣли есми слоуѕѣ нашемоу вѣрномоу, паноу Дїенисоу логоѳетоу, писати и печатъ привѣсити к[ъ] семоу нашемоу лист[оу]. Пис[а] Пашко граматїк[ъ] оу Сочавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ ц҃ м҃ ꙁ҃ юлї[а] в҃.

Dei gratia nos Elias voyevoda, terrae Moldaviae dominus, et frater maiestatis nostrae, Stephanus voyevoda, palam facimus hanc tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum protopresbyterum

lugam eiusque filium Michaëlem recta nobis fideliaque servitia praestitisse. Proinde nos consideratis eorum rectis fidelibusque servitiis donavimus eis singularem gratiam nostram dedimusque eis in nostra terra Moldavia vicos, et quidem: Buciumienios in Sumuza, ubi est domus ipsorum, et in Revta Cozarevcios et infra in ostio huius fluvii Ochrincios cum agris silvestribus exstirpatis, iunceto ad Danastrim omnibusque illis, quae ad hos vicos pertinebunt cunque, et trans Prutum adversum Podolenios utrumque confinium, et sub silva fagina, quae Zigreni appellatur, utrumque ad reditum iudicis pertinentem fundum, et ubi Michaël Colichius habitavit, et in Strimba, ubi Barbus Stanus habitavit, utrumque fundum, et infra unum fundum, qui Straminosa appellatur, et ubi Balanus atque Mihna de Bahno habitant, et in ostio Studenecii Temesescios, ubi[2]) utrumque confinium erat (et Stani Polenovii privilegio ne hoc nostrum privilegium tollatur unquam in aeternum), et ubi Theodorus habitat Manzacios. Haec eis cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsis et liberis et fratribus et nepotibus et pronepotibus et pronepotum liberis et toti secundum propinquitatis gradum stirpi ipsius. Atque fines horum vicorum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur supra scriptae maiestatis nostrae, Eliae voyevodae, et fide fratris maiestatis nostrae, Stephani voyevodae, et fide filii maiestatis nostrae, Romani voyevodae, et fide liberorum nostrorum, et fide procerum nostrorum: fide domini Georgii Fratovscii liberûmque ipsius, fide domini Vilciae, fide domini Isaiae liberûmque ipsius, fide domini Petri Hodicii iudicis liberûmque ipsius, fide domini Carstae, fide domini Negoii logothetae, fide domini Stani Berlicii, fide domini Michaëlis Popsae, fide domini Stefuli Zumatatevicii et fratris ipsius domini Mandrae, fide domini Dumae Nemecscii et fratris ipsius domini Mirciae, fide domini Lazari et fratris ipsius domini Stanciuli cubicularii, fide domini Georgii Piatrae, fide domini Dumae nigri, fide domini Negrili iudicis, fide domini Petri spatarii, fide domini Dumae Isaievii, fide domini Vitolti, fide domini Cosmae Sandrovicii, fide domini Balosii pincernae, fide domini Berendei dapiferi, fide domini Manuëlis Hotinscii, fide domini Carstae nigri, fide domini Costae Andronicovicii, fide domini Misae, fide domini Alexandri spatarii, fide domini Stanciuli comitis, fide omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum ac minorum. Postque nostrum obitum quem deus terrae nostrae dominum sive ex fratribus liberisve nostris elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed fundato et firmato iis ea, quoniam haec illis pro rectibus fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, fidum officialem nostrum, dominum Dionysium logothetam, scribere sigillumque nostrum[3]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Pasco grammaticus Sociaviae anno 6947 iulii 2 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 52 expressus est.
2) Cf. tabulam DCLXXXI huius editionis, in qua horum confiniorum mentio prima fit.
3) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: ПЄЧАТЬ ІѠАНЪ ІЛІА ВОЄВОДЪ ГОСПОДАРЪ ЗЄМЛІ МОЛДАВСКОЇ = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCLXXXVI.

1442. 1442. *Elias, Moldaviae voyevoda, et Stephanus, frater eius, testantur filios Stanizii, Ioannem et Eliam, patrimonium suum, vicum Buciumienios, cum domino Stanislao Costea dimidio eius vici, qui Hocsmanescii appellatur, permutasse.*[1])

Милостїю божїею мы Илїа воевода, господаръ земли Молдавской, и братъ господьства-ми, Стефанъ воевода, учинимъ знаменито с[ъ] симъ нашим[ь] листомъ оусимъ, кто нанъ оузрить или его оуслышить чтуи, оже тоти истинныи с[ы]нове Станижины, Кануа и Илъ, пришли прѣд[ъ] господьство-ми и по своей доброй воли и проминили свое село, их[ъ] оучиноу, на имѣ Бѹчоумѣни, съ нашим[ь] болѣриномъ Станомъ Костею логоѳетомъ. А панъ Косте логоѳет[ъ] даль Канчи и Или за их[ъ] оучиноу половина Гоумѣнещи, що была частъ его, що сѣ дали емоу по своей доброй воли Андрияшъ и Чора. И ми, видѣвше доброе их[ъ] произволенїе, также даемъ и от[ъ] нас[ъ] тое село вышеписанное, на има Боучумѣни, нашимъ вѣрнымъ болѣромъ, паноу Андроникоу и с[ы]ну его паноу Косте логоѳетоу, оурикъ съ въсѣмъ доходом[ь] и дѣтемъ их[ъ] и оунуоучатом[ъ] их[ъ] и прашоурѣтом[ъ] их[ъ] и въсемоу родѹ их[ъ], кто сет[ь] найближнїй, непорѹшено николи на вѣкы вѣчныи. А хотаръ томѹ селоу от[ъ] оусих[ъ] сторонъ по старомоу хотарю, коуда из[ъ] вѣка оживали вѣчного. А также панъ Косте логоѳетъ далъ свое привилїе, що было на Гоуманещи, оурикь сыномъ Станижинымъ, Канчи и Или, а с[ы]нове Станижины за то не дали свое привилїе оу роукоу пана Костевоу логоѳета, що написани соуть оу нем[ь] Боучумѣне, заноуже имают[ь] и иниа села оу том[ь] привилїи, ино за то не имают[ь] ѡпоминати ни едни[ъ] на дроугого за тотоу миноу, и ни едно привилїе на сего нашего привилїа не можетъ добыти николи, и ни тѧгати сѧ никто не имаеть, и ни их[ъ] дѣти и ни их[ъ] братїа и ни их[ъ] племѧ и род[ъ] на вѣкы. А на то ест[ь] вѣра вышеписанного господьства-ми, Илїи воеводы, и вѣра брата господьства-ми, Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго с[ы]на господьства-ми, Романа воеводы, и вѣра дѣтей нашихъ оусих[ъ] и вѣра болѣрь наших[ъ]: вѣра пана Хоудича дворника, вѣра пана Кръсти великого, вѣра пана Нѣгоя логоѳета, вѣра пана Михайла Попши, вѣра пана Доумы Немецъскаго и брата его пана Мирчи, вѣра пана Шефоула Жоумътатева и брата его пана Миндри, вѣра пана Лазора и брата его пана Станчоула постелника, вѣра пана Доумы чорного, вѣра пана Негрила, вѣра пана Доумы Брасвича, вѣра пана Козмы Шандрова, вѣра пана Китолта, вѣра пана Манойла Хотинескаго, вѣра пана Кръсти чорного, вѣра пана Бѣлоша чашника, вѣра пана Керсидѣна столника, вѣра пана Дїениса логоѳета, вѣра пана Манойла Гырбова, вѣра пана Доумы Исанева, вѣра пана Іѡаннынша спатарѣ, вѣра Илїаша спатарѣ, вѣра пана Боурчула комиса и вѣра въсѣх[ъ] болѣръ наших[ъ] Молдавскых[ъ], великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашем[ь] животѣ кого богъ изберетъ господаремъ быти оу нашей земли, ли от[ъ] братїй наших[ъ], или от[ъ] дѣтей наших[ъ], или боуд[ь] кто от[ъ] нашего племене, тоть бы имъ не пороушилъ нашего даанїа, али бы имъ оутвердил[ъ] и оукрѣпилъ, понеже дали есми им[ъ] за их[ъ] вѣрноую и правоую слѹжбоу. А на болшее потвержденїе томоу въсемоу выше писанномоу велѣли есми слоугѣ нашемоу Пашкоу писати и печать привѣсити к[ъ] семоу листоу нашемоу. Пис[анъ] оу Сочавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ѡ҃н, фев[раріа] к҃д.

Dei gratia nos Elias voyevoda, dominus terrae Moldaviae, et Stephanus voyevoda, frater maiestatis nostrae, notum facimus hisce litteris nostris omnibus, quicunque eas aspexerint vel lectas audiverint, hos ipsos Stanizii filios, Ioannem et Eliam, ad nostram maiestatem libera ex voluntate accessisse et patrimonium suum, vicum Buciumienios, cum nostro cive nobili Stanislao Costea logotheta permutavisse. Et dominus Costea logothetes dedit Ioanni et Eliae pro patrimonio eorum dimidiam partem vici Hocsmanesciorum, quae eius fuerat quamque ei libera sua voluntate Andreas et Ciora dederant. Itaque nos postquam eorum liberum assensum vidimus, illum vicum suprascriptum, qui Buciumieni appellatur, nostris fidis civibus, domino Andronico filioque, domino Costeae logothetae, et liberis eorum et nepotibus et pronepotibus eorum et toti eorum stirpi, quae erit proxima, semper immote in aeternum tempus possessionem cum omnibus reditibus nihil repugnantes damus. Fines autem huius vici ex omnibus partibus secundum veteres fines, ut eis antiquitus utebantur. Praeterea dedit dominus Costea logothetes suum privilegium, quod in Hocsmanescios habuerat, Stanizii filiis, Ioanni et Eliae, filii autem Stanizii domino Costeae logothetae privilegium suum, in quo Buciumienii inscripti sunt, propterea non dederunt, quia alios quoque vicos in hoc privilegio habent, sed non est, cur ideo alter alteri hanc commutationem exprobret, et ne ullum quidem privilegium in hoc nostrum privilegium unquam consequi possunt neque quisquam ius habet litigandi, nec liberi eorum nec fratres nec stirps aut genus eorum in aeternum. Atque in eo fides est supra scriptae maiestatis nostrae Eliae voyevodae et fides fratris maiestatis nostrae, Stephani voyevodae, et fides carissimi filii maiestatis nostrae, Romani voyevodae, et fides procerum nostrorum: fides domini Hudicii iudicis, fides domini Carstae magni, fides domini Niegoii logothetae, fides domini Michaëlis Popsae, fides domini Dumae Nemeczscii et fratris eius domini Mirciae, fides domini Stephani Zumatatevii et fratris eius domini Mandrae, fides domini Lazari et fratris eius domini Stanciulii cubicularii, fides domini Dumae nigri, fides domini Negrilii, fides domini Dumae Braievicii, fides domini Cosmae Sandrovii, fides domini Vitolti, fides domini Manuëlis Hotinscii, fides domini Carstae nigri, fides domini Balosii pincernae, fides domini Berendei dapiferi, fides domini Dionisii logothetae, fides domini Manuëlis Hyrbovii, fides domini Dumae Isaievii, fides domini Ioannisii spatarii, fides Eliae spatarii, fides domini Burciuli comitis, fides dominorum procerum Moldaviensium, maiorum et minorum. Postque nostrum obitum quem deus dominum terrae elegerit nostrae, sive ex fratribus nostris, sive ex liberis nostris, sive alium quem ex stirpe nostra, is ne moveto iis ea, quae dedimus, sed firmato et fundato, quia haec iis pro fideli et honesto officio dedimus. Quae omnia suprascripta quo magis confirmentur, servum nostrum Pasconem scribere et sigillum nostrum[2]) hisce litteris nostris appendere iussimus. Scriptum Sociaviae anno 6950, februarii vigesima quarta die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 53 expressus est.

2) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **ПЕЧАТЬ ІѠАНЬНА [ИЛІИ ВОЕВОДЫ ГОСПО]-ДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Eliae voyevodae domini terrae Moldaviae. Litterae cyrillicae uncis angulatis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLXXXVII.

1443. 1443. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, Michaëli scribae eiusque stirpi vicum Sasienios, quem ille ab Ioanne Boldoro emit, immo vicum Lucanios cum iure exstruendi molas in Cotoveczio silvamque exstirpatam, cui Vorobiera nomen erat, addicit.*[1])

Милостїю божїю мы Стефанъ воевода, господаръ ꙁемли Молдавскои, ꙁнаменито чиним[ъ] и[съ] сѣмъ нашим[ь] листом[ь] въсѣмъ, кто нан[ь] оуꙁрит[ь] или его оуслышит[ь] чтоучи, ѡже тотъ истинный болѣрин[ъ] наш[ь] вѣрный панъ Михоул[ъ] писар[ь] слоужил[ъ] намъ на оусих[ъ] мистих[ъ] право и вѣрно. Тѣмъ мы, видѧвше правоую и вѣрноую[2]) его слоужбоу до нас[ъ], жаловали есми его ѡсобною нашею милостїю и дали есми емоу оу нашей ꙁемли едно село на Котовцѧ, на имѧ Съсѣни, где живет[ь] Лаоуръ, що емоу продалъ слоуга наш[ь] панъ Иван[ъ] Болдоръ ꙁа пѧт[ь] десѣтъ ꙁлатых[ъ] прѧд[ъ] нами и прѧд[ъ] нашими паны, на имѧ: прѧд[ъ] паном[ь] Нѧгоемъ, и панъ Петръ Хоудич[ь], и панъ Дума Браевич[ь] дворник[ъ], и панъ Петръ спатаръ, и панъ Иванъ Балчанъ чашникъ, и панъ Сима дворникъ Петра воеводин[ъ], и панъ Тадоръ чашникъ Петра воеводин[ъ], панъ Бадѣ дворник[ъ], панъ Михаилъ Пъхно, панъ Косте вистѧрник[ъ] и братъ его панъ Петръ, и панъ Шендрика граматика, и пан[ъ] Петришоръ столник[ъ], и панъ Вана коморник[ъ], и панъ Албъ спатаръ, и панъ Чернат[ъ] плоскаръ. Того ради мы, видѣвше их[ъ] доброую волю и лагодоу прѧд[ъ] нами и прѧд[ъ] нашими паны, що сѧ полагодили, и мы дали есми нашемоу вѣрномоу паноу Михоулови писарю тое выше писанное село, да боудет[ь] емоу оурик[ъ]. И такожъ дали есми емоу и дроугое под[ъ] Ботнѣми, подли Влъкана пониже, Лоукани на имѧ, где был[ъ] чермный Юга. И такожъ дали есми емоу ѡдноу пасикоу подли Съсѣни, на имѧ Воробиера пасика, и такожъ варе где имет[ь] моуи поставити соби млины на Котовцѧ, а ѡнъ да поставит[ь] боуд[ь] колко. Того ради да боудет[ь] тое въсе выше писанное паноу Михоулови оурик[ъ] исъ въсѣмъ доходом[ь] емоу и дѣтем[ъ] его и братиѧм[ъ] его и оуноучатом[ъ] его и праоуноучатом[ъ] его и пращоурѧтомъ его и въсемоу родоу его непороушено николиже на вѣки. А хотари тым[ъ] селом[ъ] и пасицѧ съ въсѣми старыми хотарми, коуда иꙁ[ъ] вѣка ѡживали. А на то ест[ь] вѣра нашего господьства, вышеписаннаго Стефана воеводы, и вѣра въꙁлюбленнаго ми браты Петра воеводы, и вѣра болѣръ наших[ъ]: вѣра пана Кръсти, вѣра пана Нѣгоѧ логоѳета, вѣра пана Петра Ходича, вѣра пана Доумы Браевича дворника, вѣра пана Юргича пръкалаба Билогородского и ꙁѣта его пана Ѡанчи логоѳета, вѣра пана Петра спатарѣ, вѣра пана Доумы Лимбъ-доулчича и брата его пана Мирчи, вѣра пана Ѳомы Верешчака, вѣра пана Негрила, вѣра пана Станчѹла постелника, вѣра пана Кръсти чорного, вѣра пана Ивана Балчана чашника, вѣра пана Ваны Оурѣкле, вѣра пана Алба чашника, вѣра пана Богдана бывшаго столника, вѣра пана Ваны Жоулича, вѣра пана Диениша спатарѣ, вѣра пана Станчоула Понича, вѣра пана Кости Перечкиѧ вистѣрника и брата его пана Петра, вѣра пана Порки вистѣрника кнѣгинина, вѣра пана Тадора Васковича, вѣра пана Маноуила Гръбовола, вѣра пана Богоуша и брата его пана Пашка, вѣра пана Фети чорного, вѣра пана Шендрики граматика, вѣра пана Радоула столника, вѣра пана Боунги комиса, вѣра пана Алба спатарѣ и вѣра въсѣхъ болѣръ наших[ъ] молдавских[ъ], и великих[ъ] и малых[ъ]. А по нашемъ животѣ кто боудет[ь] господаръ оу нашей ꙁемли ѡт[ъ] дѣтей наших[ъ] или ѡт[ъ] братий наших[ъ], илї ѡт[ъ] нашего съродства илї боуд[ь] кто, кого богъ иꙁберет[ь]

быти, тотъ щобы имъ непороушил[ъ] нашего даанна, але щобы имъ оутвердил[ъ] и оукрепил[ъ] и записал[ъ], заноуже дали есми емоу за его правоую и за вѣрноую слоужбоу. А на болшее потвръжение и крепост[ь] томоу въсемоу вышеписанномоу велѣли есми нашемоу вѣрномоу и поутенномоу болѣриноу, паноу Сима логоѳетоу, писати и прївѣсити нашоу печат[ь] к[ъ] семоу листоу нашемоу. Пис[алъ] Тадоръ граматик[ъ] оу Немца в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃н҃а҃, мар[та] ѕ҃ д[ь]нь.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hunc certum fidumque optimatem nostrum, dominum Michaëlem scribam, omnibus locis fideliter et sine fraude praesto nobis fuisse. Proinde nos consideratis eius rectis fidelibusque servitiis donavimus ei singularem gratiam nostram dedimusque ei in nostra terra Moldavia vicum unum in Cotoveczio, Sasienii appellatum, ubi Laurentius habitat, quem vicum ipsi officialis noster, dominus Ioannes Boldorus, quinquaginta aureis coram nobis nostrisque proceribus, et quidem: coram domino Negoio, domino Petro Hudicio, domino Duma Braievicio iudice, domino Petro spatario, domino Ioanne Balciano pincerna, domino Sima iudice Petri palatini, domino Badea iudice, domino Michaeli Pahnone, domino Costea vestiario et fratre ipsius Petro, domino Sendrica grammatico, domino Petrisoro dapifero, domino Vana camerario, domino Albo spatario, domino Cernato vasculario vendidit. Qua propter respecta libera voluntate et consensione ipsorum, quam coram nobis proceribusque nostris ostenderunt, dedimus fideli domino nostro Michaëli scribae hunc supra scriptum vicum, ut eius proprius esset. Et dedimus ei praeterea alterum vicum infra Botnios, prope a Volcano, inferius, nomine Lucanios, ubi Iuda nigrus habitavit. Item dedimus ei silvam exstirpatam, quae Vorobiera dicitur, et praeterea ut, ubicunque sibi molas in Cotoveczio exstruere poterit, exstruat quantascunque. Haec omnia supra scripto domino Michaëli cum omnibus reditibus stabiliter et in omne tempus addicta sunto, ipsi et liberis et fratribus et nepotibus et pronepotibus et liberis pronepotum et toti stirpi ipsius. Atque fines horum vicorum silvarumque exstirpatarum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur maiestatis nostrae, supra scripti Stephani voyevodae, et fide carissimi fratris nostri, Petri voyevodae, et fide procerum nostrorum: fide domini Carstae, fide domini Negoii logothetae, fide domini Petri Hodicii, fide domini Dumae Braievicii iudicis, fide domini Iurgicii capitanei Belgradensis et generi ipsius domini Oanciae logothetae, fide domini Petri spatarii, fide domini Dumae Limbadulcicii et fratris ipsius domini Mirciae, fide domini Thomae Veresciachi, fide domini Negrili, fide domini Stanciuli cubicularii, fide domini Carstae nigri, fide domini Ioannis Balciani pincernae, fide domini Vanae Uriaclae, fide domini Albi pincernae, fide domini Bohdani qui fuit dapiferi, fide domini Vanae Zulicii, fide domini Dionysii spatarii, fide domini Stanciuli Ponicii, fide domini Costae Pereczcii vestiarii et fratris ipsius domini Petri, fide domini Porcae vestiarii principissae, fide domini Theodori Vascovicii, fide domini Manuelis Hirbovoli, fide domini Bogusii et fratris ipsius domini Pasconis, fide domini Fetae nigri, fide domini Sendricae grammatici,

fide domini Raduli dapiferi, fide domini Bungae comitis, fide domini Albi spatarii, fide omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum ac minorum. Postque nostrum obitum qui terrae nostrae dominus sive ex liberis nostris fratribusve seu ex stirpe nostra fuerit, sive quem deus elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed fundato, firmato et inscribeto iis ea, quoniam haec illi pro eius rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata ac firmata fierent, fidum venerabilemque optimatem nostrum, dominum Simam logothetam scribere sigillumque nostrum[3]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Theodorus grammaticus Nemczii anno 6951, marti 6 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 54 expressus est.
2) Vocabula: и вѣрноую in tabulae exemplari primo bis repetuntur.
3) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: [ПЕ]ЧА[ТЬ ІѠ СТЕ]ФАНА ВѠЕВОДЫ [ГОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ М]ОЛДАВСКОИ = Sigillum Ioannis Stephani voyevodae domini terrae Moldaviae. Litterae uncis inclusae nunc abruptae sunt.

DCLXXXVIII.

1443. 1443. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, permittit Michaëli, scribae suo, ut emat dimidiam partem vici Balanesciorum, donat ei insuper dimidiam partem vici Coposesciorum, ut eam possideat una cum Luca Sepraro, fratri autem Michaëlis scribae, Dumae militi, coloniam dat ad Sannam sitam, quae antea Vladi Matthaei filii fuit.*[1])

Милостїю божїю мы Стефанъ воевода, господаръ земли Молдавскои, знаменито чиним[ъ] ис[ъ] сѣмъ нашим[ь] листом[ь] въсѣмъ, кто панъ оузрит[ь] илї его оуслышить чтучи, ѡже прїйде прѧд[ъ] нами и прѧд[ь] нашими болѣры панъ Андрейко и брат[ъ] его Лоука по своей доброй воли и продали нашему болѣрину, пану Михоулови писарю, половина ѡдного села, що ест[ь] подлї Тутовы, на имѧ Бълънещи, тоту часть, що ест[ь] ѡт[ъ] потока къ Тутовѣ, исъ оусѣмы домы, що сут[ь] ѡт[ъ] тои стороны потока, и половина ѡт[ъ] оусего хотарѧ, що прїслухаетъ къ Бълънащем[ъ], и стараа царина и вес[ь] хотарь, що ест[ь] Лиещемъ, развѣ новаа царина, що Лиещи симъ разомъ загородили. И такожь мы, видѧвше их[ъ] добрую волю на то, и мы дали есми нашему вѣрному болѣрину, пану Михулови писарю, тоту половину того прѣдъречен[аго] села исъ тѣмь выше писанным[ь] хотарем[ь], да боудет[ь] ему оурик[ъ] на вѣки. И еще есми дали нашему вѣрному болѣрину ѡпроче того, що купил[ъ] оу Илїашевых[ъ] сыновъ, половина ѡт[ъ] Копосещи на Шумузѣ, да боудет[ь] пану Михулови на полы съ Лукою Шепрарем[ь] исъ оусим[ь] прїходом[ь], що ест[ь] до того села, да боудет[ь] имъ на полы. И еще есми дали нашему вѣрному пану Думѧ апроду, брату пана Михула писарѧ, едно село на Санной, що было Влада Матусово. Тое оусе вышеписанное да боудет[ь] имъ оурик[ъ] исъ въсѣмь доходом[ь] им[ъ] и дѣтемъ их[ъ] и братиамъ их[ъ] и оунучатомъ их[ъ] и праоунучатом[ъ] их[ъ] и пращурѧтом[ъ] их[ъ] и въсему роду их[ъ] непорушено николиже на вѧ[кы]. И да не имаютъ николи оуспоминати Илїашевы сынове ѡ той половинѣ села на имѧ Бълънещи и ѡ том[ь] вышеписанномь хотари половина,

щю къ Бълънещи прислушаетъ, и вес[ь] хотаръ Анещем[ъ] и поле оусе и старая царина развѣ тота новая царина, щю сим[ь] разомь загорожена, тая да ест[ь] Анещемъ. А Илїашевы сынове да не имают[ь] николи оуспоминати ани род[ъ] их[ъ], занужъ продали по своей доброй воли и оузъли за него скоун[ъ] Ӑ златых[ъ]. И хотаръ тѣмъ селомъ съ въсѣми старыми хотарми, куда из[ъ] вѣка оужинали. А на то ест[ь] вѣра нашего господьства, вышеписанного Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго ми брата, Петра воеводы, и вѣра болѣръ нашихъ: вѣра пана Кръсти, вѣра пана Нѣгоя логоѳета, вѣра пана Петра Худича, вѣра пана Негрила, вѣра пана Думы Брасвича дворника, вѣра пана Юргича и зѣта его пана Ѡанчи логоѳета, вѣра пана Каны Оурѣкле, вѣра пана Ивана чашника, вѣра пана Братула, вѣра пана Станчула Попича, вѣра пана Ѳомы Керешчака, вѣра пана Кости вистарника, вѣра пана Дениша спатаръ, вѣра пана Симы дворника, вѣра пана Котича постелника, вѣра пана Дулы Анимъ-дулчича и брата его пана Мирчи, вѣра пана Тадора Касковича, вѣра пана Дума столника, вѣра пана Тадора Къмила, вѣра пана Бунги комиса и вѣра въсѣхъ болѣръ наших[ъ] Молдавских[ъ], и великих[ъ] и малых[ъ]. А по нашемъ животѣ кто боудет[ь] господаръ оу нашей земли ѿт[ъ] дѣтей наших[ъ] илї ѿт[ъ] братей наших[ъ] или ѿт[ъ] нашего племене боуд[ь] кто, кого богъ изберет[ь] быти, тотъ щобы имъ не поручил[ъ] нашего даания, але щобы имъ оутвердил[ъ] и оукрепил[ъ], занужъ дали есми имъ за их[ъ] праву и вѣрную службоу. А на болшее потвърждение тому въсему вышеписанному велѣли есми нашему вѣрному пану Симѣ логоѳету писати и прївѣсити нашу печат[ь] к[ъ] сему листу нашему. Пис[алъ] Тадор[ъ] оу Соучавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃п҃а, мам[а] д҃і.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, dominus terrae Moldaviae, notum facimus hisce litteris nostris omnibus, qui eas inspicient vel lectas audient, accessisse ad nos et ad proceres nostros sua libera voluntate dominum Andreiconem et fratrem eius Lucam et vendidisse nostro civi nobili, domino Michaëli scribae, dimidiam partem unius vici, qui situs est ad Tutovam et Balanescii appellatur, eam scilicet partem, quae a rivo ad Tutovam porrigitur cum omnibus domibus, quae sunt cis rivum, et dimidium totius territorii, quod pertinet ad Balanescios, nec non vetus arvum totumque territorium, quod ad Liescios pertinet, excepto novo arvo, quod Liescii hoc tempore saepserunt. Itaque nos libera eorum voluntate perspecta ipsi quoque domino Michaëli scribae, fideli nostro nobili, hanc dimidiam pertem illius supra dicti vici una cum territorio supra scripto dedimus, ut in aeternum eius esset. Atque etiam dedimus nostro fideli nobili praeter ea, quae ab Eliae filiis emerat, dimidiam partem Coposesciorum ad Sumuzam, ut ea dominus Michaël una cum Luca Sepraro ita frueretur, et omnes huius vici fructus inter se aequabiliter dispertirent. Insuper nostro fideli domino Dumae militi, domini Michaëlis scribae fratri, unum vicum ad Sannam situm dedimus, qui Vladi Matthaei filii fuerat. Haec omnia supra enumerata cum omnibus fructibus illis ipsis, liberis eorum, nepotibus, pronepotibus, liberis pronepotum et toti generi eorum semper in aeternum donata sint. Neve unquam Eliae filii hanc dimidiam vici Balanesciorum partem expostulent aut huius supra scripti territorii dimidium, quod ad Balanescios pertinet, aut totum Liesciorum agrum omnesque campos aut vetus arvum excepto novo arvo, quod nunc saeptum

est quodque Liesciorum esse fas est. Et non solum Eliae filii sed etiam totum genus eorum ne expostulet, vendiderunt enim sua libera voluntate et pretium emptionis triginta aureos acceperunt. Et fines horum vicorum sint secundum veteres fines, ut antiquitus eis utebantur. Et est in eo fides nostrae maiestatis, supra scripti Stephani voyevodae, et fides carissimi fratris nostri Petri voyevodae, et fides procerum nostrorum: fides domini Carstae, fides domini Negoii logothetae, fides domini Petri Hudichii, fides domini Negrili, fides domini Dumae Braievichii iudicis, fides domini Iurgichii et generi eius domini Oanciae logothetae, fides domini Vanae Ureclae, fides domini Ioannis pincernae, fides domini Bratuli, fides domini Stanciuli Ponichii, fides domini Thomae Veresciachi, fides domini Costeae camerarii, fides domini Dionysii spatarii, fides domini Simae iudicis, fides domini Cotichii cubicularii, fides domini Dumae Limbadulcichii et fratris eius domini Mirciae, fides domini Theodori Vascovichii, fides domini Dumae dapiferi, fides domini Theodori Camili, fides domini Bungae comitis et fides omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum et minorum. Post nostrum autem obitum quicunque fuerit dominus terrae nostrae, sive ex liberis nostris, sive ex fratribus nostris, sive ex stirpe nostra sive alius quislibet, quem deus electurus sit, is ne moveto eis ea, quae dedimus, sed firmato et fundato, quia eis haec pro recto et fideli officio dedimus. Et in maiorem firmitatem omnium horum, quae supra scripta sunt, iussimus nostrum fidum dominum Simam logothetam scribere et sigillum nostrum[2]) appendere hisce litteris nostris. Scripsit Theodorus Sociaviae anno 6951, maii decimo quarto die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 55 expressus est.
2) Hoc sigillum nunc avulsum est.

DCLXXXIX.

1443. 1443. *Idem Stephanus in communionem Michaëlis scribae et Theodori grammatici eorumque stirpium nonnullos fundos atque molam unam in Miletino sitam confert.*[1])

Милостїю божїею мы Стефанъ воевода, господар' ꙁемли Молдав'скои, чиним[ъ] ꙁнаменито с[ъ] сѣмъ листом[ь] нашим[ь] въсѣм[ъ], кто нан[ь] ꙋꙁритъ либо ꙋслышит[ь] чтꙋчи, оже тоти истинныи слꙋгы и боꙗре наши вѣрныи, панъ Михꙋл[ъ] писаръ и панъ Тадоръ граматикъ слꙋжили намъ право и вѣрно. Тѣм' мы видѣвши правꙋю и вѣрноую их[ъ] слꙋжбꙋ, жаловали есми ихъ особною нашею милостїю и дали есми им[ъ] ѡбомъ посполно оу нашей ꙁемли оу Молдав'ской на Милѣтинѣ селище, где был[ъ] Кана Бербиче и где был[ъ] Іремей, и млинъ на Милитинѣ, що был[ъ] Щефана Ꙁꙋграфа, и пониже, где былъ Бѣркишъ, и пониже, где был[ъ] Ходор' Бꙋрчꙋкъ, и съ великим[ь] гаемъ, що ест[ь] близ[ь] Милѣтина, и съ въсѣмъ трънним[ь], що сꙋт[ь] близко Милѣтина и на поли бꙋд[ь] где оу томъ хотари веꙁде, тое все да бꙋдетъ имъ оурикъ равно съ въсѣмъ доходом[ь], имъ и дѣтемъ их[ъ] равно, и братїам[ъ] их[ъ] и оунꙋчатом[ъ] их[ъ] и прѣꙋнꙋчатом[ъ] их[ъ] и прѣщꙋрѣтом[ъ] ихъ и въсемоу племеню их[ъ], кто

бѹдетъ имъ найближный, равно ѹсилъ и непорѹшено им[ъ] николиже на вѣки. А хотаръ тымъ вьсимъ селищем[ъ] да бѹдетъ съ вьсѣми своими старыми хотары, кѹда из[ъ] вѣка ѡживали. На то ест[ь] вѣра господьства-ми выше писанаго Стефана воеводы, и вѣра брата нашего, Петра воеводы, вѣра болѣръ наших[ъ]: вѣра пана Кръсти старого, вѣра пана Нѣгоа логофета, вѣра пана Петра Хѹдича, вѣра пана Дѹмы Браевича двор-ника, вѣра пана Негрила, вѣра пана Братоула, вѣра пана Юргича Бѣлоградского и зѣта его пана Оанчи, вѣра пана Ѡаны Ѹрѣкли, вѣра пана Ивана Балчана, вѣра пана Дѹмы Лимбъдѹлчевича и брата его пана Мирчи, вѣра пана Симы дворника, вѣра пана Стан-чѹла Поничя, вѣра пана Томы Верещака, вѣра пана Дїонисиа спатара, вѣра Кости вистїарника, вѣра пана Ивана Поркы чашника, вѣра пана Костича, вѣра пана Каны Жѹмича, вѣра пана Маноила Керкескѹла и брата его пана Юрїа, вѣра пана Кръсти чорного, вѣра пана Тодера Баскокича, вѣра пана Радѹла столника, вѣра па[на Ма]ноила Гръбовѹла, вѣра пана Фети чорного, вѣра пана Бѹнгы комиса и брата его пана Лази спатара и вѣра вьсѣх[ъ] болѣр' наших[ъ] Молдавских[ъ], и великых[ъ] и малых[ъ]. А по нашемъ животѣ кого богъ изберетъ господарем[ь] быти нашей земли Молдавской, ли ѿт[ъ] дѣтїй наших[ъ] или ѿт[ъ] братїй наших[ъ], или бѹд[ь] кто ѿтъ нашего племене, тот[ъ] бы имъ не порѹшилъ нашего данїа, али щобы им[ъ] ѹтврьдилъ и ѹкрѣпилъ, заноуже дали есми емоу за его правѹю и вѣрнѹю слоужбѹ. А на болшее потврьжденїе томоу вьсемоу вышe писаномоу велѣли есми нашемоу вѣрномоу панѹ Симѣ логофетоу писати и нашоу печатъ привѣсити к[ъ] семоу листѹ нашемоу. Пис[алъ] Христофоръ оу Сѹчавѣ в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ѳ҃п҃ѕ, мѣсяца маїа ѕ.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hac tabula nostra omnibus, qui eam inspicient vel lectam audient, hos ipsos officiales fidosque proceres nostros, dominum Michaëlem scribam et dominum Theodorum grammaticum, fideliter nobis et sine fraude praesto fuisse. Proinde nos consideratis eorum rectis fidelibusque servitiis donavimus eis singularem gratiam nostram contulimusque in communionem ipsorum in terra nostra Moldavia, in Miletino, fundum, in quo Vana Berbicius et Ieremias habitabant, et molam in Miletino, quae Stephani Zugraphi erat, et infra, ubi Berchisius, et infra, ubi Theodorus Burciuc habitavit, cum magno luco ad Miletinum omnibusque sentibus, qui ad Miletinum et ubique in campo intra hunc fundum fuerint. Haec eis aequis partibus cum omnibus reditibus addicta sunto, ipsis et liberis ipsorum aequis partibus et fratribus et nepotibus et pronepotibus et liberis pronepotum et toti stirpi ipsorum secundum propinquitatis gradum aequis partibus stabiliter et in aeternum. Atque fines horum vicorum pro veteribus sunto finibus, quales antiquitus exstabant. Quae fide firmantur maiestatis nostrae supra scripti Stephani voyevodae, et fide fratris nostri, Petri voyevodae, et fide procerum nostrorum: fide domini Carstae grandis, fide domini Negoii logothetae, fide domini Petri Hodichii, fide domini Dumae Braievichii iudicis, fide domini Negrili, fide domini Bratuli, fide domini Iurgichii Belgradensis et generi ipsius domini Oanciae, fide domini Oanae Uriaclae, fide domini Ioannis Balciani, fide domini Dumae Limbadulceviechii et fratris ipsius domini Mirciae, fide domini Simae iudicis, fide domini Stanciuli Ponichii, fide domini Thomae Veresciachi, fide domini Dionysii spatarii, fide domini

Costae vestiarii, fide domini Ioannis Porcae pincernae, fide domini Costichii, fide domini Vanae Iulichii, fide domini Manuëlis Cherbesculi et fratris ipsius domini Georgii, fide domini Carstae nigri, fide domini Theodori Vascovichii. fide domini Raduli dapiferi, fide domini Manuelis Hirbovoli, fide domini Fetae nigri, fide domini Bungae comitis et fratris ipsius domini Lazae spatarii, fide omnium procerum nostrorum Moldaviensium, maiorum ac minorum. Postque nostrum obitum quem deus dominum terrae nostrae Moldaviensis sive ex liberis nostris fratribusve seu ex stirpe nostra elegerit, is ne moveto iis ea, quae ipsis dedimus, sed fundato et firmato iis ea, quoniam haec illi pro eius rectis fidelibusque servitiis dedimus. Quae omnia supra scripta ut magis rata fierent, fidum dominum nostrum, Simam logothetam scribere et sigillum nostrum[2]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scripsit Christophorus Sociaviae anno 6951, mensis mai 30 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 56 expressus est.

2) Nunc quoque exstat et ita inscriptum est: **ПЕЧАТЬ ІѠА СТЕФАНА ВОЕВОДЫ ГОСПОДАРѢ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ** = Sigillum Ioannis Stephani voyevodae domini terrae Moldaviae.

DCXC.

1448. 1448. *Stephanus, Moldaviae voyevoda, pacta perscribit, quae cum Poloniae proceribus confecit.*[1])

Милостїю божїсю мы Стефанъ воевода, господаръ земли Молдавскои, чинимъ знаменито и[съ] сѣмъ листомъ нашимъ каждому доброму, кто нанъ возритъ или его чтучи оуслышит[ь], аже есмо оумолвили ис[ъ] пречечеными паны ис[ъ] коруны Полскоѧ, которыиже сѧ иснимали с[ъ] нами оу Серетѧ, на имѧ: панъ Ꙗнъ с[ъ] Чижева, панъ и староста Краковскы на мѣсце Влодислава королѣ Полского его милости и ѡпекалникъ коруни Полскои, и панъ Петръ Ѡндровошъ, воевода Рускы посполиты и староста Ливовскы, и панъ Хрицко Кердїевичъ с[ъ] Поморѧнъ воевода Подолскы, и панъ Миколай Хростовскы и панъ Заклика Тарло, староста и державца Стрыйскы и крайчы королевстеа Полского, панъ Ꙗнъ Кнѧгинскы, панъ Ꙗнко с[ъ] Квасилова, панъ Холмскы, панъ Григоръ Стромило, хоружїй Ливовскы, панъ Внучко с[ъ] Кутнѧ, панъ Петръ Романовскы, панъ Немирѧ Пуздро, панъ Ꙗнъ Кїѧнскы, и стали есмо на томъ, аже имаемъ записы держати наших[ъ] передковъ вѣрнѧ как[ъ] коли наши передци записали королеви его милость и коруны Полской. И слюбуемъ тое вѣрне издержати подлугъ наших[ъ] передковъ записовъ и таж[ь] вѣрнѧ служити и прїѧѧти королеви Полскому его милости и корунѧ Полскоѧ, ꙗкож[ь] и наши передци служили, и таж[ь] права держати королевскаѧ и коруни Полской и мѣстомъ кролевскымъ, ꙗко наши передци держали. А також[ь] коли корол[ь] его милостъ тотъ будет[ь] оу корунѧ а либо иншїй король его милостъ будетъ оу корунѧ, тогды, коли корол[ь] его милостъ нас[ъ] ѡбышлет[ь] на годбномъ мѣстци, имаемъ холдовати кролеви его милости Полскому так[ъ], какъ-коли наши передци холдъ чинили и служили, ничим[ь] сѧ не вымовлѣючи. Тиж[ь] и помочи имаемъ его милости чинити а противъ его непрїѧтелемъ оусих[ъ], как[ъ] наши передци чинили, противъ Татарох[ъ] и противъ каждому

испрїателю. И такиж[ь] которая [бы ся] шкода стала ѡт[ъ] нашея ꙁемля оу коруни и паномъ и мѣсчаномъ и купцемъ и кметемъ и духовнымъ и буд[ь] коли кому, а коли кого ѡбвинят[ь] оу нашей ꙁемли, того имаемъ поставити ку праву оу нарочитомъ мѣстци, гдеж[ь] наши предци положили мѣстце на Колочини, и що право изнайдетъ, то нехай терпит[ь] виноваты. А болше ѡт[ъ] того не имаемъ перепустити ꙁлѡ оу[чи]нити нашимъ людемъ оу коруна, а ктоколи почнетъ оучинити, того имаемъ ꙗвнаго казнити и оустановити того. А найвышше того вышеписанного слюбуемъ то издержати при нашей чти и при Христїанской вѣри беꙁ[ъ] въсякои лъсти и хитрости и под[ъ] нашею присягою пс[ъ] нашими паны и пс[ъ] нашею радою, на имя: панъ Нягое логоѳетъ, панъ Петръ Гудичъ, панъ Андройникъ, панъ Костинъ, панъ Богданъ столникъ, панъ Богушъ и братъ его панъ Панко Нестѣкович[ь], панъ Порка чашник[ъ]. А на болшеи потвръжденїе тому въсему вышеписанному велѣли есми нашему вѣрному пану Михайлу канцлиру писати и нашу печать привѣсити к[ъ] сему листу нашему и печати боляръ наших[ъ] Пис[ано] оу Серета в[ъ] лѣто ҂ѕ҃ц҃н҃г҃, мѣсяца ноябрее к҃ѕ.

Dei gratia nos Stephanus voyevoda, terrae Moldaviae dominus, notum facimus hac tabula nostra optimo cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet, constituisse nos ac decrevisse cum praefatis coronae Polonicae proceribus, qui nobiscum Sereti consilium habebant, et quidem: cum domino Ioanne Cizevscio, domino et capitaneo Cracoviensi, Ladislai, serenissimi Poloniae regis, vicario et coronae Polonicae procuratore, domino Petro Ondrovosio, generali Rossiae palatino et capitaneo Leopoliensi, domino Hricscone (Gregorio) Cherdievichio Pomorianscio, Podoliae palatino, domino Nicolao Chrostovscio, domino Zaclica Tarllone, capiteneo ac domino Stryiense, regni Polonici a cibis officiali, domino Ioanne Cniahinscio, domino Ioanne Cvasilovscio, domino Holmscio, domino Gregorio Stromilone, tribuno Leopoliensi, domino Vnucscone Cutniano, domino Petro Romanovscio, domino Nemiria Puzdrone, domino Ioanne Chiianscio, ut maiorum litteras, quas ipsi serenissimo regi et coronae Polonicae dederunt cunque, teneremus cum fide. Pollicemur itaque nos omnia secundum maiorum litteras tenturos, serenissimo regi et coronae Poloniae, quem ad modum maiores nostri serviebant, fideliter servituros fauturosque, immo omnia regis, coronae Poloniae, civitatum regiarum iura ita, ut maiores nostri ea servabant, servaturos. Si autem hic ipse rex serenissimus vel alius quidam rex serenissimus in corona fuerit et de loco idoneo certiores nos fecerit, nostrum erit in serenissimi regis obsequium iisdem condicionibus iurare, quibus maiores nostri iurabant et serviebant nulla nos re excusantes. Item maiorum exemplum imitantes obligati erimus eius serenitati contra omnes hostes eius, cum Tataros tum quemlibet alium hostem, auxilium ferre. Et si proceribus, vel civibus, vel mercatoribus, vel agricolis, vel clericis, vel cuilibet alii coronae subdito, factum fuerit a terra nostra aliquod damnum, eum, qui accusatus erit, in iudicio loco speciali a maioribus nostris in Colocino[2]) designato sistemus, et quod ius decreverit, illud is, qui reus fuerit, patiatur. Neque porro permittamus, ut nostri homines aliquid mali in corona faciant, si vero quispiam aliquid eiusmodi facere tentaverit castigemus eum et cohibeamus. Quae omnia supra scripta pollicemur nos

tenturos per honorem nostrum ac fidem Christianam, sine fraude ulla et dolo, ut nos cum proceribus et consiliariis nostris: domino Niagoio logotheta, domino Petro Hudicio, domino Andronico, domino Costino, domino Bohdano dapifero, domino Bohusio et fratre ipsius, domino Pascone Nestiacovichio, domino Porca pocularío iureiurando in hoc obstrinximus. In maiorem autem omnium supra scriptorum vigorem fidum dominum nostrum Michaëlem cancellarium scribere sigillumque nostrum[3]) ac procerum nostrorum sigilla[4]) huic tabulae nostrae appendere iussimus. Scriptum Sereti anno 6953, mensis novembris 26 die.

1) Contextus slav. huius tabulae apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 58 expressus est.

2) De hoc Colocino cf. tabulam DCLXVIII huius editionis.

3) Hoc sigillum formam minorem ostendit et ita inscriptum est: **ПЕЧАТЬ ІѠ СТЕФАНА ВОЕВОДЫ** = Sigillum Stephani voyevodae.

4) Etiam haec sigilla nunc quoque exstant, sed in exemplari photographico neque emblemata neque inscriptiones ipsorum elucent.

DCXCI.

1445—1459. 1445—1459. *Muzilo et Bartholomaeus Buciaccii pactionem perscribunt, quam cum cancellario Moldaviensi Michaëli ad hunc eventum fecerunt, si ipse propter aliquam oppressionem ex patria sua migraverit.*[1])

Мы панъ Моужыло Боучацски, староста Снятински и Коломыски, пан[ъ] Бартошъ Боучацски, староста Подол[ь]ски посполиты, вызнаваемъ симъ нашымъ листомъ ка[ж]домоу, комоу того боудет[ь] потребизна, кто нань возрит[ь] или его чтоучи оуслышитъ, иж[ь] съ нашеи доброеи воли и розмыслоу, хотячы пана Михайла, канцлиря Молдавского, намъ братомъ и приятелемъ вѣчнымъ оучинити и его братю и иные его приятелѣ къ нам[ъ] приклонити, дали есми емоу оу каждоую его пригодоу, того боже не дай, коли бы ся емоу пригодило выти исъ земли Молдавское и перед[ъ] яким[ь] натискомъ оу Снятинъ оу город[ъ], мешкане съ его панею съ его дитками и съ слоугами и придали есми емоу пол[ъ] мыта и млинъ мѣстски; пак[ъ] ли хоти оу Коломыи мешкати, ино придали есми пол[ъ] млина и мыта пол[ъ] Коломыйского; пак[ъ] ли бы оусхотил[ъ] оу Коропци мешкати, ино емоу даем[ъ] мѣсто Коропецъ съ мытомъ съ млином[ь] и село Стѣнкоу к[ъ] томоу причиняем[ъ]. И мы такожъ пан[ъ] Бартошъ, староста Подол[ь]ски коу Коропцю паноу Михайлоу придаемъ нашы двѣ селѣ Новосѣлци [и] Космыринъ исъ млыномъ Сновидовским[ь]. А то все выше писаное даемъ емоу до его жывота, колкократ[ъ] бы ся емоу пригодило выти исъ земли Молдавское, и имает[ь] держати со въсими доходы и приходы, съ мыти, съ млины, до коли боудет[ь] мешкати и боудет[ь] собѣ назад[ъ] дорогоу чынити до земли Молдавскоеи. А коли назад[ъ] оусхочет[ь] поити до земли Молдавскоеи, имает[ь] поити доброволне съ своею панею, съ своими дитками и съ своими съкарбы и съ слоугами. А то все выше писаное слюбоуем[ъ] здержати и пополнити при нашой чти и при Христианской вѣрѣ. И на свѣдомость сего нашего листа печати нашѣ соут[ь] привѣшены. Пис[анъ] оу Снятинѣ марта к҃д.

Nos dominus Muzilo Buciaccius, capitaneus Sniatynensis et Colomyiensis, dominusque Bartosius (Bartholomaeus) Buciaccius, generalis Podoliae capitaneus, profitemur hac tabula nostra cuique, qui eam inspiciet vel lectam audiet, et cui id opus erit, nos libera voluntate ac ratione nostra, ut dominum Michaëlem, Moldaviae cancellarium[2]) fratrem et amicum nobis perpetuum faciamus eiusque fratrum ac sociorum benevolentiam consectemur, dedisse ei ad omnem eventum, si, quod deus avertat, ei contigerit, ut propter aliquam oppressionem ex terra Moldavia in Sniatynum oppidum migraret, domicilium, ipsi et dominae, liberis, officialibus ipsius, et adiecisse ei praeterea medium vectigal molamque oppidanam; si autem Colomyiae habitare maluerit, damus ei mediam molam et medium vectigal Colomyiense; si autem Coropeczii sedem habere maluerit, damus ei Coropeczium oppidum cum vectigali et mola pagumque Stencam adiicimus. Item nos dominus Bartholomaeus, Podoliae capitaneus, domino Michaëli ad Coropecium duos pagos nostros, Novoselcios et Cosmyrinum, cum mola Snovidoviana addimus. Quae omnia supra scripta ei in totum vitae eius cursum damus, quotiescunque ei contigerit, ut e terra Moldavia migraret. Et teneat ea cum omnibus reditibus et proventibus, vectigalibus, molis, quamdiu apud nos habitabit et aditum sibi ad terram Moldaviam comparabit. Si autem terram Moldaviam repetere voluerit, libere eam cum domina, liberis, facultatibus, officialibus suis repetat. Quae omnia supra scripta pollicemur servaturos nos expleturosque per honorem nostrum ac fidem Christianam. In cuius tabulae testimonium sigilla nostra[3]) appensa sunt. Scriptum Sniatyni martii 24 die.

1) Contextus slav. harum litterarum apud Ulaniccium o. s. c. sub No. 78, summa earum apud Rykaczevscium pag. 134 exstat. Primus eorum hanc tabulam ad annum 1404, alter ad annum 1454 refert. Sed si prior annorum computatio haud dubie falsa est, etiam posterior argumentis certis probari non potest. Praetulimus igitur praesentem tabulam inter annos 1445 et 1459 ponere idque his adducti rationibus:

a) de quo hic agitur Michaël, ut id ex tabula ab Ulaniccio in s. c. opere eius sub No. 58 emissa patet, tunc primum anno 1445 Moldaviae cancellarius exstitit;

b) praesens tabula ei tantummodo ad eventum, si ex patria sua migraverit, data est, idcirco tempore, quo tabula scripta erat, adhuc Moldaviae cancellarius erat;

c) dictus Michaël patriam suam non prius quam anno 1456 et non serius quam anno 1459 reliquit.

2) Alias Michaëlem cancellarium spectantes tabulas vide apud Ulaniccium sub No. 74, 78, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 97. Cf. etiam nostrae editionis tabulam DCXC.

3) Exstant duo sigilla, quorum emblemata inscriptionesque in exemplari photographico internosci non possunt.

Typis Guilelmi Drugulini Lipsiensis.

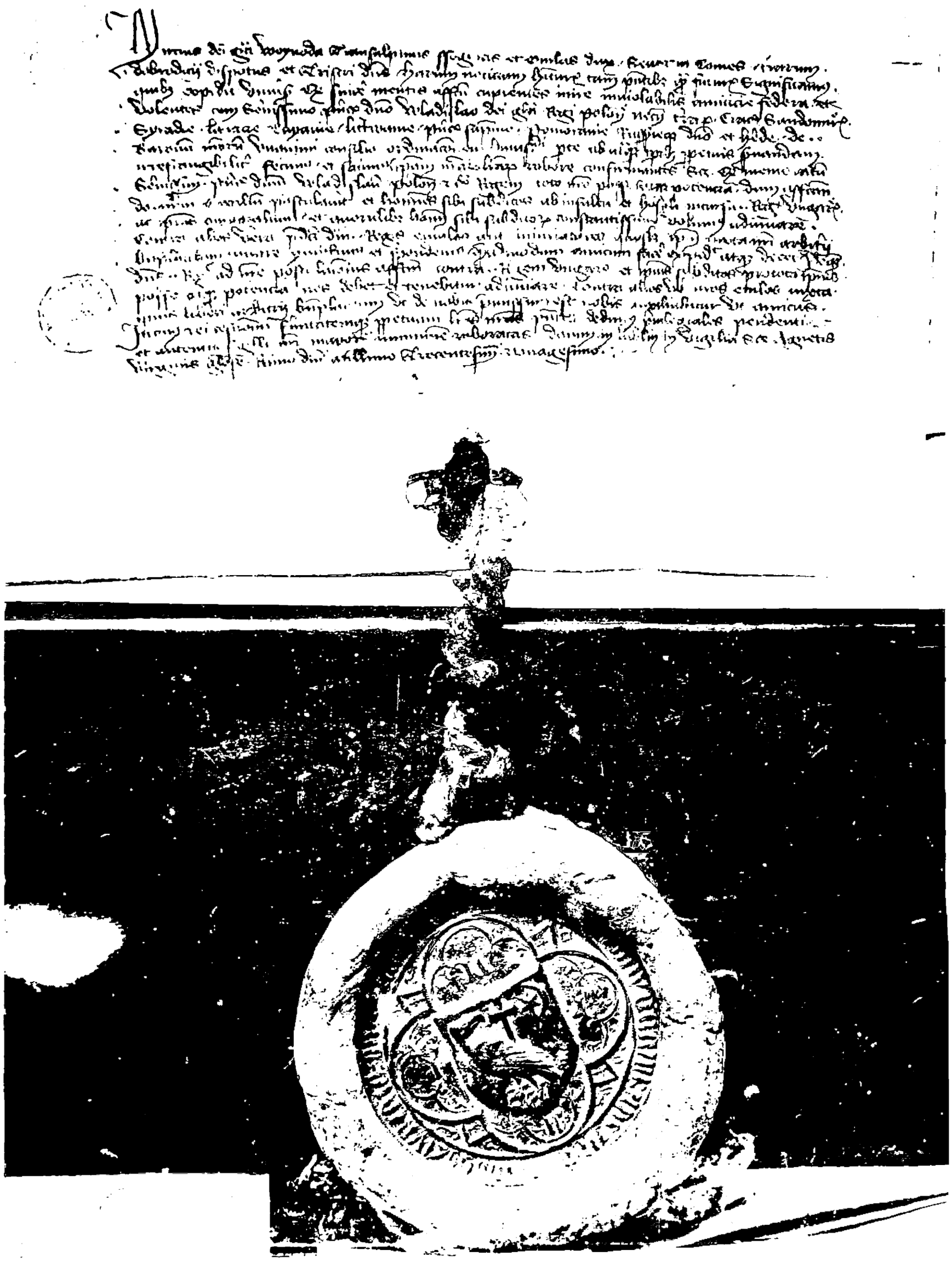

27288. Stab. grafică I. V. Socecă.

Tractatulŭ de alianţa încheiatŭ între Mircea, Voivodulŭ Ţĕrei-românesci, Ducele Făgăraşului şi alŭ Amnaşului, Comitele Severinului, Despotulŭ ţerilorŭ Dobrogei şi Domnulŭ Silistriei, cu Vladislau Iagello, regele Poloniei. 1390.

27988. Stab. graficŭ I. V. Socecŭ.

Mircea, Voivodulŭ Ţerei-românesci, Ducele Făgăraşului şi alŭ Amnaşului, Comitele Severinului, Domnulŭ Silistriei şi Despotulŭ ţerilorŭ Dobrogei, confirmă şi ratifică tractatulŭ de alianţă încheiatŭ în 1390 cu Vladislau Iagello, regele Poloniei. 1391.

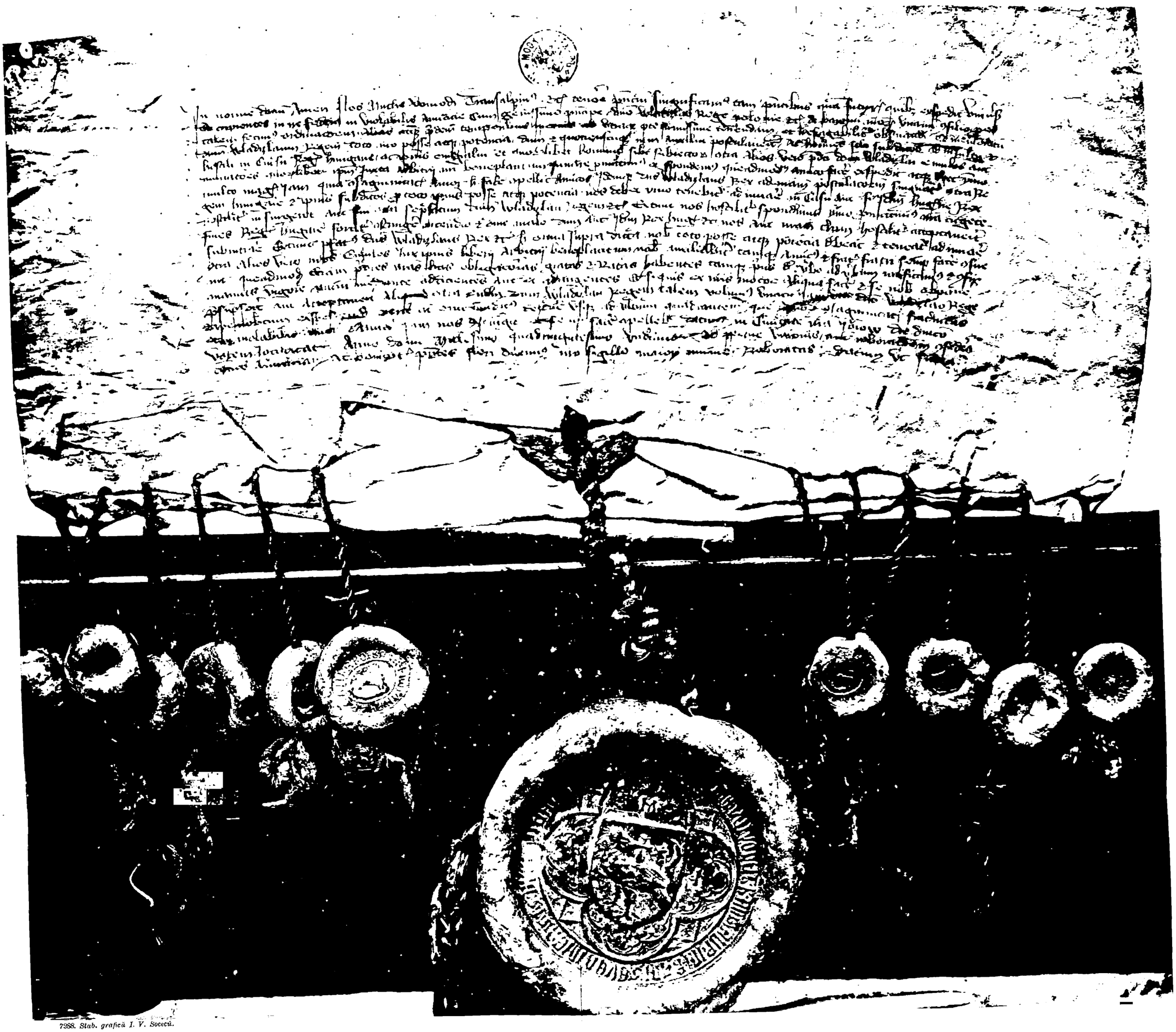

7388. Stab. grafică I. V. Socecu.

Tractatulŭ de alianţă încheiatŭ între Mircea, Domnulŭ Ţerei-românesci, cu Vladislau Iagello, regele Poloniei. 1411.

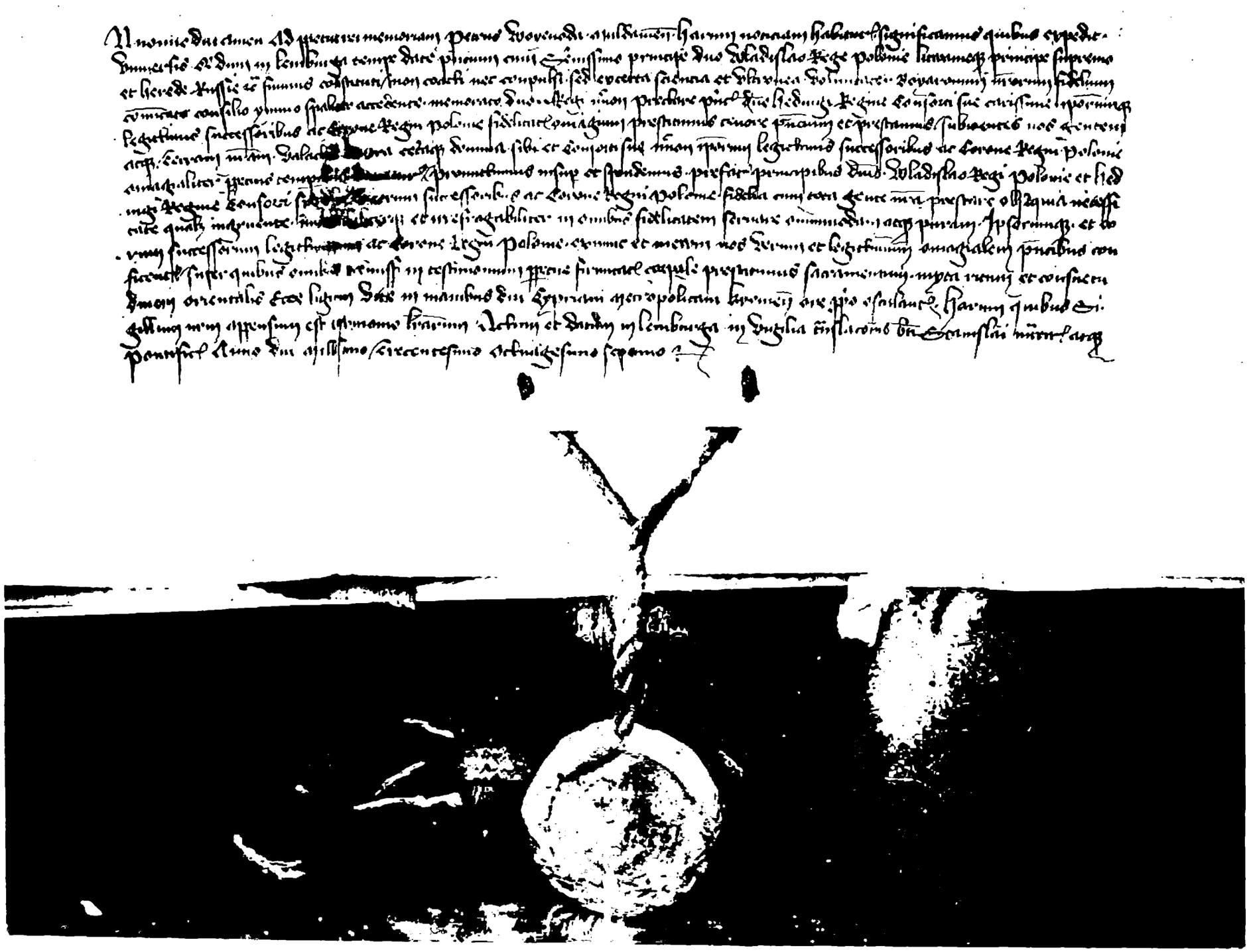

27288. *Stab graficŭ I. V. Socecŭ.*

Actulŭ, prin care Petru, Voivodulŭ Moldovei, prestézá omagiulŭ de fidelitate lui Vladislau Iagello, regelui Poloniei. 1387.

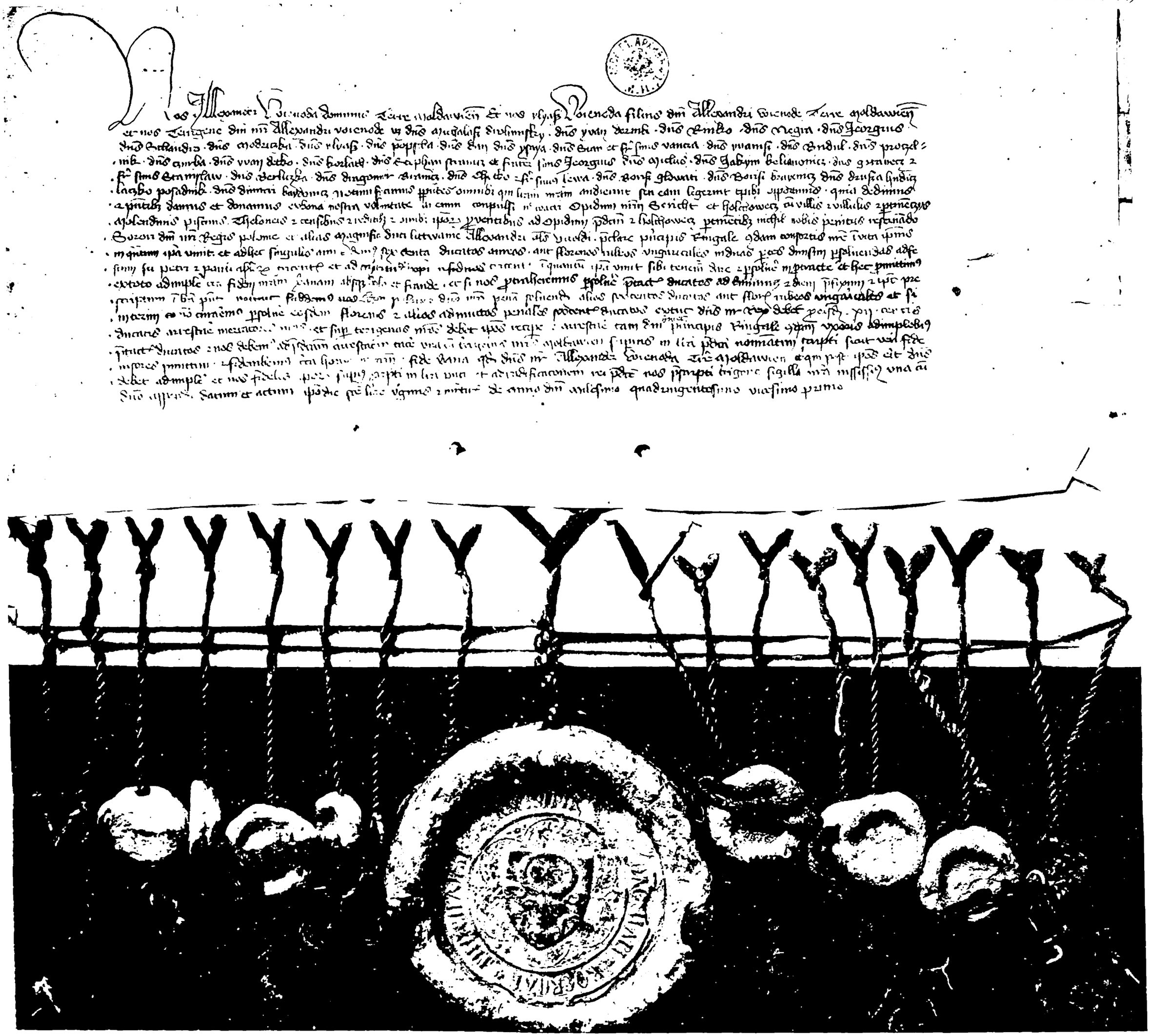

27388. *Stab. grafică I. V. Socecŭ.*

Actulŭ, prin care Alesandru celŭ Bunŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ Ţerei Moldovei, constitue unŭ apanagiŭ şi o pensiune viageră pentru principesa Ringala, fosta sa soţie. 1421.

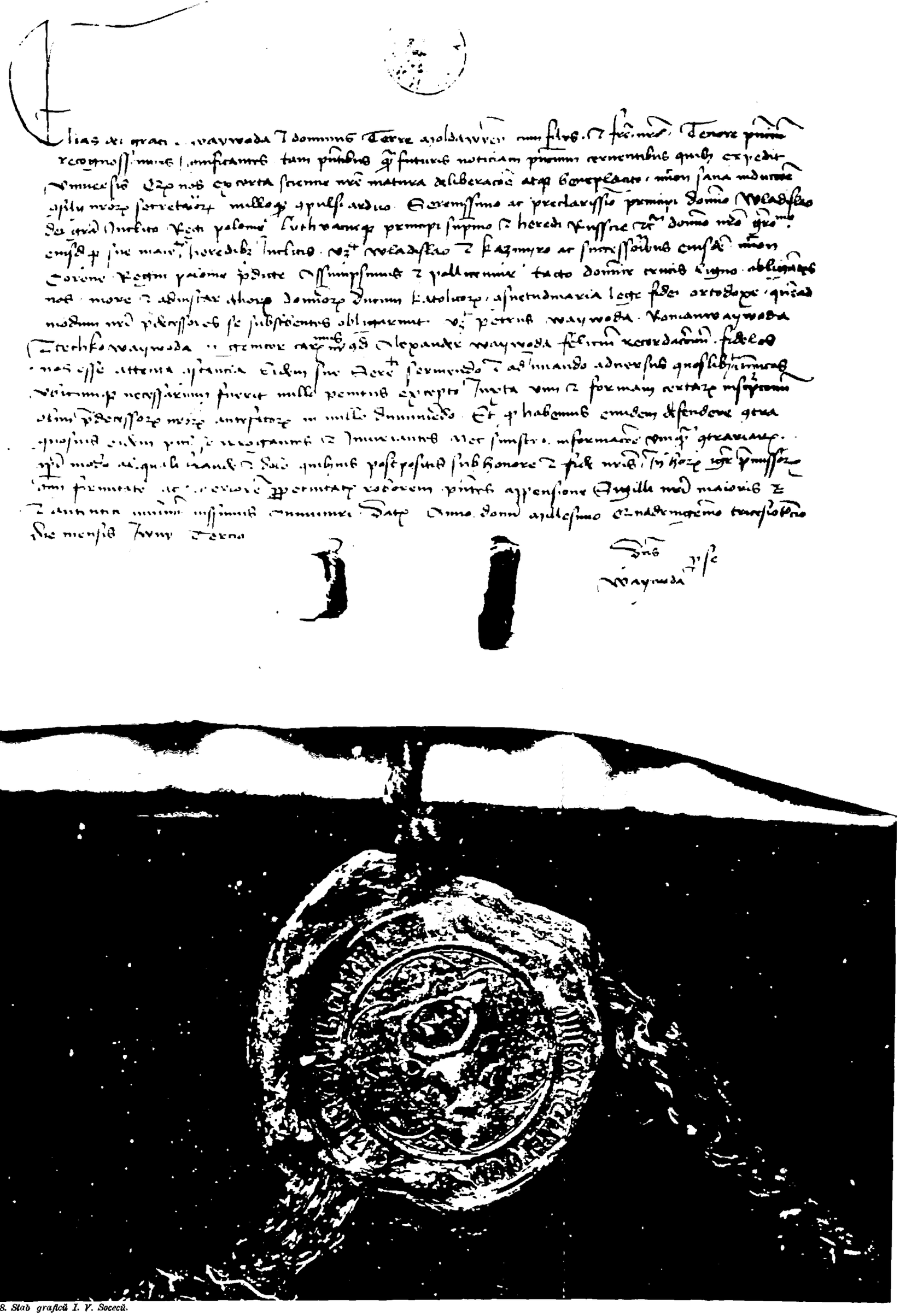

27288. Stab. graficŭ I. V. Socecŭ.

Iliaşŭ, Voivodulŭ şi Domnulŭ Ţerei Moldovei, promite a da ajutoriŭ regelui Vladislau din Polonia în contra tuturorŭ inimicilorŭ sei. 1433.